Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Ropertus holgot super libros sapientie

https://hdl.handle.net/1874/461380

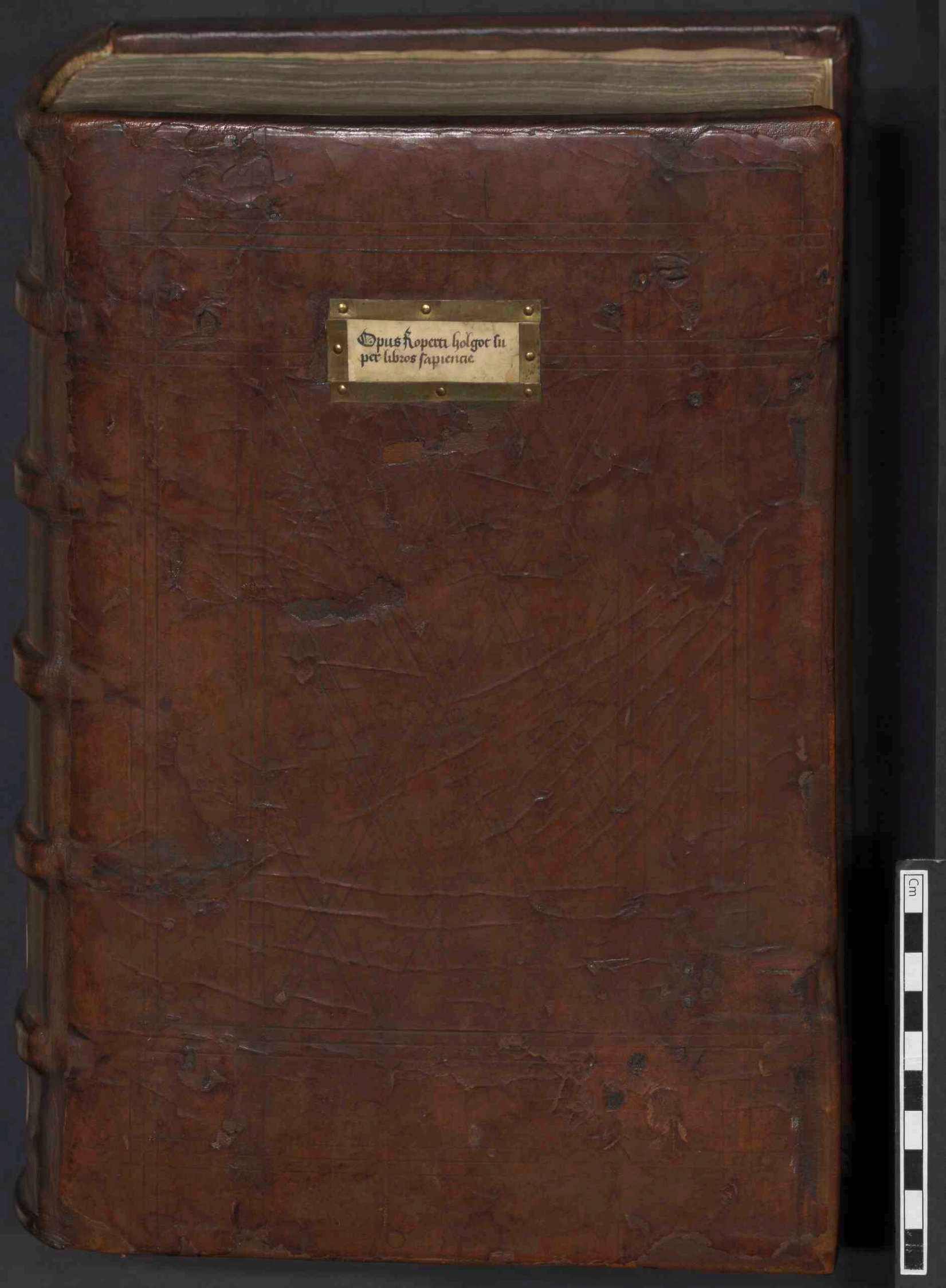
Opus Roperti holgot su
per libros sapientie

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

studiose. Et ꝙntū ad hoc dicit. Hanc amaui vere vſq; ex corde affectualiter ꝛ laboriose. Et ꝙtū ad hoc dicit. Et exquisiui Inq rere est, intus quærere. ſ. in sua volūtate ꝛ i mente. Et exquirere est exꝫ querere i studio ꝛ opa. ꝛ pseuerāter ꝛ animose. ió dic, a iuuētute mea. nō a senecture. qz ꝛ eo dz. iij. Regū. xi. Cū iaz esset senex dep;rauatū est cor eius per mulieres Et Ecci. xxv. Que in iuuentute tua nō cōgregasti. quō ĩuenies ea in senectute tua. Est aūt notabile exemplū ad cuiuslibet hominis p̄sumptiōz reſcindē dā. ne aliquis preterta mundicie sue ĩuētutis supbiat. cū tā sanctū: tantū a deo priuilegiatū. tanta sapia ꝺtatū recogitat permlieres fuisse in senio dep;rauatū¶ Quarto desiderauit sapiam vtiliter ꝛ fructuose. Et ꝙntū ad hoc dicit. Quesiui mihi ꝓnsam eā assumere. Sponsa em naturaliter appetit ꝓpter plem: ples vero sapientie est opus meritoriū. Et ió quicūqz sapiētiā desiderat ad electatōz vel ostentatōz seu in trinſicā elationē. hic sibi sapiam nō desiderat foze sponsaz. sed potiꝰ meretricē. Sed ille eā in sponsā copulat qui p eā opa meritoria generat. Et ió dz Jaco. ij. q̄ fides sine operib; mortua est. Un Aug. ſmone. xxij Fides appellata est ab eo q̄ fit. Due sillabe sonāt cū dz fides. Prima sillaba est a facio Secūda a dico Interrogo ꝙ vtrz credas. ꝛ dicis. credo Fac ꝙ dicꝫ ꝛ fides ē¶ Quito desiderauit eā prudenter ꝛ igenuose. ꝛ ꝙtū ad hoc dicit. Et amator factus sum forme illi⁹. In sacra nāqz scriptura. que est sapientie cōtentiua ē sensus lr̄alis quasi materia sensus. Fo spūalis ꝙsi forma Un rudi ppl'o indeoz dz Deut. iiij. Uoce verboz ei⁹ audistis ꝛ formā penitus nō vidistis. Ista ꝙ ita amāda est vt habeam⁹ formā scientie ꝛ veritatꝫ in lege ad Roma. ij. Et ad Ro. vi. Gra aūt deo q̄ obedistis ex corde in eam formā doctrine in quā traditi estis. Glosa doctrina euangelij forma est que imaginē dei ꝛ formatā restituit in quā traditi estis. non per homines sed p gratiā ielu christi.

Lectio.cvi.

Generositatem illius glorificat cōtubernīū habēs ꝛi. sed ꝛ omniū dñs dilexit eā. Posqz

Salo. declarauit ꝙntū habuit ad sapiēciā ad q̄rēdā desiderū ꝛ affectionē. Dicebat nit diffuse tanti ꝛ desiderij sui rōnem. Et ꝛ vsus ē figuratiua ficōe ꝛ amicicia q̄ est inter amicū ꝛ amicā. Et vere dilū ē boi modi aliquā i tātā affectōz applecti vt ea ſibi vxlit ꝓpter uo cōiugio copulari nili ipa inuenta multiplicit grosa. Ideo i hac ꝓte ad mouet ardentis amoris vel ꝓoci ſua amasia ita gulariter recōmēdat ostendēs q̄ tanta ea abundātia grāz q̄ ꝓ cunctis amoꝛ ꝓpcēmereat. ¶ Ad Proci fm Jsi. e molo. dicunt nuptiaz peritores vt patet tozes. Et dicunt a p̄cando q̄ rales solent freqnter tā ꝑbis q̄ muneribꝫ pcari q̄s amāt. ꝛ inde p̄cor. aris. dz. q̄ officiū ercere. Et q; turpe ē ꝛ cōfusibile docere alicui nobili ad psonā ignobilē exercere cariōis officiū. Ideo relinat Salomō sol ctissime spōse sue declarare pconiū ꝛ amor siu⁹ ꝓbet nō ex leuitate vl'tur: reprōe. hec secreta electōe ſbor⁹. Excellendo q̄ sibi mā a copia grāz. vij. ei ꝓgratias arrabo it excitatias amoꝛ. vidlz generositatē. gatōis. celebritatē bone opinōis. cuiusdā tē bone educatōis. opulētiā i diuitijs. gentiā i artificijs. sincerū moderatū ingebo. xvez exame in scientialib⁹. Et in ſine ptē progatias lra diuidēti septe. Tercia ibi cūda ps ibi. Uz dom dns. Tercia ibi ctrix ēci. Quarta ibi. Et si diuitie appetatur Quinta ibi. Si aūt sensus q̄ Et ta ibi. ꝛ si iusticia q̄s diligit. Sapia ibi. si ml'ritudine scie ꝛ fideret q̄s. Explana q̄ q̄ hꝫet istas cōditōes sepreamoꝛe ingna digna fozet¶ Prima ꝙ progatiua q̄ sponse pconio ponit ē generositas ꝓgenis. Uiūt em nobiles ne cū vile vel cū generi sanguine copulent ꝛ ꝙtū ad ꝺ nobilitate ꝓpz apud mlros nō sfama ē sic Generositatē illi⁹ gl'ificat cōtubernium hns xi. q. d: Si ꝛ generē. fiat nō solū ipa ē generosa. imo generosa sua est famosa. Mlri em sūt nobiles ꝓpter nobilitatē ꝓpz apud mlros nō sfama ē pientie Fo generositas tante extitit noctie. atqz fame. vt ab oīb; nobilib; reſlionē habeat claritatꝫ q̄ ois p̄sona cōtubernij sibi dei gl'ificat generositatē illi⁹. cōtubernij ꝙ ē q̄ societas manēs ſil'ad rps. ꝛ dr cōtubernij uz q̄si cōtabnū ꝛ a tabna. q̄ illi q̄ tabna

euenit ad rps cōmanēt in vna societate. vñ hec cōtubernio. onis. ꝛ hic ꝛ hec contubernialis dz socius cōmilito q̄ in eodē cōtubernio manet cū alio. Ulr ꝙ dicere q̄ quēcūqz est ille qui contubernīū id est societatē hns cū deo. glorificat. i. clarificat ꝛ claraꝫ ꝓ dicat generositatē sapie. Dicit ēim gl'a q̄si clariꝰ q; lucet ꝛ claret. Licet aūt oēs nos possim⁹ ꝛ debeam⁹ cōtubernīū habere cū deo ꝓ. Lor. i. Fidelis ds p quē vocati estꝭ in societatē filij eⁱ dñi nostri ihu xpi singulariter cōtubernīū habuit cum deo natura humana. i. ꝛpo q ꝛ ypostatica vnionē. i. Reg. xvij. Utri israel sociati sunt sibi in die illo id est ꝓpo ꝛ electe. ſbor⁹. Excellendo q̄ sibi mā⁹ sociati sunt. sūm⁹ q; diuin⁹ ꝛ insim⁹ q; humāe ꝺcise q̄ filij⁹ dei cōcep⁹ fuit in virtuti apros ꝛ idoneos faciam⁹ ꝛ ei ꝙformes in nature nre possibilitatē fiam⁹. i. Joh. i Ex diterim⁹ q; societatē habem⁹ cū deo et in luce societatē habem⁹ ad inuicē. Sapia ꝓgatiua ꝙsoꝛ habet generositatē. q; ois sapia a deo est Ecci. i. Generositas vero terre ꝓ. Plato dicit neminē regū nō ex fuis eē oriūdū. neminē seruū non ex regib;. Dia varietas miscuit ꝛ surſū deoꝛsum formā verauit. Quis ēinqt Señ. generosus ꝛ rideat natura ad ſtutē bñ disposuit⁹ vnū ituendū ē. alioqn si ad vetera reuolues ꝛ rideat natura ad ſtutē bñ disposcas. nemo. i. a pmo mūdi oztu vsqz ad hoc tempus ꝓduxit nos ex splēdidis sozdidisqz alterna series. hec ille Quid aūt bonitatis ſin generositate vl nobilitate carnali rōnabiliter declarat Bo. iij. de cōso. p. vi. Nobilitas nihil aliud est vtiqz q̄ dā de meritis aliena laus parentū. Dō si q̄d bonū est nobilitate id arbitroz est solū illoꝝ ꝓpositum nobilis necessitudo videat ne a maioꝛ virtute degenerēt hec Boe. Dre ēim nomē honoris sine opib; ſtuosis paz vel nihil valet Uls Val. marcialis epīgmatō. xliij. scribit ad gndā q̄ vocat marī⁹ q̄ d noīe honoꝛ gladat. d. nomē honoris hre paz ēn pond⁹ honoꝛ momētū honoꝛ momētū nullū ꝛ nomē paz ē hre nomē ꝛ amittꝛ si tm ē nomē honoꝛ¶ Nomētū nullū si q̄ poscit bonos marime nulla facis. Sedo in lectione ista extollēdo sapiam ondit eā Salo. hre celebritatē bone opinōis. ꝛ ꝙntū ad hoc dicit sic. Sed ꝛ oim dns dilexit eā. Si em dns vn⁹ regionis vnā ꝓ ceteꝛ ad amare digneť. mlt'ū faciet ad celebritatē bone opinōis ꝛ ea ꝓmulgāde. q̄ a multo foꝛtioꝛi exq̄ oim dns Ad oppositū extra de natis ex libero vētre ca. vnico. Indecēs esse credimus vt progeniti a libera ad seruitiū retrahant. ergo ꝓsequit ventrē. ꝙntum ad cōditionem libertatis. Et cōsili ratione ꝙntū ad cōditionez seruitutis¶ Ad q̄stionē dicendū. q̄ fm iura ciuilia ꝓles sequitur conditionem vētris in seruitutes ꝛ libertates. Unde communiter dz. Partus sequitur ventrē. Secundū tn quedā iura localia in quibusdam regnis que non regunt iure imperiali. partus sequitur parentē deterioris cōditōnis siue pater sine mater. Et si vterq; sit seruilis conditōis. ꝛ sint diuersi dñi. fit diuisio ꝓlis secundū numerum vel fm estimationem siē tātū vna vel si sint i numero ineqli Et istud vsitatur i q̄busdā partibꝰ frantie

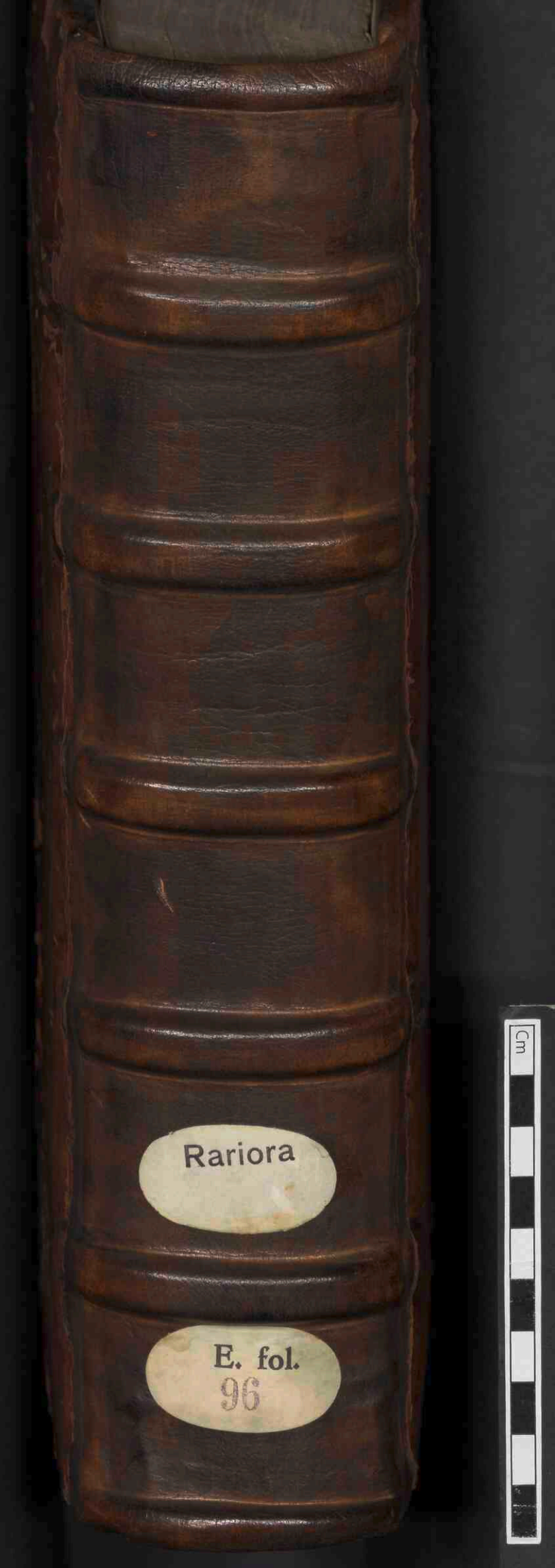
Rariora
E. fol.
96
Cm

Cm

15.
20.

Cm

Cm

singit solidata. Secm nom̃
ei: ita ex opus ejus. Et mulier
quedã martha nõie: excepit
eum in tiom̃ suam. Et huic erat
soror. nomine maria. Due ut
te sorores. sicut patres sci nobis
plenissime exposuerũt. duas in
sancta ecclesia vitas designant:
martha scilicet activã. maria cõ
templativã. Ista laborat ad ex
hibendã indigentiã omnia hu
manitatis officia: illa vacat ex u
det qm̃ deus est. Ista curas exte
riora occupatur: illa interiora
contẽplatur. Sicut enim mar
the est singularis: ita ex iste
effectus virtutũ quas iste due
sorores typum tenent in ea ex
tat singularis. Nunqm̃ in alĩ
psona immo in omĩb martha
sic operata est. nunqm̃ sic alias
maria contẽplationi vacauit:
nunqm̃ sic alias her vel illa qm̃
sibi est exhibuit. Cũ martha in
uel maria duo: ecce significa
ta intelligo. Sed jam ipsarum
actionẽ huius marthe: deinde

Notandum
Lebiga

Theologia

Folio nº. 96.

661. **Robertus** H o l c o t h, Opus super Sapientiam Salomonis. Reutlingen, Joh. Otmar 1489. 2o. E. 2o. 96

Typen 7, 8. — Rubr. α, β. — HC* 8760. — BMC II p. 587. — Pr. 2716.

Op het 2e schutbl., op bl. 2a en op het laatste bl.: „Liber monasterii S. Pauli apostoli in Traiecto inferiori". — In den catalogus van 1608.

Liber mōsterij sā Pauli apli in Trajecto Inferi.

E fol 96

Ropertus holgot su per libros sapientie

N. 15. C.

Lectio prima

Opus preclarissimū eximij dñi magri roperti holgot theologie moralissimi atqꝫ doctissimi pfessoris ordinis fratrū pdicatoꝝ sup sapiam salomonis: quā philo disertissim⁹ collegit Cōtinens postillā accurate ac summa enucliatioe elaborata Cum singularib⁹ questionibus ad oēm materiā tam scolasticā atꝫ disputabilē qꝫ ad pplm pdicabilē vtilissimis Atqꝫ solennes no modo diuinaꝝ litterarū verū ꝫ philosophoꝝ atqꝫ famosoꝝ poetaꝝ ad easdem materias ꝯgruenter applicatas allegationes Incipit feliciter.

Lectio prima. ☞ A

Dominus petra mea ꝫ robur meū :ij. Re. xxij. Artes ꝫ scie hūanis studijs adinuēte p occasionem quadruplicē. materiā glorie sibi sumunt Artes nanqꝫ quedā gl'iose videnter ex auctoꝝ impiali nobilitate Quedam ex pncipioꝝ naturali sbtilitate / quedā ex occultoꝝ materiali difficultate / quedaꝫ ex officioꝝ generali vtilitate / Prime ār sūt artes ciuiles sue politice / Secde sunt artes pueriles ꝫ mathematice / Tercie sunt artes subtiles ꝫ phice / Quarte sunt artes seruiles ꝫ mechanice ☞ a Qꝫ sacre scripture sbtilitas hoīb⁹ inspirata diuinitus / p cuius dā progatiue pm legium singulare. quattuoꝝ istas causas honoris ꝫ gl'ie sibi vendicat merito sup omēs / vt pote cui⁹ auctoꝝ nihil sublimi⁹. qꝫ dñs. Cui⁹ tenoꝝ nihil solidi⁹ qꝫ petra. Cui⁹ vigoꝝ nihil potenti⁹. qꝫ robur. Cui⁹ valoꝝ nihil locupleti⁹ / qꝫ mea ꝫ meū. vt sic soli sacre scripture ꝯueniat meritoꝝ dicere verba thematis pāssumpti ☞ A Dñs petra mea ꝫ robur meū In quibus quo ad quattuoꝝ ei⁹ cās efficiētē ꝫ materialē formalē ꝫ finalē / quattuoꝝ dignificant eā et extollunt vicz / Munimentū maiestatis. fundamentū firmitatis. cōplementū potestatis / et emolimentū pprietatis / Primū magnificat / Secm ratificat / Tercium fortificat / Et quartū dignificat / Munimētū maiestatis quo ad causam efficiētē notat tāc cū pmittit dñs De quo in ps. Vox dñi sup aquas / deus maiestatis intonuit. dñs sup aquas multas / Fundamentū firmitatiꝫ quo ad materiā subiacentē notat in petra. Ecci. xxvi. Fundamēta eterna supra petrā solidā ꝫ mandata dei in corde mulieris sctē. id est militātis ecclesie ꝑm glo / Cōplementū ptātis quo ad formā relucentē importat robur vt de ea digne verificet illd Isa. xxxx Dat lasso virtutē et his qui non sunt fortitudinē ꝫ robur multiplicat / Emolimentū pprietatis quo ad finē ꝯsequentē designat in duplici pnoīe possessiua mea ꝫ meum / vt digne dicat illud deutro. xxxij Concrescat vt pluuia doctrina mea. fluat vt ros eloquium meū / Dñs inqꝫ petra mea ꝫ robur meuꝫ ☞ a Circa primū aduertendū qꝫ auctoꝝ egregi⁹ huiꝰ sacratissime facultatis inipis auditoribꝰ quattuoꝝ dispositōes virtuosas requirit. scz intentōis simplicitatē / estimationis humilitatē / cōmunicatiōis liberalitatem / et opatōis ꝯformitatē / Primo dico requirit intentōis simplicitatem. Juxta illud sapīe: pmo. Sentite de dño in bonitate ꝫ in simplicitate cordis querite illū / Nā sicut nemo pōt duob⁹ dñis seruire / Aut em vnū odio habebit: ꝫ alterū diliget / Aut vnū sustinebit ꝫ alterū ꝯtemnet / Math. vi. Ita nemo potest distinctis facultatib⁹ vtiliter applicari / Et ideo sicut dicit Mathei .iij. Dñm deū tuū adorabis et illi soli seruies / cius scripturis totaliter intendēdo / Secdo requirit spūs sanctus in auditore scripture. estimationis humilitatē / vt siue doctoꝝ siue discipulus humiliter sentiat d seipo / Juxta principalis mgri exemplū Joha. xiij. Vos vocatis me magister ꝫ dñe et bn dicitꝫ / suꝫ etem. si ego laui vestros pedes dñs ꝫ mgr / ꝫ vos debetis alter alterius lauare pedes Exemplū em dedit mgr noster in seipo / rep mens inflatōem ꝫ ad alios indignatōem / eo qꝫ scia inflat si caritas nō assistat / Et ī multa sapia sit multa indignatio. Ecci. pmo. De ista materia loquit Bern. sup canti. fmōe. xli. Et dicit sic / Ue q bene de deo ꝫ assentire ꝫ eloq acceperunt / si questū estimauerūt pietatem / si ꝯuertant ad inanē gl'iam qd ad lucrum dei acceperūt erogandum / si alta sapientes humilib⁹ non ꝯsentiāt / Paueāt illud qd ī ppheta legit dicente dño. Dedi

Lectio

eis aurū meū ⁊ argentū/ ipi aūt de argento meo ⁊ auro meo opati sunt baal/ Hec bern̄.

¶ Tercō requirit auctor scripture sacre in auditore ipi⁹ cōicatōis liberalitatē vt qđ sine fictōe dicit̄ sine inuidia cōicz: sap. vij. Sic em̄ dic̄ Bene. Sapia ē nobil'ani possessio. auaz de dignās possessorē q̄ cū sit distrit⁹ ta recipit incrementū seu augmentum/ Et aug⁹. de doctrina xp̄iana c. v/ Dis res q̄ dā do nō deficit dū habet⁊ nō dat/ nō dū habetur qūo hñ da sit/ Est em̄ officiū sapiētis rudiores instruere⁊ min⁹ informatos curialiter supportare/ iuxta illud ysa. l. Dñs dedit mihi linguā eruditā. vt sciam sustētare illū q̄ lapsus ē verbo/ Quarto req̄rit opatōnis ꝓformitatē. Nō em̄ decet subtiliter sapere⁊ fuliter viuere q: puer ix. Principiū sapie timor dñi⁊ scia scōz prudētia/ Prudētia em̄ ē recta ratō agibiliū sic dicit aresv. ethi/ Sic em̄ auctor sacre pagine deus sciaz dñs est/ Ita sacra scriptura oim facultatū dña dici dēt⁊ nō illa vana meth. quā dea sciaz ⁊ dñam Arest. vocat seu estimat ꝓmo metha. c. ij. Isti⁹ em̄ dñe ministerijs reuerēdis. artes et scie liberales tenenk in tēere/ sicut oculi ancille in manib⁹ dñe sue q: sic dic̄ glo. quedā interline. Leui. ij. oēs artes phice eo fine distinguunt. vt per eas q̄si quodā nouo instrumento theologia sacratissima p̄ferat. ¶ B/ De ista dña theologia figuratie scribit Hester. xv. q assumpsit duas famulas⁊ sup vnā quedā in⁊ te bat q̄si p delicijs⁊ nimia teneritate corpus suū ferre nō sustinens/ altera aūt famularū sequebat dñam: defluentia in humū indumenta sustentās/ Moraliter ꝓma istaruz famulaz est sapia phoz/ Scda est lex pōtificū ⁊ imperatoz/ Super ꝓmā sacra theologia cū sit sibiipi sufficiēs et robusta/ p̄re delicijs tñ sil'at se inniti q̄si dictis⁊ modis eorū/ loquēdo opponēdo. rñendo. pbādo⁊ reprobando. non p necessitate: sed p delicijs vtit sicut placet/ Scda ꝓo sez lex pontificū ⁊ imperatoz dñam sequi debet/ et ei⁹ indumenta in terzā defluentia. i. iura de decis ⁊ oblatōibus ⁊ alijs tpalib⁹ quib⁹ ad tps inuestit̄ eccia sustentare/ Et signanter dz q ista famula dñam sequebat/ nimis em̄ piculosum ēt incōueniēs ⁊ absurdū/ q cū sua dña pari passu incedat q ipa de fidei articulis de ecclesie sacrtis/ de visiōe btōz vl' pōdere pctōz determiet/ iuxta ꝓba legū i terrenis negocijs vsitata/ hec em̄ catholicos in scismaticos et infideles ⁊ doctores i adulatores ꝓuertit sicut recēter vobis occurrit ⁊ nup experimento vidistis. Hec em̄ facultas est illa ancilla agar. de qua scribit̄ in figura Gen. xvi. q ꝓcepisse se vidēs ꝓtem psit dñam suā⁊ afflicta dñam suā fugit fugiēs sb his ꝓbis ab angelo reuocat. ¶ b. Reuertere ad dñam tuā⁊ hūliare sub manibus ei⁹/ Leges em̄ ⁊ canones istis tpib⁹ mirabiliter fecunde ꝓcipiūt diuitias⁊ p̄munt dignitates/ Et ideo sacra scriptura q ē oim sciaz dña derelicta est⁊ ad illas ꝓfluit quasi tota multitudo scolariū his diebus ⁊ flebil'ad impleť lamentatō/ Hiere: treñ. ꝓmo. Facta ē q̄si vidua dña gentiū ¶ Hec ē etiā cā quare nō solū illa imo ancilla sua p̄ma phia. vicz a paucis respectie modernis tpibus frequentat̄ sicut plangit ouidi⁹ de vetula li. p. sic dicēs Omēs declināt ad eā q̄ lucra ministrat Ut q: sciāt discunt pauci. plures vt ab ūdent. Sic te pstituūt o ygo scia sic te venalē faciūt castis amplexib⁹ partā Nō te ppter te querētes sed lucra per te Ditariq volūt poti⁹ q̄ philosophari. Et infra sic. Exiliū patit⁊ philo pecunia regnat/ Sed caueant sibi ne dñam hāc ꝓtemnant/ q: ad eā opteť oēs finaliter reuertiet sub manib⁹ ipi⁹ hūliari. si tñ velint salvari. Nō em̄ de legib⁹ illis. sz d̄ ista sola dicit̄ p ps̄. Btūs hō quē tu erudieris dñe⁊ d̄ lege tua docueris eū Sic ergo declaratum ē munimentū maiestatis sacre scripture scia rū dñe qđ est p̄ncipiū p̄ncipale in themate lectōis/ Secundū qđ scriptura sacra ꝓmēdat in ꝓbis istis ē fundamentū firmitatis quo ad materiā subiacentē cū dicit̄ petra. Hec ē em̄ petra aquosa ad potandū/ petra mellosa ad cibandū/ petra olei pforata ad lenimentum penitentiū/ Petra scandali destinata ad detrūmentū discredentiū/ Primo dico q sacra scriptura est petra aquosa ad potandum/ De qua p. cozin. x. Bibebāt ārt omēs de spiritali ꝓsequente eos petra. Et sapie. xi. Sitierūt⁊ inuocauerūt te domine et data est illis aq̄ d̄ petra altissima Est em̄ petra altissima ppter ei⁹ sublimitatez dulcissima ppter ei⁹ suauitatē. durissima

ppter eius difficultatē vt merito possit dicere illud Isa:l· Posui faciē meā vt petrā durissimā ⁊ scio qm̄ nō ɔfundar Faciē id ē noticiā sensuū diuersoꝝ In facie em̄ naturaliter patēt sensus ⁊ scio qm̄ nō ɔfundar licet em̄ hereses semp manebūt in mōdo vsqz ad finē mundi sic dicit quedā glo. ysa. vij. vel xij. Contra eos tm̄ semp erunt qui dā spūales doctores in eccīa sicut dic alia glo. Exo. xxvi. Et ideo signāter dicit scriptura scio qm̄ nō ɔfundar nec mirū. edificata ē em̄ supra firmā petrā Deq̄ p: cozin. x Petra aūt erat xp̄c cui null⁹ hereticus nec phs ɔpat sic in ps. Absoꝛpti sunt iūcti petre iudices eoꝝ Glo· Judices eoꝝ sunt potentes ⁊ doctoꝛes qui de moꝛib⁹ iudicabāt Plato. pitagoꝛas ⁊ aresl. absoꝛpti sunt petre iuncti. i. ɔpati xp̄o sp se videnť aliquid dicere: sed iūge ⁊ ɔpa eos xp̄o ⁊ nihil sunt moꝛtui iacent. stulta est sapia eoꝝ hec glo. Scōo ista petra est mellosa ad cibandum de qua ps. Cibauit eos ex adipe fru. ⁊ō petra melle saturauit eos. Un̄ hugo ī didascolon li. iij. c. iij. Diuina eloquia aptissime fauo ɔpanť que etiā ꝓpter simplicitatē sermonis arida apparent exterius ⁊ int⁹ dulcedine plena sunt. sic em̄ lac fm̄ medicos melius nutrit si sugať ☞ b Ita mel sacre scripture si sugať p studiū ⁊ deuotōez multo melius nutrit qz si p breuē auditōz faciliter capiať. Et ido de deuoto theologo dꝛ: deu. xxij. Constituit eū sup excelsaz terrā vt comederet fructus agroꝝ vt sugeret mel ď petra. Cōueniēter aūt sacre scripture difficultati dulcis ⁊ vtilis suauitas est ānexa. Quia fm̄ oratiū in poetria sua ⁊ est ad ꝓpositū Omē tulit punctū qui miscuit vtile dulci Omē tulit. i. poeta qui in libro suo appꝛobatōez ⁊ fauoꝛem habuit omniū romanoꝝ. Popul⁹ em̄ roman⁹ in ǧnqz oꝛdines erat distinctus. Erāt em̄ pres ɔscripti· senatoꝛes. ordinarij: eq̄tes. plebs. Si ergo poeta quicūqz op⁹ nobile edidisset corā pplo publice legebať. si generaľ placuit vnusquisqz oꝛdo vnū punctū apposuit ī fine scripti ⁊ tūc carmē illd̄ dēinceps autentius habebať. ⁊ ideo dꝛcet oꝛati⁹ q̄ qui vult opus suū oībus placere videat q̄ op⁹ suum habeat illa duo. scz q̄ sit delectabile ⁊ vtile qz oē tulit punctū q̄ miscuit vtile dulci. Hꝫ aūt maxie facit sacra scriptura. Un̄ aug⁹ de vera innocentia. c. lxvi. Bone inquit in scripturis sanctis misteriozꝝ ꝓfunditates que ob hoc tegunť ne vilescant: ob hoc que runť vt exerceant: ob hoc aperiunť vt patеant: est igiť hec sacra scriptura petra mellosa ad cibandū. Tercio sacra scriptura ē petra olei ꝓforata ad lenimentū penitentiuz de qua Job· xxix. Petra fundebat mihi riuos olei Perforať aūt p acutas ⁊ subtiles expositōnes vt aia deuota intrinsec⁹ introgressa in xp̄i amplexib⁹ delectet cū sponsa. de qua Canti. ij. Colūba mea in foramīb⁹ petre. hec sunt foramia domūcule siue case in quib⁹ iuxta ɔgnois mei ɔsensum ɔuersari debeo. sic em̄ nomē a roboꝛe deriuatū. ita cognomen habeo a foramīe case datum et iō sic nomen meū ropertus in roboꝛe ita holgot cognomen intueoꝛ inforamine petre igitur sacre scripture foramen ingressus rogabo cum moyse. Exodi. xxxix: Dñe ostende mihi gloriam tuam et ipe dignabitur mihi resp̄dere: Tu inueniti gratiam coꝛam me ⁊ temetip̄m noui ex nomine ego ostendam omne bonum tibi Ecce est locus apud me ⁊ stabilis supra petram Cūqz trāsibit gloꝛia mea ponam te in foramine petre ⁊ ꝓtegam te dextera mea. ¶ Quarto sacra scriptura est petra scādali destinata ad detrimentum discredentiū de qua. p: Pe. ij Non credentib⁹ autē lapis quem reꝓbauerunt edificantes hic factus est in caput anguli ⁊ lapis offensionis ⁊ petra scandali his q̄ offendunt verbo nec credunt in quo ⁊ positi sunt. Terciū qđ sacraz scripturam principaliter cōmendat est complementū prātis quo ad formam relucentē qz robur Robur nanqz sciarū secularīū non excedit prātem rōis humane. sed certe robur sacratissime theologie ē prime veritatis auctoꝛitas que cuiusl libet ingenij vim excedit. ⁊ iō hec vnūquēqz theologū ɔsolať ⁊ admonet dicens illud deu. xxxiij: Confoꝛtare et esto robustus quasi diceret. Esto robustus ad expugnandum ad suppoꝛtandum ad alleuiandū ⁊ tolerandū Ad expugnandū eꝛoꝛes ⁊ vicia ⁊ suppoꝛtandū honoꝛes et officia Ad alleuiādū dolores ⁊ supplicia: ad tolerand̄ teꝛoꝛes p iusticia Prio tenet doctoꝛ catholic⁹ realiter ē robustus ad ex/

Lectio

pugnandū errores ⁊ vicia iuxta zelū sctōr patr̄ qui nos in ecclesia p̄cesserunt talis fuit helias sicut .iij: Reg: patet Qui robust⁹ dñator interp̄tatur Talis fuit dauid sicut ij: Reg. patet qui manu fortis interp̄tatur Talis fuit boos de quo ruth .iij. qui simil'r interp̄tatur robust⁹. Talis fuit oza q̄ archā declinantē manu voluit erexisse: ij. Re. vi. qui simil'r interp̄tatur robustus. Et multi alij de quib⁹ verificat illud Judi. ij. Dēs robustissimi pugnatores Secdo tenet esse robustus ad supportandū honores et officia vt sit quasi columna ad supportandum ecclesiam militantem In cui⁹ figurā salomon in porticu templi dei duas colūnas collocauit q̄r vnā vocauit iachim qđ est firmitas et alterā boos qđ sonat robur vl' i robore. ij. Reg: vij. Porticus tēpli dei .i. celi ē eccia militās cui⁹ gloria creatur ⁊ crescit si eius honores ⁊ onera deferant sapiētibus ⁊ robustis iuxta illud puer: xi: mlier gratiosa id est militans ecclesia inuenit gloriam ⁊ robusti habebunt diuitias. qr sicut scribit puer: xxiij. Vir sapiens fortis ⁊ vir doctus robustus ⁊ valid⁹. Tercio tenet doctor catholicus esse robustus ad alleuiādum dolores ⁊ supplicia que interdū iniuste innocentibus inferunt Juxta illud ysa. xxxv: Confortate manus dissolutas et genua debilia roborate, vt sibi merito dici possit illō Job. iij. Ecce docuisti plūmos ⁊ manus lassas roborasti: vacillantes cōfirmauerunt sermōes tui. ⁊ genua debilia ꝛ fortasti. Quarto tenet theolog⁹ esse robust⁹ ad tolerandū terrores p iusticia ⁊ veritate sane doctrine qr sm Grego: xxvi. moral'. ca. xxix. exponens illud Job: xxxvi: pro robustis populi ascendant Robusti sunt illi qui p veritate quā detinēt, despici nō timescūt robusti sunt illi qui ad vincendū hui⁹ mōdi desideria ꝛualescūt sed p robustis populi tūc ascendūt si p negligentiā agit vt doctorū ⁊ fortiū loca indocti ac debiles fortiātur hec gre: De talib⁹ nāq̄ verificat illō Hiere. li. Deuoratū ē robur eor̄ facti sunt q̄si mulieres. nō sic viri theologi q̄bus p veritate defendēda districte dr. Josue .x. Nolite timere nec paueatis. ꝛfortamī et estote robusti. Quartū ⁊ vltimū qđ sacrā scripturā extollit est emolimentū pprietatis quo ad finē cōsequentē qđ notat cum dicit. mea et meū. Cum em̄ sit sciaz dña sicut superius est p̄batum. iuste sibi cōuenit pnominibus istis vti Ipsa em̄ est que singulariter dicit puer. viij. Meū est consiliū ⁊ mea est equitas. mea est prudentia: mea est fortitudo: vbi q̄ttuor sibi appropriat virtutes insignes Consiliū discernēdo equitatem exequendo prudentiā in p̄cauendis ⁊ fortitudinē in sustinendis, Ut aūt per studiū sacre scripture has virtutes diuinitus ꝛsequamur: dicam iam in fine lectōnis illud quod scribit Cassiodor⁹ li. suo institutionū diuinaz litteraz, c. vl. Presta domine legentib⁹ p̄fectum legem tuam querentib⁹ remissionem omniū peccator vt q̄ desiderio magno ad lumen scripturarū tuarum peruenire cupimus. nullis peccatis caligantibus obscuremur ⁊ trahe nos ad te virtute omnipotentie tue ⁊ non relinquas sua voluntate vagari quos p̄cioso sanguine redemisti. Quod nobis concedat ꝛc̄

Capitulum primū.
Lectio secunda

Diligite iustici am qui iudicatis terrā ¶ Circa librum istum qui liber sapiētie nūcupatur sunt in principio tria notanda. Primū est de eius nomine Secundū de ei⁹ auctore: Terciū ꝺ eius fine ¶ Circa nomē huius libri dico q̄ iste est titulus sapientia et est sciendum q̄ tripliciter accipitur a diuersis Nam primo apd pypotheticos dicit vna virtus intellectualis ⁊ speculatiua inter omnes virtutes intellectuales nobilissima Et sic de ea tractat ar̄es. vi. ethicor̄ c. vi. Et p. metha. c. v. vbi discriptōnem sapientis inuestigat talem. Sapiens est qui scit omnia ⁊ difficilia ppter certitudines et causam ipsum scire propter se querens Et alios ordinans et persuadens Etiam ibidem dicit q̄ sapiens debeat non solum scire per causas. sed etiam per altissimas causas: Hoc autem nomen sapiens in latino. sophos in greco interpretatur Unde antiquitus ante tempora pitagore omnes qui se studio sapie manciparūt. sophi dicebant

tandem pitagoras ille famosus qui tāte fuit auctoritatis in populo q̄ de eius sentētia nulli licuit disputare iudicans q̄ presumptuosum esset sic vocari cū interrogaret quid se p̄fiteretur non sapientē sed philosophum id est amatorem sapientie se vocauit eo q̄ se sapientem p̄fiteri arrogantissimū videbat sicut dicit Aug⁹. viij. de ciuitate dei .c.ij. Ex quo patet q̄ auctor huius libri philosophus dici potest Secūdo apud theologos accipitur sapientia p̄ dono supnaturali siue infuso per quod homo noticiam habet diuinorum t humanorum ex inspiratōe speciali. vel ex quadā vicinitate gratiosa ad deū sicut dicit dyoni .c. v. de diuinis nominib⁹ q̄ hierote⁹ patiendo diuina didicit Sic autē sapientia adquisita que vocatur naturalis perfectio est scientia t intellectum etiā p̄ncipiorum cōprehendit sicut patet. vi. ethicorum. quia hec sola contra negantes p̄ncipia arguit sicut iij. meth. dicit Ita hoc donū fidem p̄supponit t defendit. de hac sapiētia dicitur Isa: xi. Requiescet super eū spiritus domini. spiritus sapientie Tercō modo accipitur sapientia apud stoycos t morales philosophos sicut fuerūt socrates. seneca t boecius qui nihil aliud vocāt sapientiam q̄z collectōem virtutum intellectualium t moralium t illo mō sapiens est idem q̄ perfecte virtuosus Unde de sapiente sic accepto dicit Seneca i libro quodā qui intitulat ō tranquillitate animi. q̄ in sapientem non cadit iniuria in quo libro p̄bat q̄ sapiens non potest offendi t q̄ sapiētis animus semp est in trāquillitate t q̄ cor sapiētis est sicut adamas t multa talia de quib⁹ alias erat p̄mo. Sic etiā loquit Lactātius li. iij. Virtus cū scia ꝯiuncta ē sapia Naturam em hois de⁹ hanc esse voluit vt duarū rerū cupidus et appetens esset. sapiētie scz t religiōis t hoies ideo fallant q̄z aut religionē suscipiūt omissa sapia aut sapie student religiōe omissa cū alterū sine altero eē nō possit Et sic mihi videt q̄ accipit sapientiā auctor huius libri. Cuius ratio est q̄a nomē libri cōiter accipit a materia de qua tractat Nam in hoc libro nō tractat p̄cipue nec p̄ncipal'r de aliqua ⁊tute intellectuali vel morali sed de omī ⁊tute Et ideo nomen sapie non hic ponit p̄ dono supnatura li: nec p̄ virtute intellectuali. sed p̄ summa ⁊tutū totali Qō aūt dicit Iero. in plogo q̄ in de liber sapientie noīatur q̄z in eo xpi aduentus t eius passio euidenter exp̄mit que est sapia dei patris videt esse quedam aptatō modalis vel ꝯ gruētia: magis q̄z de noīatio litteral' Scō sciendū de huius libri auctore. sunt em apud sctōs varie opiones q̄s auctor fuerit huius libri. videtur em Hie. dicere q̄ philo quidā iudeus i lingua greca disertissimus librū istum qui sapientia inscribit ex multis sentētijs editis a salomone. ꝯpilauit. Unde philonis hunc librum dicit esse non salomonis .nec haberi apud hebreos nec inter scripturas sacras cōputari debere Sed ꝯtra istam sentētiaz sunt euidentia argumenta Primo q̄ i. iij. li. ecclesiastice hysto. dicit sic. Egesippus et Ereneus omniū antiquoz chorus librum qui intitulat sapientia. salomonis esse dixerūt Itē Math. xxvij. glo. predictū erat in libro sapientie. Morte turpissima ꝯdēnemus eum .ergo ante passionem xpi fuit liber editus Non g̃ a philone q̄ floruit tpe apl'oz Item libri philonis eiusdē in ecclesiasticis hystorijs numerant vbi nō ponit liber iste Itē infra c. ix. dicit sic Tu elegisti me regem ppl'o tuo. t iudicem filioz tuoz q̄ philoni non cōuenit qui fuit iude⁹ alexandrin⁹ in egipto. fm Iero: li. de hebraicis noibus Itē ambrosius li: sup tres questiones salomonis dicit. Sapientissimus omnium hominum salomō ppheta tria posuit impossibilia Et infra sic ipe in libro sapientie sue se dominum omnipotētē deprecatū fuisse ꝯ memorat dicens Da mihi domine sedium tuarum assistricem sapiētiam ergo vult q̄ salomon sit auctor huius libri. Item beatus Augustinus fuit aliquando istius opinionis q̄ iesus filius sirach fecit librum sapientie sicut et ecclesiasticum. Dicit nanq̄z sic. Illi duo libri vn⁹ qui sapientia. alius qui ecclesiastic⁹ inscribitur de quadam similitudine salomonis esse dicuntur. Nam iesus filius sirach eōs conscripsisse constantissime perhibetur.

Hāc autem sentētiam retractauit Augustinus. ij. retractionum. ca. quarto. sub his verbis. De auctore libri q̄z plures vocant sapiam salomonis q̄ t ipm sic ecclesiasticū

Lectio

ieſus filius ſirach ſcripſit nec ita conſtare ſicut a me dictum eſt poſtea didici Et ido p babilius comperi non eſſe hunc eius auctorem Ex quibus videtur q beatus auguſtinus dubitauerit quis fuerit auctor hui⁹ libri vel q ſenſerit ſalomonem fuiſſe hui⁹ auctorem Itē feria quarta in ebdomada pentheceſten legitur in miſſa Dixit ſalomon ſilijs iſrael Diligite iuſticiam qui iudicatis terram. Conſtat q eccleſia nec dubium nec falſum aſſerere vult in miſſa. ¶ Propter iſtas ſeptem rationes tenendas apparet q ſalomon fuit auctor iſtius libri pricipalis Poſſibile eſt autem q iudeus ille philo q multum fuit peritus in lingua greca. libz ſalomonis vel libri ſentētias quocunqz cōtentas in greco ediderit z q de greco tranſlatus ſit liber ſuus in latinum z pro tanto ipſius auctor dicatur quantū aūt ad Hiero Verum eſt q non aſſerit librū iſtum philonis fuiſſe ſed dicit q iudei librum iſtum cuiuſdam philonis fuiſſe affirmāt. Unde Rabanus in glo. ſuper principiū iſtius libri: Male hoc imponit Hier. qz Hieronimus nō aſſerit ſed recitatiue ſcribit Quod autē inter ſacras ſcripturas debeat nūerari expreſſe dicit Aug⁹ de doctrina xp̄iana vbi prius oēs libros canonis z biblie ꝯſequenter enumerās de ſapientia. z Eccl. ſic dicit: Qui qm̄ in auctoritatem recipi meruerūt inter pphetico em̄ enumerandi ſunt. Ex iſtis ptz q iſte liber inter ſcripturas canonicas apud eccleſiam ꝯputatur Et q eius auctor ſalomō fuiſſe dicend⁹ ē Licet a iudeis oppoſitum ſentiat Unde damaſcen⁹. iiij. li. ſententiaz ſuaz. c. ix. vbi libros ſacre ſcripture enumerat dicit ſic. Panathecos hoc ē liber ſapiētie ſalomonis. z ſapientia ieſu. i. eccleſiaſticus. virtuoſi quidem z boni ſz nō numerantur neqz iacebunt in arca. hec ille z ideo licet apud iudeos non numerantur apud fideles tamē magne auctoritatis habētur ☞ B Patet ergo p̄mo de hui⁹ li. noie Scdo d hui⁹ libri auctore. Tercio reſtat videre de huius libri fine Ubi ſciendum q finis ſapientie que in hoc libro tradit eſt hoiem diſponere z dignificare ſpēaliter quo ad tria. Primo ad gubernandu⁹ ciuilem cōmunitatem. Principiū enim leges cōdendi z humanam policiam ſtatuendi fuit ſapientia p eloquentiam ordinata ſicut narrat. Tulius in prologo rethorice ita dicens fuit quondā tempus cū in agris homines paſſi beſtiarum more vagabātur ſibi z victu ferino vitam ꝓpagabant nec ratione animi quicqz ſed pleraqz viribus corporis adminiſtrabant. necdū diuine religionis. nō humani officij rō colebatur. nemo nuptias legitimas viderat. non certos q ſ/ qz conſpexerat liberos non ius equale quid vtilitatis haberet accepat Ita ꝓpter errorē atqz inſciciam ceca atqz temeraria. dīa trix cupiditas. ad ſe explenda viribus corporis abutebat pnicioſiſſimis ſatellitibus quo tempe inquit tulius vir quidā magn⁹ z ſapiens cognouit q materia eſſet et q̄nta opportunitas ad maximas res animis ineſſet hoim ſi quis eam poſſet elicere z preciendo meliorē reddere. q diſpſos hoies in agros z in terris ſilueſtribz abditos. ratōe quadam ꝯpulit z ad vnum locum ꝯgregauit z eos in vnāqqz rem reducens vtilē et honeſtam Primum ꝓpter inſolentiam reclamantes Deinde ꝓpter rationū et oratio num ſtudioſius audientes ex feris z īmanibus mites reddidit z māſuetos z hoc quidem non tacita videt nec inops dicēdi ſapientia pficere potuiſſe hec ille. ☞ b Hoc idē poete ſignare volebāt qui fabulā de orpheo fecerūt qui tā ſubtilis extitit citharedus q flumina ſtare. ſiluas currere coegit ceruam ꝯiūxit leoni z leporē cani z in infernalibz furijs cānit pietatē ſicut recitat Boecius. iij. de ꝯſo. Orphe⁹ in rei veritate ſapiētes deſignat quoz ē hoies vicioſos et a ſe inuicem p paſſiōes varias diſcordātes in vnā ciuilitatē recolligere z eos p leges z rationes ſapie caſtigare ꝓpter q ſignāter dr ſapie. vi. Si delectamini i ſedibz z ſceptris o reges populi diligite ſapientiam vt in p/ petuum regnetis. ℣. Regna beata forent ſi vel ꝯtingeret eſſe. Phos reges. vel reges phari Boecius in de ꝯſo. li. p. pſa. iiij: At qui tu hanc ſententiam platonis ore ſanxiſti. beatas fore res publicas ſi eas vel ſtudioſi ſapientie regerent vel earū rectores ſtudere ſapiētie contigiſſet tu eiuſdem viri ore hanc ſapientibz capeſcendi reipublice cauſam eſſe neceſſariam monuiſti ne improbis flagicioſiſqz ciuibz vrbium relicta guberna

cula: pestē bonis ac pticiem ferzēt Hecū do cōuenit huic scīe hominē disponere ac dig nificare ad expugnandum hostilem aduer sitatem. Eccs: ix · Ciuitas pua z pauci i ea viri. venit contra eam rex magnus et valla uit eam extruxitqz munitiones per girum z facta est obsidio. inuentus est in ea vir sa piens et pauper z liberauit ciuitatem p sa/ pientiam suam Et quia in antiquis est sapi entia Job duodecimo: z annoz multitudo dcet sapientiam Job · xxxij: Ideo alexāder magnus nullum in exercitu suo ducem ha/ buit nisi sexagenarium: vt magis senatores qz milites viderent Sciut em q quantū/ cunqz homo sit fortis viribus et honestus corpore: si sapientia careat nihil valet p re/ ge vel duce Unde fm Arestotilē · Sapien tis est regere z ordinare. sed fortium est ob seruare z ministrare Et hoc est q dicit Sa pientie. vi. Melioz est sapientia qz vires et vir prudens magis qz vir fortis. ¶ Tercio conuenit huic scientie hoiem disponere z di gnificare ad castigandū puerilem fatuita/ tem · puerbio. xxix. Uirga atqz correctō tri buet sapientiam · Puer autem qui dimittit voluntati sue confundet matrem suam Eri/ mus igitur apti per noticiam huius libri ad gubernandum ciuilem cōmunitatem Ad expugnandum hostilem aduersitatem z ad castigandum puerilem fatuitatem Et ideo sicut scribitur puerbio. viij. Audite disci/ plinam z estote sapientes et nolite abijcere eam

Lectio tercia

Diligite iusticiam qui iudicatis terrā ¶ Actu rus de sapīa sapientissimi salo/ mon in hoc libro vt ad eam auditores alli/ ciat sic p cedit ¶ Primo em determinat ip/ sius sapientie nobilitatē z cōmendationem ¶ Secundo eius vtilitatē z operatōem: cap. ix. Deus patrū nostroz et domine miseri/ cordie. zc: Nam per sapiētiam sanati sunt quicunqz placuerunt tibi dñe. Sequitur Circa primum primo ostendit qūo hō pos/ sit sapientiam adquirere Secūdo qūo ad/ quisita possit hominē p ficere infra ca. sexto Melioz est sapientia. ¶ Circa pri/ mū primo ostendit q p sapientia adqui/ renda oportet hominem iusticiam habere. ¶ Secundo excludit opinionem. iusticie z sapientie contrariam. capi. ij. Dixerunt im pij ¶ Circa primum duo facit · Primo pro ponit q ad habendam sapientiam oportet amare iusticiam Secundo ostendit q hec iusticia diuidit se tripharian Ibi Sentite Dicit ergo primo sic. Diligite iusticiam q iudicatis terram. ☞ A ¶ Notandum autem q in generatione animalis natura non incipit a digito vel a pede sed a corde. pulmone et capite z membris principalib⁹ Sic huius libri auctor. volens informare corpus ecclesie in virtutibus moralibus in/ cipit a dominis et prelatis quibus incum/ bit ordinare et iudicare: Extendit enim se hec doctrina moralis generaliter ad omēs ¶ Conuersatione autē semper plebs dños imitat z superiores. Ido salomon afflatus spiritusancto in principio sue doctrine ag/ gredit informare prelatos et iudices. sciēs quoniam si illi fuerit virtuosi: homies sub/ iecti vicioſi esse non poterunt Eccī. x · ¶ Ju dex sapiens iudicabit populum suū et prin/ cipatus sensati stabilis erit: fm iudicē po/ puli sic et ministri eius z qualis rector ciui/ tatis. tales z habitātes in ea ¶ Notandum est scdo q nō est mirabile si populus suū p/ cipem imitet Corpora enim celestia que cō tinentur sub pmo mobili omnia habēt mo/ tum fm motum illius. Habent tamen ni/ hilominus suos motus proprios. sit quali tercunqz: oportet q populi suo principi se conforment iuxta illud Poete. Mobili mu tatur semper cum principe vulgus Cuius ratio est · quia principes se habent ad popu los sicut caput ad membra quia ipsi sūt mi norū capita. fontes et exēplaria. Modo a capite corpus recipit regimē Riuulus a fō te capit aquam et ab exemplari scriptor ac cipit hoc qd scribit. Unde si exemplare sit corruptū z falsum. scriptor sufficiēter excu satur licet scripserit falsum librum Et ido solet medicus curare precipue q caput sit sanum. quia si caput infirmū. cetera mem/ bra dolent Facientes artificialiter aquedu ctus curant principaliter q fons sit clarus

Lectio

Et stationarij solent ee solliciti vt exẽplaria sint correcta de quibus scriptoribus copia mínistratur. Isto modo per omnia auctor huius libri volens per totum corpus eccle sie virtutes morales transfundere incipit a iudicibus. principibus t prelatis dicens Diligite iusticiam. ¶ Notandum est tercõ q principaliter intentio salomonis est docere sapientiam Medium autem ad adq̃rendum sapientiam est iusticia. Juxta illõ Ecclesiast.iij. Fili concupiscens sapientiam serua iusticiam et dominus prebebit tibi illam propter quod pro medio tanq̃ necessario ad sapientiam dicit iudicibus principibus et prelatis Diligite iusticiam Videmus enim q illud qõ est preciosum carum vel amatum a principe in ornatu gestu vl victu illud trahitur ad consequentiã a subditis t sine sit vtile sine inutile. saltem nobile negocium reputatur effigiare principem in his que ab ipõ diligi cognoscunt Unde si iudices domini et prelati vellẽt amare iusticiam. non est dubiũ quin eã subditi amarent nec mirum: qui em̃ potest de secta r̃gis t roba de eodem vel consimili panno indui bene habet materiam gaudij. roba autẽ principis t prelati iudicis debet esse iusticia sm illud Job.xxix. Justicia indutus sum t vestiuit me sicut vestimento Et in ps̃. Sacerdotes tui induãtur iusticia. Sed reuera tã sacerdotes q̃ alij scolares t laici nunq̃ sibi ita parauerunt indumenta sicut modernis temporibus iam videmus t certe sicut ẽ de veste corporis ita de vestitu mentis t iõ necesse est de eis dicere. Diligite iusticiam: ¶ Ubi breuiter eos docet tria videlicet q̃liter sint affecti: diligite iusticiam. ad qd sint electi. quia ad iudicandũ: t qui sunt eis sb iecti quia terrã. d est homines terrenos et terrenis desiderijs inhereres Ad hoc q hõ sit iustus non sufficit iusta facere. sed requiritur q iuste faciat iusta. sm Aristotilẽ. ij. t. v. ethico. Unde qui suspendit furem zelo vindicte propter grauamen personale. facit quidem iustum sed non iuste sed ad hoc q homo sit iustus requiritur q iusta faciat amore iusticie. Et ideo dicit Anshelmus de libero arbitrio. c. iij. q iusticia est rectitudo voluntatis ppter se seruata et Deu. xvi. Juste qõ, iustum est exequere Ex quibo patet q quattuõr genera hominũ sunt qui iusticiam quodãmodo faciunt et tamen eam non diligunt vicz. Appetitui honoris t reuerentie. vindicatiui rancor t impacientie Lucratiui munerũ. et dissimulatiui scelez Sunt em̃ primo quidam qui licet iusticiã non diligant volunt tamen videri iusti. arguunt delinquentes. vituparit vicia docẽt virtutes puniũt sine misericordia et tamen cum omni intentione corrupta. quia nõ ob aliud nisi honorificenť ab hoibus t vocenť iusticie zelatores. rales fuerũt scribe t pharisei õ quibus Math:v. Nisi abundauerit iusticia vestra plus q̃ scribaruz t pharisẽorum non intrabitis in regnum celor ¶ Secundo vindicatiui rancorum et impatientie pretendunt se esse amatores iusticie et non sunt: sicut enim iusticia vult vindicare delicta. sic et ira. Unde iratus ante vindicta dolet quasi patiens aliquod iniustum. Sed quando punit delectatur sicut dicit. iij. ethic. c. xxij. tales fuerunt illi duo senes iudices qui susannam ad iudicauerãt mori quia eorum libidinosum amorem ptemptsit. sicut dicitur Daniel. xiij. Inter enim passiones malas que in iudice esse possunt Ira est vna de peioribus nam ira impedit animũ ne possit cernere verum. sicut dicit Catho. Ira excogitat causas calumniandi t vbi culpa non subest ira ī penis nescit modum tenere: Unde Seneca in li. p. de ira ad nouatũ. de iudice quodã malo dicit q furore accẽsus ꝺemnauit ad morte tres milites innocentes per hunc modum. vnum iussit occidi. quia de via redierat sine socio commilitone. imponens ei q eum interficeret. Precepitq̃ statim cuidam militi astãti q eum duceret ad locum supplicij. vbi morte plecteretur: cum autem esset eductꝰ redijt commilito sanus et incolumis pro quo alius morte plectendus ducebatur. Uidens autem hoc tercius miles qui primum ducebat versus supplicium redijt ad iudicem et ambos coram illo milites presentauit. quos vt vidit tyrannus furore accensus iudicium dedit tale. Primo dixit te iubeo occidi quia iussus es occidere et imperatori non obedisti: Secõdo te inquit iubeo interfici: q̃ damnatꝰ es. t tercõ te inqt similiter iubeo interfici q̃ causa ꝺ militoni

damnatōis fuisti Et subdit Seneca ibidē. O q̄z solers est iracūdia ad fingendū causas furoris. tres em ibi punitis sunt ob vnū innocentiam Excogitat iste quem admodū faceret crimina cū nullū inueniret. habz em iracūdia hoc malū q̄ non vult regi. Nā ipi veritati irascitur si contra voluntatem eius aliquid faciet Hec Seneca. Et iō signāter dicitur Jac. p. Sit aūt oīs homo velox ad audiendū tardus ad iram Ira em viri iusticiam dei non operatur. ¶ Tercio lucratiui munerē p̄tendūt se iusticiam diligere sz mētiunt omnino. diligūt em pecuniā et ꝓpter pecuniam faciūt iusticiam. Isti nō diligūt iusticiā nisi sicut venificus venenū z iudas xp̄m ad vendendū: Isti em sunt mercatores iusticie z non amatores Et sicut mercator non curat cui vendat merces suas nisi q̄ ille habeat qui plus offert de pecunia ita tales iudiciū suū vendūt indīr. iusto z iniusto Dūmodo ille potiꝰ habeat qui plus ō pecunia eis donat quib⁹ deus merito maledixit Isa. v. Ue qui iustificatis impiū ꝓ muneribus z iusticiā iusti auferris ab eo ¶ Quarto dissimulatiui scelez non sunt iusticie dilectores. habet em iusticia q̄ culpe correspondeat pena sicut morbo medicina. z ideo talis pietas vel cōpassio falsa est z iniusta. sic em mater quādoq̄ non sustinet filiū verberari vt corrigatur. nec filiam aduri ut sanet Et cōtra tales loquens Augꝰ in quadam epistola dicit Molestus est medicus furēti frenetico z pater indisciplinato filio ille ligandiste cedendo. si aūt illos negligant et perire ꝓmittant ista potiꝰ falsa māsuetudo et credulitas est. Et ideo signanter dicit in psalmo: Beati qui custodiūt iudiciū et faciūt iusticiā Et math. v. Beati qui esuriūt et sitiūt z̄c. Unde nota fm Anshelmū de cōcordia q̄ duplex est affectio anime quedam ꝑmodi z quedā iusti. Prima affectō a voluntate inseparabilis Secūda est separabilis. sub prima cadit affectio cibi et potus et hmōi sicut igit omni die renouat in nobis esuries et sitis ita affectio iusticie in crimibus corrigendis semp debet esse in nobis recens et inseparabilis· Et ideo dicit Bti qui esuriūt. z̄c. Glo. Amatoribus veri boni non satis ēq̄ iusti sunt· sed semper sitiunt opera iusticie vt de quolibet tali verificet illō Apoc. xxij. iustus iustificabitur adhuc dicit igit Diligite iusticiam· ¶ Est aut̄ hic primo dubiū quare principibus et prelatis potius dicit diligite iusticiam q̄z diligite prudentiā vel aliquam aliam virtutē moralem. Ad hoc dicit q̄ huius duplex est causa Una. q̄z habita iusticia in prelatis habentur ꝑ mūiter omnes virtutes. et hoc est quod dicit Ambrosius in exame. Ubi inquit est prudētia ibi interdum est malicia: vbi fortitudo ibi iracundia. vbi temperantia ibi impaciētia. pleraq̄z alia vicia. Ubi autem iusticia ibi ē concordia virtutum ceterarū Secūda causa est quia sine iusticia non possunt reges z principes esse domini: et ideo multum diligere debent illud sine quo domini esse non possunt· Amota enim iusticia fiunt reges tyranni Unde Augꝰ .iiij. de ciuitate dei c. quarto. remota iusticia quid sunt regna nisi magna latrocinia. z latrocinia quid sunt nisi parua regna Ad quod ostendendū inducit Augustinꝰ historiā ō alexādro mag. et quodaz pirata qui vocabatur dyonides que tamen plenius narratur. politic. li. iij. Ubi dicitur q̄ cum pirata cōprehensus esset. z cum alexander interrogaret ꝓpter q̄d mare haberet infestum· respōdit libera voce tu ꝓpter quid orbē terrarum Sed quia ego facio illud paruo nauigio. latro vocor tu autem q̄z magna classe facis diceris imperator. si solus captus fuerit alexander latro erit. nam si ad nutum dyonidis populi famularent erit dyonides imperator nā q̄ntum ad causam non differunt nisi q̄z deterior est qui rapit ꝓbi⁹ qui iusticiā desiderit abiectius qui manifestiꝰ impugnat leges. quas ego fugio tu psequeris ego vtrū q̄z verecor tu ꝑtemnis. me fortune iniq̄tas et rei familiaris angustia. te fastus intolerabilis z inexplicabilis auaricia furem facit. si fortuna māsuesceret fierem forte melior z tu qui fortunatior. nequior eris Mi ratus alexander ꝑstantiā hominis cum increpareť iuste et merito argueretur. Experiar inquit an futurus sis melior: fortunaz mutabo ne tunc alicui q̄d deliquisti: sed tuis moribus asscribatur. eumq̄z fieri iussit militem vt posset exinde saluis legib⁹ militare. Ex isto sequit q̄ sine iusticia non possunt reges iuste regnare. ¶ Scō m pōt esse

Lectio

dubiū que est magis necessaria rei publice vel iusticia vel amicicia. Et videtur q iusticia. quia. v. ethi. c. viij. in quadā ppoztōe p manet ciuitas sed hoc pertinet ad iusticiaz Itē. c. ij. Justicia est preclarissima ⁊rutum et est virt⁹ pfecta ⁊ neqz vesperus neqz lucifer ēita admirabil' Ad oppositū arguit p Tulliū d amicicia Est eī amicicia ſm eūoim diuinarū humanarūqz rerum cum benuolentia ⁊ caritate consensio. sed illa est maxime necessaria reipublice g' ⁊c. Et addit q si omnes homines essent amici non indigeremus iusticia: sed quantūcunqz homines essent iusti adhuc indigeremus amicicia. Et ideo dicit Arestotiles q amicicia ē magis necessaria q̄z iusticia Dicendū q sic̄ aresto. dic̄. ij. ethicoz̄ū: Justicia est duplex. scz iusticia legalis que est omnes virtutes ⁊ nō est pars virtutis sed est tota virtus. Alia ē virtus particularis que ſm eum diuiditur in cōmutatiuam et distributiuam. Sitigit queritur. An iusticia sit magis necessaria reipublice vel amicicia: et fiat questio de iusticia generali. Dicendum q illa est magis necessaria sicut totum est melius sua parte. Si vero de iusticia particulari Dicendum q amicicia est magis necessaria et hoc satis innuit Arestotiles sexto ethicoz̄ ca. p. vbi dicit q amicicia continet et conseruat ciuitates. ⁊ legis positores magis circa eā amicicia studeant. q̄z circa eam iusticiā. Ad argumentū in oppositum verum est q p iusticiam p manet ciuitas magis q̄z per amicicia. Dō āt dicit q iusticia est preclarissima virtutum, loquitur ibi de iusticia legali. non de iusticia particulari. Sequitur

¶ Qui iudicatis terzam. ¶ Et ista littera triplicit̄ exponitur. Primo modo sic terram id est homines Generaliter em̄ homines possunt vocari terza. Tum quia de terra sunt originē ducentes. Eccī. xxxiij. Omnes homines d solo et terza sunt Unde creatus est adam vt terzam inhabitet Unde ps̄. Incola ego sum in terza. Tum quia ex terza sunt existentes Eccī. xvij. Omnis homo terza ⁊ cinis Tum quia in terzam reuertentur Eccī: quarto. Qui de terza sunt i terram reuertentur: Unde in hoc q dicit terram reprimit superbiam iudicum et prelatorum Terza enim vilis est ⁊ infimū omnium corpoz̄ū Unde Eccī. xliij. dicit Quid superbis terza et cinis debent ergo iudices ⁊ prelati considerare iudicando. q ipsi non sunt celestes sed terzeni sunt homines aliis similes in conditionis fragilitate. aliis cōuertibiles i corruptibilitate. aliis equales in nature vilitate quia terza. Ulā ſm philosophū terza est mater omniū corpoz̄. vñ et ipi sunt filij matris nostre generalis que ē terza et etiam ipsi sunt filij patris nostri generalis qui est terza fex ⁊ putredo omniuz elemētoz̄um. Quod ꝺ sideranus btūs Job. xvij: c. Ipi terze dixit. pater meus es ⁊ mater mea ¶ Secūdo modo exponitur ista littera de terza id est de ecclesia ppter tres cōditōes terze. que ecclesie conueniunt. videlicet humilitatē stabilitatem et fertilitatē: Unde Bern̄. sup cantica de ecclesia sic exclamat O humilitas et sblimitas ⁊ tabernaculum cedar et sanctuarium dei terzenū habitaculuz ⁊ celeste palaciū domus lutea et aula regia ⁊ thoz̄us mortis ⁊ templum lucis. et despectio superbis. ⁊ sponsa xpi et stabilimentum sane doctrine fertilitas fidei xpiane: quasi diceret Multa bona in te relucent. si bene fuerint iudicata ¶ Tercio modo exponitur illa littera de terza id ē de carne nostra ⁊ corpe nostro q debet iuste iudicare vt eius obsequium rationabile fiat et deo placeat. Unde g̃rego. in moral'. dū carnalis vita corrigitur ⁊ vsqz ad abstinētie studium a proficientibus peruenit̄ q̄si in altari iam corpus nostrum vel caro nostra incenditur vel offertur vt inde in conspectu omnipotentis sacrificium placeat vnde prius culpa displicebat Qui ergo diligitis iusticiā sic iudicate terzam

Lectio quarta

Entite de do

mino in bonitate et in simplicitate cordis querite illū q̄m inuenit̄ ab his q̄ n̄ tentāt illū. Appet aūt eis q̄ fidē h̄nt in illū] Quoppoſuit salomon

Quarta

ꝑ ad inquirendam sapientiam de qua intẽ
tio est principalis hui⁹ libri necessaria cũ
stitia ¶ Postq̃ premisit. hic de ipa iustitia
prosequitur ꝯ sequnter Et q̃ iustitia a cultu
dei incipit. Ideo primo ostendit quomodo
hõ debet ordinari ad deũ in mente. Scõo
qũo in sermõe ibi benignus est em̃. et tercõ
generaliter qũo in tota cõuersatõe ibi noli/
te celare. Circa primũ oñdit primo qũo de
us per virtuosas cogitatões placat. secũdo
qũo per viciosas ab homine separatur. ibi
peruerse em̃ ☞ a ¶ Circa primũ ẽ sciẽ
dum q̃ mens humana ordinatur ad deum
per tria Per fidei integritatẽ. Per cordis
caritatem. et per spei firmitatẽ. Et hec tria
in textu isto notãtur Primo q̃ sine fide im
possibile est placere deo. ꝑmittit fidei inte/
gritatẽ dicẽs Sentite ð dño etc. De dño. i.
ea q̃ sunt de dño reuelata q̃si diceret sacraꝫ
scripturã p quã deꝰ ꝯgnoscit pie et hũiliter
et studiose legite et intelligite: et que nõ po/
testis de deo pbare: pie credite quia sicut
dr puer. xxv. q̃ scrutator ẽ maiestatis oppꝫ
metur a gloria Scõo q̃ fides nõ saluat si/
ne caritate q̃ si habuero oẽm fidem ita vt
montes trãsferã. caritatẽ aũt nõ habeã ni/
hil sum. ꝓ. cor in. xiij. Ideo postq̃ mens hu
mana est ꝑmo illuminata p fidẽ oportet q̃
scõo sit inflamata per caritatẽ Et iõ subdit
in simplicitate cordis querite illũ. queri
em̃ p amorẽ et dilectõem Juxta illd Cant.
iij. Quesiui quẽ diligit aĩa mea Bern: sup
cantica sermone. xx. Nõ abduci blandiciis
nec frangi iniurijs nec seduci flagiciis to/
to corde tota anima tota ⁊tute diligere est
Et vt breuiter dicã toto corde diligere est
ome qđ blandit ð ꝓpria carne velut illici/
ta respuere q̃ quia iam nemo q̃rit efficaci/
ter qđ non sperat: ideo post fidei integrita
tẽ et amoris caritatem sbdit spei firmitatez
dicẽs Quoniã inuenit ab his qui nõ tẽtant
illum Glo. super illd Math. xij. Nõ ten/
tabis dñm deũ tuũ Dicit sic Nemo tenta/
re debet deum qñ ex hũana ratõe habet q̃d
faciat. Ille em̃ tentat deum qui ꝯmittit se
piculo qñ ex humana ratõe ptz euasio et iõ
xpc dixit Math. x: Cũ vos psecuti fuerit
in vna ciuitate fugite in aliam sicut ipe id̃
fugit et latuit ꝓulus in egipto Math: xij.
Et postea iã factus vir idẽ fecit Johã: viij.
Sic paulus dimissus in sporta euasit: ij.
cor in. xj. sed sicut dicit glo. vbi ꝓus postq̃
hũana ratõ defecerit ꝯ mendet se homo de
non tentando sed deuote ꝯfitendo ꝓpriam
infirmitatẽ: ij: palip. xviij. Cũ ignorem⁹
quid agere debem⁹ hoc solum habem⁹ resi/
dui vt oculos nros dirigam⁹ ad te Jtẽ glo.
supra ps. lxxxi. vl. lxxxij. Tentare est cũ in
verbis ẽ simplicitas et in corde est malicia.
Et tales non querũt deũ in simplicitate cor
dis et ideo non inuenit ab eis qui tentat eũ
Apparet aũt eis qui habent fidẽ in illum
Hic est notandũ q̃ aliqui tentãt dei clemẽ
tiam qui negligẽter orant sine deuotõe. sic̃
si aliquis tentaret si homo dormiat vel nõ
Eccl. xviij. Añ oratoꝫ ꝓpara aiam tuã. no
li esse quasi qui deum tentat Aliqui tentãt
dei paciam qui pseuerãt in peccatis. in ps.
Tentauerũt et exacerbauerunt deũ excelsũ
et testimonia eius non custodierunt Aliq̃
tentant dei iusticiam qui orant vindictam
Luc. ix. Vis dicamus vt descendat ignis
de celo. Aliqui tentant dei potentiam vt te
merarij piculis Judit. viij. Qui estis vos
qui tentastis dñm. Loquit ꝯtra sacerdo/
tes qui statuerũt vt deus eos liberaret in/
fra aliquos dies Quidam tentant sapien
tiã dei qui exponunt se sine studio ad doce
dũ et ꝑmeditatõe ps. Tentauerunt deum
in cordibus suis vt peterent escas aiabus
suis Nõ solum aũt inuenit ab his qui non
tentant illum. sed apparet. i. sponte se eis
ostendit non tamen adhuc statim p speciẽ
sed p fidem ꝑmo et post p spem et iõ subdit.
Appetãt his q̃ hnt fidei illũ. i. fidẽ tẽden
tẽ in illũ p dilectõz. Sic g̃ has tres ⁊tutes
theologicas ordinantes mentem in deum.
homini iusto esse nẽcessarias ptz manifeste
☞ a ¶ Primo põt esse dubiũ hic vtrũ
preter ⁊tutes morales adquisitas necesse
sit ponere theologicas. Et videtur q̃ nõ qr
de omnibus virtutibus necessarijs ad feli/
citatem vel beatitudinẽ determinat Are/
stotiles sufficienter in moralibus suis et nõ
facit mentionem nisi de naturalibus vl ad
quisibilibus aut consimilibus ergo ille sole
sufficiunt ¶ Preterea homo potest ex natu
ralibus suis assentire his que fides ꝑdicat
ð deo si bñ istruat. Sil⁹ deũ ꝯgnitũ ꝑ ama
re sup oĩa et speare q̃ ds dabit sibi vitã im/

mortalē ergo ad illos actꝰ nō ē necesse ponere hītus infusos Añcedēs ptz. qz aliter homo infidelis nō foret vitupandus si nō crederet ad p̄dicatōem doctoꝝ catholicoꝝ Preterea si tales hītus infusi forent ī nobis homo posset scire ꝛ experiri eos p eoꝝ opationes ꝛ sic posset homo de lege ꝫ muni scire se esse in caritate. ꝫ ñs fallū. ꝫ ña ptz qz inconueniens est nobilissimos hītus esse ī nobis ꝛ latere nos. Ad oppositū ē aplus .i. Corꝝ xiij: Nūc aūt manēt fides spes caritas tria hec. Ad istud dubiū dicēda sunt duo Primū est qꝫ sic reuelatū est sctis p̄bus sic scolꝫ catholica tenet ꝛ eccia tradit: ratō est ꝗa duplex ē hois felicitas B Natural ꝛ supnaturalis Pria ē ppoꝛcōnata nature hūane ad quā p̄t ptingere p principia nature sue Alia excedit ꝛ ad illā nō p̄t ptingi nisi diuina ꝛ virtute fm quandā diuinitatis ptcipatōem. Et ideo ad illā ꝫ sequendā .oportet qꝫ homi supaddant ꝛ virtutes theologice. que iō theologice dicunt qz a solo deo infundūt ꝛ sola diuina reuelatōe ī sacra scriptura nobis traduntꝰ Ad pmā. aris. nō tradit nisi dꝰ virtutibꝫ ordinantibꝫ hoiem ad felicitatē hūanam. Ad scdm ptz qꝫ hoc nō p̄t hō facere meritorie ex naturalibꝫ. Ad tertiū nō simpliciter latent sed credim⁹ nos tales habitus habere Uerbū aūt phi dz intelligi dꝰ hītibꝫ naturalibꝫ. In simplicitate coꝛdis querite illū. Circa qđ nota qꝫ in hoc q̄ttuoꝛ innuunt⁹ que vitam boni xp̄iani faciūt meritoriā in p̄nti Rectitudo sancte ꝫ uersatōis. in simplicitate Gratitudo pie deuotionis. cordis Solicitudo discrete inq̄sitōis Querite. ꝛ altitudo quiete ꝫ templatōis Illum Simplicitas aūt illa dz esse cū prudentia sicut dꝛ .Math. x. estote prudentes sic· ꝛc. Un gen: xxxv. dicit de iacob qꝫ vir simplex hītabat in tabernaculis ꝛ tn q̄ste prudentie fuit erga fratrē suū esau in emendo p̄mogenita sua. erga patrē in surripiendo bn̄dictōnem. erga auūculū in custodiendo greges erga vꝛores pacifice eas regendo ꝛ in multis alijs ptz in gen. diffuse ꝛ ideo simplicitas a sinūna non est ꝫ mendabilis sed colūbina Ro. xvi. Uolo vos sapientes esse in bono. simplices aūt in malo Et debet hec simplicitas esse Sine plica vane intentōis Sine ruga falsē opionis. sine tegumento palliate fictionis. b Primā simplicitatē nō hñt que faciūt opa de genere bonoꝝ intentōne hūane laudis vel lucri tempalis et nō ꝓpter veritatē ꝛ honorē dei ꝫ tra quos dꝛ. Math. vi. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpꝰ tuū lucidū erit Qđ exponēs beaugꝰ. li. q. de ſ:d. in monte Dicit oculus dꝛ intentio qua quilibz in ope suo finē intuet: Corpus vero ꝫ geries opm intelligit Tūc aūt oculus est simplex qñ intentio solūmō in deum dirigit ꝛ qñ sic est tunc tota cōgeries opm luce iusticie corā deo resplendet. vñ Greg. sup Ezech. li. p. o. vij. si nostra intentio apud deū fuerit simplex eius iudicō nostra actō tenebrosa nō erit Scdaz simplicitatē nō hñt heretici q̄ veris sententijs fidei xp̄iane ꝫ miscēt erꝛores falsaꝝ opinionum: Unde hi nō sunt simplices coꝛde et lingua imo duplices ꝛ bilingues ꝫ tra quos ꝓuer. xvij. Uerba bilinguis quasi simplicia ꝛ ꝓueniūt vsqz ad interiora ventris ꝛ Ecci. ij. ve duplici coꝛde ꝛ labijs sceleratis ꝛ manibus malefacientibꝫ ꝛ pcōri ingredienti terram duabꝫ vijs Terciā simplicitatē nō habent pditores ꝛ dolosi. qui p̄tendunt vnuz in ore ꝛ aliud habent in coꝛde. De quibꝫ in ps. labia dolosa in coꝛde ꝛ coꝛde locuti sūt. De quibus verificat illud Jac: p. Uir duplex animo inconstās est in omibꝫ vijs suis Dicit aresto. xvij. de aialibꝫ c. iij. qꝫ in aiali nō est nisi coꝛ vnū aia vna. Secūdo dēt hō habere gratitudinē pie deuotōnis ꝛ ideo dꝛ coꝛde. Ubi notandū qꝫ deꝰ exigit coꝛ huma nū sibi dari triplr scz. liberaliter .integralr. ꝛ ꝓpetualiter ¶ Primo vult deꝰ qꝫ tu des sibi libere cor tuū nō qꝫ mutues nō qꝫ vendas Sed qꝫ dones .Mutuāt qui sibi seruiūt ꝓ tempali ꝓsperitate ꝫ sequēda ꝛ qñ eis subtrahitur ꝓsperitas subtrahūt et illi coꝛa dꝰ ps. Cōfitebiꝛ tibi cū bn̄ feceris ei Illi āt vendūt qui eū diligunt ꝓ mercede qui tm de deo cogitāt quantū iam de beneficijs ab ipo se percepisse cognoscunt Primi em̄ mutuāt sub spe futuri comodi .sed isti vendūt tā ꝓ mercede accepta De quibꝫ dicit ppls h labijs me honoꝛat coꝛ aūt eoꝝ longe ē a me Illi aūt coꝛ suū deo donāt q̄ merā dei bonitatē ꝛ bn̄ficia spūalia cogitāt. nec nō ꝛ amore celestis patrie coꝛ suū custodiendū ꝛ regendū in manibꝫ dei ponunt Et istū m ꝙ ū

exigit sibi deus Un signanter dicit puerb. xxij. Prebe fili mi cor tuū mihi quasi dicere fili mi p creatōem: fili mi p informatōz fili mi per redemptōem prebe per donationem. cor per dilectōem. tuum per possessionem: mihi per deuotionem. Ult ergo primo q̄ des sibi cor tuum liberaliter Secundo q̄ des ei cor tuum integraliter. Mathei xxij. Diliges dn̄m deum ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīma tua: Est em̄ deus sicut homo zelotipus qui non permittit vxori sue alios diligere Exodi. xxxiiij. Noli adorare deum alienum. Deus em̄ zelotes nomen ei⁹ dominus et emulator nec mirū quia solus redemit te. Auis generosa cū diu volauerit ⁊ se fatigauerit et p̄edam suaz ceperit. requirit cor p̄rede sue p mercede· Sic xp̄c generosus ille falco qui p̄o te sua p̄reda capienda volauit de celo in virginis vterum. et de virginis vtero ad patibulum de patibulo ad infernū de inferno in mundum: de mundo ad celum. et ideo merito sibi vendicat totū cor parare q̄ debem⁹ cor nr̄m ei dare sic aui p̄dali parat cor p̄de sue p̄mo extrahit lauatur ⁊ cōp̄imit. ⁊ sanguis niger exp̄imitur ⁊ in ptes descindit. Sic moraliter. extrahamus cor nostrū p pctōrum occultoz recordatōem in ps̄: Effundite corā illo corda vestra Lauet p lacrimarū supra infusionē Hiere. iij. Laua a malicia cor tuū vt salvus fias. Comp̄imat p contritōem ⁊ sanguis id est peccatū exp̄imat p confessionem. tandē descindat per penosam satisfactōem ⁊ tunc debet sibi totaliter dari p deuotōem vñ Joelis. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro. Tercio vult deus q̄ des sibi cor tuum perpetualiter Solent em̄ homines q̄n volunt simpliciter ⁊ ppetuo aliquid dare alicui. facere sibi bonā cartam et bene scriptā ⁊ postea illā signant sigillo ⁊ tandē ponunt eā in possessionē ⁊ tunc est securus p ppetuo: Istomō vt deū p aīabz nostris assecuremus p ppetuo· faciam⁹ sibi cartā d̄ corde nr̄o scribēdo in illo mādata ⁊ p̄cepta sua puer. vij. Scribe illā. i. legem dei in tabulis cordis tui ⁊ p⁹ ea signet sigillo hūanitatis xp̄i q̄d sculptū fuit multis lr̄is hoc est in passione. applicemus p deuotā ꝯtemplatōem menti nr̄e memoriā illi⁹ passionis. vij. canti. Pone me sicut signaculū sup cor tuū ⁊ tunc ponem⁹ eum in possessionē. vt in mente nr̄a p gram inhabitare dignet. Eph. iij. Det vobis de⁹ fm diuitias glorie sue virtutē corroborari p spūm in interiori hoīe habitare xp̄m p fidem in cordibz vestris Et sic in simplicitate cordis q̄rite illū. Ubi notat solicitudo discrete inquisitōis Et ideo p̄mo querere debemus deū sapienter cū tribus magis de quibus Math. ij. Illi em̄ quesierunt stella duce Et nos ducente maria que est stella maris. Un bern̄: supmissus ē omel. iij. Si insurgunt venti tentationū si incurris scopulos tribulatōnis. respice stellam inuoca mariam. Queramus. ij. dolenter cū maria ⁊ ioseph de q̄bus Luce. ij. Dolentes querebamus te. Illi p triduū quesierunt xp̄m et post triduū inuenerūt· Tercio queramus xp̄m diligenter Lu: xv. Que mulier habēs dragmas. x. ⁊c. Quarto p manēter Mat. vij. petite ⁊ accipietis querite et inuenietis Quartū q̄d vitam xp̄ianam rectificat ē altitudo quiete ꝯtemplatōis. quia illū Jnillo em̄ ⁊ nō in alio quietat nostre ꝯtemplatōnis intentō· Un̄ augusti. p. li· ꝯfes. Tu domine fecisti nos venire ad te. Et inquietum est cor nostr̄ donec requiescat in te Jn simplicitate igit cordis querite illum

Lectio quinta

Peuerse enim cogitatōnes separant a deo. p bata aūt virtus corripit insipientes quoniā in maliuolā aīam non introibit sapientia nec habitabit in corpe subdito peccatis) ¶ Postq̄z determinatū est qualiter homo cōuenienter ad sapiam p̄cipiendam disponitur. ¶ Hic ostendit per quid homo a sapia p̄ncipaliter impedit. Impeditur aut̄ spūs sapie ne hominē inhabitet spūaliter. ꝓpter duplex obstaculū. Primū est mentalis malicia Scōm corpalis imūdicia. Et fm hoc lectio ista diuidit in duas partes. Nam p̄imo docet vitare maliciam mentis Secundo vitare immundiciā corporis ibi. nec habitabit. Dicit ergo primo Peuerse cogitatōnes separant a deo: ¶ Et notandum q̄ non accipiunt hic cogitatōes distinguendo cogitatōez p̄ra actū

voluntatis. Sed includēdo tam actū vo/luntatis q̄z intellectus. quia sic sunt cogitationes peccata. nulla em̄ res peccatū nisi actus elicitus a voluntate vel imperat⁹ Un̄ augustin⁹. Peccatū aūt est voluntariū q̄ si non sit voluntariū non est peccatū Alias homo peccaret nolens. Et sic puniret vbi noluisset delinquere q̄d non est rationabile ꝓpter hoc. illa beata agnes dixit tyranno. Tu aūt si me inuitam feceris scortari. castitas mihi duplicabit ad coronā. Est igit sensus. Primū q̄d a deo sepat est peruersa cogitatō. id est affectio cogitationis. p quā deus nō diligit nec adorat nec in eum creditur. ꝓbata aūt virtus: id est fides operans per dilectōem corripit insipientes. id ēst arguendo ꝙ sciam de errore et ingratitudine erga deum. Et sic corripiendo suadet amare et timere deum q̄d est vera sapia. Causa aūt quare cogitatōes infidelitatis separāt a deo est quia tales hoīes sunt in mente malicioſi. et in corpe voluptuosi et in illos non potest sapia introire. sapia id est verbū dei Eccl. ꝑ. Fons sapie verbum dei in excelsis. Vel sapia id est collectio virtutum moralium et intellectualium quia si vnū cōtrariorum fuerit in summo nihil secum ꝙ patitur de suo ꝙtrario Deus aut̄ est summa bonitas et ideo nullomodo cohabitat cū malicia Et ideo in maliuolā aiam nō introibit sapientia. Et nota q̄ dicit in maliuolā aiam nō solū nō inhabitabit sed non introibit in eam De corpore aūt subdito peccatis. dicit q̄ iniſto nō inhabitabit. quin tn̄ aliq̄n̄ introeat in eam non negat ☞ a Hui⁹ dicti ratio pōt eē vt oñdat differentiā inter peccata carnalia et spūalia et maxime malicie peccata cuiusmodi sunt ira inuidia et hmōi q̄ ista sunt minoris verecūdie et maioris culpe fm gre. ecōtra vero carnalia sunt maioris verecūdie et minoris culpe. et ideo vt cōiter facilius ꝙtingunt homies de peccato carnali et cum maiore verecūdia satis faciunt q̄z de pctis spūalibus Unde pctā spūalia sicut odiū. inuidia. supbia. magis in hominibus ꝙtinuant q̄z peccata carnis. et ideo dicit q̄ in maliuolā aiam. ꝛc. Sed in pctōres et reos peccatoꝝ carnaliū bene ītrat aliq̄n̄. sed tn̄ non inhabitat in eis Un̄ grego. dicit Maliuola aia est que in corde odium tenet vel rancōrē Corpus aūt subiectū peccatis est q̄d fm apl'm fornicationi. nō dñs seruit Sunt aūt quattuor genera malarū cogitatōm. malicioſe ābicioſe: voluptuoſe et infructuoſe Cogitatō malicōſa est q̄ pcedit ex aīo offendendi vel nocēdi cui ꝙtradicit pō. Quid gl'iaris in malicia qui potens es iniquitate tota die iniusticiā cogitauit lingua tua Talis fuit cogitatō saulis ꝙtra dauid. ꝑ. reg. xviij: Saul cogitauit tradere dauid in manus philistinorū: Et cogitatio fratrū ꝙtra Joseph Gen. xxxvij. Qui cum vidisset eū ꝓcul ante q̄z accederet ad eos cogitauerūt eum occidere Nota de malicia ipius qui cocodellū adduxit vt germanū suū deuorasset. et ideo de teste malicioſo dedit deus legem talionis Deu. xix. Reddet ei sic fratri suo cogitauit De cogitatōe ambicioſa scribit Luce. ix. Intrauit cogitatio in eos quis eor maior eēt ☞ B Ubinorandū q̄ ambicō est simia caritatis sicut dicit petrus bleſensis in quadā epla ad clericos d̄ capella regis heinrici dircā Ambicō dicit ipe ē queda simia caritatis Caritas em̄ patiens est p eternis ambicio patit oia pro caducis Caritas benigna est paupib⁹ Ambitio vero diuitibus Caritas oia suffert p veritate Ambitio p vanitate Utraq̄z oia credit oia spat. sz lōge dissimili mō hec ad gl'iam hui⁹ vite. illa ad gl'iam sine fine Et infra. O mēs qui militant in castris ambiciōis capti sunt a nasas amonita. Dextroſq̄z oculos amiserunt. Prospicientes em̄ sunt in adquisitōe tpaliū. iacturam vero vite que ꝑterit et immineutia mortis eterne supplicia non attendunt. Et parū supra in eadē epla. p vanissima vanitate militant hodie nostri curiales in labore in erūna in vigilijs multis et picul' magnis picul' maris. picul' fluminū. picul' pōtiū. piculis mōtiū. picul' in falsis fratribus. in mortibus frequenter. in ꝙfractōne in lassitudine corpis atq̄z in aliis vite discriminibus in quibus gl'iam martirij merere tur si hec p xpi nomie sustinerent nunc aūt martires sunt mundi. seculi pfessores. discipuli curie. milites vel armigeri herlecoui per multas siquidē tribulationes intrāt iusti in regnū celoꝝ Hi aūt per multas tribulationes ꝓmerent infernū ¶ Terciū genus

malaꝝ cogitationū sunt cogitatões voluptuose Ben·viij. Sēsus em̄ z cogitatō hūani cordis ꝓni sunt ad malū ab adolescētia sua. ex quo corrupta fuit in ꝑmis parēt certe modicū melioꝛata ē in suis posteris. Albertus in tractatu scdo. ij·lib. de causis ꝓpietatū elemētoꝝ c:ij. dic q si sup carbonē candele extincte nō tn sic oīno mortifica te qui ibi aliqlis ignis remaneat suppꝛoꝛ ciaꝫ tenuis puluis sulphuris cādela reaccē dit. Moꝛaliter. q̄tumcūqz hō in se flamas voluptatis extinxerit: semp tn manet ignis culus nō mortificat⁹. hoc est fomes carnal' ꝯcupiscentie q̄ in vita ista totaliter extingui nō pōt Et ideo sumopꝰ cauendū est ne pij ciaꝫ sup talē scintillulam tenuis puluis sulphuris. sulphur est calid⁹ fetid⁹ z tenax et designat luxuriā Et puluis tenuis hui⁹ sulphuris est cogitatio moꝛosa de circūstāciis hui⁹ actus z delectatōib⁹ eiusdē. Un̄ gre. sup illud Job. xviij. Aspergaꝫ in taberna culo eius sulphur. Dicit sulphur. sic ignez nutrit vt in se sit grauissime fetoris ideo ūn eo peccatū carnis intelligim⁹ qđ dum perseuersis cogitatōibus quasi fetoꝛib⁹ mentem implet: eterna incendia fouet Un̄ dns i sodomā pluit ignem z sulphur ☞ b Laudandū est igiꝫ cuicūqz penitenti de ꝑteritis ne de eisdem cogitatōnes recoꝛdatiuas admittat qꝛ fm Bꝛego. ij. moꝛal'. c. v: Sepe mens ita in culpe recoꝛdatōe ꝯcutit vt ad ꝑpetratōem illius longe grauius q̄z prius capta fuerat vrgeaꝫ. Et ido signāter dicit Deutro. xv. Caue ne subrepat tibi ipia cogitatō Sic em̄ puus latrūcul⁹ p fenestraz imittit vt maioꝛib⁹ latronib⁹ seras apiat. ita dyabol⁹ puas cogitatões imittit. z si ille p negligentiā admittant trahūt mentē ad ꝯsensum Un̄ sextus Juli⁹ stragelis li. iiij c. ix: dicit pōpei⁹ cū suspectos hꝛet haucenses vl' tretēses z ꝙrēt ne ꝑsidiū recipent. petijt ab eis vt egros inteꝛi apd se reficī parent. fortissimis deinđ hitu lāguentiū missis ciuitatē occupauit. ꝯtigitqz Isto modo dyabol⁹ ꝑpēdēs alios viros sctos nolle recipe suggestiões i grossa materia sic in ope exteꝛioꝛi: suadet eis saltē cogitare de illecebris. fingēs ñ eē pcm̄ in debilib⁹ cogitatōibus. Sed certe mendax est qꝛ ꝛb infirmis cogitatōib⁹. foꝛtissimas delectatões imittit. et sic mentē ad ꝯsensum deducit. Et tō statim summa vigilātia z prudētia examinanda est cogitatio que occurꝛit et si est noxia vel īmunda expellenda est a coꝛde z preuenīēda est ne fiat moꝛosa ꝓpter qđ designāter dicit Diere: iiij. Usqzquo morabūt in te cogitatões noxie. Quā auctoꝛitatē ptractans btūs Bꝛeg·xvij. moꝛal'. c. x. dicit sic Non reꝑhendit cur veniūt sed cur moranť. etem̄ in bona coꝛda cogitatões illicite veniūt sed moꝛari ꝓhibēť. Un̄ Diero. ad eustochiū. dum puus est hostis interfice vt eius nequicia elidať in semīe. ille p̄dicatur btūs qui statim vt ceperit cogitare interficit cogitatus eius z allidit ad petrā Et cassiodoꝛ exponens illđ ps̄. Filia babilōis misera tē. filia inq̄z babilonis ē caro qꝛ ꝯfusionē pctoꝝ ingerit cui digna ꝯpensatō datur vt sicut ꝯcitat ad vicia. ita repꝛessa subdať virtutib⁹. Un̄ subdit Btūs qui retribuet tibi retri·tu. quā re. no. quā carnē retribuere bonoꝝ est. qui etiaz puulos q̄ ex carne nascunť. id ē malos motus añq̄z crescāt retinent. ne sint liberi z allidunt ad petrā xp̄m vt ꝯfracti dispeant. i. cogitatões facili⁹ vincunť cū parue sunt ☞ c ¶ Et notandđ q̄ nō solū apud catholicos īmo apud gentiles mūdicia mētis ꝙginitati coꝛpis ꝓferebaťin tm̄ q̄ vbicūqz potuerť hoc ꝑpendere q̄ aliqua ꝙgo ꝯsecrata coꝛrupta erat mēte ipam repulerūt a sacerdocio ac sacrificio. Narꝛat Seneca li. vi. declamationū. declamatōe viij. de ꝙgie vestali qꝛ scripsit hunc ꝙsuz. Felices nupte moꝛiar vbi nubere dulce est Et ob hāc cām voluerūt eā sacerdotio ꝑuasse Isa. p̄. Auferte malum cogitatōnū vr̄aꝝ ab oculis meis dicit dns. Et ysa: lv: Derelinquat impi⁹ viā suā z vir iniqu⁹ cogitatões suas. ¶ Quartū genus malarum cogitationū sunt cogitationes infructuose et vane q̄ sine fructu vtilitate sunt. de q̄bus ps̄: Deus scit cogitatões hoīm q̄m vane sunt Et alibi. In illa die id ē in die moꝛtis peribunt oēs cogitatōnes eoꝝ ☞ c ¶ Ubi notandū q̄ ois cogitatio mūdanoꝝ Uel est de terꝛenoꝛum puidentia. vl' est đ differenda penitentia. et certe vtraqz istarum cogitationuz peꝛit in moꝛte vel in die mortis. qualiter autem peꝛit prima cogitatio patet Luce. xij. de diuite qui cogitabat

Lectio

horrea sua dilatare· qualiter aũt cogitatio scõa perit exprẽsse narrat.iiij. Reg :xxi. de amon filio manasse qui vitã malã prĩs sui cogitãs ꝛ miserico:diã dei sibi finaliter cõcessam. deliberauit ꝙ in peccatis more prĩs iuuentutẽ suã duceret postea finaliter sicut pater fecerat peniteret .sed illa cogitatõ perijt qr in medio malicie sue a ꝓprijs seruis interfect⁹ est De talib⁹ pſumptuosis dr in pſ. Quoniã declinauerũt in te. mala cogitauerũt ↄ silia que non potuerunt stabilire Hoc est pmittrente .qr maliciam ↄceperũt tua bonitate ꝛ miscõdia .ꝛ sic mala sua in te declinauerunt iõ iusto tuo iudicõ cogitauerũt ↄ silia que non potuerũt stabilire Cogitatio fm gre. ↄ pat radici.xij.mora.c.xvij. qr qõ radix arbor.i. hoc vnicuiqz homĩ sua cogitatõ ẽ Ratõ ẽ qr sic radix occlꝛat⁹ sb terra sed in planta sup terrã manifestat. Sic cogitatõ latet sub terra corpis in pñti . sed in opatõe patet Et in futuro erit sic in corpore vitreo Nunc aũt est in corpe luteo.xvij.mora.c.xxxiij.qñ autẽ radix desiccatur tota plãta deficit fm gre.xiij.mora.c:vij. vbi dic Omis iniquus prius in cogitationibus arescit· ꝛ postea a bonis actib⁹ defic: Et ideo sicut ille q̃ vult arborẽ habere bñ crescentem ꝛ fructiferam summe curare debet ꝙ radix nõ arescat p siccitatẽ: ita q̃ vult semetipm fructiferũ reddere in opib⁹ ꝑtuosis:curet oĩno ꝙ non sit aridus in cogitationibus suis.qr nihil ita seruat hoiem ĩ mẽte nec ieiunĩ nec cilicĩ nec vigilie .sic sancta ↄ templatio vel cogitatõ cõtemplatiua ꝛ sicut illa duo maxime humectant radicẽ ne arefiat. sez simus et sanguis humanus. si calidus apponat⁹ ita duplex cogitatõ vicz de morte nostra ꝛ de xpi passione pcipue ĩ omnib⁹ opibus nos fecundat.p:pe.iiij.xpo in carne passo ꝛ vos eadem cogitatõe armamini . Itẽ eccs:vij. Meli⁹ est ire ad domũ luctus q̃ ad domũ conuiuij In illa em cũcto rũ finis ãmonet hoĩm ꝛ viuens cogitat q̃d futurꝫ sit. Scõa cogitatõ ↄparat tinee. fm eundẽ.ij.mora:c.xxi.qr sicut tinea sine soni tu penetrat vestimentũ.ita cogitatõ transfigit mentẽ anteq̃ ppendat Job.xiij.quasi putredo ↄ sumendus sum ꝛ q̃si vestimentũ qõ ↄ medita tinea. Tercõ ↄ pat ozi.mora. xv.ca.iiij. Os quippe cogitatio cordis est omis homo nititr habere os suum mundũ ꝛ summe cauet aliquid ponere fetidũ ĩ ore suo.puer.xv: Abominatõ dñi cogitatiões male Quarto pilis carnis cõparat.v.moraliũ. xxviij: Pili carnis sunt vite veteris cogitatões. Unde bene ꝙ moysen dicitur. Numeri:viij. Leuite radant omnes pilos carnis sue.qr is qui in diuinum obsequiuz assumit debet ante dei oculos a cunctis carnis cogitationibus mũdus apparere Utinam sic esset modernis ꝛpibus Sed notandum q̃sta est fragilitas nostra si comparemur apostolis q̃ in primitiua ecclesia fuerũt Apostol⁹ em querit quasi ꝙ mirabili Rom.viij. Quis nos sepabit a caritate xpi ꝛc Et reuera tles clerici qui successerunt in locũ eoz possunt respondere Non mors nõ gladius sed peruersa ꝛ voluptuose cogitatões sepant nos a deo ꝛ seruiunt hodie ĩ ecclesia tales presbri de quibus dicit Daniel':xiij. Uenerunt duo presbiteri pleni iniqua cogitatione aduersus susannam qr noluerat eis cõmisceri : Clos enim non sic carissimi sed iuxta cõsiliũ Piere .xxv· Reuertat⁹ vn⁹ quisqz a via sua mala ꝛ a cogitatiõib⁹ suis pessimis ¶ De secũdo aũt principali qõ vt premissum est tangit ibi ¶ Nec habitabit in corpore subdito peccatis Quãuis sedes dei ꝛ per ↄsequens sanctispũs sit principaliter anima tamen etiaz in corpore dicitur habitare. quia corpus accipit ꝙ toto cõposito sepius in scripturis sanctis vt cum dixit christus hoc est corpus meũ Aut cum dicit homo est corp⁹ sensitiuũ· ꝛ sic de similibus. Et est similis rõ huj⁹ sicut ꝑmi. Nam oppositа non sunt in eodem . Et maxime hꝫ apparet in opatõibus corpalib⁹ sic patz in peruersis cogitatõib⁹ Nam sicut ignis in sinu non absconditr Et ex vultu anim⁹ hominis cognoscit. Ita qualiscunqz quis est sic loquit iudicat ꝛ opat pbatio em d. lectõis id est amoris qui spũs est exhibitõ est opis tese Bre.in omel'penthe. Assit ergo mũdicia corpis.i. vitemus pctã carnalia l'corpalia Et nõ regnet in cogitatu. ꝓhibita multiplex malicia Et remota sunt a nobis duo sapientie diuine obstacula:

Lectio sexta.

Spiritus enim sanctus disciplíne effugiet fictuz ⁊ auferet se a cogitatiõibꝫ q̃ sunt sine íntellectu. ⁊ corripiet a supueniẽte íniquitate ¶ Postq̃z oñsum est q̃ p duplicẽ índispositõem homo impedít ne sapientiam ꝺ sequatur videlícet p mentis malicíã ⁊ carnis ímmundíciã In ísta parte vtriusq̃z rationẽ assignat ostendendo q̃ peccatũ duo mala homí facit. Nã aufert grã m et affert penam ⁊ sic in ísta lectiõe tria facit. Primo ostendit quõ peccator quodãmodo necessitat deum ad eum relinquendũ Secõo ostẽdit q̃ hoc non est símpliciter sentiendũ ímo deus iuste ⁊ sine ꝺpulsiõe se sbtrahit pctõrí ibí. Et aufert se. Et tercõ subũngit q̃ hõ p peccatũ velít nolít obligat se finaliter puniendum. ibi: Et corripiet Dicit g̃ primo sic. Spũs em̃ sctũs disciplíne effugiet fictum Ista lr̃a dupliciter legít Unomõ vt ille genitiuꝰ disciplíne ꝺstruat cũ eo qꝺ p̃cedit sic spũs sctũs disciplíne id ẽ dator vel ínspiratoz disciplíne. effugiet fictũ. i. ypocritã q̃ bonũ p̃tendit exteriꝰ ⁊ malicíã gerit interiꝰ Un̄ nõ est mirz si sapía in maliuolã aíaz nõ íntroíbit quia spũs sctũs qui est auctor et dator sapíe effugiet talẽ fictũ Et sic ín ísto assignat ratõ quare ín maliuolã aíam nõ íntroíbit sapía. Conseq̃nter sbdit rõnem q̃re nec hítabit ín corpe sbdito peccatís quia aufert se a cogitatiõibꝫ líbidínosis ⁊ bestialibus cũ sit spũs mundície ⁊ honestatis. Un̄ q̃a spũs veritatis effugiet fictões. sz quia ẽ spũs honestatis effugiet bestiales cogitationes. Et hoc est q̃ dícit Aufert se a cogitatõibꝫ que sunt sine íntellectu Aliter exponít ísta lr̃a vt ille genitiuꝰ dísciplíne ꝺstruat cuz hꝰ q̃ ꝺr fictum Et est sensus Spũs enim sanctus effugiet fictum dísciplíne id est illum qui fingit se habere dísciplínã cum non habeat Sed p̀mus modus legendi cõcordat cũ glo. sic ergo nemo potest deo ímponere q̃ ípe sponte hominẽ deríelinquat. ímo p malíciam fugatur ab eo Et ideo dícit. spũ sanctus ⁊c. Nec iterũ põt homo ímponere deo q̃ consentit ⁊ fauet voluptatibus bestialíbus ⁊ repugnantibus rationí. quía statí aufert se a cogitatõibus que sunt sine íntellectu Cum em̃ íntellectus sit homís naturalis pfectõ ⁊ supma nobilitas p quẽ ꝺpesce re debet motus ír̃atõnabiles carnis q̃n ita est q̃ aliquis carnalibus cogitationibꝫ ẽ sbditus. talis cogitationes habet sine íntellectu. totaliter sensuales ⁊ bestiales Contra quales loquitur ps̃. Nolite fieri sicut equꝰ ⁊ mulus quibꝫ non est íntellectus. qz a talibus se aufert spũs sapie. ❧ A Notan dũ est sm Arestotilẽ. vij. ethico. c. íij. Tres sunt species fugiende circa mores. vicz íncõtinentia malicia ⁊ bestialitas Incõtinentia est sm Arestotilẽ q̃n ita est q̃ aliquis habet rectã estimatõem ⁊ sufficientẽ íformatõem quíd deberet facere ⁊ quid vitare. passio tñ tentatõnis est ita vehemens ín appetitu sensitiuo q̃ ípe succumbit passioní ⁊ recedit a sententia sui ĩudicij ⁊ ppríe ꝺ scíe. sciẽdo illud qꝺ scit sibí esse p̀hibitũ. et ideo vocatur incõtinens qz nõ ꝺtinet se infra límites ppríe ꝺ scíe sz ppt̃ passiõez regredit ⁊ recedit a ĩudicio cõscie. Et hec est prima species fugienda circa mores. Secũda est malicia. ⁊ est sm eum habitus malus generatus ex assuefactione sequendi passiones per quem malum habitum recta estimatio síue bona conscientia iam est corrupta ĩ tantum q̃ ĩudicat omne illꝺ esse bonum ⁊ persequendum ad quod appetitus sensitiuus ínclinat. Et ideo talis iam ex electione et non ex passione operatur puersa. ⁊ íste multo peíor est q̃z íncontinens: Un̄ talis apud Arestotilem vocatur íntemperatus. sicut patet cap. x. eiusdem líbrí. Unde Seneca de copía verborũ pene ante finem. Tunc est cõsummata infelicitas vbi turpia nõ solum delectant sed etiam placent et desínit esse remedio locus. vbi que fuerant vicia. mores sunt. Tercia species fugiendoz circa mores vocatur bestialitas. Sicut autẽ malicia excedit íncõtinentiam ita bestialitas excedit maliciam. Unde q̃n malicia ẽ tanta q̃ excedit límites humane affectiõis circa materiam íre vel líbidínis vel cuiuscunqꝫ peccatí: tunc dícitur talis hõ bestialís ⁊ malicia sua vocat bestialitas. sicut em̃ quando affectões ptís íntellectiue assímilantur ín claritate ⁊ honestate cogitatiõibus ⁊ affectõibus íntelligentiarũ síue angelorũz vocat virtus diuina síue heroyca. ita per oppositũ quando per affectiones ptís

Lectio

sensitiue corrumpunt & deprimunt ad similitudinē bestiarum. malicia talis persone vocatur bestialitas. Homo enī in quodā medio confinio constituitur inter substātias diuinas & bestias & ideo si sapiat naturam alterius extremi ab illo denomiatur Et iō viri excellentes in cōtemplatione & honestate vocantur diuini viri & excedentes in malicia vocant bestiales. sicut ibidē dic̄ Aresa & a talib⁹ cogitatiōibꝫ tam incōtinentie q̄z malicie & bestialitatis aufert se spūssanct⁹ et eas diligentem proiēcit in infernum Cōtra quod signanter petit pſ. ne pīcias me a facie tua & spīritūsanctū tuum ne auferas a me Sequitur in littera Et corripiet a superueniente iniquitate. id est fictus talis q̄ per suam malicia fugat a se spīritūsanctū certe non euadit finaliter impune. imo corripiet id est per ratiōem iuste damnabitur & hoc a supueniente iniquitate id est ppter iniquitatem que eius cōscientiā opprimet sicut on⁹ graue iuxta illō pſ. Iniquitates mee supgresse sunt caput meum & sic⁹ on⁹ graue grauate sunt sup me. Et nota q̄ aliter corripitur penitens de peccato & aliter impenitens. nam in correptione penitētis superueniet mansuetudo & misericordia p quā peccatum dimittitur & homo deo reconciliatur Unō pſ. Quoniam supuenit mansuetudo & corripiemur Sed certe in correptione impenitentis finaliter superueniet ira dei ex vna parte & ppria iniqtas ex alia parte Baruth. iiij. Ignis em̄ superueniet ab eterno in longitudinis diebus ☞ a

¶ Dubitatio potest esse. an spūssanctus detestetur & fugiat omnē fictionem. Et pbat q̄ non Quia Luce vlt. dicit de christo q̄ longius se finxit ire & tamen pposuit cū eis manere ergo simulabat vnum exterius et aliud intendebat interius Preterea Luc. ix. legit. & Mat. xvij: q̄ rō trāsfigurato coram discipulis apparuerunt Moyses et helias Quero ergo an apparuerunt ibi vere. aut ymaginarie. si ymaginarie tunc fuit fictio. Si vere tunc Moyses fuit ibi suscitatus et helias de paradiso translat⁹ sed hō non apparet verum. quia beatus Augustinus habet pro incōuenienti q̄ anima samuelis fuit resuscitata quando samuel mortuus videbatur apparere sauli Et dicit q̄ fuit illusio ymaginaria dyaboli & nōn spūs samuelis a requie sua suscitatus. Preterea. Glo. Luc. ix. sup illud Apparuerūt moyses & helias dicit Sciendum est non corpa vel animas moisi & helie ibi apparuisse sed in subiecta creatura illa corpora fuisse formata. pōt etiam credi q̄ angelico ministerio factū sit vt angeli eorum personas assumerent. ¶ Preterea illa claritas transfigurationis aut fuit vera & in xpi corpe realiter. vel ymaginarie tantum. Si scōm habet propositum Si primum Contra. Corpus christi in rei veritate fuit opacū & terminatū et coloratum Glo. Bed. Luce. ix. super illud. non gustabunt mortem donec viderint regnum dei. id est glorificatōem corporis in ymaginaria repsentatōne ergo illa claritas fuit ymaginaria tantum. Preterea in corpore christi post resurrectōem apparuerunt cicatrices imo discōtinuatio carnis q̄a thomas misit manū in lat⁹ christi. quero ergo aut apparuit ymaginarie. tā tū & sic fuerunt apostoli deluſi & non fuit probatio resurrectionis vera vel fuit illa apertura vulnez vera & realis & si sic Contra. in corpe gl'ioso nullus manebit defect⁹ nature. vel corruptō vl' deformitas. sed circatrices aperture. vel discōtinuatio ptiū corpis xpi fuit deformitas & defectus nature ergo nihil tale ibi fuit quia corpus xpi fuit tunc ita gl'iosum sicut est mō Ad oppositū ē scriptura sacra hic: Itē Greg. in omel'. Nihil per duplicitatē simplex veritas fecit. sed talem se foris exhibuit eis in corpe qual'erat eis in mente Hoc em̄ egit foris dns in oculis corpis q̄ apud illos agebat in oculi mētis apud semetipsos intus eum amabāt et dubitabāt Et dns eis pns aderat ppter hō q̄ amabāt sed aberat ppter hō q̄ dubitabāt. ¶ Ad istā questionē aliter respondendum est fm vsum loquendi modernorum & aliter fm modum loquendi sanctorū. Apud modernos nanqz ex cōmuni vsu loquendi Iste terminus fictio importat deordinatōnem & falsitatem et fm hoc manifestum est q̄ spīritus sanctus effugiet omnem fictionem Sed fm modum loquendi sanctorum iste terminus fictio non necessario importat siue cōnotat falsitatē siue deordinatōez sed possibile est q̄ fictio significet sicut est:

ꝛ tunc fictio non est falsum: Unde Aug⁹. in libro de questionib⁹ euangelij. Nō omē qđ fingim⁹ mēdaciū est sed qñ illud fingimus qđ nihil significat tunc mendaciū est Cum aūt fictō nostra referat ad aliquā significatōem non est mendaciū sed aliqua figura veritatis sicē dñs finxit se longius ire quia ꝓposuit motum suum quē volens ire ad aliquid significandum Itē Damas: iij. sniaꝛ. c. x. Eorum q̄ post resurrectōem xpō infuerunt modi sunt diuersi. nam hec quidem nature sed non ſm naturam. sed ſm dispensationē ad certificandū vel credi faciendum quontā ipm qđ passum est corpus resurrexit vt cicatrices: potatio cibatō post resurrectōnem Alia autem vere ꝛ ſm naturam vt transire de loco ad locum infatigabiliter ꝛ p clausas ianuas intrare Alia autem ſm fictōem vt illud finxit se longi⁹ ire. Ex istis patet q̄ non omnis fictō continuit secum maliciam vel deordinatōem Et dicendum est ad questionem q̄ spiritussanctus quamlibet fictionem deordinatam detestatur et non aliam. ¶ Per hoc ad primū argumentum q̄ illa non fuit deordinata Sed fuit figura significans quales fuerunt illi discipuli amando ꝛ dubitando ſm Brego. Ad scōm dicendū q̄ in transfiguratōe domini moyses ꝛ Helias vere realiter et personaliter apparuerūt ibi. sicut docet Augustin⁹ de mirabilibus diuinarum scripturarū ca. ix. ☞ B ¶ Circa quorum apparitionem notāda sunt quattuor Primū q̄ in suis veris corporib⁹ ibi fuerūt. Scōm q̄ in moyse non fuit finaliter resurrectio completa sed corpus suum iterato interzam seu puluerem est reuersum Terciū est q̄ corpora sanctorum ist⁹ non perfecte sed similitudinarie habuerunt resurrectionis future gloriam pro tunc vnde Luc. ix. dicit. q̄ Moyses ꝛ Helias visi erant in maiestate ꝛ gloria Quantū ad hoc dicit sanctus Thomas q̄ claritas in moyse ꝛ helya non fuit eiusdem generis cum claritate corporum in patria sicut claritas christi fuit. sed fuit quedā claritas sic se habens ad illam sicut fides in via ad visionē in patria ꝛ ideo aspectū apostolorum non offendebat quod non fuit de claritate christi. Et huiꝰ ratio est quia anima christi glorificata fuit non autem anima moysi. Et ideo corpori eius potuit conuenienter attribui claritas gloriosa non autem corpori moysi ne prius esset gloria in corpore q̄ in anima ꝛ hoc videtur mihi rationabiliter dictum. Quantum est q̄ aliter fuit de apparitione samuelis. quia ibi fuit vnum corpus formatū ex aere quod apparuit esse corpus samuelis per opus dyaboli ¶ Ad secundū argumentum aliter respondet sctūs Thomas super iij. senten. xvi. questiōe. iiij. arti. v. ibi dicit q̄ glosa que allegatur in tercio argumento est a magistris impunctata vel suspecta et subdit Unde dicendum est q̄ vterq; illoꝝ ibi apparuit sed Helias in corpore ꝛ anīa Moyses in anima tantum q̄ apparere potuit vel per corpus assumptum sicut angeli apparent vel poterat anima speciem causare in oculis videntium representantē hominem cuius erat illa anima. Sed hec responsio videtur dici oppositū. Nam dicit q̄ moyses et helyas ibi vere apparuerunt ꝛ tñ tm̄ fuit ibi alter eorum Et similiter Augustinus dicit oppositum de mirabilib⁹ diuinarū scripturarū. c. ix. Et textus euangelij idem sonat. Et similiter dicit Albertus super luc. cap. ix. q̄ ibi moyses apparuit in propria persona quia aliter eius testimonium parum valuisset et tamen nullus erat ibi in ppio corpore sed in corpore sibi ab angelis aptato nec est credendum q̄ corpus suum putridū resurrexit ad hanc visionem peragendā. anima tamen sua de limbo venit. Penam tamen videlicet carentiam diuine visionis non amisit: Unus venit ꝺ inferno alius de paradiso vnus de mortuis alter de viuis vt ille ostēderet de quo sapie xvi: Tu es domine q̄ vite et mortis habes potestatem Sed tam Albertus q̄ sanct⁹ thomas videnꝺ sic dicere diminute sine prei udicio Textus em̄ dicit Luce. ix. expresse q̄ duo viri loquebantur cum illo Erāt aūt Moyses ꝛ Helias visi in maiestate Item Chrisostom⁹ dicit q̄ vnus ꝺ mortuis alⁱ de viuis adducti sunt ad testificandū. Et satis credibile ꝛ rationabile est q̄ corpus moysi resuscitatū fuit ppter idem testimonium peragendū sicut multi alij resurrexerunt xpō resurgente qui postea obierūt ſm aug. de mirabilibus diuinarū scripturarū

vbi supra. Ad terciū argumentū dicendū est q̄ Glosa illa est suspecta et ab antiquis magistris negata Ad quartū de claritate faciei dñi in transfiguratōe dicendū q̄ fuit in ea vere ꝛ realiter: tñ per miraculū ꝛ nō per aliquā formā imanentem corpi xp̄i sic erit in corporibus glorificatis post resurrectōem. et fuit ille vulgur eiusdem speciei cum fulgore corpor glīficator. non tñ ita pfect⁹ sic claritas vie assimilat claritati patrie. non tamen fuit in toto pfundo corpis sed in sup̄ficie tantū. ꝛ sic non est impossibile idem corpus fore opacū intrinsecus ꝛ lucidum in sup̄ficie Qđ aūt dicit glo. Bede q̄ fuit ymaginaria repsentatō: dicit p tāto quia fuit ymago ꝛ figura glīficatōnis future. Ad quintū de vulneribus ꝛ cicatricib⁹ in corpe xp̄i post resurrectiōem. dicendum q̄ aliud ē loqui de cicatricib⁹ ꝛ aliud đ vulneribus siue de discōtinuatōe carnis in corpore xp̄i. nam q̄ fuerunt cicatrices omnes doctores cōcedunt Sed de vulneribus vl̄ discōtinuatōe plane hoc negat Albertus. imo hoc repugnaret glorificatōni que non erit sine integritate nature Nec est credendum q̄ thomas miserit manus suas intra latus xp̄i q̄ hoc fuisset temerarium in ap̄lo et infirmū in dño sed verū est q̄ latus tetigit ꝛ cicatrices vidit vnđ ad aspectū vlnex credidit et nō ad tactum ꝛ ideo dictum est ei quia vidisti me ꝛc̄. Et addit albert⁹ q̄ cicatrix non affert difformitatē nisi q̄ mutat situm vel figuram membris. sed cicatrices in xp̄o fuerunt ita subtiles q̄ hoc non fecer̄t Ūñ sm Augustinū vl. đ ci. dei: c: xix · hui⁹ modi cicatrices vulnex manebūt in martiribus sine quacunq̄ difformitate. imo ad decorem quasi quedā insignia victorie sue: Et sic pbabiliter tenetur q̄ cicatrices sunt ꝛ semper manebunt in corpe xp̄i sicut dicit sc̄us Thomas sup̄ terciū sententiax dist: xxi. articulo penul. q̄ autē vulnera ibi nō fuerunt dicit beatus Aug⁹ li. vi. questionuz đtra pelagianos Sciant inquit qui has q̄stiones ꝓposuerunt. xp̄m non vulnera. sed signa vulnex cicatrices dis-ipulis demonstrasse que tunc falsę essent. si nulla vulnera p̄cessissent Sc̄us thomas sup̄a q̄rto questione. xxiij: articl'o aūt vltimo in solutione sc̄di argumēti tenet. q̄ in xp̄o fuit aptura vulnerum ꝛ solutio ꝫtinuitatis recōpensata per maiorem decorem glorie et q̄ thomas tetigit vulnera

Lectio septima

Benignus est enim spūs sapie ꝛ non liberabit maledictū a labijs suis q̄m renum illius testis est deus ꝛ cordis illi⁹ scrutator est verus. ꝛ lingue illi⁹ auditor. Qm̄ spūs domini repleuit orbē terraz et hoc q̄ đtinet omia sciam habet vocis) ¶ Huc usq̄ docuit sapiens qualiter hō virtuosus ordinare debet in deum suas affectōes Dic aūt exequit̄ informare qūo debet in deū ordinare suas locutōes. Et circa hoc sic p̄cedit. Primo docet vitare maliciā loquendi in generali ¶ Scđo quedā vicia loquendi dissuadet in speciali. ibi. Custodite igit̄ vos Circa primū duo facit' Primo oñdit q̄ maliloqu⁹ nō p̄t euadere impunit⁹ i iudicio p culpe sue tergiuersionē. Scđo q̄ non p̄t euadere impunitus per culpe sue occultatōem ibi. ꝓpter hoc qui loquit̄. ¶ Circa primum duo facit' Primo ostendit q̄ iudex suus habet de eo plenariā cognitōem. Secūdo sue tante notitie assignat ratōem ibi. Quoniā spūs dñi. ꝛc̄. ¶ Circa primū adhuc duo facit Nam primo ostendit q̄ iudex p̄cōris mali loqui habet ad bonos summā pietatē: Secundo q̄ seruat ad malos iustam equitatez ibi. et non liberabit maledictum. Dicit ergo p̄mo sic. Benignus est spūs sapie et p̄t ly spūs accipi duplicit̄ notionaliter ꝓ spiritu sancto iuxta illud Joh' xv. Spiritus veritatis qui a patre p̄cedit ille testimoniū phibebit đ me. eētialit̄ ꝓ tota trinitate que est deus iuxta illud. iiij. Spūs est de⁹ ꝛ eos qui adorant eum in spū ꝛ veritate oportet adorare. Et siue vno mō accipiat̄. siue alio modo. benignus est spūs sapie ☞ A

Est em̄ benignus iustos exaudiēdo. malos reducendo. cūctos recte regendo ut primo in psalmo. Exaudi me dñe q̄m benigna est misericordia tua. Est etiam benignus malos reducendo. Juxta illud Roma: ij. Ignoras q̄ benignitas dei ad penitentiam te adducit De tercio Lu. vi. Benignus ē super ingratos ꝛ malos Et Mat. v. solē suū

ꝺrit facit ſup bonos ⁊ malos. Sic igit iſte ſapie ſpūs habet ad bonos ſummā pietatē ⁊ tñ nō ideo pſumat peccatoꝛ maliloquus qui ſe finaliter nō emendat q ſit euaſurus impune quia nō liberabit maledictū .i. maledicentē vel detractoꝛem a labijs ſuis id ē a pena ſibi debita p pctis labioꝛ ſuoꝝ. operiet eos vſq vir linguoſus Et q2 poſſet aliquis querere quō puniet ſpūſſanct⁹ malos homines cum non oſtendat ſe modo noſſe eoꝝ peccata. Ideo ꝯſequenter oñdit q iuꝺex ille oīm pctoꝝ plenariam habet cognitionem Et ſubdit q̄m renum illius teſtis ē deus ¶ Tria em̄ ſunt que vellet pctoꝛ maxime latere. vicz delectatōem ſue voluptatis cogitatōem concepte vanitatis. locutiōem ꝯmunicate puerſitatis ⁊ tñ omia iſta deus nude videt: Iſta aūt tria tangit ſapiens p tria coꝛpis oꝛgana videlicz. renes: coꝛ ⁊ linguam In renibꝫ viget voluptas: in coꝛde vanitas. ⁊ in lingua puerſitas: ¶ Et reſpectu iſtoꝝ trium tres actus deo attribuit. nā reſpectu voluptatis ipe eſt teſtis. reſpectu vanitatis ipe ē ſcrutatoꝛ Scrutari em̄ ē ad interioꝛa ⁊ latētia penetrare. in pſ. ſcrutās coꝛda et renes deus. ſed reſpectu puerſitatis ſeu falſitatis ipe eſt auditoꝛ: ergo habemus q deꝰ poteſt eſſe iuꝺex ⁊ teſtis. Teſtis q2 videt ⁊ audit. iuꝺex q2 ſcrutatoꝛ et inueſtigatoꝛ eſt coꝛdis Iere. xvij. Ego ſum iuꝺex et teſtis dicit dñs ergo patet cum ſit ſūme iuſtus. non liberabit maledictū a labijs ſuis: Sed q2 poſſet eſſe dubiū vnde habet ille ſpūs ſapientie q videat ⁊ audiat ⁊ ſcrutet omia: iō ꝯſequenter aſſignat ſue cognitionis ratōem Eſt aūt ratio q2 ſpūs ille ē vbiq; p̄ſentialiter ⁊ potentialiter. ⁊ eſſentialiter. ⁊ hoc ē q̄ ſubdit. q̄m ſpūs dñi replevit oꝛbē terꝛaꝝ Et pōt legi ly dñi vel intrā ſitiue vt ſit ſenſus ſpūs dñi id eſt ſpūs q̄ eſt dominus. vel tranſitiue id eſt ſpūs qui eſt a deo patre ⁊ a deo filio iſte repleuit oꝛbem terꝛaꝝ Iere. xxiij. Celū ⁊ terꝛam ego impleo Et aug⁹ vbiq; eſt deus inter oīa nō incluſus extra omia non excluſus: ſup omnia non elatus. infra oīa nō depreſſus Et ꝫ q̄ ꝯtinet omnia id eſt idem ſpiritus q̄ omnia ꝯtinet. id eſt gubernat ⁊ ſeruat omia ſciam habet vocis id eſt noticiā oīm que ab hominibꝫ dici poſſunt quacunq; vtaꝫ lingua: Et ideo cauere debemus in quibus delectemur que meditemur. ⁊ qualia loquamur q2 iuꝺex noſter videt ⁊ audit quidq̄d hō cogitat vel dicit: Et hoc eſt q̄ ꝯcludit Boeci⁹ vli. ꝯſo. ſuaꝝ. Auerſamini inquit vicia. colite virtutes ad rectas ſpēs animū ſubleuate. Humiles preces in excelſa poꝛrigite.

☞ a Magna nobis ſi diſſimulare nō vultis indicta eſt neceſſitas. pbitaris cum oīa ante oculos agitis iudicis cuncta cernentꝭ ¶ Notandū q̄ hic tangit ſapiens tria coꝛporis oꝛgana que difficilimū eſt regere rōe Renes. coꝛ. ⁊ linguam: nam in renibꝫ voluptas. in coꝛde vanitas. i lingua falſitas dominat Et ideo difficilimū eſt etiam ſanctis q ſe regnent pfecte in delectationibꝫ que p renes ſignantur. in cogitationibꝫ que p coꝛ in locutionibꝫ que per linguā notant· dicit Areſto. xij. de aialibus. infirmitas renū in homie eſt difficilis curationis. Moraliter q2 i renibꝫ dñat voluptas ideo infirmitas renū carnalem noīat ꝯcupiam que vocat languoꝛ nature. In pſ. Miſerere mei deus q̄m infirmus ſum: hec infirmitas eſt difficilis curationis ſicut patuit in paulo ⁊ in alijs ſanctis Unde mitigari poteſt. tolli non poteſt citra moꝛtem oīno ſm Auguſtinū de pfectōe iuſticie hūane Et bern̄: Siue velimus ſiue nolimus iebuſeus iſte in finibus noſtris habitat ſupprimi pōt extingui non poteſt Unde narꝛat Bꝛego. iij. dyalogoꝝ. c. xij· de vrſiō. preſbitero qui ſic cōuerꝛat ſue preſbitere tanq̄ frater cum ſoꝛoꝛe ꝯtinens a tpe oꝛdinatōis ſue. ille cum eſſet ꝯfectus etate ⁊ iaceret infirmatus ad moꝛtem. ⁊ intantū inualuiſſet infirmitas q dubitabant aliqui an ſpūs exiuiſſet an nō: acceſſit ad eum preſbitera ſua ⁊ naribus ſuis auꝛes apposuit vt ſciret ſi coꝛpi ſuo aliq̄s vitalis ſpūs ineſſet q̄ ille iam ſemimoꝛtuus ſentiēs recollectis viribꝫ quas habebat erupuit in vocem: ⁊ ait. Recede a me mulier adhuc igniculus viuit. tolle paleam. Et cito p⁹ venientibꝫ ad ſe petroꝛ paulo apl'is ſicut ſibi videbaꝫ ſpiritū exalabat. Ille potuit deo regratiari ⁊ dicere cum pſ. Benedicam dñm qui tribuit mihi intellectū inſuper vſq ad noctem increpuerunt me renes mei id eſt vſq ad moꝛtē ſm gloſam. increpuerunt id eſt arguerūt vel tentauerunt

me renes mei Dicit em cōiter q infirmitas renū est difficilis curatōis que non recipit curam sine adustiōe. talis est fomes carnis ꝓpter qd petit psal. signanter Proba me dne et tenta me vre renes meos et cor meū. Glosa. proba me id est iudica me esse probatū non tibi qui omia nosti sed mihi et hoibus ne quid delicti maneat. Ideo dicit tentat me qz nisi tentares negligentes essem⁹ Et vre igne tribulatōis renes meos et cor meum: id est ad hibe medicinalē purgatōz tribulationis delectatōibꝫ meis ne quid mali delecter me. et cogitatōnibus ne quid mali cogitem Cor nanqz p cogitatōibꝫ, renes p delectationibꝫ posuit hec glosa. ¶ Scōm organū corpis qd nimis est difficile regere rōne est cor vnde Bre. iij: moraliū. facile est puersa opa vitare Sed nimis difficile est ab illicita cogitatōne cor rigere Quia sicut Bern. dicit in meditatōibꝫ suis Nihil i me corde meo fugaci⁹. qd qtiens me deserit et p prauas cogitatōes defluit. totiens deū offendit Cor meū cor vagū instabile dum suo ducit arbitrio et diuino caret ꝫsilio. in semetipo nō pōt ꝫsistere. sed omni mobili mobili⁹ p infinita distrahit. Et id o signāter dicit puer. iij. Omni custodia serua cor tuū qz ex ipo vita pcedit: Est aūt de corde humano sicut d argento viuo qd est semp in motu: sistit tn aliqualiter et mortificat p odorem hoc est p fumū sulphuris sicut dcet Aresto. iij. metheoro. Moral'r Si sistere et domare velimus cor nr̄m a vagis motibꝫ supbie et elationis adhibeam⁹ ei odorem sulphuris id est ymaginatōnem pene eternal' vl' gehennalis cui⁹ vna portō dicit esse sulphur ☞ B Juxta illd Ignis sulphur spūs procellarū pars calicis eoz et Apoc. xxi. ps illoz erit in stagno ardēte et sulphure et statim ꝫcipiemus timorē et p timorem ꝫtinebim⁹ et ꝫgregabim⁹ cor nostrū Eccī. xxx: Contine et ꝫgrega cor tuū in sanctitate eius et tristiciā longe expelle a te. Refert Giraldus cambrensis in libro suo de topographia hibernie q quondā in mari ppe hiberniā apparuit subito quedā insula. iuuenes vero de hibernia ascendētes scaphas et naues nitebant ad istam insulaz applicare Cū aūt ita ppe insulam nauis esset q eoz indicō ponere possent pedes suos descendēdo stati insula ab eis fugit et se ad altū locum mouit cū ergo hoc mirabile frequenter tentassent et semp mō pdicto delusi fuissent tandē dixit eis vnus senex Audiui inquit q ignis valet contra fantasmata Accipiat ergo aliquis sagittam ignitam et sagittet in insulā et statim fantasmata cessabunt. et factū est iuxta ꝫsiliū eiusdem senis et insula stabilita est que ꝓpter sue mirabilem fugam vocata est deinceps insula fugitiua Insula ista fantastica et fugitiua cor re signat humanū · qz semp mutabile varijs fantasijs fatigat nisi diuina gratia stabiliatur Eccs. xxxiij. sicut pturiens cor tuū fantasias patit nisi ab altissimo missa fuerit visitatio stabilitaūt p ignitā sagittam verbi dei. de qua in ps. Sagitte potentis acute cū carbonibus desolatorijs. et alibi Ignitū eloquiū tuū vehementer. Et istud est optimū stabilimentū hūani cordis Juxta illud Hebre. xiij: optimū em est grā stabilire cor Greg. xxviij: mora. c. xviij. Quid ē inquit mare nisi cor nostrū furore turbidum. rixis amaz elatiōe supbie tumidū: fraude malicie obscuz Quod mare qtum seuiat attendat quisqz in se et occultas tentatōm cogitatiōes intelliget ¶ Terciū organū corporis qd difficile est regere est lingua de qua Jacobi. iij. Lingua modicū membrū est et magna exaltat Et cito post. lingua ꝫstituit in membris que maculat totū corpus et inflamat rotā natiuitatis nre inflamata a gehēna. Et infra Linguā aūt nullus hō domare potest Quā auctoritatem ptractās Augustinus de natura et gratia dicit. Non ait linguā nullus domare pōt sed nullus hoīnū vt cum domat diuino adiutorio et grā fieri fateamur Un non est expressio impossibilitatis sed magne difficultatis In cui⁹ figurā natura ordinauit circa linguā q duplici muro clauderet. osseo et carneo ad docēdū q duplex examinatio fieri debet anqz lingua suum opus exerceat ¶ Primo enim debet ꝫsiderari an sit licitū Secūdo an sit expediens et iste sunt vie p quas sermo debet transire: de quibus ps: Dixi costodiā vias meas vt non delinquā in lingua mea Posui ori meo custodiā: rc. Unde abbas Paph⁹ sicut narrat lib. ix. historie triptite cum esset sine litteris. accessit ad quendam

vt addiscerēt ⁊ cū deuenissēt ad istū versum Dixi custodiā vias ⁊c. dixit se satis didicisse nec oportoteret vlteri⁹ addiscere. si istā lectionē posset bene scire Eccī. xxv. Beat⁹ vir qui habitat cū muliere sensata ⁊ qui in lingua sua nō est lapsus. Et licet iustus aliqū corripiat habet tñ mel ⁊ lac ꝑ lingua bernī. Mala lingua est que aut peruersa laudat aut recta reprehendit.

Lectio octaua.

PRopter hoc qui loquit iniqua nō pōt latere nec ꝓterier illum corripiens iudiciū. in cogitationibꝫ impij interrogatio erit. sermonū aūt illius audicio ad deū veniet. ⁊ ad correptōem iniquitatū illius. qm̄ auris zeli audit omia ⁊ tumult⁹ murmurationū non abscondet) Postq̄z sapiēs declarauit q̄ vicōsa locutio non transibit impunita per aliquā tergiuersionē vel cauillatōem Nic ꝫ sequēter ostendit q̄ nec in iudicio poterit impunita transire ꝓ occultatōez Et circa hoc duo facit. Primo ꝓponit qđ intendit Scđo illud pbat ibi. in cogitationibus: Circa primū duo facit Primū est q̄ maliloquus non poterit se in iudicio occultare Scđm est q̄ et iudex nolet circa eum dissimulare ibi. Nec ꝓterit Dicit ergo primo quasi ꝫcludens ex p̄cedentibꝫ ꝓpter hꝰ sez q̄ spūs dñi replenit orbem terraz ⁊ existit vbiq̄z pñtialiter potētialiter ⁊ essentialiter. Ideo ꝫueniens est q̄ ille q̄ loquitur iniqua quecunqz secreta q̄tumcunqz occlte. non poterit latere finaliter etiā homies. ☞ A Deū vero nec ad tps potest latere Luc. viij. Que in tenebris dixistis in lumine dicent Et qđ in aure locuti estis in cubiculis. predicabit in tectis Cui⁹ exemplū habemus de dauid exp̄sse qui tā adulteriū q̄z homicidiū occultissime ꝓpetrauit cū bersabee vxore vrie ⁊ statim misit ad eū dñs ꝓphetam nathan. ij. Reg. xij. di. Tu fecisti abscondite ego vo faciā vbū istud i ꝫspectu oīs isrl ⁊ i ꝫspectu solis huius ⁊ sic ꝓ penā manifestā declarabo culpā tuā Et sic ꝓ re nō manifesta culpa detegit. qūocunqz in pñti lateat peccatoz. saltem i iudicio non potest latere iniquus Unde Anshelm⁹ in meditatōibꝫ suis Latere erit impossibile. apparere intolerabile: hoc est pmū qđ proponit Scđm est q̄ iudex nolet circa eum dissimulare Et ideo dicit: nec ꝓterit illū corripiens iudiciū Eccs. vl. in fine Cuncta q̄ fiunt adducet deus in iudiciū siue bonū sit siue malum Consequēter ibi. In cogitationibus. Probat ista duo que ꝓposuit Et ꝓmo primū Scđo scđm ibi Qm̄ auris zeli Primū sic Latentiores sunt cogitatōnes q̄z verba Sed in iudicio cogitatiōes discutient ⁊ punientur ergo a multo fortiori sermōes et hꝰ est qđ dicit. In cogitationibꝫ impij interrogatio erit idest inquisitio ⁊ discussio Et exponit sic lra q̄ interrogatō fiet a dño i cogitationibꝫ hoc est de cogitatōnibꝫ iuxta illud ps. Dñs interrogat iustum ⁊ impium vel q̄ interrogatio fiet sibi ꝑ ipis a seipis Sic em̄ dr infra c. v. Impij in iudicō querent a seipis Quid nobis ꝓfuit superbia aut diuitiarum iactantia q̄d ꝫtulit nobis Ad ro. ij. Testimoniū reddente illis ꝫscia ipoz. aut etiam inter seinuicem cogitationū accusantiū ⁊ defendentiū sermonū. Posito aūt añcedente ponit ꝫns q̄ auditio sermonū ad deū veniet et quo cogitatōes venīēt ad noticiam dei Et qūo. certe nō ad approbatōz sed ad punitōem ⁊ vltōem Et ideo subdit. Et ad correptōem iniquitatū illius Hanc correptōem timuit ps. cū dixit. Dñe ne in furore. ⁊c. Consequēter ibi. Qm̄ auris. probat scđm qđ supra ꝓposuit vicz q̄ iudex in iudicio nō ꝑcet nec dissimulabit ⁊ pbat sic Judex qui summe zelat ꝓ obseruatione legis sue. non ꝓterībit in iudicō quin puniet transgressores sed deus est talis iudex qui summe zelat ꝓ lege sua: igit. ⁊c. Et hec ratō innuit cū dicit qm̄ auris zeli id est dei zelātis audit omia ⁊ tumultus murmuratōnū non abscondet ☞ a zelus in sacra scriptura accipit quīnqz modis. Primo pro inuidia et sic accipitur Eccī. ij Qui docet filiū in zelū hoc est in inuidiā nutrit animā cū et in eodem. zelus et iracundia minuent dies Scđo accipit ꝓ ira. ps. Accendet velut ignis zelus tuus. Tercio accipit ꝓ imitatōe. in ps. Noli emulari in malignantibus neqz zelaueris facientes iniquitatem. id est imitatus fueris. Quarto accipit ꝓ

rigore ꝛ iusta affectione vlciscendi, puer/bio. vi. zelus ꝛ furor viri non parcet in die vindicte Et sapie. v. Accipiet armaturam zelus illius ꝛ armabit creaturā ad vltiōem inimicoꝝ· Et sic accipit hic. Quinto vocat feruens amor Unde zelotipus ꝛ zelotes dicit ille qui feruenter amat ꝛ taliter vult re/amari Exod. xxxiij. Dñs zelotes nomē eius ¶ Dubitatō lr̄alis esse pōt: Utr pcta p pniam ꝯdonata. sint reuelāda in iudicio generali. videt q non. qz qđ tectū est vide/ri non potest sed pcta p pniam condonata: sunt tecta sicut dicit glo: sup illud ps̄. Be/ati quoꝝ re. sunt iniq. ꝛ q. te. sunt pcta. Itē xiij. sniaz. di· xlij. c. vij. Nō ir̄atōnabiliter putari pōt pcta hic per pniam tecta ꝛ dele/ta. illic etiā regi alijs. ergo. Itē Jac. v. Cari/tas operit multitudinē peccatoꝝ Sed hoc non est dictum quo ad homies qz operiun/tur apud homies occulta sine caritate ergo in cōspectu dei. ꝛ p ꝯsequens multo magis in ꝯspectu oim hominū in iudicō ¶ Ad op/positum est glo. sup illud p· Lozin. xij. ma/nifestabit ꝯ silia cordiū dicens. q gesta ꝛ co/gitata bona ꝛ mala nota tunc erunt omni/bus hominibus Itē btūs Bern̄. tractās idē verbū dicit Cunctaqz cunctoꝝ cunctis ar/cana patebunt Ad istud ꝯ cordat Anshel/mus de similitudinibꝫ. c. vi. Et textꝰ aplī cuz glo· sctūs thomas ꝛ alij multi catholici te/nent q sic· quia omnia tam bona q̄z mala nota erunt omnibꝫ: Ratio est ad manifestā equitatem iudicij declarandaz qz ostensio malor in bonis est ad manifestatōem mise/ricor die prius impense: ostensio vero bono/rum ad manifestatōem iusticie et eccuerso in malis erit ostensio malor ad manifesta/tionem iusticie dei tunc punientis oñsio ꝙ bonor ad manifestatōem diuine misericor die p̄cedentis. Dec tñ oñsio nō cedit in in/famiā nec in verecundiā, sed ad gr̄az actio/nem in bonis ꝛ ad dei gl'iam saluātis ꝛ libe/rantis ꝛ sic verificat illud aplī: ij: Lozin. v Omnes em̄ nos oportet manifestari añ tri/bunal christi vt referat vnusquisqz propria corpis put gessit sive bonum sive malum· ¶ Ad primū peccata dicunt recta quantū ad erubescentiā non quantū ad sciam ꝛ q̄n/tum ad punitōem nō quantū ad cognitōez ¶ Ad secm̄ de mgro patz p idem Uel di/cendum q fuit illi⁹ opīonis et in hoc nō te/netur ¶ Ad terciū per idem quia non reue/labunt ad penam sed ad diuine misericor/die et iusticie euidentiā. Istud persuadet quidaz doctor sic. Si rex remisisset tibi cē/tum libras p vno obulo. nōne si gratus eēs narzares beneficiū regis omibus amicis tu/is ꝛ diceres eis. Regratiami regi p me in/tanto sibi tenebar ꝛ p tāto mihi remisit Cū ergo p pctō mortali merebaris penā eter/nam ꝛ remisit tibi deus p pena tpali q̄ nul/lam ꝓportōem ad penam eternā hz multo magis debes illud bn̄ficiū velle manifesta/ri Item exquo quilibet bonus gaudebit ꝺ liberatōe sua ꝛ primi. magna materia bo/nis gaudij subtraheret si ignorarent gr̄am sibi factam nec oportet ꝺ erubescētia p̄time/scere qz sicut deus potest ignē facere appro/priare cōbustibili sine ꝯbustione sic pōt face/re noticiam peccatoꝝ sine verecūdia i alijs Et q tu illud scias sine erubescētia qz qua/litates rerū suspendit qn̄ vult Item si noti/cia multoꝝ hoim causaret i te erubescentiā ergo noticia vnius causaret in te sil'iter ali/quantā Sed ꝯstat q deus ꝛ aīa xp̄i ꝛ ange/lus qui fuit custos tuus scient pcta tua er/go noticia peccatoꝝ tuoꝝ causaret in celis erubescentiā. ꝯs falsum igit̄ ꝓcedens.

☞ B Notandū est sup illud qđ in lit/tera dicit q in iudicio. i cogitatōibus impij interrogatio erit. q deus tunc interrogatō/nes tibi faciet de tribus. maxime si fueris do/minus sive p̄latus: vel in honore vel digni/tate ꝯstitutus Interrogabit te qualiter tu/ viveris. qualiter subiectos rexeris. ꝛ quali/ter bona tibi ꝯcessa expenderis qz ipe est a quo nulla pōt fieri appellatō· qz altissim⁹ Lozam eo nulla pōt fieri aduocatio. qz iu/stissimus Et nulla recipiet excusatō. qz sa/pientissim⁹· nulla sumet dilatio. qz strictis/mus. nulla p̄sone vel muneris acceptatio. qz fidelissimus Jgit̄ interrogabit te ¶ Pri/mo qualiter viveris sapie vi. p̄rebete aures vestras vos qui ꝯtinetis multitudines et placetis vobis in turbis nationū quoniam data est vobis potestas a domino ꝛ virtus ab altissimo qui interrogabit opa vr̄a ꝛ co/gitatōes scrutabit ¶ Interrogabit secūdo qualiter subditos rexeris Nam malicia sb/iectoꝝ vertet p magna p̄te in caput maloꝝ

dñoz Unde Sapie.iij. Et iniquis enim omnes filij qui nascentur testes sunt nequicie aduersus parentes in interrogatõe sua· id est tam i interrogatõe parentum q̃z filiorũ id est subiectoz z prelatoz. Et ideo notabiliter beat⁹ Aug⁹. nõ solũ prelatos sed dños laicos monet curare vt uose de subiectis in quadam epla ad comitẽ Bonifacium ita dicens Queso mi frater queso omibus subiectis z bone voluntatis in domo tua a maiore vsq; ad minimũ amoz et dulcedinem regni celestis. amaritudinẽ z timorem gehenne annũcies z de eorum salute solicitus ac vigil existas q̃z p omĩb tibi sbiectis qui in domo tua sunt ratõem dño reddes hec ille ¶ Interrogabit etiam deus tercõ q̃liter tua expenderis Lu.xvi: de villico diffamato apud dñm suum· quasi dissipasset bona sua. Quid inquit hoc audio d̃ te redde ratõem villicatõnis tue ☞ b Et d̃o puidendum est nobis diligenter d̃ tra istũ computũ quẽ reddemus: q̃z Job.ix. Si repente interroget. quis respondebit ei Quasi diceret nullus De equitate iudicis z d̃ a boli d̃ tra nos allegatõnibus. deuote scribit btus Aug⁹. ad comitem supra dictũ Expectatur inquit dies iudicij. Aderit equissimus iudex qui nullius potentis personam accipiet cui⁹ palatiũ auro argentoq; null⁹ episcop⁹ nec abbas nec comes corrumpere põt Astabunt omẽs aie vt referat vnaquaq; sm illud qd̃ in corpe gessit siue bonũ siue malum. presto etiam erit dyabolus aduersarius z recitabunt verba pfessionis nostre z obijciet nobis in faciem qua die peccauimus z quo loco z quid boni opis tunc tpis facere debebamus z si tales inuẽti fuerimus exultabit ille aduersari⁹ in d̃spectu pissimi iudicis supiorem se esse nobis clamans agens talem causam apud talẽ iudicem. habet em̃ tunc dicere ipe dyabol⁹ Equissime iudex· iudica iustũ esse meũ ob culpaz q̃z tuus noluit eẽ p grãm. tuus est p naturam: meus p miseriã· tuus ob passionẽ me⁹ ob suasionẽ: tibi inobediens mihi obediens a te accepit imortalitatis stolã a me pãnosam qua indutus est tunicã. tuam vestẽ amisit cũ ea veste hic aduenit. q̃d apud eum iniquicia faciebat q̃d intemperantia q̃d auaricia. q̃d ira q̃d superbia. q̃d cetera mẽbra vicia. dimisit te. confugiũ fecit ad me z meas sorores video comitari cum illo. Equissime iudex iudica illum q̃z iusticia z iudiciũ preparatõ sedis tue. iudica illum eẽ meum z mecum esse damnandũ. Hec omnia que huc attulit mea esse d̃gnosco meus esse voluit z mea cõcupiuit. ideo mecum puniri debet. hec Aug⁹. Igit̃ non p̃teriet illum corripiens iudiciũ ¶ Notandũ q̃ iudiciuz istud cõparat arcui sicut dicit glo· sup illõ pla. Dedisti metuentibꝫ te significatõem vt fugiant a facie arcus: Primo q̃z anteq̃z feriat timorem incutit. Unde glo. Arcus meus extensus iam minat̃ sed nondũ ferit q̃z iudiciũ nos terret sed nondum damnat In p̃s. A iudicijs em̃ tuis timui Nota de illo q̃ fuit territus per somnium in iudicio. Nota quoq; q̃ duo milites et deuotõe iuerunt vltra mare visitare loca sancta. Accidit q̃ intrauerunt vallem iosaphat Unus autem exolatõ posuit z adaptauit vnũ magnũ silicẽ zait socio suo. volo mihi p̃rare sedem p iudicio. Et volens p̃bare si bene eẽt actus sessiõe. posuit se ad sedendũ. sedit et ad celum vbi dñs debet apparere aspexit. Cui subito tantus timor z tremor in membris eius missus est q̃ vix p socium suũ potuit inde leuari atq; abduci: Asseruit postea q̃ ex tunc in antea nunq̃z fuit q̃ audito iudicio nomĩari tremor in ossibus eius nõ ireueret. ¶ Secũdo comparatur iudiciũ arcui q̃z corda arcus q̃ztomagis retrahit̃ tãto grauius p̃cussus ledit̃. sic certe q̃ztum iudicium legis differt a pcõre z quãto diutius expectat̃ tanto durius feriet. Ro.ij. sm duritiam tuam z cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire z reuelatõis iusti iudicij dei. Et sicut videmus q̃ tentio arcus reflexio est a sua naturali habitudine z rectitudine ita xp̃c in iudicio cũ sit naturaliter misericors q̃z filius matris misericordie ex vna pte et filius patris miaz ex alia: ij. ad corin.p: Flecteẽ quod ãmõ per arcum rigoris z iusticie z emittet sagittas dire sententie Ite maledicti in ignem eternum Mat. xxv: ¶ Tercio comparatur iudiciũ arcui Arcus sm ysidez. xviij. ethimologiaz. c. ix. dicit: q̃z curuatur. arcius vt arceat hostẽ Hic fiet in iudicio· Uñ anshelm⁹ in meditationibus suis O angustie. hinc erũt petã acciu

santia Inde. terrens iusticia. subditos horrendum chaos inferni patens. desuper iudex iratus. intus scia vrens. foris mundi ardens. pctor sic deprehensus in qua parte se premet cōstricti vbi latebit. Hec ibi: Et ideo ante iudicii parata iusticia. eccl. xvij.

Lectio. nona

QVstodite ergovos a murmuratōe que nihil pdest ¶ Postqz sapiens dissuasit omnem locutionis maliciā generaliter Nic particulariter descendendo dissuadet quasdam lingue malicias specialr. Et sunt tria. mumuratio. detractio et mendacium Et fm hoc lectio diuidit in tres ptes sicut patet intuenti. dicit g inferens cōclusionaliter exprcedentibo. Ex quo sic est q pec/cator malilocuus nullomodo pōt euadere impunitus sed iudicabit et corripietur a deo. ergo custodite vos a murmuratōne que est spēs vna locutōis que multum deum offendit et non solum cauenda est ppter dei iudicantis seueritatem imo ppter sui inutilitatem. et ideo subdit que nihil prodest.

☞ A ¶ Et est notandū circa istō vi/ciū qd sit et quante gravitatis apud deum Est em murmuratō querela cū impacientia in his que homo debet ferre patienter vl sustinere Et cōmittit qnqz contra deum p displicentiā. qnqz contra prelatū per inobedientibm. quandoqz contra primū per inuidētiam Primo em inueniunt quidā qui murmurant cōtra deū per displicentiā quā hnt de suo regimine et administratōe quā facit circa homies: ¶ Et hoc est multū irratōnabile Un Seneca Optimū est pati qd emēdare non possis et deum a quo auctore cuncta puenunt sine murmuratōne comitari. Malus em miles est qui imperatorem gemens sequit Seneca in epla. xiij. vbi nulla prudentia est. subtiles artifices multos indignant: et merito. qn corripiunt et instruunt ab in scijs et ignaris artis sue. Certe de mundi regimine nos sumus ignari: Deus aūt solus scit quid omnib expediat. Et tō quicunqz contra diuinas ordinatōes et dispositōes murmurat ostendit se esse fatuum et indisciplinatū Eccī. x. Uir prudens et disciplinatus non murmurat ¶ Murmurāt tn mundiales contra deū ppter quattuor: Primo de hoc q temperiem et tempestates nō tribuit eis sp scdm eorum voluntates ¶ Scdo de hoc q psperitatem et aduersitatem nō tribuit in vita ista iuxta merita et demerita hoim ¶ Tercō de hoc q deus eis frequenter immittit tribulatōes et infirmitates. ¶ Quarto spēal murmurant pauperes inuolūtarij otra deum de eo q non ita abūdanter tribuit eis sicut quibusdam diuitibus ¶ Primi hoies multū faciunt otra seipos qr impediunt ppriam tranquilitatem et pacem. nō oformando se diuine voluntati: imo si sic esset sicut vellent mundi perirz qr talis tempies qualē vnus homo vellet p oleribo suis vel p agro suo displiceret vel noceret vicino suo imo sibūpi displicerz vl noceret postea quia homo nescit quid sibi vel suis expedit. Tales vident osil/lis affectionis qualis fuit pheton fm fabulas deq ouidi. ij. methamor. Qui fuit filius phebi. qui petijt a patre q posset regere curzus solis Rexit igit iste puer inscius et inexpertus aliqñ duxit solem ita ppe terrā q oīa p frigus ogelabant Aliqñ ita ppe terrā q omīa oburebant ppter qd a ioue fulmiatus interijt Ita otingeret illis fatuis et presumptuosis qui de diuina gubernatōe murmurant Sed si fm eos fieret gubernatō tota mūdi machina solueret. Un narrat de quodam heremita qui seminauerat olera et petiuit pluuiam a deo et optinuit. Postea serenitatem et optinuit Iterū pluuiā et habuit et quale tps voluit deus dedit et tamen nec vnū olus excreuit. cogitauit ergo heremita q esset vniuersalis defectus olez ito/to mundo et patienter sustinuit Casu tamē otingente diuertit ad locum alterius heremite et vidit ibi olera pulcerrima. Quo inquit habes tu olera ita pulcra ego seminaui olera et pluuiam a deo postulaui sicut mihi videbat expedire et optinui et tamen nihil habeo. Certe respondit alius. hoc iuste et ratōnabiliter tibi accidit. putabas te sapientiorem deo. et ipe tibi ostendit fatuitatem tuā Un etiā de quodā agricola narrat qui cōiter habuit iu agris in vineis et pascuis vberiores fructos et herbas q vicini sui.

Requisit⁹ aũt quare Rñdit q̃ semp habuit talẽ temperiẽ qualẽ volebat Requisitus quare Rñdit. ego nunq̃ aliud tps appeto q̃z deus dat. Un murmuratores ex ea tali sunt sil'es gayo cesari De quo narrat Senec. li. p. ð ira in fine ⁊ Sueto in li. ð vita xij cesa. Iste gay⁹ ordiauit facer e solẽnissimũ festum suis nobilib⁹ Contigit q̃ ipo die festi tonitrua fulmia ⁊ pluuias marias fieri Rex fatu⁹ indignat⁹ indixit bellũ ꝓtra iouẽ ⁊ iussit balistiarios suos ⁊ sagittarios et nigros machinaz suaz sagittas ⁊ tela iacere ꝓtra iouẽ. isti fatui obedientes suo principi sagittauerũt tela ⁊ iecerũt lapides ꝓtra celũ q̃ oia in ppl'm descẽdentia magnã ptẽ ppl'i peierunt Revera sic est de illis q̃ murmurant de diuinis dispositõib⁹. iaciũt verba impacientie cõtra deum que deo nocere non possunt. sed precise in damnũ pprium retorquẽtur. Sic murmurauerũt filij isrl in deserto contra deum ⁊ perierunt. nec intrare potuerũt in terram pmissionis Und̃ Nume. xiij. Omnes qui numerati estis a vigintí annis ⁊ supra murmurastis cõtra me. nõ intrabitis terrã sup quã leuaui manum meaz vt habitare vos facerem preter caleph filium iephone ⁊ iosue filiũ num Et ideo signãter dicit. p. Corint. x. Neq̃z murmurauerítis sicut quidam eorum murmurauerũt ⁊ perierũt ab extermiatore. ☞ ¶ Secundo inueniuntur homies qui murmurant contra deum eo q̃ prosperitatem ⁊ aduersitatem non distribuit in vita presenti. iuxta merita ⁊ demerita personarum et hec est antiquissima querela gẽtilium philosophoz contra deum. ⁊ causa ꝓpter quaz pleriq̃z dixerũt mundũ non regi a deo sed a casu Juxta illud Claudiani in primo mane in principio Sepe mihi dubiam traxit sententiã mentẽ Curarent superi terras aut nullus inesset Rector ⁊ incerto fluerẽt moralia casu Et Boeci⁹ in de conso: li. p. metro. v. O stelliferi conditor orbis. ⁊ postea circa mediũ metri. O mia certo fine gubernans hoiem solus respuis aptus. Merito rector cohibere modo. nam cur tantas lubrica versat fortuna vices premit insontes debita sceleri noxia pena Ac puersi residẽt cellso. mores solio sanctaq̃z calcãt iniusta vi se colla nocentes. Latet obscuris condita virtus Clara tenebris iustusq̃z tulit crimẽ iniqui. nil pũria. nil nocet ipis fraus mendacij. compta colore tẽ. Sed posito sic̃ veritas se habet q̃ deus regit mundũ tunc apparet magis mirabile quare mali reportãt premia iustorũ ⁊ sancti aliquãdo luunt et puniunt loco malorum Un̄ dicit Boeti⁹ loquens ad philosophiã. psa. v. li. iij: Cur ergo hec viceuersa mutent sceleros supplicia bonos premant Premia virtutũ mali rapient vehementer ammiror. q̃ tam iniuste confusionis ratio videat. ex te scire desidero minus eñ mirarer si miscerí omnia fortuitis casibus crederem. nunc stupor ez meum deus rector exaggerat qui cum sepe bonis iocunda. malis aspera. contraq̃z bonis dura tribuat. malis optata concedat. nisi causa deprehendat: quid est qõd a fortuitis casibus differri videat. ¶ Nõ solum aũt gentiles philosopbi. sed sancti dei prophete videntur de hoc murmurasse sed nõ murmurauerunt. sed potius ãmirantes exclamauerũt qualiter incõprehensibilia sũt iudicia dei ⁊ inuestigabiles vie eius. Ad romanos. xi. Unde Job. xxi. quare impij viuunt sublimati sunt confortatiq̃z in diuitijs. et Iere. xij. quare via impioz ꝓsperatur. bene est omib⁹ qui ꝓuaricant ⁊ iniquе agunt Itẽ ps. Usq̃zquo domine pctores vsq̃zquo peccatores gloriabunt Itẽ Abacuck ꝑmo. Quare nõ respicis super contentatos. ⁊ taces conculcante impio iustiorem se. Sed certe istud murmur est irrationabile si causa pensetur. Medicus prudens ⁊ fidelis egro de quo desperat omnia indifferenter concedit quecũq̃z desiderat: Egro vero de cui⁹ salute spem habet multa negat. dietas ⁊ abstinentias ordinat ⁊ amaras potiones. tñ salubres ei propinat Isto modo deus reprobis in hac vita abundantiam temporalium bonorum tribuit vt ꝑ paucis bonis operibus paucis die⁹ i hac vita premientur. Et hoc est q̃ dicit beatus Gregorius: vicesimo primo moralium. capitulo quarto super illud Job. tricesimo ꝑmo. Nunquid non est perditio iniquo. Dicit Gregorius. Iniustus ad debitum mortis curens effrenatis voluptatibus vtitur quia et vituli qui mactandi sunt uberioribus pascuis relinquunt. At contra

Lectio

iustus a delectatõis transitorie. iocunditate restringit qz t nimiꝫ vitulus ad laboris vsum vite deputatus sub iugo detinet: Et ꝯ sequenter ponit exemplũ de egro desperato Et de ista materia loquit idem Greg. vi. moral. c. iij. quasi p amena prata i carcerem venit qui p pñtis vite pspera ad interitum tendit ¶ Lercõ inueniunt qui dã mũdiales. murmurãtes ꝯtra deum quã deos flagellat vel per tribulatões vel p infirmitates. t hoc fatuũ est t irrationabile cuz frequenter infirmitas sit vtilior homini qz sanitas Unñ in vitas patrũ legit. q cum quidam petijt liberari a terciana a iohãne heremita. respondit. rem tibi necessariaz cupis abijcere Dicit em Aristotiles. iij. topicoꝝ Illud qd est effectiuũ beatitudinis magꝭ est eligendum qz quod sanitatis sed tale est frequenter infirmitas Unde Eccs: xxxi Infirmitas grauis sobriam facit animam flagella etiam t tribulationes t tedia faciunt nos fugere ad deum. Et ideo considerato q pater noster ẽ qui nos flagellat t verberat· et q nobis hereditatiẽ seruat pacienter debem⁹ sustinere quid quid nobis irrogat Unñ grego. vi. moraliũ: iij. c. Quidam tunc psperitatem despiciunt cũ malum ei⁹ exitum cernunt sed pfecti econuerso Unde tunc est psperitas pensanda qz nihil sit. cũ sese supra ceteros. successib⁹ extollit Narrat Seneca. vi. declamatõnũ c. ꝑmo. q qui dã abdicauit filiũ suũ. ad quem frater su⁹ accessit rogãs q patri suo nullomõ dure respõderet: sed abdicatõez pacienter sustineret sub quo pacto cyrographũ suum sibi dedit. ꝓmittens se daturũ sibi dimidiam partem hereditatis sue. ille tacuit t frater ali⁹ abdicatur· tũc declamatõne facta sup casuz frater ille grat⁹ dicit germano suo In oẽm me fortunam frater tibi iungam comitem. si militandũ est vna militabim⁹· si pegrinãdum vna peregrinabimur· si quotidianam rogauero stipem illam tecũ diuidaz. nolui recẽtem patris iram exagitare: malui vt tacendo patrem vincerem mee partis heres ero tue custos Moraliter loquendo. Frater iste carissim⁹ xp̃m significat qui nos fratres suos vocat Ad hebreos. v. Non ꝯ fundit fratres eos vocare pater noster deus Deutro. xxxij. Nunquid non ipe est p̃ tu⁹ Iste pater vnũquemqz de nobis totiẽs abdicat quotiens eum aduersitate flagellat. Quid igit dicit xp̃c frater noster tali homini a deo tribulato. Certe sic dicit ille frater gratissimus. sustineas pacienter t pri nro nihil dure respõdeas t dabo tibi medietatem hereditatis mee· t simul cũ hoc in omi fortuna stabo tecuz. nec te dserã: nec dimittam dũmodo hoc vnum ꝯcedas q pri non remurmures Et ideo Treno. iij. scribitur Quid murmurabit homo viuẽs nisi ꝓ peccatis suis: Scrutemur vias nostras t queramus t reuertamur ad dñm. quia Greg. v. moraliũ. c. xiij. q qui in penis murmurat iusticiam ferentis accusat t deum postponit Unñ Aristotiles dicit. vi. topicoꝝ q p terue respõdens ẽ cã qre frequẽter nõ bene disputat. Et. ij. elencoꝝ. dicit q si respõdẽs contra argumentet cũ debeat soluere. peccat ꝯtra leges bñ rñdendi Moral'. disputatõ est inter deũ t hoiem De⁹ hz opponere t arguere Apoc: iij. Ego qs amo castigo t arguo. t hois ẽ in ista disputatõe rñdere. Job. xxx: disputare cũ deo cupio. si ergo ille rñdens ꝓterue t ꝯtra argumentando t murmurãdo rñdeat Reuera nõ bñ disputabitur a pte sua: sed si pacient sustinet t gratias agit deo. disputatõ bñ finiet sic rñdent sancti martires De qbꝫ canit eccia Nõ murmur resonat nõ querimonia. et ẽ ambrosij. ¶ Quartũ genus murmurantiũ ꝯtra deũ sunt paupes inuoluntarij qui nõ ꝓture sed necessitate ad pauptatẽ coguntur. t isti sunt valde fatui qz si de sua necessitate ꝓtutẽ facerent: indubitanter eligerent ad regnũ celoꝝ Jac. ij. Nonne deus elegit paupes in mundo. diuites i fide t heredes regni. multos tamen iuuat pauptas ad vitam eternã ꝯsequendam: scitis q pauper scolaris deficientibꝫ victualibus suis plus appetit repatriari qz ille qui abũdat. Et peregrin⁹ i terra extranea deficientibꝫ expensis facit maiores dietas. Et falco famelicus auidius volat ad predam Et reuera istomodo pauperes multi qui sunt in ista vita sicut scolares· quibus victualia quotidie deficiũt sicut peregrini qui paruas expensas habẽt et sicut falco famelicus. multo auidius desiderant celestem patriã et versus eã pegrinant qz diuites impinguati t abũdantes in

seculo Et hic est notandū q̄ horror pauper
tatis volūtarie quā ita detestant homines
his diebus p̄cedit ex defectu fidei q̄ nō cre
dunt deū velle sufficienter subuenire his q̄
fiunt pauperes p amore suo. Et nō aduertūt
fatui q̄ pater hīs ml'tos filios plus de illo
solicitat q̄ minus pōt seipm iuuare et cui
nondum p̄sum est vnde possit viuere: et
mater plus solicitat circa vnum filium in
firmum q̄ circa multos sanos. Ita de' cir
ca pauperes voluntarios q̄ p amore suo sunt
pauperes pl' solicitatur q̄ circa diuites. vñ
in ps: Ego vero egenus: et pau. sum sol. est
mi. De istis paupibus murmurantibo dicit
ps. Ipi dispergent ad manducandū si ve
ro non fuerint saturati. murmurabūt. non
sic vos carissimi sed sicut ad Phil': scribit:
Omnia facite sine murmuratōe

Lectio decima

Eta detractio
nepartit e lingue q̄m sermo ob
scur' inuacuū non ibit idē in ob
scuro vel in occulto platus. id est impunit'
Postq̄ sapiens dissuasit p̄mū genus
puerse locutōis q̄d fit directe cōtra deū vi
delicet murmuratōem. Nic dissuadet p̄m
gen' puerse locutōis q̄d ꝺ mittit cōtra p̄xi
mū vicz detractōem. Et circa hoc duo facit
Nam p̄mo ponit p̄suasionē ad vitandū ꝺ
tractōem Scō̄ assignat p̄suasionis ratōz
ibi q̄m sermo obscur' Dicit g̃ sic a detractio
ne partite lingue quasi diceret laboriosum
est si bñ reperitis linguam in detractōe
☞ A Omē q̄d ē innaturale et violentū
exercet cū labore et fatigatōe. mō lingua da
ta est homini ad duo officia et soli homi iun
ta illud. ij. de aīa lingua ꝺgruit i duo opa
scz gustum et loquelā In gustum p̄pter esse
aialis In locutōem p̄pter bene esse homis
Est em hō anīal politicū hoc ē ciuile cōica
tiuū natural'r coceptuū et affectionū suarū
et desiderās amare et amari Et ideo ad istꝺ
bene esse et ad istum bonū effectū qui ē ama
re et amari: dedit de' linguā homi In cui'
etiam figuram sp̃ussanctus qui ē amor pa
tris et filij in talis organi effigie voluit ap
parere non in specie man' nec auris nec ocu
li: sed apparuerunt apl'is dispertite lingue
tanq̄ ignis et. Actuū. ij. Et ideo natura
le officiū lingue est multiplicare amorē et be
niuolentiā iter hoies Et hoc ē q̄ ꝺr eccl'i. vi.
ꝺbū dulce ml'tiplicat amicos et mitigat ini
micos et lingua eucharis. i: grosa i bono hoie
abūdabit: Psitatus est auis quedā que p̄t
doceri ad loquendū vocibꝫ humanis Et ꝺ
ista dicūt doctores q̄ nihil nouit naturalit
loqui nisi verbū salutandi Un̄ imp̄atorem
dicit natural'r salutare iuxta illud marcia
lis epigramaton. xiij. Psitatus a nobis ali
or noīa discam Hoc didici p me dicere ce
sar. aue. Un̄ in hystoria karoli magni nar
rat q̄ cū esset per deserta grecie obuie ei
fuerunt aues que psitati nuncupantur que
statim eum lingua greca salutauerunt cla
mantes cherkaiar anichos hoc ē dictū aue
cesar inuicte. que fuit p̄ma p̄phetia sibi fac
ta de imperio. Nā cū tūc non foret nisi rex
francie fact' e st postea imp̄ator Istud ali
qualiter figurat q̄ p̄p̄riū et naturale offici
um ē linge loqui bona et amicabilia Et q̄. i
naturale fit cum labore et fatigatione ideo
innuit sapiens q̄ homo maledicēdo detra
hendo cōrendendo laborat et innaturaliter
verat liguam. iuxta ps. Cui' maledictiōe
os plenū est. sub lingua eius labor et dolor
Dicit q̄ aues habētes linguas partitas nū
q̄ bene loquuntur: et blesi dicunt habere li
guas partitas. et iō male loquunt. Et ideo
cauendum est summe a detractione partite
lingue Alia littera habet partite lingue id
est diuise vel duplicis lingue. Et est sensus
Custodite vos a detractiōe partite lingue
☞ a Omnis em̄ detractor partit' lin
guam suam Tum q̄. in eadem narratione
verborum. de eadem persona dicit bona q̄
dam et quedam mala. Mala autem pro
fert per se et principaliter Bona p accidēs
et secundario vt mala cōnexa verisimilio
ra videantur Tum q̄a cōmuniter omnis
detractor est adulator: blanditur in p̄sētia
et mordet in absentia et ideo de eorum
liguis notabiliter dicit in psal. Sepulcrus
patens est guttur eorum linguis suis dolo
se agebant. Ille qui in ludo scacorum no
uit bene ludos partitos de facili circumue
nire potest socium suum et mattare. Reue
ra ita isti dolosi detractores a tergo et adu
latores in facie facilime circumueniūt etiā
prudentem. Isti portant partitam robam

Lectio

dyaboli cuius vna' medietas de adulatiõe ⁊ alia de detractione est: Nec fuit roba quã dyabolus induit qñ eã decepit. Gen.iij. Nequaq3 morieminí scit em deus q in qua cũq3 die comederitis ex eo apient oculi vestri ⁊ eritis sicut dij scientes bonũ ⁊ malu3: Ecce roba partita cui9 vna medietas est detractio cõtra deũ imponens sibi inuidiam ⁊ alia adulatõ mulieri pmittens impunitatem ⁊ omniũ scientiã ysaie.vi.p confusione vestra duplici ⁊ roboze laudabunt partem eoz Isti figurant per amon regem amonitarũ De quo.ij. Reg.x.qui tulit seruos dauid ⁊ rasit dimidiam ptem barbe eoz et pscidit vestes eoz vsq3 ad nates ⁊ dimisit cõfusos turpiter valde. Isto modo detracto/res vnã partem radũt p adulatões suaues ⁊ aliam dimittunt reseruantes i memoria ⁊ vestes prescindunt vsq3 ad nates vestis hominis est eius bona fama ⁊ honesta · Istã vestem pscindunt vsq3 ad nates id est vsq3 ad denudatõem illoz de quibus homo habet verecundari ⁊ confundi. Et ideo satis cõuenienter describit eos ps. dicẽs · sepulcrũ patẽs ⁊c Ubi describit eos esse receptiuos immũdicie. quia sepulcz patẽs. effectiuos iniusticie. qz linguis suis dolose agebant et infectiuos omis nequicie. qz venenũ aspidum sub labijs eoz☞ B De primo videris q sepulcz patens recipit indifferẽter corpus mortuũ cuiuscũq3 ⁊ nõ est clausum ideo fetores ⁊ humores illius qõ recipit omnibus ostendit ⁊ omnes accedentes inficit et corrumpit Isto mõ quidam sunt exploratores criminũ ⁊ defectuum primorũ suoz. et eorum que eis ꝺ uuunt quorũcunq3 siue iusti siue iniusti qz nemo sine crimine viuit Defectus quos notauerũt. omibus publicant vbi possunt nocere Et qz carent operculo nil possunt celare: Un in lege vereri Clas qõ caruerat operculo immundum fuit Nume.xix. Et p oppositũ viri sancti ⁊ electi defectus fratrũ suoz quantũ bona ꝺscia pmittit sepeliunt ⁊ occultant. apponentes mizam compassionis ⁊ inuoluẽtes illõ sindone caritatis qz caritas operit multitudinem peccatoz. Jacobi.v. ⁊ inuniuersa delicta operit. Prouer.x. Et ideo dicit Gen.xxiij. In electis sepulcris tuis sepeli mortuum tuum.

Secõo sunt effectiui iniusticie qz linguis suis dolose agebãt qz cõmuniter sub specie pietatis ⁊ cõpassiõis pponunt venenũ maliciose intentõis Un de illis dicit ps. Os tuũ abundauit malicia. ⁊c. Tercio: sunt infectiui omis nequicie qz venenũ aspiduz sub labijs eorum. Istud venenũ est valde nociuũ qz sic intoxicat q nullo remedio sanari põt. homo nanq3 in fama vix vl' cũ difficultate sanat. Deutro.xxxij: venenũ aspidum insanabile☞ b Notandũ q detractoz assimilat vrso qui p illã bestiã figurat quã vidit daniel que similis erat vrso ⁊ tres ordines dentiũ erant in ore ei9 et dictum est ei Surge comede carnes plimas Daniel'.vij: In tribꝰ ordinibꝰ dentiũ figurant tres modi artificialiter detrahendi Primus mod9 ẽ bona que hõ facit diminuere vl' male exponere tanq3 corrupta intentione sit factũ. vel ex cõparatõe ad aliũ ostẽdere q nõ sit ꝓfuose factũ vl' excellẽter sicut decebat Secꝰus mod9 est defect9 occult9 tñ ⁊ de lege caritatis celãdos publicare ⁊ ppone re sub intentõe ledendi famã. Terci9 modus ẽ pessim9 qui ẽ falsa crimia ꝺfingere et innocentibꝰ imponere. Isti sunt tres ordines dentiũ q in q̃busdã abundãt Cõtra q̃s petr9 i canonica sua pma.c.ij. Deponentes oẽm maliciã ⁊ oẽm dolũ ⁊ sil'atões ⁊ inuidias ⁊ oẽs detractões quasi mõ geniti infãtes rõnabiles sine dolo lac ꝺcupiscite: Signãter docet primo deponere oẽs detractões id ẽ tres modos p̃dictos qz omẽ ⁊ totũ supria ponim9 Que designant p tres ordines dentiũ in ore vrsi Et ꝺsequẽter illis dẽtibꝰ depositis malicõsis. esse debem9 sicut infantes qui carentes dentibꝰ mordere nõ pñt. ⁊ lac dulcis ⁊ suauis affabilitatis sine dolo desiderare vt ꝺ vno quoq3 nostrũ verificet illud Cant.iij. Fauus distillans labia tua mel ⁊ lac sub lingua tua Sed notandum q cõtra istud vicium debem9 nos disponere tripliciter virtuose vicz contra detractõem. Primo ne eam aliqualiter faciamus. Secundo ne eam faciliter audiamus. Tercio ne eam pusillanimiter timeamus. De primo Jacobi.iij. Nolite detrahere alteruz fratres Unde Hieronim9 epl'a.xij. Nulli detrahas nec in eo te sanctũ putes si ceteros lates accusam9 sepe qõ facim9 Et ꝺtra

nosmetipos districti in vicia nra inuehim⁹ muti de eloquentib⁹ iudicantes: De istis detractorib⁹ loquit Bern: sup cantica ser/mone. xxij. Omis qui detrahit hic primū q̄dē seipm pdit vacuū a caritate. dein q̄d aliud detrahendo intendit nisi vt his qui/bus detrahit veniat in odiū siue cōtemptū et ipis apud quos detrahit. Ferit igit caritatem in omibus qui se audiūt lingua maledicta. t q̄tum in se est necat fundit⁹ t extinguit Et infra vnus loquit. vnū verbū dicit vel pfert t tñ illud vnū verbum in vno momento audientiū aures inficit. aīas interficit Hec bern. Omnes em discordie lites t odia que sunt in mundo fere hūt orīginē vel ad minus augmentū p detractōes vel p terciam linguā. In cui⁹ figuram fingunt poete q̄ cardiuus rex grecor semināuit in terra dentes serpentinos ex quib⁹ sucreuerūt milites armati. qui statim i seinuicem irruentes acerime pfixerunt et se mutuo pemerūt Hec ouidi⁹ meth. li. iij. Isto mō detractor seminat dentes serpentinos. i. verba venenose detractōis. inter illos q̄ debent esse amici. qui quidē dentes statim crescūt in milites armatos. q2 ꝥba detractoris cepta in cordib⁹ hoim ad effect⁹ hostilitatis t inimicicie pcedūt. q̄q3 ad pugnā. Iste seminator est septim⁹ eor quos odit deus q̄ vicz seminat discordias inter frēs prouer. vi. Et de istis dentib⁹ in armatos pugnatores crescentib⁹ dr in ps. Dētes eor arma t sagitte. Nec legim⁹ q̄ ds aliq̄d vicii expsi⁹ odiat vel psequat q3 detractōz Un ad Ro. p: Detractores deo odibiles Et ds ipe met in ps. Detrahentē secrete prio suo hūc psequebar De hoc vicō Greg. ix. moral. sup illō Job. xix: Quare psequemi me sicut ds t carnib⁹ meis saturami Sciendū inquit ē q̄ hi qui aliene vite detractōne pascunt. alienis pculdubio carnib⁹ satiantur. Unde p salomonē dr Noli esse in cōuiuijs potator nec cōmedas cū eis q̄ carnes ad vescendū cōferūt. Carnes q̄ppe ad vescendū cōferre est in collocutōne derogatōnis vicis sim primor vicia dicere De quorum pena mor subdit q2 vacātes potib⁹ t dātes symbola cōsument Potibus vacant qui de opprobrio aliene vite se inebriant. Symbolū vero dare est sicut vnusquisq3 solet p partē

sua cibus ad vescendū. ita in cōfabulatōe detractionis verba conferre. Sed vacantes potibus t dantes symbola consument quia sicut scriptū est Omnis detractor eradicabit Hec grego. ¶ Secundo pro videndū ē ne detratōem facilitet audiamus. vñ Bern. super cantica sermōe. lxij. Porro detrahere aut detrahentem audire quid eorū damnabilius sit non facile dixerim. Abominabile est audire vel conferre cum homine cuius dentes sunt corrupti vel stomachus repletus fetidis humoribus. Quia talis habet anhelitum fetidum nimis graue Et dicunt naturales q̄ oēs bestie vescentes crudis carnib⁹ habent ora fetida t abominabilia Et certe multo magis moraliter deberēt nobis esse fetentia t abominabilia ora detrahentium. iuxta illud: puer. xxiij. Cogitatio stulti peccatū est t abominatō hoim detractor. ¶ Tercio cauendū est nobis ne detractōem pusillanimiter timeamus Multi em̄ pter obloquia detractor a bono ppo sito retardant. t hoc est valde fatuum. imo fm doctrinā Greg. vi. mora. c. xvij. Detractiones hominū despicendo t cōtemnendo supare debemus. ☞ c ¶ Expedit enim nobis scire q̄ aliqui nobis detrahunt Und grego. xxij. moraliū. c. xij. Sed inter hec scicendum ne īmoderatis laudib⁹ efferamur plerumq3 miro rectoris nostri moderamine t detractōibus lacerari pmittimur vt cum nos vox laudantes eleuat. lingua detrahētis hūiliat. Et eadem sententia ponitur in cano. vi. q. p. sunt plurimi. Un Boeci⁹. p: de consola. Pro. iij. assignat causam quare omnes philosophi veri et etiam apparētes pscutōem a reprobis passi sunt. quos inq̄t nihil aliud in cladē detraxit nisi q̄ nostris moribus instituti studijs reproborum dissimilimi videbantur Ita nihil est qd admiretis si in huius vite salo circūflātibus agitemur procellis quibus hoc maxime proposito est pessimis displicere Item Seneca de copia verborum: Sit tibi tam triste laudari a turpibus q3 laudari ob turpia Letior esto quoties displices malis. t malorum te existimatōnes malas veram tibi laudationem asscribe: Et ps. Detrahebāt mihi q̄m seqbar bonitatē Isti sunt tōsores vel falsarij monete legalis. Impeditores

Lectio

legati regalis Exhumatores cadaueris fraternalis Est em̄ p̄sona clare fame sicut moneta legalis quā nullus p̄t refutare sed si fuerit deformata vel attonsata perdit pondus ⁊ ymaginē ⁊ iā non recipit loco precij sicut pri⁹ Eodem mō detractores nitūtur ꝯfundere bonos viros diffamādo eoz merita p̄ detractiōem ⁊ attenuando circūstātias. ⁊ attonsando p̄ diminutiōem vt opus eoz non appereat ꝓtuose factū sicut circūstantie signant Et ideo tales possunt vocari tonsores monere legalis. Muscę sicut dicit Aresto. iij. de aīalib⁹. c. p̄. hñt aculeū loco armoz p̄ quē extrahunt sanguinē Eodem nō simplices hom̄uculi quantūcunqz sint pui valoris detrahere bñ sciūt ⁊ extrahere sanguinē cooptū id ē defect⁹ occultos nescientib⁹ diuulgare Exodi. v. venit musca grauissima in domo pharaonis. Scdo. sunt impeditores legati regalis. Rex em̄ xp̄c moritur⁹ statuit xp̄ianis oībus testam̄tū pacis dicens Pacē relinquo vobis pacē meam do vobis Joh. xiij. hoc testamentuz impediunt potissime detractores Tercio: sunt exhūatores cadaueris fr̄nal' Dicit em̄ Aresto: vij. de aīalib⁹. c. iij. q hyena est aīal multū feroz simile lupo in tm̄ diligens carnes hūanas. q frāgit interdū sepulcra mortuoz: et exhumat corpa vt eoz cadaueribꝰ saturet Ista bestia aptissime gerit figuraz detractoz. homo p̄ peccatū mortale moritꝰ sepelita bonis. qñ q̄tum iusticia permittit eius pctā occultant ⁊ corrigit ꝯ scia fama integra p̄manente Sed quid facit detractor violat sepulturā ⁊ ideo ē infamis sm iura. vi. q. p̄. c. Infamis. extrahit carnes fetidas ⁊ comedit ⁊ alijs ad comedendū distribuit cū defect⁹ occultos ⁊ lapsos a memoria ad mentē eis reducit De talib⁹ dicit Hiere. x. ij: sm aliā trāslatiōem Nūquid spelūca hyene hereditas mea mihi. Et p̄mittit pax aī Facta est mihi hereditas mea q̄si leo in spelunca dedit ꝯtra me vocem suaz. ideo odiui eā Hereditas xp̄i sunt gētes xp̄iane ps̄. da bo tibi gentes hereditatē tuā. sed hec hereditas dat vocem cōtra xp̄m ⁊ fit q̄si hyena p̄ detractiōem sicut superius expositum est/

Lectio vndecima

O Baūt quod mentiꝰ occidit aīaz) ¶ Post q̄ sapiēs dissuasit duo pessima vicia loquendi. vicz murmuratiōnem cōtra dē. ⁊ detractiōem ꝯtra p̄ximū Hic ꝯsequēter dissuadet terciū quo hō peccat spēaliter ꝯtra seipm̄. vicz mendaciū Est em̄ mentiri ꝯtra mentē dicere Hō ē quodāmō intellectus sm Aresto. hoc est intellectus est nobilissimū et dignissimū qđ possit in homine reperiri Et ideo hō qui ꝯtra mentē dic· facit ꝯtra seipm̄ Et istud viciū dissuadet tali ratiōne Illud qđ aīaz occidit spūaliter hoc est ad mortē eternā adducit ⁊ gratia p̄uat que est vita aīe. illud oīno est cauendū. sed tale est mendaciū ḡ. tē. ☞ A ¶ Notādum est hic q̄ monstruosum ⁊ innaturale ē q̄ os sit cā instrumētalis vl' occasio occisionis aīe. q: illud instrumentū p̄cise ordinat⁹ a natura ad ꝯseruandū vitā aie sicut in opibus suis patet: nā p̄ os expiramus ⁊ inspiramus sine qua opatiōe vita aīe in corpore nō saluat⁹ Per os alimentū recipim⁹ masticam⁹ ⁊ trahicim⁹. Per os affectiōes aīe exp̄mim⁹. p̄ os pacē aīe. amiciciā ⁊ beniuolētiā in ocul' sine macl'a designam⁹ Est ḡ mirabiliter p̄dicōsū ⁊ ꝯtra naturā q̄ os aīam occidat Et ío signāter dr̄ puer. x. Vena vite os iusti. os ātipioz opat iniq̄tatē: Et puer· xxi q̄ custōdit os suū ⁊ linguā suā: custodit ab angustijs aīaz suā ☞ a Nōn dū q̄ mendaciū decet hoiem p̄pter tria spēal'r Est em̄ hō dei rōnal' ī dago. Filialis p̄pago. dei natural' ymago Est p̄mo hō dī rōnal' indago hoc ē inuestigatō ⁊ inq̄sitio ⁊ p̄pter hāc causam factus ē intelligibilis a do Et iō sibi repugnat falsitas mendaciū. Cū em̄ veritas sit bonū intellect⁹. ꝯstat q̄ falsitas est eius malū ⁊ eius corruptō Un̄ Aug⁹: i Enchiridion. xxiij: Vlis natural' refugit naturaliter falsitatē ⁊ q̄tū p̄t deuitat errorē Und̄ et falli nolūt etiā q̄ amāt fallere. hec Aug⁹. Et ideo sicut oīs creatura rōnal' appetit veritatem et scientiā naturaliter. ita oīs creatura rōnal' detestari dēt mēdaciū In cuius figuram legimus Gene⁹. iij: q̄ qñ dyabol⁹ mentiri primo cogitauit. noluit in aliqua effigie rationalis creature apparere vel p̄/pinqua effigie. quasi nobilitati sue nature.

ꝑ quãto ratõnalis erat· mendaciũ dísplice
ret· sed bestie talis formã accepit que natu
re hũane magis ínimicat ⁊ repugnat Jn sí/
gnũ ꝙ mendaciũ est venenũ hũane nature.
Sicut em̃ venenũ corpus occidit. ita men/
daciũ aiam vt ꝓz hic in lr̃a ⁊ q̃ꝫto aĩa nobi/
lior est corpe tanto videt deterior mendax
venefico Et ido rõnabiliter sil' ꝺ binabunt
in die iudicij ⁊ a sociate dei ⁊ sctõꝝ expellet
Apoc. xxij. ⁊ vlti. foris canes ⁊ venefici. et
omnis qui amat ⁊ facit mendaciũ Foris in
quit canes ¶ Nuncij vel alij quicunqꝫ mo/
rantes in curia pape ꝓ negocijs expedien/
dis accedũt ad palaciũ ⁊ iter fores seu por
tas expectant donec possint ad camerã itro
duci ad papã. sed q̃n pulsat foris cũ campa
na pape. omes recedunt tristes ⁊ certi ꝙ ꝓ
illo die pape colloquiũ non habebũt: ⁊ ido
statim egrediunt palaciũ ⁊ ad hospicia sua
vacui reuertunt Sũmus pontifex xp̃c ẽ. ad
Hebre· ix: Christ⁹ assistens põtifex futuro
rũ bonoꝝ Ad hui⁹ curiã veniũt in die iudi
cij omes hoies. ij. Corin. v: Oes nos oportet
ar̃ tribunal xp̃i manifestari ⁊ tunc certe di/
cet aliquibus q̃ intrent ad xp̃m Nã vnicui
qꝫ iusto dicet Intra ī gaudiũ dñi tui mat.
xxv. Et cito post intrabunt hi in vitã eter/
nã. sꝫ alijs cãpana pulsante: hoc ẽ tuba sonã
te clamabit ꝓ angelos Math. xiij. Exibũt
angeli ⁊ separabũt malos de medio iustorũ
⁊ mittent eos in caminum ignis ibi erit fle/
tus ⁊ stridor dentiũ Et ibidem. malos aũt
foras miserunt. sic erit in ꝺsummatõe secu/
li Exibunt ⁊c. Et nõ miꝫ si mendax ejciet
a xp̃o qꝫ naturaliter vnũ ꝓtrioꝝ expellit
reliquũ Modo xp̃c est veritas Johã. xiij.
Ego sum via veritas ⁊ vita: ergo necessario
homo falsus ⁊ mendax ejicieta xp̃o Mat.
xxv. Inutile seruũ ejicite in tenebras exte/
riores Dicit ꝙ si fiat circul⁹ de terra hiber/
nica. tante potentie ẽ terra illa ꝙ nullũ aĩal
venenosum poterit illũ circulũ intrare. vel
si fuerit inclusum nõ poterit exire nisi alium
de violenter ejiciat Terra ista veritatẽ desi
gnat in ps̃. Veritas de terra orta ẽ Jsta ve
ritas potentissima circuit ⁊ munit vndiqꝫ
xp̃m in ps̃. Portes es dñe ⁊ veritas tua ī cir
cuitu tuo: Modo vsqꝫ ad diẽ iudicij homi
nes interfecti veneno mẽdacij cõtincta di/
uina veritate. sic ꝙ impossibile est eos eua/
dere. cũ sit nemo q̃ de manu eius possit erue
re Job. x. Oꝫ certe tunc iudicabunt ⁊ ejici/
unt extra circulũ istũ ⁊ tradent passionibus
eterni ignis Ro. ꝑ. Mutauerũt veritatem
dei in mendaciũ: ꝓpterea tradidit eos ds̃
in passiões ⁊c. ¶ Scõdo ẽ homo dei filialis
ꝓpago: ꝑ. Jo. iij. Videte qualẽ caritatẽ de/
dit nobis de⁹ vt filij dei nois̃ remur et sumus
Ergo sumus generosi valde. Dei em̃ gen⁹
sum⁹ sicut actuũ· xvij. dicit Jpi⁹ em̃ et ge/
nus sum⁹ Si ꝺo ita ꝓtingeret. ꝙ filij⁹ nobi
lissimi regis cui ꝓparata eet honestissima
virgo ⁊ nobilissimi generis in sponsam. il/
lam repudiaret ⁊ vilissimi ribaldi filiã ac/
ciper. in vxorẽ. ipe fatue eligeret ⁊ turpiter
de generaret ⁊ tam se q̃ suũ genus mirabili
ter dehonestaret Oꝫ homo xp̃ian⁹ est ille q̃
genus dei ꝑ fidẽ ⁊ baptismũ intrauit Joh.
ꝑ. Dedit eis ptãtem filios dei fieri Jsti ꝓ/
parata est veritas seu sapia in vxorẽ natu/
raliter. qꝫ oẽs hoies natura scire desiderãt
ꝑ. Verba. ⁊ sapie. viij. dicit de vita ⁊ pso/
na nature hũane. hanc amaui ⁊ exquisiui a
iuuentute mea ⁊ quesiui eaꝫ mihi assumere
spõsaꝫ ⁊ amatoꝝ fact⁹ sũ forme illi⁹ ¶ Ja
¶ Jsta vitas ẽ filia di fm̃ berñ· Mẽdaciuꝫ
ꝺo filia dyaboli Jo· viij. mẽdax ẽ ⁊ pr̃ eius
glo. i. mẽdacij Si g̃ hõ relicta vitate dei fi
lia copulet sibi ī vxorẽ mẽdaciũ filiã dyabo
li turpiter ꝺgenerat ⁊ magnã verecũdiã si/
bij pi facẽ Et ĩo signãter amoꝝ isti⁹ spõse no/
bis interdicit. Eccl. vij. Noli amare mẽda
ciũ aduers⁹ frẽm tuũ neqꝫ ī amicũ sil'r faci/
as Scitꝫ ꝙ veiure cõi dispar cult⁹ iter ꝓtra
hẽtes impedit mr̃imoniũ ꝓtrahẽdi ⁊ diri/
mit iam ꝓtractũ. mõ hõ ⁊ ois rational' crea/
tura colere ꝺz deũ Anshelm⁹. c. ij. Cur de⁹
hõ in ꝓncipio dicit rõnalẽ creaturã a ꝺo fa/
ctã esse iustã vt illo fruẽdo btã esset dubita
re nõ debemus Et catho. Si deus ẽ anim⁹
vt no. ⁊c. hic tibi p̃cipue ⁊c Sed constat ꝙ
mendaciũ colit dyabolũ sicut filia patrem
qꝫ pr̃em sequit sua ꝑples ⁊ ideo de iure mr̃i/
moniũ tenere non debet Tñ si de facto tene/
at quid cõtiget: sine dubio qui accipit filiã
a pre debet ⁊ dotẽ cõsequẽter accipe ab eod̃
⁊ certe dos quã dyabolus dat cũ filia sua ẽ
ifern⁹ Apoc. xxi. Oib⁹ mẽdacibꝫ ps illoꝝ
est ī stagno ignis Osee. x. feriet⁹ fed⁹ cũ mẽ
datõ ⁊ germiabit q̃si amaritudo iudiciũ. et

ido tales possūt dicere Illud Isaie.xviij. Percussim⁹ fedus cuz morte ⁊ cū inferno fecim⁹ pactū Scitis q ⁊ iure cōi q ꝺ trahit primo cū vna.et postea cū alia vocat biga/mus ⁊ afficit talis corā iudice si agat cōtra eum ad mortem q̄tumcūq; sit lr̄atus non euadit Sic xp̄ian⁹ p̄mo cōtrahit cum veri/tate filia dei Osee.ij. sponsabo te mihi i iu/dicio ⁊ iustitia Et infra sponsabo te mihi in fide.si postea cōtrahit cum mendacio efficit bigam⁹ ⁊ in iudicio generali euadere non poterit Nota q posset p̄babiliter dici ꝺ ista spōnsa que est veritas q satis est formosa ⁊ amabilis in tm̄ q veritas p se odiri nō po/terit non tm̄ est bn̄ fecunda q; non parit bo/nam plem Nam fm Salustiū veritas odi/um parit ⁊ ideo dimittunt homies verita/tem cōiter.q; per eam incurrerent odium. sed illud non est rationabile imo amico so/crate ⁊ amica veritate sctm̄ est p̄honorare veritatem vt dicit in ethicis. Sed menda/cio multo peiorem generat plem q; mēda/cio est peccatū ⁊ pctm̄ cū ꝺ summatū fuerit generat mortem. Jac.p. Mors aūt infer/nalis est peior ples q̄ odium malor hoim Siliter non ꝺsiderant tales q est de verita/te sic fuit de rebecca Gen.xxv.q habuit ge/minos in vtero Jacob ⁊ Esau.sic veritas duos filios simul parit scz dilectōem dei et odiū malor hominū Malach.p. Jacob di/lexi esau odio habui Lu.vi. Beati erit; cū vos oderint hoies Et ideo deponētes men/dacium loquimini veritatem vnusquisq; cum primo suo ad Ephe.iiij. ¶ Tercio est homo dei naturalis ymago Unde Aug⁹ xiiij. de trinitate.c.xv. Eo quippe mēs yma/go dei est quo etiam capax est eiusq; parti/ceps esse pōt ⁊ ideo sicut in trinitate pater/na memoria gignit verbū qđ ē veritas. ita mens humana nullū aliud verbū gignere debet nisi verax Ecci:xxxvij. Ante oia ver/bū verax p̄cedat te ¶ Persone diuersor reg/nor et diuersax terrax facilius ab inuicez discernunt p diuersitatem ydeomatū ⁊ lin/guarū vt cōiter:q; qui gallicū loquit galli/cus est vel estimat.⁊ qui anglicū .anglicus sic em̄ arguebat cōtra petr q esset gallile⁹ et xp̄i discipulus. Math.xxvi. Vere et tu ex illis es nam et loquela tua manifestuz te facit b ¶ Sunt aūt moraliter loqn/do duo regna adinuicem in hac vita ꝺmix/ta.vicz regnū dei ⁊ regnū mundi. regnum xp̄i ⁊ regnuz dyaboli.regnū celeste ⁊ regnū terrestre Et sicut ista distant in regib⁹ et le/gibus ita in ydeomate nō concordant Nā ydeoma regni celestis ē veritas in ps· Dñe in celo misericordia tua ⁊ veritas ⁊c. ydeo/ma vero regni terrestris siue mundi est fal/sitas Osee.iiij. Nō est veritas nō misericōia non est scia dei in terra.maledictū ⁊ mēda/cium.homicidiū ⁊ furtū ⁊ adulteriū inunda/uerunt. Si ergo homo velit perpēdere ad qđ regnuz p̄tineat.videat cui regno i ydeo/mate cōcordet Narrant hīstorie q cū wil/helmus dux normanor regnū anglie con/quesiuisset.deliberauit qūo lingua saxoni/cam posset destruere.⁊ anglia ⁊ normāniaz in ydeomate cōcordare.⁊ ido ordinauit q nullus in curia regis placitaret nisi in gal/lico ⁊ itez q puer quilibet ponendus ad lit/teras addisceret gallicū ⁊ p gallicū latinū que duo vsqz hodie obseruant Isto modo moraliter p̄nceps hui⁹ mundi dyabol⁹ est Jo.xvi.p̄nceps hui⁹ mundi iam iudicat⁹ ē Sed verum est q p̄ncipatum suum in mū/do non habet hereditaria successiōe.sz vio/lenta oppressione,⁊ ideo non est heres .sed ꝺquisitor ydeoma vero suum ppriū in pro/uincia infernali:est mendaciū Jo.viij. Cuz loquit mendaciū ex pprijs loquit ⁊ ido vt ꝺcordet mundū cum p̄uincia infernali in ydeomate ordinauit q omia secularia incō/uentionibus ⁊ mercationib⁹ ⁊ ꝺmutation/ibus vrant mendacijs ⁊ sicut puer docend⁹ in scola p̄mo addiscit gallicū ita iuuenis se/culo applicand⁹ cū studio ⁊ labore addis/cit loqui mendaciū Piere.ix. docuer ūt lin/guam suam loqui mendaciū Un̄ Grego:/xij.moza.exponēs illud Job.xv. Terrebit eum tribulatio.⁊ angustia vallabit eū .pro/bat q omne illud qđ malus homo ꝑpetrat relicta veritate vallat tribulatiōib⁹ ⁊ angu/stijs ⁊ labore Et hoc p̄bat spēaliter de mē/dace sic Mendax relicta veritate mentiri deliberat vt audientiū animū fallat. Sed quant⁹ labor est solicite custodire ne ipa ei/us fallacia dep̄hendi queat. Ponit quippe ante oculos quid sibi a scīctib⁹ veritate re/sponderi possit ⁊ cum magno conatu per/tractat qūo q argumētū falsitaz ꝺcumita

veritatis exuperet Vnde dicta circũ/
gir: & cõtra hoc vbi deph̃di poterit verita/
ti simlẽ responsionẽ querit si vellet verũ di
cere vtiqz sine labore potuisset Plana nan
qz est veritatis via. & graue est iter menda
cij Vñ p pphetam dicit Docuerũt linguã
suam loqui mendaciũ. hec Grego. Et no/
tandũ qz uis boni mentitores prit se argue/
re seu iactare ingeniosos non tñ sapientes.
Nam duplex est opatio scientis et sapiẽtis
sicut dr: p. Elen. vicz non mentiri de quib
nouit: & mentiẽtẽ posse manifestare. & qui
cunqz mentiẽ arguit se non esse sapientem.
Et ideo eccl. vij. Noli velle mentiri omne
mẽdaciũ Assiduitas eñ illi nõ ẽ bona &c.

Lectio duodecima

NOlite zelare mortem in erroze vite vestre ne
qz adquiratis pditõem in opi/
bus manuũ vestraz: qm̃ deꝰ non fecit mor
tẽ nec delectat in pditõe viuoz ¶ Post
qz spũ sanctus declarauit qualiter hõ teneꝫ
ordinare virtuose suas affectões Primo
cogitando Scõo suas locutões sermocio/
nando ¶ Vic vlterius docet qõo homo de/
bet ordinare suas opatões peccatũ detestã
do Et circa hoc duo facit. Nam ꝓmo sua/
det homini detestari peccatũ terzẽdo p viã
timoris Scõo suadet illud alliciẽdo p vi/
am amoris ibi Ereauit eñ deus. Circa pri
mũ duo facit Quia primo dissuadet pecca
tũ ppter pene cõsequentis acerbitatẽ Se/
cundo ppter dei phibentis voluntatẽ ibi.
Qm̃ deus nõ fecit mortem ¶ Dicit eñ pri/
mo sic Nolite zelare. i. diligere. mortem id
est peccatũ mortale qõ est causa mortis Ja
co: p. Peccatũ cum ꝯsummatũ fuerit gene
rat mortem ¶ In erroze vite vestre. i. erro/
nee contra dei ꝓcepta, viuendo. puer. xiij.
Erraut qui opant malũ Aug⁹. Enche. v.
Non nullus errasse pfuit aliqñ sed in via
pedis non in via mor ☞ A ¶ Et ecce
primũ motiuũ quare non debemus amare
peccatũ est pene sequentis acerbitas que ẽ
infernalis pena Ipa sola vocat ꝓprie per di
tio Prouer. xv: Infernus & pditio corã do
mino qztomagis corda filiorũ hominũ. vñ
dicit Neqz adquiratis pditõem in opib
manuũ vestrarũ quasi diceret nisi p opera
ꝓpria adquisieritis nunqz incurzetis pdi/
tionem. vitam non possumus habere nisi p
deum. sed perditõem adquirere possum⁹
per opera manuũ nostraz Vnde signanter
dicit Osee. xiij. Perditõ tua israel ex te tã/
tum in me auxiliũ tuum ¶ Scõm motiuũ
quare non debemus amare peccatũ. est dei
phibentis voluntas Qm̃ deus mortẽ non
fecit id est nõ ordinauit nos ad mortẽ eter/
nam sed magis ad vitam qui vult oẽs ho/
mines saluos fieri hoc est. leges dedit p qs
omnis hõ saluari põt si velit. Uel sic Deus
mortem non fecit. id est peccata nõ appro/
bat nec diligit De quo tñ dicit. Nihil odi/
sti eoꝝ que fecisti Nec letat in pditõe viuo/
rum id est non ordinat ꝓmo et ꝓncipal'r q
hoies pdant. sed ipi p malicia pdunt seip/
sos Jo. xij. Qui amat aiam suam pdet eaz.
Luce. ix. Filius homis non venit aias per
dere sed saluare Nolite ergo zelare mortez
☞ a ¶ Notandũ q methaphorice lo/
quendo peccatũ satis ꝺuenienter vocatur
mors ppter tres rões. vicz ppter filez dfectũ
p ꝓ ꝺ filez effectũ & ppter ꝺ filez aspectũ De
primo qz morietur corpe tal' ẽ pcess⁹ indefician
do. Primo corpus distpatur & diserasiat.
Scõo infirmat Tercõ morit Quarto: por
tatur extra domũ Quinto sepelit. Sexto
a vermib ꝺ sumit Isto mõ ania primo dis
tpat & diserasiat p tẽtatõz & cogitatõz ꝺ pctõ
Scõo infirmat p ꝺ comitantẽ delectatõem
Tercio morit p ꝺ sensum Quarto aspor/
tatur ꝺ domo & elongat ab hominib⁹ p culpe
sue abomiatõem apud homies Quinto sepe
lit p malaz ꝺ suetudinẽ sicut eñ terra vl'la/
pis suppositus onerat & opprimit corp⁹ ne
resurgat etiam si posset. Ita mala ꝺ suetu/
do est quasi quedam moles grauissime op/
primens & necessitans hoiem ad peccandũ
Vñ aug⁹. viij. ꝺ fef. v. c. Lex peccati ẽ vio.
lentia ꝺ suetudinis qua trahit & tenet etiaz
inuitus animus eo merito quo in eã volẽs
illabat. Et in eodem: c. cito post primũ lo/
quens ꝺ seipo p statu peccati añ baptismũ
suum Inspirabã inquit ligatus non ferzo
alieno. sed mea ferzea voluntate. velle me/
um tenebat inimicus & inde mihi cathenã
fecerat & ꝺstrinxerat me. qppe ex voluntate

puersa facta est libido ⁊ dum seruit libidini facta est ꝯsuetudo. ⁊ dum consuetudini non resistit facta est necessitas Nec aug. Et hec ꝯsuetudo peccādi cōparat lazari sepulture. fm cundē in sermōe dñi in monte li. p. c. xiij. Et sicut videtis q magnis ⁊ nobilibꝫ fiūt sepulcra honestissima: de marmore. vl de aliis honestis lapidibꝫ. sen lingnis cū figuris ⁊ picturis que simul ornant ⁊ onerāt ⁊ honestant Ita magnis ⁊ potentibꝫ mortuis p pctm faciūt adulatores sepulcra dealbata ⁊ depicta pingentes ⁊ palliātes: diminuentes vel excusantes imo cōmendantes pctā potentiū. q laudat peccatoꝝ in desideriis aie sue ⁊ iniquꝰ bñdicit ⁊ isti videt eos honorare. ⁊ ornare Et ita faciūt. sed tñ simul cū hoc onerant ⁊ opprimūt miseros ne resurgant p pniam de peccatis Cū narrat grego. iij: mora. c. xix: q xp̄c tres mortuos suscitauit puellam in domo. iuuenem in porta. lazar in sepulcro. quartū vero mortuū discipulo nunciante cognoscit: sed tñ non suscitat q valde difficile est vt is quez post vsum male ꝯsuetudinis: adulantium lingue excipiunt. a mentis sue morte reuocetur. de quo benedicit Sinite mortuos sepelire mortuos suos Mortui em mortuos suos sepeliūt cū pctōres fauoribꝫ premūt peccatores Erat aūt lazarus mortuus. sed non a mortuis sepultus. sed a fidelibꝫ mulieribus cum pietate sepultus Sexto corpus mortuū a vermibꝫ cōsumit ⁊ sic mens priuata vita gratie a vermibꝫ ꝯscie desperatōis ⁊ finalis impenitētie corrodit ⁊ mordet. Sic igit ꝯuenienter peccatū dr mors ppter simile defectū vel pcessum deficiendi. sic em intrat in aiam sicut mors i corpus ad Ro. v. pctm intrat in mundū ⁊ per pctm mors ¶ Sed ꝯ vocat peccatū mortē ppter ꝯsimilē effectū. mors nanq facit corpus rigidū ⁊ frigidū. fetidū ⁊ putridū. horridum ⁊ terreum ⁊ ponderosum. Isto mō moral'r peccatū facit aiam rigidam p superbiam ⁊ inobedientiā ad dēum. puer: xvij. cū obsecrationibꝫ loquit pauper ⁊ diues effabit rigide. diues id est superbꝫ fm glo. et efficit aiam frigidā p inuidiā quā vocat pphera malicia Piere. vi: sicut frigidam facit cisterna aquam suam. sic frigidam facit malicia aiam suam Fetidā p luxuriā ysaie xxxiij. De cadaueribus eoꝝ ascendet fetor Putridam. p gule īmoderantiā p quā sensus et ratio sepeliunt ⁊ operiunt ⁊ homo in asinū cōmutat. Hie. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefactꝰ ⁊ piectus extra portas hierusalem Horridā. p iracundiam Gen. xv. Horror magnus ⁊ tenebrosus inuasit abraam Terream. p auariciā q nihil sapit nisi terrenū vt dicat tali anie sicut talpe dixit natura ⁊ deus serpenti Gen: iij. Terrā comedes cunctis diebus vite tue Pigram p accidiaz qua homo nihil boni opat puer. xiij. vult ⁊ nō vult piger. aia aūt operantiū impinguabit. ¶ Et cōuenienter pctm vocat mors ppter cōsimilē effectum Ad Ro. vj. pctm vt appareat peccatum per bonū opatum est mihi mortem vt fiat supra modum peccans pctm per mādatū: ¶ Tercō ppter ꝯsimilem aspectum quātumcunq em fuerit homo amabilis ⁊ pulcer ⁊ delicatus statim post mortem est horribilis turpis ⁊ abominabilis ⁊ a cōmunione hoīm sequestrabil ⁊ separandus. sic anīa ante pctm pulcerrima ⁊ formosa videt Juxta illud Cant. iij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula non est in te Per pctm vero spoliat gratuitis ⁊ vulnerat in naturalibus. fit feda ⁊ abominabilis coram deo vt dicat ei dēus illud Ezech. xvi: Ad omne caput vie edificasti signum pstitutōis tue ⁊ abominabilē fecisti decorē tuum Et tunc per pctm anīa misera separatur a cōmunione fidelīū ⁊ amicicia dei ⁊ angelorum bonorum. puerbioꝝ. xiij. in fine: Miseros facit populos pctm. Fatuissimꝰ operarius est ille qui difficilimis laboribꝫ se fatigat ⁊ tñ nihil stipendij l'mercedis reportat i fine Quot laboribꝫ difficultatibꝫ ⁊ periculis se exponunt hoies p pctō. isti p voluptatibꝫ. isti p cupiditatibꝫ: isti p vanitatibꝫ: inexplicabile dictu ⁊ qđ erit stipendium. Certe mortis dispendium ⁊ infernale suspendium ad Ro: vi. in fine: stipendia peccati mors. Et ideo post q̄z premisit sapiens nolite zelare mortem Signanter subiungit neq̄z adquiratis pditōem in opibꝫ manuum vrāz quasi diceret: nullū aliū lucrum habebitis p peccarū Et quia manus est organum organoꝝ hominis. sicut dr. iij. de anīa Ideo male opatōes quecunq̄z possunt exerceri. per opa manuū phibentur

B ¶ Scdo notandū q; de triplici morte legim⁹ in scriptura. Est em̄ mors claustralis cōuersatōis. mors carnalis resolutōis. ⁊ mors infernalis cruciatiōis. Prima mors est voluntarie venerāda. Scda ē multipharie meditanda. et tercia est quotidie detestanda. De prima sancta religio vocatur mors figuratiue. Un̄ vulgariter regulares dicunt mortui. ⁊ seculares viuētes. Et tamen malus secularis vere mortuus ē ⁊ bonus regularis vere viuens. nam malo seculari dicit Apoc. iij. Nomē habes vt viuas ⁊ mortuus es. Et de sanctis dicit. ij. ad corin. vi. Quasi morientes ⁊ ecce viuimus. Mortui em̄ sunt peccato. viuentes autem deo. Juxta illud ad Ro. vi. Existimate vos quidē mortuos esse peccato viuētes autem deo in xpo iesu. Quare aūt religiosi mortui dicunt pūt aliqui ꝯ gruetates adduci. Primo em̄ moritur⁹ ꝯ dit testam̄tū suū in quo legat aiam suā deo ⁊ corpus tumulo. facultates amicis ⁊ sup̄ his executores assignat ⁊ ꝯstituit. Isto mō religiosus pfitendo dat animā suā deo. corpus assignat monasterio facultates hītas ⁊ habendas resignat mūdo. ¶ Executores illius testamenti ꝯstituit plātos suos. quoz custodie tam corpus q̄z animā suā tradit. Itē moritur⁹ incipit amittere calorē naturalē postea sensuum vsū exterioz. sicut visus audit⁹ ⁊ hmōi: tandē vltimo motū suū ppriū ita q; si moueri debeat de loco ad locū. oportebit q; hoc fiat p alios nō p seipm. Deinde amittit loquelā. pānus ei tribuit breuis ⁊ in certa mensura. ⁊ sicfinaliter absconditin sepultura. Isto mō moraliter ingrediens religionē. Primo amittit calorē. hoc est oēm calorem carnalem vel mundialē amicoz vl̄ parentū quo posset a mundi ꝯtemptu ⁊ sancta ꝯtemplatōne retardari. Scdo amittit q̄si vsum sensuū exterioz p honestā ⁊ religiosam custodiā. vis⁹. auditus ⁊ gustus. Tercio pdit q̄si loquelā p silentiū locis ⁊ tpibz. cōuenīēter seruatū. Silentiū nanq; multū iuuat ad mentis recollectōem ⁊ gram ꝯsequendā. In cui⁹ figurā zacharias mut⁹ genuit iohānē. i. gratiā Lu. i. Quarto pdit motū ppriū. i. propriā volūtatē q; nūq; se mouet l̄ vadit nisi p ⁊ obedientiā vl̄ licentiā plator. Quinto tribuit sibi pannus modicus q; habitus vilis ad necessitatem nō ad superfluitatem. Et sexto tandem absconditin claustro q̄si sepulcro suo. ne p seculi tumult⁹ a sanctis occupatōibz pturbet. Un̄ istis sic mortuis dicit ad Colo. iij. i pncipio Mortui em̄ estis et vita vestra abscondita ē cū xpo. b.

¶ Scda mors est carnalis resolutōis ⁊ hec est multipharie meditanda. eccī. xviij. De mor esto q̄m mors nō tardabit. Et sicut ciborum est infirmo amarus ⁊ sano suauis. ita meōria mortis sctis ⁊ virtuosis hoibz ē valde delectabilis. sic impijs aūt ⁊ pctōribus mirabiliter amara. Eccī. xli. in principio O mors q̄z amara ē meōria tua homi inquisto ⁊ pacē hnti in substantijs. id est diuitijs suis. Et infra O mors q̄z bonū est iudiciū tuum homi indigēti ⁊ q̄ minorat viribz. Ista meditatō facit mū dū ꝯtemnere. Hiero. ad paulinū. Facile ꝯtemnit omia q̄ cogitat se quotidie esse moriturū. Facit hoiem carni resistere iuxta illud: ℣. Nō aliter meli⁹ poterit caro vicia domari. Mortua q̄lis erit q̄z semp̄ pmeditari. Item facit hoiem pctā vitare. Eccī: vij. i fine. In oibz opibus meis rare nouissima tua ⁊ in eternum non peccabis. De hac meditatōe Seneca de copia. ℣. bo. Cū rerum natura delibera. hoc medita re quotidie vt possis equo anio vitam relinquere. ¶ Tercia mors est infernalis cruciationis: ⁊ hec est quotidie detestanda. de q̄ i ps̄. Quasi oues in inferno positi sunt mors depascet eos. Quis est stolidissimū pec⁹ et inter alias ꝯditōes hoc habet q; si sit in domo accēsa non exit ab igne sed magis ingerit se igni sic damnato in inferno. ita sunt effecti stolidi ⁊ p maliciā obstinati q; de inferno qui est eis quasi domus accensa nūq; exibunt. Et hec est mors scda de qua Apoca. xxi. Et de hoc in ps̄: Mors peccatoz pessima. huic ꝯtrariat illa vita de qua loquens Ambros⁹. ita ait. Est vita sine morte. certe sine sorte. dies sine nocte. gaudiū sine moroze. tranquillitas sine laboze. fortitudo sine debilitate. rectitudo sine puersitate. pulcritudo sine deformitate. veritas sine falsitate. caritas sine inuidia. felicitas sine miseria. hanc nobis concedat. ⁊c.

Lectio decimatercia

Lectio

Creauit enim deus vt esset omia ⁊ sanabiles fecit nationes orbis terraꝝ. nō em̄ est illis medicamentū exterminij nec inferoꝝ regnum in terra ¶ Postq̄ spūs sanctus dissuasit peccatū inique opationis incutiendo timorē p̄ penā que sequit. Hic dissuadet id idē alliciendo p amorē recitādo diuina beneficia que homi ꝺ ferunt. Et circa hoc duo facit. nam p̄mo declarat quales deus fecit homines q̄tum ad naturalia. Scō excludit tria p que hoies se excusant a peccatis q̄tum ad mortalia. ibi. nō em̄ ē illis. Circa p̄mū duo facit quia p̄mo oñdit qualiter deus creauit oia generaliter: Secūdo quale fecit genus humanū spēal'r ibi. ⁊ sanabiles fecit Quantū ad p̄mū ꝺtinuās se ad p̄cedentia dicit sic. Ideo deus non fecit mortem id est peccatū qđ ducit ad mortem. q⁊ deus creauit vt essent omia. mors aūt ⁊ peccatū facit hoiem non esse Trenoꝝ iiij· patres nostri peccauerūt ⁊ non sunt Et p. ad Corin. xiij: Si linguis hoim loquor caritatē aūt nō habuero nihil sum ⁊ Aug⁹ sup Johannē Peccatū nihil est ⁊ nihil fiūt homies dum peccant: Ex quo ergo ds nō solum creauit homnies vt essent sed etiam omēs res vt essent. vnaqueq̄ in sua natura manifestū est q deus non fecit peccatū: ⁊ iō nō approbat peccatū p qđ peccantes a p fectione sue nature deficiunt Dicit ḡ. Creauit em̄ deus vt essent omia. creauit scz p potentiā. omia in sapia ps̄. omia in sapia fecisti. vt eēnt Ecce bonitas siue clemētia Augustin⁹. xi. de ciui. dei. c: xxi. tria maxie sciēda sunt de creatura. quis eam fecit. p quid eam fecit. ⁊ quare eam fecerit ☞ A

Et hec tria insinuat scriptura cum dicit. dixit deus. fiat lux. et facta est lux ⁊ vidit de⁹ lucem q esset bona Si ergo querim⁹ q̄s fecerit ds ē si p q̄d fecerit dixit fiat ⁊ facta ē. si q̄re fecerit q⁊ bonus ē hec ille. Un̄ dma scenus li. ij. c. ij: q⁊ bonus ⁊ sup bon⁹ est deus non est ꝺtentus suū p̄prius ꝺtemplatiōe. sed superabundantia bonitatis. acceptauit generare quedā quib⁹ bene faceret ⁊ participata sua bonitate ex non esse ad esse deduxit ⁊ cōdidit vniuersa Et Plato in thimeo optimis erat ab optimo pozro inuidia religata est Itaq⁹ ꝺsequenter sui similia cuncta p̄o ut cuiusq⁹ natura capax beatitudinis eē poterat effici voluit. quā quidē voluntatē dei originem rerū certissimā si quis ponat. recte eum putare cōsentiā hec Plato Ex quibus formatur talis ratō. Amor ⁊ gratitudo compellunt homiem cauere offensaz bñfactoꝝ ⁊ amicoꝝ. Sed deus est benefactor ⁊ amicus hoim p̄cipuus qui creauit hoiem ⁊ alia omia p̄ter hoiem. ergo ois hō vitare tenet ne eum offendat. ⁊ hec ratio innuit in lra Creauit deus vt essent oia ¶ Cōsequēter post beneficiū creatōis subiungit beneficiū r̄creatōis seu reformatōnis Et dic q nō solum deus creauit homies inter omia alia imo fecit eos tales q si laberent in peccatū sanari possunt p sua sacramenta Et b̄ est q dicit Et sanabiles fecit natōnes orbis terraꝝ. hoc est homies qui nascunt de terra Et hoc est spēale bñficiū qđ solis homibus est collatum Angeli em̄ insanabiliter peccauerunt. Un̄ damascen⁹ li. ij. c: iij: Scire oportet q m̄ qđ homibus est mors hoc ē angelis casus ⁊ per ꝺsequens sicut hō mortuus est insanabilis per naturā ita angel⁹ p⁹ casum. sed homi est hoc collatū q licet multotiens infirmet p peccatū: semp tn̄ manet sanabilis citra mortem ⁊ hoc ē q devote recolit ps̄. Benedic aīma mea dño ⁊ noli obliuisci omēs retributōes eius Qui p̄piciat oib⁹ iniq̄tatib⁹ tuis q̄ sanat oēs infirmitates tuas Existis recolligit t'l'is ratō. amor et gratitudo compellunt hoiem vitare offēsam illius qui sanat ⁊ curat oēs infirmitates suas. sed deus hoc facit homi si velit ḡ. ⁊c̄· Et hec ratō innuit in hac lra Et sanabiles fecit natōes orbis terraꝝ Non natōnes celoꝝ videlicet angelos· sed special'r nationes x̄pianoꝝ in ps̄. Non fecit taliter omni natiōi: Nobis aūt tā in noua lege p̄uidit de tot remedijs. tot sacramentis tot indulgentijs quib⁹ sanari possumus si velimus Sed heu Hieremie li. dicit Curauim⁹ babilonem et non est sanata ☞ a Consequenter cum dicit Non em̄ est illis ⁊c̄. Excludit triplicem excusatōem quā etiā solēt peccatores allegare. Ad excusandas excusatōes in peccatis. Dicūt em̄ q speciositas ⁊ bonitas rerum creaturarū allicit hominē ⁊ incitat hoiem ad ꝺcupiam oculoꝝ ꝺtra legem dei Scō ad dunt ⁊ dicunt carnis fra

gilitatem necessitare hoiem ad peccatum. Tercō dicunt q̄ dēmones hoies decipiunt ⁊ peccare faciūt quadā violentia extrinseca Sed istas tres excusatōnes irrationabiles tollit spūs sctūs p duas negatiuas. Primo duas. primas simul p istā negatiuā. nō est em illis medicamentū exterminij Illis. i. creaturis omibus quas deus posuit in mūdo. non est refectio ad causandū peccatum Terciā vero excusatōem tollit p secām negatōnem ibi nec inferorum regnū in terra. Contra duas p̄mas ergo dicit. nō est illis: id est oibus rebus. quas creauit deus. i. q̄s posuit in mundū. medicamētū exterminij. hec est necessaria immutatō vel infectō ad causandū exterminiū id est peccatū ꝓpter qđ homo exterminat. i. incurrit exterminiū eternū vel exterminat id est extra terminos ecclesie vtriusq; ponit. Et est methaphoricus modus loquendi quasi medicus diceret infirmo offendo sibi aliquē cibū extraneū. comedas secure de isto. moderate tamē q̄ nihil piculi. nihil mali in eo est. nisi tu facias excessum Et vult dicere q̄ hō nullomō est imputandū bonitati rez vl speciei l'forme q̄ homies in amore mundanoz contra amorē dei fingunt. sed tantūmō p̄uersitati hominū qui male vtunt rebus bñ creatis: et sic tollitur p̄ma excusatō. Vñ aug⁹. de vera religiōe c. xxxviij. Nec aqua malū nec aial qđ in aere viuit Nam iste substantie sunt. sed malū est voluntaria p̄cipitatō in aquam ⁊ suffocatio quā mersus patitur Stil⁹ ferreus alia parte qua scribamus. alia qua deleamus fabricatus est in suo genere pulcer ⁊ ad vsum nr̄m accomodat⁹ et si quisq; ea pte scriberet qua delet ⁊ ea velit delere qua scribit. nullomō stilū malū fecerit sed ipsū factum iure vituperaret Hec aug⁹. Secūda excusatio p̄tōz q̄ dicunt fragilitatē carnis ad peccandū impellere: excludit p illō idē. Non em est illis medicamentū exterminij hoc est ꝺ cupia necessitans vel exterminās. sed excitans tm̄ quā homo peccādo hr̄e meruit ⁊ de qua si velit p̄ficit si resistit. Unde grego. ix. moza. c. xxxvi. Supna dispensatio id circo nos tota sibi intentōe seruientes carnem nr̄am p̄mittit impugnatoibꝫ cōcuti. ne mens nr̄a audeat in superbiā p̄sumptionē sue securitatis eleuari vt dum pulsata trepidiet in solo auctoris adiutorio p eidem robusti⁹ spei figat Iterībidē li. ix. c. iij. dicit sic. Ad ima q̄ppe trahit caro ne extollat spūs. ⁊ ad sūma trahit spūs ne pternat caro. spūs leuat ne iaceamus in ymis. caro aggrauat ne extollamur ex summis: Et sic ꝑm Greg. quodā certo moderamine fit vt carne dep̄mente sed non p̄sternente. hō desperatōis lapsum caueat. ⁊ spū eleuante et tamē tentatōes sentiente superbie casuz euadat. ⁊ sic dum spūs sursum trahit ⁊ caro retrahit subtilissimo interni iudicij moderamine infra summa et supra infima in quodam medio aīa liberat Et sic patet q̄ nō est in homine medicamentū exterminij Sapiens. et deus creauit hoiem inexterminabilē ⁊ ad ymaginē similitudinis sue fecit illum ¶ Tercia excusatio p̄tōz est ꝓpter demonū infestatōes. sed excusatō ista excludit p terciam negatiuā que est ista Nec inferorū regnum in terra id est regnum vl' dīum. infernoz id est demonū non est in terra id est in hoibus viuentibꝫ in terra. et de terra existentibꝫ ⁊ ideo licet hoibus possint maluz suggere ⁊ tentare sed nullomō violentare permittunt hoiem ⁊ ideo dominiū non hñt in homīe nisi homo sponte per liberū arbitriū eis subdi velit Vñ Bern⁹ super can⁹: ser. lxxxvi. Impulsor homis dyabolus est. Impulsor mund⁹. impulsor hō Quis iste hō sit queris. quisq; hō sui. noli mirari vsqz a ꝺo impulsor sibi est ⁊ suimet p̄cipitator vt nō sit qđ in altero impulsare formidas. si ipe ad te ꝓprias ꝺtineas manus. manus tua cōsensus tuus ☞ B ¶ Nota sup illud Creauit deus vt essent omia q̄ ꝺsideratio creaturarū ꝓpter hoiem facta. mouet Hoiem erga deum ad q̄qz laudabiles dispositōes mouet em̄ hoiem ad amorē ad honorem. ad stuporem. ad timorem. et ad laborem: De p̄: Aug⁹. x: cōfes. c. xvij. Celum ⁊ terra ⁊ omia que in eis sunt ecce vndiqz mihi dicunt vt te amē. nec cessant dicere omibus vt sint inexcusabiles Et infra c. vij. Quid aūt amo cū te amo. nō speciem corpis nō decus tpis nec candorē lucis. nec dulces melodias cantilenaz: nō floz ⁊ vnguentoz ⁊ aromatū suauitatem. non mānā ⁊ mella. nō membra acceptabilia carnis amplexibus: nō hec amo cū amo deū meū. ⁊ tm̄

Lectio

amo quãdã lucẽ ⁊ q̃ndã vocẽ ⁊ quẽdã odo/
rẽ ⁊ quẽdã cibũ et quendã ãplexũ īteriozis
hominis mei. vbi fulget animo meo qđ nõ
capit locꝰ ⁊ vbi sonat qđ nõ capit tps ⁊ vbi
olet qđ nõ spargit flatus. ⁊ vbi sapit qđ nõ
minuit edacitas ⁊ vbi heret qđ nõ diuellit
satietas hoc est qđ amo cũ deũ meũ amo.
De isto amore Hugo de arca aĩe loquens
aĩe sue dicit: Magno debito obligata es
aĩa mea ⁊ multũ accepisti vel habuisti et
p̃ his omĩbus non habes quid ꝛtribuas ni
si vt tantũ diligas Nam qđ p̃ dilectõez da
tum est non meliꝰ nec decentiꝰ q̃z p̃ dilectõ
nem rependi põt Sapie. xi. in fine: diligis
omnia que sunt ⁊ nihil odisti eoꝝ que feci/
sti. Ex quo ergo ꝓpter dilectõem hominis
omĩa fecit. ratõnabile est q̃ sup omĩa ab ho
mine diligat imo sicut a deo per amorẽ ꝓce
dũt ita p̃ amorẽ regunt ⁊ per amorẽ in deũ
redeunt quantũ p̃nt fm boetiũ. iiij. de con/
sola: metro. vi. Vñ omĩs res nitit facere oz
bem sui id ẽ circulũ. Vñ dicit. hic est cũctꝫ
omũis amoꝝ. Secda ꝯsideratõ creaturarũ
monet hoiem ad honorẽ debitũ deo impen
dendũ. omĩs em̃ creatura p̃ sue nature po/
tentia deũ nitit honorare nec est aliqua res
corporea que suis legibꝫ nitit obuiare Vñ
Boetiꝰ. iij: d ꝯsolatõe p̃sa. xxij. p̃bat q̃ oẽs
res a deo quasi volũtarie regunt seqz ad dis
ponentis nutum cõuenĩter ⁊ cõtemperate
cõuertunt. nec bonũ regimẽ foret si foret in
gũ detractantiũ nõ obtemperantiũ salus. ĩõ
ꝯcludit q̃ nihil naturã seruans deo contra
riari conatur ⁊ hoc est qđ dicit Sap̃: viij. in
p̃ncipio Attingens a fine vsqz ad finẽ for/
titer ⁊ disponẽs omĩa suauiter. De isto ho/
nore loquit Anſhelmꝰ p̃mo cur. deꝰ homo
c. xij: sic. omnis volũtas ratõnalis creature
subiecta debet esse voluntati dei. ⁊ hoc ẽ de
bitum qđ debet angelꝰ ⁊ homo deo. qđ sol
uendo nullus peccat ⁊ qđ omĩs qui nõ sol/
uit peccat Nec est iustitia siue rectitudo vo
luntatis que iustos facit siue rectos cor de
id est voluntate. hic est solus honor ⁊ totus
quem debemus deo ⁊ a nobis exigit deus.
Nec Anſhelmꝰ Hanc cõsideratõem crea/
turaꝝ. habuerunt illi tres pueri in fornace
qui oẽs creaturas singillatim ad deũ lau/
dandũ ⁊ honorandũ ⁊ inuocandũ iduxe/
runt Danielꝰ. iij. Benedicite omĩa opa dñi
dño. p̃. pe. xiij. in omĩbus honorificeꝰ deus.

¶ Tercia ꝯsideratõ creaturaꝝ monet ad
stuporem Non em̃ est tam pua creatura in
hoc mundo cuiꝰ naturã ꝯ positõem ⁊ virtu
tem possit ꝯprehendere intellectꝰ. sed ma
gis stupere ⁊ mirari Iere. v. ĩ fine. stupor
⁊ mirabilia facta sunt in terra. eccĩ. xi. mira
bilia opa altissimi solius ⁊ gl'iosa, ⁊ abscon
dita ⁊ immensa opa illius. Quarta ꝯsi de/
ratio creature monet hoiez ad timorẽ Ois
em̃ creatura triplici voce alloquit hoiem si
cut dicit Hugo de arca noe. In hoc em̃ ge
nere cõtemplatõis audiuimꝰ oẽm creaturã
tribus vocibꝫ nobis loquentem. ☞ b
Prima vox dicit. accipe. Secda dicit. red/
de. Tercia. fuge. Accipe bñficiũ. redde de
bitũ fuge supplicĩũ. Prima vox est famu/
lantis. Secda est ammonentis. tercia ꝯmi/
nãtis Vox famulãtis est Celum dicit ego
ministro tibi lucem in die vt vigiles. tene/
bras in nocte vt pauses. ego ad oblectatio/
nes tuas gtas tpm vicissitudies paro ⁊ tẽ
perie veris. ⁊ estatis feruorẽ autũ ni pleni/
tudinẽ, algorem hyemis ⁊ ego alternanti/
bus incrementis diez ⁊ noctiũ spacia simili
rõe dissĩliter extendo. vt ⁊ varietas tollat
fastidiũ ⁊ noua oblatio pareat oblectamẽ/
tũ Aer dicit. vtilem tibi p̃beo flatum ⁊ om
ne genꝰ aĩaliũ ad tuũ mitto obsequiũ. Aq̃
dicit potum tibi p̃beo sordes purgo arẽta
rigo ⁊ diuersa genera pisciũ ad tuum vsuz
ministro Terra dicit ego te porto. panẽ cõ/
forto: vino letifico. omẽ genere fructuũ ob/
lecto: diuersis aĩalibꝫ mensas tuas impleo
Secda vox ad momentis est: mundus dicit
vide amo qũo amauit te q̃ ꝓpter te fecit me
seruio tibi qz factus sum ꝓpter te. vt tu ser/
uies illi qui fecit te ⁊ me ꝓpter te. te ꝓpter
se. si sentis bñficiũ redde debitũ Accipis be
nignitatem redde caritatẽ hoc tribuit deꝰ
hoc exigit deus Tercia vox cõminantis est
ignis dicit a me cõbureris. aqua dicit ĩ me
submergeris. terra dicit a me absorberis. in
fernꝰ a me deglutieris. qz omĩs creatura si
cut ex cõditõe homini famulat. sic etiã pec/
catoribꝫ p̃ malos suos ꝯscia cõminat vt in
singulis creaturis se punire timeant qđ se
meruisse cognoscũt. hec ille. Et ideo signã/
ter dicit Eccĩ. xxv. timor dñi sup omnia se
supposuit. qz ex omni creatura homo debet

cõcipere timõrẽ dei ¶ Quinta cõsideratio creaturaꝝ seu vniuersi. monet hominẽ ad laborẽ Omnis em̃ creata natura habet aliquã vtilem opatõnem. vñ cõmentator. ix. metheo. c. viij: Qui aufert ꝓprias opationes a rebus aufert rerũ essentias. homo aũt ad laborẽ natus est Job. v: Et ideo cauendũ est sibi ne ociosus & inutilis habeat Et rogandus est deus vt nobis cooperari dignet. qz ipe ẽ de quo scribit ysaie. xxvi. Omnia opa nra operatus es in nobis domine

Lectio. xiij.

IUsticia enim ꝑpetua est & imortalis. iniusticia aũt mortis adquisitio. Impij aũt manibus & verbis accersierũt illam & estimates illam amicã defluxerũt. sponsiones posuerũt ad illã. qm̃ morte digni sunt. qui sunt ex parte illius) ¶ Postqz spũs sanctus ratõnabiliter reprobauit triplices iniustoꝝ hoim excusatões Insta parte soluit quadã incidentẽ dubitatõem & incidit dubitatõ ex imediate ꝓdictis. Nam declaratũ est. q ꝓctores se non ꝑnt excusare p rerum sensibiliũ delectatões nec p carnis inclinatões nec p dæmonũ extrinsecas suggestiones & certum est q deus ab initõ creauit hoiem iustum in statu innocẽtie. ☞ Est ergo dubitatõ. Uñ ꝓmo ꝓueniat iniusticia in genere humano ex quo creatus est iustus et se potuisset si voluisset in iusticia cõseruasse. Et circa hanc dubitatõem sic procedit. Primo em̃ premittit quid dubitatõ supponit. Secõdo dubitatõem soluit. ibi. impij. Premittit duo Primum est q iusticia homis qtum in se est vel fuit. potuit fuisse ꝑpetua. qz deus nõ potuit eam separare a voluntate ipa nolente ſm Aug. de libero arbitrio. c. viij: Sil'r iusticia est ꝑpetua & imortalis effectiue. qz facit homies ꝑpetuos & imortales Sap. v. Justi aũt in perpetuum viuent Iniusticia vero est ad quisitõ mortis qz inps. Ultrũ iniustũ mala capiet in interitu. Est ergo dubitatõ. Uñ ꝓuenit iniusticia & mors in genere humano ex quo creatus fuit homo iustus vel sine iniusticia hñs immortalitatẽ in sua ptãte qz nisi fuisset iniusticia ꝓcedẽs. nunqz fuisset mors subsecuta ad Ro:v. Peccatum intrauit in mundũ & ꝑ pctm̃ mors Nunquid pñt dicere impij q deus fecit eos iniustos Probatũ est em̃ in lectõne ꝓcedente q nulla creatura alia a voluntate põt facere voluntatẽ iniustam & cõstat q facta est iniusta ergo relinqtur q vl'a deo vel a seipa facta sit iusta Cõsequenter ibi Impij Soluit istam dubitatõem Et in soluendo dicit tria. Primũ ẽ q primi parentes spontanee peccauerũt Secũdo q erronee iudicauerunt Tercio q suã plem ex pactõe damnauerũt. Dicit ḡ ꝓmo sic Impij aũt id est ꝓmi parentes a pietate que est cultus dei recedentes manibus id est opibus comedendo pomũ vetitum & verbis colloquendo serpenti accersierũt illã id est iniusticiã et estimantes illam scilicet iniusticiam vl' transgressionẽ diuini ꝓcepti amicam id est vtilẽ & expedientẽ eis. qz putauerunt q iuxta ꝓmissionem facti fuissent sciẽtes sicut dij. Gen. iij. Defluxerunt. i. spõte ꝓcipitauerunt in illaz transgressionẽ siue in iusticiã. vel defluxerũt id est ꝓdiderũt stabilitatẽ iusticie originalis Et spõsiones id est pacta vel ꝓmissiones seu federa posuerũt ad illam. scz iniusticiã & mortẽ Et quale pactũ est Certe tale: qm̃ digni sunt morte qui sunt a pte illius id est omẽs qui de illis primis parentibus obligatis iniusticie descẽderunt Adam em̃ commisit crimẽ lese maiestatis ideo puniri debuit tam in se qz in suis filijs ad Eph. ij. Eramus filij ire☞ a ¶ Dic aũt incidit duplex dubitatõ literalis Prima est vtrũ ꝑtutes cardinales manebunt i patria Istam questionẽ pertractat btus Augustinus. xiij: de trini. c. ix. De magnis vbi recitat opinionem Tulij in hortensio dicentis ꝑtutes quattuor cardinales non manere post hanc vitam: Si aũt esset q ꝑ hanc vitam imortaliter liceret viuere in insulis sanctoꝝ vt fabule referunt Quid em̃ indigeremus fortitudine. cũ nullus labor futurus sit vel piculum vel de quo seruiret iusticia cũ nullus appetet alienũ. Ad qd temperãtia. qñ nulla est libido. sic qd esset prudentia. cum nulla sit electio boni vel mali. Unde subdit Si sic viuerem⁹ essem⁹ beati. sola cognitõe nature qua nihil est melius ac amabilius. Sed hanc viam non tenet

Lectio

Aug⁹. sed plane dicit q̄ iusticia manebit· de alijs. q̄ fortalis manebūt. Sed tā iusticia q̄ prudentia habebunt alios actus q̄ modo hūt: Qz̄ em nūcagit iusticia in subueniēdis miseris· qō prudentia in p̄cauendis insidijs. qō fortitudo in pferendis molestijs: qō tpantia in cohercēdis delectationibꝫ prauis· Nō ibi erit oīno vbi nihil oīno mali erit Sed tunc erit opus prudētie nullū bonū deo p̄ponere vel equare. fortitudinis ei fortissime coherere Temperātie nullo noxio delectari Justicie subiectū esse deo Hec est sententia Aug. Aliter dicit sctūs Thomas scđa. ij: q. vi. ar: vij. Dicit em q̄ istis ⁊rutibꝫ aliquid est materiale et aliq̄d formale Materiale est quedam inclinatō partis appetitiue ad passiones vel operationes fm aliquē modū Formale aūt est ordinatōis determinans modū illū Dicit ergo q̄ virtutes iste non manebunt quantuz ad suum materiale: quantū autem ad suū formale manebūt· Sed iste modus dicēdi nō apparet clarus. Tum. qz virtus est habit⁹ simplex nec potest componi ex inclinatione in appetitu ⁊ alio existente in ratōe. ⁊ maxime fm eum. qz ponit q̄ fortitudo ⁊ temperantia sint incōcupiscibili ⁊ irascibili quas ponit potentias ⁊rationales affixas organis corporeis· prudentiā ponit in rōe et iusticiā in voluntate. Ratio aūt fm eū differt ab appetitu sensitiuo ⁊ p cōsequens ē ymaginabile q̄ aliq̄s habit⁹ ꝑ ponat ex re existente in ratōe ⁊ ex re existente in appetitu sensitiuo Uñ facili⁹ videt dicendū q̄ manebūt ibi habitus illi sed habebūt alios act⁹ Justicia aūt plenius manebit q̄ alie. qz p̄ncipaliorem actū habebit q̄ nunc. scz reddere vnicuiq̄ qō suum est· deo amorē sup omnia ⁊ primo fm mensurā volūtatis diuine ⁊ iō de eo signanter dicit q̄ est ꝑpetua ⁊ immortalis. Poterit tñ saluari dictū sancti Thome vt scz dicat nō intelligere de ꝑpositione reali alicuius virtutis de numero istarum. sed de ꝑnotatōe termini qz iste termin⁹ tēperantia formaliter est habitus cōpesciu⁹ passionū gustus tactus ⁊ sic in recto dic habitum ⁊ in obliquo passiones ⁊ sic de alijs. ☞ B Scđa dubitatō lr̄alis est an iusticia originalis includat aliqō donum supnaturale. Et dicendū q̄ si iusticia originalis dicat perfectam anime ad deum subiectōem ⁊ corporis ad aīam cū aīa sine gr̄a pfecte nō possit subdi. patet q̄ sic Sed si p̄cipue corpis ad aīam sic non oporteret. Sic em vocat naturalis rectitudo. Uel iusticia qua aīa corpe pficiebat in statu innocentie. iuxta illud Justicia em ꝑpetua est. Notandū q̄ iusticia est munimentū preliantis. ornamentū triumphātis ⁊ instrumentū iudicantis Propter p̄mū ꝑ parat lorice ad eph. vi. ⁊ vltimo state induti lorica iusticie tē· Est em lorica genus armorū defensiuorū ⁊ non inuasiuoz ⁊ disponit ipm hoiem ad sustinendū inuasiones alioz sine lesione vulneris. Istomodo iusticia munit hoiem inter p̄secutōes vt nihil ei noceant si iusticiaz habeat Math· v. Beati q̄ p̄secutōem patiunt ꝓpter iusticiā Ista lorica debz hō induere vt omne opus suū iusticia regulet sicut arma lorice valent ad caput tibias ⁊ pedes ⁊ ad totum corpus sic iusticia Et ideo signāter dicit de iusto Indutus est iusticia vt lorica ⁊ galea salutis in capite eius· Scđo iusticia est ornamentū triumphantis: ⁊ iō ꝑ parat corone in ludis agonisticis sicut in palestra vel cursu preponit brauiū in fine stadij ⁊ illud est p̄miū certantis sicut tangit. Apl'us. p. ad Corin. ix. Stadiū i quo curzim⁹ est vita p̄s cui⁹ termin⁹ est mors in isto termino reponit merces nostra finalis iuxta illō Eccī. xij. ꝑ finē Usq̄ ad mortem certa p iusticia· Sed certe ꝓtingit hominibꝫ impedimētū in curzendo ꝓpter qō deficiūt a triumpho. sicut ꝓtigit athalante virgini p ypomenē· De qua narzat ouidi⁹. x. Metha. ꝑ finem quetante agilitatis fuit in curzendo q̄ a nullo viuēte vinci potuit nec aliquē viz dignabat habere nisi q̄ eam primo cursu vicisset ⁊ simul cum hꝫ fuit tante venustatis ⁊ pulcritudinis q̄ ab oibus nobilibꝫ amabat ⁊ curzebant multi eius nuptias affectātes sed omēs defecerunt ⁊ capitibꝫ plectebant: Tandem inuenis q̄dam informatus a venere nuptias eius postulauit ⁊ athalanta offert se certami· Cui inuenī venus tria poma aurea dedit vt ea iuxta stadiuz p̄iceret ⁊ a cursu suo faceret virginē deuiare. Curzunt agillime hincinde incipit ypomenes fatigari piecit pomuz aureū Illa videns pomū diuertit a stadio

ypomenes p̄teriit eam ⁊ p̄cucurrit. illa de uiatōem velocitate cōpensans celeriter eu attingebat p̄iecit secundū de quo cōsili ⁊ fecit. ille tandem cū essent ppe metam fortiter p̄iecit tercium ⁊ longius a stadio q̄s p̄ius fecerat illa cupiditate allecta cucurrit ad pomū ⁊ interim ypomenes metā attigit ⁊ sic de virgine victoriā reportauit Virgo ista velocissima est ania humana que ē mire venustatis quia creata ad dei ymaginē ⁊ mimie agilitatis quia affectōibz ⁊ cogitatōnibus. nunc ē rome. nūc est parisi⁹. nūc i celo nūc i terra. nūc in inferno. Ista hz curr̄ere p stadium vite p̄tis ad brauiū finalis iusticie. Sed vnus agillim⁹ qui simul cum ea conatur curr̄ere vicz dyabol⁹ qui curso⁹ velocissim⁹ est. Job. xv: Currit aduersus deum erecto collo. iste videt q̄ virtute ⁊ velocitate non potest eam vincere ⁊ iō cautelis vtit̄ p virtute. Habet tria poma aurea id ē tres peccatoz delectatōes quas p̄icit iuxta viam hui⁹ vite Unam quasi cito post p̄incipiū Secōam in medio Terciā ppe metaz Primā iuuenibz Secōam viris Terciā senibus Primū pomū est delectatio lasciuie Secōm superbie Terciū auaricie Et si cōtingat q̄ aliq̄s nō impediat primis duobz viz terciū euadere poterit ⁊ sic p dict̄ corona iusticie finalis Et ideo necesse habem⁹ certare viriliter ⁊ p virtuosam cōtinentiā a talibus abstinere Juxta illud apli p. ad Corī. ix. Omnis qui in agone ꝯtendit ab omibz se abstinet. suppleistis tribus. Et ecc. xv. q̄ cōtinens ē iusticie apprehendet illā. Sic eiī certauerat ⁊ cucurrerat paulus sicut ip semet recitat. ij. ad Thi. iiij: dicens Bonū certamen certaui cursum cōsumaui fidem seruaui. de reliquo reposita est mihi corona iusticie¶ Tercio iusticia est instrumentum iudicantis Sine eiī iusticia nullus superior iudicat nec bene disponit ⁊ ideo ꝯparat regule Sicut eiī latomus lapidē cedēs et cōplanans duo semper habet in p̄mptu videlicet regulam ⁊ martellū ⁊ cū martello p cutit. cum regula dirigit ⁊ exaīnat planicie Ita bonus iudex vl̄ platus quicunq; duo debet habere in manibus Malleū ad corrigendum delicta. ⁊ regulam legis ⁊ iusticie. ne fiat excessus in vindicta: ysa: xxviij. Ponā iudicium in pondere et iusticiam in mensura. Grego. xix. mōra. c. xi. Ille iustitia sicut vestimēto vestit. qui se vndiq; bono opere p̄tegit ⁊ nullam p̄tem actiōis sue nudam relinquit Nam qui in aliquibz actionibus est iustus in aliquibz iniustus: non est p̄fecte vestitus Job: xxix. Justicia indutus sum vestiui me sicut vestimento.

Capitulum Secōm
Lectio decimaquinta

Dixerūt impii cogitantes apud se nō recte Exiguū ⁊ cum tedio est tps vite nostre. ⁊ nō est refrigerū in fine hominis ⁊ non est qui agnitus sit reuersus ab inferis

¶ Postquā spūssanctus capitulo p̄cedenti persuasit hominibus seruare iusticiā tanquā mediū necessarium ad adquirendā sapientiā Juxta illud Ecc̄. p. Fili ꝯ cupiscens sapientiam serua iusticiam ⁊ deus prebebit tibi illam In hoc ij. c: reprobat quandā dete stabilē opinionē tam iusticie q̄s sapie cōtrariā Et circa hoc sic p̄cedit Primo ponit reproboz erroneā opinionē Secōo opinionis originē ⁊ occasiōz. ibi. hec cogitauerunt¶ Circa p̄mū duo facit Primo ponit maloz p̄ua opinionē Secōo describit iuxta illā illorū ꝯuersatōem. ibi. venite. Circa p̄mū adhuc duo facit: q̄ primo opinio ponit: secōo opiniōis p̄batio. ibi. q̄ ex nihilo nati sum⁹

☞ A ¶ Circa primū sciendū q̄ opīo ē ista breuiter q̄ vita ista corpali finita nulla restat alia nec in gl̄ia nec in pena. sed sic bestie moriunt̄ totaliter in corpe ⁊ aīa. ita ponit hec opinio de hominibus q̄ penitus moriuntur Unde hec opinio negat immortalitatem anime ⁊ penas ⁊ p̄mia post hanc vitam durare Hic q̄ dicit Dixerunt impij id est cogitauerūt occulte ⁊ verba mentis dixerunt credendo ⁊ asserendo. ūn ps: Dixit insipiens in corde suo: nō est deus Et h̄ nō recte q̄ falsum est in rei veritate ⁊ similiter hominib⁹ p̄cipit credere cōtrariū Sz q̄d dixerunt. Exiguum ⁊ cū tedio rē. Et nota q̄ impij tres ꝓpositōes dicūt quarū p̄ma ē vera et due que sequunt̄ sunt false q̄ nulla doctrina est q̄ nō aliq̄ vera habeat admixta Omnis p̄ditoz ⁊ receptoz operit falsitatē

ſuã aliquo colore ꝛ opinione boni ſicut ille qui vult ꝓpinare venenũ non exhibet illud in ꝓpria forma nec cum aliquo amaro, ſed magis cũ aliq̃ dulci ꝛ delectabili iuxta illd̃ metricũ· Sepe veneficiũ ſolet inter dulcia poni Vt lateat viciũ ꝓximitate boni Et ſic iſti impij tres ꝓpoſitões ꝓponũt quarum prima eſt veriſſima et certiſſima. Secũda falſiſſima. Tercia eſt falſa ſed nõ ita manifeſte falſa: Prima ꝓpoſitõ eſt hec Exiguũ ꝛ cũ tedio eſt tempꝰ vite noſtre. ¶ Secda ẽ q̃ poſt mortẽ non eſt tps pmũ ꝛ quietis: Vñ dicũt ſic Et nõ ẽ refrigeriũ i fine hois Hoc eſt q̃ꝫ tũ cunq̃ hõ bñ vixerit ꝛ iuſte ꝛ a delectatõibꝫ irratõnabilibꝫ ſe abſtinuerit nihil ſibi poſt mortẽ tribuet ꝓ merito, qz nõ ẽ refrigeriũ in fine. i: quies poſt mortẽ Et iſtud eſt falſum qz dicit Die. vi. Ambulate i via bona ꝛ inuenietis requiẽ aiabus vr̃is. Et hiere. vij. Ambulate in omni via quã mandaui vobis vt bñ ſit vobis. ꝛ Sap. iiij. Iuſtus ſi in morte ꝓoccupatꝰ fuerit in refrigerio erit Item ps. Tranſiuimꝰ ꝑ ignẽ ꝛ aq̃ꝫ ꝛ induxiſti nos in refrigeriũ ¶ Tercia ꝓpoſitio dicit q̃ poſt mortẽ hoĩs nullus erit locus tormenti vel pene Vñ dicũt nõ eſt q̃ agnitus ſit reuerſus ab inferis, quaſi diceret ſi eſſet aliq̃s talis locus tormentoꝝ illi qui ſunt ibi puniti accederẽt aliq̃ñ ad nos ꝛ nobis de ſuis penis nũciarẽt Sed iſti fatue ꝛ falſe loquunt. Fatue, nõ aduertentes illud Luc. xvi. Chaos magnũ firmatũ eſt inter nos ꝛ vos ꝛ qui volũt trãſire hinc ad vos nõ poſſunt neq̃ inde huc tranſmeare ꝛ hoc de lege cõi. Falſe loquunt quia ꝛ xp̃c ab inferis reſurrexit Jo. xx. ꝛ Lazarus ſuſciter Jo. xi. ☞ a ¶ Circa iſtã ꝛam ſunt duo querenda Primũ Utr̃ aia ſit ĩmortalis. ꝛ ſcdo. dato q̃ ſic. An hoc poſſit ꝓbari euidenter ratõe naturali: ¶ Quantũ ad primũ eſt ſciendũ q̃ aiam̃ humanã ĩmortalem eſſe a potiſſimis phis eſtimatũ eſt. a ſcriptoribus catholicis ꝓdicat ꝛ quaſi in ſinitis miraculis approbat Primũ patꝫ per phiam platonis in thime. c. iij. Ubi inter multa erronea que de aĩa dicit hũana hoc vnum verũ interſerit q̃ aĩa eſt ĩmortalis et ſm q̃ paſſiones vicerit vel ab eiſdem victa fuerit ꝑmiabit̃ vel puniet poſt mortẽ Unde ponit q̃ ſi aĩa exñs in corꝑe virili vi cata corꝑis paſſionibꝫ poſt ſepatõꝫ a cõrꝑe virili in corpus muliebre mittet ꝛ ſi ſe ibiñ male habuerit in corpus pecoris tranſibit poſt mortẽ in penã. ꝛ ſm q̃ male vel peiꝰ ſe habuerit in ꝺterius pecus vertet: finaliter tñ oẽs redibũt ad originalẽ innocẽtiã et dignitatẽ cum fuerint ꝑ penã ſufficienter expiate Item in libro quẽ de aĩa ꝺ poſuit ꝛ fedonis vel fredronis nomĩe intitulauit. rationes adducit ad ĩmortalitatẽ aĩe ꝺ pbãdam vbi plane dicit. q̃ ſupueniente nece in hoĩem qñ̃ mortale ẽ ĩpius defungit qñ̃ ꝺo ĩmortale integrũ ꝛ ĩmortale euolat abiens cedenſq̃z loco. De quo ſm cum hęſitare nõ cõuenit alicui mentẽ hñti vbi etiã ponit q̃ qñ̃ homies ꝺefunguñ· ducunt in chaos et qui ſctẽ ꝺeguerũt ꝑmianñ q̃ vero iniuſte puniũtur imo hoc ait. O viri iuſtum ẽ intelligere q̃ quidẽ ſi aĩa immortalis eſt ſolicitudie indiget nõ ꝑ iſto tpe ſolũ i q̃ vtiq̃z vocam̃ viuẽ verũ ꝑ vniuerſo. ſi aĩe eẽt mors vniuerſi liberatio· inuentio eſſet malis certe moriẽtibus a corꝑe pariter liberare ꝛ ab ipſorũ malicia cum aĩa nunc ſanequontam immortal' apparet eẽ nulla ꝓfecto erit ipi alia fuga maloꝝ neq̃z ſaluatõ q̃z vt optima atq̃z prudẽtiſſima fiat. ꝛ infra dicit maloꝝ aĩas ingreſſuras tartarũ vñ nũq̃z egrediẽt ꝛ hoc eſt ꝺ trariũ illi dicto ſuperius in Thimeo. ſcdo ptz hoc idẽ ꝑ pitagoram qđ recitat Ouidius quito Methamorfoſios vbi dicit ſic Morte carent anime ſemꝑq̃z priore relicta· Sic de nouis domibꝫ viuũt habitantq̃z recepte ¶ Sed melius dicit pitagoras in verſibꝫ aureis ſicut allegat calcidius in ꝺ mento thimei platonis vbi dicit. Corꝑe ꝺpoſito cum liber ad ethera pges, Euades hominẽ factus deus etheris alni, Item hermes triſmegeſtus ad aſclepium ꝓpe principiũ O aſclepi omnis hũana aĩa immortalis eſt: ſed non vniformiter cũcte ſed alie alio more Et infra poſt medium libri Cum fuerit aĩme e corꝑe egreſſio tũc examen meritiq̃z eius arbitriumq̃z trãſiet in ſummi demonis poteſtatem. ſicq̃z eam cum piam iuſtamq̃z puiderit. in ſibi cõpetentibus locis manere ꝑmittit Si aũt delictoꝝ illã maculꝫ viciũſq̃z obligatã viderit deſuper ad yma deturbãs procellis aeris ignis ꝛ aque ſepe diſcordãtibꝫ tradet ꝛ ſic

inter celum ⁊ terrā mundanis fluctibus in
uersa semp eternis penis agitata rapta/
bit. Unō in hoc anime obsit eternitas q̄ sit
immortali sīa eterno supplicio subiugata
Ad idē est Aresto. xvi. d aīalibꝫ. c. iij. In
tellectus solus est ab extrinseco ⁊ solus ha/
bet eē diuinū Item scdo de aīa Ubi dicit q̄
aīa intellectiua est altex genus aīe a vegeta
tiua ⁊ sensitiua ⁊ q̄ ipam solā contiget sepa
rari a corpe sicut ppetuū a corruptibili Jō
in libro de pomo. Item Seneca epla. lxxi.
mors quā ptimescimus ⁊ recusam⁹ inter/
mittit vitam nō eripit. veniet itex qui nos
in lucem reponet dies. Itē epla. xciij. q̄ tm̄
cōiter nō habeā qz ego inueni. xxxvi. epl̄as
preter illas. lxxxviij. q̄ cōmūiter habentur.
Dicit em̄ sic vbi supra Iuuabit de aīax eter
nitate aliquid querere imo credere Crede
bam me em̄ facilē opinionibꝫ magnox viroz
rem gratissimam magis ꝓmittentiū q̄z p/
bantium dabam me spei tante ¶ Quod āt
hec sancta fides sit catholicis demulgata ⁊
multis miraculis p̄dicata ꝓbare nō opoz/
tet qz satis ꝫ stat ¶ Scdo ꝓsuadetur istud
ad pñs tripliciter. Primo ex diuina boni/
tate sic Cū deus sit bonus singulariter. ma
xime tm̄ bonus est amicis suis. sed amicoz
ppie est ꝫ uiuere. viij. Iethi. ⁊ amic⁹ saluat
vitam amici si pōt ergo deus cōfert amicis
suis immortalitatē p:ad Lozin. xv: Si in
hac vita tantū sperantes essem⁹ miserabili
ores essemus omibus hoibus. ¶ Scdo ex
dei equitate Justicia em̄ dei requirit q̄ om
nibus reddat fm̄ merita sua et demerita.
Premiū: p meritis. pena. p demeritis. sed
hoc non fit in vita ista in qua mali letātur
⁊ p̄sperant. boni deprimunt ⁊ tribulantur
ergo necesse est vt hoc fiat in futuro ¶ Ter
cio patz idem ex diuina veritate: qz de⁹ nul
lū fallit: sed ꝓmisit nobis vitā eternā. si bñ
fecerim⁹ ⁊ penā eternā si male. ergo ita fiet
Et licet forsitan non possit naturali ratiōe
ꝓbari. sicut patz satis p debilitatē rationū
que ad hoc tā a sanctis q̄z a ph̄is adducun
tur Summe tm̄ ꝫ uenit hoc credere sic mul
ta alia sunt vera q̄ ꝓbare nescimus: Alter
em̄ istox est verum mundus incepit esse vl
mundus nō incepit esse: tm̄ neutx istox po/
test ꝓbari demōstratiue fm̄ Aresto. iij. tho
pico. Similiter quadratura circuli certa ē
tamē eius demōstratō tpē aristotilis intē
ta nō fuit sicut ipe met dicit in p̄dicamētis
c. de ad aliquid. Et nihilomin⁹ scivit are/
stotiles q̄ hoc scibile fuit Ūn̄ ꝫuenienter di
cit de quodam religioso qui quendaz ph̄m
redarguit de eo q̄ negauit aīam esse īmoz/
talem Quero inquit a te aut aīa est moz/
talis aut īmortalis Si mortalis nullū in/
cōmodū infliget credentibꝫ eam esse īmoz/
talem. si immortalis ⁊ eam credimus esse
mortalem aliq̄d incōmodū inde sequit: er/
go melius est credere aīam esse immortalē
q̄z mortalē ☞ B ¶ Circa primū ver/
bū qđ impij in sua opinione ꝓponūt. istud
scz Exiguum ⁊ cum tedio erit tempus vite
nostre. est sciendū q̄ est verissimū. In quo
vita nostra a trib⁹ describit a brevitate sue
duratōis. exiguum a penalitate grauis af/
flictōis. cū tedio. ab instabilitate seu labili/
tate cōtinue mutatōis. tempus vite nostre
De quo Sapie. ix. Homo infirm⁹ ⁊ exigui
tpis De scdo Job. c. x. Tedet aīam meā vi
te mee. De tercio Ecē. xviij: De mane vsqz
ad vesperā immutabit tps. Istā brevitatē
vite hūane sil'cum penalitate pertractans.
Seneca epla. ij. dic sic. ꝓpone tpis ꝓfundi
vastitatē ⁊ vniuersū ꝫ plectere. dein qđ era
tē vocam⁹ hūanā cōpa vniuersō ⁊ videbis
q̄ exiguū sit qđ optem⁹ qđ expendim⁹. ⁊ h̄
tā lacrime q̄z solicitudines occupāt. q̄z tum
mors añq̄z optata veniat. q̄z tū valitudo. q̄z
tum timor. q̄z tū tenēt inutiles āni. dimidiū
ex h̄ edormit: adijce labores. luct⁹ picla et
intelliges in longissima vita minimū eē qđ
vivit ¶ Ex istis trib⁹ patet triplex fatuitas
hoim mundanoz. p̄sumentiū longitudinē
non obstāte brevitate. diligentiū amaritu/
dinēnō obstāte penalitate. differentiū moz
rectitudinē nō obstāte tpis labilitate ¶ Cō
tra istos vltios Seneca epla. lxxxviij: Nul
lius vita expectat in crastinum quid hoc sit
mali queris intermini. Non enim viuunt
sed victuri sunt. omnia differunt. Et si at/
tenderimus cum nos vita p:ecurreret. nūc
vero cunctantes id est morantes quasi alie
na transcurrit et vltimo die finitur omnī
tempore perit. Et ideo iuxta consiliū apo/
stoli ad Gala. sexto et vltimo. Dum tem/
pus habemus operemur bonum ad omēs
maxime autē ad domesticos fidei: Seneca

debiles: impotentes. nō hñt tempus sed habenā tempe Infirmi ⁊ grauiter pacientes non habent tempꝰ cū nō sint sui compotes: Mortui transierūt tempus suū ⁊ ideo nec senectus nec morbꝰ. nec mors. expectande sunt ad bene viuendum. sed statim incipiē dum est dū tempus nostrū est. Sed qđ plā gendū est multi inueniunt ⁊ cōmūiter oēs de quoꝝ quolibet verificat illđ Job. xxiiij Dedit eis tempus pniez ipi abutunt eo ad superbiā Et pſ. Tempus faciendi domie dissipauerunt legem tuam. Augustinꝰ de disciplina xp̄iana Peruerse plꝰ amas mortem q̄z vitam Absit inquit. quis est hō qui plus amat mortem q̄z vitam. Forte cōuinco te q plus amas mortem q̄z vitam · Ecce vnde te cōuinco. tu amas tunicam tuā. bonam eam vis. amas villam tuā. bonā eam vis · amas filium tuū. bonū eum vis. amas domum tuam bonam eaz vis · Quid est q etiā bonam vis habere mortem. bonā mortem dicis det mihi deus. etiā auertat a me malam mortem. plus ergo amas mortem tuam q̄z vitam tuam. male mori times. male viuere non times. corrige male viuere time male mori. sed noli timere. Non potest male mori qui bene vixerit. hec ille. vñ Virgilius · in Eneydoꝝ li: x. introducens. Mezentiū contra Eneam et verbis et facto resistentem sic inquit. Nec mortem horremus nec diuum parcimꝰ vlli. Et concurrunt ad eandem sententiā eiusdē poete versus. ex sexto Enei. v. dicit facil. Sensus auerni Noctes atqz dies patet atri ianua ditis Sed reuocare gradum. superasqz euadere ad auras Hoc opus hic labor est Pauci q̄s equus ⁊c: Ille aūt qui pōt dicere. tantū vixi ⁊ tantū viuam de futuro felicissimus est. Unđ Seneca epl'a. xlvij. Ille beatissimꝰ et securus sui possessor est qui crastinū sine solicitudine expectat q̄squis dixit vixi quotidie ad lucrum surgit Talis sententie fuit quidam religiosus qui q̄tum vixisset interrogatus a quodam. nihil respondit ei nisi vixi fuit em̄ in religione. xvij: annis. ⁊ cū alius diceret quero nō an vixisti. sed q̄tum respondit Dum dixi vixi q̄tum vixi tibi dixi Voluit em̄ dicere q p tantū tempus vixerat q̄tum significant littere numerales in hac dictione vixi et ille significant. xvij. annos sicut patz· Unde marcialis epigramaton. xxvij. li. c. p. Non est crede mihi sapientis dicere viuā. sera nimis est vita crastina. viue hodie Et hoc est qđ docuit aug. de verbis dñi omel. xv. Age semp esto correctus. longe quidē est dies iudicij. sed vni uscuiusqz dies vltima longe esse nō pōt qz breuis est vita ⁊ ipa breuitas semp incerta res ipa est q̄ mltos occidit dum dicūt cras cras. ⁊ subito hostiū claudit. fmāsit cū vocē corruina. qz nō hūit gemitū colūbinū Nec ille Est g̃ sūma stulticia iuuentutem vlt'ps pñs expendere in peccatis et de tpe futuro qđ non est nr̄m sperare. Et ideo signanter dicit Eccl: vij. Ne impie agas multū. ⁊ noli esse stultus ne moriaris in tpe nō tuo Et ad Gala. vi. ⁊ vlti. Bonū aūt facientes nō deficiamꝰ: tpe em̄ suo metē non defi cientes qz vita breuis casus leuis nec spes remeandi Quāta seres hinc tanta feres sit cura parandi. Plura seras vt plura feras ne non seruisse Peiteat dū nil valeat iā penituisse

Lectio. xvi.

QUiaex nihilo nati sumus ⁊ post hec erimꝰ tāquā si nō fuerimꝰ. q̄m fumus afflatus est in naribꝰ nostris ⁊ sermo scintille ad ꝺmouendū corr nr̄m. qz extinctꝰ cinis erit corpus nr̄m spūs diffundet tanq̄z mollis aer ¶ Posita erronea opinione Nic exequit de eiꝰ insufficienti pbatōe Et est pbatio talis Nulla res q̄ moriendo perit et ānihilat pmiat vel punit post mortē. sz oīs hō ē talis g̃ ⁊c. Istius ratōis solum potz minorem et probat eam. vicz q post hec scz vitā pñtem erimus tanq̄z nō fuerimꝰ id ē nec corpus viuet nec aīma: et ita hō moriendo perit totaliter ¶ Circa pbationē istiꝰ minoris duo facit. Primo pbat q homo totaliter peribit fm rem. Scđo pbat q fm nomē ibi. Et nomen nostrum. ¶ Circa primum duo facit: quia primo persuadetur hec opinio naturaliter et philosophice. Secundo exemplariter et rethorice: ibi. Transiet ¶ Circa primū duo facit Primo probat ꝺ exhominis pductione Scđo ex hominis resolutione ibi Extinctꝰ ¶ Circa primū duo facit Primo probat hoc ex parte termini a quo Scđo ex pte termini ad quē pductōis

humane:ibi. Qm̃ fum⁹. Est ergo ꝓma ratō talis ¶ Productio ⁊ corruptio sunt mutatō/nes oppositę ⁊ inter terminos oppositos. sz ꝓductio nostra est ex nihilo sicut a termino a quo ⁊ ad esse sicut ad terminū ad quē. ergo corruptō ē ad nihil sicut ad terminū ad quē ⁊ ab esse sicut a termīo a quo Dicit g̃ qz ex nihilo nati sumus. tō ꝺ̄ns est ⁊ li qz stat ibi cōsecutiue q̄si innuerēt istam ꝺ̄nam Ex nihilo nati sumus. g̃ post hec erimus quasi non fuerimus: sed ista ratio nihil valet. qz ꝓductio aīe est ex nihilo. sed ꝓductio corporis ex aliquo est. scz ex semine viri ⁊ mlīeris. Aīa vero corrumpi nō pōt. sed si corrumperet corrūpet i nihil corp⁹ ꝯ corrūpit in illa ex quibus generatur vel cōponit ⁊ ideo hec est falsa. ꝓductō homis est ex nihilo: qz corpus a parentibus ꝓpagat ⁊ aīa a deo creatur ⁊ infundit Et ideo in corruptione homis corpus resoluit ⁊ aīa sepata viuit Cōsequēter: ibi. Qm̃ fumus ¶ Ponit scḋam ratōem ad istam falsam opinionem ⁊ sumit ista ex parte termini ad quē in productione homis terminus ad quem est hō viuens In isto aūt termino quattuor sunt in quibus videt vita ꝓpendi. vicz respiratō ⁊ inspiratō. sensus calor ⁊ motus Unḋ aīa nihil aliud est nisi aliqḋ istoꝝ ꝑm eos ·sz qḋlibet istorum annihilatur ergo ⁊ aīa Quantum ad ꝓmū dicit Qm̃ fum⁹. ⁊ flatus est in naribꝫ nostris .i. in corpore nr̄o ⁊ ponit ps ꝓ toto. qz ibi patet sensibiliter egressio spūs de corpe Quantū ad scḋm vicz q̄ztuz ad sensum dicit Et sermo Sermo em̃ non est sine ymaginatōe. nec ymaginatō sine sēsibus Dicit ptz. ij. de aīa. sed ꝺ̄stat q̄ sens⁹ perit corpe mortuo ¶ Quantū ad tercium dicit Scintille. i. calor naturalis qz calor similiter perit: ¶ Quantū ad motū dicit ad ꝺ̄mouendū cor nr̄m: i. calorem qui ē in corpore nostro ad ministrandū motum in corpore nostro qui motus deriuat a corde. sic̄ docet Aresto. in de motu corḋis ⁊ sic tāgit q̄ttuor falsas opiones de aīa. q̄s reprobat Aresto. ꝓ. de aīa ¶ Prīa fuit Eraclīti qui posuit aīam eē vaporē quē impij vocāt fumuz vel flatū. Scḋa fuit Dyogenis qui posuit aīaz eē aerē quē aerē impij vocant sermonē qz sermo est vox significatiua articulata et vox ē aer ꝓcussus ꝑm ꝓpriānū Tercia fuit quorūdam antiquoꝝ q̄ aīa est ignis quem impij vocant scintillā. Quarta fuit ¶ Melissi ytalici q̄ aīa est quod dā motiuū corporis ⁊ illa tangit cū dz ad ꝺ̄mouendum corp̄ nr̄m Consequēter ibi. Quia extinct⁹ cinis ꝑbant q̄ homo totaliter moritur ex hoīs resolutōe Et qz inter positōes que ponūt aīam esse de natura alicuⁱ⁹ elemēti ille sūt ꝓbabiliores que ponūt eā esse de natura ignis vl̄ aeris De natura em̃ terre nullus simpliciter ponit ꝓpter eius grossiciē nec de natura aque nisi valde grossi phi: Dic̄ dic̄ Aresto. ꝓ. de aīa Et ideo tm̃ duas has opiniōes exequit ¶ Et arguit ꝓmo sic ꝑm ꝓmā opinionē. Dic̄ ei qñ ignis extinguit nihil remanet nisi cinis extinct⁹ ita qñ aīa moritur nihil remanet nisi extinct⁹ cinis. Et sicut cinis totaliter extinct⁹ nō accendit iterū. ita nec corpus nr̄m iterū accendit ꝑ viuificatōez et resurrectōem ꝑm istos ¶ Juxta scḋam opinionem arguit sic Quando vas repletū aere euacuat ab aere nihil r̄manet ibi nisi vas repletū aliquo alio Sic qñ hō moritur aer a corpe expellit et nulla alia vita manet. Et sūt iste ratōes stolide īitentes totaliter sensui nec aliquā rē credūt tales eē nisi q̄ possit videri vel tangi ¶ Scḋa rō tangit cū subdit. Et spūs. i. aīa diffundet: i. in nihilū de facile resoluet tangz mollis aer. i. tenuis vl̄ humid⁹ qz dz in lra q̄ corp⁹ hūanū ē cinis extinct⁹ Et vident innuere isti impij q̄ hec est generalis ꝺ̄ditio hūani generis q̄ corpus resoluat in cineres· vñ pōt esse dubium ☞ A ¶ Utrꝫ oē corp⁹ hūanū sit ḋ lege cōi in cineres redigendū. Et videt q̄ nō qz aliq̄ hoies morient imediate añ iudiciū ⁊ añ resurrectōz· sz corp⁹ hois nō incinerat nisi ꝑ magnū tps post mortē: ergo saltē corpa taliū nō incinerabunt. Et de aliquibus dz q̄ simul rapient in nubibꝫ obuiaz xp̄o in aera ·ꝑ. ad Thessal: iiij. ꝓterea si oia corpa redigerent in cineres. tūc nō foret maior inclinatio in cineribus petri ad animā petri q̄z pauli. ꝺ̄sequentia patz qz omēs cineres istorum corpoꝝ sunt eiusdē ratōis. sz ꝺ̄ns falsum. quia si nulla inclinatio foret in illis cineribus ad animā petri. nulla differētia foret ex quibus cineribus corpus petri formaret. sz b̄ ē falsum. qz sic nō foret iḋ hō qui ꝓ̄us .pp: Si sic tunc omia corpa hoim

Lectio

essent ꝺ buſta aut cõburenda. ſed boc eſt fal ſum. ꝺ ña patet qꝛ nihil reſoluit in cineres niſi p cõbuſtionẽ ¶ Preterea de multis ſã ctis legit quoꝝ coꝛpa nõ incinerant quoꝝ reliquie hñtur ¶ Ad oppoſitũ eſt qꝺ dicit haymo q omẽs natos i oꝛiginali tenet hec ſnĩa terꝛa es ⁊ interꝛã ibis Et genẽ. iij. Pul uis es ⁊ in puluerẽ reuerteris Pꝛo iſto du bio notanda ſunt tria Primũ eſt q ad ꝟtu tem vocis loquendo coꝛpa hũana non ſunt in cineres redigenda Scꝺm eſt q ad intẽ tõez ſctõꝝ loquendo. hec eſt ſnĩa generalis q coꝛpa de lege ꝺ mũi ſunt in pulueres vel cineres redigẽda. Terciũ eſt quare vtũtur ſancti iſto mõ loquẽꝺi Primũ ptꝛ breuiter ex tercio argumento qꝛ cineres non vocan tur niſi cõbuſta p ignem Scꝺm ptꝛ ſic. ſen tentia lata a deo p pctõ oꝛiginali circa penã coꝛpis tenebit de lege cõmũi vſqꝫ ad reſur rectõem. ſed illa ſnĩa nõ fuit ſolum de mor te ſed etiam ꝺ reſolutõe in elemẽta Gen. iij Puluis es ⁊ in puluerẽ reuerteris. ergo il la tenebit ſicut illa de morte: ſed ſnĩa mor tis tranſit in omẽs in quos tranſit pctm̃ oꝛi ginale. ergo ⁊ ſnĩa in cineratõis ad Heb. ix Statutũ eſt homĩbus ſemel moꝛi Et p. ad Coꝛi. xv. In adã oẽs moꝛiũt De tercõ hec eſt ratõ quare reſolutõ coꝛpis hũani in illa ex quib cõponit vocat incineratõ apꝺ ſan ctos. Primo ppter antiquã ꝺ ſuetudinem qua hũana coꝛpa ꝺ burebant. ⁊ maxime no bilium ne in elementa vilioꝛa reuerterẽtur ⁊ poſtea cineres cõſeruabant in memoꝛiam in vrnis ⁊ ideo mos inoleuit dicere q illa in que reſolui coꝛpꝰ humanũ dicant cineres. Scꝺo ppter cauſam reſolutõis coꝛpis hu mani que ẽ ignis ꝺ cupiſcẽtie carnalis que vocat fomes que de lege cõmuni coꝛpꝰ hũa nũ continue accendit ppter quem fomitez coꝛpus humanũ in elemẽta reſoluit ad hu ius infectõis purgatõem Illud aũt qꝺ per accenſionem ignis reſoluit ſi cõbuſtũ fuerit dicit in cineres reſolui ¶ Ad primũ dico q tales reſoluentur per ignẽ qui mundũ ante iudiciũ ꝺ cremabit: ⁊ ſic reſoluẽt ⁊ cito repa buntur ¶ Ad ſcꝺm dico q nulla eſt natura lis inclinatõ in cineribꝰ petri ad aĩaz petri. ſed oꝛdo puidẽtie diuine hoc faciet q illi ci neres magis vnient anie petri q̃ alteri vt idẽ homo reſurgat ¶ Ad terciũ dico q ſcri ptura loquit figuratiue vt ſam dictũ ẽ. Et his patet q coꝛpus ꝟginis benedicte reſol uendum non fuit. quia in eo fomes extict⁹ extitit Similiter eſt de alĩs ſi qui alĩ ſunt hmõi q eis eſt cõceſſum ex priuilegio ſpẽa li Idem ẽ de reliquĩs dicendũ ſctõꝝ q ꝺ le ge cõmuni ante reſurꝛectõem cõmuniter inci nerabunt vel ſi non hoc eis erit cõceſſum ex priuilegio ſpẽali. ☞ a ¶ Notandũ eſt hic q contra materiã vane gl'ie de alĩq̃ cui⁹ delectatio mouet in pñti valde expedit pco gitare quid de illo delectabili eueniet in fu turo ſicut legim⁹ in diuerſis tractatib Et i vita beati Joh̃is elemoſinariĩ hẽt q mos erat antiquitus apud grecos q ſtatim im paꝛatoꝛe electo ⁊ coꝛonato edificaꝛozes mo numentoꝝ. quattuoꝛ genera marmoꝝ ei af ferentes ſibi dicerent iſtomõ De quali mar moꝛe iubet imperiũ tuũ ſibi fieri monumẽ tum. ne p gl'iam impialis dignitatis in va nam gl'iam efferꝛet Sil'iter dicit fieri i con ſecratõe papali ſtuppa coꝛam oculis ei⁹ ac cẽdit ⁊ ꝺ burit ⁊ ſic ſibi dicit Sic trãſit glo ria mundi Sil'iter legit in hyſtoriĩs roma noꝝ q triumphanti i curꝛu aſſidebat qui dam ribaldus qui ei impune cõuiciabat et interdum colaphizabat ne exceſſus hono ris illo die ſunt collati: eum ſup homines tranſmutarent Hũmũ vero accenſiuũ va ne glorie eſt nobilitas iuuentutis humani coꝛpis cõtra qꝺ ⁊ ad qꝺ repꝛimendũ me trice dicit Forma gen⁹ moꝛes ſapiẽtia vis ⁊ honoꝛes Non retinent hoiem quin redit in cinerẽ Vnꝺ ſatis admiratiue ꝺꝛ Eccl. x Quid ſuꝑbis cinis ⁊ terꝛa Et ideo cui vni cuiqꝫ noſtꝝ expedit ꝺ memoꝛari pluries ꝺ verbũ Extinct⁹ cinis erit coꝛpus noſtrum. Poteſt etiam hoc verbum dici delicate ⁊ ſũ ptuoſe nutrientib coꝛpus ſuũ nũc calidis ſpẽbus. nunc electiſſimis carnib tam do meſticis q̃ ferinis. nũc veſtib⁹ moliſſimis ⁊ ſuauibus. ac ſi putarent q calozem ⁊ ignẽ vite naturalis ꝑpetuare poſſent ſed valde decipiunt qꝛ Job. xxxiij. Omĩs caro defi ciet ⁊ homo in cinerem cõuertet: Item hoc patet de pigris remiſſis ⁊ ociosis q̃ ſua coꝛ poꝛa tantũ appꝛeciant q nulli penitẽtie ſe volunt exponere ⁊ tamẽ poſt modicũ nihil aliud erit q̃ extinct⁹ cinis ⁊ ideo in ſignuꝫ iſtoꝝum dicit vnicuiqꝫ noſtꝝ in die cineꝝ

in capite ieiunij a sacerdote Memento hō q̄ cinis es t in cinerē reuerteris. Dicam⁹ ḡ t mente sentiamus. qz extinctus cinis erit corpus nostrū. duo sunt in quibz laus corporalis cōsistit: scz pulcritudo t fortitudo Pulcritudo cōsistit in quadā ꝓportōnabili claritate bone cōplexionis t ideo vere pulcri desiderant esse in lumine vt videant ab hoīibus Unde corpus aialiū est quasi q̄dam lucerna que non est pulcra nisi aīa lucē te t ipm viuificante refulget Et ideo mali hoīes q̄n moriunt pulcritudinem totam p dunt. puer. xiij. Lucerna impioz extingue tur Scdo fortitudo cōsistit in quadā naturali ptāre facilis operatōnis: hec aūt ptās resultat ex solida t cōpacta cōnectione ossiuz t neruoz Sed hec fortitudo q̄tumcunq; fuerit valida finaliter dissolueť t erit cinis Isa. xxxiij. Erunt populi quasi de incendio cinis. Fit ergo recordatio nostra frequens t assidua q̄ extinct⁹ cinis erit corp⁹ nostrū. ☞ B Et est notandū q̄ iste cinis intense recogitat⁹: fugat tentatōnem. seruat deuotionem ornat orationem

Primo dico. fugat tentatōem Experim̄tum esse dicit. t imponit Alberto libro suo de vegetabilibz q̄ si corvus nidificauerit i arbore t ova posuerit p talē cautelā pōt faciliter impediri ne de ouis valeat pullos procreare Accipiat cinis vitri t ponat subtiliter inter lignum t cortices arboris portantis nidū t q̄diu cinis ibi durauit corv⁹ nō q̄ pullificabit Corvus dyabolū signat theodolus Corvū pfidie damnant aīalia que q̄ Hō est moraliter arbor. sicut dic Salvator Math. vij. Arbor bona fructus bonos facit In ista arbore dyabol⁹ p tentationem nitit nidificare: ova ponere et postea pullos producere. Nidos facit de ramuscul⁹ diuersaz cogitatōnū. ova ponit de munusculis puersaz delectatōnū. sed pullos pducit p consensum Si ergo istum corvū impedire velim⁹: etiā si nidū fecerit p aduentici as cogitatōes. etiam si ova posuerit p surreptitias delectatōes. ne pullos producat p assensuā electōem. accipiamus cineres vitri Uitrū q̄d est fragile. est caro nra que frāgitur omi ictu. Cinis hui⁹ vitri est memoria status quem caro nra habebit post mortem qui erit ad ifram stat⁹ cineris Job. xiij. Memoria nra cōparabit cineri Ponamus ergō istū cinerē sub cortice. id est sub nostra exteriori cōuersatōe p priuatas t occultas meditatōes mortis t infallibiliter nunq̄ cōsentiemus suggestiōibz dyaboli p cogitatiōes t delectatōnes cōceptas Et hoc est q̄d dicit Eccī. vij. Meōare nouissima tua t in eternū non peccabis Iste est cinis vacce īmolate id est carnis mortificate vel i forma mortis recogitate quē vir mūdus colligere iubeť t in loco mūdissimo poneť. Nume. xix: De quo apl's etiā ad Hebre. ix. Cinis vitule aspersus inq̄natos sanctificat ad emundatōnem carnis Scdo cinis iste cōseruat deuotōem Ignis em̄ cineribz cooptus optime seruat maxime iuniperi. di. q. Jsi: xvij ethimo. c. vij: q̄ Juniperus arbor sic vocat ideo qz gignens pir. i. ignem qz cōceptū ignem adeo diu cōseruat q̄ si prune ex eius cineribz fuerint cooperte. vsqz ad annū p durant Juniperus quasi gignens pir. i. ignez debet esse homo moraliter qui ignem feruētis t deuote deuotōnis in altari sui cordis iugiter cōseruare teneť Juxta illud Leuit. vi. Ignis in altari meo semp ardebit Si ḡ istum ignē deuotōis t dilectōis dei p totuz annū vite nostre seruare velimus. īmolua⁹ mus eum in cineribus carnis nostre In altissimis montibz inueniunť cineres inconsulse p annū sic in mentibz sctōz iugis est memoria mortis cū deuotōe t pnia t reprehensione suoz viciōz Exemplo Job q̄ dixit Me ipm reprehendo t ago pniam in fauilla t cinere. Job. xlij. Tercō iste cinis ornat oratōem Quanto em̄ paup se magz humiliat t necessitates suas declarat tanto facilius impetrat q̄d implorat. Sic nos q̄ fragilitatem nram coram deo fatemur facilīter expedimus. Exemplū habem⁹ de abraam. Gen. xviij. Qui dño supplicare ꝓponens premisit. loquar ad dnm meū cū sim pulvis t cinis Et in hui⁹ figurā in dei deū orare volētes capita sua cineribz ꝓparsert Sicut in multis locis scripture sacre dicit vñ si sic fecerim⁹ dabit nobis corona p cinere Sicut dicit ysa: lxi. vñ ihūs Dic homo vas cinerū quid confert flos facierū Copia quid rerū mors vltima metha dierz. Flos est marcescens candens in morte nigrescens. Audis sordescens formides nulla pauel

ces· Nec lege lecta tene lacrimis laxentur habene Ne pateant pene tibi ianua rpe ce/ne. Forma genus mores sapia vis t hono/res Non retinent hoiem quin redit in cine rem Item ortus cuncta suos repetūt mrez qz requirunt Et redit in nihilū qđ fuit añ nihil.

Lectio xvij

Et transiet vi/ta nostra tanqz vestigiū nubis t sicut nebula dissolueť que fuga/ta est a radijs solis t a calore illius aggra/uata) ¶ Postqz sapiens posuit opiniōez impioz t totaliter pctō deditoruz de morte hois que opinio posuit hoiem sicut brutum oino resolui in elemēta. Posuit etiā ad hoc pbandū ratōes quibus arguunt natural' et phisice. Hic ꝺnr ponit ratōes quiby hoc psuadent exemplariter t rethorice. Et su/munt ista tria exempla de quibusdam im/pressionib' que generant in sublimi vicz de nube et de nebula☞ A Est aūt gene/ratio nubis de vapore eleuato ď aquis t ter/ra vsqz ad mediū interstitiū aeris vbi ē lo/cus frigidus. Eleuať em talis materia nu/biū frute solis t corpoz celestiū imisso va/pori quodam calore accūtali p quem ascē/dit Cum aūt puenerit ad mediū interstici/um aeris vbi est locus valď frigidus. tum ppter distantiā a reflectiōe radioz solariuz a terra que reflectō calefacit aerem quē nos inhabitamus. tum ppter ꝺsil'em distantiā a corpib' celestibus t spera ignis calor i cō pactus nubi p quē ascendebat deficit t cor rumpit p circūstantem frigidatē perit nu bes t resoluit in pluuiā vl' in niues seu grā dines fm ptātem t fortitudinem frigoris cōprimentis Hic igit generat nubes de va pore t corrumpit p resolutōem Nebula āt fm qđ dicit Aresto. ij. metheo. Est reliquie nubis vel nubiū resolutaz aqua pluente et ideo nebula signat serenitatem. Cōpant g vitam nostrā vestigio nubis qđ est nebula fm aresto· Et sic ly. t tenet expositiue p. i. Vel vestigiū nubis dicit p cōtrariū. qsi di/ceret nullū ē vestigiū nubis. sed tota dispa ret Hic nulla erit nostra memoria sed om nino peribim⁹ in corpe t anima ¶ Sed hic sunt due dubitatōes lr̄ales Prima est qđ dicūt qđ nubes siue nebula p calorē solis ag grauať. cum calor non sit causa grauitatis nec descensus sed magis causa leuitatis et ascensus sicut. i. t ij. methe: satis patet Ad hanc dubitatōem rndere possumus multi pliciter ¶ Primo quia mali t impij loqui/tur et non est incōueniens qđ a phia aberrēt qz euanuerunt in cogitatōib' suis t obscu/ratum est insipiens cor eoz. dicentes em se esse sapientes stulti facti sunt Ro. p: Item in fine isti⁹ capituli Hec cogitauerūt t erra uerunt excecauit em eos malicia coz ¶ Se cundo pōt dici sic qđ cum nubes fuerit eleua ta ad mediū interstitiū aeris calore solis re/cedente, nō accendēte t radijs nō agentib' sed deficientib' nubes aggrauant p frigi/ditatem circūstantē t sic descendit rediens ad naturam aque de q̄ fiebat t sic volūt di/cere qđ nubes fugať radijs solis deficiētib' t aggrauať calore illius deficiente ¶ Tertiō pōt dici qđ nubes vl' nebula qñqz a radijs t a calore solis rarescit: t qñ est rarior tūc fri/gus circumstans eam magis penetrat t in/frigidat t facit redire ad naturā ppriā qz omnis vapor est essential'r frigidus cū ois vapor sit aque⁹ vel terreus☞ a ¶ Se cūda dubitatō est de modo loquēdi impio rū qz videť qđ sacra scriptura eodem mō lo/quendi vtať tanqz vita corpis humani nō sit denuo reparanda t arguit hoc multipli/citer. ṕmo sic in ps̄. Remitte mihi vt refri/gerer ṕus qz abeam t ampli⁹ non ero Se cūdo sic Job: vij. Sicut ꝺsumit nubes t pertransit sic qui descendit ad infernū nō ascē/det vt reuertať vltra in domū suam. Item Job. x. Vadam t nō reuertar ad terram te nebrosam. t op· mor. ca. Item. ij. Reg. xij. Vadam ad illū ille ꝓo non reuertet ad me Item Eccl. iij. Unus est interit⁹ homis t iumentoz t equa vtriusqz ꝺditio sic morit homo sic et illa moriunt Itē in ps̄. Sepul/cra eoz domus illoz in eternū Itē sap. xvi. Homo quidam p malicia occidit aiaz suā Et cum exierit spūs non reuertet nec reno/cabit aiam que recepta est Item. ij. Re. xiiij Omnes morimur t quasi aque dilabimur in terram que vltra non reuertet Itē Alga zel. v: metha. siue. c. iiij· dicit qđ aia q̄ est exps scientiaz et sordida ppter consuetudinem

voluptatū cruciatur qz amissum est instru
mentū scz corpus sine quo non pōt cōsequi
illud ad qd eam reuocat cōcupia. Et dicit
ibidem. q illa est maxima pena eterna. sed
eterna non foret si corpus esset reparandū
Item. p. Lorin. xv. Caro et sanguis regnū
dei non possidebūt In oppositum est illud
Job. xix. Scio q redemptor meus viuit et
in nouissimo die de terra surrecturus sum
et rursū circūdabor pelle mea et ī carne mea
videbo deum saluatorem meū. Itē Ezech.
xxxvij. Ego aperiā tumulos vestros et ad
ducam vos de sepulcris vestris et ibi diē do
min⁹ ossibꝫ aridis· dabo vobis spiritū et
viuetis Itē Danie. xij: Et ysa. xxvi. Et mlt
tis locis scripture sacre ¶ Ad questionem
Credendū est et asserendum omīno q vita
hūana est denuo reparanda Anima em̄ hu
mana naturalem habet inclinatōem ad cor
pus suū eternaliter ad mīnistrandū Natu
ralis aūt inclinatō nō est frustra q̄ cū cōstet
dēs mori· necesse ē ponere corpa eoz q̄nqz
ad vitam redituram ¶ Ad primā auctoritā
tem d̄ p̄s. sic exponit glo. Remitte mihi pec
cata mea vt refrigerer p misericordiam ab
estu viciorꝫ prius q̄z abeam et amplius non
ero. i. si non dimittis ibo de hac vita et am
plius nō ero in vero esse qd est esse cum deo.
¶ Ad scd̄m dicendū est q Job loquit de re
uersione ad vitam istam mortalē ¶ Et eod̄
modo dicit ad tertiū et ad quartū ¶ Ad q̄n
tum dico q Ecc̄: loquit more cōcionatoris
nunc in psona fatui. nunc in psona sapien
tis Vel equa vel equalis est quantū ad ap
parentiam exteriorē ¶ Ad sextū respōdet
Glosa. in eternū huius seculi. vel in eternuz
sm opinionē eoz falsam ¶ Ad septimū lo
quit de reuersiōe ad vitam presentē ¶ Ad
octauū sil'itudo est. Unde sicut aque fluūt
in terram et reuertent ad mare vt iterū flu
ant: sic d̄r Ecc̄. p. Ita corpa redeūt ad ter
ram et resoluunt vt iterū virtute diuina re
surgant. ¶ Ad nonū Glosa exponit sic ca
ro et sanguis ꝛc̄. id est homīes dediti vicijs
que ex carne et sanguine oriunt ¶ Ad deci
mū negandus est quia infidelis nec probat
qd dicit Et Auicēna magr̄ su⁹ dicit oppo
situm Dicit em̄. ix. metha. ca. vij: q aīa ha
bebit corpus apud resurrectōem· Trāsiet
vita nostra ☞ B ¶ Notandū q scrip
tura sacra vitam hūanam compat multis
rebus. sed nunq̄z vel raro alicui rei perma
nenti vel stabili sed semp rebus caducis et
transeuntibꝫ Compat aūt q̄nqz vita hūa
na herbe. q̄nqz flori q̄nqz cursori. nubi q̄n
qz rori quādoqz hospiti q̄nqz cursori Oia
aūt ista transitoria sunt et momentanea et
caduca Primo mō loquit de homīe et d̄ vi
ta hūana. p̄s. Mane sicut herba trāsiet ma
ne floreat et transiet. vespere decidat et are
scat et induret In isto ꝑsu sic dicit Glo. Ui
tam humanā inter tria tpa diuidit scz puc
riciā. adolescētiā et senectutē. Tpe puericie
ꝺpat homo herbe nondū florenti in adole
scentia comparatur herbe florēti· Unde sic
vulgariter dicit homī: q est in floribꝫ suis
ꝓpter ꝑmas duas etates Dicit em̄ p̄s· bis.
mane. Tercium vero temp⁹ qd est senect⁹
vocat vespere Dicit q̄ mane. i. in puericia si
cut herba transeat. mane. i. in adolescentia
sua floreat et trāseat. sed vespe. i. in senectu
te decidat vel infirmitate induret p mortē
aresçat p resolutōem in puluerem ¶ Tercō
vita nostra ꝺpat nubi. sicut habet Job. vij.
Sicut nubes ptransit et ꝺsumit. sic qui de
scendit ad infernum non ascendet. Sicut
em̄ nubes de inferioribus eleuat calore ce
lesti et ascendit volatqz in altū ad tempus
et q̄nqz in sua altitudine circūfert et agitat
ꝺtinue sine quiete et tandē iterato in terraz
resoluta descendit. ita homīes in vita p̄nti
oriunt de terra eleuant ad dignitates et ho
nores vbi circūagitant et fatigant et inquie
tant et tandē de dignitatibꝫ decidūt et con
uertunt in terrā Job. iij. Abstulit quasi vē
tus desiderium meū· et velut nubes ptransiit
salus mea. Qualiter vero in nullo statu. in
nullo gradu vel dignitate est quies pfecta.
pulcre determiat Boeti⁹: ij. de ꝺso. p̄sa. iij
Quis est inquit tam copiose felicitatis vt
non ex aliqua pte cū status sui qualitate ri
petur Anxia em̄ res est hūanoz ꝺdicio bo
noz. et que vel nunq̄z pueniat vel nunq̄z p
petua subsistat. hinc sensus exuberat et ēpu
dore degener. sanguis hunc notū facit: sz an
gustia rei familiaris inclusus esse mallet et
ignotus: ille vtroqz circūfluus vitā celibez
deflet. ille nuptijs felix. orbat⁹ liberis alie
no censu nutrit heredes. Ali⁹ ple letat⁹ fi
lij filieue delictis mestis illacrimat Idcir

co facile nemō cū fortune sue ꝺitōe cōcor/
dat Ineſt em̄ ſingulis qꝺ inexpert⁹ neſciat
et expertus horreat· hec ille: ¶ Quarto cō/
paratꝛ rori vita nr̄a. Oſee·vij. de vita nr̄a.
Quaſi nubes matutina t q̄ſi ros mane per
transiens Areſto.ij.metheorꝝ.dicit·q⁹ per
manentia roris nō eſt niſi vni⁹ ꝺiei ¶ Qui/
to cōparat hoſpiti Ecc̄.xxix. Trāſi hoſpes
et orna menſam et que in manu habes ci/
ba ceteros. quilibet enim noſtrū ſtat in vita
iſta. ſicut in hoſpicio nō ſicut in ꝺomo Unꝺe
Tulli⁹ ꝺe ſenectute Sapiēs ꝺe hac vita ꝺi/
ſcedit tanq̄ ex hoſpicō. nō ex ꝺomo. cōmorā
ꝺi em̄ ꝺiuerſoꝝiū natura nobis ꝺedit nō ha
bitandi locū. recept⁹ in hoſpicō vſum habꝫ
ꝺom⁹: lecti. vaſoꝝ t hmōi. ſed nō ꝺominiū
Unde nihil ſecū auferet. ſed emit libere et
expendit t tandem in fine p omibus tenet
cōputare Sic eſt ꝺe nobis in vita iſta ſum⁹
in hoſpicio mundi: vſum mundanoꝝ habe
re poſſum⁹ ſed nihil aſportare nobiſcum in
morte Unde Job·xxvij. Dines cum dor/
mierit nihil ſecum auferet. ¶ Uſ̄ mundus
ſil'is Buliridi .ꝺe quo referūt fabule q⁹ ho/
mies ſolebat recipe ſub ſpecie pietatis t po
ſtea explorata oportunitate eoſdem occiꝺe
re. Iſto mō mundus ſub ſpecie fauoris et
amicicie admittit t aduocat hoīes ad ꝺiui
tias t ꝺignitates vt eos p gulas libiꝺines
t cōcupiſcētias occiꝺat: ¶ Sexto vita nr̄a
cōparatꝛ curſori Job.ix. Dies mei velocio/
res fuerunt curſore .tranſierunt t nō vide/
runt bonum Sic ergo patet qūo vita nr̄a
rebus tranſitorijs cōparatꝛ iuxta reſponſio
nem quā cuiꝺam flenti palaciū ꝺr reſpon/
ꝺiſſe Uſ̄ Areſto. in poetria inducit fabu/
lam cuiuſꝺam poete qꝺ ꝺam palaciū ꝺeſer
tum ꝺeplorātis in his verbis Dom⁹ egre/
gia cōpungor ad lacrimas. tuam inſpicies
ſolitudinē. At illa ꝺ tremuit ꝺ paſſa mihi
ꝓpter lacrimaꝝ multitudinē· Cui inquio
Ubi queſo ſunt qui quōꝺā in te habitaue/
runt t iocundā vitā cū ſecuritate t tempꝫ
amenitate ꝺuxerunt At illa Temporales
inquit exñtes: tpaliter tranſierūt cū tpe et
me quoq; ſub ſorte tpis tranſiturā ꝺimiſe
runt. res nanq; nulle ſtabiles que cū fluxu
hui⁹ tpis fluxibiles fluunt Hec rñſio hui⁹
palaciū Nota q⁹ vulpecula tranſitura gla/
ciem: nullo mō ꝺ fidit in illa glacie. ſi audit
aquam currentem t fluentem fortiter ſuꝰ
glacie timens q⁹ ſit nimis tenuis ad portā/
ꝺam eā Iſta cautela ꝺebemus nos vti Glo
ria mundi eſt quaſi quedā pulcra t ſplen/
dens glacies. q⁹ ꝺelectabile eſt honorari ab
hoībus paſci. potari. t veſtiri ꝺelicate· t ha
bere magnā familiā cui poſſit impari .ſed
cauendū eſt q⁹ glacies iſta eſt valde fragi/
lis Auſculta ꝺiligenter t audies murmur
aquaꝝ tranſeuntiū ſub iſta glacie Apoca.
xvij. Aque multe: ppl'i multi. Aduertas
t audies. q⁹ mō trāſiuit vnus rex in morte
modo vn⁹ comes. mō epūs. mō miles et ſic
ꝺe alijs Et ideo ꝺe iſta glacie nō eſt ꝺ fiꝺen
ꝺū Raban⁹ in legēꝺa ꝺe oibus ſctīs tranſe/
unt cuncta que tpaliter feſtiue celebrātur.
q⁹ mūdus tranſit t ꝺcupīa eius Qꝺ expo/
nens aug⁹ ꝺicit ſic Ecce inquit mund⁹ trā
ſit t ꝺcupīa eius. quiꝺ vis ergo vtꝫ amare
tpalia t tranſire cū tpe. an xpm amare et in
eternū viuere. Rerū tpaliū fluuius tranſit
ſed tanq̄ iuxta fluuiū arbor nata eſt ꝺñs ie
ſus xp̄s. raperis impceps tene lignum. vol
uit te amor mūꝺi tene xp̄m. q⁹ ſi amaris iſtā
vitā miſerā t fluiꝺaꝝ vbi cū labore viuitis
q̄tomagis amare ꝺebetis iſtā vitam eternā
vbi nullum laborem ſuſtinebitis

Lectio.xvij.

ET nomen no
ſtrū obliuionē accipiet t tps et
nemo habebit meōriā opeꝝ nr̄o/
rū ¶ Poſtq̄ impij ꝺeclarauerūt q⁹ to/
tū genus humanū perit poſt mortem q̄tū
ad corpus t q̄tum ad aīam ita q⁹ nihil ho/
mis manebit fm rem. Hic intendunt pba
re vlteri⁹ q⁹ totū genus humanū pibit etiā
fm opinionē. ita q⁹ oīs homo peribit nō ſo/
lum fm pſonā ſed etiā fm famā. Circa iſtā
queſtionē duo facit: q⁹ pmo ꝓponit: ſcꝺo p
bat. ibi Umbre tranſitus ¶ Cir
ca primū eſt ſciendū q⁹ fama homis ꝺuplici
ter ꝺiuulgatꝛ ad multos. vno mō p altitudi
nem magnoꝝ statuū Alio mō p magnitu/
ꝺinē bonoꝝ opeꝝ. Propter primū reges et
pncipes t omnes generaliter potentes ma
gis ſunt noti q̄ pſone puate. ꝓpter ſcꝺm le
gimus apud veteres q⁹ pſone que magna t

mira fecerunt vel multū vtilia reipublice. successores eorū non solū memorie ꝯmēdauerunt ymo sicut deos colere in eterna meōria statuerunt Sicut Dionisius qꝝ ꝓmo vitē colere docuit. pater vini appellatus est et apud grecos deificatus est Sic minerua. qꝝ ꝓmo docuit vsum olei sicut docet Augꝰ xviij. de ciui: dei. c. xiij. Sic ysis ꝛ sarapis apud egiptios colebant: sicut ptz. c. vi. e. et eiusdem libri Sic hercules ꝛ vlixes aiax ꝛ hector ꝛ multi corpe strennui nomen et fama per opa bellica perpetuare conati sunt. Sic etiā poete metris ꝛ carmibus tam se qꝫ alios in eterna memoria apud homines ꝯmendare satagerunt: vnd Ouidiꝰ in fine metha. dicit sic: Jamqꝝ opus exegi qd nec iouis ira nec ignis Nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas Cū volet illa dies q nil habz corpis huiꝰ Jus habet in certi spacium mihi finiat eui. Parte tn meliore mei sup alta pennis. Astra ferar nomēqꝫ indelibile nrm. Quaqꝫ patet domitis romana potentia terris Ore legar ppli perqꝫ omia secula fama Si quid hnt veri vatum psagia viuā Ault dicere q tale ꝛ tm opus ego ꝯpleui p qd habeo eternā memoriā in ore hominū qꝝ opus istud nec fulmē nec ignis nec ferꝝ in bello nec oblīuio tpis poterit abolere ꝛ ideo veniat mors qn sibi placuerit qꝝ non curo de ea ppter duo. Primo qꝝ nō habet ius nisi in corpus meū ego factus sum pennis fm aiam que est ps melior mei ferar sup astra in celū empireuꝫ quo nulla mors pōt attingere Scdo quia licet mors possit delere ꝛ destruere corpus meū nomē tn meū dlere n̄ poterit qꝝ p totū mūdū vbi viget hūana potentia legar ore ppli ꝛ sic licet nō corpe viuam tn in noie ꝛ fama. Jste fuit in hoc bone spei ꝛ sane opinionis p pte Sed nō sic isti impij q sūme desiderauerūt eternitatem sui nois ꝛ memoriā suoꝝ operū. ꝛ tn desperantes dixerūt Et nomen nostrū nō obstāte statu ꝛ dignitate quā habuimus oblīuionē accipiet p tps. i. p lapsum tpis omia em tabescūt ꝛ corrumpunt i tpe ꝛ oblīuio fit ppter temp⁹: xij. phi. c. de tpe ☞ a Est etiā in ista lectōne notandū q circa nois celebritatē ꝛ famā diuersimode se disponunt homies in pntī Quidā enim nomē suū ambiciose magnificant ad ostentatōem Quidā nomen suū scandalose vilificant in detestatōem Et quidam nomē suū virtuose dignificant ad edificatōem. Primi nomen suū ꝛ famā excellenter appreciātur Secūdi nomen suū negligenter aspernant Tercij nomen suū ꝯuenienter venerātur Primi sunt homies vani ꝛ mundani q nihil aliud in suis opatōibus appetunt nec intendunt. nisi q sint magni nois ꝛ famose opinionis apud hoies ꝛ isti scribūt nomia sua in cineribꝫ hoc est i vanis memoriis homūū que nō sunt nisi terra ꝛ cinis Ecc. vij in fine Omis homo terra ꝛ cinis De quibꝫ loquit̄ btūs Grego. ij. mora. c. xvij. Omes qui huic seculo cogitātōe terrena ꝯformantur per omne qd agunt huic mūdo relique re sui nomis memoriā conant. Alij bellorꝫ titulis Alij edificiorꝫ menibꝫ altis Alij disertis doctrinarꝫ secularīū libris instanter elaborant sibiqꝫ memorie nomē edificant. Dec ille. Et q fatue hoc fiat ostendit paulo post subdens quantūlibet inde q̄sqꝫ profacienda gl'ia sui nois laborauit memoriaꝫ suā quasi cinerē posuit. qꝝ hanc citius ventus mortalitatis rapit Et ecōtra de iustis dicit Jn memoria eterna erit iustus Contra tales qui sic nimis appreciant tanqꝫ sūmū negociū fame gl'iam ꝛ nois celebritatē Arguit Boeciꝰ de ꝯso. li. ij. ꝓsa. vij. Declarans fame vanitatē p quinqꝫ rōes. ¶ Primo ex terreni spacij puitate sic. Tota terra nō habet nisi ratōez vnius puncti respectu celi sicut ꝓbat ptholomeꝰ. in sua almagesti distinctōe. p. c. ix. Et Alphozabiꝰ de differentijs astrorꝫ differētia. iij. Sed de superficie terre tm quarta ps est habitabilis nec tn illa tota. Tū ppter ptes appropinquas equinoctiali ex vna parte vbi est nimiꝰ calor tū ppter partes ppiquas polo artico ex parte boreali. vbi est algor ꝛ frigus Quid ergo magnū est dato etiā q hō p totū mundū q nō est nisi pars puncti possit nomē suum diuulgare Job. xx. Gaudiū ypocrite ad instar puncti. Scdo sic Impossibile est q diuulget nomen suū vbiqꝫ per mundū ꝛ hoc ppter difficultatē itineris ꝛ defectū cōicatōnis ꝛ victus qꝝ non omēs homies sibiinuicem cōicant. ¶ Tercō qꝝ dato q possent: nō ꝓcederet vbiqꝫ ad gloriaꝫ qꝝ illud qd vna gens approbat ꝛ ꝯmendat alia deridet et

damnat Quarto q3 homies morient ⁊ me
moria nois eoꝝ pibit Vñ dicit. quis habz
mõ memoriã fidelis fabricij vel cathonis
vel bruti. iacent vtiqz nomia eoꝝ in paucu
lis lr̃is nec cũ legim⁹ lr̃as per lr̃as habem⁹
noticiã p sonaꝝ ¶ Quinto sic Ille qui intẽ
dit viuere in noie suo in memorijs hominũ
facit sibi duas mortes. vnã corpis ⁊ aliam
postea sui nominis q3 necessario a memo
rijs hoim cadet. Ad idem adducit duas
ratões. li. iij. p sa: vij. Primo sic. qđ falsa
opinione pferẽ nõ debet esse de iure magni
ponderis apud hominẽ. sed pleriqz nomẽ
falsum vulgi opiniõibz obtulerũt g̃ Scđo
sic Illud qđ falso iudicõ dañ. vel si ꝓ iu di
cio dañ non diu perseverat non debet eẽ mag
ni ponderis apud animũ virtuosi hois. sed
fauor popularis nunq̃z peruenit scđm bo
num iudiciũ. Vel si pueniat fm bonũ iudi
ciũ non diu pseverat in vno. sed qđ isti pla
cet alteri displicet: ergo fauor ppli non de
bet hominẽ multũ mouere Pareꝝ g̃ vanitas
hominũ qui nomẽ suum ambiciose magnifi
cant ad ostentatõem Et de talibz inuenim⁹
scriptũ Ben. xi. de filijs noe post diluuiũ q̃
dixerunt Celebrem⁹ nomen nr̃m anteq̃z di
uidamur in vniuersas terras et ceperunt
edificare turrim cui⁹ culmen attingeret ad
celum Et quid accidit Certe volebant sibi
facere nomẽ honoris. ⁊ fecerunt sibi nomen
cõfusionis Et idcirco vocatũ est nomẽ eius
babel: i. cõfusio De talibz etiã habemus ex
emplũ: p. Machabeoꝝ. v. q̃ ioseph⁹ ⁊ aza
rias pncipes iudeoꝝ dixerũt Faciam⁹ ⁊ ipi
nobis nomen. ⁊ eamus pugnare cõtra gen
tes Et sequit Et ceciderunt illa die ꝺ ppl'o
ad duo milia viroꝝ. ¶ Scđo sunt aliq̃ qui
scandalose nomen suum vilificant. nomen
suũ negligenter aspernãt. hmõi sunt isti no
torij peccatores q̃ perdita verecũdia inge
runt alijs exemplũ male viuendi et peccãt
sine freno. ⁊ isti ppie loquẽdo scãdalisant
ecclesiã dei. pbentes infirmis occasionẽ pec
candi ⁊ ruine puerso exemplo. Naturale ẽ
em̃ homi cũ sit animal politicũ ꝯ formare se
niorib⁹ eoꝝ cũ quib⁹ ꝯuersañ ⁊ viuit Unꝺ
de talibz cõquerit Jacobꝫ in cano: sua. c. ij.
nõne tpi blasphemant nomẽ bonũ qđ inuo
catũ est sup nos Bonũ em̃ nomẽ qđ vocatũ
est sup nos. est nomẽ iesu xp̃i ¶ Tercio sunt
aliqui qui nomẽ suũ virtuose dignificãt ad
edificatõem. ⁊ sunt tales qui honeste ⁊ lau
dabiliter in exteriore homie ꝯuersañ. dan
tes alijs scm̃ exemplũ viuendi. de quoꝝ q̃
libet dici põt illud Hest. ix. Fama nois et
crescebat quotidie ☞ B ¶ Nota q̃ ꝺ
de fama hois sicut de paritura piri vl' pomi
illa paritura si deleaꝝ a pomo paucũ valet ⁊
q̃n tñ est cũ pomo bene ꝯseruat pomum et
q̃n auferꝝ. pomũ statim corrũpit. Isto mõ
est de fama q̃diu hõ habet famã integrã co
hibeꝝ. ⁊ pseruaꝝ p eam a multis petis Sed
reuera pdita fama homis vnũ ꝺ maximis
frenatis a petõ. est perditũ. ⁊ ex tunc p sona
putrescit ꝯtinue sicut pomũ putrescit cor
ce denudatũ: puer. x. Memoria iusti cum
laudibz et nomen impioꝝ putrescet ¶ No
ta q̃ inter illud qđ scribiꝝ in celatura domꝰ
Et illud qđ scribiꝝ in pauimẽto magna dif
ferẽtia est. q3 illud qđ scribiꝝ in pauimento
de terra ꝯculcaꝝ ⁊ deleꝝ de facili sil'iter non
põt videri nisi a paucis ⁊ nõ ab omnib⁹ qui
sunt in domo. qđ autẽ in celatura scribiꝝ ab
omib⁹ simul videri potest Moraliter cela
tura mundi est celum: et pauimentũ est ter
ra. In hoc pauimento hoies mũdani. quo
rũ quilibet põt dicere Adhesit pauimento
anima mea. scribunt nomia sua ⁊ ppetuare
conañ Juxta illud ps̃. Vocauerũt nomia
sua in terris suis ⁊ Hiere. xvij. Recedẽtes
a te i terra scribent Et certe duplicit̃er frau
dañ ab intentõe sua. Tum q3 pauci legũt
famã nois eoꝝ q3 vicini ⁊ ꝯtemporanei eo
rũ. tũ q3 illi qui ꝑcesserunt ⁊ multi qui suc
cedent nihil scient de eis Item ex alia parte
histriones ⁊ diuites ⁊ raptores quib⁹ dede
runt bona sua vt multiplicarent nomẽ eoꝝ
morienꝝ ⁊ ꝑ ñs nomẽ eoꝝ delebiꝝ In psal.
Nomen eoꝝ delesti in eternũ ⁊ in seculũ se
culi. Sed viri sancti scribunt noia eoꝝ i ce
latura mundi: hoc est in celo vbi est liber vi
te Et sicut celum est incorruptibile ira no
men indelebile Apoca. iij. Non delebo no
men eius de libro vite· vñ ab omib⁹ videbit
in die iudicij ⁊ ideo signanter dicit Luc. x.
Gaudete ⁊ exultate q3 noia vra scripta sunt
in celis. Figura ẽ ad hoc q̃ xp̃c narrans hy
storiã de lazaro ⁊ diuite Lu· xvi. Nomẽ di
uitis noluit memorari. in signum q̃ fuit de
letũ In ps̃. Nec memor ero noim eoꝝ per

labia mea. nomẽ aũt pauꝑis signanter exꝑsit Ecc̃. xv. noie eterno hereditauit illum

☞ b ¶ Tercio nõndũ q nomẽ cui⁹libet virtuosi tria debet hr̃e. vicz honorẽ honestatis. tenorẽ veritatis ⁊ fauorẽ pietatis

¶ Primo vt fama nr̃a sit honesta ⁊ munda ꝓta illud pr̃: sm nomen tuũ sit ⁊ laus tua. Sed timendũ ẽ q multi magnũ nomẽ hnt et nihil de re. imo hnt noia p antifrasim sicbos niger vocat cignus ⁊ sicut quidã appellant pastores ⁊ sunt lupi: dispensatores appellãt ⁊ sunt raptores. appellant rectores. ⁊ sũt destructores de quoꝝ qlibet dr̃ Apoca. iij. Nomẽ habes q viuis ⁊ mortuus es. Vt sunt siles pomis q̃ nascunt iuxta mare mortuũ quo vsq; ad maturitatem coloris honesti. sz si ea matura incidas nihil intus inuenies nisi cineres ⁊ faullas. ita qui daꝝ nomẽ hnt i statu ⁊ fama. sz si intrinsec⁹ apparent turpibꝫ ⁊ vilibꝫ abomiatõibꝫ sũt repleti. Vñ talis caret tenore vritatis i noie suo ⁊ verificat de eo qđ scripsit qui dã clericus de abbatia que vocat vallis dei. cũ clericus qui dã fuisset ibi exiliter hospitat⁹ summo mane recedẽs scripsit hos ihc̃s i porta. vallis dicta dei dom⁹ est mire spei Magnum nomẽ ei gra nulla rei. ¶ Tercõ dz vtuosus puidere q nomẽ suũ habeat fauorẽ pietatꝫ nã si fama hois ꝯ ipsa sit crudelitatibꝫ ⁊ immia nccio erit odiosus. ⁊ p oppositũ si fama pietatꝫ de aliq̃ diuulget fiet diligibilis vniuersis. Cãti. p. Ungentũ effusũ nomẽ tuũ tõ adolescẽtule. i. p sone pficientes ⁊ honeste dilexerũt te nimis ¶ Dubitatõ pt eẽ Utrũ sit hoi vtuosũ negligere famã suã. Qđ sic videt: q; fama hois ẽ de bonis fortune. sic ptz p Boe. ij. ⁊ iij: de ꝯso. sz bona fortuna lia videt eẽ vtuosũ ꝯtemnere. sic faciũt scti qui oia ꝓpter xp̃m relinquũt ¶ Preterea illud ẽ ꝯtemnendũ cui⁹ ꝯtempt⁹ ducit ad pfectõz. sed tale ẽ nomẽ vl fama Uñ Mat: v. Beati eritis cũ vos oderit. ⁊c̃. ⁊ eiecerit nomẽ vr̃m tanq̃ malũ ⁊c̃. g̃ infamia nois facit btm̃ eẽ ¶ Preterea. ij: ad cozin. vi. In oibus exhibeam⁹ nos sic dei mistros ⁊c̃: ⁊ infra p infamiã ⁊ bonã famã. Glo. Exhibeamus nos deo vt nec bona estimatõe sup bia mus nec de mala doleam⁹ g̃ sinõ debem⁹ dolere de infamia nec debem⁹ curare de fama:

¶ Ad oppositũ dr̃ Ecc̃i. xli. Curã habe de bono noie. hoc em̃ magis pmanebit tibi q̃z mille thesauri magni ⁊ pciosi Et puer. xxij Meli⁹ est nomẽ bonum q̃z diuitie multe. ¶ Rñsio q sicut dic̃ aug⁹ de cõi vita clerico rũ Et allegat. xi. q: iij. nõ sunt audiẽde · Et xij: q. p. Nolo Due res sunt conscia ⁊ fama Conscia est nobis nccia ꝓpter nos. fama ꝓpter ꝓximos. et ideo ꝯtemnere ꝓpriã famã pctm mortale ẽ. ⁊ negligere est pctm vl veniale vel mortale sm q negligẽtia ẽ maior vl minor. Cui⁹ rõ est q; ẽ directe ꝯtra caritatẽ cui⁹ est ꝓmũ edificare p bonã edificationez vel bonã ꝯuersatõem Uñ omis hõ triplex testimoniũ tenet hr̃e. vicz A superiore ab interiore ⁊ ab exteriore. A supiore scz a deo. ad Ro. viij. Ipe aũt spũs testimoniũ reddit spũi nostro q sum⁹ filij dei Ab interiore scz ꝯscia nr̃a. ij. ad Corin. p: Glia nr̃a hec est testimoniũ ꝯscie nostre Ab exteriore scz ꝓmo: p. ad Thi. iij. Oportet autẽ sanctos testimoniũ hr̃e ab his qui foris sũt Duo ꝑma testimonia nccia sunt ad salutẽ. Terciũ est vtile: tñ sine hoc ẽ salus Ad primũ dico q bona fortunalia nõ sunt negligẽda nisi p q̃sto dãt impedimentũ vtuti Bona aũt fama nõ impedit sz magis pmouet ad virtutẽ. amor tñ siue cupiditas bone fame põt ee nimia · sicut amor cibi vl pot⁹ vel vestis q̃uis vtrũq; sit necessariũ ad vitam ¶ Ad secundũ dicendum q benedictio illius bearitudinis refert ad pacientiã infamie iniuste illate. nõ aũt ad negligentiã bone fame · sic si oculi hois eruerẽt ꝓpter xp̃m laudabilis esset pacientia · ⁊ tamen negligẽtia paciendi vel custodiendi oculũ in nullo debet ꝯmendari Immo iste termin⁹ negligentia exprẽsse importat defectũ vtutis Unde in nulla materia est negligentia bona ¶ Ad terciũ dicendũ q glosa vult dicere q de infamia dr̃ nobis iniuste suscitata nõ dolere debemus sed pacienter sustinere nullo tñ modo occasionem dare debem⁹ q de nobis fama mala iuste valeat suscitari:

Lectio. decimanona

Lectio

Umbre transi
tus est tempus nr̃m ⁊ nō est re/
uersio finis nostri qm̃ ꝓsignata
est ⁊ nemo reuertit¶ In pte p̃cedenti ꝓpo/
sita est vna cōclusio pbanda fm opinionem
impioꝝ et est cōclusio ista q̃ totum gen⁹ hu
manū annihilabit. destruet ⁊ pibit. nō solū
fm rem. sed etiā fm nomen ⁊ memoriā alio
rum. ita q̃ nec hō erit in re nec in opione
¶ Posita aūt hac opinione in lectione ho/
dierna. subiungitur eius pbatio q̃e talis
est Inter omnia que sensu distinguim⁹ illō
qō minus īmanet memorie nr̃e est vmbra
corpis moti ꝓtinue nā talis vmbra ꝓtinue
variat sed vita nr̃a est sil'is per omia tl'i vm
bre. ergo omīno necesse est q̃ eius memoria
omnino deleat¶ Posset ad questionē respō
deri q̃ licet pereat memoria istoꝝ hominuꝫ
p̃ocerto tempore. alias tamen renouabit
per corporis resurrectōez Et iō hāc respōsi
onem cōsequenter impij excludunt per mo
dum istum.¶ Illud quod est phibitum et
quasi per cōsignatōem nature firmatū. nō
potest mutari. quia cursus nature est īmu/
tabilis in hoc q̃ a p̃uatione inhabitū īpos/
sibilis est regressio. sed reuersio post mortē
que est finis noster est a natura phibita ⁊ q̃/
si per signationem nature firmata. quia na/
tura non vtitur isto mō p̃ducendi vl' repa/
randi hoīes q̃ eos de morte reducat ad vi/
tam. sed cursus vite nostre est talis q̃ de nō
esse p̃ducit ad esse. et iterū post vitaꝫ ad nō
esse ducitur post mortē. et de isto gradu nū
q̃ reducit per naturam ad esse. ⁊ hec est sen
tentia littere☞ ¶ Circa istam lectio/
nem q̃ro istam questionem Utrū resurrec/
tio omniū generaliter sit futura. excepto tm̃
a titulo questiōis xp̃o et sua matre benedi/
cta de qua pie credit ecclesia q̃ sit ī ea resur
rectio completa. Et arguo ad questionem
q̃ non. primo per illud Danie'. xij. Multi
de his qui dormierunt ī pulvere terre cui/
gilabunt Ista locutio partitōez q̄ dam im/
portat. ergo non omēs resurgent. Item in
ps. Non resurgunt impij in iudicio. sz om/
nes qui resurgent ad iudicium resurgent:
ergo impij non resurgent Item Job. xiiij.
Homo cū dormierit nō resurget donec at/
teratur celum. sed hoc nunq̄ erit Item illi
qui cum xp̃o resurgente resurrexerūt simul
cum xp̃o ascenderunt in corpore et ania. ḡ
in eis est resurrectio completa Aūs patz ꝑ
Rabanū et habet in glo. cōi Qui resurgen/
te dño resurrexerūt a mortuis etiam ascen/
dēte ad celos simul ascendisse credendi sūt
nec vlla ratione eoꝝ temeritati fides acco/
modanda est qui eos postea reuersuros in
cinerem ac denuo in monumentis. que tri/
duo patefacta sunt ab eis quibus paulo aī
apparuerunt vīi. more mortuorū putant
esse cōuersos Nec ille. Item si iterum mo/
riebant. cum ania non separeta corpore si/
ne pena bis passi sunt penam mortis. sed h̄
est iniustū. quia ad Hebre. ix. Statutū est
hominibus semel mori et p̃ ois per vnam
mortem esse debitum pene solutum. Item
ipsi resurrexerunt vt essent socij ⁊ testes re/
surrectionis christi: sed christ⁹ resurgēs ex
mortuis iam non moritur: quia eius resurre/
ctio fuit ad vitam eternam. ergo et eoꝝ cō/
similiter alias non erant testes sufficientes
per totum.¶ Ad oppositū sunt verba sal/
uatoris Joh. v. Omnes qui in monumētis
sunt audient vocem filij dei: et qui audie/
rint viuent. Item p̃. ad Corinth̃. xv. Oēs
qui dē resurgem⁹ Itē ait apl's ad Ro. v. q̃a
si pctm̃ ⁊ mors ptransiit in oēs homies per
vnū siue p̃pter culpā originalē ergo multo
magis resurrectō ad vitā dabit a xp̃o oēs
hoīes¶ Ad istā questionē sine scrupulo est
dicendū q̃ sic. sicut euāgeliū ⁊ apl'ica doc/
trina testat tā in locis ad oppositū allegatis
q̄ in multis alijs Ratōem isti⁹ resurrectio
nis assignat sctūs thomas sup. iiij. sniarū.
dist. xliij. ar. p̃. ⁊ ij. talē. Omēs hoīes appe
tūt beatitudinē Iste appetitus nō cōplet in
vita ista nec in vita alia pōt impleri in sola
anima ergo necesse est q̃ ꝓpleat in vita alia
vbi anima corpori sit coniuncta Sed cum
doctoris reuerentia hec ratio nihil facit p̃
resurrectione damnatorum in quib⁹ opor
tet cōcedere q̃ appetitus beatitudinis fru
strabit in eternum¶ Et ideo alij assignant
aliam ratōem. sicut Richard⁹ d̄ media vi/
la dis. pallegata Que talis ē: Nulla natu/
ralis inclinatō ē frustra. sed omnis anima
rationalis habet naturalem inclinationem
ad regēdum et gubernandū corpus. ḡ ois
aīa rationalis corpori vniet. Sed nec ista

ratio cogit intellectū ad assensuz qz natura
lis inclinatio volūtatis oīm hoīm ē ad bñ
viuendū ſm Aug. xiij. de trini. z ī multis
alijs locis. z tñ cōstat ſm fidem q appetit⁹
frustrabit in multis· qz multi sunt vocati
pauci vo electi Et ideo tenendū est q sic qz
hoc sonat sacra scriptura exp̄sse. hoc etiā est
sanctis patrib⁹ reuelatum z quasi infinitis
miraculis declaratū. inter que ē illō de sep
tē dormientib⁹. vt ptz in legēda sanctoz.
¶ Ad primū pōt dici q ad lrāz auctoritas
pōt exponi de pueris damnatis in limbo qz
illi ꝓprie nō euigilabunt. qz cū vigilia sit ꝓ
prie resolutio z vsus sensuū. z ipi nō resur
gent ad sentiendū penā vel gl'iam Ideo pt
ly multi teneri ibidem ptinue Aliter expo
nit Aug⁹. multi. id est omēs Sic em loq̄t
scriptura frequēter ¶ Ad scm dicendum
q impij nō resurgent in iudicio. i. ad iudi
candū sicut sancti vt iudicent sed resurgēt
vt iudicent ¶ Ad terciū sensus ē donec au
ferat celum: i. donec a celo p quietem aufe
ratur motus· p quem quidē motū celū cau
sat generatōem z corruptōem in istis inferi
oribz ¶ Ad qrtū q ō ē d illis resurgētib⁹ cū
xpo tē. Prio videndū ē q̄d dicat Piero. po
stea q̄d in gr̄i in hist⁹ijs· Tercō q̄d sentiat
aug⁹. De ꝑmo Piero. in ser. Cogitis me o
paula tē. dic sic Quos cū dño resurrexisse
legimus vtrū redierit in puluerē certū non
habem⁹ Melius est deo totū cōmittere q̄z
aliq̄d temere diffinire. z hec sn̄ia mihi pla
cet Cadē est sn̄ia mgr̄i in hist⁹ijs sup euan
geliū Recitat tñ q quidā opinant q aliq̄ de
illis q̄ cū xpo resurrexerūt sepulti sūt in hie
rusalē Sn̄ia vo beati aug. de mirabilib⁹ di
uine scripture. plane diffinit q itez mortui
sunt. ix. c. z est ꝓpe finē libri Sic em in resu
scitatis mortuis silitudo tm̄ non mors cō
tinua fieri cernit. ita z in his silitudo resur
rectionis nō ipa resurrectio oñdit. de cōti
nua em̄ morte nullus ad vitā indeceduaz
nisi dñs vsq̄z in diē nouissimū reuertet Un̄
dicendū ē ꝑm mentē aug. q apparet ꝓbabi
le in hac pte. q illi qui cū xpo surrexerūt itez
mortui sūt quoz corpa itez ad monumēta
reuertebant nā z verisile ē q inter eos fuisse
debebāt scti p̄res· Moyses z dauid z quidō
alij quoz fidē maximā ꝓmendat apl'us ad
Heb. xi. z in fine subiūgit Hi oēs testimo
nio fidei ꝓbati inuēti sunt. acceperūt repro
missionē. deo ꝑ nobis aliq̄d melius ꝓuidente
ne sine nobis ꝓsūmarent. Et hec rō mouet
aug. ad sic dicendū Ad Rabanū dicit q nō
bñ ꝓsiderauit apl'm nec etiā aug. q̄ satis eū
ꝓcessit ¶ Ad quintū nō cōstat q moriebāt
sicut de ioh̄e euāgelista dr q dolore ē in mo
riendo nō sensit Un̄ nō sequit q si itez mo
riebant. morientur cū pena vl' sentirēt etiaz
penā: potens ē em̄ ds z cū statuto cōi dispē
sare z eis ꝑ pena gl'iam recōpensare. ¶ Ad
sextū dicendū q surrexerūt ꝑ testimonio re
surrectioni ꝓhibēdo absolute z nō q̄z tū ad
oēs resurrectōis circūstātias ¶ Umbre trā
situs ☞ a ¶ Mōndū q vita nr̄a valde
ꝓuenienter vmbre cōparat Est em̄ ī vmbra
indigētia lumis Assistētia frigoris. et ap
parentia corpis Prio dico q in vmbra ē in
digētia lumis qz in vmbra ē lumē diminu
tū Isto mō licz̄ ista vita sit aliō lumē cog
nitōis natural' z etiā fidei ō deo. ista tñ cog
nitio nō ē nisi vmbra respectu illi⁹ ꝓgnitio
nis z scie quā sum⁹ in patria habituri Sic
em̄ lex antiq̄ vmbra fuit fidei q̄ nunc est ad
Heb. x. Ita fides moderna nō est nisi vm
bra respectu noticie btōz cū q̄dā desiderio
brītudinis Cant: ij. sub vmbra illi⁹ quā de
siderabā sedi. Ista aūt vmbra fidei z noti
cie scripturaz tāte est vtutis q purgat mē
tē ab infirmitatib⁹ hoc ē a vicijs z pctis In
cui⁹ figurā legim⁹ Actu. v. q vmbra petri
sanauit infirmos Uirtute etiā vmbre fiōi
xp̄m spūaliter ꝓcipim⁹ sicut fecit ꝙgo bñdi
cta carnal'r Lu. i. spūsctūs supueniet in te
z virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. ¶ Secō
vita pñs cōparat vmbre ꝓpter assistentiā fri
goris Est ei frigidi⁹ ī vmbra q̄z extra Isto
mō in pñti vita ē torpor z carētia caritatis
z sicut vmbre sunt lōgiores et frigidiores
ꝙsus vesperā q̄z in meridie ita defect⁹ cari
tatis cordiū humanoz versus finē mundi
augebit qm̄ supabundabit iniq̄tas refrige
scet caritas Math. xxiiij. z Piere. vi. Ue
vobis qm̄ declinauit dies et longiores fa
cte vmbre vespere. ¶ Tercio cōparatur vi
ta nostra vmbre. In vmbra em̄ est apparen
tia corpis et nō existentia ita in pñti vita est
apparentia soliditatis in diuitijs dignita
tibus et honoribus et non existentia ꝓmit
tūt satietatē z afferunt egestatē: promittūt

beatitudinē ⁊ afferunt solicitudinē. ⁊ ideo mentiuntur nobis iste vmbre ⁊ nos fallunt Ecc. xxxiij. in ꝓncipio Quasi q̄ apprehendit vmbrā ⁊ ꝑsequit ventum sic q̄ attendit ad vana mēdacia Et sicut videtis qñ hō habet solem ꝑ oculis ⁊ añ faciē suaz tūc ꝑijcit vmbram a tergo. qñ autē sol ē a tergo tunc habet vmbrā suā ante ⁊ corā oculis suis ita q̄ sol ⁊ vmbra nō ꝯ patiunt se ex vna parte. Isto mō est moraliter ꝺ delectatōibꝫ tpalibus huiꝰ vite q̄ sunt q̄si vmbra ⁊ de sole iustitie qui est xp̄c. nā ille q̄ habet xp̄m coram oculis cordis sui p̄tem. illuminantē ꝑ fidem ⁊ inflamantē ꝑ amorē. talis indubitanter ꝑijcit vmbrā a tergo id est respuit ⁊ cōtemnit ⁊ puipēdit illecebras huiꝰ vite. sed certe hoīes mūdani q̄ xp̄m tradiderūt oblitioni ⁊ piecerūt. ipi hnt vmbras in cōspectu suo. ⁊ q̄to xp̄c magis distat ⁊ elongatur ab eis: tāto eis vmbra vanitatis mundane maioz apparet cū nihil sit. ¶ Causa q̄re luna eclipsat in veritate est. q̄ intrat vmbrā terre. sol ꝺo nunq̄ intrat vmbrā terre ideo nunq̄ eclipsat realiter sed apparenter tantum: sic homines seruientes mundo imergunt se vanitati mundane: ideo necesse est vt priuent lumine gratie per peccatū mortale Job. iij. Obscurēt eum tenebre ⁊ vmbra mortis

Lectio vicesima

VEnite ergo et fruamur bonis que sunt et vtamur creatura tanq̄ in iuuentute celeriter ¶ Posita ipiozꝝ erronea opinione. Hic ꝯ sequenter agit de eozꝝ viciosa ꝯuersatione · Quales em̄ opiniones habēt hoīes in moralibꝫ tales sunt electōes eozū in moribus Electio em̄ sequit p̄cōsiliatōem vt patet. iij: Ethi: c. vi. vij. ⁊ ideo iniquum cōsilium ⁊ super falsis ꝓncipijs fundatum seu radicatum. sequitur viciosa electio ⁊ peruersa ⁊ ideo in parte ista ponit cōclusio totius negocij p̄cedentis. et est practica ⁊ valde mala fm quā impij ducunt vitam suaz. Et est ista conclusio vna cōspiratiua ꝯuocatio fm quā impij allicjunt ⁊ inuitant seinuicē ad peccandum Et diuidit̄ ista conclusio in multas partes. quia est vna copulatiua ex multis partibus aggregata. Unde primo animant seipos ad pcā lasciue corpalis Secundo ad peccata iniusticie generalis, ibi, opprimam⁹ ¶ Circa primū tria facit ꝓ primo se exhortant ad peccandū in genere Scō materiā ꝺelectatōnū enumerat inductiue, ibi: vino p̄cioso: Tercō q̄ hoc expediat. ꝯ firmāt ratōe. ibi. q̄m hec est ps nostra. ☞ A ¶ Dicunt g̃ ꝓmo sic Venite g̃ ⁊ fruamur bonis que sunt. q̄si dicerent exquo sic ē ꝙ non restat homī post hāc vitā nec pena nec premiū sed omis homo ꝑ suo ꝑpetuo corrūpit in morte sicut fm eos suus periꝰ est ꝓbatum. ergo venite id est socialiter ⁊ a pari ꝯ ueniamus ⁊ fruamur bonis q̄ sunt id ē istis bonis tpalibꝫ q̄ alia sperare nō possumꝰ post hāc vitā ⁊ vtamur sic nobis placet creatura. i. omī re creata tanq̄ in iuuentute. i. tēpestiue ⁊ sine freno auide ⁊ voluptuose ⁊ hoc celeriter. i. statī q̄ tps bene est Hec ē ꝯclusio. cū nō sit p̄miū pꝰ hanc vitam ꝑ bonis opibꝫ nec pena ꝑ malis. indulgendū est omī ei qđ i hac vita delectat. ¶ De ista cōclusione ꝓmo videndū est de cōsequentia ⁊ sine dubio videt bona ⁊ satis cōsulte ⁊ prudenter illata. q̄ si in hac vita tā tū sperantes essemꝰ miserabiliores omibꝫ homibꝫ essemus vel sumus. sicut dic apls ꝑ. ad Corin: xv · Uñ dato q̄ nō foret pena futura vel p̄miū non video quin fruendū esset illecebris ⁊ delectatōibꝫ huiꝰ vite. sed hoc añs ē falsū ⁊ dato vno inconueniēti multa sequunt sicut dic Arest. ꝑ. phisi. Hz q̄ infatuati fuerūt in añcedente illiꝰ ꝯ sequentie vez imponēdo aīe hūane mortalitatem ideo multa inconueniētia concesserunt. ⁊ ē illa pars cōclusionis plena fatuitatibus ¶ Primo. in hoc q̄ dicunt q̄ de beamꝰ frui tpalibus Nam sicut dicit augꝰ. ꝑ. de doctrina xp̄iana. c. vij: Ille res quibus fruendus est nos beatos faciūt qđ nō p̄nt facere tpalia. ¶ Scō q̄ fruitio ē inherere alicui rei ꝓpter seipam Hz omne tpale factū ē ꝓpter aliud scz ꝓpter dēū puer. xvi. Uniuersa ꝓpter seipm operatus est dñs Fatue ergo dicunt fruamur bonis q̄ sunt scz tpaliter et nō p manēter Et tñ hec ꝯsequēter aliquoz maloz hoim sīa est. hic scimꝰ quid habemus. nescimus qđ habebimꝰ in futuro. ⁊ iō ducamꝰ letos dies ¶ Tercio fatue dicūt

qz immediate post primā ꝓpositōem ꝯcessam ꝯcedunt ei ꝯtrariā qm dicunt. Vltamur creatura: Nam vti est aliqd diligēdo referre in deū sicut in finē. et ideo nullo mō stat q homo eadem re simul vtaꝫ fruatur sicut ptz. p. sentē. di. p. Vñ in hoc q dicūt respectu eiusdem fruamur ꝫ vtamur dicūt ꝯtradictōem implicite ¶ Quarto fatue loquunt in hoc q se determinant a iuuentute talibꝫ mācipare. qz hoc nihil aliud est nisi in pctis pseuerare Cui rātō est qz illō qd hō assuescit in iuuētute nō pōt faciliter deserere. ꝫ iō dicit Arest. p. Ethi. q nō differt parū sic vel sic ex iuuētute assuefieri Et cōmentatoꝛ sup. p. plogū. iij. phisicoꝛ Consuetudo habet maximā vim q a iuuentute contrahit Et puer. xxi. Adolescens iuxta viā suam etiam cum senuerit non recedet ab ea Unde conclusio eoꝛum plena est fatuitate

a ¶ Super istā lram pōt eē dubiū. Utꝛ hō ex caritate teneaꝫ plus diligere deum q se ipsum. Od non videꝫ. qz diligit se tantum potest. ergo non pōt deū plus diligere q se. ergo ad hoc non teneꝫ. Od autē homo diligit se q tum pōt patet qz diligit se naturaliꝛ: sed natura agit fm vltimū potentie siue. qz natura agit libere. g si diligit se naturaliꝛ diligit se q tū pōt: ꝓterea Illō qd ērō diligēdi alterꝫ plꝰ diligit illo alterō qz ꝓpter qd vnūqd qz ꝫ illō magis. p. posteriorꝫ. Sed rō qre ds debet ab hoīe diligi est. qz ē bonū suū ꝓprium. g diligit se magis. Itē. ix. Ethi. c. iiij. Amicabilia q sūt ad alterꝫ venīūt ex amicabilibꝫ q sunt ad seipm: Item aug. r. ꝯ fes. Quicunqz aliqd amat qd nō ꝓpter te amat mūꝰ te amat. sz q minus amat deū amat deū. g cū amoꝛe dei stat vsus dei ¶ Ad oppositū ē aug. ij. d doctrina xp̄iana. c. vij. Ipm ꝓpter te non debes diligere vel amare sed ꝓpter ipm q dilectō nis tue rectissimꝰ finis est. sed vnūqd qz ꝓpter qd ꝛc. g teneꝫ magis diligere deū q se ipm. Ad questionē dicendū q sic Ratio est qz deꝰ est bītudo nō solū ꝓpria vniꝰ hoīs. sed qdam totiꝰ cōitatis ipius ꝫ ideo diligi debet ꝓpter se tm ꝫ p ois maxie ¶ Prꝛo git aliqd pensaꝫ ex duobꝫ Ex feruoꝛe seu intentione actus ꝫ ex qualitate boni voliti illius quem diligit. q ergo dicit q homo teneꝫ diligere deū plus q se. nō habet hoc intelligi de intensione vel feruoꝛe actus sed d q titate boni voliti. nam debeo deo velle sū mū honoꝛē ꝫ summā beatitudinē. non autē hoc mihi Aliud est norandū q in hoīe ē duplex dilectio Naturalis q nō elicit libere a volūtate sed naturaliꝛ. ꝫ est sp in voluntate Alia ē ratōnalis ꝯ sequens ratōem ꝫ d hac dilectione habet intelligi questio. ꝫ nō prima. p hoc ad rōes. ¶ Ad primā. minoꝛ negaꝫ ꝫ est falsa. pensando dilectōem ex bono volito ꝫ loquendo de dilectione rationali. Vñ plus boni posset hō velle sibi q facit si ratōnabiliter diligit se. nam posset appetere bonū infinitū. Ratio ꝯ ꝯcludit de dilectione naturali. ¶ Ad scd̄m minoꝛ negaꝫ. nō em qui rōnabiliter diligit. deū diligit p cise qz bonum ꝓprium sed qz bonum ꝯmune est totius vniuersi ¶ Ad terciū intelligendum est illud de bonis que sunt bona ptialiaꝫ d illo qd est bonum oīm ¶ Ad quartum dicendū q peccans mortaliter deum amat non tamen virtuose. qz vult eum esse deum sed non sic amat deum q seruat eius ꝓcepta: nec omnis qui amat deum est īcaritate. qz qui diligit deum ꝓpter se amat deum et tamen peccat mortaliter. ¶ Uenite ergo ꝫ fruamur bonis. in actu siue belli siue pacis gerende: Animatio ducis multū iuuat qz fm verba sua ꝫ consilia totus exercitus regulatur. ꝫ ideo omnis ductoꝛ sibi ꝓuidet de aliquo inuitatorio suis complicibus faciēdo. ☞ B ¶ Qua duplex igit inuitatoriū inuenio in scriptura sacra a qtuoꝛ generibus cantoꝛū cantatum. Primū cantant voluptuosi Scd̄m malicioſi Terciū ambicioſi ꝫ Quartū sctī ꝫ religioſi. Et tres primi cantant in choꝛo dyaboli. Eqrti solūmodo in choꝛo christi Inuitatoriū voluptuosoꝛum ponitur ibi. Uenite fruamur ꝛc. quādo sic est q homo intrat ecclesiam cathedralez vt audiat matutinas d aliquo sancto statim ꝓ inuitatoriū pōt discernere in q̄ta veneratōe sctūs ille habeꝫ ibi d quia in ferialibus diebus sufficit tantum vnus ꝫ quanto festum celebratur solenniꝰ tanto plures inuitatorio deputantur. Moraliter. Inter nos in vita ꝓsenti dij multi coluntur. Ad coꝛin. vij. Siqui dem dij multi ꝫ domini multi mundꝰ. caro. demōia

Lectio

deus Videamus ergo quis istoꝝ habeat ī choro plures ad cantandū inuitatoriū ꝛin ueniemus ꝙ deus habet pauciores Omēs alij habent inuitatores in magna copia Si loquamur de mundo. Nonne senes ꝛ iuue nes ꝛ pueri a cunabilis suis extracti statim alliciunt. statim inuitant ꝛ animant ad co/ lēdū mūdū: iste vt fiat mercator iste vt fiat miles. alius vt fiat diues rector. Et sic de alijs qui omēs vna voce dicunt Venite et fruamur bonis q̄ sunt ꝛ sicut illi qui sūt ma gis vicini cantoribꝫ magis excitant ad cā/ tandum: ita homibꝫ accidit q̄ familiariter magis tractant cum mundialibꝫ vel carna libus ꝙ nullo modo possunt euadere quin eis in moribus ꝫ formen. Unde ysido. iij: de summo bono Rarum est inquit vt quis/ quis inter seculi voluptates positus a vi/ cijs maneat illibatus. in q̄bus et si non cito implicet. aliquādo tñ attrahit nec diu pōt esse securus qui periculo fuerit proximus. Quot sunt qui his diebꝫ inuitant homies ad mundi contemptū. ad ppria relinquen/ dum. ac se p suis peccatis totaliter cōtem/ nendum Certe vel nulli. vel pauci imo tan tus strepit⁹ est cantoꝝ mūdi. ꝙ illi q̄ dicūt inuitatoriū xpi vix in aliquo pñt audiri

¶ Secōm inuitatoriū cantant malicōsi vt scribit Iere. xviij. Venite cogitem⁹ ꝫ ctra Ieremiā cogitatōes. nō em̄ pibit lex a sa/ cerdote: neq; cōsiliū a sapiente neq; sermo a ppheta Et notate quales hoies malicio/ si ponūt p parte sua vicz sacerdotes sapien tes ꝛ pphetas Sacerdotes sunt magni p/ lati moraliter. sapientes iusticiarij. pphete sunt religiosi Et nūq̄z videbitis in republi ca magnā iniusticiā seu maliciā fieri. nisi vl ab omnibꝫ istis. vel ab aliquo istoꝝ ꝓcedat Uñ isti tres pfecte cantāt inuitatoriū ma/ licioſoꝝ. ꝛ isti sciunt facere cōspiratōem cōtra optimū hoiem dicentes illud Iere. xviij: Venite ꝓcutiamus eum lingua ꝛ nō attendam⁹ ad vniuersos ſmones ei⁹ Per/ cutere hoiem lingua/ ē pcludere ei viam re spōdendi vt nihil possit dicere p seipo Ul ꝓcutere hoiem lingua est falsuz conspirare falsum testimoniū cōtra hoiem perhibere:

¶ Et nota ꝙ isti malicioſi triplex hñt inui/ tatoriū scz ppriū. quo se inuicz ad maliciaz animāt ꝛ instigant. Primo em̄ se colligūt ad cōspirandū subtiliter. dicētes illō Iere/ xviij· Venite cogitemus cōtra Ieremiā cogitatōes Secōo recolligunt se ad accusā dum ciuiliter ꝛ subiuris colore dicentes il lud Iere: xviij. ꝫ sequēter Venite ꝓcutia mus eum lingua ꝛ non attendam⁹ ad vni/ uersos sermōes eius. Tercio Recolligunt se ad occidēdū hostiliter. dicētes illō mar. xxi. Venite ꝛ occidam⁹ eū et nr̄a erit here/ ditas Et hec est cōclusio malicie vltima

¶ Terciū inuitatoriū qō ponit in scriptu/ ra: cantant isti ambicioſi ꝛ scribit Gen. xi. Venite faciam⁹ nobis ciuitatē ꝛ turrim cu ius culmen ptingat ad celū et celebremus nomēnostrū☞ b ¶ Et notandū ꝙ om nes ambicioſi exponunt se maximis pcls ꝛ laboribus p honoribꝫ cōsequendis in tā tum. ꝙ si terciā ptem laborum facerēt ꝓ/ pter deum maxime meriti essent Und isti ad edificandū. ad fodiendum ꝛ ꝫstruendū se applicant et exponunt Quantam estima tis vexatōem sustinent. qui curijs pape. re/ gum et epoꝝ se mancipant Dant munera. dissimulāt. adulantur. mentiunt ꝛ se nequi ter humiliant quibuscunqz. Unde Inno/ centius de vilitate hūane cōditionis sic di cit Ambicioſus semp ē pauid⁹· semp atte/ tus ne dicat qō displiceat ꝛ hūilitatē simu/ lat. honestatē mentit affabilitatē exhibz. be nignitatē oñdit subsequit ꝛ obsequit. cun/ ctos honorat. vniuersis inclinat. frequen/ tat curias. visitat optimates. assurgit ꝛ am plexat. applaudit ꝛ adulat. ꝛ bñ nouit illō poeticū ouidij de arte amādi primo. Et si nullus erit pulvis tñ excute illum. hec ille Et ideo talibꝫ curialibꝫ qui castra regū se/ quunt dixit quidam Sunt. non dicunt mi seri qui castra sequunt ¶ Quartum inuita torium quod ponitur in sacra scriptura cā/ tant boni xpiani ꝛ religioſi ꝛ ponit in psal. Venite exultemus dño iubilemus ꝛc. et istud inuitatoriū cantāt valde ferialiter his diebꝫ imo tantus est strepitus in choro mundi ꝙ istud inuitatoriū non auditur in choro xpi qō dolendum est. Sed qualiter isti inuitatores se expediunt satis declara/ tur Mathei. xxij. Ubi habetur de homine rege qui fecit nuptias filio suo et misit ser/ uos suos dicere inuitatis omnia sunt pa/ rata venite ad nuptias· qō cū factū fuisset

inuitati totaliter neglexerūt ⁊ abierunt alius in villam suam. alius ad negociatōnem suam Sed caueāt sibi. contingit aūt aliqñ q̄ faciens festū magnū inuitat multos· diuante ordinat vt illis ordinate seruiat ⁊ sine pressura. habet fortes custodes in ingressu portaz q̄ deuote recipiāt inuitatos q̄ premi/serunt venire q̄ sunt amici facientis festum et alios nō inuitatos excludant Isto modo facit x̄pc Modo mittit seruos suos p̄dicatores ad inuitandū ad cenā agni. sed in die iudicij soli illi recipient qui suā inuitatōez admiserunt ⁊ alij excludent dicente dño bonis illud dulce inuitatoriū Uenite benedicti patris mei p̄cipite regnuz q̄ vobis paratum est ab origine mundi Et dicit reprobis Ite maledicti in ignē eternū qui paratus est dyabolo ⁊ angelis eius. ⁊ ideo dum tempus habemus venite adoremus ⁊ procidamus ante deū ploremus coram dño q̄ fecit nos. in p̄s.

Lectio vicesimaprima

Uino p̄cioso ⁊ vnguentis nos impleamus ⁊ nō p̄tereat nos flos tp̄is ¶ Posita inuitatōe q̄ improbi seinuicē allicūt ad fruendū illecebris in generali. Hic incipiunt enūerare in sp̄ali. Et circa hoc tria faciūt q̄ primo enūerant excitamēta gule Secūdo ostensiua superbie. ibi. Coronem⁹ nos. Tercio ꝺtentiua luxurie. ibi. nullū pratū. Primo ḡ enūerat delectabilia gustui cōferentia Secō tactui ꝺferentia Tercō olfactui ꝺferētia Uinū em̄ delectat gustū Unguentū emollit ad tactū. et flos redolet ad olfactū Dicit ergo. Uino p̄cioso ⁊ vnguentis nos impleamus. In quo duplicē excessum exprimūt cuidēter in suo appetitu Appetūt in vino maxie raritatē ⁊ mensure nimie q̄titatē A ¶ Primo primo dicunt vino Nō quolibet. sed p̄cioso. i. care empto Omē raz carū. Secō addūt Impleam⁹ nō sufficit intēperatis ⁊ gulosis dicere vinū p̄ciosum. nec absolute. vinū bibam⁹. sed vino p̄cioso nos impleam⁹. cū tñ natura hūana in modico sit ꝺtenta. Unde Boeci⁹. ij. de ꝺso. p̄sa: v. Paucis minimisq̄ natura con/tenta est cui⁹ sacietatē si sup fluis vrgere velis aut inocundum q̄ supereffuderis fiet aut noxium ⁊ .p. ad Thi. vi: Habentes alimenta his ꝺtenti simus ⁊ quib⁹ tegamur. ¶ Secundo ad vinum addunt vngēta id est electuaria ad iocunde bibendum ⁊ secūdum hoc vnguentū pertinet tam ad gustū q̄ ad tactum Aliter exponitur de vnguentis ad vnguendum corpora ⁊ facies vt magis resplendeant et suauius redoleant et molli⁹ tangi possint. ⁊ sic pertinent ad delicias tam visus q̄ tactus ¶ Tercio quātum ad olfactum subinferunt Et non p̄tereat nos flos temporis. quin de floribus singul' iuxta tempus suum nostras delicias habeamus. Aliter flos temporis vocat flos iuuentutis nostre. ⁊ tunc est sensus Non p̄tereat nos flos. id est tempus iuuentutiz nostre quin fruamur q̄tum possibile est omī genē voluptatis ¶ Hic ē vna dubitatō literalis Utrum vsus vini sit homini licit⁹: Et videtur q̄ nō Ecc̄i. ij. cogitaui a vino abstrahere animā meam vt transferem eam ad sapientiam: Sed sine sapiētia homo nō potest saluari. quia Sapie. p. Neminē diligit deus nisi qui cum sapientia inhabitat: et ideo necessariū est homī q̄ ania sua a vino abstrahat ¶ Secō quia ad Roma. xiiij. dicit Bonum est nō māducare carnē ⁊ non bibere vinū. sed cessare a bono fr̄utis. est vitiosum et illicitū ¶ Tercio q̄ Hiero. dicit q̄ vinum cum carnib⁹ post diluuiū est dedicatum. x̄pc aūt venit in fine seculoz et extremitatem retraxit ad p̄ncipiū ergo tpe legiz x̄pi est illicitus vsus vini Ad oppositum ē aplus ad Thi. v. Noli adhuc aquam bibere. sed modico vino vtere. ppter stomachū tuum et frequentes infirmitates. ¶ Item Ecc̄i. xxxi. Exultatio anime et cordis vinum temperate potatum. ¶ Ad questionē siue dubitatōem dicendum q̄ per se loquēdo vsus vini est homini licitus. Potest tñ cōtingere per accidens q̄ alicui homini sit illicitus Uel ex conditione bibētis. q̄ forte alij ex suo facto scandalizarent. vel forte quia vino de facili leditur. ⁊ perdit caput linguam ⁊ pedes· vl' quia per votuz a vino se abstinere astruxit ¶ Ad primū dicendū q̄ licet hoc sit p̄fectionis et consilij. non tamen est vsus vini ideo illicitus Aliter p̄

Lectio

dici q̄ sapientia est duplex. Una quę a deo infunditur. alia quę p̄ doctrinam et studiū adquirit Et certe respectu p̄me dispoit abstinētia a vino. nō aūt respectu secunde. ita quin liceat vinum bibere ¶ Ad scd̄m dicit q̄ illa auctoritas allegata ē truncate. qz intentio apl̄i est p̄suadere romanis conuersis ad fidē q̄ nec carnib⁹ nec vino vtant ī scandalum x̄pianoz de nouo ꝓuersoz Uñ subdit neqz in quo frater tuus offendit aut scandalisat Ad terciū dicendū q̄ hiero: vult dicere q̄ x̄pc a vino retraxit se tanq̄ ab impedimento pfectionis si excessiue sumatur

☞ L ¶Circa p̄mū notādū q̄ vsus immoderatus vini multipliciter nocet homi Est em̄ detrimentū libertatis. Attramentum honestatis. cōplementū voluptatis et expimentū fatuitatis: Est em̄ detrimentū libertatis Uñ p̄ma radix seruitutis z ignobilitatis fuit p̄ vinū. legimus in Geñ. ix. q̄ noe p̄mo plantauit vineam. Nam ante diluuiū vinum nō fuit in vsu nec homines vinū habebant bibens ergo vinū inebriat⁹ est z dormiens iacuit in tabernaculo posterior nudatus Ad cui⁹ filius suus cham z patris verenda nuda ꝓspiciens derisit eū nūciatum est hoc postea patri z filium seruitute damnauit z hec fuit p̄ma origo seruitutis sic dic Aug⁹. xix: de ciui. dei. c. xv ☞ B In h̄ aūt sacz innuūt q̄ttuor mala q̄ ebrietas solet hominibus inferre: Primo namqz p̄uat hominē vsu sensus z ratōis z facit eū deteriorē bestia z hoc significat Noe inebriatio Scdo spoliat hoiem diuicijs suis Uñ frequenter magni potatores fiunt pauperes finaliter. qz qui amat vinum z pinguia non ditabit Et hoc significat noe denudatō Tercio reddit hoiem derisibilem non solum inimicis imo amicis. z hoc significat q̄ fili⁹ derisit eum. Quarto q̄ noe punit filiū suū significat q̄ potatores filios suos z prolē suaz mendicitati z seruituti exponunt frequēter ¶Scdo vinū immoderate sumptū ē attramentum honestatis. cōfūdit em̄ z deturpat hoīs honestatē z nobilitatem tam corpis q̄z anie Uñ Innocenti⁹ de vilitate ꝓditionis humane. Quid turpi⁹ ebrioso cui fetor in ore: tremor ī corpe p̄mit stulta. p̄dit occulta. cui mens alienat. facies transformatur Nullum em̄ secretū. vbi regnat ebrietas: Uñ Seneca epl̄a. xij. Non est aīm⁹ in sua potestate deuictus ebrietate. quēad modū musto dolia ipa rumpunt et quiqd in ymo iacet in summū vis caloris eructat Sic vino estuante quidquid in corde latet abditum. effert z p̄dit in medū Et infra dic. q̄ turpe sit sibi plus ingerere q̄z venter capiat et stomachi nō esse mensurā. qđ multi ebrij faciūt de quibus sobrij erubescunt. Unde dicit nihil aliud esse ebrietatem q̄z voluntariā infamiaz: exercende in plures dies illum ebrij habitū. nunc quidem de furore dubitabis nūc quoqz nō minor sed breuior Refert alexan. macedonis exemplū qui clicūtlū sibi carissimū ac fidelissimū iter epulas trāsfodit z intellecto facinore mori voluit Nec Seneca Fingit a quodam ymagines ebrietatis sic fuisse depictā vt ymago puerilis cornu habens in manu z in capite coronam de vitro. Puer erat in signū q̄ facit hoiem eliguē insensatū more pueri. cornu habebat in manu in signū q̄ nullū celat secretū sed clamādo z clangendo reuelat. coronam habet vitream qz reputat se gloriosum z diuitem qui est ebrius cū nihil habeat ☞ b Et ideo inuenim⁹ vinū fuisse p̄hibitū tribus. scz ꝑsonis, sacerdotib⁹ z regib⁹, puer. xx. Luxuriosa res est vinū z tumultuosa ebrietas Hiero. epl̄a: lxxxv. Si exp̄to credit hoc p̄imū moneo vt sponsa x̄pi vinū fugiat p̄ veneno Uñ apud antiquos vinū vocabat venenū Leui. x. Sacerdotibus ingressuris tabernaculū p̄hibitus erat ne biberent vinū Regib⁹ etiā erat p̄hibitū. puer. xxxi: Noli dare regib⁹ vinū o lamuel. Vale: li: ij: c. p̄. Usus vini romais feminis erat ignotus ¶ Tercio vinū est cōplementū voluptatis Uerecundia namqz bona multos cohibet a peccatis. z ideo vbi illa p̄ vinū aufert. voluptas que latuit ī corde sine pudore se detegit. vñ Sene. in epl̄a mcc. Ubi supra Plures pudore peccandi q̄z bona volūtate p̄hibiti sunt a sciere. vbi aūt possedit aīm nimia vis vini. quidqđ mali latebat emergit: Et ideo ad Ephe. v: seri bit Nolite inebriari vino in quo est luxuria. scz effectiue. Exemplū de loth. Geñ. xix. z Eccs. xxxi: Multos em̄ exterminauit vinum ¶ Quarto vinū ē expimentū fatuitatis q̄z homo fit dispositus ad qđcunqz

malū in ebrietate. pōt de eo capi exp̄imen/
rū Eccs. xxxi. Vinum cozda superboz ar/
guit z ostendit z prodit

Lectio. vicesimasecunda

Coronemus nos rosis anteq̄ marcescant nullū pratū sit qđ nō pertrā seat luxuria. Nemo nr̄m ex/ pers sit luxurie nr̄e. Ubiq; relinquam⁹ sig na leticie. q̄m hec est p̄s nostra z hec est sors nostra ¶ Posita inuitatōne qua repz̄obi le inuicem inuitant ad potus ebrietatē. hic ponit inuitatio qua se alliciūt ad superbie va nitatem z ad carnis voluptuositatē. Et in hoc textu tria fiunt Nam p̄mo se inuitant ad superbie vanitatem Scdo ad luxurie vo/ luptatem. Tercio vtriusq; ponunt liberta tē Scda ibi. nullū pratū. Tercia ibi. Q̄m hec est pars nostra. Primo ergo aimant se inuicem ad ornatū superbie z luxurie dicen/ tes Coronemus nos ¶ Nota q̄ repz̄obi in p̄nti coronant cozona lasciuie. sed in futu/ ro coronabunt cozona miserie Ut̄ cuiq; eo rū dicet Isa. xxij. Coronās coronabit te tri bulatōe z tunc lugebunt z plangent de eo ō quo mō rident dicentes illud. Treno: iij. Defecit gaudiū cozdis nostri: versus est in luctū chorus noster. cecidit cozona capitis nostri. ve nobis q̄ peccauimus. Et ideo cō ueniēter dicūt. q̄ volūt coronari rosis. ad sciendū q̄ omis mundi lasciuia brevis est et transitoria ☞ A ¶ Rosa em̄ habet odoris iocunditatē. decoris speciositatē. et viroris brevitatem. Inter spinas crescit et sic lasciuia mundi. nō est sine punctura con/ scientie Licet em̄ gaudentes in odoribo ro/ sarū non dicam⁹ intemperatos. sicut dicit Aresto. iij: ethi. c. xiij. Tamen delicate oz/ natus satis indicat mētis lasciuiā Ecc. xix Amictus corpis z risus dentiū z ingressus hois annūciant de illo. Ut̄ Seneca epla lxxxviij. Omniū rerum si obseruent indi/ cia sunt in argumenta mox ex minimis li/ cet cape impudicū z incessus oñdit et ma/ nus mota z interdum vnū responsum z re/ latus ad caput dīgit⁹. reflexus oculoz̄ in probum. risus insanū vultus habitusq; de monstrabit Illi em̄ in apertum p̄ notas ex/ eunt qualis quilibet sit scies si quēadmodū laudes asperseris De sctō Lodoguico legi mus q̄ serta de rosis seu alios capillos pro hibuit sue p̄oli portari feriis sextis p̄ter cozonam impositā spineā tali die capiti sal uatoris Sequit nullū pratū rē. Ubi se in/ uitant ad luxurie voluptatem: Hanc autē voluptatem integrare nituntur ex tribus cau sis seu circūstancijs videlicet ex locali ame nitate ex sociali cōitate q̄ nulli⁹ sine socio iocunda est possessio. et dissoluta iocūdita te. Quantū ad p̄imū dicunt nullum pra/ tum sit id est null⁹ locus sit delectabilis in quo nō luxuriemur vt amenitas loci confe rat delectatōem. Quantū ad scōm dicunt nemo exsors id est expers sit luxurie. quasi dicerent luxuria nostra cōis sit omib⁹ ita q̄ sit libertas z licentia generalis peccandi z alios ad peccatū trahendi ¶ Nota q̄ luxu/ ria est quasi morbus contagiosus sicut lepra vel scabies. Si homo multū tractat cū le/ proso de facile infic̄it. z ideo solent lepro si expelli de ciuitatib⁹ Sic est de libidinosis si fuerit vnus talis in vna societate vel fami/ lia ipe solus decez alios attrahit ad peccatū Quantū ad tercium vicz dissolutam iocūdi tatem dicūt vbiq; relinquam⁹ signa leticie nostre. vicz in cantu tripudio festis z ludis Ultimo subiungit causam hui⁹ libertatis peccādi vicz q̄ hō non pōt plus habere in hac vita nec restat aliqua alia in futuro Et notate q̄ isti sunt pseudo p̄dicatores et deo cōtrarij Nam sicut dicit ysa. xxi. vocat dñs ad fletum z ad planctū z ad caluicia et cin gulum sacci z isti p̄ cōtrariū vocant ad leti ciam dissolutōem decordinatum ludum.

☞ a ¶ Dubitatio līalis Utr̄ fornica tio simplex sit peccatū mortale. videt q̄ nō Peccatū mortale non cadit sub dñico pce/ pto. sed fornicatio cadit sub dñico p̄cepto. q̄ Osee. p̄ p̄ceptū fuit p̄phete Uade z sume tibi vxorem fornicariā. ¶ Preterea antiqui patres hoc fecerūt sine reprehensione Gen: xxi. Abraam ingressus ēad agar an/ cillam suam Jacob ad ancillas vxorū sua rū balam z celfam Et Gen. xxxviij. Judas accessit ad thamar quā estimabat meretri/ cem ¶ Preterea sup illud Deu. xxiij. Non erit meretrix de filiabo⁹ israel. Glo. dicit ad

ras phibet accedere quarū est venialis turpitudo ergo fornicatio non est nisi venialis turpitudo. Preterea: sup illud: p̄ ad thi: iiij. Exercete ad pietatē dicit glo. Ambro/ lij. omis summa disciplīe xp̄iane in miseri cordia z pietate est quā si aliquis sequēs lubricū carnis patiat sine dubio vapulabit sz non pibit¶ Ad oppositū ē aplus ad Gal. v. Manifesta sunt opa carnis que sunt fornicatio zc. qui talia agunt regnū dei nō possidebunt sed nihil excludit a regno dei nisi peccatū mortale. ¶ Preterea. Deu. xxiij. Non erit fornicator de filijs israel¶ Preterea. xxiij: q. iij. fornicatō enumerat inter vicia crimialia Item ad Heb. xiij. Fornicatores z adulteros iudicabit deus. Glo: in iudicio generali eterne dānatōis Ad questionē dicendū q̄ sic qz phibet sub vitatiōe pene eterne sicut iam allegatū est Ratō q̄re debet inhiberi ē qz cōtrariat bono finis potentie generatiue collate homi a deo. Bonum em̄ generatōis hūane est duplex Corpale z spūale. Corpale est ꝺseruatō speciei sicut dicit. ij. de aīa Spūale est impletio numeri electorū Ad primū requirit corpalis educatio filioꝝ Ad secm̄ informatio in fide z in bonis moribꝫ et illud est bonū plis q̄ cōnumerat ad summū bonū matrimonij Modo tam ad educatōem corpalez q̄z ad informatōem moralē. duo requirūt. certa cognitio plis. que haberi non posset nisi mulier esset appropriata vni viro vel saltē nullo modo habere posset ita bene. Indivisa cohabitatō ad quā requirit inseparabil' viri cōiunctio z mulieris Ideo lex matrimonij requirit in homibus ad ꝺsequendū debitū finē generationis humane. z iō Aug⁹ dicit q̄ cōcubitus cōtra caritatem est. quaz homo debet pli generande¶ Ad primū ꝺ pphetā q̄ dispensatio dei fecit non esse peccatū q̄ꝺ alias petm̄ fuisset. sicut de homicidio q̄ꝺ Abraam in filio suo voluisset ꝺmisisse Ad secm̄ dicendū q̄ abraam z Jacob plures habuerunt vxores vnde nō fuit fornicatō Vocabant tñ ꝺcubine. qz cum duo ꝺueniant in vxore vicz insepabilis coniunctio z familiaris coadministratio inq̄tum est socia Prīmā habuerunt cōcubine z secūdam non Prima faciebat mrimoniū. sed a non Vñ fuerunt vxores quo ad thoz non quo ad regimē familie. ꝺm q̄ vxores nr̄as matresfamilias vocamus¶ De iuda vero concedendū est q̄ peccauit mortaliter. Ad terciū dicendum q̄ vera lra est venalis non venialis ita etiam. xxxij. q. iiij Meretrices Ad quartum dicendū q̄ pietas iuuat hominē vt libereꝫ a morte eterna si tñ desistat et peniteat. B ¶ Nōndū ē hic q̄ nō solū ꝺsens⁹ in actū petī mōtalis ē petm̄ mortale sz etiā ꝺsensus i delectatōz petī mortalis est petm̄ mortale z ideo oscula amplex⁹ et tactus que fiunt ꝓpter delectatōez inordinatam sunt peccata mortalia et vocāt oscula libidinosa vel tact⁹ libidinis. L ¶ Circa materiam p̄ntis lectionis que ē tota de voluptate carnali est notandū breviter q̄ ipa est multipliciter nociua¶ Nā ipa est effeminatiua vigoris potētie militaris, accumulatiua doloris z displicentie singularis. offuscatiua decoris z sapie salutaris. ¶ Primo est effeminatiua vigoris z potentie militaris In cui⁹ figurā sampson dum dormiuit in sinu dalide strēnuitate' solita extitit spoliatus Judic. xvi. Persona que cunqz dormit in sinu dalide que se negligēter ꝺfert voluptuose vite. spoliatur vigore fortitudinis. Unde fingit Ouidius. xv. Meth. de fonte salmatō q̄ talis erat ꝓprietis q̄ sexū abstulit viro: qui se balnearet in eo Isto mō euenit de voluptate Nam sibō militaris se balneet in delicijs voluptatis effeminabit z molliet. animositatem amittit Vñ narrat valeri⁹ li. p: q̄ cornelius scipio missus in hispaniā eo momento quo castra intrauit. edixit vt omia que voluptatis causa ꝺpata erant auferrent. z submouerēt vnde simul duo milia scurtoꝝ legūt abisse ab exercitu romanoꝝ. Et notandū q̄ nobilissimi p̄cipes qui nec bellis nec armis vinci potuerūt p luxuriā ceciderūt sic narrat Valeri. li. ix. c: p. de Hanibali duce carthaginēsi quē mulier p diciose romanis traꝺidit occidendum. campana inquit luxuria sua inuictum hanibalē armis suis illecebris amplexata vincendum romano militi tradidit Vñ fingit Ouidi⁹ de arte amādi. li. ij. q̄ Mars q̄ deus est bellantium captus est cū venere vxore vulcani inuisibilibus cathenis ligatus z omibꝫ dīs celestibus in derisionem ostensus est Cui hystorie

illudens Valeri⁹ ad Rufinū de vxore non ducenda dicit sic Mars qui est bellantiū demeruit triumphoꝝ familiari frequentia in quibus expedit maxime prompta strenuitas nil sibi metuens a vulcano ligatus est cum venere inuisibilibꝫ cathenis sensibilibus tamen hoc aūt ad applausum satirorum ꝫ derisum celestis curie Vult dicere ꝙ vulcanus fecit cathenas inuisibiles et posuit eas in lecto veneris in q̄bꝫ dū mars intrasset lectū veneris captus et detentus donec tota celestis curia eū ꝺspexisset Exēplum de holoferne Judith.xiij. De talibus dicit Job.xxxvi. Mortiek in tempestate aīa eoꝝ ꝫ vita eoꝝ inter effeminatos. ¶ Sēdo voluptas est accumulatiua dolorū vel mestoꝝ ꝫ displicentie q̄ naturaliter post voluptatem sequit displicentia Unde Boe. iij. de ꝺso. ꝑsa. vij. Quid aūt de corpis voluptatibꝫ loquar quaꝝ appetentia quidez plena est anxietatibꝫ sacietas vero pnia q̄ros ille morbos q̄ intolerabiles dolores. q̄ si quendā fructū nequicie fruentiū solēt inferre corpibus. quorū motus quid habeat iocunditatis ignoro. tristes vero esse voluptatū exitus. quisquis reminisci volet libidinū suaꝝ intelliget que si beatos explicareid est efficere possunt nihil cause est quin pecudes quoq; beate esse dicant quaꝝ ois ad explendam corpalez lasciuiā festinat intentio. hec ille Et infra metro sequenti cōparat voluptatem apī que est in eodē loco. ꝑmo fundit mel sedendo. et infigit aculeu recedendo Un̄ dicit. habet hoc omnis voluptas stimulis agit feruentes apiūq; per uolantinm Ubi grata mella fudit ꝫ nimis tenaci ferit ictu corda morsu Hec prudenter aduerterat. Demostenes ille phūs famosus a quo tayꝰ solēnis meretrix ꝺ corintho centū talenta petijt ꝑ vno cōcubitu At ille in celum suspiciens. ait. Non emo tanti penitere id est pro tanto precio non emo penitere qꝺ tamē necessariū foret si tua fruerer voluptate. In cui⁹ figurā fingit Ouidius methe. li. x. ꝙ ego quedā nomie mirra patris desiderauit incestū ꝫ desideratuꝝ impetrauit adiuuante nutrice. tandem cū esset ꝓceptum fugat a patre ꝫ in tantam tristiciam incidit ꝙ fletu suspirijs ꝫ gemitibꝫ alterata cōuersa est in arboꝝem sui nomis que adhuc guttas amarissimas quasi lacrimas de se fundit in signū ꝙ voluptatem illicitam corpis ꝓpetuus sequit dolor mentis ¶ Tercio voluptas carnalis est offuscatiua decoris ꝫ sapie salutaris hui⁹ exemplū habem⁹ in salomōe rege qui femoza sua incuruauit mulieribꝫ posuit maculam i gloria sua Cui hystorie Valeri⁹ ad Rufinum sic alludit Sol hoim salomon thesaur⁹ deliciaꝝ donū sapie singulare domicilīū. crassa tenebrarū suscatus attramento. lucē aīe sue. odorē fame sue. gl'iam domus sue. amore mulieris amisit. ꝫ postremo incuruatus coram baalym et ecclesiastico dono mutatus est in membrū zabuli. i. ex concionatore dei mutatus est in membrū dyaboli.

Lectio xxiij.

Oꝓprimamus paupem iustū et non parcamus vidue nec veterano nec reverea mur canos multi tpis. sit aūt fortitudo nostra lex iusticie. Qꝺ em infirmū est inutile inuenit ¶ Posita inuitatōe ꝙ quā reprobi et peruersi alliciūt ꝫ puocant seipos ad peccata lasciuie corpalis Nic ponit eoꝝ inuitatio qua seinuicem animant ꝫ inuitāt ad peccata iniusticie fraternalis Et circa hoc duo fiunt Nam ꝑmo loquūt impij generaliter Sēdo crucifixores xp̄i speciāliter ibi. Circūueniamus. Circa ꝑmū duo fiunt. Nam primo se hortant ad iustoꝝ oppressionem. Sēdo legem quā faciūt statuunt ad sui defensionem. ibi. Sit aūt fortitudo nostra

☞ A ¶ Circa primū sciendū ꝙ quatuoꝝ generibꝫ hoim solent homies parcere etiā valde mali. vicz Paupibꝫ ꝓpter impotentiā Justis ꝓpter innocentiā Uiduis ꝓpter clementiā. Et senibꝫ ꝓpter reuerētiā. Hec em oia dictat ratio naturalis ꝺ passionis. sed isti vilissimi homies cōtra tales intra se cōspirant Unde dicunt. Opprimamus paupem quantū ad primū. Justum quantū ad secundū: Et nō parcam⁹ vidue quantum ad terciū. nec reuereamur canos multi tpis quantū ad quartum. Sit aūt fortitudo nostra lex iusticie Noꝝ opposita docet taꝝ ratio q̄ scriptura ysa: ꝓ. Querite

Lectio

iudiciũ subuenite oppresso iudicate paupe
rem defendite viduam Quantũ ad quar/
tũ Leui:xix. Coram cano capite assurge et
honora psonam senis Vñ poeta Magna
fuit quondam homis reuerẽtia cani Neqz
suo pcio ruga senilis erat Nõ sic sensit Qui
dius de arte amãdi qui dicit li.iij. de caluis
Turpe pecus mutulũ turpis sine gramine
campus Et sine frõde frutex ⁊ sine crine ca
put Unde notandũ q signanter in textu
nectit paupem ⁊ iustũ. qz raro inuenitur
aliqs dines quin aliquomõ sit iniust⁹: Vñ
diligẽter notandũ an hec sit snia hoim mo/
dernorum q nec pauperibus nec iustis nec
viduis nec senibus vllis parcunt. Amo/
uent a se homies mũdani viscera cõpassio/
nis oĩno ⁊ induunt se viscera crudelitatis
vt nulli parcant de cui⁹ damno lucz expe/
ctant. dicit Ouidius.xv. Metha. q est flu
uius quidã cui⁹ aqua bibita reddit viscera
bibẽtis saxea ⁊ quidqd intingit i illa aqua
fit lapideum Vñ dicit Flumẽ hũt citones
qõ potũ saxea reddit Viscera qz tactis in/
ducit marmora rebus Fluui⁹ iste est cupidi
tas deordinata diuitiaz. cui⁹ affectões pri
uant misericordia. caritate ⁊ pietate. Utĩ
nã de talib verificarẽt illud. Ezech.xxxvi.
Auferam cor lapideũ de carne vestra et da
bo vobis cor carneũ. Cõsequenter ibi Sit
aũt fortitudo nostra Statuũt illi iniqui le
gem ad suam defensionẽ dicẽtes Si cõtin/
gat q obijciat nobis ab alijs q facimus cõ/
tra legem beneficiet. qz sit loco legis fortitu/
do nostra. ita q omnes nobis oppugnãtes
opprimam⁹ necalia legem habeam⁹. quia
omnis legista debet habere colorem iusticie
Et ideo subiungũt Qõ eĩ infirmũ est. in/
utile inuenit ad nram scz lasciuiã prouocã/
dam Et nota q illi qui non sunt vtiles per
oblatões ⁊ munera ab istis maioribz cõmu
niter opprimunt qztumcũqz sint iusti Isti
aũt qui sunt vtiles etiam si sint iniusti sup/
portant Vñ nota q opprimunt tyrãni per
potentiã ⁊ p violentiã Jacobi:xx: Nõne di
uites opprimũt p potentiã Opprimũt ad
uocati per sapiam Exo.p· Uenite sapiẽter
opprimamus eum. ⁊ ysa.x. Scribẽtes iniu
sticias scripserunt vt opprimerent in iudi/
cio pauperes Opprimũt prelati per negli
gentiã: iij. Reg.xij. Dormiens quippe op/
pressit eum ☞ a ¶ Dubitatõ põt esse
An liceat p potentiã opprimere primum·
Uidet q sic Licet predari ⁊ rapere ab ho/
stib ergo licet eos opprimere. Cõsequẽtia
ptet· qz rapere ab aliquo substantiam vnõ
viuit hoc est eũ opprimere Antecedẽs pz
per Ambrosiũ libro suo de patriarchis. ⁊ p
cõmunem vsum belloz Preterea infideles
primi sunt. qz omis homo primus est fm
illud mandatũ Diliges primũ tuũ. sed fm
Augustinũ in epla ad Uincentiũ donati/
stam Res inquit falso appellatis vras. qs
nec iuste possidetis Et fm legem terzenoz
regum amittere iussi estis. ergo ab infideli
bus potest homo iuste rapere: ¶ Preterea
dñi ⁊ principes a subditis suis multa vio/
lenter extorquent. qõ ad oppressionem pri
net. Sed non est credendũ q tam nobiles
erzent ergo est licitũ ¶ Preterea verberare
hoiem ptinet ad oppressionẽ. sed hoc licet
dñis: qz licet eos verberare seruos suos. er
go licet homi opprimere hominẽ ¶ Ad op
positũ est illud Leui.xix. Non facias calu/
niã primo tuo ¶ Ad questionẽ dicendũ q
opprimere est aliquẽ extra vires ⁊ voluntã
tẽ pmere ¶ Hoc aũt fieri põt dupl'r: Uno
mõ fm ordinẽ iuris sicut pater opprimit ⁊
verberat filios suos quib tenet castigatoz
Alio mõ cõtra ordinem iuris: sicut tyrãni
opprimũt subiectos. ⁊ hoc est ppie oppri/
mere aliquẽ extra ordinem iuris. debilitare
vel in rebus vel in psona: ⁊ hoc qz est cõtra
caritatẽ est illicitũ ¶ Ad pmũ qõ ẽ de hosti
bus aut est iustũ bellũ aut iniustũ. si est iu/
stum. ea que p bellũ ad quirunt eoz efficiũ
tur nec ad restitutõez tenẽt ¶ Ad secõm di/
cendũ q bona infideliũ nõ licet priuatis au
ferre. secus est de his que publica auctori/
tate funguñt. subdunt eĩm legib pncipum
terzenoz ¶ Ad terciũ dicendũ q vel pnci/
pes extorquẽt qõ est necessariũ reipublice
defendẽte ⁊ tũc licet subditi iniuste solui
ipi nõ sunt in piculo Aut extorquent qõ nõ
est necessariũ. tunc sunt oppressores ⁊ rap/
tores qz remota iusticia magna regna nõ sũt ni
si magna latrocinia. sicut dicit Aug⁹. iij.
de ciui. dei Unde ad restitutõem tenent. hoc
caueant confessores dñoz: qz longe aliter et
aliud ẽ loqui de regib. ⁊ de dñis istis pnis
¶ Ad quartũ dicendũ q nulli licet aliquẽ

liberare nisi sit eius iurisdictioni subditus vt eum instruat. sed fm leges licet eum instruat. & si deficiat licet eū p verberatōem ad legem reducere & idem de filio pōt pater

¶ B ¶ De pauptate est sciendū q̄ triplex in hoibus reperit pauptas Est em̄ pauptas egestatis. paupertas honestatis: et pauptas vanitatis Prima miserabilis. q̄ voluntati cōtraria. Scōa cōmendabil' q̄ virtuosa & voluntaria Tercia est vituperabilis & nulli necessaria. et talis fuit pauperitas quorūdā phoz tpe Johānis euangeliste q̄ p vana gloria mundi gēmas pciosas fregerunt in signū mundani cōtempt⁹ sed de his non plus modo ¶ Primā pauptatē que vocat egestas sustinent isti q̄ inuoluntarie sunt pauper. q̄ si possent libenter habere: primū de tenacitate. fortunam suam de infelicitate. & hi sunt pleni murmurationibus furtis et mendacijs & licet vicioši sint vt plurimū: tn̄ piū ē eoz defectib⁹ subuenire Unde ps̄. Beatus qui intelligit sup egenū & pauperem. & Glo. Hiero. sup illō Ecc. xij. Da misericordi & ne suscipias peccatorem Dicit sic. Qui indigenti misericordiā tribuit nec p delicto spernit. misericordiaz vere facit Natura em̄ respicienda est et nō q̄ peccōr est sed q̄ homo est non peccōrez sed iustū nutrit q̄ nō delictū diligit sz naturā. ¶ Secūda est pauptas honestatis et est voluntarie assumpta ꝓpter xp̄m q̄ non solū homo sollicitudinez seculi deserit imo indigētijs mlt̄is se exponit. & isti triplicem securitatē hnt. nam sunt xp̄o similiores in ꝛuersatōe. validiores in temptatōe. beatiores in remuneratōe. Aug⁹. Ecclesiasticj dogmatib⁹ Bonum est paupib⁹ facultates cū dispensatione erogare. melius est p intentione sequēdi xp̄m insil' donare et absolutū sollicitudine egere cuz xp̄o. Unde Bern̄. Sūt qui pauperes esse volunt eo tn̄ pacto ut nihil eis desit. & sic diligūt pauptatez vt nullā patiant inopiaz. Sūt igit voluntarij pauperes xp̄o similiores in ꝛuersatōe q̄ ipe realiter et effectualiter. effectus est pauper p nobis Paup viuendo. docendo. moziēdo. In cuius psona dicit ps̄. Paup ego sum et in laboribus a iuuentute mea Unde isti pōt dicere xp̄o Dñe si decepti sumus. tu decepisti nos sic viuendo. sic docēdo. Uenit ad suscipiēdam paptatem homib⁹ odiosam vt eā nobis redderet gratiosam dicēs illud Mat. xix: Si vis pfectus esse vade & vēde omia que habes & da paupib⁹ & veni sequere me ¶ Scōo sunt paupes validiores in tentatione. Si duo hoies adinuicē colluctent. & alter sit totus farcitus pannis alius nud⁹ ille qui est nudus bn̄ fortassis habet verecundiā: sed tn̄ abilior est ad luctam nā non habet in se vnde a socio teneat Uita nostra colluctatio est cū dyabolo Ad eph̄. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē tantū. sed aduersus p̄ncipes & ptātes et rectores tenebraꝝ haz. Ipe aūt q̄ de diuitijs nō curat est nudus. diuites aūt vestiti sunt ex omni parte & ido dyabol⁹ pōt eos tenere ex omi parte & pternere in tentatōe Paupes aūt qz nudi sunt. ideo euadunt. Un̄ Greg. Nudi cū nudo luctari debem⁹ Facilē em̄ ad terzam trahit. qui habet in se vnde teneat. Serpens sicut dicit mgr̄ in hist̄orijs hoiem nudū fugit & insilit in vestitum Sic dyabolus qui est serpēs antiqu⁹: paupes fugit. in diuites insilit · qz qui volunt diuites fieri incidūt in tentatōem & in laqueum dyaboli. p. ad thi. vi. & Eccī. xxx. Melior est pauper fortis q̄ diues. imbecillis & flagellat⁹ malicia ¶ Tercio sunt pauperes beatiores in remuneratōe: Erunt em̄ iudicis assessores in iudicio Mat· xix. In resurrectione vel regeneratione cū sederit filius homīs in sede maiestatis sue. sedebitis & vos iudicantes & Job. xxxvi. Judiciū pauperibus tribuet ¶ Nota q̄ sunt tria genera hoīm. qui licet nihil habeant. tn̄ nō reputātur paupes sez electi & vocati ad magnaz dignitatem Habētes in depositō securo diuitias & thesaurū. et heredes magnoz · Et hec tria inuenim̄t in paupib⁹ spū Un̄ Jacobi. ij. Nōne paupes elegit deus in h̄ mūdo Ecce primū. diuites in fide. Ecce scōm et heredes regni Ecce terciū Un̄ pauptas voluntaria cōfert mundiciā. noticiā: & letiziam De p̄mo Seneca & ob hoc maxie amāda ē pauptas qz ex quo amek oñdit Quippe nō habet adulatōem comitē sibi fortunā et non p̄sonam amantē. qz ista respicit Hieronim⁹ i epl'a Paupes dei sūt. qz mūdana

ſuꝑbia ꝛelicta: humilitati ſe ꝓ omnia tra
diderunt. Nam ꝛ pauper ſi ſuperbiat: non
eſt dei pauper. ꝛ locuples ſi humilitatē di
ligat. non eſt ſeculi diues Colūtates em̄ ta
liū ſunt inſpiciende nō nomia: hec Laſſio.
ſup illud ps̄: Edent pauꝑes ꝛ ſaturabunt.
vñ Diero. in epla Difficilius arꝛogātia q̄ꝫ
auro vel gēmis carem⁹ Dis em̄ abiectis. in
ꝛerdum glorioſi ſoꝛdibꝫ tumem⁹ ꝛ venera
bilem pauꝑtatem ꝑplari auro offerimus.
Plus eſt animū q̄ꝫ cultū depoſuiſſe: hec il
le Cōfert ergo volūtaria pauꝑtas noticiā.
leticiam ꝛ mundiciā ¶ Tercia eſt pauꝑtas
vanitatis Et talis fuit quoꝛundam phoꝛ
tempe Johis euāgeliſte qui ꝓ vana gloria
mundi. gēmas p̄cioſas fregerunt in ſignuꝫ
mundani contemptus.

Lectio xxiiij.

QIrcumuenia
mus ergo iuſtū. q̄m inutilis eſt
nobis ꝛ ꝛtrarius eſt opibus no
ſtris: ꝛ imꝑoperat nobis pcā legis. ꝛ diſ
famat i nos pcā diſcipline noſtre Promit
tit ſe ſciam dei hr̄e ꝛ filiū dei ſe nominat
¶ Poſtq̄ ſpūſſcrūs poſuit verba repꝛobo
rū cōſpirantiū cōtra iuſtos in generali Dic
ponit verba iudeoꝛ repꝛoboꝛ ↄſpirantiū ꝛ
ↄtra xp̄m in ſpeciali Et circa hoc duo fiunt
p̄mo tractant de xp̄o decipiendo Scdō de
eodem occidendo: ibi. videamus: ¶ Circa
p̄imū duo fiunt Nam primo cōſpirant ad
circūueniendū Scdō inducunt cauſam q̄re
hoc eſt faciendū. ibi. Q̄m inutilis eſt. Di
cunt ergo primo per modū cōcluſiōis Cir
cūueniam⁹ ergo iuſtū antonomatice: i. xp̄m
Iſta ↄſpiratio adimpleta fuit Jo. xi. Col
legerunt p̄ncipes ꝛ phariſei conciliū ꝛ dice
bant: q̄ hic homo multa ſigna facit. q̄d fa
cimus Si dimittim⁹ eum ſic ꝛc̄. Cōſequē
ter inducunt cauſam huiꝰ circūuentiōis fa
ciende ꝛ accuſant xp̄m de multis. ☞ A
Proponunt em̄ cōtra eum duodecim accu
ſatōes. vicz de fructuoſa occupatione Et ꝺ
malicioſa ꝓturbatōe. De imꝑoperioſa in
tentione ꝛ de iniurioſa diffamatōe De ambi
cioſa p̄eſumptiōe ꝛ ſuꝑſticioſa blaſphema
tione De ſecreti reuelatōe. ꝛ de diſcoꝛdi cō
uerſatione De criminali ꝓpenſione vl̄ ir
riſione De parciali diuiſione De ꝑiudicia
li ↄpatōe. et de ſupnaturali vſurpatōe. De
iſtis articulis ſeꝛponunt in textu iſto. quo
rū p̄imū eſt de infructuoſa opatōe. que no
tat̄ vbi dicunt. q̄m inutilis eſt nobis. Ar
boꝛ que inutilis ꝛ infructuoſa eſt meret̄ ex
cidi Lu. iij: Omis arboꝛ que nō facit fruc
tum bonum excidet̄ Eodem mō eſt de ciui
litate hūana ꝙ nullus ociosus debet admit
ti in republica ſicut docent omēs legiſlato
res nam ratio etiā hoc ſuadet que vnicuiq;
rei ꝑpriam actōem aſſignat ꝛ tribuit. Ita
qui negat ꝑprias actōes vl̄ opatōes negat
a rebus ꝑprias eſſentias ſicut docet Auer
roys. ix. Metha. cōmento. vij. ſed ipſe xp̄c ē
ociosus in vita ꝛ nullum fructū reipublice
affert ergo iuſtum eſt ꝛ licituꝫ ꝓ quācunq;
viam eū circūuenire. et deſtruere Hec ē eo
rum p̄ma accuſatio Sed iſti accuſatiōi di
cēdum eſt ꝙ falſum accipit vel aſſumit xp̄c
em̄ fuit lux mundi Joh. viij: Ego ſum lux
mundi. xp̄c fuit lignū vite afferens fructus
duodecim ꝓ ſingulos menſes. Apoc. xxij.
id eſt docens ꝛ informans duodecim ap̄los
rectā fidem cōtinere: Nihil aūt eſt vtilius
mundo q̄ꝫ lux que totū mundū illuminat ꝛ
viuificat. ꝙ aūt inutilis eis fuit. culpa eoꝝ
fuit qui ſe per odiū a xp̄i lumine diuiſerunt
ꝓ. Jo. ij. Qui odit fratrem ſuū in tenebris
eſt et in tenebris ambulat ¶ Scda accuſa
tio fuit de malicioſa ꝓturbatōe Et arguit
ſic Bonū totius ciuilitatis hūane eſt pax q̄
qui ꝓturbat pacem cōitatis. dign⁹ eſt de il
la cōitate expelli. ſed iſte eſt ꝓturbatoꝛ pa
cis cōis oīm. ergo iuſtū eſt eum de ciuilita
te cōmuni expelli ꝛ hec accuſatio notat̄ cuꝫ
dicit Contrari⁹ eſt opibus noſtris. Et iſta
accuſatio de ꝓturbatōe pacis potiſſime de
bet mouere p̄incipē: Regem ꝛ imperatoꝛē
ꝛ generaliter quēlibet reipublice rectoꝛem
qꝛ finis opationis p̄ncipis eſt pax ſubdito
rū. Unde Laſſio: variaꝫ foꝛmaꝫ epla. ij: De
cet regalis apicis curam generaliter cuſto
dire cōcoꝛdiā q̄m ad laudē regnantis tra
hit. ſi ab homibꝫ pax amet̄. quid eſt em̄ qđ
p̄incipē melius p̄dicet q̄ꝫ quiet⁹ ppl's. con
coꝛs ſenat⁹ ꝛ tota reſpublica moꝛ honeſta
te veſtita. hec ille Sed ad hanc accuſatōem
rñdendū ē ꝙ xp̄c fuit ſumm⁹ amatoꝛ pacis

ꝓmulgauit nascendo Luc. ij. In terra pax hominꝫ bone voluntatis. Pacem ꝑdicauit docẽdo Luce. x. Inq̃cũqz domũ intraue/ritis ꝓmum dicite pax huic domui. Pacem legauit testamẽtuz ꝛdendo dicẽs. pacez re/linquo vobis pacez meã ꝛdo vob. Johã. xiiij mozib⁹ et litigare cũ vicijs. scõm Lassiod. sup illud ps. Fact⁹ est in pace locus eius. et cũ ipsi hũerunt mozes pessimos necessariũ fuit q vl' eis ꝛtrari⁹ fuit vl' ꝛformiter cum eis malus. pacẽ em̃ malaz null⁹ dẽt fouere: nam phis maxie ꝓpositũ ẽ pessimis displi/cere. Boe. ꝑ. de cõso. psa. iij. ergo culpa con trarietaꝫ ex eoz culpa causabat. Tercia ac/cusatio est de impzoperiosa cõtentiõe. et foz mat sic. Impzoperare alicui pctm̃ suuz vici osum est ⁊ pacꝫ ꝓturbatiuũ sed hoc xpus fa cit nobis. g̃ dẽt extirpari. hec accusatõ nota/ tur in his ꝓbis. Et impzoperat nobis pctã legis. Occasio huj⁹ accusatõis põt hr̃i quia xpc dixit Jo. vij: Nonne moyses dedit vob legez et nemo ex vobis facit legez. Sz ad h̃ dicẽduz ẽ q caret scrupulo societaꝫ occul/ te q manifesto facinozi non desinit obuiare. Manifestuz aũt fuit facin⁹ eoz ⁊ inde meri to debuit eos increpare. sz qz obsequiũ ami/ cus. ⁊ veritas odiũ parit ideo fact⁹ est accu/ santibus odiosus: ¶ Quarta accusatio est de iniuriosa diffamatõe ⁊ hoc specialiter in doctrina Et format sic. quicunqz in docen/ do seducit vel abducit hoies a bonis mozi/ bus publice vel occulte dignus est expelli de cõitate ⁊ destrui. ⁊ q̃cunqz imponit ali/ cui nisi ꝓbet. dignus est pena talionis. sed xpc publice dixit q nos iudei falsa ⁊ friuo/ la docemus ⁊ legem dissoluim⁹ et hoc non ꝓbat ergo dign⁹ est a nr̃a cõitate extermia/ ri Materia huj⁹ accusatõis accipit de ver bo saluatoris Mat. xv. Irritũ fecistis mã datũ dei ꝓpter rraditões vr̃as Et notat ac cusatio in his ꝓbis Et diffamat in nos pec cata disciplinẽ nr̃e Sed ad id rñdendũ est q falsis informationib⁹ resistendũ est ⁊ ꝑci pue a veris Sz xpc fuit mgr̃ verax sic ipi ꝑ hibuerũt testimoniũ Mat. xxij. Magister scimus qz verax es et viam dei in veritate doces Sed amico socrate. ⁊ amica verita/ te. sctm̃ est ꝓhonozare veritatẽ. ideo cũ xpc esset ipa veritas iustũ fuit eos redarguere de falsitate doctrine: nec fuit diffamatõ q falsa eoz doctrina fuit notozia. Un̄ ipi se diffamauerunt. ¶ Quinta est accusatio de ambicioza ꝓsumptione ⁊ accusant eum sic. Quicunqz sibi equalitatem scie dei arzo/gat quasi pctm̃ primi parentis replicat xpc aũt hoc fecit: qz dixit Jo. vij. A meipo nõ veni sed verax est qui misit me quẽ vos ne/scitis: ego aũt scio eũ ⁊ qui scit eum ꝓfecte ẽ equalis ei in scia Huic dicendũ est q nõ fu it presumptio. sed humilis notificatõ ⁊ per experimẽta ꝓbatio. sm illud Jo. xvi. Nũc scim⁹ qz scis omia ⁊ non est tibi opus vt q̃s te interzoget Hec accusatio notat cũ dicũt ꝓmittit se scientiã dei habere: id est iactat se sciam dei habere ¶ Sexta accusatõ est de supsticiosa blasphematõe ⁊ format sic Qui cũqz dic̃ se filiũ dei naturalẽ ⁊ exigit sibi cul tũ fieri supsticiosũ blasphemat deũ. Sz de blasphemo scribit. xiiij. Leui. quicũqz blas phemauerit nomen dni morte moziat et h̃ fecit xpc Jo. v. Vos dicitis q blasphemo qz dixi filius dei sum Sed hec accusatio re fellitur. quia nõ fuit blasphemia sed ꝓa an nunciatõ sicut opera manifestauerunt et ꝓ bauerunt cecos illuminando. mozt uos su/scitando. lepzosos mundando. ⁊ omẽs in/firmos curando. qõ ꝛuenit soli deo Unde Math. xxvij. cõpunctus centurio dixit ita Vere filius dei erat iste Hec accusatio no/tatur in lr̃a cum dicit filium dei se nomiat. Licet omẽs xp̃iani filij dei nominent ⁊ sunt ꝑ. Jo. iij. Videte qualem caritatẽ dedit no bis pater vt filij dei nominemur ⁊ simus. ⁊ Jo: ꝑ. Dedit eis ptãtem filios dei fieri Un̄ viri eccliastici ⁊ aiaꝝ curati dicunt filij dei signanter cõputati Sapie. vi. Computati sunt inter filios dei ⁊ inter sctos sors illoz est. qz filij patri assimilant. qz sm aug. filij dicit qz fit vt ille Deus aũt incõmutabilis in potentia Ineffabilis in sapia: indicibilis in clementia Debet igit in eis apparere pa tris potentia. ꝑ carnis mortificatõem Filij sapia ꝑ sanctã informatõem Et spũsscti cle mẽtia ꝑ iniuriarũ remissionẽ ☞ a De primo dicit. ꝑ. Machab. iij: Accingimini et estote filij potentes. Accingimini per continentiã carnalis voluptatis Que acci ctura quattuoz zonas habet iuxta quattu/oz exempla in scriptura Unam ad pectus

aliam ad ventrem Una ad renes .z vnam ad lumbos Ad pect⁹ dicit esse zona aurea Ad ventrē zona linea. Ad renes zona funea.z ad lumbos zona pellicea .zona aurea est mundicia mentalis puritatis z hec debet poni ad pectus cōtra immūdas cogitationes.zona linea est tpantia nimie supfluitatis z hec debet poni ad ventrem ↄtra supfluas cōmessatōnes .zona funea est pnia rigida z austera.z hec debet poni ad renes cōtra libidinis titillatōes .Et zona pellicea ē reminiscētia nostre mortalitatis .z hec debet poni ad lumbos cōtra voluptatis delectationes ¶ De prima zona dicit Apoc.p. de iohāne qui vidit pſonam silem filio hominis vestitū podere precinctū ad mamillas zona aurea De.ij. Jo.xij. Xpc precinxit se lintheo z cepit lauare pedes discipulorū. De tercia Job.xij. Balteū regū dissoluit z pcinxit fune renes eorum. De quarta Mat.iij: Johānes habebat zonā pelliceā circa lūbos suos .Qui autē sic sunt accincti possunt esse filij dei potentes p carnis mortificatōem ☞ c Referūt fabule z scribitur in libro epl'ax ouidij. Epl'a penultima de alcimena hercule nato Juno vxor iouis voluit herculem interficere Et misit ad puerum iacentē in cunis duas angues vt puerum interficerēt qui eas manib ↄstrictas occidit z in hoc compertum est ipm eē filiū iouis. Hercules est quilibet lr̄atus qui nascit spūali generatōne generosus qñ cura sibi ↄmittit aiax.sic em potest hō nasci cū sit senex Job.iij. Nutrit delicate z ponit in cunis qñ vestit delicijs diuitijs decimis z oblatiōib ecclesiasticis debitis pr̄imonio crucifixi.sed quid euenit.forte dum esset pauper scolaris.vixit satis caste z satis dure Jā cū est in cunis vestit mollib z epulat quotidie splēdide.stati iuuoti.sēsualitas:duas angues mittit vt sic occidat filiꝰ iste Jouis vicz.p gulaz z luxuriā qz statim ex delicijs et honoribꝫ.carnis tentatōes oriunt. Sed si velit ostendere q̄ sit filius iouis.manibus id est potenti custodia z resistētia rōis z voluntatis.angues tentatōis occidit z sic se filiū iouis id est xpi oñ dit. vt dicere possit de eo xpc illud Math.iij. Hic est filiꝰ meꝰ dilectus in quo mihi complacui Sed reuerata timendū ē qd de istis filijs ꝓquerit xpc dicens illud ysate.p. Filios enutriui et exaltaui. ipi aūt spreuerunt me Qui em deberent esse filij xpi.sunt hostes xpi.z q̄ deberēt esse filij potētes.sunt totaliter imbecilles. Viuunt pompis z vanitatibꝫ.in delicijs et voluptatibus.z carni sue succumbūt nec contra eam:sed cōtra xpm pugnant .De quibꝫ loquit Bern̄.sup cantica ſmo.xxxij :et ad clerum in vemensi cōcilio Ministri inquit xpi sunt:z seruiunt antixpo. honorati incedunt.de bonis dñi.cui honorem nō deferūt inde est eis.quē quotidie vides meretricis nitor histrionicus habit⁹. regius apparatꝰ inde aurum in frenis in sellis in calcaribꝫ plus calcaria q̄ altaria fulgent Inde mensе splendide cibis z ciphis.inde ↄmessatio nes z ebrietates.inde cithara z lira.inde redundantia tor̄cularia z ꝓmptuaria plena eructantia ex hoc illud. Pro hmōi volūt esse z sunt ecciax.prepositi.decani.archidiaconi z epi hec ille Cōtra istos malos filios loquit in eodem sic dicens Olim predictū est z nunc tempus adimpletionis aduenit Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece martix Amarior in cōflictu hereticox.amarissima nūci moribus domesticox. Non fugare.nō fugere eos pōt .ita inualuerunt z multiplicati sūt supra numex.intestinalis z insanabilis est plaga ecclesie z ideo in pace eius amaritudo amarissima Sed in qua pace Pax z nō est pax Pax a paganis: pax ab hereticis.iz nō pax Profecto a filijs vox plangentis ecclesie in tpe isto Filios enutriui.tc.ipi reuerunt z maculauerunt .A turpi vita.a turpi questu.a turpi cōmertio.a negocio deambulante in tenebris :supereſt vt iaz de medio fiat demoniū meridianū Hecille Isti mali filij non sunt filij dei nō sunt potentes accincti sed imbecilles z debiles z filij sue carnis ad Ro.ix. Nō qui filij carnis hi filij dei sunt:sed qui filij pmissionis Hereticox.p: Filij matris mee pugnauerunt contra me Non vos sic carissimi.sed appareat in vobis potentia patris nostri. ad Eph.v. Estote ymitatores dei sicut filij carissimi ¶ Scdo debet istis filijs id est pſonis ecclesiasticis appere:filij sapia p scrām informationē eis em dicit.p.ad Thes.v. Os vos filij lucis estis z filij diei. Ex quo suscepēs

docendi officiū illuminare dñt luce sapien
tie corda subiectoꝝ. Sed reuera timendū
est q̄ de filijs istis iā verificat qđ ē filijs he
li legit̄ .p. Reg. ij. Porro filij heli filij beli
al. Nescientes dñm neqz officiū sacerdotū
ad pplm. q̄ tñ lucis claritate lucere dēbent
ad Eph. v. Ut filij lucis ambulate ¶ Ter
cio debet in eis apparere spūssctī clemētia
p iniurias remissionē & hoc est maxime p
priū p qđ filij xp̄i discerni p̄nt Nā xp̄s pro
priū est misereri & iđo nobis dicit Luce. vi
Eritis filij altissimi q: ipe benignus ē sup
ingratos & malos Estote ḡ misericordes si
cut & pater vester misericors est

Lectio. xxv.

HActus est no
bis in traductōz cogitatio num
grauis ē nobis etiā ad videndū
q̄m dissimilis est alijs vita illi⁹ & imutate
sunt vie illi⁹ ¶ Proposītis i textu p̄cedē
ti sex accusatōibꝫ iudeoꝝ ꝺtra xp̄m In isto
textu addūt due alie ꝺtra eundē. Et fm b̄
ra ista diuidit in duas ptes Nā p̄mo accu
sant xp̄m ꝺ secreti reuelatōe Secōo ꝺ discoꝛ
di ꝺuersatōe ibi. Ecce ē nobis · Accusant ḡ
p̄mo sic Ille q̄ occulta cōsilia reuelat pditō
sus est & fraudulent⁹ fm illꝺ puer·ij. Qui
ambulat fraudulēter reuelat arcana. sz ois
pditiosus & fraudulent⁹ est a cōitate exstir
pandus. talis aūt est xp̄c ḡ &c. Causā & ma
teriā hui⁹ accusatōis accepērūt Math·ix.
Cū vidisset ihesus cogitatōes eoꝝ dixit. vt
q̄d cogitatis mala in cordibꝫ vr̄is. Et loq̄
bat iudeis murmurantibꝫ de hoc q̄ paliti
co pctā dimittit. sed fatui excecati fuerunt.
Et b̄ em ꝺclusisse debebāt q̄ veraciter fuit
deus q̄ sol⁹ cogitatōes hoīm videre pōt In
ps. Dns scit cogitatōes hoīm q̄m vane sūt
Arguūt aūt ꝺtra xp̄m sic: Maxia secreta
hois sunt cogitatōes . Et ideo q̄ reuelat co
gitatōes hoīm maxime eos ꝺfundit. & ē no
ciuus in cōitate ḡ licet illū p circūuentōem
destruere. hec accusatio ponit̄ in his verbis
Fact⁹ ē nobis in traductōem. i. ppalatōem
fm grecū mū Est em̄ traducere fm grecū
mū exemplare vel ppalare quod fuit occul
tum & cedit ad dehonestatōem alicui⁹ et sic
accipitur traducere Math. p. Joseph aūt
cum esset iustus & nollet eam traducere vo
luit occulte dimittere eam: Traducere idē
est q̄ ppalare ad dehonestatiōem virginis
coram iudice ¶ Secūda accusatio ē de dis
cordi conuersatōne Et formatur sic. Qui
cunqz studet singulari vite & dissimili alio
rū cōiter viuentiū videt esse scismaticus in
republica quia recedit a cōmuni vnitate et
conformitate: sed talis est iste christus: er
go est scismaticus in republica q: recedit a
cōmuni vnitate. & habens etiam discordez
conuersationem ab alijs talis est periculo
sus in republica ergo &c. Ad istam accusa
tionem dicendū cōcedendo q̄ fuit dissimi
lis eis. quia ipsi fuerunt mali Dissimil' fu
it quia sine peccato conceptus & natus. sine
pctō semp ꝺuersatus Cū malis fuit dissi
milis & bonis fuit similis Hec accusatō nota
tur in his ꝟbis Grauis ē nobis ad viden
dum · q̄m dissimilis est alijs vita illi⁹ et im
mutate sunt vie illius id est variate sunt a
nobis vie id est opera eius. Iste modus lo
quendi ostendit eos fuisse valde inuidos.
Non dicunt quia grauis fuit eis ad conui
uendū vel conuescendum vel ad viuendū
sub eo vel ad eum audiēdum Sed grauis
fuit eis ad videndum Ulisus em̄ est de sen
sibus qui magis spūaliter immutantur: si
cut patet·ij·de aia. sed spiritualis immuta
tio minus grauat q̄z corpalis. et ideo inui
dia fecit eos valde teneros: qui bonum ho
minem sine lesione videre nō possent Ecce
xp̄c. Nequā est oculus liuidi: & Math. xx.
An oculus tuus neq̄z ē q: ego bon⁹ sum Fu
it de istis sicut ꝺ bubone & vespertilione quo
rū oculi nō sustinent lumen solis · quia ocu
lis egris odiosa est lux. que puris est amabi
lis sicut dicit Aug⁹: in li. confessionū. Et
Seneca Utinam inuidi oculos centum ha
berent in omnib⁹ ciuitatibus vt de omniū
felicitatib⁹ torquerent Nam quāta felicitā
sunt gaudia tāta sunt inuidoꝝ detrimenta
Hec em̄ accusatō in caput eoꝝ refellit̄ si iu
ste iudicentur Hec est sententia textus

☞ A ¶ Dubitatio lr̄alis sup materiā
p̄me accusatōis q̄ est de secreti reuelatione
pōt esse talis ¶ Utrū aliquis teneat̄ ex p̄ce
pto sui iudicis reuelare secretū fidei sue
cōmissum ¶ Et arguit̄ p̄mo q̄ sic q: obedire

oportet de magis q̄z hominibus Actuū. iiij
Sed iudex p̄cipit vice dei. ergo magis est sibi obediendū q̄z homini qui cōmisit illō secretū ¶ Preterea fuiētes iurāt cōiter dñis suis q̄ nihil nocumēti p̄cipient quin eis reuelent Ponam⁹ q̄ vn⁹ seruiēs p̄mittat fidei alteri⁹ q̄ damnificauit dñm suū in quodā facto Queritur an alius debeat seruare secretum. si sic. est piurus erga dñm si non. est infidelis contra sociū ¶ Preterea aliquis cōmittit fidei mee crimen qđ cōmisit extra cōfessionē: postea cōtingit q̄ est de eodem crimine infamia iudex inquirit & excōmunicat p̄ veritate dicenda. querit nunquid teneor reuelare iudici. Videt q̄ sic. q̄z non teneor magis celare q̄z idez q̄ cōmisit ex ordine caritatis: sz ille renet dicere ex quo laborat infamia. Videt q̄ nō q̄z tunc faceret cōtra fidem. & p̄pter nullius p̄ceptū debet peccare ¶ Ad oppositū Vitare fraudem & seruare fidelitatē sunt de iure nature Sz nullus iudex pōt cōpellere ad illud quod ē cōtra ius nature. ergo nullus iudex potest hominem per p̄ceptum compellere ad reuelandum fidei sue cōmissum ¶ Ad questionem dicendū q̄ secretū potest esse dupler: Vel est tale q̄ nō potest celari sine pctō Vl potest celari sine peccato. Ju primo casu celare tenetur qui sub secreto recipit & nō retinetur p̄lato p̄cipienti dicere. quādo aūt non potest celare sine peccato quia forte est de aliquo perpetrando in nocumentū aliorum sicut si aliquis cōmittit mihi sub secreto q̄ ipse interficiet talī nocte talem virum vel comburet domum. illud non teneor celare. quia qđ p̄o caritate īstituitur est cōtra caritatem non debet militare sicut dicit Bern̄. li. de p̄ceptor⁹ dispensatione Et tale secretum ad p̄ceptum iudicis homo reuelare potest Esset enim contra iusticie bonum qui secretum vellet seruare si ad effectum talem deduceretur secretum Hec⁹ est de sigillo cōfessionis q̄z si quis sub confessione recepisset nullo mō etiā p̄o morte reuelare deberet Unde sciendū q̄ quādo dicunt forte laice p̄sone vel quicūq̄z. dico tibi hoc sub sigillo confessionis & non confitetur. nec est confessio sacramentalis. ibi non est sigillum cōfessionis. sed tantum sigillum secreti.
Unde talis sic recipiens secretū et postea reuelans peccat mortaliter. sed tamen non est reuelator cōfessionis quia nulla confessio sacramētalis ibi fuit Unde per canonez sigillum secreti p̄prie est quando homo dicit dico tibi istud sb secreto. placet tibi admittere. Et alius admittit: si tunc reueler peccat mortaliter & crimen proditionis incurrit ¶ Ad primū verum ē. Et quia p̄cipit homini seruare fidelitatem vbi illud nō redundat in damnum proximi ideo non tenetur ¶ Ad secundū. talis seruiens non debz admittere secretum quia esset contra iuramentum. sed statim debz dicere domiō suo vel alūnde cauere de damno domini Aliter dicit ad illud scōm: dato q̄ promisit seruare secretum. tenet tamen illud domino reuelare p̄opter iuramentum seruādum & punietur de illicita promissione ¶ Jurta illud Jsido⁹ in malis p̄missiōib⁹ rescinde fidem. Et in turpi voto muta decretum hec est sentētia beati Thome: p̄mo q̄ libero⁹ q. xv. Sed dubium est quomō liceat eis sic iurare dominis de reuelando secreto cum videatur esse contra p̄ceptum de correctiōe fraterna Math⁹. xviij. Si peccauerit in te frater tuus &c. Credo q̄ iuramentū debet intelligi saluo illo p̄cepto & p̄ sequis tenet corripere seruū si sperat eum p̄ hoc corrigere & mouere ad restitutiōem si oporteat & postea poterit cū eū sepi⁹ dēphendere dominō intimare non aūt p̄ prima vice si sibi cōstiterit p̄pter p̄ceptum christi Math⁹. vbi supra Ex triplici ergo causa potest contingere q̄ homo teneat celare illud qđ vouit Primo ex hoc q̄ ipe solus scit et non dū seruauit ordinem correctionis fraterne
¶ Secūdo ex cōmissione sub sigillo secretū Et tercio ex confessione qđ erit maximū Ad terciū credo q̄ non Unde p̄cepta indicis et iuramenta que exigunt de veritate semp intelligunt fieri a toto ordine iuris. & ordine caritatis Grauis ēnobis &c.
¶ Notandum q̄ in vita p̄senti multa gaudia sunt peccatoribus que non sunt gaudia viris bonis & iustis. Sunt em quatuor q̄ gaudia sūt puersis: onera pctor⁹. opa mandatorum. vicinum beneficium. diuinum iudicium Pro primo dicit in eorum persona ps̄. Iniquitates mee supgresse sunt caput meū & sicut on⁹ graue grauate sūt supra me,

Quanto aliquid est grauius tanto velociꝰ diuidit mediū et discedit ad centrum terre si possit. quia omne graue appetit q̄ medium suum sit mediū mundi sicut patz. iiij de celo ⁊ mundo. Et si esset aliq̄ graue q̄d in instanti ⁊ subito descēderet. diceret q̄ illud foret infinite gravitatis. quia sine proportione velocius descēderet quocūqz gradui q̄d in tempore moueret. sicut patet. iiij. Phi. c. vi. Sed sic est q̄ peccator moriens descendit ad mediū terre subito ⁊ in instanti. qz infernus est in medio terre. Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos ⁊ in puncto ad inferna descendunt In pūcto hoc est in instanti qz quod punctus est in magnitudie hoc est instans in tempe: ergo peccatum est onus graue imo infinite grauitatis: Et hꝫ est ymaginandum q̄ si ferꝝ magnum vna cum magnete ponat in vno appendulo eq̄libris non erit sibimetipi graue hoc est sua grauitas in nullo p̄monebit descensum sium sed tantū descendet quantū permiserit grauitas magnetis Cuiꝰ causa est qz magnes naturaliter attrahit ferꝝ ad se p̄ modū finis vel p̄ modū efficientis. Unde nō plus ponderabit ferꝝ cū magnete q̄z magnes solus. ferꝝ durum ⁊ ad diuidendum difficile est homo vtens ratōe ⁊ arbitrij libertate que licet difficultari potest. vinci non potest sm Augu. de libero arbi. Magnes aūt deus est quoniā deus magnus dominꝰ in psal: Iste magnes naturaliter trahit ferꝝ id est hominē quia summi boni cupiditas homini naturaliter inserta est sicut dicit Boetiꝰ. iij. de cō so. pro. ij. ⁊ Jo. vi Nemo potest venire ad me nisi pater meus qui misit me traxerit eum, q̄z diu ergo deus et homo se tenent simul ⁊ cōiungunt in fortuna huius vite per gratiam ⁊ caritatē. homo non est sibi ipsi grauis. sed deus eum cōfortat ⁊ supportat. Unde apl's ad philip. iiij. Omnia possum in eo qui me cōfortat. Sed si separet a deo et ponitur in cōtrario appēdulo libre per peccatū mortale statim fit homo sibi grauis intantū q̄ si moriatur statim ad infernum descendit. ⁊ hoc est q̄ si gnanter dicit. Job. vij. Posuisti me cōtrariū tibi ⁊ factꝰ sum mihimetipsi ḡuis Quare non tollis peccatum meum. et quare non auferis iniquitatem meam. Quasi diceret Auferiniquitatem meā ⁊ statim ero i alio appendulo equilibris et nullo mō ero mihi metipsi grauis imo tunc ponas quidquid volueris in parte cōtraria et ego q̄z diu tibi ad helero nō curabo Et hoc est q̄ dicit: xvij ca. pone me iuxta te ⁊ cuius vis manus pugnet contra me In cuius figurā vidit zacharias mulierē quandam in anphora habentem in ore suo massam plumbi et dictum ē prophete hec est impietas. zacharie. v. in signum q̄ omnis iniquitas opilabit os suuz. et q̄ omnis iniquitas grauis est. quia Ecc̄. xxij. sup plumbū quid grauabitur. Et ido per iniquitatē populꝰ ad ve eternum descēdet: si se hic non correxerit penitendo Et hꝫ est q̄ dicitur Isa. p̄: cōminando. Ue genti peccatrici in populo graui iniquitate semini nequā filijs sceleratis ¶ Secūdo videntur homibus opera mandatoz grauia ⁊ in hoc decipiunt quia. p̄. Joha. v. Mandata eius grauia non sunt. Grauitas enim rei nunquā bene perpēdit per vnum hominez impotentē sed per fortem Similiter iudicium in virtutibus et vicijs nunquā debet accipi sm falsam opinionem errantis Sed sm rectam rationē sapientis. sicut patz. iiij Ethicoz. Et ideo q̄d malis apparet graue nō ideo dicendū est graue qz sunt infirmi. p̄s. Infirmati sunt ⁊ ceciderunt Scitis q̄ ignis ē totaliter leuis ⁊ terra totaliter grauis qz est graue simplex Mixtū vero ex terra ⁊ igne erit partim graue ⁊ partim leue. Et si terra p̄dominetur mixtum tale descēdet. si ignis ascendet. Terra est anima hūana grauis per peccatum p̄ cōcupiscentiam originalem Ecc̄i. xl. Jugum graue sup filios ade a die exitus de ventre matris eius vsqz in diem sepulture Unde in psal. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Caritas est ignis Luce: xij. Ignem veni mittere in terram Quādo igitur ita est q̄ anima separatur a caritate fit simpliciter terra simplex ⁊ grauis. deorsuz fertur de peccato in peccatum. Ecc̄i. iij. Cor nequā grauabitur doloribus ⁊ peccatoz adūciet ad peccandum. et tunc descendet eius delectatio tantūmodo ad terrena et vana huiꝰ vite ⁊ fit tota grauis ꝓpter q̄d acute arguit eos p̄s: Filij hominū vsqzquo graui corde vt q̄d diligitis vanitatem ⁊ queritis mendaciū Glo. omia

terzena sunt mendaciū. qz nō faciūt qđ p mittunt Sed certe si fiat cōmixtō caritatis ad aīam ania pdit de sua grauitate. quātū em intendit caritas. tāto minuit cupiditas sm Agustinū q ē anie grauitas ppter quā non potest ei⁹ amor ferri sursum pfecte sic deberet et in tantū potest ista caritas augeri z intendi q fiet ania magis leuis id ēten dens versus superi⁹ per dilectōem qz grauis ad ista tpalia. Que sursum sunt sapite non que super terzā ad Colocenſ. iij: Et si sic leues essemus viderem⁹ omīa mandata dei eē facilima ¶ Terciū qđ malis graue videt est vicinū beneficiū. Displicet em mal⁹ q boni qui viuūt e vicino iuxta eos bene faciūt z bene viuunt z tales sunt ppzie inuidi qui loquunt in ppositō de viro bono dicentes Grauis est nobis etiā ad videndū. ¶ Quartū qđ malis videtur graue est diuinū iudiciū z ita est sine erzore De illo em iudicio tremēdo dicit. Isa:xxx: Ecce nomē dñi venit de longinquo ardens furoz ei⁹ et grauis ad portandū quanto graue ab altiori descēderit tāto grauius ledit sed christ⁹ de celo empireo ad iudiciū venit in pō. A sūmo celo egressio eius tā ad incarnatōz qz ad iudicij diffinitōem Impij aūt cadūt de orsum in pfundo z ideo grauissima snia illa sup eos cadet ¶ Nota q exquo mali graues sunt z pōderosi magna erit oppressio in inferno post diem iudicij qz eozcorpa erūt mirabiliter grauia z quod libet sm vltimū potentie sue conabit versus centrū Maxima ergo pressura ibi fiet Et tamen cōuenit hic imaginari quandā misericordiā ex iustitia pcedentem quia licet quilibet eēt dignus centro. grauiores tñ loca centralia occupabunt z minus graues loca exteriora z sic erit minor pressura qz si fieret econuerso ☞ B Notanda ē causa qre quantumcunqz homo sit grauis z ponderosus p peccata z ōtinue descēdat cadēdo nunqz tñ est de eo finaliter desperandū Ratio huius est Si aliqđ graue cadat ab alto quantū a sūmo ceciderit. si posset ante casum ad terzā. repelli a linea casus nō cadet grauⁱ⁹ qz si ceciderit a loco in quo a linea casus est expulsum Un si homo caderet a tecto domus. et dum eēt in cadendo ali⁹ supra terzā stans eum depelleret manu a linea casus ipse ad terzam cadens non plus lederet qz si a loco depulsionis a linea casus tantūmō cecidisset ita q totū nocumentū casus q pcesserit p illā vim depulsionis ipedit. ¶ Moraliter homo cadit cōtinue qñ est in pctō sm lineam rectā versus centrū terze qđ est infernus Sed sunt hoīes stantes non cadentes vicz sancti viri in eccīa qui eum vel p predicatōem vel p oīoes vel p penitētie sacramētū a linea sui casus depellunt. et tunc non cadit vt cōiter omīs homo vicz p mortem sed ania de casu non ledit nec aliquā penas sentit p casu si pctm in hac vita remittatur

Lectio.xxvi.

Tanquā nugaces estimati sumus ab illo z abstinet se a vijs nr̄is tanqz ab immundicijs et prefert nouissima iustorū et gloriat se deū patrē habere ¶ Positis obiectis accusatōib⁹ quib⁹ iudei accusabant xp̄m in lectiōe hodierna sup addunt qtuor alie cōtra eū z sm hoc hec lectō diuidit in quatuor ptes Nā primo accusat de crimiali derisiōe Secōdo de ptiali diuisione Tercō de iudiciali cōpatōe: Quarto de sup naturali vsurpatōe Secda ps ibi. abstinet se. Tercia ibi. z pfert Quarta ibi Et gloriat. Prima g accusatō formal sic: Ille q secū cōuiuentes ōtinuit z pensipendit pacē pturbat z per ons debet a cōitate repelli · nisi sit spes de bona correctōe Sed xps nos iudeos totaliter pensipendit g: z c: hec accusatō ponit in his vbis Tāquā nugaces estimati sumus abeo Nugax acis. omnis generis est. et dicit homo mendax qui totaliter et superflue dat se trufis z inutilibus Similiter hic z hec hoc nugas cuius vltima littera est s et ēnomen hebreū z idē significat qđ nugax. sed ē indeclinabile: Et ponitur zophonie. z. nugas qui a lege recesserāt congregabo Glo. exponit sic Nugas id est vanos Dicunt ergo q fuerunt cōtempti a xpo et estimati ab eo tanquā nugaces id est homines trufatores vani et inutiles. sed in hac accusatione magis accusant seipsos: nam tales fuerunt in rei veritate: nec ipse qui veritas fuit potuit de eis aliter estimare. Secunda

accusatio ⁊ decima in vniuerso est de partiti diuisõe Et formaliter sic Quicũqz diuidit se a vita cõmuni trahẽs alios secũ ad quẽticulas ⁊ partiales cõfederatõs est nociuꝰ in republica sed talis est xpc. Abstinet emꝫ se nobis. trahit ad se discipulos ⁊ cõfederat cõtra legem nr̃am ergo ipe est nostre cõitati nociuus Et ponit hec accusatõ in his vbis Et abstinet se a vijs nr̃is tanqz imundicijs ¶Sed ad istã accusatõem dicendũ q xpc eoz legem p totum seruauit ⁊ impleuit ⁊ perfectiorem docuit que fm eoz pphetas post legem eoz successura fuit legi eoz Un ipe lam recipientibus se cõiunxit ⁊ a malis hominibus deo inobedientibus se abstraxit siue subtraxit: ¶Tercia accusatio est de pluralitate comparatõe et formatur sic Comparationes sunt odiose ⁊ quando fiunt cõmuniter generãt discordiam Sed christus tales comparatões fecit. prefert iustos gẽtiles non habentes legem nobis iudeis qui legẽ dei habemus ergo in pudiciũ nr̃m facit tales cõparatões Et hoc dicunt in his verbis Et prefert nouissima iustoz id est pfert vite nostre nouissima id est finale premium iustorum gentilium non obstante lege nr̃a. Et hoc dixit christꝰ Math: xij. vbi dixit q viri niniuite qui egerunt pniam ad predicatõem Jone Et regina austri que ꝓla fama audita salomonis venit vt informaret̃ ab eo. Surgent in iudicio ⁊ condemnabũt generatõem iudeorum qui contempserunt credere christo qui fuit maior Salomone et Jona Ista accusatio refellitur in semetipsos nam iuste fecit in hoc q iustos ꝓtulit ipsis malis. Quarta accusatio ⁊ duodecima in numero est eadem cũ sexta in ꝛtute. Un̄ accusant eum de supernaturali vsurpatiõe nature diuine Unde iste due cause Filium dei se nominat Et gloriat patrem se habere deum. idem dicunt realiter Et replicat̃ his eadem accusatio quia est de grauissima materia vtpote de blasphemia atqz vsurpatõe honoris diuini sed vt dictũ est cum de sexta accusatione agerem. non nomen vsurpauit sed naturã diuinã se habere p maxima miracula demonstrauit ⁊ ideo merito gloriabatur se deum patrem habere nõ falsa gl'ia sed vera quia vere sic erat testante voce patris .Mat. iij. Hic est filius meus dilect⁹ in quo mihi bene cõplacui ipm audite Gloriat se deum patrẽ habere ¶ A ¶ Notandũ q est magna gloria veraciter habere deum patrẽ et posse cum sana cõscientia sibi dicere quotidie Pater noster qui es in celis. Mat. vi. Gloriant emꝫ quidã de pgenitoz nobilitate nobili⁹ nihil do esse potest De quo singulariter dicit Luc. xix. Homo quidã nobilis abijt in regionez longinquã. accipere regnũ et reuerti Quidam de pgenitoz dignitate. Deus totius vniuersi rex est ⁊ imperator in ps̃. Deus autẽ rex nr̃ ante secula .Quidã de pgenitorũ diuicijs. ⁊ de eo scribitur in ps̃: Gloriat diuitie in domo eius. Quidã de progenitorũ militijs .atqz deus ipe est domin⁹ exercituũ: princeps milicie et belli: de quo Job xxv. Nunquid est numerus militũ eius: Ergo cõfidenter gloriemur deum nos habere patrem. qz Eccl. iij. Gloria hominis est honor patris sui et dedecus filij pater sine honore. Inuenie/mus autẽ in isto patre libertatem sufficientis exhibitionis si ei seruiamus. Regularitatem cõuenientis castigatõis ne delinquamus Hilaritatem allicientis recõciliatõis si ad eum redeamus ¶De primo facit nob xpc dulcissimũ argumentum q deus nullo mõ nobis deficiet si ei seruierim⁹ Luce. xi: Quis inquit xpc de hominib⁹ petit a patre suo panẽ nunquid lapidẽ dabit ei . Aut pisce. nunqd p pisce serpentẽ dabit illi Aut si petierit ouũ nunquid porriget illi scorpionẽ Quasi diceret non. Et tunc arguit xpc a multo fortiori . Si ergo vos hoies cum sitz mali nostis bona data dare filijs vestris qz tomagis pater vester celestis dabit spiritũ bonũ petentibus se. Et ideo nullus timeat mundũ cõtemnere ⁊ paupertatem ꝓ xpo sbire qz deus omnibus sibi seruientibꝫ sufficienter prouidebit ¶ a ¶Cum magister nostri ordinis scilicet frater Jordanus in quadam abbatia cisterciensũ. receptus fuiss̃z conuenerunt circa eum monachi secum amicabiliter conferentes quesierũt ab eo. Magister quomodo potest ordo vester durare cum nihil habeatis vnde viuatis. Licet mundus sit modo deuotus tamen scriptum est in euangelio q refrigesceret caritas multoruz. ⁊ cũ nõ habueritis

Lectio

ẽmosinas deficietis Respõdit aũt magi/ ster mansuete Si vobis videt. vra ratio p/ bat q vos citius deficietis qm vbi vos alle gatis vt ꝓmittit qm supabundabit iniqui/ tas. refrigescet caritas Sed qm supabun/ dabit iniquitas. iniqui hoies predones et raptores auferent bona vestra t cũ vos mẽ dicare nesciatis deficietis t ipi nobis de bo/ nis vestris ꝛferent abundanter. Scitis q pater qui habet multos filios mittendos ad scolas tres vel quattuor seniori dat pe/ cuniã ꝓ omibus non qm plus eum diligat qz fortassis plus diligit iuniorẽ. sed qz se/ nior plus est expertus de seculo Isto mõ de us dat alicui diuitias hui⁹ mũdi nõ ꝓ seip/ so tantũ. sed ꝓ suis paupib⁹ quor dispẽsa/ torẽ vel senescallũ facit talem t nisi eis ero gauerit graviter finaliter arguet Ũ vos diuites rectores portatis cões paupes fra trũ bursas. sed caueat sibi quilibet q nõ sit iudas Judas em̃ loculos habebat t ea que xp̃c ordinauit ꝓ paupib⁹ asportauit t ī vs⁹ ꝓprios ꝛuertit. Sic mõ diuites q̃dã q portant loculos paupes. sed magis in volup/ tatib⁹ vanitatib⁹ hui⁹ vite ꝛsumunt

☞ B Qualiter aũt deus diuitib⁹ dat diuitias ratõe paupes docet Aug⁹ fmone xvij. Dives inquit t paup duo sunt sibiin uicẽ ꝛtraria Sed itez duo sibijnuicem sũt necessaria Nullus indigeret si inuicẽ se por tarent t nemo laboraret si ambo se iuuarẽt dives ꝓpter pauperẽ t pauper ꝓpter diui/ tem factus est Pauperis est orare. diuitis erogare. dei ꝓ paruis magna repensare. de mia eius pua. magna nascit copia. Fecũd⁹ est ager pauper. cito reddit donantib⁹ fru ctum. Via celi est paup per quã venit ad pr̃em. Hec Aug⁹. Et rationabiliter inhi/ buit xp̃c volũtarie paupib⁹ solicitudinẽ ex/ cessiuã circa victũ suum. Exquo em̃ ꝓcipit diuitib⁹ q sint soliciti circa paupes susten/ tandos de suis elemosinis sup fluũ esset q pauperes forent etiam soliciti circa idẽ. et ideo ꝛuenienter dixit discipulis suis mat. vi. Respicite volatilia celi qm̃ non serũt ne qz metunt nec ꝛgregant in horrea t pater vester celestis pascit illa Et infra Nolite g̃ soliciti esse dicentes. Quid manducemus aut quid bibem⁹ aut quo operiemur. Hec em̃ omia gentes inquirũt scit em̃ pater ve/ ster qz his ombus indigetis Querite g̃ pri/ mo regnum dei t iusticiam eius t hec omia adꝺicient vobis Hec est aũt spes t regula paupez firmissima q si bene seruierint deo hec omia adꝺicient eis. t si non tm̃ q̃tum de ordinate appetunt tn̄ q̃tum indigentie est ¶ Sedo inuenim⁹ in isto patre qui deus est regularitatẽ ꝛuenientis castigatõis. inter tria que pater dat filio fm̃ ph̃m. viij. ethi. ponit disciplina Dat em̃ pater filio primo nutrimentũ t disciplinã Et dicit vulgari/ ter Melior est puer non nat⁹ q̃z non disci/ plinatus seu informat⁹. ad heb. xij. Quis est filius quẽ nõ corripit pater. Nobilis bõ qui habet filios sibi caros. facit eos diligen ter castigari. corripi t flagellari ꝓ omi defe ctu vbi grationes t famuli dimittũt sibiꝓ sis. ideo dicit ap̃ls ad Galla. iiij. Quanto tpe heres puul⁹ est nihil differt a seruo cuz sit dñs omniũ sub tutoribus t actoribus est vs qz ad p̃finitũ temp⁹ a patre Isto mõ de⁹ re probos t finaliter dãnandos dimittit sue volũtati filios aũt suos corripit t castigat nunc ꝓ infirmitates nunc per aduersitates nunc ꝓ subtractõem bonor tpaliũ nũc ꝓ tractõem malor hoim que omia sunt tole/ rabiliter sustinẽda si cogitem⁹ qz pater est qui infert. t q̃ hereditatẽ nobis seruat. Et hoc est qz̃ dicit Gap. xi. hos quidẽ id est fi/ lios tanq̃z pater monens pbasti illos aute reprobos tanq̃z durus rex interrogans con demnasti Et ideo Ecci. iij. Judiciũ patris audite filij t sic facite vt salui sitis ¶ Ter/ cio inuenim⁹ in isto patre hilaritatem alli/ cientis ꝛsolationis si ad eum rediam⁹ quo tienscũq̃z peccauerimus. figurã habem⁹ ex/ pressam ad hoc Luc. xv. de filio ꝓdigo qui cum a patre paternam suam portionem peti/ uisset t illam in regiõe longinqua viuendo luxuriose expendisset cũ meretricib⁹ t tan dem cõpulsus miseria ad patrẽ redisset. cũ adhuc lõge esset occurrit ei pater Et cũ di/ xisset. pater peccaui in celũ t coram te. nõ sum dignus vocari filius tuus irruẽs pater in oscula t amplexus dixit seruis suis. Ci/ to ꝓferte stolam primã ꝛc. Dicam⁹ t ergo nos isti patri sicut filius dixit patri suo. fm Valeriũ. li. v. ca. iij. queso vt meus erga te amor eo sit melior quo a pueritia ozit. Ita dixit filius patri quem graviter offende/

rat et reconciliatus est patri suo. Nec ille.

Lectio.xxvij.

Videamus ergo si p̄mones illi⁹ veri sint ⁊ tenemus que futura sint illi ⁊ scimus que cū̄t nouissima illi⁹ si em̄ verus est filius dei suscipiet illū ⁊ liberabit illum de manib⁹ ꝺ trariorꝫ ¶ Postq̄ spūssctūs posuit ꝺ spiratōem iudeorꝫ ꝺ tra xp̄m et ad spiratōem ad xp̄m occidendū Et circa hoc duo fiunt. Nā primo tractāt de emolimento qđ ipsi de morte eius p̄cipient ·Scđo de tormento quo xp̄m ad mortē affligent. secūda pars ibi ·Lōtumelias ☞ A ¶ Circa primū notandū q̄ nihil boni sciuerūt vi si vna certitudo experientie an esset verus filius dei vel nō ⁊ hec fuit crudelis curiositas sciendi q̄ volebant eū occidere vt experirent an esset filius dei Narrat Boeti⁹ et alij de Nerone q̄ motus crudeli curiositate sciendi qualiter in vtero matris sue iacuerat matrem p̄p̄iā pulcerrimā dñam fecit occidi ⁊ a peritis nec cōsiderando finus matris sue lacrimādo vel gemēdo qđcunq; signū cōpassionis oñdit Et hec fuit cōsiliter crudelis curiositas Enūerāt ergo quattuor de xp̄o que per eius mortē innotescēt: scilicet inquiunt de xp̄o an sit infallibilis veritatis: an sit impassibilis p̄tis. an infinibilis eternitatis ·an sit inuincibilis diuinitatis ¶ Primo iudicant se scituros an xp̄c sit infallibilis veritatis Et quantū ad hoc dicunt: Videam⁹ an sermones illius veri sunt Constat q̄ veri fuerunt Nam ipemet fuit veritas. ¶ Scđo iudicant q̄ scient an fuerit impassibilis p̄tis Et quantum ad hoc dicunt Tentemus id est experiamur q̄ ventura sint illi si eū affligamus ⁊ torquea mus ⁊ hic fuerunt decepti .putātes q̄ non potuit simul esse passibilis ⁊ dei filius p natura ⁊ hoc falsum fuit: habuit em̄ duas naturas ⁊ fm vnam impassibilis extitit scđaz alia vicz humana potuit vere pati ¶ Tercō iudicauerunt q̄ experirent an esset infinibilis eternitatis Et in hoc decipiebant qz qñ finitus fuit per mortem tp̄is estimauerunt eū nullaten⁹ resurrecturū. Unde putabāt mortem corp̄is nouissima sua esse Et quantum ad hoc dicunt Et sciemus que sint nouissima illius ¶ Quarto iudicauerūt q̄ experirent an esset inuincibilis diuinitatis et arguebant sic Si deus p̄mittat eū cruciari ⁊ affligi p nos ⁊ liberauerit eum de manibus nostris cōstat q̄ non est fili⁹ dei. Et in hoc decipiebant coīno Uenerat em̄ mori et sic littera tota plana est ☞ a ¶ Dubitatio l̄alis An p̄secutores xp̄i cognouerūt eum esse deū Et videt q̄ sic Nā p̄ncipes sciuerūt eum ecīllū qui fuerat p̄missus in lege fm Augu⁹ in libro questionū noui ⁊ veteris testamenti. sed fm pphetas debuit eē deus ergo sciuerunt ip̄m esse deū ¶ Preterea sicut amare sic odire p̄supponit cognitōem. sed odiebāt eum quatin⁹ fuit de⁹. ergo sciuerūt eum eē deū. minor patet Jo⁹ xv: Nunc ⁊ viderūt ⁊ oderunt me ⁊ p̄rem meū ¶ Ad oppositū est Aplus. p. ad Corin. ij. Si cognouissent nunq̄ regē glie crucifixissent qđ exponit fm glo⁹ tam de demonibus suggerentib⁹ mortem xp̄i q̄ etiā de iudeis Jtē xp̄c dixit Luc.xxiij. Pater ignosce eis qz nesciunt q̄d faciūt ¶ Item Actuū.iij. dixit petrus iudeis Scio qz p ignorantiā fecistis sicut ⁊ p̄ncipes vestri ¶ Ad dubitatōnem dicendū q̄ nō. neq; em̄ demones. neq; p̄ncipes. neq; simplices cognouerūt eū esse deū Jn hoc tñ est differētia q̄ p̄ncipes ⁊ maiores instructi in lege sciebāt eū esse messiā sed nō sciuerunt eum eē deū. Minores vo ⁊ simplices nec sciuerūt eum esse p̄missum in lege nec filiū dei Sz ꝺ tra Lu.iij. Demones clamabāt q̄d nobis ⁊ tibi iesu fili dei. Preterea Origenes sup illud Math xxi. Hic est heres venite occidam⁹ eum Dic sic hoc in illis impletum est qui videtes xp̄m ⁊ cognescētes filiū nihilomin⁹ crucifixerūt eum Preterea Beda sup illud Lu. xxiij. Pater ignosce illis. ⁊c. ☞ B Notandū inquit q̄ nō p eis orat qui eū filiū dei vere intellexerūt. ⁊ crucifigere q̄s ꝺfiteri maluerūt Ad hec dicit sctūs Tho. q̄ debz sic intelligi. cognouerūt cum esse filiū dei nō p naturā sed per quandā gr̄e singlaris excellentiā q̄tum ad iudeos ¶ Ad scđm de demonibus dixerunt illud ex suppositione et

suspitõne nõ ex certa cognitõne sicut ponit glo. p. ad Corin. vj. Si cognouissent ¶ Ad pmũ principale dicendũ q licet scirent eũz p facta z signa que fecit esse pmissum in lege nõ tamẽ omẽs pprietates sciuerũt quas de deo pdixerũt pphete sed tantũ hoc sciuerunt q fuit messias ¶ Ad scõm dicendũ q cognouerũt filiũ dei. non tñ cognouerũt eũ esse filiũ dei ad odium dei hoc sufficit odire xpm Videam⁹ ¶ Notandũ q humane cõditiõis cõsideratio ad quattuor se debet extendere in pñti ad hoc q vita nra virtuose regat. Oportet em̃ videre quid supra nos patet. quid infra nos latet. quid circa nos cernit. z quid sub nobis sternit Videamus ergo supernã premioz affluentiã. Videamus internã cõmissoz cõscias Videamus fraternã primoz indigentiã. Videamus eternã tormentoz vehemẽtiã ¶ Videam⁹ pmo supnam premioz affluentiã recogitãdo locũ ditatẽ illi⁹ beatitudinis que nobis pmittit in celis z statim vilescit quidquid pciosum inuenimus in terris z de ista visione dicit. ps. Videbo celos tuos opa digitorũ tuoz lunaz z stellas que tu fundasti Hz notandũ q ille qui est in pfundo puteo circa meridiẽ videt stellas vbi ille qui stat in supficie terre in lumine nullã videt stellam Eodem mõ ille qui ponit in pfundo humiliatiõis tribulatõnis z angustie suspirat ad celũ z clamat ad dñm. qui vero stat in lumine mundi z claritate mũdane quiescẽtis z lasciuie stellas videre nõ põt Est etiã exprimẽtum q si denari⁹ ponat in scutellã vacuam. recedat quz a scutella donec denari⁹ desinat videri si aqua supinfundat: stante oculo in eadem distãtia denari⁹ iterũ apparebit pter aquam supfusam denariũ Moraliter Denarius vitã designat eternã Math. xx. Nõne ex denario diurno cõueniſti mecum. Iste denarius nõ apparebit quibusdã hoibus in hac vita dñi in dignitatibz. voluptatibus z honoribz elongãtis a deo quales fuerunt illi duo sacerdotes pessimi. de quibus Daniel. xiij. Declinauerũt oculos suos ne viderent celũ neq recordarent iudicioruz instoz. Sed si ponant tales in infirmitate tribulatõe z psecutõe bñ recordabũt ꝺ deo z de celo ad qꝺ facti sunt. ☞ b Nota q vesptilliones debiles sunt oculis. Causa est quz humoz crystallinus qui necessari⁹ ẽ oculo ad videndũ transiuit in sbam alaz Vnde habent alas corneales z sic propter volatum amiserunt visum quia subtractum est oculis qꝺ ponit in aliis Vi figurãt supbos qui qnto magis volare nituntur tanto grã diuini lumis magis priuant quz tota intentio eoz que deberet esse in cõsiderãdo celestia transiuit in pẽnas ambicioſas quz tota eoz cogitatio est quo possint gradatim ascendere ꝺ dignitate in dignitatẽ. Causa aũt quare p celestibz pmijs nõ laboramus est. quia ea nõ videmus sicut homo qui trãsit in nũdinis p mercimonia cooperta que nõ põt videre non tentat inde emere. sed in nundinis qñ plane videt ea discoopta statim inclinatur ad emendũ ex pte ista. Vñ Act: vij. Stephan⁹ vidit celos apertos et statim voluit emere. Dñe inquit iesu suscipe spm meum ecce statim obtulit denariũ suũ. puer. xxvi. considerauit agrũ z statim emit illũ z infra gustauit z vidit quz bona est negociatõ eius Sed de multis euenit sicut de moyse qui ascẽdens in montẽ bene vidit terrã pmissionis sed nũqz intrauit in eã sic quidã lrati vident celestia. p sacram scripturã. sed nũqz intrant in eam p cõtemplatiõem ¶ Secõ videam⁹ interna ꝺ missoz ꝺ scias Discutiam⁹ facta nostra cogitatões z verba Scriptoz si oculos suos auertat a libro turpem lram faciet quz bona scriptura diligentissimã vitiõz requirit Libri nostri sunt ꝺ scie nostre Daniel. vij. Judiciũ sedit z libri aperti sunt cõscias fm glo. Et apoc. xx. Judicati sũt mortui ex his que scripta erant in libro fm opa eoz Videam⁹ ergo quid scribam⁹. Dum liber est infiens z qꝺ falsum est corrigamus et abradamus dñi possumus p pniam Hz hec est cõditio oculi qꝺ optime videt alia a se que sibi e directo opponunt: sed seipsum nullo mõ videre potest. sed indiget speculo repñtante se. Et ita de nobis alienos defectus optime notamus. ppzios non videm⁹ nisi forte p speculũ hoc est p correptoz alterius sancti viri. p. ad Corin. xiij. videm⁹ nũc p speculũ Et talẽ quemlibet arguit salvator Mat. vij. quid vides festucam in oculo fratris tui z trabem que in oculo tuo est nõ cõsideras. ypocrita eiice primũ trabem de oculo tuo z tunc veni z eiice festucã de oculo

fratris tui Und̄ prosper de vita ⁊ tẽplatia l.ij: Tam diu q̄s peccata sua q̄ nosse ⁊ flere deberet ignorat q̄z diu aliena curiose cõsiderat. q̄ si mores suos ad seipm cõuersus dat sed qđ in seipo lugeat Et ideo signãter dicit saluator noster Mar.xiij: videte vos metipos Basilius exameron lib.iij: recitat q̄ oim creaturaz difficilimũ est cognoscere seipm Non em̄ solus oculus que exteri⁹ habent ⁊inspiciẽs semetipm non valet intueri Sz mẽs ipa saꝑ acute aliena delicta cõtẽplans.tardior est erga suoz cognitõem vitiorũ. Et ideo signanter dicit vnicuiqz nostrum illud Iere.ij. Vide q̄z malũ ⁊ amaru est reliquisse te dñm deum tuum te in quit non alios ¶ Tercio videam⁹ fraternã ꝓmoz indigentiã Hen.xxvij. vide si cũ cta pspera sint erga fratres tuos Sed reuera multi vidẽt fratres suos indigentes sicẽ sacerdos ⁊ leuita viderunt samaritanũ sauciatũ Luc.x. Leuita cũ esset secus locum ⁊ videret eũ pretransijt De vnoquoqz tali dr ꝑ. Jo.iij. Qui habuerit sbam huj⁹ mũdi et viderit fratrẽ suũ necesse habere ⁊ clauserit viscera sua ab eo. qũo caritas dei manet in illo. quasi diceret nullo mõ: Sed videam⁹ nos paupez indigentiã sicut samaritanus fecit qui vulnera alligauit ⁊ instabulũ secũ duxit Luc.x. Videbo vos ⁊ gaudebit cor vrm Joh.xvi: ¶ Quarto videamus eternã tormentoz vehementiã Homo q̄ non diligẽter puidet sibi de fouea ⁊ puteo faciliter cadit in eũ .sic qui nõ ꝓfunde ⁊ frequenter ymaginat de pena putei infernalis non bene cauet sibi ideo ps̄.ait Oculis tuis cõsiderabis .⁊ retributõem pctoz videbis .Et quicunqz hec videret infallibiliter retrahe ret se a pctõ Nau.iij. Omis qui viderit te resiliet a te. Un̄ Hugo de sctõ victore lib. suo de anĩa Infern⁹ lacus est sine mensura pfundus sine fundo. plenus ardore incomparabili. plenus fetore intolerabili. plen⁹ dolore innumerabili .ibi miserie. ibi tenebre. ibi nullus ordo. ibi horror eternus. ibi nulla spes boni. nulla desperatio mali hec Hugo Et ideo videte vigilate ⁊ orate Mar. xiij. Et ad Eph.v. videte itaq; fratres quo caute ambuleris nõ quasi insipietes sz vt sapientes redimẽtes tps q̄m dies mali sunt.

Lectio. vicesima octaua

Contumelia ⁊ tormentis interrogemus eũ vt sciamus reuerentiã eius et probemus pacientiam illius morte turpissima cõdemnem⁹ eũ. erit em̄ respect⁹ ex sermonibꝫ illius ¶ Posita ꝓspiratiõe iudeoz ad ꝑpm occidendũ. Hic exequitur de sue ꝓspiratõis executione ad suũ flagitiũ efficaciter adimplendũ: Ordinant aũt q̄ mors ꝑpi duas habet circũstãtias penalitaꝫ vicz q̄ sit sume molesta ꝑ amaritudinẽ acerbitaꝫ. ⁊ sume inhonesta ꝑ turpitudinem vilitatis. ibi Morte. Circa primũ sciendũ q̄ ois pena homi infligenda in duobꝫ ꝓsistit scz in verbis ⁊ in factis .ꝑ verba ꝓuiciatiua hõ dehonestaꝫ. ⁊ ꝑ facta cruciatiua homo debilitaꝫ. Et ideo istas duas penas dicunt se velle inferre ꝑpo Un̄ dicunt Contumelia ⁊ tormentis Cõtumelia q̄tum ad verboz dehonestatõem Tormentis q̄tum ad sensibilẽ passionẽ· ¶ Quantũ ad primũ sciendũ q̄ septem sunt vicia loquendi quibus homo ꝓximo suo iniuriaꝫ vicz cõuiciũ ꝓtumelia .improperiũ. detractio. susurratõ derisio. ꝓtentio . Sunt em̄ quattuor bona in homĩe que alius homo iniuriose nititur diminuere vel auferre vicz veritas honor fama ⁊ amicicia Cõtra veritatem est cõtentio que est quedã inordinata ꝓtrarietas in verbis ꝑ quam homo intendit oñdere primũ suũ dicere falsum ¶ Cõtra honorẽ sunt quattuor. conuiciũ cõtumelia improperiũ et derisio. Conuiciũ est verbo qũlibet hominem dehonestare siue exprimatur vicium culpe vel pene. Sed ꝓtumelia nunq̄z est nisi q̄n homo iniuriose dehonestaꝫ verbo exprimente culpam Un̄ si dicam te scabiosum vel cecuz ꝓuiciũ est vel si dicã q̄ fures vel latro cõtumelia ⁊ omis ꝓtumelia est conuiciũ sed nõ ecõtra Improperiũ est iniuriose recitare homis indigentiã ꝓcedentẽ sicut q̄n aliquis iniuriose ⁊ ꝓtra caritatẽ reducit alicui ad memoriã auxiliũ sibi factũ tempe sue indigẽtie ⁊ hoc corã multis et hꝫ cedit in diminutõem sui honoris: Derisio aũt est viciũ ludendi ⁊ intendit erubescentiã ꝑ fine Un̄ derisor sub specie ludi ꝓponit id ꝑ qđ facit hoiez timere dehonestatio

nem ⁊ pōt in casu esse pcm̄ mortale Cōtra famē homis est tractio que nihil aliud est nisi dicere verba iniuriosa ⁊ latenter tr̄ aliquo cum intentione diminuendi famā suā, vñ ꝺ tumeliosus se habet ad famā ⁊ honorem sicut raptor ad bona exteriora Sed tractor est fur fame q̄ tr̄ ratōe detractōnis est q̄ occulte dicaꝯ Contra amicicia aūt est susurratio cuius finis est separe amicicias occulte ⁊ seminare discordia ⁊ hec est pessima locutio. Cui⁹ ratō est q̄ amicicia est de bonis exterioribꝫ optimū: est em̄ melior q̄ fama vel honor vel sciētia que ē in veritate iudicandi de rebus in quibꝫ sine culpa homo potest decipi ⁊ ideo susurratio est peior detractōe ⁊ ꝺ tumelia Silr̄ sicut rapina peior est q̄ furtū. sic detractio peior ē q̄ cōuiciū que non est ꝺ tumelia. ⁊ peior derisiōe ⁊ improperio ⁊ etiam cōtentiōne q̄ tum ē ex genere pcōꝝ iudicando ¶ Riza vero non cōsistit ꝓprie in verbis Sed in factis vñ riza est priuatū bellum inter psonas ꝓuatas sine publica auctoritate: ⁊ sic patꝫ quid sit cōtumelia vicz publice imponere homi peccatū ad diminutōez sui honoris ⁊ hoc iniuste ¶ Per ꝺ tumeliā aūt ꝓbaꝯ homis humilitas Et per tormenta hois pacia ⁊ ideo vt ꝓbarēt xpi hūilitatē volebāt ei inferre ꝺ tumelias ⁊ vt ꝓbarēt eⁿ pacias voluerūt sibi inferre tormētoꝝ molestias dicūt ḡ sic Cōtumelia ⁊ tormētis interrogemus eū vt sciamus reuerentiā eius id est hūilitatē ⁊ probemus paciam illius per tormenta Consequēter ibi. Morte turpissima. Ordinant q̄ mors sua sit inhonesta ⁊ hoc ꝓ turpitudinem vilitatis vñ dicūt Morte turpissima cōdemnem⁹ eum. id est morte crucis cū circūstantiꝫs turpissimis Erit em̄ respect⁹ ⁊ē id ē defensiōz ⁊ excusatōz hēbim⁹ ex fm̄ cibꝫ illi⁹ quibꝫ dixit Joh. ij. Soluite templum hoc ⁊ i tribꝫ diebus excitabo illud quasi dicerent Videbim⁹ si post mortem resurgat ☞ a ¶ Dubitatō lr̄alis An xpc fuerit violenter occisus Quod nō. patet quia fuit volūtarie occisus. ḡ nō violenter Añs ptz Isa. xv. Oblatus est q̄ ipe voluit ergo voluntarie Et aug⁹. iij. de trini. c. xxviij. ꝺ puis. ⁊. xi. de magnis Spūs inquit xpi non deseruit carnē in uitus. sed q̄ voluit. et q̄ñ voluit ⁊ q̄uo voluit. ꝺ ña ptz q̄ violēter factū homi denotat q̄ fiat cōtra eius voluntatem. ¶ Preterea Joh. x. Dixit xpc nemo tollat a me aiam meā sed ego pono eā a me ipo: sed ille dicit aliquē occidere q̄ tollit animā suam ergo xpc non fuit ab alio occisus. sed a seipo. ¶ Preterea xpc fuit optime complexionatus ⁊ tñ citius fuit mortuus q̄s latrones qui in cōsilio pena fuerunt. Vñ pilatus mirabat si iaz obiisset. Mar. xv. sed nō fuisset sibi mirū si p pene violentiā fuisset occisus. ergo mortuus est volūtarie tantum. ¶ Preterea in morientibꝫ p violentiā naturā debilitat paulatim ⁊ tūc deficit sed i xpo natura fuit fortis q̄ñ moriebat sicut patet. Mat. xxvij. Clamans voce magna emisit spiritū ¶ Preterea mors sua fuit oblatō ꝺo patri p nobis. sed xpc obtulit semetipm. sic dicit apl's ad Hebre. ix. p spiritū sc̄m obtulit semetipm p nobis imaculatū ꝺo. ḡ sibi ꝑpi mortem intulit. ¶ Preterea sampson in morte sua occidendo semetipm cū philisteis ꝑfigurauit passionem xpi Judic. xvi. sed ipe mortem intulit sibi ꝑpi ergo ⁊ xpc veritas sic correspondeat figure ¶ Ad oppositū est spūs sc̄us in lra ista q̄ tormētis et morte turpissima ꝺemnauerūt cū et Lu. xviij. postq̄ flagellauerant occiderūt eum ergo occisus fuit ab illis ⁊ non a semetipso. ¶ Ad questionē dicendū q̄ xpc fuit violenter occisus ⁊ voluntarie moriebat ¶ Violēter ꝑ tāto q̄ psecutores xpi intulerūt eam sam sufficientē mortis ab extrinseco ¶ Vñ mors xpi quantū fuit ex parte iudeoꝝ fuit maliciose violenta. Ipi em̄ credebāt q̄ nullo mō volūtarie acceptasset Voluntarie nō dicit occisus q̄ p misit naturā succumbere illi nocumento cū posset si voluisset eidēno cumento restitisse Vñ q̄ aīa xpi ex vnione ad verbū habuit vim cōseruandi naturam suam a quacunq̄ lesione ⁊ nō pseruauit sed p misit naturā pati q̄ tum potuit ⁊ tō dicit ⁊ volūtarie mortuus ⁊ violēter occisus Vñ volūtas xpi causa fuit mortis sue indirecte sed lesio ab extrinseco p se ⁊ directe Ad primū di. ēdū q̄ Aresto. iij. ethi. c. ꝑ. dic. Violentū est illud cui⁹ principiū est extra i quo nihil ꝺfert opans passo ⁊ q̄ ꝓncipiū effectuum sue mortis fuit ab extra nec passū coopus suū aliq̄d coopabaꝯ id eo fuit violentū p se. q̄ tñ xpc nō impediuit cū potuit ideo

dicit mortuꝰ volūtarie. ¶ Ad scdm nemo tollit tc. subtelligit me inuito qz illo pro/ prie dicit tolli qđ auferꝛ ab inuito q̄ resultere nō pōt. sed pono eaz a meipo pmissiue. Ad tercium dicit brūs Thomas de xpo: q. xvij. ar. i. q illud fuit miraculosuz qz videlicz ci cius alys mortuus est volūtate pmittēteq; subito natura corpis cederet nocumēto il/ lato. ¶ Ad quartū sil'r q fuit miracl'osum q naturā suaz o seruauit fortē vsqz ad vlti/ muz z tūc subito pmisit naturā corpis cede re nocumento ¶ Ad quintū dicēduz q ob/ tulit semetipm sustinēdo et nō agendo. ac ceptādo nō coopando: ¶ Ad sextū dicendō dere sicut nec sil'r dō. Figura autē est i hoc q figura dēt intelligi nō in omib; corresp̄ō z ita fecit christus nō aūt in hoc q mortem sibipsi intulit effectiue Morte turpissima cōdemnemꝰ eum ¶ B Ista verba a iudeis malicioſe plata xpi passionē specia/ liter describūt quo ad tria Fuit em penalis z dolorosa Incurialis z ignomiosa. piudi/ cialis z iniuriosa ¶ Fuit pmo penalis et do lorosa. tū qz illa passio eius fuit per totum corpus extensa · tū qz fuit ad mortem ter/ minata vñ premittūt Morte tc. ad phil'. ij. Humiliauit semetipm factus obediens vsqz ad mortem mortē aūt crucis Fuit aūt istud genus mortis longū z dolorosum ni mis. vñ Augꝰ. de trini. Longa morte cru ciabant ligno suspensi De istiꝰ doloris mag nitudine exclamat xpc p pphetam. Treñ. i. O vos omēs qui trāsitis p viam attēdi/ te z videte si est dolor sil'is sicut dolor meꝰ. Narrat Augꝰ. xviij. de ciui· c. xix: z valerī us li. v. c. iij. de Codro rege atheniēsi q cū regio sua z ciuitas ingenti hostiū bello de/ bilitata esset humani auxilij diffidentia ad oraculū appollinis cōfugit ac p legatos su scitatus est quō taz graue bellū discuti pos set. Rndit illa ei ita finē sortit si ipe hostili manu cecidisset. qđ cū ad castra hostiū per uenisset ordinauerūt q nullo mō regem at/ thenien sem interficerent Videns ergo Co bere nisi ipe ab hostib; interficeret deponit regis insignia habitumq; paupis induit z castra hostiū ingressus ab eis interfectus ē post cui⁹ mortem pars sua z patria triump/ phauit Spūaliter illo mō fuit de xpo ppheta tū ei fuit deo pordināte q ciuitas hūani gn̄is nunq; triūpharet donec rex eiꝰ dei filius ab hostib; foret occisus. z ideo cum xpm dei filiū nullus alius vellet aut posset occi dere. idem dei filiꝰ amore humani generis liberandi formā serui accepit z sponte se oc cidi pmisit: habitu inuentus vt hō. ad phil' ij. De hac morte Bern̄. in quodā sermone O bone ihesu quid tibi z morti. Nos debui mus z tu soluisti. nos peccauimꝰ z tu luisti opus sine exemplo: gratia sine merito; cari/ tas sine modo ¶ Scdo fuit passio xpi incu/ rialis z ignominiosa mirabiliter: vñ subiū/ gunt turpissima scz ex genere ex tpe ex socio ex loco Ex genere. nam nullū genus suppli cij magis ignominiosū fuit q̄z crucis Unđ Bern̄. O bone ihesu q̄z dura q̄z aspa p hoi/ bus passus es dura verba: durioza verbe/ ra. durissima z horrenda crucis supplicia. Idē in quodam sermōe dicit sic Caput an/ gelicis tremebundū spiritib; densitate spi/ narū cōpungit· facies pulcra p filijs homi/ nū sputis iudeoz deturpat Oculi lucidio/ res sole: caligant in morte Aures que au/ dierunt angelicos cantus audiunt pecca/ toz insultus Os qđ dulcet angelos felle et aceto potat. Pedes quoz scabellū adorat cruci clauo affigunt Manus que formaue runt celos sūt in cruce extēse z affixe Lorp⁹ vulnerat: latꝰ lācea pforat. z q̄d pla Nō re mansit in eo nisi lingua vt p peccatoribꝰ ex oraret z mrem discipulo cōmendaret Hec Bern̄· Item augꝰ de q̄ttuor virtutib; car/ dinalib;. Filiꝰ inquit dei ad crucē ducit. ex/ palmat qui ē vera palma victorie Spinis coronat qui petōz spinas venit ofringere. Ligat qui soluit cōpeditos. suspendit ligno qui erigit elisos. Aceto potat fons vite disciplina cedit salus vulnerat. vita morit occidit ad tempus vitaz mors vt a vita in perpetuum occideretur mors Decille fu it etiam mors christi ignominiosa ex tem/ pore: Nam tūc tempis celebrauerūt iudei pascha suū. z fuit solennissimū festū totius anni z maioris sanctitatis Et ideo maximꝰ ppl'us confluerat ad ciuitatem de iudeis. Grauiꝰ est aūt affligi tempe quo alij gau/ dent z letant cōmuniter q̄z q̄n est tempꝰ pe/ nitentie quo alij o muniter affligunt Itez

q̄tum ad tempus: Illō tpe a iudeis patrī quo eos ex egipto liberauit. illo die expirauit. quo animā homini īspirauit. Ex parte loci fuit altus in monte qui videri poterat a longe Abominabilis. ppter cadauera mortuoz. ppe ciuitatem: vt abomīb videri posset. Ex parte societatis qz inter latrones inter cognates z in pñcia matris et ideo morte turpissima vt de eo exponat illud .ij. Nacha.vi. Ipse lysias turpiter fugiens euasit. Lysias interptat genitus z significat xp̄m a patre genitū eternaliter et a matre tpaliter ¶ Tercio fuit passio xp̄i pre iudicialis z iniuriosa qz nec p̄ fessum nec legittime cōuictum ad mortē damnauerunt sicut de eis p̄ dauid fuit pphetatū Captabunt in aiam iusti: z sanguinem innocentē condemnabunt.

Lectio.xxix.

Nec cogitauerūt et errauerūt excecauit em̄ eos malicia eoz z nescierūt sacramenta dei neqz sperauerunt mercedem iustitie. neqz iudicauerunt honorē aiaz sanctaz ¶ Postq̄z spiritussanct⁹ posuit reprobor errones opinionem Dic ponit errōis eoz fontalē occasionem Et circa hoc tria facit: Nam p̄mo ponit errōis recapitulatō. Secō causse errandi manifestatio. ibi. Excecauit em̄ illos z̄c. Et tercio errantiū triplex deceptio. ibi. Et nescierūt Dicit ergo spūssctūs p̄mo sic Nec cogitauerūt. hec. i. anime rationalis mortalitatem z vite carnalis voluptatem z iustitie puersitatem z mortis xp̄i crudelitatem Cogitauerūt ipū z errauerūt cogitauerūt p malā dliberatoz z errauerūt p vicios ā electionem Secō ibi Excecauit em̄ eos. Ponit causse errādi manifestatō ☞ A ¶ Ubi notandū q nunq̄z est errōr p̄mū peccatū actuale hoīs qz si hoīem ꝺtingat errare aut ē errōr vincibilis aut īuincibil' Si īuincibil' excusat qz ds non exigit ab hoīe nisi qd̄ hō p̄t bñ facere Si est errōr vincibilis ḡ hō deberet talem errorē p̄cauisse z cum non vitauit. sequit aliqua malicia siue vicii aliqd̄ p̄cessisse Precedit aūt q̄lībz errorem homis negligētia qn̄ homo nō desiderat scire ea q̄ deberet scire nec adhibz solicitudinē ad sciendum ea que cōueniunt statui suo. Et hec ignorantia est pctm̄ graue Et est ignorātia affectata interptatiue. licet nō exp̄sse. Sed est alia ignorātia affectata exp̄sse z est talis p quā homo non solū nō desiderat scire imo desiderat nescire Et talis non solū negligit scire imo ꝺtemnit scire. hec est innaturalis malicia qz omnis natura scire desiderat. et talis malicia facit hoīem in dispōnere se ad sciendū z facit hoīem se dare talib⁹ que sē ad sciendū indispōnūt. Ne aūt sunt maiores voluptates z iniusticie z libertates z talis malicia fuit causa ignorantie iudeoz. Excecauit em̄ eos malicia eoz id est cōceptus sciendi cū volūtate male viuendi quia in maliuolam aiam non intrabit sapia nec habitabit in corpe subdito peccatis Sap̄. p̄. Tercio ibi: Et nescierūt. Ponit errantiū triplex deceptio Decipiebant em̄ isti mali de tribus de quib⁹ in isto capl'o est determinatū Primo q̄tum ad ea que tenemus naturali reuelatōe Secō q̄tum ad ea que tenemus morali informatōe ¶ Tercio quātū ad illa que sequunt ex vtriusq̄z declaratione. Quantū ad primū dicit q nescierūt sacramēta dei id est misterium incarnationis et passionis z̄c. que per diuinā reuelationē sunt homi necessaria ad salutē: Et hec est causa quare non dū gentes multe sunt informate in fide xp̄i Cliuūt em̄ ita malez viciose cōtra legē nature q non sunt digni habere grām Lex em̄ gre p̄supponit legem nature in adulto ¶ Secō decipiebant isti quātum ad ea que tenemus morali informatōne Omnes em̄ leges ratōnales p̄supponūt iusticiā esse p̄miandaz. hoc Plato in li. suo de republica supponit. qz supponit ꝺseruatores iusticie imortaliter p̄miandos z trāgressores eternaliter puniendos Idē supponit Tulius de somnio Scipiōis z Macrobius cōmentatoz eiusdem Et in hoc secundo. istoz malicia excecauit eos. Tertio dicit Neqz em̄ sperauerunt mercedem iusti. Hoc est neqz premia danda bonis neqz penas dandas malis. Sperauerūt. sicut superius in isto capitulo determinatum fuit. Tercio decipiebant isti quantū ad illa que sequunt ex fidei z pphetie declaratōe vite q animē sancte viuentes i p̄nti q̄cunq̄

sunt plus in tribulatione vel angustijs. ho/
norabiliores erunt post mortem Ulj subdi
tur de eis sic Nec iudicauerūt honorē anīa
rū sanctaz ☞ a ¶ Dubitatio litteral
Utrū aliqua credenda supernaturalia fue
runt homini revelanda necessario ad salu/
tem. Et videt q nō. natura nō deficit in ne/
cessarijs nec abundat in sup fluis vt dr. iij.
de anīa g per ratōem naturalem pōt hō ad
quirere oem noticiā necessariā ad salutē er/
go nulla noticia requirit supnaturaliter re
velanda ¶ Preterea negare ratōem est vi/
tuperabile. Sed qui credit ea que ratōi nō
cōsonant negat ratōem ergo credere talia ē
vituperabile Sed fides suadet credere ta
lia que rationi repugnant sicut videt de sa/
cramento altaris z incarnatōne filij dei et
de mltis alijs ergo et cetera ¶ Ad oppo/
situm est apls ad He. ij. Fides est sperandaz
rerū sba argumētū n appentiū scz naturali
ter. sed sine fide impossibile est placere deo
necessariū est ergo habere fidem de non ap
parentibus p ratōem Ad questionē dicen/
dum q sic Et ratio est quia finis sue beati/
tudo humana est felicitas supnaturalis iu/
xta illud p. ad cor. ij. qđ oculus non vidit
nec auris audiuit nec in cor homis ascēdit
que preparauit deus his qui diligūt illum
ergo cum vltimus finis sit supernaturalis
ideo necesse fuit vt homo haberet media su
pernaturalia ad illum finem et hmōi sunt
fides. spes caritas. et sacramēta ecclesie no/
ria ad salutem. Ad primū dicendū q ūn
ista ppōne natura supponit p deo Ille em
est qui omia naturalia ordinat fm benepla
citum sue voluntatis z cōcedendū est q nō
deficit in necessarijs Nam si homo facit qđ
in se est satis informabit de illis que sūt ne/
cessaria ad salutem suam Unde Joha. xvi
Spūs veritatis docebit vos omnē verita/
tem glo. necessariā ad salutē ¶ Ad secūdū
qñ arguit q negare ratōem est vituperabi/
le cōcedo Sed dico q ratō cuiuslibet hois
experitur se esse defectuosum qz experimē/
to pbamus q fm quēlibet sensum faciliter
decipimur et ideo verisimile est q regulari
debemus fm ratōem superiorem Unde h
est principium christiani adulti qui vult eē
fidelis. captiuare non solum sensum ūn ob/
sequium christi. qz hoc faciūt layci. sed etiā
intellectum et hoc est valde difficile. z ideo
multo plus meretur bonus theologus qui
videt z audit hereticos cōtra fidem z tamē
assentit fidei q̄ layci moderni tempis qui
putant theologos habere scientiam subal/
ternantē ad fidem eoz quasi possent doce/
re illa et demonstrare que ipi tantūmō fidē
tenent Dicendū ergo ad formam. negādo
pbatōem minoris vicz illam q fides suadz
credere illa que rationi repugnant. sic vicz
q nulli rationi consentit sed tantum credu
litati quia sue discursu rationis et percep/
tione voluntaria veritatis fides non habe/
tur Unde hugo de sacramentis · Fides est
voluntaria certitudo absentiū supra opio/
nem et infra scientiam cōstitutoz Et Tuli
us. ij. rethorice sue Fides est perceptō veri
tatis cū firma assertione credit oz sine cau/
sarum cognitione et ergo ad credulitatem
et fidē rō requiritur z non repugnat. Exce/
cauit enim illos malicia eorum ☞ B
¶ Notandū q omne peccatum natum ē ex/
cecare spiritualiter iuxta illud zophonie. p
Ambulabunt vt ceci quia dño peccauerūt
Unde septem vicia capitalia septem infe/
runt cecitates mortales quibus cozrespon
dent cecitates copozales que in sacra scrip
tura nominantur Primo em excecat superb
bia pre sui nimia claritate Eccl. xliij. Sol
suis radijs effulgens excecat oculos. sol est
pompa glozie mūdialis z figuratur p pau
li cecitatem de quo dicit Actuū. ix. q circū
fulsit eum lux de celo z cadens in terram ni
hil videbat De hac cecitate pōt exponi illō
ad Roma. xi: cecitas ex pte contigit in isra/
el Israel interpretat videns deum z signi/
ficat hominē donis nature z fortune puen/
tum cuiusmodi sunt homies ingenioši spe/
cioši fortes et diuites Hec enim omnia sūt
superbie materia: Unde aug⁹ in quadam
epla Uicia cetera ī pctis. superbia vo etiaz
in rectis factis timenda est. ne illa que lau/
dabiliter facta sunt ipius laudis cupidita
te amittantur. Scripsit Sene. ad Lucil/
lum epla. lxxxix. q vroz sua quandā famu/
lam habuit que subito facta ceca videre de
sijt. incredibilem rem tibi narro sed ve/
ram. nescit se esse cecam sed semper rogauit
pedagogū suuz vt recedat de domo in qua

Lectio

est Dicit em̄ domū tenebrosam esse Et subdit Seneca Hoc em̄ qđ in illa videm⁹ nobis accidit. nemo se auarū esse intelligit nemo cupidum Ceci ducem querunt. nos sine duce erramus ꝛ dicimus. Non ego ambicios⁹ sum sed vrbs mea magnas exigit impensas'. non est meum viciū q̄ iracund⁹ sum quia nondum cōstitui certum gen⁹ vite: adolescentia facit Quid nos ipos decipimus Non est extrinsicū. malum nostruz intra nos est. in visceribꝫ sedet Et ideo difficulter ad sanitatem peruenim⁹ quia nos egrotare nescimus hec ille Hec fuit cecitas epi laodicij cui dr. Apoca. iij: Dicis q: diues sum ꝛ locuples ꝛ nullius egeo ꝛ nō scis q: tu es miser ꝛ miserabil's. paup cecus et nudus Scda cecitas est inuidia Et hec figuratur per cecitatem heli sacerdotis. De quo. p: Reg. iij: legimus q̄ caligauerāt oculi e'us ꝛ videre nō poterat lucernam domi anteq̄ extingueb̄at. forte sine lesione ocl'oz suoꝝ non poterat considerare lucernam ardentem. Sed q̄n fuerat extincta de die tunc potuit bene videre ¶ Isto modo est de inuidio Nam lucernam ardentem hoc ē p/sonam gratiose viuentem ꝛ prosperecoraz deo ꝛ bonis homibus merito approbandā videre non pōt quin ledat cor de p inuidiā Narrat de quodā cupidoꝛ inuidoinsimul iter agētibus q̄ vox de celo venit ad eos dicens Petat vnus vestrum quid quid voluerit ꝛ habebit. sic tamen q̄ socius eius habebit duplum. Fit cōtrauersia quis eoz p⁹ peteret Tandē inuidus Peto inquit vt eruatur mihi alter oculus De illis pōt exponi illud Isa. lix. Palpam⁹ sicut ceci parietez et quasi absq; oculis attractauimus. impegimus in meridie quasi in tenebris ¶ Tercia cecitas est iracundia in ps̄. Turbat⁹ est a furore oculus meus ꝛc. Et catho Ira impedit animū ne possit cernere verum. Hec figurat per cecitatem Lamech qui habens arcum voluit sagittare putans occidere feram occidit hoiem scz cayn sicut narrat magister in histoꝛijs sup. iiij. ca. Ben Ita est d iudicibus excecatis per iram ꝺ tra personā accusatam Putant em̄ se occidere ferā id ē vindicare peccatum. et ira impediente occidunt personam De talibus scribit ad eph. iiij. Ignorantia est in illis ꝓpter cecitatem cordis eorum. Quarta cecitas est accidia et figuratur per cecitatem Thobie qui dormiendo cecitatem incurrit. Thobie. ij. ¶ Quinta cecitas est cupiditas que facit homines similes talpis fodientibus semper in terris hec est cecitas que facit hominē pauperem et mendicum Unde figuratur p cecitatem mendici qui sedebat secus viam. p pe hiericho ꝛ mendicabat a turba p:etereū te Luc: xviij. Seneca epistola: xxxviij. Nō qui parum habz sed qui plus cupit pauper est Quid refert quantum illi in arca quantum in horreis iacet quantū prestet paleas aut feneretur si alieno imminet si adquirenda computet Quis sit diuitiarum modus queris. primus habere qđ necesse est. proximus quod satis ē ¶ Sexta cecitas est gula que frequenter excecat hominem et spiritualiter et corporaliter. puerbio. xxiij. Cui ve cuius patri ve cui rixe cui fouee. cui sine causa vulnera. cui suffossio oculorum Nō ne bis qui morantur in vino ꝛ student calicibus epotandis Hec designatur per cecitatem ceci nati De quo narratur Johā. ix. ¶ Septima cecitas est luxuria et amor voluptuosus qui aufert homini iudicium rationis quia omnis amor cecus non ē amor arbiter equus. Nam deforme pecus iudicat esse decus. Unde fm Grego. xxxi. moraliū Cecitas mentis est prima filia luxurie Unde dicitur metrice: Mēs excecatur que luxurie famulatur Hec significatur p cecitatem samsonis Judicū. xvi: quem dalida amica decepit ꝛ philesteis tradidit excecandum. Figuratur etiam per cecitatem a qua percussi fuerunt zodomite Gen. xix. cum vim fecerunt Loth vt angelis fuissent abusi qui in forma hominum extiterūt apd Loth hospitati. Ab istis cecitatibus nos custodire debem⁹ qui sumus viri ecclesiastici et literati quorum vnicuiq; dicit Isa. xlij. Dedi te in lucem populi in fedus gentium vt aperies oculos cecorum vt educeres de conclusione vinctum de domo carceris sedentem in tenebris

Lectio tricesima

QVoniaz deus creauit hoiem inexterminabilē et ad ymaginē sil'itudinis sue fecit illum Inuidia aūt dyaboli mors intrauit in orbem terraz. imitant aūt illū q̄ sunt ex parte illius ¶ Postq̄z spūssctūs posuit recapitulando errorē ponentiū aīe hūane corruptibilitatē Hic incipit oñdere eius dem erroris falsitatem Et primo facit hoc in generali oñendo aīe ratonalis naturalem nobilitatē Scdo oñdit in spēali idem p aīe ratonalis moralē bonitatem. c. iij. ibi: Justoz aīe in manu dei sunt ¶ Circa primū duo facit. nā pmo oñdit q̄ hō a deo factus est immortalis i arbitrio sue volūtatis Scdo oñdit primordiū nre mortalitatis ibi. Inuidia aūt In pma pte duas ponit hois prerogatiuas spēales vicz' valitudinē imortalitatis quantū ad corpus sil'itudinē diuini erroz reprobaz qui negauerūt mercedē iustis et honorē sctārū aniaz post hanc vitaz ostendit falsus primo q̄ deus creauit hoiem inexterminabilez in quo differt a brutis et generaliter a quibusdā elemētatis. Scdo q̄ creauit eum ad ymaginem et similitudinē suam in quo differt a corporib celestibus que licet sint corpalia tñ sunt inanimata ☞ A ¶ Circa primū sciendū q̄ primus parens in statu innocentie habuit posse mori si peccaret et habuit posse nō mori si peccatum vitaret Et ideo q̄tum fuit ex parte dei creauit hominē inexterminabilem fm corpus et ō hoc tractat. ij. sen. distin: xix. ¶ Circa scdm sciendum q̄ cerere creature alie ab homine vestigium dei habent id est quandā obscurā notificatonem sed solus homo inter corpeas creaturas ymaginem dei habet que cōsistit in intelligentia: memoria et volūtate i quo est ꝓcessio verbi a meōria dei patris et amoris ꝓcessio ab intelligentia et volūtate. Uñ memoria corrīdet patri: intelligētia et verbum filio. volūtas siue amor spiritui sancto De hac ymagine tractat btūs aug⁹. ix: x. xi. xiij. xv. de trinitate Diffuse Et mgr. sentē. li: ij. disti. xvi. per totū Sunt ergo hic due ratōes cōtra anime corruptibilitatē Quia potest de anime corruptibilitate dupliciter dici Uno modo q̄ non esset corruptibilis per se sed per accidens ad corruptonem corpis Scdo etiam q̄ in se ex natura corruptibilis esset De primo arguit sic Talis deberet homo esse naturaliter qualis est a deo creatus fm corpus. sed fuit creat⁹ inexterminabilis fm corpus. ergo. rē. Secundo sic Anima humana est creata ad ymaginē et similitudinem dei. sed dei nobilissima cōditio est immortalitas et incorruptibilitas ergo anima humana est immortalis et incorruptibilis Consequenter ibi Inuidia autē dyaboli mors intrauit in orbem terrarū: Ostendit spiritus sanctus primordiū nre mortalitatis Et circa hoc duo facit Primo ostendit quomodo intrauit mors corporalis Secūdo quomodo perseuerat mors spiritualis. ibi. imitantur: Primo ergo dicit sic Dyabolus post casum suum videns hominem ad eternam vitam creatum. ad quā ipe ab eterno creabatur et per superbiam p didit. homini inuidit et ipsum hominē ad peccandum tentauit. sicut patet. Ben. iij. Homo autem habens p̄ceptum: et q̄ si peccaret moreretur. peccauit et peccatum toto suo genere conquisiuit: quia sub illa lege prohibitionem acceperat ligni vetiti. Secundo de morte spirituali quare anime ad inferna descendunt Hec est causa: imitatio videlicet dyaboli in peccando Unde q̄ nō peccant non sunt obnoxij mortis Et hec est sententia textus licet sit plen⁹ dubitatōibz ☞ B ¶ Queritur tamen vtrū corpus primi homis fuisset incorruptibile dato q̄ in statu innocentie perstitisset ¶ Et videtur q̄ non: quia omne cōpositum ex cōtrarijs ē de necessitate materie corruptibile ij Phisi. sed corpus hominis in statu innocētie fuit compositum ex contrarijs sicut nūc est et eiusdem speciei per omnia ergo rē.

¶ Preterea i statu innocentie fuit nutritō generatio et augmentatio. et per consequēs deperditio nature. quia alias nō fuisset necesse q̄ adam saltem cōmedisset. quia fuit creatus in sufficienti quantitate et ideo frustra comedisset. nec ꝓpter nutritionem et generationem que in ꝓnulis esse constat prōpter solidatōz masse corporee vel carnis indiguisset nutrimto q̄ dep ditōe nutritōe

Lectio

et augmentatõe ac generatõe. ergo habuissent corpa corruptibilia. qđ est ꝓpositum. ¶ Preterea ponam⁹ q gladius vel securis cũ bono impetu attigisset collũ vni⁹ in statu innocẽtie certũ ẽ q habuisset corpa molliora q̃ sit ferrũ. si fuisset caro vnita cũ ferro. ergo collũ cessisset. qz naturaliter molle cedit duro. et maxime duro acute figure. g̃ ꝛc. ꝛ tunc potuit vnus aliũ occidisse: vl̃ hõ potuit a bestia l'a casu fuisse occisus ¶ Preterea hec est diffinitõ homis q sit aiał rationale mortale. viij. meth. sed in statu innocentie fuisset homo vniuoce g̃ ꝛc. ¶ Preterea calor naturalis agit in humidũ radicale ꝺ tinue et illud humidũ nõ põt restaurare ꝺperditũ sicut fuit vel ita puꝛ. g̃ per admixtionẽ humidi nutrimenti aliq̃ ꝺficiet naturaliter. g̃ cum tunc fuisset ꝺperditio humidi radicalis fuisset finaliter corruptus. ¶ Ad oppositũ est apl's ad Ro. vi. in fine. Stipendiũ peccati mors g̃ si hõ nonpeccasset mortu⁹ ñ fuisset ¶ Preterea pena ñ ꝓcedit culpaz ergo añ peccatũ nõ fuisset mors igit ꝛc: Ad questionẽ dicẽdũ q sic. Primo tamen notanda sunt duo. Primũ est q immortalitatẽ nõ habuisset a natura sed a diuina gratia qz fm dyonisi. de diuinis noib⁹ c. iiij. Naturalia em̃ data demonib⁹ nõ perierũt ꝓpter peccatũ. Et similiter mortale non est differẽtia essentialis homis vt argutum est ¶ Scõm est q homi fuisset ex spẽali gra ꝺditoris imortalitas corpis cõcessa. Cui⁹ ratio qz homo fuisset ordinat⁹ ad finem supra naturã suã corporeã ergo decuit q in ipa institutõe aliquid sibi esset collatũ supra facultatẽ principioꝝ naturaliũ. que sunt aia ꝛ corpus Habuit ergo aiam ꝓ donum gre supnaturalis q quãdiu ordinem obedientie seruaret ad deũ corp⁹ viuificare posset in perpetuũ. ꝛ ideo corpus hominis si hõ non peccasset corruptũ non fuisset de hoc vide sanctũ Thomã. ij. sen. distin. xix.

☞ b ¶ Tercio sciendũ q in rebus corporalibus quadruplex modus inuenitur. Unus est generalis q videlicet omẽs res habent sue duratõis peryodũ sicut dicitur iij. de generatõe Secũdus est ꝓpter ꝓdominũ excessiuum vnius cõtrarioꝝ et hoc dũtarat in mixtis dum illa armonia prediera soluit quã forma substãtialis requirit Tercius est q calor qui est instrumentũ anie vegetatiue ꝺsumit humidũ in qđ agit ꝛ cũ nõ possit illud humidũ restaurari naturaliter in sua puritate semp admiscet cũ humido nutribili ꝛ sic fit impur⁹ sicut vinũ mixtum aqua fit debilius ꝛ tantũ misceri potest q fiat aqua sicut dicit ꝓmo de generatione in fine: ita humidũ radicale ꝺsumit finaliter et animal moritur. Et similiter fit de planta deficiente illa restauratione ꝛ hec est mors naturalis Quart⁹ mod⁹ corruptõnis est ꝓ violentiã ab aliquo extrinseco agẽte vt gladio igne vel huiusmodi. Modo cõtra duos primos modos datũ fuit aie q fm cõditionẽ sue immortalitatis corpus pficeret ꝛ perpetuam equalitatem complexionis cõferret ¶ Contra tercium modũ corruptõis habuit homo illũ donum q ꝓ esum lignoꝝ de paradiso concessoꝝ fiebat restauratio deperditi ad certum temp⁹ ꝛ qz illa restauratio est cum admixtõne humidi extranei debilitantis humidum radicale magis ac magis. Ideo homo habuit lignum vite cuius virtus erat alimentum taliter assumptum in perfectam assimilatõnẽ adducere et facere humidum radicale totum ita recens sicut fuit in principio nature condite. ¶ Contra quartũ modum corruptionis qui est ꝓ violentiam conseruabatur homo per diuinam prudentiam et ꝓpriam prudentiam vt ab extrinseco nihil potuit pati corruptiuum. ¶ Ad primũ dicendũ q concludit q corpus hominis fuisset corruptibile ꝓpter cõpositionem ex contrarijs nisi fuisset diuinitus ꝓseruatum ab extrinseco ꝓ subsidiũ diuine prudentie ꝛ ab intrinseco ꝓ gram originalis iustitie Ad secundũ patet qũo fuisset facta restauratio deperditi cõmuniter ꝓ esum lignoꝝ paradisi ꝛ quando necesse fuisset ꝓ esum ligni vite qđ nunq̃ fuisset necessarium nisi in sensibili debilitate nature ꝓ recreatione recuperanda sicut superi⁹ dictus fuit ¶ Ad terciũ qđ est de extrinseco nocumẽto dictũ est q ꝓ ꝓpriã prudentiã et diuinam prudentiã nihil hoi extrinsecũ nocuisset nec molle duro cessisset nisi sicut aie placuisset si nõ peccasset ¶ Ad quartũ ꝓz q fuit anial rationale mortale. i. natũ mori naturaliter sic tñ fuit ordinatũ a ꝺo q illa aptitudo moriendi nũq̃ fuisset in actum ꝺducta.

nisi homō pecca ſſet. Et ideo hō habuit ī ſua poteſtate mori ⁊ nō mori: poſſe mori ⁊ non poſſe mori ſtante lege data ⁊ ideo fuit mortalis p̄ naturā ⁊ īmortal' p̄ grām. ¶ Ad q̄n tū de actōe calidi naturalis ī humidū radicale dictū eſt q̄ p̄fecta reſtauratio illi⁹ humidi fuiſſet facta p̄ eſum ligni vite. Hoc tñ nota q̄ lignū vite nō habuit ex ſua ꝓtute naturali dare homī p̄petuitatē viuendi. quia cū eſſet res creata virt⁹ ſua finita fuit ī duralitate. Et ideo nō cōtulit fortitudinē humidi radicalis niſi ad certū temp⁹ quo lapſo homo iterū comediſſe debuit ſi ita diu ꝓſtitiſſet nō aſſumptus ad celū integraliter. Sed cōtra arguit̄ p̄ illud Gen̄. iij. Ne forte ſumat de ligno vite et viuat in eternum. Dicendū q̄ ly in eternū accipit̄ ibi p̄ eo q̄d ē diuti⁹ q̄ deberet ſm naturaz corpi hūano ceſſam. vl' a p̄ncipijs intrinſecis p̄cedentē. Inuidia aūt: ¶ De inuidia nōn dū q̄ inuidia ē topicū caritat⁹ niſi em̄ inuidia eēt q̄libet de bono alteri⁹ gauderet ⁊ de malo alteri⁹ doleret qz ꝓ ē ꝓ p̄tū caritat⁹ vñ Aug. ſup Jo. Tolle inuidiā et tuū eſt q̄d habeo. tolle inuidiā ⁊ meū eſt q̄d hēs: glo. ſup illd̄ pſa. xlv. Ego dñs formans lucē ⁊ creās tenebras. Od̄ eſt vita ſerpētis mors eſt hoīs ſicut venenū. ⁊ econtra humor aque⁹. i: ſalua eſt vita hoīs ⁊ eſt mors ſerpētis Jſtomō q̄d ē vita ꝓtuoſi ⁊ boni hoīs. eſt mors inuidi ⁊ q̄d in bono viro mors vel damnū eſt eſt inuido vita. ¶ Scdo eſt hoſtiū inq̄tatis hic. Per hāc occiſus ē abel a cayn. iacob trībulatus ab eſau Joſeph venditus a fratribus Dauid p̄ſecutus a ſaule. xp̄c traditus a iudeis Mat. xxvij. Sciebat em̄ q̄ p̄ inuidiā tradidiſſent eū Jſtud hoſtiū fere null⁹ pōt vitare Seneca li. ſuo de moribꝫ. Et ſi nullos inimicos tibi fecit iniuria. mltos tñ fecit inuidia Eccs. iij. Induſtrias aīaduerti patere inuidie ꝓximi. ¶ Tercio eſt viciū vl' putredo ſanitatis: puer. xiij. Uita carnis ſanitas cordis: putredo oſſiū inuidia. hoc tñ eſt iuſtiſſimū viciū q̄ eſt in ſui auctoris ꝓximū. vñ Hugo de ſcto victore. Juſti⁹ inuidia nihil: q̄ ꝓtinus ipm auctorē punit cor cruciatq̄ ſuū Un̄ baſili⁹ Sicut ruborigo ferrū ſic inuidia aiam de qua naſcitur corrumpit. Et ideo maximā iniuriā faceret de⁹ inuidio ſi poneret eū in celo. q̄ ibi ē ſūma felicitas in ꝓximo ⁊ p̄ oñs ſūmū nocumentū eſſet inuido. ⁊ ideo erit in inferno vbi nihil videbit cui iuidere poterit. p̄. pe. ij. Deponētes oēm maliciā et oēm dolū ⁊ ſimulatōem ⁊ inuidias ⁊ oēs d̄tractōes quaſi mō geniti infātes rōnabiles ſine dolo lac cōcupiſcite ſcilicet caritatis

Capitulū tercīū
Lectio. xxxi

Iſtorum anime in manu dei ſunt ⁊ nō tāget illos tormentū malicie. viſi ſūt oculis inſipientiū mori et eſtimata eſt affli ctio exit⁹ illoz ⁊ ab itinere iuſto abierūt in exterminiū ⁊ qd̄ in nobis eſt iter exterminij illi aūt ſunt in pace. ¶ Poſita ⁊ enarrata opinione reprobor in capl'o ſcdo p̄ totum. Hic cōſequēter agit̄ de illius opinionis reprobatōe Sicut em̄ opinio ꝓtractata. ꝓmo p̄ſuaſit anie mortalitatē ⁊ poſtea oēs hoīes inuitauit ad vite voluptatē ⁊ ad iniuſticiaz ſine timore pene exercendā Jta hic ſacroſa cta fides catholica. A ꝓrio p̄ſuadz aīe p⁹ hāc vitā iuſtā remūeratōem Scdo inuitat ad iuſticie dilectōem. ibi: Audite nunc reges. Prīa ps ſic ordinat̄ q̄ mixtim viciſſim ⁊ alternatim. Hūc agit de remūeratōne iuſtoz p⁹ mortē. Hūc de punitione maloz et diuertit ſe mō ad iſtos. modo ad illos vt oñdat q̄ ſiue in p̄mio ſiue in pena imortaliter aīe ſp viuūt. Procedit g̃ ſic. Prio ppoit q̄d iuſti p̄cipiēt in futuro finaliter. Scdo q̄d ſuſtinēt in p̄ſenti ꝓpaliter ibi. Et ſi coram hoīb⁹. ¶ Circa ꝓmū: lectio hodierna diuidit̄ in duas ptes. Hā ꝓmo oñdit q̄d cōtigit aīabus iuſtoz. Scdo oñdit q̄d de eis iudicaūt ſm fatuitatē mūdanoz ibi. Viſi ſūt oculis ⁊c. Dicit g̃ primo ſic. Impij dixerunt q̄ non eſt refrigeriū in fine hominis. ⁊ q̄ homis ſiue iuſt⁹ fuerit ſiue malus nulla erit dīna q̄ aīa cū corpe morieꝰ ſiue corrūpet. Hz certe hoc eſt falſum. Nam iuſtorū anime in manu dei ſunt id eſt in dei ꝓtectōe ⁊ gubernatione. Uerum q̄ iuſtorum corpora tam in vita q̄ in morte in poteſtate hominū ſunt: Sed certe iuſtorū aīe nec in morte nec ī vita ſūt in manu hoīm nec dyaboli. ſed tantū

Lectio

dei Ulñ Job:ij. Dixit dñs ad sathan Ecce in manu tua est. verūtamē aiam illius serua. glo. in ipa instícia p missiōis miscet quedā libera pietas q̄ si totū desereret hō q̄d esset Serua inquit. non q̄ ipe seruet sed ne audeat irr̄ūpere ne tentando superet Unde Boeti⁹:ij. de cōso. p. vi. pbans q̄ dignitas nō pōt hoiem facere felicē derideno hoim mortaliū dignitatē Dicit q̄ aio homis nisi hō velit nullus pōt dñari: Nunq̄d libero imp abit aio. Nunq̄d mentē firma ratōe sibi herentē d̄ statu ppie quietis amouebit. Quasi d. nō. g̃: iustoz aie in manu dei sūt tam in vita q̄z in morte Sapīe. vij. In manu dei sumus et nos t sermones nostri. Et ideo ɔ̃ns est q̄ nō tanget illos tormentum mortis Dra est inter tactū naturalē. t tactū mathematitū Tactus naturalis est cum passione. q̄z quidq̄d tangit patit. sicut ptz ij. de aia. t p̄mo de generatōe. Tactus autē mathematicus non est nisi intrapositō corpoz quorū vltima sunt sil' sicut corpa celestia tangūt se Ulr g̃ dicere q̄ iustos i morte sua nō tāget tormentū mortis tactu vicz naturali. qui fit cū passiōe t afflictōe q̄ inutiliter tangent frequēter Hoc aūt tormentum mortis ɔsistit in tribo. fm Beryn· Est em in morte maloz dolor in exitu. horror in trāsitu. pudor in dei cōspectu Sed certe ista nō erūt in morte iustoz imo p̄ciosa in ɔspectu dñi mors sctōz eius. Unde dicit quidam sctūs. mors nihil aliud est q̄z exitus aie de carcere. finis exilij. laboris consumatio. ad portū applicatio· peregrinatōis finitō. oneris grauissimi depositio. de equo furioso descensio. de domo ruinosa liberatio. oim egritudinū terminatō. oim piculoz euasio. omniū maloz ɔsumptio. oim vinculoz dirruptio. debiti nature solutio. reditus in patriā ingressus in gloriā. De qua dicit Eccs. p. Melior est dies mortis die natiuitatis Et puerb. xvij. Justus sperat in morte sua. et ideo fatuū est et irr̄ationabile ppriam mortem nimis timere t mortem alterius nimis dolere: De prima fatuitate loquitur Cipr̄ianus Et ponitur in canone. xxij. q. ij. q̄z preposterum est quāq̄z peruersum vt cū dei voluntatem fieri postulamus· quando dominus euocat nos t accersit d̄ h̄ mūdo ñ statim volūtatis eius imperio parem⁹· obnitimur et reluctamur t mōre seruoz ad conspectū dñi cū tristicia t merore pducimur. ereuntes hic necessitatis vinculo non volūtatis obsequio. t volumus a deo p̄mijs celestibus honorari ad quē venim⁹ inuiti hec ille De fatuitate p morte amicoz nimis dolētiū loquit Aug⁹: de vera religione: c. xxij. Qui pfecte inquit deū diligit non afflig̃t morte cuius q̄z. qm̄ qui toto aio deum diligit nouit nec sibi perire q̄d deo nō perit. deaūt est dñs viuoz t mortuoz. hec ille. Ex quo patet simplicitas illoz q̄ p morte horoz irr̄ationabiliter contristant. Sed pro quorū morte nos dolere ɔuenit. docet ysidor⁹ li. ij. de ūmo bono Illi inquit deplorandi sunt in morte. quos miseros infern⁹ ex hac vita recipit nō celestis aula letificandos includit Tul⁹ de paradoxis. Mors est terribilis his quoz cū vita omia merita extinguūt non his quoz laus emori nō pt Et de talibus dicit q̄ non tanget illos tormentum mortis. Hoc figuratū est in tribo pueris Daniel'. iij. Illos autē non terigit ignis neq; constritauit nec quic̄q̄ molestie intulit Consequenter ibi. Ulsi sunt oculis insipientiū Ostendit quid de iustis affligit p iustícia in hac vita iudicat fm mūdanoz fatuitatē Et circa h̄ duo facit Quia primo ponit eoz estimatōem Scdo ponit eoz deceptiōem. ibi. Illi aūt sunt in pace Dicit g̃. Justi precedētes nos visi sunt oculis insipientium In psal. Dixit insipiens in corde suo nō ē deus. mori totaliter in corpe et aia q̄d falsum est cū mors iustoz nō sit nisi requies a labore Apoc: xiij. Immō ia dicit spūs vt requiescāt a laboribus suis Estimata est afflictio exitus illoz̄ precise nihil aliud. vnde non iudicauerunt q̄ fuit ingressus in vitā eternā sed tm fuit afflictio Sed paul⁹ fuit alterius opinionis qui dixit ad Phil. p. Cupio dissolui et esse cum christo Secundo vlteri⁹ iudicatū est q̄ ab itinere iustoz erunt in exterminiū id est in annihilatōem et nullū alium fructum iusticie receperunt Hec tñ clausula fm Rabanū non est d̄ rectu Sed antiqui et moderni eam h̄nt Dicit est q̄ in ecclesia in epla de martiribus trāslitur Tercio vlteri⁹ iudicatum est q̄ mors iustoz̄ non solum est afflictio imo q̄d est iter exterminiū a nobis id ē de nobis qsi nō

sit aliud mors q̄ iter nos exterminans id ē extra terminos humane vite ponens Ulti mo ibi Illi aūt sunt in pace. Oñdit istorū insipientium deceptionem nam vbi puta bant iustos exterminari afflīgi z annihila ri iusti eripiunt de hoc seculo neq̄z sunt in pace. Isa. xxxij. Sed debit populus me⁹ in pulcritudine pacis z̄ z in requie opulenta

B Dubitatio ſ̄alis Utr̄z aie de functoꝝ habeāt distincta receptacula post hāc vitam sibi diuinit⁹ deputata Et videt q̄ nō q̄ tunc aie tales vl' p̄nt ab illis recep taculis recedere vl' nō. si sic ergo aie dānate et aie exītes in purgatorio possent minue re penā. z anie exītes in celo possent minue re gaudiū suū. Oña ptz q̄ loca penalia au gēt penā. z loca letitie augēt gaudiū: aliter frustra talia loca deputarent z p Oñs relin quendo loca sua diminuerēt de suo gaudio si essent beate z minuerent suam penā si es sent non beate Hi dicat q̄ anime defuncto rū nō p̄nt p̄o libitu suo loca illa dimittere Cōtra hoc est q̄d p̄bat Aug⁹. libro suo de cura p mortuis agenda inter mediū z finē q̄ aliqui ex mortuis mittant ad viuos per hoc q̄ Mat. xvij. Moyses in transfigura tōne dñi apparuisse legit cum helya z tñ cō stat moisen ante fuisse defunctū Itē Hiero. redarguit vigilantiū sup hoc q̄ dixit anias nras non posse adesse tumulis suis q̄n vel lent p hoc q̄ sequunt agnū quocūq̄z ierit. sz agnus est vbiq̄z. Item demones toto orbe mira celeritate vagant ergo incōueniēs est dicere aias alicubi esse inclusas vsq̄z ad die iudicij Itē grego. xiij. dyalo. narrat d̄ mul tis mortuis qui viuis apparuerūt C Pre rea ad questionē. si sic tūc sinus abrae fo ret vnū de illis receptaculis Oña patz quia eccl̄ia orat in officio sepulture sin⁹ abrae eā suscipiat: sed falsitas Oj sequētis ptz. q̄ē in inferno vel q̄ fuit limbus patrū vbi nul la aīa mō recipit post xpi passionē C Prete rea si sic purgatoriū foret vnū receptaculū Oñs falsum. q̄ aie decedētes in caritate va dunt ad purgatoriū si habeāt culpā venia lem vel obligatōez ad penā. Sed purgato rium est vnus locus inferni sub limbo pa tum. alias aie patrū purgande fuisse in lo co superiori viderent. tam añ purgatōez q̄z post C Ad oppositū est Aug⁹. Ench. c. iij.

Est tps q̄d inter mortē hoīs z resurrectōez vltimā aias abditis receptacul' tenet put vnaquaq̄z digna ē vel requie vel erūna Itē glo: sup illd̄ p. ad Thessa. iiij. sil' rapiemur z̄c. Dicit q̄ oēs aie que de seculo exierūt hnt diuersas receptiones Ad questionē dicen dū q̄ sic. q̄z sicut grauitas in corpib⁹ req̄rit diuersa loca. sicut ptz. iij. de celo ita meritū z demeritū diuersa req̄rit loca p aiab⁹. Ut̄ q̄d est corpi leuitas hoc est aie meritū. z ḥ q̄d est corpi grauitas. hoc est aie demeritū z sicut ḡuia q̄n generant statim ad loca sua mouent. nisi impediant sicut ptz. viij. phi. z. iij. de celo: ita aie stati q̄n a corpe sepan tur ad loca mouent. male ad infernum. bo ne ad celū nisi inueniant aliq̄d impediens per culpam venialem z reatū pene non so lutum habent igit̄ distincta receptacula

C Est ergo notād̄ū q̄ de istis receptaculis aniaꝝ post earū sepatōem loqui possumus dupliciter Primo mō de lege cōi. aliomō de dispensatōe speciali Primo loquendo sūt quattuor receptacula animaꝝ vicz. Infer nus damnatorū Limbus puerorū p̄ originali. purgatorii p̄ venialī. z celum p̄ pfecte bonis. Quintū receptaculū ante christi passionem fuit limbus patrū qui tunc dice batur sinus abrae hoc de lege cōi De dispen satione speciali habent aie receptacula alia inter homies in quibus purgant ad informatōem z ad coꝝ celeriorem redemptōem et ita diuersimode deputant sicut ipis viuē tibus expedit C Sedo notandum q̄ spaci um infernale in quattuor portiones distin guitur In infima sunt damnati p̄o pecca to actuali mortali. In secunda damnati p̄ petō originali In tercia anie que purgant de lege cōmuni In quarta fuerunt anie pa trum antiquorum vsq̄z ad resurrectionem xpi C Ad primū argumentū dicēd̄ū q̄ ani mas a suis receptaculis r̄cedere dupliciter pōt intelligi Uel simpliciter vel ad temp⁹ Simpliciter sic q̄ nunq̄z redeant. sic nulla recedet que est in inferno vel purgatorio. Ad tps dupliciter vel ex lege nature z sic non. vel ex ordine diuine pidentie z sic cō cedendum est. q̄ redeunt interdum ad vi uentes sicut docet Aug⁹. in libro suo de cu ra p̄o mortuis agenda Hoc tamē interest q̄ anie sanctoꝝ possunt cum volūt viuētib⁹

intereſſe, Alie aīe non ſed ſolū diuina permiſſione Etiā damnati apparuerūt viuentibus ad viuoꝝ ꝓmunitōem. ¶ Ad ſecūdū de ſinu abrae Dicendū eſt ſm Aug. xij: ſuper Heñ: Sinus abrae dicit requies ſctōrū qui olim fuit limbus nunc vero eſt celuz ſicorat eccl'ia ¶ Ad terciū dicendū q̄ tenet ꝓbabiliter ex dictis ſanctoꝝ q̄ locus purgatoꝝij eſt locus vicinus inferno De lege cōi. Juſtoꝝ aīme in manu dei ſunt ☞ c

¶ Notandū q̄ inter iuſtū z impiū inuenio quadruplicē dīam in ſcriptura Differunt em̄ viuendo moꝛiēdo pariendo z penitēdo Viuendo q̄ iuſti viuūt in pace z trāquillitate Impij in diſcoꝛdia z cōtrarietate Jn ps. Pax multa diligentib⁹ legē tuā De impijs vero dicit Jſa. lxviij. in fine: Nō ē pax impijs dicit dñs. ſignanter dicit ps. Pax multa diligentib⁹ legem tuā. Non ſic diligentib⁹ legem mūdi ☞ b Illi ſūt ſemper in ꝓtentōib⁹ in diſcoꝛdijs z rebellionib⁹ Unus q̄ audiuit iura p̄ ſex annos vel ſeptē faciet maiorem brigam in vna cōmunitua. q̄. xvij. ſapientiſſimi clerici Chriſt⁹ em̄ iuſtis legauit pacem Joh. xiiij. Pacem relinquo vobis. z Eccs. xlv: Statuit illis teſtamentū pacis ¶ Scdo differūt moriēdo q̄ moꝛs iuſti eſt eius ſpes z ꝛ ſolatio: moꝛs aūt iniuſti eſt deſperatō. puer. xiij. In malicia expellitur impius. ſperat iuſt⁹ in moꝛte ſua ſed puerb: xi. Moꝛtuo homīe impio vltra nulla erit ſpes. Si omnes fratres z ſacerdotes mundi celebrarēt ꝓ aīa ſua, ſi moꝛtuus eſt ſine penitētia fruſtra fieret vñ Aug. xij. de ciui. dī. c. ij. Si de aliquib⁹ malis ita cōſtaret q̄ ſunt damnati ſicut nunc conſtat de demonib⁹. eccleſia non plus oraret ꝓ eis q̄ ꝓ dyabolo Et a multo fortioꝛe Non eſt ſpes impio modo defuncto z hoc loquendo de lege modo cōiter vſitata ¶ Tercō differt iuſtus z impius in paciēdo q̄ iuſtus ſuſtinendo aduerſa ſe exhilaret Jniuſtus ſuſtinendo ſemp murmurat De iuſto puerb. xij. Non ꝛ triſtabit iuſtū quid quid ei acciderit Item puer. x. in fine Labia iuſti cōſiderant beneplacita. z os impioꝝ peruerſa. ¶ Quarto differūt penitēdo. q̄ iuſtus i bene viuendo ſemp ſe accuſat: impi⁹ male viuendo ſemp ſe excuſat De iuſto puer. xviij. Juſtus ꝓioꝛ accuſatoꝛ eſt ſui. Et in eodez

Jmpius cū in ꝓfundum petōꝝ venerit cōtemnet Item ibidē. x. Os impioꝝ operiet iniq̄tatem ☞ c ¶ Notandū q̄ anie iuſtoꝝ in p̄ti in manu dei multipl'r ſūt Sūt em̄ in manu dei ſuppoꝛtantis. Jn manu dei cōfoꝛtantis Jn manu dei caſtigātis Jn manu dei cōſeruātis Primo ſunt in manu dei ſuppoꝛtantis. Nutrix em̄ puez incipiente incedere continet inter manus z ex ea parte qua cadere credit ſupportat manū ſuā ponendo ne cadens ledat Chriſt⁹ eſt nutricius noſter Ozee. xi. Ero em̄ nutricī⁹ effraym z brachijs meis poꝛtabo eos. Effraym interꝓetat creſcens z ſignificat nos viatores qui creſcere debemus de virtute in virtutem Due manus dī iuſticia z miſericoꝛdia in ps. Jn manus tuas ꝰ mēdo ſpiritū meū Juſticia dirigit vt bene incedamus miſericoꝛdia ſubleuat ne nimis ledamur Jn ps. Cū ceciderit iuſtus non collidet q̄ dominus ſupponit manū ſuam ¶ Scdo ſunt in manu dei cōfoꝛtantis Ezech. iij. Man⁹ em̄ dñi erat mecū cōfoꝛtans me Falco nobilis paſcitur z recreat manu dñi ſui Alias ſicibum haberet in ſuo regimine anolaret a domino ſuo Jdeo de⁹ ſic eos paſcit beneficijs q̄ ſemp eos tenet in manu ſua quā manum q̄n vult claudit z patimur egeſtatez ar q̄n vult aperit z habemus copiā largitatē. Jn ps: Oculi oīm in te ſperāt dñe z tu das eſcam illoꝝ in tpe oꝛtuno. Aperis tu manū tuam z imples omne aīal benedictione Et iterū in ps. Aperiente te manū tuā oīa implebunt bonitate Alias em̄ a deo anolarēt Ozee. ix. Effraym quaſi auis anolauit. Sic qui nimis abundant terꝛenis anolant a deo ſicut falco a dño ſuo q̄n nimis ſatiatur ¶ Tercio ſunt iuſtoꝝ aīe in manu dei caſtigantis Q̄n em̄ medicus manu ſua propinat infirmo z pretentat bibendo faciens fidem credentiā licet medicina ſit valde acuta infirmus acceptat Chriſt⁹ medic⁹ ē ꝛ calicem ꝓreguſtauit tribulatōis. quē nobis ꝓ remedio infirmitatis peccati ꝓpinat in ꝓſenti. Et ideo caſtigatōnes ſuas filiali benignitate ſuſcipiamus. in ps. hūc humiliat z hunc exaltat. q̄ calix i manu dñi vini merī plenus mixto: ¶ Quarto ſunt iuſtoꝝ aīe in manu dei cōſeruantis. Un illud q̄ homo continue in manu tenet illud bñ cōſer-

nat Xp̃c aũt in manib⁹ suis nos seruat Do
let etiã hõ dicere qñ hz nomẽ alteri⁹ scrip/
tũ in libro suo habeo illũ in libro meo Xps
aũt nos in manib⁹ suis scripsit ita q̃ nõ põt
nostr̃ oblíuiſci. Isa:xlix. Nunquid põt mu
lier oblíuiſci infantem suũ vt non miſereat
filio vteri sui. Et si illa oblita fuerit ego tñ
non oblíuiſcar tui ecce in manib⁹ meis de/
scripsi te. ¶ Sed tamẽ aliter habet aĩas iu/
stor̃ et aliter aĩas peccator̃ qñ em̃ ita est q̃
aliquis est dñs alicui⁹ manerij̃ & dimittit
illud in aliena custodia ita q̃ alij ad certus
terminũ capiunt fructũ illi⁹. dicim⁹ q̃ licet
manerij̃ sit talis dñi nõ tñ est in manu sua
sed tunc p̃prie qñ inhabitat & recipit fruc/
tũ & vsum tunc dicimus esse in manu sua.
Modo dñs bene est dñs peccator̃ & tamẽ
non inhabitat eos per grãm. nec recipit fru
ctus ab eis. et ideo nõ anime peccatorũ sed
anime iustor̃ in manu dei sunt

Lectio. xxxij.

Et si corazꝫ ho
minib⁹ tormẽta passi sunt spes
illor̃ immortalitate plena est. in
paucis vexati. in multis bene disponentur
Quoniã deus tentauit illos & inuenit illos
dignos se ¶ Postq̃z spũs sctus declarauit
quid iusti hoies p̃cipient in futuro eternali
ter Hic cõsequenter oñdit quid sustinẽt in
p̃senti & aliter. & q̃ pene q̃s sustinẽt et p̃mia
q̃ p̃cipient sunt ↄtraria ideo facies quãdaz
cõpacionẽ vtit quod ã colore rethorico qui
dicit̃ antitheſis. q̃si cõtrapositio vl' anthiti/
ton vel cõtentõ. ſm Tulũ. v. rethorice sue
☞ A Et ẽ figura talis q̃ aliq̃s in lo//
cutõe ↄtraria ↄrijs cõtrapoit sicut facit ap
plus. p. ad Corin. vi. p infamiaz et bonam
famã a dextris et a sinistris. et. Eccs. xxxiij.
Contra bonũ malus & ↄtra vitã mors. Sic
cõtra virtũ iustus peccator. Isto genere elo/
quentie vtit spũs sctus i isto textu ostẽdens
q̃ illa q̃ sancti paciũtur i p̃senti nõ sunt eq̃lia
illis q̃ p̃cipiũt in futuro p p̃mio. Et ponũt
tres antitheſes cõsequẽter. Sancti em̃ i p̃/
senti tribulãtur vexant̃ & tentant̃. tribulantur
in penis. vexant̃ in ꝓbis. et tentantur in di
uinis p̃missionib⁹ Sed ↄtra tribulatiões
penaz hñt spem imortalitatis Cõtra vexa
tionẽ ↄtumeliaz hñt spem eterne trãquilli
tatis Et cõtra diuinã tentatiõem hñt spem
p̃cipue dignitatis. ¶ Dicit ergo primo po/
nens primã cõtrarietatem Et si corã homi
nibus tormenta passi sunt Corã hoib⁹ qui
tm̃ exteriora vident. p. Reg. xvi: Homo vi
det ea que parent. Tormenta passi sunt in
corpe sustinendo. spes illor̃ imortalitate
plena est. hoc est dictũ. sperauerũt a dño p
sua iusticia premiari. et illa spes est plena &
non vacua sicut malor̃ de qua infra in isto
capitulo: vacua spes illor̃ vnde spes illor̃
non cõfundit ad Ro. v. ¶ Scda antitheſis
est talis sancti sunt in p̃nti vexati verbis cõ
tumelijs & iniurijs tamẽ hec sunt pauca in
respectu illor̃ que ad suam beatitudinẽ ag
gregabunt̃. q̃z ſm Boetiũ. beatitudo ẽ sta/
tus omniũ bonor̃ aggregatõe p̃fectus. Et
ideo dicit. in paucis vexati in mltis bñ dis/
ponent̃ Multũ et paucũ sicut magnũ & p/
uum sunt relatiua sicut patet in p̃dicamẽ/
tis: c. de quãtitate. Uñ si illa que patimur
in p̃nti ↄparent̃ ad ea que bonis dabunt̃ in
futuro p mercede licet sint in se valde mul/
ta. vident̃ tñ i ↄpatõe illor̃ valde pauca ad
Ro. viij. Non sunt ↄdigne passiones hui⁹
tp̃is ad futurã gl'iam que reuelabit̃ in no/
bis ¶ Tercia antitheſis est talis Deus ten/
tat sanctos in p̃nti. sed nõ ad eor̃ detrimẽ/
tum et dilectõem. sed ad eor̃ emolimentuz
et p̃motõem. Uñ dicit q̃ deus tentauit il/
los et inuenit dignos se id est sua societate
et dilectione. ☞ a ¶ Et notandũ q̃ dif
ficile & virtuosum est q̃ homo fiat dign⁹ ↄdo
Ad hoc em̃ requirit̃ p̃fectus mundi ↄcep/
tus Uñ xp̃c dixit Mat. x. Qui amat p̃rem
vel matrẽ plus q̃z me non est me dignus. et
qui amat filiũ vel filiã plus q̃z me nõ est me
dignus. et qui non accipit crucem suã et se/
quit̃ me non est me dignus. ergo quicunq̃z
vult dignus esse xp̃o optet q̃ seip̃m det pro
xp̃o. Hui⁹ p̃batio est q̃z demonstrato quo/
cunq̃z hoie ↄtingit sic arguere. aut iste dili
git xp̃m plus q̃z filios & filias & semetipsuz
vel non Si nõ. nõ est dign⁹ xp̃o. Si sic dat
se p xp̃o. q̃z qui nõ accipit crucẽ suam & seq̃/
tur xp̃m non est eo dignus ¶ Notandum q̃
tentare imp̃ropr̃ie ↄuenit deo q̃z tentare p
p̃rie ẽ aliq̃d experiri vt habeat ei⁹ cognitõz

sicut homo tentat vinū ⁊ mgr̄ discipulum. ¶ Aliter dicit̄ tentare experiri aliquē cum intentione manifestandi cōditōes ei⁹ alijs. Primo deus tētare non pōt. Sed scdo mō. Un Gen. xxij. Tētauit de⁹ abraam. ¶ Tercio mō dicit̄ tentare. callide accipe experiētiā alicui⁹ homis cum intentione decipiendi. ⁊ sic pprie ꝓuenit dyabolo ⁊ nullo modo deo. qz Ja. p. dicit̄ Nemo cū tentatur dicat. Quia a deo tentor. Deus em̄ intētator ē malor. Ipe em̄ neminē tentat: Glo. deus tētat non seducendo ad malū. sed exercendo ad meritū. Aliter pōt exponi sic: deus tentat illos id ē tentari ꝑmittit. ☞ B ¶ Et notandū q deus electos suos tentari ꝑmittit spēaliter ppter tria. Primo ad exercendū nostre nature pbitatē qui habem⁹ vsum liberi arbitrij p gram informati si velimus. Si rex dedisset arma ⁊ equū nobilissimus alicui militi. ille pbiter ⁊ viriliter in bello p honore regis se exponeret. rex ñ ab imerito eum acciperet. Christus rex dedit nobis arma liberi arbitrij cum equo corpis nostri ⁊ sunt quasi similia armis dei qz ad ymaginē et sillitudinē suam fecit hoiem. Gen. p. ⁊ ad eph. vi. Jnduite vos armaturā dei vt possitis resistere aduersus insidias dyaboli. ergo nos p honore regis nostri viriliter exponamus. alioquin nosmetipos decipimus et dānam⁹. Job. vij. Tentatō ē vita hois super terram. sic deus tentauit abraam de imolatione filij sui vnigeniti. Gen. xxij. Sic etiā omēs suos amicos tentari ꝑmittit. Thobie xij: Qui acceptus eras deo. necesse fuit vt deus tentaret te. Cōstantinus imperator voluit pbare qui de familia sua essēt viri xpiani ⁊ fideles ⁊ c. Ita xpc ꝑmittit viros catholicos a mundo tentari ⁊ qui mundanā gloriā que est quasi ydolū adorant de suo expellit seruitio. qz nemo pōt duob⁹ dñis seruire. qui ydolū adorare ꝺtemnit in suo retinz famulatu. Et omis xpo seruiens necessario habet tentari ppter qđ signanter dr Eccls. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iustitia ⁊ timore ⁊ pāpara aiam tuam ad tentationē. ¶ Scdo ꝑmittit nos deus tentari recēsendū nostre censure vanitatem: nisi em̄ tentaremur nimis ppter defectū nostre cognitōis et experientie de nobisipsis superbirem⁹. Et ideo clementer ꝑmittit sanctos suos ꝺ sua carne tētari sicut de paulo patuit. ñ. ad Corin. xij. ne magnitudo reuelatōnū extollat me datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizet. De hoc loquens Grego: ix. moza. c. xxvi: dic: Superna dispensatō idcirco nos tota intentōe seruientes carnis nostre tentationib⁹ ꝑmittit ocuti. ne mens nostra in superbiā audeat pūmptōne sue securitatis eleuari vel pulsata trepidat i solo auctoris ad iuuoris fidem robusti⁹ spei figat. Extr: moza. c. xij. Exponens illd apli ad Ro. vij: Video aliā legem in mēbris meis repugnantē legi mētis mee ⁊ captiuū me ducentē in legem peccati que est in membris meis. Dicit sic. Ad ymā trahit caro ne extollat spūs. Et ad sūma trahit spūs ne ꝑsternat caro. Spūs leuat ne iaceamus in infimis. caro aggrauat ne extollamur ex summis. Sicqz fm Bre. quodam certo moderamine fit. vt caro ꝺ ꝑmente. sed non ꝑsternēte hō ꝺsperationis lapsuz caueat ⁊ spū eleuāte ⁊ tentatōes senciēte superbie casum euadat. Et sic dū spiritus trahit caro retrahit subtilissimo intermi iudicij moderamine infra summa ⁊ infima in quodā medio aia liberat. hec Greg. Et ido signāter petiuit ps̄. Proba me deus ⁊ tenta me vre renes meos ⁊ cor meū. Glo. pba me id est iudica me esse pbatū non tibi qui oia nosti. sed mihi et homibus. Nisi em̄ tentares negligētes essem⁹. Notat ibi glo. q aliter tentat deus: aliter homo. aliter dyabolus. Deus vt eruditat. homo vt sciat. dyabolus vt seducat. Un ꝺ metrice. Dat tria tentare seducere scire pbare. Nota de puella de qua narrat Celari⁹. In eius fine. Ideo signanter dicit apl's ꝑme ad Corin. x. Tēptatio non apprehendat vos nisi humana. ¶ Tercio deus nos tentari ꝑmittit ad promerendū vite future felicitatē. Ja. p: Beatus vir qui suffert tentatōem qm̄ cū pbatus fuerit accipiet coronā vite. Et ꝙuis dyabolus omnes tentet. aduersus tamē ꝑfectos prelatos ⁊ religiosos maxime excandescit. Un petr⁹ Rauanensis in quadā epla. Ideus aduersus desertores suos fortius pugnat ⁊ egredientes vite secularis illecebras grauior cōcursus expectat. Nam et in exitu israel de egipto pharao vehementius exarsit ⁊ sathanas egrediens ab hoie quē

ab infancia tenuerat ipm grauꝰ in egressu discerpit. b Etiã ido Hugo d̃ clau/stro aie li.p.religiosos instruit que sũt can uitas ⁊ opida que nõ tantũ ex situ loci ame/nitatem recipiunt.sed ex habitantiũ gr̃a ¶ Secũda causa est locus diuitiaꝝ vbi em̃ di uitie ibi periculũ Tercia vero causa est pre stimentoꝝ exquisite varietates. ¶ Quarta autẽ mulieꝝ spẽs quaꝝ vox blandit auribꝫ et facies oculis Istas occasiões viriliter ca ueamus qz tentatio nõ ledit nisi obediam⁹ et hoc est qđ metrice dicit Hostis non ledit nisi cum tentatus obedit. Est leo si cedit si/stat quasi musca recedit Et hoc est qđ pro/mittit apls.p.ad Corr.x. Fidelis deus qui non pmittit vos tentari supꝫ illud qđ pote stis sed faciet cũ tentatõe etiam puentũ vt possitis sustinere ⁊c̃.

Lectio.xxxiij.

Quasi aurũ in fornace pbauit illos et quasi holocausti hostiã accepit illos et in tpe erit respectus illoꝝ ¶ Declarato q iusti i pñti multipliciter tribulentur. Hic oñdit qliter p tribulacõnuꝫ tolerãtiã a đo acceptant: Et circa hoc duo facit qz primo oñdit q pena iustoꝝ ẽ vehemẽs argumẽtuꝫ diuine dilcõnis. Secũdo q ei corresp̃det euidens emolimentũ remuneratõis ibi. In tempore Penã igit iustoꝝ deo esse acceptaꝫ quãdo ex caritate ⁊ p suo amore sustinetur oñdit per duo exempla quoꝝ pmuꝫ cõsistit in artificio naturali Secundũ in quodam sacrificio legali ibi. Et quasi holocausti ⁊c̃. Primũ exẽpluꝫ est tle: quãto aurũ frequen cius liquescit ⁊ trãsit per ignẽ tãto fit cari us puri⁹ et acceptabili⁹. Sed tribulatõ vi/te pñtis est sicut fornaꝝ vel caminus in quo etiam homines depurantur Eccĩ.ij. In ig ne pbat argentũ ⁊ aurũ homies vero re/ceptibiles i camino humiliatõis· ergo iusti quãto plus p xpo tribulant tãto sunt magꝭ pciosi ⁊ meliores Et hoc est qđ dicit tanquã aurũ in fornace pbauit illos. ¶ Ecõm ex/emplũ ẽ in qđã sacrificio legali qđ dicebat holocaustũ ☞ A ¶ Ubi notãdũ q in/ter sacrificia q̃ deo offerebant pcipuum erat holocaustũ ⁊ fiebat de armẽtis pecudibus et auibus: Et de isto sacrifitõ nihil hũit sacer/dos qui obtulit p parte sua.sed totũ creme bat dño ⁊ ido dicebat holocaustũ ab olon gre ce qđ est totũ latine ⁊ cauma incendiũ inde holocaustũ quasi totũ incendiũ qz in alijs sa crificijs sacerdos q̃qz tollebat sibi partez ⁊ q̃qz dabat partem offerenti ad comeden dum.sed in holocausto totũ corpus siue essꝫ vitulus ouis vel hedus incẽdebat. pellem tñ potuit sacerdos vendicare sibi ẽm legẽ. Licet omne genꝰ sacrificij deo foret accep/tum nullũ tñ sicut holocaustũ qz illud totũ offerebat in honorem dei ex integro Et isto mõ sancti martires imolati sunt deo sic ho/stia holocausti Sacerdos occidẽs martires est mundus Jo.xv. Mundus vos odit.et ad Roma.viij. Estimati sumus vt oues oc cisionis.sed certe sacerdos nihil habuit ni/si pellem vicz gloriam secularẽ Job:p. Pel lem p pelle ⁊ cuncta que habet hõ dabit p aĩa sua Ergo sicut holocaustũ est optimũ i sa crificijs sic martiriũ in actibus meritoꝝ Et hoc est qđ spũssanct⁹ dicit Et quasi olo causti hostiã accepit illos. ¶ Consequẽter declarat q est emolimentũ remuneratõis coꝛrespondens iustoꝝ psecutõibus in pñti Et dicit q cõtra momentaneũ penalitatis accipient premiũ sempiterne felicitatis Et vt ostendat q tribulationis ad premiũ nul la est pportio supponit eoꝝ penam quasi in stantanee breuitatis et eoꝝ premiũ tempo/ranee quãtitatis Modo notũ est q tempis ad instans nulla est pportio sicut nec pũcti ad lineam.ysa.lviij. Ad punctũ in modico dereliqui te ⁊ in miseratõibus maximis cõ gregabo te In momento indignatõnis ab/scondi faciẽ meã parumꝑ a te ⁊ in misericoꝛ/dia sempiterna misertus sum tui Unde su/pra modũ merces excedit laborem Et hoc est qđ dicit q in tpe erit respectus eoꝝ qua si diceret in puncto.i.in modico instãti pas/si sunt sed in tempe plixo ⁊ longo hoc est in eternitate erit respectus eoꝝ id est premia/tio Unde solet dici cuꝫ dñs remunerat ali quẽ liberaliter sibi seruientẽ dando sibi ali/qđ magnũ q ipe bene respexit eum Et certe deus bene respexit eos qn supra modum ⁊

Lectio

ppōrtōem retribuit p laboze Juxta illō. ij. ad Lozi. iiij. Illud em̄ qō in pn̄ti est mom̄ taneū z leue tribulatōis nostre. supza modō et sublimitate eternū glozie pondus opaī in nobis. a ¶ Et notandū q electus quilibz a xp̄o mltipliciter pbaī sicut clericꝰ ante pmotōem sicut nouicꝰ ante pfessionē z sicut baccalariꝰ ante inceptōem z sicut de nariꝰ ante solutōem Clericus ordinandꝰ z recepturus cozonam pzius examinatur z quanto altiozem ordinē est recepturus tanto difficiliꝰ examinaī Omēs nos pmouendi sumus ad ordines. qz in futuro omnes erimus sacerdotes. Apoc. v,c. Fecisti nos deo nostro regnū z sacerdotes Magnus fauoz fieret clerico si posset pzemuniri in quo passu z de qua materia deberet examinari. qz tunc posset sibi puidere. z tunc foret sibi magna verecūdia deficere Iste fauoz fit nobis. Ordines fiunt in resurrectōe generali in die iudicij qñ iuxta merita nostra ad ordines angelozꝝ recipiemur. vt dicaī vnicuiqz nr̄m illud ps̄. Tu es sacerdos in eternū fm ordinē melchisedech. z mō sumꝰ pmuniti de quo examinabimur. certe nō de difficili: sed de cōmunib; de donato secz z ptibus nostris. hoc est de opibus pietatis. sicut ptz Math. xxv. Esuriui z dedistis mihi manducare Totū est de donato z ideo illi q̄ inuenient nesciuisse donatū. deficient de ordinibus z repellent sicut layci z ponentur ibi vbi est vmbra mortis z nullus ordo Job. x Quando dicet his Ite maledicti in ignem eternū Bz boni z electi qui bñ rñdere possunt certissimi erunt de cozona Thobie. iij. Hoc habet p certo omīs qui colit te. q vita eiꝰ si in pbatōe fuerit cozonabiī Et Jac. i. Cū pbatus fuerit accipiet cozonam vite ¶ Scdo examinaī electus sicut pbaī nouicius ante pfessionē. Ulī tempꝰ nouiciatus est tempus pbatōis fm iura Licet aūt nouicius interdum gerat habitū pfessoz Tamē in volūtate sua est pūcere habitū infra tps pbatōis qñcunqz sibi placuerit z ideo nō hz habitū inseparabiliter Habitus et ornatꝰ aie est gratia. vita pn̄s est tempus nouiciatꝰ et tps pbatōis ad Ro. xij. Renouami in nouitate sensus vestri vt pbetis que sit volūtas dei bona z beneplacens z pfecta Licet igit nos geramꝰ habitū pfessoz. hoc est beatoz que est gr̄a cōsūmata nō tñ ideo pfessi sumꝰ sz sumꝰ in tpe pbationis. qz possumus habitū pūcere z peccare Nouicij aūt inter fratres pdicatores examinanī de moribꝰ diligenter Et generaliter de quinqz cauendis in eis. Nam ab vnoquoqz requirit. An sit seruilis ꝺditionis An alterius pfessionis an mulieri cōiugatus an racōcinijs obligatus. an occultā habeat infirmitatē aliquā. Si vero aliquē istoz defectuū habuerit esciatur. a pfessione repellit Certe hec ꝯqz xp̄c in suis nouicijs requirit. b

Primo an sit seruilis ꝺditionis. vicz an sit totus datus seruicijs mundi p diuicijs et honoribꝰ cōsequendis. ī hac vita. et si sic nō admittit eū Math. vi. dz Nemo pōt duobus dn̄is fuire Phs qui dā assurgere noluit p̄ncipi veniēti alijs eū honorātibꝰ assurgēdo Et causam reddidit Seruiui in qr̄ seruo meo non ꝺtemnendo mundū et mundꝰ mihi seruit z ipe seruit ei quare ei nō assurgo. iste non fuit seruilis cōditiōis sed valde nobilis. ¶ Scdo requiriī an homo sit alterius pfessionis vnde ille qui est radicatꝰ et habituatus in aliqua mala cōsuetudine vitiandi in pctis ipe est alterius pfessionis cuius sibi qz liez recipi possz a xp̄o tñ cū difficultate ¶ Tercō requiriī an sit mulieri ꝺiugatus. i. an sit opibus carnis datus qz scit q talis nō venit ad eū pfecta volūtate: Luce. xiij. Uxorem duxi z ideo non possū venire ¶ Quarto an sit racōcinijs obligatus. hō est obligatus ad cōputū z restitutōem si fuit vsurariꝰ et de pecunia vsuraria fuit dotatus z non vult restituere. xp̄c nō curat de eo qz ipe racōcinijs obligaī Si clericus simoniace intrauit eccl̄iaz occupauerat bona p amicos. z non est paratꝰ resignare z restituere. ipe est obligatus racōcinijs Christ aūt eū ad pfessionē donec soluerit non admittit Si spoliasti pauperē per potentiam vel p falsum iudiciū vel testimoniū phibitum contra eum. z non fecisti restitutōes. tu es obligatus racōcinijs z talem obligatū xp̄c non admittit. in ps̄: Declinātes aūt in obligatōes adducet dn̄s cū operantibꝰ iniquitatem ¶ Quinto querit an habeat aliqs infirmitatē occultā. Ulī si cōmisisti peccatū vile de quo non es ꝺfessus. celas z occultas tu habes infirmitatem occultam xp̄c

nō admittit nisi te curaueris Ideo obmis/
sis talib⁹ impedimentis vnusquisq; vīm
curet se pbabilem exhibere. ne a pfessione
cōfusibiliter repellat. ij. ad Thi. ij. Cura te
metipm pbabilem exhibere operariū incōfu/
sibilem. et qui talis inuentus fuerit faciet
suam pfessionem in finali iudicio. Dicens
illud deutro: xxvi. Profiteor hodie coram
dño deo q̄ ingressus sum terrā p qua iura/
uit patrib⁹ nostris ¶ Tercio examinat ele/
magistratōem Iste em̄ anteqū incipiat pro
bat in tribus. in legendo opponēdo rnden/
do ☞ b Habet em̄ necesse legere al/
qd volumē ad minus facultatis sue Et cer
tenos legere debemus p cōfessionē volumē
cōscie nostre Stolidus clericus est q̄ nescit
legere scripturā suam. et opus ppriū. ad
gala. vi. Opus aūt suū vnusquisq; probet
et sic in semetipo gl'iam habebit Scdo habe
m⁹ opponere hoc est arguere p iustam cor/
reptōem primoz. et hoc pncipaliter ptinet
ad platos et in casu ad omnes. Mat. xviij.
Si peccauerit in te frater tuus vade et cor
ripe illum in ter te et ipm solum Sap. p: p/
bata virtus corripit insipientes et prelatis
dicit Hiere. vi. pbatorē in populis dedi te
Tercio habemus rndere p grāz actōnem
p. ad Thessa. v. In omibus grās agite. et q̄
hoc cōpleuerit dignus est gradu magistra/
li Exemplo thobie qui in se hec oia formali
ter et denote cōpleuit peccata cōfitēdo. vro/
rem corripiendo. et deo p cecitatis flagel/
lo grās agendo. et ideo sibi dictū fuit q⁹ ac/
ceptus eras deo necesse fuit vt tentatō pba
ret te ¶ Quarto pbat electus vt denarius
ante solutōem Un qui alteri mutuat dena
riū diligenter cōsiderat ante solutōem quā
titatē pondus. et ymaginē. sonū. et materiā
q⁹ si in aliquo istoz defecerit nō est legalis
moneta nec recipi debet Quātitas est equi
tas. pondus est caritas. ymago est iusticia.
sonus est veritas ad omēs et ad seipsum.
Unusquisq; nrm a xpo recepit denariū. i.
aiam rationalē habentē ymaginē regis et in
die mortis est tps solutōnis et tunc oportet
reddere denariū et xpo offerre Mat. xij. af/
ferte mihi denariū Et certe nisi habeat qui
q̄s pdicta. quantitatē. pondus. ymaginem
sonum. et materiā reprobabit Dicit vi. in
fine Argētum reprobū vocate eos q⁹ dns
piecit eos: Si vero illa predicta habuerit
dicet nobis xpc illud Gen. xlij. Pecuniā
quā dedisti mihi pbatā ego habeo Et d̄ no
stro denario verificat illud ps. Argentum
igne examinatū pbatū terre purgatū sep/
tuplū Examinatū igne caritatis pbatū ter
re id est a terra nihil hns terrene vanitatis
purgatū septuplū a septem capitalibus vi/
cijs que sunt radices vniuerse iniq̄tatis.

Lectio. xxxiij:

¶ Fulgebunt iu
sti et tanq̄ scintille in arundine/
to discurrent ¶ Postq̄ spūs
sctūs posuit vnam pmissionem generalem
de futura remuneratione sctōz p tribulati
onib⁹ quas sustinent in pnti In pte ista eā/
dem remuneratōez explicat et distinguit in
speciali Et circa hoc duo facit. q⁹ pmo ostē
dit q̄n iusti liberaliter respicient Scdo q̄n
iniusti rationabiliter iudicent: ibi. Impij.
Circa primū tāgit excellentias futuras in
remuneratōe Erunt em̄ tam in corpe q̄s in
aīa gl'ie possessores in vita eternali Erunt
em̄ iudicis assessores in iudicio generali. et
ideo pmo describit q̄lis est eoz excellentia
vel erit. que est gl'ia corpalis Scdo qualis
erit eis ocessa assistentia iudicialis ibi. Ju
dicabunt scti Tercio q̄l's erit brōz in aīa
gl'ia spūalis ibi. q̄ ofidunt in illū ¶ Circa p
mū sciendū q⁹ in istotextu q̄ttuor dotes cor
poris gl'iosi latenter innuunt que sunt cla/
ritas. impassibilitas subtilitas et agilitas.
Cui⁹ rō ē q⁹ aīa hūana pfectū tūc hēbit do/
miniū corpis sui et in quantū forā et inq̄tū
motor et inq̄tū btā et deo ocūcta Inquantū
btā gl'ia aie redundans in corpus causabit
in corpe claritatē et hoc ē qđ dr Math. xiij
Fulgebūt iusti sicut sol in regno pris eorū.
Perfectū aūt regimē causabit in corpe im/
passibilitatē Omē em̄ corpus qđ patit pas/
sione ppria dicta pdit dominiū forme sup
materiā suam Aliter em̄ passio talis nō fo
ret ad corruptōem forme pacientis vel sal
tem sepatōem a materia Et ideo aīa incor/
ruptibiliter et pfecte cōtinebit corpus suum
nullo mō poterit victoria anie supra corp⁹

diminui Secus aũt fuit in statu innocẽtie qñ licet aĩa pfectũ habebat dominiũ poterat illud dominiũ pdere qz se a deo poterat auertere per pctm̃. tũc aũt nunq̃z auerti poterit z iõ dominiũ suũ siue victoria sua super materiã suã nunq̃z poterit diminui z iõ nunq̃z poterit ppie loquendo pati z iõ corpus suum erit impassibile ¶ Tercio cũ aĩa non sit solum forma corpis sed etiã motor sicut patet vij: de aĩa z li. de motu aĩaliũ. mouebit corpus p voluntatẽ z qz habebit pfectũ dñium sup illud ideo aĩa gloriosa inq̃z tũ btã mouebit oĩno sicut volet corpus z iõ erunt corpa agilia Quarto cum aĩa posset rationabiliter velle q̃ corpus suũ sit in eodẽ loco vbi est aliud corp̃us sine amotõe alterius corpis z aĩa poterit regere corp̃ suum sicut volet. sequit q̃ aĩa poterit ponere corpus suũ in loco vbi est aliud corp̃ z ista virtus vocat subtilitas: sic igit erit corpus glorioſum claz impassibile subtile z agile. Et ista ꝓuilegia vocant a doctoribꝫ quattuor dotes corpis p quandã figuratiuã locutionem qz sicut dos dat in signũ ppetue ꝫ federatõis z amicicie inter virz z mulierẽ ita iste dotes dabunt hoibus glorificatis p semp. Iste aũt dotes ponunt ꝫ tũctim ꝑ. ad Cozi. xv: vbi facit aplus ꝫ patõem inter mortem humanã z resurrectõem humanã z dicit sic Seminat in corruptõe resurget in incorruptione id ẽ incorruptibile z impassibile. seminat in ignobilitate. i. in obscuritate mortis resurget in gloria hoc est in claritate. seminat in infirmitate. surget in virtute hoc est agilitate. seminat corpus aĩale resurget corpus spũale id est subtile ad modũ spũs Spũs em̃ põt sil'is esse cum corpe sicut ptz de aĩa que est tota in toto z tota in qualibet parte z sic poterit corpus gl'iosum p virtutem subtilitatis eẽ sil' cũ corpe nõ glorioso q̃uis hoc placeat scõ Tho. iij. sen. d. xlviij q. v. in solutione argumenti pmi z scdi vbi exprẽsse dicit. q̃ hoc non habet corpus glorioſum ex dote subtilitat̃ sed ex opatõe virtutis diuine ¶ Descendendo ergo ad lram Iste quattuor dotes in hac lra exprimunt fm istũ ordinem Primo em̃ notat claritas cũ dicit fulgebũt: Scdo impassibilitas qz iusti Sap. p. qz iusticia ppetua est z imortalis. Tercio subtilitas qz tanq̃z scintille. Quarto agilitas cum dicit discurrent. Et qz cõpletoriũ qd dr in fine dicẽ. Premiũ nostrũ finale figurat ideo tũc quattuor pas dicim⁹ tantũ. ad illas q̃ttuor dotes significandas. sed de appropriatõne ptranseo ad pñs. ¶ Pro lra nota q̃ arũdinetũ est locus vbi crescũt arũdines Un̄ sicut scimus illa uenit sine difficultate inter arundines et so ne resistentia Ita sancti sine resistentia cor poza mouebunt Fulgebũt iusti Nota q̃ viri iusti merito se exponere debent ꝓpo actibus virtuosis in pñti z si eis tribulatiões occurrant illas equanimiter sustinere. hoc habita ꝫsideratõe ad premiũ qd̃ sequitur. ☞ a ¶ Armigeri qui seruiũt magnis dñis p diuersis tpibus anni conuenientes robas accipiũt. vnam p hyeme. aliã p estate Illa que dat p hyeme est de grosso pãno cause est qz debet exponi. mõ pluuijs. mõ ventis. modo niui. modo igni sed roba que dat p estate ordinat de subtili panno et delicato ex eo qz seruiet homini p tpe gratioso vicz in estate Isto mõ deus pulcher bonis viris Ulta pñs est hyems Ulta futura est estas Corpus est aĩe roba Job x. pelle et carne vestisti me Quia igit in pñti est tpus tribulatõis z angustie z pñe. igit corpus pro nunc est sicut roba de grosso z rudi panno. sed tempus futurũ vite eterne est tempus estatis gl'ie z honoris. Et ideo tũc habebit aĩa robã valde gl'iosam q̃n corpus erit clarius sole. impassibile. agibile: z subtile. Et ideo sicut bonus armiger sperans esse certus de roba estiuali lacerat destruit z expendit robã hiemalẽ in seruitio dñi sui z nõ pcit pluuie. nec niui. nec igni Ira iust⁹ in pcti. corpi suo non pcit ab opibus pñe. sed se exponit ad honorẽ dñi sui q̃tum põt seruiens Qm̃ fulgebunt iusti zc: ¶ Refert scriptor quidam de naturis rerũ q̃ papa alexander habuit vestimentũ qd̃ dam de pilis salamãdre qd̃ quidẽ vestimentũ q̃n ablui debuit ad honestatem non lauabat in aqua. sed pjiciebat in ignem z non ꝫburebat. sed fulgentius reddebat. Sic corpa scõrum non in aquis carnaliũ delectationũ lauari debent vt fulgeant sed magis in igne tribulatiõis Et ideo Ecc. ij. dr In igne pbat argentũ z aurũ. homines vero in camino humiliationis. ☞ B ¶ Scdo notandũ q̃ iusti fulgere

debent in pñti triplici claritate. Uidelicet fame. vite. ꝛ doctrine. vt fama referat ad ex traneos: vita ad nosmetipos. doctria ad cõ ditos ꝛ ppinquos: Et hec triplex claritas est maxie necessaria viris ecclesiasticis. Pri mo vt fulgeat bona fama ·qz diu em cãdela ardet et fulget. delectabile negociũ ẽ ꝛ vtile sed qñ extinguit relinqt locuz circũstãtem tenebrosuz et fetet. ꝛ sicut dicit Aris. vij. de aialibus. Ille fetor ẽ valde nociu⁹ pregnã ti mulieri ꝙ si sit vehemẽs facit eaz abortire ꝛ occidit fetũ. Istomõ ẽ de quolibz viro ecc lesiastico qui qsi cãdela ardens et lucens in bilis est ꝛ vtilis dando bonũ exemplũ alijs Dñ aũt extinguit vento tentatõis: ꝛ cõmit tit aliqd notoriũ peccatũ ꝛ publicũ statiꝝ re linquit circa se locum tenebrosum ꝛ fetet ꝙ infamiã Iste fetor nocet ꝙ sonis in pposi to existentibus sancte viuendi Sanctũ em ꝙ positũ est concept⁹ vel fetus mentis et cer te frequenter bone psone sic cõcipiũt a spiri tusancto sed ꝙ fetorem scandalosi pcti suf focat conceptus iste Et locus vicinus effici tur tenebrosus qz status ecclesiasticus ꝙ ta les cõtemptibilis redditꝛ derisibilis iudi cat qui qñ habet psonas luminosas ꝛ fulgẽ tes a laicis notabiliter ꝛ ratõabiliter ho norat Thobie. xiij. Luce splendida fulgẽs et oẽs fines terre adorabũt te ¶ Scõdo ful gere debemus in vita pñti quo ad nosipos intrinsecus in cõscientijs vt deuz timeam⁹ ꝛ luceamus more solis non more lune Sol em sic lucet ꝙ habet sibi lucem incorpatam per totum Luna aũt non sic Et ideo semp apparet macula quedam in luna Et quasi vmbra homis portantis fasciculũ spinarũ vt vetule fabulant. Istomõ boni viri in ec clesia fulgent more solis qz fulgẽt in fama et ¶ Quasi sol effulgens sic ille effulsit in tem plo dei. et Mat. xiij: Fulgebunt iusti sicut sol Mali vero fulgebunt sicut luna qz licz sunt clare fame sũt tñ vmbrosi in cõscia vbi interior homo imporatat fasciculũ spinaruz id est pungentiũ peccatoꝝ Baruth. vi. Ni si aliquis exterserit rubiginem non fulge bit ¶ Tercio debemus fulgere ꝙ doctrinaz Daniel. xij: Qui docti fuerint fulgebũt sic splendor firmamenti ꝛ qui ad iusticiã eru diunt multos tanqz stelle in ppetuas eter nitates ¶ Dubitatõ lr̃alis Utrz corp⁹ glo riosum istis quattuor dotibz sit dotandum Probat primo ꝙ non. quia nõ erit corpus impassibile quia erit corpus mixtũ ex quat tuor elementis ꝛ quattuor humoribz et ꝙ cõsequens cõtraria erunt ibi approximata et agent ꝛ pacient ad inuicem ꝑ corpus erit passibile. Scõdo mõ sic Sentire est pati: ij. de aia. sed illa corpora erunt sensibilia ꝛ sẽ tient in actu videndo audiendo tangendo ꝛ sic de alijs qz alias vita foret magis som nus qz vita ꝛ ꝙ cõsequens vita imperfecta sicut dicit Aresto. v. ethi. ꝙ somnus ẽ dimi dia vita ergo erunt passibilia ¶ Tercio ar guit ꝙ corpus gloriosum non erit clarũ qz color est extremitas perspicui in corpe ter minato Lux aũt est qualitas corpis perspi cui interminati ꝑm Augu. xix. de ciui. dei. Pulcritudo corpis est ꝛuenientia partiuz cum quadam coloris suauitate igit erit cor pus coloratũ non ergo lucidũ siue clarum. ¶ Quarto ꝙ corpus gliosum non erit sub tile qz tunc posset esse in eodem loco cũ cor pore nõ glorioso ꝛ eadem ratõe cum infini tis sicut arguit Aresto. iij. phicoꝝ Sic duo corpora pnt esse simul et infinita. ¶ Quin to ꝙ corpus glorioſum non erit illo modo agile ꝙ possit moueri ad voluntatem aie qz tũc posset moueri in instanti: consequentia patet qz voluntas põt hoc velle. Nam vo luntas est impossibiliũ sicut ptz. iij. ethicoꝝ ¶ Ad oppositũ est fides xpiana ꝛ habet. ꝑ. corj. xv. ꝛ in lr̃a ista. ¶ Ad qstionẽ dicendũ ꝙ sic Nam sicut corpus humanũ est instru mentũ ad merendũ sic iustũ est ꝙ premiet sicut instrumentũ anime ad bene viuendũ sed ad hoc habendũ requirit ꝙ defect⁹ cor poris omnino tollant Nam si defect⁹ cor poris pmanerent nullo modo foret anima beata siue homo beatus qui compositus est ex corpe ꝛ anima. defectus aũt corpis ma nifeste sunt penosi ꝛ ꝓpter peccatũ ꝑmi ho minis inflicti sicut nunc suppono: ergo illi defectus dñt in futura btitudine suppleri ꝑ gras ꝛcessas illis defectibz ꝛrias ¶ Ad primũ dicendum ꝙ resurrectõ corpoꝝ i fu turo miraculosa erit ꝛ compando statũ glo riosum ad statum naturalẽ totũ erit mira culosum quidquid supnaturaliter tũc fiet

modo q̄ cōtraria sunt approximata et non agant. fieri pōt virtute diuina ⁊ nulla alia sicut fuit de tribus pueris Dan: iij. ⁊ sic fiet ibi: tamen si dabit sanctis aliq̄d donū increatū siue inherens anie siue corpori p q̄d proportio elementorum siue humor vniformiter conseruabit vel non: nō est nobis sufficienter reuelatū: ⁊ posito q̄ hoc fieret. posset tamen dici miraculū sed hoc tenendum est quocūq; mō hoc fiat q̄ saltem fiet q̄ elementa non agant adinuicem in corpe glorificato nec qui tenet credere ꝺ̄ns tenetur ⁊ añs Ad scd̄m dicēdū q̄ passio est duplex Materialis sicut q̄n ignis agit in aquam: Et intentionalis sicut q̄n coloratus agit in oculū Prima passio non erit in corpibꝫ beatis Scd̄a erit Et id̄o erūt omēs sensus in suis opationibus et tn̄ tantū ꝓpter immutatōem spūalem sensus homis erit receptiuus speciez sine materia: ij. de ania ¶ Ad terciū q̄ anime poterunt sua corpora ostendere clara sicut volent Corpus aūt claz̄ potest apparere coloratum Et ideo erunt clara ⁊ colorata q̄z tum ad apparentiā sicut hō volet ¶ Ad quartū ꝺcendū est q̄ corp⁹ glorioſum cum finitis corpibꝫ esse pōt sed non posset esse cum infinitis corpibꝫ q̄z nec possent esse infinita corpa simul. licet infinita corpa possent eē Un̄ ad ph̄m non est argumentū nisi a latente impossibili ad minimū impossibile vel apud multos putatum ¶ Ad quintum de agilitate q̄ posset moueri in instanti: neganda est ꝺ sequētia q̄z voluntas beata non potest velle impossibile. nescio tn̄ defendere. quin vltra omnē velocitatem datā pōt se homo mouere glorificatus Semp tn̄ habebit velocitatem finitaz sicut xp̄c in ascendendo prefixit sibi velocitatem quā voluit sed tn̄ successiue ascēdit.

Lectio. xxv

IUdicabūt sancti natōnes et dn̄abunt pplis et regnabit dn̄s illoz in ꝑpetuum ¶ Postq̄z spūssanct⁹ declarauit qual' erit iustoz post iudiciū excellentia gl'ie corpalis Hic ostendit qualis erit eoz in iudicio assidentia psonalis de qua habet Mathei xix: Vos qui secuti estis me in regeneratōe cū sederit filius homis in sede maiestatis sue. sedebitz ⁊ vos sup sedes iudicātes duodecim tribus israel Erit em̄ magn⁹ honor sanctis q̄n illoz erūt iudices quos pauc ante habuerūt psecutores. ⁊ tn̄ iustum est q̄ eos recte iudicent a quibꝫ iniuste iudicabantur Sed q̄z aliq̄n contingit q̄ homo sic assessor iudicis p vna die ⁊ postea nullaz iurisdictiōem in illos habet quos prius indicauit Ideo ne hoc estimet de sanctis ppl'as sessoribꝫ in iudicio Tria facit spūssanctus in hoc textu Nam ista se habent fm ordinē iudex dn̄s et rex. q̄z non omis iudex est dn̄s nec oīs dn̄s est rex Sed econtra bene conuertit q̄z omis rex est dn̄s ⁊ omis dn̄s est iudex Incipiendo ā a supiori ad inferius Primo attribuit iudiciū sanctis tanq̄z assessoribꝫ Secd̄o dominiū tanq̄z possessoribꝫ Et tercio regnum tanq̄z cōregnantibꝫ. ij. ad tim. ij. Si sustinemus ⁊ ꝺregnabim⁹ Scd̄a pars ibi Et dn̄abunt Tercia ibi Et regnabit ☞ A Et sic triplex prerogatiua tangitur quā sancti habebūt in futuro iudicio generali. ⁊ deinceps Jpi em̄ habebūt prātem iudicandi. dn̄andi ⁊ regnandi In iudicando est vel erit rectitudo sententie quenunq̄z reuocabit. q̄z iudicabunt sancti nationes In dn̄ando magnitudo potentie. quenunq̄z coartabit q̄z dn̄abunt pplis In regnando certitudo pmanentie que nō terminabitur q̄z regnabit dn̄s illoz in perpetuū Dicit ergo Judicabunt sancti natiōes id ēm los qui tales pmanserunt id est sine gratia quales notati sunt infra in fine capituli Ma tiones inique dire sunt cōsūmatōis Et dn̄abunt pplis quibꝫ prius subijciebant in ps. Subiecit pplos nobis ⁊ gentes sub pedibus nostris Sed contra in iudicio cessabit omis prelatō ⁊ dn̄ium creature sup creaturam Juxta illud p. ad Corin. xv. Deinde finis cum tradiderit deo regnum et pri: cum euacuauerit omnē ptātem principatū ⁊ virtutem ⁊ dn̄atōem Ubi haymo in glo. Tunc cessabit omnis creature prelatō in angelis et homibus cessabit timor. r̄gnabit caritas nec erit iter presidētes ⁊ subditos vlla distensio ¶ Dicendū q̄ ad dn̄ium pertinet potestia cohercendi rebelles ⁊ castigandi. Et iō q̄z sancti habebūt damnatos in suo carcere

cõmuni cohercendos ꝛ puniendos. de eoꝝ iusta punitõe gaudebunt ꝛ ẏm quendã imo dũ eis dñari dici possunt ¶ Sequit Et regnabit dñs illoꝝ in perpetuũ Notandũ q̃ secuꝝ est seruire illi dño qui in perpetuum regnabit Seruiẽtes dñs mortalibꝫ pncipibus ꝛ regibꝫ et nobilibus sunt in magno periculo qn dñi sui moriunt non solũ qz seruitiũ suum perdunt. imo qz frequẽter contingit q̃ illos quos magis familiares habuit ipe filius magis habebit odiosos. sic̃ hinare est ꝛ quia deus est immortalis. q̃ seruiunt sibi in ppetuũ regnabũt apoc. v. Redemisti nos in sanguine tuo ꝛ fecisti nos deo nostro regnũ. ꝛ Sap. vi Diligite sapiam ex in ppetuũ regnetis. ¶ Judicabũt scti nati ones. Malefactoꝛes ꝛ rei criminosi ex triplici causa solẽt cõfidere se euasuros impune. Primo qz spant q̃ possunt declinare exactare rigoꝛe iudicij vt sine examinatõe iudicialiter fiat emenda p mediatõnem amicoꝝ licet nõ oĩno impune si possint subire iudiciũ. sic tamen q̃ habeãt iudices ꝛ assessoꝛes fauoꝛabiles eis ¶ Tercõ p trãslatõnem personaꝝ suaꝝ. qz reus in vno regno potest impune cõseruari ĩ alio sed certe nullo istorũ modoꝝ pñt euadere pctoꝛes qz iudicabũt sancti natões. nõ em declinabũt rigoꝛe iudicij qz iudicabunt: nõ impetrabũt iudices qui sunt eis ppicij qz iudicabũt scti. nec se alienabũt a loco supplicij qz nõ iudicabũt vnã gentẽ tm̃ sed oĩs natões Inpõ. iudicabũt in natõibus. Judicabũt igit vt assessoꝛes sancti. xpi imitatoꝛes natões id est pctoꝛes ☞ B ¶ De ꝑmo nota q̃ dũ rũ est reo iudicãdo iudicialr. si iudex sit sibi extraneus qui sibi in nullo penit⁹ tenetur Sedo si sit talis q̃ a iuris regula nullaten⁹ abducat Tercio si sit talis de cuius iniuria reus accusat Mõ sancti in iudicio reddent se peccatoꝛibꝫ valẽ extraneos. quoniã etiã ipe xpc dic̃ Amen dicos vobis Nescio vos Mat. xxv. ꝛ v. ¶ Sedo nullomõ declinabunt a regulis iuris qz sancti iudicabunt ꝛ sanctitas est iusticia matima Erunt em in iusticia ꝛ sanctitate veritatis Ad eph. iiij. Terc. oĩ erũt hostes impioꝝ quos impũ in hac vita cõculcauerũt Habacuc. ꝑ. Quare respicis ꝛ taces a cõculcãte impio iustiorem se Et ideo ipi tunc versa vice eos calcabunt Malach. vl. Cõuertimini ꝛ videbitꝫ quid sit inter impiũ ꝛ iustũ. inter seruientẽ deo ꝛ non seruientẽ ei Et cito p⁹ Egredimĩ ꝛ salietis sicut vitulus de armento ꝛ calcabitis impios cũ fuerint cinis sub plãta pedũ vestroꝝ De isto iudicio indesinẽter cogitare debemus. Uñ Grego. xxxix. omel. Presentis tpis talis sit leticia vt nunquã amaritudo futuri iudicij recedat a meõria. Itẽ Bernñ. sup ps. Qui habitat Quid tazpauendũ. quid tam plenũ anxietate ꝛ vehementissime solicitudinis excogitari põt q̃z iudicãdũ astare illi tã terrifico ꝛ deifico tribunali ꝛ incertam adhuc subitamqz sub districto iudice expectare sniam vbi iudex teste non indiget vbi veritas discutit intentiones Et in quadã epla ad Robertũ monachũ Uenit qui male iudicata iudicabit. illicite iurata cõfutabit qui faciet iudiciuꝫ iniuriam pacientibꝫ Ueniet inq̃z dies in q̃ plus pura corda q̃z astuta ꝓba ꝛ ꝓscia bona q̃z marsubia plena quoniã iudex non fallet ꝓbis nec flectet donis ☞ b ¶ Dubitatio lr̃alis Utrz scti homies in iudicio generali participabũt aliquo mõ actũ iudicandi Quod nõ videt Jo. v. Omne iudicium dedit filio ḡ nullus ali⁹ habebit iudicium. Sedo sic. In nullo iudicio põt esse accusatoꝛ ꝛ iudex eadem ꝑsona. sed sancti viri erũt accusatoꝛes malorum Sapie: v. Stabunt iusti in magna ꝓstantia aduersus eos q̃ ꝛc. Tercio sic Hoc potissime intelligendũ foret de pauperibꝫ voluntarie de quibus dicit Job. xxxvi. Judicium pauperib⁹ tribuit. sed hoc est falsum ꝓpter tria quia hoc solum apl̃is est ꝓmissum Math. xix. Sedebitis sup sedes iudicantes duodecim tribus israel. sed nõ omẽs pauꝑes voluntarie sunt apl̃i Sedo qz martires ꝛ ṽgines offerunt deo de coꝛpoꝛe suo substantiã coꝛporalem. ergo eis magis debet potestas iudicandi q̃z pauperibus qui offerunt substantiam secularem. Tercio qz inferioꝛ non iudicabit superioꝛem. sed multi diuites erũt superioꝛes in celo quibusdam pauperibus ergo ꝛc̃. ¶ Ad oppositũ est illud Mat. xix Sedebitis sup thronũ iudicãtes duodeci

Lectio

tribus israel Item ysa.xij. Dñs ad iudiciū veniet cū senioribꝫ ppli. ☞ ¶ Ad questionē dicendū q actus iudicādi in iudicio generali diuersis diuersimode attribuitur scz quinq modis in scriptura viczorditata maiestate. delegata potestate. assessoria dignitate. approbatiua cōformitate. et compatiua diuersitate Primo mō viczorditata maiestate solus deus iudicabit. p. Regū.ij. Dñs iudicabit fines terre Scdo Delegata potestate iudicabit hūanitas xpi sicut tactū fuit in pmo argumento Joh.v. Omne iudiciū dedit filio. nullus em habz ptātem delegati nisi xpc inq̄tum hō. Tercio assessoria dignitate t sic iudicabunt volūtarie pauperes iuxta illud in tercio argumento tactū Job:xxxvi. iudiciū pauperibꝫ tribuit t hoc est cōueniens ppter duo Primo qz ad iudicandū se magis disposuerūt Un erunt magis ydonei Pauptas em voluntaria non est nisi eoz qui soli xpo inhesserunt t ppter eum omnia cōtempserunt secularia negocia. t ideo in eis nihil debz esse qđ iudiciū possit puertere Scdo quia iudicare magis meruerunt Cui⁹ causa est quia humilitati cozrespondet exaltatio p modū meriti fm illud Mat.xxiij. Qui se hūliat exaltabit modo inter omia que hominē despectū faciūt est pauptas Unde illi q apd homines magis apparent paupes videnť esse magis despecti: t ideo qui volunt paupertatem suā oīdere excogitant quantum possunt vilitatem vestimentoz vt homies per hoc ad passionem puocent qz igit veri pauperes faciunt se contemptibiles ppter christū iuste merenť excellentiam assessorie dignitatis ¶ Quarto modo attribuit actꝰ iudicandi in iudicio quibusdam tantū approbatiua conformitate et sic iudicabunt omēs electi qz omēs tam angeli q̄z homies approbabūt sententiā iudicis id est christi Apoc.xix. I pncipio Audiui vocē turbarū dicentiū in celo. Alla laus t vtus t gloria deo nostro qz vera t iusta iudicia eiꝰ sunt. Quinto attribuit actus iudicandi quibusdam ex quadā compatiua diuersitate t iste modus iudicandi laudabilis non est qz sic minus mali dicunť iudicare magis malos fm illd Lu.xi. Viri ninuite surgēt cū generatiōe hac t demnabūt eā: Existis ptz ad questionē q sancti ptici pabūt actū iudicandi oēs generalr. quarto mō p approbationem qđ ē satis impprie t trāsumptiue dictū Sic em oēs exntes in loco iudicij erant pbantes iudiciū pnt dici iudicare Et iō dicūt doctores q spēaliter pauper participabūt actū iudicandi sic assessores ppter rationes supius adductas t auctoritates scripture que ad hoc sonāt Un glo. sup illud Math.xix: Vos qui reliquistis omia t. Qui reliquerit oia t secuti sunt dīm bñdices erūt Qui licita bñtes recte vsi fuerint iudicabunt Grego: tn vi. moral. exponens illud puer. vl. nobilis in pōrt vir et⁹ qui ederit cū senatoribꝫ: dicit q xpc cū electis bus terre residet qz iudicij sniam cū ecclesie pdicatoribꝫ discernit vbi doctoribus attribuit actū iudicandi sed bn stant simul q sint paupes t pdicatores. Ad pmū ptz p dicta. que auctoritas intelligit de potestate delegata Ad scdm dicendū q in iudicio hūano vbi iudex non habet q peccata nisi ex probatis t allegatis nō debet eē iudex t accusator. sed in iudicio diuino vbi iudex non habet informari sed oīno notam causam idē pōt eē accusator t iudex: sil iter reus nō negabit sz cōfitebit velit nolit. Ad tercium qñ arguit q si aliquibꝫ sanctis ppter ret iudicare maxie cōpeteret pauperibus quibus dendū est q eis cōpetit ptās assessoria nō vt iudici cōsulant sz vt honorent t sil iter cōsule eoz erunt qsi libri in quibꝫ decreta iudicis xpi poterť plane legi ¶ Ad pmū in oppositū de. xij: aplis rndit Aug: ij: de ciui: dei. c. vi. q p illū numerū duodenariū nō nūerus tal ad lram intelligit sz p nūerū misterius designat Alias cū mathias loco iude fuerit electus paul⁹ sine throno relinqueretur si duo sederēt sil Et iō p nūerū duodenariū qui est numer⁹ pfectionis vniuersa pauperum multitudo pfectoz designat t similiter vniuersitas iudicandoz cū dicit duodecim tribus israel Ad scdm de martiribꝫ t vginibus dr q isti nō sunt de corde vbi reponūt decreta diuine iusticie sicut pauptas. nam pauptas directe cōtrariat solicitudini diuitiaz que suffocat verbū Luc.viij: ¶ Ad tercium dicendū q cedit pfectis paupertibus q iudicabunt se meliores nō auctoritate propria sed auctoritate superioris cui⁹

erunt assessores sicut aliqñ iudex delegat⁹ est multo inferior ꝗ ille quẽ iudicat.

Lectio.xxxvi.

QVi cõfidunt in illum intelligent veritatem ⁊ fideles in dilectõe adquiescent illi qm donũ ⁊ pax est electis dei ¶ Post ꝗ spũssanct⁹ declarauit qualis erit electorũ remũeratio Primo ꝗtum ad honestatẽ coꝛpalem in illa ĩa Fulgebũt iusti. Scdo ꝗtũ ad ptãtem iudicialẽ In illa iudicabũt scti ¶ Dic tercõ declarat qlis erit eoꝝ ĩmuneratio ꝗtũ ad felicitatẽ vl gl̃iam spũalez in eoꝝ aiabus ¶ Vbi notandũ ꝙ tribꝰ ꝓtubus theologicis indigem⁹ in pñti ad hoc ꝙ finẽ supnaturalẽ ꝙ uenienter ordinemur scz fide spe ⁊ caritate De quibꝫ loquitur apls ꝓ ad Coꝛin.xiij. Nunc aũt manẽt fides spes ⁊ caritas hec tria Sz qꝛ fides ẽ cũ obscura ꝙ gnitõe sue expectatõe Spes cuz diuturna dilatõe. Caritas cũ repida dilectione. ideo isti tres habit⁹ in futura beatitudine p manere nõ pñt in qua nihil ẽ imperfectũ nihil diminutũ. ideo manẽte caritate ⁊ pfectoꝛem actũ hñte fides ⁊ spes euacuabunt ¶ Cũ em̃ venerit qđ pfectũ est euacuabit qđ ex pte est. ꝓ. ad Coꝛin.xiij. ☞ a Succedent ġ in aiabus electoꝝ dotes anie qs p noĩa opationũ designam⁹ qꝛ fidei succedet visio ⁊ spei ꝙprehensio siue securitas Caritati aũt nihil succedet. sed ipa manebit pfectio ꝗ nunc ẽ Et vocat dilectõ siue fruitio Sunt ġ tres dotes aie visio. dilectõ siue ꝙprehensio Sic em̃ erit aia sum me btã vidẽs tenẽs diligens summũ bonũ in quẽ credidit in quẽ sperauit ⁊ p posse dilexit. Et de istis dotib⁹ determinat in ista lectione ⁊ docet ꝙ scti viri ⁊ electi dei qui in pñti vita tribulatiõibꝫ varijs p suis bonis opibus exponũt. deũ mũdo visu agnoscẽt diligenter ⁊ totaliter ei adquiescent Unde dicit sic Qui cõfidunt in illũ. i. qui fidẽ spẽ et caritatẽ in illum habuerũt intelligẽt nude ⁊ clare ꝓ. Jo.ij. Videbim⁹ eũ sicuti est. Veritatẽ id est deũ qui est prima et sũma veritas. Joh.xiij. Ego sum via veritas et vita Et fideles i dilectõe id est fideliter diligentes ⁊ pseueranter. adquiescẽt illi id ẽ perpetuo adherebũt illi qꝛ in futuro a societate eius auelli non poterunt qui eum hic per fidem ⁊ spem tenuerãt Et quia posset aliquis credere ꝙ ista remuneratio fiet sanctis ꝓpter valoꝛẽ suoꝝ operũ quasi opa nostra ex sui conditione forent cõdigna tanta remũeratõe Ideo hoc excludens dicit ꝙ ꝓdicta premiatõ fiet sanctis ex dei liberali acceptatõe quoniã donum et pax est electoꝝ dei quasi diceret. pax eterne beatitudinis que est futura electis est donum dei liberaliter et super cõdignitatem passionũ presentiuz premiantis ad Ro.viij. Non sunt ꝙdigne passiones hui⁹ temporis ad futurã gloriã. ☞ a ¶ Dubitatio litteralis Utrum homo adiutus gratia possit mereri vitam eternam ex condigno Videtur ꝙ non Primo ꝓ auctoritatẽ allegatã ad Ro.viij. Nõ sunt condigne passiones ⁊c. sed sanctoꝝ passiones sunt maxime meritorie. ergo nulla opera homis sunt condigna ad vitã eternam ¶ Preterea qui reddit alicui debituz qđ ei debet nihil meretur apud euz sed ad quid possumus ꝓ deo facere deo debem⁹ et adhuc amplius deberemus si amplius possemus sic dicit Aresti.viij.ethi.c.ꝓ. impossibile est nobis retribuere dignos honoꝛes dijs ⁊ parentibus qui eoꝝ beneficia semper excedãt ⁊ Luce.xvij: Cũ oĩa bene fecerit⁹ dicite qꝛ serui inutiles sum⁹ qđ debuimus facere fecim⁹ Preterea quicunqz meret aliqđ ab aliq̃ ꝙstituit illũ debitoꝛẽ suũ sed deus nulli est debitoꝛ nec eẽ põt ġ nihil possum⁹ apud eũ mereri ¶ Ad oppositũ ẽ illđ Hiere.xxxi. Erit merces opi tuo sz merces que dat ꝓ ope coꝛrñdet dignitati opis ġ cũ vita eterna sit merces opis homis existẽtis in gr̃a põt talis homo ex cõdigno vitam eternam ꝓmereri Preterea.ij.ad Thimo.iiij. De reliquo reposita est mihi coꝛona iustitie quã reddet mihi dñs in illo die iustus iudex. sed qđ redditum iustũ iudiciũ est merces ꝙdigna. ġ homo põt ꝓmereri coꝛonam iustã ⁊ ꝙdignã sed illa est vita eterna ġ ⁊c. ¶ Ad questionẽ dicendum ꝙ hoiem adiutũ gratia ꝓmereri vitã eternã ex condigno potest intelligi dupliciter. Uno mõ ꝙ meritũ hominis tantũ valeat naturaliter puta ꝙ tanta sit bonitas in natura siue substantia meriti ꝙ ei debeat vita eterna Alio mõ ꝙ tantũ valeat legaliter ex institutõe legis

Lectio

sicut qua pecia cupri ex natura sua siue naturali vigore non valet tm sicut vn⁹ panis sed ex institutõe pncipis tantũ valet Isto ꝓmo mõ opa nostra ex sua naturali bonitate nõ merent vitam eternã de cõdigno sz de cõgruo tantũ qz cõgruũ est q homi faciẽti ꝙm potentiã suam finitam. deus retribuat ꝙm potentiã suam infinitam. Sed scõdo modo possum⁹ dicere q opa nostra sunt cõdigna vite eterne ex gratia nõ ex substantia actus: statuit em̃ deus q bene opans ī gratia habebit vitam eternã: z ergo per legem et gr̃am pncipis nostri xpi meremur de condigno vitam eternã ¶ Ad primũ dicendũ q non sunt cõdigne passiones naturaliter sed legaliter vt dictũ est ¶ Ad scõm dicẽdũ q meremur faciendo qd debemus deo. ipo sic statuente et ordinante sed non absolute ex natura redditionis sicut argumentũ pcedit ¶ Ad terciũ q deus ꝯstituit debitor ex natura sui ꝓmissi nõ ex natura nostri ꝯmissi sicut dic mgr̃ li. p. dis. xliij. c. iiij. Qui cõfidunt ☞ B ¶ Notandum q spes z cõfidentia est tribus generib⁹ hoim maxie necessaria Inimicãtib⁹ Nauigãtib⁹ Et egrotantibus Hec vero tres cõditiões nobis ꝯueniunt si vitam z statum nr̃m pẽsemus Sum⁹ em̃ inimicãtes z cõtra hostes ꝯtinue preliantes in ps̃. Multi bellantes aduersũ me. p. Nacha. iiij. Nõ cõcupiscatis spolia quia bellũ ꝯtra nos est Scutũ nostrũ est fides nr̃a ad eph. vi Ī omib⁹ sumẽtes scutũ fidei in quo possitis oĩa tela neq̃ssimi ignea extinguere. In historia britonũ scribit d archturo rege q ī interiori pte scuti sui ymaginẽ ꝙginis gl'iose depictã habuit quã quotiens in bello fatigatus aspexit spem recuperauit z vires Isto mõ nos si in bello vite pñtis triũphare velim⁹. infra scutũ fidei nr̃e ymaginẽ ꝙginis cũ filio deponemus, hanc respiciamus z in ea cõfidam⁹ qz ab ea vires z vtutes recipiem⁹ Ambrosius d scta ꝙginitate sit nobis tanq̃ ī ymagine depicta vita marie. ex qua velut ex speculo refulget species castitatis z forma virtutis Hinc sumatis exempla viuendi vbi tq̃ ī exẽplari magisteria expssa sũt ꝓ bitatq̃ qd corrigere qd effugere. qd tenere debeatis oñdit Marbod⁹ de natura lapidũ: c. xxv. q est vna gẽma que vocat Ethites habens in se naturaliter more pregnantis vnam aliã gemmã Istam gemmã naturaliter suggerente aquila cognoscit. z eam in nido suo cũ hũerit pullos collocat iter eos et q̃diu ī nido fuerit, pullis nihil diffortunei accidere pt Gẽma ista Maria scat que lapidem angularẽ in se ope sancti spiritꝰ concepit Pater vero celestis nos tanq̃ pullos in nido militantis ecclesie modo fouet. sed ne ꝙ inimicos nostros aliquod nocumentũ extrinsecus nobis inserat gemmã istaz Mariã in medio nostrũ posuit qui si eam deprecẽ inspexerim⁹ z dilexerim⁹ ab hostib⁹ nos defendet. Et ideo non in armis nostrarum virtutũ ꝯ fidam⁹: sed in istius ꝙginis gratia in qua est omnis spes vite z vtutꝫ Ecclesiastici. xxiiij. De qua exponi põt. Illud Eccli. iij. Eos qui diligunt eam diliget deus. et qui audit illam iudicat gentes z qui intuet illã pmanebit cõfidens Sed o indigemus confidentia spe z animositate qz sumus nauigantes in periculoso mari hui⁹ mundi Und naute si nocte stellã maris viderint scitũ dirigere iter suum. sed quãdo est ita q nec lunam nec stellas videre possunt de salute desperant. actuũ. xxvij. Neq̃z sole neq̃z sideribus apparentibus per plures dies ablata erat spes salutis Mozaliter si vitam nr̃as dirigere velimus ad portum salutis eterne: stellam maris. id est mariam attendamus cõtinue oculis spei nostre Und bernardus sup missus est ome. ij: ꝑpefinẽ Maria est preclara et eximia maris stella super hoc mare magnum et spaciosum necessario sublenata micans meritis illustrans exemplis O quisquis te intelligis in hui⁹ seculi profluuio magis inter ꝓcellas et tempestates fluctuare q̃z per terram ambulare ne auertas oculos a fulgore huius sideris si non vis obrui ꝓcellis: si insurgũt venti tentationum: si incurris scopulos tribulationũ, respice stellam. inuoca mariam. si iactaris superbie vndis. si ambitionis. si detractionis si emulationis. respice stellam inuoca mariam Si iracundia. aut auaricia: aut carnis illecebra nauiculam concusserit mentis. respice stellam respice ad mariam Porrigamus ergo ei preces nostras cum fiducia dicentes illud ysaie. qd: agesimoseptio Audi hec ꝺlicata que habitas ꝓfideter. Et lic

virgo gloriosa p nobis oret cōtinue non tñ maris labores ꝛ pricula statim euadimus: Nam xp̄c quarta vigilia noctis laborantibus discipulis venit et dixit. Cōfidite ego sum nolite timere Mar. vi ¶ Tercio confidentia bona est nobis nccia qm̄ sum⁹ egros infirmitate sperare ꝛ ꝯfidere in medico suo et diligere medicū. sperare etiam salutē suā firmo nccia patet p illud metricū. Speret q̄ metuit. morituros viuere vidi Spe dum cti victuros: spe morīēte mori q̄ ꝙ amor ꝛ spes de medico multū ꝙferant egroto. ptz p quandā narratiōem quā ponit Sene. iiij declamationū c. v: vbi ponit talis casus. q̄dam abdicat⁹ a p̄re suo studuit medicine cū igit p̄rem grauiter infirmari ꝛ a medicis sanari⁹ desperari· redijt ergo filius iā fact⁹ medic⁹ ꝛ curauit p̄rem. facta cura reconsiliatur p̄ri. accidit postea vt vxor p̄ris ꝛ nouerca filij. cōsimili infirmitate laboraret q̄ prius pater laborauerat Jubet filius a patre curare nouercā nolens abdicat scdo Pater igit accusat filiū de eo q̄ noluit cuz sciret et posset curare nouercā q̄ aūt sciuit ꝛ potuit per hoc pbat q̄ se curauerat de morbo consimili. filius rndit q̄ nesciret an posset eā curare vel non: licet morbo ꝙsimili laborare nā alter⁹ spei ꝛ amoris est pater ad filium q̄ nouerca. Spes em̄ p̄ris de filio fuit forte tassis magna causa cure. Ulī subdit nihil magis p̄ dest egrotis q̄ ab eo curari a quo volunt. ¶ Ad ꝓpositū cū sumus peccatis languidi summe nobis est nccia spes et confidentia tam de habenda sanitate q̄ de medici xp̄i bonitate Nā q̄tūcunq̄ sit infirmitas magna de facili curabit si sperem⁹ et cōfidamus In cui⁹ figurā signanter dixit xp̄c cuidā paralitico Math. ix. Confide fili remittunt tibi peccata tua Propter defectū aūt hui⁹ spei siue cōfidentie Cayn et iudas incurabiles extiterunt peccantes peccatū in spiritūsanctū qđ neq̄ remittit in hoc seculo neq̄ in futuro Math. xij. Et si quis forte tassis a filio terreat q̄ iudex est matrē intueatur que medicina est. vñ Cassiod. in quadam epla Tu patrona humani generis tu afflictis reis medicia singularis Quis tuo non egeat munere cum sit peccare cōe Item Bern̄. supmissus est omelia. ij. ꝓpe finem: Si criminū immanitate turbatus. ꝙscie fe ditate cōfusus iudicij horrore pterrit⁹ baratro incipias absorberi tristicie desperatōnis abisso cogita mariā in piculis in angustijs in rebus dubijs cogita mariā: inuoca mariā. maria non recedat ab ore· nō recedat a corde Et vt impetres eius oīonis suffragium ne deseras cōuersatōis exemplū ipsā sequens non deuias· ipam rogans non desperas. ipam cogitans nō erras. ipa tenente non corruis. ipsa ptegente nō metuis. ipsa duce nō fatigaris: ipa ꝓpicia peruenis ꝛ sic in temet ipo experiris q̄z merito dictū sit et nomen virginis maria Ex his ptz q̄ merito sibi dici potest illud Danie. xij. Non est cōfusio ꝙ fidentibus in te

Lectio. xxxvij

IMpii autem scōm que cogitauerunt correp/tionem habebunt qui neglexerit iustum et a dōmino recesserunt Sapientiā etem̄ et disciplinā qui abijcit infelix est

¶ Sicut dictum fuit superius ī principio hui⁹ capituli Spūssctūs in hoc libro agit nunc de iustis nunc de impijs alternatim: ¶ Post q̄z igit spiritussanct⁹ declarauit q̄ iusti non carebunt mercede Nic diuertēdo se ad impios ostendit q̄ nec impij trāsibūt impune Fuit aut opinio eorum sicut in p̄n cipio secundi capituli patuit q̄ nulla penitus est iusticie vel iniusticie retributō in futuro Quia igit iam declarauit oppositum de electis oñendo q̄ p̄miabūt eternaliter. Nic oñdit q̄ etiā impij iuxta eor demerita punient ꝓportōnabiliter Et circa hoc duo facit. qz p̄mo oñdit q̄ tales infideles nullā aliā vitā expectātes in futuro crutiantur. ¶ Scōdo q̄ in p̄nti a suo desiderio defraudant Scōa ps ibi Et vacua spes ¶ Circa primū duo facit Nam primo pena impijs debita applicatur Secūdo causa pene rationabiliter explicatur Secunda pars ibi qui neglexerunt iustum. Dicit ergo primo sic. Impij autem id est infideles deum negantes et nullam aliam vitam estimantes De quibus dictum est in secūdo capitulo

Lectio

per totum ibi Dixerunt aũt impĩj ꝛc. tales inq̃z impĩj habebunt correptõem id ẽ penã eos corripientem ⁊ hoc iustissimã q̃ eorum malicie correspondentẽ Vñ dicit ꝑm que. id est ꝑm illa que cogitauerunt q̃ omẽ malum a cogitatõe ꝓcedit ideo si cogitatones puniant constat q̃ram locutiones q̃ opationes punient Cõsequenter cum dicit Qui neglexerunt iustũ Causaz punitõis maloz explicat☞ A ¶ Vbi nõndũ q̃ ꝑmoz dialis causa pene tam in angelo q̃z in hoie fuit negligentia Si em̃ homo vel angelus a deo creatus in gratia benefuisset vsus naturalibz ⁊ gratuitis sibi datis nunq̃z apparuisset angelo cõueniens aliq̃d deordinatũ vel dei excellentiã appetiuisse nec vnq̃z homo iudicasset dictis ⁊ psuasionibz serpẽtis adquieuisse. sed q̃ neglexerũt uti gratijs sibi datis ꝑmissi sunt cadere in errorem propter peccatũ negligentie ⁊ de errore in peccatum superbie ⁊ inobedientie Et ideo tãgendo radicem culpe pctoz dicit Qui neglexerunt iustum id est iusticiã. Justum em̃ fuit et est q̃ omnis creatura rationalis p grãs a deo acceptas solicite ⁊ diligenter deũ honoret qui est earundem gratiaruz largitor Michee. vi. Indicabo tibi o homo quid sit bonum ⁊ quid dñs deus tuus querat a te. vtiqz facere iudiciũ ⁊ diligere iusticiã ⁊ solicite ambulare cũ dño deo tuo Et quia negligentia parit contemptũ Ideo subiũgit q̃ non solum neglexerunt iustum :ĩmo a domino recesserunt qua. xviij. puer. ꝺr Impius cum in ꝓfundum peccatoz venerit cõtemnit. ¶ Et nota q̃ iste est modus cadendi seu ordo in homine. quantũcunq̃z fuerit in statu perfecto vicz ꝑmo negligere modica: loqui ociosa raro cõfiteri: parum dicere diuinũ officiũ. hec vident esse modica pctã Et ex istis diabolus inducit in grauissima peccata Circa doleũ sunt magni circuli q̃bus asseres dolei colligant. ⁊ illi magni in suis extremitatibz colligant cũ puis vimibus solutis ergo puis soluunt magni et solutis magnis totuz decidit Sic moraliter est q̃ spernit modica paulatim decidit Ecc. xix. in ꝓncipio. ⁊ sic non solũ nõ curauerũt isti impĩj scire que dei sunt sed abiecerunt sciam dei; vnde subdit Sapiam et disciplinam qui abiecit infelix est: id est fidem ꝺ supernaturalibz. homĩbus reuelatis diuinitus ad Ro. xi. O altitudo diuitiaz sapie ⁊ scientie dei q̃z incomprehensibilia ꝛc. Vel disciplinas id est diuinas correptões ⁊ monitiones quas p pphetas suos mõdo ondit Prouer: xv. Qui abiecit disciplinã despicit aiam suam ⁊ p̃ sequens est infelix☞ a Juxta illud metricũ Tres infelices in mundo dicimus esse Infelix qui pauca sapit spernitq̃z doceri. Infelix qui multa sapit spernitq̃z docere Neglexerunt iustum Nota q̃ clericus peccatoz silis est argo Argus fuit sicut refert Ouidi⁹ Metho. ꝑ. circa finem quidam pastoz qui habuit centũ oculos ⁊ tamen nõ habuit nisi vnam vaccam nup trãsformatã de virgine ad cũstodiendã Mercurius vero finxit se custodem ⁊ pastoz caprarum ⁊ accessit ad locum vbi argus iste vaccam pascebat Mercurius fistulabat ita iocunde et ita gratiose q̃ argus cum rogauit q̃ placeret sibi mozari cum capris suis in pascuis illis secum Alius annuit q̃ id circo venit: sederunt q̃ simul Mercuri⁹ de nouo incepit fistulare ita gratiose q̃ aliqui oculi ipsius argi inceperũt dormitare aliis adhuc ad vaccam respicientibus tandẽ ita inestimabiliter bene fistulauit q̃ omẽs centum oculi dormitauerunt ⁊ statim surrexit mercurius ⁊ caput cum oculis amputauit et sic vaccam secum duxit Moraliter clericus lr̃atus est quasi argus centum habẽs oculos vicz considerationes multas id ẽ cautelas ⁊ non habet nisi vnam vaccã custodire id est vnam bestialem consciam Ista fuit virgo dummodo retinuit innocentie puritatem Hec trãsformata est in vaccã bestialem cõcupiam ⁊ voluptatẽ ysa: vij. Nutrit et homo vaccã Ozee. iiij. Sicut vacca lasciuiens declarauit israel Mercuri⁹ id ẽ mundus curzens dyabolus est qui circuit querens quẽ deforet ꝑ. pe. v. Iste fistulauit ita dulciter per strepitũ lasciuie munditatis g adulatões amicoz q̃ iste argus obdormit per negligentiã vsq̃z ad mortem. Et tunc aufert sibi caput q̃z separat a deo xp̃m qui ẽ caput ecclesie ⁊ miseram vaccã ducit in gehennam Et ideo eis dicit. Nolite negligere nolite cessare a custodia et cõcussione cõscientie ꝓprie Judic. xvij.☞ B ¶ In hominibus mũdo deditis quadruplex pis

diebus negligentia inuenitur Sunt enim negligentes in addiscendo morum sanctitatem In discutiendo ppriam puersitatem. In reuerendo dei maiestatem Et in sufferē do primi necessitatē. ¶ Primo sunt negligentes in addiscendo mor sanctitatē Be ne inueniunt quidam assidui ad discendū artiz subtilia ppter curiositatez. Jura ciuilia propter vtilitatē. artez bellādi ppter strēnuitatē. Artem negociādi cōtra paupertatem. z sic desinglis que ad vite psentis promotionem z administrationem spectāt. sed ad discendū artem bene viuēdi. deo seruiēdi artez peccata vitandi. omnes qsi se exhibent negligentes Un mundus inuitat ad erroꝛes z ineptias z omnes obediunt Deꝰ vocat ad honoꝛes et nuptias et omnes negligunt Math. ij. Illi neglexerunt z abierunt: alius ad villam suā. alius ad negocia rionē suam z tamē hec summa philosophia est: scire bene viuere. cui cōtinue z semp insistendū ē. z vacandū ab alijs vt huic inseruiat Non sicut multi qui citius omia volūt facere qz ordinem bene viuendi addiscere. Cōtra quos Seneca epla. cix. subtrahe fmris philosophandū est sed omia alia negligenda sunt vt huic assideamus cum nullū tempus satis magnū est. etiam si a puericia vsqz ad humani eui terminos vita pducat Sed hic est vna negligentia cōmuniter i iuenibꝰ qui ideo negligunt ptem addiscere qz nō pnt totum adquirere Ideo nihil volunt scire qz non pnt alios excellere et hec negligētia filia est supbie. quas bñ deriꝛet Horatiꝰ li: epla epla. p. non poteris oculo qztum cōtendere linces nō tamē idcirco cōtemnas lippus inungi. Vult dicere ponat qs sis lippus z diffidas adquirere tantū visus acumen q possis sicut linces p muros penetrare viuendo. non ideo cōtemnas vti collirio et aqua iuuante ad acumen oculorū Fatuū est em partem cōtemnere qz totū non potes habere. Talibꝰ aptis ad discendum dicit. p: ad thimo. iiij. Noli negligere gram que in te est Figurat illud Gen. xlij. audiens Jacob q alimenta venderent egipto dixit filijs suis Quare negligitis: audire q triticū venūdet i egipto vult significare q vbiqz sunt alimenta venalia scz alimēta aīe ppter nullam difficultatez debet homo ea negligere Et reuera scientia salutis non est nisi in egipto id est in obscura z tenebrosa theologia qz tenebrosa aqua in nubibus aeris in ps. glo. id est obscura doctrina in pphetis z pdicatoribꝰ ¶ Secōdo sunt homines negligentes in discutiendo ppriam puersitatem. Quēdā noui qui fuit optimꝰ senescallus ordinando familiā alienā etiaz magnoꝛ dñoꝛ z pessime sciuit ordinare d regimine domus sue Tales sunt pleriqz q diligenter alios emēdant z tñ semp negligunt seipos. Quantas solicitudines hēmꝰ ad discutiendas p scias alienas: p quibꝰ nō habemus respondere nisi fuerimꝰ eoꝛ plati: quantam pigritiam ad discutiendas ppriias cōscias. deus nouit Cōscias em proprias discutimus vno die aut dimidio vix in: xl· Conscientias aūt aliorum per multos annos z tñ nobis dꝛ q incessanter nos discutiamꝰ Judic. xviij. Nolite negligere nolite cessare ¶ Tercio sunt homies negligētes in reuerendo dei maiestatē z hoc habēt timere curati spealiter z prelati z quicunqz alij dediti ministerio dei titulo speciali cuiusmodi sunt omnes clerici infra sacros ordines. z religiosi quicunqz Et tñ si bñ cōsideramus hi sunt qui negligentiꝰ agūt: ij. paral. xxiiij. Pozro leuite egere negligentius Quibus tñ precipit Deutro. viij· Observa z caue neqñ obliuiscaris dñi dei tui z negligas mandata eius z iudicia ¶ Negligentiam in istis causat nimia frequentia assistendi d. Quia nimia familiaritas parit contemptū Et tñ contra tales dꝛ· ij. paral. xxix. Filij mei nolite negligere. vos elegit deus vt stetis coram eo· Nota extra de celebratione misse dolētes ¶ Quarto sunt homines negligentes in sufferendo primi necessitatē Deutro· xxij De omi re fratris tui si pierit z inueneris eam nō negligas quasi alienā. Res fratris ptij si incidit i latrones si est depauperatꝰ fortuna. si indiget aliquo p amoꝛe xpi Un nullo mō tales negligere debemus si possumus tales iuuare. Becu lares rñdent possem talem iuuare sed non sine damno Sed nunquid deus poterit recōpensare damnū Constat q sic qz iustus ē z puer. xij. ppe finem Qui negligit damnū ppter amicū iustus est. ergo talem iustū dꝛ

necessario remunerabit ☞ b Dubitatō
lr̄alis Utrū omnis negligentia sit peccatū
mortale. qđ sic eccī. vij. Qui timet deū ni
hil negligit ergo quicunqz in aliquo negli
git p dit timorē dei. sed hoc est peccare mor
taliter ¶ Preterea puer. xix. Qui custodit
mandata custodit aīam suam. qui autē ne
gligit vias suas mortificabit̄ z loquitur de
mortificatione gehenne que non est nisi per
peccatū mortale ¶ Preterea Iere. xlviij.
Maledictus homo qui facit opus d̄i frau
dulēter sed maledictio in scriptura nō ferk̄:
nisi p peccato mortali ¶ Ad oppositū est il
lud Eccī. vij: De negligentia purga te cuz
paucis dicit glo. q̄uis oblatio pua sit tamē
multoz delictoz purgat negligentias Sz
p pauca non purgabit̄ peccatum mortale:
¶ Ad questionem dicendū q negligētia ni
hil aliud est q̄z defect⁹ debite solicitudinis
circa actum ṽtuosum faciendū ꝓueniēs ex
remissione feruoris in volūtate Pōt igitur
negligētia esse circa actū vel circa circūstā
tias actus· qui actus vel circūstantia est de
necessitate salutis z talis negligentia ē pec
catum mortale/sicut si negligā dare elemo
sinā z non ex caritate vel non in caritate pec
co mortaliter. omittendo circūstantiā que
debet esse in omni actu virtuoso de necessi
tate salutis p:ad cozin:vl. Omīa opa vr̄a
in caritate fiant. aliter pōt ꝓtingere negli
gentia circa actum vel circūstantiam actus
q̄ tñ actus vel circūstantia non est de neces
sitate salutis sicut si negligaz dicere saluta
tionē virginis marie transeundo cozā yma
gine sua vel cuz audio lectionē cogito d̄ im
pertinentibus ex remissiōe volūtatis z tūc
est peccatum veniale ¶ Ad primū cū dicit
Qui timet deū nihil negligit. verū ē cadēs
sub precepto qz oīe tale est de necessitate
salutis ¶ Ad scd̄m patz p idem ¶ Ad ter
cium dicendū q maledictio inferk̄ p negli
gentia respectu circūstantie debite ¶ Ad
tram loquit̄ ꝓpheta de nabuchodonosor
quem deus fecit instrumētum suum ad fla
gellandū ppl'm suū israel. Istud aūt opus
fuit dei sic ordinantis z cōmittentis sz istō
nabuchodonosor attribuit potentie sue fa
ciens eī odio ꝓsonaz id qđ facere debuit ex
obedientia tantū z ideo peccauit mortal
liter ꝓpter qđ dicit̄ maledictus hō qui fa
opus dei fraudulenter Malidictus qui p
hibet gladiū suum a sanguine id est qui p
cit iniuste p vltione quā deus ꝑcepit inflig
Ad argumentū in oppositū vel loquit̄ de
negligentia veniali vel mortali Si d̄ mor
tali tūc verum est q purgat in pn̄ti per pau
cos respectu eoz quibz in futuro eternali
ter punirek̄

Lectio. xxxviij.

Et vacua est spes illoz et labores sine fru
ctu z inhabitabilia opa eoz. Mulieres eoz insensate et
nequissimi filij eoz maledicta creatura eo
rum ¶ Postq̄z spūs sc̄tus declarauit qua
liter infideles solam voluptatem estiman
tes finem hoīs. in futuro cruciabunt̄ ¶ Dic
ostendit qualiter in pn̄ti etiam multiplici
ter affligent̄ p falsitatē in intellectu. volun
tatē in affectu z vanitatem in effectu Unde
in hodierna lectiōe sex miserias manifestat
istam sectam sequentes ☞ A Fune
em defraudati in falsis estimationib⁹ Fati
gati in vanis occupationib⁹ Utilificati ab
ominationib⁹ effeminati in delectationib⁹
damnificati in ꝓpagationib⁹ et excōmūica
ti p adinuentionib⁹. ¶ Prima igit̄ eoz pe
na est q decipiuntur z a veritate elongāt̄ur
in suis iudicijs Et hec est magna miseria
qz naturaliter homo appetit non falli· ea
illi qui diligunt fallere ām aug: Ipi autem
euasisse omnē penaz omē iudiciū p suis fa
gicijs sperauerūt. cum tñ modo sint in in
ferno damnati. hanc penam decepcionis et
damnationis tangit cū dicit. Et vacua est
spes illoz Isa. xxviij. Posuimus menda
cium spē nostrā z mendatio ꝓtecti sumus Et
nota q cōtrarie spūssanct⁹ inducit spem iu
storum z spem impioz De illis dicit supra
isto capitulo spes illoz īmortalitate plena
est De istis aūt q vacua est spes illoz. q. ad
Corin. vi. Hortamur vos ne in vacuū gra
tiā dei recipiatis ¶ Scda pena istoz in pn̄
ti est q fatigant̄ in vanis occupationibus.
Uanū est qđ non assequit̄ finem ad quem

ordinat.ij.phi.c.f. Omis labor hūanꝰ or/
dinat ad aliquē fructū p̄cipiendū qz igitur
homines supza tacti laborant p voluptati
bus in bellis in pace in terza et mari .nocte
dieqz z nullū fructū bonū inde p̄cipiēt. me/
rito dicit q laborꝫ eoꝝ sunt sine fructu: op
positū dicit infra de iustis q bonoꝝ laborū
gloriosus est fructus Ipsimet etiā recogno
scunt in die iudicij ꝑm illud qđ scribit infra
c.v. Lassati sumus in via iniquitatis et p
ditionis z ambulauimꝰ viam difficilē Uli/
am aūt dñi ignorauimꝰ Fructus imaturi si
comedant generāt vermes in ventre: dele/
maturi infra: c.iij: Fructus eoꝝ inutiles z
acerbi ad manducandū quem ergo fructū
habuistis in illis in quibus nūc erubescitz
ad Ro.vij.z boetiꝰ de voluptatibꝫ .ij: de
conso.psa.vij: Quantos ille scz volupta/
tes morbos qz intolerabiles dolores quasi
quendā fructū nequicie fruentiū solent af/
ferre coꝝpibus ¶ Tercia iustorum pena in
pūti est q vilificant in abominatōibꝫ Ma
gna miseria est homini qñ opa sua sunt ita
vilia ita monstruosa ita repugnātia ratōni
q homo nō pōt ea manifeste defendere nec
excusare Et certe quicunqz solam volupta/
tem p̄sequunt talia opera faciūt que cōmu
ni rationi repugnant z abominabilia deo fi
unt z angelis. nec humane cohabitatōni cō/
gruūt sed repugnāt Et hoc est qđ dicit Et
inhabitabilia opera eoꝝ id ē cōuentui z ha/
bitationi naturali repugnant z p pagatiōni
cōcesse nature. imo deus ipe qui omēs inha
bitare dignat p opera talia ab inhabitatio/
ne ciuitatis humane expellit đ qua Iere.
l. Non habitabit ibi vir nec incolet eam fi/
lius homis Sed verbū caro factū est et ha
bitabit in nobis Johan.p. ¶ Quarta pena
est q effeminant in delectatōibus Homies
em voluptuosi z priuant mulieres sensu et
a mulieribus sensu priuant Canis amens
vbicunqz momorderit hoiem eū facit amē
tem Et eodem mō mulier fatua facit virū
rabidū et adolescēs fatuus mulierē facit in
sensatā et qñ mulieres sunt insensate tunc
viri sunt effeminati imo inaiati puerbio: vi
Mulier aūt p̄ciosam aiam viri rapit Qui
aūt est sine anima insensatus efficit Et hoc
isti bene fatent infra c:v. Nos aūt insensati
vitam illoꝝ estimabamus insaniā qz Ecci.
xix. Mulieres apostotare faciunt sapiētes
et arguunt sensatos Et hanc penam tāgit
cum dicit Mulieres eoꝝ insensate ¶ Ad
fram mulieres in opatōe libidinis plus de
lectant qz viri Un Tresias dixit feminas
habere decem vncias luxurie Uiros autez
nisi quattuoꝝ fuerat em iste Tresias vtri/
usqz sexus ꝑm fabulas successiue Ideo fac/
tus est iudex in hac causa. z ideo cōsequens
est q in hac secta que voluptatem habz pro
fine si viri sunt fatui erunt mulieres insensa
te Et ideo signanter dr Ecci.xxv. Beatus
qui habitat cum muliere sensata ¶ Quin/
ta miseria istoꝝ infideliū est q damnifican
tur in ppagatōibus Un subdit Nequissi/
mi filij eoꝝ Deus em in homie potentiā ge
nerandi z certum modū instituit z est talis
vt fiat etiam infra limites cōiugij ꝑlis pro
pagatio ad laudem Illi aūt hoies qui pro
lem gignunt z eam peruersis informationi
bus et exemplis corrumpūt bonū naturale
prolis amittunt et in hoc seipos ꝛfundunt
Quia semp mala proles finaliter insurgit
in parentes Et bene dicit q nequissimi filij
eoꝝ Causa est qz mulieres sunt insensate z
viri impij z filij imitatorꝛs eoꝝ ergo erunt
necessario peiores. iij. Reg.xvi Operatus
est iniquitatē sup omēs qui erant ante illū
¶ Sexta pena eoꝝ est q excōmunicati sunt
in adinuentionibꝫ suis z hanc subdit cū di
cit maledicta creatura eoꝝ illud qđ homo
excogitat z adinuenit z p̄mouet pōt dici cre
atura sua tales aūt impij in omi genere pec
cati tam luxurie qz iniusticie multa adinue
niunt que possunt dici creature eoꝝ z sicut
omia opa dei sunt benedicta z approbata.
Ben.p. z p. ad thimo.iiij. Omis creatura
dei bona est ita ista mōstruosa figmēta pec/
catoꝝ sunt excōicata a đo z maledicta Ecc.
xxxvij. O p̄sumptio nequissima vñ crea
ta es Mulieres eoꝝ insensate ☞ a
¶ Notandū q familiare consortiū malarū
mulieꝝ est omi homi detestandū. maxie tñ
viris religiosis z psonis ecclesiasticis qui/
buscunqz Sunt em mlieres libidinose in
alliciendo: maliciose in cōuiuendo Litigio
se in colloquēdo. pditiose in ꝛsulendo Pri
mo igit sunt libidinose in alliciendo. sicut
em plꝰ in libidine delectant qz masculi: ita

Lectio

in ōmni sensu magis alliciunt. forma. facie gestu ⁊ voce Et q̄uis sint frigidioris ꝯplexionis sunt tñ ferueniozis libidinis Unde Ouidi⁹ ꝑmo de arte amādi Partioz in nobis nec tam furiosa libido Legittimū finē flama virilis habz. vult dicere q̄ libido mulieris est infinita. valde em̄ nociuū ē q̄ sin̄ nocumento videri non pōt ⁊ tñ nobis dicit Eccī.ix. Auerte faciem tuā a muliere cōpta ⁊ ne tibi cōspicias speciē alienam Propter spēm mulieris multi perierūt ⁊ ex hoc concupiscētia quasi ignis exardescet Istū ignē satis ptimuit iste sanctus monachus q̄ matris sue tibias nudas tangere noluit cū eaz vltra aquam portare debuit sicut in vitas patz habet. Istū ignem satis timuit sacerdos ille qui in hoza mortis mulieri auscultanti an spiritū exalasset dixit ignicul⁹ vivit paleam tolle: iij. dyalo. Istū ignez etiā satis aduerterat metricus ille qui dixit Femina fax sathane fetēs rosa dulce venenū, Semp prona rei que phibet ei Urit enim vultu visu risu cute cultu Hui⁹ ab insultu q̄tum potes esto p cultu, Istū ignē cōsiderauit sctūs thomas de aq̄no qui cū in turri custodiret in carcere et cū ad eū honesta iuuencula sola intromissa fuisset in cameram Ille ardente titione de camino arrepto eaz celerime fugauit sic q̄ de ea verificari posset illō ps̄. Ignis in ꝯspectu eius ardescet et Eccī.xlij. de vestimento pcedet tinea et a muliere iniquitas viri. ⁊ ideo sup omnia tenendū est consiliū aplī.ꝑ.ad Lozin.vij. Bonū est homi mulierē non tangere Sed hic respondebit excusando q̄ vl' mulier est sancta vel religiosa. vl' q̄z vtraq̄z psona est senex ⁊ frigida. Sed reuera hoc nihil est Quia q̄d frigidi⁹ silice vel ferzo ⁊ calibe et tñ ex eoz ꝯtactu facilime exilit ignis. Similiter terza ē bona ⁊ pluuia ē bona de celo descendēs ⁊ tñ coz cōmixtio non est nisi lutum. Un̄ dicit metrice Res tam diuerse si vtraq̄z sit bona per se Si sint puerse iuncte pdunt pariter se Et ideo valde stricte clerico ⁊ mulier cohabitatō phibet. Extra de cohabitatione clericoz ⁊ mulier p totū et in cano⁹ dis.xxxij. Nospiciolū. Et sunt ꝛba Hiero. Nospiciolum tuū aut raro aut nunq̄ mulierū pedes terant. q̄ non pōt toto coz de habitare cum deo qui feminaz accessibus copulat Femina cōsciam secū pariter habitantis exurit Inde ē q̄ monachi ⁊ monache nullo modo cohabitare pmittūtur in eodem monasterio sicut.xvij.q.ij. In multo loco pmittimus. Et eodem monasterio vbi dicit Monasteria puellarū longius a monasterio monachoz aut ꝓpter insidias dyaboli aut ꝓpter oblocutiones hoim colloceñ Et ideo signanter alloquit clericos beatus Hiero. in epla.xi. Quid tibi et femine qui ad altare cū deo fabularis Feminaz cū clericis nullo pacto sit cōiunctio ⁊ pcipue cōuersatio Janua dyaboli· via iniquitatis scorpionis percussio nociuum genus est femina cū ꝓximat ad stipulā accendit ignem flamigero igne percutit femina ꝺsciam pariter habitantis ¶ Ego iudico si cum viris femine habitent non deesse viscariū dyaboli ¶ Ex his aucupatū est ab initio peccatū. mentes ferzeas domat libido. hec Hiero. Eccī.xlij. In medio mulieꝝ nolite cōmorari Dicit igit patz ꝑmo q̄ mulieres sunt libidinose in alliciendo ¶ Ecce sunt malicie in cōuenendo Eccī.xxv. Breuis est omnis malicia sup maliciā mulieꝝ: sors peccatoꝝ cadit sup illaz De qua loquēs Chriſ. in ſ. quē fecit de muliere mala dicit sic O malicioſum ⁊ acutissimū telum dyaboli mulier Per mulierē dyabolus ab initio adam i paradiso pstrauit Per mulierē mitissimū david in homicidiū ⁊ adulteriū destinauit. p mulierē sapientissimū salomonē in sacrilegiū precipitauit Per mulierē fortissimum sanſonē rasum cecauit Et castissimū ioseph vinculis ⁊ carceri mancipauit. Per mulierem mundi lucernā Johem baptistā capite truncauit hec Chriſ. Hanc aūt maliciam mulieꝝ quāta sit in duab⁹ mulierib⁹ declarat. vicz in vroze Job ⁊ valida amica famonis De ꝑma loquens sic dicit· Nec videns viz suū vlceribus ignitū. ardentē doloribus inuolutū vermib⁹. in sterquilinio residentē cineribus coopertū. nō est recordata nobilitatis regie. non dilectiōnis pristine quā ad eā habuerat: nō diuitiaz. bonoz plis quaz per eum susceperat nec miserioꝛdia mota est Sed contra viz iustū. demonis ptem assūpsit et ait Benedic deo ⁊ morere non suffi ciebat illi q̄ penas sustinuit tpales sed sup addere peccatū tentauit ⁊ eternas De scōa

dicit sic Da mihi illam validā ꝛ eius malitiam cōtra sanſonē pensem⁹ hec illū quem pridie in cubiculis suis cōiugē pelegit cui blanditmētis ꝛ lusibus amplexibus ꝛ risib⁹ ac vinctū tradidit philisteis . Videamus em quid ei displicere potuit in viro marito Si fortitudo diligit robustissimus fuit q̄ leonem quasi hedum discerpserat inermis Si pulcritudo speciosissim⁹ extitit nazare us Si sanctitas ꝛ boni mores talis fuit q̄ ad eius pces dum sitiret deus de mortua mandibula fontem eduxit Si strennuitas amari debet hic in mandibula asini mille philisteos pstrauit Si gratitudo. defectus in eo non fuit nisi q̄ eaz nimis dilexit. Ergo cū nulla causa odij in eo valuit inueniri so/la malicia suffecit p causa. hec Chrisost. Et iō signāter dicit Eccl:xxv: Omis plaga tristicia cordis est ꝛ omis malicia nequicia mulieris Et infra non est caput nequi⁹ sup caput colubri ꝛ non est ira sup iram mulieris Cōmorari draconi ꝛ leoni placebit q̄z habitare cum muliere neq̄z . hanc auctoritatem etiā pbat Chrisostom⁹ optime sermōe pallegato sed pertranseo vsq̄z ad alia . ¶ Ter/cio inueniunt mulieres litigiose in colloq̄n dor illa est magna afflictio alligari vl' viro rixoso vel mulieri litigiose ꝛ ideo bñ dicit: puer.xix Tecta iugiter pstillātia litigiosa mulier. si tectū domus iugiter stillaret aq̄z homo vbiq̄z in ea nullam haberet quietem sed necessario haberet eam dimittere Et iō solet dici q̄ tria genera sunt que hoiem de domo sua expellunt vicz fumus stillicidiū et vxor mala Innocenti⁹ de vilitate cōditionis humane c. xvi Fuit em mulier de costa curua formata ꝛ iō semp cōtraria viro suo Nota de illo qui vxorem submersā q̄si/uit cōtra cursum aque et cū a quodā quereret quare eā sic quereret rndit q̄z sibi semp cōtraria fuisset Refert Agili⁹ libro noctiū acthicaz de socrate q̄ cū altipiades ab eo q̄ reꝑ quare eā sic quereret rndit q̄z sibi semp cōtraria fuisset Refert Agili⁹ libro noctiū acthicaz de socrate q̄ cū altipiades ab eo q̄ fuisset quare vxorem suā antipem mulierē plenā iurgijs ꝛ litigijs . molestissimā virum non fugaret de domo Rndit cū talem domi ppetio?. assuesco ꝛ exerceor vt ceteroz que foris sunt iniurias facilius feram . De eodē narrat Hieronim⁹ contra Jouianū q̄ habuit duas vxores: que cum semel litigarent p viro derisit eas eō q̄ tam p fedo hoīe certarēt. statim simul cōcordate in tantū ei maledixerūt q̄ eum a domo fugere compulerunt Iste semel post infinita litigia ab altera illaz perpessa pfusus fuit vrina. piecta de loco superiori sup eum per vnam earū nec tñ quicq̄ aliud rndit Scieba inq̄t post ista tonitrua ymbrē secutuz Et ideo bonuz consiliū dat puer.xxi Melius est sedere in angulo domatis q̄z cuz muliere litigiosa in domo spaciosa Valeri⁹ ad Rufinū Cōtumelia viri ē vxor inobediēs q̄ Eccl.xxv Mulier si primatū habeat cōtraria est viro suo ¶ Quarta cōditio malaz mulierz est q̄ sūt pditiose in ꝛsulendo sicut in valida satz patuit. ꝛ iō metrice dicit Poma miricas edere dicas melle acutas Cum mlieres edere speres res tibi tutas Unde his trib⁹ sicut vulgariter dicit nō debet homo adhibere fidem denti canis fidei mulieris ꝛ pedi equi Unde metrice dicit In fide. dēte. pede mulieris equi canis q̄z fraus est. teste Babione qui in fine comedie sue dic sic Babio testis adest hec vltima verba tenete sunt incredibiles vxor alumna cliens Cōcludam ergo finaliter cū valerio Et dico det vobis omī potens deus femineis fallacijs nō falli et illuminet cor vīm ne tendatis quo timeo

Lectio.xxxix

Quomaz felix est sterilis ꝛ incoinquinata que nesciuit thorū in delicto. habebit fructū in respectiōe aiaz sanctaz ¶ Frequēter ꝛ ꝯtinue quasi optet ad memoriam reducere opinionē impioz hoīm que posita fuit diffuse c. ij: hui⁹ que quidez opinio ad duo reduci pōt in sūma Primū ē q̄ nulla vita erit p⁹ vitā istā qua corpaliter viuim⁹ Secōm est q̄ felicitas homis est frui corporeis voluptatib⁹ in pnti Et istud secōm impbat spūssanct⁹ spēaliter a penultima lectione .s. Impij aūt f: que cogitauerunt vsq̄z ad finē hui⁹ capituli inclusiue p cōtrarium Quia igit in parte pcedenti immediate declarauit q̄ multa incōuenientia ꝛ damnose verecūdie sequunt voluptatē Hic ostendit directe per cōtrarium q̄ multe pēminentię

Lectio

dignitates ⁊ honestates sequunt castitatē. Et circa hoc duo facit. Primo ondit q virginalis castitas est apud deū meritoria. licet sit ꝑaliter infecūda. Secdo q bestialis voluptas est simpliciter transitoria ɔ fusibilis et verecūda. Secunda ibi: Filij autem adulteroum. Circa primum tria facit, quia primo cōmendat castitatem in sexu femineo. Secdo in sexu masculino. Tercō assignat causam quare vtraq; est ɔmendabilis taz humano iudicio q̄z diuino. Secda ibi Et spado. Tercia ibi: bonoz labor. ¶ Circa primū est aduertendū q in vita voluptuosa nihil boni pōt ɔsiderari nisi fecunditas plis. Sed iam ostensum est q illa fecūditas est mala qz nequissimi filij iniquoz inueniunt ꝓpter malam imitatōem filioz ⁊ malā informatōnem parentū ergo multo magis ptinet ad felicitatem q mulier viuat caste cū sterilitate q̄z voluptuose cum tali puersa fecundate. tū qz euadit verecundia tpalem in prolis peruersitate tum qz habebit mercedem eternalem in futura iocunditate. Hec aūt iocūditas est infinicies melioz q̄z quecunq; corpalis fecunditas sicut ptz. Dicit ergo sic Felix est sterilis ⁊ incoinquinata id est felix est illa in qua est sterilitas plis cū mūdicia cordis qz si esset cordis immūdicia nihil ɔferret ꝯginalis integritas. Un vult dicere Felix est illa que habet carnis ⁊ mentis integritatē. Carnis integritatem vocat sterilitatē qz naturaliter ois integra sterilis est id ē sine actuali fetu sed cordis mundiciā vocat incoinq̄natōez. De coz de em exeunt que coinquināt hoiem. Mat. xv. Que nesciuit thoz in delicto id est q nō est expta approbando factū vel cōcubitum illicite voluptatis. Et quare felix. Certe qz licet nō habeat ꝓ nunc fructū ventris habebit tū fructū in respectiōe aiaz sctārū id est in tpe illo quo deus alias respiciet ꝓ opibz virtuosis que in hac vita fecerūt ad Ro. vi. in fine. Habetis fructū vrm in sanctificatōnem. finem vero vitā eternam. Et canti. viij. Ueniat dilectus meus in ortū suum vt comedat fructū pomoz suoz☞ a ¶ Dubitatō lr̄alis. Utz virginitas sit virt⁹ moralis q̄ non. videt primo sic. nulla virt⁹ inest nobis a natura. ij: Ethi. sed virginitas ineſt nobis a natura igit ⁊c. Secdo sic. Ois virtus moralis generat ex actibz. ij. ethico. Virginitas aūt ñ generat ex actibz igit ⁊c. ¶ Tercio sic nulla ꝑtus aufert inuolūtarie virginitas aufert inuolūtarie sicut patz inoppressis igit ⁊c. ¶ Quarto sic nulla virt⁹ pdit sine peccato ⁊ meritorie sed ꝯginitas perdit sine peccato et meritorie ꝓ matrimoniū ꝓ. Lozin. vij. Non peccat ꝯgo si nubat. ¶ Quinto sic omis virtus amissa pōt ꝓpter nitentiā restitui sed virginitas amissa nō q̄z pōt restitui ergo ⁊c. ¶ Sexto sic. Nulla vera virtus est in infidelibus. sicut probat Aug⁹ cōtra Julianū li. iij. absit inquit vt aliquo sit vera virt⁹ nisi sit iustus. absit aūt vt vere iustus sit nisi viuat ex fide. Ex virginitas est in infidelibz sicut patuit de virginibus dee veste sacratis. quaz vna aquā de tiberi portauit in cribro in signū ꝯginitatis sicut recitat aug⁹ in de ciui. di li. xvij. c. xvij. ⁊ Valeri⁹: viij. c. vij. Septimo sic. Omne qd recedit a medio virtutis est vicioſum sed virginitas est hmōi Probatio. dicit em ꝓphs. ij. ethi. q̄ omni voluptate pctī nec ab vna recedit est int patus. qui aūt omnes fugit agrestis ⁊ insensibil' sed virginitas recedit ab omibz voluptatibz veneris ergo ⁊c. ¶ Octauo sic quid q̄d est contra ꝑceptū legis diuine est vicioſum. sed virginitas est hmōi qz ꝑceptū est Gen. ꝓ. Crescite et multiplicami ⁊ replete terrā. Cōfirmat qz sicut ꝑceptū de cōseruatōne individui est de ꝑceptis legis nature ita ꝑceptum de cōseruatione speciei g̃ sicut peccaret qui abstineret ab omni cibo ⁊ potu ita peccaret q ab omi actu generatōis abstinet. Non sic. nulla virtus indiget sacrificijs expiari. sed plato legit suam perpetuā ɔtinentiā expiasse ⁊ sacrificasse nature ꝓ eiusdem cōtinentie vicio abolendo sm Aug. de vera religione c. iij. ¶ Decimo qui habet vnam virtutē habet omnes. sed qui caret virginitate aliqua habet alias virtutes ergo ꝯginitas nō ē virtus Ad oppositū est ambro. li. suo de virginitate Dicit em sic Principalis ꝑtus ē virginitas ¶ Preterea soli ꝑuti debet ꝑmius sed ꝯginitati debet fruct⁹ centesim⁹ sic ptz ex glo. Mat. xiij ¶ Ad questionē dicendū distinguendo de ꝯginitate. accipit em eā uoce apud doctores Uno mō vocat integritas carnis ⁊ sic ois mulier nascit ꝯgo Un

ista ꝟginitas non est virtus. tum qz ineſt a-
natura. ſicut arguit in ꝓncipali argumẽto
cũ qz talis ꝟginitas nõ est nisi in ſexu fem-
neo. tũ qz virginitas q̃ est virt⁹ stat cũ carẽ
tia illi⁹ integritatis. tũ qz integritas talis
haberi ꝑt in coꝛpe sine virginitate. Hec ũdo
mõ accipit ꝟginitas ꝓ inexpientia cuiuscũ
qz veneree ðlectatõis z sic ẽ ꝟginitas termi
nus ꝓuatiu⁹ negãs talẽ expientiã in ꝓsona
nata expiri. Tercio mõ accipit virginitas ꝓ
habitu cõtinendi ab omni venerea volupta
te cũ negatõe voluntarie expientie de ꝓteri
to. ¶ Quarto modo accipit ꝟginitas ꝓ ha-
bitu cõtinendi ab omni venerea voluptate
cum negatione voluntarie expientie cuiuſ-
cunqz veneree voluptatis de futuro ꝓpter
deum. et sic de intranea ratõe virginitatis ẽ
votũ cõtinentie in futurũ z sic loquit aug⁹.
de sancta virginitate. Ubi dicit ꝙ virgini-
tas est cõtinẽtia qua integritas carnis crea
tori carnis z aníe vouet consecrat z conser-
uat. Primo mõ accipiẽdo virginitatẽ vicz
ꝓ carnis integritate notum est ꝙ non ẽ vir-
tus sicut superius dictũ est. cum omis vir-
tus sit in anima subiectiue. nulla in carne:
Nec secundo modo est virtus cum sit ante
annos discretionis. Sz tercio z quarto mo
dis ẽ virt⁹ cui⁹ rõ est qz oĩs talis ꝟginitas
ẽ ꝛtinẽtia. oĩs ꝛtinẽtia ẽ virt⁹ sicut notum
est. ¶ Notãdũ aũt ꝙ sic se habet virginitas
ad ꝛtinentiã vel castitatem sicut magnifi-
centia ad liberalitatem. Liberalitas enim
habet ꝓ materia generaliter quoscũqz sum
ptus. z vsum pecunie in dando. sicut patet
iij. ethicoꝝ. Sed magnificentia habet ma
teriã spẽalem in qua est maioꝛ difficultas.
scz magnos sumptus. Eodem mõ pertinet
ad ꝛtinentiã abstinere ab omni expimen-
to veneree voluptatis illicite que est ꝛtra
leges matrimonij. Sed ad virginitatem ꝓ
tinet cõseruare ꝑsonã immunẽ ab omni ex-
pimento cuiuscunqz veneree voluptatis li
cite vl̃ illicite. Ex istis patẽt quattuoꝛ. Pri
mũ ꝙ virginitas carnis non est virtus sz so-
la virginitas mentis. Nam omis virtus est
habitus mentis. ¶ Scõm ꝙ aliqua mulier
põt naturaliter esse mater z virgo loquen-
do de virginitate que est virtus. Terciũ et
quartũ ꝙ mulier põt opꝛimi z impꝛegna
ri violenter manente quocunqz habitu vir

tutis in mẽte sua vnifoꝛmiter. et sic loquit
btus Aug⁹. ꝑ. de ciꝰ dei c. xvij. z. xix. vbi di-
cit expsse ꝙ si violẽter oppꝛessis ꝓiret pudi
cicia nõ esset virtus aĩmi nec ꝓtinebit ad il
la bona quibꝫ bene viuit. sed in bonis coꝛ-
poris anũerabit cuiusmodi sunt vires. pul
critudo. sanitas et hmõi. Et ponit exẽplum
quõ quedã obstetrix virginitatẽ cuiusdã ex
plorans. siue maliuolentia siue insipientia
siue casu fregit et ꝑdidit eius virginitatẽ. si
aũt est sicut dicit Aug⁹. cõiter factũ est di-
cere aut quid pudicicie ꝓsse. Tercio elicit
ꝙ in vtroqz sexu ꝑ solã volũtariã expientiã
voluptatis fit coꝛruptõ ꝟginitatis que est
virtus. Dico voluntariã ad excludendã ex-
pientiã ꝑ coactõnem vel per somniatõnem.
Quarto sequit ꝙ de⁹ põt virginitatẽ amis-
sam denuo repare sicut põt quãcunqz aliã
discontinuationẽ vel vulnus coꝛpis renoꝛ-
uare z hoc accipiendo virginitatẽ ꝓmo mõ
De dicto Hiero. Dicendũ est ꝙ accipit vir-
ginitatẽ. Scõo mõ ꝓ inexpientia veneree ð
lectatõis. modo coꝛruptã hoc est expertam
nõ põt deus repare vt fiat inexperta. Et lo-
quit de coꝛruptõe voluntaria. Ad ꝓmũ
qñ arguit ꝙ virginitas ineſt a natura patz
ꝑ predicta. Ad scõm dicendũ ꝙ habit⁹ tal̃
virtuosus respuẽdi oẽs venereas voluptaꝛ-
tes põt satis bñ generari ex actibꝫ et etiã au
gmentari qz̃uis mihi videat ꝙ ꝓpositio as-
sumpta sit falsa nõ em̃ oĩs virt⁹ generat ex
actib⁹ qz paup põt hr̃e liberalitatis habi-
tũ fm quẽ opareꝛ. si subesset materia ex sola
doctrina Aresto. z inexpientia expendẽdi
ſz Aresto. vult dicere ꝙ oĩs virt⁹ fm speciez
nata est generari ex actib⁹. Aliter nõ posset
paup esse magnificus nec liberalis nec foꝛ-
tis nisi ꝑ exercitiũ coꝛpaliũ timoꝝ qõ non
est verꝝ. Itẽ in xpõ fuerũt iste virtutes ante
act⁹. ¶ Ad terciũ patz ꝙ virginitas que est
ꝟtus nunqz auferꝛ. inuolũtarie sicut dictũ ẽ
¶ Ad quartũ si diceret ꝙ notũ esset de ra-
tione ꝟginitatis que est virt⁹. sicut videtur
Aug. dicere tũc nõ põt ꝑ dici sine pctõ. ¶ Ali-
ter põt dici ꝙ est ꝟtus tanta ꝙ ad eã null⁹
obligatur sub ꝓcepto nisi voluerit. iõ põt
amitti sine peccato. hic nõ dico pl⁹ ad ꝓpõs
¶ Ad quintũ ꝙ ꝟginitas q̃ est virt⁹ põt re
pari seu recupari ꝑ penitentiã quantuz ad
habitũ mentis z tũc dicet ꝛtinẽtia z nõ vir

ginitas ꝑpter cõnotantiã exꝓientie ꝓceden
tis. ſz vtꝝ talis ꝑſona habitura ſit aureolã
patebit in ꝓxia lectõe ¶ Ad ſextũ cõcedit
aug⁹. q⁹ in fidelibus nulla ẽ ꝑfa virt⁹. qz nõ
referũt ad debitũ finẽ. z ꝑ ꝯns deficit cir
cũſtantia finis q̃ ẽ maxima ¶ Ad ſeptimũ
q⁹ virginitas nõ recedit a medio recte ratio
nis. ſicut nec magnificus Recedere autem a
medio recte rationis eſt omittere aliq̃d eoꝝ
que oꝑtet fieri ſm dictamẽ recte ratõis Si
militer ꝙgo nõ abſtinet ab omi delectatiõe
qz tunc foꝝ et inſenſibilis vel agreſtis. ſz ab
ſtinet ſolũ a delectatõe venerea. z ꝑter has
multas alias experiri põt. nam ſpeculatio
veritatis habet in ſe mirabiles delectatões
ſicut dicit. x. ethi. ¶ Ad octauũ dicendũ q⁹
multitudini dat ꝓceptũ diuerſimode Alii
q̃n ſic dat q⁹ quilibet de multitudine ad id
obligat. Aliq̃n dat ſic q⁹ ſufficit q⁹ aliqs vl
aliqui de multitudine hoc faciãt. ſic alicui
ꝯuentui ꝓcipit q⁹ miſſa vna dicat ꝓ vno hoie
z hoc ſufficit q⁹ vnus de conuentu celebret.
Primo mõ dat ꝓceptũ comedendi toti hu
mane ſpeciei. qd ꝑtinet ad cõſeruatõem in
diuidui Et ſcõo mõ dat ꝓceptũ generandi
Et ſic ꝓceptũ generãdi ſtat ad multitudinẽ
hoim. z tñ cuilibet illoꝝ ſalte ſoluto a mri
monio ꝯtrauenire licet Et hec põt eſſe ma
teria argumenti ¶ Ad nonũ de platone fa
tue fecit ſacrificando z vt cõfoꝝmaret ſe ri
tui infidelium. ¶ Ad decimũ dicendũ q⁹ q̃
habet virtutẽ vnã habet aliq̃ mõ oẽs. nõ tñ
ꝑfecte. ſz qz habet rectã rõem q̃ ꝯſtituit me
diũ in omi ꝙtute. nõ em̃ quilibz liberal' ha
bet ꝑfecte magnificentiã nec oĩs ꝯtinẽs ha
bet ꝑfecte ſtatuz ꝙginitatis ſed participat
aliquo mõ qz ꝓmpte et faciliter deteſtatur
delectatões illicitas.

Lectio quadrageſima

Et ſpado qui non opatus eſt p man⁹ ſuas ini
quitatem. nec cogitauit aduerſus deũ nequiſſima Dabit em̃ illi fidei do
nũ electũ ſoꝛs in templo dei acceptiſſima
¶ Poſtq̃ ſpũſſctũs ꝯmẽdauit excellentiaz
caſtitatis in ſexu fragilioꝛi ſcz femineo. hic
ꝯſequenter cõmẽdat caſtitatem in ſexu foꝛ
tiori ſcz maſculino. Et circa hoc duo facit.
Primo excludit ea que repugnant ſancte
virginitati Et ſcõo ſubdit ea que dabunt
ꝑfecte caſtitati ibi. Dabit em̃ ¶ Circa pri
mũ excludit duo Primo innaturales dele
ctatões que cõſiſtunt in actu Scõo carna
les cogitatões que fiũt in cogitatu ibi. Ne
cogitauit Dicit ergo primo ſic. Non ſolum
mulier habebit fructũ i reſpectiõe aĩaz ſan
ctarum. imo z ſpado id eſt eunuchus vel ca
ſtus quicũq; virtuoſus. vocat em̃ caſtrat⁹
ſpado qz cũ ſpata aliq̃n caſtrant Ite vocat
eunuchus quaſi bñ vicens. ab eu qd ẽ bonũ
z nuchus victoria ☞ A Diſtinguũt
tamẽ grãmatici iter iſtos tres termios Eu
nuchus. ſpado. caſtratus Eũ caſtrat⁹ dici
tur quaſi caſtus natus ſicut natural' frigi
di z ĩpotentes ad generandũ Spado ve
cat qui inuit⁹ caſtrat Eunuchus qui volũ
tarie ſe caſtrari permittit ꝙlus. Caſtrat⁹
natura facit violenta ſpadonẽ Efficiũt ꝓ
bitas eunuchum ſola volũtas Sed iſta du
cta parũ aut nihil valent. qz gẽtiles abanti
quo eunuchos fecerunt pueros ꝓpter tres
ratões Primo vt diu in eis vox puerilis p
maneret Secũdo vt eſſent apti ad cuſtodi
endas dñas. quia ex tũc filios vel filias ha
redes facere nõ potuerũt Tercio vt eis ma
re zodomitico ſacrilegi abuterent diuinus
qz ex tunc ſemp manebãt ĩbarbes Caſtra
ti em̃ in iuuentute nunq̃ barbeſcũt Accipi
tur aũt ſpado in ꝓpoſito generaliter p quo
cunq; virtuoſo abſtinẽte ab actu venereo q
licunq; voluntate z virtuoſe. ſicut ſterilem
accepit ſuper⁹ p quacunq; virtuoſa et effe
ctualiter non fecũda. Et iſto mõ homo po
tens generare z caſte viuens amoꝛe dei, põ
vocari ſpado. qz ſibi potiſſime debẽt mer
ces virginitatis. cuiuſmodi ſunt viri eccle
ſiaſtici z religioſi. De quibus loquit Sal
uatoꝛ Math. xix. Sũt eunuchi qui caſtra
uerunt ſeipos ꝓpter regnũ dei Dicitur de
yſaie. lvi Dicit dominus deus eunuchis q̃
cuſtodierunt ſabbata mea. et elegerũt que
ego volui et tenuerunt fedus meum. dabo
eis in domo mea z in muris meis locum et
nomen melius a filiis et filiabus ☞ A
¶ Dubitatur vtꝝ liceat alicui ſeipm caſtra
re ꝓpter continentiã ſeruandã Videt⁹ ſic
qz Math. v. z. xviij. ſimiliter. Si pes tu⁹
aut manus tua aut ocul⁹ tu⁹ ſcãdaliſat te
abſcide z. ſcãdaliſare ẽ dare occaſiõz rume

Itē ꝓpter sanitatē coꝛpis cōsequendā licet homini se mutilare: ergo a multo foꝛtioꝛi ꝓpter ꝟtutes ⁊ sanitatem spūalez Itē mat. xix. Eunuchi sunt ⁊c. ¶ Preterea Oꝛigenes legit hoc fecisse de seipso non ꝓpter cō seruandā cōtinentiā. sed ꝓpter vitandā infamiā et malam suspitōem vt posset libere in occulto p̄dicare tam mulieribꝫ qꝫ viris: sicut legit li. vi. Eccliastice historie ⁊pe pse cutōis ecclesie Sed ad oppositum q̄ nullo mō est faciendū habek̄ cano. dis. lv. Siqs abscideꝛit vbi sic dꝛ Si qs amputauerit sibi virilia non fiat clericus qꝛ sui est homicida ⁊ dei cōditiōis est inimicus Siqs cū clericus fuerit abscideret semetip̄m oīno dānetur qꝛ sui homicida ē hoc est fecit tale q̄d ꝓpter q̄d homicidiū posset fuisse secutum ¶ Ad p̄imū illa auctoritas non intelligit de membꝛoꝝ abscisione sed noīe partiū coꝛ poris vocant amici necessariꝫ. qꝛ qꝫtumcun qꝫ sint familiares speciales vel necessariꝫ ⁊ alliciant ad peccandū p̄ocandi sunt a familiaritate nostra ¶ Ad sēm neganda est cōsequētia qꝛ salutem mentis non possꝫ tam meritum si ꝓ ratōem passiones eoꝝ ꝟtuose domenk̄. ¶ Ad tertiū similiter est dicendū ¶ Ad quartū de oꝛigene. mire deuotiōis actus fuit nec fuit ꝓpter hoc impeditus ne esset sacerdos oꝛdinatus. sicut notat glosa di. lv. Si quis abscideꝛit. sed suū factū nō est trahendū in cōsequentiā· tales em̄ deciꝑiunk̄ in facto suo et reto ꝛquent necessitatē peccādi in deū sue nature conditoꝛē Talis ꝑ spado erit felix in futuro ꝓpter suā virginitatē in p̄nti. sed tamē opoꝛtet q̄ duobus vicꝫs careat ad hoc vt seruet virginitatez pfectam vicꝫ cōtactu manuali ⁊ libidinoso ad p̄uocandū delectatōem carnis ⁊ cogitatu mentali voluptuoso ad excitandū ymaginatōem coꝛdis Unde dicit q̄ felix ē spado qui non est opatus per manus suas iniq̄tatem quantū ad peccatum p̄imum nec cogitauit aduersus deum nequissima. quantum ad sēm Ex quo patet q̄ tactus impudici sunt peccata mortalia. ⁊ ex secundo q̄ morose cogitatōnes ad delectandū carnaliꝛ oꝛdinate nequissima sꝛ in genere mali carnalis. Eccī. xvij. in fine Quid nequius qꝫ qđ excogitauit caro ⁊ sanguis Consequenter ibi. Et dabit illi. Exclusis repugnantibus virginitati. subiungit illd̄ qđ dabitur ꝓfecte castitati Et dicit q̄ dabit illi viro casto fidei donum electum Electum id est vita eterna in contemplatōe diuinitatis q̄ fidei succederet et omibꝫ fidelibus p̄mittitur. Apoca. ij. Esto fidelis vsqꝫ ad moꝛtem et dabo tibi coꝛonam vite: Et non solū b̄ imo dabit̄ ei sors in tēplo dei acceptissima id est aureola singularis prerogatiua virginitatis q̄ est conditio nobilissima et acceptissima in celo. quia est cōditō xp̄i et matris sue et omniū angelorū Est em̄ virginitas virtus angelica ſm Hieronimū ☞ Dubitatio lr̄alis Utrū virginitati debeat aureola Qđ nō. videk̄. quia si sic vbi eēt ꝓfectioꝛ virginitas magis deberek̄ aureola. sed ꝓfecta virginitas fuit in xp̄o ⁊ in btā ꝟgine ⁊ nō eis debek̄ aureola· qꝛ nullā pugnā sustinuerūt in cōtinendo ⁊ per cōsequens nulla fuit in eis victoꝛia spūs sup carnem. g̈ si eis rōe ꝟginitatis non debetur aureola in quibus tn̄ potissime fuit virginitas ergo nulli alteri rōe ꝟginitatꝭ debek̄ aureola ¶ Preterea maioꝛem difficultatē in abstinendo a venereis sustinent vidue qꝫ ꝟgines g̈ maioꝛē habebūt victoꝛiā si bñ viuant. sed eis nō debek̄ aureola. g̈ nec ꝟginibus Assumptū ꝑz ex dicto Hiero. loquētis de viduis et dicētis. q̄ q̄nto maioꝛ ē difficultas ex parte quōdam voluptatis illecebris abstinere tāto maiꝰ est p̄emium Et are. ꝺ aialibꝫ dic̄. q̄ iuuenes coꝛrupte magꝭ appetūt coitū ꝓpter remeōratōz ꝺlectatōz: g̈ ⁊c ¶ Pre. Tanti meriti ē castitas ꝟiugal̄ sicut virginitas sed castitati coniugali non debetur aureola. g̈ ⁊c. Assumptum ꝑz ꝑ illud Aug· de bono cōiugali. c. xl. Et allegat mgr̄ sententiaꝝ xl. dis. rxxiij. c. vi. Sicut non est impar meritū pacientie in petro qui passus est et in iohanne qui passus nō ē sic non est impar meritū continentie in iohanne qui nullas expertus est nuptias ⁊ in abraam qui filios genuit ¶ Preterea naturali necessitati non coꝛrespondet p̄emium sed quidam sunt naturaliter impotētes ad generandū· sic frigidi ⁊ castrati in iuuentute. g̈ in illis virginitas non mereꝛ aureolam ¶ Preterea sm̄ aug. ꝺ sancta ꝟginitate. et allegatū fuit i q̄stiōe p̄cedēti Virginitas est

cõtinentia qua carnis integritas ipi creatori carnis ꝛ anie vouet ꝛ ꝯsecrat ꝛ cõseruat ḡ nulla meret aureolam. nisi q̃ cadit sub voto vt videt ¶ Preterea ponam⁹ ꝙ aliq̃ virgo nubat tñ ante copulã carnalem moriat. q̃ro an ista virgo habebit aureolã virginitatis: an nõ Si nõ Cõtra qui ꝯtraheret cũ tali nõ foret bigam⁹ dis. xxxiij. Valentino. ḡ cõtraheret cũ virgine. qz omis ꝯtrahẽs matrimoniũ cũ vidua vel corrupta. est bigamus dis: xxxiij. Maritũ Et extra de bigamis Plup Si habebit aureolã ¶ Cõtra nõ est ẏgo mẽte. qz fm augu. de nuptijs Virginitas ẽ in carne corruptibili incorruptõz ꝓpetua meditatõ. sz ipa fuit ī ꝓposito soluẽ di virginitatẽ ḡ pdidit virginitatẽ ¶ Preterea ponam⁹ ꝙ aliquis voueat ẏginitatez ꝛ postea corrumpat mente qz vult oino ex deliberatõne ꝯmittere actũ luxurie. iste est corrupt⁹ mente ḡ nõ habebit aureolã ¶ Cõtra est integra carne ꝛ postea penituit. ḡ recupauit virginitatẽ. ḡ hẽbit aureolã Jtẽ habeat aliquis voluntatẽ nubendi ꝛ sic decedat. queritan hẽbit aureolã ¶ Ad oppositũ sunt ꝯmuniter doctores ¶ Ad questionẽ dicendꝫ ꝙ sic Ad cui⁹ euidentiã nota q̃n/
qz☞ b Primũ ꝙ pmiũ duplex dabit beatis vicz essentiale ꝛ accidẽtale Premiũ essentiale consistit in fruitõe essentie diuine clare vise Premiũ accidẽtale vocat qõcunqz gaudiũ qđ nõ ẽ de deo clare viso. sed de creatura Scđo nota ꝙ premiũ accidentale dicit dupl'r Primo dicit gaudiũ spẽal'r de aliquo actu aie ipoztãte excellentẽ victoriã habitã meritorie in pñti Alio mõ dicit cõmũiter gaudium de quacunqz re creata. ¶ Tercio nota ꝙ actus excellentis victorie in pñti põt esse in materia triplici fm ꝙ triplicẽ pugnã habem⁹ vicz ꝯtra carnẽ. cõtra mundũ ꝛ cõtra dyabolũ Contra carnem excellentissima victoria est virginitas que ẽ virt⁹ Nã ẏtuose respuit oẽs venereas delectatões tã licitas qz illicitas sicut in pcedẽti lectõe dictũ est Contra mundũ. i. contra malos hoies mũdanos q̃ bonos psequunt et ꝯtemnunt. pfectissima victoria est martiriũ ꝓpter xpm. Contra dyabolũ qui falsa nos suggestiõne conat seducere pfectissima victoria est pdicatio siue doctrina q̃ hõ semetipm nõ solũ bñ regit. sed ꝛ alios corrigit ꝛ instruit. Et istis tribꝫ generibꝫ hoim ẏginibꝫ. martiribꝫ. ꝛ doctoribꝫ tres aureole deputant ꝓpter tres act⁹ excellẽtes ꝛ pzeuilegia victorie. Quarto nõnđ ꝙ beatitudo essential vocat methaforice corona l'aurea Beatitudo vero vel gaudiũ accidẽtale debitũ opi excellentis victorie vocat aureola Et hoc p tãto qz oẽ gaudiũ essentiale est de deo Sed gaudiũ accidentale in beatis est de creatura ꝛ minus q̃z essentiale gaudium. et tõ p terminũ diminutiuũ oꝑtuit denotari ¶ Quinto nõnđ ꝙ cũ omẽ gaudiũ sit act⁹ aie. sicut aurea est in aia. ita etiã aureola. redũdabit tñ in corpus p aliqđ signuz euidẽs illi corrñdens qđ q̃le erit nõ est mihi notũ ¶ Ad primũ in oppositũ de ẏgine gl'iosa tenet sanct⁹ Thomas ꝙ aureolã habuit et tñ nullã pugnã a carne sed ab hoste habuit tentatões de carne. Dexpõ ẏo dicit ꝙ nõ habuit aureolã sub noie aureole qz aureola ipoztat victoriã ptícipatã ab aliquo qđ expõ nõ ꝯuenit in quo est plenitudo victorie Et sil'iter importat ꝙ aureola a ꝓnape ꝯferat. põt tñ aliter dici ꝙ iste terminus victoria dicit dñium rõis sup carnẽ ꝛ ꝓnotat resistentiã que non fuit in expõ nec in mẽte sed qz fuit plenũ dñium ratõis ideo habet aureolã ex alia causa debitã eis q̃ nobis: ¶ Ad scđm dicendũ ꝙ si attendam⁹ istam vnã actõz tentatõis carnis q̃ ẽ recordatõ ex pte voluptatz cõstat ꝙ hec ẽ in viduis et in ẏginibꝫ Est tñ in eis ymaginario quedã ex parte lasciuie cũ istis tribꝫ circũstantijs q̃ sunt desideriũ expiendi ex curiositate. hic homo magis desiderat videre modicuz nugotiũ qđ nũq̃z vidit q̃z vnũ magnũ monasteriũ Scđo ẽ estimatõ maiorz delectatõis q̃z sit i rei ẏritate. Tercõ ignoratia incõmodoz ꝛ turpitudis ꝯcomitãtis. ꝛ tõ simplr loquẽdo pugna ẏginũ ẽ difficilioz q̃ viduarũ ¶ Ad terciũ dicendũ ꝙ non tõ dat ẏginiaureola qz ẽ maioris meriti sz qz ẽ distincta singl'aris victorie vl' dñij sup carnez vñ btã katherina hz aureolã ẏginitatz. magdalena nõ. ꝛ tñ ẽ maioris meriti. cũ castitas ꝯiugal' ꝛ castitas p tpe gre nõ equipant sed castitas ꝯiugal' antiquoz pt equipant castitati noue legis ꝛ excedit sz nõ sequit. iste due p sone equipant i merito ḡ ii vna habeat aureolã. ꝛ alia ¶ Ad quartum

dicendū ꝙ vl' tales natural'r casti ꝺ fozmēt suū ꝓpositū sue necessitati et tūc habebunt aut nō sed sunt mente cozrupti ꝛ tūc nō habebūt ¶ Ad quintū de dicto aug. dicendū ꝙ aureola ꝟginitatis competit cuilibet habenti ꝓpositū abstinēdi a venerea voluptate. si illud ꝓpositū nūq̄ fuerit effectualiter interruptū ꝑ expientiā oppositam vsq; ad moztem ¶ Si vero fuerit interruptum effectualiter nō habebit Aut si fuerit ruptū per sona cōsentit ex deliberatōe in actū venereū isto ꝺsensu quē nullū opus sequebat ꝛ tunc ad huc habebit aureolā qz ꝟginitas que est virtus ꝑ penitentiā restituit. vel non penitet citra moztem ꝛ tunc nunq̄ habebit. damodo qz illud ꝓpositum carnalis ꝑmixtionis ablut ꝑ penitentiā dolens ꝙ disconti nuauit ꝓpositum cōtinendi vel non habebit. si non. nequaq̄. ꝛ sic iohānes euangelista ꝟginitatem perditā recuperauit qñ ꝑc eum de nuptijs volentē nubere revocauit fm Hiero. Et vltra ꝑ argumento nota ꝙ cozruptio inducens bigamiaz est solutio ¶ Ad septimū ꝑ idē ¶ Ad octauū similiter ex dictis patz ꝙ multe virgines carebūt in celo aureola virginitatis. sicut qui mozte fm carnem cū ꝓposito ꝺtinendi. sicut patet de oppzessis a barbaris. habebūt aureolam De pueris infra etatē. vtriusq; sexꝰ nō video causam quare aureolā habere dñt' in quibus nec fuit ꝟginitas que est virtus nec victozia aliqua super carnem.

Lectio .xli.

BOnozū enim laboz gl'iosus est fructꝰ ꝛ q̄ non ꝺcitat radix sapie ¶ Postq̄z spiritussctus declarauit ꝙ ꝺtinentia ꝟginalis hēbit in futuro triūphalē remūeratōem Pic assignat tante remūeratōis ratōnem. Ponit aūt hāc remūeratōz ī duplici exēplo Primū ē in opabilibꝰ Scdm i naturalibꝰ Primū est tale In omi genere operabiliuz q̄to labor est grauioz tantō merces cozrespondēs erit maioz Patet in agricultura. ī militia. in edificio. ꝛ in omi arte. sed militia ꝺtra carnē est optimꝰ laboz. ꝛ optima agricultura ē colere terzā carnis ꝛ laborioſū edificiū est statuere in carne templū xpi. g̃ tali milicie agriculture vel edificio merces optima cozrñdet' ꝛ hec omia facit virginitas. ☞ A Et hoc innuit qñ dicit Bonorū laboz gl'iosus est fructꝰ. qsi diceret. Sic minoris laboris est ꝺiugiū q̄z viduitas. et viduitas q̄z virginitas: ita fructus gl'iosioz ꝟginitati q̄z viduitati ꝛ viduitati q̄z cōiugio deputat Et hoc est qđ dicit Luce: viij. Semē cecidit in terzā bonā ꝛ ozтū. fecit fructū centuplū Et Mat. xiij. Dederūt fructū aliꝺ cētesimū aliud sexagesimū aliꝺ tricesimū Et ꝺuenīēter fructꝰ centesimꝰ dcbet ꝟginibꝰ Sūt em centū dcies decē q̄ ēnūerꝰ q̄drat' ipius. x: Habemꝰ em q̄nq; sensꝰ exteriozes ꝛ q̄nq; potētias sensitiuas interiozes sicut ptz. ij. de aīa In istis aūt sensibus viget ꝓnitas ꝺcupie ꝛ fomitis carnis Juxta illud Ben. viij. Sensus em ꝛ cogitationes hūani cozdis ꝓni sunt ad malū ab adolescentia sua. qz g̃ ꝟgines istas decē potentias cognoscitiuas ꝛ sensitiuas ducūt in decem mādata decalogi pfecte eas iuxta illa regulādo. merito eis fructus centesimus cozrñdet: et ido bonoz laboz gl'iosus ē fructus Scdm exemplū ē in naturalibꝰ Et est tale In oī arboze ꝛ planta ꝛ herba. bonitas fructus surgit multū ex bonitate radicis. ꝛ eodē mō est in moralibꝰ. qz radix in moralibus ē caritas Juxta illd ad eph. iij. In caritate radicati ꝛ fundati. q̄to aūt ista ē maior tāto meritū ē maioris acceptōis apd deum. sz ꝟginitas ex maiozi caritate pcedit g̃ sibi cozrñdet melioz fructꝰ Et hoc ē qđ dicit Et q̄ nō ꝺcitat radix sapie. hoc ē boni labores q̄ sunt in victozia passionū carnaliū idо habent bonos ꝛ glozioſos fructꝰ qz pcedūt a radice sapie q̄ est caritas siue timoz filialis Eccī. j. Radix sapie est timere deum. Et ista radix nunq̄z ꝺcitat qz sequit ibidem. rami eis longeui. ꝛ ideo glozioſus est fructꝰ. ☞ a De quadruplici bono fructu legim Est em fructꝰ ꝟginalis fecūditatis. fructus moralis sanctitatis. fructus doctrinalis fertilitatꝫ. fructus eternalis felicitatis.

Lectio

Prim⁹ igit fructus est virginalis fecūdita
tis fructus. scz ẏginis bn̄dicte de qua ⁊ de
quo Lu.p. dr Benedicta tu in mulieribus
⁊ bn̄dictus fructus vētris tui Bn̄dicta tu
inq̄t inter mulieres Tu es apis mellificās
vitis letificans tellus sanctificans. ⁊ ficus
fortificans apis dulcoris. vitis odoris. tel
lus honoris ⁊ ficus vigoris Primo inquā
tu es apis dulcoris mellificās Ecc. xl Bre
uis in volatibus apis ⁊ initium dulcoris
habet fruct⁹ illi⁹ Apis breuis ē maria hu
milis Tu es vitis odoris fructificans In
cuius psona dicit Eccl. xxiiij. Ego quasi vi
tis fructificaui suauitatē odoris Tu es tel
lus sanctificans de qua ps. pcinit. Dn̄s da
bit benignitatē ⁊ terra nostra dabit fructū
suū. Tu es ficus vigoris fortificās Johel
ij. Lignū attulit fructū vinea ⁊ ficus ded
runt virtutem suam Narrat Plin⁹ li. xij.
c. vi. q in india crescit ficus mirabili modo
fructificās ⁊ in fructibꝫ ita onusta q p̄ pon
dere rami deprimunt ad terrā ⁊ rursus de
terra recrescunt. folia habet ita lata q extē
dunt in modū pelte Ibi sub his foliis lat
tant homines ⁊ iumenta sub vmbra iocun
dissima. habet poma ita dulcia q p̄ dulcedi
ne p miraculo a medentibus reputantur
vel deportantur Moraliter Ista fic⁹ para
bola virginis benedicte Math. xxiiij. Ab
arbore fici discite parabolā. hec em̄ habet ra
mos longitudinem. folios amplitudinem
⁊ pomos dulcedinem Rami in homie sunt
potentie anie memoria. intelligentia ⁊ vo
luntas cum potentijs sensitiuis. Isti rami
erant pleni fructibus in maria Memoria
deuotione. intelligentia: contemplatione.
voluntas dilectōe. sensus cōpassione In tā
tum fuerunt onusti rami isti virtutibꝫ gra
tijs ⁊ meritis. q vsq ad terram se inclina
uerunt p humilitatē qñ dixit Ecce ancilla
dñi Lu.p. Scdo ista fic⁹ hz folios ampli
tudinē tm̄ q ad modū pelte p tegere pt ho
minē etiā vnū foliū. Certe moral'r ẏgo ista
tantā hz ẏbos potētiā ⁊ gr̄am i curia sūmi
regis. q tā hoiem viuentē rōnabil'r q̄z iumē
tū. i. hoiem viuentē bestial'r p tegit ⁊ defen
dit si ad ei⁹ p̄ocinium velit hre refugiū Mi
chee. iij. Sed bit vir subt⁹ ficū suā Tercio
hz fic⁹ ista i pomo suo tantā dulcedinē q ei⁹
suauitas a comedentibꝫ p miracl'o reputa
tur Nā filio suo in eterna cena fruentibꝫ in
effabilē cōfert dulcedinē vt dicat vna queq
p̄sona illud Cant. ij. Sub vmbra illi⁹ quē
desideraui sedi ⁊ fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi
meo q̄ bn̄dicta tu iter mlieres ⁊ bn̄dict⁹ fru
ctus ventris tui Nā fruct⁹ tuus ē fruct⁹ lu
cis. fructus crucis. fructus ducis. ⁊ fruct⁹
nucis Fructus lucis p puritatē. puerb. xij°
Primi ⁊ purissimi fructus ei⁹. et ad Eph.
v. Fructus lucis est in omi bonitate et iusti
cia ⁊ vitate Fructus crucis p passibilitatē
puer. xi. Fruct⁹ iusti lignū vite Fruct⁹ du
cis p̄pter nobilitatē sicut dicim⁹. q aliquis
fruct⁹ est regal' Eccl. xxiiij. Flores mei fru
tus honoris ⁊ honestatis Fructus nuci p
pter cōitatem Est em̄ maximū foꝛ de pueis
nucibꝫ ⁊ a puis pueris valde diligunt ⁊ sic
eis p̄ciose. ⁊ certe isto mō xp̄c est facilimi p
cū ⁊ apud hūiles valde p̄ciosus Cant. vi.
Descendi in ortū nucū. sm vnā lr̄az ⁊ Lūc.
viij. Vir affert p fructu ei⁹ mille argēteos
Ergo carissimi si velitis gustare istū fruc
tū discatz amare istā ficum. q: puer. xxvij.
Qui seruat ficū comedet fruct⁹ ei⁹ Iste ē
primus fructus ☞ B Scōs bon⁹ fru
ctus de q̄ legim⁹ in scriptura sacra ē fruct⁹
moral' sctitatz qui consistit in opibus iustitie
pnie ⁊ cultus dei Mat. vij. Dis arbor que
non facit fructū bonū excidet ⁊ in ignē mit
tet Et Lu. iij. Facite fructus dignos pnie.
Est aūt de merito hois ⁊ de opibus pnie et
elemosine. sic̄ de fructu palme. Dicit em̄ de
palma q ei⁹ fruct⁹ non ē vtilis donec fiant
centenarij Vñ narrat q milites alexandri
medentes dactilos palmaz iuuenū mo
tui sunt inuēti Moral'r iust⁹ ꝛ palme
in ps. Justus vt palma florebit Opa ḡ iu
sti nō apparēt dulcia vsq p⁹ centū ānos. i.
p⁹ finē vite p̄ntis Eccl. xvij. Nūer⁹ dierū
hoīs vt multū centū āni ⁊ iō oportet interim
pacienter expectare Jaco. v. Pacienes estote
fratres vsq ad aduentū dn̄i: ecce agricola
expectat p̄ciosum fructum terre. pacienter
ferens donec accipiat temporaneū ⁊ seroti
nū Sed dolendū est de multis. sicut de illa
ficulnea de qua narrat Math. xxi. q p̄ce
uertens in hierusalem esurijt et videns fi
cum iuxta viam diuertit ad eam. ⁊ cū nō in
uenisset in ea nisi folia tm̄. maledixit ficui ⁊
ait Nunq̄z ex te nascat fruct⁹ in sempiternū

et statim aruit. Ista ficus designat diuites auaros quos cum deus ditauit vt fructifi/ carent p elemosinas Xpc esurit quocīescū/ qz pauper esurit sicut ipe exponit Mathei xxv. Esuriui ⁊ non dedistis .⁊c. Uenit ad ficulneā. qñ paup venit ad diuitez nihil in uenit ibi nisi folia qz nihil ibi paup recipit nisi amara verba. indubitāter tali ficui de/ us in die iudicij maledicet qñ ei cum alijs dicet Ite maledicti in ignem eternum qui p̄parat⁹ est dya. ⁊c. Et ideo signāter dz Ecc⁹. v Qui amat diuitias nō recipiet fru ctum ex eis non dicit Qui habet vel qui di spensat. sed qui amat ad seruandū Nam d illo. aduenīente morte dicet dyabol⁹ illud daniel'. iij. Succidite arborē vos cōtrarij humores. ⁊ dispergite fructus eius. vos ex ecutores Nam humores repugnātes ī cor pore faciunt carnis corruptōem. ⁊ executo res ordinantes de funere. facient opū dis/ sionem ⁊ segregatōem ⁊ tunc primo expien tur q̄ qui amat diuitias fructū non capiet ex eis Dicit aresī. ij. de vegetabilib⁹ q̄ arbo res quedā plantate in dist patis locis faci/ unt primo fructus acidos postea dulces et tandem amaros ⁊ fructus talis piramidal in vtraqz extremitate ⁊ in medio habz figu ram latam Moraliter homo pauper dat⁹ oīno mundo ⁊ totam intentōem suam extē/ dens ad hoc q̄ tempaliter fiat diues facit fructū in principio valde acidum ⁊ acutuz ieiunat vigilat parce viuit laborat ⁊ seruit nihil dulcedinis est p tunc in opibus suis. sed postea cum fuerit diues factus ad tps ludit expendit iocundat solenniter et tunc est fruct⁹ suus dulcis. sed hec dulcedo non durat. Nam statim tendit ad mortē ⁊ tūc oportet dispōnere de testamento et relinq̄/ re alienis diuitias suas: ⁊ iste fruct⁹ nec ap paret sibi acidus nec dulcis. sed amarissi/ mus quando debet dimittere terrā quā co luit. prolez quā genuit. domos et cameras quas curiose edificauit. filios ⁊ filias ⁊ vxo rem quas amauit Et de talibus verificat il lud Sapīe. iij. Uacua ē spes illoz et labo/ res sine fructu Tercius bonus fruct⁹ est doctrinalis fertilitatis. istum fructum exi/ git dominus a doctoribus predicatoribus et prelatis quibus dicitur Johan. xv. Po/ sui vos ut eatis ⁊ fructum afferatis .⁊ fru/ ctus vester maneat Et Sapīe. xvi. Nō na tiuitatis fructus, pascunt homines sed ser/ mo tuus hos qui in te crediderunt conser/ uat Sed de istis arboribus dolendū est q̄ quedam arescunt propter nimiam sicci/ tatem quia non habent humorem deuotio/ nis. nec zelum animaz Osee. ix. Radix eo/ rum exiccata est nequaq̄z faciēt fructū Nūc fuit sic de p̄mis predicatoribus plātatis in ecclesia. imo erant rigati per gratiam ⁊ cō/ templatōem Eccī. xxiiij. Dixi rigabo ortuz plantationum ⁊ inebriabo partus mei fru/ ctus Secūdo Alij fructescunt per curio sitatem Unde quando parui surculi parui frutices crescunt circumquaqz circa arbo/ rem. tunc trahunt ab ea humorem. Ita est similiter quando in studio curiosa et subti/ lia circūponuntur menti hominis subtra/ hunt ab eo deuotionem predicandi verbuz dei Per oppositum de bonis Ozee. x. ī p̄n/ cipio Uitis frondosa israel fruct⁹ adequa/ tus est ei. Tercio quidam marcescunt p venti vrentis malignitatem. ⁊ sunt tales q̄ dimittunt predicare ꝓpter obloquia detra ctiones et odia. Et hi vocantur nubes siue pluuia que a ventis circumferunt. Arbo/ res autūnales īfructuose b Quar tus bonus fructus ⁊ glorioſus est fructus eternalis felicitatis. qui percipiet qñ chri/ stus dicet anime de corpore recedenti illō Prouerb. xxxi. Date illi de fructu manuū suarum ⁊ laudent eū in portis opera eius. Istos fructus cōtemplādo gustare debem⁹ si p̄ ipsis habendis pugnare velim⁹. In figuram cuius malogranata ficus ⁊ vue fi lijs israel ostense fuerunt et allati fructus de terra promissionis antequā intrarēt eā. Numeri. xiij. quia alias terram tante diffi cultatis parum desiderassent. Isto mō qz sanctus andreas fructu ī celestiū dulcedi/ nem prius gustauerat. ideo tantū ad illos anhelabat. q̄ per arborem crucis quasi per scalam ad eos accipiendos ascendit dicēs illud Canti. vij. Ascendā in palmā et app̄ hendam fructus eius. sciens quoniā bono/ rum loboz glorioſus est fructus.

Lectio

Filii autez adulterorū in ꝯ summatōe erūt et ab iniquo thoro semen exterminabit. ꝛ si quidem longe vite erunt in nihilū ꝯputabūt ꝛ sine honore erit nouissima senectus eoꝝ ¶ Finis potentie generatiue fm Aresto. ij. de aīa. est cōtinuatio speciei in esse. qz em̄ res sunt naturaliter corruptibiles nec possunt ꝓmanere ꝓpetuo fm indiuiduum, voluit benignitas creatoris rebꝫ ab eo creatis imptiri ꝛ cōmunicare. potentiam ꝓducendi sibi similia in spē Un̄ ꝯmētator. ij. de anīa, ꝯmēto. xxxv. Solicitudo diuina cū non potuit facere creatōem ꝓmanere fm indiuiduū miserta est eius dando ei virtutem qua pōt ꝓmanere in specie. ꝛ in hoc non est dubiū quin melius est in suo eē vt habeat hanc virtutē q̄z vt nō habeat

☞ Hanc aūt potentiā generādi in natura rationali corporea id est homīe sub duabus legibus honestatis sine quibꝫ non posset ꝯuenienter ꝓpagatio fieri ad cultuz dei. sicut sup. ij. c. dictū fuit. deus cōstrixit p̄scribens hoī sexū ꝛ numerū. sexū vt sit mulier. numerū vt vna in matrimonio indiuidualiter ꝯiūcta Est em̄ matrimoniū viri ꝛ mulieris legittima cōiunctio iu diuiduā vite cōsuetudinem retinens. xxvij. q. ij. Secꝫtur. Et qz istas leges transgredientes impij ponentes hoīes similes bestijs ꝛ finem hominis voluptatē. fidem ꝯiugij non seruātes ideo eos spūsctūs in hac ꝑte spāl'r redarguit quicunqz sunt illi qui castitatem violant cōiugalem Et circa hoc duo facit quia ꝓmo oñdit impudice generatōis ignobilitatem Secōo honeste generatōis nobilitatem Secūa ps. c. iij. O q̄z pulcra. ¶ Circa ꝓmū duo facit. qz ꝓmo ostendit q̄ talis generatio punit ꝑ ꝯfusionē tpalē. Secōo q̄ ꝑ ꝯdemnatōem eternalē ibi. Et si celauerint ¶ Circa ꝓmū duo facit. qz ꝓmo oñdit q̄ vt cōiter talis generatio nō est durabilis Secūdo q̄ si cōtinget vt duret nō est finaliter honorabilis ibi Et siquidē Dicit ergo primo sic Filij aūt adulteroꝝ id est filij geniti in adulterio sine ex parte viri sine ex parte mulieris. in cōsumatiōe erunt id est in suo fine. hoc est non diu durabunt· sicut nec illud diu durat qđ est in suo fine Et ab iniq thoro semen exterminabit. Iniquus thorꝰ est lectus illiciti cōcubitꝰ. ꝛ qz aliqñ cōtingit licet in pauticulis q̄ homines sic geniti sint diuturne vite Ideo cōsequenter ostendit q̄ talis generatio non est finaliter honorabilis Et intelligenda sunt hec omia de generatione tali que est imitatrix scelerꝝ paternoꝝ. sicut taliter generati solēt cōiter odiri vel cōsueuerunt esse non tñ est impossibile q̄ tales qui patiūt defectū natalium fiāt moderati ꝛ boni Augꝰ de bono ꝯiugali. capitulo; ꝛ ponit. xxxv. q. iij. Sicut sancti. Unicunqz nascāt hoīes si parentū vicia nō sectentur ꝛ deum recte colant honesti ꝛ salui erūt Semen em̄ ex qualicunqz hoīe. dei creatura est et eo male vtenti male erit Filius em̄ non portabit iniquitatē p̄ris Ezech. xviij. et ideo sciendū est q̄ cuiuscunqz hoīs fuerit homo filius. siue sacerdotz siue adulteri. siue fornicatoris. siue ꝯiugati virtuosus esse potest. si ratiōe ꝛ libero arbitrio vti voluerit ꝑtuose Sed q̄ accidit oppositū frequenter. mala educatio est in causa et imitatio scelerum paternoꝝ Est em̄ homini naturale illos imitari a quibus informatōem ꝛ educatōem accipit De imitatōe ergo scelerꝝ paternoꝝ dicit Et siquidē longe vite erūt in nihilū cōputabunt id est dato q̄ deꝰ concesserit eis longā vitam in p̄nti in nihilum id est inter peccatores cōputabunt q̄ peccatū nihil est. ꝛ nihil fiunt hoīes cū peccāt. fm Aug. Contrariū aūt de generatōe eiusdē inferioꝝ infra. c. v. Computati sunt inter filios dei ꝛ inter sanctos sors illoꝝ est. ꝛ non solū hec generationi inique ꝓuenient. sed et finē honore erit nouissima senectus eoꝝ. et hoc est rationabile q̄z honor est premiū virtutis et attribuit tantū bonis. i. ethi. c. iij. Cū q̄ nō fuerit ꝑtuosi in ꝓncipio etatis siue nec in medio. irrationabile foret q̄ in senectute honorez ꝯsequerent Et istud est ꝯra quoꝝdam qui sibi vendicant honores ex solo lapsu tpis q̄z senes sunt et nihil in iuuentute valuerunt. nec vnq̄z aliq̄d magni virtutis fecerunt. sed ꝓpter senectutem vendicant sibi honorem cum dicat infra. c. v. Etas senectutis vita imaculata. Et ideo iuuenis bñ viuens merito debet habere honorē senectutis ꝛ senex male viuens. verecundias sine honore Et hec ē tercia spēs eoꝝ q̄ odit

deus senex fatuus ⁊ insensatus · Eccī · xxv. in principio ☞ a ¶ Dubitatio litteralis Utr̄ filij debeāt aliq̄d damnū ꝓpter defectū naturalium reportare Qđ nō ꝓbaf Ezech: xviij. Filius nō portabit ⁊c. sed q̄d quid malum ¶ Preterea deus largitur bona naturalia equaliter illegittimis sicut legittimis sicut videmus q̄ tales sunt aliq̄n ita ingeniosi ⁊ fortes ⁊ sic de alijs: ergo ius humanū nihil debet ab eis subtrahere in humanis. ¶ Preterea ponaf q̄ due ꝑsone cōtrahant quibꝫ sil̄ constat de impedimēto. cōtrahūt ñ in facie ecclesie Quero an filij sint legittimi an non si sic Cōtra non sunt geniti in matrimonio: ergo non sunt legittimi Si nō Cōtra. Filius legittimus est qui genit⁹ est de matrimonio legittimo vel de eo q̄d in facie ecclesie legittime ꝓtaf ¶ Ad oppositum sunt iura canonica et ciuilia q⁊ in eccia filij illegittimi repellunf ab ordinibꝫ et beneficijs ecclesiasticis ⁊ ꝑm iura repellunf ab hereditate cōsequenda ¶ Ad questionē dicēdum q̄ aliquis dicif damnū incurrere dupliciter Primo mō ꝓprie. ꝑ hoc q̄ subtrahitur ei qđ suū est vel qđ ei debitū ē. Alio mō improprie per hoc qđ aliq̄d non est sibi debitū qđ aliter in casu potuerat fuisse sibi debitū Primo· filio illegittimo nō irrogaf dānum Sed secūdo modo inferf sibi duplex damnum Uno mō q̄ nō admittitur ad actus legittimos. sicut ad officia ⁊ dignitates que honestatē requirūt in his qui ea exercēt Aliō q̄ non succedit in paterna hereditate. Pertinet ñ ad solicitudinē ꝑis ꝓpellere parentes ad sustentatiōem taliū q⁊ de lege naturę tenef filio in educatiōe: viij· ethi. ¶ Ad ꝑmū dicendū q̄ incurrere damnū Sed dō mō hoc non est ꝓprie pena · sicut non dicim⁹ q̄ sit pena alicui q̄ non succedat in regno ꝓ ꝑ q̄n on est filius regis: ⁊ sic non est pena alicui ꝑ hoc q̄ non est legittim⁹ nec debeant ei ea que debenf legittimis ¶ Ad secūm negā da est cōsequentia · cauef em in iure humano ꝓpter matrimoniū melius seruandum Uñ q⁊ homo naturaliter diligit ꝑ lem per hoc q̄ lex cauet ne illegittimi cōsequant dignitates vel alia que debenf legittimis: hō ꝑ penam talē quantū est ex pte legis ñ trahit ab adulterio et fornicatiōe Ad tertiū dicendū q̄ tales iudicāf legittimi apud ecclesiam donec cōstet de opposito Sed nunq̄d licet viro suam vxorē occidere in adulterio actu deprehensam ☞ B Uidef q̄ sic q⁊ tale homicidiū iura ciuilia non puniūt. sed ꝑmittūt vt dicif in ¶: Sed apparet q̄ non q⁊ vxoricidiū grauiꝰ punif q̄ matricidiū. q⁊ vxoricida ꝓhibef a matrimonio in eternū ꝑm cano: Dicendū q̄ nullo mō licet viro vxorem occidere vel interficere nec in actu nec post actū nisi forte agēdo ciuiliter coram iudice ꝓtra eam vel eo mō quo accusator vel iudex dicif reū occidere. nec ecclesia approbat illā legē si aliqua talis sit Lex ñ hūana hūit quādā cōsideratōez ad cām et incitamentū maxime qđ vir habet q̄n deprehendit vxorem actualiter adulterantem. ¶ Notandū q̄ vxoricidiū non est grauius q̄ mricidiū. sed grauius punif ꝑm leges ecclesie ad cohibēdū ꝑnitatē hoīm ne vxores occidant ad qđ sunt valde ꝓni: xxxij· q. ij Inter hec sanctitas . ij. c. admonere in glo: Filij autē adulterorꝫ ⁊c. ☞ b ¶ Circa crimen adulterij ē notandū q̄ huiꝰ vicij periculū ⁊ magnitudo ꝑtz ex tribꝫ. Ex legis antique graui punitōe. ex plis puerse ꝑcreatione. ex data fidei violatione. De primo Leui· xx: Si mechatus fuerit aliquis cum vxore alterius et adulterium ꝑpetrauerit cū vxore ꝓximi sui morte moriant mechus et adultera Grauis pena est qua vtraq̄z ꝑsona morte afficif Eadem pena punif h̄ peccatū ꝑm leges mundanas. nec recipit aliq̄ redemptio: licet ecclesia illis legibꝫ nō vtatur Item Jo: viij Scribe ⁊ pharisei adduxerunt ad xp̄m mulierem in adulterio deprehensam dicentes. mgr̄ hec mulier mō deprehensa est in adulterio in lege mandauit nobis moyses hmōi lapidare Patet etiam q̄z grauiter punitur hoc ꝑtim a dño. ij. Reg. xij. Cū dauid adulteratus esset cuz vxore vrie. non recedet ait. gladius de domo tua vsq̄z in sempiternū eo q̄ despexeris me ⁊ tuleris vxorez vrie ethei In huiꝰ peccati grauitatē assignandā ꝓhibitio adulterij in decalogo ponif immediate post ꝓhibitōez homicidij ⁊ ante ꝓhibitōem furti vñ Clemēs papa quid in omibus ꝑtis adulterio grauius Scōm em in penis tenet locū ⁊ in ꝓhibitiōe quodāmodo homicidio assimilatur

adulteriū:cū em̄ vir ⁊ mulier sint vna caro qui aufert vxorem alicui idē est ac si seip̄m sibi auferret sicut fit in morte Vñ grauius videt q̄z si hominē mutilaret. Exupat autē omne furtum q⁹ qđ aufert cum sit creatura rationalis melius est q̄z terrena substantia puer·vi· Non grauis culpa est cū quis furatus fuerit Furat em̄ vt esurientē repleat aiam.qui aūt adulterat ꝓpter cordis inopiam pdet aiaz suā Scđo ptz hui⁹ criminis periculū ex plis puersę pcreatōne q̄ solet esse frequenter mala ⁊ inhonesta Tum ꝓpter parentū imitatōem ·tum ꝓpter defectū castigatōis q⁹ tales pueri vel dimittūt cū matre que nō castigat filiū: vel cū extraneis p̄sonis qui de moribꝫ pueri nihil curant.vñ fiunt insolētes:ingrati.degeneres et vicioſi Et hoc est q⁹ anglicis cōminatur. Bonifaci⁹ martir scribens regi anglorum Et pontt in cano.d:lvi Si gēs.sicut p ista puinciā diuulgatū est et nobis in frantia ⁊ in italia imꝓperat ⁊ ab ip̄is paganis i imperiū nob obijcit spret̄ legalibꝫ nuptijs adulteran doz luxuriādo ad modū zodomitice gentis fedā vitam duxerit De tali commixtione meret ricū existimandū ē esse degeneres ppl'os ⁊ furentes libidine et ignobiles foꝛe,creandos ⁊ ad extremū vniuersā plebem ad deteriora ⁊ ignobiliora vergentem ⁊ nouissime nec in bello foꝛtem.nec in fide stabilē nec honorabilē hoībus. nec deo amabilē esse ventura sicut alijs gentibꝫ hispanie puincie ⁊ burgundionū ppl'is contigit.que sic a deo recedentes fornicati sunt. Istud viciū detestant aues que suos cōpares non dimittunt Tercio patz hui⁹ criminis magnitudo ex date fidei violatione violat em̄ fides data cōiugi in sacramento cōiugij Vñ mulier adultera peccat in deū violando sacramentū .peccat in viz dupliciter.fidem sibi frangendo ⁊ falsos heredes substituendo:peccat etiā in plem quā damnificat reddens eam ignobilē ad ecclesiasticas dignitates.peccat etiā ⁊ in primū quē admittit.nam frequenter de adulterio nascit homicidiū ⁊ membꝛoꝝ mutilatō ⁊ huiusmodi Vñ dauid cū in adulteriū cecidisset p̄cepit occidi fidelissimū militem suum vj. Reg.xi.c. Ecc̄.xxiij Omis mulier relinquens viz suū peccabit ⁊ statuens heredi/ tatem ex alieno matrimonio Primo em̄ in lege altissimi incredibilis fuit. Scđo virū suū dereliquit Tercio in adulterio fornicata est et ex alio viro statuit sibi filios.

Lectio.xliij.

Et si celerius defuncti fuerint non habebunt spem.nec in die agnitōis allocutionem Nationes em̄ inique dire sunt ⁊ summatōis Postq̄z spūssctūs oñdit qđ ulterine generatōnes ꝓgenitoꝝ suoꝝ vestigijs inherentes puniunt per tpalem deiectōem in p̄nti.si tn̄ diuturna vita eis concedat Dic ostendit q⁹ punient eternaliter si vere diuturnitatem minime ⁊ sequat Circa hoc duo facit.ꝓmo ꝓponit suam intentionem Scđo assignat intenti rationem ibi.nationes A Circa primū ꝓponit duo mala hoiem occupant in die mort.scz cōscie desperatio q̄z tum ad seip̄m.⁊ sniere/ pbatio quo ad deū.et vere durū est hoi quē iudex eū reprobat et ipemet desp at Aliqs tula cōsolatio est reo damnādo q⁹ sperer/ lutem etiā si debeat damnari Exemplū de aliquo in via pfuit.sicut dicit aug⁹ Enche.ij. Si qñ vtrunqz occurrit ex parte rei desperado et ex parte iudicis reprobatio tūc est oīmoda desolatio Sed sic est in morte iniusti hominis q⁹ in ictu oculi iudex oñdit suā iniam et reus suam ⁊ sciam Judex sentētiat ⁊ nō desperat Et hoc est qđ dicit Et si celeri⁹ in iuuentute vicz defuncti fuerint nō habebūt spem.ecce desperatio erga seip̄os nec est mirū.q⁹ spes est certa expectatio future beatitudinis veniens ex dei gr̄a ⁊ meritis precedentibꝫ.iij.sen:dis.xxvi.c:p. In iniustis aūt vel nulla fuerūt merita si fuerūt infir/ les.vel mortificata fuerunt p̄ mala opa sequentia,si fideles fuerunt ⁊ postea peccauerunt. Unde nulla est in eis spes quando moriuntur quia sperare. sine meritis non est sperare sed presumere Non solū aūt desperabunt sed ⁊ iudex eos reprobabit. Unde subdit in lr̄a Nec in die agnitōis allocutionem supple habebūt Dies iudicij vocatur dies agnitōnis quia in illo die erit generalis cognitio oīm p̄sonaꝝ ⁊ oīm cōditionū eaꝝ

bonoꝝ ꝙ malorꝝ oim hominū qui sunt. qui fuerūt et erunt Et ibi queret Que est agni/tio p̄me declinatōis scde et tercie. quarte et quinte Dañ. vij. Judiciū sedit libri aperti sunt Dicit etiã dies agnitōis qz tunc xp̄c illos agnoscet quos mō ignorare videt. quia tunc liber vite plenarie ostendet Ecci. xxiij Hec omia liber vite ⁊ testimoniū altissimi agnitō veritatis. In illa aũt die non habe/bunt mali allocutōem hoc est excusatōnem seu defensionem de pctis suis Uel allocuti onēi d est ꝛ solatōem de sperãda liberatiõe mei Uel allocutōz. i. lib̄atōz Nulla erit tũc sinia interlocutoria. nulla appellatio qz tũc nō valebit med ela appellationis nec cautela dilationis. quia statim dabitur sententia et statim fiet executō Patet ergo ꝙ ista duo iniustum hominem occupant in morte vicz ꝛ scie desperatio ⁊ iudicis reprobatio Sed de iusto dicit oppositū p̄uerbi. xiij. Sperat iustus in morte sua Scdo assignat istoꝝ ratōem dicens Natōes em̄ inique dire sunt ꝛ summatōis quasi diceret Iniquitas erit causa quare tales generatōnes siue natōes habebunt dirã id est crudelẽ cõ/summatōnem nō qz fuerūt d̄ iniquo thoro generati sed qz fuerunt nequiter cõuersati ideo erunt dire cõsummatōnis Eccl. ij. Respicite filij natōnes hoim qz null⁹ sperauit in dño ⁊ ꝛ fusus est. p mansit in mandatz ei⁹ et derelictus est ¶ De dira ꝛ summatõe totius mundi ꝙ pctis exceptis octo aiabꝫ patet Gen. vij. De dira ꝛ summatõe q̄ngz ciuitatũ ꝙ vicio ꝛ tra naturã patet Gen. xix. De dira ꝛ summatõe septem gentiũ coram filijs israel ptz Josu. v. ⁊ deinceps de dira ꝛ summatõe natōis in deoꝝ ptz tpe Titi ⁊ vespa. Uñ satis ꝛ stat ꝙ natōes inique dire sunt ꝛ summatōis Nota ꝙ motus natural⁹ intendit in fine Uñ debilior est in p̄ncipio ⁊ in medio ꝙ sit in fine mō cõsuetudo est altera natura. ⁊ id o mala ꝛ suetudo deducta ꝙ parentes in filios quanto diuturnior tãto intentior erit donec eos dei pacientia noluerit vlter⁹ tolerare Et ideo thobias seni oz postꝙ filio p̄dixerat de iteritu niniue: et eum adiurauerat ꝙ post mortem suã ⁊ vxoris sue nullo mõ i niniue morarẽt. subiũxit causam Ideo inquit ꝙ iniq̃tas citi⁹ finez dabit ei Thobie. xiij. Iniquitas em̄ gẽtis abbreuiat eius duratõem frequenter. Uñ sicut notat mgr̄ in scolasticis hist oꝝ sup illud Gen. vi. c. Non p manebit spũs me⁹ in hoie in eternũ qz caro est erunt qꝫ dies illoꝝ centũ annoꝝ Iste numerus nõ est mensura vite hois. cum etiã post diluuiũ hoies multi istũ numez viuẽdo exceſſerunt sz iste numerus annoꝝ fuit tps q̄n de⁹ dedit hoibus tunc peccatorib⁹ vt peniterẽt antequã diluuio delerent Et hoc fuit dictũ eodẽ anno quo icepit arca edificari ⁊ arca fuit i edificatõe centũ annis. fm strabũ qz cũ genus humanũ illo tpe dato sibi ad pniam vtebatur totaliter ad pctm̄ abbreuiati sunt vigi ti anni p̄missione diuina ⁊ centesimo anno deleti sunt et est multũ rationabile Job. xxiij. Dedit ei deus locũ pnie ⁊ ille abutit il/lo in superbia p̄. Pe: xij. Sufficit em̄ p̄terito tempus ad voluntatẽ gentiũ ꝛ summan dã qui ambulãt i luxurijs ¶ Et qz tota ista lectio ⁊ p̄cedens sil'iter est de malis filijs q̄ malos parentes in suis sceleribꝫ imitantur dicit em̄ Et si celerius defuncti fuerint non habebũt spẽ Ideo de defunctis est notanꝺ Inter defunctos talis inuenit dñs. aliqui rem spe lucrant. aliqui spe ⁊ re p̄uant. aliq̃ sub spe rem p̄stolant. Primi sũt illi qui ab omni peccato immunes ⁊ ad nullam penã tpalem obnoxij moriunt De talib⁹ dicitur p̄uer: xiij. Justus sperat in morte sua. Et illud Eccl. p̄. Timenti deũ bene erit in extremis ⁊ in die defunctōis sue benedicetur Aliqui sunt qui spe ⁊ re p̄uant sicut illi q̄ in peccato mortali decedunt De quib⁹ p̄/uer. xi. Mortuo homie impio nulla erit vltra spes Et sapie. xiij. Infelices sũt et inter mortuos spes illoꝝ Et sic defunct⁹ põt dicere illud ij. Macha. vi Manũ omipotentis dei neqz viuens neqz defunctus effugiam manũ scz dei punientis. Tercij sunt qui sub spe rem p̄stolant: ⁊ hi sunt qui cum peccato veniali. vel cũ pnia incõpleta discedunt. ⁊ ideo ad locũ purgatōis mittuntur De quoꝝ spe põt exponi illud p̄uerbi. xiij. Spes que differt affligit aiam Et sic d̄ defunctis dz. ij. Macha. xij. Sãcta ergo ⁊ salubris est cogitatio p defunctis exorare vt a peccatis soluãt Et istas iuuare suffragijs elemosinis et opib⁹ pietatis mirabiliter pi

Lectio

um est☞ B ¶Ad qđ mouere debēt quattuor ratōes Pena qua puniunt Benivolentia qua digni sciunt Indigentia qua oppimunt et Confidentia qua recōpensaturi credunt. Primo movere nos debet ad eos iuuandos pena qua puniunt que ē valde magna Excedit em oēm penā sensibilez hui⁹ vite fm beatū augusti. Isti questionarij qui portant indulgentias z p domibus hospitaliū mendicāt per mundū narrant z exponūt ppl'o quot cecos quot paraliticos quot igne infernali percussos sustentat domus p qua mendicāt. z quantū horribiliores defectus nominā tanto magis prouocant auditores ad subueniendū Est em rationabile q magis indigenti cereris paribus citi⁹ subueniat nulli aūt viuentes tm indigent quātū defuncti. Igit cū succurrit viuēti non tam meritorū ē vt cū succurrit defūctis ¶Scdo mouet nos ad hoc benivolentia qua digni sciunt Cū em sunt i purgatorio cōstat q a deo diliguntur. finaliter de hominibus in pnti dubiū est an amore an odio digni sint Tercio mouet ad hoc indigētia qua oppimunt. Ipi em in nullo se pnt iuuare qz nec possunt a nobis mendicare nec laborare nec pnt ab alijs mutuare. In pnti q̄s seipm quantū sit peccator pōt iuuare z per se et p alios multis vijs. Quarto debet ad hoc nos movere confidentia qua sibi gratis benefacientib⁹ recōpensaturi credunt Heredes nobiliū qui sunt infra etatē z sunt in custodijs dnoz suorum non habent semp ad votū necessaria sicut vellent q̄z diu sunt infra etatem Un tūc tpis si aliquis eos iuuet dando vl' mutuando mirabil'r pōt eoz amorē captare z hre de eis amicos maxios cū ad hereditatē venerit z possint reb⁹ p prijs dnari Sic est in ppōsito isti spūs contribulati in purgatorio sunt heredes dei et coheredes xpi. ad Titū. iii. Justificati grā ipius heredes sumus fm spem vite eterne, z ideo si eos modo iuuerimus nō est dubiū quin efficaciter recōpensabūt cū sua hereditate gauisi fuerint cum effectu. Et ideo bn dicit auctoritas allegata q non solum sancta sed salubris est cogitatio p defunctis exorare vt supra Sed revera timeo q isti heredes regni celestis ab hereditate cū qdam iusta dilatione elongati cōqueri pnt grauiter de trib⁹ generib⁹ hoim viz de falsis executorib⁹. puersis ecclesiasticis et ingratis heredib⁹ quia isti tres cōiter inter se dividunt bona morientis ¶Primo cōqueritur de falsis executorib⁹ Nam malos executoz. quidam differūt z plongant legata. quidā minuūt et defalcant. quidā rapiunt et liter auferunt z vsibus suis appropriant z pmittunt miseros z incarceratos spūs eius lare in purgatorio dum ipi tripudiāt z cantant in conuio Un pōt esse planctus desuctoz illud ysa. xxviii. Posuim⁹ mendaciū spem nram. z illud trenoz. iii. Perijt spes mea z finis me⁹ ¶Scdo cōqueruntur de malis ecclesiasticis qui istis defunctis nocent tripliciter Primo eos defraudant debitis orationib⁹ Scdo abutūt eoz legatis z oblatōib⁹ Tercō male viuēdo faciūt se indignos diuinis z sctōz exauditionib⁹ Jo. ix. scim⁹ q̄m deus pctōres nō exaudit sed si quis dei cultor est z voluntatē eius facit hunc exaudit Un isti pnt dicere illud ysa. xxvi. hec cine erat spes nostra ad quos cōfugim⁹ in auxiliū vt liberarent nos ¶Tercio conqueruntur de heredibus ingratis qui eoz bona per labores z tedia conquisita iam occupant in iocunditate filijs fratrib⁹ vxoribus filiabus z cōsanguineis vel extraneis assignantes q̄ omēs illos tradiderunt oblioni ac si eoz bona nunq̄z vidissent quoz aliqui bona parentū expendunt in luxurijs. aliq̄ eos iuuāt Sed de vilioribus z de minimis dant forte vnū frustū nigri panis in ebdomada Illi qui sunt pessimi qui nec eos hnt in memoria. vn de istis defunctis sic dolentib⁹ z decipientis exponi potest illud zacharie. xi. Dolebit nimis acharon qm confusa est spes eius Acharon interpt̄at tribulatio et designat aīas in purgatorio exntes. spes quā habuerunt de amicis carnalib⁹ cōfusa est. et ideo beatus homo cui⁹ est nomē dni spes ei⁹ nec sperauit in pecunie thesauris quos p manus amicoz reliquerunt dispergendos p⁹ mortem ☞ L

Potest hic dubitatio esse talis Utz filius teneat per omia parentib⁹ obedire ¶Nō sic deutro. xxi. Si quis genuerit filiū rebellē et tumacē. pterūm qui nō audiat patris aut matris imperiū lapidib⁹ eū obruent omis ppl'us ciuitatis. sed pena mortis non

infligit nisi p̄ peccato mortali. g̃ mortaliter peccat filius si in omib⁹ p̄entib⁹ nō obediat

¶ Preterea ad Colocenſ. iij. Filij obedite p̄entibus p omia ¶ Preterea inobediens ſuperiori ſuo facit ſibi irreuerentiā. ſed nullam irreuerentiā licet filio facere p̄entibus ſuis. q̄ habet p̄ceptū de opposito Honora patrē tuū ⁊ matrem tuā ¶ Ad oppositum. magis tenet ſubditi patribus ſpūalibus q̄ſ filij patrib⁹ carnalibus. ſicut ptz per apl'm ad Hebre. xij. Patres quidē carnis habuimus eruditores ⁊ reuerebamur eos. nōne multo magis obtpabimus patri ſpūali et viuem⁹ Sed ſubditi vel religioſi non tenē tur obedire patrib⁹ ſpūalib⁹ in omib⁹. ſed p̄cipue in illis q̄ exp̄imunt in eoꝝ ſtatutis puta in regula vel cōſtitutōib⁹ quas p̄fitē tur ſm Bern̄. li. ſuo de p̄cepto. ⁊ diſpenſa. ⁊ p cōſequens nō i indifferentib⁹. g̃ ml'tomi nus tenet filius carnali patri in omib⁹ obe dire ¶ Ad hanc queſtionē rn̄dz ſctūs tho. ij. quotli. q. ix. Et dicit q̄ tm̄ ad illa ſe extēdit ius p̄lati quātū ad hoc obediē ad q̄ ſe extēdit ius p̄lati ois. q̄ obediētia non niſi alicui p̄lato debet large loquendo de p̄lato Pater autē habet ius ſuper filios in duob⁹ Primo q̄ſ tum ad domeſticā cōuerſatōem quia pater familias eſt in domo ſicut rex in regno. ⁊ iō ſicut ſubditi regis tenet obedire regi i his que ſpectant ad gubernatōem regni. ita filij et alij domeſtici tenet patrifamilias obedire in his que pertinēt ad diſpenſatōnem domus. Secdo pater habet ius ſup filiuz p̄latōis i his que pertinēt ad moꝝ diſciplinā Debet em̄ pater filio diſciplinā. ſic docz Areſto. viij. ethi. Et ideo in iſtis duob⁹ tenet filius patri obedire ⁊ non in alijs ¶ Sz ꝺra hāc rn̄ſionē arguit ſic. aut loquit doctor de debito honeſtatis. aut d̄ debito neceſſitatis. Si de debito honeſtatis videt q̄ in multis alijs tenet filius obedire patri carnali q̄ſ in adminiſtratōe familie domus vel diſciplina moꝝ Nam ſi i aliquo ſit inobediens patri in quibuſcunq̄ licitis ⁊ honeſtis etiam in indifferentib⁹ videt p̄rem inhonorare q̄d nō eſt licitū ſibi Si vero intelligat doctor de p̄cepto neceſſitatis. nō videt q̄ filius in moralib⁹ teneat ſemp obedire patri q̄z tunc filij haberēt excuſatōem de peccato p̄ceptū maloꝝ patꝝ q̄d eſt falſum ¶ Preterea ſi tenet p̄ri obedire videt q̄ filiꝰ moꝛtaliter peccet non ſedendo vbi pater p̄cipit vel nō vtendo veſte qua pater precipit euz vti q̄d videt durum ¶ Preterea ponamus q̄ pater vel mr̄ p̄cipiat filio q̄ voueat virginitatem vel q̄ intret religiōem Iſtud ſpectat ad diſciplinā moꝝ. ⁊ tn̄ nullus dicit q̄ in his filiꝰ teneat obedire. ergo nec tenetur in omibus que ſpectant ad diſciplinā morum ¶ Preterea ponam⁹ q̄ aliquis religioſus habeat in ſua regula talem clauſulam. Fratres in omnib⁹ p̄latis obediant. Tunc arguit ſic Iſte tenet ad obedientiā ſm regulam. ergo in omnib⁹ ꝺ̄na ptz p particulam regule ꝓpoſitam Iſtis non obſtantib⁹ dicē dū eſt ſicut dicit ſctūs thomas ☞ c

Vn̄ notandū q̄ auctoꝛitas patris in filios dupl'r menſurat Uno mō ſm iuriſdictōez quā pater habet Alio modo ex materia ſue iuriſdictōis Quantū ad ſcām dicit doctor ſufficienter qz i materia in qua p̄t pater filio p̄cipe. vel eſt de bonis moꝛib⁹ vel amminiſtratōe familie Sed quantū ad mēſuram iuris oportet aduertere q̄ pater nihil poteſt filio p̄cipere niſi q̄d cadit ſub diuino p̄cepto. et hoc eſt qz nulla regula datur ſm quā filius p̄t obedire patri in his que pertinent ad gubernatōem domus vel mores niſi cōmunia p̄cepta decalogi Vn̄ vel tenet ad omia honeſta vel licita que pater velet dicere ſibi vel ad nulla. nō ad omia conſtat g̃. ¶ Ad primū cōtra doctorem dicendō q̄ loquit de p̄cepto neceſſitatis q̄d tn̄ eſt p̄ceptū honeſtatis qz membra diuiſiōis i caſu bn̄ coincidunt Et q̄n̄ arguit. tūc filij haberent excuſatōem de peccatis ꝓpter p̄cepta parentū. patet q̄ nihil valet qz omis iuriſdictio ſuperioris intelligit de licitis ⁊ honeſtis Et doctor etiā ſatis exp̄imit ad ꝟtutem vocū q̄ filius nō tenet patri in omib⁹ obedire Et q̄n̄ arguit q̄ ſi filius ſit inobediens patri in indifferentib⁹ facit ſibi irreuerentiā hoc eſt negandū qz nunq̄z fit homini irreuerentia niſi obmittēdo aliq̄d in q̄ debet reuerentia q̄d eſſe nō poteſt in indifferētib⁹ quia tunc foꝛet indifferētia ſicut p ipa vocabula ſatis patet ¶ Ad ſcām ptz q̄ filius nō peccat moꝛtaliter nō ſedendo in loco vbi pater p̄cipit niſi ex aliq̄ alia circūſtātia hoc cōtingat quia nec deus p̄cepit q̄ in tali/

bus patri necessario obediat. ¶ Ad terciū patet q̄ pater nō pōt p̄cipere omia que spectant ad bonos mores sed tm̄ illa que pcipit deus filijs suis vt teneant z ideo nulla nouā religiōz potest pater p̄cipe filijs suis: ¶ Ad quartū dicendū q̄ si talis clausula apponeret in regula indiscreta foret quantū ad virtutez vocis z posset ratōnabiliter glosari sic in omnib licitis z honestis z sic ipa excluderetur cum non sit licita ¶ Sed contra ponamus q̄ sit talis clausula i regula quibus frater teneat obedire in omnibus licitis z honestis p̄cepto suo ista clausula appet licita tūc ē argum̄tū Dicendō q̄ hec clausula n̄ ē licita q̄z poneret hoiem in nimiā p̄plexitatem. vnde ille regule que p̄fitentur nimis generalem obedientiā vel multa generalia p̄cepta faciūt suos p̄fessores viuere in perplexitate z in indigentia dispensationis z variarū expositionū sup talem regulam abundare. qđ nullo mō foret iocunditas sanctis cōscientijs ¶ Ad primū principale dicendū q̄ auctoritas soluit semetipsam nam cōsequenter subiungit q̄m filius ille cōmessationib vacet luxurie atq; conuiuijs ¶ Ad scđm de apl'o ad colo. iij. Filij obedite per omia parentib. textus soluit seipm quia sequitur Hoc em̄ placitum est i dño id est fm p̄cepta diuina dum tamen ¶ Ad terciū dicendū q̄ nulla irreuerentia fit patri si in illis sibi non obediat in quib⁹ ius prelatōis non habet Credo tn̄ q̄ filius venialiter pōt peccare de facili nō obediendo patri et in indifferētib ex genere suo. sz venialib peccatis mensurā prefigere i hac materia est mihi impossibile

Capitulū quartū
Lectio. xliij.

O Quaz pulcra est casta generatio cuz claritate imortalis est em̄ memoria illi⁹ quia apud deū nota est et apud homines. ¶ Postq̄z spūssetūs pbauit adulterine generatōnis fediratē. hic cōmendat caste generatōis honestatē. et q̄z alternatim z vicissim agit. mō de iustis. modo de impijs vt ex ōtrarioz ꝓpatōe vtriusq; natura reluceat Ideo p̄mo dñdit caste generatōis honestatem Et scđo iterato adulterine generatōis replicat vilitatem ibi. multigena. Circa p̄mū tria facit fm q̄ tres nobiles cōmendationes castitati tribuit ꝓiugali vicz triplicitatē gl'ie in ꝓpagatōe. eternitatē meōrie in approbatōe. solennitatē victorie in retributione Scđa ps ibi: immortalis Tercia ps ibi cum pñs est. ¶ Circa primū est aduertendū q̄ ad hoc q̄ castitas cōiugalis debito modo seruet tria requirit vicz sacramentale sanctificatōem q̄ ꝓferat speciositatem. z corpalem cohabitatōem que seruet castitatē. et quātū ad hoc dicit. casta generatio. z plis moralē educatōem que ꝓferat sanctitatem. z quantū ad hoc dicit cum claritate z cōrndent istis tribus tria bona que sunt in matrimonio vicz fides ples et sacramentū Fides est fidelitas mutua i cōmunicatōe corpoz. plis educatio bona filiorū z filiaz ad cultū dei Sacramentū est repn̄tatio inseparabilis ꝓiunctōis ecclesie xpi Ad hoz euidentiā est notandū q̄ naturalis appetitus est in hoie cui⁹ effect⁹ nō possit virtuose impleri Cui⁹ causa est quia natura instituta est a deo Vñ si natura actū inclinaret qui act⁹ nullo mō absq; peccato posset exerceri homo a tali inclinatiōe foret inculpabilis ꝓpter naturalez inclinatōem. z sil'cum hoc culpabilis. ꝓpter actus deoz dinatōem que duo simul stare nō pnt Nec pōt dici q̄ natura humana hoc habet ex peccato q̄ inclinat ad talem actū. q̄z tal' inclinatio fuisset in statu innocentie ḡuis non p̄uenisset ratōem ante actū nec ratōem absoꝛbuisset in actu. z ideo q̄z natura ad ꝫ inclinat optet dicere q̄ hec inclinatō a deo est. z p cōsequēs q̄ possit fieri ꝛtuose si homo velit q̄z cōtradictio est dicere q̄ hō inclinet ad aliquid faciendū a deo inclinatione nature z etiam ratōis et non posset illō facere virtuose Vñ tenendū est q̄ actus generādi ꝛtuose z meritorie exerceri pōt infra limites cōiugij ¶ Scđo notandū circa bona matrimonij supra dicta que dicunt actum carnalē excusare z honestare que sunt ista. fides ples z sacramentū q̄ fides in ꝓposito non est virtus theologica De qua dicit. fides est sperandaz rez sba argumentū non apparentiū ad Hebre. xi. z p̄: ad cozin. xiij.

Nunc manent fides spes ⁊ caritas tria hec
Sed est quedā virtus moralis ꝯtenta sub
iusticia p quā homo implet efficaciter illō
qđ ꝓmisit Ūn ad fidem istā inter cōiuges
seruandā requirit q̄ neuter alteri corp⁹ de/
neget nec alieno concedat ad opus carnale
iuxta sponsionē quā in facie ecclesie cōtraxe
runt Bonū aūt plis addit scz plis educa/
tionē ad cultū dei Unō qui habet multos
et male educatos plem habet ⁊ nō bonū p/
lis Sil'iter istud intentōe sufficienter excu
sat mr̄imoniū et honestat dato etiā q̄ nūq̄z
habeat ples in effectu. sicut iter steriles pa
tet qui mutuo reddendo sibi debitū nō ne/
cessario peccant Et generaliter in omibus
Dicendū q̄ intentio bone plis est bonū p;o
lis et ante plem Bonū aūt sacramenti ē in
sepabilitas psonarū mr̄imonio ꝯiunctarū
repūtans insepabilē vnionē xp̄i et eccie De
hac ergo castitate exponi pōt lr̄a istr̄i lectio
nis De qua exclamādo dic̄ O q̄z pulcra est
casta generatio. O fm p;istianū in maiori
volumine vbi agit de interiectione. qnq̄z ē
nomen gnq̄z est interiectio et qnq̄z aduer/
biū Un̄ est nomen est nom̄ lr̄e que vocat o
Interiectio qn̄ significat ammiratōez Ad
grecista O stupet o dubitat vocat indigna
tur et optat. Clamat ⁊ querit velut exem/
plis repit. Est ergo in ꝓposito nota āmira/
tionis in signū laudis ⁊ cōmendatōnis O
q̄z pulcra ⁊c̄. id est honesta castitas cōiuga
lis p mutuā amicicia ⁊ adiutoriū viri ⁊ mu
lieris inuicem cōiunctoꝝ. Uir aūt et muli/
er habitant ad inuicem nō solū gr̄a procrea/
tionis filioꝝ. sed eoꝝ que cōferunt ad vitaz
actiuā Naturaliter em̄ in regimine dom⁹ ope
rationes viri ⁊ mulieris distinguunt Un̄ nō
sufficienter sunt iuncti ad inuicē nisi eorum
opa cōiungant fm Aresto. viij. Ethico. c. xij.
et Ben:ij. Faciamus ei adiutoriū sil'e sibi.
Casta generatō ē q̄n ꝯiuges ad inuicē ꝯmi
scēt vl' cā fidei seruande vel cā plis procrean/
de vel ꝓpter vtrūq̄z ad Titū. ij: Adolescē/
tulas vt viros suos diligant prudentes so
brias castas ⁊c̄. Generatio pōt accipi acti/
ue vel passiue Actiue sigt opatōem generā
tis. Passiua generatio dicitur ples gene/
rata et sic cōiter capit̄ in scriptura Deutro.
xxij. Generatio prava atq̄z puersa hec re.
do. po. stulte ⁊ insipiēs ☞ B Et vtro/
bz modo pōt accipi in ꝓposito. sed magz cō
uenienter accipit Scdo modo Generatio
inq̄z cum claritate id est cū sapiēti plis edu
catione p;ad Corin. vij. Bn̄ dictio et clari/
tas et sapia honor virtus et for. d:n. ⁊ sapie
vi. Clara est ⁊ que nunq̄z marcescit sapien/
tia Bern'tū exponit cū caritate Sed anti/
que biblie ⁊ Raba. exponūt cum claritate ⁊
hanc lr̄am teneo verior̄. Scdo in ista lr̄a
ponit scdam ꝯmendatōem castitatis cōiu/
galis que est eternitas ⁊ memoria in app/
batione Un̄ dicit Immortalis est em̄ me/
moria illius q̄m apud deū nota est ⁊ apud
homies id est approbata Nam deus cōiu/
giū instituit in paradiso ante peccatū Un̄
notant doctores q̄ cōiugiū institutū est ī of
ficiū ⁊ remedium In officiū nature vt fiat
ppagatio speciei In remediū ꝯcupie vt cō
sulat infirmitati ⁊ vitet culpa Prima insti
tutio fuit in statu innocentie tm̄. In statu
vero nature lapse fuit mr̄imoniū institutū
et in officiū et in remediū. ⁊ ideo apud deū
status ꝯiugalis est approbat⁹ ⁊ sctūs. Est
etiam immortalis apud homines p tanto qz
de bonis parentib⁹ educant boni filij. ⁊ per
illos filij filioꝝ ⁊ sic deinceps Juxta illud
Eccī. xxx. Mortuus est pater illi⁹ ⁊ quasi
non est mortuus. similē em̄ reliquit sibi p⁹
se Un̄ apud hoies est casta generatio imor
talis. qz vsq̄z ad finem mundi nunq̄z defi/
cient boni in ecclesia dei Juxta illud Luc.
xxij. Symon ecce sathan expetiuit vos vt
cribraret sicut triticū. ego autē rogaui p te
vt non deficiat fides tua ☞ b Utrum
actus mr̄imonialis fieri posset virtuose. vi
detq̄ nō. qz Exo. xix. precipit pplo vt p tri/
duū non approp̄inquaret ad vxores suas
qn̄ legem erāt accepturi. sed si possent hoc
fecisse virtuose non fuisset impedimentuz
a sanctitate ¶ Preterea ꝯcupia carnalis si
ne carnis inobedientia semp est turpis. g̃ nō
pōt fieri sine pctō. sed actus mr̄imonial' sine
tali ꝯcupia fieri nō pōt g̃ ⁊c̄. ¶ Preterea il/
lud qđ corrumpit in homie actū ratōis nul
lo mō fit vtuose. qz ois actus vtutis deter
minat a recta ratōe sapientis. iij. ethi. Sed
delectatio actus carnalis corrumpit actuz
ratōis: qz impossibile est in illa delectatiōe
aliq̄d intelligere sicut dr̄. vi. Ethico. ergo

impossibile est q̄ ille actus fiat virtuose
¶ Preterea dimittere illud qđ est meritorīū non est laudabile sed dimittere actū carnalis copule est meritorīū ergo exercere talem actū non est laudabile .ergo nec ꝟtuosum ¶ Preterea .xxij. q. ij. cōubia Legitima cōubia carēt peccato non tñ illo tempore quo cōiugalis actꝰ geritꝫ. pñtia spiritus sancti dabitꝫ sz nullꝰ ẽ actꝰ meritorꝰ nisi p pñtiam spūsctī .igitꝫ ꝛc. ¶ Ad oppositū arguitꝫ Actus quo implet preceptū ẽ meritorꝰ .sed actus mr̄imonialis est hmōi pz per ħ qđ dr p ad Rom. vij Uxori vir debitum reddat ꝛ silr uxor viro ¶ Preterea quidq̄d fieri pt sine pctō pōt fieri virtuose. sed sine peccato potest vir vel mulier nubere ꝛ p ꝺns tali actui obligari qr p. ad cor̄. vij. Ulr go non peccat si nubat ¶ Preterea nihil cadit sub ꝺ silio diuino .psone q̄tum cunqz infime. nisi qđ potest fieri ꝟtuose: sz sub cōsilio dicitꝫ psonis infimis que virginitatem seruare nō pñt p: ad Thimo. v: Uolo iuniores viduas nubere. filios pcreare. matres familias esse ¶ Ad questionē dicēdū q sic Ad cuiꝰ euidentiā dicenda sūt sex Primo q actꝰ matrimonialis pōt fieri sine peccato. ptz ista cōclusio p rationes ad oppositū Siliter dicere aliquē statum in ecclesia auctenticū p sacramentū cuius actꝰ nō possit fieri ꝟtuose nihil aliud est q̄z damnare sacramentū ecclesie Item inclinatō naturalis ꝛ recta ratio dictat q faciēda sit humani generis ppagatio. donec deus reuelauerit oppositū .qr cōstat q fuit p̄ceptū ꝛ adhuc est non quidem multiplicami p q̄libz psona. sz multiplicami p aliqua l' aliquibꝰ psonis .ergo optet dicere q aliq̄ psone possunt illō p̄ceptū sine pctō iplere Scđa ꝺcl'o q talis actus pōt fieri meritorie. illud probatꝫ sic Quidq̄d potest fieri ꝟtuose pōt fieri meritorie ab exīte in gr̄a .qr nihil plus req̄rit ad actum matrimonij nisi q homo exīs in gr̄a operet seruando circūstantias virtutis in materia in fine ꝛ in alijs puta q faciat q̄n oportet ꝛ sicut optet ꝛc. sed actꝰ mr̄imonij potest fieri ab exīte in gr̄a cū istis circūstantijs g̃ ꝛc. ¶ Tercia ꝺclusio q tm̄ duobus modis potest fieri actus carnalis meritorius vicz q̄n causa mouens ad actū ẽ religio vel iusticia Religio mouet q̄n fit p̄cise causa plis generande ad cultū dei Iusticia mouet q̄n fit causa reddendi debitum ꝛ seruandi fidem p̄missam in cōtractu matrimoniali . Ista cōclusio ptz quia actus talis non potest esse meritorꝰ nisi bona mr̄imonij illum actū honestent. q̄ sunt fides ꝛ proles ꝛ intentio fidei seruande vel plis procreande igitꝫ ꝛc. ¶ Quarta ꝺclusio q quantocunqz libido est causa mouens ad talem actū. actus ille est pctm̄ aliquale pbatur sic Nullū de bonis matrimonij mouet ergo actus libido mouet ergo actus non excusatꝫ a peccato q ꝛ vt supra dictū est actus nō excusatꝫ a peccato nisi p aliqđ illoꝝ bonoꝝ mr̄imonij ¶ Quinta ꝺclusio. libido excedens in causa mouens ad actū carnis inter ꝺiuges est peccatū mortale. Uoco aūt libidinē excedentem que tanta est q nō habet respectū ad limites mr̄imonij quin eandem cognoscere t in illo feruore .dato etiā q nunqz esset uxor esset Nec cōclusio satis ptz q̄z non maneret p tunc bonum plis nec bonū iusticie/ dei. sed tm̄ libido. ꝛ hoc vltra leges matrimonij Per casum ġ equipollet fornicationi. ¶ Sexta ꝺclusio q sup flua libido in oscultactibꝰ ꝛ abusibus in modo delectandi sūt peccata mortalia de facili Sed circumstantias oportet relinquere discretioi boni viri Conclusio patet qr bona matrimonij rationes libidinē non excusant. Licet ista videāt/ lia ꝛ a sancta ꝺtemplatione valde distāre nō tamen debent esse incognita nec pdicatoribus nec pastoribꝰ quoꝝ interest semp esse generales medicos aiaꝝ Ad primū de precepto dei facto ppl'o p triduum ab vxoribꝰ abstinere ante legem datā Dicendū q a minoribꝰ bonis ppter maiora semp est abstinendum p tpe Ad scđm de ꝺcupia que apparet in membris .dicendū q illa inobediē/ tia pena peccati ẽ Ulm̄ ratio potest bñ vri ꝛ male. ꝛ si quid turpitudinis est. bona mr̄imonij illud excusant ¶ Ad terciū de interruptōe actus rationis que fit in concubitu. dicendū q actum rationis impedire p tempore ppter maius bonū non est pctm̄ sz virtuosum Unde sicut homo virtuose se potest ad dormiendū sic nec est peccatū ppter bonum mr̄imonij actum rationis intermittere. ¶ Ad quartū dimittere illud qđ est meritoriū non est laudabile .ꝛc. Dicendū q licꝫ

homini dimittere vnum ōpus meritō2ium maius ad qđ non teneāt et exercere alić etiā si ad illud nō teneat Sicut licz mihi dimittere o2atōem ꝓpter studiū qđ ad neutz̄ teneo2 z licet non sit meritoriū mihi dimittere meli9. est tñ meritoriū minus exercere

¶ Ad quintū dicendū q̄ canon loquit̄ de ꝓphetare z mortuos suscitare sicut potest haberi per glosam

Lectio.xlv

QVm est pñs

imitank illā z desiderāt eam cuz se duxerit z in ꝑpetuū cozonata triūphat incoinquinatoz pmia certaminū vincens ¶ Postq̄z spūsctus ꝺmendauit cōiugū castitatē taz ex honestate necessaria ꝓ vita transitoria q̄z ex diurnitate z imorta li memoria. hic eam tercio ꝺmendat ex pre miū quāritate z virtuosa victoria. Et dicit de ea tria Primo q̄ desiderak ꝓpter vite necessitatē Secdo q̄ premiak ꝓpter sui vtilitatem ibi. Et in ꝑpetuum Tercio q̄ parificak ad virginitatē ibi. incoinquinatoz. Quantū ad pmū dicit sic Cū pñs est illā imitank suple gentes natōes et ppli qui honestatē cōiugū ꝑ expimentalē vsum didicerūt imitāk illā id est statuerūt illā imitandā ꝑ leges cōsuetudines z statuta Et ꝑ hoc q̄ dicit cum pñs est imitank illam z desiderāt eā cum seduxerit. i. cū diu fuerit cōtinuata ꝑ cōsuetudinē desiderant etiam eā sine coactōne legis ☞ A Et q2 possit aliquis dubitare de ei9 pmio in futuro licet eius honestas sit valde euidens in pñti. tō hoc volens excludere. subdit q̄ in ꝑpetuū cozonata triūphat. i. fideles ꝺinges honestatē seruantes cōiugū vsq3 ad mortē cozonabunk apocalibi cozonam vite Et q2 virginitas p̄cellit fecunditatē ceteris paribus posset aliq̄s credere q̄ cōiugatus nullo modo possit virgini coequari qđ verz non est. potest em ꝙ̄gini q̄z aūt ex eis erāt fatue z supba Math.xxv. Quin Cū satis possibile est bonā cōiugem in obediendo viro. educādo plem. dispōendo familiā tm̄ mereri q̄ attingat ad meritū virginis z excedat. Sicut possibile ē q̄ diues ꝑ opera vite actiue excedat paupem voluntariū licet stat9 pauptatis sit altio2. q2 stat9 altio2 nō facit personā alti meriti nec pso na alti meriti facit statū alti meriti Pōt ei christianus peio2 esse iudeo z monach9 peio2 seculari Et ideo subdit q̄ in casu tantū triumphat q̄ vincit p̄miū certaminū incoinq̄natoz. i. virginū apoc. xiij Hi sunt qui cū mulieribus nō sunt coinquinati ꝙ̄gines em̄ sunt Status tñ virginitatis ceteris paribus altio2 est ¶ Querit in lectōe ista p̄cedenti ex quo agit̄ de fidelitate cōiugum inter se quā vterq3 ꝓmisit alteri vsq3 ad mortem. Utz cōiugatus resuscitatus a morte teneat iterato vxori coniūgi ¶ Arguit̄ q̄ sic q2 religiosus mortuus z resuscitatus tenet ad cōtinuandā obedientiā quā ꝓfus in oībus ergo pari ratōe ꝺiugat9. ꝺna patet q2 sicut religiosus obligat se vsq3 ad mortē ita coniugatus vsq3 ad finē vite. finis aūt vite est mors ¶ Ad oppositū est illud .ꝓ. ad Cozi. vij. Mulier alligata est viro eius quanto tempore vir eius viuit. Cum aūt dormierit vir eius liberata est cui vult nubat i domino ¶ Ad questionē dicit̄ q̄ nō Religios9 tenet ad ordinē suum. sicut ponit Heinric9 de Gandauo ꝓmo q̄tlibeto. q. xxxvij. Ratō sua est q2 ꝑ religionē homo xp̄o ꝺformatur q̄ntum ad omnes vires aie. Quantū ad cōcupiscibilem. ꝑ castitatē Quantū ad irascibilē. ꝑ pauptatem Quantū ad ratōnalē. ꝑ obedientiā. z q2 obligatō fit ꝓncipali9 exīti rationali. ideo obedictia est ꝓncipalio2 poztio in voto religionis. z q2 virtus rationalis manet in aia separata. nō aūt virtus cōcupiscibilis et irascibilis. et ideo obligatio ad obedientiā semp manet in ania etiam separata. Obligatio aūt matrimonij ē ad ea que coz pis sunt. et ideo aia separata ad talia nō obligat. Licet ista sit opinio multoz doctozum tñ videt mihi omnino irratōnabil9 ꝑ tanto q2 pactio volūtaria limitata ad certum terminū non ligat vltra istū terminū. q2 nō ligat vltra intentōem obligātis se. q2 mere spontanea est obligatio ergo cū terminus sit mors morte trāsacta obligatio ēt soluta. nec materia sup quā transit obligatio facit aliq̄d ad materiā obligationis. z ideo

Lectio

religiosus resuscitatus pōt libere religionē quācunqz intrare. vl' manere si voluerit secularis. ¶ Qō āt arguit q obligatō ad obedientiā ptinet ad virtutē rationalem. z illa manet in aia sepata videt arguere q obediētia religiōis manebit in pria qō nihil est et ideo videt mihi dicendū q sicut ꝺiugatus resuscitatus pōt ꝺtrahere cū illa vl' cuz alia sicut placet. ita religiosus liber factus est. z sic ptz tā ad argumentū qz ad qstiōez ¶ Licet spūsctūs in ūltis lectōibꝫ ꝺiugiuz ml'tū cōmēdet. a ¶ Ondū ē tn q n pōt ꝺtrahi sic expedit sine gra puia z magna p uidētia. sicut nec sine magna prudentia familia regi pōt z ideo accedens ad nuptias quattuoꝝ ista notet circa vxorem ducendā qualiter sit eligēda. qliter dirigēda. qualiter corrigenda et qliter diligenda. Est em vxor eligēda discrete. z dirigēda mansuete. corrigēda secrete. et diligenda ꝺplete vt sit electio p discretā deliberatōem Directō p mansuetā gubernatōem Correctō per secretā informatōem. Et dilectō p completā cōmunicatōem Primo vxor est eligēda discrete non subito nec precipitāter rapienda qz talis feruor in ꝓncipio. parit pniam in futuro Exemplū habem⁹ Gen. xxiiij. de sichem filio emor qui ad primū aspectum dyne filie iacob eam rapuit z mori voluit nisi eam ducere posset qō fecit in tanto feruore q p eius amore se et populū suum totū circumcidi permisit Ob cuius facti precipitationē intersectus est cū populo suo per fratres dyne Non ergo in eligenda vxore habeat roraliter aspectus ad formā vl' ad speciem ml'eris qz ꝓpter speciem mulierꝫ multi perierūt Eccl. ix. Non ad diuitias nō ad parentes sed pcipue ad bonos mores Intā tū est gratiosum negociū bn nubere q teste salomone donū dei ꝓprie reputabat puer. xix. Dom⁹ z diuitie dant a parentibꝫ a dño aūt ꝓprie est vxor prudēs. distinguit autē Aresto. viij. ethi. c. iij. Spēs amicicie vicz ꝓpter vtile z ꝓpter delectabile. z ꝓpter honestū hoc est ꝓpter bonos mores z ista sola pfecta est amicicia. z quidq̄d boni ē in duabus ꝑmis speciebꝫ totū est in ista. Ūn ista sola ē amicicia māsura non alia Nā amicicia ꝓpter vtile que est ꝓprie senū et mercatorū et talium: amicicia trāsit beneficō vtilitatis cessante Amicicia aūt ꝓpter delectabile est ꝓprie iuuenū lasciue viuentiuz z cessat velociter delectatione transeunte. et ideo dicit aresto. q amicicie iuuenū sunt de facili transmutabiles ꝓpter duo. ꝑmo quia fm etatē variat delectatio Nō em eadē delectatio placet adolescenti. que placuit puero. Scōo qz incipiūt amare non ex pfecto iudicio rationis. sed ex passione Passio aūt cito transit z ideo velociter amāt. z velociter ab amore cessāt. B Sed tercia amicicia que est ꝓpter bonum honestū habet istas conditiones q est mansiua z rara qz fundat super bonos mores qui in virtuosis semper manēt Rara aūt est qz pauca sit virtuosi Et indiget hec amicicia loco rem⁹ pore z cōuictu z experientia moz. Ūn dicit Aresto. ibidē Nulli se inuicem cognoscāt nisi mensuram salis participauerint Item ibidem nō est scire ad inuicem amicos antequā sal cōsumeret Cum ergo viri ad vxorē debet esse amicicia maxima nō poterit fundari super pulcritudinem corꝑalem. q tidara transibit puer. xxxi. Fallax gratia et vana est pulcritudo. mulier timens deum ipsa laudabit Nec poterit fundari super diuitias quia illa amicicia est ꝓpter vtile. et amicicia per accidēs. qz bona diligunt̄ non ꝓpter sona Ūn hiero. contra Jouia. li. ꝑ: marcathonis filia minoz cū quereret̄ ab eo Cur post amissum maritū denuo non nuberet. Respondit non se inuenire virū qui semagis vellet q̄z sua Quo dicto Hieronim⁹ eleganter ostendit diuitias magis eligi solere q̄z amicicias hec Hiero. Sed certe moderatis temporibus nec pudicicia nec honestas morū mouent ad nuptias sed tantum diuitie vel libido z ideo nec perseueraz amicicia nec prouenit proles apta inter coniuges vt frequenter. vnde Chrisosto ⁹in imperfecto opere fm nostrā linguam. super Matheū omel'. ꝑ. exponens illud Mathei. ꝑ. Salmon genuit boos de raab⁹ quia inquit fm imperium dei accepit vxorem a deo promissam in virtute generauit filios z in ipsis virtutem habēres Boos enim robur interpretatur. Qui autem accipiunt vxores ex promissione dyaboli. in infirmitate generant filios nec valentes. nec fortes nisi forte malo vt ad penam sue religiositatis. non

ad gaudium ꝛ consolatõem videant filios genuisse Et infra Boos ex ruth genuit obeth qui interpatur subditus Nunc ãt qui diuitias elegerunt ꝛ non mores pulcritudinem et nõ fidem. ꝛ qõ in meretricibus solet queri. hoc in cõiugibus optant ꝓpterea nõ generant subditos sibi filios nec deo sz contumaces. et cõtra se ꝛ cõtra deum vt filij eorum nõ sint fructus iuste cõmixtionis eorum. hec Chriſ. Huius exemplum habemus expresse Thobie. vi. vbi legimus q sara filia raguelis septem viris tradita erat quos singulos prima nocte demoniũ quod dam nomie assmodeus suffocauit manente virgine intacta. et ideo cum raphael suggeret iuniori thobie vt eaz duceret ꝛ q sibi debebat vxor. timentri hobie dixit ita Audi me ꝛ ostendam tibi que sunt quibꝫ prevalere potest demoniũ Hi nanqz qui cõiugium ita suscipiũt vt deũ a se ꝛ a suis mẽtibus excludant et sui libidini vacẽt sic equꝰ et mulus in quibꝫ non est intellectus habz sup eos potestatẽ demoniũ Tu autẽ cũ accesseris eaz ingressus cubiculũ per tres dies cõtinens esto ab ea ꝛ nihil aliud facies nisi orationibꝫ vacabis cum ea. trãsacta tercia nocte accipies virginem cum timore dei et magis filioꝝ amore nõ libidine ductꝰ vt in semine abrae benedictõem in filijs ꝓsequaris Et notandũ q hec fuit occasio quare filij seth recesserũt a dño. ꝛ quare diluuiũ inundauit Gen. vi. Cũ cepissent hoies multiplicari sup terzam ꝛ filios pcreassẽt vidẽtes filij dei filias hoim id est filij seth filias cayn q essent pulcre acceperũt sibi vxores ex omibus quas elegerãt Sic ergo primo volenti nubere est vxor eligẽda discrete. exemplũ quomõ abraam conũrauerat eleazar q non acciperet vxorẽ filio suo ysaac de filiabus chanaan. Gen. xxiiij. Jacob etiã cũ matura deliberatõe sibi de vxoribꝫ puidit seruiẽs p eis. xiiij. ãnis. Gen. xxix.

b Sedo est vxor regẽda mãsuete. nõ cũ tyrãnica austeritate ſrigore. ꝓbis nõ verberibꝫ amore: nõ timore. dulcedine. non amaritudine ad Colocẽ. iij: Viri diligite vxores vestras et nolite esse amari ad illas Unde formata fuit mulier Non ꝺ capite. nõ de pede sed de costa. assumpta ꝺ latere. in signũ q nec debet eẽ dña nec ancilla sz socia viro suo sic̃ notat mgr ij. se. di. xviij et tale regimẽ cum cõcordia. est tercũ negociũ in quo spũssanctꝰ sibi dicit beneplacitũ esse Ecci. xxxv. In tribus bñplacitũ ẽ spũi meo que sunt probata coram deo ꝛ homibꝰ concordia fratrꝫ. amoꝝ ꝓximorum. et vir ꝛ mulier sibi consentientes c Tercio est vxor corrigenda secrete non cõfusione vel verecundia publice vel cõtemptibiliter arguenda. Unde varro in quadã cõmedia Vicium coniugis aut tollendũ aut ferendũ dicit Qui tollit viciũ cõmodiorez coniugem efficit. qui fert. seipm efficit meliorem. Et merito arguenda fuit seuera austeritas trium virorꝫ de quibus narrat valerius li. vi. c. iij. quorꝫ primus vocabatur gallus sulpicius hic publice vxorem repudiauit quia in publicum prodierat discooperto capite Secũdus vero dicebatur serius sophus. hic simpliciter vxorem repudiauit. quia est ausa ludos spectare ipso ignorante. Tercius dicebatur metelliꝰ hic vxorem eo q vinum bibisset fuste percussam interemit Non sic sanctus Job vxorem licet pessimam arguebat sed secrete et modeste quasi inquit vna de stultis mulieribꝰ locuta es Job. ij. nec dixit q fuit stulta. sed quasi vna de stultis loquebatur. Quarto est vxor diligenda complete. Istam completõnem caritatis ꝛ amicicie que debet esse inter virum ꝛ mulierem apostolus mensurat tripliciter Primo modo per dilectionẽ dei ad ecclesiam que fuit maxima. Alio modo per dilectõem viri ad corpus proprũ. ꝛ tercio modo per dilectionem viri ad seipsum. Pro primo dicit ad Ephe. v. Viri diligite vxores vestras sicut et christꝰ ecclesiaz ꝛ tradidit semetipm pro ea Pro secũdo ibi dem viri debent diligere vxores suas sicut et corpora sua Pro tercio ibidẽ vnꝰ quisqz diligat vxorẽ suam sicut semetipm Nec mirũ Sũt em̃ bone vxores grate in cõiuẽdo cõdolendo ꝛ ꝓmoriẽdo c Unũ narrat valerius ꝺ regina vxore metridatri lib. iij. ca. v. Que in tantum effusis caritatis habenis virum amauit q tõsis capillis. habituqz virili assumpto. equis ꝛ armis se assuefecit vt virũ fugientem continue p terras extraneas sequeretur Narrat ibidẽ gratitudinis exemplum excessiuum Grateus

Lectio

romanꝰ duos apprehẽdit agues masculũ et feminã Nam certificatꝰ fuit per aruspicẽ q dimisso masculo vxor sua celeriter moreret. dimissa femina ipe moreret Ille statĩ feminã dimitti iussit sustinuitqz in cõspectu suo semetipm in interitu serpentis occidi Ecce sunt grate t pie in cõdolẽdo Narrat em valeriꝰ ibidem q cum lacedemonia spartanis essent capti t ad decollandũ i carcere ꝛseruati. cõiuges eoz illustris sanguinis velut allocuture pituros viros intrauerunt carcerẽ impetrato a custodibus aditu cõmutataqz veste p simulatõnem doloris. velatis capitibus eos abire passi sunt t ita ipi et ipe saluabant ¶ Tercio sunt grate in cõmoziendo Narrat Hiero. cõtra Jouinianũ li. p. q omes fere barbari vxores plurimas habẽt Apud eos lex est vt vxor carissima cũ marito defuncto cremet hec g contendunt inter se de amore viri t ambitõ certantiũ summa est. ac testimoniũ castitatis dignam morte decerni. Jtaqz victrix in habitu ornatuqz pristino iuxta cadauer accubat amplexans illud t de osculans t suppositos ignes pudicicie laude cõtemnens Eccĩ. xxvi. Mulieris bone beatus vir. Et ne ꝓpter bona ꝛiugũ supradicta aliquis in consulte ad nuptias moueat ☞ c Notãda sunt verba Hugonis de sancto victore in quodã libello quẽ scripsit ad quendũz senem volentem nubere ita dicentis nõ est vxor ducenda sapienti. pbatio ꝓmo qz studiũ pfie impedit nec potest quisqz libris t vxori pariter inseruire. multa sunt que matronaꝝ vsibus necessaria sunt vicz ꝑciose vestes. gẽme. sumptꝰ ancille. suppellex. varia: deinde per totas noctes garzule questiones. illa ornatioz me ꝓcedit in publicum hec honorat ab omĩbus. ego in cõcuentu feminaꝝ miserĩa despicioz Cur vicinã aspiciebas Cur cum ancilla loquebaris. De foro veniens quid attulisti. Non amicũ habere possumus. Nõ sodalem. alteriꝰ amorem suũ suspicatur odiũ. Et infra. adde q nulla est vxoris electio· sed qualis aduenerit· talis sit habenda. si iracunda. si fatua. si deformis. si fetida cuiuscunqz vicĩ est post nuptias discim. equus. asin. bos canis et vilissima mancipia prius pbant et sic emũtur. sola vxor non ostenditꝰ. ne ante displiceat q ducat Idem in eodem attendenda est semp eius facies t pulcritudo laudãda ne si alterã inspexeris se estimet displicere Si totam domũ ei regendã cõmiseris seruiendum est si aliquid tuo arbitrio reseruueris fidem se habere nõ putabit t in odiũ vertetur t iurgia. t nisi cito cõsuleris venena parabit Hec hugo Quantũ sit vxor occulte molestie viro suo quantũcũqz grata sit extraneis declarat ille romanꝰ de quo ffit Hiero. ꝛtra Joui. li. p. Legimus quendã apud romanos nobilem cum eum amicia arguerent. quare vxorẽ formosam t castam t diuitem repudiasset. ꝓtendisse pedẽ eius dolere. cui respisse eis fertur Nec soccus quẽ cernitis vobis nouus t elegans sed nemo prouidetur vobis nouus t elegans sed nemo pedẽ eius scit vbi me ꝓmat Ad hoc addendum est me q incõprehẽsibilis est viro suo vxoris malicia ita vt frequenter. t eius impudicicia etiã vulgo cõstat delusus maritꝰ iuramentis excusat Unde narrat Hiero. vbi supra Lucilĩ ille felicis si non habuisset vxorẽ maledicã palam erat impudica. t quia nolam vxor palam erat impudica. t quia nouissimũ nostra mala discimus Jdẽ Hieronimus cantabatur t silla ignorabat secreta domus sue primũ hostiũ conuitio didicit. hec Hiero· Unde metrice dicimus Quodqz et nati vicium vix nosse valemus. Cui domi geritur postremi forte sciemus. Cui coniunx natus seruus peccat vel alumnus. Cantica vulgus habet nos tñ ista latent.

Lectio. xlvi

Multigena ad tem impiozum multitudo non erit vtilis et adulterine plantationes vel spuria vitulamina non dabũt radices altas. stabile nec firmamentũ collocabunt. et si in ramis in tempore germinauerint infirmiter posite a vento cõmouebunt et a nimietate ventoꝝ eradicabuntur

¶ Postqz spiritus sanctus cõmendauit castitatem coniugij Hic redit ad damnandum feditatem adulterij siue concubitus fornicarij. sicut prius fecit ꝑ pte. ☞

¶ Est tñ ꝛ notandũ q ois huana psona duplicẽ hre pt bonitatẽ: vnã sibi ꝓpriã viuendo ꝛuose in sua psona. aliam ciuilem viuendo

ciuiliter reipublice Cui nō est idem esse bo
nū virū ꝛ bonū ciuē Cui⁹ ratio est · qz bona
ꝑsona dicit que viuit cōformiter legi date
cōiter ꝑ omibus sed ciuis bonus nō est nisi
qui viuit vtiliter ciuitati cuius pars ē. mō
ꝓius ostensum est ꝙ vt cōiter ꝑsone defor
mitatōe generate nō sūt morigerate nec bo
nalis. ideo spūssūs hic ꝓnr oñdit ꝙ nō sūt
apti ad cōitatē ciuilē vñ ꝓtinuatio talis est
Postꝫ oñdit ꝙ generatio ꝓiugalis sūme
valet ad cōtinuandū terreni regni ꝑpetui
tatē qz sicut dictū est in ꝑpetuuz coronata
triumphat Hic oñdit ꝙ generatio adulte
rina sūme dispgit terreni regni ciuilitatē.
Et circa hoc duo facit. qz ꝓmo oñdit ꝙ tal
generatio nunqz poterit iustas leges ꝑ re
publica ordinare stante illo ꝓncipio de for
nicatoria generatōe continuāda Scōdo oñ
dit. ꝙ dato. ꝙ leges ratōnabiles possent or
dinare. leges tales tñ ꝑpter malicia nullo
mō ꝑnt durare Et tercio sup istis assignat
rōem qre. scōa ps est ibi Et si in ramis: ter
cia ps ibi. cōfrugent a Circa ꝓi
mū est sciendū ꝙ in omi ciuilitate ordinan
da debite. istud requirit circa leges. ꝓmo ꝙ
sint cōorditer ordinate. Scōdo ꝙ sint ꝑ cō
suetudinē obſuate ꝛ Tercio ꝙ sint ꝑ rōnes
naturalr fundate Mō sic est. ꝙ seruādo le
ges cōcubit⁹ fornicarū iuxta sniam impio
rū supra. c. ij. Nullū pratū sit qđ nō ꝑtran
seat luxuria nra. nunqz ꝑnt ista ꝓdicta ob
seruari. ꝗ illa lex nihil valet. Quantū ꝗ ad
ꝓmū vicz ꝙ leges ciuiles ꝑ tales gētes nun
quā poterunt bñ ordinari ꝓbat sic: Nulla
lex ꝑōt statui nisi ex ꝛcordi volūtate gentis
alicui⁹ sed talis gēs q ex vna ꝑte est impia
in se ipa et ex alia ꝑte multigena. i. ex distin
ctis et diuersis generib⁹ educata. nunquā
bñ cōorditer dabit in lege statuēda. ꝗ talis gens
non est vtilis ad cōstituendū leges ciuiles.
ista rō exp̄mit sub hac forma. Multigena
aūt impioꝝ multitudo non erit vtilis. sup
ple ad aliqđ spectans ad āministratōem vi
te ꝑntis. qz sic sunt naturalr de multis ge
neribus ita etiā sunt diuersificati in volūta
tibus ꝛ ideo valde difficile ē ꝙ gens multū
ꝓmixta de diuerso sanguie · puta de roma
nis. gallicis · anglicz. ꝛ britonib⁹ sit cōcors
ad aliqđ statuendū vtiliter: qz in tali cōita
te quilibet diligit seipm ꝛ nullus rempubli
cā Sicut ꝑ oppositū satis ꝓz Sint sex vel
septē frēs legittimi q ꝑ aliq ciuilitate l' cōi
tate zelū hēant magis erūt illi ciuitati vti
les qꝫ duo de illegittimo sanguie ꝓcreati. si
cut ꝓz ꝑ exemplū đ Machabeis i vtroq
libro ꝑ totū ꝛ hec ē ſnia illi⁹ text⁹ Multige
na ät impioꝝ multitudo nō ē vtil'. Scōdo
nccim est ꝙ leges bñ excogitate sint ꝑ app
batōem longā ꝛ ꝛsuetudinē radicate seđ ꝫ
nō pōt fieri in hūano genere dato indifferē
ter fornicario ꝛcubitu ꝛ adulterino Et rō ē
qz talis ꝓgenies nō dabit radices altas. i.
bonas genealogias antiqs hoc ē nō poterit
allegare sic fecit auus me⁹ sic ꝓauus sic ab
auus sic oēs ꝓgenitores mei qz in generati
one illegittima null⁹ posset gđ⁹ ꝛputari si ge
neratō ꝑ solā libidinē regularet Et hec rō
innuit cū đz Et adulterine generatōes nō
dabūt radices altas. Tercio necessariū ē
ꝙ leges bene excogitate sint ꝑ bonas rōnes
fundate. sed homies lubrici ꝛ carnales nū
quā hoc facere ꝑnt. oēs aūt legislatores op
tet esse ꝛtuosos Isti aūt tales nō sunt. vnđ
nec stabile fundamentū collocabunt Eccl.
xlix. Rector fratꝝ stabilimentū ꝓpli ꝛ eius
dem ꝓncipat⁹ sensat⁹ est stabilis. B
Scōdo ꝓncipalr i ista lectōe assignat cau
sum qre ꝓpagatō illegittima nō est vtil' rei
publice: qz nulla lex durabit hoc stāte · etiā
si ꝑ seniores ordinet Cui⁹ rō est qz filij tales
nō recipiūt monita p̄rm Sicut em̄ rami de
bile nutrimentū recipientes a radicib⁹. ger
minare vel florere ꝑnt. sed non fructificare
ita nec isti. licet possint incipere ꝛtuose age
re. nō tñ possunt ꝛtinuare Cui⁹ q̄libet mu
tatōe mūdi ipi etiā mutabunt. ita ꝙ licet in
iuuentute suā p̄nas educatōes ad tps reci
piant. tñ infirmiter positi. a vento. i. a con
tradictōe mouebunt. i. ad dissensū a mmie
tate. i. ab excessu ꝛtradictōnis ꝛ tribulatio
nis eradicabunt. i. suā paternā legē dimit
tēt Cui⁹ ꝓz ꝙ gēs adulterina nō ē vtilis rei
publice b Dicē dubitatō lr̄alis
Primo vtꝫ in actu adulterij ꝗuius peccet
vir qꝫ vxor Videt ꝙ non ītmo equaliter. qz
ad penam diuorcij ꝑpter adulteriū iudi
canda pari. ꝗ cū pena debeat adeqri pecca
to. videt ꝙ eqliter peccēt añs ꝓz xxxij. q. v
Precepit. vbi dicit sic Si apud nos qđ nō

Lectio

licet feminis eque non licet viris ⁊ eadem seruitus pari cōditōe censet. Jtē in eadem questiōe xp̄iana. ⁊ recitat mgr̄ sen. iiij. li. di. xxxv. c. ꝑ. Xp̄iana religio adulteriū in vtro qz sexu pari rōe cōdēnat ḡ pari pctō peccāt ¶ Ad questionē dicendū q ceteris paribꝫ plus peccat vxor ¶ Notandū est tn̄ q quā/tum ad bonū fidei qua vterqz alteri obliga tur equaliter peccant qz equaliter obligan tur Sed vlterius q̄tum ad bonum p̄olis plus peccat mulier qz causat incertitudi/nem p̄lis. vnō simpl'r loquēdo plus peccat vxor adultera q̄z vir adulter: ¶ Ad argu mentum in oppositum cōcedendū est q ad paria iudicant in causa diuoꝛtij qz illud p/pter qđ faciendū est diuoꝛciū est fractio fi/dei. ⁊ q̄tum ad hoc equaliter peccāt i actu adulterij. non tn̄ equaliter simpl'r. ¶ Un̄ di cendū q ad equalem penā iudicant sed nō ex equalibus causis Sicut duo fures quo rū vnus est in duplo peioꝛ alio ad equalem penā vicz suspendiū iudicant. licz enim ad equalem penam iudicent. non tn̄ sequit q equaliter peccent: qz mulier peccat contra bonū fidei ⁊ cōtra bonum p̄lis. ⁊ ideo cau/sa diuoꝛcij in muliere est maioꝛ. licet i vtro qz sit causa sufficiens ¶ Scdō potest eē du/bium vtrū fornicādo ceteris paribus plus peccet vir q̄z mulier Dicunt doctoꝛes sicut sctus Thomas. iiij. sen. dis. xxxv. q: p: arti. iiij. q vir Et ratio est qz plus habet de bo/no rationis licet mulier plus habeat de ma teria tentatōis qz magis est fragilis ¶ Sz cōtra ista est augustin⁹ de adulterio coniu/gatoꝛ. et ponit in cano. xxxij. q. v. Jndignā tur Jndignāt inquit maritis si audiant ad ulteros viros pēdere similes adulteris fe/minis penas. tn̄ tanto grauius eos puniri opoꝛtuit quanto magis ad eos ptinet ⁊ vir tute vincere et exemplo regere feminas.

¶ Ad istud dicendū est q licet vir q̄z tū ad vnam circūstantiā grauius peccet puta q̄z/tum ad hoc q magis teneť vigere virtute et ratione. tn̄ pēsando omēs circūstantias mulier magis peccat Beat⁹ aūt Augusti/nus nō loquit in dicta auctoꝛitate nisi de so la circūstantia virtutis ⁊ rationis que in vi ro debet p̄eminere. Hanc tn̄ viā vicz q vir plus peccat tenet Petrus de tarentasia di. xxxv. q. iiij. Sed cōtrariū tenet sctus Tho. et Richardus de media villa inscriptis su/is Auctoꝛ vero sūme confessoꝛ li. iiij. c. xxij. q. ix. rndet ponendo verba petri dicit enim petrus q vir pl⁹ peccat ⁊ addit in fine. idē per omia dicit sctus Thomas li. iiij. qđ in salua pace sua non est vez imo dicunt recte contraria Dicit em̄ petrus q vir plus pec/cat ꝓpter redundātiā rōis Thomas vero q mulier qz plus facit cōtra bonū mrimo/nij ¶ C Tercio pōt eē dubiū Utr̄ plus peccet ceteris paribus vir adulteran/do q̄z sacerdos fornicando Et dico p nunc q ceteris paribꝫ sacerdos plus peccat Ra/tio est. qz sacerdos vouit solenniter cōtinē/tiam ab omni muliere ⁊ totaliter se vo/uit dicauit. vir iurauit mulieri fidelitatē ⁊ ad oppositū ꝺ tinētie se obligauit si velit vxo/rem hoc est ad oppositū actū. ergo sacerdos ma/gis se elongauit ab actu carnis. qz vouit q nunq̄z cum aliqua. Jtem magis solenniter vouit q̄z cōiugatus iurauit qz votū suum ꝺ solennizatū p sacrū oꝛdinez qđ sacrīm ēma ioris reuerentie q̄z matrimonij sicut omes clerici ꝺfitent. ⁊ certitudinaliter hoc est ve/rum qz illud sacramentū directe ⁊ imedia/te applicat hoīem ad cōficiendū corp⁹ xp̄i verū in sacramēto altaris qđ est maximus qđ potest homini cōicari in hac vita. ¶ Sz cōtra non plus teneť sacerdos q̄z dyacon⁹ et subdyaconus. qz qñ fit subdyacon⁹ vo/uet castitatem ⁊ cōtinentiā solēniter ⁊ nun/quā postea Dic sunt duo dicenda. vnū quo tiens scūqz postea oꝛdinaťtotiens de facto p testaťse approbare votum solennizatum in prima susceptione sacri oꝛdinis Un̄ sacer dos facit tres ptestatōes de obseruanda cō/tinentia Scdō dico q subdyaconus ēma/gis peccat fornicando ceteris paribꝫ q̄z co/iugatus Et ratio est qz votū suū est solen/ne ꝓpter sacramentū qđ suscipit ⁊ ꝓpter hoc ad quem ex tunc applicat Probare aūt q ordo sit solennius sacramentū q̄z matrimo/niū reputo supuacuū Jstam solutōez ꝺfor/nicatione sacerdotis ⁊ adulteri confirmo q̄ Can. xxvij. q. ꝑ. c. Sicut bonū ⁊ ca. Propo sito Jn ꝓmo ca. dicit q vidue vouētes vir/ginitatem etiam ⁊ frangētes votū peccant grauius q̄z adulteri. qđ apparet esse ꝓpo/tum Sed pōt rnderi q illud cap'm loquit de viduis que ꝓmo vouerūt castitatē ⁊ po

stea ꝺ trahunt matrimoniũ ꝛ hoc eſt grauꝰ ꝙ̃ vouere caſtitatẽ ꝛ poſtea fornicari verũ eſt ꝙ hec eſt intentio illi⁹ capituli. et alteri⁹ ca. ꝓpoſito vnꝺ vterqꝫ Canon loquit ꝺ̃ vo uentib⁹ caſtitatẽ ꝛ poſtea cõtrahentib⁹ Si mile habeꝫ ꝺe illis clericis fornicarijs diſt. xxxij. eos ꝺo iſtis obmiſſis accipio media planioza. ꝓmo ſic. grauꝰ peccat monialis fornicando ꝙ̃ vxor aꝺulterãꝺo. ſicut dicit Aug⁹ ꝺe ſcta ỹginitate longe ante mediũ ꝙ̃ monialis vel religioſus quicũqꝫ .non in fra ſacros. ergo grauius peccat ꝙ̃ aꝺultera vel aꝺulter qz ſi grauius peccat ꝙ̃ aꝺultera ra tunc etiam grauius peccat ꝙ̃ aꝺulter ſi cut dictũ eſt in ꝓma ꝺubitatione vnꝺ videꝫ mihi ꝙ ſacerdos eſt magis ſolenniter obli gatus ad caſtitatẽ ꝙ̃ monachus inquantũ talis niſi forte ſiliter infra ſacros ꝛ pari rõe magis ꝙ̃ ſanctemonialis. vel quecunqꝫ re ligioſa in quantum religioſa

Lectio. xlvij

QOnfringentur eñ rami incõſũmati ꝛ fructꝰ eorũ inutiles ꝛ acerbi ad manducandũ ꝛ ad ni hilũ apti. Ex iniquis eñ omẽs filij qui na ſcunꝫ teſtes ſunt nequicie aꝺuerſus paren tes in interrogatiõe ſua ¶ Finis ꝛ vtilitas humane generatiõis. eſt ples bñ diſciplina ta in bonis moꝛib⁹ ꝛ aꝺ ꝺeũ cognoſcendũ et colendũ ꝓncipaliꝛ oꝛꝺinata talis autẽ ꝓples honorat ꝺeũ ꝓ obediẽtiã ꝛ parentes exhi bendo eis reuerentiã De tali ple dicit Ecc. iij. Filij ſapientes eccleſia iuſtoꝝ ꝛ natio eo rũ obediẽtia ꝛ ꝺilectio Et cito poſt Deus eñ honoꝛauit prẽm in filijs ¶ Poꝫ ꝙ̃ rep bauit generatiõem vagã ꝛ illegitimã ꝓ hoc ꝙ repugnat reipublice ꝛ humanis legibus hic repꝛobat eandem ꝓ hoc ꝙ repugnat naturę ꝙ̃ ꝺei legibus. Suaꝺet eñ natura ꝺeo ꝛ parentib⁹ exhibere reuerentiã qz bñ ficia eoꝝ ſunt irꝛeꝺꝺibilia. ſicut ꝺicẽ Areſt. viij. ethi. oñꝺit ergo ꝺuo in iſta lectõe ꝓpo ſitionẽ ꝙ̃ ꝺo ꝙ parentib⁹ exhibet cõfuſio nem: ſeꝺ a ps ibi Ex iniquis ꝺeſcribit aũt ſpũſanctus malos parẽtes ꝛ malos filios ſub figuratiua locutõe raꝺicis ꝛ ramoꝝ vo cans parẽtes raꝺices ꝛ filios ramos aꝺ ro. xi. Si raꝺix ſancta ꝛ rami ꝺicit ergo ꝓmo ſic Confringent eñ rami inconſũmati Cõ ſũmatio et cõpletio homis eſt vniri ꝺeo per cognitõem ꝛ amoꝛem Ecci. xlij. Conſum matio ſermonũ ipe eſt. ☞ A Uñ ois homo a ꝺeo ꝺiuiſus. eſt impfectus ꝛ incon ſummatus Et qz mali filij ꝛ inꝺiſciplinati ſunt a ꝺeo ꝺiuiſi ꝺo merito vocant rami in cõſummati ꝛ iſti confringent Cõfractõ im poꝛtat violentiam in ꝺiuiſione vñ mali ho mines cõfringent in moꝛte ſeꝺ beati ꝛ ſanc ti ſuauiter ꝛ volũtarie ꝺiuident ꝺeſiꝺerãt eñ ꝺiſſolui ꝛ eſſe cum xpo aꝺ Phil. ꝓ. vnꝺ qz iſti peccatoꝛes qui vellent hic ſemp vi uere nec vnquã aliam vitam viꝺere ꝺo cõ tra voluntatem eoꝝ ꝺiſſoluunt ꝛ ideo me rito cõfringi ꝺicunt. in ps. Reges eos i vir ga ferꝛea ꝛ tanqꝫ vas figuli confringes eos Alia ratio ẽ qz aliter ſeparat artifex ramũ ſolꝺum aꝺ arboꝛe quem intenꝺit in eꝺifi tio collocare et aliter ramũ putriꝺum ꝛ ſic qui cum aꝺ nihilum valet niſi ꝓ igne nam primũ ramũ curioſe ſecat ꝛ et ſcõm frangit negligenter non curanꝺo qũo caꝺat. Ito modo ꝺeus ſanctos recꝺentes ꝺe hac vita quaſi ꝺelicate ꝺiſſoluit qz hoc reperiũt qꝺ prius ꝺeſiꝺeraverunt ꝛ ponit eos in eꝺifi tio celeſti in gloꝛia et honoꝛe eterno. Ecci. xxiij. Rami mei honoris ꝛ gloꝛie ꝺicit ſa pientia que a ꝺeo eſt Sed miſeros peccato res patos aꝺ ignez eternũ confringet tota liter vt caꝺant in ignẽ eternuz .ſicut ipe per ps. ꝓmittit Confrũgam illos nec poterũt ſtare caꝺent ſubtus peꝺes meos. ꝛ ſic patet quare vocat eos ramos inconſummatos et qũo cõfringent Sed ꝙ ſint ꝺigni ſic cõfrin gi oſtenꝺit cõſequenter .qz ſi eſſet arboꝛ q̃ faceret fructum moꝛtifeꝝ vel nullius vſui aptum ꝺigna eſſet cõfringi vel ſuccꝺi Ju xta illuꝺ Math: vij. Omis arboꝛ quenon facit fructũ bonũ excꝺet ꝛ in ignẽ mittetur ſeꝺ iſti faciunt fructus inutiles ꝛ aꝺ nihilũ vtiles iꝺ eſt opa ꝺeoꝛꝺinata cõtra ꝺeũ ꝛ re ctam ratõem Et ideo iuſtum eſt eos cõfrin gi Uocant eñ opa homis fructus homis qz ſicut a fructu cognoſcit arboꝛ ꝛ arboris bonitas. ita per opera homis eius bonitas agnoſci poteſt. Mat. vij. Ex fructib⁹ eorũ

cognoscetis eos .nō exfatua cortice. non ex colozis apparētis pulcritudine. nō ex filio/rū id est verboz sanctitate . sed ex fructib eoz cognoscetis eos.et qz fructus istozum peccatoz sunt inutiles z acerbi ad manducandū et ad nihilū apti.ideo dignum ē eos in morte confringi z igne eterno cōburi

¶ Notandū est q fructus id est opera sanctoz sunt et esse debent alimenta nra. Nam ex exēplis z operib bonoz debemus pfice re z nutriri sicut homo augē z crescit per b q manducat corpaliter Et ideo sancti viri et honeste viuētes ipi pascunt omēs xpianos primos z vicinos suos exemplis virtutum suaz:z licet hoc omni homini cōueniat maxime tñ viris ecclesiasticis quib dr Mat. xiij. Date vos illis manducare Sed p oppositū quidam sunt quoz fructus mortiferi z acerbi sunt ad manducandū qui viuūt de rapinis in superbia libidine z iniusticia puer.x. Fructū impij ad peccatū ☞ a

Scda ps hui⁹ lectōis est oñdere q ples in disciplinata rependit parentib confusionez Et hui⁹ ratio est ista qñ discipul⁹ male respōdet z erzat in dictis suis .sicut ignorās psumptio quedā est ztra mgrm suū qui eū tenebaī docuisse vñ verecundiā facit magistro discipulus ignorās z famul⁹ inutilī facit verecundiam dño suo qui eum tenetur curialiter educare mō parētes tenēt ēē magistri z quasi dñi filioz. et ideo qñ sūt mali est magna confusio parentū Ecc. xxij. Confusio patris est de indisciplinato filio Et h est q dicit in lra . Ex iniquis em omēs filij qui nascunt testes nequicie aduersus parētes in interzogatione sua. Potest tñ specialiter lra legi de illegittime generatis q quā do de suis parentib interzogant fiūt testes neḡcie parentū· si tamen verū dicant Fructus eoz inutiles ¶ Nota q in scriptura sacra homo arbori cōparat Mat. viij· Ideo homines sicut arbozes. hūt em quandā similitudinē viuendo.crescendo fructum afferendoz finaliter decidendo. Arboz em nō viuit nisi per calozem celestem z humorem terzestrē. sic nec moraliter viuit hō vita gr̄e nisi per humilitatē et caritatē· humilitas oritur de terza. id est de intensa cōsideratione q terzeni sumus z in terzam reuertemur in breui. Unde sicut ille arbozes qne profundius radices suas in terzam figunt viuunt diutius z stant stabilius Ita illi homines qui se diligenti⁹ z aperti⁹ terzenos esse recogitant viuunt pfecti⁹ vita granet stant firmius cōtra tentatōes culpe Sicut em arbozes plantate in planis vel i vallib minus excutiunt z fatigant. q illeq stant in montib. Ita pſone humiles reputantes dignitates z honozes contente de sua simplicitate viuūt multo quietius z istis z sciētijs q illi qui se ingerunt ad officia et dignitates z ambitōnes mundi et qz cōsūme fuit humilis .ideo qui suas radices figit z fundat in xpo viuet z crescet z fructi faciet sicut ipe dicet Jo. xv. Ego sum vitis et vos palmites z sicut palmes non potest ferze fructū a semetipo nisi manserit in vite sic nec vos. nisi in me māseritis Ergo sit us in nobis z maneamus in ipo. De hac similitudine homis ad arbozem loquit Innocenti⁹ in de vilitate z ditōis hūane. Nō inquit est arbor eversa cui⁹ radices sūt crines. truncus caput cum collo. stipes pectus cum aluo. rami vlne cum tibijs frondes digiti cum articulis ¶ Scdo assimilat crescendo· qz q̄uis inferior ps terze adhereat potior tñ z pulcrior terze supeminat cui dens ihūs celum Sic moraliter licz necessario opteat nos aliquā solicitudinem circa terzena hr̄e tamē potior pars volūtatis nre debet tendere versus celū. ysa· xxvij· Quod saluatū fuerit de domo iuda et quod derelictum est mittet radices deorsum z faciet fructū sursuz ¶ Tercio assimilat homo arbori in fructū ferendo .sicut em arbozes primo germinant scdo flozent tercō portant fructus ita fm Chrisō. ome .xxij. Germen sunt bone cogitatōes. flozes bone voluntates. fructus bone opatōes Math. vij. Arboz bona fructus bonos facit ¶ Quarto assimilat homo arbori in cadendo Arbor ea que diu creuit z tandē p senio deficit ad ilam ptez cadit versus quā ramos plimos viuendo extendit Sic homo moziens ad ilam ptem cadit ad quā plures cogitatōes et affectōes viuēdo transmisit siue in celū siue in terzā siue cadit i infernū Ecc. xi. Si ceciderit lignū siue ad austrū siue ad aquilonem vbi ceciderit ibi erit Est igit hō moraliter arboz. Sed q̄ dolendū est multe ar-

bozes faciũt fructus inutiles ⁊ acerbos ad manducandũ. ¶ Sunt em̃ quidam fructus peccantiũ pleni vermib9 cozrosiuis. quidã sapozib9 amaricatiuis ⁊ quidã pleni humozibus inflatiuis ¶ Primi sunt fructus lasciuie ⁊ carnalis delectatõis ¶ Scdi aũt sunt fructus auaricie et mũdialis possessionis: Tercij sunt fructus superbie ⁊ talis ambitionis ¶ Primi inquã sunt fructus lasciuie ⁊ carnalis delectationis ⁊ hi pleni sunt vermib9 cozrosiuis Videmus interdũ pomũ pulcerrimũ extrinsecus ⁊ apparet valde bonũ et tamẽ intrinsecus latet vermis ⁊ inuestio voluptatis apparet exterius suauis et delectabilis tpe tentationis et tñ cum sceleris perpetratũ fuerit inuenit vermis q̃ cozrodit cõsciam qui nisi interficiat in hac vimozietem. hic est ꝓmis mozdẽs ederã sub cui9 vmbra ionas delectabat Jone. iiij Letat9 ẽ ionas letícia magna. ⁊ statim post mozsuz vermis aruit Edera est pax cõscie sub qua ionas qui interpzetat columba ⁊ simplex ⁊ innocens delectat vermis aduenit sub delectatõe ⁊ statim aruit edera q2 turbat9 ꝓscia transeunte actu ⁊ pmanente reatu. et ideo valde fatuus ẽ qui istũ vermẽ nõ interficit q̃ citius potest. et sic puer frangens vl̃ scindens pomũ pulcrũ de quo sperauit se habuisse bonũ cibum reputat se deceptũ De q̃ bus loquit apl's ad Ro. vi. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis in quib9 nunc erubescitis Nam finis illoz moz. sed ab mus Gen. iiij. ꝑ obtulit deo de fructib9 terre spicas cozrosas ꝓculcatas a bestijs ⁊ contritas ☞ B Utinã isti inueterati die rum maloz qui sunt cozrosi ꝑ vermes infinitos in cõscientijs. cõculcati ꝑ bestiales delectationes a iuuentute sua ⁊ vsq3 ad senectam et senũ. vellent tñ in fine diez suozũ offerre se deo ⁊ pniam ⁊ sacrificiũ vesperti nũ ¶ Sed nota q̃ in veteri lege ⁊ in ꝓmitiua ecclesia dabant9 primitie de fructibus et frugib9. mõ vir dant decime. ita eccia olim habuit vouentes ꝓtinentiã in iuuentute. ⁊ dabant deo ꝓmi fruct9. Justũ est em̃ vt det sibi de fructib9. q2 ipe est verus papa. i. pater patz. cui clamam9 Abba pater ad gal. iiij. Et ideo sumite de optimis terre fructibus ⁊ deferte viro munera Gen. xliij. Offeramus ergo ꝓmitiua terre nre ⁊ ꝓmitiua vniuerse fruct9 Neemie. x. ¶ Scdi fruct9 inutiles sunt fructus auaricie ⁊ mundial' possessionis. ⁊ isti sunt pleni sapozib9 amaricatiuis. quicunq3 em̃ rebus mundi incũbit adquirendis possidendis vel expendẽdis frequenter turbat ⁊ amaricat in corde suo quantũcunq3 etiã videat viuere ĩ pace. ysa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo amarissima Aliud etiã est notandũ q̃ ꝓ medentib9 poma cruda ⁊ fruct9 imaturos sani cibi fiunt insipidi Sic isti qui nimis delectãtur in diuitijs vel cõseruandis vel dispensandis. cibus anie qui non perit: cibus verbi dei. cib9 deuotionis cõtemplatiõis ⁊ oratiõnis apparet insipidus In cui9 figurã legimus Josue. v. q̃ q3 cito filij israel incepe runt vesci fructib9 terre ꝓmissionis statim defecit eis manna diuine dispensatõis nec amplius descendit de celo Ita simili modo est de diuitib9 habentib9 ꝓsolatõem suam hic in bonis terrenis deficit eis consolntio quã hñt sancti in diuinis Cñ aug. ꝓ. de trini. Contemplatio ẽ illa species que rapit oẽm animã desiderio tanto ardentiorẽ. quanto mundiorẽ. et tanto mundiorem quãto ad spũalia surgentẽ. et tanto ad spũalia surgẽtem quãto carnalib9 ⁊ terrenis morientem Sed ex quo fructus ãministratõis temporalium est amarus ⁊ tñ aliquas psonas in ecclesia dei oportet ãministrare temporalia quomodo ergo possunt illi fructus dulcorari Certe dicendũ est ꝑm Aresti. ij. ó vegetabilib9 ⁊ plãtis fructus amarus miss9 ĩ ignem ⁊ assat9 efficit dulcis sicut ptz de pomis que sunt acerba ⁊ ad comedendũ cruda. q̃ bene assant ad ignẽ fiunt satis dulcia. Jsto mõ vos qui estis occupati in vita actiua circa administratõem tpaliũ frequẽter gustatis amaritudines mũdi ⁊ tribulatiões circa plurima ⁊ ideo si velitis occupationes vestras facere dulces oportet q̃ bñ assenk igne caritatis ne sint crude ꝓ. ad Cozi. xvi. Opa vestra in caritate fiant. Exo. xij. Non comedetis ex eo crudũ nec coctum aq sed assum tm̃ igni. vt omia facta vra. omia bona que habetis ad honozem dei ⁊ primi referatis vtilitatẽ q2 qui sine caritate amat

diuitias fructum non capiet ex eis. Eccs. v. Et qui hoc non fecerit timere poterit illud Hiere. xij. Confundemini a fructibus vestris ppter irā furoris dñi. t Hiere. xxi. Visitabo sup vos iuxta fructū studioꝝ vestroꝝ b Tercij fructus inutiles sūt fructus superbie t tempalis ambitōis. isti sunt pleni humoribꝫ inflatiuis ysa. x. Visitabo sup fructū magnifici cordis tc. Licz em̄ honores t referentie suauiter sapiāt tn piculose inflant De gestis alexandri narratur q milites sui in india inuenerūt fructꝰ ita dulces q tc eis non potuerūt satiari vñ factum est p nimiū eoꝝ esum strages t pestis magna inter eos Sic moraliter fructꝰ honoꝝ t referentiaꝝ sunt ita dulces q difficile est satiari de eis. bonū est tamē cū istis fructibꝫ inflatiuis comedere sal· qz valde expedit affectōes honoris seculi: salire sale discretōis t modestie Job. vi. Nunqd comedi poterit insulsum qđ non est sale cōditum Sic em̄ cōtingit vti honoribꝫ virtuose qz fatuū esset docere subditos honorare nisi essent qui honores deberent recipe Et ideo dicit Aresto· vi. topico. q omēs appetunt honores Un̄ non bn̄ diffinit fm eum ibidem ambitiosus sic Ambitiosus est appetens honores sed optet addere q sit deordinate appetens honores. Apponendū est ergo sal sapie et discretionis et sic vtendū est fructibus honoris laudabiliter Ecc xxxvij. Est sapiens anie sue sapiens et fructus illius laudabiles. Hec sapia ē humilitas qz puer. xi. Ubi est humilitas. ibi est sapia t Ecci. ij· Sapientia humilitati exaltabit caput suum Et hoc est q de iusto dicitur ysa. xxxvij. mittet radices deorsum t faciet fructus sursum

Lectio. xlviij

IUstus autem si morte preoccupatꝰ fuerit in refrigerio erit ¶ Duo declarata sunt supius de iniustis in fine tercij capituli· Primū est q si cōtingat eos diu viuere. carebūt nihilominꝰ senectutis honore Secundū est q si cōtingat eos in iuuentute mori celeriter. mors illoꝝ erit in eterno dolore. Ut ergo appareat p̄rogatiua iusticie cōtra miseriā culpe In ista pte ostendit q iustis t sāctis cōueniēt duo cōtraria duoꝝ p dictoꝝ. ita scz q si moriunt iuuenes. liberabunt a dolore et paruo tpe non obstāte digni habent senectute t honore. etiā si viuant modico tempe. dūmodo tn iuste t virtuose viuant Et circa istud duo facit. Primo oñdit qualiter iusti liberabunt in iudicio particulari in morte Scdo quō malos accusabunt t cōuincent in iudicio generali in cōmuni resurrectiōe in fine capituli Ueniens in cogitatōe ¶ Circa primū duo facit Primo ostendit q mors iusti in iuuentute non arguit q deus talē iuuenē nō diligat. Secūdo assignat vnā cām quare deus hoc fieri p̄mittit Scda ps ibi: Placens deo. Circa primū duo facit. qz primo oñdit q iustꝰ in iuuentute moriens. lucrat eternā hereditatem Scdo q ppter defectū etatis non p dit fructis felicitatēibi. Senectus enim ☞ A ¶ Circa primū dicit sic Justus aūt si morte poccupatus fuerit in refrigerio erit Inter errores cōtentos in oppinione impioꝝ posita in scdo capl'o diffuse. istū fuit vnum. q nulla merces tribuit iustis post hanc vitā vñ dixerūt non est refrigerium in fine homis. et ideo spūssanctꝰ affirmat oppositū cōtra istos dicens q qūocunqz moriat iustus in refrigerio erit Et ratio est qz sicut mali habēt refrigeriū i pñti. t ido habebūt ardorem caloris in futuro. ita iusti qui ibi mō positi in camino tribulatōis erūt positi in refrigerio Un̄ possunt dicere illud ps. Transiuimus per ignē t aquam et induxisti nos in refrigeriū. Per ignē tentatōis in psal. Igne me examinasti t nō ē inuenta in me iniq̄tas t aquam tribulationū. in ps. Saluum me fac deus qm̄ intrauerūt aque vsq; ad aiam meā Sed per cōtrariū iniusti refrigerabunt probi qui modo sunt in delicijs. tūc ponent in stagno ignis t sulphuris Job. xxiij. Ad nimiū calorem trāsiet ab aquis niuiū t vq; qz ad inferos pctm̄ illi. Exemplū isti in ste tribulatōis de diuite t lazaro Luc. xvi. Dines em̄ in tormētis cruciatus dicit Pater abraam mitte lazarū vt intingat extremū digiti sui vt refrigeret lingua meā· Et ideo iuxta cōsiliū pphete Hiere. vi· State sup vias t videte t interrogate de semitis

antiquis que sit via bona ⁊ ambulate in ea
et inuenietis refrigeriū animabꝰ vr̄is Iu/
stus ḡ iusticia generali si ꝓoccupatꝰ fuerit ī
morte id est ante matur̄ etatē mortuꝰ fue/
rit in iuuentute vel media etate nihilomi/
nus in refrigerio erit Legit de quodā viro
ter libros suos in cathedra et hīs ī gremio
suo librum apertū. cūqz alij cōpatientes ad
uenirent ⁊ multū de taz subita morte tristā
renī cōsiderantes diligentius. inuenerunt
manū suam iacentē ⁊ indicē extentū ad ter
tium huius lectiōis Justus aūt si ī morte
preoccupatus fuerit ⁊c. vnd̄ metrice dicit.
Mors iusti subita. quā p̄cessit bona vita
Nō minuit merita si mors tā subita. Uñ licet
mors malozꝫ sit mala mors tñ bonozꝫ ē p̄e
ciosa in cōspectu dñi Unde Bern̄. in epla
quadā Bona mors iusti ꝓpter r̄quiē Me
lioz ꝓpter nouitatē. optima ꝓpter securita
tem. Ecōtra mors peccatoz mala. siquidē
in mundi amissione. peioz in carnis separa
tione pessima in vermis ignisqz duplici cō
tritione Idem eadē epla. pciosa inqt mors
sanctoz. pciosa plane tanqz victorie cōsum
matio: raqz vite ianua ⁊ securitatis ingres/
sus Justus aūt si ꝓoccupatꝰ fuerit in mor/
te Ista occupatō pōt dupl̄r intelligi. vno
mō vt mors veniat ip̄rouise fm quē mo/
dū dicimus hoīem ꝓoccupatū qñ aliqs ca/
sus euenit de quo nō cogitauit ⁊ de quo si/
bi non puidit Alio modo pōt intelligi p̄e
occupatio. tempis cōsueti abbreuiatio. pri/
mo mō nullus iustus pōt ꝓoccupari. qz eo
ipso q̄ iustus est mortē ꝓmeditat ⁊ ad mor
tem disponit Uñ Seneca de naturalibus
questiōibo li. iij. Effice mortē tibi cogitatō
ne familiarē. ita vt si sors tulerit possis et ei
obuiā exire Scdo mō iustus pōt p̄eoccu
pari morte q̄n vicz morit in iuuentute vel
in media etate. vel qñ nō putauit Uñ Se
neca in v. epla. quozundā vitā mors in me
dio flore p̄scindit. aliozꝫ inter r̄upit ip̄a p̄n/
cipia alterius cōtinuata. mors somn⁹ ē. ali
us intercenan dū solutus ē. et ido ista mors
cōtinue ꝓcogitanda est. Uñ Seneca epla
xv. nihil eqūe tibi ꝓficiet ad temperantiā
oīm rerū quantū frequēs cogitatio breuis
eui. ⁊ hoc incerti Quicquid ḡ facies respice
ad mortem

a Dubitatio lr̄alis

Utr̄ mors sit pena inflicta ꝓ pctō primi ꝓ
rentis Qd̄ non videt. qz omne cōpositū ex
cōtrar̄ijs naturaliter dissoluit. corpus hu/
manū est hmōi ḡ ⁊c. Preterea bestie mo/
riunt que nunqz peccauerūt ḡ sil̄iter hoīes
qz equalis cōditionis vident in cōpositiōe
et in cōplexiōe. ergo in resolutiōe Preterea
qua ratōe mors fuisset inflicta ꝓ primo
pctō tanqz pena iusta eadē ratōne debet mō
infligi ꝓ quocunqz pctō mortali. ⁊ sic debe
ret hō mori qz cito peccaret. Ad oppositū
est Aug⁹. iij. de ciui. dei ca. xv. Constat
inter catholicā fidem tenentes ipam nobis
corpis mortē non lege nature esse inflictaz
qz nullā mortem hoī deus fecit Sed me
rito inflicta est pctis qñ pctm̄ vindicās de
us dixit homini in quo tūc oēs eramus ter/
ra es ⁊ in terrā ibis Idē dyo. ca. iij. ecci.
hierachie Ad questionē dicendū q̄ sic. fuit
em natura humana creata cū dono origi/
nalis iusticie ꝓ quā aīa habuit pfectū dñi
um sup corpus ꝓpter qd̄ potuit corpus vi
uificare ⁊ regere sine lesione vel quacunqz
infirmitate ⁊ ideo habuit potentiā non mo
riendi. Istud aūt dōnium fuisset traductuz
in plem vñ fuit datum sibi ꝓ se ⁊ ꝓ suis qz
diu fuissent dō subiecti. qñ igit̄ peccauit ꝓ/
didit merito istud dōnium ⁊ ideo ipo deser̄
te deum creatorem suū voluntarie ania in/
curzit necessitatem deserendi corpus suuz
diffuse ꝛclarat Aug⁹. xiij. d̄ ciui. dei. i mul
tis capitulis. ⁊ sic de facultate non morien
di incidit libere ꝓ se ⁊ ꝓ suis in necessitatē
moriendi Unde dicendū q̄ mors est homī
naturalis ⁊ tñ pena inflicta. sicut si dñs da
ret seruo suo origenarie libertatez ⁊ postea
ꝓpter ingratitudinem suā p̄uaret eum ta
li libertate tunc seruitus foret illi ⁊ penalis
et naturalis Ad primū dicendum q̄ licz
sic cōponit homo ex cōtrarijs. fuisset tñ per
donū supadditū nature ꝫ seruatus a mor/
te Unde verū est q̄ omē ꝫ positū ex contra/
rijs corrumpit naturaliter. secus tñ fit per
donū supnaturale. sicut dictum est. Ad
scdm. bestie nunqz illud donū habuerūt sic
earum anime nunqz deo obedire potuerūt
et ideo in eis non est mors pena. sed natura
In homie aūt licet natura in se cōsiderata
sit mortalis habuit tñ donū quo morte ca/
rere potuisset. ⁊ ido in nobis est pena qd̄ in

Lectio

eis est natura ¶ Ad terciū Seneca dixit licet ꝺ dono origenalis iusticie nihil sciret ꝙ tum ad hoc ꝙ dicit ꝙ mors natura est hoīs id est ꝺ̄ns naturā siue cōpositōez nature verū dicit. sed quantū ad sedm falsum dicit. quia pena est cum sit ex spoliatōe doni p̄habiti vt prius dictum est. Un̄ anſhelm⁹ in meditationib⁹ suis O dure ⁊ durior casus Heu quid pdidit homo ⁊ quid inuenit hō Perdidit beatitudinem ad quā factus est et inuenit mortem ad quam factus non est Illo die venim⁹ a patria ad exiliū. a visiōe in cecitatem. a iocūditate imortalitatis ad corruptōem mortis Misera cōditio. gravis dolor. graue damnū. graue totum

☞ B ¶ De morte breuiter notandū est: mors debet semp p̄meditari. mors non p̄t declinari. mors nō debet timide formidari. Primo dico ꝙ mors debet ꝺtinue p̄meditari Fatuū est facere puidentiā cōtra illud qꝺ ignorat futuz. ⁊ dimittere puidētiam cōtra illud qꝺ scit necessario fore futurū Fatui sunt qui cōtra natale xp̄i modo puident vestimenta robas ⁊ cibaria. ⁊ tamē nesciunt an natalicū expectabūt: ꝺtra mortem aūt nihil puident que tn̄ certissime est futura Unde Seneca epla quadā Null⁹ rei meditatio tā certa est. ad cetera em̄ exercemur fortassis. supuacuū aduersus paupertatem p̄paratus est anim⁹ qz nō sunt p̄mā/sure diuitie. ad cōtemptū doloz nos armamus. qz a nobis nunquā exiget hui⁹ virtutis exp̄imentū. quid est stultius q̄ fastidio se mori. et ideo iuxta cōsiliū sapiētis Eccī. xliij. Memor esto q̄m̄ mors non tardabit. Et certe defectus memorie ⁊ cogitatōis facit nos imparatos ante mortem ⁊ ad moriendum inexpertos qñ necesse est Un̄ Seneca Quid est qꝺ nos pigros ⁊ inertes facit Et rūdet Nemo n̄m̄ cogitat qñ sibi ex hoc domicilio migrandū sit. ¶ Scꝺo mors nō p̄t declinari Un̄ notat moral⁹ aug⁹: xiij. de ciui. ij. q. istud verbū morieris. nō p̄t fm̄ bonā grāmaticā declinari more aliorum verboz Dicit em̄ sic Non importune neqz incōgrue arbitror accidisse ⁊ sine industria hūana. iudicio forte diuino vt hoc verbum qꝺ est morik in latina lingua nec grāmatici declinare potuerūt ea regula qua cetera talia declinank nam ab eo qꝺ est orik fit verbum p̄teriti temp⁹ ortus est. Et si qua sint similia que etiā p p̄teriti tp⁹ p̄ticipia declinank. ab eo vere est qꝺ est morik. si quera/mus p̄teriti temp⁹ verbum. solent rīdere mortuus est vl̄ra geminata. sic em̄ ꝺz mortuus. qūo fatuus arduus cardu⁹ cōsequa et si que sunt talia qñ nō p̄teriti tp⁹ ‘ls que nomia sunt sine tpe declinank Istud aūt qꝺ nec declinek qꝺ declinari nō p̄t p̄ partici/pio p̄n̄tis tp⁹ ponik nomē cōuenīcer ita q factum est vt quēadmodū illꝺ qꝺ signat nō p̄t agendo. ita ip̄m verbū nō p̄t declinari loquendo. hec aug⁹. Et ideo cōcedit vn⁹ antiquus doctoz ꝙ vniuersi dicimur mortui quia sicut ille dicik fatuus cui ineſt fatuitas Et ille arduus cui ineſt arduitas albus cui ineſt albedo Ita vere ille dicitur mortuus cui ineſt mors. sed nobis inest mors quasi a p̄ncipio vite vsqz ad finem ergo sumus veri mortui. ideo ꝺz Sap. v. Nos nati ꝺtinue desinim⁹ esse. ⁊. ij. Regū. xiij. Omēs morimur et quasi aque dilabimur in terram Et si obijciak ꝙ ꝺtraria non p̄nt simul ineſſe eidem Responsio q̄ viuere et mortuum nō sunt cōtraria sed priuatiua et mors accipik dupl⁹. p̄mo modo est priuatio vite totalis. Alio mō est priuatio vite partialis. p̄mo mō est termin⁹ ⁊ finis vite. scꝺo mō stat cum vita Est etiā et aliud apud grāmaticos admirandū figuratiuus pene/nature humane p primo peccato inflicte sicut notat auctor libri. qui vocak carbolicos et est de ista nota negationis non. In tota grāmatica latinoz non sunt nisi tria verba in que transire p̄t hec nota negatiōis p̄ positōem et sunt ista. volo. scio: queo. addi/tur em̄ non ad istud verbū volo et dicitur nolo p cōpositōem addik ad scio et ꝺz nescio addik ad queo ⁊ ꝺz nequeo ad reliqua autē verba addi potest p appositōem tantū nō quā p cōpositōem sicut dicimus non curo non lego ⁊c. Cū igit̄ ista tria verba aer⁹ de/signent triū potentiaz anīe. volo actū potentie appetitiue. scio ꝺgnoscitiue. ⁊ queo motiue. ad oñendū qꝺ homo in istis tribus vi/ribus est debilitatus ⁊ diminutus p peccatum originale addik signanter nota negatio/nis et ꝺfusionis istis tribꝰ potētijs p̄positōem ad denotandū q̄ in istis tribꝰ potē/tijs sumus p̄ petm̄ natural⁹ defectiui Et

satis mirabile siue a casu siue a ꝓposito fuerit ordinatū ¶ Tercio mors non est timidemus morit ꝙ nascat Un Chrisost. ome. x. super Matt. Mors nimiū neccia est nature iā corrupte. q̄ nō est fugiēda sed potiꝰ āplectēda ramus dō ꝓ munere qđ ex debito tenemur reddere Jtē Lassio. sup ps. Bti imaculati ta. ꝓmittit Quis labores carnis timeat. cū in ꝑpetua requie se nouit collocandū Ecci. xlj. Noli metuere iudiciū mortꝭ. puer. xiiij fiat ꝙ voluntariū qđ est necim futuꝝ Offe flus si in morte ꝓoccupatꝰ fuerit in refrigerio erit

Lectio. xlix.

Senectus enim venerabilis est nō diuturna neqꝫ numero annoꝝ ꝓputata. cani aūt sunt sensus homis ⁊ etas senectutis vita imaculata ¶ Intentio spūssancti in lectōe ꝑcedēti ⁊ ī ista est declarare q̄tū hoī ꝓferat bona vita ⁊ q̄tū homini vita mala noceat Facit eñ homi vita viciosa duo mala. qꝫ reddet eū dānabilē in morte eternal'r et in vita abominabilē ꝑaliter Et ideo dictū fuit supra. Mali hoies si moriāt in iuuētute morientes in dolore. si gaudeant senectute. carebūt honore Per oppositum aūt viri iusti habebūt duo bona qꝫ habebūt si moriant in iuuentute ista duo qꝫ erūt sine senectute deo acceptabiles ⁊ homiby venerabiles Post quā igit in ꝑte ꝑcedēti declarauit spūssc̄us ꝙ hō ꝗuosus in iuuētute moriēs ē deo acceptabil' qꝫ iustus si in morte ꝓoccupatꝰ fuerit in refrigerio erit Dic oñdit ꝙ hō ꝗuosꝰ in iuuētute moriēs est hoiby venerabil' non obstante vite breuitate Et circa hoc duo facit qꝫ ꝓmo repmit vanitatē Scdo exprimit ꝗitatē ibi Cani aūt sunt ☞ A ¶ Circa primū ē aduertēdū ꝙ quidā ymaginant ꝙ sola etas q̄ocunqꝫ vixerint faciat eos venerabiles ⁊ dignos honore. qđ nō est verū imo sola ꝗtus reddit hoiez dignū honore. et ideo ꝙ vult habere honorē in senectute faciat opa laudabilia in iuuētute Nā honoꝝ est exhibitio reuerētie in testimoniuꝝ virtutis Un aresto. iiij. Ethic. c. v. Scdm virtutē aūt solus bonꝰ honorandꝰ ē Jn cuius figurā est bn notabile qđ narrat Augꝰ v. de ciui. dei. c. x. ꝙ romani duas edes id ē tēpla honoris et virtutꝭ cōtūctissimas sibi fecerūt sic ordinatas ꝙ nullus ad templuꝫ honoris posset accedere nisi priꝰ ꝑ templū ꝗtutis trāsisset. ad denotandū ꝙ via ꝗa ad honores est sola ꝗtus Et hoc ē qđ dic̄ spūs sctūs in lectiōe hodierna Senectꝰ em̄ venerabilis est Narrat Sene. in epla. cxiij. li. v ꝙ nestor hō quidā tm̄ gloriabat se diu vixisse ꝙ inscribi suo monumento iussit se .xcix. annis vixisse. quē deridendo Seneca subiunxit Quis eā etatē ferre potuisset si contigisset centum ānos implere. q̄si diceret. licz centenariū numerū impleuisset adhuc breue fuisset. et subdit. Qūo fabula sic et vita nō qꝫ diu sed qꝫ bn acta sit refert Nihil ad rē ptinet q̄cunqꝫ loco desinas quocūqꝫ volo desinere tantā bonā clausulā impone Fabulā vocat carmē Et vult dicere ꝙ nō plicitas eloquētie. Sed bonitas sñie cōmendat in carmie Et eodē mō in vita hūana nō diuturnitas annoꝝ sed virtꝰ moꝝ hoiez dignū reddit honore Sic igit reprimit vanitas eoꝝ q̄ ꝓpter solius tpis senectutē ꝑuile giū honoris sibi vendicāt vbi ꝗtutis meritū nō ꝑcessit Tūc ibi Cani āt Repssa vanitate exp̄mit ꝗtas ⁊ ē ista ꝙ ad hoc ꝙ hō dicat ꝗe venerabil' duo req̄runt. vicz sapiētia mētis ⁊ mūdicia carnis Primū tāgit cū dicit: cani aūt sunt sensus hoīs. i. sensus hoīs loco canoꝝ. i. senectute ꝓputant. qꝫ sicut dicit glo. Jlle bn̄ can⁹ est q̄ est bn̄ sensat⁹. Et bn̄ ꝑ canos sensus sapia designat. sicut em̄ ꝺficiēti naturali caloze corꝑis crescunt cani capitis. ita deficiēte incēciuo vicōꝝ vl' saltē frigescēte canescūt sensus mētis Ecci. xxv. q̄ speciosum caniciei iudiciū. ⁊ ꝑ biter cognoscere ꝓsiliū. q̄ speciosa veteranis sapia et glorioſis intellectus et ꝓsiliū Un Aresto. vij. phi. Neqꝫ em̄ infantes pñt addiscere. neqꝫ iudicant similiter senib⁹. qꝫ in pueris abundāt humores turbatōes ⁊ mot⁹. sicut ibidē dic̄ ꝓmentatoꝝ ꝓmento. q̄. ☞ a ¶ Scdm vicz mundicia carnis tangit cuꝝ dicit Etas senectutis vita imaculata quasi diceret Jlle est bn̄ senex qui est sine macula peccati. ꝑter ista duo mentis sapientia et

Lectio

carnis mundicia dictū est danieli a toto po
pulo israel Danie.xiij. Veni sede in medio
nr̄m r iudica nobis q2 ds dedit tibi hono
rē senectutis .r ibi narrat hist2ia q duos
senes iudices de falsa dēnatōe susāne ꝙ fu
dit cū esset iuuenis r quasi puer etate. Vñ
ibidem p̄mittit Suscitauit deus spm̄ pue
ri iunioris ¶ Querit circa hanc lr̄am Utr2
malus senex possit in articulo mortis vtili
ter penitere ¶ Videt q non q2 omis qui ve
re penitet dimittit peccata Sed talis non
dimittit peccata sed a peccatis dimittit. g̃
vere non penitet. min2 patet p augustinū
in sermo. quodā de pnīa. r allegat. xiij. sen.
dis. xx. c. p. Si vis penitentiā agere q̃ pec
care non potes peccata te dimittunt. nō tu
illa ¶ Preterea de nullo penitente vtiliter
est dubium quin saluabit sed de penitēte in
extremis dubitat aug⁹. in sermōe pdicto lo
quens de tali. Si securus hinc exierit ego
nescio. penitentiā dare possumus. securita
tem nō Nunquid dico cōdemnabit sed nec
dico saluabit ¶ Preterea nullus qui peni/
tet: timore r necessitate ductus penitet vti
liter. sed talis videt sic penitere Vñ aug⁹.
Nemo expectet necessitatē q̃ iam pecca/
re nō pōt. Arbitrū em̄ libertatē querit de⁹
nō necessitatem. ergo talis nō penitet vtili
ter ¶ Preterea nullus vere penitet nisi cū
pposito satisfaciendi. sed talis qui scit se
moriturū. scit q nō pōt satisfacere g̃ hoc nō
pponit. ergo inutiliter penitet Pōt ꝙ firma
ri q2 fm cano. tali nō est penitētia imponen
da sed innotescenda. xxvi. q. vij. Ab infir/
mis. Et. xxxiij. senten. dis. xx. c. vij. ¶ Prete/
rea Eccī. xvij. Viuus r sanus confiteberis
dño. ergo sicut penitētia non valet nisi i vi
ta. ita nec videtur valere nisi in sanitate
¶ Ad oppositū arguit. q̃ diu in hoie manz
ptās peccādi manz r ptās penitēdi. sz ptās
peccādi manet i hoie vsq; ad mortē q̃ diu
est liberi arbitrij. g̃ r̄c. ☞ B ¶ Preterea latro in fine penitēs inuenit miaz Luc:
xxiij. ¶ Ad questionē dicendū q ad penitē
tiā vtilem duo faciūt. dolor de p̄teritis et
ppositū cauēdi de futuris. r q2 quilibz ha/
bens vsum ratōnis q̃tumcunq; peccauerit
et q̃tūcunq; sero pōt habere ista duo. r ideo
ꝙ cedendū est q penitētia quātūcunq; sera
vtilis esse pōt licet de ea ꝙ fidere supra mo
dū sit periculosum vñ ad q̃stionē dicendū
q malus senex pōt in articulo mortis vtili
ter penitere licet hoc accidat valde raro. Pe
nitētie em̄ taliū q̃nq; timore pene p̄cedit
non amore iusticie sicut de antiocho dicit.
Macha. ij. c. ix. Orabat autē sceleratus do/
minū a quo non erat miam ꝙsecutus ¶ Ad
primum ergo dicendum q petā dimittunt
hominē q̃tum ad effectum qui fit i pore
corpe non tm̄ hominē dimittunt quantum
ad affectū et ideo adhuc est in sua potesta/
te affectū peccandi dimittere. Ad scdm q
aug⁹. nō dubitat quin sera penitētia sit vti
lis si sit vera. sed dubitat an sit vera et pro/
cedens ab amore iusticie an a timore pene.
vñ in ps̄. vocatur sera penitētia sacrificium
vespertinū r ideo si sit vera sufficit ad salu/
tem Ad terciū q ꝙtingit penitentiā fieri
a tali libere q̃tum ad affectuz peccandi ve
dictuz est ¶ Ad quartum dicendū q talis
habet ppositum fatisfaciendi sub cōditōe
si posset et hoc sufficit diuine misericordie
q2 si homo vellet facere qđ in se est ad peni/
tentiam. deus faciet qđ in se ē ad misericor
diā Et ideo licet penitentia non sit imponē
da absolute sed innotescenda fm canones
tamen estimo q vtile est eis penitentiā car/
tā imponere sub cōditōe si conualescant qa
frequenter de periculis maximis hoies euade
runt ad vitam ¶ Ad quintū de eccleiastico.
xvij. dicendū q cōfiteri in vita est necessi/
tatis q2 ibi dicit Ante mortem confitere
dño a mortuo em̄ quasi nihil parit cōfessio
sed confiteri in sanitate est securitatis. vide
primum cadit sub p̄cepto. scdm sub cōsilio
et ideo non est simile de vita r sanitate. Se
nect⁹ em̄ venerabilis ☞ b ¶ Moraliter
circa senectutem bona q ipa est diligenter
veneranda vicz sicut medicamen incorrup
tie. sicut moderamē insolentie. sicut exem
plentie r sicut libamen penitētie Primo
est bona senectus in sanctis seniby veneran
da sicut medicamen incontinentie. vñ Se/
neca in epla quadam. Gras ago senectuti
quid quid debebam velle non possum. Le
sare em̄ debet in senectute quicquid volup
tatis q̃d quid lasciue quid q̃d illecebre pla
cuit in iuuentute Vñ Seneca. ij. declama
tionū. declamatōe. vi Adolescēs luxuriosꝰ
peccat. senex insanit Vñ Tullius de senec

tute· O pclarū munus senectutis siquidē
auſert nobis qđ est in adolescētia viciosissi
mū sez libidinē cozpis In cōmendatōez se/
nectutis dicit Ambro. ad valentinū Eru
besçat senectus q̄ se emēdare nō pōt Nō em̄
canicies cōmendata est annoz. sed morum
Item Ambrosi⁹ in exameron li. p. Senec
ctus inq̄t est in bonis moribꝫ .dulcioz in cō
filijs. vtilioz in cōstantia subeundi mortez
parator ad reprmendas libidines fortioz
ipa quoq̄ infirmitas cozpis sobrietas est
mentis Sed caueāt sibi senes tempe et iu/
uenes frute illud qđ in cmendatōem sene
ctutis dicit Ambrosi⁹ vbi supra Sunt em̄
quidam senes ita mali habituati in volup/
tatibus q̄ dolent vt videā q̄ nō sunt vt sole
bant ad voluptatem potentes .delectātur
audire etiā et confabulari de turpibꝫ. dele
ctant y maginari de vilibꝫ z sicut nō vescen
tes carnibus delectant in brodio sic illi cuz
priuant opatōe fruunt y maginatōne

¶ L Sed nota q̄ omē pctm̄ incurabi/
lius est in sene q̄z in iuuene Querit ei ares.
in ppleumatibꝫ pte prima. c. xxviij. ppter
q̄d in hyeme pauciores sunt egritudines q̄z
in estate Mortifere ẏo magis in hyeme et
respondet q̄ in estate pua quidē occasione
fiūt egritudines .in hyeme ẏo nō· q̄z pue oc
casiōes citius digerunt in hyeme Un illa q̄
fiūt a maiori occasiōe merito peiora sunt et
magis destructiua hmōi aūt sunt que i hye
me oriunt. Et y pocras in anforismis suis.
Senes iuenibꝫ frequēter mīn⁹ egrotant.
Cūq̄z eis cronice egritudines fiūt. mlti ex
eis cōmoriunt. Moral'r sicut sanitas cor/
poris est equalitas humoz Ita sanitas est
tpantia passionū et dispantia eaz infirmi
tas spūalis Estas ē iuuent⁹: hyems senect⁹
Uer est igit' q̄ plures z frequētiores acci/
dūt infirmitates spūales in iuuene q̄z in se
ne: q̄z mlto pl'es sunt occasiōes tā ex oplexi
one calida q̄z ex iuuenili inexpientia sz cer/
te iste infirmitates sunt mlto curabiliores
q̄z sint in senibꝫ. q̄z si accidāt in senibus vix
curant Exemplū de salomone. iij. Regū. xi
ca. vbi dicit Cū esset senex deprauatū ē cor
eius p mulieres Et cā est q̄z tales infirmi/
tates spūales pcedūt ex malicia magna et
tales fuerūt illi senes de quibꝫ dicit Dani.
xiij. Egressa est iniquitas a senibꝫ iudicibꝫ
qui videbant regere ppl'm ¶ Et ideo notā/
dū est q̄ habit⁹ bñ vinēdi adq̄rend⁹ est i iu
uētute si hō velit sancte viuere in senectute
Nec aliq̄s ẏ senectute nimis ẏfidat q̄z qui
dā q̄ in iuuētute eu aserūt in senectute turpi
ter ceciderūt sicut ille q̄. lx: annis ẏgo vixe/
rat in eodē aūt āno corrupt⁹ obijt Et ido si/
gnāter orat ps̄. Ne pjcias me in tpe sene/
ctutis Sedo venerada est senect⁹ q̄z ipa est
moderamē insolētie Oēs em̄ boni senes de
bēt arguere insolētes z informare sine timo
re Un narrat valeri⁹ li. vi. c. ij. de quodā se
ne q̄ de his q̄ suis tpibꝫ apud romanū po/
pulū agebāt liberrime loq̄bat increpās ar/
guendo et dissentiēs factis maioz. Hic dū
ab amicis moneret q̄ audacia ita effrōtē dice
ret oibus vitatē Ille rndit Due inquit res
mihi licentiā pbent Orbitas z senect⁹. vo/
luit dicere q̄ ille q̄ ē iuuenis z aspirat ad ar
dua sperās pmotōes z officia necessarie hz
adulari frequēter Hz ẏtra b̄ fuit senex z iō
senectus dedit ei auctoritatē Itē senex hōs
filios vel filias pmouēdas. licet non p se. tm̄
p ple frequēter mentit vel saltē dissimulat
veritatē Dicāt q̄z ple caruit z sil'iter senex
fuit z iō a veritate dicenda nulli offendenti
pepcit Sed certe modernis tpibꝫ nōnulli
iuuenes obaudire nō obedire volētes senio
ribꝫ de eis verificat inter dū illd ysa. xij Tu
multuabit puer ẏtra senē z ignobilis ẏtra
nobilē Nō sic erat inter romanos antiq̄tus
sicut narrat Valeri⁹. li. ij. c· p. vbi dicit ge/
neraliter iuuent⁹ senectuti ita circūspectuz
honorē tribuebat. tanq̄z oēs maiores natu
ẏmunes adolescentū essent prēs Et ido in
ter duodecim abusiōes due sunt. senex sine
religiōe. z adolescēs sine obedientia. sic em̄
dic Tulli⁹ de senectute Senex in b̄ melio/
ris ẏditiōis ē q̄z qđ sperat adolescēs. ipe cō
secut⁹ est Ille vult diu viuere. iste diu vix/
it. quāq̄z mihi nec diuturnū videt q̄cq̄z in q̄
est aliq̄d extremū· sz q̄les senes dñt esse qui
bus merito debetur honor z amicicia docz.
Tulli⁹ in eodē Senect⁹ inq̄t honesta est cū
suū ius retinet Sicut adolescentē in q̄ ē se/
nile aliq̄d sic et senē in quo ē adolescētis ali
quid pbo qđ qui sequit corpe senex esse po
terit aīo nūq̄z vñ metrice Res est grata se/
nē iuueniliter esse iocundū Gratius ē iuue
nem moribꝫ esse senē. Un z in adolescente

Lectio

esse debz aliq̃d senectutis. ꝛ in sene aliquid iuuētutꝭ vt sic senes cū iuniorib⁹ laudēt nomē dñi Lauceam⁹ ḡ senes ne noīe solo suffragio etatis. solo p̄cinio canicieī honorē nobis auctoritatꝭ ad alios arrogemus. vñ idē Tulli⁹ in eodē. nō tam cani non tā rugi auctoritatē repente accipe pñt sed honesta acta ꝛ superior etas fructus capit auctoritatis extremos. et iō ꝓutes in iuuētute cōgregāde sunt Juxta illud puer. xxij. Addolescens gradiēs iuxta viā suā ꝛ cū senuerit nō recedet ab ea Uñ Seneca. iuuenē ꝑcendū et senē ēvtendum et Eccī. xxv Que in iuuentute tua nō cōgregasti qūo in senectute tua inuenies¶ Tercō venerāda ē senectus qz ē examē expientie Est em̄ senectus q̄si thesaurus sapie examiate ꝛ ꝑperte iō vbi desunt senes vel experti nunq̄ dabunt sana cōsilia Propter qđ dr: iij. topico. Nemo iuuenes elīgat in duces eo q̄ nō constat eos esse p̄udentes Unde ꝛ in exercitu alexādri. nemo nisi sexagenari⁹ exercitū duxit et hinc est q̄ nō ꝓpter senectutē neq̄z decrepitam etatē p̄sbiteri dicunt. sed ꝓpter sapientiā dis. lxxxiij: c. Porro ☞ c Unde presbiter grece senex latine dicit. non ꝓpter etatem sed ꝓpter sapiam que in eis debet eē Sed ↄtra p̄sbiteros hoc ē malos seniores ad lr̄am in uehit petrus in auroza ꝛ loquit cōtra canos senes qui pretendūt maturitatem in crimib⁹ ꝛ seruāt leuitatē in moribꝫ Bonos aūt ꝛ morigeratos nō tāgit et dic sic Canicies etiā mentiri nouit ꝛ albaz. non semp retinet alba senecta fidē. Albi tpib⁹ vigorem moribus equant Tempa cana nicem corda dolosa picem. nō potest ipis irasci moribꝫ etas Que stupet in senio non senuisse senes¶ Multi aūt versus elegantes ponunt quos trāsco ne videar poetas allegasse diffusi⁹ q̄z pphetas In de quibusdā p̄sbiteris ꝛ curatis subiungit versus q̄s expedit saltem semel audisse ꝛ sic dic Uis tibi depingi breuius premissa sequuntur. Utres seu ventres dolea seu dolos Curāt non aras non vera sed era Non equum sed equos nō op⁹ sed opes Et infra Libras nō libros relegant parentq̄z monete Nō monitis precionon prece queq̄z iuuant. Non alla ructare sed alea norunt: plus in salmone. q̄z salomone legūt Istos versus allegat Brito de hac dictōe p̄sbiter. Et subiungit q̄ fm hanc expositōem p̄sbiter meli⁹ dicit̄ pre alijs bibēs ter. q̄z prebens alijs iter. Quia ꝛo vel omēs senes sum⁹ vel senes eē intendim⁹ si deus voluerit licet hoc non sit p̄fectoꝛ appetere. absolute tñ vt cōiter appetunt oēs hoīes moti magis instinctu nature q̄z fidei. quia inquā ita est. bonum ē⁹ cōditiones senectutis quas ponit Arestō. ij. rethorice audiamus Senes inquit moribus in passionib⁹ fere iuuenibus cōrarij sunt. quoniā diu vixerunt et in multis deceptī fuerunt ꝛ experti in pluribus negocia esse praua ideo nihil assertiue dicunt sed in omnib⁹ apponunt forte. ꝛ omnia agunt remissius q̄z oporteat. omia in turpius cōstitrant ꝛ male suspicantur ꝓpter incredulitatem Increduli aūt sunt eo q̄ multa mala experti sunt Et ꝓpter hoc etiā nō amant valde neq̄z oduint q̄m sic experti sunt ꝛ magnanimi non sunt. q̄m in multis vita abiecta fuerunt et humiliati neq̄z aliq̄ magnū et honestum sed solū ea que ad vitam necessaria sunt cōcupiscunt. et liberales non sunt quoniam experti sunt q̄ facile ē abijcere ne cessaria et difficile adquirere et timidi sunt a naturali cōplexione. frigidi em̄ sunt. Uñ viam p̄parauit senectus formidini ꝛ odio qui natura calidi sunt audaces sunt et magis amant viuere in vltia die q̄z prima. q̄m ↄcupiscentia est eius qđ deficit. deficit aūt eis tanto plus q̄to diutius viuunt et sunt amatores sui magis q̄z oportet Hec em̄ p̄sillanimitatis mos est que in eis viget ꝛ ꝓpter hoc magis amant honestatem conferētia q̄z cōueniens ipsis bonuz honestum Simiter et inuerecundi et difficilis speciebilis cōcupiscentie et magis rationi viuūt q̄z mori vel virtuti. Et acute ire sunt quoniā in tristicia viuunt que ad iram disponit et miseratiui sunt quoniā omēs sue debilitati et miserie cōparticipes putāt ꝛ hoc est miserabile¶ Nō sunt aūt lusiui sed plactiui hec Arestotiles Innocentius etiam de vilitate conditionis humane Senectuti familiaris hec est loquacitas. thesaurus in sepulcro ponit qui senem heredem facit. senex facile producitur. difficile reuocatur. cito credit et tarde discredit. tenax et cupidus tristis et querolus. velox ad loquēdū

tardus ad audiẽdũ laudat antiquos. spernit modernos. vituperat pñtia cõmendat pterita. suspirat tanxiaꝫ torpet ⁊ infirmatur Audi poetã Multa senẽ circũuenũt incõmoda. hec Innocentius. Propter hec aũt nõ ꝺtemnẽdi. sed suppoꝛtãdi sunt senes. Naz isti defectus sunt omib⁹ cõmunes Ul'em tales erim⁹ vel cicius moꝛiemur vñ Eccĩ. viij. Ne spernas hoiem in senectute sua etenim ex nobis senescũt ⁊ Leui. xix. Coꝛã capite cõsurge ⁊ honoꝛa pſonam senis

¶Quarto senectus est venerãda qz ẽ libamen penitẽtie. Est em̃ libamen sacrificiũ ⁊ libare idẽ est qꝺ sacrificare sicut dicit Hugutio. Omis aũt senex teneꝛ seipm̃ in penitẽtia sacrificare deo vel saltem p ꝺtritõem et disciplinam veteris vite. qz sacrificiũ ꝺo spũs cõtribulatus Istud est sacrificiũ vesp tinũ de quo loquebaꝫ aplus. ij. ad Thimo. iij. Ego em̃ iam deliboꝛ ⁊ tempus mee resolutionis instat Seneca in epla quadam ymaginaꝫ q vita nostra est quasi nauigiuz in mari ⁊ q quãꝺiu viuimus nauigam⁹ et tandem in senectute applicamus ad poꝛtũ ⁊ tũc sicut naute recolligũt instrumẽta ⁊ vasa nauis quibus nauem mouerũt ita debemus nos sensus nostros intentõem ⁊ ꝺsideratõem ⁊ solicitudines seculares recollige re totaliter ad nosmetipos virtuose viuendũ Uñ dicit sic Incipiamus vasa in senectute colligere In freto. hoc est in mari vitam⁹. moꝛiamur in poꝛtu Sed hic est intuhendũ cõtra duo genera senũ quoꝝ aliq̃ senectutem accusant nec eam sciũt sustinere quã tñ semp appetieꝛt habere. Cõtra istos rationabiliter tam Seneca qz Tullius sic accusant Tullius in libro suo de senectute sic dicit Tanta in homib⁹ stultitie incõstantia ac puersitas est q omẽs etatem vt adipiscant exoptant eandẽ adepti accusant. Seneca vero in epla. viij. tali sic ꝺquerẽti loq̃tur deridendo. Ue si te inquit doloꝛ inqẽcõtinua. hec est senis querela Propt⁹ acceꝺã. dicit seneca de capite tuo timuisti. ⁊ respõdit. nesciebas te hec optare cũ optares senectutem tuã omia ista in lõga vita fiunt quẽad modum in longa vita puluis ⁊ lutuz et pluuia sunt Sed dicis volebã viuere et carere incõmodis omibus. Respõdet tam effeminata voꝛ virũ ꝺecet. hec ille ¶Secũdo sunt aliqui senes qui senectutez ꝺehonestant moꝛtib⁹ pueroꝝ cõtra quos Seneca in vna epla. Auctoꝛitatẽ habem⁹ senuz et vicia pueroꝝ Idez in quadã alia Desine velle q̃ voluisti puer. Hoc opus fit. hec cogitatio. imponere veteꝛib⁹ malis finẽ. ysa. lxv. Puer centũ annoꝝ moꝛietur. Nõ sic nos carissimi sed pmo suppoꝛtemus senectutẽ viriliter. secꝺo p eã adquiramus ꝟtutẽ De pmo seneca in epla. Senectus lasse etatis nõ fracte nomen habz. nõ sentio i aio etatis iniuriã. cũ sentiã in coꝛpe tantũ. vicia ⁊ vicioꝝ ministeria senuerũt. viget etiã anim⁹ et gaudet. ⁊ multũ sibi esse cũ coꝛpe exultat ⁊ mihi ꝺtrauersiã facit de senectute. hunc ait esse florẽ suũ credam⁹ illi. vtamur bono suo Secꝺo p senectutẽ adquiram⁹ ꝟtutẽ sic ꝺocet idẽ sene. epla. xv. q facere solebãt q̃ seri⁹ exierũt ⁊ volunt tps celeritate recuperare calcar addam⁹. Senectus optime facit ad hec studia. nõ est vt estimes vllã etatẽ aptõrẽ esse ad bonã mentẽ q̃z que se multis exptmentis lõga ⁊ reꝝ frequenti expientia ꝺomuit quo ad salutaria mitigatis affectibus venit Exemplũ. ij. Machabeo. vi. de eleazero de q̃ ibi sic scribit q cepit cogitare etatis atqz senectutis eminentiã. dignã ⁊ ingenuã nobilitatis caniciem et mori poti⁹ preelegit q̃z impudice viuere

Lectio. l.

Placẽs deo factus ẽ dilect⁹ et viuẽs inter pectatoꝛes translatus est ⁊ raptus est ne malicia mutaret intellectũ ei⁹ aut ne fictõ decipet aiaz ei⁹. Quia possẽt mũdani pbabil'r admirari q̃re q̃ꝺã valꝺ morigerati iuuenes ſbtrahũt vbi pctõres ⁊ iusti vsqz ad decrepitã etatẽ pducũt. iõ spũsctus in hoꝺierna lectõe h⁹ euent⁹ assigt rõem. Nã hoies secl'ares istꝺ solẽt iudicare iustũ q ꝺs bonos cito ſbtrahit ⁊ malos diu viuere pmittit ¶Et circa h̃ duo facẽ. Nã prio excusat ꝺinã iusticiã. Secꝺo accusat mũdanã maliciã☞ A Circa pmũ assigt tres rões q̃re ꝺs nõ pmittit bonos senũ expectare vz ꝺinã amicicia suscipiẽtẽ ad pmia Proxioꝝ

Lectio

malicia allicientē ad crimina. et adquisitā iusticiā sufficientē ad merita Scda rō assignat ibi raptus est Et tercia ibi. ꝑsumma/tus est Dicit g̃ Placēs deo factꝰ est dilectꝰ Quasi diceret vna ratio q̃re iustus tollit de hac vita qz est placēs deo p bonā vitā factꝰ dilectꝰ p gr̃am z ideo dignus est vocari ad cozonā Canti.ij. Dilectꝰ meꝰ mihi z ego illi qui pascit inter lilia Et viuēs inter pctō/res bn ac ꝛtuose qđ est valde laudabile et difficile. ad Phil.ij. Simplices filij dei sine reprehensiōe in medio natōis prauе z perverse Et iō trāslatus est ad celū Cōsequenter ibi. Raptus ē. Ponit scdam rōem ad idem vicz primoz malicia allicientē ad crimina Ex hoc q̃ aliq̃s de maloz societate remouetur ꝓuenit sibi securitas z opportunitas bone vite Vñ ꝑmo allegat periculū mali consorcij Scdo assignat modū cōicandi vicij ibi fascinatō Quantū ad ꝑmū dicit Raptꝰ est ne malicia mutaret intellectū eius. id ē ne mala ꝓuersatio hoīm mutaret intellectum eiꝰ practicū Dupl'r em̃ cozrūpit ꝛtus i homīe. vno mō p actꝰ deordinatōz. Primū tāgit cū dicit. ne malicia Scdm cū dz Aut ne fictō deciperet aīam Intellectꝰ em̃ practicꝰ est ꝑncipiū opandi. vñ q̃n ita ē q̃ ꝑncipia practica corrūpunt p pctā in hoīe. oīa facta eiꝰ fiunt ꝓuersa z ido q̃n rectū iudiciū corrūpit p malā ꝓsuetudinē z adquirit hitus ꝓriꝰ ꝛturi ibi est certa malicia z lōge petꝰ est q̃z q̃n peccatur ex passiōe: Aut ne fictio decipet aīam eiꝰ Fictio est in illis q̃ male opant in quibꝫ tñ recta estimatio nō est corrupta sed opant mala ꝓtra ꝓsciam scientes se male facere z vtrūq; istoz ptinet ad malicia. ¶ Notandū q̃ necessario in hac vita opoꝛtz viuere inter pctōres q̃tūcunq; etiā hō studeat ad correctōem pctoz qz sp erunt aliq̃ mali bonis ꝓmixti in omi societate sic dicit Augꝰ ad vincentiū donatistā z ponit i Cano. dis. xlvij. q̃tūlibet inquit vigilet disciplina domus mee homo sum z inter hoīes viuo nec mihi arrogare audeo vt domꝰ mea melioz sit q̃z arca noe Ubi tñ inter octo homines vnus reprobꝰ inuentus est Aut melior sit q̃z domus abrae cui dictū est. Ejce ancillam z filium eius Aut melioz sit q̃z domus ysaac cui de duobꝫ gemīs dictū ē Jacob dilexi Esau aũt odio habui Simplicicer aũt fateoꝛ caritati vestre coz̃ dño deo nr̃o qui testis ē sup aīam meā ex quo do seruire cepi Qm̃ sicut difficile exptus sum meliozes q̃z qui in monasterio pfecerūt ita nō sum ꝓ[illegible]res exptus q̃z q̃ in monasterio defecerūt Et ideo in q̃cunq; societate hō ponat non poterit oīno euadere q̃n inter pctōres ꝓuerset z ideo opter pfectos vicia maloz corrigere p posse z qđ nō ꝑnt corrigere sustinere. nā tales ꝺo q̃ est supmus iudex reservant Unū Greg.ij. moza. c. xvij. Nullus pfectus ē qui inter defectꝰ prioz pfectus nō est. qui em̃ eq̃nimiter aliena mala non tolerat ipe sibi testis est p impaciam. quia a boni plenitudine lōge distat. Abel ꝓpe esse rēnuit quē cayn malicia non exercet. sic in tritura aree g̃na sub paleis premunt. sic flozes inter spinas pdeūt. rosa que red olet crescit cū spina q̃ pūgit. Duos nanq; filios habuit ꝑmus hō. sz vnꝰ reprobꝰ alter electꝰ fuit Tres quoq; filios Noe arca ꝓtinuit. sed duobꝫ in hūilitate psistentibꝫ vnus patris irrisionē ruit. Duos abraam filios habuit sed vnꝰ innocens alter fratris persecutoz fuit. Duos quoq; filios ysaac habuit. vnus in hūilitate seruatus aliꝰ ꝺo etiā primus q̃z nasceret reprobatꝰ Duodecī filios iacob genuit sz ex eis vnus p innocentiā venꝺitꝰ est Ceteri ꝺo p malicia fratris vēdicores extitert Duodecim quoq; apli in ecclā sūt sz ne ī probati remanerēt vnꝰ eis admitus ē q̃ eos psequēs pbaret Sic nāq; iusto pctōz cū malicia iūgit. Sic in fornace aurū palea cū igne sociat vt q̃n ardet palea aurū purget Vi g̃ in ꝛtate boni sūt. qui in bonitate etiā inter malos persistere ꝑnt: hec ille Idem. ꝑ. moza. ca. ij. Neq; em̃ valde laudabile est bonū esse cū bonis sed bonū esse cū malis Sic em̃ grauioris culpe est inter bonos bonū nō esse. ita immensi est ꝑcij bonum etiā inter malos extitisse Job. xxx. Frater fui draconum et socius struciorum Et Cantico. ij. Sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias. Uiuens inter peccatores translatus est. B

¶ Notandum q̃ deus electos suos transfert tripliciter De rebellione ad reconciliationem De dissolutione ad religionem De peregrinatione ad quietationem. Primo

modo transfert exñtes in statu peccati ⁊ in
iustitie siue originalis siue actualis ad sta/
tum gre siue pnie sicut rex mifícors exules
et pfugos ⁊ pscriptos in extraneis regnis
vagantes reuocat gratiose ⁊ ad pacis recó/
ciliatões admittit Jta xpc suos rebelles re
cedentes abeo per peccatũ et exulantes i re
gione vmbre mortis. transfert misericorditer
in regnũ suum ⁊ repatriare permittit. De
isto exilio translatus fuit paulus. petrus.
maria magdalena. matheus. ⁊ mlti alij in/
uenit se Augustin⁹ longe esse a deo in regi/
one dissimilitudinis tanquã andiret ⁊ cẽ ¶ De
ista translatione ad Col. p. Eripuit nos de
ptate tenebraꝝ ⁊ trãstulit in regnũ filij sui
¶ In tpe hyemali in tempe frigido qñ oia
sunt quasi semimortua tunc prudens ortu
lanus transfert de loco ad locum plantas.
euellens eas radicitus a terra in qua stete/
runt prius. ac per talẽ transplantatõem ali
que fiũt fertiles ⁊ fructifere que fuerũt ste/
riles ⁊ inepte Temp⁹ hyemale ⁊ frigidum
est temp⁹ tribulatõis ⁊ aduersitatis Xpc ẽ
mozaliter ortulanus sicut estimauit mag/
dalena Joh. xx. Iste ortulan⁹ qñqz pctõri
bus immittit hyemẽ tribulatõis ⁊ infirmi/
tatis ⁊ angustie ⁊ sic trãsfert eos p cõtritio
nem ⁊ cõfessionẽ in ortũ eccie ⁊ facit eos fru
ctiferos ⁊ fertiles qui prius steriles et infe
cundi extiterũt p. Joh. iij. Translati sum⁹
de morte ad vitã qm diligim⁹ frẽs Secun
do trãsfert deus electos suos de dissolutõ
ne ad religiõem sicut ortulan⁹ cernẽs plan
tam delicati fructus crescere ppe viã ⁊ i lo
co cõmuni. vbi mõ a bestijs mõ ab alijs fre/
quẽter ledit modo a ribaldis executit. quia
stat sine munitõe in via ⁊ muniita q nũquã
vel vix pducit fructũ suũ ad maturitatem
quin vel ledat in germinibꝫ qñ germiat vl
in flore qñ floresc. vel in fructu qñ matu/
rescit. talem inquã plantã trãsfert in viri/
dariũ vel in ortum bñ cõclusum vt ibi fru
ctificet integre sine impedimẽto et fructus
totus in vsum dñi seruet Isto modo mora
liter xpc qñqz videt personam aptã ad fru
ctificandum in ecclesia. stantem in mundo
qui est via cõmunis omniũ transeuntiũ. p/
ferentemqz germẽ vel florem p sanctum p
positum qz multa bona ꝓponit facere sed
statim leditur a bestijs id est bestialibꝫ ho/
minibus datis voluptatibꝫ hui⁹ vite vl ex
cutitur a ribaldis ante fructus maturitatẽ
et impeditur ⁊ agitat a pessimis mũdanis
hominibus sic q vix aliquẽ fructũ pducit ad
maturitatem Talem igit christ⁹ aliquoti/
ens transfert in ortum sancte religiõis De
quibus Can. v. Veni in ortum meũ sozor
mea sponsa mea. miscui mirrã meã cũ aro/
matibꝫ meis. Jn isto ergo orto sunt mirre
penitẽtie ⁊ aromata doctrine sancte. de hac
translatione dicit in ps. Veniam de egipto
transtulisti de egipto id est de tenebris mũ
danis. ¶ Tercio transfert sanctos suos de
pegrinatiõe ad quietatõez Rex hñs aliquẽ
hominem qui in aliquo officio humili secũ
laborauit promouet eũ ad aliquem statuz
certum ⁊ perpetuum. p labore suo si est cle/
ricus facit eum promoueri ad ecclesiasticas
dignitates. si ẽ secularis dat ei honores se/
culares redditus officia vt sic de labore ad
requiem transferat Isto modo xpc illos q
secũ in hac vita laborãt trãsfert final r in re
quiẽ regni celestis. Ecci. xliij. Enoch pla/
cuit deo ⁊ trãslatus ẽ in paradisũ. et de hac
translatione loquit pñs lectio

Lectio. li.

Hascinatio enim
nugacitatis obscurat bona ⁊ incon
stantia cõcupiscẽtie trãsuertit sensũ sine ma
licia ¶ Postquã spiritussanctus docuit
periculosam esse cõmunem cum peccatori/
bus conuersationem. Dic ostendit p quã
viam boni a malis recipiant coinquinati/
onẽ Sunt enim in homine duo principia
presentis cognitõis et virtutis videlicz in/
tellectus ⁊ sensus. ⁊ vtrũqz ꝓncipiũ cogno
scitiuũ habet suũ appetitũ Jntellect⁹ habz
suũ appetitũ vicz intellectiuũ ⁊ sensus ha/
bet appetitũ sensitiuũ sicut ptz. ij. de ania.
☞ A Quãdo igit ista duo principia
siue ptes anie regulant ꝑtuose. plona tota
est cõuenienter ordinata: sed ad corrumpẽ
dum bonã p sonã quãcunqz duo inueniunt
inter mũdanos istoz principioz infectiua:
Primũ est viciosa lasciuia in loquẽdo Se
cundũ ẽ numerosa diuersitas in ꝓcupiscẽdo

Lectio

Primū est deceptória informatio inpcep/tibilis Scōm est transitoria delectatō ipsi⁹ rei sensibil'. Per pmū corrūpit ps intel/lectiua. p scōm ps sensitiua De pmo loquē do de appetitu intellectiuo q̄ vocat volun/tas intellectiua vt simul totā ptem ratōna lem ꝯplectat dicit sic Fascinatio em̄ nuga/citatis obscurat bona Ubi notandū q̄ bo/na sunt triplicia naturalia. supnaturalia z ad quisita Naturalia sunt potentie natura les tam anie q̄z cōpositi de quib⁹ .ij. z .iij. d̄ aīa per totū Supnaturalia sunt tres ꝟtu/tes theologice fides spes z caritas .p. ad Corin. xiij. Adquisite sunt sciētie z virtu/tes mozales in quib⁹ tota pḥia consistit et homo qui haberet ista tria pfecte esset bene potens ad regendū se virtuose in ista vita: Haberet em̄ naturalia adquisita et gratui ta Et ne aliquis tractans cū mūdo de seip so cōfidat quantūcunq3 sit bonus Ecce q̄d dicit spūssctūs in hodierna lectōe Fascina/tio em̄ nugacitatis obscurat bona Fascina/tio est infectiua visio alicuius psone nociue inferens latēter p radiū visualē nocumētū rei vise: sicut dicere solemus q̄ malicioſe ve tule tenellos pueros inficiūt. solo aspectu et sic loquit Virgili⁹ i bucolicz Nescio q̄s teneros oculis mihi fascinat annos. Dicūt em̄ antiqui phi q̄ anīa p ymaginatōez im/mutat oculū. qui est membrū tenerū z spi/rituale z oculus infectus immutat aerem. aer aūt infectus immutat teneꝝ corpus in fantis. z immutat puocando puerū ad nau seam. z sic puer refundendo nutrimentū cō fundit Istud significat fascinare ad lr̄am. Nugacitas est assiduitas dicendi nugas. Nuge aūt sunt trufe verba vicz ad nihilu3 apta vel saltem narzatōnes ludicre que ni/hil valent nisi ad ludum Est igit intellect⁹ hui⁹ lr̄e q̄ perfect⁹ homo habēs bona p̄edi cta si dat se secl'o pōt d̄ facili deprauari ad malū Quare. Certe q̄z fascinatō id est o ecl' ta z infectiua deceptio nugacitatis id est va nitatis mūdanoꝝ nō vere. sed vane loquen tium obscurat: nō extīguit statim bona p̄e dicta naturalia gratuita z mozalia. sed pri mo obscurat ista q̄z facit hoiem quasi fasci/natū. z ludificatū Unde ad Gal'. vi. Quis vos fascinauit. veritati nō obedire. id ist de cepit Et sic homo exñs in peruersa societa/te videt valde bene q̄ alij male agunt sicꝝ effascinat q̄ apparet sibi p tunc grā societa tis similiter esse faciendū. vnde iudiciū in/um non est extinctū sed quodāmodo iudi/ficatū id ē obscuratū. z hec ē causa q̄re pru/dentes mundi aduertūt se esse in periculis magnis aliqui cū cardinalibus alij cū re/gibus. aliqui cum epīs. et tamen non p̄ce/cuellere Effascinati em̄ sunt antiqua socie/tate p quā obscurant bona naturalia gratu/ita et mozalia ¶ Scōm agens corrupt p̄em/virtutū ē varia mutatio voluptatis sine tri/stitia delectatio rei sensibil'. Si em̄ hō ha/beret p̄cipue resistere q̄n mozat in seculo vni generi voluptatis esset certe tolerabile/malū. sed modo sic est q̄ vna tentatōe sed/ta. sine mora surgit alia vel em̄ intrabit con/uentū potatoꝝ vel lubricoꝝ vel ambicioso/rū vel detractoꝝ vel cupidoꝝ. velit nolit ſ/se multū cōmisceat mundo. z tunc est vehe/mens labor in tam ꝯtinuis luctis reporta/re victoriā. Et ideo signāter dicit in littera hoc q̄d frequēter cōtingit q̄ incōstantia co/cupiscētie subuertet sensum sine malicia id est sensū inocētis Et bñ dic subuertit sensū Sensus em̄ habet naturalē appetitū vt re/gat ratōe. vñ lumen ratōis debet p̄cedere lē/sum. q̄n aūt sic est q̄ sensus p̄cedit ratōz. sen/sus transfert z puertit z hoc facile de sen/su sine malicia id est de sensu innocētis non experti malicia aliorum Obscurat bona

☞ a Nota q̄ circa discretōem bonorū decipit iudiciū mundanoꝝ Cū em̄ tria sint bona. gratie. nature. z fortune. bona fortu/ne minima. bona nature media. bona vero gratie maxima. sm̄ Aug. z tm̄ mundanus sic iudicat sed potius econuerso Exemplum de diuite Lu. xij: qui dixit anie sue. Anīa habes multa bona reposita in annos plu/mos r̄quiesce comede bibe z epulare. Et di/xit ei deus Stulte hac nocte repetent aīaz tuam a te Que parasti cui⁹ erunt ¶ Et sic ē omnis qui thesaurizat. sed non in deū. Di/ues igit iste licet diues tamen stultus et de/ceptus fuit iudicans tpalia esse bona mag/na cum illa tantūmodo magna sunt quib⁹ homo efficit dines in deum Math. xij. bo/nus homo de bono thesauro cordis sui pro/fert bona Causa vero deceptōis ist⁹ qua/re scz homies bona tpalia iudicāt esse mag

na, spūalia ꝺo cuiusmodi sunt virtutes mi
nima, accipi pōt p exemplū qō cōtingit i vi
su qñ em oculus videt rem p mediū diuer/
sarū dyaphaneitatū cōiter valde male iudi
cat de ea sicut ptz de baculo cui⁹ vnā partez
videt oculus p mediū aereū t aliam p me/
diū aqueū et ideo iudicat q baculus sit fra
ctus Eodem mō qñ oculus videns ē in me
dio rariori. t res visa in medio densiori. res
visa apparet maior qz sit. Sicut patz de re
nario viso sub aqua. qñ aūt econuerso ocul⁹
videns est in medio densiori t res visa i me
dio rariori res visa apparet minor qz est. si
cut stelle que sunt maxima corpa. pue no/
bis apparēt non solum ꝓpter distantiā seꝺ
ꝓpter subtilius mediū in quo situank t per
qō videnk qō ē multo subtiliꝰ qz aer in quo
est oculus noster Videnk em mediāte spe/
diantibꝫ speris celestibus que suū maioris
dyaphaneitatis t trāsparētie qz sit aer Et me
mō moraliter exterioza bona cū sint corpa/
lia t delectatōes de eis accepte sint corpa/
les quia sunt in rebus grossioribus qz ocu/
lus mentis qui est intellectus purus t im/
materialis sicut ꝺr. iij. de aīa. ideo videtur
grossiora qz sunt. bona vero gratie cuz sint
spūalia et consolationes de eis accepte sint
spūales. a ꝺeo qui ē sūme spūalis nobis im
misse. ideo videnk minoza qz sunt. t ideo sig
nanter dicit. puer. xvij. Qui puersi cordis
est non inueniet bonū Job. ix. dies mei ve/
lociores fuerūt cursoze t non viderunt bo/
num Scꝺo decipiunk mundani mlto tur
pius estimātes voluptates carnis t delecta
tiones bonū homis ꝓncipale. ꝺ tra qꝺ Se/
cundo. epla. iij. rōnabiliter arguit dupl'r Prīo
mō. aut ista bona nō sunt que vocāt. aut hō
felicioz est ꝺeo. qm que parata sunt nobis
nō habet in vsu ꝺeus. nec em libido ad illuz
ptinet nec epulaz lauticia nec opes nec q̄d
quid ex eis hoies in estimantibꝫ t vili vitā
voluptate ducentibus habere ptinet sz im
possibile est bona ꝺeo ꝺeesse g̃ ista falsa vo/
cank bona Scꝺo sic arguit q multa q̄ mali
bona videri volūt aīalibꝫ plus qz in homi/
nibꝫ pleniora ꝓtingūt. illa cibo auiꝺi⁹ vtū
tur venere non eque fatigank vis illis ma/
ior est t equalioz firmitas. Sequit ergo q
multo felicioza sunt homie Et subdit. non
est summa felicitas nostra in carne nra po/
nenda Bona illa sunt vera que ratio ꝺat so
lida et sempiterna Item Seneca cōcludit
q felicitas est pfecta ratio cōsummata vir/
tutibꝫ Cū dicit Ratio pfecta est ꝓprium
bonum homis. cetera illa cū aialibꝫ sūt cō
munia. vicz leo formosus est t pauones. ve
lox est equus Quid est in homine ꝓprium
ratio. qñ ergo ꝓpriū homis est pfectū. hō ē
perfectus. qz vnūqꝺqz tunc est pfectuz qñ
sua ꝓpria pfectio est bona. t ideo Michee
vi. ꝺr Indicabo tibi o homo quid sit bonū
et quid ꝺns ꝺeus tuus querat a te vtiqz fa
cere iudiciū t diligere misericorꝺiā t soli/
cite ambulare cum ꝺeo tuo De filio incon/
stantie nota Boeciū in ꝺe disciplina scolari
um in fine vbi narrat ꝺe vno qui oīa voluit
scire vno respectu. sed qz non potuit in fine
voluit esse azinus postqz omne genus hūa
num expertus est

Lectio. liij

Consūmatus in breui expleuit tempa multa. Placida em erat ꝺeo aīa ei⁹. p/
pter hoc ꝓperauit educere illum de medio
iniquitatū ¶ Postqz spūsctūs duas cau
sas assignauit q iusti viri aliquotiens sub/
trahunk a vita ista etiā i iuuenili etate vicz
diuinā amiciciam t mundanā maliciā. hic
ꝺñr assignat terciā sicut supius fuit diuisū
vicz psonalem iusticiā Et circa hoc duo fa/
cit qz ꝑmo exprimit causeꝫ ꝺitōem. Scꝺo
effectus cōsecutōem. scꝺa ps. ibi. Propter
hoc Circa primū ꝺicit sic Cōsummatus in
breui expleuit tempa multa Inter peregri
nos ad vnum locuz euntes differētia est in
tarditate t velocitate Nam vnus aliqñ fa
cit tantū in mense quantū alius in dimiꝺio
anno Sunt em quidam peregrini qui pe/
regrinatōem faciūt delicate. diu ꝺormiunt
de mane t sero. cito cubant de nocte. faciūt
dietas paruas t visitant curiositates vici/
nas t tales sunt necessario tardi viatores.
☞ A Peregrini sumus omēs. in ps. peregrinus t aduena sum sicut omēs pres
mei Cōtingit aūt q aliqui diu vadūt. Sz
tarde. qz diu viuunt sed remisse et tarde. p

Lectio

ficiunt Aliqui modico tempe vadũt. Qz velociter sicut iuuenis intense deuot⁹ qui plus apud deũ merek in ãno q̃z vnus senex remisse viuens in decem ⁊ de tali iuuene moriente verificat textus lectõis. Cõsummatus in tpe breui ⁊c Inter stellas erraticas illa que est humilior sicut luna in breuissimo tpe. qz in mense complet cursum suũ ⁊ illa que est altissima tardissime cõplet cursum suum sicut patz de saturno qui cursuz ꝯplet in triginta ãnis Sic psone humiles motus suos in deum paruo circulo cõplẽt. Persone vero altre ⁊ nobiles nisi meli⁹ sibi pspiciãt in magno circuitu. cuz impijs ambulant ⁊ ideo tarde mouent in deum. ⁊ ali qui nimis tarde sicut timendũ est. cõtra qs dz Eccĩ. v. Ne tardas cõuerti ad dñm ⁊ ne differas de die in diem Inter grauia et leuia ascendentia. illud dz esse maioris ꝑtutis qđ in minori tempe maius mediũ diuidit Medium per qđ transimus ad celũ ẽ mundus. vnde ille qui mundũ breuiori tẽpore diuidit ⁊ ptransit ascendẽdo est nulli dubium maioris virtutis ⁊ amoris ad deũ ꝓpter qđ iuuenes cũ mundi sentiũt difficultates ⁊ resistẽtias statim ipm relinquũt et ad religionem confugiũt magne ꝑtutis se fuisse oñdunt et vere de quolibet tali dici potest q cõsummat⁹ ī breui expleuit tpa multa Et bene dicit cõsummatus. sic mali q̃z tumcunq̃z diu viuant. semp sunt inconsummati ⁊ impfecti. ita iustus licz parũ viuat. tñ ꝓpter iusticiã ꝯsummat⁹ ⁊ pfectus dicit ideo bene dixit de iniustis superi⁹ Cõfrũgent rami incõsummati Et p oppositũ Sap. xv. Nosse em̃ te iusticia cõsummata est qđ põt exponi de pfecte in seculo penitẽtibus si tñ assit gra et vehementia penitẽdi ☞ a Scribit em̃ sextus iulius strate gramaton lib. iij. ca. p. de marcho carbone talem belli cautelam. cum esset in hispania et uideret se qđdam opidũ posse occupare si illud ex inopinato inuaderet. simulauit se quadriduo fugere ⁊ subito in hostes conuersus biduo per vias difficiles scz mõtes et nemora rđijt ⁊ hostes suos nihil tale metuentes oppressit. Causam vero tã facilis euentus requirentibꝫ socijs iam victoribꝫ respondit tunc illos victoriã adeptos cuz quater diu iter biduo arripuerunt. Mora liter quasi per quattuor dietas elongam⁹ nos a deo peccando. cogitatõe locutõe opere et omissione. sicut cõiter cõfitemur. repuãt ergo dẽmones se securos q opidum celeste nobis intercluserint qđ cum desideramus adquirere Quid ergo restat facere. Certe nihil aliud nisi fugã pdictoz quattuor dierum. biduo recõpensare et ad deum redire quãuis aũt per quattuor vicz cogitationes locutõem opus ⁊ omissionem recessim⁹ polsumus tñ si velimus in duobꝫ diebus redire vicz. per cõtritõem ⁊ cõfessionẽ Nãs factõem condignã necessario non exigit deus sed p multiplices indulgentias ⁊ pietatis opa redimere possumus si velim⁹ Quis ergo veraciter penitet per temp⁹ breue pro peccato mortali p quo pnia per tps perpetuum debebat. vere cõsummatus in breui explebit tpa multa Et ideo tam de sic penitente q̃z innocente subiungit. Placida em̃ erat deo ania eius. i. Placuit deo iuste et innocenter viuendo aut veraciter penitendo et quia sic est. ideo ꝓpter hec pmissa videlicet diuinã iusticiã suscipiente ad premia mundanã maliciã allicientem ad crimina et personalẽ iusticiã sufficientẽ ad merita peruenit deus educere eum de medio iniquitatum. id est placuit deo ꝓpter ista educere eum ꝺ loco certamis mundi. sicut victor in palestra q̃ oẽs ꝺ trarios pecit educit de medio cũ gloria ⁊ dat ei corona De medio iniquitatũ id est demonũ ⁊ hoim peruersorum et maxime maloz qui magis serũ virum impediunt q̃z demones Unde Christus in opere impfecto omel': xliij. Attẽdite vobis ab hominibꝫ quasi a quibusdam pessimis malis Et super omnia mala malis ☞ B Nõ ẽ em̃ pessimũ malũ. hõi mal⁹ peior est q̃z dyabol⁹ Dyabolus si videat iustum nõ est ausus ad eum accedere. hõ aũt malus q̃uis hoiem iustũ iudicet non solũz illum non timet sed magis ꝺtemnit Non em̃ dyabolus homi pstat virtutẽ sed homo dyabolo. arma em̃ dyaboli ẽ malus homo. sicut em̃ homo sine armis nõ põt facere contra hostem. sic dyabol⁹ sine homie malo nõ põt aliquid cõtra hoies sctõs. hec ille Placida em̃ erat ania eius deo. ¶ Notandũ q̃ ania humana placidat deo pciosa iudicatur ex tribꝫ vicz ex eius dolorosa amissione. q̃

eius diligenti ad quisitiõe. et ex eius carissima redẽptõe Primo ex ei⁹ dolorosa amissione sapiens ẽm nõ multũ dolet de amissione parue rei · Xpc aũt sapia dei patris. pl⁹ ẽ dolere. p̃bauit de amissione paucaz aiaz ẽ si rorũ mundi aurum p̃didissz nã multa talenta auri perdita sunt suo tempe · ciuitates cõbuste pro quib⁹ xp̃m nullatenus fleuisse legimus sed certe de amissione aiaz paucaz in ciuitate hierusalẽ legimus eũ fleuisse Luce. xix. Videns ciuitatẽ fleuit sup illam Glosa Plangit reprobos etiã qui nescium cur plangebãtur. sed exultant in rebus pessimis. xpcigit amat aiam Sap. xi. infine Parcis autẽ omnib⁹ qm̃ tua sũt domine q̃ amas aiasCSecõ patz idẽ ex ei⁹ diligenti inquisitõe. sapiens ẽm non curat si p̃dederit aliquid vile. sed xp̃c in partibus remotissimis aiam peditã quesiuit. diutate vilitate z labore Fingũt fabule qz Oz pheus quesiuit vxorem suã vbiqz nec eam inuenit donec ad infernuz descẽdit vita xp̃c dum aiam humanã. xxxiij. annis quesiuit sertandem moriẽs descendit ad ínferna et ibi eam inuenit: p̃s. Dñe eduxisti ab inferno aiam meãCTercio patz idem ex ei⁹ ca ra redemptõe p quã redimenda xp̃c vidẽs totum mundũ nõ sufficere dedit semetip̃m p̃. ad Cozin. vi. in fine Empti estis p̃cio magno. Habet ergo deus aiam humanã sibi valde precõsam in cui⁹ signuz in scriptura dicit deus aias custodire Nobilis nõ custodit res imediate nisi sibi caras. vilium em rerũ custodia dat famulis. Isto mõ tp alia deus homib⁹ etiã malis custodiẽda cõmitit: aias vero sue pp̃rie custodie dereliqt. p̃s. Custodit de⁹ aias sctoz suoz z Sap. iij. Justoz aie in manu dei sunt b Sicut aũt deus maxime carã habet aiam humanã ita p omnia mali hoies aias suas pensant. cito mundant sotulares suos si fedant. animas suas paz curant vñ aug⁹ in quodã sermone Quid est q̃ velis habere malũ dices mihi. q̃ nihil oino. nõ vxorẽ. nõ filiũ non filiã non seruũ. non ancillã. nõ turicam. postremo nõ caligã z vis habere vitam malã. rogo te p̃pone aiam tuã caligi tue Per simile argumentũ. p̃bat in de doc. xp̃iana q̃ homo malus plus diligit mortez q̃z vitam. qz mortem vult habere bonam z vitam malã. p̃s. Qui diligit iniq̃tatẽ odit animã suam De numero aũt hoim puerorũ aliqui aias suas vendunt. aliq̃ perdunt aliqui impignorant. aliqui p nihilo dant. Vendunt cupidi qui p diuitijs hui⁹ vite exponunt se rapinis furtis periurijs falsis mercationib⁹ symonijs z hmõi Eccĩ. xi Nõ est iniqui⁹ q̃z amare pecuniã Hic em̃ venalem aiam suã habet.CSecõ sunt aliq̃ qui animã suã p̃dunt z sunt ociosi negligenter viuentes z accidiosi ad omne opus bonuz nõ curãtes nisi q̃ vna dies vadat et alia succedat Eccĩ. xx. Est qui p̃dat aiam suã p̃ cõfusioneCTercio sunt aliqui qui aiaz suam impignorant. ille em̃ qui impignorat rem suam nõ intendit alienare dñium p sp̃ sed tantũ ad temp⁹ alienat ad vsum Et q̃d faciunt istis demones. quasi eoz feneratores dant eis ad tempus mutuo q̃d quid volũt dignitates. diuitias. z voluptates tandez senescunt z fiunt debiles. soluere nõ possũt qz vitã consuetam dimittere nequeũt. z sic finaliter pignus perdũt licet tñ illud qñ impignorare incipiunt perdere non p̃ponant CEst tñ notandũ q̃ duo genera hoim animas suas impignorãt sed diuersimode qz aliqui vicios̃e p voluptatib⁹ hui⁹ vite: De quibus dictum est Aliqui virtuose vt sunt p̃lati z curati qui aias suas obligant p aias subditoz. quoz vnicuiqz dicit cũ cura sibi cõmittit illud. ij. Regũ. xx. Custodi vix istũ demõstrato suo subdito qui si lapsꝰ fuerit erit aia tua p aia illi⁹CQuarto sũt aliqui q̃ aias suas p nihilo dant et sunt specialiter inuidi z iracundi Nam cupidus recipit diuitias. lubricus voluptates. superbꝰ et ambicios̃us honoz̃es. gulos̃us cibũ et potum. sed isti miseri nihil capiũt delectabile sed amaritudinẽ z dolorem z ideo aias suas gratis dant dyabolo de quoz quolibz verificat illud Judic. ix. aiam suam dedit periculis.

Lectio · liij.

Populi autez videntes z non intelligẽtes nec ponentes in cord̃ijs talia. qm̃ gra dei z mificord̃ia i sctos eius z respect⁹

in electos illi⁹. ¶ Diuina ꝓmissio ⁊ pui/da electoꝝ suoꝝ gubernatio a malis hoib⁹ multipliciter iudicat. Solent aũt special'r arguere deũ de iniusticia hoies secl'ares de eo q̃ iustos in pñti ꝓmittit affligi ⁊ ꝯfusibi/liter occidi Iniustos vero delicate ⁊ diu p mittit viuere in iniq̃tate Istud mirabile q̃ vicz deus in pñti malos ꝓsperari facit. per mittit ⁊ bonos cõtemni ⁊ cõfundi in tantũ mouit tam pH̃os q̃z poetas q̃ q̃dam deũ nõ habere ꝓuidentiã ⁊ curam ⁊ reb⁹ inferio/ribus ⁊ omia ista inferiora dixerũt p fortu nam et casum irrationabiliter agitari. In quoꝝ ꝓsona exclamat Boeci⁹. ꝑ. de ꝯsolo. metro. v. O stelliferi cõditor orbis Ubi cõ sequẽter ꝯ queriꝝ ⁊ clamat dicens. Et que/rens ratõem a pH̃ia. quare de⁹ motis corpo rũ celestiũ solis lune ⁊ siderũ ita vnifor mi/ter regulat q̃ omnia certa lege cõtinentur et eodem mõ arbores fructus et semia que q̃z nascunt in terra Quare iuquit soli ho/mines videnꝝ a diuina ꝓuidẽtia sequestra ri ⁊ fortune cõmitti ad regendũ Qđ ex hoc patere videt qz iniusti iustis dñanꝝ ⁊ repbi ꝛtuosis Istũ aũt erꝛorem secuti sunt iniu/sti ꝯtra quos spũssanctus arguit in hoc li/bro qui nullam aliã vitaz sperãtes nisi istã pñtem. illos iudicauerũt cõfundi ꝓ semper quos in pñti viderũt ꝓsecutiõib⁹ maloꝝ at tritos Isti ergo cõi dubitationi rñdet spũs sanctus in hodierna lectõne oñdens q̃ ꝓce dit ex ignorãtia hoim. nõ ex iniusticia dei re gentis Et ꝯsistit rñsio in isto q̃ deus ꝓmit/tit sctos suos affligi ad temp⁹ iniuste vt ꝓ merito pacie gliosius cozonent in ꝑpetuum et qz istam remuneratõem futurã mali nõ intelligũt ideo diuinũ cõtra electos suos re gimen reprehendũt. Duo ergo fiũt in lectõe ista. nam ꝓmo reprobat reproboꝝ ignoran tia Scđo declarat diuina iusticia ibi'. qm̃. dicit ergo ꝓmo sic. ppli aũt videtes ⁊c. id ẽ populi videntes iustos tribulari qz multe tribulatões iustoꝝ in pñ. Et non intelligen tes ꝓmiũ qđ dabit eis in futuro. nec ponen tes talia id est diuinas ꝓmissiones in futu/ra vita in ꝓcordijs id est in affectuosa no ticia Et est affectuosa noticia fides caritate formata qñ homo credit. ⁊ illud qđ credit amat ⁊ opatur. talis ponit ĩ ꝓcordijs dicta dei Precordia eiñ sicut dicit ysido. xi. etymo: Sunt lõca vicina cozdi quibꝫ sensus perci/pit. Ecc. xxxiij. Precordia fatui quasi rota carri ⁊ axis ysatilis cogitatus illi⁹. Nec ĩ igit ignorãtia inexcusabilis reproboꝝ q̃ nõ intelligunt nec ponũt diuinas ꝓmissiones in ꝓcordijs suis id est in debita affectione. Osee. iiij. Populus nõ intelligens vapula bit. ergo reprobat ꝑctoꝝ ignorãtia. Conse/quẽter ꝺclarat diuina iusticia ibi. Quoniã gr̃a dei est Et tangit tres effectus diuine be niuolẽtie erga nos vicz gr̃am mifficordiam et respectum Gr̃am ꝑbet iuste viuentibus ij. ad Corin. vi. Hortamur vos ne inmacu/lum gr̃am dei recipiatis: et ad Ro. vi. Gr̃a dei vita eterna. mifficordiã penitentib⁹. in ps̃. Misericordia dñi plena ẽ terra ⁊ Tre no. iij. Mifficordia dñi q̃ sumus ꝯsumpti Et respectum innocentib⁹ Lu. p. Quia re/spexit humilitatem ancille sue. ℟

¶ Circa mifficordiã ꝺi erga peccatores ult. Notandũ q̃ tria damna facit ꝑctm̃ contra hoiem si diuina mia non obstat. qz peccatũ cõcludit excludit ⁊ includit Cõcludit iu/dicio Excludit a regno. ⁊ includit in infer/no. Ex oppositio mia soluit argumentuz ne homo in iudicõ ꝯcludat Tollit impedimẽ/tum ne homo a regno excludat. ⁊ frãgit li/gamentũ ne homo in inferno includat Ar gumentũ qđ facit iusticia cõtra ꝑctoꝝ ait demonstratiuũ. sicut furtũ inuentũ contra furem ⁊ ideo statim iusticia sententiat. sed mifficordia sniam suspendit et iudiciũ sẽ ꝑnceps supior Jaco. ꝑ. Mifficordia super altat iudiciũ. ⁊ Math. xij. Si sciretis q̃m mifficordiã volo ⁊ ñ sacrificiũ nũq̃ ꝯdãnas/setis innocẽtes. ℟ ¶ Scđo peccat excludit hoiem a regno sicut lepra excludit a sanoꝝ ꝯsortio. sed illud impedimentum tollit mia gr̃e ianuã reserãdo Xp̃c dic. Jo. x. Ego sum hostiũ Istud hostiũ fregit diui/na misericordia cũ baculo crucis cum tãto impetu q̃ vna ps descendit ad infernũ ⁊ re liqua vsq̃ ad sepulcrũ. Dicit iusticia nemo viroꝝ qui vocati sunt gustabũt cenã meam. Misericordia dicit Exite in plateas ⁊ vi/cos et cõpellite intrare vt impleat domus mea Lu. xiiij ¶ Tercio ꝑctm̃ includit in in/ferno. sicut debita detinent hoiem in carce re. Amen dico tibi nõ exibis donec reddas nouissimũ minutũ Lu. xij. Ecõuerso. Pia

ligamentū soluit redimendo .p:ad Cor:in. vi: Empti estis pcio magno Justicia dicit Conuertent pctores in infernū. mia dic A porta inferi erue dñe aias eoz. ¶ Quia ōz esse dubiū. Utz in omni ope dei mia z iu sticia cōiungant Od nō .qz in iustificatiōe impij tm appareat mia .qz omnis iustitia p supponit meritū sed iustificatōem nullum pcedit meritū in impio. ¶ Preterea in ope creatōnis neutz inuenit .nō iusticia. qz illa psupponit meritū. non mia qz ipa psuppo nit miseriā. sed creatio nihil presupponit. ¶ Preterea paruuli baptisati afligunt in firmitatibz et morte et nulla ibi appareat iu sticia quia liberati ab omni pctō nō sunt de bitores alicuius pene ergo iniuste talia pa tiunt ¶ Preterea nō videt eē iusticia q vn⁹ p pctō alterius puniat sicut hoc facit deus frequenter. sicut p pctō cayn maledictus ē chanaan filius eius Gen .ix. Et pctō dauid qui ppl'm numerauerat pcussus est ppl's .ij Reg:vl. ¶ Preterea Exo.xij. Aaron z po pulus peccauerūt in adoratōe vituli .sz po pulus fuit punit⁹ nō aūt aaron sicut ibi le gimus q deus fuit acceptor psonaz ¶ Pre terea ad Ro.xv. Dico iesum xpm fuisse mi nistrū circūcisionis ad cōfirmādas promissi ones patrz .gētes aūt sup mia honorare dū ergo in cōuersione gentiū fuit sola mia. In cōuersione indeoz fuit sola iusticia. ¶ Pre terea in pdestinatōe nulla est iusticia in re pbatione nulla est mia .q Aūs ptz ad Ro. ix.cum non dū nati essent prius q aliqd bo ni aut mali egissent nō ex bonis opib⁹ sed ex deo vocante dictū est Jacob dilexi esau aūt odio habui. ¶ Pre. iniustū videt dare meliori pl⁹ de malis z min⁹ de bonis .reco uerso peiori plus de bonis z minus de ma lis .sed hoc facit deus distribuendo tempo ralia .q in tali distributōe nec est mia nec iu sticia. ¶ Ad oppositū est ps. Uniuerse vie dñi mia et veritas ¶ Ad questionē dicendō q mia z iusticia dupl'r accipiunt. Prio mō large z cōiter Alio mō stricte z pprie Lar ge loquēdo mia dei dicit volūtas benefaciē di creature. Justicia vero dei ōz cōdecētia sue bonitatis circa creaturā. Et isto mō lo quendi certū est q in omni ope dei miseri cordia et iudiciū cōiungunt qz in omi ope re suo facit fm cōdecentiā sue bonitatis .et voluntatem benefaciendi sue creature etiā puniēdi reprobos cum eoz punitō bona sit electis z sic iusticia z mia nullo modo inter se hnt oppositōem imo sicut docet Anshelmus pslogion. ij. mia nascit de iusticia. qz iustum est deum sic esse bonū vt pcendo sit bonus sicut narrat Anshelm⁹ q simul stāt vniuerse vie dñi z mia z tm iustus dom⁹ in omnib⁹ vijs suis Scdo accipiunt mia et iusticia stricte z pprie sic mia dei dic volun tatem dei ad subueniendū miseris pter merita Justicia vero dei dicit voluntatem retribuendi fm merita. z cū mereri z demereri non sit nisi rōnalis creature. manifestū est q non in omni ope dei ista duo cōiungū tur sed tm in ope retributōis que fit creatu re rōnali z de lege cōmuni ¶ Ad pmum in oppositū dicendū q in iustificatōe impij p cedit motus liberi arbitrij attritōis pter quā aliqua ratio iusticie vir q infundat si bi gram Dil'iter est ibi ratio iusticie ex pte dei qui quodā modo debitor efficit penitē ti pter pmissionē suam Un glo. sup illō ps. iustificeris in sermonib⁹ tuis et vincas Deus em hoc pmisit vt pctōrib⁹ penitenti bus veniam largiret et sic in iustificatōe im pij ex vtraq pte ratio iusticie inuenitur.

B ¶ Ad scdm patz in pdicta po sitione q in ope creatiōis hec duo inueniun tur large nō stricte ¶ Ad terciū dicendū q pctm originale sequit duplex pena .vna in quantū est infectiuū psone vicz carētia diui ne visionis Alia inqtum est infectiuū na ture z fm hoc ipm sequunt pene que ex defe ctu causant pter ablatōem doni originā lis iusticie sicut alias dictū fuit modo bap tismus delet penam debitā originalē inqn tum est vicium psone non aūt inquantū ē vi cium nature z ideo baptismus aufert carētiā visionis dei si paruulus moriat. non aūt au fert penalitates que naturā psequunt ex de fectu suoz pncipioz materialiū post ablu tionē peccati originalis. vñ baptismus sol uit a reatu mortis eterne. manet tamē sub reatu mortis corporee z aliaz penaz natu rā corpis corpal'r cōsequentiū ¶ Ad quar tū rndet aug⁹. sup Josu. vij: Filij israel p uaricati sunt . q in penis eternis nūqz vn⁹ p alio punietur sed i penis tpalib⁹ qnqz vn⁹

p alio punit triplici ratõe. ¶ Primo q2 pena eterna non infligit alicui p bono patientis sed ad vindictã culpe sz tpalis pena frequẽter infligit p bono patientis z etiã aliorũ vt videãt qztum pctm̃ sit fugiendũ vbi p pctõ vnius affligit multitudo et sic fiant homines cautiores cõtra pctm̃ z videant q vnusquisqz solicitus esse debeat p alio ne peccet exquo p pctõ vnius ceteri puniunt. ¶ Scõdo q2 quantũ ad corpus vnus hõ est rex alterius vl subditus sicut filius patris et seruus dñi. et ideo filius punit qñqz p pctõ patris tempal'r et seruus p pctõ domini Sed quantũ ad bonũ anime quilibz gerit psonam suã. et sic in tali casu pater z dom̃ puniunt p se. filius aũt z seruus p accidens inquantũ res eoz. et sic canaan p cayn punitus est et est sensus nõ leteris tu de filio tuo sicut nec ego de te. ¶ Tercia ratio ẽ ẽm Grego. q qñqz vnus est particeps culpe alterius sicut qñqz ppter culpas subditoz plati p mittunt cadere in peccatũ z ido p peccato prelati tpaliter merito puniũtur sicut dauid peccãte punitus est ppl's vt argutum est ¶ Ad quintũ dicendũ q aaron fuit punitus sicut z ppl's. nõ tñ pena manifesta in signũ q plati non debent manifeste puniri sed occulte ppter scandalũ vitandũ Pena aũt dicit fuisse in ipo z in filijs eius q2 in sacrificio vitule ruffe ẽmundi efficiebant sicut ptz Numeri. xix. ca. ¶ Ad sextũ dicendũ q apl's loquit illo mõ loquẽdi. q2 aliquis modus iusticie fuit in cõuersiõe iudeoz qui nõ fuit in cõuersiõe gentiũ scz impletõ p missionũ factaz patrib9 p pphetas fuit tñ vtrobiqz cõdecẽtia diuine bonitatz qua vocarent ad premium et sic est iusticia Jtẽ insufficiẽtia meritoz fuit in vtrisqz. et sic misericordia ¶ Ad septimũ in p̃destinatione z reprobatõe vt cõnotant effectus ĩ creatura bene sunt iusticia z mia p munitur loquendo. non tamen stricte vt in positiõe dictum est ¶ Ad octauũ est dicendũ q hoc cedit in pfectum bonoz qztum ad bonũ spũale qõ est simpl'r bonũ hominis:

Lectio. liiij.

QOndẽnat aũt iustus mortuus. viuos impios et iuuẽtus celerius p summata longã vitã iniusti ¶ Postqz spũs sctus ẽ cusauit diuinã iusticiã in hoc q p mittit qz virtuosos z sctos mori celeriter ante maturã etatez. quosdam naturaliter ppter nature defectũ. quosdam violẽter p martiriũ eis illatum Hic p pat breuitatez vite iusto rum ad longitudinẽ reproboz. Circa hoc duo facit Primo oñdit q reprobi iudicantes ỗ vita iustorum decipiunt per ignorantiã Scõdo q post mortẽ puniũtur p penarũ tolerantiã Scõda ps ibi Et erunt post hec. ¶ Circa primũ duo facit. Primo oñdit q reprobi ex p paratõe iustoz iudicant ẽ punibiles Scõdo q ex psecutione iustoz execanꝫ et fiunt derisibiles Scõda ps ibi Videbunt. Circa primũ sic dicit Condemnat autẽ iustus mortuꝰ. quasi diceret euidẽter apparet malicia peccatoz di u viuentiũ ex comparatiõe ad iustos in iuuentute p̃fumatos Licet em̃ ad adquisitõem virtutũ moraliũ requirat multũ de tpe. nõ tamẽ ad deo pfecte seruiendũ. q2 per ẽtutes theologicas deus supplet qõ minus subest de virtutibus adquisitis Et ideo iuuentus celeri9 cõsummata id est iuuenis bonus in breui tpe consummatus id est pfectus cõdemnat hoc ẽ cõdemnabilẽ oñdit longam vitã iniusti. ex quo iuuenis mortuus fuit pfecte iustus et deo acceptus. patet q viri impij diu viuentes merito debent cõdemnari Hec est littera vicz q mali senes p demnanꝫ id est p demnabiles ostendunt. si p parent ad bonos iuuenes cito defunctos ¶ Notandũ est hic q in omni republica z p munitate quacunqz summa cura debet esse de iuuentute in bonis opibus instruenda sicut satis docemur Eccĩ. xxx. sub metaphora de equo indomito Equus em̃ indomit9 euadet durus ad filius remissus euadet preceps Et infra Nõ des illi potestatẽ in iuuentute et ne despicias cogitatus illius. curua ceruicẽ illi9 in iuuentute. z tonde latera eius dum infans est Vult dicere q sicut equus in iuuentute vadit z ita libẽter in ꝓcipiciũ sicut via rectã. ita iuuenis dimissus volũtari sue nũ quã portabit suauiter alios in quacũqz loco cietate Sed ita libenter ruet in vicia sicut equus indomitus in ꝓcipiciũ equus anim̃ num nisi ad talia fuerit assuefact9 in iuuen

re. ita nec adolescēs admittet aliquā obe/
dientiā nisi fuerit assuefactus in iuuentute
ideo dicit aresto. ij. Ethi. c. ij. Doctrina pla/
tonis fuit ista q̄ oportet duci aliqualiter cō
festim ex iuuenib⁹ qualiter z in quib⁹ gau
dere oportet z cōtristari. z ideo non solum
hoc imo oportet q̄ nutriāt legib⁹ coactiuis
q̄ iuuenib⁹ opa virtuosa non sunt fm se de
lectabilia: sicut dicit idē ph̄s. x. Ethi. ca. ix.
Et ideo sicut ibi ꝯcludit. necessariū est fie/
ri quasdam regulas p̄ iuuenibus quib⁹ cō
pellant ad mores. z cū sint pleni passionib⁹
voluptatū. non p̄nt addiscere delectari in
virtuosis nisi fm bonas leges informētur.
Quales aūt sint cōditōes iuuentutis suffi/
cienter narrat Aresto. ij. rethorice ita dicēs
Primo em̄ ꝯcupiscitiui sunt iuuenes z ci/
to cōcupita p̄sequentes scz venerea vehem̄
cupitis desistūt. sunt aūt acute voluptatis
nō magne sicut laborantium sitis et famis.
Sūt em̄ animosi z acute ire et faciliter irā
suam p̄sequunt Amāt em̄ honores z nō su
stinēt despici Faciliter aūt ab ira desistunt.
Amāt etiā honores z victorias. q̄m iuuen
tus excellentiā cōcupiscit: Minus aūt his
amāt pecunias. q̄m inexperti sunt quātum
ad indigentiā hoīm et maligni nō sunt nec
cautelosi. et faciliter credētes: q̄m adhuc in
multis decepti nō sunt z bone spei sunt: et
plurima sperāt q̄m in paucis repulsam pas
si sunt. qua ꝓpter multa sperāt. z q̄m futu/
ror⁹ est spes. p̄teritor⁹ vero memoria. iuueni
bus aūt pauca p̄terita sunt: plurima autē
futura. q̄m iaz quasi viuere incipiūt ꝓpter
hoc faciliter decipi p̄nt. q̄m faciliter sperāt
et erubescituri sunt. q̄m in virtutib⁹ pfecti
nō sunt Sed solum ipa ꝯgnoscūt que ipis
a legib⁹ ꝓponunt in quibus sepe deficiunt
et magnanimi sunt q̄m a nullo adhuc in vi
tā humiliati fuerūt. et dignificāt semetip/
sos. q̄m bone spei sunt. z magis eligunt ho
norabilia q̄ vtilia. virib⁹ aūt magis viuūt
q̄ ratiocinatōni. virtus aūt est vis honora/
bilis et ratōcinatio vtilis. z amatores ami/
cor⁹ sunt z magis coetaneor⁹ q̄ eor⁹ qui sūt
alterius etatis. Nō em̄ iudicāt aliquid ad
vtile. et ideo ꝺ amicis quibusdam nihil cu/
rant sed in cōuiuando delectant. z ꝓpter hꝫ
amicos amant coetaneos. et omia in magꝫ
id est excessiue op̄ank̄ puta valde amant. si
militer z odiūt. Causā aūt est q̄r omia scire
putant z asserunt. z ideo excessiue in omni
bus op̄ank̄ iniuste faciūt ꝓtumelias alīs
irrogādo z inde excellētes volūt apparere.
Et misericordes sunt. q̄m omnes sicut ipsi
sunt arbitrank̄ innocentes z iniuste pati In
super risus z ludorum amatores sunt Hec
aresto. Et quib⁹ dictis satis p̄tet q̄ iuue/
nes castigatōe indigent vehemēti. ꝓpter di
uersa desideria que cōtra ratōez natura ca/
lida causat dum durat temp⁹ iuuentutis.
vñ. ij: ad Thimo. ij Juuenilia desideria fu
ge. Propter q̄ꝺ qui curā aiar̄ habetis istō
subditis vr̄is inculcare debetis q̄ taz p̄res
carnales q̄z spūales instruant filios suos in
cultu x̄pi z in p̄ceptis diuinis ☞ a

¶ Notandū est aūt q̄ ad etatem iuuenilem
hoc est ad iuuenes. vos qui virtles ānos at/
tigistis quadrupl'r vos habere ꝺbetis Est
iuuētus moribus informāda Arti⁹ castigā
da Parcius sustentāda. micius iudicāda.
Primo igit̄ iuuentus moribus est informan
da Istō fecerūt antiqui gentiles tripliciter
Scripturis librorum. picturis gestorum: z figu
ris signor⁹ Nobiles em̄ antiqui exploraue/
runt qui meliores fuerunt p̄ceptores z illis suos
pueros tam lr̄is q̄z moribus imbuēdos dede
rūt Un̄ Troyanus Plutarcū Nero Se/
necā Alexāder Aresto. habuerūt mgr̄os z
ne a talibus mgr̄is aliq̄d dissolutōis vel lu/
brice leuitatis addiscerēt summe cauebant
Un̄ Boeci⁹ in ꝓlogo musice. sic salomō de
se dicit Sap̄. viij. Hāc amaui z exquisiui a
iuuētute mea Jtē docuerūt iuuenes pictu/
ris gestor⁹ Un̄ sicut narrat quidam exposi
tor sup̄ iuuenalem lib̄. p̄ Satira Nobiles
romani sic dispositionem actiones suas p̄ sin
gulos dies. q̄ summo mane omnes sil' pete
bāt vel adibāt archus triūphales in quib⁹
antecessores sui depingebank̄ cum armis z
cautelis quib⁹ dimicauerāt contra hostes
suos vt sic iuuenes illis visis attenderētur
ad virtutes p̄ ymaginatōem gestor⁹. deinde
templū Appollinis petebant qui erat de⁹
Postea iudices ad for̄ z senatores ad capi
toleū descēdebāt Judices vt causas tracta
rent Senatores vt de cōmuni vtilitate rei
publice deliberarēt et sic temp⁹ suum vsqz
ad horā nonam expenderūt. z ne iuuenes a

bonis occupatõibꝫ impedirent ꝑ totũ tps ante nonam horã ordinatũ erat q̃ meretrices ꝑ nullo censu pstibula sua egrederẽtur ante nonã. ne iuuenes a suis informatiõibꝫ et viri a cõsilio reipublice p delectatões libidinosas aliquaten⁹ turbarent Et hec est rõ ſm Hugonẽ q̃re meretrices nonarie apud romanos vocabant. q2 ad horã nonã licuit eis egredi de domibꝫ suis et non añ. ¶ Itẽ docebant iuuenes ad bonos mores figuris sign oꝝ Un̄ narrat Macrobi⁹ ꝑmo saturnaliũ q̃ apud romanos pueri nobiliũ quadam vtebant veste que dicit ꝑtexta et inde pueri nobiles vocabant ꝓtextati habebãt em̄ coram pectore suo bullam quandã aurea hñtem figuram cordis humani Bulla aũt fuit semirotũ de figure quasi medietas spe ad similitudinẽ bullarũ que fiunt in aq̃ Ꝓtexta erat de purpura que est rubei coloris vt pudore sue nobilitatis a vicijs se subtraherẽt. t cordis ymaginẽ ante pectus portabãt vt seinuicẽ inspicientes ita se fore homines cogitarent si cor de prestarent. hec Macrobi⁹ ¶ Sic ergo est iuuentus moribus informanda Eccs. xij. Memẽto creatoris tui in diebus iuuẽtutis tue. ¶ Scdo iuuentus est artius castigãda q2 puer. xiij Qui parcit virge odit filium suũ t Eccs: xxx. Curua ceruicẽ eius dũ iuuenis ẽ Aues pullos suos t ferefetus suos ſm ꝓ ditões nature sue castigant t domãt Istud. q2 hely sacerdos neglexit ꝑ filioꝝ inigitate damnatus est imo ꝓpter negligentiã filios castigandi Un̄ Beda q2 fera pietate superat⁹ ẽ hely. Ferire delinquẽtes filios noluit. apõ districtũ iudicem seipm cum filio crudeli damnatiõe pcussit Un̄ vex ẽ q̃ verbis eos aliqualiter corripuit sicut patz ꝑ. Regũ. ij. Non est bona inquit hec fama quã audio õ vobis sed hoc est nimis modicũ ad correctionẽ maloꝝ iuuenũ sicut patz. x. Ethic: Et narrat Boeci⁹. ꝑ. de disciplina scolariũ de sanguineo lucrecij filio ¶ Tercio iuuentus est parcius sustentãda vt in iuuenili etate assuescat sobrietati. ad Titũ. ij. Juuenes sil'iter hortare vt sobrij sint Un̄ narrat augustin⁹ de bona matrona. ix. cõfessionũ. ca. viij. q̃ curam habuit quarundã filiarꝝ nobiliũ eratq3 in eis cohercẽdis cum opus esset sancta seueritate vehemẽs atq3 in docendo sobria prudentia nam eas ꝓter illas horas quibus ad mẽsam parentũ moderatili time alebant etiam si exardescerẽt siti nec aquã bibere sinebat. ꝓcauens consuetudinẽ mala et addens verbũ sanũ Modo aquã bibe quia i potestate vinũ nõ habetis cũ ad maritos veneritis facte dñe aporecaꝝ aq̃ sordebit. sed mos potãdi ꝑmanebit ¶ Quarto iuuentus est magis iudicãda nõ est enim desperandũ si frequẽter peccẽt Un̄ signanter petiuit ps Delicta iuuentutis mee: ꝑpocras poit talẽ amphorismũ. Epilẽtice ẽbus ante iuuentutẽ nascunt immutatões habẽt quibuscũq3 vero dũ. xxv. annoꝝ fuerit plurimũ cõmoriunt vel cõmouent: sic igit ẽ formãda iuuentus moribꝫ. t sic fuit facilis mus ꝓdicator splendor eccie cui⁹ cras conuersionẽ celebrabim⁹ tam in moralibus ꝙ scialibꝫ instructus ad pedes gamaliel doctoris t ideo cõfidẽter dixit corã rege agrippa ꝑtatus Actu. xxvi. Et quidẽ vitã meã a iuuẽtute que ab initio fuit in gẽte mea in hierosolimis nouerũt omẽs iudei scientes me ab initio si velint testimoniũ perhibere qm̄ ſm certissimã sectã nostre religiõis vixi fariseꝰ Et breuiter iste cõsummat⁹ eloquii. expleuit tpa multa discurrendo. docendo. disputando. scribendo. vt cõfideter scriberet illud. ꝑ. ad Thimo. iij. Bonũ certamen certaui fidẽ seruaui de reliquo reposita est mihi corona iustitie. quã iam habere cupio In hystoria barlaam quã iohannes damascenus dicit cõpilasse refert q̃dem barlaam monachus solitarius primo fuit ꝓpostea magister cuiusdam filij regis qui iosaphat dicebat a quo idem puer quesiuit cui⁹ etatis esset sub his verbis Dic mihi inquit pater quot annoꝝ es. t vbi cõuersaris q2 a te nunq̃ volo separari Et ille rñdit: annoꝝ sum. xlv. in desertis terre sẽnaar degens ad quem iosaphat. amplius mihi appares patrem q̃ lx. annoꝝ Et ille. si a natiuitate mea omẽs ãnos meos queris discere. bene elias sti. sed nullo mõ a me in mensurã vite ꝓpãi sunt tanq̃ quotid in vanitate mundi expãi sunt tũc em̄ in interiori homine moꝛtuus eram et annos mortis nunq̃ vite noiabo Simil fuit rñsio illius qui diu vixerat in seculo ei tantũ. xvij. in religione qui erat ẽ sua interroganti rñdit vixi. t iterũ querẽti quãtum

rñdit. dñ dixi vixi. q̃tñ viri tibi dixi. Et iõ narrat Valeri⁹ marcialis li. p. de quodaz anthonio sene q̃ putare potuit. xv. olym/piades. iste ita ꝑfrute viueratq̃ cogitare po/tuit de rota vita sua et etate sine dilicẽtia ꝓcedentis vicij. et iõ cõmendãs suã felicem etatẽ. dicit q̃ hoc est bñ viuere vicz sic viue/re q̃ ipe possit frui vita priori. Ampliat etatis spaciũ sibi vir beat⁹. Hoc ẽt viuere bis vita posse ꝓriore frui

Lectio. lv.

Videbũt enim finẽ sapientis et nõ intelligẽt q̃d cogitauerit de illo dñs et q̃re mu/nierit illũ dñs Videbũt eñ et ꝓtẽnẽt. illos aũt dñs irridẽbit Postq̃z spũsscũs declara/uit q̃ impij ex ꝓpatiõe iustoz euidẽter iudi/cant punibiles Hic oñdit q̃ ex ꝓsecutõe iu/storz excecant et fiunt derisibiles Excecauit eñ eos malicia eoz Sap. ij Et circa hꝝ duo facit Primo tangit eoz culpã Secõdo ꝓdit eorũ penam. ibi illos aũt Culpa est duplex vicz ignorãtia. et malicia. Ignorantia i nõ intelligendo. Malicia in cõtẽnendo. dicit ergo sic Videbũt scz mali et reprobi ꝓsecu/tores iustoz finẽ sapientis. i. martiris sm glosam interlineare. et nõ intelligẽt ꝓpter malicia excecantẽ ij. Corinth. iiij. Deꝰ hu/ius seculi excecauit mentes infideliũ. vt in eis nõ fulgeat illuminatio euãgelij. Deus huꝰ seculi. i. deus verꝰ qui nõ soluz bonos regit sed etiã malos ꝑ merito ꝑcipitat vel ꝑcipaꝝ sm Ambro. vel deus huꝰ seculi q̃ est ꝑceps huꝰ mũdi q̃ secularibꝫ ꝑncipat sm Aug. et ideo ex culpa eoz puenit q̃ non intelligũt Isa. vi. Audite audientes et no/lite intelligere visionẽ. videte et nolite cog/noscere Non igit intelligẽt quid cogitaue/rit de illo scz sapiẽte deꝰ. i. qualiter deꝰ pre/parauit sibi coronã ꝑ cinere. oleum ꝑ luctu pallũ laudis ꝑ spũ meroris Quid aũt dꝫ sup iustos qui aduersa sustinẽt cogitet. ipe dicit Hiere. xxix. Ego em scio cogitatões quas cogito sup vos dicit dñs. cogitatões pacis et nõ afflictõis. vt dem vobis finem et pacientiã Et quare munierit illũ dñs. sup/ple non intelligẽt reprobi. quare vicz dñs munierit martirẽ armis fidei sm glosã. Ex hoc apparet q̃ littera debet esse munierit et nõ minuerit. licet Rabanus sic exponit. Cõ/sequenter cum dicit. Videbunt em Assig/nata eoruz ignorãtia assignat eoꝝ malicĩã dicens Videbunt em mortẽ sanctoꝝ ĩ pre/senti et cõtemnent eos nescientes finẽ futu/re glie. sicut diues ꝓtempsit Lazaꝝ et tamẽ portabat ab angelis in sinum abrae Luce. xvi. et sic tangit eoꝝ culpa Cõsequenter ibi illos aũt. subdit eoꝝ pena. q̃ dñs illos irri/debit id est dignos irrisione monstrabit in die iudicij generalis ꝓuerb. p. Ego quoq̃z in interitu vro ridebo et subsãnabo cum vo bis qõ timebatis aduenerit. et ĩ ps. Qui ha/bitat in celis irridebit eos et dñs subsãna/bit eos Irrisio ꝓprie fit cũ cahinnatõe oris et buccaꝝ. sed subsãnatio fit cũ rugatõe na/si Et sic tantũ vult dicere q̃ deus oñdit re/probos omi irrisione dignos. Et hec ẽ sñia littere Videbũt em finẽ sapiẽtis ℣ Sapiens em sicut dicit Jsi. x. ethi. denoia/tus est a sapore. quia sicut gustus aptus est ad discernendum sapores ciborum. sic sapi/ens ad dinoscendum res et rerum causas: eo q̃ vnũq̃q̃z dinoscat atq̃z sensum verita/tis discernat Cui cõtrarius est insipiens eo q̃ sit sine sapore nec alicuius discretionis si/ne sensus Cũ em nullus sit sapiens a natu/ra. sicut dicit Aresto. vi. ethi. ca. viij. Cir/ca sapientiam quattuor sunt attendenda. videlicet quis sit modus supietiam adqui/rendi. qõ signum sapientiam cognoscendi. qõ opus sapientiam exercendi. quis fruct⁹ sapientiam possidendi. Primo igitur õ mo/do adquirendi sapientiam Sciendũ q̃ ipa non adquiritur sine amore. sine labore sine humilitate. sine stabilitate De primo aug⁹ de moribus ecclesie et monachoꝝ libro. p. ca. xxix. Sapientia si non totis viribus cõ/cupiscatur inueniri non potest. amore que/ritur amore reuelatur amore in ea perma/netur Sap. viij. Hãc amaui et exq̃siui a iu/uentute mea. Vñ metrice dꝫ Disce libens et eris sapiens et honore frueris. Qõ fieri q̃s disce libens et eris Primo igit queri/tur amore Secũdo labore Vñ narrat hu/go didasco. li. ij. pte. ij. q̃ apud veteres lec/ticã phie quattuor ꝓsone supportabãt due in specie iuuenũ precedentes. et due ĩ specie puellarum sequẽtes Juuenes dicebantur

Lectio

amor ⁊ labor ¶ Puelle cura ⁊ vigilia · In labore est vt agas. in amore vt proficias. in cura vt puideas. in vigilia vt attendas. vnō narrat Hiero. in suo policrato li. iij: q gentiles veteres sapiam q̄si oīm deor̄ p̄ncipez coluerūt: et eius ymaginē p̄foribꝰ oīm templor̄ depinxerunt. ⁊ iuxta ymaginē eiꝰ ista verba scripserunt Visus me genuit. memoria me peperit: sophiā me vocāt greci. vos sapiaz. ego odi stultos hoiesz ignauia opa et friuolas snīas Et hoc est qō dr puer. ij. Si sapiam inuocaueris ⁊ inclinaueris cor tuū prudētie. si q̄sieris eā tanq̄z pecuniā ⁊ si cut thesauros effoderis illā. tūc intelliges timorē dñi ⁊ sciaz dei inuenies. qz dñs dat sapiam ⁊ ex ore eius prudentia Sapientia in scriptura figurat̄ p auz qō inter metalla p̄fundius generat̄ in terra et cuz maiori labore effodit̄ ¶ Tercio ad adquirendā sapientiā requirit̄ humilitas. Vñ Augꝰ: li. iij. de natura ⁊ origine anīe ad vincentiū in p̄ncipio Quantū apparet ex donis ingenij que tibi largitus est deꝰ. p̄fecto sapiēs eris site nō esse crediderīs. atqz vt sis ab illo q̄ facit sapientes pie supplicīter instāterqz poposceris ⁊ malueris errore ñ decipi. q̄z errantiū laudibus honorari. Video cū quidā antiquus de modo dicendi interrogaretur rñdit sicut recitat Hugo in suo didasco. vbi prius Mens humilis studiū querēdi vita quieta Scrutinīū tacitū pauptas: terza alīena. hec referare solent multis obscura legēdo De studio vero ⁊ humili voluntate discendi quā habuit plato scribit Hieroni: ad paulinū p̄esbz̄m sub his verbis. Si plato egiptū ⁊ architā tarentinū eandēqz ozā italie q̄ quōdā magna grecia dicebat laboriosissime pagrauit. vt qui athenis mgr̄ erat ⁊ potens. cuiusqz doctrinas academie gymnasia p̄sonabant. fieret pegrinus atqz discipul⁹. mallēs aliena verecūde discere q̄z sua impudēter ingerere puer. xi. Ubi est humilitas ibi est sapia ¶ Quarto requirit̄ stabilitas ⁊ p̄seuerātia in addiscēdo vñ antiquos p̄hos vsqz ad mortē legimꝰ studuisse Vñ Valeriꝰ. li. viij. Carneades laboriosus ac diuturnus sapie miles fuit. siquidem expletis: xc. annis idem illi viuēdi philosophandiqz finis fuit Socrates · xciij. annū agēs nobilissimū librū scripsit Chrisippus. lxxx: āno exactissime subtilitatis volumē scripsit. Symonides. lxxx. āno carmīa cōscripsit. de stabilitate studij archimedis quem nos modo archimedē dicim⁹. sicut credo· idem narrat Valerius Archimedis quoqz fructuosam fuisse industriā dicerē. nisi ea debilissi dedisset vitaz ⁊ abstulisset Captis em̄ Syracusis marcellus. machinatōibꝰ eius diu ac multū. victoriā suam inhabitaz sensērat. eximia tñ homis prudētia delectatꝰ vrcaspiti illiꝰ p̄cere ḳ edixit. penetrāglie in archimede reseruato q̄ztum in oppressis siracusis reponens ac dū is oculis aīoqz in terrā defixis formas describeret. militi q̄ predā dīripiebat gratia domū irruperat. extracteqz super caput eius gladio quis nā esset interrogabat. ppter nimiā cupiditatē inuestigādi vbat. ppter nimiā cupiditatē inuestigādi vbi qō querebat. nomē suū indicare nō potuit. sed p̄tracto manibꝰ pulvere. noli inq̄t obsecro istū circulū deturpare· ac p̄ inde q̄sinegligens impij lictoris. obtruncatus sanguine suo lineamenta artis sue cōfudit. quo accidit vt ppter studiū modo donaret vita. mō spoliaret Eccī. vi. Fili a iuuentute tua accipe doctrinā ⁊ vsqz ad canos inuenies sapientiā Sic ḡ patz q̄s sit modꝰ sapientiam adq̄rendi Scdo videndū ē de signo sapiētiā cognoscēdi ☞ B ¶ Ubi notandū q̄ apud stoycos signū sapie fuit pacia. Vñ Seneca ad serenum in lib. qui sic intitulatur. q̄ in sapientem non cadit iniuria. sic dicit Epicurus ait iniurias intolerabiles esse sapiēti. nos aūt iniurias nō eē nec hoc natura repugnare. nō negam⁹ rē incomodā esse verberari et impelli ⁊ aliq̄ mēbro carere. sz oīa negam⁹ iniurias eē Nō sensū illis doloribꝰ subtrahim⁹. sz nomē iniurie q̄ nō pōrecipi salua veritate Vñ sm eundē ibidem ista cōsequētia nō valet: aliq̄s hō facit mihi iniuriā ergo ego accipio iniuriā Ponit em̄ exemplares instantias Esto q̄ aliq̄s rēquā e villa mea surripuit. ī domo mea ponat. ille furtū fecit ego nihil p̄didi Si q̄s cū vxore sua tanq̄z aliena cōcubat. adulter erit. q̄ uis illa adultera non sit. Aliq̄s mihi dedit venenū sz vim suā mixtū cibo p̄didit. scelerī se obligauit. ⁊ si ñ nocuit. Nō min⁹ latro est cuiꝰ telū oppositā veste eclusū ēoia scelera ante effectū opis q̄ñ culpe satz est p̄tra fūt. Eodē mō licet aliq̄s inferat iniuriam.

sapiens eā non recipit. Multa em̄ sūt q̄ iniuriā submonere pñt. ¶ Scdo q̄ in sapiente nō cadit contumelia sic psuadet. Multa em̄ que videnť cōtumelie nō sunt. sed fiunt vicia interptantis. si aliq̄s dicat sibi contumeliā fieri ab aliquo qui sibi non assurgit. Ponit ḡ tale exemplū. pueri aliq̄n feriunt parentes. expuūt in matrē ꝛ lacerāt. ꝛ tamē nullus dicit eos cōtumeliā intulisse. ꝛ subdit. Quē animū nos aduersus pueros habebimus hunc sapiēs aduersus oēs. quib⁹ etiā post iuuentā canos q̄z puerilitas est. Et addit. q̄ inter eos ꝛ pueros nō ē dīa nisi q̄ in maioribꝫ erāt voluptatē securi nulla ratione regulati. Si querak ab eo. quare si sapiens nō accepit iniuriā nec cōtumeliā punit qui talia sibi vel alīs inferunt. Rñdet nō se vlciscitur sed illos emēdat nec tamē irascit. Quis medicus frenetico irascitur. Quis febricitantis a frigida aqua phibiti maledicta in malā ptem accipit. Hūc affectū aduersus omēs habz sapiēs. quē aduersus suos egros medicus. scit sapiēs omnes hos qui togati purpuratiq̄z incedūt. Valē aliter vident q̄ egros ꝛ intēperatos. nō respicit quid homies turpe iudicent aut miserū do iter intendūt. ita hic aduersus opiones omniū vadit. hec ille. Signū ergo sapiētie fm stoycos est non pati iniurias. vñ Boeti⁹. ij. de conso. prosa. vij. narzat de quodaz qui falsa assumpsit sibi nomen philosophi. ad istum casu accessit quidā et dixit se velle experiri an vere esset filosoph⁹ si illatas iniurias leuiter patienterq̄z sustineret. Ille ergo paulisper patientiā assumpsit. accepitaq̄z cōtumelia velut insultans. iam tandē inquit intelligis me esse philosophū. Cui ille nimiū mordaciter. intellexeram inquit si tacuisses quasi diceret. Si tacuisses. putasses te philosophū. Nunc autē quia de tua patientia queris vanā gloziam. scio q̄z philosophus non es. Et inde accipit hoc vulgare puerbiū. Si tacuisses. philosus fuisses. Ecci. xx. Nō sapiēs tacebit vsq̄z ad tps. lasciuus aūt ꝛ imprudēs nō seruabit tps. ¶ Tercō videndū ē q̄d sit opus sapiam exercendi. vbi notandū q̄ pcipue tres sunt actus sapiētie. informare. reprobare. ꝛ ordinare. Informare mōres. reprobare errōnēs. ꝛ ordinare inferiores. Et iō dicit Aresto. p. Elencoꝝ. Est aūt vt ad vnū sit dicere opus sciētis nō mētiri. de quibus nouit. ꝛ mentientē posse manifestare. Primū ptinet ad informationem scōm ad reprobatōnem. Dicit etiā phs. p. metha. q̄ inter ea q̄ homies de sapiēte cōcipiunt. cōiter est vnū q̄d ad eū ptinet ordinare. Et iō in aureo seculo soli sapiētes gubernabāt. sicut dicit Seneca in epla. xcij. ꝛ Piero. in suo policrato li. iiij. Romanos pncipes aut duces dū eoꝝ respublica viguit. nō meminit illitteratos extitisse. Et nescio qūo cōtigit exquo in pncipibꝫ languit virtus lrarum. armate milicie infirmata ē manus ꝛ ipius pncipatus quasi pcisa est radix. ¶ Un quidā rex romanoꝝ scribēs eplam cuidam regi francoꝝ quatenꝰ filios suos i litteris erudiret. istud interseruit. Rex inquit illitteratus quasi asinus coronat⁹. hinc est q̄ karol⁹ trāstulit studiū de Roma in parisius. De quo dz q̄ oēs artes liberales habuit in suo palatio miro mō depictas. Et de dauid dz q̄ habuit sapiam sicut angelus dei. Nulla em̄ cōitas sine sapiētibꝫ regi potest. Sap̄. vi. Multitudo sapientū sanitas ē orbis terrarū. In cui⁹ signū narzat Isid. li. p. Ethi. ca. xxvi. q̄ demostenes oratoꝛ ꝺ Philippū regē tali fabula vsus est. Cū Philippus athenienses obsideret. postulauit vt sibi decem oratores darentur ꝛ tali pacto discederet. Rñdit demostenes lupos aliquādo pastoribꝫ quoꝝ diligentiā decipere volebant suasisse vt in amicicia cōuenirēt. ea cōditiōe vt canes in quib⁹ erat cā turgiorum iure illis traderēt. ānuerūt pastores in spē securitatis. dederūt canes quos omniū suaꝝ vigilantissimos custodes habebāt. Lupi ḡ omi formidine adepta. omē q̄d in gregib⁹ illis erat. nō p sacietate sed p libidine lacerarūt. Et isto mō suasit athenienſib⁹ Philippū regem. pncipes ppli postulare q̄ facilius posset opprimere spoliatā custodibus vrbem. Quarto videndū quis ēfruct⁹ sapientiā possidēdi. de hoc satis dz Eccs. vi. Quid habet amplⁱ sapiens a stulto. ꝛ quid pauper nisi pergat illuc vbi est vita. Et Sapientie. vi. Cōcupiscentia sapiētie deducet ad regnum perpetuum.

Lectio. lvi

Lectio

Eterunt post hec decidentes sine honore et in cõtumelia inter mortuos in p/petuũ Qm̃ dirũpet illos inflatos sine voce et cõmouebit illos a fundamẽtis ꝛ vsq; ad supm̃ũ desolabunt ꝛ erũt gemẽtes ꝛ memoria eoꝝ pibit. ¶ Postq; spũsctus declara/uit q; psecutores iustoꝝ decipiunt in pñti p ignorantiã Hic declarat qliter pⁿ mortẽ puniunt p penaꝝ tolerantiã Tagit aũt septẽ penales ꝺditões dãnadoꝝ q̃ sunt iste Deficient cũ ꝺfusiõe Affligent cũ despectione Repellent sine rñsione Destituent autẽtica tione Punient sine ꝺsolatõe Cõterent sine cõdonatõe. ꝛ suppriment sine recordatione et ista iuste patient ꝓpter septẽ malicias q̃s tyrãni ꝛ mali homes psecutores sctoꝝ habuerũt i vita. Fuerũt em̃ ambitiosi ad honores. argumẽtosi cauillatores Cõtumeliosi pterritores. facinorosi supportatores. pnitiosi psecutores: voluptuosi leccatores Et obliuiosi ꝺtẽptores. et iõ mertio reddendo singula singulis iuste iudicabunt. Quia ei iustoꝝ psecutores fuerũt ambitiosi ad honores Jõ deficient in ꝺfusiõe. qz ꝺtumeliosi pterritores. iõ affligent cũ despectõe. qz fuerũt argumẽtosi cauillatores repellent sine rñsiõe. Quia facinorosi supportatores destituent autẽticatõe · qz pnitiosi psecutores punient sine ꝺsolatõe · qz fuerũt voluptuosi leccatores ꝺterẽt sine cõdonatõe Quia obliuiosi ꝺtẽptores suppriment sine recordatõe Iste ḡ septẽ penalitates innuũt in lectõe hodierna Prio igit qz fuerũt ãbitiosi ad honores. deficient cũ cõfusiõe Et q̃tum ad hoc dic̃ pmo sic. Et erũt pⁿ hec. i. vitam istã vl' pⁿ pctã ml'ta q̃ ꝓpetrauerũt ꝺcidẽtes sine honore. q. ꝺ. ñ solũ erũt cadẽtes sed p violentiã decidẽtes i pñ. Decidãt a cogitatiõibꝫ suis fm ml'. ipie. e. ex·e: q. ir. te domie Decidãt inq̃t a cogitatiõibꝫ suis ãbitiosis ꝛ supbis. q̃bꝫ honores ꝛ dignitates cupiebãt in pñti Decidãt cũ dyabolo capite ꝛ pncipe suo ad pfundũ inferni. videntibꝫ electꝫ oĩbus horribilẽ casũ Uñ Grego. xxiij. mo. ca. xx. Et videntibꝫ cũctꝫ pcipitabũr. eterno iudice terribl'r apparete. astantibꝫ angeloꝝ choris. assistente cuncto misterio celestiũ ptãtuũ. ac electis oĩbus ad spectaculũ deductis Dyabolꝰ crudelis ꝛ fortⁱ ĩmediũ captiuꝰ deducit. ꝛ cũ suo corpe. i. cũ reprobis oĩbus eternis gehẽne incẽdijs mancipat cũ ꝺr Discedite a me ꝛc. O qle erit ludꝰ spectaculũ. qm̃ hec ĩmanissima bestia electoꝝ oculis oñdet. q̃ hic belli tpe nimis eos terrere põt ac si videret Sed occlto ac miro dei cõsilio agit. vt ꝛ nũc p eiꝰ gr̃am a pugnantibꝫ nõ visa vincat. ꝛ tũc a lenis victoribꝫ iã captiua videat. hec Grego. Scdo qz fuerũt ꝺtumelioſi pterritores affligent cũ despectõe. ꝛ quantũ ad ꝫ dic̃ q erũt i cõtumelia. q̃si diceret. ñ solũ p malo ope imo etiã sermone: Nã q̃libet reprobꝰ afficiet alios ꝺtumelijs. maledictõibꝫ. imꝓperijs. Itẽ punient nõ i loco viuentiũ vbi cẽ portẽ spes auxilij ꝛ sz in loco mortis i inferno Terent punient nõ ad horã nec interpolati sed in ꝓpetuũ Uñ Grego· vi. moral. ca. vij. ponẽs illud Job. xx. Luet que fecit oia nec tñ cõsumet. nõ inq̃t morte ꝺsumit· qz si aliq̃ mereret vita morientis etiã pena finiret ꝫ vt sine fine cruciet. viuere in pena cõpellit. vt cuiꝰ vita mortua ꝫ fuit in culpa. illic mortuꝰ eiꝰ viuat in pena. Luet ḡ q̃ fecit oĩa nec tñ cõsumetur qz cruciatur ꝛ non extinguit. mortⁱ ꝛ viuit. deficit ꝛ subsistit. finitur sine fine et per ꝛ sine fine est Ex solo auditu sunt valde terribilia. quanto magis passione hec Grego. Consequẽter exĩstis patet q̃ illud est erroneum q; in quibusdam quaternis apocrifis inuenitur de reuelatõe facta cuidam ꝓsone q; anime damnatoꝝ ab hora nona sabbati vsq; ad horã nonã in dñica. vel aliter nescio quãdiu. refrigerium optinent· qđ nichil est. Si enim eorum pena non semper duraret. non esset perpetua Quid quid aĩm perpetuũ est. cõtinuum est et eternum: omnes tales narratõnes ꝓ fictionibus sunt habende ☞ a ¶ Tercio reprobi. qui fuerunt argumentosi ꝛ cauillatores repellentur sine responsione. Et quantũ ad hoc dicit Quoniam dirumpet illos inflatos id est qui parum ante fuerunt inflati verbis legibus ꝛ falsis allegationibus Dirumpet inquã. In illo qđ dirũpitur fit magna diuisio cõtinuatio ptiũ subito Et isto mõ fiet ꝓpositis discordantia factorum suorũ et malarum voluntatum ad inuicem. Et ideo dicitur q; deꝰ dirumpet illos sine voce cuiũ

cunqz excusatõis Et istud est notabile q̃ in iniustis legistis ⁊ falsis aduocatis ꝺ q̃bus frequenter visum est q̃ in morte tam in vo/ce q̃ in lingua puniant Un̄ ꝺr et exp̄tũ est q̃ isti mali aduocati ⁊ falsi placitatores in/sticiarij etiã iniusti iminẽte morte amittũt vocẽ linguã ⁊ sensum Lui⁹ rõe. qz nõ est iu/stũ q̃ aliquis idẽ vendat alteri ⁊ retineat si bi Isti aũt omes male ⁊ iniuste viuẽdo lin/guã vocẽ sensũ ⁊ facundiã alijs vendiderũt false allegãdo ⁊ iniuste iudicãdo ⁊ tra ⁊ sci/entiã maliciose obijciẽdo ⁊ cautelose sugge/rẽdo Et ideo iustũ ẽ q̃ qñ indigẽt voce. vo/ce priuent Isa. l. Uẽditi estis iniq̃tatib⁹ ve/stris De istis loquit Solin⁹ Sidoni⁹ in q̃ dã epl'a ita dicens Uidi inq̃t morbũ incu/rabilẽ ad quẽ curandũ nõ inueniebat medi/cus Sed nunq̃z inueni cãm adeo deperditã q̃n ad eã tuendam inuenirẽt aduocat⁹ Isti em̃ sunt valde reprobãdi ꝓpter q̃ttuor rõ/nes Primo deteriores vident eẽ q̃ vilissi/me meretrices. qz ille vendũt partes sui cor/poris magis abominabilẽ. Isti vero hone/stissimã sui corpis ptem sicut linguã et os Secũdo qz deberẽt esse sicut stelle firme mo/do motu firmamenti ꝺ id est motu veritatis. qz puer. xij. Labũ veritatis fir/mũ erit in ꝑpetuũ Sed certe ꝑ maiorẽ pre/omẽs inueniunt stelle erratice qz mouentur duplici motu. vicz ꝑ veritatẽ ꝓpter mune/ra. ⁊ q̃nqz cum veritate ducti ꝑ scia Et ideo de illis stellis ꝺr Job. xxv Stelle non sunt mũde in cõspectu ei⁹. Tercio dici põt q̃ lin/gua eor assimilat̃ lingue statere que statim ad minimũ põdus facit nutũ. et se inclinat ad ptem grauiorẽ. ita isti quocunq̃z sit de veritate ad illã ptem magis inclinant que fit in danda pecunia magis põderosa. de q̃ rũ quolibet ꝺr i ps Mẽdaces filij hominũ in stateris. Quarto ꝑ pari pñt illi cherubĩ qui tenet flameũ gladiũ atq̃z versatilẽ ad impediendũ reditum homis in paradisuz. Gen. iij. Reuera isti aduocati mali hñt fla/meũ gladiũ. qz lingua eorum gladius acu/tus. et est valde versatilis ⁊ qz de facili ver/ti põt ⁊ tra veritatẽ ⁊ ꝑ veritate Cherubĩ interp̃tat̃ plenitudo scie Et isti dicunt̃ sapi/entissimi apud vulgos Sed ad quid deser/uiunt Reuera vt cõiter ad custodiendũ viã ligni vite ne aliquis accedat ad lignũ vite. id est ad xp̃m Isti sunt q̃ falsa ꝓcurãt diuor/tia. illegitima ꝓiungũt mr̃imonia Eccles/as veris p̃latis expoliant et simoniacos co/pulant. inocẽtes excõicant ⁊ etiã verbis fal/sis cũ de iure nõ possint. rebelles cõciliant xp̃m ⁊ eccl̃iam ꝑsequentes Et ideo veriſil̃r narrat̃ q̃ quidã vidit in spũ Neronẽ apud inferos balneantẽ. Ministri vero vndiq̃z circa eũ aurũ bulliens infundebãt Dum ei vidisset vnam cohortem aduocatoz ꝓpe/accedentem. clamauit. inquit O venale ho/minũ genus O aduocati amici mei accedi/te vt in hoc vase balneamini mecum. Ad/huc em̃ supest locus in eo quẽ ꝑ vobis ser/uaui Audiui de quodam causidico de reg/no frãcie Hic per iura ⁊ actus iuridicos de/ paupere clerico factus fuit mirabiliter di/ues Tandem infirmatus fuit ad mortem amici eius ex omni parte astiterunt ⁊ roga/uerunt eũ vt cõderet testamentũ Ille gra/uissime infirmatus cepit cogitare quo tot diuitias ꝑ suã eloquentiã ⁊ lingue piciã cõ/gregasset Et recollecto toto spũ quẽ habuit clamauit in gallico. langue langue langue Idem. ij. ⁊. iij. recitauit Et cum admirarẽ/tur qui astabãt quid vellet signare. subiun/xit iterũ in gallico langue tot gayngua et langue tot aura. Cõtigit aũt eo tempore fra/tres predicatores de nouo venisse ad illaz villam ⁊ aream habebãt. sed nullam domũ edificatã. Mandauit ergo pro quibusdaz de illis fratrib⁹. Et cum venissent corã fa/milia ⁊ amicis dicit eis. Ego inquit peri/cia lingue lucratus suz ista bona tempalia aurum argentum et alia ꝓciosa Uos aũt linguis vestris lucramĩ spũalia ⁊ sempiter/na Et ideo vobiscum mercimonia contra/ham vt percipiatis de fructu lingue mee vt ego viceuersa aliquid habere possim ꝺ fru/ctu lingue vestre Et ideo dixi amicis meis priusquã veniretis quot langue tot gayn/gua, et quot langue tot amica, ⁊ totũ the/saurum fratrib⁹ dedit ⁊ mortuo⁹ ẽ ¶ Quar/to reprobi. quia fuerunt facinorosi suppor/tatores destituentur autenticatione. ⁊ q̃/tum ad hoc dicit q̃ cõmouebit illos a fũda/mentis. Et istud est specialiter contra ma/los mistros cõsiliarios ⁊ baliuos isti oẽs fũ/gunt autoritate q̃ dã dñoz sic causarij Ju/sticiarij ⁊ alij ec̃ officiales multi loquuntur

Lectio

semp in persona principis Et idē siue sit iustum siue iniustū auctoritatē habet. qz fundamentū totius negocij fingit esse principis Et ideo modo quos volunt supportāt et excusant. z quos volūt cōdemnant z semper habent p se regiā potestatē z auctoritatē Sed certe in die iudicij destituent ista autenticatōe. qz quilibet habebit respondere p seipo Et iō bene dz Et cōmouebit illos a fundamentis. Et p oppositū de viro iusto dicit Nō cōmouebit in eternū. qui habitat in hierusalē. qz fundamenta eius in montibus sanctis Quidqd em iusti siue ad ptē siue iudicialr allegāt ex ppōsito. totū emanare dz de mōtibz sanctis. i. de doctrina scrōz ¶ Quinto reprobi qz fuerūt pernicios pse cutores. ideo punient sine cōsolatione. Et quātū ad hoc dicit q vsqz ad supremū desolabunt pro tanto. quia licet punient citra cōdignū. tamē nihil dimittet impunitum. Greg. iij. dyalogo. Sicut multi i hoc mūdo sub vno sole dsistunt. nec tm equalr eius dē solis ardorē sentiunt. qz alius plꝰ estuat alicui mīnꝰ. ita illic in vno igne nō vnus ē modus incendij qz qđ hic diuersitas corpoz hz illic agit diuersitas pcōz vt ignē nō dissimilē habeant. z tm eosdem singulos dissimiliter exurat. hec Grego. ¶ Sexto qz reprobi fuerunt voluptuosi leccatores. iō cōterent sine cōdonatione: Et quantū ad hoc dicit q erunt gemētes Est antiqua narratio de iuuēcla q̄dam in francia. que cum p annū vixisset cum amasio suo lubrice z tanda impgnata fuisset z derelicta cepit flere et gemere z incōsolabilr cōtristari a qua cū quidam quesiuisset. quid tm ploraret Respondit deplōro gaudiū inquit anni pteriti: Isto modo satis iustum est q illi qui sine penitētia in pīti dant se voluptatibus carnis sue gement in futuro. Et si causa ab eis querat Respōsio bona est q gemunt et plorant gaudiū anni pteriti Mau. ij. Minabātur gementes vt colūbe Colūbe sunt aues multū lubrice z naturalr habent gemitū p cantu In signū q omēs qui se libidini mancipant gemunt vel gemēt Sap. xi. Duplex em illos acceperat tediū. gemitꝰ cū memoria pteritoz: Septimo reprobi qz fuerunt obliuiosi cōtēptores. ideo reprimēt merito sine recordatōe. Et quantū ad hoc dicit q memoria eoz pibit. Et p oppositū dicit de iusto ps. In memoria eterna erit iustus Modus erat apud romanos q noia senatorū z iudicū in tabulis ereis scribebant. Et ideo vocabantur patres cōscripti. Quādo aūt ꝯtingebat q aliquis delebat: fuit p maximo scelere z ꝯfusione ꝑpetua Isto modo multi scribuntur fm pīsentē iusticiā i ecclesia militante Quidam sunt epi. quidā religiosi et solennes clerici. Quidam rectores et curati. quibus fit verecūdia si in die iudicij in libro vite nō inueniantur. et fiant de numero illoz de quibus dicit psal: Periit memoria eoz cum sonitu Et iterū deleant de libro viuentiū et cum iustis non scribentur Et p cōtrariū de sanctis dicit Apocalij. Qui vicerit vestiet vestibz albis z non delebo nomē eius de libro vite

Lectio. lvij.

Veniēt in cogitatione peccatoz suoz timidi. traducent illos ex aduerso iniq tates ipoz ¶ Postq̄ spūs sanctꝰ retigit in te penā tirānis infligendā in ꝑpetuū in inferno. nec illa pena eis infligēt nisi in iudicio manifesto. qđ patere poterit tori mundo Ideo iā tacta eoz pena eternali. hic declarat aliquantulū de pcessu obseruando in iudicio gnali. z hz fac alternādo. mō iusti mō de iustis Et circa hz duo facit Nā primo declarat formā fm quā appebūt iniusti. Secūdo formā fm quā cōparebunt iusti. ca. v. Iūc stabūt iusti ☞ A ¶ Circa primū tria pdicit spūssctūs in lectōne hodierna iniustis futura i iudicio generali: qz ibi psentabūt psonalr sine pcuratore. cōsternabunt integralr sine cōsolatore. accusabunt crimialr sine defensore. z ista tria valde sūt grauia q̄n nec hō pōt hre pcuratorē nec cōsolatorē nec defensorē Primo ergo pntabūt psonaliter sine pcuratore qz sic dz. ij. Coram. v. Oēs nos manifestari oportet an tribunal xpi vt referat vnusquisqz ꝑput gessit. z quātū ad hoc dicē Veniēt inqt i cogitatōe scz timidi. Joel. iij. Venite oēs gētes de circuitu z cōgregamini ibi occūbere faciet dns robustos tuos: cōsurgāt z ascendāt gentes in vallē Josephat qz ibi sedebo vt iudicē oēs gētes in circuitu Veniēt g psonalr sine di-

latione qñ vocabunt & citabunt p emptorie illa terribili voce de qua dic apls. p Thes. iij: Qm ipe dns in iussu & i voce archange li & in tuba dei descendet de celo & mortui q in xpo sunt resurgēt pmi. in iussu id ē in imperatoris ptāte. Nō em tūc veniet in hūilitate sicut venit in carnē in pmo aduentu. non eqtabit asinā nec baiulabit sibi crucē. sicut legit fecisse Joh. xix. Sed tūc videbūt filiū hoīs venientē in nubib9 celi cū ptāte magna & maiestate. sic dr Lu. xxi. Et ideo dicit apls qipe dns veniet i iussu & in voce archangeli id ē in voce facta p semetipm qui est pnceps angelor Est em angel9 magni consilij dei & qui audierit viuēt. vel i voce archāgeli ad lrām. i. in voce facta misterio alicui mortui venite ad iudiciū. De hac terribili voce loquens Piero. sup Math. dicit sic. Quotiēs dicēs illū considero totis viribus & tremisco. Sine em comedo sive bibo sive aliqd aliud facio. semp videt mihi tuba ista terribilis sonare in auribus meis: Surgite mortui venite ad iudicium Veniet ergo dns in iussu & in voce archāgeli & in tuba dei Ea vox vocari pōt tuba. ppter similitudinē ad vsum tube que fuit in veteri testamēto Tuba em vocabant ad concilium. cōmouebātur surgentes & gregabūt ad cōciliū iudicij. ad pugnā plij quo orbis terrarum pugnabit & tra tube voce Christ. sup illd Mat. xxiij. Virtutes celor mouebunt dicit sic. Vere vox magna vox tube terribilis cui omia obediunt elemēta. que petras scidit. inferos aperit. portas ereas frangit. vincula mortuorū dirūpit. & de profundis abyssi animas liberans corpib9 assignat Hec oia citi9 cōsummat in o pe & sagitta trāsit in aere dicente apl̄o In momēto in ictu oculi. p. Cor. xv. Erunt ergo isti tyranni & psecutores iniusti terribiliter a mortuis excitati: euocati & personaliter iudici pītati. Terribile em ē qñ hō subito excitat a somno p fragorē et stre pitū tonitrui Est aūt verisile q illa vox erit sic vox tonitrui magni quo terrā tremere & celū cōcuti & vniuersa de suis locis videbūtur cōmoueri Tunc reges & regine. plati et cubine: milites et clerici. mercatores & monachi. nudi & confusibiles si mali fuerint apparebūt vñ Piero. i epla ad Elyodor monachū Judicaturo dño lugubre mūd9 immugiet. trib9 ad tribū pectora feriēt. potētissimi quondam magni reges nudo latere palpitabūt. ibi adducet Plato cū suis stultissimis discipulis. tūc Aresto. argumēta nō p derunt qñ veniet ille filius paupcule questuarie iudicaturus fines orbis terrar Sopho. p. Vox diei dñi amara tribulabitur ibi fortis. dies ire dies illa dies tribulationis & angustie. dies calamitatis & miserie. dies tenebrar & caligīnis. dies nebule et turbinis dies tube & clangoris Secūdo impij in iudicō consternabunt integral̄r sine consolatore Et q̄ctū ad hoc subdit in lra q nō solū venient. sed venient in cogitatōe peccatoruz suor timidi. a' Et notāda est differētia inter bonos & malos. q boni timēt de pcīs suis & timēt deū ante iudiciū. in psal. Cōfige timore tuo carnes meas. a iudicijs em tuis timui Eccl. v. De ppciatu pctōrū noli esse sine metu. & ideo timenti deū bene erit in extremis & in die defunctōis sue bñdicet Eccl. p. Sed p oppositū reprobi in p̄senti nō timēt pcā sua nec etiā deū. sed i iudicio timebūt qñ timor erit ad penā nō ad emendā Jn quor psona dic ps. Timor et tremor venerūt sup me & contexerūt me tenebre Vñ Brego. xiij. moza: Vltari nanq terror iudicis non nisi ante iudiciū pōt. mō nō cernit sed pcibus placat Cū vero in illo tremebūdo examīe sederit et videri potest et placari nō pōt. q facta prauor q diu sustinuit tacit9. simul oīa reddet irat9 Undē necesse est nūc timere iudicē cū nōdū iudiciū exercet cum diu sustinet cū adhuc mala tolerat q videt. ne cū manū i retributōez vltionis excusserit tāto in iudicio districtius feriat q̄cto añ iudiciū diuti9 nunc expectat Tercio impij in iudicio accusabunt criminaliter sine defensore. Et quantū ad hoc subdit in lra. Et traducēt illos ex aduerso iniquitates eor Traducere idē est q ad cōfusionē alicui9 id qđ fuit occultū ppalare. vñ Math. p. Joseph aūt cum esset iustus et nollet eam traducere &c. vult ergo dicere q ipamet peccata sua ppalabūt actores eorū quasi essent aduocati accusātes et stā

Lectio

tes ex aduerso cõtra reũ. in ps̃. Peccatum meũ ꝫ me ẽ semp Qñ aliquis deprehendit de furto ipm furtũ cõdemnat eũ Dicit ꝙ si mia fugiẽs venatorẽ qñ habet fetus. illũ filium quẽ magis diligit apprehendit i brachia ꝛ fugit ꝛ aliũ dimittit Ille vero dimissus insilit sup matrẽ sedens in collo suo velit nolit. venatore fortiter insequẽte. simia deniqz fatigat. fatigata fetum magis dilectũ pijcit. Alius vero de quo non curauit velit nolit insistit donec tam mater qz proles capiat Isto modo pctõr peccatũ ꝛ delectacõem tanquã duos filios habet. delectationẽ diligit. peccatũ nõ diligit Mors venat qr quotidie peccatorẽ insequit. Peccator ergo sperãs se cum delectatione euadere. illã tanquã carissimũ filiũ inter brachia sua id est inter intellectũ et affectũ portat. Sed imperceptibiliter peccatũ a tergo se collocat ꝛ matrẽ non dimittit donec mors vel dyabolus vtrũqz attingat Nota de nido i estate abscondito tpe estiuali in dẽsitate foliorũ Dubitatio lr̃alis circa predicta sit ista Vtr vox tubalis pcedens iudiciũ erit aliquo mõ cã resurrectionis corporũ. Nõ non. Damascenus. Credo resurrectionem futurã diuina voluntate virtute et nutu. ꝙ cum ista sufficiãt nullo modo erit vox tube causa Preterea frustra fit vox ad illud qõ audire non potest. sed mortui non habent auditum. ergo frustra emitteꝝ vox ad eos. Preterea si talis vox esset causa resurrectõnis. resurrectio foret naturalis. Licet ẽm vox illa causaret ꝙ virtutẽ a deo datã. sicut dicit glo. sup illõ ps̃. Et dabit voci sue vocem virtutis. tamẽ habita tali virtute effectus sequeretur. sicut in ceco illuminato restitutio visus est facta per miraculum. sed visio sequens naturalis est Preterea resurrectio corporum fieri non potest a virtute finita Sed vox illa quantũcunqz magna. infinitam virtutem habere non potest ergo ꝛc̃. Preterea glosa ad Roma. viij. dicit ꝙ resurrectio christi est causa nostre resurrectionis. hec ẽ inquit causa quare christꝰ suscitabit alios. quia suscitatus est Ad oppositum est magister senten. iiij. dis. xliij. ca. ij. vbi dicit ꝙ causa resurrectionis mortuorum erit vox tube que in aduentu iudicis audietur ab omnibus. et cuius virtute excitabuntur mortui. ꝛ de monumentis resurgent Iterũ glosa super illud ps̃. Dabit voci sue vocem virtutis. id est efficaciã resuscitandi omnes mortuos. Ad quẽ dicendũ ꝙ causa dr duplic̃iter. vicz principalis et instrumentalis Causa principalis resurrectionis erit virtus diuina assistens illi voci illo modo quo virtus diuina assistit verbis sacramentalibꝫ i ecclesia militante Causa instrumentalis erit vox illa. sicut verbũ platum est causa instrumentalis aliquo modo trãssubstãtiatõnis panis in corpus xpi Qualis aũt erit vox illa diuersimode dicit Dicũt quidã ꝙ ipa euidens presentatio filij dei in mundo dicit vox propter illud verbuz Greg. qui dicit Tuba sonare nihil aliud est qz mundo iudicẽ filiũ dei demonstrare Sed videt melius dicendum ꝙ vox tube erit sonus quidã sensibilis ꝛ imperius vocale xpi quo precipiet mortuis resurgere iuxta illud Joh. v. Mortui audient vocem filij dei et qui audierint viuent Et paulo post. Omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei. Et dicit hic vnus doctor ꝙ videtur sibi ꝙ illa tria que enumerat apls. p. Thessa. iij: In iussu erit in voce archangeli et tuba dei distinguunt per modum istũ Erunt quasi tria precepta christi Primo enim in suo descẽsu xpc iubebit pueres siue partes quascunqz corporis mortuorũ recolligi per ministeriũ angelorũ. et hoc notatur cum dicit ꝙ descendat in iussu Secũdo pcipiet corpora reformari et ossibus animas reuniere Et ista duo fient per vnam virtutẽ Et istud preceptũ notat cũ dicit In tuba dei Tercio archangeli ꝙ fuerunt custodes puinciarũ in puincijs quas custodierunt clamabunt fortiter et sensibiliter sicut sono articulato sensibili ꝛ media te aliqua creatura sensibili formata ꝙ omnes corã iudice corporaliter cõpareant. diffiniti ꝛ irrcuocabilem sententiã audituri Et illa vox notat cũ dicit. In voce archangeli De ista voce tubali pphetizauit sibilla. hẽ recitat Aug⁹. xviij. de ciui. dei. c. xvij. Ex tuba tunc sonitum tristem dimittet ab alto Orbe gemens facinus hominis varios q labores Ad primum in oppositũ dicẽ ꝙ fiet virtute diuina principaliter media

voce instrumētali ꝑ modū ꝙ dictū est: Ad scdm dicendū ꝙ forme verboꝝ sacramenta ex hoc ꝙ ꝓferunt. et sic i ꝓposito. Ad terciū dicendū ꝙ ꝟbus nō est in voce subiectiue sz ex hoc ꝙ ꝓferunt. et sic i ꝓposito. Ad terciū dicendū ꝙ ꝟbus nō est in voce subiectiue sz dicit esse in voce qz voci assistit operando. Ad quartū ptz ꝙ fiet ꝑncipalr virtute infi nita. Ad quintū ꝙ resurrectio xp̄i est causa exemplaris nr̄e resurrectōis nō aūt efficiēs ꝓprie

Lectio. lviij:

Tunc stabunt iusti in magna cōstātia aduersus eos qui se angustiauerūt et qui abstulerūt labores eoꝝ ¶ Postq̄z spūssanctus declarauit formā cōfusibilēi qua necessario cōparebūt iniusti in iudicio generali. Hic cōsequenter ꝛ ordinate occasione tam malorꝝ ꝙ bonorꝝ aggredit enarrare ordinē eius in spēali. ¶ A In quolibet autē cōiudicio qrtuor ꝓsone requirunt ad mīm de quo iudicio iudex erit deus. reus pcōr actor testis ꝛ res. In isto autē iudicio iudex erit deus. reus pcōr actor testis iustus in quē pcōr delig̃t. Si agat de iusticia ꝑticulari. dicendū ꝙ ē deus ipe Si agat de iusticia generali. sicut mō dictū est in vltima lectōe q̄ iudicio generali pcā tenebūt locū accusatoris Sicut dictū fuit heri ꝙ traducent illos ex aduerso iniq̄tates eoꝝ ergo nūc nō restat describendum illud iudiciū nisi ꝙtum ad tres ꝓsonas. vi delicet. testes. reos. iudices. Et ꝟ hāc ꝓsanctus in capitulo isto toto. Ūn sic potest capitulū istud introduci. declarato quō se habebit accusatoꝝ. hic declarat quō se habebit testis iudex ꝛ reus Et fm hoc capitulum istud totū diuidit in tres ptes. Nā ꝑmo declarat ꝙ testis nō terrebitur ab aduersitate Scdo ꝙ reus cōfitebit sine falsitate Tercio ꝓs ibi Tunc stabunt iusti in ꝑpetuum viuent. ¶ Est igit intentio huius capituli ꝙtum ad reprobos declarare tria. vicz ꝙ accusabunt cū feruore laudabili. turbabunt timore miserabili. ꝛ confitebunt cū pudore inestimabili Primū ondit in hodierna lectōe Scdm ibi. turbabūt videntes Et terciū ibi. dicētes intra se ꝑniam primū. vicz testes non terrebunt aduersitate sed accusabūt malos feruore laudabil: dicit sic Tūc stabunt iusti in magna cōstantia ꝛc. In quo ꝓcessu quinqz circūstancie iudicialis testimonij iustis assignātur vicz tēpus cōparendi. gestus ꝓponendi. modꝰ ꝓsequēdi. forma resistendi: et causa cōtradicendi Tempꝰ cōparendi exprimit cū dicitur Tūc. Gestus ꝓponendi Stabūt: Modꝰ ꝓsequendi: in magna ꝟstantia: forma resistendi. aduersus eos qui se angustiauerunt Et cā ꝟdicēdi Et qui abstulerunt labores eoꝝ. dicit ergo Tunc vicz in die iudicij nō modo durante patiētia huiꝰ vite. sed tunc. qz Lu: xxi. Tūc videbūt filiū hoīs venientē in nube cū potēcia magna et maiestate. et in ꝑs. Tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo cōturbabit eos Et iō tūc stabunt qz ꝓius iacuerunt ꝙpediti ligati oppressi et ꝓstrati. ꝑ Mach. ca. iij. State nūc cōtra inimicos ꝛ expugnate eos Cult ei scriptura q̄ iusti stare debent ad quattuor actus scz ad videndū. ad docendū. ad testificandū ꝛ ad pugnandū Primo ad videndū Nā ille q̄ stat ad remotiꝰ pōt videre q̄z qui sedet Iere. vi. State sup vias ꝛ videte ꝛ interrogate de semitis antiquis que sit via bona ꝛ ābulate in ea. Scdo ad docendum Preco ꝓclamaturꝰ edictū regis ascendit i altū vt eminꝰ audiat Preco quicunqz est q̄ si pdicator ꝓclamaturus edicta regis. id ē ꝓcepta xp̄i Act. v. Stātes loquimini i templo omia verba vite huiꝰ. Et Neemi. viij. Stetit esdras sup gradū ligneū quē fecerat sibi ad loquendū. Tercio stare iubetur iustus ad testificandū Mat. ix: Stabitis añ reges ꝛ pīsides ꝓpter me Quarto ad pugnandū. ad Ephe. vi. Accipite armaturā dei vt possitis resistere in die malo in oībus ꝓfecte stare Stabūt ergo iusti i magna ꝟstantia q̄ in vita ista abiecti fuerūt in magna miseria. ꝑ. Mach. ij. Mathathias et filij eius cōstanter steterūt. vñ cōsonat qđ dā responsoriū O cōstātia martyꝝ ꝛc. Qđ responsoriū fecit qui dā rex frācie noie Roptus qui floruit circa ānos dñi. mcxcvi. hac occasione Cum esset vir litterature ꝛ subtilitate celebris ꝛ maꝝ ciuilitate vrbanꝰ. carmīa multa in latino sermone ad honorē dei cōposuit vicz ꝓsam Sancti spūs assit nob gra. Et rīsoriū de natiuitate dñi videlicz

Lectio

Judea ⁊ hierl'm ⁊ rñsoriũ ꝺ btõ petro Cor
nelij centurio Et de oĩbus sanctis Conce
de nobis Cui⁹ vxor vocabat Constantia. q̃
molestе tulit q̃ de ea nihil cõposuerat. qꝺ
posset ad eius laudẽ decãtari Ille ergo ad
placandũ ei⁹ impaciam ꝺ posuit ꝑdictũ re/
sponsoriũ de martiribꝫ O cõstãtia martiꝝ
qꝺ illa de se estimãs decantatũ placata est.
Stabũt ergo iusti i magna cõstãtia aduer/
sus eos q̃ se angustiauerũt iniurijs aut fla/
gellis ad Hebre. xi. Circũierũt in melotis
in pellibꝫ cap. egẽ. an. ac. quibꝫ dignus nõ
erat mund⁹ Et subdit cã Qui abstulerunt
labores eoꝝ. i. auferre voluerunt cogendo
eos derelinq̃re legẽ xp̃i☞ a ¶Dubita
tio circa materiã hui⁹ lectõis erit ista Utꝝ
i iudicõ gñali erit aliq̃ disceptatõ vocal' qꝺ
nõ. qz fm Aug. de ciui. ꝺei li. iiij. c. xxvi. De
us ꝺ scias reprobꝫ cõincet sine vlla fmo/
nis plixitate Sed si fieret accusatio singu
loꝝ. fieret magna sermonis plixitas. g̃ nul/
la erit ibi vocalis disceptatio neq̃ iudicis
neq̃ testiũ neq̃ reoꝝ Preterea Aug⁹. eoꝺ
li. ca. xv. loquẽs de libro vite ex cui⁹ scrip/
tura omẽs homines iudicabunt. sicut dicit
Apoc. xx. dicit q̃ hoc nõ ꝺz intelligi corpa/
liter qz hr̃ent magnitudinẽ ineffabilẽ ⁊ vix
in lõgissimo tpe posset legi. sed non minus
tps requirit ad narrandũ oratẽ⁹ q̃s ad le/
gendũ in libro si esset ibi scriptura. g̃ sicut li
ber vite debet intelligi spũaliter ꝑ quadaꝝ
virtute diuina p quaꝝ fiet vt vnicuiq̃ opa
sua tã bona q̃ mala in memoriã ꝼuocentur
atq̃ sil'oẽs ⁊ singuli iudicent. ita ꝺz iudiciũ
et q̃tum ad sniam et q̃tũ ad disceptatõem
intelligi mentaliter Preterea ad Roma. ij
Testimoniũ reddente illis ꝺscia eoꝝ et in/
ter se inuicẽ cogitationũ accusantiũ seu etiã
defendentiũ in die qñ iudicabit deus occl'/
ta hoim. g̃ accusatões ibi nõ erunt nisi men
tales. ⁊ eaꝺẽ rõe disceptatio ⁊ snia iudicis.
Ad oppositũ est Grego. xvi. moza. ca. xxi.
vbi loquẽs de reprobis dicit Illi verba iu/
dicis audient qui ei⁹ fiꝺẽ saltẽ verbotenus
tenuerũt Sed hoc de verbo interiori intel
ligi nõ põt g̃ de verbo vocali. Preterea sen
tẽtia debet ꝺ gruere statui illoꝝ cõtra quos
ferẽda ẽ. ergo sicut in iudicio pticulari ꝺ tra
ctas exuras ferr̃ snia spũalis Ita tũc cũ ferr̃
in homĩes corpaliter assistentes. debet esse
corpalis ¶Preterea Aug⁹. x. de ciui. ꝺei. c.
p. dicit q̃ p quot dies hoc iudiciũ tẽdat in/
certũ est: si fieret mẽraliter statꝰ expediret ẽ
erit vocalis Ad istã q̃stionẽ rndet sanctus
Tho. sup. iiij. sentẽ. ꝺi. xlvij. q. p. ar. ij. ꝺ q̃
quid in ista q̃stione sit verũ ꝑ certo diffini/
ri non põt. ꝓbabiliꝰ tn̄ estimat q̃ tortũ illud
iudiciũ ⁊ quo ad discussionẽ et quo ad acca
satõem malorum ⁊ cõmendatõem bonorꝫ
et quo ad snĩam de vtrisq̃ mentaliter ꝑfi/
cietur. qz si singuloꝝ facta narrarent̃ singu/
mabilis rpis longitudo exigeret Vnꝺe fm
eũ ꝓbabile est q̃ ꝓcessus recitatus Matth.
xxv: Esuriui ⁊ cetera mentaliter rn̄ ꝑficiet
salua reuerẽtia doctoris sancti Alij dicunt
ꝓbabiliꝰ ⁊ cõcoꝛdanti⁹ cum textu sacre scri
pture vicz q̃ ibi erit disceptatio tã vocal' q̃
mentalis. qz xp̃c qui iudicabit est deus ⁊ ho
et iudicabit mõ diuino ⁊ mõ humano ⁊ ac
hoc erit maius gauꝺiũ sensibile beatorum
et maior dolor sensibilis malorũ. Magis
antẽ cõgruet corpozali apparitioni iudicis
et iudicandoꝝ et etiam vocali eozum acca/
tioni p̃ceꝺenti iudiciũ per tubam: de qua le
ctõe p̃ceꝺenti dictũ fuit Vñ dicendũ vide
tur q̃ vocalis erit accusatio maloꝝ a ꝛpore
cente realiter cõsimilẽ ꝓcessum sicut ipe po
suit Matth. xxv. Et cõmendatio ⁊ sententia
diffinitiua ꝺ sequenter erit Similiter accu
satio mentalis sicut dicit in lectõe ꝑcꝺenti
quia traducent eos ex aduerso iniquitates
eoꝝ An homĩes testificabunt cõtra malos
vocaliter. est mihi dubiũ Dicũt quidã q̃ ſic
Angeli vero qui fuerũt custodes reproborũ
spẽaliter testificabunt cõtra eos ſicut et
sancti Et hoc idẽ dicit Apulei⁹ li. suo ꝺe
socratis☞ b ¶Notandũ etiam q̃
fiet discussio de duobus. vicz de ꝑceptis iu
stitie ⁊ de opibus misericordie. Reprobi et
damnabunt ꝓpter duo. vicz q̃ peccauerũt
trãsgrediendo ꝑcepta iustitie: et q̃ pecca/
ta sua nõ redemerũt ꝑ opa misericordie. Pri
ma erit de meritis ⁊ erit mentalis. secunda
de opibus misericordie vt appareat eos nõ
esse dignos misericordia et erit reuera vo
calis. sicut sonat textus euangelij. Ad op/
positum hui⁹ vie dicendũ q̃ Aug⁹. non ne/
gat sermonẽ sed sermonis plixitatẽ Ad id
cunꝺũ vult Aug⁹. dicere q̃ non fiet discus
sio in pticulari ⁊ singillatim de culpis vo/

ter sed mētaliter. sil' tñ ⁊ in vniuersali iudicabunt voliter sicut dictū est. Ad terciū q̄ accusatōes fiēt vtroq3 mō ⁊ p cogitationes vniuscuiusq3 ad semetipm mētaliter ⁊ per replicatōem iudicij generalis de opib⁹ miserior die neglectis Ad motiuū doctoris tenentis vīa oppositam de plixitate tp̄is ptz q̄ non requirit magnū tp̄s ad replicandū cōtra oēs in generali. et ad p̄ferendū sn̄iam mō p̄dictō Sed discussio tā meritoz q̄z pecatoz in ptīculari erit mentalis vt dictū est. De die aūt iudicij generalis hoc credim⁹ ⁊ tenemus q̄ nō erit anq̄z antixp̄c venerit sicut dic̄ ap̄lus .ij. Thes. ij. Cui⁹ aduent⁹ nobis oīno incert⁹ est. Nā circa ei⁹ aduentū calculatozes ⁊ pseudo astronomi seducti sunt ⁊ tñ sciendū sicut dic̄ quidā expositoz sup. c. xij. Apoc. Antixp̄s regnabit. sicut ibidē dr xlij. mensib⁹. i. tribus annis cum dimidio. ⁊ tunc venient Enoch ⁊ helias. ⁊ p̄dicabunt diebus .Mcclx. hoc ē toto tp̄e quo regnabit antixp̄s amicti saccis vt puocent hoīes ad p̄niam quos tandē occidet antixp̄s ⁊ insepulti iacebūt p tres dies et dimidiū ppter antixp̄i timorē Et postea resurgent et ascendent in celū. ⁊ postea occidet antixp̄s a xp̄o vel a Michaele sicut dicit glosa .ij. Thes. ij. Post mortē aūt antixp̄i dabunt ad p̄niaz xlv. dies p illis qui in p̄secutiōe antixp̄i titubauerūt. Tunc g̃ ministri ⁊ sequaces antixp̄i licz ipe sit mortuus pacēt securitatē hūtes vbiq3 ducent vxores ⁊ celebrabūt cōuiuia. Et cū dixerint pax ⁊ securitas: tūc repentinus eis supueniet interitus ita grauis ⁊ ſb̄ itus. sicut est dolor mulieris pturiētis ⁊ nō effugient sicut dicit ap̄ls .ij. Thes. ij. Ubi in glosa fere oia p̄dicta ponunt Sicut etiā dicit Haymo. ⁊ habet etiā in glo. ij: Thess: ij. Nascet de tribu Dan: Occidet aūt in mōte oliueti in papilione ⁊ in solio suo. In loco illo circa quē dñs ascendit Quādo aūt dñs post illas .xlv. dies venturus sit penitus ignozat. hec Haymo

Lectio. lix.

Videntes turbabunt timore horribili ⁊ mirabunt subitatōe insperate salutis. gementes p angustia spūs dicētes intra se penitentiā agentes Et p̄e angustia spiritus gementes. ¶ Declaratum est superius q̄ tria genera p̄sonarū necessario ꝓparebunt in iudicio generali. Judex. iustus ⁊ reus vel testis Justus nō terrebit aliqua aduersitate Reus cōfitebit sine falsitate Judex non mouebit a legis equitate De istis tribus q̄ztum ad primū declaratum est in p̄cedenti lectione vbi oñsum est quō iusti se habebunt. semetipos fortiter p iusticia opponēdo Cōtinuat ergo lectio ista sic ¶ Postquā spūssanctus declarauit qualit iusti in iudicio testificabunt veritatē laudabiliter. Dic oñdit quō reprobi in iudicio cōfitebunt veritatē ꝓfusibiliter Et circa h̄ duo facit Nā primo ponit cōfessionis cām necessariā Secūdo subdit eiusdē ꝓfessionis multiplicem materiā Scd̄a ps ibi. Di sunt quos aliq̄n ☞ A ¶ Circa primū dicit spūssctūs q̄ illam tardā ⁊ inutilē eis saltē cōfessionez quā faciūt reprobi i iudicio tria p̄cedēt. q̄z turbabunt mirabunt ⁊ tristabuntur. Et ex istis tribus causis coacti veritatē de seipsis necessario fatebunt ¶ Quantū ad primuz dicit q̄ videntes turbabunt timore horribili. Ezech. xxv. moza. ca. ij. Oculos quos culpa claudit pena aperit Sed certe i p̄nti culpa claudit oculos maloz ne videant veritatē. sed statim in morte pena aperit oculos: ergo isti homies videntes se de gloria mundi transferendos statim ad penā iferni merito dñt turbari et terreri. nec mirū q̄z horrendū est incidere in manꝰ dei viuentis ad Hebre. x. ergo tñ ē q̄ nullā opoztunitatē euadendi videntes ꝓfitebunt illō q̄d postea subiunget Scd̄o mirabunt sicut in ſra dr. et hoc in subitatōe insperate salutis. q̄ñ hō vehementer sperat vnū negociū ⁊ p̄sequens negociū suū deficit mirat de subita mutatione negocij Mō sic est q̄ iniusti nullam spem hūt de ꝓualescentia iustoz post quā fuerūt ab eis suppressi: et ideo merito āmirari dicunt in subitatōe insperate salutis. q̄z de iniustis dr supza Sap. ij Nec sperauerūt mercedē iusticie Ista aūt salus licz fuisset insperata a malis. tñ fuit sperata q̄tidie a bonis. iu p̄s. In te dñe speraui non cōfundar in eternū. q̄z salus iustoz a dño ⁊ p̄rectoz eoz in tempe tribulationis ¶ Tercio reprobi añ eoz ꝓscie ꝓfusionē inutilem cōtristabunt Et q̄ztum ad hoc dicit Et p̄e

angustia spūs gemētes Et merito q3 ꝺ̄ no/
luerūt angustiari. sed deliciari Et impossi/
bile est sicut dicit sanct⁹ Hzego. q3 q̄s a de/
licijs ad delicias transeat Jō ibi cruciabun
tur q3 hic delicate ⁊ deoꝛdinate vixerūt et
dicēt infra se pñiamsez inutilē agentes. ad
Hebre. xij. Non inuenit pñe locū q̄q̄ cuz
lacrimis inquisiuisset eā Et itez addit. pre
angustia spūs gemētes ꝓpter duplicē ma/
teriā gemitus. Gement em̄ ⁊ ꝓ pena quaz
sustinebūt ⁊ ꝓ gl'ia qua in ꝓpetuū carebunt
q3 igit̄ in ista lectōe est mentio de pnia et at
tritiōe quā mali homies sustinent p⁹ morte
Occasiōe hui⁹ querit de ↄtritione peniten
tiū virtuosa in plenti · Et sit hec dubitatio
Utrū dolor penitentis possit esse nimi⁹ · vi
dek̄ q nō. q3 doloꝛ ꝺ̄ petō ꝓcedit ex dei amo
re. q3 ois doloꝛ fundak̄ in amore Si em̄ hō
nō amaret deū. nō doleret si eū offenderet,
sed amoꝛ dei nō potest esse nimi⁹. ḡ nec do/
lor de petō Preterea Anshelm⁹ in quadā
oꝛatōe Utinā sic ipinguēt̄ viscera anie mee
vt medulle coꝛpis mei exiccent̄. ḡ talis do/
loꝛ ꝺ̄ petis q̄ morte cruc̄ iducit ē laudabil'
ergo licet sit tant⁹. nō tm̄ est nimi⁹ Pretetea
de pe. di. ij. cito post ꝓncipiū. ca. Si apl's
ꝺ̄ penitente Semp̄ doleat ⁊ nō sit q̄ sa
tis doleat Preterea. ad ↄtritōem requirit̄
doloꝛ maxim⁹. ḡ null⁹ pōt eē nimi⁹ Assum
ptum ptz. q3 q̄tus ē amoꝛ ↄiūctōis ad deū
tant⁹ debet esse dolor de sepatōe Sz amoꝛ
ↄiunctōis debet eē maxim⁹. q3 maioꝛ debz
eē q̄ amoꝛ cōiūctōz aīe ad coꝛp⁹. ḡ doloꝛ ꝺ̄z
eē maxi⁹ ḡ doloꝛ ꝺ̄ petis n̄ ꝓt eē nimi⁹. Ad
oppositū ad ro. xij Exhibeatz coꝛpa vr̄a ho
stiam viuentē. deo placentē. rōnabile sit ob
sequiū vestrū Sed doloꝛ cōtritōis pōt esse
tant⁹ q̄ interficeret penitentē · ergo foꝛet ir/
ratōnabilis ¶ Preterea virtus moralis cō
sistit in medio ⁊ coꝛrumpit̄ ā p supabū dā/
tiam q̄q̄ p defectū. Sed cōtritio est virtus
moꝛalis cū sit ꝑs iustic̄ie. ergo cōsistit̄ ī me/
dio. Ad questionē dicendꝺ̄. q̄ in penitēte est
cōsiderare triplicē doloꝛem Unus est essen
tialis penitētie et ē in volūtate ipa. vi delicz
displicentia de peccato ꝓ quātō peccatū
est offensa dei Et ista displicentia volunta/
tis. est essentialiter cōtritio Et q3 doloꝛ di/
recte causak̄ de caritate in deū: que fm legē
ꝺ̄tam intendi nimis non potest Jste doloꝛ
non pōtest esse nimius. Alius est doloꝛ nō
essentialis penitentie. et est in sensualitate.
Et est passio appetitus sensitiui ↄ ist doloꝛ
causak̄ vno modo ex redundantia doloris,
vel displicentie in volūtate per modū quo
vires inferiozes obtemperant in suis actu/
bus. seu viribus superiozibus fm q̄ dicit
Aresto. iij. de aīma. q̄ appetitus irascibi/
tiuus rapit aliquando appetitus sensitiuū
sicut spera sperā. Tercō potest accipi doloꝛ
in penitente ꝓ afflictione coꝛporali. Et
istis duobus modis possibile ē q̄ doloꝛ pe/
nitentis sit nimi⁹ fm doctoꝛes multos, q3
non licet alicui inferꝛe sibīpsi ex intentione
causam mortis Sed de secundo doloꝛe po
test esse dubium · exquo ille doloꝛ causak̄ di
recte et naturaliter ex displicentia volūta/
tis. cum displicentia ipa non possit esse ni/
mia. non apparebit quomodo aliquis doloꝛ
possit esse nimius. Sed de isto tercio doloꝛ
re qui causatur ex afflictōne coꝛporali. con/
stat q̄ possit esse nimius. Ideo videtur di/
cendum q̄ si penitens ex vehementissimo
amoꝛe ad deum. tantum doleret de pecca/
to suo q̄ causaretur doloꝛ in appetitu sensi/
tiuo tante intensiōis q̄ coꝛrumperet armo/
niā coꝛporis necessariam ad vitam aut si in
ducereꝛ mortē. non esset iste doloꝛ excessiuꝰ
in genere mortis nec superfluus. sed virtu
osus et opus perfecte penitentie. hoc tamē
supposito q̄ voluntas sic penitentis nō fer/
retur in illam passionem causandam prop
ter mortem cōsequendam. sed tantum pro
pter displicentiam de peccato inquantum
deum offendit Et sic legimus multos ꝺ̄
datos de perfectione cōtritionis ¶ Ad pri
mū cōceꝺ̄da est cōsequentia vel cōclusiō
doloꝛe qui est displicentia volūtatis vel re
dolore ab ea naturaliter · vel causato a vio/
lentia vel electione. Ad secundū de victo
Anshelmi excessiuus et methaphoricꝰ mo
dus loquendi est. nec appetijt q̄ humores
sui coꝛporis exiccarent̄ ad litteram. fi motio/
nes carnales in eo extinguerentur vel co/
cedi potest q̄ appetijt doloꝛē scꝺ̄o mō dictū
quē posui opus perfecte cōtritionis. ¶ Ad
tercīū loquitur de displicentia voluntatis
¶ Ad quartū dicendum q̄ doloꝛ p̄mo mo
do acceptus debet esse maximus in genere
q3 q̄tū aliq̄ꝺ̄ placet: tm̄ cōtrariū displicet,

Deus autē summe placet. et ideo debet sū/
me displicere peccatum Nō est tamē neces/
se q̄ dolor sensitiuus sit maximus. sed tan/
tum intellectiuus .q̄ sic debet homini pec/
catum displicere: q̄ nihil plus sibi displice
at q̄ q̄ nulla re vellet peccare Et hoc est ne
cessariū ad contritionem Et pro tanto dici
tur maximus dolor per cōparatōem ad ali
os dolores de rebus creatis causatos No/
re Causa em̄ quare peruersi modo non tur/
bantur est. q̄ non vident defectus suos ne
q̄ pericula suor defectuum. Et vna ratio
quare non vident est negligentia prelator
et doctorum Homo enim se non videt ni/
si per speculū sibi obiectū Prelati t docto/
res sunt vel debēt esse specula laycor viuē
do. docendo t corripiendo et si sic eēnt. pec
catores se viderent et agerent penitentiam
Istud aūt speculum offensiuum est insipiē/
bus. sed placitum valde sapientibꝫ puer
bio. ix. Argue sapientem t diliget te Et re
vera opus caritatis maxime. est premuni/
re hominē de suis defectibus moderate Ne
mo em̄ est quantūcunq̄ sapiens qui omēs
defectus suos videre possit Unde in libro
quodam qui intitulatur de dictis philoso/
phorum et sapientū. c. de dictis Alexnar/
raf sic. Quidam vicedomin⁹ diu fuerat in
seruicio alexandri cōmoratus et nunq̄ in/
crepauerat alexandrum ad partem Isto er
go vno die ad se vocato Alexander dicit ei
Non delector inquit in seruicio tuo Et ali
us. quare domine Et alexander. Quia hō
sum. et homines quin peccent resistere non
possunt. Et tu si in tanto tempore nullum
meū perpendisti errorem nimis ignar⁹ fui
sti Et si percipies. occultasti eras mei frau
dator Et cōsimilis sentētia ponit eodem li/
bro capitulo de dictis platonis Plato di/
cit sic. Homies inquit magis ex inimicis q̄
ex amicis proficiunt q̄ dum inimici errores
eis improperant inde corrigūt Dum vero
amici sui eis non annunciāt errores sed to/
lerant t occultant. ipi eorum errores aug/
mentant t continuant Unde si peccatores
nobis annūciantibꝫ vel peccata sua vel deū
pro peccatis puniente viderent. non est du
bium quin salubriter turbarent in psalmo
Uiderunt te aque deus viderunt te t timu
erunt t turbati sunt abissi Uiderunt te aq̄
glosa id est populi t timuerunt de peccatis
et turbate sunt ꝓpter cōtritionem. abissi id
est profundissimi peccatores

Lectio. lx.

Hi sunt quos habuim⁹ aliq̄n in derisuz t in
silitudinē im ꝓperij. Nos insē
sati vitā illoz estimabam⁹ insaniā t finē il/
loz sine honore Quō q̄ cōputati sunt inter
filios dei t inter sctos sors illoz est ¶ Post/
quā spūssctūs assignauit ꝑfessiōis ꝑ fusibil'
a reprobis in iudicio faciende cām nccīam
Hic enarrat eiusdem ꝑfusiōis vel cōfessi o/
nis materiā multiphariā ¶ Primo em̄ fatē
tur se peccasse in ꝓmos. Scdo se errasse
quo ad seipos ibi. ergo errauimus ¶ Circa
primū duo facit quia primo ponit recogni/
tōem peruersitatis. Secūdo admirationē
nouitatis ibi. quomodo ergo ¶ A
¶ Quantū ad primum recognitio eorum
stat ex duobꝫ Fatent em̄ expresse. primo q̄
viuos iustos iniuste cōtempserūt. Scdo q̄
vitam eoz male iudicauerunt De primo di
cunt sic Hi sunt quos aliquando habuim⁹
in derisum t in similitudinem improperij.
Aliq̄n supple breui tempe vite mūdialis
habuimus in derisū Job. xij. Deridet iusti
simplicitas Sed certe nō impune. q̄ ꝓuer
bio. ij. Illusores ipe illudet t māsuetis da
bit grām. et eiusdem. decimonono: in fine.
Parata sunt derisoribus iudicia et mallei
percutientes stultorum corporibꝫ Cōmu/
niter derisores sunt pertinaces et dure siue
ferree cervicis. Et ideo dyabolus sicut fa/
ber ferrari⁹ malleabit sup eos quasi sup ca/
dens ferrū in infernō. Et in silitudinē im ꝓ
perij q̄ improperiū q̄ fecerunt sctis non
fuit verum improperium. Uerum em̄ im/
properium est de malo Ipsi autem impro/
perauerunt quod non fuit malum imo bo/
num sicut q̄ erant pauperes et abiecti i mū
do. q̄ ipi credebant in hominē crucifixum.
quod revera nō fuit improperiosum sed po
tius gloriosum Ad galla. sexto. Mihi au/
tem absit gloriari nisi i cruce domini nostri
iesu christi. Sic ergo fatent quia viros iu/
stos iniuste cōtempserūt ¶ Secūdo fatent

Lectio

q̄ vitam illorum male iudicauerūt Et hoc quantum ad meritum et quantū ad premium Quantū ad meritū fatentur q̄ vitā sanctorū estimauerunt insaniam Quantū ad premiū. fatent̄ q̄ finem illorum estimauer̄t sine honore Unde dicūt sic. Nos insensati estimabamus vitam eorū insaniā Ecce mirabilis transmutatio Quando vixerunt r alios rexerunt reputabāt se sapientissimos Sapiētes ad decipiendū. sapientes ad ad quirendum. et sapientes ad semetipsos defendendum Sed reuera Stultam fecit deus sapientiam huius mundi Et ideo bñ incipiunt suum cōfiteor dicentes Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam Unde vt et de nostris temporibus procedamus Quorū vita magis reputatur insania q̄z vita illorū qui christū totaliter imitantur in voluntaria paupertate· qui relinquunt habita et habenda Renunciāt curis ecclesie. et hereditates amplas permittunt alios occupare Isti apō mūdo deditos fatui fabulosi r insani putant̄ Sed a quibus Certe nō nisi ab insanis mūdi amatoribus Et illō ē mirabile Credūt fatui xp̄iani xp̄m saltē verbotenus esse vel fuisse dei p̄is sapientiā et venisse in mundū ad docendum homīes viam rectā verā r sincerā. in celū producentē Et tamen illam viam sectātes deridēt et abominant̄. et quantum possunt deprauāt☞ a ¶ Nota q̄ quattuor genera hoīmnū xp̄m legim⁹ derisisse Diuites auaros Principes preclaros. milites amaros r simplices ignaros Et isti minime peccauerunt inter oēs De p̄mis habem⁹ Luc. xvi Ubi xp̄c legit docuisse q̄ nemo pōt deo seruire et māmone Et ibi subdit sic Audiebāt aūt oīa hec pharisei et qui erāt auari et deridebāt eū De scōis Luce. xxiij. Deridebāt eū principes dicentes Alios saluos fecit: se ip̄m non pōt saluū facere Et in eodē capitulo Spreuit aūt illū herodes et exercitus ei⁹ et illuserūt indutum veste alba. De tercio genere hoīm Luce· xxiij· Illudebāt aūt ei milites r accesserūt r afferētes acetū dicentes illi Si tu es rex iudeor saluum te fac De quarto genere hoīm scribit Lu. viij Mathei. ix. r Mar· v. Ñ suscitauit filiā archisinagogi q̄z dixerat: Non est mortua puella. sed dormit Deridebant eum dicentes quia mortua est Cū ergo xp̄c tot derisiones patiēter p nobis sustinuit. felix ē q̄ pro eo vices rependēdo derisiones maloz equanimiter tolerabit Nisi em̄ sanct⁹ a mūdi delectoribꝫ ꝯtemnat̄. viam xp̄i non sequetur discipuloz ei⁹ Qui em̄ mundū dereliquit. et honorem tñ a mūdanis req̄rit. iste videtur deo seruire. sed mercedē recipiet a diabolo Gaudeant ergo mūdi ꝯtemptores sui tiens vite sue inueniant derisores imo q̄ recipiant augmentū q̄ viam xp̄i imitantur si a mundi dilectoribꝫ tanq̄ fatui ꝯtemnātur Unū Seneca libro de moribꝫ Nouū felix es si nō te turba irriserit Si bear⁹ vis ē cogita hoc primū. nō cōtemnere· ab aliis cōtemni· p· Lozin. xiij. Spectaculū facti sumus mundo· angelis r homibus dic Apostolus de se et suis sequacibꝫ Nos stulti p̄pter christū. vos autē prudentes in christo Et est yronice dictum ꝑm glo. quasi diceret Nos reputamur stulti. qui christū predicamus r putatis vos esse prudentes q̄ r cetis et non est verū. Unde aug⁹ sup ps̄al. xxxviij. Et ponit ibidē in glosa super illud p̄real legatum. angelis r hominibꝫ. Boni em̄ angeli r boni homines laudant nos et mali irrident. Hec sunt dextera r sinistra. his vtimur quasi armis ad feriendū diabolum sez laudantibꝫ r vituperātibꝫ sine ista eleuent nec illa frangāt Hec aug⁹ Ubicumq̄ cent ergo vitaz christi et christi sequaces cōtemnentes in iudicio generali Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam r finem illorum sine honore: istud fuit dictū licet satis fatue ꝓpter falsitatem antecedē tis tamen satis bene cōsequenter estimantis. Si em̄ vita foret insania· finis foret sine honore. Nam honor est premium virtutis ꝯ omnes. ¶ Secundo principaliter in ista lectione posita recognitione peruersita tis. ponitur admiratio nouitatis sub nota questionis talis. Quomodo ergo computati sūt inter filios dei. et inter sanctos sors illorum est. Istam questionem querent rationabiliter quia certe est de mirabili euentu. Sed querent eam nimis tarde prosolute sua. Si enim hanc questionem fecissent in vita. eam perfecte per christi predicatores didicissent. quia Johan· pri. Dedit eis potestatem filios dei fieri. ꝛc. Unde q̄z tantam

eramus filij ire talem a deo recipimus per gratiam caritatē vt filij dei nominaremur et simus .p. Johan.iij. Videte qualē caritatem dedit nobis deus vt filij dei nominaremur ⁊ simus. Adhuc tamē aliquid retinentes de veteri fatuitate exprimunt eam in titulo questionis cum dicunt q̄ inter sanctos sors illorū est quasi status beatitudinis non meritis. sed sorti deberet attribui. Potest tamen merces sanctorum pro tanto vocari sors quia quādiu homo viuit incertum est quid de eo finaliter eueniat et propter mutabilitatem voluntatis per peccatum de facili inclinabilis ad peccandum. Eccēs.ix. Sunt iusti atq̄ sapientes ⁊ opera eorum in manu dei ⁊ tamen nescit homo an amore vel odio dignus sit sed omnia in futurum seruantur incerta Et bene dicunt q̄ iusti computati sunt inter filios dei Illa que sunt preciosa bona seruantur sub certa computatione Illa que sunt vilia nō cadunt sub computatione Isto modo sancti qui sunt precioſi corā deo Isa.xiij· Preciosior erit vir auro et homo mundo obriso Fatui vero non cadunt sub computatōe q̄z Eccēs.p. Stultorum infinitus est numer⁹ Hi sunt quos aliquādo habuim⁹ i derisuz

¶ B Notandum q̄ inter locutōes humanas vna que vehemēter cōtrariatur virtuti est derisio .et est derisio. locutio de ordinata de defectu homis ppter ludū vt homo inde erubescat Vñ intentō deridēdi secūm q̄ derisio est pcm· est diminuere gloriā quā hō potest in cōscia sua habere de bono virtutis per erubescentiā creatā in eo sub specie ludi Vñ dicit Aresto. iij. ethico .c. ij. q̄ circa ludum cōtingit reperire supabūdantiam et defectum et medium in quo cōsistit virtus . Est em ludus necessarius ad vitam sicut requies quedam mentis quia si mens humana semper extenderetur circa seria. hebetaret et fatigaretur nimis . Et iō conueniens est q̄ pro loco et tempore habeat requiem hoc autem est per ludum Caue tamen debet superabundantia maxime. Quia dicit aresto. ix. ethicoz Delectatio ē necessaria ad vitaz sicut sal ad cibum Modicum aūt de sale sufficit ad magnam quātitatē cibi Unde si quarta pars cibi fuerit de sale, nihil valeret Eodem modo de ludo certis temporibus sufficit ad quietem mētis Unde illi qui totum tempus suum expendunt in ludis. venationibꝫ. aleis taxillis excessiui sunt et vicioſi in ludo. De quibus verificat illud Sap:xv. Estimauerūt ludum vel lusum esse vitam nostrā. Dicit ergo Aresto. loco p̄ allegato q̄ nimis deriſiui superabundant in ludo et sunt tales q̄ nihil curant quid dicāt siue sit offensiuū siue placidum siue honestum siue inhonestū dummō causent risum Et tales sunt onerosi nihil omino desiderantes nisi risum ⁊ vocātur belmolothi id est raptores templorū Et imponebatur illis hoc nomen ad similitudinem miluorum volitantium circa tēpla gentilium Jn illis em̄ locis relinquebātur intestina de sacrificijs animalium Vñ sic milui continue volitāt circa templa ad nihilū aliud vacantes nisi ut rapiant intestina Jta belmolothi in conferēdo cū hominibus nihil aliud explorant nisi defect⁹ hominū q̄s possint recitare ad causandū risū in alijs ⁊ i alijs erubescentiā Et tal' lud⁹ nō est ludus liberal' nec disciplinat⁹ sed fuilis et indisciplinat⁹ q̄z ad ludū liberalē requirit q̄ dicant placida et honesta. ☞ b

¶ Est g̃ nōndū q̄ derisio q̄ttuor facit Prio oñdit stulticiā. suspēdit amicicia. offendit iusticiā ⁊ intēdit malictā Prio oñdit stulticiā q̄z q̄ deridet hoiem sil'em sibi p quocunq̄z defectu naturali vel morali ignorat p̄priā fragilitatē Potest em̄ fieri derisibilis de cōsil' i si deus pmittat Vñ Grego. xxv. moral'.ca.vij. Quid sumus hodie nouim⁹ quid autem post paululum esse possumus nescimus Hi vero quos fortasse despicim⁹ tarde possunt incipere et tamen vitam nostram feruentioribus studijs anteire. Timendum ita q̄z est ne etiam nobis cadentibus surgat qui nobis stantibus irridetur quāuis stare tam non nouit . qui non stantem nouit irridere Hec Gregori⁹· Et iō aduertat quilibet illud Job.xi. Cum ceteros irriseris tu a nullo confutaberis. quasi diceret q̄ sic .Quia Prouerbioz: tercio de deo dicitur . Illusores ipse deludet.

¶ Secundo suspendit amiciciam . Est em̄ vt frequenter causa contentionis et discordie. Prouerbiorum vicesimo secundo. Ejce derisorem et exibit cum eo iurgium

¶ Tercio offendit iusticiam Facit enim derisor alteri qđ sibi nollet fieri Et ideo puerbio.xix Parata sunt derisoribus iudicia ¶ Quarto intendit maliciã. Incipit em̃ in ludo et subspecie ludi et intendit inhonestatem proximi et sic cõmittit mendacium facti. Hiere.ix. Omnis amicus fraudulẽter incedet.ꝛ vir fratrem suum irridebit et veritatem non loquet Et ideo contra derisores dat scriptura quattuor minas Dicit em̃ ꝙ non sunt arguendi de iniquitate. non sunt instruendi de fatuitate Sunt eiciẽdi a societate et sunt deridendi a dei maiestate De primo puerbio.ix. Noli arguere derisorem ne oderit te Argue sapientem ꝛ diliget te De secũdo queret derisor sapientiã et non inueniet De tercio puerbio.xxij. Eiice derisorem ꝛc. De quarto ps. Tu domine deridebis eos.ad nihilũ deduces omẽs gẽtes. Sap.xij. Propter hoc tanquã pueris insensatis iudiciũ eis in derisum dedisti ꝛc.

Lectio.lxi

ERgo erzaui mus a via veritatis.et iusticie lumen non luxit nobis et sol intelligentie non est oztus nobis ¶ Posita est supra violenta confessio quã reprobi compulsi facient in iudicio generali quantũ ad iniusticiã quã proximis intulerũt. Hoc ergo facto exequitur spiritussanctus ponere eorum confessionẽ quantũ ad maliciam quã in seipsis habuerunt Et circa hoc duo facit Primo ponit eorum confessionẽ Secundo dictorum recapitulatõem. ibi. Talia dixerunt ☞ ¶ Circa primũ tria fiũt Primo fatent se iniuste fuisse defraudatos a vera cognitione. Secũdo fatent se fuisse frustra fatigatos in operatiõe Et tercio fatent se fuisse vane deordinatos in dilectiõe Secũda pars ibi. Lassati sumus Et tercia ibi Quid nobis profuit superbia .Dicũt ergo primo cõsequentionaliter sic inferendo Ergo erzauimus ꝛc. Optime concludunt de seipsis.nos insensati estimabamus vitã sanctorum fuisse insaniam et finem illorum sine honore Et iam videmus ꝙ vita eorũ fuit summa sapientia et finis eorum est in ma ximo honore.ergo cõstat nobis modo ꝙ tũc erzauimus a via veritatis id est a doctrina christi Joh.xiiij Ego sum via veritas et vita Et iusticie lumen nõ luxit nobis. Quia spõte recessimus a via veritatis id est a doctrina fidei xpiane.et ideo lumẽ iusticie non luxit nobis Sicut ille qui relictis vijs i superficie terre.ambulat p specus subterraneos ipe met recedit a lumine et est causa sibijpsi carentie lumis. Sequit et sol intelligentie nõ est oztus nobis .Dicit em̃ xpc sol intelligẽtie ꝛ sol iusticie Sol intelligentie qz facit nos eũ intelligere p fidem.vlã.vij. Nisi crediderit nõ intelligetis fm vnam lram Sol iusticie qz iuste retribuet nobis fm facta nostra Malach.iiij. Oziet vobis timentibus nomen meũ sol iusticie Comparaẽt xpc soli ppter tria. Primo qz sicut sol est causa et fons luminis ꝛ caloris ꝛ vite coz̃poraliter in ilis inferioribꝫ Unde dicit Aresto.ij.phi.homo generat hominẽ et sol Ita xpc causa est noticie ꝛ vite gratie in omnibus creaturis Unde sicut sol radios suos vbiqz pjcit supra sepulcra ꝛ feda.ita xpc radios sue bonitatis extendit non solũz ad bonos sed etiã ad malos eos ad penitentiã allicièdo:eis tempalia largiendo.et penã eis debitã differendo Eccl.xlij. Sol peromia illuminãs respexit ꝛ Matth.v. Solem suũ oziri facit sup bonos ꝛ malos. Quãuis ita est ꝙ sol pjcit radios suos sup niuem et sup glaciem et nõ liquescũt signũ est ꝙ aliquis planeta frigidus impedit radios solis ꝛei9 effectũ Et ita est mozaliter qñ christus projcit radios sue clementie sup coz congelatũ alicuí9 pctõris facit eũ cogitare de beneficijs christi in creatõe redemptõe et pctõz remissiõe:ꝛ pmioz distributõe.et tamen nõ liquescit coz illõ duz Renena significat nũ ẽ ꝙ frigid9 planeta.i.dyabol9 p maliciã infrigidatus impedit effectum solis.i.xpi Hiere.vi .Sicut frigidã facit cisterna aqã suã.sic frigidã fecit maliciã suam dominator dyabolus super regionem cozdis talis Et per oppositum est de peccatoribus contritis gelatis non tamen in tanto excessu infrigidatis Illi enim liquescunt ad radios solis xpi. Exemplum de petro Luce.xxij. Qui postqz xpm negauerat ꝛ xpc eum respexit egressus foras fleuit amare Ecce quomodo

quescebat ⁊ cõuertebat in aquã Exemplũ de magdalena. Luce. vij. que irradiata ab isto sole lacrimis cepit irrigare pedes eius et capillis tergere. de qua canit ecclesia liq̃ fecit ⁊ refecit resolutam in lamentis verbũ missum celitus. de talibꝫ exponi potest illꝫ ij. Regũ. iij. Surgẽtes orto sole ex aduersa aquarum viderunt moabite ¶ Secũdo cõparatur christus soli ratione sue motõis Quando ita est q̃ sol rubet de mane in ortu suo signum est tempestatis sequẽtis ⁊ quãdo rubet in occasu signum est serenitatis. vñ Mathei. xvi. Facto vespere dicitis Serenum erit Rubicundũ est em̃ celum Et mane hodie tempestas erit. Rutilat em̃ triste celum Sic circa christum accidit Nã post ortum ⁊ originem sue preclare natiuitatis statim rubor apparuit qũia die octauo verterunt circumcidere puerum Unde statim effudit suum sanguinem Et certe istũ ruborem sequebatur tempestas valida in psal. In circuitu eius tempestas valida. Iterũ etiam sero in occasu isti⁹ solis apparuit rubedo magna quando totum corpus effulsit sanguine flagellatum. cõclauatum. lanceatum ⁊ spinis in capite coronatum Sed iste rubor fuit signũ future serenitatis i resurrectiõe ⁊ tranquillitatis perpetue Thobie. iij. Post tempestatẽ tranquillũ facis et post lacrimatiõem et fletum. exultatiõem infundis. Sicut aũt sol sine lesione oculoꝝ cõspici non potest clare. sed si nube tegatur quę non est nimis grossa delectabiliter iaz videtur Eccs. xi. Dulce lumen ⁊ delectabile oculis est videre solem. Ita filius dei in sue nature puritate ab oculis mortalibꝫ videri non potuit ante incarnationez. Et idꝫ volens se exhibere hominibus nube humanitatis nostre de virgine sũpta se inuoluit operante spiritusancto. sicut ꝓpheratũ fuerat Ezechiel. xxxij. Solem nube tegam.

¶ Tercõ sicut radio intromisso in domum q̃tumcunq̃ videatur pura. ostendit eã habere pulueres que tamen nõ videnť nisi in radio solis Ita declarat christus domum cõscientie. in quocunq̃ homine q̃tumcũq̃ videatur honesta. magnã copiaz habere venialium peccatorũ quia quanto magis aliquis gratie radium recipit. tanto magis sequentꝫ de erroribus ꝓpꝛijs deprehẽdit

☞ a Istũ solem et suum radium tria a nobis subtrahunt ⁊ abscondũt terza nubes et luna Terza mundialis cupiditatis Nubes temporalis vanitatis. Et luna carnalis voluptatis Quando terza que est infimũ elementũ interponitur inter aspectum nostrũ et solem sicut contingit de nocte Nec videmus solez nec solis radios. sed manemus omino in tenebris infra vmbraz terre Isto modo multi sunt inter quorum aspectũ et deum interponitur ipsa terza q̃ tota eorum solicitudo. cogitatio ⁊ affectatõ ad terzam dirigitur Et eis occidet sol i meridie sicut dicitur Amos. viij. Sunt alij quibus sol absconditur ꝓpter nubez interpositam Dignitates huiꝰ vite volatiles sunt quasi nubes sine quiete. que interponuntur super oculos superboꝝ et ambicioso⁹ et deum. q̃ eum videre nõ possũt quia nubibus aeris condita nullum fundere possunt sidera lumen ¶ Primo de cõsolatione in fine. sed in morte satis eum videbunt ad terzorem et iudicium suũ. ij. Machabeoꝝ. p: Tempus affuit q̃ sol refulsit q̃ prius erat sub nubibus ¶ Tercio sunt alij quibus sol eclipsatur per interpositõez lune carnalis voluptatis Et hi sunt bestiales libidinibꝫ dediti ⁊ igne cõcupiscentie inflamati Jn ps. Supercecidit ignis et nõ viderunt solẽ. ¶ Dictum est superius q̃ christꝰ soli cõparatur ꝓpter operatõem viuificantem. apparitõem signantem. et declaratiõnem manifestantem. Restat ergo cõsiderare qualiter iste sol moraliter cõplet ⁊ peragit motũ suũ. ☞ B ¶ Ubi sciendũ q̃ sol sic ceteri planete describit zodiacũ compleꝫ cursum suũ in anno solari ⁊ ptrãsiens vniuersa signa que sũt. xij. iuxta illos ꝑsus cõmunes Est aries thaurꝰ gemini cãcer leo virgo. Libraq̃ scorpio architenens cap̃ amphora pisces Dicit aũt aries esse digniorꝭ ps dextra celi ⁊ nobilior vñ incipit motus Uñ aries ẽ ꝓmũ signũ fm philosophũ et fm catholicos. Sol creatus fuit m ariete et tõ i ariete fuit primo sicut tenetur cõiter: Moraliter per ista signa. xij. transit et transibit christꝰ Primo em̃ in statu innocẽtie quando creauerat primos parentes ⁊ in paradiso collocauit nullam adhuc feritatẽ eis ostendit. sed tantũmõ potentiã i creãdo

et gubernando res et innocentiam. Aries autē est animal naturaliter innocens scōm genus suum. fortis tamē et potēs in sua spē cie. Et ideo moraliter dei filiꝰ tunc fuit quasi in signo arietis quia nihil aliō adhuc mūdo signauerat ꝓuerbio. xxx. Aries est ⁊ non est rex qui resistit ei. Sed statim homine peccante transiuit in thaurū qui est animal magne fortitudinis ⁊ magne feritatis quia statim eos expulit de paradiso in terram. Iuflixit etiam eis necessitatem moriē di corꝓore ad inferos descendendi in morte. Est autem natura thauri ꝙ quantūcunqz fuerit ferox si ficui alligatur mansuescit Sicut dicit ysidorꝰ. et ħ. xvij. ca. vij. Et ita fuit de filio dei donec alligatus esset ficui dulcissime id est virgini glorioſe per incarnationem. continuam ferocitatē ad genus humanū seruauit. sed alligatus ad eaz vinculo filiali continue mansuescit. ⁊ verificatum fuit illud Mathei. xxi. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Et ideo tunc transiit iſte sol in signum geminorū quando duas naturas ineffabiliter copulauit ꝓcedēs de thalamo suo pudoris aula regia gemine gigas substantie alacris vt curzat viam Sicut dicit Ambrosius Beñ. xxv. Et ecce gemini in vtero eius reperti sunt Depingitur illud signum in forma duorum iuuenum seinuicem amplectentiū Et sicut quidam fingunt. Illi fuerunt castor et pollux duo filij Jouis se mutuo diligentes in tantum ꝙ cum castor haberet a patre immortalitatem. id est posse non mori si voluisset mori voluit pro germano suo ad rempꝰ vt vtriqz daretur immortalitas Unde ambo stellificati sunt et signo illo nuncupati qō gemini dicitur Ita christus factus germanus hominis quāuis posse non mori habuit. si voluisset. ꝓelegit tamen ꝓ homine mori vt nos immortalitatis sue faceret esse participes De isto signo transiuit sol iusticie christus in cancrū. Cancer est piscis retrocedens id est passu retrogrado vadens. Juxta illud Auiani in quodam apollogo Curua retrocedens dum fert vestigia cancer Et isto modo videbatur christus. retrocedere dum vixit in mundo. Rectus enim incessus iusti homis deberet esse de virtute ad honores. de merito ad premiuz. de labore ad requiem Sed christus cōtinue retrocessit. de virtute ad viruperium. de viruperio ad verbera De verberibus ad cruces et sic ad mortem. et tandem ad infernum. Unde toto tempore inter natiuitatē et resurrectionē moratus est sol noster i cancro. Et sicut sole existente in cancro maxim⁹ feruor mundo infundit Juxta illud Thoph. etiopum terras ⁊c. In cancro solis ⁊c. Ita christꝰ tempe intermedio maximā caritatē homibus demonstrauit Sed de isto signo intrauit leonem in resurrectione. Dicit enim Isidorꝰ. xij. Ethimo. c. ij. ꝙ catulus leonis de nouo natus tribus diebus iacet quasi mortuus. et tandem post tres dies patris rugitu suscitatur a dormitione seu a morte Isto modo christus cum mortuꝰ esset tres dies per sinodochē mortuus iacuit post qō tempus virtute patris resuscitatus surrexit. Dic est leo ō tribu iuda Apoca. v. Dicit. Dic est leo ō tribu iuda Apoca. v. Dicit. ꝓphetauit Jacob bñdicens filijs suis ut ꝓcederet iude Gen. xlix. Catulꝰ leōis iuda ad ꝓdam fili mi ascendisti requiescens accubuisti vt leo et quasi leena quis suscitabit eum De leone transiuit in virginē Toto enim pore medio inter resurrectoēz suā ⁊ ascēsiōnē doctrina ⁊ fides eccīe in brā ꝟginē ꝓsilsime cōseruabat Hec interim apl̄os ⁊ discipulos docuit monuit: cōsolata ē. vrporibus que repleta fuit spūsctō plenissime in ver bi dei conceptiōe ⁊ ideo tunc temꝑis mālbi dei conceptiōe ⁊ ideo tunc temꝑis mālin tali signo id ē in fide ꝟginis de qua Ouidius. iij. de vetula. ca. vlti. O virgo felix ꝟgo significata. Per stellas vbi spica nitet quis det mihi tantū Uiuere ꝙ possim laudē tuaz Nā nisi tu ꝓfecta fores nō dū fore ꝓcō tuaz Nā nisi tu ꝓfecta fores nō dū fore ꝓcō tuaz Nā nisi tu ꝓfecta fores nō eligeret te Hic deus omnipotēs vt carnē sumeret a te. Ubi ꝓpheraz diffuse ꝙ deomipotēs sumeret de ea carnē. et ꝙ resurgeret a mortuis et ꝙ matrem suā virginē assumeret in corꝓe ⁊ aīa i celū Un dic sic i fine Nō opꝰ ē vt eā velit exaltrare gdarim Sed sil assumet ⁊ eandē ꝓcathedrabit Illic cū fine tui memoꝛ memor optia ꝟgo Illic cū fine tui memoꝛ memor optia ꝟgo Illic cū fine ris ꝓ nob tracta trahēdis. ꝓ nobis nō te ꝓgeat suadere ꝙ ad se. Nos trahat is ꝓ te ꝙ per te veneratad nos A nobis ipsi sit ista laudis ab ipo. Bra sit nobis ⁊ me te nescia vita, an sit liber ouidij ds nouit. quis a leone ne ꝓthonotario sacri palacij Uastalij ꝓ

cipis referatur liber ille extract⁹ ō sepulcro Ouidij. Unde testamentū ouidij nuncupatur Dicit em̄ q̄ inuentus fuit in cimiterio publico in quodā sepulcro in suburbio dyoscori ciuitatis que est caput regni Colcozū Et q̄z ibi non erat copia latinozū eo q armenici linguā latinā non intelligūt Rex armenici linguā latinā non intelligūt Rex Colcozū misit illum librum cōstantinopolim. vbi tūc erat copia latinozū Refert etiā q̄ inter antiquozum sepulcra vnuz inuentum est in cuius epigrama fuit sculptū littheris armenicis cuius interptatio sic sonabat Hic iacet Ouidius ingeniosissim⁹ poetarum Obijt aūt anno christi. xviij sicut refert Guilhelmus de euange. in cronica sua Tercio anno Tiberij Unde constat q̄ si liber veraciter suus erat. fuit pulcerzima phetia Sed hec sunt extra ꝓpositū ¶ Septimo christus sol iusticie transiuit de virgine in libram quando a virgine benedicta matre sua suisq; discipulis licentiā accipiens ipis videntibus est eleuat⁹ in celum Act. p. Tunc em̄ transiuit ad libram quādo corā patre passiōis sue meritū contra primi prauaricatoris peccatū appendit ostendēs se plus soluisse in pena q̄ Adam cōmisit in culpa In cui⁹ ade p̄sona dicit Job Utinā appenderent⁹ pcā mea quibꝫ irā merui tca lamitas quā patioz in stateza id ē expc hūa natus loco mei. quasi arena maris hec grauioz appareret Job. vi. ¶ Octauo de libra trāsiuit in scozpionē qñ cozpus suū qđ ē ecclesia tyrānoz⁹ t hereticoz⁹ psecutōibꝫ quasi quorūdā scozpionū aculeis lacerari pmitt vt diceret tūc merito eccīe sue illud Eze. ij. Subuersores sunt tecū t cū scozpionibꝫ habitas ¶ Nono trāsiuit sol noster in sagittarij fuerūt em̄ a tpe siluestri pape t Constantini imperatoris: q̄ tempalia ecclesie primo dicit dedisse semp iudicia. placitatōes et dissensiones inter clericos. quis eoz⁹ videret maioz ad pascendū oues xpi. Hec est causa quare volāt sagitte acute Nūc regaliū supplicationū ad romanā curiam. nunc accusationū. nunc diffamationū ad inferiorum iudicum audientiā Ita q̄ plena est ecclesia aduocatis in omī causa ad defendendum iniuriam Et ideo vsq; in hodiernū diem sol stat in signo sagittarij Prouerb. xxv Jaculū t gladius t sagitta acuta homo qui loquit cōtra ꝓximū suum falsuz testimoniū Et hi sunt qui christū spoliant vulnerant et predant Si esset ita pauper ecclesia mō. sicut fuit qñ christus in ea vixit in terza nō haberet christus tales placitatozes nec tales inuasozes Pauper et iuuenis mercatoz nō timet pdones nec patit insult⁹. sed cū est diues tūc eū nituntꝫ spoliare. etiā qui eū prius conabant ditare. Ita est qñ ecclesia ituduit paupertati bene valuit. mō studet ditari t patit a sagittarijs Et ideo mō ō christo verificatur illud p. Reg. xxi. Cōsecuti sunt eum viri sagittarij et vulneratus ē vehementer a sagittarijs. ¶ Decimo transibit sol noster christ⁹ in signum Capricorni capricornus habet primā partem sui cozporis caprinā et tunc est sol in maxima elōgatione a nobis Quia in primo puncto capricorni est solsticium hyemale Unde istud signum signat tempus antichristi qui caprin⁹ dici potest Tum q̄z capza est aīmal multum libidinosum Et de antichristo dicitur Daniel. xi. Erit in concupiscentijs feminarū nec quēquā deozum curabit Tum quia capra generat hedos t filij sui arqz sequaces hedi vocantur Mathei. xxv. scribitur. Statuet quidem oues a dextris hedos autem a sinistris. Unde tempoze antichristi erit christus sol iusticie in signo capricorni et tunc videbitur quasi maxime elongatus ab ecclesia sed non durabit Quia statim in Capricozno incipit sol ascendere et christ⁹ statim antichristo occiso. in cozdibus suorum fidelium refulgebit ¶ Undecimo trāsibit sol in aquarium. Aquarius depingitur ymago hominis tenentis venam subuersam de qua aqua pleno foramine p̄zorūpit Et significat quadragintaquinqz dies cum toto residuo tempozis post mortē antichristi In quibus pluet christus misericoz diam super iustos qui tempoze antichristi vacillauerant sicut superius dictum fuit: Unde tūc erit christus in aquario Ezech: xxxvi. Effundam super vos aquam mūdam et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris ¶ Duodecio et vltimo sol erit in piscibꝫ Moral⁹ qñ sol ad signū piscij puenerit tūc desinit ee hyēs Et incipit ver. iuxta illō Cedit hyems ītro cathedrato simōe petro. quo die sol ē in piscibꝫ nccio

Lectio

Isto tempe quecunqz radices ꝛ semina sub terra latuerit incipiūt se exserere ꝛ terra se in cipit aperire ꝛ pandere que occultauit. Et significat tempꝰ resurrectionis generalis cum corpora humanoꝝ quādo terra se aperiet ꝛ reddet luci mortuos occultatos. Et tunc erit xpc in piscib⁹ qñ cum suis piscatoribus quos olim aplos fecerat ad iudiciuꝫ veniet. ¶ Et tūc adimplebit illa parabola Mathei. xiij. Simile est regnū celoꝝ sagene misse in mare et ex omni genere piscium cōgreganti quā cū impleta esset educentes et secus litus sedentes elegerūt bonos i vasa sua. malos gūt foras miserunt. Hic erit in cōsummatōe seculi Abacuck. p. Facies homis quasi pisces maris. Et sicut in fine piscium est ipm oriens qđ est caput arietis vbi sol fuit creatus et ibi stabit post iudicium in perpetuū nec mouebit vlterius circa terrā faciens ortū ꝛ occasum. Ita christus princeps cū matre in medio electoꝝ suorū stabit sine fine Et tūc erit dulce lumen et delectabile oculis videre solem. Eccs. xi. Et implebit illud Abacuck. iij Sol ꝛ luna steterūt i habitaculo suo Ad qđ nos pducat.

Lectio. lxij

Lassati sumus

in via iniquitatis ꝛ pditiōis et ambulauim⁹ vias difficiles Viam aūt dñi ignorauim⁹ ¶ Postq̄z declaratū est q̄ impij ꝛ male viuentes in pñti fatebunt se fuisse defraudatos ꝓpter culpam suam a veritate ꝛ a sensitiua cognitōe. Hic dicit spūs sctūs qualiter fatebunt se fuisse frustra fatigatos in opatōe Vñ dicit sic lassati sumus Non est mirū qz graue onus imppositum viatori faciet eum cito lassum De iniquitatib⁹ vero scribit. in ps. Sicut onꝰ graue grauate sunt super me. Ergo velint nolint peccatores lassabunt. Ista lectio oculato exp̄imento verificat in omni genere hoim perūersoꝝ inter nobiles ꝛ milites qui p vanitate in fama volatili in ore hoim taliter se exponunt Manifestū est q̄ plꝰ sustinebunt de pena in vno torneamento vel bello q̄z sanctus monachus in decem ānis Item mercatores qui maria pertrāseūt p/ sonaliter. passus periculosos. latronū insidias ꝛ insidias socioꝝ. vere experiunt vias huiꝰ mūdi eē difficiles · Clerici vel layci q̄ curias magnoꝝ regum. comitū vel epōrum ingrediūtur ad seruiendū. sciunt quā/ tum habet ista via difficultatis vbi per decem vl̄ septem annos seruiēt cū remorsu cōscientie cum obiurgatōib⁹ dominoꝝ. cū inuidia socioꝝ. cuz omni infortunio corpali Et ideo omēs illi siue subditi siue dñi sine qui peccato deseruiūt p felicitate mundi dicere poterunt in die iudicij Lassati sum⁹ cū/ ☞ A ¶ Est aūt hic notandū q̄ sepes sunt vie iniquitatis que sunt valde difficiles ꝛ tamē homib⁹ multū amabiles Ethius causa esse non potest. nisi ignorāria Omnis em̄ via est difficilis. si sit mortuosa. si nosa. si lutosa. si tenebrosa. si tumultuosa. si sumptuosa. si tediosa: Prima ista⁹ viaꝝ accipiūt superbi ꝛ ambicioſi. semp vadūt vias montuosas tñ hoc est valde periculosas q̄z ꝺ modico lapsu imminet magnū periculum Quia fm Gregoriū. quāto gradꝰ altior tanto casus grauior Sed est de eis sicut de lepore. q̄z multo melius curzit lepꝰ contra montem ascēdēdo q̄z descēdēdo demonte in vallē Ita isti ꝛ mōte superbie. cum difficultate descendūt. sed ad loca dignitatis cum magno conatu ascendunt Ratio ꝛ lepore est q̄z habet crura anteriora breviora q̄z alia Moraliter Affectōes homis ad rem sunt quasi tibie anteriores. affectiones ad mundū sunt quasi posteriores tibie Dñi ergo in homine affectiones ad rēū breviores sunt q̄z affectiones ad mundū. ille homo velociter curzit contra montē in adquisitione dignitatis vl̄ diuitiaꝝ Job. xv. Cum curzit aduersus deum erecto collo. ꝛ pigui cervice armatus est. ¶ Secūdam istaꝝ viaꝝ eligunt cupidi et auari. viā videlicet spinosam Saluator dicit Lu. viij. q̄ dimittit in/ spinis quia habent punctōem laborū in adquirēdo. timorez in custodiēdo. ꝛ dolorem in amittendo Ozee. ij. Sepiam viam tuā spinis ¶ Terciā istaꝝ viaꝝ que ē lutosa eligunt luxuriosi. boui ini etiā ꝛ bestiales q̄ accipiunt semp viā magis tritā ꝛ illa ꝛ munitior ē turpior Ita isti illā p̄eligunt quā plures frequentāt Luz tñ Seneca docet oppositū. qz i via pedū fortē illa securior. sed

non in via moꝛ qꝛ pauci sunt virtuosi. De
vijs luxuriosoꝛ in ps. Inquinate sunt vie
illius in omni tempe et Mathei. vij. Lata
porta t spaciosa est via que ducit ad pditi/
onē t multi ambulant per eā Et per oppositū in ps. Ambulās i via imaculata hic mi/
hi ministrabat De isto puer. iij Vie ei⁹ vi/
pulcre Quartā viam que ē tenebrosa eli/
gunt inuidi qui p malicīā suā ppriā sūt ex
cecati Et ideo vbicūqꝫ sunt in tenebris am
bulant Prouer. ij. Reliquūt iter rectum t
ambulant p vias tenebrosas qui letant cuꝫ
malefecerint. et exultant in rebus pessimis
Et in ps. Fiat via coꝛ tenebre t lubricū. et
tunc necessario habebūt cadere puerb. iiij.
Via impioꝛ tenebrosa nesciūt vbi coꝛruāt
Quintā viā eligūt gulosi vicz viam sum
ptuosam Quando sic est q magna caristia
fit in ciuitate aliqua de pane de vino de alijs
necessarijs. Isti mercatoꝛes qui vadūt ad
nundinas ppter lucrū nō libēter intrāt ta/
les villas quia plus perderēt in vna nocte
qꝫ lucrarent in duobꝫ diebꝫ Moral' loqn
do Omēs sumus mercatores t negociato/
res Lu. xix. Negociamini dum venio. ma/
le t sumptuose taberne vbi vnus hō expen/
dit in vna hoꝛa quantū sibi possit sufficere
in vno die Similiter vnus gulosus vbicū/
qꝫ fuerit plꝰ sumet qꝫ sibi expedit vno die
Et ideo omis via homis gulosi est supflua
et sumptuosa t ideo detestanda in ps. Via
illoꝛ scandalū ipis. t postea in ore suo com
placebūt Sextā viā eligūt iracūdi sicz viā
tumultuosam t est plena pressura. nā vbicū
qꝫ sunt pressura erit. Un Sene. iij. de ira.
ca. vi. Narrat de celio oratoꝛe qui iracūdis
simus extitit ꝛc. i ps. Cōtritio t infelicitas
in vijs eoꝛ et viam pacis nō cognouerunt.
Septimā viam tediosam vicz accidiosi
eligunt Isti nihil faciūt vbicunqꝫ fuerit et
semp tamē sunt fatigati Est em accidia qꝺ
dam spūale tediū in his que dei sunt ita q
omne illud qꝺ ad diuinū spectat officiū re/
putat ab eis nimis longū Hi volūt habere
longa cōtinua t breues gras Garrulatōes
diuturnas t hoꝛas syncopatas Somnia in
fantis t missam venantis. infans haber ne/
cessario multū doꝛmire quia in somno ma/
xime nutrit Sapie. vij. Ubi doꝛ q puer nu
trit ex delectamēto somni cōuenientis Per

oppositū puer ibi. Relinquite infantiā t vi
uite t ambulate p vias prudentie De sunt
vie iniquitatis de quibꝫ ysa. lv. Dereliquat
impi⁹ viā suā t vir iniqu⁹ cogitatōes suas
et Eze: xxxiij. Cōuertimi a vijs vris pessi/
mis Et quare moriemi domꝰ israel: Et iō
humiliter cū ps. petere debem⁹ a dño vias
tuas dñe demōstra mihi t semitas tuas edo
ce me Et itez Notam fac mihi viā in q am
bulem a Ubi notandū q vita me/
ritoria xpiani nō pōt esse ꝯtinue vniformis
Et apud sctōs vita xpiani ꝯmuniter diui/
dit in vitaz actiuā t in cōtemplatiuā. qꝺ nō
est sic intelligendū q ab vna t eadē persona
ꝯtinuari semp debeat actus vite ꝯtempla/
tiue t ab vna alia actus vite actiue t nunqꝫ
actꝰ vite ꝯtēplatiue qꝛ hoc nō esset humane
fragilitati possibile nec recte ratōi cōformе
Sed vna t eadem psona p loco t tempore
vtrāqꝫ istarū tenet incedere Ido via meri/
toria xpiani aliqñ nuncupat in singulari a
psalmista t aliqñ in plurali Uñ dicit notā
fac mihi viā in qua ambulē. Et tñ vias tu/
as dñe demonstra mihi Aresto. de pbleu/
matibꝫ pticula q̄nta proble. x querit istam
questionē Quare aūt hō magis laborat cō/
tinuādo diu viā planā qꝫ ambulādo p viā
non planā. sed aliquantulū montuosam et
vallosam Et rndet q causa est qꝛ qñ homo
incedit ꝯtinue t vniformiter p viā planā.
fatigat instrumēta t ptes coꝛpis sup quibꝰ
ambulat sicut genua crus t tybias Uñ qꝛ
in istis instrumentis ambulandi cōtinue te
net vna figura motꝰ in via plana ido cōtin
git homi maioꝛ labor t maioꝛ fatigatio In
pcessu vo nō plano vbi aliqñ ascēdit aliqñ
descendit nō semp tenet eadem figura mo/
tus iu instrumētis mouēdi nec ille ptes ve
rant vniformiter ꝯtinue sed alternatim qꝛ
ascendendo plus laboramꝰ in genibꝫ et ty/
bijs. descēdēdo plus in femoribꝫ Et ppter
istam alternatōez laboris inter ptem supza
genu t reliquā sub genu in via nō plana cō
tingit minor laboꝛ t minor fatigatio in via
alternatim nūc vallosa. tunc mōtuosa Isto
modo moraliter in viuendo vtuose Fragi/
litas em humana non permittit aliquo mō
q mens t studiū homis vniformiter exten
datur in cōtemplando nec itez expedit q sem
per descēdat ad opa vite actiе circa mūdū

qz tūc fieret nimis aridus z indeuotus. Et ideo sicut homo est ꝺpositus ex corpe z aīa de quoz numero corp fatigat ascēdēdo p oratōes. studia. vigilias ꝺ templatōes. aīa fatigat z desiccat descēdēdo z occupādo se circa temalia primis dispensanda Ideo sicut alternatim z vicissim debem incedere vt q̄tum possumus fatigatōem z rediū deuitem in seruiendo deo. z interdū ascendere ꝺ templando postea descēdere primū iuuādo In cui figuram Jacob vidit angelos ascendentes z descendentes de celo ad terrā z de terra ad celū vicissim Gen. xxviij Unō sicut in vitis fratz predicatoz legit Quidā iuuenis quesiuit a fratre Jordano qui fuit sanctissimus homo z scōus magister ordinis post sctm dñicum quid esset sibi vtilius. vel oratiōibꝫ insistere. uel se scripturaz studijs occupare Cui mgr respondit. Quid est inquit meli semp bibere vel semp comedere. Et vtiqz sicut ista cōpetit alternatim fieri. sic et illa. vñ de paulo scribit Haymo q vnam ptem diei solebat expendere in oratione z aliā in pdicatōe. terciam in opatōe manuali Ne ergo cum istis malis dicamus in fine Ambulauimus: vidiffi. Uiam aūt dñi ignorauim Petat q̄libet cum ps. Notā fat mihi viā in qua ambulem Multū em cōfert ad solaciū ambulantis bona noticia vie p quā debet ambulare Nam ceteris paribꝫ ipa videt ambulāti breuior q̄ via ignota eiusdem quātitatis Un aresto. de pbleumatibꝫ parte q̄nta pbleumate: xxv. querit Quare ambulantes viam nesciētes quāta est ipa apparet nobis longior q̄ qñ scimus eam et frequenter sumus eius quātitatē experti Et rnd et q̄ nia in tali via paralogisat qꝺ dāmō a seipa Experiē anima ista cōsequentiā esse certam Scio mēsurā hui vie ergo est finita Et qz nescit mensurā hui vie Ideo arguit a negatione aīcedentis Hui vie nescio mensurā ergo est infinita Et sic in iudicādo decipit Isto mō moraliter Homies dati vicijs iudicant q̄ aliqui hoies possent viuere virtuose Un homo luxuriosus mirat quō aliquis poterit seruare perpetuā cōtinentiaz. Homo gulosus estimat q̄ null hō potest facere abstinentiā. homo iniustus z cupid credit q̄ omnis homo cupiat habere diuiti as z abundantiā Et ideo ois homo iudicat aliū fm seipm Sicut docet Chrisꝰ in imope. omel'. xxxiij. Omnis homo scōm se ex istimat alterū nec pōt ipe meli sentire ꝺ altero q̄ sentit de seipo Ecce fornicari nemi nē estimat castum Castus non de facili de fornicatione suspicatur. Superbus nemi nē putat humilē: z humilis nullū credit superbū z sic de alijs Eccs. x. In via stultus ambulans cum sit ipe insipiēs omēs stultos estimat Ergo causa quare via vrtutis z via penitētie z sancte religionis repudiatur laboriosa z difficilis est inexpientia z ignorātia. z q aīa palogisat a semetipa Et ideo nobis ꝺr Hiere. vi. State sup vias et videte z interrogate de semitis antiquis que sit via bona et ambulate in ea et inuenietis refrigerium aīabꝫ vestris

Lectio. lxiij.

QUid nobis pro fuit superbia. aut diuitiaz iactantia quid cōtulit nobis Declarato in precedenti q̄ mali in iudicio generali fatebunt se fuisse iudicādo defraudatos z opando vexatos Hic psequit enarrādo qualiter fatebūtur se fuisse in amando deordinatos. Et circa hec duo facit. Primo ondit Bona fuerunt illa que summe amauerūt deordinādo q̄ parui precij extiterūt ibi. Transierunt Circa primū est sciendū q̄ affectionis primo fuit deordinata p appetitū singularis excellentie Secōꝺ p amorem singularis opulentie Et ideo quantū ad primū dicūt sic Quid nobis pfuit superbia. facilis est rnsio q̄ nihil pfuit sed multū obfuit qz deus supbis resistit. humilibꝫ autem dat grām Jaco. iiij: Et notandū q̄ nō solum est cōfessio ore vehemens cōtritōis sed ognitio qñ peccata sua cū quodam timore perio sibūpis obiecto cōfitebunt Un nō solū cōfitebunt imo sibūpis vehemēter mīstabūt p ineffabilē remorsum cōscientie sue Et hoc notant iste questiones quas nōaliqs sed sibūpis ꝓponūt soluendas. quid nocius z. Est em supbia inter vicia magis animosum generosum nascendo. magis animosus inuadendo et magis cautilosum in alijs endo ☞ A Primo supbia est vicium valde generosum in nascendo. q. sp

ritale et inter angelicos spūs admittit ē. Ihero. in epla Supbia natiōe celestis sublimiū appetit mētes z quasi ad ppr̄ios reuolās ozus appetit gloriā z puritatē hominū z rumpe que de gloria z puritate angeloz erupit ut quos inuenit participes nature. facit cōfortes ruine. Sic tñ fatua est q̄ ad domū nescit redire. Un Hugo libro suo de aīa. Supbia in celo nata ē sed velut immemor q via inde deciderit illuc posteare dire nō potuit. Sedo supbia ē viciū valde nō tpi. nō statui. Nō parcit loco. qz qz to locus solennior tāto supbia pmptior in cōgregatōnibus. In pdicatōnibus in quibuscūqz negocijs publicis statim supbia se immiscet: qz in ecclesia i loco sacro valde lucrat. qz vtriusqz sexus plone i ornatu z gestu z maxie in ecclia vbi cōtritōi et humilitati se dare deberēt ostētatōni z supbie magis student qz deuotōni. Nō parcit persone Xpm em̄ spūs supbie inuasit. mat. iij. Impium hoiem pmū et vnūquēqz etiā sanctū. Quia dicit Hiero. in epla Dificile est ut arrogantia qz auro vel gemmis carem̄ra in peccatis. supbia in rectis factis timēda est ne illa que laudabiliter facta sunt ipsi laudis cupiditates amittant. Idē in regulis. Alia quecūqz iniquitas in malis operibus exerceat vt fiant. Supbia vero etiam in bonis opibus insidiat vt pereant. Tercio non parcit tpi. quāto dies sacratioz. sicut in natali. in pascha z hui⁹modi. tāto magis infestat. min⁹ tñ nocte qz de die. Amat em̄ lucē qz sunt de vna patria. Ambe enim venerūt de celo Quarto nō parcit statui quin ozs invadat. Senes cū iuniorib⁹. religiosos cū secularib⁹. diuites cū paupibus supbie: tos cū suptioribus Ut nō sit qui se abscondat a caloze eius. Et ideo metrice dicit Tūc bene pugnatis cū cūcta subacta putatis Que magis infestat vincenda supbia restat. Et ideo orat ps. Nō veniat mihi pes supbie z in pec. nō moueat me. Ceciderunt qui opant iniquitatē expulsi sunt nec potuerūt stare. Pes supbie ē affectō q̄ itur a deo z man⁹ peccatoris ē temptatio ab intrinsico vel impulsio p suggestionē dyaboli vel malum exemplū p̄rimi Tertio supbia est vicium magis cautelosum allicied⁹. Facile ē cauitare gulam z vitare luxuriā respective furtū. homicidiū. z hmōi grossa pcā. vñ sic sagittari⁹ si p̄cusserit bestiam in pede vl in dorso nō est securus de ea. sed tm in corde. Ita dyabolus maximā securitatē reputat habere de homine q̄n percussit eū in corde suo p superbiā. iiij. Regū. ix. Egressa est sagitta per cor regis statimqz corruit Hiere. xlix. Arrogantia tua decepit te z superbia cordis tui Omnis supbus habet deum aduersariū q. Eccī. x. Odibilis deo z hominibus supbia Un bene dr metrice Actib⁹ z verbis homo tu quicūqz superbis Hoc retine verbū frangit deus omne superbū Poterūt ergo impij merito querere Quid p̄o fuit nobis supbia. aut diuitiaz tactātia q̄d cōtulit nobis Unde em̄ cōiungūt supbiaz et diuitias Quia sicut dicit aug⁹ ser. xxxi. Uermis diuitiaz est supbia Difficile est vt non sit superbꝰ qui diues est Tolle supbiā et diuitie non nocebūt Hec aug⁹ Quid ergo diuitiaz iactantia cōfert iniustis Fatu⁹ esset sarcinarius qui se iactaret d onere q̄d portat cum inde nihil lucret nisi dorsum excoriatū z corpus fatigatū Et cū ipe toto die portauerit onus suum in fine diei ducit ad stabulū z onus suum portat ad thalamū z ab eo elongat Sic malus diues est q̄si equ⁹ portās thesauz dñi sui qui est mund⁹ z nihil inde sibi lucrat nisi remorsum cōscie et fatigatōem corpis z aīe. in fine diei id ē vite sue ducit ad stabulū inferni z diuitie sue reponunt in thalamū mundi Eccs. v. Est alia infirmitas pessima quam vidi sub sole Diuitie cōseruate in malū dñi sui Et parū ante Ubi sunt opes multe· multi z qui comedunt eas Quid pdest possessori. nisi q̄ cernat diuitias oculis suis Quis fatu⁹ gloriaret vel se iactaret q̄ spinā portaret in pede Spine diuitie sūt Lu: viij. pes affectio cordis Fatuū est ergo de diuitijs gloriari. Un Seneca epla. liij. Nemo est deo dignus nisi qui opes cōtempsit quaz tñ possessio tibi non interdicit sed affectō q. volo vt istas intrepide possideas. ¶ Tercio fatuus foret qui de tali re gloriaret z se iactaret q̄ se letitia z securitate puaret. Hoc aūt faciunt diuitie Un Seneca epla. lxxvij. Ter-

rena adquisita libertatē nr̄am extorserunt nostri essem⁹ si ista nostra non essent Unde idem epl'a. iij. Animꝰ sapientis vadit auidacter cōtemptor omniū. nec ad pecuniam respicit aurū et argentū illis quibꝫ latuerit tenebris dignissima nō estimat Scit alibi positas esse diuitias q̄s quo congerunt. animū impleri debere nō arcam. diuites cū suis opibꝫ despicit hoc est sub se positos respicit. quoꝝ nemo tam letus est suo q̄s tristis ē alieno ☞ B Auferunt ergo diuitie ab homīe libertatē hylaritatē. ⁊ securitatē. qz omīs diues est suspiciosus Si vidz pauperē estimat esse furē Si diuitem putat eū esse p̄donem Unꝰ Boeciꝰ. iij. de ꝯso. phie. psa. iij Probat q̄ diuitie nō auferūt indigētiam sed afferunt Non auferūt tristiciā sed semp ponūt hoiem in quadā anxietate Unꝰ phia querit a Boecio Primū ergo teipm qui paulo ante diuitijs affluebas interrogo Inter illas abundantissimas opes Nūquā ne animū tuum cōcepta ex quadā iniuria cōfudit anxietas Boeciꝰ rñdit At qui inquā. fuisse me libero animo quin aliquo semper angerer reminiscī nequeo. Et phia Nonne qz vel aberat. qđ abesse non velles vel aderat qđ deesse nō voluisses Ita est inquā dicit Boeciꝰ Ergo dicit philosophia huiꝰ absentiā ⁊ huiꝰ p̄nciam desiderabas: ergo indigebas Ergo diuitie nō conferunt sufficientiā nec auferūt indigentiā· et tamē hoc p̄mittere videbant Itez diuitie poterūt auferri iuito dño q̄ diues īdiget extrīseco petito p̄sidio. quo suaz tueat pecuniā et illo p̄sidio nō egeret. nisi pecuniā possideret Ergo diuitie que p̄miserūt facere sufficientes faciunt exterioribꝫ indigentes Itē Nunqđ diuites esurire nequeunt Nū Sitire nō possunt Nū frigus hibernū pecuniosoz corpora non sentiūt Concludit g̃ metro sequente q̄ oēm auarū diuitem duo mala sequūt in vita Cure mordacitas ⁊ ī morte paupertas Unꝰ dicit Quāuis fluente diues auri gurgite Nō expleturas cogat auarus opes Oneretqz baccis colla rubri litoris Ruraqz centeno scindat optima boue. Nec cura mordax deserit superstitem. Defunctūqz leues nō comitant opes Ult dicere q̄ licet diues auarus cogat id est cōgreget opes nō expleturas indigentiā suā Cō/greget inquit in tanta abundantia q̄s gurges fluminis auri ad se sponte flueret et bges fluminis auri ad se sponte flueret et bq̄tum ad pecuniā Et oneret etiam colla iū/ est collū. Ponit plurale p̄ singulari. baccis id est gēmis collectis in litore maris rubri quod est mare egipciacū· ⁊ hoc dicit q̄tum ad iocalia ⁊ ornatum. Quāuis etiā strictā diues agris q̄ scindat rura optima centum bobus id est l. iugis. Quamuis ita tripli/liciter sit diues. Ista duo inconueniencia eum necessario ꝯsequunt id est In vita Cura mordax non deserit superstitem defunctā/ qz leues id est leuiter trāseuntes opes non comitant Job. xxvij· Dives cuz dormierit nihil secum aufert aperiet oculos suos ⁊ nihil inueniet.

Lectio. lxiij.

Transierūt om/nia illa tanquā vmbra ⁊ tanq̄ nā/cius p̄curzens. aut tāq̄ nauis q̄ p̄trāsit fluctuantē aq̄z cui⁹ cū p̄terierit nō est inuenire vestigiū neqz semitā carine eiꝰ in fluctibus ¶ Posita cōfessione faciēda ab impiis in iudicio generali p̄ quā ōclarat q̄ ipsi amauerunt tempozalia tanq̄ summā felicitatē Nic ponit confessio p̄ quā declarabunt tēpozalis felicitatis vanitatē Et circa h̄ duo faciunt Nam primo exemplificant Secūdo exempla applicant. Scōa ps ibi Sicut nos nati ☞ A Circa primū ponit q̄n qz exempla Et fm hoc lra diuidit in quīq̄z partes Comparant em̄ tempozalē felicitatem vmbre vanescenti. nūcio p̄curzenti. nauī transfretanti. auī transuolanti. ⁊ sagitte festinanti De istis quinqz tria ponuntur exempla in lectiōe hodierna. sicut patz Dicunt ergo sic ¶ Transierūt omīa illa q̄ nos tantum amauimus in seculo tanq̄ vmbra Sicut em̄ vmbra abscōdit hominē a lumine solis materialis. ita diuitie honores ⁊ cupiditates mundane auferūt et absconduntꝫ homini gratiā ⁊ dilectōem dei Sap. ca. ij. Umbre em̄ transitus est tempus nostrum Item ps. Sicut vmbra cum declinat abla tus sum dicit in p̄sona peccatoris. ¶ Ubi notandū q̄ iuxta tria genera peccatorū triplex vmbra cozresponderet. Est enim peccatū originale: est peccatum veniale. est p̄cm̄ mortale Peccato originali si nō deleat̄ per

baptismū corresponder pena eterna. Mi
tissima tñ ē sicut dicit aug⁹. Peccato venia
li corresp̄det pena tēporalis. Aut hic aut
in purgatorio Peccato mortali corresp̄/
det pena eterna ⁊ tāto maior q̄nto in hac vi
ta fuerit diuturnior ⁊ intēsior. Isti triplici
peccato corrñdet triplex vmbra. Est enim
quedā vmbra sm figurā chilindroydes que
dā conoydes. q̄dā vero calathoydes. Chi/
lindrus est figura rotūda ⁊ longa ⁊ inter li
neas eque distātes ꝺ tenta. Ūñ qñ corpus
opacū ⁊ luminosum corp⁹ sunt equalia. pū
citur vmbra chilindroydes in infinitū sup
lineas eque distātes: posito q̄ nullū aliud
corp⁹ luminosum impediat. Sic peccatū
originale est q̄si equale lūini gre que posset
ꝺcedi hōi ⁊ que ꝑmo hōi fuit ꝺcessa i statu
innocentie. pse ⁊ suis successorib⁹. Et ideo
pena corrñdens isto peccato ē infinita. ⁊ tñ
semp inter lineas eque distātes. quia illud
pcm augeri ñ potest. licet alia pnt sibi ad
di. vñ pena ista tenet q̄si figurā chilindroy
des. Sed pena pcī venialis corrñdet co/
noydes vmbra. Conus ē figura a lato ten/
dens in acutū ⁊ causat quotiēs corp⁹ obscu
rū ē min⁹ corpore luminoso cui obicit. Tūc ei
vmbra necessario tendit in conū ⁊ termiat
sicut patz i vmbra terre respectu solis. Sic
moraliter pectm̄ veniale min⁹ ē q̄z gra. q̄z
gram ānihilare nō pōt vñ licet feruorē gre
impediat i opatōe meritoria. stat tñ cū gra
⁊ ideo pena siue vmbra quā causat peccatū
veniale finit necessario ⁊ tendit in conū. q̄z
satisfactōe tpali finiri potest. pene vero pec
cati mortal corresp̄ondet vmbra calathoy
des. Calatus ē figura ꝺtraria cono q̄z in/
cipit ab acuto ⁊ tendit i latū/ Et hec figura
ꝺuenit vmbre q̄n corpus luminosum ē min⁹
corpe opaco. Et hec vmbra significat penā
peccati mortalis incipientem a modica ten
tatiōe ⁊ tendentē in latū p ꝺtinuatiōem as/
suefactōem ⁊ recidiuatiōem ⁊ hoc in infini
tum. Et hec ē vmbra mortis vbi null⁹ ordo
sed semp̄iter⁹ horror inhabitat. Job. x. in
fine. Sēm exemplū de felicitate tpali ē
q̄ compat nūcio pcurrenti. licet ois nūcius
habeat festinare. ille tñ maxie q̄ pcedit dñm
suū p hospicō ⁊ cibo prepando: Ideo feli/
citas mundana nō compat cuicūq̄ nuncio
sed cursori velocissimo q̄ pcedit dñm suuz

Job. ix. Dies mei velociores fuerūt curso/
re trāsierunt ⁊ nō viderunt bonū. Tercīū
exemplū ē de naui trāseunte p mare. Et q̄z/
tum ad illud dicit sic. Aut tanq̄z nauis q̄
ptransit fluctuantē aquā. cui⁹ cū ptrāsie/
rit nō est inuenire vestigiū neq̄z semitā ca/
rine illi⁹ in fluctib⁹. Carina ē venter nauis
siue media ps nauis Juxta illos versus dif
ferēctales. Prora prior ps est nauis altera
tercia puppis. Dic latus esse ratē ventrem
dic esse carinam Exemplū ē satis planū. q̄z
sicut nauis nō relinquit vestigiū p⁹ se. Ita
vita hoim mūdialiū nullam relinq̄t memo
riam trāsactis paucis annis ⁊ hoc est veris
simū/ Plures em̄ nobiles perierūt q̄z habe
antur in memoria. siue p scripturā siue per
memorialia q̄cūq̄z. Et hoc intense recogita
re ad ꝺtemptū seculi ml'tū iuuat vñ Hie/
roni. in epl'a. cxv. narrat q⁹ Xerses rex ps
cū semel de sublimo loco q̄si infinitā hoim
multitudinē ⁊ innumerabilē consideraſſet
exercitū prupit in lacrimas. Et cū ab eo re
quireret causa. Rñdit Post centū ānos in/
quit. nullus istoz quos nūc cerno superstes
rus est. Tāq̄z nauis que ptrāsit fluctuātē
aquam☞ a ¶Notandū est q⁹ status
pnie quē iam inchoam⁹ compat naui tripli
ci rōe. vicz ꝓpter figure q̄litatē. ꝓpter vectu
re ꝺmoditatē. ⁊ ꝓpter iacture possibilitatē
Primo pnia ꝺparat naui ꝓpter figure q̄li
tatē Nauis em̄ figura stricta ē in extremis
et lata in medio Et isto mō est de pnia. quia
in ꝓncipio difficilis est. ꝓpter defectū assue
factōis ⁊ resistentiā carnalis delectationis.
Math. vij. Angusta est via ⁊ arta que du
cit ad vitam et pauci ambulant per eā. In
fine etiam est angusta. q⁹ dyabolus insidea
tur fini iusti cuiuscūq̄z. vñ dicit glo. Tho/
bie. vi. sup illud. Ecce pisces imanis exiuit
de mari ad deuorandum eum. dicit Dño in
cruce passo dyabol⁹ q̄ moriēte crucifixo ad
erat. venit querēs si q̄d peccati in eo inueniſ
set Ūñ mors est illa angusta porta de q̄ ꝺz
Luce. xiij: Cōtendite p angustā portaz in/
trare Ista porta ē ita stricta q⁹ nullus onera
tus diuitijs nullus impinguatus delicijs
nullus adornatus vestib⁹ pciosis poterit p
transire donec omia deponat ⁊ nudus cua/
dat Job. p⁹. Nudus egressus sum de vtero
matris mee ⁊ nud⁹ reuertar illuc. i. i terrā

que est mater ōmniū terrenoꝝ Jn medio ē via penitētie aliquantulū ꝛ sufficiēter ampla Quia fm Boeciū Paucis minimisqꝫ natura cōtenta est Ulñ Brego. Ulia dñi nisi in arto itinere inchoat et amoris dulcedine dilatat puer.iiij. Ducam te p semitā eq̄tatis.quas cū ingressus fueris nō artabunt gressus tui ꝛ irruens nō habebis offendiculū Glo. Semite equitatis dum inchoātur arte vident ꝛ anguste Cū vero pfectū capiunt iā ex cōsuetudine spaciose vident ꝛ late vñ et p diuersoꝝ te dicebat pō .pter ꝓba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. Et viam mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatasti cor meū Econtra mali homīes ingrediunt latam viam in p̄ncipio ꝛ postea in pgressu artant Job.xviij. Artabunt gressus virtutis eius Sic ḡ vna cōditio nauis est q̄ stricta in extremis ꝛ ampla in medio Alia vero cōditio eiusdē figure est q̄ est clausa versus mare ꝛ apta versus celū Et sic ania penitentis claudi debet ad mundū ꝛ aperiri ad celū Facta est em̄ nauis ad calcandū mare ꝛ supandū.nō ad recipiendū mare. Jta ania penitens calcare debet mundū nec tāgere ad delectatōem sed ad calcandū ꝛ dispensandū.puer.xxxi. Facta est quasi nauis institoris de lōge portans panē suū Scdo penitētia nauī cōparat pter vecture ꝯmoditatē.faciliter merces ꝛ quecunqꝫ alia necessaria deportant de terra ad terrā per naues Existens ī insula nullo mō potest exire eam nisi per nauē Jsto modo nos qui sum⁹ in insula mundo nullo sensu vel passu exire poterimus ad celum nisi per nauiculā penitentie Et istam nauiculā xp̄e ꝛ discipuli eius primo intrauerunt vt nos audaces efficerent Jlli qui non sunt experti nauigiū cum timore intrāt naues . Experti aūt ꝛ cōsueti sine difficultate Jn cui⁹ figurā dr Math. viij Ascendente iesu in nauiculā secuti sūt eum discipuli eius Item nauis est vas cōmune p pciosis ꝛ vilibꝫ.omīa recipit et saluat.ad portum optatū pducit Jsto mō penitentia nullū respuit peccatorē quantūcūqꝫ sit turpis si p̄ueniat se in nauem pnie salvabit Jn cui⁹ figuram Gen.viij. Legim⁹ q̄ oīa aialia que non intrauerūt nauem que arca Noe vocabat mortua sunt. ¶ Tercio penitectia nauī pparat pter iacture possibilitatē Est em̄ nauis quasi in cōtinuis periculis pter scopulos pter fluctus .pter voragines Eccī:xliij. Qui nauigāt maria enarrāt pericula eius ¶ Et ideo B Et ideo nauī piclitanti quadrupl̄r succurrit p expeneratōem p foraminū obstructōem p aque eiectōem ꝛ p anchore fixionē De pmo prudens nauta quādo venit ad passum periculosum vbi timet submergi.exonerat naues suam Sicut dicit Actu.xxvij. q̄ illi qui erūt cum paulo in nauī. armamenta nauis eiecerunt Jsto modo persone que sunt onerate diuitijs vel anteqꝫ veniant ad passum periculosum mortis.exonerāt se p cōfessionē et elemosinarū largitōem. Scdo iuuat nauis contra piculum per foraminū obturatōem. Sensus nostri sunt quasi quedā foramina vel fenestre per quas aque tentatiōnū ingrediunt ad aīam Et ideo ista debēt obturari p bonā custodiam rationis quasi intrauerit p expulsiōe sine nocumēto spiritali gratia dei reḡrit Hoc recognouit ps qui dixit Saluū me fac deus q̄m aque Tercio aqua debz eici.qz si aliqua noxia delectatio subintrauerit eici debet per confessionē. Quarto tīgi debet anchora i re firma hoc est in deo qui non mutatur Anchora ē spes Ad hebre.vi. Confugimus ad tenendam p positam spem quā sicut anchoram bem⁹ tutā ꝛ firmā ad Ro.viij. Si d⁹ p nobis quis cōtra nos Sed est notandū q̄ inter pericla maris insolita.tria sunt pcipue metuenda.sirenarū cantica . Cirris pocula et ceti fallax insula. Sirene fm fabulas tres fuerunt.ex pte virgines ex parte volucres habitātes in mari Et dicebant sirene vel sirenes.quasi trahentes Siren em̄ grece.trahō interpretat latine eo q̄ p dulcissimā armoniā homīes auscultantes ad se trahebant et attractos occidebant Una em̄ canebat voce humana Alia tibijs . Tercia lira.sicut recitat alexander in scintillario poetis Ulixes es ergo trāsiturus p eas tali cautela vsus ē Aures socioꝝ obturauit cera.ne aliquid de armonia audirēt Seipm alligauit malo na uis ꝛ sic euasit Sic moraliter vlixes sapiēs interpretat ꝛ designat mentē in qua prudētia inhabitare debet Tres iste sirene cor porales designāt illecebras que per diuersas lasciuias attrahūt ad peccatum nauigā

tes per mare huius mundi. sed mēs prudēs
sociorū aures. i. sensuum corporeorū poten
cias obturat cera. id ē memoria nīre fragi
litatis ꝛ semetipsum alligat ad lignū cru
cis qđ est malus nauis penitētie. ꝛ sic eua
pocula. ¶ Narrat ēm Boeci⁹. iij. de cō
tro tercio⁹ q̄ ulixes rediēs de bello troyano
decēto errauit p mare. uno ſo tpe uidēs
quādam īsulā i q̄ cyrtes pulcerrima dña
que solis filia dicebat habitauit. Ad eam
applicuit ꝛ intrauit. Ista p incantatōes et
carmina miscuit quedā pocula p que bibē
tes trās formauit sicut uoluit a nāturā
na in bestias. Ulixes statim socijs ulixis por
rexit de potōne sua ꝛ mutauit unū in aprū
ꝛ alīū in leonē tercīū in ceruū ꝛ sic de alijs
Ulixi ſo dederat mercuri⁹ q̄ de⁹ archadie
dicit unū florē cui⁹ uirtus fuit cōtra tales
incātatōes resistere. Ulixes nihil passus cua
ginato gladio magā insequit ꝛ eam ad so
cioꝝ suoꝝ reparōes coegit. Moraliter ista
maga ē cupiditas seculi hec p incantatōes
suas hoīes trāsformat in bestias ꝛ eos spo
liat ratōe ꝛ māsuetudine p que duo homo
efficit bestialis. Quā multipliciter hoīes
in bestias varias trāsformēt p seculi cupi
ditatē patere posset inductiue. Quidā lu
pi rapaces sicut iniusti milites Quidā vul
pes fallaces sicut subdoli mercatores Qui
dā canes mordaces sicut fal si aduocati et
placitatores q̄ cōtra quēlibet latrāt nisi ab
eo aliquid accipiāt. Tercīū piculum inso
litū ē Leti fallax insula. Est ēm cet⁹ belua
marina magia hec aliqn colligit i dorso lu
tum. ꝛ sup illud lutū crescūt gramia ꝛ her
be uirescunt. Ulixes quasi mōticulus virens
ꝛ pratū nauigantibꝰ apparere videt. Qui
dam recepti nauē applicāt uela soluūt ꝛ ancho
ram ibi figunt. Cū aūt se estimātes i terra
solida collocatos. Ignem accendūt p coc
quedis necessarijs. bestia calorē sentiēs su
bito se subtrahit ꝛ i mari submergit. Et cū
ea oēs illi in pfundū ferunt Hec bestia mo
raliter dignitatē uel statū nobiliū pōt signi
ficare Hāc simplices nauigātes in mundo
ꝛ quietis. Unđ unus desiderat episcopatū
desiderāt estimātes ibi esse locū soliditatis
Alter comitatū. Terci⁹ abbatiā uel pora
tum. putātes se fore felices si status huius

modi assequētur. Sed cū iocūdius se ha
buerit pacem ꝛ securitatē solūmodo cogi
tātes sup uenit interitus repētinus ꝛ mīro
veloci⁹ descendūt ad īfernū q̄ prius ascē
derant talem gradum

Lectio. lxv:

AVt tanquam
auis que transuolat in aere nul
lū īuenit argumentuz itineris
illius Sed tm sonitus alarū verberans le
uem vētum ꝛ scindēs p vim itineris aerē.
cōmotis alis transuolauit Et post hec nul
lum signū īuenit itineris illius. ¶ Postq̄
cōparata est felicitas temporalis naui trans
freranti Hic comparat quarto aui trāsuo
lanti Sicut ēm auis velociter transuolat ꝛ
nullum argumentū reliquit itineris p qđ
volat Ita diuites ꝛ potētes volant in suis
honoribꝰ in dignitatibꝰ ad tps ꝛ subito sꝫ
trahunt nec remanet de eis vestigiū siue sig
num ☞ A Sicut aūt in volatu auis
tria sunt. sonitus impetus ꝛ transit⁹ Ita in
vita potentū ꝛ nobiliū est sonitus pompe ꝛ
magnificentie Impetus prede et violentie
transitus culpe ꝛ impenitētie ¶ Et ista no
tanter signanter in lectione hodierna vbi di
cit Sed tantū sonitus alaꝝ verberās ven
tum leuē et scindens p vim itineris aerem.
Cōmotis alis volauit. ꝛc. Habent ēm isti
mali nobiles alas suas hoc est consiliarios.
senascalos ꝛ ballinos suos. Isti sunt ale a
dextris et a sinistris p infamiā ꝛ famā vt ra
piant paupes Per istas alas volant ad p̄
dam suaz Nō ēm possunt ferri ad iniurias
nec ad p̄dationes quas faciunt circa pau
peres. nisi p malos cōsiliarios q̄ sunt dāna
biles ale dñoꝝ Piere. ij. In alis tuis īuē
tus est sanguis aniaꝝ paupeꝝ ꝛ innocentū
Quis est sonit⁹ istaꝝ alaꝝ. Jactātie cōfica
tiones ꝛ pōpe ꝛ false magnificētie Unđ nī
hil veritatis subest Sed q̄ nō solū hūt so
nitū pōpe ꝛ magnificētie. sed ecīā impetuz
p̄de ꝛ violentie. Ideo subiungit Et verbe
rans leuem ventū ꝛ scindens p vim itineꝛ
aerem Aer siue ventus qui hic accipiunt p
eodem designāt ppl'm mediocrem dīnis ma
gnis subiectū. Sicut ēm sine aere null⁹ po

test viuere. sed aer ē cōis respiratio omniū. Ita vita ppli mediocris qui terras colunt artes mechanicas exercent talis est. q̄ sine eis nullus dñs talis pōt aliqualiter victitare Et tñ in tales isti nobiles ⁊ potētes exercent vires suas Uerberāt. scindūt. spoliant et excoriāt p vi. i. p violētiā ⁊ iiustā potentiā vbi malos predones et eis cōsiles sine insultu permittunt Uñ signāter male colligētes in iudicio statū suū dicent. q̄ fuit sicut volatus auis verberās leuē ventum et scindens p vim itineris aerē. ¶ Et tercō i vita iniustoꝝ potētum. ē transit⁹ culpe et impenitentie Et q̄tum ad hoc subiungit. Comotis alis trāsuolauit Et post hec nullum signuz inuenit itineris illi⁹ Sunt iter aues q̄dā q̄ mare trāsuolāt sed certis tpib⁹ redeūt Quedā trāsuolant ⁊ nunq̄z redeūt. Sic ē inter petōres Quidā a deo volant p peccatū. sed redeunt ⁊ māsuescunt p penitentiam Sed frequenter ille nobiles aues sicut falcones nimis lasciue auolant p spere q̄z raro penitent pfecte Et post hoc nullum signū inuenit itineris illius Nō est sic de deuotis diuitib⁹ q̄ largas elemosinas faciunt in perpetuū duraturas. Sicut de illis qui abbacias perpetuas fundauerunt. Ecclesias collegiatas dotauerūt Paupes religiosos fundauerunt Ac dotatis ecclesijs q̄pluribꝰ largiter instituerunt. Si certe oēs isti transuolauerūt. sed signa itineꝝ remanserunt. Scim⁹ em̄ q̄ ipi rectum iter atq̄z pfectū tenuerūt ad celum ⁊ multomagis illi q̄ oia mundana mūdo relinquentes ad statū sue religiōis volauerunt Narrat Iulius Stratogematō: li. p. ca. ij. qō est de ꝯsilijs explorādis hostiū q̄ Bemil⁹ paul⁹ Consul roman⁹ apud opiduz qō dam dimissur⁹ erat exercitū in quandā planiciē. Et subito circūspiciēs. vidit quarundā auiū multitudinē subito excitataz a quadā silua ꝯ surgere. Et statim ꝯcepit q̄ ibi fuerunt insidie. Missis q̄ exploratoribus didicit ibi decem milia armatoꝝ se abscōdisse vt romano exercitui obuiarēt Missis q̄ p viā aliā militib⁹ eos circūdedit ⁊ cōfudit Hec p tanto dixerim q̄ argumētū de bem⁹ accipe deo placendi ⁊ bene viuendi a sanctis q̄ nos p̄cesserunt et a mundo volauerunt Ingredientes p amore xp̄i sanctā religionē ⁊ si nō p habitū exteriozē tñ p sanctā ⁊ deuotā ꝯuersatōem q̄z habitus non facit monachum Iuxta puer. Et si tales cōsideremus videbim⁹ multas sanctas auicu las auolasse a silua mūdi p q̄ō satis nob⁹ patet q̄ in silua huiꝰ mūdi insidie multe late. ☞ a ¶ Est hic notādū q̄ hō viatoꝝ auolāti merito ꝯparat. Iuxta illud Job. v. Homo ad laborē nascit ⁊ auis ad volandū Possumus aūt q̄ttuoꝝ genera hoim quattuor generib⁹ auium compare. Sunt em̄ milites mercatores. prelati. ⁊ p̄dicatores: Milites siue nobiles assimilant falconib⁹ Sunt em̄ falcones aues generose q̄ viuūt de preda Et ita est cōiter de isto genere hominū ¶ Uiuūt em̄ despoliatōe eccie ⁊ religiosoꝝ ⁊ pauperū subditoꝝ Et sicut dicit Ambro. in exameō Oēs aues p̄dales p̄dant p̄dam alterius generis q̄z de sua specie Exceptolo niso Nisus em̄ expers est huius pietatis Istā formā seruāt cōiter nobiles. potentes et diuites qui sunt q̄si eiusdē speciei cū eis nō venant Sed tm̄ illos qui nō p̄nt resistere Sic̄ sunt Canonici seculares Monachi bñdictini. ⁊ Cistercienses ⁊ multi alij religiosi bona sua temp alia extra ciuitates ⁊ loca munita hñtes q̄ vi ⁊ violētia ab eis auferunt ⁊ tollunt q̄z nō audēt nec p̄nt ea defendere. Istā aut̄ violentiā illis q̄ sunt de sua spē nō inferūt. ⁊ hanc pietatē. si pietas debet dici. erga se inuicē obseruāt et custodiunt. Q̄z vt dicebā hmōi p̄cipue pietat⁹ sol⁹ nisus est exps. i. nō p̄ceps Nisus ē puissim⁹ falco in spē sua. sz aiosus ⁊ crudelis p q̄ctare corpis sui ⁊ venat q̄as auiculas ⁊ tm̄ in necessitate speciei sue non p̄cit. sic tm̄ maiores falcones faciūt Isti nisi figurāt vnū genus militū q̄ nō ppter strēnuitatē corpis nō ppter ingenuitatē sanguinis. nō ppter nobilitatē fructis applicant milicie. sz quadā amoꝝ temeraria assūptiōe ⁊ abusiua exercitatione sicut sunt modernis temp⁹ Predones ⁊ eis cōsimiles qui spoliāt milites ⁊ veros armigeros cū q̄bus sunt eiusdē speci. ei Sed ppter periciā iuris Armati enim sunt legib⁹ ⁊ statutis. nō lāceis neq̄z scutis Isti in venādo nulli parcunt in quos p̄nt. Spoliāt milites q̄ sūt ppie spēi Clericos rusticos. monachos ⁊ canonicos. q̄ inscie copiā ad quā tenēt nō exhibēt nisi p̄ munera

conducant De istis conquerit ecclia in ps̄o
na paupis. Tre.iij. Venatōe ceperūt me
q̄si auē inimici mei gratis Et Michee.vij.
Dirfrem suū venat vsq; ad mortē Isti ḡ
mali milites ⁊ armigeri rapaces sūt falco/
nes dyaboli Et isti portāt sup pugnū dya
boli.q; ⁊ stituūt in officijs baliuoz iniuste
Ubi locus stat⁹ et ḡdus quē hnt est pma/
nū dyaboli Laueāt sibi tñ q; in duplici pi
culo sūt q; hnt oc̄los cooptos quodā vela
mie ne circa se ꝯsideret ⁊ hnt pedes illaq̄
tos ḡdā ligamie nec a dño suo auolent nisi
q̄n placz dño p̄ solatio ⁊ lucro suo Ita est
de isti nobilibꝫ Sedēt sup pugnū dyaboli
in magna reuerētia ⁊ dignitate Sūt tñ ex
cecati ad omne illō qđ ad verā ꝑpetuā feli
citatez ꝑtinet q̄ nō habeḳ in vita ista.ij.ad
Cozin.iiij. Deus hui⁹ secli excecauit men
tes infideliū Qñ tñ placet dyabolo q̄ isti
venenōsta mūdana.ꝺponit cooptōez eoz
vt videāt pdā suā ⁊ ꝑmittit eos q̄si liberos
ad tp̄m ⁊ statī reclamat eos q; sūt ita assue
facti ad manū suā q̄ nolūt auolare Dz q̄d
ꝺ eis accidet fialiter Revera iuxta ātiquū
exēplū Falco ⁊ gallina hnt fata Ꝺria Naz
falco dū viuit ⁊ ꝑt volare poīt supra ꝑticā
in aula reuerēter ⁊ hēt vestes sꝫ pedib⁹ ne
ledat vngues Gallina fugaḳ ab aula viuit
ꝑt̄z in morte mutaḳ hec fortuna.q; falco
mort⁹ eicit̄ ꝺ aula ⁊ picit ad funariū Gal
lina iter scutellas argēteas affert ad mēsā
et poīt añ dñm Ita erit ꝺ diuite pdone et
paupe iusto Lu.xvi Fctm̄ est vt mozerez
mēdic⁹ ⁊ portaret i sinū abrae Mortu⁹ āt
ē diues ⁊ sepult⁹ est i inferno Et ꝺ est qđ re
eis pphetat Barut.iij. Ubi sūt ꝓncipes
gētiū qui dnant sup bestias q̄ sūt sup ter/
rā.i. sup paupes qui nō reputāt ab eis nisi
bestie Qui i aulis celi ludūt q̄ argentū ē.⁊
au⁹ i quo ꝯfidūt hoies ⁊ nō ē finis acq̄sitō/
nis eoz Et statī rūdet Extermiati sūt ⁊ ad
ert Sedm gen⁹ hoim sunt mercatores.et
isti assimilāt pdicī.coruo ⁊ cigno Perdix
sic dic. Amb⁹ ova alteri⁹ pdicz rapit ⁊ fu/
rat Dz pulli p̄creati statī ad vocē mr̄is re
linquūt falsaz nutricē ⁊ sequūt mr̄em Sic
quicqđ est iniuste acq̄sitū ⁊ illicite est furti
uū Conuenit ḡ q̄ mercatoz p̄ viā vsure vel
aliā ꝓuentōm iniustā emit terras reddit⁹ et
māōa q̄ alij ꝑcurauerīt ⁊ occupat ad tps
cz certe p⁹ mortē suā oia ab eo⁊ heredibus
suis recedūt vt cōiter q; de male q̄sitz vix
gaudet tercio heres De tlibꝫ dicit Jhere.
xvij Perdix fouet que nō pepit.fouet diui
cias ⁊ nō in iudicō Sedo ꝯ pac̄.corno .cor
nus furaḳ quicqđ ꝑt ꝺportare ⁊ absc̄ōdit ⁊
credit se illō alias inuēturz Et venīūt bestie
et ꝯmedūt si ē cib⁹ Sic mlti ꝺ mercatori/
bus auaritissimi sūt ⁊ pessiē viuūt ⁊ quicqđ
possūt lucrari absc̄ōdūt i arca donec mori/
anḳ ⁊ totū ad man⁹ alioz Tercō ꝯ pāc̄ cig/
no qui suauissiē caīt i minēte morte et iō a
canēdo cign⁹ appellaḳ.sm ysidō.xij. Ethi
c.vij Sic auar⁹ nūq̄z dulciḳ caīt nisi immi
nēte morte q̄n ꝯdit testamētū ⁊ icipit disp
gere que pri⁹ ꝯgregauit vñ Gene. Ava/
rus nihil boī facit nisi cū moriḳ Terciū ge
nus sūt ꝑlati eccīe Et isti ꝯpanṫ aq̄le Ha
bet em̄ aq̄la sic dicit in libro ꝺ naturz rerū
rostrū pedē maiorē sinistro.diligētissiē nu/
trit pullos suos imo coz⁹ suū interpoīt i/
ter eos ⁊ sagittariū ad ꝺfendēdū eos Lap
ta preda ē ita liberal⁹ q̄ auib⁹ assistētib⁹ cu
rial⁹ imptiḳ Sic moral⁹ ꝑlati licet hēant
duos pedes.i.duas affectōes vnā ad aīas
eoz cure ꝯ missas.aliā ad decimas que ē q̄
pes sinister.tñ zelus aīaz qui ē dexter pes.
ē lōge alio pede maioz ꝑ dei grāz Uñ illa
est cā q̄re clerici placitāt in curijs ꝑ eccīās
nō ꝑ decimis ⁊ oblacoīb⁹ sed pro ouib⁹ xpi
tuēdis q̄z zelū maximū hnt Sedo se iter
pullos suos.i.p̄rochianos ⁊ sagittariū mi
litē.scz tyrannū iniustū iter ponūt nō susti/
nēt eos iniuste pati p̄ q̄sto eoz suppetit fa/
cultati Et tercō ꝑdam suā.i.bona eccīe cu
rial⁹ impciūt in elemosinis vicinis indigē
tibus.vt rpc loqñs prochianis eoz dicere
possit illō Exo.xix. Uosipi vidistz quomō
portaueri vos sup alas aq̄laz ⁊ assūpserim
mihi Dz timdū ē ne q̄dā eoz sint strutōes
q̄dā bubones ⁊ q̄dā vultures Strutōes
hnt pēnas sic falcones Job.xxxix Penna
strutōis silis ē pēnis herodiū ⁊ accipitris.
herodi⁹ ē gen⁹ falconis. Uñ strutō hēt pē
nas ⁊ nō volat a terra Ita q̄dā ꝑlati hnt ꝑ
bēdas ⁊ dignitates ⁊ sciaz ⁊ tñ sp occupāt
i frenis Bubones diligūt eccīaz ꝑḳ oleū
vñ extiguūt lu.⁊ ꝑsumūt.ita q̄dā eccī lum

scie extinguūt ꝛ pinguedinem eccīe comedunt Vultures pullos suos in sūma macie custodiūt Ita q̄dā prochianos in summa paupꝛtate retinēt p placitationes. nūc in curia eccīastica. nūc in curia laycali p iniustas exactiones ꝛ inusitatas extorsiones nec ī eis augeri ꝓmittūt vel pīguedinem gr̄e. vel sb̄e secularis. et tales plati semitā cristi ignorāt omnino Job. xxviij Semitā ignorauit auis nec intuit⁹ est eā ocul⁹ vulturis ¶ Quartū genus hoīm sunt p̄dicatores ꝛ hi dēnt esse galli predicando Job. xxxix. Calādri cōfessando ꝛ grues p̄uolando Job. xxxvij. Quis posuit in visceribꝰ hoīs sapientiā. vel quis dedit gallo ītelligentiā Gallus annūciat horas noctis. excitat homines a sopore Sic p̄dicatores prius dēnt penitētie operib⁹ macerari Debēt scōo esse calandri in cōfessando Dicit in libro de naturis rer̄ q⁹ Calandrus est auis alba q̄ si infirmū respiciat infirmitatē aufert Sic confessores infirmos respicere debent. q⁹ peccata deleāt. Et tercio sicut grues p̄uolando ꝛ ostēdendo viam Sed timēdum est q⁹ quidam sunt similes pstato in adulādo. quidam grifalcones indignādo quidā gallinacij educādo ¶ Pstatus naturaliter salutat q̄si voce humana Et ideo significat adulatorem. quod cōfessoribus loco confessionū maxime est periculosum Grifalco si ꝓmo ictu predā non capit: indignatur. nec ad reclinatoriū redit Sic quidā cōfessores de petōre recidiuāte: q⁹ non capiūt eum ꝓmo ictu indignātes desperāt. quod nullo mō est faciendū. Gall⁹ gallinaci⁹ si sb̄ ventre deplumet. ꝛ vrticis ꝺberet fouet pullos more galline In hoc tñ est differētia q⁹ gallina hoc facit naturaliter ꝓpter cōmodū pullor̄ Gallinatius vero effigiatiue ꝛ ꝓpter commodū ꝓpriū q⁹ pl⁹ boni a pullis recipit q̄s pullis impēdit Sic nō nulli p̄dicatores fouent filios spirit̄ales eis confessos ꝓpter bonū tpale quod ab eis intēdunt recipe: non ꝓpter zelū animar̄ Et sunt mīres effectu pocius q̄s affectu Sūt em̄ paupes ꝺplumati. ꝛ ideo pullis insident vt nō ab ipis pulli. sz ipi a pull⁹ poct⁹ calefiāt qui p tpali ypocrisi merebūt tribulatōe ꝓpetua cozonari Isa. xxij Ecce dom⁹ asportare te faciet sic gallus gallinaci⁹ asportat ꝛ q̄si amictū sic sbleuabit te Cozonās cozonabit te tribulatione.

Lectio lxvi

AVt tanq̄z sagitta emissa in locū destinatum diuisus aer in se continuo reclusus est vt ignoret trāsitus illi⁹. ¶ In ista ꝓte ponit quātū exemplū quo terrena felicitas cōpat sagitte festinanti ad terminū Et circa hoc duo facit ꝓmo ponit exēplū Sedo applicat ad ꝓpositū Sedo ps ibi Sic ꝛ nos nati Exēplū est manifestū sic lra ꝓtendit. q⁹ sic sagitta emissa ab arcu velocissime trahit sibi metā Ita nos missi sum⁹ vt p mūdā trāseam⁹ ad mortē Quāuis ista quinq; exempla quibꝰ mūdana felicitas cōpatur vicz vmbra euanescēs. nūcius p̄currēs. nauis trāfretans. auis trāsmigrās. et sagitta penetrās satis ꝺclarēt tpal⁹ ꝓsperitat̄ velocitatē hñt tñ singula exēpla suas ꝓprietates deſignatiuas malicias quas diuersi mūdani exercēt Nam p vmbrā designat vānitas laicule Per nūcium fatuitas hūane prudencie Per nauem instabilitas auaritie Per auem sublimitas superbie Et per sagittam dolositas malicie figuratur Et ergo notādū q⁹ sic sagitta velocissime trāsit aerem nescit quo vadat. q⁹ aliq̄n infigit luto aliq̄n repcutit in petra Ita miseri in hac vita qui ꝺyabolo seruiunt sunt q̄si sagitte sue ꝛ mittunt ab eo ad certas malicias adimplēdas sicut sibi placz Et sicut diuisus aer in se continuo reclusus est Ita multitudo populi siue in regno siue i patria siue in ciuitate sbtracto vno homine malo quiescit pturbauit totam patriam. statim reconciliatur vna multitudo. vna patria siue prouincia. sicut prius. Et cum ipse putaret q⁹ ab eo subtracto patria dissolueret vel cauitas tanta erit vnitas post cum et concordia. ipso in inferno ꝺmerso sicut ante. Et hoc ē quod dicit Diuisus aer in se cōtinuo reclusus ē. vt ignoretur trāsit⁹ illi⁹ Quia in ista lcōe homo malicios⁹ cōparat sagitte ☞ A ¶ Notādū q⁹ ꝺyabol⁹ bēat tela cus ꝛ sagittas ad nocēdū Et ꝓpcare ꝛ sagittas ꝺsilr ad regēdū Habz em̄ ꝺyabol⁹ tres malos arc⁹ q̄b⁹ vtit̄ ꝺtra scōs Arcū carnal⁹ ꝺcupiscētie Arcū final⁹ inuidencie

lis ꝺ cupiſcẽtie. Arcũ fraternal' inuidẽtie
er arcũ mũdialis ꝺ ſcie. ¶ De arcu carnal'
ẽcupiſcẽtie. pcedit mala ml'r vaga iquie/
taz impatiens prepara ad capiẽdas alias
Sic dicit puer. vñ q capit z vulnerat ve/
cors iuuenis ꝺ quo ibidẽ ſb dit q ſeqt eam
qi bos ducꝰ ad victimã z ignorat q ad vi
cula stulꝰ trahat donec ſagitta trãſ figat
cor eius Iſta ẽ pennata p ornatũ curioſuz
Ferrata p animũ malicioſũ Inflãmata p
amorẽ libidinoſuz Vñ cupido filiꝰ vene/
ris dicebat q cũ ſagittz et facula pingebat
qz amor carnalis vulnerat z inflãmat Cũ
ista ſagitta fuit vulneratꝰ dauid i aſpectũ
bersabee cũ pſpiceret eã ſe lauãtem. ij. Re.
ſe occultat i camera Arcꝰ tendit qñ cũ p/
uerſa intentõe ornamentz ꝺponit Sed ſa/
gitta emittit qñ ipa in publicũ pgreditur
Et tõ ſtẽ pielioſuz eſt homiby nõ armatis
inter ſagittas volãres incedere Ita picu/
loſuz ẽ iunctby nõ habituat z in ſeruitby et
ſolidis moribꝫ inter mulierculaz frequẽ/
tias ꝺuerſari Sz q hitat i adiutorio altiſ
ſimi i ptectõe dei celi ꝺmorabit Et tl'is nõ
timebit a ſagitta volãte in die a negotio p
ambulãte in tenebris ſic dic. pſ: Scꝺus
arcꝰ dyaboli eſt frnalis inuidẽtie de q pce/
dit ſagitta ꝺtractõis peſtifere de qua dic.
pſ. Preparauerũt ſagittas ſuas i pharetra
vt ſagitterent in obſcuro re. cor. Et bñ dicit
in obſcuro qz diabolꝰ iſto arcu nõ vtit niſi
in obſcuro Et ſic bonꝰ ſagittarij non elec/
tas ſuas ſagittas mittit ꝺtra lapides vbi
repcutiũt z frangũt. Ita nec dyabolꝰ ꝓba
ꝺtractõis eicit ad aures ſctoz viroz q in
ꝓbis taliũ non delectantur Vñ Jhero. in
epla ad ruſticũ monachũ Sic inqt ſagit/
ta ſi mittat ꝺtra durã materiam non nũq
in emittentẽ reuertit. et vulnerat vulnera
rẽ Ita detractor cũ triſtem viderit facie
audientz imo nõ audientis z obturãtis au/
tus. herẽt labia. ſaliua ſiccatur hec hiero.
Idẽ hiero: Nemo inuito auditori libẽter
refert Sagitta in lapide nũq infigit z in
terdũ reſilies pcutit dirigẽtẽ Nec ẽ ſagit/
ta dolorioſa q ſic iij occidit Sic dic. Bem.
Detrahentẽ audientẽ z abſentẽ Jhe. ix. Sa/
gitta vulnerãs lingua eoz dolũ locuta eſt

Tercꝰ arcus dyaboli ẽ arcꝰ mũdialis cõ/
ſcie de quo pcedit ſagitta malicioſe cõſpi/
ratõis falſiz ſugeſtionũ et adinuẽtiones ac
cuſatõm ꝺtra innocẽtes puer. xxv. Sagit
ta acuta hõ qui loqtur ꝺtra primũ ſuũ fal
ſum teſtimoniũ Iſti figurantur per ſagit/
tarios q vtraqz manu fundis ſpa iacebãt
et ſagitta ſil'r Sic ꝺz. p. Paralip. xij. Ita
iſti eque bñ formãt accuſatões et actiones
iniuſte ſic iuſte ita libẽter ꝺtra innocentem
ſic cõtra nocentẽ vel pſeqntem Vñ ꝺqrit
eccia in pſona iuſti Tre. iij. Tetẽdit arcũ
ſuũ z poſuit me q ſi ſignũ ad ſagittã. miſit
in renibꝫ meis figuras pharetre ſue Iſti
ſũt arcꝰ dyaboli z ſagitte ¶ Per oppoitũ
Xpc hz triplicẽ arcũ z tria genera ſagitta/
rũ Arcꝰ ꝑmꝰ eſt lux ſcripture ſcꝺs mora
nature. et tercꝰ lex cẽſure. de arcu ſcpture
pcedit pdicator ꝓbi ꝺi De q yſa. xlix. Po/
ſuit me ſic ſagittã electã. ſagittariꝰ xps eſt
et ei' ſagitte ꝓncipio fuerũt apli pnati p
ꝓtutes Vñ bũerũt tres pnas q notãt. p.
Lozi. xij. Fides ſpes caritas Tria hec. ũlti
fuerũt ferrati p ꝺſtãtiã z inflãmati igne ſpi
ritus ſcti Juxta illꝺ ps. ſagittas ſuas ar:
effe. Et itez ſagitte potentis acute cũ car.
deſolato. Sed ſi ſagitta ſit nimis onerata
terra vl' luto nũq bñ volabit· iſto mõ q dã
q ꝺerent eẽ ſagitte xpi in actu pdicãdi ſunt
nis onerati terrenis ita q volare non pñt
Quidã carẽt pẽuis qui licz ſciaz habeant
eminẽtia vite carẽt Et notãdũ eſt q niſi pn
cipal' ſagittari' manũ apponat ad arcũ ar
cus nõ bñ emittet ſagittã Vñ legimꝰ. iiij.
Reg. xiij. q Joas rex iſrl' petiturꝰ ꝺſiliũ ꝺ
Elizeo ifirmato. acceſſit ad eũ dicens Pr̃
mi pr̃ mi Curruꝰ iſr. z Et dixit elizeꝰ Af/
fer arcũ z ſagittas Et poſuit manũ ſup ar
cũ. et elizeus manũ ſuã ſupra manũ regis
z dixit. Sagitta ſalutz dñi z ſagitta salu/
tz ꝺ ſiriã Siria iterptat ſblimis. manꝰ xpi
gra ſuppoſita manu pdicatoris Nota de
Cleonino athemẽſi Tertũ iuliũ ſtratagis
li. iij. c. vi. Scꝺs arcꝰ xpi ẽ moꝛs nature de
q egredit ſagitta penalitatz et infirmitatz
In ps. Sagitte tue infixe ſũt mihi z con.
tẽ Et loquit de penalitatibꝫ ꝺſequẽtibus
peccatũ originale Iſte arcus percutit an̄
nos cum interficit antiquiores nobis. re/
tro nos cũ iterficit z pcutit iuniores iuxta

nos aufert nob in etate pares, supra nos, cū potētiores; sbtus nos. cū inferiores In ps. Emitte sagittas et conturbabis eos ¶ Tercius arc⁹ xpi est lex censurei futuro iudico a quo egredietur illa acutissima sagitta sentētie diffinitie. Uenite bñdicti pris mei pcipite regnū qđ vobis patū est ab inicio mūdi ⁊ Ite maledicti i ignē eternū qui dyabolo parat⁹ est et an⁹ suis Deisto arcu dicit in ps. Dedisti metuentib⁹ te signifi//catōem vt fugiāt a facie arc⁹ Et tūc de mal' adimplebit illud Deut. xxxij. Cōgregabo sup eos mala ⁊ sagittas meas ꝺ plebo i eis Iste arc⁹ q̄s to diuti⁹ expectat et magis intendit tanto ḡuius vulnerabit Un tunc adimplebit illud Eze. v. Mittā in eos sagittas meas pessimas q̄ mortifere erūt vt dispgā eos Et Jhere. ij. Sagitta eius q̄si viri interfectores non reuertet vacua Movet q̄stio ☞ a ¶ Ultz licitū sit et meritoriū alicui xpiano, aliquē infidelem sic paganū inuadēdo p vim occidere. q̄ nō qz deus nō vult mortē pctōris sed vt cōuertatur et viuat Sz post mortē corpis nequit ꝺuerti. nisi corp⁹ esset miracl'os e restitutū et resuscitatū Ergo tl'em morti tradere nō est ꝺsonū diuine boitati ¶ Jtez nō licz eos occidere p quib⁹ tenet eccīa orare specialiter. sz eccīa in die parasceues special'r p talib⁹ orat. g̃ non licz eos occidere Jtē de⁹ ē nūc ita misericors sic fuit tpe sue passiōis et pagani non vult quōd ꝺtra deū nec deliquert pl⁹. q̄s iudei qui eū morti tradidert sed de⁹ p illis pr̄em exorauit Et petrū qz vnū ex his pcussit increpauit vl' saltē eum a tali facto cessare voluit dicēs Omis qui gladio pcutit gladio pibit Et loq̄bat ibi. d̄ gladio materiali. g̃ nō licz gladio materiali ꝺtra tales pugnare. sz tm̄ gladio spirituali qui est p̄bū dei Jtē Ari. in q̄dā epistola ad alexan. sic dicit O alexander Noli sanguinē effundere. qz q̄tiens creatura creaturā occidit. totutes celoz mouent ad diuinā vindictā Item ad hebr. xi. Mihi vindictā et ego retribuaz Item Deut. xxxij. Ego occidā et ego viuere faciā. Jtē malum christianum qui ꝺtra omnia dei precepta est transgressus. non licet occidere. Sed talis est pditoz ꝺtra deum ⁊ p consequens meruit offensam dei plus q̄s vn⁹ paganus qui se secte nostre nunq̄s obligando restrinxit. Item tales credere non possunt. nisi deus auferat sua pietate velamē a cordibus eorum quo velati sunt. ne lux mentis veritatis participent. sed hoc non est in potestate eoz. Iterū forte multi eorum sunt qui si haberēt instructorē in fide velent credere Cū ergo nō sit in potestate tales instructores habere pp liū paupez. q̄ tales instructores habeant per potestatem p̄ncipum suoz Uidetur q̄ talium erroz est eis inuincibilis Un vt vi dek ꝓpter talem errorem nō licet eos occidere. Item ois effectus ē bonus ꝓpter bonū finez Sz finis ibi p̄ncipaliter intentus ē eoz cōuersio ad fidem nostrā. sed ad hoc faciendū non p̄t cogi. qz nemo accedit ad deū nisi p fidē sz credere nō p̄t quis nisi volens. g̃ ⁊c ¶ Ad oppositū Isti pagani vi et armis iniuste occupāt terram reprom. sionis q̄ terra a deo p̄mittebatur abrahe et semini eius. Cuius ex fide nos sum⁹ filij specialiter ratione baptismi qui respondet circumcisioni in lege moysi. Ergo licitum est cum talibus armis sz materialibus ista steōni nisu p patria nobis promissa pugnare. cum armis ipi iniuste nituntur contra nos resistere qz licitū est pro patria pugnare ⁊ vim vi repellere cum moderamine saltem inculpate tutele et sic iniustā occupationē nostre patrie expellere Uel si credere non voluerit eū inuadendo morti tradere in quo casu qui sic iniuste resistit videtur esse causa sue mortis Exemplū de aggressore ultero sponsā alicui⁹ mariti i domo eiusdē mariti occupāte et ipsi marito vi et armis resistēte ⁊ fugere nō volēte Jn q̄ casu si maritus adulter occidit nō videt esse⁹ mortis Jtē talis effect⁹ ē licit⁹ respectu cuius votū est licitū Sz votū respectu t'lis effect⁹ qui ē i inimicos crucis xpi occidere ē licitū fm eccīaz militantē g̃ talis effect⁹ ē licit⁹ Jtē ille effect⁹ nō videt illicit⁹ p quo summo pōtifice plenissīe indulgentie pena ꝺcedūt Sz ꝺtra paganos pugnant a sūmo pontifice indulgētie ꝺcedunt Ergo ꝺ eos pugnare licitū ⁊ meritoriū ad eos expugnādū tarant eccie anglicane ho c volēte sūmo pōtifice g̃ videt rctorib⁹ eccīaz anglie eē obediēdū ⁊ b iuste in hac pte qz oia sua sūt cū g̃ ipe colligat p̄cipi

ppter tlem finē videtur q ipe finis sit licitus ¶ Ad qstiōz dicendū est q sic Tamē inter infideles distinctio est Sunt em̄ alii qui infideles sbiecti eccie t confederati fidelibus sic̄ seruī dominis suis vt ab eis recipiant et pregantur Alij sunt ifideles t rebelles eccie psecutores christianoz t insultantes doctrine christiane ¶ Scdo distinguendū est de inuasione Quia vel aliqua p uata psona hoc psumit sine auctoritate ecclesie ¶ Tertio ē notandū q infideliū varie sunt secte Sūt em̄ quidā gentiles siue pagani qui nullā legez hnt nisi forte legez nature Sunt etiā iudei. sunt sarraceni. sunt dolatre. sunt heretici Isti āt ad fidē christi diuersimode se hnt Nā heretici cōpelli dnt ad fidez quam suscepert Sarraceni sunt eles qui p̄dicatores fidei non admittunt imo in lege coz cautuz ē q quicunqz p[illegible] querit otra legē Machameti occidat Et od eis [illegible] spes ouersiois Cū fides sit ex auditu Audit[illegible] q[illegible] dei Ad Roma.x. Non em̄ est possibile docere vitam christi nisi destruendo et repbando legem Machameti Un̄ isti pbent sibi p̄is obstatibus vt p̄mittant et pregant Si tñ alii qui sunt tales non est licitum nec meritoriū tales inuadere vi et armis cum sit contra sed̄ initū t pacē eis ocessaz Exēplū de gabaonitis Josu. ix. Legim̄ q principes ppli isrl licz ocepti p dolū gabaonitaz qz tuciurauert eis. q eos nō interficerēt p mi sert eos viuere t eis fuitutē indixerūt Sicut sequit ibidē Reseruent quidez t viuēt ne otra nos ira dñi concitet. si peieraūm̄ sed sic viuāt vt in vsus vniuerse mlitudinis ligna cedāt. aquasqz cōportēt ꝛc̄ Sic a multo fortiori Si aliqui fideles licite p miserūt paganis tuitiones t dominū qui volūt cōuiuere sine cōtumelia creatoris et marie si sint in spe ō uersione eoz nō licz tales interficere. Sed hoc est p accns Secūdo de aliis infidelib̄ rebellibus eccie et psecutorib̄ fidei christiane cuiuscūqz fuerint ocditionis licitū est christiano p̄uenire autoritate eccie vi t armis inuadere eos spoliare t interficere t eoz bona fidelibus applicare Exceptis dūtaxat iudeis ō quibus estimo q dato. q eccia posset eos occidere nō esset licitū qz eccia p̄mittit eos viuere p̄cipue quia cuz introierit plenitudo gentiū reliqe eoz ouertent̄ ad fidē Sicut dicit appls Roma.xi. Predicante Enoch et Helia fm glosaz Et ysaie.x. Reliquie israhel salue fient Unde ō eoz ouersione spes est ppter prophetiaz Et ideo non dñt omnino deleri Un̄ dicit .xx.q.viij dispar. Dispar em̄ est iudeoz et sarracenoz causa Illos em̄ q xp̄ianos psequunt t ex vrbibus et pprijs sedibus pellunt. iuste pugnatur hi vero vbiqz seruire pati sunt Ideō āt otra sarracenos t alios ifideles liceat auctoritate eccie suffragāte bellare p sua det multiplr Primo sic. Licz fidelib̄ bona eis debita t ab alijs iuste detēta bellādo recupare Sed sarraceni t alij ifideles terras occupāt et alia bona que fidelibus sunt debita g ꝛc̄ Maioz de se patet et rōe et cōsuetudine approbat Minoz ondit Nam sarraceni occupāt terram sanctaz t q̄daz alia loca olim a christianis iuste possessa [illegible] diuino oia bona ecclia sunt iustoz ergo iniusti quicquid occupant iuste occupant. ergo bona iniustoz sunt iustis debita. Sed licet iustis illud quod est eis debitū p quirere bellādo Ergo licet iniustos et ifideles si nolint cōuerti occidere Item sicut in coꝛpe naturali licz t expedit mēbrum putridū abscidere ne mēbra seu ptes sane coꝛrūpāt Ita i coꝛpe christi mistico quod ē gen̄ humanū a christo redēptum g rebelles t ifideles christianoz corruptoꝛes licz occidere. t meritoriū est p lucroꝛ tpe imo pctm̄ est dissimulare nisi per accns: impotētia vl damnū aliud impediret Item licitum est p timorem inducere caritatem quia timoꝛ seruilis parat viam caritati secundum Augu. Sed quibusdam interfectis quibusdaz captinatis residui timebunt et forsitan ex timore concipient caritatem et ita conferrentur ad fidem. Item homo per peccatum peioꝛ efficitur q̄ bestia. Sed propter bonum rei publice licet bestias interficere ergo t malos peccatoꝛes. Exodi. vicesimo secundo Maleficos non patieris viuere. Helias homines occidit. Dauid samuel. xxiij. q.iij. Si ea Et.q.vi. Scismatici. ¶ Ad rationes in oppositum. Auctoꝛitas in

telligitur de morte pene eterne quam deꝰ
non vult peccatori absolute. Sed tm̄ sub
cōditione si nō peniteat Et ista stāt simul.
nolo sortez suspēdi ⁊ tamē volo sortem su/
spendi si est latro ¶ Eodem modo qui fi/
deles expugnāt nō debent eoꝝ mortē ꝑ se
et pricipaliter et directe intendere. Sed
per accidēs. secundario et indirecte quia
pricipaliter debent velle eorū cōuersionē
ad fidem. et secūdario eorū mortem si ve/
lint in eorum malicia ꝑseuerare ⁊ sic se cō/
formabūt diuine volūtati. ¶ Ad scd̄m ꝙ
ecclesia optat ꝙ fiant iusti ⁊ iō pro eis orat
sed si nolint. vult eoꝝ maliciaz abbreuiare
ꝑ mortem ¶ Ad terciū. quid est accipere
gladium expoīt Augu. videlicet auctori/
tate priuata sine superioris iudicio iubēte
vel ꝑmittente Unde dicit libro scd̄o con/
tra manicheos ⁊ ponitur in canone. xxiij. q
iiij. Ille gladium Ille inquit gladiū acci/
pit qui nulla superiori ac legittima ptāte
vel iubente vel concedente in sanguinem
alicuius armatur Dicendum a principio
argumenti concedendo ꝙ deus est ita mi/
sericors sicut vnq̄ȝ fuit. hoc est potens face
re misericordiam. ita volens si homines se
vniformiter disponāt Et ꝙ increpauit pe/
trū de extractione gladij fuit ꝓpter circū/
stantiam temporis sue passionis qꝛ tūc nō
fuit tempꝰ vtēdi armis ⁊ gladio materia/
li. Uñ fctm̄ petri reprobatū non fuit ꝓp/
ter sbstantiā facti. ꝙ nullus possit gladio
materiali vti iuste. sed ꝓpter circūstant ā
tpis ¶ Ad quartū de dicto Aris. ad alex/
andrū Noli sanguinez effundere. debet sic
intelligi. Noli delectari in effusione sang/
uinis. sicut quidā ꝑuerse ꝯplexionis ⁊ cru
delitate a sueti delectant effundere sangui
nē siue iuste siue iniuste. Sed xp̄ianus debȝ
effundere sanguinē dlectādo de fine quē i/
tendit i effundendo. non de ipa occisiōe ꝑ
se. ¶ Ad q̇ntū de illꝰ ꝟbis dn̄i Deut. xxxij.
Mea est vlcō ⁊c̄ Que auctoritas allegat
ad hebre. x. sub his ꝟbis. Mihi vindictaȝ
⁊ ego retribuam Dicendū ꝙ deꝰ retribuit
vindictā aliqñ per seipm. aliqñ ꝑ sibi serui
ētes: ¶ Ad sextū qñ arguit d̄ malo xp̄iano
quē nullo mō licȝ occidere sic allegat. negā
dū ē Patȝ in latroibꝰ ꝓditoribꝰ. hereticis ⁊
multis alijs sic tota die videꝰ Sȝ verū est

ꝙ hoc nō licȝ cuicūqȝ ꝑsone. sȝ ministris legꝭ
⁊ auctoritate ṗncipis siue legꝭ. ¶ Ad sep/
timū qñ arguit ꝙ tl'es non possunt credere
nisi deꝰ ex sua pietate ⁊c̄ ꝯcedendū est Si
deꝰ paratꝰ est auferre qñcunqȝ voluīt se di
sponere Et iō illud velamē erit i eoꝝ ꝑtate
Illo mō loquēdi quo dicīꝰ ꝙ hoc possumꝰ
quod ꝑ amicos possumꝰ Et isto mō loquē
di quo dicimꝰ. qñ habemus oculos clau/
sos sole lucēte ꝙ possumꝰ videre q̄uis ad
videndū solis lumē requirat aptio oculo/
rum. ¶ Ad octauū dicēdum ꝙ si qui sint
inter eos qui vellent credere sic argumen/
tū allegat. siue viuāt. siue moriantur deus
eos saluabit q̄ȝuis de deo fidem applicatā
non habēt nec baptismū fluminis. nec sāg
uinis. Cōsimiliter dicit de q̇busdā hoibus
vbicunqȝ terrarū commorātibꝰ q̇ bene le/
ge nature vtūtur deꝰ de salute ipis ꝓuide
bit. grām infundet si nō ꝓhibuerit obicē gr̄e
⁊ in fine saluabit. qꝛ deꝰ virtutē suā sacra/
mētis nō alligauit. Uñ cōcedo ꝙ hō nūq̄
damnabit adultꝰ atqȝ vtens rōe. quem er
ror inuincibilꝭ excusat si in illū errorē icidit
sine culpa. ¶ Ad nonū ꝙ finis pricipalis in
tētus eoꝝ ē salus ⁊ ꝯuersio ad fidē. Sȝ fi/
nis secūdariꝰ ē extirpatio Uñ si voluerit
credere nō interficient. Sic finis ṗncipa/
liter intentꝰ medico. est sanare si possit pe
dem putridū Et scd̄o intēdit si hoc nō pos
sit. pedē abscindere Et quādo dicit ꝙ non
sunt cogēdi ad fidē Dicēdo ꝓprie loquen
do nō possūt cogi ad fidē. possunt tamē co
gi desistere a blasphemijs et alijs erroribꝰ
possūt etiā cogi ad q̄sdaȝ dispositōes pre
uias fidei Silr cuȝ bellatoribꝰ dnt ꝑdica/
tores assistere vt ex vna ꝑte alliciant Et si
assentire noluerit feriant. ¶ Quia dictū
ē respōdēdo ad terciū argumētuȝ ꝙ Petrꝰ
gladiū extraxit tꝑe passiōis christi dubiū
esse pt an ipe peccauerit hoc faciēdo. ꝙ nō.
Quia ex amore christi hoc fecit. Uñ Pie
ro. Petrꝰ fecit hoc eodē mentꝭ ardore q̄ et
cetera. Rabanꝰ etiā i hoc facto comparat eū
phinees Sciebat eīm ꝙ Phinees puniēdo
sacrilegos mercedē iusticie ⁊ sacerdocij ꝑ/
hennis accepat. Sed ad oppoitū est ꝙ do
minꝰ eū sup facto icrepauit. ergo peccauit
Et pterea nec iudex fuit nec a iudice auc/
toritatē hūit. ergo puniēdo licȝ pctōrē. et

rauit Dicendū est q peccauit excusak tñ i parte ppter zelū quo fecit. Sic Moyses qui egiptiuz occidit. Exodi. scdo Iste em zelauit pro domino suo Moyses pro fre ad frem est excusabil' aliq mō d homicidio egiptij sine auctoritate legis cōmisso m'to forti⁹ Petr⁹ q duct⁹ zelo dñi sui quē scie bat eē deū excusand⁹ ē Un Augu. xxij cō tra faustū de moyse t petro in hoc casu lo quens ait Uterqz non detestabili immani tate et non emendabili animositate iusti cie regulam excessit vterqz enim odio im pbitatz aliene. sed ille fraterno ille domini co licz adhuc carnali amore peccauit Hec Aug. Ad pmū dicēdum q amor ille fuit carnal'. t iō petrū nō excusauit Eodem em amore mot⁹ dixerat xpo alias. ne pateret. ppter qd dñs eū increpādo sathan appel lauit Mat. xvi. ¶ Ad ij de dicto Rabani nō sil'is fuit phinees zelo impetuoso marie in psentia mgri sine zelo impetuoso marie in psentia mgri sine c⁹ impio nihil debebat fecisse. Simil'r phi nees fuit sacerdos ad quē ptinebat punitio pctōz in veteri lege. Et sil'r Mathathias q trucidauit ydolatrā sup arā. pmi Mach. ij. ¶ Sz obtra adhuc in excusatōz petri ar guit q xpus pcepat añ. q qui nō hret gla diū vendēdo tunicā emeret gladiū Et rn derūt q duos haberēt in pmpto. Et dicit xpc q sufficit. Ad istud rndet Aug. xij cō tra faustū Utiqz dns iusserat vt ferrū dis cipli⁹ ferrēt Sz nō iusserat vt ferirēt qz nec adhoc ferre pcepit. nec erant q gladios vti portuissent nec vsqz tūc de emendis gla diis pceptum dedisset qz sm Lucā. iussit hoc p⁹ cenā qñ iam oportune emi nō poss. ent. Sz voluit p illud verbū ondere q tē pus sue passiōis imminebat. vbi gladior fuisset necessitas si se defendere voluisset sicut noluit ¶ Ad lram dici pōt q quidaz de discipl'is qui magis animosi fuerūt sic petr⁹. cuz frequēter audissent q tradēdus erat in manus pctōz. de gladijs sibi pui derūt vt si forte op⁹ esset magistrū suū de fenderēt. mō xpc hoc noluit et ideo petrus gladio pcutiens peccauit. qz voluntatē do mini sui nō intuitus est et ideo licet excusetur quo mō. vicz iquantū fecit hoc ppter zelū magni amoris quē hebat ad magistrū suū dñm nostruz iesum xpm tñ non excusatur a toto. imo sm doctores ipse peccauit. Et sicut docet Aug. libro pallegato Istud fu it signū pbitatz future i petro et magni ei⁹ zeli p ecclesia. licz zelus fuerit indiscretus Sz si p excusatōe beati petri adhuc repli caret. q licētiā postulauit dicēs dñe. Si p cutim⁹ i gladio Luce. xxij Dicak q ppter zeli impetuositatē nō expectauit licētiā Nā nō semp sufficit petita nō obtēta licentia.

Lectio lxvij.

Sic t nos nati cōtinuo desinimus esse. et vir tutz ādez nullū signū valuim⁹ ondere. In malignitate autē nra ysupti sum⁹ ¶ Posi ta reprobatōe terrene felicitatz p exempla Nic ponit adaptatō p ba plana Dicent em mali ptēplantes vitā suā trāsactā sine fructu sic vmbra que euanescit sic nunc⁹ q pcessit. sic nauis trāsfretās. t sicut auis trāsuolās. t sic sagitta aerē penetrās. Sic t nos nati ptinuo desinim⁹ eē. Nō em nat⁹ statī cū icipit viuere etiā incipit mori. cui⁹ viuere ē a vita trāsire Un Aug. xiij. de ci dei. c. ix. Exquo ādqz i isto corpe moritur⁹ eē cepit: semp i eo agit vt mors veiat Hoc enim agit eius mutabilitas toto tpe vite hui⁹ si tamē vita dicēda ē vt veniat in mor tem Nemo ādpe est qui ei⁹ mors p⁹ annū sit ppinquior qz ei ate annū fuit et cras qz hodie. et hodie qz heri. Et paulo p⁹ qz nūc et nūc qz paulo añ Quoniā quicquid cras de tpe viuit. hoc de ipo spacio vinēdi demi tur t etiā qtidie fit min⁹ minusqz quod re stat vt t omnino nihil aliud sit temp⁹ vite hui⁹ qz cursus ad mortē. Un Hene. epla lix. scdz librū nostrū Quotidie morimur. quotidie em demit aliq ps vite t tūc quo qz cū crescim⁹. vita decrescit Infantiā ami sim⁹. deinde pueritiā: deinde adolescētiā vsqz ad senīū Quicquid trāsit tpis perijt hunc ipm quē agim⁹ diē cuz morte diuidi m⁹ Non solū autez fatebunt se fuisse dum viverūt morientes ptinue natural'r. sed t de linquētes mortal'r. Un sbdit Et virtutis quidē nullū signū valuim⁹ ondere. stante vicz malicia quā amauim⁹. Sic dicit de liga to q nō pt ambulare. t tñ si soluat potens ē ad ambulādū Eodē mō petrū dū ligatur

pctō. ad op⁹ ꝟtutis nō valet: ꝫ illa īualitudo cū non excusat qz ipe est sibīpi causa talis illicite impotētie vt dicit Aīnsel: libro ꝓmo Cur deꝰ homo. c. xxiij. Et ideo ꝺclusiōt flebilez ꝺclusionē Jn malignitate nostra cōsumpti sum⁹ Ecōuerso est de istz in quibus etiā si peccēt et fiāt maligni. ipa tñ malignitas in eis ꝺsumit̄ ꝑ peitentiā ⁊ misericordiā diuinā. Treno. iij. Misericordia dñi q non sum⁹ consumpti Uirtutis quidem nullū siguum valuim⁹ ostēdere. ☞ a ¶ Nota q sunt tria signa virtutis ī opatōe hūana Si em̄ hō opatur faciliter delectāter ⁊ pseuerāter Primo cū sit virt⁹ circa difficile opari tamē faciliter circa difficile. signū euidens ē magne ꝟtutis Scōm signū est delectābiliter opari. nō cū murmure. non cū excusatōe. nō cum tedio. Unū Aris. ij. ethi. dicit q signū hītis habitū est supueniens delectatio Et ideo desanctz dicit in ps̄. q ibūt de ꝟtute in ꝟtutē ꝺlctābil'r Tertiū signū est opari bona ꝑ seuerāter Unū de Caleph dicit Ecci. xlvi. Usqz ad senectutē ꝑmansit illi virt⁹. ⁊ de aplis actu. iiij. Uirtute magna reddebāt aplī testimoiuz dñi nr̄i ihesu xpi. Jsta sunt ꝟa tria signa ꝟtutz que nullus malus pōt oñdere. Sz sunt quedā falsa signa virtutz que mali possunt. Est em̄ honoꝛ signū virtutis scōm Aris. iiij. ethi. Unū ꝺ honorat aliū signū est eum esse ꝟtuosuz Sed certe illꝺ signū est falsuz: qz frequēter honorāt qui parū valent Sil'r dignitates ⁊ dominiū tpales ⁊ platōes ⁊ officiū signa sunt virtutis Sz frequēter fallūt in ps̄ Posuit ūt egipto signa sua Egipt⁹ interp̄tat renebra et in tenebrosis ponūtur frequēter illa signa ¶ Nota q delctābil'r ⁊ ꝟtuose ꝺbemus īsistere opibus ꝟtuosis Unū glo. sup illꝺ ps̄. Jn custodiendis ill' retributio multa Non tm̄ ꝑ eis in futuro reddet̄ ꝑmium: ꝫ hic in eoꝛū custodia magnuz est gaudium Cui⁹ gaudij rō est tl'is Uirt⁹ ꝺsistit ī medio Sic dicit. ij. ethi. Et natura sp delectat de medijs sic ꝑ extrema coꝛrūpit̄. Ulisses delectat in viridi qui ē medi⁹ coloꝛ inter albū ⁊ nigrū Tact⁹ in tepido qui ab excessiue calido ⁊ frigido coꝛrūpit̄ Sil'r naturaliter ml'r gaudet cū pepit filiū Si bufonem siue monstrū aliquod pepisset mirabiliter tristaret̄ qz foꝛet cōtra naturam Sic ⁊ aīa rōnalis quādo ꝓfert opus vicio sum siue pctm̄. valde debz tristari qz ꝓtra naturā rōnis q̄si monstrū est. sed qñ ꝟtuosuz op⁹ ꝓfert cū difficultate ⁊ labore magne gaudere dēt Joh. xvi. Mlr cuz parit tristiciā habet qz venit hoza ei⁹. cū aūt peperit filiū non meminit pressure eius. ꝓpter gaudiū Gaudiū aūt ꝟtutz q̄druplī gaudiū mōi excedit Cōtinuitate. puritate. dignitate. ⁊ salubr'tate. Cōtinuitate qz ꝑuer. xv. Secura mēs q̄si iuge cōuiuiū Dō carnalis nō semp̄ sedet ad mēsam coꝛpalē Sz homo ꝟtuosus sp est in mēsa velectus tōis sue Phil'. iiij. Gaudete in dño iterū dico gaudete. Et ꝑ oppositū Job xx. Gaudium ypochrite ad instar puncti ¶ Secūdo precellit puritate Dulced o felicitatis humane mixta est multis amaritudinib⁹ et hoc facit deus sicut nutriz amarum porrigit circa mamillā quando vult puerū ablactare Aug. viij. ꝺ fes. c. ij. Tu sp aderas misericoꝛditer seuiens ⁊ amarissimis confusionib⁹ aspgens oēs illiciras iocunditates meas Jta vt querer ē sine offensiōe iocundari ⁊ vbi hoc possem. nō inueni Nam quid ꝓpter te dñe qui fingis laborē in precepto. ⁊ pcut⁹ vt sanes ⁊ occidis vt mouearis abs te Jdē. vi: li. i fine Ue aie auda ci que spauit se meli⁹ hre si a te recesserit. Uersa ⁊ reuersa in doꝛsuz ⁊ i ventre i ventre ra. dura sunt hec oīa tu sol⁹ reges. ¶ Tercio i dignitate ꝑcellit qz nō dat nisi sanctis et dei amicis Tempoꝛalia ⁊ naturalia dantur bonis ⁊ mal' et frequēter abundāt mali⁹ Unū Agu. i. ꝺ. ci. dei. c. viij Jsta ꝑtalia bona ⁊ mala voluit deꝰ bonis ⁊ malis cē ꝯmunia vt nec bona cupidi⁹ apperant que malis quoqz hre cernūt. nec mala turpiter unlī renēt quibus ⁊ boni plurimūqz efficiuntur Unū ptz q gaudiū de ꝟtute ꝑcellit dignitate Jtez ptz illud qz gaudiū ꝟtutz est ipsi illis de quib⁹ dignū ē gaudere sic ꝺi. glo. sup illud ad Gall'. v. Fructꝰ spūs est caritas gaudiū Et ꝑ oppositū puer. ij. Lętantur exultatio ignominia puer. ij. Lętant cū male fecerint ⁊ exultāt in reb⁹ pessimis Unū Aug. Quid ē mōi gaudiū breuiter dico Seculi letitia est impunita neꝗcia. ſ. luxuriari ī spectaclis. ebrietate ingurgita

ri.ꝓpitudine fetere.ꝛ nihil male pati Hoc gaudiū peius ē dolore Dei⁹ em̄ est gaude re ꝺ iniquitate ꝙ dlere ꝺ corruptione ¶ Quarto gaudiū virtutꝫ ꝓcellit gaudium mꝺi in salubritate facit em̄ mūdum ꝛtem nere ꝛ de diabolo trūphare Ūn in Ultas patrū dixit Anthoni⁹. Unica rō vincēdi inimicū est leticia ſpūalis Ūn sic dicitur Eccī.xxx. Jocūditas corꝺis hec ē vita hominis et thezaurus sine defectōe ſctitatis Ūn in libro de ſpū ꝛ aia Uirt⁹ sic ꝺscribit Uirt⁹ est hitus mentꝫ bene ĩstitute ad mo dū regni quod bn̄ est ĩstitutū si recte in eo cōsulat recte in eo ꝓcipiatur ꝛ recte obedi at. Isto mō mens bn̄ ĩstituta est cū rō rec te cōsulit. volūtas recte ꝓcipit ꝛ sensus rec te obedit Et sine isto regimīe pueriliter mens regit Et assimilat regno Roboā.iij. Reg.xij. qui relicto ꝺ filio senū.iuueib⁹ ad quieuit Ubi em̄ virt⁹ non ē, qꝺ fuire de buit.impat Et qꝺ dominari deberet. mini strat Et ido regnū ſb eo diuisū est Sene. epla.lxxx. Gaudiū ꝟtutꝫ velut fons in ꝺ mo ꝓpria nascēs Et ĩ alia qꝺā epla Existi mas me detrahere tibi mlt̄as voluptates qui fortuita submoueo qui spe dulcissima oblectamēta cēſeo deuitāda. imo ꝛ tra nolo vnꝯz tibi ꝺesse leticiā Uolo tibi illā ꝺomo naſci Nascit̄ em̄ aliqn̄ sine teſpo si tuipe iu dicas eū animū qui ridꝫ ꝺēt esse alacer ꝛ fi dēs ꝛ prudēs et sup omia erect⁹ Eccī.xxx dium ☞ B ¶ Unde virtus facit ꝙsi duplicem paradisum. terrestrem videlicꝫ et celestem in corꝺe hominis Ecclesi. xl: Fra dei sic padisus in bn̄dictionib⁹ Assi milat̄ em̄ mens ꝟtuosi padiso terrestri in tribus amenitate. fecūditate. ꝛ securitate. Duo ꝓma faciunt ibi qtuor ꝟtutes velut qtuor fluia padisi mētē irrigātes Ūn glo Bre. sup illud Ben̄.ij. Fluuius eg. de. lo. vol. pa. ad irri: pa. Quatuor flumīa padi suꝫ irrigāt. s. dū his qtuor ꝟtutib⁹ corꝺ in// fundit̄ ab oīum carnaliū ꝺsideriorꝫ estu tē patur Altitudo facit securitatē. dicit em̄ Strabus sup ilud Ben̄.ij. Plantauerat aūt dom⁹ deus padisuꝫ volup. ꝙ padisus ꝙ talis est sapientꝫ anim⁹ qualis mundus sup lunā ¶ Sc̄do notā dū ꝙ paradiso celę sti mens ꝟtuosa in qtuor assimilatur. Est em̄ celū locus diuie hitationis: loc⁹ gene ralis illuīationis loc⁹ ordinate dilectōis et locus gaudij ꝛ exultatōis. sic mens ꝟtu tibus adornata est dei hitatio vñ Jhero. nihil quiet⁹ nihil puri⁹ ea mēte debet esse q̄ in dī hitaculū ꝓparanda est. q̄niam non templa fulgentia non gēmis altaria distic ta delectant: sed aīa ornata ꝟtutibus Per picturā in domo ꝓt discerni dom⁹ officium Aliter em̄ depingit̄ taberna. aliter capella In capella ꝺpingūt gesta sctōꝝ In taber na gesta fatuoꝝ Ita moral'r q̄ mentē hois possꝫ videre qm̄ est ornata ꝟtutib⁹ diceret eā capellā vl' templū filij dei ꝓ. Lozin'.iij. Nescitꝫ ꝙ templū dei sitꝫ ꝛ spūs sctūs habi tat in vobis/ Et q̄ arguit aplus sic· Si qs āt templū dei violauerit. disp det illū deus Templū aūt dei sct̄m̄ est qꝺ estꝫ vos. Qm̄ em̄ mens hūana spoliat̄ virtutib⁹ ꝛ vicijs ꝺturpat̄. tūc fit taberna ꝺmonioꝝ ꝓ. Lozī .x. Nolo vos eē sotios demonioꝝ In hoc ꝙ loco mente scz humana libenter ĩhabitat deus. sm̄ Bern. qz est celū suum qꝺ nō sic ceteris dixit tantū vt fieret sꝫ pugnauit vt adquireret. occubuit vt redimeret Solēt em̄ hoies maneria ab eis edificata et ꝓdi ta. ꝛ iterū adquisita multū diligere ¶ Se cūdo mens ꝟtuosa est loc⁹ generaľ illumi natōis Ūn tota lux ꝯgnitōnis humane a mente deriuat̄ Ūn. Bern. sic terra sine ce lo obscura est ꝛ opaca. ita corpus sine mēte Lux aūt sapie nō introibit ĩ maliuolā aiaꝫ sed tm̄ in ꝟtuosam ¶ Tercio est locus or/ dinate dilectōis. ita anima ꝟtuosa Aug. de. ci. dei. li· iij. Uera diffinitio virtutꝫ est ꝙ virtus est ordo amoris. ¶ Quarto celū est loc⁹ gaudij ꝛ exultatōis ꝛ certe nullibi ē gaudiū nisi vbi ē ꝟt⁹ Math̄. v. Gaude te ꝛ exultate Ecce em̄ merces vra mlta tē Ūn Sene· epla: lxxx Unū hois bonū ipa virt⁹ est q̄ inter pspera fortunā ꝛ aduersa supba incedit cū magno vtriusqꝫ ꝺceptu Uirt⁹ rctōrez ducēqꝫ ꝺsiderat sꝫ sine ma gistro vicia discūtur Ūn idē de naturali/ bus qstioib⁹ li. vij. Difficil' in victu est vir t⁹ ducē rctōrezsqꝫ ꝺsiderat. sꝫ sine mgro vi cia discūtur Hec Sene. Et tamē ad vicia tot⁹ mōus nos vocꝫ. ad ꝟtutes pauci ꝛ cer te magꝫ veteres q̄ moderni. vñ si ad vitaꝫ

antiquoꝝ respicim⁹ mꝛtos virtutū doctores hēmus Greg. in moza. li. p. c. vij: Ad oñendā innocētiā venit abel. Ad docendā mundiciā veit Enoch. Ad i sinuandā longanimitatē spei ⁊ opis venit Noe Ad manifestandā obedientiam veit Abraam Ad demōstrandā vite ↄiugalis castimoniam veit ysaac Ad insinuandā laborīs tolerantiā venit Jacob Ad rependendā p̄ malo bone retributōis grām veit Joseph Ad oñendā māsuetudinē venit Moyses Ad insinuandā cōtra aduersa fiduciā veit Josue Ad oñendā inter flagella patientiā venit Job Sed ad oim moꝛ regulā oñendā veit filiꝰ dei homo ꝓpus iesus

Lectio lxvij.

Talia dixerunt in inferno hi q̄ peccauerūt Q̄m spes impij tanq̄ lanugo est q̄ a vēto tollit et tanq̄ spuma gracilis q̄ a procella dispgit et tanq̄ fumꝰ qui a vēto diffusus est ⁊ tāq̄ memoria hospitis vniꝰ diei pretereuntis ¶ Post q̄ spūssctūs recitauit reprobor cōfessiōem quā d̄ semetipīs ↄ fusibiliter faciēt tā in iudicio generali q̄ deinceps i pena infernali in ppetuū Dic pōit finē ⁊ eius dē sentētie ↄ firmatōz Et circa hoc duo facit. q⁹ p̄o pōit dictoꝝ recapitulatōz Scō eoꝝ ↄ firmatōz Scā ps ibi Q̄m spes impij. Dicit g̃ p̄mo sic Talia dixerūt in inferno Talia viez exp̄ssiua hūane fragilitatis ↄ demnatia p̄phane puersitatz exēplatiua vl' exterminatia mūdane felicitatz dixerūt in iferno. et ideo frustra q⁹ i inferno nulla est redēptio. q⁹ si talia cū penitentia cōfessi fuissent in vita. fuisset eis ↄfessio fructuosa Talia g̃ dixerūt in inferno hi qui peccauerūt. i. in pctō finaliter sine penitētia decesserūt Et hec dicta eoꝝ sūt vera Vñ posita recapitulatōe pōit ↄsequenter dictoꝝ eorundē ↄ firmatōz ⁊ specialr q̄tū ad vnū articl'm viez d̄ spe p̃tis felicitatz quā mali hñt dum viuūt Huius aūt spei vanitatem ostendit spūssctūs p quatuoꝛ exēpla

A Compatāt spem siue p̄speritatem impioꝝ qui reputant se felices p voluptates ⁊ diuitias sine cultu dei ⁊ bonis moꝛibꝫ. q̄tuoꝛ rebꝰ mꝛtū trāsitoꝝ ⁊ parui valoꝛis viez flori deficcato sup herbas spume cōgregate sup aquas. fumo ignis et memoꝛie hospitis. dic. g̃ sic Talia dixerūt in inferno. hi qui peccauerūt ⁊ verū dicerūt quoniā spes impij. i. p̄speritas iniqua spauit. est tanq̄ lanugo q̄ a vēto tollit Lanugo in ppoito dicit illd q̄d stat sup capita q̄ūdā herbaꝝ floze desiccato ⁊ bē filiformē aliq̄ mō ad lanā. ⁊ ideo vocat lanugo Ista lanugo q̄ē ficca stari a modico vento tollit ⁊ relinq̄t extremitatē herbe q̄si capillaꝝ. sic patz in floze marcido ⁊ desiccato herbe q̄ vocat dēs leonis. sup caput cardui oꝛ similiter inuenit lanugo res vana ⁊ vilis de trāsitoꝛia Lanugo etiā fm Papiā dicit ꝑma capillatio barbe. sed sic nō accipit hic ¶ Scdo spes impij ē tanq̄ spuma q̄ a procella dispergit Spuma fm Brito dicit a spuoꝛis. q⁹ spuit. i. p̄ducit Est emissio fordes vndaꝝ Un mustū ⁊ ea que coquuntur spuma purgātur Et similiter ex collisione aquaꝝ adinuicē generat spuma sūs insup̄ficie aque. Procella est repentin⁹ vt̄ tꝰ seu impet⁹ vēti vel marinus huꝰ vt̄ pestas pluuie Manifestū est aūt q̄ spuma cōgregata in sup̄ficie aque facillie dispgit a procella Tercio spes impij est sic̄ fumꝰ qui stati a vēto diffundit fumꝰ q̄to alcēdit tanto magis deficit. ⁊ q̄to magis diffundit ⁊ dilatatur tāto cicꝰ dissipatur Jn ps̄ Deficientes tanq̄ fumus deficiant Quarto spes impij. i. p̄speritas seculi iniqua spat impi⁹. est tanq̄ memoꝛia hospitis vniꝰ diei p̄tereuntꝛ Nospes q̄ tm vna die manet in domo et statī recedit. ciro trāsit in oblitionē apud illos qui illum receperūt ⁊ continuo nouos recipiunt Mundus est hospitaroꝝ q̄ continuo nouos homines recipit ⁊ receptos emittit a domo Eccē. p Generatio p̄terit. generatio aduenit. terra aūt in eternū stat Talis hospitaroꝝ multa facit Primo vsum domꝰ et vtensilia suoꝝ cōcedit hospitibꝫ. sed nō dominiū Scdo idē successiue vendit diuersis. mūdat eam camerā ⁊ denudat vt hospes emat paleas et cū recesserit camerā iterato denudat vendatq̄ ealdē paleas alius de nouo emat Tercio nō p̄mittit hospitatū meliora emere extra hospiciū suū Vñ licz sit melꝰ vinū melioꝛes aucne ⁊ melioꝛ panis in hospicio vicino q̄ ibi, nō licz hospitato illa comparare

sed postꝫ hospiciū suū accepit quicquid necessariū est ab hospite suo emit. Quarto hospitator pulcerrimuz vultū facit. et obediēter p omnia defuit Dz in fine strictissime computū exigit Quito hospitē recedentē z nō reuersuꝝ ppetue tradit oblioni. Ista ąnqz facit mūdus hoī Usum eñ rez mūdanaꝝ cōcedit homī non domiąbus intrauit cū illis exibit Eccs.v. Sicut egressus est nudus de vtero mris sue sic reuertet z nihil affert secū de laboze suo Miseriū Un nihil secū pmittit dporture. sz cū sic reuertet. p. Thimo.vi. Nihil intulimꝰ in hūc mundū haud dubiū qz nec auferre possumꝰ Sedo idē succedit sue vēdit diuersis. Sic mundꝰ eandē dignitatē idem officiū. idē manerū succedit sue vēdit diuersis. Tercio nō pmittit hoīez gaudiū celi eme/re nec delicias extra mdm exītes licet sint melioꝛes qz ipe hēat Nō em vult lex mūdi ꝙ hō largiat elemosinas. sz ꝙ expēdit potius circa delicias z pompas Un Bre.xiiij moza.c.xiij Desideriū celestiū nesciūt qui coꝛ in terrenis voluptatibꝰ defigūt Quare to facit hoī quem intendit decipe optimū vultum. sic xpo fecit iudas qn eū pdidit. Un Aug. in epla ad dyoscoꝛ z ē epistola lxvij. Mundꝰ iste piculosioꝛ ē blandꝰ qz molestꝰ. z magꝛ cauendꝰ est cū se allicit diligi qz cū se āmonet cogit qz Ptemni Dzuit ḡ hōi ad nutum. dat sanitatez. diuitias et amicicias. Dz in fine strictissimū cōputuz exigit de expensis Un Aug. i ꝛfessional. Cuiꝰ rei gra militat. Maioꝛ ne poterit cēspes vra in mūdo qz vt amici mūdi sitz: Et ibi quid nisi vas fragile plenuz piculꝰ. et p quot picula peruenit ad maius periclm. pereāt hec omia. z dimittam⁹ hec vana z inania z cōferam⁹ nos ad solā inquisitionē eaꝝ que finem nō hñt Ulita hec misera est moꝛs incerta. subito suꝛripit. z post hec negligētie supplicia luēda sunt Quidto hospitē recedentez ppetue oblioni tradit Eccl:v. Malicia hoꝛe oblionē facit luxurie maxime et in fine hois denuda/tio opm illius z c. Sap.ij Nomen nostrū obliōnez accipiet p temp⁹ z nemo hēbit memoriā opez nostroꝝ Dubitatio lr̄alis

☞ a ¶ Utrū damnati i inferno agāt penitentiā de eo ꝙ peccauerūt. ꝙ nō qz ſm Aug. de fide ad pe.c.xxvi. Et allegat magister. ii ij Sentē. di. l. c. p. Sicut illi q cū xpo regnabunt nullas in se male voluntatis reliquias habebunt: ita illi q erunt in supplicio ignis eterni cum dyabolo z angelis eius deputati nullā habebunt vlteriꝰ requiē. ergo bonā vlterius non poterunt habere volūtatem. sed penitentia de peccatis est bona volūtas ergo non agent penitentiam de peccatis ¶ ꝓpp. Bern. sup Lan. f. viij. dicit ꝙ dānatus semp vult iniquitatē quā fecit Ergo nunqꝫ peitebit ¶ ꝓpp. Dañ. Quod ē homibus moꝛs est angelis casus. ḡ sic angeli post casuz nō hñt volūtatem inuertibilē a malo cui adheserūt Ita homies post moꝛtē ¶ ꝓpp. Sic gratia inclinat bonos ad bonū. Sic peccatum inclinat malos ad malū Sed sancti p gratiam sic inclinabunt ad bonū. ꝙ semp placebit eis bene fecisse Ergo malis semp placebit peccasse. ¶ ꝓpp. magꝛ mala erit volūtas dānatoꝝ in inferno qꝫ pctōrum in mūdo. Sed aliqui pctōꝛes sunt ita excecati vel indurati p malū hītum peccādi. ꝙ nō pñt penitere Sic sunt heretici z illi qui letāt cū male fecerit z exultāt in rebꝰ pessimis. puer. ij. Ergo a multo foꝛtioꝛi dānati non poterūt penitere ¶ Ad oppoītuz est btūs Augu. de fi. ad. pe: ca. xxvi. Ubi dicit ꝙ tantū in vita ista est penitentia fructuosa Malꝰ vero in futuro hēbit penitentiā de malis suis Sed indulgentiā nō habebit ¶ ꝓpp in capitulo isto dicit ꝙ impij dicent intra se penitentiam agētes Hi sunt quos aliquando habuimꝰ z c Itē Aris. ix. ethi. penitudine replentur prauī moꝛ em tristātur de his de quibus prius delectati sunt Ergo damnati cū sint maxime prauī maxime penitebūt ¶ Ad qstionem dicendū ꝙ penitere de peccato est duplex Per se vel per accidens Per se peitet de peccato qui detestatur peccatū inquantū est peccatum Uel inquantū est dei offensiuū Per accidens vero penitet quis rōe alicui⁹ annexi pctō. vicz pene sequētis pctm. Primo mō mali non agent penitentiā. sc̄o mō agent Unde vellēt se non peccasse propter dolorem quē sustinent. non ꝓpter iusticiā quā amiserūt Ad ꝑmū dicendū ꝙ velle nō pec

casse amore iusticie est bonū. nō autē velle nō peccasse ppter solā penā euitandam ¶ Ad scdm Bern. verū est q̄ per se loquēdo nolunt se peccasse penitent tñ per accidens ¶ Ad tertiū Dam̄. dicēdum q̄ non erit eis auersio volūtatis a pctō p̄misso ppter pctm̄. sz a pena erit auersio volūtatis eorū ¶ Ad quartū dicēdum q̄ sanctis sp placebit se hñ fecisse quia nihil erit adiunctū q̄re deberet eis displicere Sed malis erit pena adiūcta ppter quā p accidēs dolere poterunt de pctō ¶ Ad quintū dicēdum q̄ non sunt aliq̄ ita mali quin pñt in p̄senti ad penitentiā deduci vt doleant de pctō. p accns. si puniant graui pena Licet non pñt deduci ad hoc p violētiam q̄ peniteāt ꝓtuose. hec est cōmunis sentētia i hac lcōe

Lectio lxix.

IVsti autem in perpetuū viuent. et apud dñm est merces eoꝝ et cogitatio eoꝝ apd altissimū ¶ Post q̄z declaratum est q̄liter re pbi se hēbunt in pena. hic ostendit q̄liter iusti se habebūt i gl̄a Et circa hoc duo fiunt. quia p̄mo describit spūssanct⁹ setōꝝ retributionē. scdo redit ad describēdum malos punitionē. Scda ps ibi Et accipiet ¶ Circa p̄mum duo facit Nam p̄mo ondit q̄ztam in pñti habēt securitatē. scdo q̄ztam i futuro recipient felicitatē Scda ps ibi Ideo accipiēt regnū. q̄ztum ad p̄mū dicit sic Justi aūt tē Viuent inquā vita glorie: q̄ prius vixerūt vita nature et gratie. q̄ sistit in nuda visione Joh. vij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū vez deum et quē misisti iesum christum Viuēt ḡ scti in ppetuū nec miꝝ Dicit em̄ Cōmētator sup libro de vita et morte. q̄ entia i quib⁹ dominat mixtio ignis et aque sunt longioris existentie. In iusto aūt ē mixtō ignis caritatis et aque patientie in tribulatōe Et iō non est mirū si sunt magne p̄manētie Et apud dñm est merces eoꝝ Qui fuit fideli dño certus est de fideli mercede Qui aūt infideli frequēter recipitur Sed deus est iustissim⁹ dñs Jn ps Justus dñs in omnibus opib⁹ suis Quia iust⁹ dñs et iusticias dilexit. Et iō vnicuiq̄z iusto dicit de⁹ illō Ben. xv. Ego p̄tector tu⁹ sum. et merces tua mecū mag/ na nimis De hac mercede dicit augustin⁹ de verbis dñi loquens deo Dñe inquit q̄ misisti mihi omnia bona si amem te. Da te solum et sufficit mihi Per oppositū mali dñi defraudāt suos suos fuientes de mercede condigna et hoc est graue peccatum. ☞ A ¶ Quatuoꝝ em̄ genera pctoꝝ in scptura inuenim⁹. que dicūtur clamare ad dñm p vindicta. vicz oppressio pauperū. clādestinū hoicidiū. flagitiū sodomiticū. et fraudatio operariorum a mercede. De cū. et fraudatio operariorum a mercede. De paupez oppressiōe et precipue pupillorū et viduaꝝ quomō clamat ad dñm declarat Exo. iij: vbi dicit. q̄ ascēdit clamor filiorū isrl̄ ab opibus ad dñm Sed inter oēs oppressiōes clamātes ad dñm videntur magis clamare oppressiones et extorte actiones facte cōtra viduas et pupillos. q̄ sunt persone indigētes auxilio Unde signāter dicitur Exo. xxij. Vidue et pupillo non nocebis. si leseris eos vociferabuntur ad me et ego exaudiā clamorem eorū. ¶ Scdo clamat ad deū clamor clandestinū hoicidiū: vnde Ben. iiij. Cum Cayn occidisset fratrē suū Abel. dicit ad eū deus Quid fecisti Ecce vox sanguinis frīs tui abel clamat ad me de terra ¶ Tercō clamat vicium cōtra naturā Ben. xviij. Clamor sodomoꝝ et gamorreorū multiplicat⁹ est et pctm̄ eoꝝ aggrauatū est nimis De hoc aug. iij. de ciuit. c. viij. Flagitia q̄ sunt contra naturā vbiq̄z et semp̄ detestanda atq̄z punīēda sunt q̄lia sodomitarum fuerunt. q̄ si omnes gētes facerēt. eodē crimis reatu diuina lege tenerentur q̄ nec sic fecit hoies vt se illo vterent mō Violatur quippe ipa societas q̄ cū deo nobis esse debet. cū eadem natura cui⁹ ille auctor est. Quarto libidinis puersitate polluitur ¶ Quarto clamat ad deū p vindicta defraudatōis seruientiū siue famuloꝝ Un thobias docuit filiū suum. Thobie. iiij. Quicūq̄z tibi aliq̄d opatus fuerit statim ei mercedem reddi tue et merces mercēnarij oīno apud te non maneat Od̄ mlti iniusti faciūt dñi. q̄ mercedem debitā certo tpe nō persoluūt. q̄ famulos suos furari ꝓpellūt. q̄z nūq̄z erit tā mul⁹ fidelis dño quem infidelē experiatur in retribuēdo De isto clamore dicit Jac. v. Ecce merces operariorum vrōz q̄ messuerūt vos gētes vrās q̄ fraudata est a vob̄ clamat

clamor eoꝝ i aures dñi sabbaoth introiuit
Nō sic se hz dꝰ ad hoiem sibi seruientē sed
habz mercedē sp paratā. Eccl.xi. Benedi/
ctio dei in mercede iusti festinat z in honore
velociꝑcessus illi⁹ fructificat Et Apoca.
vlti. Ecce venio cito et merces mea mecum
est reddere vnicuiqꝫ sc̄m opera sua'. Est
ergo merces sanctoꝝ apud dominum et
cognitio eoꝝ apud altissimum quasi di/
ceret Nihil peribit de laboze iustoꝝ non sa
ctū. non verbū. imo nec cogitatio quin totū
erit pfecte redditū Sap.x. Reddet dēus in
stis mercedē laboꝝ suoꝝ. Exquo sim⁹ ser/
uti z operarij ꝺducti ꝑ mercede recipiēda Ju
xta illud Math.xx. Simile est regnū celo/
rū homini patrifamilias qui exijt ꝑmo ma
ne cōducere operarios in vineam suā Et in
fra Cloca operarios z redde illis mercedē.
Non debemus esse ociosi Vita em̄ pñs est
tps operandi z vita futura est tps festiuandi
z sabbatisandi. i. requiescēdi' vnde q̄ volūt
mō hīe sabbatū. habebunt in futuro temp⁹
laborādi Jn ps. Laborabit in eternū et vi/
uet adhuc in finem ☞ a ¶ Nōndū ē fm
medicos q̄ crisis sexta die cōtingēs regula
riter est ad malū. septima die est ad bonum
creticatis Vñ Galienus li. suo de Creticis
dieb. naturā septime diei regi equipat. sex
te ꝺo assimilat tyrāno Mozal'r p infirmi/
tatē labor pītis vite intelligit i qua p opa
pñe laborare tenemur. Lu.xiij. Sex dies
sunt in q̄bus oportet laborare z operari. de
hac aūt infirmitate aliq̄ creticare ꝓponunt
sexto die in vita pītī. et sunt illi qui ocio et
quieti se dant totaliter in pīti' Sed certe
crisis ista regulariter est mala Nā qui hui⁹
modi opa pñe hic recusant. in futuro ope/
ra pene eterne ꝑsoluent Leui.xxiij. Omis
sa ꝺe ppl'o suo Et ꝑ oppositū qui hic tribulan
tur in opib⁹ penitētie z ꝑ peccatis suis ve/
xantur qsi ꝑ sex dies laborāt z in septio vi/
te sue requiescūt. Exo.xxxi. Dies septima
sabbatū est id est requies sctā dño Et certe
tunc ē pfecta crisis q̄ tunc cessabit omis in
firmitas tedij z tentationū mundi carnis
z dyaboli Joh.iiij. Doza septima reliquit
eū febris. z q̄ sic creticāt sani fiūt Est ḡ sexta
dies mozaliter in creticando quasi tyrann⁹
fm Galienū Quia illi qui delicijs et quieti
se dant in hac vita carni se subijciūt Cuius
comitē vocat Aug⁹. tyrannū Sed dies se
ptim⁹ est verus rex sub quo spūs libertatis
donat Jn cui⁹ figurā ꝺz Dañ.iiij. Rex ve/
nit die septio ad danielē z eripuit eum ꝺ la
cu leonum Vos ergo qui mercedē speram⁹
opibus meritoꝝ ijs in vita pñti studeam⁹.
ad Ro.iiij. Ei aūt qui opatur merces im/
putatur. nō fm gr̄az sed fm ꝺebitū Narrat
sextus Juli⁹ li.ꝑ.c.xi. q̄liter Cirus rex p sa/
rum aīos populariū in exercitu animaue
rit ad pugnā Primo em̄ toto vno die i qua
dam silua excidenda mirabiliter fatigauit
Sequēte vero die ꝺedit liberalissimas epu
las inter quas accessit ad eos z quesiuit ab
eis quo die de illis diebus magis gauderēt
vel die succisionis vel die epulatōnis · Illi
respōderūt q⁹ die secūdo Tūc subiūxit Per
hoc inquit ad illa pueniendū est. sic etiaz li/
beri z beati esse non potestis nisi medos vi/
ceritis atqz ita eos ad cupiditatē plij conci
tauit Jsto modo nobis semp in defesse cogi
tandū est. q⁹ ad mercedē vite eterne nō pos/
sumus peruenire nisi per labores ꝑsentes.
Siluam em̄ peccatoꝝ securib⁹ linguarum
nostraꝝ oportet per ꝓfessionē succidere die
hui⁹ vite. si velimus ad cenā vite eterne per
uenire. q⁹ Iere.xxxi. Quiescat vox tua a
ploratu. z oculi tui a lacrimis q⁹ ē merces
opi tuo dic̄ dñs sz q⁹ hec merces nō nisi iu
stis ꝓmittit. videndū ē q̄s sit rite dicend⁹
iust⁹ ☞ B Describit em̄ Eze.xviij. sic
Vir si fuerit iust⁹ z fecerit iudiciū z iusticiā
et montib⁹ nō comederit z oc'los suos nō le
uauerit ad ydola dom⁹ isrl'. z vxorē ꝓximi
sui nō violauerit z ad mulierē mēstruatā nō
accesserit z hoiez nō ꝺ tristauerit pign⁹ debi
toꝝ rd ꝺiderit ꝑ vi nihil rapuerit panē suū
esurienti ꝺederit z nudū operuerit vestimēto
ad vsurā nō ꝺ modauerit. z āpli⁹ nō accepit.
ab iniq̄tate auerterit manū suā z iudiciū se
cerit vez inter virū z virū. et in ꝓceptis me
is ābulauerit z iudicia mea custodierit. vt
faciat veritatez. hic iust⁹ est z vita viuet ait
dñs Jn ista descriptiōe ponunt. xv. gradus
iusticie Primus gradus est facere iudiciū
et iusticiam Judiciū ꝑ plenariā reatus sui
confessionē Justiciā ꝑ condignā satisfactō
nem Jn ps· Feci iudiciū z iusticiā. Sed q⁹
forte nōnulli pniam faciunt' vt videant ab

Lectio

homibꝫ.ideo ſcḋus gradus eſt.nō in monti
bus comedere In mōtibꝫ comedit q̄ ḋ mul
titudine bonoꝝ operū inaniter delectandꝫ
gl'iat.q̄lis fuit ille phariſeus.ḋ quo Luce.
xviij.qui dixit Dñe gr̄as ago tibi q̄ nō ſum
ſicut ceteri hoīes ⁊c. In huiꝰ figurā legimꝰ
Beñ.xxxi ꝙ Labā inuitauit iſrael ad come
dendū in mōtibꝫ Galaad ſup aceruū lapi/
dū Qḋ fit cū dyabolus ſuggerit hoī vt de
multitudine bonoꝝ opeꝝ gl'ieť.Sed q̄ nō
ſufficit de p̄teritis pniam facere niſi ſequať
penitēda itez̄ non ꝺ mittere. Ideo tercius
gradus iuſticie eſt oculos nō leuare ad ydo
la domus iſrael'.ydola ſunt peccata que a
mīcis colūtur.ad hec nō oculos leuare de/
bemus ꝙ complacentiā de pctō.ſed potius
dicere cum pſa. Auerte oculos meos ne vi/
deant vanitatē ¶ Quartus gradꝰ eſt.vxo/
rē p̄rimi nō violare Proxim⁹ nr̄ē ꝓp̄e Lu/
ce.x. Quis tibi videť p̄rimus fuiſſe illi qui
incidit in latrones Et dicit ꝙ ſamaritanus
qui ibi figurat xp̄m Uxor xp̄i eſt aīa huma
na Quicūqꝫ ḡ mala doctrina vel malo ex/
emplo aīaꝫ p̄rimi corrūpit et allicit ad pec
catū hic moraliter vxorē xp̄i violat et iniu/
ſtū ſe eſſe declarat .p. Lozin.iij. Quicunqꝫ
templū dei violauerit diſperdet illū deus.
¶ Quintus gradus ad mulierē menſtrua
tā non accedere.i.ad p̄ſonā vicīus irretitaꝫ
ſocietatē nō habere Leui.xv Qui tetigerit
menſtruatā immūdus erit ſm legē.⁊ puer
bio.xiij. Qui cū ſapientibꝫ gradit ſapiens
erit Amicus ſtultoꝝ ſimilis efficieť. Et iō
in pſal. Cū ſancto ſctūs eris ⁊c. Menſtrua
ta mulier inficit ſpeculū et maxime nouū.ſi
cut ḋr in de ſomno ⁊ vigilia Sic mala p̄ſo
na infecta peccato hoīem q̄ztumcunqꝫ puꝝ
p̄ nimiā ſocietatē ⁊ maxime iuuenē.inficit.
Sextus gradus eſt hoīem nō ꝺ triſtari per
irā ⁊ impaciam.qḋ facit pacis p̄turbato
res in republica .Exodi.xxij. Aduenā non
contriſtabis neqꝫ af fliges Ro. xij. Si fieri
poteſt cū omibꝫ homibꝫ pacē hītes ¶ Sep
timus gradus eſt pign⁹ debitori reddere.
Ille pignus debitori reddit qui iniuriā ſi/
bi factā ex animo oīno dimittit Exodi:xxij
Si pignus a p̄rimo acceperis añ ſolis occa/
ſum redde illi .hoc eſt ſi quis te offenderit.
ſtatim q̄ztum ad rancorē dimittas ei Eph.
iij. Sol nō occidat ſup iracundiā veſtram

¶ Octauꝰ gradꝰ eſt p̄ vim nihil rapere.Do
raliter nō ſolū rapina corp̄alis iuſto inter/
dicit ſed etiā ſp̄ualis Eſt em̄ rapina triplex
gl'ie laſciuie ⁊ pecunie Gl'iam rapiūt ſuper
bi a deo:qz.p. Thi.p. Soli deo et honor et
gl'ia Et yſa.xlij. Gl'iam meā alteri non da
bo Et yſa.lxi. Ego dñs odio hñs raptū in ho.
id eſt vanā gl'iam in bonis opib⁹ Laſciuiā
rapiunt lubrici. In cuiꝰ figurā filij beniā/
min q̄ interp̄tant aſinini rapiūt ſibi vxores
de v̄ginibꝫ chorꝫ ducentibꝫ in ſilo Judi,
xxi. Pecuniā rapiūt auari:yſa.iij. Rapina
paupis in domo vr̄a Et puer.xi. Alij diui
dunt p̄pria ⁊ ditiores fiūt.alij rapiūt alie
na ⁊ ſp̄ in egeſtate ſunt Aues rapaces ſm
ſp̄ macilēte.p. Lozin.vi. Neqꝫ rapaces re/
gnū dei poſſidebūt ¶ Non⁹ gradus eſt panē
eſurienti dare.nō ſufficit nō rapere.imo opor
tet alteri indigēti erogare.yſa.lviij. Frange
eſurienti panē tuū ¶ Decimꝰ gradꝰ eſt nudū
opire veſtimento.nudus eſt q̄ ſcīa ⁊ veritatē
caret Uñ aīa in ſua creatōe ſic tabula nu
da in q̄ nihil depingit.iij. de aīa.yſa.lviij.
Cū videris nudū operi eū. ¶ Undecimus
gradꝰ eſt.ad vſurā nō accomodare Ad vſū
rā ꝺ modat q̄ pene eterne ſe obligat p̄ter
momentaneā delectatōem Sic p̄z in glo.
ſup illud p̄a. Ex vſuris ¶ Duodecimꝰ gra
dus ē Abinīq̄tate auertere manū ſuā. hoc
eſt a munere ⁊ ponit effectū p̄ cā.qz vbi cor
curr̄ūt munera ibi cōiter fit iniq̄tas Ju p̄a.
Dextera eoꝝ dextera iniq̄tatis Et q̄re Let
te qz dextera eoꝝ repleta ē munerib⁹ ¶ De
cimustercⁱ⁹ gr̄dus ē iudiciū vexꝫ facere inter
vixꝫ ⁊ vixꝫ Et illud ē nō ſolū ꝺ tra malos in
dices ī publico.ſed etiā ꝺ tra iudicātes ſoli/
culto.ſic faciūt ſuſpicioſi inuidi ⁊ detracto/
res Iſti em̄ auferunt quaſi dyadema de ca
pite dei Sibi em̄ ꝺ uenit ſolū mō iudiciū ḋ
occultis Job.xix. Spoliauit me gl'ia mea.
abſtulit coronā de capite meo. ¶ Decimus
quartꝰ gradus eſt in p̄ceptis dei ambulare
p̄ficiendo de v̄tute in virtutem ¶ Decimꝰ
quintꝰ gradus eſt iudicia dei cuſtodire vt
faciat veritatē hoc eſt p̄ſeuerantiā hr̄e fide
lem Et q̄ iſta.xv. habuerit hic iuſtus eſt Et
qui ſic vixerint iuſti inuenient quid reſpon
deant

Lectio.lxx

Deo accipiẽt regnũ decoris ⁊ dyadema spẽi ḋ manu dñi. qm̃ dextera sua teget illos ⁊ brachio sc̃o suo defendet eos ¶ Declarato q̃liter iusti hñt in pñti vita securitatẽ. hic declarat qualẽ hẽbunt ī futuro felicitatẽ. Et dicũt de eis q̃tuor in hodierna lectione. videlicet q̃ dominabuntur in honore. coronabuntur cũ decore. cõseruabũtur sub bono tutore ⁊ defensabunt a dei timore. Primo ergo sp̃ũsanct⁹ dicit q̃ iusti ī futuro terminato iudicio generali dñabunt ī honore. q̃ accipiẽt regnum decoris ¶ Oñ em̃ gl̃iosum claz ⁊ subtile. agile ⁊ impassibile. tñ est mõ valde tediosum. q̃ Sap. ix. Corpus qõ corrumpit aggrauat aiam Et tõ regnum aie super corpus erit tunc tempis regnum decoris. qñ anima subiecta erit perfecte voluntati dei. et corpus voluntati aie. Math. vi. Adueniat regnum tuũ fiat voluntas ⁊c. ¶ Vbi notandum q̃ regnum decoris est celũ. regnũ timoris mũdus. regnum horroris infernus Celũ nanq̃ est regnum decoris ⁊ glorie In ps̃. Gloria. po. tu. et glo. mag. reg. tui Et Matthei xi. Regnũ celoz vim patit ⁊ violẽti rapiũt illud In floribꝰ Berñ. li. ix. ca. xvi. Quatuor sunt genera hoim regnum celoz possidentiũ. alij violẽter rapiunt. alij mercãtur. alij furant alij cõpellunt ad illd̃ Rapiunt q̃ relinquunt oĩa ⁊ sequunt ꝛpm Sunt alij inferioris gradꝰ a quibꝰ metunt carnalia dũ seminãt sp̃ualia Et dicũt mercatores Sũt alij qui nonulla bona occulte faciunt. et hi furari dicunt. q̃ laudem humanã vitãtes. solo diuino testimonio sunt ꝺ tẽti Vi aũt q̃ ꝺpelluntur sũt pauperes nccio. quos hic ignis pauptatis pbat. deo dispẽsante De quibꝰ dicit Compelle intrare Compelluntur em̃ variis oppssionibꝰ ⁊ necessitatibꝰ afflicti. hec Bern. ¶ Sed ꝺ mundꝰ iste est regnũ timoris Luce. xxi. Surget gẽs cõtra gentẽ. ⁊ regnũ aduersus regnum ⁊ erunt pestilẽ. ⁊ fames et ꝓ. lo. Istud regnũ xp̃c ꝺtẽpsit qñ fugit ab hoibꝰ q̃ eum regẽ fecisse volebãt. sic patet Joh. vi. ⁊ Joh. xviii. dicẽs. Regnum meum nõ est de hoc mũdo. Et certe istud est regnũ timoris sic̃ declarat Boetꝰ. iij. de cõso. pv. alludens histozie de Dyonisio siclo tyrãno. Expertꝰ inq̃t sortis sue piculũ tyrannꝰ regni metus pendẽtis supra verticẽ gladij terzore silauit. Hãc histoziã plantꝰ narrat Macrobꝰ sup somno Scipiõis li. ꝓ. Dyonisius inq̃t aule sicle inclemẽtissimꝰ incubatoz familiari quõdã suo btãm estimãti vitã tyrãni. volens q̃z ꝓpetuo metu q̃ q̃z impẽdentia piculoz plena esset oñdere. gladiũ vagina raptũ ⁊ a capillo de pilo eq̃no pendente mucrone dimisso iussit familiaris illius capiti inter epulas imminere Cũq̃z ille inter siclas ⁊ tyrãnicas copias pñtis mortis grauaret̃ periculo Talis est inq̃t Dyonisius vita quã tu btãm putabas. Sic mortẽ nobis sp̃ iminentẽ pñdemus Estima q̃ felix esse poterit q̃ timere nõ desinit Istud bene aduertit ille nobilis triumphatoz romanus Cipio de quo narrat Ouidꝰ. xv. Methamor. post medium Cipus iste veniẽs de bello in quo ꝓ romanis pugnauerat ⁊ triũphum habuerat subito et casu respexit ī vidam ꝛpehendit faciem esse cornutã Estimans autẽ se delusuz per ymaginẽ in aqua manum ad caput apposuit ⁊ in fronte cornua reperit Statimq̃z sacrificans dñs suis in testimꝰ hostiaꝝ iussit ꝓphetã requirere quid istõ ꝓdigiũ designaret. ꝓpheta vonomie strages cõsiderans ⁊ ꝓsules diligenter Rñditq̃z fatatũ erat q̃ si iteraret muros ciuitatis romane rex fieret romanoz ꝓ se et suis successoribus in eternum Unde dicit sibi sic Rex ait o salue t. em̃ recipe tuisq̃z Hic locus et lacie parebunt cornibus artes. Tu modo rumpe moras portas intra re patentes Appropria sic fata iubent naz vrbe receptus Rex eris ⁊ sceptro tutus potire perenni Retulit ille pedem cornu tam a membꝰ vrbis Auertens faciem procul hac pcul omia dixit Talia dij pellant mulctoq̃z ego iustius euũ Exulagam q̃ me vitæ ant capitolia regẽ Vult dicere q̃ audito responso ꝓphete q̃ futurus esset rex romanorũ si vrbem intrasset Statim auertit faciẽ torto vultu a ciuitate ⁊ cepit redire ⁊ fugere a ciuitate rogans deũ q̃ talia fata auerterent procul et pellerent ab eo asserẽs se male exulasse prosperq̃z dyadema regni suscipere ⁊ ciuitatẽ intrare Statim q̃ misit ꝓ

Lectio

patribꝫ ꝛ pꝛo senatu romano vt ad eū extra
ciuitatē veniꝛēt Et facto mōticulo de terra
opertisqꝫ cornibꝫ suis corona de lauro allo
q̄bak romanos in hac sīa. Est inquit pꝛes
cōscripti vnus in hac multitudine quē vide
tis quē nisi ab vrbe vꝛa repuleritis erit rex
vester Et sicut dicit ꝓpheta vobis dabit vo
bis iura familiaria ꝛ onera fuiturtis. Et tā
diu dū intrasse poterat vrbē nisi ego eū im
pediuissem Quis tū sit nō dicam noie sed
signo Ille est q̄ cornua in capite gerit Po
pulus motus succlamauit Quis est ille Et
q̄libet respexit frontē alteri⁹ Tūc Tip⁹ di
cit ad populū Ecce inquit quē queritis ha
betis ꝛ statim ꝓlo respiciēte dissoluit co
ronā de capite ꝛ cornua eius oñdit Quo vi
so omēs supra modū doluerunt ꝛ fecerūt eū
iterato coronā ponere capiti: et qꝛ muros
ciuitatis intrare nolebat tātum sibi de ter
ra dederunt quantū vnū aratꝛ circūcinge
re potuit vno die¶ Sic igit iste pacē malu
it ciuitatis q̄z gl'iam suam Ūn inter alia di
cit sic¶ Ille qui dē potuit portas irrumpere
aptas Sed nos obstitimus q̄uis ꝺiuictior
illo Nemo mihi vos ē vrbe vīꝛ ꝓhibere q̄
rites Aut si dign⁹ erit grauibꝫ vincite ca
thenis Aut finite metū fatalis morte tyra
ni¶ Est ergo regnū mundi regnū timoꝛ. vñ
Valer⁹ li. vi. c. ij Rex inq̄t subtilis iudicij
quē ferūt sibi traditū dyadema añq̄z capi
ti imponeret diu retentū ꝺ sideraſſe ꝛ dixis
se O nobilē magis q̄z felicē pannū quē si q̄s
penit⁹ cognoscat q̄z multis solicitudinibꝫ
piculis ꝛ miseriis sit refert⁹. nec humi iacē
tem tollere velit.¶ Tercio infern⁹ est reg
nū hoꝛroꝛis sine doloris vbi dñak ille tyra
nus qui est rex sup oēs filios sup bie Job. x.
Ubi nullus ordo sz sempitern⁹ hoꝛroꝛ in
habitat. cui⁹ hoꝛroꝛe nihil sup terrā ꝺ pari
pōt. Sap. p: Nō est infernoꝛ regnū i terra
supple in superficie terre sed circa centꝛ Nō
g̃ hoc tercīū regnū nec scd̄m. Sz primū ac
cipiēt serī Et ī dñabunt in honoꝛe. qꝛ acci
piēt regnū de coris¶ Scd̄o coronabunt cuz
decoꝛe Ūn subiungit q̄ accipiēt dyadema
speciei de manu dñi Dyadema ē corona re
gia Et dꝛa dya q̄ est duo ꝛ demo is. qꝛ de
mit ꝑncipiū ꝛ finē. Et est ꝓprie de auro et
lapidibꝫ ꝑciosis Ūn grecism⁹ ¶ Virginis ē
sertū. clericꝫ corona· porte Laurea rex ge
stat dyadema vel imperatoꝛ/ Et est Epē
thes ꝓpter metꝛ. i. imperatoꝛ Et cernē hūc/
do iustoꝛ bñ vocat dyadema Duo em ma/
la patimur in pñti sc̄z culpā ꝛ penaz. q̄ duo
penit⁹ cessabūt Deniqꝫ etiā aie ignorantiā
ꝛ in coꝛpe coꝛruptōis potētiā Ūn de glōꝛ
iusto expoī pōt illd̄ ps· Fim aliā trāspositōꝫ
Sup ipm at ef flozebit dyadema meū vbi
nra trāslatio hz sctificatō mea Et ysa. scri/
Eris coꝛona gl'ie in manu dñi et dyadema
regni in manu dei tui Illud dyadema acci
piēt nō de manu alicui⁹ angeli vl'archange/
li sed de manu dñi. i. de ipo xpo· q̄ man⁹ dñi
dicit. qꝛ dñs pr̄ oia p filiū opat Ps. fi/
at manus tua vt saluet me. q̄m mā. tua ele/
gi Ul'ꝺ manu dñi. i. ꝺ prāte iudiciaria xpi
¶ Tercio obſuabunt sub bono turoꝛe. ēt ip
sd̄it. Q̄m dextera tua reget illos. ꝛ extera
ps in omī aīali est foꝛtior sinistra ꝛ dignioꝛ
ꝓmo de aialibꝫ. ꝛ scd̄o de celo Dextera q̄ di
sancti ptegent. qꝛ sb eius omipotētia regē/
scent Unde dicit Anſhelm⁹ Prosologio/
xv. de potestate beatoꝛ. Si potestas querit
omipotentis erunt voluntatis sue sicut de
Nam sicut deus poterit quod voler per se/
ipm. ita poterunt illi qd̄ volunt p filiū quia
sicut illi nō aliud volēt q̄z q̄d̄ ille ita ille vo
let quidq̄d illi volēt Jn ps. Et em illuc ma
nus tua deducet me et tenebit me dextera
tua¶ Quarto defensabunt ab omni terroꝛe
Et ideo vltimo subinfert. Et brachio scō
suo defendet illos Brachium dei pris di
citur christus. Jsaie. liij. domine quis cre/
dit auditui nostro et brachium domini nu
relatum est. Non solum autem brachius
patris dicitur christus. imo brachium no/
strum si simus vnum coꝛpus cum deopa/
tre per caritatem. Jsa. tricesimo tercio. Do
mine miserere nostri. te enim expectamus
esto brachium nostrum in mane et salus no
stra in tempoꝛe tribulationis. Jn isto bra/
chio est nostra munitio. nostra tuitio. et no/
stra fuitio. Scitis em q̄ in brachio firmi/
nutio sanguinis ꝓ totius coꝛporis sani/
tate. pars enim sana minuitur ꝓcurati/
one partis infirme. Jn toto autem gene/
ris coꝛpoꝛe humani non fuit alia pars tota
perfecte sana. nisi istud brachium nostrum
christus. Et ideo in ipso facta est minutō p
toti⁹ ecclesie sanitate. in psalmo. Saluabit

sibi dextera eius ⁊ brachium sanctum eius. ¶Istud brachiū fuit calefactum per motū et ignem per motuz certi itineris xxxiij· annozum ¶In quo spacio frequēter legimus eum fatigatum. Per ignem ꝛo qz imminē te tempe passionis circumdederūt eum iugellatōe. pfunde pcussum. habuit tū valde malum potum in eius minutione. qz in pō dederunt in escam meā fel ⁊ in siti mea potauerunt me aceto Datur em̄ potus homi nī minuto vt sanguis fortius exeat. Certe sanguis iste fuit nobis medela salutis Aug. Purus sanguis medici. factum est medicamentum egroti. In pō. Redemisti in brachio tuo populū tuū filios Jacob ⁊c ¶Secundo in brachio isto est nostra tuitio ī quo solo inimicos nros pternim⁹ Nullū enim opus nostz meritozium ē satisfactōnis pro peccatis nostris. nisi in virtute isti⁹ brachij contra quod nihil possūt aduersarij nostri In pō. In brachio virtutis tue. Et Sap. xi. Virtuti brachij tui quis resistet ¶Tercio in isto brachio est nostra fruitio Isa. xl. In brachio suo portabit agnos ⁊ in sinu suo leuabit. feras ipe portabit quasi diceret In die iudicij qñ diuidet bonos a malis sicut pastoz segregat oues ab hedis tunc agnos portabit id est innocētes acceptabit. ⁊ hoc brachio. qz simpliciter innocētes nō habentes vsum liberi arbitrij p solam munitōem illius brachij saluabunt Et in sinu suo leuabit ducens eos in celū. ⁊ feras similiter portabit id est acceptabit id est psonas fecundas meritis nō solum innocentes imo etiaz penitentes qui omēs saluabunt nō virtute p pria. sed in isto sancto brachio Unō in ps. Brachium eoz non saluabit eos. sed dextera tua ⁊ brachium tuū ⁊ illuminatio vultus tui. qm̄ cōplacuisti in eis. ⁊c

Lectio. lxxi

Et accipiet armaturā zelꝰ illiꝰ ⁊ armabit creaturā ad vltionē inimicoz Induet pthorace iusticiā ⁊ accipiet p galea iudicium rectum Sumet scutum inexpugnabile equitatem acuet diram iram in lanceā

¶Postquā spiritussanctus declarauit futurā bonozum retributōnem Hic redit ad declarandum futuram maloz punitōnem. ¶Et circa hoc tria facit Nam pmo describit xpi iudicis aduenientis inexpugnabilez apparitōem ¶Secūdo creature xpo ꝓsentientis intolerabilē coopatōem ibi. expugnabit cum eo ¶Tercio sententie iudicis indispensabilē executōem ibi. Cōtra illos stabit spiritus virtutis ¶Circa primū duo facit. pmo tāgit quō armabit in generali Secundo exprimit in speciali ibi. Induet· Circa primuz auctoz tria facit Primo q armabit seipm Secundo q suum exercitū. Tercio ostendit ad quem effectum Scda pars ibi Et armabit. Tercia ibi. Ad vltionem.

☞ A ¶Circa primū est aduertendū q quia homines volētes se vindicare ꝺ inimicis cōmuniter solent armari. Jdeo xpm venientē ad iudiciū describit hic spūssctūs tanqz armatū hominē vt oñdat in eo seueritatem ⁊ sufficientē potestatē Quia sicut armatus pōt ledere inermem ⁊ nō ledi. ita xpc reprobos puniet nec ī aliquo poterit impediri. Dicit ergo q accipiet armaturā zelus illius id est ipe zelās ⁊ ad modū zelātis ⁊ offensi se hñs accipiet arma In primo em̄ aduentu venit mitis ⁊ inermis Mathei. xxi. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Et iō inermis quia videlicet in carne passibili et mortali venit. ideo potuit vulnerari Jsaie liij. Vulneratus est ꝓpter iniquitates nostras. Sed tunc. i. in sc̄o veniet cum talibus armis. videlicet cū carne impassibili ⁊ immortali. qua oīno vulnerari non poterit Luce. xxi Videbunt filium hominis venientem in nubib9 cum potestate magna ⁊c Et tunc non parcet. quia prouerbioz. vi. zelus et furoz viri non parcet in die vindicte

¶Secundo dicit q non solum armabit seipm sed etiam exercitū suum Unde subdit q armabit creaturā dando videlicet tā angelis bonis qz hominibus virtutem et voluntatem acceptandi illud iudicium et penā faciendā in reprobos Erit em̄ oīs creatura bona concors in sententia cū xpo iudice illa die sine misericordia. sine compassione aliqua miseris exhibenda. Et ideo tercio subiungit. Ad quem effectum erit iudex cū exercitu suo in armis vicz ad vltionem

Lectio

ínímicoꝝ. Ille em̄ qui est mō pater miseri/
cordiaꝝ erit tūc tp̄is deꝰ vltionū In psal.
Deus vltionū dns deꝰ vltionū libere egit
et Deutro. xxxij. Mea est vltio ꝛ ego retri/
buā eis in tp̄e Cōsequēter describit ista ar/
matura in speciali. q̄tum ad duo. Primo
quantū ad arma defensiua Scō q̄tuz ad
arma inuasiua Arma defensiua specificāt
hec tria. vicz lozica galea ꝛ scutum Quan/
tū ad arma inuasiua non specificat hic nisi
vnū genꝰ armoꝝ vicz lancea. Dicit ergo sic
Induet p thoracē iusticiā Thoraxꝑm Pa
piā est equūocū ad ptem cozp̄is que est pe
ctus ꝛ ad munimentū militare qō ōz lozi/
ca Induet ergo xp̄c p lozica iusticiā ysa. lix.
Indutus est iusticia vt lorica Scitis em̄ q̄
lozica ex circulis ferreis sibīnuicē conneris
ꝓponit. ita iusticia ex dei legibꝰ ꝛ p̄ceptꝭ di
uinis sibīnuicem sine cōtradictōe cōcozdā
tibus ꝓstituit Sequit Et accipiet p galea
iudiciū certū. qz sine quocunqz erroze iudi
cabit. puerb. xvi. Diuinatio in labīs regis
nō errabit in iudicio os eiꝰ Sequit Sumet
scutum inexpugnabile equitatem Jn psal.
Judicabit orbem terrarum in iusticia ꝛ po
pulos in equitate Istud iudiciū appetunt
sancti Jn quoꝝ p̄sona dicit p̄s. Apprehen
de arma et scutū et exurge in adiutoriū mi/
hi Sequit Acuet diram irā in lanceā hoc ē
in vindictā pungentē p̄ferendo sententiaz
damnatiōis cōtra malos Job. xvi. Circum
dedit me lanceis ꝓ nulnerauit lumbos me
os Et dicet ira die tunc tp̄is dira ad diffe/
rentiā ire quā exercet modo. que ē mitis ira
et suauis Jn p̄s: Iratus es et misertus es
nobis Et Abacuck. iij. Tunc cum irat⁹ fu
eris misericordie recordaberis ¶ Quia in
sententia littere tactum est. q̄ boni tam an/
geli q̄ homīes sine compassiōe ad miseros
christo assistent in iudicio ☞ a ¶ Du/
bitatio potest esse Utrum beati post diē iu
dicij gaudebunt de penis dānatoꝝ. Et vi/
detur q̄ non. qz qō vicioſum est in viatore
non debet poni in comprehēsore. Sed hoc
est maxime vituperabile in viatore. q̄ letet
et gaudeat de penis aliozum. ergo ꝛc. Pre
terea compassio p̄cedit ex caritate ergo vbi
maior caritas ibi erit pfectior compassio.
Sed in bonis est summa caritas ergo pfe/
ctissima compassio. ergo non gaudebūt de
eorum penis ¶ Preterea beati erunt deo sū
me conformes. sed deus non delectatur de
nostris penis. imo compatitur nobis et mi/
sericors dicitur. ergo similiter se habebunt
sancti ad damnatos Preterea i beatis nul
lum odium erit. sed ad odiuz pertiner gau
dere de malo alterius ergo nō gaudebunt
de penis damnatozum ¶ Ad oppositum
est psalmi. Letabitur iustus cū viderit vin
dictam Ad istam dubitationem respōdet
magister sniaz. ca. vl. li. iij. allegans Gre.
qui in omelia quadam sup Lucam ait et
dicit sic Apud beatozum animū nō fulcat
beatitudinem aspecta pena reprobozum.
quia ibi compassio miserie non erit. minime
re leticiam bonozum non valebit. Et licet
iustis sua gaudia sufficiant. ad maioꝛe ta/
men gloriam videbunt penas malozꝝ quas
per dei gratiam euaserunt Et hoc est quod
dicitur Jsaie. vlti. Erunt vsqz ad satietā/
tem visionis omni carni id est electis ¶ Vo
lunt tamen doctozes q̄ aliquid potest esse
materia gaudij dupliciter Uno modo per
se Alio modo p accidēs ratōe adiuncti Jn
penis autē malozū est duo cōsiderare. vicz
ipsum nocumentum malis illatum ꝛ ordi
nem diuine iusticie scōm quem iustum est
eos sic puniri. Primo modo non gaudebūt
boni de penis. sed scō modo tantum Un
de per se loquendo diuina iusticia et eoꝝ li/
beratio seu euasio de penis illis erit mate/
ria gaudij sed pene illis per accidēs tantū.
¶ Ad primū dicendū q̄ laudabile est vi
tore q̄ delectet in penis malozum per acci/
dens inquantū iuste puniūtur Uicioſum
aūt est. q̄ delectet p se de penis loquendo.
¶ Ad scōm dicendum. q̄ compassio est vo
litio qua quis desiderat malum alicuius
repelli. Quando autē malus est in tali sta/
tu. q̄ sua pena potest ab eo repelli ꝛ remone
ri tunc a caritate procedit compassio. Et iō
quantumcunqz homo sit malus in presen/
ti. quia tamen est in statu in quo potest co/
rigi et fieri dignus carentia illius pene. Jō
iuste pōt a caritate beatoꝝ p̄cedere cōpas/
sio ad eum Sed qz dānati sunt extra statū
illum in quo possunt fieri boni Ideo ex ca/
ritate beatozum nulla ad eos cōpassio ozit.
qz talis cōpassio esse nō posset sine p̄iudicio
diuine iusticie ¶ Ad terciū dicendū q̄ de

loquēdo ꝑ se de penis nr̄is nō delectaꝛ sed
ꝑ accidens. Sicut delectaꝛ de opibꝫ nr̄is iu
stis. similiter ꝯpatiꝛ ꝛ misericors est ꝓ sta/
tu isto in quo possunt corrigi. nō autē pro
statu altero in quo damnati non poterunt
emēdari. ¶ Ad quartū patet ꝑ dicta · quia
gaudere de malo alteriꝰ qꝛ est malū suum.
est actꝰ odij. Non autē gaudere de malo al/
teriꝰ. qꝛ iuste est sibi inflictū. ¶ Notandum
qꝛ sicut xp̄c iustꝰ iudex armabiꝛ moraliter.
lorica. galea: scuto ꝛ lancea. ita ꝛ nos in pn̄/
ti. Vn̄ apl'us ad Eph. vi. Induite vos ar/
maturā dei. vt possitis r̄sistere aduersus in
sidias dyaboli. Arma autē ista sunt q̄ttuor
ṽtutes cardinales. ij. ad Corint. x. Arma
em̄ milicie nostre nō sunt carnalia sed sp̄ua
lia a deo ad destructōem inimicoꝝ. Est ei iu
sticia q̄si lorica. ꝛ tꝑantia q̄si galea. scutū pa
ciētia. lācea prudentia. Oportet em̄ in pn̄ti
opari ꝛ pugnare simul ꝛ semel vt simꝰ edi/
ficatores ꝛ pugnatores. Sicut fecerunt iu/
dei Neeme. iiij. de q̄bꝫ media ꝑs ꝑ̄parata
erat ad bellū ꝛ lācee ꝛ scuta ꝛ arcꝰ ꝛ lorice ꝛ
cetera. Vna manu faciebant opus ꝛ altera
manu tenebāt gladiū. Refert sextus Juliꝰ
de re militari li. ij. c. viij. de quodā consule
romanoꝝ qui ista cautela contra ꝓpriū ex/
ercitum vsus est. Cum em̄ quendā exercitū
duxisset d̄ quo non multū cōfidebat elegit
sibi vnum aliū exercitū fortissimuꝫ et fide/
lissimū et retinuit secum in castris et tento
rijs. primū exercitum iussit p̄cedere et fecit
apud eos ꝓclamare ꝙ vel eligerent pugna
re cum hostibꝫ vl' cum ciuibꝫ. Illi ḡ ꝯside/
rantes ꝙ necessario oportuit illos inire pu/
gnā. vel cōtra bonos ciues · vel cōtra malos
hostes. preelegerūt cum hostibꝫ dimicare
et aggressi hostes victoria potiti sunt. Mo
raliter deꝰ habet demones hostes suos con
tra quos misit vnum magnū exercitū. totū
vicꝫ genus humanū. Vn̄ ad Eph · vi. Non
est nobis colluctatō aduersus carnē ꝛ sang
uinē supple tm̄. Sed aduersus p̄ncipes et
ptātes. aduersus mūdi rectores. ꝯtra sp̄ua
lia neq̀cie i celestibꝫ. Et qꝛ vult ꝙ nos ne/
cessitemur ad pugnandū eligit sibi vnū ali
um exercitū fortē ꝛ fidelē exercitū vicꝫ bt̄o/
rū angeloꝝ ꝛ hūc exercitū secū retinuit i ca/
stris ꝛ in exercitu nr̄o. i. in eccīa militāte iuſ
sit ꝓclamari ꝙ eligamꝰ vnū ex duobꝫ pug/
nare ꝯtra demōes hostes nr̄os vl' ꝯtra an/
gelos ciues nr̄os. More ḡ romanoꝝ p̄eliga
mus pugnare ꝯtra demōes hostes nr̄os ad
Eph. vi. State ḡ succicti lūbos vr̄os in ve
ritate. induti lorica iusticie ꝛ calciati pedes
in ꝑ̄patōe euāgelij pacis. Calciare pedes est
ꝑ exēpla sctōꝝ qui mortui sunt affectiones
nr̄as minuere. ¶ Scd̄o tꝑantia ē q̄si galea.
Sicut em̄ ad lr̄am galea ꝓtegit caput in q̄
sunt oēs sensus. ita tꝑantia in cibo et potu
facit hoiem hr̄e bonū caput ꝛ sensuꝫ viuacē.
ysa. lix. Galea salutis in capite eiꝰ. Tercio
scutū ē pacia siue fortitudo. Treno. iij. Da/
bis eis scutū cordis laborē tuum id est pa/
tientiā q̄ sustineāt corde forti labores ꝓ te.
Quarto lācea est prudentia. hō em̄ ꝑ lance
am vulnerat hostē ꝛ ꝓcul repellit a se. Ita
homo ꝑ prudentiā illa que sunt ꝓcul preui
det ꝛ occurrit eis. qꝛ reꝝ exitꝰ prudētia me
tiꝛ. Hiere. xlvi. State in galeis. polite lāce
as. iduite vos loricis ꝛc̄. B ¶ Vtꝝ
ignis purgatoriꝰ inuoluet reprobos. Et vi
deꝛ ꝙ nō. qꝛ Malach. iij. sup illō. Purga/
bit filios leui dicit glo. Duos ignes legim'
futuros. vnum quo purgabit electos ꝛ pre
cedet iudiciū. Alteꝝ qui r̄probos cruciabit.
Sed hic est ignis inferni q̄ malos inuoluet.
Primus autē est ignis finalis ꝯflagratio/
nis. ḡ ignis finalis ꝯflagratōis non erit ille
ignis q̄ malos inuoluet. Preterea ignis ille
deo obsequiꝛ in purgatōe mūdi. ḡ debet re/
munerari alijs elemētis remuneratis. Et p̄
cipue cum ignis sit nobilissimū elementoꝝ
non ergo videtur ꝙ in infernum debeat deij
ci ad damnatoꝝ penam. ¶ Preterea ignis
qui malos inuoluet erit ignis inferni. sed
ignis ab initio mundi preparatus est dam/
natis. Unde Mathei. xxv. Ite maledicti
in ignem eternum qui preparatus est. ꝛc̄.
Similiter Isa. xxx. Parata est ab heri to/
phet a rege preparata. ꝛc̄. Glosa. Ab heri
id est ab initio tophet vallis gehēne sed ig/
nis ille finalis conflagrationis non erit ab
initio preparatus sed ex concursu munda/
norum ignium generabitur ergo ignis ille
est alius ab igne inferni qui r̄probos inuol/
uet. In contrariū est qd̄ in psalmo de illo
igne diciꝛ. ꝙ inflamabit i circuitu inimicos
eius. Preterea Daniel' vij. diciꝛ. Fluuius
igneus rapidusq3 egrediebatur a facie eiꝰ.

Lectio

Glosa. vt peccatores traheret in gehennā Loquit aūt auctoritas illa de illo igne de quo nunc est mentio vt patet per quandaz glosam. que ibi dicit Ut bonos purget et malos puniat ergo ignis finalis cōflagratōnis in infernum cū reprobis demergetur ¶ Dicendū q tota purgatio mundi z innouatio ad purgatōem z innouatōem homis ordinabitur Et ideo oportet vt mūdi purgatio et innouatio purgationi z innouationi humani generis respondeat. Duma/ni aūt generis purgatio quedā erit q mali segregabūt a bonis Un dicit Luc. iij. Cuius ventilabrū in manu sua z purgabit aream suam et cōgregabit triticū suū id ē electos in horreū suū Paleas aūt id est reprobos cōburet igni iextinguibili Unde et ita erit de purgatōe mundi q quidq̄d erit turpe z fedum in infernū cū reprobis retrudet Quidq̄d autē erit pulcz z nobile in superioribus reseruabit ad gl'iam electorū. Et ita etiā erit ō illo igne cōflagratōis sicut dicit. Basili⁹ sup illud ps. Uox domini interci dentis flamam ignis quo ad calidum vsti/uum: Et quantum ad illud quod in igne grossum reperiet descēdet ad inferos ad penam damnatoz. Ō vero est ibi subtile et lucidū remanebit supius ad gl'iam electorū ¶ Ad primū ergo dicendū. q ignis ille qui purgabit electos ante iudiciū erit idez cum igne finalis cōflagratōis mundi q̄uis quidā ꝓtrarū dicant. Cōuenit em: vt cum homo sit ps mundi. q etiā eoꝺ igne purget hō q̄ purget mōs Dicūt aūt duo ignes vn⁹ q̄ purgabit bonos z alius qui cruciabit malos z q̄tum ad officiū. et aliquo mō q̄tum ad substantiā. qz non tota substantia ignis purgantis in infernū retrudet ad punitionē damnatoz vt dictū est ¶ Ad scōm dicendū q in hoc ignis ille remunerabit qz illud qꝺ est grossum in eo separabit ab ipo et retrudet in infernū ¶ Ad terciū dicendū q sicut gloria electoz post iudiciuz erit maioz q̄ aīe ita z pena reproboz. Et iō sicut claritas superiori creature addet ad augmētā dū gl'iam electoz. ita etiā quidq̄d est turpe in creaturis trudet in infernū ad augmentandum miseriā damnatoz Et ita igni abinitio ꝑparato in inferno nō est incōueniens si alter ignis addatur b ¶ Utz dam

nati puniant p corpales tenebras Et videt q non qz vt dicit Grego. ix. moza. exponēs illud Job. x. Sed sempiterna horroz inhabitat, quāuis illic ignis ad cōsolatōem non luceat tamē vt magis torqueat ad aliquid lucet Nam sequaces quas secū trahit furor ꝺo mō reprobi flama illustranti vsuri sūt. ibi nō erunt ibi tenebre corpales. ¶ Preterea damnati vident penā suā. hoc em est eis ad augmentū pene sed nihil videt nisi in lumine. ergo videt q non sunt oīno in tenebris. Preterea damnati habebūt potentiā visiuā post corpoz resumptōem. sed frustra ita eis esset visus nisi aliquid viderent. cū igit nihil videat nisi in lumie non erunt ibi tenebre corpales Sed cōtra est qꝺ ꝺr Mar. xxij. Ligatis manib⁹ et pedib⁹ ꝑ̄ite eum in tenebras exteriores Sup quo dicit Gregoriꝰ Si ille ignis lucē haberet, i tenebras exteriores nequaq̄ mitti diceret ¶ Pete. Basili⁹ dicit sup illō ps. Uox dñi intercidētis flamā ignis. q virtute ignis deitatis flamā ignis. q virtute ignis deitatis rabit ignis ab ei⁹ virtute adustiua, ita q claritas cedet in gaudiū sanctoz. et vstiuū ignis in tormentū damnatoz. ergo damnati habebūt tenebras corpales ¶ Re. dicendū q dispositio inferni erit talis vt maxime mi serie damnatoz cōpetat Un fm hoc fūt ibi lux et tenebre ꝑ̄ut maxime spectant ad miseriam damnatoz Ipa aūt vilio rm ie dele ctabilis est Ut em ꝺr in ꝑncipio Metha. Sensus visus ē maxime diligibilis eo q p ipm plura cognoscim⁹ Sed p accidēs contingit visiōem esse afflictiuā ingrātum videmus aliqua nobis nociua vl nostre voluntati repugnātia Et ideo in inferno hoc mō debet esse locus dispositus ad videndū fm ia cem z tenebras q nihil ibi p spicue videat, sed solūmodo sub quadā vmbrositate vide ant illa que afflictōem ingerere ꝑnt Unde simpliciter loquēdo locus est tenebrosus z tn ex diuina dispositōe est ibi aliquid luminis q̄tum sufficit ad videndū illa que ad torquere ꝑnt Et ad hoc sufficit naturalis ignis. qz in terre medio vbi infernus ponitur nō pōt esse ignis nisi fetulent⁹ z turbid⁹ et quasi famosus Quidā tamē tenebraz habitudinē ita replebūt locum inferni q nihil

Et pugnabit cu

illo orbis terrarū ꝯra insensatos. Ibunt directe emissiones fulguris et tanquā a bene curuato arcu nubiū exterminābunt et ad certum locum insilient a petrosa ira plene grādines mittent et candescet in illos aqua maris a flumina cōcurrēt duriter ¶ Postq̄ spūscūs descripsit xp̄i iudicis aduenientis ad iudiciū inexpugnabilē ꝓparatōem hic describit creature xpo ꝓsentientis intolerabilē coopatōem ☞ A

¶ Ubi notandū q̄ sicut deus omnia creauit ꝓpter electos. ita oīa mouebit suo modo ad se vindicandū de reprobis Unū sicut elementa seruiūt homini: vt ipe deo deseruiat. ita elementa seruient deo vt de reprobis qui ei seruire noluerūt vltionē accipiat. Et quia omis creatura corpalis infra celestes orbes ꝓtinet ideo p̄mo insinuat ꝓclusionē in generali Scdo eam explicat magr in speciali ibi Ibunt directe ¶ Quantū ad primū dicit sic Et pugnabit cum illo quasi diceret non solū xp̄c iudex sic apparebit armatus lorica iusticie a galea iudicij certi et sic de alijs de quibꝫ in hesterna lectōe dictū est. imo pugnabit cum illo orbis terrarum id est omnis motus orbis circa terram Luce:xxi: Nam virtutes celorum mouebunt vel ipemet orbis terrarū i. spera terre. a bꝫ ꝓ insēsatos Reprobi vocāt insēsati .ñ q̄ sēsu sed q̄ disciplina a volūtate deo seruiēdi caruerūt Sap.xij. Tanq̄ pueris insensatis iudiciū eis indensum dedisti. De ista pugna loquens Chriſ. sup illd Mach.xvij. virtutes celoꝝ mouebunt dicit sic Exurgente rege celesti iudicare viuos a mortuos ꝑtutes angelice mouebunt terribiles mīstri terribilē dñm p̄cedētes. Et infra patrefamilias morientē domus turbat. familia plangit et nigris vestibꝫ induitur. Sic humano genere ꝓpter qd̄ facta sunt oīa circa finē cōstituto celi ministeria lugent. a candore deposito. tenebris induunt Dec Chriſ. Quoniā aūt terribilis erit pugna corporalium creaturaꝝ cōtra mundū imminēte iudicio generali. describit in spēali per quattuor exempla Per corruscatōes fulgurū Per inundationes nubium. Per turbationes grandinū. et per elevationes marū ¶ Quantū ad

ibi de aere remanebit. a sic non erit ibi aliq̄d de dyaphano qd̄ possz esse subiectum lucis et tenebraꝝ nisi oculi damnatoꝝ qui erant obtenebrati ¶ Ad primū ergo dicendū q̄ vtiqz ignis ad aliquid lucet. qz videbunt damnati illos ꝑcipue qui ad malum traxerunt eos Ista tn visio in nullo erit delectabilis. cuz videant illos quos odio habēt ex quo magis torquent. cum odiū tristicia est ac de re displicenti sp oriat ¶ Ad scdm dicendū q̄ dupl̄r aliq̄d videt. Uno mō p medium dispositum ac visui ꝓportionatū. a talis visio semp delectabilis est Alio mō aliquid videt p medium fumosum a turbidū. a talis visio videntē plꝰ ꝯristat: Uidebūt em dānati suas penas ac alioꝝ quos odiūt p medium tenebrosum. vñ patz q̄ tenebre corporales non repugnāt tali visioni. Idē em corpꝰ potest eē ꝑm quid illuminatū et tamē absolute tenebrosum. ¶ Ad terciū dicendū q̄ sicut omia beatis sūt ad gl̄iam. ita singula sunt damnatis in penā Ulisus ergo damnatoꝝ erit in actu sed sibi penali. tū ex visione tum quātum ad medium fumosum. tum ex parte rei vise animum cōtristantis Odium quidem rei vise magnā in ipsis pariet tristiciā ¶ Ad ratōes post oppositū Ad p̄mū dicendū q̄ ille ignis nō pōt denominari a luce. Cum vnaqueq̄z res a suo potiori denominanda est. In igne aūt inferni tenebre magis abūdant ꝓ lumie Dicunt igit dānati mitti in tenebras exteriores. Interiores aūt tenebras peccatoꝝ per culpā inciderūt etiā in via. que a manēt post damnationē. sicut damnatōis causa. ¶ Ad scdam q̄ claritas ignis que est delectabilis visui a tali igne separabit Non aūt fumosa ꝓspicuitas plus visum cōtristans q̄ ꝓficiens aut delectans. Ista em omia dicta sunt de visu corpali Uisu aūt intellectuali etiā sancti in patria penas damnatoꝝ vidēt. ac cuz magna delectatōe Cui⁹ ratio est qz a beatis nihil subtrahi debet qd̄ ad pfectōem beatitudinis eoꝝ ptineat. Et ideo vt beatitudo sanctoꝝ sactis magis ꝓlaceat ac de ea vberiores gras agant dat eis vt visione intellectuali etiam perfecte penam damnatorum intueātur

primum dicit sic. Jbūt directe emissiones fulgurū Fulgur est vapor ignitus expīssus a nube. sicut dr. iij. Methe. Un̄ p emissiones fulgur intelligit spūssanctus in ꝓposito generalē mundi ɔflagratōem que fiet p ignē. de qua habek in pīs. Ignis anteip m p̄cedet r inflamabit i circuitu inimicos ei⁹ De qua cōflagratione qualis erit cito in dubitatōne videbik ¶ Quantū ad scām quomodo creatura pugnabit contra reprobos dicit sic Et tanq̄ a bene curuato arcu nubium exterminabunk id est sicut bene curuat⁹ arcus nubiū qui est iris in diluuio aquarū ꝑ noe qñ omēs mali fuerūt submersi per inundatōem diluuij. ita fiet imminēte iudicio generali q̄ omēs reprobi extermiabūtur r tn̄ iusti saluabūt illesi r reprobi ad certū locum insilient viez ad infernū ¶ Tercō describit q̄ terribilis erit illa pugna creatu re corpalis p exemplū de turbatōe grandinū Et q̄tum ad hoc dicit sic q̄ plene grandines mittent a petrosa ira. plene grandines id est pōderose increpatōes quas faciet iudex qn̄ dicet Esurivi r nō rē. Math. xxv. Mittent a petrosa ira. i. a vidicta xp̄o debita. p. ad Corin. x. Petra aūt erat xp̄c ¶ Quarto exprimit creature pugnā cōtra malos p elatōez marū Jn pīs. Mirabiles elationes maris mira. in altis dn̄s Et quātum ad hoc dicit Et cādescet in illos aqua maris r flumina rē. Et videk hic tāgere p. mū de illis signis xv. que dicit Hiero. se reperisse in annalibꝫ hebreoꝝ que sunt ista Primo die omia maria exaltabunt quindecim cubitis vltra omēs montes orbis terre nō affluentia. sed sicut muri stabunt ☞ a ¶ Secōo p̄sternunt in p̄fundū intantū. vt vix videri potert ¶ Tercio redigent in antiquum statū. ¶ Quarto omēs belue r aialia q̄ mouebunt in aq̄s ɔgregabunt r eleuabūtur sup pelagus inuicē mugientes more contentionis ¶ Quinto omia volatilia celi cōgregabunt in campis. omēs inuicem lamētantes nihil gustātes. i. nihil comedentes. ¶ Sexto fulmina ignea surgent ab occasu solis ɔ tra faciē firmamēti vsq̄z ad ortū currentia. ¶ Septimo omia sidera erratica et fixa surgent p̄ferētia ex se igneas comas sic comete ¶ Octauo erit terremot⁹. ita q̄ nullus homo possit stare sed omnia edificia p/sternent ¶ Nono ōes lapides tam parui q̄ magni in q̄ttuor ꝑtes se diuident. vna pars alia collidente ¶ Decimo oēs plātes animalia guineū fluent rorem ¶ Undecimo oēs montes colles et edificia in puluerē redigentur r ¶ Duodecimo omia aialia venīt ad campos de siluis r montibꝫ rugictia r nihil gustantia ¶ Decimotercio omnia sepulcra aperiet ortu solis vsq̄z ad occasum patebūt cadauerib ad surgēdum ¶ Decimoquarto omēs homies exibunt de habitaculis suis non intelligētes neq̄z ad inuicem loquētes. sz mo/re feraz discurrētes. ¶ Die decimoquinto. oēs morient. r resurgēt cū mortuis lōge aliter defunctis. Hec tn̄ signa. q̄z de apocrifis sunt excepta certitudinē non hnt Jn hoc tn̄ q̄d dicit in lra. q̄ candescet in malos aqua maris r flumina ɔ current durater videtur p̄mū signum de collisione aquaz r earū altum eleuatione. ☞ B ¶ Quia sup tactum est. q̄ p emissiones fulguris intelligitur generatio ignis illi⁹ miracl⁹a p quā totus mundus ɔflagrabit ante diē iudicij fit ista dubitatio. Utz mund⁹ purgabit p ignē Et videk q̄ non. q̄z vel ille ignis foret naturaliter p̄ductus vel supnaturaliter. Si supnaturalr. ergo nō habebit opatōem naturalem Si naturaliter g̃ possibile esset q̄ naturalr fieret diluuium vniuersal. ignis Sed iste articul⁹ est excōicatus a dño stephano parisien. epo. Item sic nō generaret nisi ex certa cōstellatōe planeraz r calidaz stellaz sed si hoc. tunc posset sciri tempus iudicij p calculatōes astronomicas consequēs falsum. ¶ Preterea si mūd⁹ purgabit p ignē queroan ille ignis p̄cedet iudiciū an̄ eq̄tur Si dicat q̄ p̄cedet Juxta illud ps. Jgnis anteip̄m p̄cedet Cōtra videtur dicere aug⁹. xxij. de ci. dei. c. xvi. vbi dicit sic. Jdicatis his qui scripti nō sunt in libro vite seq̄tur q̄ tunc figura mundi mundanorum ignīū ɔflagratōe peribit. Jtē in eode li. ca. vl. in fi. Circa illud iudicium has res discimus esse venturas helyā tesbītē fidēlium deorum. añxp̄m p̄secutuz. xp̄m iudicantem mortuoz resurrectōem. bonoz r malorū. diuisionē. mundi ɔflagratōez. eius deinde renouatōem. Existimo ea que a me cōmemorata sunt ordine esse ventura Ergo fm̄ Aug. mundi purgatio p ignem erit

iudiciū Si ꝙ dicat ꝙ sequef Contra sicut dicit aug⁹. xxij. de ci⁹ dei c. xviij. Et allegat mgr. iij. sen. dis. xlvij. Hoc erit incendium mundi sanctis qđ fuit caminus tribꝫ pueris In quibꝫ vero aliquid purgandū fuerit. p ignē illud purgabit Sed ꝫstat ꝙ post iudiciū nullus purgabit per illum ignē qz cōstat ꝙ omēs sancti stati in resurrectōe habebūt corpa gl'iosa et p consequēs impassibilia. ergo ille ignis p̄cedet resurrectōem et iudicium ¶ Ad oppositū est Petr⁹. ij. can. iij. Aduenietꝫ inquit dies dñi vt fur in quo celi magno impetu transiēt elemēta vero calore soluent. terra aūt ꝛ que ī ipa sūt exurent. ꝛ infra. Per quē celi ardentes solui ſ̄ elementa ignis ardore rabescent. nos ſ̄ celos ꝛ nouam terrā ꝛ pmissa ipius expectamus Irez p. ad corin. viij. Glo. super illud. Preterit figura huius mundi dicit Pulcritudo huius mundi mūdanoꝝ igne p ignem Et ptera Aug⁹. ij. de ci. dei. c. vi. Illa cōflagratione mūdana elementoꝝ corpalium qualitates que corpibꝫ nr̄is corruptibilibꝫ cōgruebāt ardēdo penit⁹ interibunt atqz ipa substātia eas qualitates habebit que corpibꝫ immortalibus mirabili mūtatōe cōuenieb̄at vt sc̄z mund⁹ innouatus in melius accōmodet hoīb. etiā carne in melius innouatis ¶ Ad questionē dicendū ꝙ sic. Sed tñ ꝑmo videbit per quid purgabit mundus Scđo in quibꝫ partib⁹ purgabit Tercio vnde causabit ille ignis. ¶ Circa primū est aduertendū ꝙ cū mundus factus sit ppter hoīem Unū. ij. physico. dicit ꝙ omniū nos sumus quodāmō finis. cōueniens est ꝙ qñ homo glorificabit. mundus etiā suo mō innouet. Ad hoc aūt ꝙ hō glorificet oporteret duo remoueri ab homine sc̄z corruptōem in corpe ꝛ infectōem culpe in aīa Conformiter ad ista oportet mundū in duobꝫ purgari: hnt em̄ elementa in quibus ꝫseruamur sicut ignis aer. aqua et terra sibi ꝫmixtas quasdā ptes nature extranee. qz aer est admixtus cum vaporibꝫ terrenis ꝛ aqueis sicut ꝛ. iij. Metheo. Sil'r partes terree ꝛ aquee sunt admixte cōmixte sicut congruū est ꝛ cōueniens habitationi hominū corruptibiliū. ita ꝙ nullū de istis tribꝫ elemētis est in sua naturali puritate. et ista impuritas corrūdet corruptibilitati corpis in homine Scđo hnt ista elementa q̄dam impuritatē corrūdentē infectiōi culpe hoc est quandā ydoneitatē ad futurā innouatōnem ꝓpter petā in his locis cōmissa p magnū tempus tam a malis homibꝫ q̄ ab angelis malis sicut dicimus ꝙ loca prophanata indigēt reconciliatōe. purgabit ergo mundus ab vtraqz impuritate p hoc ꝙ omnes dispositōes extranee elementis cōmixte corrūpunt et restituent elementa ad suam simplicē puritatē. Unū nec manebūt postea aialia. nec plante sed sola elementa. ¶ Scđo patet ex istis in quibꝫ partibꝫ mūdus purgabit. vicz in quibꝫ fuit habitatio demonū et hoīm. Unū fm aug. ij. de ci. dei c. xviij. Ignis ille incipiet purgare aerem ī superiori parte aeris vltra mediū interstitium ꝛ descēdet successiue versus terrā. Erit aūt altitudo illius a terra q̄tum ascenderunt aque diluuij xv. cubitis super montes quos operuerūt Sicut dr Gen. viij ¶ Quātum ad tertiū dicendū. ꝙ erit ꝓductus supnaturaliter. sicut fuerunt aque diluuij. sic̄ textus satis innuit. p̄cedet tñ vehemēs siccitas ꝛ calor ꝓductiōem illi⁹ ignis. et desinet causari arcus nubiū ꝛ quecunqz humide impressiones sicut sunt. pluuie. nix. grādo. ros ꝛ hmōi ꝛ generabit a sub descēdens in tanta multitudine. ꝛ apparebit aspicientibus. ꝙ sint stelle de celo cadentes Et sic intelligit illud Math. xxiv. Stelle cadent de celo Quā locutōem credendū est esse tropicam fm Aug. de ci. dei. c. xviij. ¶ Ad primū et scđm dicendū ꝙ ignis ille generabit supnaturaliter sicut dictum est. et ideo consequētia nō valet. ergo nō habebit opatōnem naturalē ¶ Ad scđm dicendū ꝙ ignis ille quantum ad aliquā opatōem p̄cedet ꝛ quātum ad aliquid ꝫcomitabit ꝛ quātū ad aliquid sequet Actio em̄ illius ignis ē successiua qz ante iudiciū fiet incineratio corpoꝝ hominū tunc viuentiū p modū istum ꝙ perfecti resoluent sine pena sensus ab illo igne illata ꝛ imperfecti purgabunt. Quo facto statim erit resurrectio mortuoꝝ Postea recedente iudicio inflamabit totus mundus per circuitū Peracto ſ̄ iudicio diuidet in purū ꝛ turpidum illius ignis Apponetur etiā illud cum omibꝫ fediratibꝫ relictis de

purgatione mundi ꝛ inuoluunt reprobos sicut dicit Basili⁹ sup illd̄ ps. Vox dñi intercidentis flamā ꝛ deportabit ad infernū Un̄ aliqua pars illius ignis addet igni infernali qui nunc est. ꝛ alia ps que est nobil' et pulcra addet igni superiori ad gl'iaz electoꝝ Et sic est q̄ ille ignis purgans mundū q̄tum ad suum opus iniciale p̄cedet qd̄ est purgare ꝛ cōcomitabit'. Sed q̄tum ad ei⁹ cōsummatōem sequet'. ꝛ sic intelligit Aug⁹ alias a seipo discordaret. sicut patet p auctoritates superius allegatas

Lectio.lxxiij

Contra illos stabit spūs ꝑtutis ꝛ tanq̄z venti turbo diuidet eos. et ad heremū deducet oēm terrā iniquitatis illoꝝ ꝛ malignitas euertet sedes potentū ¶ Postq̄z spūssanct⁹ descripsit xp̄i aduentis ad iudiciū inexpugnabilem p̄paratōem ꝛ creaturaꝝ intolerabilē cōtra reprobos coopatōem. Hic describit sentētie finalis indispensabilē executionez. Et circa hec duo facit. Nā primo assignat modū quo omēs reprobi punient' Scdo assignat causaz quare iniusti nobiles subuertent' ibi Et malignitas ☞ A ¶ Circa primū dicit tria Primo q̄ damnabūtur finaliter. seperabunt' potētialiter. ꝛ incarcerabūtur localiter Scda ps ibi Et turbo vēti Tercia ibi Et ad heremū Quantū ad primū dicit Contra illos stabit spūs virtutis Spūs i scriptura dicit' aliq̄n vox. p. Lozi. xxix. Psallam spū psallā ꝛ mente: q̄z ḡ vox xp̄i iudicantis ē vox ꝑtutis Juxta illd̄ ps. Dabit voci sue vocē virtutis cui ꝑtuti nullus possit obsistere. ideo signāter dicit' contra illos stabit spūs ꝑtutis Isa. xi. Spū labioꝝ suoꝝ interficiet impium. ꝛ ij. Thessa. ij. Tunc reuelabit' ille iniquus quē dñs ihesus interficiet spū oris sui. Quantū ad secūdū dicit. Et turbo vēti diuidet eos Turbo est volubilitas ventoꝝ ꝛ dꝛ turbo a terra q̄z quotiens ille ventus cōsurgit terraz in circuitu mittit Sicut ḡ puluis siccꝰ statim sine resistentia eleuatur a terra ꝛ defertur fm motū venti Jta reprobi plata sentētia sine quacunq̄z resistentia inuoluent' illo turbēdo igne de quo dictum fuit in p̄cedenti lectione ꝛ demergent' in infernū Jn psalmo Non sic impij nō sic sed tanquā puluis quē p̄icit ventus a facie terre. ꝛ Job. xxi. Erunt sicut palee ante faciem venti ꝛ sicut fumulla quā turbo dispergit Fumilla est cinis exiccatus ꝛ siccus qui a vento circulariter motus statim dispergit' qui ventus est turbo Naum. p. Dñs in tempestate ꝛ in turbine viē eius et Hiere. xxiij. Ecce turbo dñice indignationis egredietꝛ ꝛ tempestas erumpēs super caput impioꝝ eueniet Tercio dicit q̄ reprobi incarcerabunt' ꝛ quātū ad hoc dicit q̄ ad heremū deducet omnē terrā iniq̄tatis illoꝝ Et hec est antiqua lr̄a quā exponit. Rabanus ꝛ sicut dꝛ verus textus est Et ē sensus q̄ ad infernū deducet deus omnē terrā iniquitatis illoꝝ hoc est omnē terrā ꝛ carnalitatis affectionē eoꝝ ad puniendū in perpetuū. Sed autē sit textꝰ iniq̄tatis eoꝝ deducet eos cū in aliter ꝛ demeritorie ad infernum Sed sententia nō mutat'. Infernus lr̄a ista vocatur heremꝰ q̄z sicut heremꝰ vocatur locꝰ vastꝰ ꝛ incultus vbi nullum aīal rationale habitare pōt cōuenienter. Jta infernus locus est nulli rationali creature aptus Illuc ēt male deducentur ꝓpter peccatū. q̄z malū bene ordinatum ꝛ suo loco positū eminenter cōmendat bonum Sicut dicit Aug⁹ enchi. c. vi. Et est heremus fm grāmaticos feminini generis Un̄ declinat' hec herem⁹ in gnum cuiꝰ q̄ p femininū genus ad heremū illā homo p̄mo ducebat' Jnde hic ꝛ hec heremita ꝑsona que solitudinē ꝛ heremū inhabitat et cum hoc vocant' heremite habitat. Unde quicunq̄z vrbes vel ciuitates inhabitant et cum hoc vocant' heremite, habent nomē ꝺriū rei ☞ a ¶ Sunt ēm vrbanite ꝛ vocāt' heremite Ultio assignat cām spēalē q̄re iniusti subuertēt' cū dic' q̄ malignitas subuertet sedes potentū Non dicat ignorātia. q̄z illa in casu excusat. Nec dicat impotentia q̄z illa siliter excusat. Sed certe malignitas eos damnabit. q̄z cū scire et posset nolu erunt Unde bonū fuit illd̄ verbi. Principat⁹ viz oñdit Et bene metrice dꝛ. Cuz poteris qd̄ vis ꝓbat actio tua quid sis Oñ em̄ ꝓnceps male facit sciens ꝛ potens bñ facere. sicut semp debet homo ꝺ ꝓncipe ꝑsumere. vicz q̄ est sciens ꝛ potens.

tunc manifestū est q malignitas est i causa Et verū est q malignari possunt ad tempꝰ sed p malignitatē finaliter subuertent pp/ ter quod homo licet videat hoies malignos florere ad tempꝰ nō debet de hoc mirari nec eos imitari. Unde in ps Nolite emulari in malignantibꝰ neqꝫ zelaueris faciētes iniq/ tatem. Glo. Tu infirme qui forte miraris q mali florent. Noli emulari id ē sequi ma lignantes. neqꝫ zelaueris id ē neqꝫ imite/ ris. neqꝫ ames faciētes iniquitatē. Et infra assignat causam. Noli inqt emulari vt ma buné. Glo. Qui gloriant & si mō florent. tñ in futuro extermiabūtur id ē extra termios diuine dilectōis ponentur. ☞ B

¶ Dubitatō lr̄alis. Utrū pena damnatorū debeat dici corpalis. Et videt q nō. quia si ignis ille foret corpalis. corpora damnato rum calefierent & alterarent ab illo igne cō sequēs est falsum. qz cessante motu celi nul la alteratō nec aliquis motus poterit esse i vniuerso. Unde Aristotiles. viij. phi. phar q motus celi circularis ē ppetuus & primꝰ omniū motuū. qz illo subtracto nullus mo tus esse potest. ¶ Preterea si ignis ille fo ret corpalis & ageret cōtinue in corpa. cor rūperet illa corpora. qz passio magna facta abicit aliquid a substātia: iij. ethi. & sic non foret pena dānatorū ppetua in igne quo ad corpꝰ saltem ¶ Preterra sic dicit q erit ibi ignis. ita dicit q erit ibi fletus. Ibi erit fletus & stridor dentiū. sed fletꝰ fie ri nō potest nisi p resolutōez lacrimarū sed nō est imaginandū q ibi esset ppetua reso lutō aque ab oculis nisi foret generatō no/ ui humoris p restauratōnem alicuius alimē ti. ergo nō erūt ibi lacrime nec fletus ¶ ppō. sicut ponit ibi ignis. ita dicit q erūt ibi ver mes. sed hoc nō potest intelligi corpaliter cū nullum corpus mixtū manebit pꝰ iudi/ cium nisi corpus humanū. sic Augꝰ dicit ij. de ci. dei c. xxij: In penis malorū inexting uibilis ignis & viuacissimꝰ vermis ab alijs aliter & aliter est expositus. Alij vtrūqz ad corpus. alij vtrūqz ad aiam retulerūt. alij ppter ignem ad corpus tropice. ad aiam vermē qđ credibiliꝰ esse videt ¶ Preterea si sic tūc forent ibi tenebre corpales. conse/ quēs est falsum. qz sic patet ij. de aia Nihil videt nisi in luce. sed damnati videbūt mu/ tuo penas suas. qz aliter visus inesset eis ociosus & supfluus: ergo ibi erit lumē ¶ ppō ibi non erit verū sulphur. ergo nec verus ig/ nis pari ratione. qz de vtroqz aperte dicit p pheta. Ignis sulphur & spūs procellarū &c. Confirmat qz i purgatorio est solus ignis Igit & in inferno ¶ Ad oppositū est Aug: ij. de ci. dei c. p. & x. Gehēna que stagnū ig/ nis & sulphuris dicta est. corporeus ignis erit & cruciabit corpa damnatorū Jō Bre. iij. dyal. parum ante medium Ignem gehē/ ne corporeū esse non ambigo ¶ Ad istā que stionē dicendū q sic Ratio est qz omis pena qua corpus patit est pena corporea Sz cor pora damnatorū ibi patient post die iudicij: qz sicut beati gaudebunt in aīa & gl'iabun tur in corpe Ita damnati tristabunt in aīa et punient in corpe ¶ Ad primū argumen tū est opinio beati Thome: q ignis nō aget in corpa damnatorū materialr siue imutati one materiali. sed tm spūali eo modo q̄ sen sus immutat. hoc em̄ cōmune est omni sen/ sui q sēsus est susceptiuꝰ speciez sine mate ria Unde sicut oculus patit a colore & tam̄ oculus non colorat nec alterat p receptōez materialem coloris Ita tactus in damna/ tis immutabit spūaliter a calore & tn̄ nō re cipiet calorem Unū tenet q calor imprimet sensui tactus fm esse spūale. non materiale Potissimū qđ videt ad istud mouere est de cessatione motus celi. de quo argutū fuit. cruciabunt g̃ p formas receptas intentōna liter ab extrinsico non materialr ¶ Sed cō/ tra illud arguit qz impossibile est rem exi/ stentē pfecte priuari ppria opatione Sed ignis erit ibi realiter. ergo poterit calefacere. Silr illa corpa nō erunt impassibilia si sint sufficienter approximata Preterea ad preces Josue sol & luna steterunt Josue. x. sed si alia corpa celestia non stetissent. simi/ liter totus ordo corporū celestiū fuisset mu/ tatus Et tn̄ tunc tempis Josue pugnauit et in mundo vbiqz naturales actiōes fuert ¶ Preterea corpa celestia nō solum agunt in ista inferiora p motū sed per formas su/ as sicut p diuersos effectus naturales ergo dato q quiescerent. adhuc alia dispositōem causarēt in istis inferioribꝰ. licet non talem alternatiuā generatōem rez & corruptōem

sicut modo ¶ Preterea iste articulus damnatus est parisius Si celum staret ignis in stupā non ageret. ¶ Preterea esto q̄ nulla natural'r actio esse posset cessante motu celi' Non ideo cogimur dicere quin ibi erit actio z passio supnatural'r in corporibꝫ dānatoꝝ Manifestū est em̄ q̄ quasi omia q̄ circa damnatos ponim⁹ futura sunt supernatu/raliter a diuina virtute facienda. nec em̄ ignis ille infra terram in perpetuū possz manere violenter. fm Aresto. Cum nullū violentū sit perpetuū. nec iterū corpora mixta cuiusmodi erunt corpora hoim possent eē fm naturā perpetua cum sint cōposita ex cōtrarijs. z multa talia facile est ducere ad ꝓpositum Ideo dicunt alij q̄ corpora dānatoꝝ non solum spūal'r sed etiā material'r immutabunt' z calefient Et tunc patet ad primū argumentū ¶ Ad scd̄m qd̄ ē directe cōtra illud. dicendū q̄ illud argumentū ē contra vtramqz viam qz excellēs sensibile corrumpit sensum. sicut agens natural'r corrūpit passum Unde ad argumentū dicendū q̄ deus voleꝝ igni coagere ad alterandū. nō ad corrumpendū. qd̄ Aug⁹. xxi. de ciui. dī videt declarare per exempla. qūo quedam aīalia etiā corruptibilia viuūt in igne Et c iiij. de Salamādra. licet fm Aresto. li. de ꝓprietatibꝫ elementoꝝ. nullū aīal in igne posset viuere diu. Certum tamen est pilos eius ab igne non posse cōsumi ¶ Un vtrū/qz oportet dicere q̄ ignis cruciabit z tn̄ corpus in perpetuū durabit Sed qualiter. est nobis ignotum. qz certum est q̄ illud oportet reducere ad miraculū singulare. ¶ Ad tercium de fletu dicunt doctoꝝ q̄ in fletu duo ꝓsiderant' resolutio lacrimaꝝ z turbatio capitis z oculoꝝ fletus Quantū ad primū non erit ibi fletus sed tm̄ qtum ad secundū. sicut argumentū bn̄ deduxit ¶ Ad quartum de verme sil'iter sentiūt q̄ erit spiritualis viz remorsus cōscie qui oꝝietur ex putrefactione peccati. methaphoꝝice loquēdo oꝝ affliget ¶ Ad quintum de tenebris dicendum. q̄ dispositio inferni erit talis q̄lis esse poterit. maxime ad afflictōem damnatoꝝ. visio vero scd̄m se est delectabilis sicut dicit' p. Metha. per accidēs ꝙ̄o est tristabilis fm q̄ aliqd̄ nociuum visu apprehendit Est ergo z erit dispositio inferni talis q̄ nihil perspicue ibi videbit' sed sub quadā vmbrositate vt illa videant' que aie possunt in/gerere afflictōem Unde simpl'r loquendo est magis tenebrosus qz̄ lucidus q̄ ibi non poterit esse ignis nisi fetulentus z turbid⁹. ¶ Ad sextum dicendū. q̄ non solum p ignē puniētur damnati. sed sicut d'r Basilius super illd̄ Uoꝝ dñi interciden. sta. id est in vltima purgatiōe mundi fiet quedā separatio in elemētis puri ab impuro Et ꝙdquid est puꝝ z nobile remanet superi⁹ ad gloriā electoꝝ. quidquid est fetulentū z turbidus descendet ad infernum ad penā damnatoꝝ/rum. vt sicut omis creatura dei erit electis materia gaudij Ita dānatis ex omibꝫ creaturis fiat tormentū Et sic intelligunt non/nulli ꝓncipium p̄cedentis lectiōis ꝓpugnabit cum illo orbis terraꝝ cōtra insensatos. Et illa varia mixtura miraꝝ fecū sulphur pōt vocari Quia vero pena purgatorij nō est ꝓncipal'r ad affligendum sed ad purgandum Ideo dicunt eā per solum ignem fieri nō sic autē in inferno cui⁹ pena est ad affligendum. z nullo modo ad purgandum

Capitulū sextū
Lectio. lxxiij.

Melioꝝ est sapientia q̄z vires z vir prudēs magis q̄z fortis ¶ Finis sapiē thoꝝ minē reddere dignum ad alios gubernandum et regendū Et ideo ꝓmo oīdit quō homo possit z debeat per donuꝝ sapie alios gubernare Scd̄o quō homo possit sapiam impetrare. c. vij. In hoc ergo. c. vi. spūsanctus intēdit in formare gubernatoꝝes ciuitatū iudices z ꝓlatos z eos ad amoꝝem sapiēcie inuitare ¶ Postq̄z a spiritu sancto oīsum ē ap̄ncipio libri vsq̄z huc. quō per iusticiam et bonos moꝝes potest homo sapientiā adipisci re Dic cōsequenter declarat quō sapia adquisita possit hoiem ꝓficere. ¶ Est tn̄ notandū q̄ ista diuisio libri vel ꝓcessus non est ita p/cise facta. quin in vtraqz ꝑte vtrūqz fiat. nz in p̄cedentibꝫ aliqn̄ dictuꝝ ē. quō sapia possit hoiez ꝓficere Et in sequētibꝫ docebitur aliqn̄ quō homo possit sapiam adquirere. Agit em̄ alternatim. nunc de sapia adquisita

renda. nunc de sapia exercenda. vicz per to
tum libz: Quia ?o finis ꝛ pfectio sapie est
facere hoiem habilē ad seipm ꝛ ad alios gu
bernandū virtuose Ideo de isto fine p?inci
paliter intendit Ūn intentio hui⁹ capituli
est informare reges. p?incipes. iudices ꝛ p̄
latos. quō tam se q̄z sibi subiectos debeant
gubernare Hoc aūt fit inter scalariter ꝛ al
ternatim duplici via vicz sapiam ꝫmendā
do ꝛ ad sapiam inclinando Ūn nunc ꝫmē
dat eius valorē. nunc inuitat ad eius amo
rem cōtinue p totū capitulum. ☞ A
Cōmendans ḡ sapiam in lectione ista cō
parat eam ad formidinē corpalem que fu
it p̄ncipiū psumptiōis humane ad alios re
gendū ꝛ gubernandū. Fortes em̄ hoies et
robusti p̄mo ceperūt p tyrānides debilio
res oppr?imere ꝛ eis ad ꝓpr?iam vtilitatem
non ad subiectoz comodum dñari sic patz
de Nemroth Gen̄. x. De quo dicit q̄ cepit
esse robustus venator hominū corā dño id
est oppssoz et extinctor amore dñandi In
tantū em̄ inualuit illa opinio: q̄ fortitudo
corpalis videbat dignificare hoiem ad p̄n
cipatum et etiā vsq̄z hodie a pluribz fatu
is approbat. Quā opinionē elidendo qz
falsa est dicit. q̄ ad regendū ꝛ gubernandū
melioz est sapia q̄z vires. ꝛc̄. Sapia inquit
que sursum est. que includit fidem. spem ꝛ
caritatem cum omibz virtutibz cardinali
bus. qz nō loquit de sapia stricte put est q̄
dam virtus intellectualis: pcise sicut in p̄n
cipio libri dictū fuit Ūn Seneca epla vij.
dat differētiā inter alias artes ꝛ sapiaz. qz
alie artes sunt sicut instrumenta vite. sicut
nauigatio. edificatio vel plantatio Sapia
aūt est ars vite Idem epla. lxxxvi. fm cōes
quottatiōes Queris an estimēa aliquē futu
rū esse sapientē qui lras nescit. Sapia res
tradit nō verba de diuinis humanis q̄z cogi
tat. de preteritis. de futuris. de caducis
de eternis De ista sapia loquēs Bern̄. in q̄
busdam sententijs ꝛ ponit auctoritas. vij
li. flor. c. xxix. Distinguit sapiam triplicē.
Sapiam cordis. sapiam oris ꝛ sapientiaz
operis Et quālibet ponit in tribus cōsistere
Sapietia inquit cordis in penitudine pec
catoz p̄teritoz est. ☞ a In cōtemptu
p̄ntium cōmodoz In desiderio futuroz p̄
miozz. Inuenisti plane sapientiā. si p?ioris
vite peccata defleas Si hui⁹ seculi desid
rabilia parūpendas Si eternā beatitudi
nem toto desiderio concupiscas Inuenisti
sapientiam si tibi hoz singula sapiūt p?out
sunt Hec quidem vt amara ꝛ oīno fugien
na Ista vero velut caduca ꝛ transitoria cō
temnēda Illa vero vt pfecta bona totis de
sideriis appetēda. intimi animi quodā sa
poze diiudices et discernas hec q̄tum ad
sapientiam cordis ¶ De sapietia vero oris
subdit sane in his tribz verbis. Affluis sa
pientia vel prudētia Sit in oze cōfessio p
prie iniquitatis. Sit gratiaz actio et voz
laudis Sit etiā sermo edificatōnis. ¶ De
operis sapientia dicit sic. Queramus i ope
triplicem sapietie affluentiā Ita puto ego
q̄tum ad opus pertinet Illum copiose sa
tis affluere sapietia. quicunq̄z continenter
patienter ꝛ obedienter cōuersatur vt vide
licet fidelis obedientia. ꝓpr?iam mortificet
voluntatem. humilis cōsciētia. carnalē pa
riter ꝛ secularē amputet voluptatem Hila
ris pacientia'. vtramq̄z similiter carnalē et
mundialē viriliter sustineat aduersitatem.
hec Bern̄. ☞ B ¶ Et certe ista sapiē
tia melior est q̄z vires. Exodi. xxxv. Quis
quis vīm est sapiens veniat ꝛ faciat q̄ dō
minus imperauit Est em̄ sapientia triplex
mūdialis. bestialis ꝛ spūalis Primam hnt
ambicioši ꝛ cupidi Secundā voluptuosi ꝛ
lubrici Terciā vero virtuosi ꝛ solidi De p?i
ma sapientia. p̄. Lozin. iij. Si quis videt
sapiens stultus fiat vt sit sapiens Sapien
tia em̄ hui⁹ mundi stultitia ē apud deū De
ista loquens beat⁹ Gregoriꝰ. x. moza. expo
nens illud Job. xij. Deridet iusti simpli
citas dicit sic: Vsus mundi sapietia est cor
machinatōibz tegere, sensum ꝓbis velare
que falsa sunt ꝓbare oīndere. ꝛ que vera sūt fal
sa demōstrare Hanc q̄ sciunt ceteros sup bi
endo despiciūt Hanc q̄ nesciūt subiecti ꝛ ti
midi in alijs ipam mirant Hec sibi obseq̄n
tibus p?ecipit honoris culmia querere. ad
epta tpalis glorie vanitate gaudere Iniu
gata ab alijs mala multiplici⁹ reddere cuz
vires supperunt nullis resistentibz cedere
cum viribus possibilitas deest. quid q̄d per
malicia explere non valet hec pacifica volū
tate simulare; hec Gregoriꝰ. ¶ Secūda sapi
entia est bestialis ꝛ qua dr ad Roma. viij.

Lectio

Sapiẽtia carnis inimica est deo. Legi em̃ dei nõ est subiecta Nanc sequunt voluptuosi qui totã suam solicitudinẽ circa carnis delicias pcurandas apponũt ¶ Tercia sapientia est spũalis ad Coloceñ. p: Implemini agnitione voluntatis dei i omi sapia z intellectu spũali Et Jaco. iij. Que desursum est sapiẽtia primũ quidẽ pudica est deinde pacifica. Per primã excludit sapiam bestialẽ. Per scdam mundialẽ que nunq̃ est pacifica. sed semp in turbatione et bello Hec ergo sapiẽtia spũalis sapia sanctor est de qua Gregoriꝰ vbi supra Justor sapia ẽ nil p ostentatõem fingere sensum ꝓbis aperire vera vt sunt diligere: falsa deuitare. bona gratis exhibere. mala libentius tolerare nullam iniurie vltionẽ querere. p veritate cõtumeliam lucr̃ putare. hec iustor simplicitas verides. z a mũdi sapientib̃ fatuitas reputat Quid em̃ mundo stultius q̃z amissa non querere possessa rapientib̃ relaxare nullam p acceptis iniurijs vindictã reddere. imo adiunctis alijs bonis paciam pbere Hec Gregoriꝰ Hec inquã sapiẽtia melior est q̃z vires. z vir prudens magis q̃z fortis. Prudentia z sapia in ꝓposito accipiunt p eodem Prouerbi. xv. Vir prudẽs dirigit gressus suos Sed qualiter prudẽs hoc faciat bene docet Seneca de copia verborũ. Si inquit prudẽs es animꝰ tuus tribꝰ tpibus dispensẽt Presentia ordina. futura puide z pterita recordare. Nam qui nil de pteritis cogitat vitã pdidit Qui nihil ꝺ furo pmeditat in omia cautus incedit. Sed qualis ista prudẽtia esse debet docet in eoꝺ libro Sene. q nõ debet esse inanis sicut aliqui desiderant prudẽtes videri. z sunt astuti Prudẽtia inquit immoderata callidum facit inimicũ attentũ. sp aliq̃d timentẽ aliquid requirentẽ astucia plenũ versi pellem simplicitas inimicũ. cõmẽdatorẽ culpaz z vt postremo a cunctis vno nomie malꝰ hõ voceꝰ Prudẽtia pfecta nec obtusum habet in se aliq̃d nec versutũ. Hec Seneca Ubi plane patet q cum prudẽtia debet adiungi simplicitas inxta doctrinã saluatoris mat. x. Estote prudentes sicut serpẽtes z simplices sicut columbe ☞ b ¶ Ubi notandũ q triplex est prudẽtia serpentis in bono quã nos cõuenit imitari Prima ẽ fm Hiero. q totũ corpus ꝓ salute capitis exponit quo caput inuoluit Isto modo nos ꝓ capite nr̃o xpo nos z nr̃a exponere debemus et pro xpo pati z nr̃a exponere debemus et pati ppter honorem dei iniurias sustinere. tã in corpibus q̃z in rebus ¶ Secda prudẽtia est q obturat aures suas. ne audiat incãtantes Querunt em̃ incãtatores venena que in capitib̃ serpentum sunt ad medicamẽta inde ꝺficienda Serpẽs hoc prudens sentiens caput suum inter spicas corporis inuolutum abscõdit. z vnam aurem appli cat ad petram z aliam cum cauda obturat. Sic nos moraliter facere conuenit Incantatores sunt mali homies z corrupti allicientes nos sub specie amicicie ad vicia mundi vel carnis malis suggestionib̃ et exemplis puersis Nos ergo quãdo tales incantant supiorem partem ratõis tanq̃ vnã aurem xpo petre cõiungam⁹. ꝓ ad Corinth. z Et inferiorẽ obturemus cauda id est corporis inclinatiõe finis nostri q̃si cauda corpis vire nostre ne illi qui blande z leniter voluptates nobis suggerunt ad cõsensum pertrahant ¶ Tercia prudentia est q pellem veterem deponit Quãdo em̃ senescit z signamis z pulredine corpus suuz grauari sentit. tranper angustũ foramẽ alicuius petre. vbi pellem veterem omnino relinquat Et sic renouat z sanatur Petra sicut prius. xpc est. Nona multa sunt illius plurima vulnera Cum ergo veterem pellem id est nostrã corruptam et abominabilem deponere volumus deuota cõtemplatiõe etre corditiõe passionis christi per illa foramina trãseamus Exodi. xxxiij. Ponam te in foramine petre z ptegam te dextera mea Et Canti. vj. Veni columba mea in foraminibus petre Et bene dicit Estote prudentes sicut serpentes Non dicit Estote pungentes vel venenum emittentes. Sed estote prudentes tantũ. Nõ em̃ ẽ creatura ita mala. aut pessima quin in aliquo instruat bonũ ad bene viuendum Ephe. iij. Deponite vos fm pristinam cõuersatiõem veterẽ hoiem qui corrumpitur fm desideria erroris. Duo tamen requiruntur ad hoc q foramens in foramine pellẽ ꝺponat. ¶ Foramen nis angustia siue subtilitas. Si em̃ laxum esset sine difficultate transiret et pellem veterẽ secũ portaret Sed o requinis stabilitas

Nisi em̄ esset stabile fogamen potiꝰ secum ferret q̄ pellem ibi relinqret. Isto modo si velimus pellem veteris ꝫ uersatōis depo/nere oportet artā ⁊ angustāviā penitentie ptrāsire Et hoc nō quōcūqz sed i stabili p posito vitā nostrā in meliꝰ ꝫ mutādi Nihil em̄ magis est ꝫ trariū prudētie q̄z instabil' mutabilitas · Unde seneca Si prudentiā amplecteris. vbiqz idem eris ⁊ put rerum ac varietas tpis exigit. Ita a te actōz edes tpi. ne te in aliquo mutes sz potiꝰ aptes tē

¶ Lectio. lxxv.

HAbite ergo reges ⁊ intelligite. Discite iudices finium terre. ¶ Cum finis ⁊ perfectio sapi/entie sit hominem dirigere ad seipm ⁊ alios virtuose regendū ⁊ hoc maxie ad reges iudices ⁊ platos ptineat ⁊ iam declaratuz sit q̄ sine sapientia non possunt ee iusti nec tussancꝰ ex oibus pcedētibꝰ istā psuasionē Audite g̃ reges tē. quasi diceret Vos estz qui sapientiā ⁊ iusticiā subiectis vestrz ad ministrare tenemini. Sapientia vero sine disciplina haberi non pōt g̃ Audite reges ⁊ principes ⁊ intelligite Jn ps̄. Et nūc re/ges intelligite eruditimini qui iudicatz ter/rā Persuadet ergo spiritussancꝰ in hoc te xtu quatuor scz humilitatē addiscēdi Au/dite reges. Subtilitatē aduertēdi. Intel/ligite Iuditatē inquirendi Discite. Se/ueritatē exequendi Judices finiū terre Di/cit ergo sic litteraliter ordinando sentētiā O reges id est quicūqz prelati. audite au/re corpis q̄. Eccī. vi. Si dilexeris audire sapiens eris. Et hoc ē tibi rectori satis vti le cum fis rex. q̄ Eccī. x. Rex insipiēs pdet populū suū ppter qđ signater salamon cū rex ꝫstituere ā dño petijt. ij. Parali. i. Da mihi dñe sapientiā ⁊ intelligētiā vt egredi ar cozā populo tuo ⁊ ingrediar Sed quia non sufficit aure pcipere nisi cōcipiat ⁊ mē re. Ideo subdit intelligite. q̄ Prouerb. i. Audiens sapiens sapientioz erit ⁊ intelli gens gubernacula possidebit. Et iterum. Vos iudices finiuz terre id est vos iudices generales q̄ quanto maioz est vestra iurisdictio tanto maior requiritur in vobis iu/sticie dilectio y saie. i. Discite benefacere. quia b̄ sufficit. ¶ Primo ergo i hac littera regibus persuadetur humilitas addiscen/di. Unde dicitur Audite ergo reges. Cū enim nulla virtus nobis innascatur neqz moralis. ij. Ethicoꝝ. neqz intellectualis. iij. de anima. Eo q̄ anima est sicut tabula nuda vel rasa. tē. Reges vero summe vir/tutibꝰ indigeant · Et iterum Auditus sit sensus multum disciplinabilis. Juxta il/lud. Altus immutant animam demissa per aures. Ergo audite reges Judicum. v.. Audite reges. auribus percipite prin/cipes. Omnem enim regem decet summe deum colere ⁊ legem dei scire. Unde Deu/tronomij. xvij. Lex moysaica precepit sic Postq̄z sederit rex in solio regni sui. De/scribet sibi Doutronomium legis huius i volumine accipiens exemplar a sacerdoti/bus Leuitice tribꝰ. Et habeat secum. le/getqz illud omnibus diebus vite sue. vt discat timere dominum deum suum ⁊ cu/stodire verba ⁊ ceremonias que in lege eiꝰ precepta sunt. Et ideo in coronatione re/gis priusq̄z benedictio vel consecratio su/per eum fiat Jsta tria faciet iuramenta sb̄ hac forma. Jn christi nomine promitto hec tria populo christiano mihi subdito· Jn primis me precepturum ⁊ op empro/viribus impensuruz vt ecclesia dei ⁊ omis populus christianus veram pacem nostro arbitrio in omni tempore conseruet; Ali/ud. Ut rapacitates ⁊ omnes iniquitates. omnibus gradibus interdicam. Terciū vt in omnibus iudicibus equitatem ⁊ mi/sericordiam precipiam vt mihi ⁊ vobis in dulgeat misericordiam suam clemens ⁊ misericors deus. Ecce q̄z secura conscien/tia potest talis viuere qui habet sub se qua si infinitum populum regere: cum hec tria seruare in rebelli gente ⁊ falsa sit summe difficile. Non enim ad ludum. nec ad ho/norem tantum nec ad ocium sed ad pericu lum solicitudinem ⁊ summum negocium est vocatus · ¶ Postq̄z autem rex predicta iurauerit dictis super eum quibusdaz ora/tionibus. tunc Metropolitanus iniunget

Lectio

ti man⁹ de oleo sanctificato & postea pect⁹ & scapulas ꝫ pagesqꝫ brachioꝝ & tādem de oleo eodē fiet crux sup caput ei⁹ postea de chrismate cuꝫ oratiombꝫ postea ab epīs ac cipiet ensem vt cū ense totū regnū sibi fide liter ad regendū sciat esse ꝫ mendatū dicē te Metropolitano. si tñ solēnitatē faciat. Accipe gladiū p manus episcopoꝝ, licz in dignus vice tñ & auctoritate apostoloꝝ cō secratus tibi regaliter īpositū nostre bñ dictiōis officio. In defensionē sancte dei ec/clesie diuinit⁹ ordinatū. Et esto memor de quo. Pſ. prophetauit dicens. Accingere gladio tuo sup femur tuū potētissime. vt p eundē vim equitatis exerceas. molēiniq tatis potenter dest ruas & sanctā dei ecclesiā eiusqꝫ fideles propugnando ꝓtegas nec minus ſb fide falsos qꝫ xp̄iani nois hostes execreris & destruas viduas & pupillos cle menter adiuues & defendas. Desolata re/staures & restaurata ꝫ fues. Ulciscaris in iusta. Confirmes bene dispositā. quaten⁹ hec agēdo virtutū triumphator glorioſus iusticieqꝫ cultor egregius cū mundi salua tore cui⁹ tipū geris in nomine sine fine me rearis regnare Cū accinct⁹ fuerit ense acci piet armillas. A metropolitano cū hac p uia orōne. Accipe armillas sinceritatis et sapie dineqꝫ triūphatōis in dicitū quibus itelligas oēs opatōes tuas ꝫ tra hostes vi sibiles posse eē mūitas Deide accipiet pal liuꝫ & postea coronabit. Post illa accipiet anulum. Deinde sceptꝝ & vltimo virgam Coronat⁹ ḡ epos osculetur a quib⁹ chorꝫ canēte. Te deū laudam⁹ ad soliū regale du cit Metropolitano dicente. Sta & retine ammodo locū quē hucusqꝫ p̄na succedtiōe renuisti hereditario iure tibi delegatū p au ctoritatē dei oīpotentꝫ & p̄tem traditionē nostrā atqꝫ omniū epiſcopoꝝ ceterorūqꝫ dei seruoꝝ. Et quanto clerū sacris altarib⁹ ꝓpinquiorē prospicis tanto ei potiorē i lo/cis cōgruis honorē impendere memineris q̄tenus mediatoꝝ dei & hominū te mediato rē cleri & plebis in hoc regni solio cōfirmet & in regnū eternū faciat regnare ihus xp̄s dñs noster rex regū & dñs dñantiū. Leta/nie & alie multe orōnes dicunt sup eū que omnes cū declarāt debere esse cultorē iusti cie & fidei zelatorē que sine doctrina sapien tū exequi non pōt. Et ideo eis signanter ostēdit sub figura. Montes israel audite verba dñi. Non solū aūt ista in sacra scriptura re/ges dicunt. sed etiā clerici qui se & alios re/gunt. Sic habet. xij. q. i. Duo sunt gene/ra. Et ad hos dici pōt Audite reges. Et/ p̄me Petri. ij. Vos estis genus electū re/gale sacerdotiū gens sancta & populus ac/quisitōis. Sed caueant ne de eis verificet/ qđ dicit Hilbertus de Tornato in quoda/ sermone Vos estis inquit genus electū re/gale sacerdotiū: gens p̄phana. populꝰ pos/sessionis. Qđ absit. Sed o p̄suadet spiritus/ sanctus regibus & p̄latis non solū humili/tatē addiscēdi sed etiā subtilitatē aduertē/ di. Unde dicit & intelligite p̄s. Intelligi/te insipientes in populo. & stulti aliqñ sapi/te. Intelligere est quasi intus legere & bene/ ponderare & recordari ac memoriter reti/nere. qz legere & nō intelligere est negligere. Sed grauiter cōsequit̄ p̄s. Dñs de ce/lo prospexit sup filios hominū vt videat si/ est intelligens aut requrens dū. Et segnis/ omnes declinauerunt simul inutiles facti/ sunt &c. Tercio suadet spūssanct⁹ recto/ribꝰ. gubernatoribꝰ ac iudicibꝰ aliis. Audi/te p̄ncipes et intendite qui iudicatis terā/ vi. Unde ad formicā o p̄ger & considera/ vias eius & disce sapientiā & idem peritus/ p̄s. Da mihi intellectū vt discam manda/ta tua Et ite Mathei. xi. Discite a me qꝫ/ mitis sum & humilis corde & inuenietis re/quiem aiabus vr̄is. Quātā auiditatē ing/rendi habuerūt p̄ncipes antiquitus circa/ sapiētiā p̄z specialiter de Alexādro magno/ q̄ p patrē suū Philippū regē Macedonie/ disciplinis Aristotilis traditus cui Ari/stotili Philipp⁹ mor Alexandro nato bis/ epistolā destinauit sic narrat Aulus gellius/ libro nocctiū aticarū Et habet in forma ve/ sequitur ¶ Philippus Aristotili salutē/ dicit. Filiū mihi genitū scito Quo equidē/ dīs habeo referre gratiam. nec tam pro/ inde quia natus est qꝫ p eo qꝫ cum nasci cō/ tigit temporibus vite tue Spero em̄ fore/ te vt educat⁹. eruditusqꝫ a te digñ⁹ existat/ & nobis & istarum rerum successione Vale/ ergo dicere q̄ p doctrinā Aristotilis ed/ cationē spauit filiū suū fieri dignū filiatiō/ regū. & regia successiōe i regno ¶ Qđ studio

Lectio.lxvi.

Prebete aures

vos qui continetis multitudinē ꝛ placetis vobis in turbis nationū. qm̄ data est a dño potestas vobis. ꝛ virtus ab altissimo. qui interrogabit opa vestra ꝛ cogitationes scrutabit. ¶ Postq̄ spiritussanct⁹ inuitauit ad amorē sapientie Reges iudices ꝛ plato generaliter. Hic dirigit inuitationem suā specialē ad reges atq; iudices malos specialiter Unde postq̄ inuitauit per amicabilē informationē. Hic inuitat p rationabilē cōminationē. Et circa hoc duo facit. Nam p̄mo prophetat eis penā. Secūdo reprobat eoꝝ culpā. Secūda pars ibi. Qm̄ cū esset; ministri regni. ☞ A Et circa p̄imū tria tangit cōtra iudices ꝛ iniustos rectores. Primo status eoꝝ celsitudinē. Secūdo actus eoꝝ ingratitudinem. Tercio pene eoꝝ certitudinē. Secūda ps ibi. Quoniā data est vobis potestas a deo Tercia ps ibi. Qui interrogabit dicit ergo p̄mo sic. Prebete aures scz ad discendū sapientiā ꝛ mores bonos. Prouer. v. Fili mi attende sapientiā meam. p̄u ꝛ clerie mee inclina aurem tuā. Vos q̄ cōtinetis multitudinē. Nō dicit vos qui regitis multitudinem nec docetis sz ptinetis. q. d. Vos q̄ dominiū q̄ritis. nō fructū in subditis vr̄is Cōtra q̄les loq̄t. i. Petri. v. Nō vt dñantes in clero. sz forma facti gregis ex aīmo. Prebete inq; aures. nō vnā tm̄modo sz duas. s. cordis ꝛ corpis Luce. viij. Qui habz aures audiendi audiat. Prebete ergo aures. non accommodate. non vendite. Aures em̄ sapiētie accōmodāt q̄ tātū ad horā doctrine vacāt. Cōtra q̄les p̄me Thimothei. iiij. Attende tibi ꝛ doctrine. Et parū ante. Hec meditare. in his esto. vnde Seneca epistola. lxxxiij. Nō cū vacaueris philosophandum est. omnia alia negligenda sunt vt huic assideam⁹. Cū nullū tps satz magnū est. Et si a puericia vsq; ad humani cuitermios vita pducat. nō multū ffert. vtr̄ dimittas philosophiā an itermittas Et iō p̄bete aures vr̄as. nō accomodate vl vēdite. Aures suas vēdūt q̄ discūt ppt vanā gl'az Vēdūt ei iudices aures r̄ceptores mūe r̄ q̄ nihil audiūt d̄ caīs paupū donec

vero alexandri magni scribit Alexander neq; libro suo de naturis rerū sic Alexandrū Aristotilis discipulū fuisse Macedonem certū est. Cuius causam logicā elaborauit: tam sedulus aūt naturaꝝ indagator missus naturas ꝛ ꝓsuetudines piscium deprehendit. Gallum em̄ secū habuit. vt sup dicto luculo certificaret p gallicantū. Et in vasa parande sunt sup hostes in re militari dū exercitus piscium cōtra alios insurgere conspexit. Ordinauit etiā sicut narrat Plin⁹ aliquot milia hominuz. qui in tota Asia ꝛ Grecia vacarent armentis aluearibus. piscinis vinarijs. ne quid vel quaq; gentiuz ignoraret. Quicquid vero illi experiebant Aristotili summo viro sine mora innotuit. Quos Aristotiles pcunctando quinquaginta fere volumina illa pclara de aiali bus cōdidit. hec Plinius. licet apud nos non nisi dr̄e et nomē habeant. Patet ergo ex hiis audituas ad discendi. Nos aūt nō mouemur eadē tanta curiositate scrutari. sed a simili ea que ad dei cultū ꝛ bonos mores ptinent solummodo studio ꝓsimili pscrutari Aug⁹. xix. de ciui. dei ca. sexto. Ignoratias populi innocentꝫ. ꝛ Baruth. iij. Discepe o p̄rinceps vbi sit sapientia. vbi p̄udētia. vbi sit itellect⁹ ꝛ virtus. vt scias simul vbi sit longanimitas vite ꝛ ꝙt⁹ vbi sit lumē oculoꝝ ꝛ pax. ☞ c Ultimo psuader gubernatoribꝰ alioꝝ seueritatē exequendi illud qd̄ iustū est cū dicit. Judices finium terre. Moraliter mali dicunt fines terre ꝛ in illos debēt iudices seueritatē exercere. Ut̄ de iudice dr̄ ad Romanos. xiij. Dei em̄ minister es in vindictam. vindex in iram ei q̄ malum agit. Deutronomij. xvi. Judices ꝛ magistros constitues in omnibus portis tuis vt iudicent populū tuū iusto iudicio. nec in alterā partem declinent. Non accipias personam nec munera qz munera excecant oculos iudicum ꝛ mutant verba iustorum. Qua in re notandū est ne ad p̄ferē dam sententiā nunq; p̄cipites esse debeamus ne temere indiscussa iudicem⁹. ne q̄libet mala audita nos moueant ne passim dicta sine probatione credamus.

munus aduenerit Mich. iij. Principes eius muneribus iudicabāt Prebete ergo aures vos qui cōtinetis multitudinē t placetis vobis, nō deo Quia fm Aug. super ps. Ad te leuaui Qui sibi placz deo displicet In turbis nationū id est multitudine sō ditoz et auditorū et non in boitate eorum quod est cōtra doctrinā sapientz. Eccī. xvi Non iocunderis in filijs impijs si multiplicent Non sic sibi placuit Iohannes Canonica sua. iij. qui dixit Maiorem hoz nō habeo gratiā qz vt audiam filios meos in veritate ambulātes Sic ergo exprimit statū eoz celsitudinem ¶ Consequēter sbiūgit actus eoz ingratitudinē t dicit sic Quoniaz data est a deo potestas vobis tc Illa est magna ingratitudo quādo homo de beneficijs a deo receptz deū impugnat Uñ tales cū ideo receperint ptātem vt subditos gubernent ad honorē dei ipsos expoliant. et in ipsis deum inhonorant Data est inquit vobis potestas non vendita, quasi diceret Gratz accepistz gratz date Mat. x. Et hoc a dño. quia Johan. xix. ¶ Nō haberes in me potestatem nisi datū tibi esset desuper Et virtus scilicet cohercendi malos et puniēdi reos Qui interrogabit opa vestra ¶ Ecce subiungit pene eoz certitudinem in iudicio generali. quādo deus nō interrogabit hoiem tantū. sz opera que testificabūtur cōtra hoiem Joha. v. Opera que ego facio testimoniū perhibent de me Et nō solum opa. imo t cogitationes scrutabitur Sapi. i. In cogitationibus impij interrogatio erit Prebete inātz aures Tria xpus exigit vt ei prebeamus cor. manū et aures Coz ad diligendum Prouer. xxiij. Prebe fili mi coz tuū mihi. Manū ad testimoniū perhibendum Eccī. xlvi. dicitur de Samuele Testimoniū perhibuit in cōspectu dei et christi Aures ad audiendū vt hic et Job. vi. Prebete aures et videte Sed est modo de modernis nobilibz sicut de albane narrat Ares. ij. de animalibz ca. ij: Est em animal magnitudie cerui. tamē contra consuetudinem oim animaliū hñs fel in aure simile felli hominis et amarum valde Unde est animal magne ire t magne verocitatis Sic multi potentes t magni cum tanguntur verbo dei. vel cū generaliter cōtra peccata predicatur In quibz cū se reos sentiūt statim amaricātur t turbātur. Habent em fel in aure cordis, quorum vnicuiqz dici potest illud Acti. viij. Non est tibi pars neqz sors in sermone isto. in felle em amaritudinis t obligatione iniquitatis video te esse Notandū q licet prelatus sit malus et subditus bonus et iustus malus sit prelatus tolerat ab ecclesia tus qz diu tamē prelatus tolerat reuerētia, maiorem debet hre honorem t reuerentiam qz subditus ppter tres rationes Primo qz prelatus gerit vicem dei Uñ deus in ipo specialiter honoratur Et hoc sp debet animare subditū ad honorez sui prelati Secūdo quia est psona publica Unde in ipo honorat respublica t bonitas ecclesie: que maioz est qz boitas singularis psone Tertio cōsueuerunt plati psonaliter dicere illud quod in fine horaz dicit. p defunctz. quia verbū et oratio plati est qsi oratio multitudinis Et ideo videtur melioz ceteris pribus qz oro singularis psone Tercio qz prelatio se habet ad virtutem. sic causa efficies in alijs virtuosis Uñ ipsa prelatio honorabilis est. etiā in psona idigna Dicit em philosophus. etthi: Dignius ē in alijs causaz virtutez esse. qz in se tm virtuosum esse.

Lectio lxx vij.

QUoniam cum essetis ministri regni illius non recte iudicastis. neqz custodistis legem iusticie. neqz secundū voluntatem dei ambulastis ¶ Intentio Salomonis in hac parte est refellere t arguere peruersos iudices t iniquos plates ¶ Postqz spiritus sanctus declarauit malorum iudicum futurazz penam Hic accusat t propalat futuram ne causaz Et circa hoc sic procedit Primo ostendit q mali iudices. domini et prelati sint veraciter iusticie debitores ¶ Secundo ostendit in quibz sunt iusticie transgressores Secūda pars ibi Non recte iudicastis Primū declarat sic Omnis minister obligatur ad ministeriū pro quo facit pactum cū domino suo Sed omis iudex prelatus t superior facit pactum cū deo: vt sit minister regni hoc est gubernationis ecclesie sō deo Ergo omnis talis obligatur ad hoc ministeriū. ꝓme ad corithe. xj. Dimit

ones ministrationū sunt. hoc est Diuerse p
sone in ecclesia ad diuersa ministeria obli
gant Idem aūt domin⁹ ꝛ istam obligatō
nem eis imporat. cuz dicit Quoniā cū
esletis mūstri regni illius Ex quo maīfe
ste cōcluditur. q fuerūt iusticie debitores
Omnis em rex ꝛ quicūqz est ꝑ eo est iusti
cie debitor et omēs sunt ministri regni dei
id est ecclesie. ꝑme. ad Lorin. iiij. Sic nos
existimet homo vt christi ministros, ꝛ di
spensatores misteriorū dei Et pconsequēs
ōes mūstri regni dei sunt. ꝛ debitores iu
sticie quod est ppositum Scdo ostendit.
q sunt trāsgressores iusticie, et hoc ppter
tria Primo qz male iudicauerūt reos Se
cūdo. qz iniuste spoliauerūt iustos Tercō
qz male regulauerūt seipos ¶ Quātū ad
primum dicit Non rectē iudicastz Quantū
ad scdm dicit Neqz custodistz legez iusti
cie Quātuz ad tercū dicit Neqz fm volū
tatem dī ambulastz ¶ Dicit ergo eis ꝑmo
Non recte iudicastis Hoc aūt fit qdru
pliciter sic docet beatus Grego. in Ome
lia. ꝛ hēt in Lano. xi. Questio. iij ☞ A
¶ Quatuor modis humanū iudiciū puer
titur. scz timiditate. cupiditate. offensiōe
et affectione Dec est sentētia Sed ista sūt
verba Quatuor inquit Grego. modis in
dicium humanū peruertitur Timore dū
metu potestatis alicuius veritatem loqui
pertimescim⁹ Cupiditate dum ꝑmio ius
alicui⁹ corrūpimus Odio. dū contra quē
libet aduersariū molimur Amore dū ami
co vel propinquo cōtendim⁹ prestare aux
ilium Dec Grego. Judicant etiam nō rec
te quidā propter ꝑsonaꝝ accepcōem. qui
dam propter puersam intentōm. quidam
ꝑpter debiti ordinis ptermissionem. qui
dā propter ꝑsonaꝝ accepcōem Contra qs
Deut. i. Ita pūā audietis vt magnū. nec
accipietis cuiusq; personam. qz dei iudici
um est Utinā legem istam omnes iudices
attenderent Quoniā dei iudicium faciūt
Unde illud facere deberēt qō deum velle
facere si ibi esset credunt Alij non recte iu
dicant ꝑpter puersam intentōm Intendit
em qdā remuneratōz tēporalē l' i fama vl'
in pecunia Cōtra quos loquit btūs. Gre.
et habet in Lanone. xi. questione. iij. Qui
recte Qui recte inquit iudicat ꝛ premiū re
mūnerationis expectat fraudem in deū p
petrat qz iusticiam quā gratis impertiri
debuit acceptione pecunie vendidit Bo
nis male vtuntur qui pro tpali lucro iuste
iudicant Tales quippe ad veritatem nō
iusticie defensio sed amor precij prouocat
Quibus si spes numi sbtrahitur cōfestim
a iusticie defensiōe discedūt. hec Gre. Si
ita est q iudex ꝑpter munera iusticiā faci
ens damnat Quid fiet de illo iudice qui
ꝑpter muēra iniusticiā iudicabit ¶ Tercō
sunt quidaz qui nō recte iudicāt ꝑpter or
dinis debiti ptermissionez Debemus em
quicunqz sumus insuperiori gradu positi
ꝑmo iudicare nosipos et postea alios. con
siderātes nos esse hoīes ꝛ nō deos aut do
minos. ꝑme. Lorin. xi. Si nosmetipsos iu
caremus nō vtiqz iudicaremur ☞ a
Qualis autem debet esse qui debet alios
iudicare bene et lucide declarat Ambro.
super psalmū Beati imacula. Et habetur
in Lanone. iij. q. vij. Judicet Judicet ille
inquit de alterius erroze qui nō habet qō
inse ipo ꝺ demnet Judicet ille qui nō agit
eadem que in alio putauerit puniēda. ne
cū de alio iudicat in se ferat sententiam Et
iudicet ille q ad pronūciandū nullo odio
nulla offensiōe nulla leuitate ducaī Et p⁹
pauca Bonus iudex nihil ex arbitrio suo
facit nec ex domestice volūtatiz ꝑprietate
sz iuxta leges ꝛ iura pnūciat ꝛ scitz ꝛ statu
tz iuris obtēperat nō indulget ꝑprie volū
tati nihil parū nihil pmeditatum de domo
pfert sed sic audit ita iudicat. et sic se ha
bet natura discernit obsequitur legib⁹ nō
aduersatur examinat cause merita nō mu
tat Hec ibi Heqī Neqz custodistis legez
iusti. Ubi oñdit eos fuisse iusticie trāsgres
sores qz iniuste spoliauerūt iustos Judex
qui male iudicat frequenter iustū a bonis
suis spoliat Et sic dicūt doctores cōcorditer
Siue tulerit iniquā sententiā ex certa
malicia Siue ex iuris ignorātia: teneī ad
restitutōm. ꝛ ad totū interesse parti lese ni
si possit inducere illū pro quo iudicauit iu
iuste ad satz faciendū parti lese Et idez il
lud intelligit de iudice ordinario vel dele
gato vel sponte se ingerēte vel acceptante
gratis delegationem suā Si vero aliquis
ignarus foret cōpulsus ad iudicādum et

petet cōsiliū a iurisperitꝫ ꝛ apponeret diligentiā quaz posset ad bn iudicandū Talis licz ferret iniquā sentēciaz non teneꝝ ad restitutōem Ez si fuerit negligēs in petendo consiliū a iurisperitꝫ cū eos posset habuisse teneꝝ ad restitutōm ¶ Aliud ēhic notandū q̄ sic dicitur extra de sentētia ꝛ re iudicata in nouellis Innocētij: Cum eterni Si iudex ecclesiastic⁹ ordinarius vel delegat⁹ ꝓtra cōscientiā et iusticiā in grauamē ptis in iuditio alteri⁹ quicq̄z fecerit p gratiam vl̄ per sortes. ab executōe officij p annū nouerit se suspensuz ad estimatōm litꝫ pti quam leserit nihilomin⁹ cōdemnādus Et si durāte suspensiōe ingerit se diuinis. irregularis est. et cū eo solus papa dispensat Dec ibi Et iō illi qui cū iudicib⁹ tractant vel ꝓsiliādo. vl̄ supplicando. vl̄ informādo bene sibi cauere dēbent. ne sint causa quare iudex a veritate declinat· vel ꝓpter eoz consiliū vel preces vel suggestiones. quia alias grauiter peccāt· et ad restitutōnem pti lese faciēdaz tenent Et ideo quid sit a iudice rogandū docet Tuli. iij. de offic̄is. c. xi. Preclaz a maioribꝫ accepimus morē rogandi iudicez si eū morem tenere/mus quē salua fide facere posset Nā si oia faciēda sunt que amici volūt non amicicie tales sz cōiurationes putāde sūt ☞ B

¶ Ad hoc aūt q̄ iudex legē iusticie teneat ista tria custodiat: sz exq̄sitam cause discussiōm. facilis credulitatꝫ exclusiōez ꝛ deliberatam sententie platiōm De ꝑmo ꝛ secūdo Job. xxix. Causaz quā nesciebā diligentissiē inuestigabā Sup q̄ dicit Bre. xix. moza. c. xvi. Maioza crimia tarde credenda sunt cū audiūtur et sunt cicius punienda cum veraciter cognoscūtur Facilitas enim credulitatis puersum facit dare iudiciū sicut patet de Phutifare principe militis Pharaonis Gen. xxxix. Qui nis credul⁹ vbis cōiugis innocētem. Joseph carceri mācipauit De forma discutiendi causas in iuditio exemplū hēmus de dño deo nr̄o· q̄ tamen oia nouit vt deus Gen. xviij. Clamor inquit dñs sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ multiplicat⁹ est et pctm̄ eoz aggrauatū est nimis. descendā ꝛ videbo vtꝝ clamorez qui veit ad me ope compleuerit an nō est ita vt sciam. Q̄ō exponens mgr̄ in hist̄oria scolastica dic̄. sic Hoc exēplū ꝓpe iesus reliquit nobis. quasi diceret Malo hoīm non ante credatꝫ q̄ probetꝫ Inde e q̄ iudex crimen sibi soli notū punire nō pe Hec ille Sc̄do habem⁹ iteratū exemplus ad idem Jo. viij. q̄ diligēter ꝛpc discutiens causam m'ieris quā scribe ꝛ pharisei ad ulterio accusabāt Primo em inclinās se ad o:sū digito scribebat in terra Et rursū eri gens se dicit eis Quis vr̄m sine pctō est ꝛc Et itez scribebat i terra Ecce q̄ mozosus fuit anteq̄z voluit sentēciare. ꝛ q̄ diligēter causam m'ieris discutit Quid aūt scribebat ex sacra scriptura exp̄ssuz nō est. dicit quidā q̄ illud idem sc̄psit quod eis respondit Qui sine pctō ē vr̄m. ꝛc Glosa dicit q̄ scribebat pctā eoz vt quilibet legeret sua Dicat Ambro. Et est ibi in glosa interlinari Q̄ nō sc̄psit nisi illud ꝓpheticū Terra terra terra absorbe hos viros abdicatos Jeremie. in quadā epl̄a ad Hyrneū. videt velle q̄ sc̄psit Terra terrā accusat Jn his ergo exēplis christi patz doctrina oīm ꝑdicatoꝝ triū sine quib⁹ iustū iudicium esse non pōt Ad hoc em̄ q̄ iudiciū sit act⁹ iusticie tria exigunt Primo q̄ procedat ex inclinatione iusticie Sc̄do q̄ procedat ex auctoritate Tercio q̄ ferat p̄m rationē prudētie Quia si sit ꝓtra ratōm iusticie dicit iudiciū puersum vel iniustū Si sine auctoritate. dicit iudiciū vsurpatum Si sine ratōe prudētie in causa examinatōis Dicit iudiciū temerariū De impatore ꝛ theodosio⁹ beato Ambrosio legit nono libro hist̄orie tripertite notabilis hist̄oria que narrat· ca. viij. Cū em̄ apud Tessalonicā quidaz iudices fuissent lapidati. Jndignat⁹ Theodosius omnes passim interimi iussit non pcdere examinatōe iudicij vt septē milia hoim in/terficerent Post hec venit impator apud mediolanū vbi ꝑat ambros⁹ Cumq̄z in die solemni impator in eccl̄esiā ingredi voluisset. foris ad ianuā Ambro· eū ꝓhibuit et grauissimis obiurgatoibus eū arguit et inter alia dixit sibi sic Quā inq̄t penitentiam ostēdisti post tantas iniq̄tates. quere ibi residuum ¶ Tercio accusat ꝓsiliētes malos iudices de hoc q̄ male regulauerūt se ipos Un̄ dicit Negz sc̄dm volūtatē deambulastꝫ Ad Rō. xij. Nolite cōformari

huic seculo sed reformami in nouitate sen/
sus vñ vt probet q̄ sit volūtas dei bñpla/
cens ⁊ pfecta Non em debent se cōformā/
ri seculo sed stare qualide in rōnis iudicio
vt sancti sint in seipis qui bñt alios ex offi/
cio scrificare. p. ad Thessal. iiij. Hec est em
volūtas dei sanctificatio vra vt abstineat
vos a foznicatione vt sciat vnusquisq; ve/
strū vas suū possidere in sanctificatione ⁊
honore nō in passionib⁹ desiderij sic gētes
que ignozant deum.

Lectio. lxxviij.

Horrende et ci
to apparebit vobis quoniaz iu
dicū durissimū in his q̄ presunt fiet Exi/
guo em concedit misericozdia Potētes aūt
potenter tozmēta patient. Declaratz cau/
sis ppter quas mali iudices merito pote/
rūt accusari Vic exequit de pena qua me/
rebūtur iudicialiter demnari ¶ Et circa
hoc duo facit Primo ostendit. q̄ otra ma
los iudices fiet iudiciū cum singulari dis/
cretione Secūdo q̄ hoc fiet cū rationabili
proportōe ibi Exiguo em ¶ Quantū ad
primū dicit Horrende ⁊ cito apparebit vo/
bis: q̄si diceret Vos qui modo horribiles
apparet; pauperibus ⁊ innocētibus stipa/
torati muneribꝰ et adulatōibus clericoz.
et militibus et mltitudine famulorū. ho/
norati pecuniis et abūdantia mūdanorū:
onerati sceleribꝰ ⁊ debitis peccatoz Caue
te. qz iudex vester ipꝰ horrende ⁊ cito ap/
parebit vobis Et bñ cauete. qz ad Hebre/
os. x. Horrendū est incidere in manus dei
viuentis Et quid faciet vob iudex iste Ad
hoc respondet sufficiēter Primo ostēden/
do modus quo veniet Secōdo describendo
actum quē intendit. ibi Quoniā iudiciuz
durissimū in his qui presunt fiet ☞ Ad
latz ostēdit per hec verba Horrēde et cito
apparebit vobis in quibus docet tria cir//
ca aduentū xpi ad iudiciū q̄ntum pertinet
ad malos iudices et prelatos qui tūc tem
poris bonis apparebit benignus. ⁊ malig
nis austerus Ueit em vobis malis iudi/
cibus videlicet potēter cum incussione ti/
moris. qz horrende: repente cū exclusione
corporis. quia cito. et euidenter cum de//
claratione vigoris. quia apparebit vobis
Jam em dicitur etita est vere tu es deus
absconditꝰ Isa. xxxv. Oz tūc verificabit
illō Psal. Deꝰ manifeste veiet deꝰ nr ⁊ non
silebit Ueiet inq̄z primo potenter cū incus/
sione timoris. et hoc iuste Nam modo vbi
cunq̄z veniunt falsi iudices. mali dñi incu
tiūt timorem Imperant em. non cum pie
tate. sed cum austeritate. non amoze sz ter
roze Contra quos valde ratōnabiliter lo/
quitur propheta Ezech. xxxiij. Et commi
nabit eis deus nunc p tunc Ue inquit pa/
storibꝰ israel qui pascebāt semetipos Nō/
ne greges a pastoribus pascūt. q̄si diceret
sic Lac comedebatz et lanis operiebamini
et quos crassum erat occidebatz Gregem
autem meū nō pascebatz quod infirmū fu
it nō cōsolidastz. ⁊ qō egrotū nō sanastz ⁊ q̄
fractū erat nō alligastz. ⁊ qō abiectū est nō
reduixstis: ⁊ quod perierat nō quesistis. sz
cū austeritate imperabatz eis et cum potē/
tia Justum est ergo. q̄ iudex eorū christus
consimiliter se habeat ad eos Et ideo eis
tunc tēporis horribilis appebit Sapi. v.
Uidentes turbabuntur timore horribili
et mirabuntur in subitatione inspirate sa/
lutis imo ppter eos et malos consules dies
iudicij. qui deberet vocari dies consō/
lationis. liberationis. promotionis ⁊ amo
ris. vocatur dies tribulatōnis ⁊ horroris
propterea dicit ppheta Johel. ij. Sol cō/
uertetur in tenebras et luna in sanguinem
anteq̄z veniet dies domini magnus ⁊ hoz
ribilis Ueniet ergo horrende ¶ Secūdo
veniet cuz exclusione corporis quia cito id
est repente Ille qui venit ex inopinato di/
citur venire cito q̄tumcunq̄z expectauerit
viuendo: In rei veritate xpus morosos eos
expectat ⁊ ipi sua mora abutunt Et iō mō
cum dixerint pax et securitas tunc repenti
nus superueniet eis interitus. p. Thimo:
ij. Quia in ps. Uiri sanguinum et dolosi
non dimidiabunt dies suos Apoca. xxij.
Ecce venio cito et merces mea mecum est
reddere vnicuiq̄z scōm opa sua ¶ Tercio
veniet euidenter cum declaratōe vigoris
qz tunc videbunt filiū hominis venientem
in nube cum potestate magna et maiestate
Luce. xxi. Uerum est q̄ non habent modo
deum pre oculis et iō non apparet eis. Di/

Lectio

cunt em̄ cū pharaone Exo.v. Quis est dominus vt audiam vocem eius et dimittā israel Nescio dominū et israel non dimittam Sed tūc maīfeste se ostēdit eis Habacuc.ij. Adhuc visus pcul et apparebit in finem et nō mentiet si morā fecerit expecta eū q̄ veniens veiet ⁊ non tardabit Sic ergo veniet cōtra malos plātos Ez ad quez finem Certe ad hoc vt corā toto mūdo faciat vindictā iustam de omibus Sed principaliter de malis plātis ⁊ q̄ tunc iudicium durissimū in his qui p̄sunt fiet durū quia male intrauerūt. duri⁹ quia male rexerūt. durissimū. q̄ male vixerunt ☞ a Fiet em̄ tunc eis triplex q̄stio Quō intrasti Quō rexisti Quō vixisti Durū iudiciū fiet secularib⁹. duri⁹ malis religiosis Durissimū puersis plātis Dura q̄stio quare oues xp̄i nō pauerūt auxilio tpalis substātie Durior quare non pauerūt verbo doctrine Durissima q̄re eos non pauerūt exēplo bone vite Dura questio quare ex pauperib⁹ extorsiones fecerunt Durior qualiter bona paupez cōsumpserūt Durissima q̄re xp̄o ⁊ ecclesie pro pceptz elemosinis nō seruierūt Dura quare bonos non informauerūt Durior. q̄re malos non increpauerūt Durissima. q̄re ipsimet non bene vixerunt Ergo iudiciū durissimū in his qui p̄sunt fiet Patet ergo q̄ fiet iudiciū extra plātos cū singulari discretōe Restat dēclarare q̄ h̄ fiet pportōe rationabili Est em̄ iustum q̄ sic se habeat pena plati ad penam iude sicut culpa plati habuit se ad culpam iude In illa proportione in qua culpa prelati excedit culpam subditi iustum est q̄ pena prelati excedit penā subditi Et q̄ iste excessus est talis quo maior esse non potest. Ideo vocatur iudiciū durissimū q̄d infligetur Et ideo dicit etiam consequenter q̄ exiguo cedit misericordia. potentes aūt id est prelati potenter tormenta patientur Exiguo id est ei qui peccauit p ignorātiā aut fragilitatem cōceditur misericordia. i. minor pena Sed potentes id est plati sciētes id est ad sciāz obligati potenter. id ē abūdanter tormēta patientur Apoc.xviij Quantū glorificauit se ⁊ī delicijs fuit. tātum date ei tormentū et luctū. quia in corde suo dixit Sedeo regina et vidua nō sū et luctum non videbo Et exponi potest de anima puersi plati ☞ Iudiciū in his qui presunt fiet Prelat⁹ ad hoc q̄ dig ne presit debet esse luminosus per rectā informatōm. operosus per sanctam occupationem. graciosus p piam compassionem. Primo et animosus p iustam correctōez Primo dico q̄ prelatus debet esse luminosus per rectā informatōm Sapi. vi. Diligite lucem ētie lumen omēs qui pestis populis Pi em̄ sunt stelle moraliter De quibus dicit Gen̄.i. Posuit stellas in firmamēto celi. vt lucerent sup terrā et pessent dicia ac noctī. diei id ē clericis. nocti id est laicis Bre. xiij. mora Cum is qui subest seruit ad obsequiū restat procul dubio. vt qui pest seruiat ad verbū ⁊ cum is qui subest curam sollicitudinis impendat Sed iam verificatur illd. Joh̄el. ij. Sol ⁊ luna obrenebrati sūt et stelle retraxerūt lumen suū Sol ⁊ luna sūt prelati maiores. stelle curati minores Secundo debet esse operosus per sanctam occupationem. tēpora alia cōtemnēdo spiritualia predicando. sacramenta ministrando et paupes visitando Ad Ro. xij Qui pest in solicitudine Corpa em̄ celestia icellanter mouentur. ac agunt in ista inferiora. aliter terāt terrā ⁊ elemēta eis sbiecta. vt mūdus contineatur in esse q̄ si ipa ab operōe cessarent inferiorus mūdi species finiret. Sic dem mō plātus cōtinue et solicite operosus debet esse. monendo. corrigēdo. exemplū pbendo Unū Jero. sup Exo. xxviij. Tanta debet esse cōuersio ⁊ eruditio pontifici. vt omis motus ⁊ gressus. et vniuersa eius opa notabilia sint. veritatem mente concipiat. et eā toto habitu resonet ⁊ ornatu vt quicquid agit. quicqd loquit doctrina sit populoz Unū Sene. epla. ij. Maiores ādē terioribus potiora sbmittere Muris ādē gregibz. aut potiora corpa p̄sunt aut vehemētissima nō precedit armēta degenera tur⁹. sz q̄ magnitudie ceteros maioz vincit Elephantoz gregem excellentissimus ducit. sūma felicitas erat gentiū in aureo seculo. in quo nō poterat potēcior esse melior Illo ergo seculo quod aureū perhibent penes sapientes fuisse regnū indicat q̄n officiū erat imparе nō regnū. Et tales

tamen duplici digni sunt honore prelati. vt scribit ꝑma ad Thimo. v. Qui bene ꝓ/sunt presbiteri duplici honore digni habe/antur. maxime qui laborãt verbo ⁊ doctri/na Et vt scribit Apl'us Paulus. ꝑme ad Tessalo. v. Rogamus autem vos fratres vt noueritꝫ eos qui laborãt iter vos ⁊ pre/sunt vobis et dño et monent vos vt abun/dantꝭ habeatꝫ illos in caritate ꝓpter op⁹ illoꝝ pacem habete cũ eis ¶ Tercio debet prelatus bonus esse gratiosus ꝑ piam cõ/passionem vt cõsoletur pusillanimes: su/scipiat infirmos patiẽs sit ad omẽs ꝑm re/gulã Aug. iõ xpus non iohãnem ꝺstituit principez eccie sue sz petrũ qui infirmus fu/erat ⁊ compassiõe indiguerat vt compassi/onis viscera singulariter optineret et omi/bus oñderet Bern. xxiij. Heliaser preerat omnibus que habuit abraã. Eliazer inter/preratur dei mei sanctificatio. et designat preratur per cuꝰ discretã elemosinã sancti/platum ficari debent subiecti. Bern. sup can. Dis/cite subditoꝝ matres vos esse debere non dominos: studete magis amari q̃z metui et si interdũ seueritate opus est paterna sit non tirannica. matres fouẽdo. patres cor/ripiẽdo vos exhibeatis Suspendite ꝓbe/ra ꝓducite verba. vbera lacte pinguescãt nõ tipo turgescant Innocẽ. de vi. ꝺdi. hu/Statim vt ambicosus est ꝓmotꝰ ad hono/rem. in superbiam extollit et in iactantiaz effrenat non curat prodesse sed gloriatur pesse. nam ꝑsumit se meliorez quia cernit se superiorem bonũ facit nõ gradꝰ sed vir/tus Non dignitas sz magis extollit hone/stas. Priorꝫ designatur amicos. notos ignorat hesternos Sodales cõtemnit an/tiquos Cultum auertit. ceruicem erigit. fastum ostendit. grandia loquit sublimia meditatur. subesse nõ patitur. preesse mo/litur ꝓceps ⁊ audax glorioſus ⁊ arrogans grauis et importunꝰ ¶ Sicut aũt in ma/los ꝑatos fiet iudicium durissimũ: ita bo/nis dabit premiũ maximũ Aug. in quodã sermone Nihil est in hac vita ⁊ maxie hoc tẽ/pore difficilꝭ laboriosius ⁊ periculosius epi/scopi officio sed apud deum nec beatius. fieo mõ militeꝫ. quomõ impator nr̃ iubet. Quarto ꝑatus debet esse animosus ꝑ iu/stam correctõem Bern. i. Presit piscibus maris ⁊ volatilibꝫ celi ⁊ bestijs terre Om/niqz reptili quod mouetur in terra Pisces maris sunt rebelles ⁊ ocioſi Volatilia ce/li sunt superbi et ambicioſi Bestie terre aua/ri ⁊ pecunioſi Reptilia. lubrici ⁊ libidino/ſi. quos omẽs debet ꝑatus iuste corripere Et secundũ ecclesiasticas sanxiones ipsos ad ꝟtutes reducere. ysaie. xxxij. Principes in iudicio ꝑerunt Sed quidã similes sunt miluis q̃ nõ antiquas gallinas inuadunt. sz pullos interimunt ⁊ similes magistro le/onis qui nõ leonẽ sz catulũ verberat. Die ꝑlati moderni nõ diuites ⁊ nobiles pecca/tores. sz paupes. ecclesiastica censura casti/gant Oz de quo dolendũ videt Tales in/terdũ ꝑsunt in ecclesia q̃ sunt tenebroſi per ignorantiã. ocioſi ꝑ ignauiã. sedicioſi per iracundiã Ignominioſi ꝑ infamiã et ꝺ tra/li Nihil in hoc seculo sacerdotibus excellẽ/tius Nihil ſblimius episcopis reperiri ꝑt vt omni cũ dignitate oculis ꝛemõstramus digne noscam⁹ Quid sum⁹ Quid fuim⁹ professione actione potius. q̃z nomine de/mõstrem⁹. vt ⁊ nomẽ ꝺ gruat actõi et actio respondeat nõi. ne sit honor ſblimis ⁊ vita ꝓcliuis ne sit ꝛifica ꝓfessio ⁊ illicita actio ne sit religioſus amictus ⁊ irreligioſus ꝓ/fectꝰ. ne sit gradus excelsus ⁊ deformis ex/cessus. ne locutione simplicitatẽ simulem⁹ columbinã. et mentem habeamus caninã ne professionẽ monstremus ouinã. et vero citatẽ habeamus lupinam ¶ Consimilem sententiam dicit Bern. ad Eugenium. ij. libro Audi inquit canticũ meum minus suaue. sed salutare Mõstruosa res est gra/dus summus ⁊ animꝰ infimus: sedes pri/ma et vita yma lingua magniloq̃ et manꝰ ociosa Dzmo multꝰ ⁊ fructus nullus: vul/tus grauis et actꝰ leuis. caput canũ et cor/vanũ. facies rugosa ⁊ lingua rugosa ingẽs auctoritas ⁊ mutãs stabilitas Hec Bern:

Lectio lxxix.

QUon enim sub/trahet ꝑsonã cuiuſq̃ dñs qui/ dominatoꝝ oĩm nec verebit magnitudinez cuiuſq̃. quoniã pusillũ ⁊ magnũ fecit ipe. et eq̃liter est illi cura de omibus Fortioꝝ/bus autem fortioꝝ instat cruciatꝰ ¶ Cum

Lectio

declaratū sit. q̄ christus iudicabit in quos dños ⁊ psonas prelatos cuz grauj districtione. Hic ostendit q̄ hoc fiet sine quacūq̄z dissimulatōe. Parcūt em̄ interdū iudices propter benuolentiā. interdū propter impotētiā. ⁊ interdū propter negligentiaz. ¶ Primo ista tria excludit spiritussanct⁹ a iudice xpo. Secundo subinfert principalis cōclusio. ibi. Fortioribus aūt fortior instat. ⁊c. Quantū ad primū. q̄ christus nō parcet propter benuolētiā tunc temporis dicit sic. Non em̄ subtrahet psonā cuiusq̄ dñs. Cautela est frequenter apud iudices mundi. q̄ persona rea subtrahitur pro certo die. ita q̄ non cōpet. Unde iudex p die isto nihil facit cōtra eū: sed ista cautela nihil tūc valebit. q̄z nullus pro tunc se poterit absentare. ij. ad Corinth. v. Oēs nos manifestari oportet ante tribunal christi. ⁊c. Ergo dñs non subtrahet p dissimulatiōne psonā cuiusq̄. Quia dicit Actuum. x. q̄ deus nō est acceptor psonaz. Et ratio, q̄z est dñator omniū ⁊ iustus dñator. ergo nulli faciet fauorē. ij. regū. xxiij. Fortj ira/el dñator hominū iustus. Sic ergo nulli parcet propter benuolentiā. Secūdo nulli parcet propter impotētiā. Et q̄ntū ad h̄ dicit: Nec verebitur magnitudinē cuiusq̄ quasi diceret. Nō dimittet propter timorē potentie regū vel principum vel creature cuiuscunq̄z. Et h̄ probat sic. Nullus em̄ artifex territ de eo quod fecit ⁊ etiā potest destruere q̄n vult. q̄z omnis artifex potentior est suo artificiato. Sed deus fecit pusillū ⁊ magnū in ps̄. Dñs ipse est deus ipse fecit nos ⁊ nō ipsi nos. ¶ Tercio deus nulli parcet. propter negligentiā. ⁊ q̄ntum ad h̄ dicit q̄ equaliter est illi cura de omnib⁹. ⁊ p̄ consequens non plus negliget punire vnū q̄z aliū. Sap. vj. Non est alius deus q̄z tu. cui cura est de omnib⁹ vt ostendas q̄m nō iniuste iudicas iudiciū His ergo tribus causis dissimulationis exclusis subinfert conclusio talis. fortib⁹ aūt. i. illis qui fortius ⁊ grauius peccauerūt. fortior instat cruciatio Quia Deutro. xxv. Pro mensura delicti erit ⁊ plagaz modus. ¶ Quia in ista lectione tangit de personaz acceptione. fit ista dubitatio. ¶ Utrū psonaz acceptō sit peccatū. q̄ non. q̄z apud deū nullum ē peccatum. sed apud deum est acceptō personaz: q̄ ipsa nō est peccatum. Primo ostenditur p illud ad Ro. ix. Cū medicū nati fuissent ⁊ aliquid egissent boni aut mali ⁊c. nō ectū est. iacob dilexi. esau aūt odio habui. ¶ Pret erea conferre alicui beneficiū eccle siasticū propter cōsanguinitatē est acceptō psone. sed hoc non est peccatū. sed caritas ordinata q̄z ad Gall. vi. Operemur bonū ad oēs maxime aūt ad domesticos fidei. Et primo Thimo. v. Si quis suoz curaz non habet domesticoz: fidem negauit ⁊ fideli est deterior. Sed domestici dicūtur illi qui attingunt cōsanguinitatē ¶ Preterea pferre nobilem illitteratuz ignobili litterato est acceptio psone. Sed h̄ nō est peccatū q̄z talis magis pōt defendere ecclesiā q̄z alius. ⁊ dñs summus pontifex in dispensationib⁹ frequenter attendit nobilitatē. faciliº em̄ dispensat cū eis q̄z cū alijs. q̄ cum h̄ sit acceptio psonaz. Ideo nō ois acceptio psonaz est peccatū. Similiter filius diuitibus q̄z cū pauperibus dispensat cū diuitibus q̄z cū alijs. ribº q̄ p̄trahāt matrimoniū in gradu p̄hibito ¶ Preterea eligere minº bonum ad p latura. vbi pōt eligere meliorē videt eligere ceptio psone. Sed aliquis hñs vocē in electōne pōt h̄ licite facere. q̄z fm iura sufficit eligere bonū. extra de electōe Cum dilecti. Ergo acceptio psonaz etiā in spiritualib⁹ nō est peccatū. Cōfirmat rōne. q̄z fm iura ta eccl'ie Interdū electō fieri debz h̄ gremio q̄uis extra gremiū magis y doneū valeat inueniri. ergo ecclesia approbat q̄ fiat acceptio psonaz. q̄z q̄ eligere minus bonū ⁊ dimittere maius bonū sit acceptō personē vide q̄ acceptio psonaz nō ē peccatū ¶ Preterea ex dicto Hiero. Lcuiti. viij. vbi agit de ordinādo sacerdote dicit Hier. sic. Qui prestantior est ex oi populo. qui dicitur superior. qui in omni veritate eminentior, ille eligatur ad sacerdotium. ¶ Preterea acceptō psone in iudicio nō ē peccatū Eccli. iij. In iudicio esto pupillis misericors vt patet. ¶ Preterea exhibere indigno bonorem. est acceptio persone. Sed ad hoc tenemur honorare parentes etiā malos ⁊ malos p̄latos. Similiter filiū ē. Audi fili: Coram cano capite consurge ⁊ honora psonam senis. Sed senes q̄nq̄z non sunt

virtnosfm illud Dañ. xiij. Egressa est iniquitas a senioribus iudicib⁹ qui videbant regere populū ¶ Ad oppositū Nihil phibetur in lege diuina nisi peccatū Sed in lege diuina acceptio psone phibet Deutro. i. Non accipias psonā cuiuscūq; t loquitur specialiter in loco iudicij: ergo accipe psonā in iudicio est peccatū ¶ Preterea Jacobi. ij. Nolite in personaz acceptiõe habere fidē dñi nostri ihesu christi: vt dicit glo. Aug⁹. Quis ferat si quis diuitem elegat ad sedem honoris ecclesie, cõtempto pauperi sanctiore t iustiore. g acceptõ personaz in collatõibus bñficiorz ecclesiasticorz est peccatū ¶ Ad q̃stionē est dicendū q̃ sicut vicium est t peccatū: sed acceptõ psonaruz opponit iustitie g est peccatū ¶ Sciendū ē eñ q̃ ad iusticiaz ptinet q̃ bona diuersa diuersis distribuant psonis sm valorez t dignitatē psonarū. Quando g aliquis consideratur in persona aliquā cõditionē que nõ facit eū dignū illo quod sibi dat. est acceptio psone. Si aūt ꝓsiderat cõditionē aliquam in persona. que quidem cõditio facit eū dignū bñficio cõferendo tūc non est acceptio psone sed cause. Et sm hoc loquit Glosa ad Ephesios. vi. sup illud non est personarū ¶ Acceptio apud deum dicens q̃ iudex iustus causas attendat t nõ psonas. Est ergo acceptio psone iniusticia qua pfertur psona psone ꝓpter causam nõ dignificantē eum ad illud ad qđ preferť. Omnis aūt conditio que non facit hominē dignū illo negocio ad qđ preferť. refertur secūdū istū modū loquendi ad psonā. Si tñ attendā in isto diuitias t cõsanguinitatē. t propter istas cõditiones ꝓmoueā illū ad magistertū vel plationē acceptio persone est. q; causa me mouens non est condicio que facit eū dignū honore collato. Sz si attendā in isto consanguinitatē t propē t dimitto extraneū. non est acceptio psone sed cause. q; ista cā facit eū dignū t ꝓportionatū huic beneficio. quod est assequi patrimoniū meū. Unde accipe psonā in proposito non est acceptare psonā hominis: sz acceptare ad hoc beneficium propter ꝺdignificantē eū ad beneficiū conferendū. Per hoc ad rõnes ¶ Ad primuz est dicio duplex. Una ptinens ad iusticiā qñ aliquis dat qđ debet. t cui debet t qñ t sm quod debet t ista donatio proprie nõ dicit in deo qui nihil debet creature simpliciter loquēdo. Alia est datio siue donatio proprie ptinens ad libertatem vbi homo dat t tñ non teneť ad hoc sed dat gratis. modo acceptio psonaz est iniusticia t non consistit nisi in donationib⁹ ptinentibus ad iusticiā. Et ideo in acceptione dei vel p̄destinatiõe non est acceptio psone. q; deus non facit iniustum creature siue eā reprobando Sicut nec facit iustum creaturam ipam p̄destinando t ideo in mere gratiosis nõ peccat homo dando vni t non alteri cū neutri teneat quicq; dare ¶ Ad secūdū de promotione cõsanguineorz distinguendū est q̃ cõsanguinei plati aut sunt minus digni simpliciter t per respectū ad beneficiū cõferendum t p respectū ad bonū cõmune aut sūt eque digni vt alij. In ꝓmo casu ꝓmouere eos t dimittere digniores est acceptio psonaz. Idez in dispensatõe spiritualiū quorz non est dñs sed tantum dispensator. ꝓma. Cor. iiij. Sic nos existimet homo vt ministros xpi t dispensatores misteriorz dei. vnde ad illā clausulaz refert quidā in casu ꝓmo Nos est platis dare ꝓbendas bñ natis. Aut bene nūmatis vel eorz sanguine natis: g̃ ꝓbende non dicunť sed emēde. In secūdo casu licet plato ꝓferre cõsanguineos suos q; saltem videntur acceptores in hoc q̃ possunt de eis magis confidere q̃ negocia ecclesie cum eo vnanimiter tractabunt ¶ Ad terciū de promotõe nobilium t dispensatione cū eis facta: dicendū q̃ q̃muis litteratura simpliciter loquēdo magis reddat hominē ydoneum ad promotionem in ecclesia. In casu tñ nobilitas fulcita bonis moribz plus pōt expedire ecclesie in resistendo rebellibz t lupis oues inuadētib⁹. q̃ posset litteratura ¶ Et in casu debet litterature p̄poni talis nobilitas nec est acceptio persone in casu illo. Secus esset si eq̃ valeret ecclesie litteratura simplicē sicut p eminētia nobilitatis t isto modo forte nõ est acceptio psone in collatõe episcopatus dimittere vnū bonū theologū t ꝓmouere vnū bonū iuristaz t canonistā vbi negocia

ecclesie sint litigiosa: vt ille p iura sua ꝺfendat melius libertates ecclesie q̃uis simpliciter loq̃ndo Theologia magis dignificet hominẽ ad regimẽ aiaꝝ Canones tñ magꝭ dignificant hominẽ ad ꝺfensionẽ ꝺcimarũ ⁊ exactionẽ eaꝝ. Quod aũt cũ nobilibꝫ fiunt dispensatões in cõtrahẽdo matrimonia infra gradus phibitos: ⁊ nõ cũ pauperibꝫ. non est acceptio psonaꝝ. Nam causa dispẽsandi cũ nobilibꝫ est ꝓfirmatõ ⁊ multiplicatio pacis inter maiores in ecclesia q̃ causa apud pauperes nõ habet. Ad quartum ꝺ electione minus boni dicendum q̃ aliter est loquendũ ꝺ electiõe apud forum iudiciale ⁊ aliter apud foꝝ ꝺsciẽtie. Apud forũ publicũ non vocatur electio vitiosa. si non eligat simpliciter meliorẽ: qz sic omis electio ꝺ facili calumniã pateret. Et ideo sufficit eligere bonum fm iura. nec obligat homo ad eligendũ meliorẽ fm iura illa. sz fm conscientiã eligẽtis necesse est q̃ eligat illum quem reputat meliorẽ vel simpliciter vel ad illam dignitatẽ pro tunc pensatis circumstãtijs ꝑticularibꝫ que ad ecclesiam tunc contingunt. Et alias est acceptio psone ⁊ mendaciũ contra cõscientiã eligendo ¶ Ad confirmationẽ ꝺ eligendo infra gremiũ. dicendũ q̃ illi qui sunt ꝺ gremio cõmunitatis cõsueuerunt cõiter viliores esse ad bonũ cõmune ecclesie in qua sunt nutriti q̃z aduenticij. Et ideo statuit q̃ ꝺ gremio potiꝰ eligatur si aliquis ibi sit ydoneꝰ si non. fiat ꝺ alijs Sic patet ꝺist. lxi. Nullus et ꝺist. lxiij. Sacroꝝ. ¶ Ad quintũ q̃ homo ꝺbz in iudicio misereri pauperis q̃ntuz põt rõnabiliter sine lesiõe iusticie et nõ ꝓtra iusticiã. qz Exo. xxiij. Pauperẽ quoq; non misereberis in iudicio. ¶ Ad sextum ꝺ exhibitione reuerentie indignis. dicendũ q̃ honor est exhibitio reuerentie in testimoniũ virtutẽ. vnde sola virtus est ꝺbita causa honoris. Aliqui tñ honorant propter virtutem propriã. aliqui propter virtutem alienã sicut mali prelati honorant. quia gerunt psonam ꝺi ⁊ cõitatis cui preficiunt fm illud Prouerb: xxvi. Sicut qui mittit lapidem in aceruũ mercurij. sic qui tribuit insipienti honorem. Mercurius ẽ ꝺeus mercatoꝝ. Acerus computi vel ratiocinij vocat acerꝰ mercurij. Cõputant autẽ q̃q; cũ lapidibꝫ. Sicut igit ibi ponitur vnꝰ lapillus p ꝺcẽ libris. Ita ponit ecclesia q̃q; vnꝰ ydeota vel insipiẽs loco p lati ⁊ loco ꝺi. Senes honorantur propter virtutis apparentiã: ⁊ diuites propter nitatẽ reipublice cui psumũtur vtiles. nõ propter diuitias honorant. Vnde gla sa super illud Jacob. ij. Nolite in personarum acceptiõe habere fidem fratres mei. Qui diuitẽ propter diuitias honorat grauiter peccat.

Lectio. lxxx.

HOs ergo fra tres sunt hi sermones mei vt ꝺicatis sapientiã. ⁊ non excidatis. Qui em custodierint iusticiaz eius. iuste iudicabunt. Et qui ꝺlixerint iusta inuenient quid respondeãt ¶ Postq̃z ꝺclaratũ est ⁊ ꝺmonstratũ ꝺ rigore ⁊ ꝺstrictõe q̃liter ꝺ facie cõtra falsos iudices. dños ⁊ plures ignorãli In hac pte ꝺcet spiritus sanct⁹ quomodo sibi ꝺbent cõtra illud iudiciũ pugnare speciali ☞ A Duo aũt sunt eis necessaria. Sapientia quo ad ꝺm iusticia quo ad primũ. Est em sapientia theologia. id est ver⁹ ꝺi cultus fm Damascenũ. Justicia est virtus directiua in his q̃ sunt ad proximũ fm Arestotilẽ. v. Ethi. fm ista tria ꝺbent. Nam primo ꝺcet eos ꝺm ꝺbent colere. Secũdo ad primũ iusticiã exercere. ⁊ tercio eis promittit q̃ si hec seruauerint poterint in iudicio sine periculo respondere. secunda pars ibi. Qui em custodierint iusticiã eius ⁊ qui ꝺlixerint iusta. Colligit sum est satis ꝺ mendando. cõminando ⁊ vituando. qz disciplina sapientie indicibus ꝓncipibꝫ ⁊ prelatis est summe necessaria. sz qz monitõ generalis non sufficit nisi moniti audiant ⁊ aduertant. Ideo eos in hac pte excitat magis efficaciter explicãdo. vel replicando ⁊ magis coꝝ statum exponẽdo Et ꝺat exemplũ ꝑlatis. q̃ non est satis generalia ꝑdicare cũ curã habeant aiaꝝ. Sed necesse habẽt in casu ad particularia ꝺscendere. q̃n infamia seu rebellio ꝓcellit. Et ideo vez est q̃ in ꝓcedentibꝫ satis ꝺctũ est regibꝫ ⁊ prelatis q̃ addiscant sapientiã. q̃ nimis ꝺsides ad ea que reges ⁊ ꝓsides sũt nimis ꝺsides

eis rationabiliter persuadent. Ideo repli/
cat inculcãdo Ad vos ergo reges id est ec/
clesiaꝝ rectores ꝛ prelati. quicunqꝫ. sunt hi
sermones mei qui vicꝫ precesserunt ꝛ etiã q̃
sequuntur vt discatis sapiam non illã que
deorsum est terrena. animalis ꝛ dyabolica
Sed illam que desursum est Jaco. iij. De
qua Eccl. p. Omnis sapientia a dño deo ẽ.
ꝛ cum illo fuit semper ꝛ est ante euum. Et
non excidatis vicꝫ a gratia in culpam Sed
cõtinuetis pseuerantes finaliter in carita/
te p. Lozin. xiij. Caritas nunq̃ excidit. Et
qꝛ possibile est q̃ nunq̃ excidatis declarat
cõsequenter Qui em̃ custodierint iusticiaꝫ
eius id ẽ sapie increate que est xp̃c. iuste iu/
dicabunt id ẽ iusticie p̃miũ recipient p mer
cede p. Thimo. iij. De ẽliquo reposita ẽ mi
hi corona ꝛc. Et soli tales inuenięt in iudi/
cio quid rñdeant xp̃o opponẽti Et ido sub
dit Qui dicerint iusta inuenient quid re
spondeant Et sic soluit questio Job. ix. posi
ta. Si repente interroget. qs respondebit
ei Certe qui dicerunt iusta. inuenięt q̃d
respondeant. ☞ a Ubi notandũ q̃ re/
sputantiũ ꝛ arguentium Contra nos Ar/
guet deus p geometricas demonstratiões
mundus per rethoricas persuasiões. demõ
per sophisticas obligationes Et caro pin/
solubiles deductiones. Primo ergo deus
arguit demonstratiue disputando vt nos
doceat ꝛ corrigat. Procedunt em̃ sue dõmõ
strationes ab immediatis ꝛ notissimis no/
bis. quia ex peccatis nostris Johan. xv. Ip
se arguet mundum de peccatis Et ideo ad
rationes dei nõ patet responsio nisi affirma
tiua Quia si dixerimus quia peccatum nõ
habemus nosipos seducimus et veritas in
nobis non est p. Joh. p. Unde Job. ix Quã
tus ego sum vt respondeã ei ꝛ loquar ver/
bis meis cum eo qui etiam si habuero quip
piam iustum nõ respondebo. sed meum iu/
dicem deprecabor Sic respondit mulier de/
prehensa in adulterio Joh: viij. quãdo chri
stus ei geometricas demonstratões digito
protraxit in terra Et ideo cõfusionẽ cõclusio/
nis euasit dicẽte sibi christo Nec ego te con
demno. vade ꝛ noli amplius peccare: Sic
respondit dauid ad natan. ij: Regũ. xij. cuꝫ
eum argueret de adulterio et homicidio.
Peccaui inquit Cui statim Nathan Tran
stulit dominus peccatũ tuum Sedo argu
it mundus p rethoricas persuasiões Apo
ca. iij Suadeo tibi eme a me aurũ ignitum
probatum vt locuples fias ꝛ vestimẽtis al
bis induaris Est em̃ psuasio mõi Ut col
ligas lucreris ꝛ vndecunqꝫ q̃quiras ꝛ cum
diues factus fueris tũc p elemosinas ꝛ ope
ra pietatis deo satisfacies p peccatis. Uñ
mundus primo persuadet querere que sũt
mundi ꝛ postea consulit que sunt dei. Xp̃c
docet ordinem oppositum Math. vi. Que
rite primo regnum dei ꝛ iusticiam ei⁹. Uñ
sicut rethoricus per exẽpla suadet. Ita mũ
dus Nonne Abraam diues fuit. Dauid
rex magnificus Gregorius elemosinarius
Et sic de alijs multis sanctis qui cum sanc/
titate diuitias habuerunt Sed iste ratões
non debent xp̃ianos mouere. qꝛ licet cuꝫ di
uitijs xp̃o bene seruire sit possibile. est tamẽ
securius viam paupertatis eligere ꝛ maio/
ris perfectionis Et ideo mundo respondeꝫ
amus illud. Actuũ. xxvi. In modico per/
suades me xp̃ianum fieri Et queramus ab
eo quã securitatẽ nobis faciet q̃ viuam⁹ do
nec diuites efficiamur. ꝛ q̃ tũc bonã habebi
mus volũtatem ad elemosinas faciendum
De hac responsione in p̃s. Respondit ei in
via virtutis sue paucitatem dieꝝ meorum
nuncia mihi Romanus quidã nomine pri/
scus quesiuit frequenter a marciali coco. q/
lis ipe foret si fieret diues ꝛ potens. Et re/
spondit qꝫ sibi sic. Dic mihi. si tu fias leo q̃/
lis eris Unde historiam istam describit sic
Ualerius libro Epigramatum. xiij. Se/
pe rogare soles qualis sum prisce futurus
Si fiam locuples. simqꝫ repente potens:
Quãquã posse putas mores narrare futu/
ros Dic mihi si fias tu leo q̃lis eris. ¶ Ter/
cio arguit dyabol⁹ per sophisticas obligati
ones Obligat enim hominẽ ad sustinendũ
falsum. Unde ante primum peccatum fe/
cit falsi positionem mulieri. Genes. tercio
Nequaquã moriemini. sed eritis sicut dij
Et consequenter concludit dominus om/
nibus qui suas obligationes admittunt.
In psalmo. Declinantes autem in obliga/
tiones adducet dominus cum operãtibus

iniquitatem Et ideo dicamus illud Dañ. iij. Non oportet nos de hac re respondere tibi ¶ Quarto caro arguit tentatiue per insolubiliū deductiones. qz ipsius argumentatōes vix solutōem recipiunt. In quibus quotidiana pugna z rara victoria Jacobi. p. Unusquisqz tentatur a ꝺcupiscētia sua abstractus et illectus. Isti respondeamus iuxta tres famosas z antiquas opiniōes soluendi insolubilia ¶ Fuerunt enim antiqui tus cassantes restringentes z respondētes per transcasum Cassantes dicebant qz ipsum actum negabant de quo prouenit insolubile ¶ Nos ergo scōm omēs vias istas carni respondeamus et primo in principio cassemus actum anie a quo puenit tentatō destruamus videlicet sedam ymaginatiōnē de venerea voluptate Hoc est enim q caput serpentis toraliter cōquassandū ē. Inpsal. Conquassabit capita i terra multorū Et tunc talis cogitatio est materia virtutz et non culpa. nec pro tali offenditur deus. Isaie: xlij. Calamum quassatum non conteret. ¶ Secundo etiam respondeam⁹ per restrictionez ne carnis curā in desideriis faciamus vt sensualitas restringatur legib⁹ rationis Exodi. xxvij. Stringatur rationale cum annulis superhumeralis. ¶ Tercio respondeamus per transcasum cogitādo qz cito caro decidet z transibit in terraz p. Mach. p. Decidit in lectum z cognouit quia moreretur De ista responsione ij. Corinth. p. Ipsi in nobis ipis respōsum mortis habuimus vt non simus fidentes in nobis sed in deo Et qui sic dicerint iusta in presenti inuenient quid respondeant in futuro.

Lectio. lxxxi

Oncupiscite ergo sermones meos et diligite illos et habebitis disciplinam. Clara est et que nunqua marcescit sapientia z facile videtur ab his qui diligunt eam. et inuenit ab his qui querunt eam ¶ Declarata cōclusione principali videlicet q reges et presides tenentur studere sapientie. Dic oñdit per quem modū hoc sit eis possibile. posset em aliquis se forsitā excusare. q non posset ista sapientiam attingere. cum sapientia videatur esse possessio diuina non humana: sicut dicitur. p. Metha: Sed hoc excludit spūs ritus sanctus in hac parte ostendens q sapientia ista que est cognitio dei per fidē z amorem non solum est vnicuiqz possibilis imo multum facilis. que quidem facilitas patz ex tribus. Nam ipsa habetur si diligatur, apparet si appetatur. et tercio occurrit si inquiratur. Et fm hoc ista littera diuidit tres partes Nam primo ostendit q ista sapientia que est cultus dei per cognitōem z amorem habetur si diligat Secundo q apparet si appetatur Et tercio occurrit si inquiratur Secūda pars ibi Preoccupat aū tē si qui se cōcupiscat Et tercia ibi Quoniā dignos seipsa dicunt ergo duo de sapientia in ista lectione Primū q ipsa habet veritatem in pmanendo. aliud q habet facilitatem in occurrendo. Concupiscite ergo sermones meos Cōcupiscentia nutrimenti est signum sanitatis et bone dispositois in corpore Et per oppositum abominatōi bi et potus. est signum manifestū grauis infirmitatis. Moraliter sermo dei est cibus anime christiane Matthei. iij. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. dixit christus ad dyabolū. Unde Ambrosi⁹ in quedā sermone de ꝺnica dragesima. Quisqz verbo dei pascit rectū num pabulum non requirit. nec enim pōt panem seculi capere qui pane reficit salutoris. negligit panem vel famē corporis q pabulo lectionis intendit. nec vērus cursus habere poterit qui alimenta verbi celestis adquirit Ipa est em refectio q saginat aīas que impinguit viscera. cum de diuinis scripturis cibum eloqui perennis accipimus. Dñ ergo sic ē q psona quecunqz desiderat legere z audire sermones dei z cū delectatione sibi incorporat. signū est sanitatis cōcepte vel saltem bone dispositionis ad sanitatem Dieremie. xv. Inuenti sunt sermones tui z comedi eos z factum est mihi verbum tuum in gaudium z in leticiam cordis mei Et per oppositum illi qui nullum saporem in diuinis scripturis experiunt. nec aliquā dulcedinē sentiūt. signū ē q stomachus cor-

repletus est amaris humoribus ⁊ grauiter infirmant In psal. Omnē escam abomina ta est anima eorum ⁊c. Concupiscite dicit christus sermones meos ⁊ diligite eos.

¶ Diligere illos est seruare Johan. xv. Si quis diligit me sermonem meum seruabit quia fm beatum Gregoriū Probatio dilectionis est exhibitio operis Non em̄ sufficit sermones christi in memoria portare nisi illud psal. In quo corrigit adolescētior viam suam in custodiēdo sermones tuos Custodito sermonū dei intelligenda est operatio preceptorum Unde frustra enim custodit in memoria si non custodiuntur in vita ¶ Nam verba dei tenendo agunt. ne obliuiscant. non tamen agunt viuendo vt corrigātur Et habebitis disciplinā Quia fm Gregoriū. Obseruantia mandatorū aperit intelligentiam oculorum vel occultorū Unde qui diligunt sermones christi habent disciplinā ☞ a Quid autē sit disciplina docet de disciplina nouiciorum dicens Disciplina est cōuersatio bona ⁊ honesta cui parum est mala non facere. sed studz etiam in his que bene agit per cuncta irreprehensibilis apparere Disciplina est enim omniū membrorū motus ordinatus et dispositio decēs in omni habitu ⁊ actiōe. hec Hugo De eadem Bern̄. in quadam epla. Q̄z compositum reddit omnez corporis statum. nec non et mētis habitum discipli na. ceruicem submittit. ponit supercilia. cō ponit vultum. ligat oculos. chaynnos cohibet. moderatur linguā. frenat gulam. sedat iram huius disciplīe scola est studiuz sacre theologie vbi potius deuotionibz q̄z questionibus intendendū est. Unde Hugo i prefallegato libro Vos inquit fratres qui scolam disciplīe iam intrastis. in lectione diuina plus debetis querere quod mores vestros ad virtutem instruat q̄z qđ sensum acuat ad subtilitatem. magisqz velle informari preceptis scripturarum q̄z questionibus impediri Cum ergo diuinas scripturas legitis sollerter ppendite quid tibi dictum sit ad excitandū in vobis amorem dei. quid ad contēptū seculi quid ad cauendum insidias inimici. quid ad bonos affectus nutriendos. ⁊ quid ad praua desideria extinguenda valeat. ⁊ quid cor citius p cōpunctionis ardorem accendat. quid discipline in opere quid humilitatē in cogitatione quid obedientiam in preceptis. quid patientiā in aduersis habere doceat Quid denicz ad agenda bona sedulum ⁊ ad mala cauenda doceat esse circūspectū. hec Hugo Et ideo Seneca epla. xx Docet q causa quare scolares non sunt morigerati partī est ex parte doctoris. partim ex parte discipulorum Aliquid inquit precipientiū vicio peccatur. q̄ vos docent subtiliter disputare non viuere. aliquid discentium qui prepositum ad preceptores afferūt. nō cā aim excolendi. sed ingenium. vult dicere q hec sola est intentio scolarium cōmuniter ingenium colere per scientiā. Non autē animū per virtutes Sed talem ordinem nō tenuit psalmista qui dicit Bonitatē disciplinā et scientiam doce me. Clara est et que nunquā marcescit sapientia q̄si diceret. merito est diligenda scriptura sacra. quia clara est et non turbida: In ps̄. Calix meus inebrians q̄z p̄clarus est Iste em̄ calix est ita dulcis q q̄to magis magisqz hō gustat. tanto magz delectādo sitit Eccl. xxiiij. Qui edūt me adhuc esurient ⁊ qui bibunt me adhuc sitient Et ideo anime curiose circa iura mūdi ⁊ non curanti de dulci claritate scripture diuine dicit. Hiere. ij. Quid tibi vis in vijs egipti vt bibas aquam turbidā Egiptus tenebra interpretat ⁊ significat mundū Uie mūdi sunt solicitudines seculi vl̄ scole legū secularīū In istis vijs bibitur aqua turbida. q̄z scia turbatiua p quam mali ad turbandū bonos reddunt audaces ¶ Sed oppositum de lege dei dicit psal. Pax multa diligentib⁹ legē tuam ¶ Clara est inquit et que nunq̄z marcescet sapiētia ¶ Ideo solebant antiquitus sapientes coronari lauro In signum q sicut laurus seruat viriditatem perpetuam Ita sapientia nunq̄z arescit Et ideo probat Aresto. p. posterioz. q omnis scientia est de perpetuis Et quāuis sit ita nobilis est tamē inuentu facilis. vnd̄ subdit. Facile videtur ab his qui diligunt eam Sap. vij. Optauit datus est mihi sensus ⁊ inuocaui et venit ad me. s. sapia Ecce q̄z faciliter. Ja. p. Si q̄s vr̄m indiget sapia Postulet a deo qui dat omnibus affluēter

Lectio

et non imꝓperat ꝛ dabit ei. vnde pietas: boni mozes ꝛ oratio ꝺuota sunt vie ad istã sapientiam adquirendam. Unde Augꝰ. li. ꝑ. de moribus manicheoꝝ: In sacris diuinitus inspiratis neqz omẽs a quib⁹ queritur docere possunt neqz omnes qui querunt discere digni sunt Sed ad hoc qꝫ veritatis scientia doceatur ꝛ videat ꝛ diligentia et pietas adhibenda est: altero fiet vt scientes inueniamur altero vt mereamur. hec ibi Non tñ videt nisi ab his qui diligunt eã Amanti em̃ omia sunt facilia ratio ẽ quia mens sine delectatione est ceca Sap. ij. Excecauit em̃ eos malicia sua. Et Sopho: ꝑ: Ambulant vt ceci qꝛ dño peccauerũt. Et inuenit ab his qui querunt eam. nõ ab ociosis qui eã nõ requirũt. Querẽda ẽ em̃ certo loco certo tpe et certo mõ si ꝺbeat inueniri Certo loco qꝛ in penitẽtia Job. xxviij. Nõ inuenit in terra suauiter viuentiũ. sed i terra aspere viuentiũ Et ideo inuenta ẽ in daniel. ꝛ socijs eius qui contemnẽtes cibos regios leguminib⁹ vescebant. Et ideo de eis dicit. Dañ. ꝑ. Pueris autẽ hic deus dedit scientiam ꝛ disciplinã in omni libro ꝛ sapiẽtia ¶ Certo tpe qꝛ cõtinue Luce. xi. Petite ꝛ accipietis queritez inuenietis. pulsate et aperiet vobis ¶ Certo mõ. qꝛ humiliter puer. xi. vbi est humilitas ibi ꝛ sapia Sap. ꝑ. In simplicitate cordis querite illũ bene ſmone. xxiij. Si nolumus querere frustra deũ. queram⁹ eum scz veraciter. frequẽter et perseuerãter. vt nec queramus ꝑ illo aliud. nec cum illo aliud nec ab illo ad aliud cõuertamur Facilius est em̃ celum et terrã trãsire qꝫ vt sic querens non inueniat. sic petens nõ accipiat. ꝛ sic pulsanti non aperiet.

☞ b Sed in hoc est mirabile qꝫ deus queri non põt nisi prius inueniat. qꝛ null⁹ eum querit nisi aliquo modo inuenerit. vñ Bern. de diligendo deo Nemo te domine querere valet nisi qui prius inuenerit Uis ergo inueniri vt queraris. vis queri vt inuenias Hec Bern⁹ in psal. Letet coꝛ querẽtium dñm. querite faciem ei⁹ semp Qñ ex ponẽs beat⁹ Aug⁹ dicit sic Si semp querit Qñ inuenit. Forte qñ facie ad faciem eum videremus sicuti est. Adhuc querẽd⁹ erit et sine fine querẽdus quia sine fine amãd⁹ Causa est diuine bonitatis immẽsitas que videri potest. cõprehendi non potest ꝛ ideo semper potest haberi ꝛ tamen semp queri. Unde Aug⁹. sup Johem dicit Queram⁹ inuenien dũ. queramus inuentũ. ꝛ inuenie dus quer. occultus est. vt inuentus queratur. immensus est Et licet inueniri possit non tamen ꝑfecte in hac vita. Cũ em̃ sit vita. non ꝑfecte põt reperiri in regiõe vmbre mortis Unꝰ Aug⁹. ꝺ tra querentes beatitꝺinẽ in hac vita. dicit sic. iij. ꝺfess. c. xj. Redite ꝓuaricatoꝛes ad coꝛ ꝛ inhererete illi qui fecit vos State cum eo ꝛ stabiles requiescite cum eo ꝛ quieti eritis Qui itis in aspera quo itis. Bonũ qꝺ amatis ab illo est Sed qꝫtum ad illũ bonum non est ꝛ suaue ꝛ amarum erit iuste. qꝛ iniuste amat ꝺeserto illo quidquid abs. illo est · Quo vultis adhuc ambulare. vias difficiles ꝛ laboriosas imo non est requies · vbi queritis cum queritis quod queritis. sed ibi non est vbi queritis: beatam vitã queritis in regione mortis. nõ est illuc Quomõ nec vita btã vbi nec vita.

Lectio. lxxxij

Preoccupat qui se cõcupiscit vt illis se ꝓꝺor oñ ꝺat qui ꝺe luce vigilat. uerit ad illã non laborabit. assidentẽ em̃ ilã foribꝫ suis inueniet ¶ Post qꝫ spũscuis facilitatez adquirẽdi sapiam ꝺeclarauit ex ꝺuobus. tum qꝛ habet si ꝺiligat. tum qꝛ apparet si appetat Hic oñdit illꝺ ideꝫ tercio vicz qꝛ occurrit si querat ¶ Et circa hoc ꝺocit duo. ꝑmo qꝫ preuenit se amantes Sꝺo qꝫ associat vigilantes. Quantũ ad primũ dicit sic Preoccupat aũt qui se ocupiscunt id est deꝰ ipe qui est sapientia increata preoccupat per gratiaz ꝓuenientem eos qui effectualiter diligũt illũ Et inueniri põt ꝛ preueniri non potest. Sed contra videtur qꝫ nos deum preoccupare et preuenire debemus. Quia in Psalmo Preoccupemus faciem eius in confessione Respondeo qꝺ ibi loquitur psalmus de iudice futuro et venturo ad iudicium cuius faciem preoccupare debemus per confessionẽ laudis sue et fraudis nostre. Hic autem loquit spũs tus sanctus de actu meritorio. In quo ſpe

uos preuenit gratia preueniente sine qua nullum opus meritorii exercere valemus Preoccupat ergo q̄ se cōcupiscūt vt illis se prior ondat Bern̄. O dulcis iesu primus es in accessu ꝛ vltimus in recessu: p. Joh̄. iiij. In hoc est caritas dei nō q̄ nos dilexerimus deū sed quoniā ipe prior dilexit nos Et sic puenit se amātes ¶ Secūdo associat vigilantes Et quantū ad hoc subdit qui d̄ re est sensus habere ligatos. ita vigilare est Illi ergo qui intellectu ꝛ affectu bene vtūtur scd̄m principia iuris naturalis. vel fm principia fidei tales dicunt vigilātes Sed de luce vigilant qui mane statim a iuuentute in bonis opibus se exercent. Eccl. xxxix. Justus cor suum tradit ad vigilandū diluculo ad dominū qui fecit illum. Et talis q̄ sic vigilauerit ad sapientiam id est deū qui est sapiētia increata non laborabit frustra. vel diu. vel n̄ laborabit. id est modicū laborabit in cōparatione illius boni quod adq̄rit. Eccl. li. Modicum laborauī et inueni mihi multā requiem Et quare non inuanū laborabit. Certe. quia statim ipsum deum inueniet assidentem foribus suis ☞ a fores per quas anima habet accessum ad deum ꝛ ad sapientiam veritatis sunt principia prima tā practica q̄ speculativa Practica sicut hoc. facias alij q̄d tibi vis fieri ꝛ q̄d tibi non vis fieri. alteri ne feceris Speculativa sicut alterū contradictoriorum dicitur de quolibet et de nullo eorundem amboꝝ simul sicut patet. iiij. Metha. Per hec ergo principia tanquā per quasdaz portas siue quasdam fores anima humana habet ingressum ad deum cognoscendum ꝛ ad scientiam veritatis inueniendā Et ideo dicit Arestotiles. ij. Methaphisice. q̄ theologia id est consideratio de veritate partim est facilis ꝛ partim difficilis · Quia quantum ad prima principia circa que non̄ contingit errare est facilis. Circa conclusiones vero ab eis deductas circa quas vario modo contingit errare est valde difficilis. quia prima principia sunt sicut fores domus de quib⁹ prouerbialiter dicitur In foribus quis delinquet quia introitus in domum de facili cognoscitur ꝛ nihil quod ibi ponitur latet Sed interioza domus latere possunt etiam presentem scrutatorē. Prouerbioꝝ viij. Sapientia in ipsis foris⁹ loquitur dicens. O viri ad vos clamito. et vox mea ad filios hominū Intelligite parvuli astutiam ꝛ insipientes animaduertite Sic ergo qui de lu. vi. ad sapientiam nō labozabit Assidentē enim illam foribus suis inueniet. hoc est sapientiā creatam vl̄ increatam inueniet assidentem foribus suis id ē manifeste patentem in intellectu principiorum. quia cognitio existendi deum omnib⁹ hominibus naturaliter est inserta Sicut dicit Damascen⁹ li. p. ca. iij. Et Boeti⁹ de cōsola. libro. iij. prosa. ij. Est autē mentibus hominū veri boniq̄ naturaliter inserta cupiditas ¶ Ad idem Tulius lib. p. Insitas vel potius innatas cognitiones habemus. Que em̄ gens aut genus hominū quod nō habeat sine doctrina anticipatōez quandā deoꝝ quā Epycurus vocat plempsim. id est anteceptam animo rei quandam informatōnem sine qua nec intelligit quicq̄ nec queri nec disputari potest Idez li. ij. Quid potest esse tam apertum tam perspicuum. cum celum suspicimus celestia que cōtemplati sumus q̄ esse aliqō numen prestātissime mentis. quo hec regantur. Sed ꝓtra istam videt esse illud quod scribit̄ puerbi. viij. Beatus homo qui audit me ꝛ qui vigilat ad fores meas quotidie Ergo sapientia non statim inuenit̄ assidens in foribus. Dicendum est q̄ inuenit̄ statim quantum ad intellectū principioꝝ ꝛ quantū ad noticiam dei generalē. Sed non inuenit̄ statim perfecte quia qui aliquid nouit plus nosse cupit Fores vero sapiētie. in puerbijs dicūtur doctores p quos habem⁹ ingressuz ad sapiam. Et ad illas fores oportet vigilare quotidie Eccl. vi· Si videris sensatū euigila ad illum ꝛ gradus hostioꝝ ill⁹ exterat pes tuus ☞ B ¶ Et notandum circa materiā lectōnis hui⁹ q̄ triplex causa exprimitur in scriptura quare vigilare ꝛ vigilanter nos habere debemus in omnibus vicz hostilitas crudelis rebellationis. vtilitas fidelis amministrationis. et debilitas terrestris inhabitatiōis Quantum ad primū homies existentes in bello mortali non possunt somno vacare Nos aūt sumus in

Lectio

cōtinuis bellis In psal. Conculcauerūt me inimici mei tota die ⁊c̄. Ergo necesse habemus vigilare Grues. sicut dicunt naturales inter se vigilias diuidūt Et illa que vigilare debet lapidē tenet in pedib⁹. vt si illa dormierit lapis cadens alias excitet ⁊ seipsam Si ergo auis insensata que vigilare tenetur. sic sibi preuidet cōtra somnū Multo magis contra somnū peccati cautelā continuā adhibere debemus .p. Petri .v. Fratres sobrij estote ⁊ vigilate ⁊c̄. Et bene adiungēs premittit sobrietatē vigilie. Nam ebrietatez sequit necessario multus somn⁹ Est aūt d̄ dyabolo isto aduersario sic̄ quodam duce cartagineñ. Refert sextus Julⁱ⁹ Frōtin⁹ stratagz. li.ij.c.v. qd̄ ē d̄ insidijs. Dux iste bellum habuit contra quosdam d̄ affrica q̄ cartagineñ rebellabāt. fuerūt isti d̄ affrica auidi nimis ad bibendum vinū qd̄ intelligens dux vsus est contra eos tali cautela Accepit multa dolea vini ⁊ miscuit cū vino succum cuiusdam herbe que vocatur mādragoza. que quidem herba est mirabiliter somnifera. sicut docet Aresto .pmo de somno et vigilia. Facit em̄ homines ita profunde dormire q̄ fiunt insensibiles .et ideo solet dare hominib⁹ qui sunt ꝓpter aliquā infirmitatem curandā secandi vt possint sine dolore secari. Dolea ergo vini sic infecti dimisit iste dux in tētorijs suis et fugit. ad cautelam tentoria derelinquēs. affrici gaudentes tentoria inuadunt. et inuenientes victualia cum vino in abundantia comederūt et biberunt de isto vino infectoz statim omnes sic oppressi sunt somno q̄ nullo modo se iuuare potuerunt hoc explorans dux iste predictus d̄ nocte redijt super eos miseros sicut voluit trucidauit Ista cautela mozaliter loquendo vtit dyabolus cōtra homies Vinum qd̄ letificat. designat leticiam ⁊ lasciuiam secularē Istam leticiam siue iocunditatem mūdi dyabolus sic cōmiscuit sucu mādragoze id est delectatione luxurie q̄ omnes de eo bibentes fiunt quasi insensibiles Mandragora em̄ est herba hn̄s masculum et femellā et omnia lineamenta cozporis humani. in se prefert ⁊ ad generationis fecunditatem confert Gen̄. xxx. dicit rachel sozori sue lye de iacob viro suo Dormiat tecum hac nocte p̄ mādragoza filij tui. Et ideo mandragora voluptatem carnis sig̃

Quia ergo tota mūdana iocunditas inter homies his diebus ꝓcurante dyabolo qui nos semp cautelose querit debellare d̄ suco voluptatis est infecta Ideo homines vitiosi dormiunt in peccatis ⁊ ad correptionem prelatorū. predicationes doctorū reperiuntur insensibiles .vt dicat quilibet illozū illud Prouerbio. xxiij Verberauerūt me et non dolui. traxerunt me ⁊ non sensime et non dolui. quādo euigilabo et rursum vina reperiam Non sic vos carissimi. sed sicut dicit .ij. Corin. vi. In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut d̄i ministros Et infra In vigilijs in ieunijs in castitate. in sciētia: Nota trta scientiam precedētia. vigilias ieunia ⁊ castitatem ¶ Secūda causa quare nos in hac vita vigilare debemus est vtilitas fidelis āministrationis. Tunus enim sicut seruivigilantes de nocte et expectantes adueētū domini de nuptijs redeūtis. nupcialiter in celo ineffabilis gaudij de sacrosctā vnione deitatis infinite ad naturā humanam. De his nuptijs domin⁹ noster venturus ē in die iudicij descensurus ad mundum formatum iudicandū finaliter Et ideo Matthei xxiij. Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester vēturus sit et Luc̄. xij. Sint lumbi vestri precincti ⁊ lucerne ardentes. Et vos similes hominib⁹ expectantib⁹ dominū suum quando reuertatur a nuptijs. vt cum venerit et pulsauerit cōfestim aperiant ei Beati serui illi quos cum venerit dominus inuenerit vigilātes Et licet omnes vigilare debeamus .maxime tamen prelati quoz cure subditorum anie sunt cōmisse In cuius signum cum christus discipulos suos dormientes inuenisset specialius cet teris increpauit Petrum dicens. Simon dormis non potuisti vna hora vigilare mecum. Tercia causa quare in presenti moraliter vigilare debemus est debilitas terrestris habitationis. homo qui iaceret in domo ruinosa ex omni parte debili ⁊ simul cū hoc sciret q̄ aliquis exterius suffoderet continue muros ad eum occidendum .non dormiret se somno si esset prudens sed solerti vigilie Domus anime est cozpus luteum vel terreū Job. iij. Habitāt dom⁹ luteas ⁊ terrenū habēt fundamentū. ⁊ ꝓsumunt velut

atinea. Fossor est mors qui indefesse nititr pfodere domū nr̄az vt furetur aīaz cū pec cato Et ideo bñ dicit Math. xxiiij. Si sci gilaret vtiqz t non sineret pfodi domū suā ret paterfamilias qua hora fur veniret vi Sed timendū est q̄ est de nobis sicut ō pue ris recenter natis Dicit em Aresto. p. d sō hor vigilia ca. v. q̄ pueri quādo pariuntur dormiūt. t habent oculos clausos ppter cō suetudinem dormiendi in matrice Sic est de multis tā diu inolenit in eis cōsuetudo indulgendi negligētie pigricie t accidie q̄ vigilare nō possunt Vz cauendū est a tri bus malis passionibꝫ que accidunt in som nis sicut docet Arest. libro pallegato Epy leñ. Ephialtes t letargia Epylentia est ce rebri passio faciens hominē cadere subitoz inopinato Ephyaltes est passio in somno fa ciens homini apparere q̄ aliquis eū oppri mit t nititur suffocare vnde illis qui hñt hanc passionem videtur cōmuniter q̄ vetu la incumbat super eos t nititr suffocare Le targia est infirmitas compellēs hoiem dor mire t dormiendo mori. Mozaliter iste tres passiones tria vicia generalia signifi cant quibus inuoluitur totus mund⁹ Su perbi nanqz t ambicioſi qui ad gradus et honores nituntur ascēdere Epylentici sūt quia superbia casum habet. Et Claudianus in maiori yma tollūtur in altuz vt casu gra uiore ruant Lubrici siue luxurioſi patiūtur ephyalten. quia vetula illa est caro que coz rupta per peccatū eis supeminet et dñatur et deprimit eos ne resurgant. Auari vero sunt letargici id est obliuioſi qui quāto pla a deo percipiūt. tanto magis obliuiscuntur tam sui q̄ dei. Un̄ glosa sup illō ps. Deꝰ. deus meus ad te de luce vigilo Sitiuit in te aīa mea q̄ multipliciter tibi caro mea. te. Ad deum vigilat qui vere dei memor est Ad deum dormit qui deum obliuiscit v. Non dormianus sicut ceteri. sed vigile mus et sobrij simus te.

Lectio. lxxxiij.

Cogitare ergo de illa sensus est consummatꝰ t q̄ vigilauerit ppter illam cito secu rus erit. quoniā dignos seipa circuit q̄rens et in vijs suis oñdet se illis hilariter t ī om ni puidētia occurret illis ☞ A Due sunt cōclusiones quas spūssctūs intēdit pn cipaliter in hac parte capituli vsqz ad finē de sapientia declarare Una est q̄ in eꝰ ad quisitione est facilitas Alia est q̄ in eꝰ pos sessione est felicitas. et de istis duobus agit alternatim. nunc declarando facilitatē sa pientiam adquirendi. nūc cōmendando fe licitatem sapientiam possidendi Consequi tur autem possessionē sapiētie duplex felici tas videlicet tempalis t eterna. et de vtra qz fit hic descriptio. t nunc de vna nunc de alia vicissim Diuiditur ergo textus ple ctus in duas partes, Nam primo oñdit se licitatē que est in sapientie possessione Se cundo felicitatem que est in eius adquisitō ne Secunda ps ibi Nm̄ dignos. Quantū ad primā ptem dicit q̄ duplicem pfectōez confert homini sapientia que cōsistit in ve ro cultu dei Nam excludit ab homine quā tum ad ratōnalem. erroreꝫ falsitatis. Quā tum ad irascibilem timorem aduersitatis quantū ad primū dicit sic Cogitare de illa id est de sapientia increata que est cultꝰ ve ri dei est sensus consummatus. id est sensꝰ veraciter informatus sine deceptione Sē sus enim multipliciter decipiuntur. Ali quādo ppter indispositionem organi Si cut lingua febricitantis iudicat dulce ama rū Aliquādo ppter indispositōem medij. Sicut oculus iudicat baculū esse fractum cuius vna medietas est in aere t alia ī aqua Aliqñ ppter elongatōnem obiecti. Sicut oculus iudicat solem esse pedalis quantita tis. t sic de alijs. Propter qđ sincera veri tas non est a sensibus expetenda sm Augu stinū secūdo soliloquiorū. Et ideo iudici um sensus dicitur imperfectum t inconsū matum. nisi per rationis sententiā regule tur In solis ergo sapientibus qui sensuali tati dominantur per rationem est sensus consummatus. Unde Augustinus pri mo libro de libero arbitrio. capi. xviij. Sa piens est qui regno mentis omni libidi nis subiugatione semota pacatus est¶ Et Eccī. xxi. Consummatio timoris dei sapi entia et sensus Et per oppositum stultoꝝ sensus sp̄ ēincōsūmatus. qz in sensualitate

Lectio

stant. ꝛ ſm ratōnem nō viuūt. Et ideo vo/cant ſupi⁹. c. iij. Rami incōſummati. Frā/genk inquit rami incōſummati. Sic ergo ſapientia excludit ab hoīe q̄tum ad ratōna/lem ordinem falſitatis ¶ Scdo excludit timorem penalitatis. Et q̄tū ad hoc dicit Qui vigilauerit ꝓpter illā cito ſecur⁹ erit Cito q̄ p⁹ mortē que veniet valde cito ha/bebit ſecuritatē que ē pars potiſſima beati/tudinis Ūñ dic̄ Aug⁹ xiij. de trinitate lo/quēs de futura beatitudie. Dīme quod ibi erit bonū erit ꝛ ipſe ſummus de⁹ ſummum bonū erit atq; ad fruendū eū amātibus pre/ſto erit ꝛ quod ē omnino beatiſſimū. ita ſem/per fore certū erit: Quilibet ergo bon⁹ cito ſecurus erit Apoca. xxij. Ecce venio cito ꝛ merces mea mecū eſt reddere vnicuiq; ſm opera ſua Et apo. ꝑmo: Signauit de⁹ que oportet fieri cito. Et ideo ſignanꝫ dic̄ Qui vigilauerit ꝓpter illā cito ſecur⁹ erit ad di/ffer ētiā hoīm laſciuor̄ qui vigilias multas faciūt nō ꝓpter cultum dei. ſed ꝓpter cul/tum carnis. quor̄ quidā vigilant ad gulā quidā ad prēdā. quidā ad luxuriā. Quidā vigilant ꝓpter gulā ꝛ ad ſuas voluptates explendas de quib⁹ dicit Sap. xiij. Inſa/nie plenas vigilias habentes ¶ Alij vigi/lāt ad prēdā ſic fures latrones ꝛ predones Job. xxxiij. Vigilātes ad prēdā ꝓparāt panem liberis agrū nō ſuū ꝛ vineā ei⁹ quā vi oppreſſerūt vindemiant ¶ Tercij vigi/lant ad luxuriā Job. xxiij. Oculus adul/teri obſeruat caliginē ¶ Sequit ſcda ps le ctōis In qua oñditur facilitas ſapientiam ad quirendi ex trib⁹ Ille em̄ qui nos querit ꝛ qui ſe nobis oñdit. ꝛ qui in omni tpe no/bis occurrit faciliter inuenīt a nobis. Sed ſapiētia increata que deus eſt ſic ſe habet ad nos q̄ ipſa circuit querēs dignos ſe ꝛ i vi⁹ ſuis. i. in preceptis oñdit ſe eis hilariter et in omni puidentia occurrit illis. Dic̄ ergo ſic. Facile inuenīt quoniā dignos ſeipa cir/cuit querēs. id ē ad modū circueuntis ꝛ q̄/rentis ſe habet q̄ ex omni tpe dat nobis de/us occaſionē eum cognoſcendi ꝛ amādi. vñ Aug⁹. iiij. cōfeſſionū. ca. viij. Celū et terra ꝛ omnia que in eis ſunt. Ecce vndiq; mihi dicunt vt te amem. nec ceſſant dicere omni/bus vt ſint ī excuſabiles ☞ B Circuiuit xp̄c q̄rēs nos in terra ī aere i inferno. Aug⁹ xi. cōfeſſionū. c. ij. Queſiſti nō querentes te queſiſti aūt vt queram⁹ te. Queſiuit nos in terra docēdo. In cruce moriendo. Ac ꝓ/inſignia paſſionis ſue glorioſa miſericor/diter ad regna celeſtia nos incitando. Ini/fernū deſcendendo. Et in vi⁹ ſuis oſtendē/ſe illis hilariter. Vie xp̄i ſunt p̄cepta chriſti Semite ſūt ꝛ ſilia. In p̄s Vias tuas onē demōſtra mihi ꝛ ſemitas tuas edoce me. Et hoc hilariter puer. xvi. In hilaritate vul⁹ regis vita Et clemētia eius quaſi imber ſe/rotinus. Et in omni puidentia occurrit vi/lis: Docet em̄. Tulius. ij. rethorice q̄ pru/dentie tres ſunt ꝑtes. memoria puidentia ꝛ intellectiua. Memoria eſt ꝑ quā animus repetit illa que fuerūt. Intellectiua eſt per quā ea ſpicit que ſunt. Prouidētia ꝑ quā futuri aliquid videt ante eq̄ fit. vñ puiden/tia ꝓprio noīe ſumpta eſt p̄ns notio futurā tractans euentū: In omni ergo ſpe puidē/tie de⁹ occurrit diligentib⁹ docēs quid eis expedit recordari quid meditari quid pre/ſtolari. Vult ergo dicere ſpiritusſanctus q⁹ deus ſe diligentib⁹ in omni puidētia occur/rit id ē gr̄am tribuit nō ſolum bene ordinā/di p̄ntia. ſed etiā puidendi de futuris ☞ b ¶ Ubi notandū q⁹ ad perfectū regimē hu/mane vite quadruplex puidentia eſt neceſ/saria. vicz legaliū ſtatutor̄. tempaliū rer/ſauror̄. ꝑſonaliū meritor̄ et regularium re/ſponſor̄ ¶ Primā puidentiā tenent facere reges principes ꝛ plati iuſticiarij cōſiliarij et regū miniſtri. vt vicz leges inſtituant iu/ſte que cōueniētes ꝛ cōes tā diuinis q̄ hu/manis ꝑceptis oſtendant. Nec aūt puidentia de theſauro ſacre ſcripture ꝓcedere debz. Ex/em̄ que obuiat ſacre ſcripture decretis ec/cleſie ꝛ bonis moribus nulli⁹ debet eſſe mo/menti Sicut dicit in cano. diſ. x. Non lic Ubi etiā felix papa ad quendam Impera/rem ſic ſcribit Certum eſt hoc reb⁹ veſtris eſſe ſalutare vt cum de cauſis dei agitur in/ipſius cōſtitutū. regiam voluntatem facer/dotibus xp̄i ſtudeatis ſubdere non ꝓferre et ſacroſancta p eor̄ preſules potius diſce/re q̄ docere Eccleſie formā ſequi. non huic humanitus ſequenda. iura p̄figere. neq; ei/us ſanctiōib⁹ velle dñari Cui deus Clemē/tie tue pie deuotionis colla voluit ſubmit/tere Ne dum menſura celeſtis diſpenſatio

bis excedit.eatur in cõtumeliã disponẽtis
A thesauro ergo sacre scripture sumi debz
prudentia legaliũ statutoz sine quibus im
possibile est pacem inter homies obseruare
ij. Mach.iiij: Videbat em Onias sine re
gali prudentia esse impossibile pacẽ rebus
dari. ¶ Secdam prudentiã que est tpaliuz
thesauroz tenent facere prelati ecclesiasti/
ci p pauperibus sustentãdis Jpi em sũt spi/
ritualiter senescalci xpi qui de ipius primo
familiam suã prudere tenent Un bern
de colloquio simonis t iesu li.iiij. c.v. Res
pauper non pauperibus dari par sacrilegi
crimen dinoscit Sane patrimonia sũt pau
perz facultates ecclesiazz t sacrilega eis cru
delitate subripit quid quid sibi ministri et
dispensatozes non vtiqz vel possessozes vl
tra victũ susciptũt t vestitum Et c.iiij. die
rio viuat Viuat inquã de altario.nõ super/
biat:nõ luxuriet non ditet.non in clericatu
diues ex paupe fiat.non ex ignobili glorio/
sus non sibi d bonis ecclesie ampla palacia
fabricet:nec loculos inde cõgreget nec i va
nitate:nec in superfluitate dispgat.non extol
lat de facultatibz ecclesie cõsanguineos su/
os aut nepotes:nefilias dixeri nuptui tra/
dat Conceditur tibi vt si bene deseruis de
altario viuas Dec bern. Est ergo prelat9
Senescalcus pauperũ figuratus p angelũ
qui Thobiã iuniozem duxit in regionẽme
dozz t instruxit quomõ vxorem sibi debuit
copulare t sanũ reduxit Cui thobias regra
tiando dixit Si meipm tibi tradam seruũ
non ero cõdignus prudentie tue vt dz tho/
bie.ix Sic certe regratiabit subditus sana
tus p prudentiã boni prelati ductus p viam
penitẽtie.et reductus ad ciuitatẽ letície Et
ideo signãter dicit prelatis. p. Pe.v. Pasci/
te qui in vobis est gregẽ dei prudentes non
coacte.sed spontanee Non solũ aũt prelati
sed omnes habẽtes substantiã huius mundi
ad aliqualem hmõi prudentiam obligãtur
p pauperib sustentandis. Tercia prudẽtia
est psonaliũ meritoz.ad istam faciendã om
nes obligamur quilibet p seipo in nũdinis
huius vite Ad Ro.xij. Nolite esse prudẽ/
tes apud vosmetipos nulli malum p malo
reddentes.sed prudentes bona. non tantũ
coram deo sed coram omnib hominib. pru/
dentes inquit bona vicz maxia que sunt vir
tutes t bona opera. Jsta em bona hñt in se
pciositatẽ durabilitatẽ t vtilitatẽ Est enim
vna elemosina vel vnũ ieiuniũ deuotũ ma/
gis pciosum coram deo qz totum aurũ mũ/
di vel etiã omẽs lapides pciosi Est etiã me/
ritum bonũ durabile.qz ppetuũ si nõ inter
rumpat p peccatũ Fatuus valde foret exi/
stens in nundinis vbi multa videret vena
lia preciosa. si tantũ sibi prudieret de tali/
bus de quibus se sciret spoliandũ i recessu
suo de nũdinis.vellet.nollet. Uita pns nũ/
dine sunt in quib negociari debemus Lu.
xix Negociamini dum venio Fatui g sunt
qui totã suam prudentiã faciũt de terzenis
diuitijs de quib in morte sunt necessario
spoliandi.p. Thimo.vi. Nihil intulimus
in hunc mundũ haud dubiũ.qz nec auferre
quid possumus Et in psona taliũ dz Sap.
ix. Cogitatões mortaliũ timide t incerte
prudentie nostre Aduertant etiã qui mũ/
danas diuitias p longũ tempus cum labo
ribus periculis t tedijs p suis filijs t here
dibus t nihil adhuc p seipis ppetuũ pcu/
rauerũt quanta fatuitate laborant. t acci/
piant exemplũ d Jacob.Gen.xxx Qui post
quã.xiiij. annis seruierat Laban.dicit ad
socerũ suum Justum est vt prudeam aliqñ
etiam domui mee t ex tunc lucrõ pprio va
cauit p se t familia sua ¶ Quarta est prudẽ
tia regulariũ responsoz t ad hanc omẽs te/
nemur quilibet p seipo computũ redditur9
et clericus responsurus t reus coram iudi/
ce cõparaturus diligẽter sibi pruderet d re
sponsuris Jn istis casib erimus omnes in
die iudicij Et ideo de nobis optat de9 illd
Deu.xxxij. Ultima saperent t intelligerent
ac nouissima prudierent. Prouidere est p/
cul videre.sicut dicit Boeti9.v. d cõso. No
uissima nostra sunt mors t iudicium pena
et premiũ Jsta nouissima dum pcul sũt.p/
uidere t pordinare debemus t tunc nunqz
peccabimus Ecci.vij. Jn omib operibus
tuis memorare nouissima tua et i eternum
non peccabis

Lectio.lxxxiiij.

IVdicium enĩ
illius verissima est disciplinecõ

Lectio

cupiscētia Cura ergo disciplīe dilectio est et dilectio est custodia legum illius. Custodītio aūt legum cōsumatio est incorruptōnis Incorruptio aūt faciet pximū esse deo: Concupia itaqz sapientie deducet ad regnum ppetuū ¶ Postqz declaratū est q hō p sapientiā pduci pōt ad felicitatē Restat declarare que sint media ꝯferentia istam protestatem☞ A Et hoc facit in ista lectione. vñ intentio sua in pīti lectiōe est ostēdere qūo naturaliter homo ordinat ad beatitudinē supnaturalem que cōsistit in vita eterna cōtemplando sapiam increatā Huius aūt beatitudinis adipiscende radix et initiū est homini inditū ab ipo deo. media vero sunt ptim a deo, partim a nobis. finis vero vltimus a deo supnaturaliter nobis datur Radix et fundamentū beatitudinis ꝯsequende q in diuina ꝯsistit noticia est naturale desideriū qđ homo habz ad sciendū Dequo dicit Aresto. p. Metha. q omnes homies natural scire desiderāt Et illđ idē naturale desideriū est initiū sapie: sicut hic dicit spūssanctus Initiū inquit illius. i. sapiētie pfissima ē disciplie cōcupia Cōcupia em que ē a natura ē ꝑa nō ficta. pseueras ñ momentanea. realis non depicta. Iste igit naturalis appetitus deū cognoscēdi et amādi. q: deus est primū vez et summū bonum est primus gradus ascendendi ad felicitatēque est sapia de futuro beatificans per sapientiā fidei in pīti ¶ Et notandū q istā verissimā concupiam disciplīe derelinquūt quodāmodo sophiste verbosi. legiste nūmosi. et ideote ociosi. Primi addiscunt ppter apparentiā Est em sophistica sapia apparens et nō exīs. et sophista copiosus ab apparenti sapia et non exīti. p. Elen. De quibus: ij. Thi: iij. Ducunt varijs desideriis semp discentes et nunqz ad sciam veritatis puenientes. Scdi addiscunt ppter pecuniam De quibꝰ dicit Ouidius. iij. de vetula. Oēs declinant ad eam que dona ministrat. vtqz sciant pauci discūt. plēs vt abūdēt. ditariqz volunt potius qz philosophari Et ideo sm eum philosophia exiliū patit et philo pecunia regnat. Et cōtra istos dic spūssanctus. Sap. vij. Diuitias nihil esse dixi in cōparatiōe illi⁹. nec cōparaui illi lapidem precioſum qm omne aurū in cōparatione illius arena exigua et tanqz lutū estimabit argentum in cōspectu illius Tercij sunt vagi et ociosi et incōstantes negligēces ingenīū naturale colere p doctrinas et catholicas disciplinas Contra quōlibet tales dicit et scribit apls p. Thimo. iij. Noli negligere gram que est in te Et infra Attende tibi et doctrine et sta in illis☞ a ¶ Ulsa ḡ radice sapiētie que est naturalis ꝯcupia discipline. ꝯnter ponit media q sūt tria Cura dilectio et custodia. et est talis ordo q desideriū naturale sciendi causat curam. id est diligentiā vel solicitudinē addiscendi Cura causat dilectōem dei. q: nō est possibile q homo sit solicit⁹ ad cognoscendū deū quin si pficiat in cognitōe pficiet in dilectione. Dilectio dei causat custodiā legis diuine Joh. xiij Si quis diligit me sermoēm meū seruabit Et. p. Joh. p. Qui dicit se nosse deū et mandata eius non custodit mendax est Custodia aūt mandatoz dat ꝯsummatōem imortalitatis. que imimortalitas est ppria et diuina. q: de⁹ solus est cui repugnat non esse Ergo a pmo ad vltimū arguēdo ꝯcupia sapie deducet ad regnū peruenīū. Et notandū q spūssanct⁹ vtutē vocat a Tullio gradatio. ij. rethoziceq; climax grece q: dic btūs Aug⁹. iij. de doctrina xpiana. c. vij · Omis eloquēcia rethoricā in scriptura sacra pōt inuenīri Est autem gradatio sm beatū Aug. vbi supra ca. vij. qñ verba vel sensus altez ex altero cōnectūr sicut patet in verbo quodā apli ad Ro. v. vbi dicit Tribulatio paciam opat. pacia aūt pbatōem. pbatio ꝯ spem. spes ꝯ confundit Et simile est qđ ad Ro. viij. dicit. Quos pdestinauit. hos vocauit et quos vocauit. hos et iustificauit. et quos iustificauit hos et glorificauit. Et est figura siue color pulcerrimū ornamentū ſnie Gradatō vero sm Tullīū diffinit sic Gradatio est qñ aliquid cedens ad cōsequens verbū desecdit aliquāqz ad supius ascensum est hoc modo. Dnē nam reliqua spes manet libertatis si tis qđ libet licet et qđ licet pīt. et qđ pīt audet. et qđ audent faciūt. et qđ faciūt nobis molestum non est. Sic em debet doctor ecclesiasticus dicere eloquenter vt doceat delectet et flectat sicut dicit Aug. iij. ō doctrina pī

ana.c.xij. Docere est necessitatis .delectare suauitatis. flectere est victorie ⁊ potestatis et istud vltimū est finalis intentio doctor sic Sī talia dicunt que credere vl' nosse suf ficiat nihil aliud est eis cōsentire nisi cōfite ri vera esse Cū vero illud docet qđ agendū est: ⁊ ideo docet vt agat. frustra psuadet ve rum esse qđ dicit: frustra placet mod⁹ iste quo dicit nisi dicat vt agat Oportet ḡ elo quentem esse ecclesiasticū qui suadet aliq̄d qđ agendum est non solū docere vt instru at. ⁊ delectare vt teneat .sed etiā flectere vt vincat Hec aug⁹ Ultens ergo gradatione tali genere dicēdi spūssanct⁹ dicit sic Cura ergo disciplīne dilectio est id est dilectōem operat Sicut em reflectio lumis ad specu lū concauū causat ignē naturaliter. Ita est mor alr q̄n ad aniam humilē ⁊ deuotam in cidunt radij luminosi sacre scripture a xp̄o qui est sol iusticie deriuati ⁊ reflectunt idez radij ad deum p timorem ⁊ reuerentiā sue incōprehensibilitatis. necessario causatur amor in memoria talis mentis Et tunc di lectio est custodia legum illi⁹ Cum aūt ni hil maius sit in ptāte q̄ diligere. ptz q̄ faci le est legem custodire ad Ro.xiij: Plenitu do legis est dilectio Custoditio aūt legum cōsummatio est incorruptionis id ē p̄ducit ad incorruptōem hoc est ad imortalitatem Incorruptio aūt facit primū esse deo id ē imortalitas facit nos sīles deo Quia sicut dicit porphiri⁹ Mortale sepat nos a dīs Concupia itaq̄ sapie deducit nos ad reg num ppetuū Qualiter aūt timor causet in nobis sapiam tam in p̄nti q̄ in futuro pul cre declarat Inconsiderate in fine quē fe cit đ pastoribus ita dicēs Sicut cera mollis fortiter applicata sigillo recipit imitatoriā similitudinē ⁊ oīm formaz ⁊ figuraz sigil li insculptaz pulcritudinū. Sic aīa p amo ris copulā fortiter ad deū applicata. nō eq̄li sed cū summa imitatione recipit similitu dinē ipsius pulcritudinis in cōformitatē. Et cum apud summā pulcritudinē nulla desit pulcritudo. ipa enim dicit. Pulcritu do agri mecum est in anima per amoris copulam a summa pulcritudine impressa nō erit alicui⁹ pulcritudinis absentia .sz re fulgebit in illa pulcritudo que est super il la imitatione Omīs vero pulcritudo infe rior parum sibi ffulgebit respectu illi⁹ pul critudinis superioris. cum omīs inferior pul critudo refulgebit in illa. multo ampliori q̄ in inferioribus decoris venustate Et cum idem sit summe pulcritudinis formaz summa sapia cum aīa fuerit perfecta conformi tas summe pulcritudinis ⁊ p hoc sūme sapi entie erit. et p cōsequens ania illustrata sa pīe pulcritudine. vnde et amor qui facit aniam deiformē facit ipam summe sapīe ptcipatione sapientē B Est ḡ ple na dilectio toti⁹ veritatis mgra imo amor est ipsi⁹ veritatis noticia. Unde p os ipsi⁹ dicit Jo. xiij/ Paraclit⁹ aūt spūssctūs quē mittet pater in nomie meo ille docebit vos omīa. Nec te moueat aliq̄n q̄ multi in via dñi ambulant nec tñ est in eis plena noticia veritatis. q̄ sicut dicit mgr docere discipu lum aliquā artem totam puta rethoricam vel geometriā .cum tñ adhuc versat discipulus circa artis p̄ncipiū vl' mediū nondū sciens artis terminū Sic spūssctūs dicitur nos docere vnam magnā artē. oēm vicz ve ritatē. cum tñ adhuc versemur circa artis p̄mordia. augmētata vero in nobis dilecti one. augebit ⁊ hui⁹ magne artis noticia. Cū ꝑo implebit in nobis amor vt diligam⁹ de um ex toto corde ⁊ ex tota aīa ⁊ ex tota men te vt vicz omīs ptcula cordis cōuersa sit in ipm totaliter qđ finita hac pegrinatōe erit in patria. tunc erit visibilis ⁊ huius magne artis cōsummata noticia Efficit ḡ amor cō summatā decoris spēm et sapie plenitudi nē fm modū cōsummationis qui pōt esse in suprema facie creature ratōnalis Hec Li coniēsis Jsta vero sapia est quasi sapida sci entia. Ubi cōparat vino in sacra scriptura. Can. v. Comedi fauū cum melle meo. bibi vinū cum lacte meo Dicit aūt Albert⁹. iiij Methero. tractatu. p̄. c. x. q̄ vinū longe du ctum efficit ex motu magis sapidum. q̄ p pter percussionē ⁊ motū ptium cōualescit in eo calor naturalis et magis subtilius diri get humidum Et eadem est causa quare pē dulū vinū percussum ⁊ motum reuertit ali quantulū ad statum suū Vocat aūt pendu lū qđ incipit declinare ad corruptōnem vt estimo Moraliter vinū longe ductū est do ctrina sacre scripture que de celo ad hoies

p̄ pphetas. patriarchas. angelos ꝛ ip̄m dei filiū est deducta ab initio vsq; modo exagitat ꝛ excutit p̄ expositoꝝ ingenia Et iō istud vinū est melius multo q̄; vinū cuiuscunq; scientie secularis que non defert nisi de terra ad terram Vinū em̄ qđ crescit in montibus est ꝺlicatius ꝛ subtilius q̄; illud qđ crescit in vallib; Mons altissim⁹ celū ē ꝛ terra vallis lacrimaꝝ Et ideo vinū scie secularis rude ē grossū ꝛ insipidū Aliꝺ ꝟo sbtile et sapidum Canti. viij. Dabo tibi poculuz ex vino condito ꝛ mustū maloꝝ granatoꝝ

Lectio. lxxxv.

Ergo delectamini in sedib; ꝛ sceptris o reges populi. diligite sapiam vt in ꝑpetuū regnetis Diligite lumen sapientie omēs qui pestis populis. ¶ Quānis sapientia sit singulis necessaria. maxime tamen regib⁹ ꝛ p̄ncipib⁹. iudicibus ꝛ prelatis. Et ideo isti speciali⁹ sunt monendi q; studium suū apponāt circa sapiam adquirendā Quia ergo in ꝓte p̄cedenti determinatum est q; nō solū in eius possessione est felicitas imo q; in eius adquisitōe est facilitas Ideo hic cōcludit spūssctūs q; in eius duratione est ꝑpetuitas ꝛ per cōsequēs q; ipa sit naturaliter appetenda Unde in lra ista duo facit Primo inuitat reges ad sapientie dilectōem spēal'r Scōo quoscunq; alios prefectos vl' platos generaliter Scōa ps ibi Diligite lumen ¶ Circa primū dicit sic O reges populi si delectamini in sedib; ꝛ sceptris Si p quia sic est de facto q; delectamī in honoꝝib⁹ huiꝰ vite quos recipitis a ppl'o ꝑpter hoc q; ppl'm iudicatis ꝛ regitis ꝛ constat vobis q; sedes vestre vel sceptra nō p̄nt hic p̄manere ꝑpetue Ergo diligite sapiam id est vez cultum dei vt in ꝑpetuū regnetꝫ et vestrā delectatōem p̄sentē ad futuram cōtinuetis Apoc. v. Fecisti nos deo nr̄o regnū et sacerdotes ꝛ regnabim⁹ sup terram Et apoc. xx. Erunt sacerdotes dei ꝛ xp̄i ei⁹ ꝛ regnabunt cum eo mille annis Glo. id ē in eternū. Ponit em̄ millenarius qui ē limes numeroꝝ p̄ eternitate Hec ergo monitō dirigit regib; spēal'r Scōo monet omēs alios p̄fectos generaliter ita dicens Diligite lumen sapie omēs qui p̄estis ppl'is. Preceꝺentib; ꝛ ducentib; alios in nocte tenebrosa necessariū est lumen q; alias cadent vel saltem erabunt a via tam ducentes q; ducti Math. xv Cecus aūt si ceco ducatū p̄stet ambo in foueā cadūt Sunt aūt prelati ductoꝝ subditoꝝ p̄cedentes eos i via morū ꝛ ideo indigent lumen sapie ꝛ cognitionis sacre scripture Bonus auriga sic ordinat de equis trahentib; bigam vel curruꝫ si habeat equū excecatū nunq; facit eum p̄cedere q; sic bigam subuerteret ꝛ socios sequentes ꝓ funderet. sed facit eū post alios suppoꝛtare bigam ꝛ sequi alios qui p̄nt vꝺere. Isto modo vult xp̄c fieri qui est curꝺ israel ꝛ auriga ei⁹. iiij. Regū. xij. Nō placet sibi q; carentes lumine sapie p̄ficiant. ꝛ ꝓpter hoc nant ad trahendā bigam eccie Sed tantū clare videntes In quib; est noticia fidei et sane doctrine. Et potest dici p̄laris ecclesie Lustud verbum Diligite lumen sapie ꝛc Lumen sapientie dñt esse doctoꝛes ꝛ scolares scripture sacre Quib; dicit Math. v. vos estis lux mundi q. ꝺ. Tales p̄feratis in promotionib; Tales diligatis honoꝛando beneficia cōferēdo ꝛ in ꝑplexitatib; cōsulendo. Sic tñ pauci faciūt plures em̄ cōsulūt laycos vel legistas q; theologos vl' canonistas Et ideo timendum est q; eis accidat sicut accidit Sauli qui tpe necessitatis ꝓfiliꝛe cūt a phitonissa ꝛ ab ea responsum moꝛtis sue accepit sicut ptz p̄. Reg. xxviij. ¶ Notandū est q; ꝑiculosum est delectari sedib; ꝛ sceptris Sceptꝝ fm Papiā ē virga regalis Sedes dicunt throni vel sola, in quib; reges sedere solent Dicit rn̄ magister in hist oriꝰ. q; in scōo atrio rempli Salomonis sub porticib⁹ erāt tria genera sedilū vicz Cathedre Exedre ꝛ sinedre Jn cathedris sedebant doctoꝛes in gignasio Jn sinedris sedebant auditoꝛes in cōsistoꝛio ꝛ dicebant sinedre q; nasi cōsessio vel cōsessus Jn exedris sedebāt assessoꝛes in iudicio cū iudice qñ aliquid secreti tractabat Et docebant exedre quasi assessus. De sedū aūt diuersitate distinguunt grāmatici sic. ꝛ fit ꝓsus Eberardi tales. scz rex solium. doctoꝛ cathedram iudex q; tribunal. Possidet ac. sedem presul. p̄cocꝫ curulem

In istis ergo sedibus piculosum est delectari Tum qz in eis est difficile vitare iniqtatem z impossibile seruare stabilitatē Pzimo em patet q prelati z iudices quales cum qz cū magna ꝛrute z sūma difficultate pñt vitare iniquitatē in iudicādo Tum ppter benivolos supplicatozes. Tum ppter iniustos cōminatozes qui oēs per varia media habitas vbi sedes est sathane pōt dici de p uerso iudice Et ideo sicut recitat Helinan dus libro xv. Cābises rex adeo seuer⁹ fuit iudicē fallere moliunt Apoca ij. Scio vbi q quendam iniustū iudicem excoziari fecit et in eadem sede filiū iudicis posuit loco pris dicens sibi q iniquū semp caueret iudiciuz ne simili iudicio plecteretur de qua narzatione fozmant tales versiculi Sede sedēs ista iudex inflexibilis sta A manibz rseces munus ab aure preces Sit tibi lucerna sedes pelliscz paterna Qua resides natus p parte spōte dat⁹ Iste Cābises fuit filius Liri regis persaz qui licētiauit iudeos captiuos tempe Esdre reedificata hierusalē Et iste cambises vocat Nabuchodonosoz i historia Judith. Et artaxerses vel Assuer⁹ apud hester. quē Seneca appellat feliciter furiosum Tale fuit austeritatis q a natiuitate sua fingit furiosus fuisse sicut dicit Lucanus Sedo impossibile est seruare stabilitatē Exemplū de Siro Eccī. x. Sedes duces pzo eis.

Lectio lxxxvi

Quid est autē sapia z quēadmodū facta sit referam z nō absondā a vobis sacramēta dei sed ab initio natiuitatis inueriboz ponā in lucē sciam illius z nō pzeiter habebo qm talis homo nō erit pticeps sapie Quoniā superius determinatū ē q sapiēcia prebet delectatōez perpetuā z oīs homo natural⁹ delectatōez appetit Sicut dicit. vij. Ethi Quia tam bestie qz homies imo omia quodāmodo delectatōem prosequunt posset merito q̄libet querere Quid sit sapia z vñ duxit oziginē. Et iō intētio lectionis hodierne est qz̄tum sufficit obuiare et istam dubitatōem excludere Unō dicit Quid est aūt sapia zc. Et exponit ista littera dupl⁹ ☞ A Primo modo allegorice de xpo qui est sapia increata. Alio mō l̄raliter de sapia creata Quantū ad primū modū exponendi posset aliquis dicere Tu sapie cōmendatoz z xpi predicatoz delectaris in cultu sapie z eius dilectione Nos ne scimus quid est sapia increata quā tu dicis xpm Rñdet autoz Referam quid ē sapia z quemadmodū facta sit id est quēadmoduz genita sit eternal⁹ a pre Jn ps. Ante luciferū genui te. z tpaliter a matre. Et qz̄uis neutra eius generatio valeat enarzari pfecte. pōt tn vtraqz eius natiuitas qz̄tum p fide sufficit exemplatiter explanari Et non abscondā a vobis sacramēta dei vicz natiuitatem passionē. resurzectōem z ascensionē. Sed ab initio natiuitatis xpi inuestigabo. Quia infra ca. vij. narzat xpi incarnatōem Alio modo exponit l̄ra ista de sapia creata que est verus dei cultus. Et quēadmoduz facta sit id ē qualiter opa sapie fiunt ab hominibz sapia dñante Et non abscondam a vobis sacramēta dei id ē sacra misteria quibus deus colit⁹ a deuotis in orationibz. ieiuuijs z deuotionibz sed ab initio natiuitatis homis scz qua hora nascit⁹ in mundum Jnuestigabo quia natiuitatē humanam describit. ca. vij. Sum quidē z ego mortalis homo zc. Et ponam in lucē sciam eius id ē euidenter faciā sapiam cognosci z non pteribo veritatē quin vicz integre z aperte eaz manifestē. Neqz cū inuidia tabescente id ē tabescere faciente iter habebo Tabescere ei idem est q putrescere vel languescere quoniā talis homo vicz inuidus non erit particeps sapie Jnimici em nunqz pticipant nec cōmunicant merces suas. sed sapia et inuidia inimicant⁹ Nam sapia illuminat z inuidia excecat. vñ homo inuidus nō pōt ee pticeps sapie Nō preteribo veritatē. ☞ a ¶ Hic ēnotandū q est veritas sermōis. veritas operationis z veritas intētionis Veritas sermonis req̄rit q ita sit sicut dz z q dicens hoc credat esse in re sicut dicit Nam licet ita sit in re sicut homo dicit si tamen credit aliter ee dicit cōtra cōsciam z ē defectus veritatis moralis que req̄rit⁹ in sermo

Lectio

ne De ista veritate loquit Apls ad Ephe. iiij. Deponētes mendaciū. loquimi veritatē vnus quisq; cū primo suo quoniā sum⁹ inuicem mēbra ¶ Scōa veritas est opationis z consistit in conformitate operis z sermonis vel orationis in bono Et hui⁹ oppositū est fraus dolus z simulatio p quā aliq̄s dicit pulcra verba homi z simulat se amicū et tñ occulte cū odit z ponit ei insidias Cōtra quales scribit p. Joh. iij. Filioli non diligam⁹ verbo neq; lingua sed ope z veritate ¶ Tercia veritas est veritas intentionis et consistit i cōformitate intentiōis ad op⁹ vt vicz opus qō de suo genere est bonū nō fiat ex appetitu laudis humane nec ex qua cunq; vana intentione sed vt honor dī principaliter intendat Joh. iiij. Veri adorato/res adorabunt pr̄em in spū z veritate id est in sancta intentione cōiuncta cuz exteriori operatione ☞ B ¶ Scōo notandū q; aliter distingui solet triplex veritas vicz doctrine iusticie z vite Veritas vite est observantia legis diuine. Veritas doctrine predicatio eiusdem: Veritas iusticie sñia iudicis vel testimoniū testis p veritate Et ista triplex veritas p nullo scādalo est omittenda Vñ habēt tales versus ¶ Scādala p vita doctrina iusticiaq; Tu nō effugies sut in reliquis fugiēda Pro vita q; homo pro nullo scādalo vitando debet peccare mortaliter nec doctor vel p̄dicator debet falsuz docere p quocunq; scādalo vitando. tacere tñ pōt z debet si ita sit. q; auditores fiant ex sua doctrina deteriores Nec iterum iudex vel testis aliquo mō ferre debz vl dicere falsū i iudicio p aliq̄ scādalo vitādo. pōt tñ iudex in casu sñiam differre z testis ad temp⁹ tacere Et sic pñt intelligi versus qui vident duobz predictis p̄trarij. Est vez vite doctr ne iudicij q; Primū semp habe duo propter scādala fugue. hoc ē veritatē doctrine in casu pter scandalū subticere z iudiciuz licet differre. Nullo modo tñ falsum vl docere vel iudicare licet p scādalo quocunq; vitando ¶ Tercio notandū q; veritas ē adquirenda cum studio. defendēda cū odio z pponēda cū socio Primo veritas est inquirēda cum studio. Eccī. ij. Pius est z misericors deus z remittet in tempe tribulatiōis petā z protector est omnibus inquirentibz se in veritate ☞ b ¶ Scōo veritas est defendēda cum odio Quia fm Salustiū veritas parit odiū. obsequium parit amicos. Nihilomin⁹ tñ veritas semp pualet finaliter. ij. Esdre c. ij. Magna ē veritas z fortior est omib⁹. vñ patiēs aduersitatē p defensione veritatis licet possit ad tps opprimi finaliter tamē triumphat In cui⁹ figura legimus de iona q; multipliciter tribulatus fuit z mirabiliter liberat⁹ Dicebat aūt Jonas filius amathi. i. fili⁹ veritatis. Non q; pater suus esset amathi vel sic vocaret sz quia Helyas suscitauerat eum a mortuis et restituerat eum matri sue q; p filio suo resuscitato regratiādo dicit helie. Nūc isto cognoui q; vir dei es tu et verbū dñi in ore tuo vez est. iij: Regū. xvij. Et ex illa hora z deinceps vocatus ē Jonas fili⁹ amathi id est veritatis · Nō sic est q; de nullo hoie/gim⁹ qui tot euasit pricula sicut ionas Primo em̄ sicut mō dictū ē. ipe fuit filius vidue sareprene. De qua habem⁹. iij. Regū. xvij. ibi scribit q; egrotauit filius mulieris mris familias z erat lāguor fortissim⁹ ita vt nō remaneret in eo alit⁹. vnd in iuuentute sua mortu⁹ est z resuscitat⁹ ab helia. Iste adultus factus ppheta missus fuit ad p̄dicandum ninliuitis Et volens fugere in tharsis p mare Prima sorte cadēre sup eum cicer est de naui z p̄iectus in mare Scōo deuoratus a ceto Tercio p̄seruatus in vētre ceti tribz diebz z tribz noctibz. Quarto eiectus fuit de ore ceti in aridā Quinto admissus est feruore tanto solis q; periuit aie sue vt mori ret z ait Meli⁹ ē mihi mori q; viuere Sicut patz Jone. iiij. Ecce quātas aduersitates, tribulatōes z angustias sustinuit filius veritatis. In signū q; quicunq; veritatē p̄stanter tenet p̄secutiones. angustias z inimicicias patiet. sed finaliter liberabit Joh. viij. Si manseritis in sermōe meo veri discipuli mei eritis z cognoscetis veritatē et veritas liberabit vos. Sed est vulgare exemplū q; homies se habent ad veritatem audiendā sicut se hñt ad recipiendū aquas bñdictā quando sacerdos incipit aquas benedictā asp̄gere. ppl⁹ totus applaudet occurrit approximādo ad sacerdotē deponunt capucia z inclinat capita z manus eleuant vt aquā bñdictā recipiat Sed si sacer

dos sit liberalis ꝺ aqua fua ꝛ dat eis abun/
danter in facie. statim se auertunt ꝛ fugiũt
vel se ab aqua defendunt Isto mõ cõtingit
cõmuniter inter homies de veritate Mul
ti em tam nobiles q̃ simplices cum audiũt
de aliquo plato vel p̃dicatore q̃ dicit homi
bus veritatẽ libẽter mirabilitet applaudũt
et talẽ cõmendant ꝛ eum audire desiderant
Sed si ꝺtingit q̃ ad eos declinet ꝛ dat eis
abundãter de aqua sua bñdicta id est argu
it increpet ꝛ corripiat vicia in quib iacent
statim murmurãt .faciem auertũt ꝛ pecca/
ta sua defendũt ꝛ .ij. ad Thimo. iiij. A ve/
ritate quidẽ auditũ auertẽt ad fabulas au
ꝺ cum socio quia amico socrate ꝛ amica veri/
tate sanctũ est p̃honorare veritatẽ. Am/
nicus em existentib amicis. sctm̃ est p̃ho/
norare veritatẽ p̃. Ethi. Dicit em̃ Andro/
nicus perypotetic⁹ q̃ sanctitas est que facẽ
fideles ꝛ seruantes ea que sunt ad dei iusta
Hoc aũt est p̃honorare veritatẽ amicis de/
struere familiaritatẽ p̃ salute veritatis Est
ertã adeo necessariũ ad bonos mores q̃ im/
possibile est sine hoc virtutem ꝺ seruari nisi
hõ p̃ferat veritatẽ familiaribꝫ suis. posset
em hõ adducere falsa testimonia ꝛ falsa me
dia ad defensionẽ amicoꝝ suoꝝ cõtra veri/
tatem qꝺ ratio nõ p̃mittit Maxime autẽ ꝺ
p̃bis congruit qui sunt posse ssores sapien
tie que quidẽ sapia est cognitio veritatis Et
ideo spealr astrigunt ad defensionẽ verita/
tis Quod aũt magis debem⁹ amare veri/
tatẽ q̃ hoiem .pbatur p̃ hoc q̃ nõ amamus
hoiem nisi ꝓpter virtutẽ ꝛ veritatẽ. g̃ magꝭ
amanda est veritas vñ Plato reprobando
opinionẽ Socratis dilecti mgr̃i sui dicit q̃
oportet magis curare de veritate q̃ de ali/
quo alio Christus autẽ volẽs nos veritatẽ
amare ꝛ honorare dicit se esse ipam verita/
tẽ Joh. xiiij. Ego sum via veritas ꝛ vita. et
Joh. xviij. Dicit se ideo venisse in mundꝫ
vt testimoniũ veritatis ferret. Ego inquit
in hoc natus sum et ad hoc veni in mundũ
vt testimoniũ phiberẽ veritati ꝛc.

Lectio. lxxxvij.

QVltitudo sa
pientũ sanitas est orbis terra/
rũ Et rex sapiens populi sta/
bilimentũ est. Ergo accipite disciplinã per
sermones meos ꝛ p̃derit vobis. ¶ Postq̃
spũssanctus multipl'r inuitauit ad sapiẽtie
dilectoem Nic redit itex ad sapie cõmen/
datoem Et circa hoc duo facit Primo ponit
sapie cõmendatoez. scꝺo allicit ad eius in/
quisitoem Scꝺa ps ibi Ergo accipite

☞ A Quantũ ad primũ sciendũ q̃ li/
cet effectus seu fructus sapie in multis ap/
pareat cõmendabilis maxime tñ in regimi
ne vite hũane relucet Regit em̃ vita huma
na cõsilio ꝛ imperio que duo sine sapia ni/
hil valent Thobie. iiij. Consiliũ semp a sa/
piente p̃quire Et puer. viij. Per me reges
regnant ꝛ legũ conditores iusta discernũt
dicit sapia Istud ergo bonũ qꝺ est trãquil/
litas humane cõuersatõis erit maximũ bo/
nũ qꝺ homib p sapiam p̃uenit Et depen/
det a duob vicz a sono ꝺsilio ciuilis multi
tudinis ꝛ a iusto impio regalis celsitudi/
nis. Et quantũ ad primũ dicit sic Multi/
tudo sapientũ .sanitas est orbis terrarũ Et
est locutio methaphorica ꝛ figurativa Sa
nũ em̃ dicit de animali dieta ꝛ urina analoy/
ce sicut ptz. iiij. methaphi. c. p̃. Sed q̃ sanũ
dicat de republica vel de tota ciuilitate hũa
na hoc est methaphorice ꝛ figurative Et tñ
satis rationabiliter Cũ em̃ sanũ ꝛ egrũ sint
differẽtie corpis sicut dicit Halie. integni.
c. p̃. ꝛ respublica sit quasi qꝺam corpus.
sm̃ Plutharcũ qꝺ diuini muneris bñficio
aniat Et sm̃ apl'm p̃. Corin. xij. Omes su/
mus vnũ corpus in xpo .sed diuersa mem/
bra Rationabiliter ꝛ cõuenienter dici potest
q̃ sicut respublica est corpus ita nccio sanũ
vel egrum .Modo sic est q̃ sanitas corpo/
ris est cõuenies ꝓportio humoꝝ ꝛ infirmi/
tas .cõtrarietas vel superabundãtia alicui⁹
humoꝝ soluens armoniã debitã quã sani/
tas corpis exigit Et eodem mõ est in repu
blica qñ ita est q̃ omia officia ꝛ iura ꝛ digni
tates regunt ꝛ cõseruant in ꝓportõe rõnabi
li tunc est sanitas in republica tali Si vero
vna pars abundet ꝛ alia patiat penuriam.
surgit contrarietas humorum que est egri
tudo corporis christi mistici · Modo sicut
finis medici est sanitas corpis . ita finis
quem christus intendit est pax humani ge
neris Sicut cecinit angelus Luce. ij. Glo/
ria in excelsis ꝺo et in terra pax homib ꝛc.

Lectio

Iste finis p̄ saplam obtinet tantūmō Et iō dicit Multitudo sapientū sanitas ē orbis terrarū Et notate q̄ ad bonū regimē requiritur sapientia et etiā multitudo sapientū. Si desit sapientia erit sicut de roboam cōtigit.iij. Reg.xij. Respondit em̄ populo dura derelicto cōsilio seniorū quod ei dederāt et locut⁹ est ei fm̄ cōsilium iuuenum dicēs. Pater meus aggrauauit iugū vestrū Ego autē addā iugo vestro Pater me⁹ cecidit vos flagellis,ego autē cedam vos scorpionibus .Multitudo autē necessaria est.qz in nullo vno sapiente post christū posuit deus perfectōem sapiētie Et ideo nullus princeps.vnius cōsilio debet esse ꝯtentus Vñ p̄. Mach.viij.legim⁹ de romanis q̄ tpe iude machabei fecerant sibi curiā et quotidie cōsulebant.ccxx.cōsilium agentes semp̄ de multitudine vt que digna essent gererent, quia puerbio.viij. Ego sapientia habito in cōsiliis et eruditis interfum cogitationibus Et puerbio.xi. Ubi nō est gubernator corruet populus.salus autē vbi multa cōsilia. Patet ergo q̄ multitudo sapientū sanitas est orbis terrarum.dando sanū consilium. ¶ Secūdo sapientia regit rempublicā iusto imperio regalis celsitudinis Et quantū ad hoc subdit sic Et rex sapiens populi stabilimentū est Sicut dicet plutarchus. Et recitatur policratico lib.iiij. Princeps debet esse in populo sicut Citharedus Sicut em̄ citharedus fides et cordas aberrantes compescit et ad dulcem armoniam reducit ita princeps nūc rigore iusticie.nunc remissione clementie subditorum faciet armoniam Hoc autem certum est q̄ tutius est cordas remitti q̄z extendi. Remissa nanq̄ per artificiū corrigitur et debitam soni reddit gratiā.que vero semel rupta est nullo artificio reparatur Prouerbi.xx. Misericordia et veritas custodiunt regem et roborat clemētia thronus eius ☞ a Quid autē sit populus declarat Au.xix.de ciui.dei.c. xxiij. Populus est cetus iuris consensu et vtilitatis cōmunione sociatus. Vel aliter fm̄ eundem diffinit populus sic Populus est cetus multitudinis ratōnalis rex quas diligit cōmunione cōcordi sociatus Et respublica est res populi scdm̄ eundē Dic autē est notandū q̄ respublica ex tribus consistit ex superioribus.mediis et inferioribus Vñ Augustin⁹ recitās verba Scipionis dicit q̄ que est armonia in cantu ea est concordia in ciuitate Unde sicut ex distinctis sonis fidibus ac tibijs concors cōcentus efficitur.ita ex summis.infimis et mediis interiectis ordinibus cōcordia statuitur ciuitatis Rex ergo sapiens stabilimentū populi est Quia fm̄ sententiā Platonis. Regna beabunt si vel cōtingeret esse p̄hos reges, vel reges p̄hari Popul⁹ em̄ se habet ad modū aque que omni impulsu vētī agitat Apoc. xvij. Aque multe ppli multi. Ex rex sapiens est stabilimentū ppli ppt̄ bonas leges et iusta imperia et rigorem iusticie ☞ B Sed multo magis remissione clemētie. vñ Seneca de clementia li.p̄.c.ij. Nullū clementia ex omnibus magis q̄z regem decet. Et infra Pestifera vis est valere ad nocendū Et.c.iij. Principū crudelitas bellū est: clemētia ūn quācunq̄z domū venerit eam sternit et trāquillā p̄stabit Et infra.c.iij. Si licē et trāquillā p̄stabit Et infra.c.iij. Si dij placabiles et eque delicta peccantū non statim fulminibꝰ p̄sequent.qto equius est hominem hominibus ppositū mīti animo exercere imperiū .vnde Valerius de alexandro li.v.c.p̄. dicit alexander vt infinitā gloriā bellica fortitudine.ita pcipuū amorē clementie meruit Ponit aūt Seneca notabile exemplū cōtra reges excessiuo rigore vtentes qui sine misericordia morte plectūt omēs qui eos offendunt et estimāt se p̄ hoc habituros securitatē et augent ppriū periculū ac multiplicāt hostes suos quēadmodū pcise arbores plurimis ramis repullulant et multiplicatorū genera vt densiora resurgant pscindunt Ita regia dignitas auget inimicorū numerꝰ tollendo p̄tes Parētes em̄ liberos q̄z eorꝰ qui interfecti sunt et ppinquos et amici in locū singulorꝰ succedunt Et ideo occidendo vnū hostē efficit decem sibi fm̄ Sic necā reges debent esse sicut medici et nō minus turpia sunt principi mīra supplicia q̄z medico multa funera Et cōuenienter dicit metrice Sit piger ad penas princeps ad p̄mia velox Et doleat quotiens cogit esse ferox Unde Seneca li.p̄. de clementia ciuī optime dans exemplū p̄ncipi vt seralem ei uibus quales sibi deos velit ostēdat Sic et Eneā docuit Anchises p̄ suus sic recitat

Virgil⁹. li. vi. Et Aug⁹. illud idem alle
gat. ix. de ciuita. dei. ca. xi. Tu regere. impe
rio populos ratiõe memento. Hee tibi ar
tes erunt pacisq; imponere mores Parce
subiectis & debellare superbos. Hinc est
q dicit Aresto. viij. Ethicoz. q similis est
coparatio regis ad subditos & patris ad fi
los & pastoris ad oues. Rex ergo sapiens
populi stabilimentũ est. Patent ergo duo
de sapientia videlicet q sapientia rem pub
licã humanã: regit sano cõsilio & iusto im
perio. Quantũ ad primũ dicit q multitu
do sapientũ sanitas est orbis terraz. Quã
do sapientũ sanitas est orbis terraz. Quã
tum ad secundum dicit q rex sapiens po
sita. est. Et ex quo tot bona p sapientiã con
feruntur merito ad ipsius ad quisitionem
allicit & seqnter ita dicẽs. Ergo accipite di
saplinaz per sermones meos & proderit vob

Capitulum. vij.
Lectio. lxxxviij.

SVm quidem & ego mortalis hõ similis hominib
& ex genere terreni illius q̃ prior fact⁹ est.
¶ Postq̃z declaratũ est doctrinaliter q pos
sibile est hoiem sapientiã acquirere Restat
idem experimentaliter declarare in exemplo
Vñ salo. i hoc ca. inducit exemplũ in seipo
vt visso mõ q̃ ipe qui mortalis hõ extitit sa
pientiã attigit null⁹ desper. q̃n cõsil'r si velit
se disponere sapiam valeat imperrare. Et
diuidit istd capl'm pncipaliter i q̃nq; ptes
fin q̃nq; dispositões q̃s in se fuisse fatet q̃z
aliquepcedũt sapientiã acquirẽdã. aliqne
sequnt sapiẽtiã ad quisitã Primo g̃ ponit
humiliatiõz sapiẽtiã pcedẽtẽ. Secdo depca
tõz. sapientiã deposcentẽ. Tercõ appciatõz
sapiẽtiã. extollentem Quarto grãrũ actõz
sapientiã recognoscẽtẽ. Et q̃nto ponit quã
dã cõmendatiõz sapiẽtiã describẽtẽ. Secda
ps ibi Propter hc optaui Tercia ibi. Et p
posui illã. Quarta ibi Mihi aũt dedit dns
dicere ex sapientia. Quinta ibi. Est in illa
spũs sapientie sanctus. Primo g̃ dicit i se
fuisse q̃ndã humiliatiõz p cõsideratõz pro
prie infirmitatis. q quidẽ cõsideratõ maxi
me disponit hominem ad sapientiã. Consi
derans g̃ seipm recognoscit suam fragilita
tem ad suam humiliationem. q̃tũ ad tria
videlicet. Quãtum ad sue cõditionis cor
ruptibilitatem: sue cõceptiõis abominabi
litatẽ & sue educatiõis lacrimabilitatem:

☞ Et sm hoc lra diuiditur in tres
ptes. Secda ibi. Et i ventre. Tercia ibi Et
ego natus. Primo g̃ cõsiderans Salamõ
seipsum recognoscit humiliter sue cõditõ
nis corruptibilitatem dicẽs. Sum quidẽ
& ego mortalis homo & cẽ. In qua cõfessiõe
destruit tres proprietates superbie. videli
cet negligentiam fragilitatis. differentiaz
singularitat'z. & apparentiã generositatis.
Omnes em supbi negligunt cõsiderare q̃
les sunt & alijs dissiles singulariter esse vo
lunt. Et multi ignõ sint. generosos se fingũt
¶ Iste vero cõtra hec tria confitet infirmi
tatẽ cũ dicẽ. Sũ q̃dẽ & ego mortal' hõ & confitet
& formitatẽ cũ dicit Similis hoibꝰ diffite
tur generositatez cũ subiungit. Et ex gene
re terreni illi⁹ qui prior fact⁹ est. Dicit g̃
Sum q̃dẽ mortalis homo & hoc est pncipi
um sapientie, puidẽtia de morte. Ihero. ad
heliodoz. Fatendum est nobis omnem sa
pientum vitã. meditatõz esse mortis: pau
ci tñ sunt q̃ bñ freqnter attendunt. Dicit de
pauone q pennaz suaz cõsiderans pulcri
tudinẽ gl'iat & gaudet. sz tñ videns turpitu
dinẽ pedũ decidit & verecũdat. Sic q̃libet
prudens cũ gratias sibi datas attẽdit qui
b⁹ volat ad opa virtutũ & cõmẽdabilis ad
apparet in oze & ospectu hominũ. finẽ suũ
cogitet esse ventuz nõ solũ miserũ. sed pi
culosũ & dubiũ & sic supbiã poterit euitare
Vñ pma radix supbie ẽ ignorãtia necvnq̃
hõ descia gl'iabit nisi i eo aliq̃lis ignorãtia
dñet. vñ Bern. sup Can. f. xxxvij De ignoꝛ
rãtia tui venit i te supbia. Sic em supbiaz
parit tibi ignorãtia tui. cũ meliorẽ q̃ sis. & ꝺ
cepta & deceptrix tua cogitatõ te eẽ mentit
Hec q̃ppe ẽ supbia: Hec initiũ oĩs pcti cuz
maioz es i oclis tuis q̃ apud dñ: Et infra
Nõ ẽ piculũ q̃ntucũq; te humilias q̃ntucũ
q; te reputas minorem q̃ sis. Est aũt gnde
malum horrendũq; periculum si vel mo
dice te extollas: si vel vni. in cogitatõe tua
te preferas quem forte deus parẽ tibi iudi
cat aut etiã superiorem. Et ideo signanter
dicit Sum quidem & ego mortalis homo
In ps. Quis est homo qui viuit & nõ vide
bit mortẽ qui ꝺo hec de uote ꝺsiderat nihil
mũdani hõris ponderat vl' acceptat vnde

Bern. in q̃dã ſmone exponens illud Eccl. vij. Memorare nouiſſima tua ⁊ in eternũ nõ peccabis dicit ſic. Mortis horrorẽ. iudicij tremendi diſcrimẽ. ardentis gehenne metũ ab oculis cordis tui nullatenus elõgari patiaris. cogita peregrinatõis tue miſeriã. Recogita annos tuos in amaritudie aĩe tue ⁊ cogita vite tue hũane pricula. cogita fragilitatẽ ꝓpriã ⁊ in huiuſmodi cogitatiõe ſi pſeueraueris dico tibi pax ſenties q̃cquid foris videt moleſtũ dũ toto corde circa interiorẽ moleſtiã occuparis. hec Bern. Sic ei ꝓmo Salomon ꝓfitet infirmitatẽ cõtra ꝓmã ſuperbiã ꝓprietatẽ que eſt neſcientia vel ignorantia ſeu negligẽtia ſue ꝓprie fragilitatis cũ dicit Sum quidẽ ⁊ ego mortalis hõ. ☞ a Secũdo ꝓfitet cõformitatẽ cũ dicit. Similis hoibus ⁊c. Et eſt cõtra ſcãm ꝓprietatẽ ſuperbie que eſt dña ſingularitatis. Sunt g̃ multi ita ſuperbi q̃ in omnib⁹ volunt ſingulares videri. Et hec ẽ q̃rta ſpecies arrogantie ſm Bedã in omelĩs ſic dicentẽ. Quatuor ſunt ſpecies q̃b⁹ omnis tumor arrogantiũ demonſtrat. Cũ aũt bonũ a ſemetipſis habere ſe eſtimãt aut ſibi datũ deſup credunt ſed ꝓ ſuis acceptis ſe meritis putãt. aut certe cũ iactãt ſe habere q̃d non habent. aut deſpectis ceteris ſingulariter videri appetũt. Non erãt tales apoſtoli ſancti q̃ diuinos honores ſibi oblatos a ſimplicib⁹ renuerũt dicẽtes. Et nos mortales ſumus ſimiles vobis homines. Actuũ. xiiij. ¶ Tercio diffitet vanã generoſitatẽ ⁊ hoc cõtra elationẽ de parentib⁹ cuz dicit. ¶ Et ex genere terreni illi⁹ q̃ prior factus eſt ſcz Ade. Cũ em̃ dicit ex genere illius terreni oſtendit tam illũ q̃z nos de terra duxiſſe originem Eccl. iij. Quid ſuperbis terra ⁊ cinis. Narrat em̃ Marcial' conſul li. iij. Epygra. xxv. de quodã rege q̃ nunq̃z ſibi ꝓmiſit in vaſis alĩs miniſtrari ĩ menſa niſi de luto. Cũ ergo a quodã familiariter ĩterrogaret cur iſtud faceret. Reſpõdit q̃ q̃uis tunc eſſet rex Cecilie. fuit tñ filius cuiuſdã figuli ⁊ nunc haberet memoriã generis ſui ne ꝓpter ſtatũ regium ſuperbiret ordinauit ſibi in vaſis victilib⁹ ſine luteis vt ſeruiret. Scribit g̃ poeta ſic iſtã hyſtoriã. Fictilib⁹ cenaſſe ferunt anathoclea regem atq̃z abaruz ſameo ſepe oneraſſe luto. Querentib⁹ cauſam reſpõdit. Ref ego ſum Cecilie figulo ſum genitore ſat⁹ Abutus in ꝓpoſito ſtat ꝓ menſa ⁊ Samea lutũ vocat. lutum de ſamos inſula. In qua ꝓmo vaſa fictilia formabãt. Anathoſ fuit nomen regis ¶ Iſto modo Salomon in ꝓpoſito non de dauid patre ſuo tantũ tractat ſuam originez ſed de terra de qua format̃ ꝓmus homo. Eccl. xxxiij. Omnes homines de ſole ⁊ terra vnde creatus eſt Adã. ysa. lxiij. Domine pater noſter es tu. nos vero lutum Et Jhiere. xviij. Sicut lutũ in manu figuli. ſic vos in manu mea dom⁹ iſrael Aliter exponitur littera iſta de chriſto ſic. ¶ Sum quidez ⁊ ego mortalis homo. id eſt homo potens mori in natura humana licet immortalis in natura diuina ſimilis hominib⁹ in natura ⁊ paſſionib⁹ naturam cõſequẽtib⁹. Philip. ij. Exinaniuit ſemetipm formã ſerui accipiens in ſimilitudine hominũ factus et habitu inuent⁹ vt homo Et ex genere terreni illius qui prior factus eſt ſcilicet ipſius Ade ſcõm carnez. i. Cor. xv. Factus eſt primus Adã in animam viuentem nouiſſimus Adã in ſpiritu viuificantẽ ¶ Dubitatio litteralis Vtr in chriſto fuit neceſſitas moziendi. videtur q̃ ſic. Omne mortale de neceſſitate morietur. Sed chriſtus habuit corp⁹ mortale. ergo illud corpus fuit neceſſario moziturũ. maior ꝓbatur ꝓmo de celo ⁊ mundo. Ihus finem vbi ꝓbat Ariſtotiles q̃ impoſſibile eſt aliquod corruptibile eſſe eternũ. ergo omne corruptibile neceſſario corrumpet. ¶ Preterea ad Heb. ij. Debuit per omnia fratribus aſſimiliari vt miſericors fieret ⁊ fidelis pontifex ad deũ vt repropiciaret delicta populi. Sed in alĩs hominib⁹ eſt neceſſitas moriendi ergo in chriſto fuit. ¶ Preterea Ihus aſſumpſit ſm Damaſ. li. iij. Omnes naturales ⁊ idetractabiles paſſiões q̃ vniuerſaliter naturã humanã cõſequunt̃ Indetractabiles dicunt̃ q̃ defectũ gr̃e nõ important. Et neceſſitas moziendi nõ importat defectũ gr̃e ⁊c. ¶ Ad oppoſitũ. Si in xp̃o fuiſſz neceſſitas moziendi ꝑ ipoſſibile fuiſſet q̃n fuiſſz mortu⁹ ꝺ̃ns falſũ ꝺ̃na pz q̃z ꝺ̃ns cũq̃z demõſtrato hec ẽ vera Si neceſſe eſt ipm mozi ĩpoſſibile ẽ q̃ ntinq̃z moriat. Ad iſtã q̃ſtiõez rñdet mgr ſnjaz. li. iij. diſt. xv.

ꝛtenet sic videlicet ꝙ xp̄s volūtarie assum
sit nēcitatē moriēdi ꝛ patiēdi. sanctus aūt
Tho. iij. parte summe. q. xiij. ar. ij. Et in
scripto sup. iij. sen. dis. xvi. arti. ij. dicit ꝙ i
xpo fuit necessitas naturalis ad moriendū
ex principijs intrinsicis nature humane licz
p naturā diuinā possz se pserua sse a morte
vñ fm eū sicut simpliciter ꝺcedim⁹ ꝙ mor
tuus est. ita cōcedere possum⁹ simpliciter
ꝙ necessitatē habuit moriendi. Sed quia
videt signare ista duo necessitas mo
riendi ꝛ impossibilitas semper viuēdi Ideo
Ꝺ supposito melius videt dicendū ꝙ xp̄us
non accepit necessitatē moriendi qz absolute ꝺcedendū est ꝙ possibile fuisset eū nō
fuisse mortuū. Et ꝺ seqnter dicendum ꝙ in
nullo hoīe est necessitas moriendi qz absolute concedendū est ꝙ omnē hoiem pōt de⁹
ꝺseruare viuentem in ꝑpetuum. Intentio
aūt istoꝝ doctoꝝ ꝛ etiā alioꝝ ē ꝺicere ꝙ hō
habz necessitatē moriendi si aliunde nō pser
uet ꝛ sic xp̄s accepit naturā corruptibilem
ꝙ necessario mortua fuisset a morte. modo nō sequit in
seruata fuisset a morte. modo nō sequit in
isto est necessitas moriendi nisi aliūde pre
seruet. ergo est in isto necessitas moriendi
sic manifestū est. Unde doctoꝝ illi ꝺ cessa
serūt vnā cathegoricā ꝛ tm̄ intelligebant ꝙ
eā vnā ꝑpotericā xp̄us inqntū homo necessario fuisset mortuus si nō fuisset per deuz
a morte pseruat⁹ vñ hic nō ab intentōe. sed
a verbis coꝝ recedo. ¶ Ad pmū in oppositū qñ arguit ꝙ omne mortale de necessitate moriet. ꝛ oē qꝺ fuit mortale de necessitate moritur. fuit ꝺcendū est negando tales
Et istam sil'r Omne ꝺ positū ex ꝺ rijs de necessitate coꝝ rūpet ꝛ oēs ꝺ sil'es. Rō ē qz possibile est ꝙ deo volēte qꝺ est de se corruptū
ꝛ ꝺ positū ex ꝺ trarijs i ꝑpetuū ꝺ seruetur.
Arel. enī pmo de celo ꝛ mundo. oportet in
isto casu negare sicut in multis q fidē ꝺ tin
gūt. Manifestū ē em̄ ꝙ corpa humana ea
dē saltē fm numez aliq mō manebūt fm fi
gurā in ꝑpetuū post resurrectiōez. ¶ Ad se
cundū qñ apostolus dicit ꝙ debuit fratribus
assimilari p oīa exponendū est ly p oīa. vt
sit distributō accōmoda p oīb⁹ que eū decebāt ꝛ nr̄e saluti expediebāt alias fuisset in
go peccatū saltē originale ꝛ ignorātia ꝛ difficultas saltē ad faciēdū bonū. Sil'r qñ ꝺz
ꝙ in alijs hoīb⁹ est necessitas moriendi hec
est negāda vt dictū ē ¶ Ad terciū qñ arguit de damas. ꝙ necessitas moriēdi ē vna de
passionib⁹ naturalib⁹ ꝺ seqntibus naturā
ipoztantib⁹ ꝺfectū gre: Ergo xp̄us illā assumpsit. nego añcedens qz necessitas moriēdi nō cōperit alicui rei. ita ꝙ talē rem nō
possz ds in ꝑpetuū ꝺ seruare qꝺ videt sue
oipotētie derogare qz non apparet maioz
ratio q̄re ds nō posset ꝑpetuare vnā rē coz
ruptibilē plus q̄ aliā ergo vl' quālibet pōt
perpetuare vel nullam.

Lectio. lxxxix.

ET in ventre ma
tris figurat⁹ sū caro. decē mēsiū tpe
coagulat⁹ sū i sanguie ꝛ ex semie hois ꝛ de
lectamēto somnij ꝺ uenientis. Postq̄ spūssāct⁹ i
duxit salomonē recognoscētē semetipm q̄
tū ad sue ꝺ ditōis coꝝruptibilitatē. Dic in
ducit eūdē ꝑsequentē ꝺ fitēdo sue ꝺ ceptō
nis abominabilitatē ꝛ h̄ ad ꝑpriā humiliatiōz
☞ A Tangit aūt circa cōceptōz humanā ḡnqz circūstātias satis turpes vide
lz loci q̄litatē. forme debilitatē tpis q̄ntitatē materie fediatatē. ꝛ vite ifirmitatē Loci
q̄litatē tangit cū dicit. Et i ventre matris
nō in celo. nō i paradiso. non in igne nō in a
re: nō in auro. nō argento. sed in fetenti tu
gurio ꝛ i turpi tabernaculo. in obscuro ster
q̄linio. ꝺ cipit miser hō. Eccl. xi. Quō ig
noras q̄ sit via spūs. ꝛ q̄ rōne cōpinganꝝ os
sa i ventre ꝑgnantiū. sic nescis opa dei qui
est fabricator oīm. In isto loco turpi figu
rat⁹ sum non sol. nō luna. nō stelle. nō gem
ma. sed caro infirma Math̄. xxvi. Spūs
q̄dē pmpt⁹ est caro aūt infirma. Et Jo. vi.
Spūs est q̄ viuificat caro aūt nō ꝓdest q̄c
quā Ecce forme debilitas. tpis q̄ntitatem
tangit cū sb̄dit. decē mensiū tpe. Materie
fediatatē cū dicit. Coagulat⁹ sū in sanguie
ꝛ ex semie hois. Uite infirmitatē cū dicit:
Et delectamēto somnij ꝺ uenientis. Cū ve
ro vita i somnū ꝛ vigilia diuidat somn⁹ vi
det sil'or morti esse q̄ vite. Decem inquit
mensiū tpe ¶ Notandū est fm Aresto. ix.
de aīalibus. ca. i. ꝙ omnia aīalia h̄nt vnum
certum terminum pariendi. preter homi
nem · Sola autem mulier habet diuersos
terminos pariendi. Nam quedam pariūt

mense septimo. ꝛ quedã vt coiter mense. ix ꝛ quedã intrant in decimũ. quedã aũt mense octauo. Qui cũqz aũt nascunt ante septimũ mẽsem cõmuniter moziunt. sicut dicit Gulhel'. de moztibꝫ exponẽs Macrobiuz de somno Scipiõis Cõmuniter vero loqndo septimo vel nono mense fit ptus sic ibi docet Macrobi⁹. dicit tñ Raban⁹ ḣi glo. q qui nascunt in .x. mẽse magis vitales sũt ꝛ pfectiozes ꝛ sanatiui esse dicunt. Unde videt q .x. menses hic dñt accipi p sinodochen. vt sint nouem cõpleti ꝛ aliquid de decimo. Sic em̃ vident nasci q optio tpe nascunt Sic em̃ xp̃s natus est post nouẽ menses. ꝛ. vi. dies. Unde a die cõceptõis christi: qui credit fuisse octauo kl'. Marcij. i q etiã die moztu⁹ fuit vsqz ad. viij Januarij i q die natus ẽ fluxerũt. cclxvij. dies sic docet Aug⁹. lxxxiij. q̃onũ. q. lvi. vbi exponẽs illud Joh. ij. xlvi. annis edificatuz est templuz hoc ꝛ tu in tribꝫ diebꝫ excitabis illud vult illud q, licet formatõ cozpozis christi fuerit pfecta in primo instanti sue cõceptionis q̃tum ad omia lineamenta membrozꝫ tñ q̃ntum ad debitã cozpis q̃ntitatem perficiebat successiue sicut cozpa augmẽrant pueroz a tpe figuratõis vsqz ad maturitatẽ partus. Perficiunt aũt humana cozpa cõmuniter cõcepta fm modũ istũ. primis sex diebꝫ cõceptõ cozpis humani hz sil'itudinẽ quasi lactis: nouẽ vero diebꝫ seq̃ntibꝫ conuertit q̃si in sanguinẽ. xij. inde diebꝫ solidatur in carnẽ. Hz. xvij. diebꝫ reliqs formatur vsqz ad pfectã lineatõnẽ cozpis humani. De ista sñia beati Augu. facti sunt. ℣. Sex i lacte dies tres sunt in sanguine trini Bisseni carnẽ tricẽi mẽbra figurãt. Collectis g. vi. ix. xij. ꝛ. xviij. ivnũ numeꝝ surgũt. xlv. cui vno addito fiunt. xlvi. Si g̃ accipiam⁹ senariũ qui fuit primus numer⁹. tẽpus videlicet quo semen erat tanq̃ lac. et xlvi. qui est vltim⁹ numer⁹ ꝛ ducam⁹ vnũ ad alterũ z fiunt dies. cclxxvi. diuidẽdo g̃ tot dies i menses ꝛ dando cuilibꝫ mẽsi. xxx dies sunt nouẽ mẽses ꝛ sex dies Jgit tot annis dꝛ templũ edificatũ. quot dies fuerunt in pfectõe corpis xp̃i. qz ab octauo. kl'. Aprilis qñ xp̃us fuit ꝯcept⁹ vsqz ad octauã kl'. Januarij sunt dies. cclxxvi. qui surgũt ex senario ducto in. q̃dragita sex Jstam moralitatẽ Aug. que videt obscura intelligo sic¶ Accipio primo instans cõceptionis q̃ sex ꝛ illuz numeꝝ duco in quadraginta sex ꝛ sic surgũt. cclxxvi. qui sunt dies in quibꝫ xp̃us fuit in ventre matrꝫ sue. Luce. i. Benedictus fructꝰ ventris tui. Unde duo vident sequi. Unuz q nunq̃ fuit aliquis infans paruus puer sicut fuit xp̃us qz embrio in matrice prius viuit vita animalis q̃ hois. fm Arest. ix. de aialibꝫ. Secũdo q nunq̃ fuit aliquis tam diu in vtero matris sicut xp̃us fuit nisi esset monstruose natus vt vi olenter impeditus ergo tẽplum dñici corpozis in. xlvi. diebꝫ attingit q̃titatẽ talẽ i qua in alijs embrionibꝫ fit figuratõ ꝛ tot diebꝫ constructũ dicit quot annis fuit templũ materiale ꝯstructũ Multo melius poset dici q in tot senarijs dicꝫ formatus est corpꝰ xp̃i quot annis edificatũ est templũ qz i. cclxxcvi. diebꝫ sunt quadragies sex sicut patet p diuisionẽ¶ Sed cõtra arguit qz Regꝫ. iij. c. vi. dicit q Salomon edificauit domũ dñi septẽ annis Ad illud est duplex responsio. Una q dictum inde ozum non intelligitur d templo salomonis qđ destructũ fuerat p nabugodonosoꝛ sed de templo reedificato p zozobabel post ꝛ ditũ de captiuitate babilõis cui⁹ edificatõ inpugnatibꝫ inimicis in tantũ dilata fuit ꝛ impedita q vsqz ad. xlvi. annos nõ potuit cõsummari. Aliter respõdetur fm Dyonez q intelligitur de templo salomonis ꝛ q computando a tempoze quo vauid incepit preparare materialia templi posq̃ sup hoc cõsulerat nathan ꝓpheram sicut habetur. ij. Regꝫ. vij. vsqz ad consumationem templi perfectã per Salomonem fuerunt anni. xlvi.¶ Et iterum ad uerti circa tempus a conceptõe humana vsqz ad partum q qz decem mẽses sufficiunt. Ideo Romulus qui Romaz condidit ꝛ kalendarium primo formauit. Constituit annum suum tantũ de nouem mensibus co q in tanto tempore potest mulier concipere et parere hinc etiam in lege fuit cautum apud romanos q mulier moztuo marito per decẽ mẽses maneret vidua ꝛ deflereti in vestibꝫ vid uitatꝫ moztẽ viri. vt si forte de viro defuncto ꝯcepisset pareret sibi filiũ ꝛ sciret ꝑ proles eẽt Et fuit lex ista mltũ rõnabilis q

turialis. Ista tradit Ouidius de fastis li/
bro.i.ita dicēs. Ipa dirigeret dū cōditor
vrbis in anno. Costituit mēses quinq; bis
esse sno. Sed licet arma magiq; sidera ro
mule nozas. Curaq; finiti mos vicere ma
ioz erat. Est tn ꝛ rō cesaꝛ; que nouerit illū
Errozēq; suū quo tueaꝛ habet. Qui satis
est vtero matris dū pzodeat infans. Hoc
anno statuit tpis eē satis p totidē menses
afunere coniugis vxoz. Sustinet ꝛ vidua
triſtia signa domo. b Macrobi⁹ tn
super somniū scipionis ponit duos termi/
nos natiuitatiq; hūane vicz septimū mensez
ꝛ nonū Humano inqt partui frequentio/
rē vsum nouē mensium certo numeroꝝ mo
dulamie natura cōstituit. Sed rō subasti
a numeri multiplicatōe pcedēs etiā septē
menses cōpulit vsurpare. Intendit assig/
nare rōnem ptus in septio mense p naturā
numeri senarij quē vocat asticū. q; de sena
rio in passu illo tractat p totū. Unde sen/
sus est. Rō subastici numeri.i. senarij quez
afciui.i. aduocaui ad me vt de illo tractarē
multiplicatōe pcedens: vt septē mēses cō/
pulit vsurpare. Dicit autez ista necessitas
vsurpata q; naturaliora ꝛ magis cōueniēs
ē natiuitas in ix. mense. Et huic cōcoꝛdat
scriptura.ij. Macha.vij. Fili mi miserere
mei q; tein vtero nouē mēses poztaui ꝛ lac
dedi triennio ꝛ alui dicit mr septēfratꝝ ad
ad iuniozē ceteꝝ fratrib⁹ iterfectis. Dicit
ē Macrobi⁹ q; oium numeroꝝ duo sunt p
mi cubi q; primi numeri paris scz binarij
cubus est octo. ꝛ pmi numeri imparis scz
ternarij cubus est. xxvij. Impar vero cub⁹
est mas. Par vero femina. Jūgunt ē mas
ꝛ femina.i. xxvij. ꝛ. viij. pcreāt. xxxv. tanq;
fetū in vtero mris. Multiplica ē fetū per
sex ꝛ exibunt. cc. Qui numer⁹ dieꝝ septem
mēses ꝛplet dādo cuilibet mēsi. xxx. dies.
Et rō dicit Macrobi⁹ q; rō sub multiplica
tōe senarij pcepēs pmā cōplet maturitatē
pt⁹ hūani. Et ꝛ sequēter docet regulā per
quā scribi pōt an ples cito vel tarde nasci
debeat. Et ē ista q; accipiend⁹ ē dies pmus
quo fetus incipit se mouere. ꝛ pputanduz
est temp⁹ a cōceptiōe vsq; tūc. ꝛ duplum il
lius addendū est ad illud. et tunc nascet.
Unde dies ā motū pcedūt triplicati attin/
gunt ad diem natiuitatiq;. vñ incipit se mo
uere septio die nascet in septio mēse. q; tri
plicatio septē diez septē mēses cōplet. Si
nona die incipit se mouere. in nono mense
nascet. q; ter. xx. dies efficiunt nouē mēses
Dicit ē salomon. x. mensiū tpe coagulatus
sum in sanguie ex semie hois Job. x. Nōne
sic lac mulsisti me ꝛ sic caseū me coagulasti
Tāgit ē exp̄sse materie feditatē. Et sic dic
Raban⁹ in glo. demōstrat h; vtriusq; sexus
dram. vt em aiūt phisici. Semen viri cādi
dū c̄. Semē ẏo ml'ris sanguinolentū quo
rū ꝫ mixtiōe certis spacijs corpus formaᷓ.
donec aiatū veniat ad ptū Aresto. tn. xvij.
de aialib⁹ dicit q; ml'r naturaliter h; rōnez
principij passiui in generatōe prolis. ꝛ tm
ad ministrat materiā de q̄ ẏtute formatiua
existēte i semie formaᷓ ples. ita q; semen vi
ri nullo modo est materia corpis prolis.
Hz materia quā dat mater ad quaz se ha
bet semē viri sicut artifex ad lignū. ꝛ sicut
manus figuli ad ollaz. ꝛ sicut coagulum se
habet ad lac. Et h̄ videᷓ esse q; h; dicit Sa
lomon Coagulatus sum in sanguine id est
in materia data a matre ex semie hominis
q̄tū ad ꝓncipiū actiuū qđ est virt⁹ forma/
tiua cōtenta in spiritu spumoso spermatis
humani. ¶ Et delectamento somni ꝫ uenie
tis. Querit em Aresto. xix. de aialib⁹. c.i.
Utr̄ vigilia cōsequatur natū in prima cre
atione an somnus. Et rn̄det q; somnus. q;
mutatio q̄ habz fieri de nō ē ad esse debet
fieri p mediū. Somnus aūt videᷓ esse me
dium inter viuere ꝛ non viuere. q; vita p/
prie est in vigilia. Illa tn̄ quies que est in
prima creatōe in embriōe nō est ꝓprie som
nus. q; embrio primo viuit vita arboris ꝛ
postea vita aialis. ꝛ tunc somnus ē in fetu
proprie. Unde ml'ti pueri q̄n pariunt dor
miūt ꝓpter ꝫ suetudinē dormiēdi i matri/
ce. De ista vilitate loquit Bern. in medi/
tationib⁹. Attende inquit homo q̄d fuisti
ante ortū. ꝛ quis es ab ortu vsq; ad occa/
sum atq; q̄d eris p⁹ hanc vitā. es hō de vi/
li terra factus ꝛ in vilissimo panno inuolu
tus. mēstruali sanguine in vtero materno
nutritus. tunica tua fuit pellis secundina
sic indut⁹ venisti ad nos. nec es memor q;
vilis sit origo tui.

Lectio. xc.

Lectio

Ego natus accepi cõmunẽ aerẽ ⁊ similiter factaz decidi terrã. ⁊ primã vocẽ similẽ omnibus emisi plorans in volumentz nutritus sum ⁊ curis magnis Nemo em̃ ex regib⁹ aliud habuit natiuitatis initiũ. vnus ergo intro it⁹ est oĩb⁹ ad vitã. ⁊ similis exitus. ¶ Declarata miserabili ꝺitõne hominis q̃tum ad eius mortalitatẽ ⁊ abominabili ei⁹ conceptiõe ꝑpter materie ⁊ loci feditatẽ. Prosequit Salomon in hac ꝑte de hoĩs lacrimabili educatõe post ipius natiuitatẽ. Et circa hoc duo facit. Primo narrat natiuitatis humane fragilitatẽ. Secũdo assigt eiusdem fragilitatz cõmunitatẽ. Secũda ꝑs ibi. Nemo em̃ ex regib⁹ ¶ Circa ꝑmuz duo facit. Primo fatet se habuisse inchoationez dolorosam. Secꝺo fatet se habuisse educatiõnẽ curiosam in volumentz. Quãtũ ad primũ dicit tria. Nam fatet se Salomon in suo ingressu fuisse miserabilez ꝓpter tria Caruit em̃ diuitiaz ꝑprietate: viriũ suaz potestate. ⁊ omniũ deliciaz iocunditate ☞ A Caruit ꝙ diuitiaz ꝑprietate q⁹ nudus natus nihil secũ attulit in hunc mundũ. iõ dicit. Et ego natus accepi ꝺ munẽ aerẽ: quasi diceret. Nec tantũ mecũ apꝓtaui de ꝑprio vñ possem respirare. sed vsũ elementi cõmunissimi tã bestijs q̃z hominib⁹ mihi appꝛoꝑaui. nec ego aerẽ creaui. sed creatũ accepi. nec ꝓ me creatũ singulariter. sed ⁊ ꝑ omib⁹ generaliter. Et similiter decidi in factã terrã. q. ꝺ. Ecce q̃ caruí omniũ viriũ potestate. q⁹ nec veni in mundũ volãs nec ambulans: nec mobiliter nauigans vel equitãs. sz sine quacũq⁹ fortitudine decidi de vtero mr̃is mee. vbi receptus ꝑ manus alioz reclinatus sum ad terram. licet non ĩmediate. tñ mediante terra me suppoꝛtauit. videlicet que facta sũt ante me ⁊ nõ ꝑpter me de nouo. ⁊ primam vocẽ similẽ omib⁹ emisi plorans. q. ꝺ. Ecce q̃ caruí deliciarũ iocunditate. q⁹ ꝑma vox quã emisi in mundo fuit vox ploratus ⁊ fletus ⁊ non soluz ego hoc feci. sed omnes sic clamant in mũdũ veniẽtes. q⁹ oẽs clamãt ⁊ vel a quotꝯ nascunt ab eua. Si sint masculi omnes cõquerunt de ꝑmo patre adã. ⁊ ideo clamant a. Si sint femine ꝺ querunt de ꝑma matre eua. ⁊ ideo clamãt e. q⁹ ꝓpter eoꝝ peccatuz cũ pena ⁊ dolore sunt in mũdo victuri. Et ideo narrat brũs Alg⁹ libro. vi. de visitatiõe infirmoꝝ. q̃ quidam philosophi fuerũt qui in natiuitate puero rũ flebant. lamentabant. ⁊ plangebant. ⁊ in morte hominuz letabant. ⁊ gaudebant. Et xp̃us reuocatur⁹ Lazarũ ad vitã ũsã mortalem ⁊ miserã fleuisse legit Joh. xi. Et lacrimatus est Jesus ☞ a Nota. xp̃m supponim⁹ q̃ter fleuisse. i infancia i reditu ꝺ tatõe Lazari. super ciuitatem hierusalem. Luce. xix. Uidens ciuitatem fleuit tẽ. Et in cruce Hebre. v. Cum clamore valido ⁊ lacrimis exauditus tẽ. Primo in infantia vt se vez hominez ostenderet vt lacrimas magis autẽticas redderet vt in se credentes in suũ amorẽ accẽderet. Secꝺo sup Lazarum vt exhiberet ei officiuz humanitatis vt daret signũ intime caritatis. vt cõpatere reꝯ amico qui reuocareꝯ ad statũ humane calamitatis. Tercio sup ciuitatẽ vr nã quã dcebat ꝑ ꝓsecutoꝛib⁹ exoꝛare ꝺsiderauit. vt se fonte ꝑietatis ostẽderet. vt ꝓ rannidẽ ꝓsecutorũ suoꝝ offenderet. Quarto in cruce vt acerbitatẽ mortis sue exꝑimentet. vt nos ad sibi ꝺ patiendũ exoꝛaret. vt ad miserẽdũ patrẽ humano generi ꝓpitiaret. Et bñ dicit ꝙ primã vocẽ si o ep̃ia em̃ vox humana ⁊ latina ẽ vox ploratꝰ ⁊ gemit⁹: q⁹ extrema gaudij luctus occupat. Prouerb. xiiij. Et iõ ꝺ ueniẽs ẽ medium cõcordet cũ extremis dũ in hac valle lacrimaz moramur In ps̃. Ascensiões i coꝛde suo. dis. in val. la. Dicit ꝛe quodaz viro fortis narrat Solinus ꝛe mirabilib⁹ mundi. li. ij. c. iij. Nascẽtiũ vox ꝑma vagit⁹ est. Leticie em̃ risus differt in extremũ diẽ. Solus zeroastes eadẽ hoza qua natus est risisse legit. nec h̃ naturale bonũ ꝓtendebat futurũ. Fuit em̃ iuentoꝛ artiũ magicaz. cui⁹ anus aulus crassus. quẽ bella persica rapuerunt nunq̃z risit. Et iõ Aulus gelli⁹ cognoiat⁹ est fm Solinũ ibidẽ cõueniẽter. Si ꝙ puer recẽter nat⁹ q̃si in penã peccati originalis ꝓ. xl. dies differt signa leticie ⁊ iocunditatis ac si diceret. Ecce em̃ in iniq̃tatib⁹ ꝛceptus sũ tẽ. Mr̃tũ rõnabile ẽ q⁹ nos ãnuati ꝑ dies. xl. plozem⁹ ⁊ a nobis signa leticie cloꝝ gem⁹ q̃ peccata actualia ⁊ ꝑsonalia ⁊ moꝝ

talia multa cõmisimus. Deut. ix. Jacui co
ram dño qdraginta diebꝫ ꝛ quadraginta no
ctibꝫ qui videlicet cũ suppliciter exorabat
Salomon fatet se ichoationẽ habuisse do/
lorosam Scdo fatet se habuisse educatõez
curiosaz. Et ꝯtũ ad hꝫ dicit sic. In volumẽ
tis nutrit⁹ sum ꝛ curis magnis. ☞ B
Nulla proles in mũdo bestie vel auis tan
ta solicitudine indiget educatõis Nullus
apparet fet⁹ tãte ibecillitatꝭ sicut homo q
nec icedere nec comedere p se nouit nec bi/
bere nullũ secũ indumentũ affert. Et ideo
necesse est q in pannis ꝛ in volumentꝭ po/
natur Luce. ij. Inuenietis infantẽ pannis
suoluti. Un Hugo in dydascalicõ. lib. i.
Qui vsum vestimẽtoꝝ pmus adinuenit cõ
sideranit q singula queqꝫ nascẽtiũ ppria
quedã habent munimenta quibꝫ naturaꝫ
suã ab incõmodis defendãt. Cortex ambit
arboꝛẽ penna tegit volucrẽ ꝛ piscẽ squama
operit: lana ouẽ induit. pilus iumenta ve/
stit. concha testudinem claudit. nec tñ sine
cãfactũ q cũ singula animãtiũ nature sue
arma habeãt secũ nata. Solus homo iner/
mis nascit ꝛ nudus: Oportuit em vt illis
qui sibi prodere nesciunt natura p̃suleret.
Homũ aũt maioꝛ ex hꝫ experiendi occasio p̃
staret cũ illa q ceteris naturaliter data sũt
ppria rõe sibi inueniret. de eadẽ loquẽs Cri
so. viij. c. sup Matth. dat rõnem quare in/
ter alia aialia solus hõ nascit inermis. Et
dicit sic. Omnẽ creaturã sensibilẽ aiatam
ꝛ munitã creauit deus alios veloci pedum
cursu: alios vnguibus. alios pẽnis: alios
cornibus. hoiem solũ sic dispositit vt virt⁹
sua sit ipse deus ꝛ in eo q infirmioꝛẽ eũ fecit
in seipo. fortiorem esse voluit ideo vt ne/
cessitate infirmitatis coact⁹ semp necessa
riũ habeat dñm suũ reqrere Dicit ꝯ Salo
mon in volumentꝭ nutrit⁹ sum ꝛ curis ma
gnis. q. d. ideo in volumentꝭ qꝛ nud⁹ Job.
i. Nud⁹ egressus sum de vtero matrꝭ mee
Ideo in curis magnis. qꝛ infirmus ꝛ imbe
cillis. De pena ꝛ solicitudine materna cir/
ca plem dicit. Innocẽs⁹ de vilitate cõditi
onis hũane sic. Concipit mulier cũ immũ/
dicia ꝛ feroze. parit cũ tristicia ꝛ dolore nu
trit cũ angustia ꝛ labore. custodit cũ insta/
bilitate ꝛ timore. Istam originalẽ nuditatẽ ve/
cet Bern. cõsiderãdã esse frequenter. secũ/
do de cõsideratõe scribens ad Eugeniũ sic.
Consulo cõsidera maxime quid es. homo
videlicet quõ et qualiter nat⁹ es. Nec mo
do q natus es sed qualiter natus attẽdas
Nude nudum cõsideres qꝛ egressus es de
vtero matris tue. Cõsiderãti qd sis occur
rit tibi hõ nud⁹ ꝛ paup miser ꝛ miserabilis
hõ. dolẽs q hõ sit: erubescẽs q nud⁹ sit. plo
rãs q nat⁹ sit murmurans q homo sit. nat⁹
ad laborem non ad honorẽ. homo nat⁹ de
muliere ꝛ ob hꝫ cũ reatu. breui viuẽs tpe iõ
qꝛ cũ metu. replet⁹ miltis miseriis. ꝛ ppter
ea cũ fletu ꝛ verecũdia mltꝭ ꝛ multiplicibꝫ
qꝛ miseriis cordis. miseriis corpis miseri/
is dũ dormit. miseriis dũ vigilat. miseriis
quocũqꝫ se diuertat Enarrata hũane nati
uitatꝭ fragilitate p̃sequitur. Salomon de
eiusdẽ fragilitatꝭ cõitate ꝛ dicit sic. Nemo
ex regibꝫ aliud habuit natiuitatꝭ iniciũ qsi
diceret qñcũqꝫ refulgeat ornamẽtꝭ vestiũ
ꝛ armoꝝ. misterio militũ ꝛ munimẽto foꝛ/
tiũ tale fuit eoꝝ initiũ. Un Bern. in quo/
dã pmone de passiõe dñi. Graue iugũ sup
oẽs ꝛ totos filios Adã a die exit⁹ de vẽtre
mris eoꝝ vsqꝫ ad diẽ sepulture in mrem o
mniũ. In soꝛdib⁹ generamur i tenebris cõ
fouemur In doloribꝫ pturimur añ exitus
miseras oneramꝫ mres. In exitu moze vi/
deo laceramꝫ: mixꝫ q ñ ipi parit laceramur
pmã vocẽ ploratõis edimꝫ. merito q̃dẽ vt/
pote vallẽ plorationis igressi vbi malicie
plurimũ. sapiẽtie modicũ. vbi viciosa sũt
oia. oia lubrica opta tenebris ꝛ obsessa laq
is peccatoꝝ. vbi p̃clitant aie: vbi spũs af/
fligunt. vbi tantũ vanitas ꝛ afflictõ spũs ẽ
Nemo ꝯ ex regibꝫ aliud habuit natiuitatꝭ
initiũ. Et iõ finaliter cõcludit. Unꝫ ꝯ itro
itꝫ eoibꝫ ad vitã ꝛ sil'is exitus Si em aliq
foꝛet dissil'itudo hꝫ appareret i igressu ꝛ egres
su nobiliũ. cuiusmõi sũt reges ꝛ pncipes. sꝫ
d eis est sic de aliis q̃buscũqꝫ sic de meipo
ã narraui. ꝯ vnꝫ ẽ itroitꝫ. i. sil'is natiuitas
oibꝫ ad vitã ꝛ sil'is exitꝫ Eccs. ij. Didici q
vnꝫ eẽt vtriusqꝫ interitꝫ. Et iõ metrice dꝛ
Moꝛs dñm suo moꝛs sceptra ligoibꝫ eqt
Dissil'es sil'i ꝫ ditõe trahit. Paupis ꝛ regꝭ
si scripturã bene legꝭ dat cãm flẽdi cõis lex
moꝛtẽdi. Et iõ hoiez cõuenienter alloquit.
Bern. in meditatõibꝫ suis dicens. Quid

sup dis puluis ⁊ cinis ē. ꝺcept⁹ culpa. nasci miseria. viuere pena. mori angustia. Cur carnē tuā pciosis inpinguas rebus ⁊ adornas quā post paucos dies vermes deuoraturi sunt in sepulcro. Animā vero tuā nō ornas bonis opibus que deor angelis eius repsentanda est in celis ⁊ infra Insanus sane labor dimittere curā cordis ⁊ carnis sedulā pgere curā. In desideriis impinguare ⁊ fouere cadauer putridū qꝺ paulo post esca vermiū nullatenus dubitat ⁊c.

Lectio.xci.

PRopter hoc optaui ⁊ datus est mihi sensus ⁊ inuocaui ⁊ venit in me spūs sapientie ⁊ pposui illa regnis ⁊ sedib⁹ ⁊ diuitias nihil esse dixi in cōparatōe illi⁹. ¶ Hec ē scꝺa pars hui⁹ capituli qꝺ in principio diuisum fuit in quinqꝫ. que ps introducit sic. Postqꝫ salomon declarauit pmū qꝺ ad sapientiā adquirendā requirit videlicet humiliatōz sapientiā pcedentē. Hic cōsequenter exequit enarrando scōm sapientie adquisitiuū videlicet depcationē sapientiā deposcentē. Et in lra lecta duo facit qꝛ pmo oñdit qliter p habēda sapia depcabat. scꝺo exprimit qn tū ipam desiderando appreciabat: Scꝺa ps ibi. Et preposui illā. Et incipit ibi tercia ps capituli. Enarrādo qliter p habenda sapia depcabat dicit sic. Propter hoc optaui ⁊ datus ē mihi sensus ⁊c. q. ꝺ. Cōsideraui carnis corruptibilitatē. mūdi curiositatē. superbie vanitatem ⁊ vidi q nihil de eis fuit optabile. nihil desiderabile. nihil quietatiuū voluntatis humane. Nā caro circa cui⁹ cultum solicitant qsi oēs ē misera multiplicit. dū cōcipit. dū pturit. dū hic vivit dū rsoluit sic fuit supi⁹ declaratū. Et iō sciens aiam meā eē imortalē. nec posse p ons fieri pfectā. ppter rei tpa ⁊ caduce adeptōnē. ppter hꝺ optaui ⁊ datus est mihi sensus ad recognoscendū creatorē meū ⁊ ei iuxta leges suas seruiendū. Optaui ingt ⁊ dat⁹ ē mihi sensus. In quo verbo iuste redarguit iactantiā superboz qz aliqui se dicūt adeptos sapiam p naturale ingeniū. aliq p industriā ⁊ studiū. Iste vero humiliter nō dicit se adquisiuisse sz potius recepisse. Dat⁹ est mihi ingt sensus. i. Cor. iij. Quid habes qꝺ nō accepisti. Si aūt accepisti quid gloriaris. qsi non accepis. Ja. i. Si quis vestrū indiget sapia postulet a deo qui dat omnib⁹ affluenter ⁊ non improperat. Et invocaui ⁊ venit in me spūs sapie. Jnuocaui. i. interuocaui. nō solū voce exteriori sed ex cordis affectu. Jn ps. Cū inuocarē exaudiuit me deus iustitie mee. Glo. Cū intus i mente vocarē. Et facilis intrauit in me spūs sapientie. Ecce qꝺ facilis impetratio gre diuine. Optat ⁊ dat. Invocatur ⁊ venit: nec mirū si cito venit Jn ps. Prope est dns oībus inuocātibus eū in veritate. Sic ꝺ oñdit Salomon qliter p sapia depcabat. Scꝺo oñdit qntū ipam desiderādo appreciabat ⁊ dicit sic. Et pposui illā regnis ⁊ sedibus ⁊c. Et ista ps est tercia ps capituli. Enarrā q diuidit duas ptes qz pmo narrat gma q appciabat sapiaz qz tpalia bona exteriora. Scꝺo q magꝫ qz corpalia bona interiora. Scꝺa ps ibi Sup salutē ⁊ speciē dilexi eā. Circa pmū in lra lecta pfert salomon ea sapiaz q ē ver⁹ dei cult⁹ p fidē ⁊ caritatē et spēm q a mūdanis maxīe appetit. videlicet potētie. hoꝛib⁹ ⁊ diuitijs potētia vocat regna honores sedes. Prepposui illā ingt regnis ⁊ sedib⁹. Quid aūt sit regnū docet Aref. vij. ethi. c. x. Distinguit em ibi tres species politici pncipat⁹. videlicet Regnū em ē monarchia ⁊ Thimocratia Regnū em ē monarchia siue pncipat⁹ vn⁹ qñ videlicet vna ꝺsona pncipat toti multitudini ꝓtuose. Aristocratia ē pncipat⁹ plurīū. sz paucoꝝ ⁊ primoꝝ. Timocracia ē pncipat⁹ plīum ⁊ multorū vbi vna magna multitudo gubernat. Dicit ꝺ istis pncipatib⁹ sic ē sm Aref. q optim⁹ principat⁹ ē regnū vbi totū regnū ducit ad vnū ⁊ ꝓtuosum ⁊ iustū boiem. Et q hoc pbat. vij. Metha. in fine. q vn⁹ ꝺs regit ⁊ gubernat totū mundū tanqꝫ vnū regnū bn ordinatū ⁊ bene ꝺnexū qz dispositō naturalis ens tiū est talis qlis est optia: qꝺ ex b ps q vnū qꝺqz est optimū qñ ē in sua naturali dispositōe. Sz mō sic ē q pl'alitas pncipatuū nō ē bona sic nō est bonū q ēent mlte familie ⁊ vna domo inconexe ⁊ nō ꝺmunicātes adinuicem. Relinquitur igit q totum vniuersum sit sicut vnus pncipatus siue vnum regnū gubernatū ab vno gubnatore q ꝺs pmū mouēs ⁊ pmū intelligibile ⁊ pmū bonū. Et ideo ꝺcludit Aref: sic. Entia nolūt

male dispoñi nec ẽ bona plitas ꝓncipatuũ Unꝰ ꝙ ꝓnceps. Regnũ totꝫ vniuersi est regnũ dei in quo ds monarchice ꝓncipat. De ꝙ regno dicit xps Joh. xix. Regnũ meũ nõ est hinc. q. d. Licet regnũ meũ sit inter mundo. tñ non ẽ hinc. i. non sumit originẽ de hõ nõ est hinc. z nõ hic. Sed a autem species politici ꝓncipatus est Aristocratia in qua plures virtuosi pauci tñ dñant. z est minꝰ bona ꝙ vocat. Timocratia In qua mlti tu do non optimoz sz mediocres dñant. Hic aũt tres isti ꝓncipatꝰ sũt boni: lz nõ eqliter Ita cozrespõdent eis tres cozruptões ꝓ cipandi. ꝙ ꝓprie nõ sũt ꝓncipatꝰ politici. sz trãsgressiões z cozruptões eozũdẽ: Nã re gnũ cozrũpit in tirannidẽ Aristocratia in olimarchiã Timocratia i democratiã. Pri mo ꝙ cozrũpit regnũ in tirãnidẽ. qñ de rege fit tirannꝰ. Sic in regno dñat vnꝰ: ita in ti rannide qz tã regnũ qz tirãnides videntur monarchie. Sz in hꝫ dra qz tirannꝰ in oibꝰ intendit vtilitatẽ ppriam. rex vero vtilita tem subditorum Et ideo sicut regnum est optimus ꝓncipatus. ita tirannidis est pes sima z cozruptio monarchie. Cõtrariũ em optio. ẽ pessimũ. Regnũ ãt z tirãnides sũt cõtraria. sicut rex z tirãnꝰ mozaliter qz ma lus rex fit tirãnus. Sed a aũt spẽs politi ci ꝓncipatꝰ q ẽ Aristocratia. i q pauci vir tuosi dñant. cozrũpit in olimarchiaz. In q pauci z vicioſi dñant q oia bona cõmunita tis attribuũt sibi ꝑpis z amicis z nõ intẽdũt bonũ totꝰ cõitatis sz tantũ bonũ suũ z ami coz suoz. Ũ dignitates z officia cõitatis ꝑpis. Tercia spẽs pollitici ꝓncipatꝰ que ẽ Timocratia in q multi boni mediocres tñ dñant. cozrũpit in democratiã in q mlti nõ ꝙdẽ mediocres sz populares dñant. et ista cozruptio minꝰ hz de malo sic ꝓncipatꝰ sibi ꝙtendũt bonũ cõmune tã diuitũ qz pau pez qz aristocracia ẽ ꝓncipatꝰ mlti tudinis collecte de vtrisqz. Sz democratici inten dũt ꝓncipaliter bonũ paupũ z de damnis diuitũ nihil curãt. z hꝫ ẽ minꝰ malũ qz bona ꝓmunitatẽ abrogare z vsurpare sibi z ami cis sic faciunt olimarchici. Et olimarchici sunt minꝰ mali qz tirãni. qz tirãnus tantũ hz oculũ ad bonũ suũ ꝑpriuz z nihil curat de amicis. a Sic ꝙ patet ꝙ tres sunt spẽs ꝓncipatꝰ politici z tres eaz cozruptõ nes z ꝙ optimꝰ ꝓncipatꝰ est regnũ vel mo narchia z eiꝰ cozruptõ ẽ pessima scz tirãni des. Dicit ꝙ salomon ꝙ in tantũ appzecia bat sapientiã q docet recte colere dẽ ꝙ ꝓpe posuit illã potestati cuiuscũqz ꝓncipatꝰ. qz cũ inter spẽs ꝓncipatuũ regnũ sit optimuz ꝑposuit illã regno imo regnis. Est ꝙ hoc no mẽ regnũ eq̃uocũ. qz vno mõ regnũ vocat ipa terra vel regio vni regi subiecta. sic di cimus regnũ francie vel etiã anglie. Et sic accipit Math. iiij. vbi legimꝰ ꝙ dyabolus assumpsit xpm in montẽ excelsum z altũ z oñdit ei oia regna mundi. Alio mõ accipit regnũ ꝑ ptãte ꝓncipandi solitarie siue mo narchice. Et sic exponit Cris. illõ Joh. xix. Regnũ meum nõ est de hoc mundo. i. ptãs vel auctozitas q̃ sum rex non hz originem ex cãis humanis vel ꝑ humanã electiõz sz aliunde. qz a deo. Tercio modo loq̃ndo ipi homines occupãtes terrã sub dño alicuiꝰ monarchie vocant regnũ. Et sic accipit re gnũ Apoca. v. Fecisti nos deo nro regnuz z sacerdotes. Siue ꝙ loquamur de regno que sunt terraz regiões siue ꝑ regnis que sunt potestates z ꝓncipatus regnãdi. san cti viri preponunt bonã vitam regnis Ad hebre. xi. Sancti ꝑ fidẽ vicerunt regna zc Preponẽda est ꝙ vite sanctitas z moz pro bitas non solũ regnis sed etiã sedibꝫ. i. ho noribꝫ mũdanis z trãsitoziꝫs Luc. ij. De posuit potentes de sede z exaltauit hũiles Sedens sup equũ qui libẽter cespitat z p sternit equitatẽ: exponit se periculo si non descendat q̃stucũqz equus videat ad tẽpꝰ portare suauiter. Honoz mũdi ẽ q̃si equꝰ eleuãs hominẽ a terra z portans suauiter qz delectabile est hoiez honorari ꝑ mínste ria hoim. adulatões inclinatiões z genufle xiões z vocari magistez z dñe. B Sz caueãt honorabiles quicũqz. qz iste ẽ equꝰ valde dolozosus. Narrat de quodã histri one ꝙ habuit quẽdã paruũ equũ sup quem equitabat z cũ eo freq̃nter corã hominibꝫ i aula ludebat z inter alios ludos q̃s equuz suũ docuerat. Docuit eum ꝙ quotiens di ceret sibi flectamus genua. equꝰ sibi obedi

ret t genuflecteret. Qñ autē diceret Leua te. q surgeret Cōtigit ḡ q mīstrall⁹ hīstrio ille accedēs ad festum cuiusdam nobilis t equum suum cum equis alioꝝ hospitum collocauit i stabulo Cū aūt hoīes comedis sent Iste mīstrallus morabaf sicut debuit circa ludū suuz in aula .interim vadit qui dā armiger ad stabulū t videns equū mi nīstralli iocūdū t pingnē. Relīqt ibi equuz suū macillentē t ascendit equū ministralli t recessit. Cito post innotuit negociū mini strallo qui relictis omībꝫ cucurrit inseqns istū armigerū. Armiger videns q fere eū attigerat t apprehenderat .tēptauit trāsi re quandā aquā quā nullus pedes potuit transuadere Videns ḡ ministrallus q erat in pcinctu pdendi equū suū prout semper fecerat equo existētē in medio fluminis cla mauit fortiter ad equuz. Flectam⁹ genua, Statiqz equus audita voce dñi sui flexit genua t armigerū piecit in aquam. Et cuz clamasset, Leuate equus surrexit t redi it ad dñm suum .Ministrallus ille qui lu dit t illudit atqz decepit homines est mun dus. Equ⁹ cū quo optime t maxime ludit est honor talis Jn ps. Fallax equ⁹ ad sa lutē. Armiger em qui equū furaf est qui li bet ambitiosus ad honores Laueat ḡ talis q: qntūcūqz placet mundo t qñ alius est i maxia securitate dicit sibi flectam⁹ genua t privabit eum honore bt ēto. vñ phia lo quēs in psona fortune hoīb⁹ qui impatien ter sustinēt qñ de honoribꝫ t dignitatibus deponunf .ij. de conso .psa. ij. dicit sic. Nec nostra vis est hunc continuū ludū ludim⁹ rotā volubili orbe versamus. Infima sum mis t summa infimis mutare gaudemus: Ascende si placet sed ea lege ne vti cum iu dicri mei ratio postulet. descendere iniuriā putas ¶sus Si placet ascende. sed q tēdat rota tēde Eccs. x. Sedes ducū superboꝝ destruxit deus t sedere fecit mites p eis: Igitur pponēda est vite sanctitas :que ve ra sapientia nuncupaf non solum regnis. i potestatibꝫ. sed etiā sedibꝫ .i. honoribꝫ Hz quid de diuitijs sentit salomon statim sub dit, Diuitias nihil esse dixi in cōparatōe il lius id est sapientie. Et bene dicūf diuitie nihil q: eis homines annihilantur Jrritā do. insidiando. machinando t bellādo Cīn propter diuitias vnusquisqz annihilare tur a alium Secundo q: in maxima neces sitate non iuuāt. in morte. in iudicio qñ ho mines maxime indiget tunc dñm suū re linquunt. Jn ps. dormierūt somnum suū t nihil inue. oēs .vi. di .in ma. suis. Et Job. xxvij Diues cū dormierit nihil secū auferet apiet oculos suos t nihil inuenier. Ter cio dicuntur nihil q: non satiant animum possidētiū. Sicut vacuū dicit nihil: Eccs vij. nō satiaf oculus visu nec auris impleb auditu. Nec mirꝫ q: oīa terrena sunt va na Jhere, iij, Aspexi terram t ecce vacua erat t nihil. Ergo merito omnibus pdi ctis est sapientia pponenda.

Lectio. xcij.

Nec comparauit illi lapidem pciosū qm omneau rum in cōparatione illius. arena est exigua t tanqz lutū estimabit argentū in cōspectu il lius Post qz sapiens declaravit valorem sapiētie pponēdo eā potēcijs honorib⁹ et di uitijs generaliter q: diuitie vidēf placere fm tria genera specialiter videlicet gēmas auz t argentū Jdeo i pte ista oñdit valor sapiētie p cōparationē ad ista tria genera sin gulati t singulariter. primo ꝺ gemmis .secū do de auro. tercio de argento. Et est satis ꝺueniēs ordo Quātū ad primū dicit sic, nec cōparaui illi scz sapie lapidē pciosū. de illis tribus loquēs sil⁹ Boeci⁹ de ꝺ sola. di cit sic metro .v. Heu primus quis fuit ille Auri qui pondera tecti .gemmaqz latere volētes pciosa picula fodit. Narrat Boe. metro illo q: pres nr̄i etate aurea t mūdi pncipio fuerūt cōtenti de his qbus natura idiget. Comedebāt fructꝰ arborū. bibebāt aqs fontiū. dormiebāt i prat⁹ t vtebant la nis naturaliter coloratꝫ Tū ignoraueruē em tincturas pannoꝝ mixturas ligꝫ. dolo rositates mercatoꝝ t crudelitates bellato rū: Dia em ista a cupiditate fūpserūt exor diū. Et iō mō p gēmis .p auro t argēto pu gnāt hoīes sine quib⁹ natura hūana sufficī enter regi posset imo ista velle latere videf Jn cuj⁹ signū in pfundo z i viscerib⁹ terre latent: Quicqd em necessariū ad vitā hu manā vl̄ est elongatū a terra sic cor ꝓ ecclē

stia vl' ad min⁹ de terra oꝛiꝛ & i supficie ter
re se offert: sicut herbe arbozes. blada & hu
iusmodi. Illa ꝙ quæ ad humanã naturã
necessaria nõ videnꝛ sub terra latẽt cuius
modi sunt auꝛ & argẽtũ & lapides pciosi q̃rũ
ꝑmo scrutat⁹ ẽ & fodit pciosa ꝓcula perq̃si
uit. Et h̃ est qđ dicit Boeci⁹ Deu ꝑm⁹ rẽ:
Dicit ḡ salomon. Nõ cõparui illi scz cultui
diuino q̃ est summa sapientia in hac vita la
pidẽ pciosuꝫ. Nec ẽ mirũ qz summa ꝟtus
lapidis pciosi tm põt ꝓficere ad salutẽ cor
pis Cult⁹ vero dei ꝓficit ad salutẽ mentis
& iõ bene dicit Job. xxviij. Nõ cõferet⁹ in
ciosissimo vel saphiro. Dicit ḡ q̃ntũ ad gẽ
uit. Quãtũ vero ad aurũ & argentũ oñdit
ꝑponderatioꝛ sapie in estimatõe sua p duo
exẽpla, Nam auꝛ & parat arene. & argentũ
Et ideo sicut lutũ & arenã & culcam⁹ & cõtẽ
nim⁹ Ita omnẽ pecuniã vilipendere debe
mus in cõparatiõe ad vitã bonã h̃ est eã citꝛ
relinq̃re & ꝙ transgrediamur vel negliga
m⁹ mandata dei. in: Ps. Dilexi mandata
tua sup aurũ & topazion: In arena est steri
litas. dissolubilitas & ḡuitas. Et istas tres
ꝺditiones defectiuas causat amoꝛ pecunie
& meritis mũdanoꝝ. Sterilitatẽ ꝑ auariciã
ꝑper quã impediunt⁹ ne liberalit⁹ fructũ faci
ent pnie. Eccl. v. Qui amat diuitias fru
ctũ non capiet ex eis Jere. xxij. Scribe viꝛ
istũ sterilẽ viꝛ q̃ in diebꝫ suis nõ ꝓsperabit
Sed⁹ doꝛdinat⁹ amoꝛ pecunie causat in
hoie dissolubilitatẽ. Sicut lapilli i arena
sunt inter se diuisi & nõ cõglutinati ꝑ cohe
rentiã. ita inter amatoꝛes pecunie sp̃ ẽ di
uisio discoꝛdia & litigiũ. Tercõ causat i eis
ḡuitatẽ que est appetit⁹ tẽdendi deoꝛsum
Subtrahit em̃ mentẽ a celestib⁹ & facit eã
inherere caduc⁹. Et iõ signãter dicit Salo.
puer. viij. Accipite disciplinã meã & nõ pe
cuniã. doctrinã magis q̃ thesauꝝ eligite.
¶ Notãdũ ẽ tñ ꝙ pecunia ꝑiudicat sapie i
diuersis videlz i ꝓcipiẽdo: in discernẽdo
& in ꝓtegẽdo. Isti em̃ act⁹ sunt ꝑprie opa
tões sapie. recte ꝑcipe. iuste discernere & sal
ue ꝓtegere. Dz iam venit pecunia & istas
opatiões vsurpat. Pꝛecipit em̃ magnis et
paruis diuitib⁹ & paupib⁹ & oẽs ei obediũt
ad nutũ sicut monach⁹ abbati suo Eccs. x.
Pecunie obediunt oĩa. Sed⁹ discernit et
iudicat & sic oĩa iura mũdi allegat ꝙ & ꝺtra
notabilissime ad ꝓpositũ suũ. Sedet in cõ
sistoꝛio ꝙ tribunali. tã in foꝛo ecclesiastico.
q̃ ciuili De q̃b⁹ oĩb⁹ dꝛ Mich. iij. Princi
pes ei⁹ in muneꝛib⁹ iudicabãt & sacerdotes
ei⁹ i mercede docebãt & ꝓphete ei⁹ i pecunia
diuinabant Tercio pecunia ꝓtegit & defen
dit tã iniustos q̃ iustos Eccs. vij. Sic em̃
ꝓtegit sapia sic ꝓtegit & pecunia. Narrat
autoꝛ lapidariꝰ. ca. iij. de iaspide tres ꝺdi
tões. Una ẽ ꝙ si caste gerat facit poꝛtantez
tutũ potẽtẽ & sanũ. Sed⁹ dicit ꝙ si gestãs
dat falsũ iudiciũ lapis ꝑdit ꝟtutẽ suã Ter
cio addit ꝙ lapis nõ exercet ꝟtutẽ suã po
tissime nisi includat⁹ in argẽto. Moꝛaliter
iste lapis figurat iusticiã. hec est em̃ virt⁹
q̃dam q̃ se hñtem facit tutũ & sanũ foꝛtez
puer. xij. Nõ ꝺtristabit iustũ q̃quid ei ac
ciderit Erit etiã sp tut⁹ qz sapie. iij. Justo
rũ aĩe i manu dei sunt Sed⁹ ista iusticia est
talis nature si ille q̃ eã poꝛtare deberet fece
rit falsũ iudiciũ stati ꝑdit meritũ suũ Eze.
xviij. Si aũt auertit se iust⁹ a iusticia sua &
fecerit iniq̃tatẽ oẽs iusticie e⁹ nõ recoꝛdabũ
tur in ꝓuaricatiõe. q̃ ꝓuaricat⁹ ẽt i pcõ suo
qđ fecit i ipis moꝛiet. ḡ iusticia ꝑdit ꝟtutẽ
suã. i. ꝑmiũ suũ debitũ. si hõ fecerit falsum
iudiciũ Sz dolẽdũ ẽ nimis ꝺ tercõ. qz iusti
cia his diebꝫ nõ exercet ꝟtutẽ suã nisi inol
uat argẽto q̃tũcũq̃z sit clara ☞ a Cau
sa paupis nõ expedit nec absoluit in curiis
pape vl' reg̃. nisi inuoluat argẽto. Et iõ ni
mis vbiq̃z verificat ꝟbũ ꝓphe supi⁹ allega
tũ. Pꝛincipes ei⁹ i muneꝛib⁹ iudicabãt q̃tũ
ad ꝓncipes & dños. Et sacerdotes e⁹ i mer
cede docebãt q̃tũ ad viros ecclesiasticos. &
ꝓphete ei⁹ i pecunia diuinabãt q̃tũ ad re
ligiosos viros. Et h̃ ꝺ Eccl. viij. Multos
ꝑdidit auꝛ & argẽtũ & vsq̃z ad coꝛ regũ ex
tẽdit⁹ & ꝺuertit. Cõuertit vidlz ad iniq̃tatẽ
& vocat mãmona iniq̃tat⁹. Eccl. x. Nihil i
iqui⁹ q̃z amare pecuniã. Sed⁹ salomon cõ
parat argẽtũ luto cũ dicit. Tanq̃z lutũ esti
mabit⁹ argẽtũ i ꝟspectu illi⁹. & merito tãq̃z
lutũ. Lutũ ẽ ꝺturpatiuũ cuiuscũq̃z qđ tã
git ꝓpter suã feditatẽ Vñ q̃ cadit i luto to
taliter ꝺturpat⁹ coꝛpe. Isto mõ q̃ cadit in

amorē argēti vl' pecūie necessario maculat. Si ptrahat argētū sup albissimū pgamenū relinquit fm tactū argenti vna nigra linea i pgameno z tm argētū ē albū z pgamenū sil'r. Eodēmō lz aīa sit īnocēs z mūda z argētū sit res i suo genere bona qz ois creatura dei bona ē, bn ea vtēt'ib' Si tū fortiter impmat aīe p amorē. Flinqt tibi linea nigra pcī. c' vltim' pūct' ē casus ad infernū Job xij. Dueūt i bonis dies suos z i pūcto ad infernā descēdūt. De isto luto dr Habacuc. ij. Ue q̄ mltiplicat nō sua vsqz̄ aggḡuat cōtra se dēsum lutū Scdo lutū ē renax z retētiuū. Uñ hō nō ambulat i pfūdo luto nisi cū magno labore z freqnter ifigit z stat immobiliter nisi sibi caueat Ita ē de ambulāre i amore pecūie. retinet mēte z infigit ne possit pficere merito spūalis vite In c' figurā pharao rex egipti oppīsit filios isr'l' fuitute luti z later, ne eēnt libi i regno suo Exo. v. Ita diabolus exist̄s in mūdo nititr oppmere fuitute argēti z diuitiaz sciens q' nemo pōt duob' dn'is fuire Math. vi. Nō potest deo fuire z māmone. z q̄ fuiunt māmone ifigunt i luto q' nō pnt pficere In ps Eripe me d' luto vt n ifigar Recitat Aris. i poetria sua q' poete ara bici vocauerūt dona cōpedes. qz sic cōpedit' nō pōt pcedere sic vellet z posset fm rectū motiuā corpis sui. sz cōstringit z retrahit ad ambulādum fm mēsurā quā cōpages sibi limitāt z cōcedūt ita recipientes dona pecunie q̄stūcūq̄z sunt discreti z fortes in iustitia sentiunt. tñ se restrictos z retētos z q̄si q̄mō compeditos ne libere exerceāt qd̄ iusticia sibi sua det Tercō de luto decocto fiūt lateres durabiles cōtra ignē z sic amatores luti. i. pecunie fiūt apti vt ponant i igne ifernali in ppetū Eccī. ix. Corda hoīm replent malicia. Glo. in delectatōib' pecunie z post hoc ad infernū deducunt. sup aux z argētū grā bona Prouer. xxij.

Lectio. xc iij

Per salutem

z speciē dilexi eā z pposui pro luce habere illā qm̄ inextinguibile est lumē illi'. Postq̄z Salo. declarauit sapiaz eē ponēdā bonis exteriozib' puta potēcijs z honozib'. Dic oīdit sapiaz esse ponēdā bonis corpib' tā exteriozib' q̄ interiozib'. Et circa hec tria facit. Uā pmo oīdit q̄ sapia pponderat oi corpali pfectiuitate. Scdo ea assistat cuidā spūali qualitati. Tercio declarat cāz exēpli dati. ibi Et pposui p luce. Circa pmū ē ad uertēdū q' duo boa sunt ad corp' ptinētia q̄ amplī appreciant mūdani vidlz. assistentia sanitatis z apparētia speciositatis Dec em maxie affectat hō hīre q̄tū ad bona corpalia: vidlz corpus sanū z pulchz. sed fm sniam spūs sācti quā nobis p salo. pponit vtriq̄z istoz ppositū nēda est sapia. i. cōuersatō bone vite vel deuot' dei cultus. Uñ dicit sic Sup salutem Quantum ad primum z speciem. Quantum ad scdm Dilexi eam. i. sapientiaz. Rōtum ad pmi ē qz sapia est salus aīe. Et tū q̄ntū pponderat aia corpi. tantū pualet sapientia corpis sanitati. Eccī. xxx. Sal' aie in sanctitate iusticie. Rō scdi ē q̄z pulchritudo corpis est multū vana. puer. xxxi. Fallax gra z vana ē pulchritudo. Cū g̃ sal' aie magis sit diligēda q̄z salus corpis. z salus corpis plus q̄z forma corpis. p̄z sing vtrā qz est sapictia diligēda. Notandū est g' sanitas corpis nō est nimis diligēda. nec corpalis ifirmitas nimis detestanda ā imo q̄ndo deo immittit cū gra. actōibus acceptāda. qz valde cedit in bonū infirmitas corpis si tñ assit patientia mētis. Primo. est em̄ vtilis antiqs exēplis vtar. ifirmitas corpalis q̄si arche pciose cōcathenatio. pfone scelerose carceratō. socij fugient z arrestatio z hostis resistentz expugnatio: Prio em dico q' infirmitas corpalis ē q̄si arche pciose cōcathenatō q̄nto em̄ cista vel archa fortioribus cathenis ē colligata z q̄nto plib' seris ferreis ē clausa tāto ē aptior ad fuādū thesaur. z qō istrinsec' ē recōditū Sic q̄n corp' hois ē infirmū ligat sic solet dici vulgariter vinculis ipi' dei z serat sera quā sol' dr appetit z tūc ē tale corp' aptū ad fuādū thesaurū pciosū ipi' aīe q̄ ē ipm nobilissimū locale dei vī Bern. Thesaur fuādū accepi. p q̄mercator nō ipiens sanguinē suū dedit vinculis q̄ infirmitatz sūt gratter sustinēda q̄n no bis ds ea mittit. Eccī. vi. Dubice humerū tuū z portа illā z ne accidat i vinculis illi'. Et infra. Decor vite ē in illa z vincula

illi⁹ allegatura salutar⁹. Hoc ē q̄ signāter dīc aplus.ij.cor.xij. Libēter gl'abor ī infirmitatib⁹ meis vt inhabitet ī me ꝟt⁹ christi q.d. Q̄n suz vinc⁹ in infirmitatib⁹ tūc suz fortis sic cista apta ⁊ ydonea vt inhabitet in me virt⁹ xpi. qz q̄n infirmior tūc fortior sum ⁊ potēs ¶ Scdo infirmitas corpalis est moraliter qsi psone sceleroſe ī carcerat⁹ os habuit ⁊ multoz malorz cōsci⁹. vincula ⁊ cōfiteat ꝟitatē ⁊ socios suos in crimine p clamet ⁊ accuset. Caro em̄ moraliter ē res plis ⁊ freq̄nter spoliāt aīam virtutib⁹ Jstū furē deus capit ⁊ incarcerat ⁊ ponit ad que stiones ⁊ tormenta q̄ mittit sibi fortes fe bres vel guttā vel paralisim ⁊ sic de alijs ī firmitatib⁹. Et cā est qz alias non cōfiteret veritatē nec socios in crimine pclamaret. vñ videmus cōmuniter q̄lli qui sunt sani vix in anno. vel ī duob⁹ cōfitent annis. stat im cū infirmant mittunt p cōfessorib⁹ su is ⁊ faciunt accusation ē sue cōfessionis co bant eū ⁊ reuer.⁊ di. ve. ad eū ⁊ rememora ti sunt qz ñs est ad. e.⁊.d. ex re. eoz est. Et in alio ps̄. Multiplicate sunt ifirmitates eoz postea acceleraverunt. ¶ Tercio infir mitas corpalis est quasi socij fugitētis ar restatio. Contingit q̄nq̄z q̄ multi socij pe regrinātē simul in itinere. faciunt expensas cōmunes ⁊ viuunt delicate symbolū confe rētes vt vn⁹ quisq̄z p rata sua soluat. Eue nit ḡ interdū q̄ vnus eoz fugere nititē sim bolo suo nondum soluto ⁊ intēdit ad porta re ratā suā vt alij etiā soluent pro eo cōiter Talē deprehensū iustū ē arrestari ⁊ ad sim boli sui solutionē cōpelli. Jsto modo mora ñ. Cor. v. Quādiu sumus in h̄ corpe pere grinant⁹ ⁊ faciunt expensas cōmunes: quia nec aīa sine corpe nec corpus sine anima de lectat⁹ in peccādo. Justū est ḡ q̄ sicut vterq̄z p rata sua in pnīa simbolū sue por tiōis exsoluat: Modo sic ē q̄ caro est sicut soci⁹ fugitiuus ⁊ incōstans ⁊ nollet soluere quicq̄ Job. xiij. Fugit velut vmbra ⁊ nun q̄ in eodē statu p manet. ds ergo q̄ iustus ē ⁊ iusticias diligit facit eā arrestari p infir mitatē ⁊ compellit eā soluere q̄ntū iusticia ex igit velit nolit. Math. xviij. Misit eum ī carcerem donec redderet vniuersū debitū Exemplū huj⁹ habem⁹ ysa. xxxvi. de rege ezechia qui cū peccasset contra dñm in hoc q̄ sibi non fecerat cancitū ☞ a Regti atorū p victoria nobilissima quā sibi ds fecerat. iiij. Re. xix. Q̄n angel⁹ dñi percus sit in vna nocte in castris. Sennacherib re gis assiriorz. ixxxv. Offensus ḡ dns cōtra ezechiā misit sibi infirmitatē grauissimam de qua egrotauit vsq̄z ad mortē Misit etiā ad eū ysaiā pphetā qui sibi diceret. Dispo ne domui tue qz morieris tu ⁊ nō viues. et fuit prophetia sm cōminationē ⁊ non secū dū pscientiā. Et statim ezechias conuertit faciē suā ad parietem ⁊ orauit cū lacrimis dominū ⁊ fletu magno fleuit. ⁊ stati egres so ysaia de palacō regio antеq̄z transiret me diā partē atrij dicit dns ad ysaiā. Reuerte re ⁊ dic ezechie duci populi mei hec dicit dns. Audiui orationē tuā ⁊ vidi lacrias tu as ⁊ sanaui te. die tercio ascendes in tēplū dñi ⁊ addā diebus tuis q̄ndecim ānos. Et tūc tercio die ascendit in tēplū ⁊ cantauit illō cāticū. Ego dixi in dimidio dierz meorz va dā ad portas inferi ⁊c. Ecce quō ezechias qz nō soluerat deo qd̄ debuit arrestat⁹ fuit p infirmitatē donec soluisset pfecte Antiq̄ ei pres p victorijs eis cōcessis diuinit⁹ cā tica regratiatoria curiose solebāt cōponere sic dic mgr̄ ī historijs. iij. li. Re. iij Quar to ifirmitas corpalis ē hostz resistētis expu gnatō. Caro ei cōcupiscit aduersus spm̄. spi rit⁹ aūt aduersus carnē. hec aūt sibiinuicē cō trariāt ad Gall. v. Et iō debilitas carnis ē fortitudo spūs: eccī. xxxi. Jnfirmitas ḡuis sobriā facē aiaz. vñ Bern. exponēs illd apli Q̄n ifirmior tūc fortior sū ⁊ potēs dicit sic Quid mirz si hoste debilitato fortior effici arz. nisi forte illā insanissimā dicā amicā q̄ nō cessat concupiscere aduersus spm̄ Ex q̄b⁹ omnibus satis patet q̄ sanitas corporis. non est nimis affectanda. nec infirmitas corporis nimis detestanda ⁊ qd̄ sup salutē corpis sapia ē amāda, ppter qd̄ dic merito salo: sup salutē dilexi eam. Scdo pponit sapientiam pulcritudini. Super salutem inquit et speciem dilexi eam. Nec mirum

Lectio

Species ẽm siue corpis pulcritudo est bonũ defectiuũ bonũ infectiuũ ⁊ bonũ deceptiuuz. Primo dico q̃ forma pulcritudo vel species est bonũ defectiuũ. Nã cõtinue fugit cõtinue perdit ⁊ diminuit. Un Boe. iij. de cõsola. pſa. vij. Forme vero nitor rapid⁹ est ⁊ velox ⁊ ꝓnaliũ flor mutabilitate fugatior Et infra. Estimate q̃tũ vultis nimio corpis bona dũ sciatis h̃ qõ cũq; miramini triduane febris igniculo posse dissolui. De hoc dicit Ouidi⁹. ij. de arte amãdi forma bonũ fragile ẽqntũcũq; accedit ad annos. Fit minor ⁊ spacio carpitur ipa suo Nec viole semp nec florẽt lilia sp. Et riget amissa spina relicta rosa. Et tibi tã veniẽt si tam formosi capilli. Jam venient ruge q̃ tibi corpus arent. Et iõ dat cõsequẽter bonã doctrinã homini qui vult se facere amabilẽ q̃ studeat animũ suũ colere p virtutes ⁊ scientias. qz illa est pulcritudo ꝓmanens vsq; ad mortẽ. Un subdit Jã molire animũ qui duret ⁊ astrue formã Sol⁹ ad extremos ꝓmanet ille rogos: Nec leuis ingenuas pectus soluisse p artes. Cura sit ⁊ linguas edidisse duas vidz grecã ⁊ latinam. Et eiusdẽ li. iij. dicit sic. Quãcito me miserũ laxank corpora rugis. Et perit ĩ nitido q̃ fuit ore color. Est ergo species hominuz bonũ defectiuũ Unde Ecci. xl. Ne laudes hominẽ in specie sua nec spernes hominez in visu suo ¶ Secundo est bonũ infectiuũ Raro ẽm cõiungitur pudicitia ⁊ pulcritudo. Unde auctor libri de varietate carminum ad Joh. ꝺ normis. Scdo dic sic. Tria sunt seminum genera que in cultu iuuẽtutis agro absq; comitantibꝰ zizanijs rarissime cõualescũt. Elegantia pulcritudinis. Uigor pulcritudinis ⁊ suauitas voc; Pulcritudo ẽm iuuenẽ aliene predã libidinis aut predonem efficit castitatz. Fortitudo audaciã ingerit audacia vero ad ĩiurias cõmittenda impellit. At vero qui vocis amenitate preminẽt lasciuia modestis ludicra proficuis ⁊ iocosa seriis anteponũt. vnde Helynand⁹ sicut narrat. Uincenti⁹ li. xlij. capi. cix. Difficile inuenit aliquis leuis vocis ⁊ grauis vite cũ quippe vocis leuitas cantũ. vite grauitas planctũ deside/ret. Et subdit Et vidi infinitos tã viros: q̃ mulieres seu seminas tante vite peiores quanto vocis meliores. hec ille ¶ Est ergo pulcritudo siue species bonũ quoddã cor poris qꝺ non nullis est occasio magni mali ⁊ ideo signãter dicit Ecci. ix. Auerte faciem tuã a muliere compta ⁊ ne circumspicias speciem alienã. ꝓpter speciẽ mulierũ multi perierunt. Et ex hac concupiscentia quasi ignis exardescet ¶ Tercó species corperalis est bonũ deceptiuuz. Erigit em̃ hominẽ in superbiã aliquotiens ⁊ sic propter formam carnis perdit gratiaz mentis Jn cuius figuram legimus Mach. xiij. q̃ herodes in conuiuio suo celebrans diem natalis sui. iussit occidi Johannem baptistã Herodes interpretatur glorians in pellibꝰ ⁊ signat de specie corporis gloriantes q̃ tota est in pelle siue in superficiez non in fundo. Un Boecius. iij. de consola. prosa. viij. Si silinciꝰ iquit oculis hominum vterentur vt eoz visus queq; obstantia penetraret. Nonne introspectis visceribꝰ illud altipiadis superficie pulcerimũ corp⁹ turpissimũ videret. Igit re pulcrũ reddit ĩ tua natura sed oculoz spectantiũ reddit ĩ firmitas Nemo q̃ gloriãs in pellis siue pulcritudines celebrat suũ diem natalẽ dum inaniter gloriat de bono tã vano qꝺ nõ operando sed nascendo recepit. Et iste statim occidit Johannẽ. i. grãz ꝓpter vanã glã deceptꝰ Daniel. xiij. Spes decepit te

Lectio. xcviij.

Venerũt autẽ

mihi oia bona pariter cũ illa ⁊ innumerabil⁹ honestas p manꝰ illi⁹ ¶ Postq̃ salo. declarauit q̃tũ bonũ ẽ colere deũ qꝺ vocat h̃ sapia. qz maius est oi honore gaudi omni decori corpali. ⁊ oi valore mũdiali. ⁊ sic p ꝺñs q̃ hz singulare excellẽtiam. Uic ostẽdit q̃ ipa hz generalẽ sufficiẽtiã. Et circa h̃ duo facit. Prio narrat affluẽtiã diuiliba litatz. Scdo vehemẽtiã humane iocunditatz quã causabat ei sapia aeqsita a deo Scda ps ibi Et letat⁹ sũ i oib⁹. Uenerũt mihi oia bona ⁊c ¶ Notãdũ ẽ hystoria d salomõe q̃ ponit. iij. Re. iij. Salomõ p⁹ mortẽ pris p mot⁹ ad regnũ cũ hostias imolasset deuote: nocte sequẽti apparuit ei dñs dicẽs Postula qꝺ vis ꝺem tibi. cui salo. ꝓpo

ds ego sū puer parunl⁹ ignorās egressum meū z exitū z tu elegisti me sup pplm tuū q est inumerabilis sic arena marz Da mihi cor docile vt discernere possim inter bonū z malū z vt possim iuste iudicare populuz tuū salomōi. Quz postulasti rbū h z nō petisti dies mltos nec diuitias. nec aīas inimicoz tuoz sz postulasti tibi sapiaz ad discernēdū iudiciū. Ecce feci fm fmones tuos ⁊ dedi tibi cor sapiēs z intelligēs vt nullus ante te sīlis tui fuerit. nec p⁹ te surgat sīlis. Insup z q nō petiuisti cōcessi tibi. viōlz diuitias z glaz z sī ī pceptz meis ambulaueris ⁊ custodieris legitimas meos sicut ambulauit dauid pr tuus faciā dies tuos ¶ Ex hac hīstoria est notādū q dei liberalitas ē magna. qz nō solū ad iuste petīt cōcedit. imo dat amplius q̄z petat. Circa quā materiā solēt notari ūsti rsi. Plus dare q̄z tollat rogitet pollicear Job sapiēs. Salomon ds rga florēte pbat Quoz sensus ē q tāta est diuina liberalitas q qñ aufert hoī bona t alia sit ad ei⁹ expientiā z meritū vt Job. z iterz reddit ei plus q̄z abstulit Hcdo cōcedit q̄z petīt. Tercō plus tribuit in effectu q̄z exprimit ī pmissiōe. z ista tria p tres hīstorias sacre scripture declarant. Primū signū liberalitatz diuine viōlz q plus reddit z q̄z abstulit pz de Job Cui ds abstulit pmo tā plē q̄z sbstātia viōlz septē filios z tres filias septē milia ouiū z tria milia camelorz. cccc. iuga boū. cccc. assinas sicut pz Job. i tertiā Placuit Job facere restitutōz plena. Cū aūt Job pfectā deo ī oībz exhibuisset patriā ablatorz z nō solum restituit sz oīa bona sua mobilia duplicauit Job vlrio. Addit ds q̄cūqz fuerāt Job duplicia Cū ei pus habuisset septē milia ouiū. habuit in fine. xiij. milia ouiū z. vi. milia camelorz z mille iuga boū z mille asinas. Patet g q ds plus dat q̄z tollit. ¶ Hcōm signū diuine liberalitatz imo exprimētū ē q plus tribuit q̄z rogat z hr. iij. Reg. iij. z ij. paralip. c. i. ¶ Tercīū ex primentū diuine liberalitatz ē q plus tribuit p mussuz implēdo q̄z exp̄ssit pmittēdo. z ist̄ pz p hīstoriā q ponit numeri. xvij Ubi legi m⁹ q cū ēent. xij. tribus filioz isral. z ds sacerdotiū attulisset tantuz vni tribui viōlz leui. Murmurauerūt alie tribus ꝯ Moysen z aaron z allegabāt q rōnabile foret q de aliq̄ alia tribu foret sīl⁹ sacerdotes Allegabāt etiā q forte deo placeret q etiā de q̄libz tribu foret sīl⁹ sacerdotes. ne tāta dignitas vni domui. z tā pauc̄ traderet ministrz Dicit g ds ad Moysen q acciperet. xij. virgas. xij. pncipū z scriberet ī vnaqqz virga nomē pncipis cui⁹ erat. excepta virga tribus Leui qz ī illa iussit ds scribi nomē aaron Sīl⁹ iussit ds q pter virgas ūstas. xij. acciperet vnā aliā q foret ꝑga cōis oīm tribuū ī q noīa oīum tribuū scriberent ita q essent in vniuerso ꝑge. xiij. z pcepit Moysi q cuz ab eis ꝑgas singulas accepisset fm formā pdictā poneret eas in tabernaculo coz̄ dño vna nocte z pmisit q illi⁹ ꝑga quē eligeret p officio sacerdotz ī crastino germinaret. Et ita illa ꝑgo terciadecima que fuit virga cōis oīm germinasset signū foret q de qualibet tribu fierēt sacerdotes vt sic p istud miraculū cessaret murmur ppl⁹ de sacerdotio ꝯ Moysen z aaron Factis g oībz istis redijt Moyses ī crastino z inuenit ꝑgā aaron germinasse. floruisse z folijs dilatatz amigdala protulisse Ecce declaratū ē ppl⁹ p sp q tm apud aaron z stirpē suā. deinceps sacerdotij dignitas pmaneret. Patet g q ds plus ipleuit ī ope q̄z pollicit⁹ erat ī pmissiōe. qz nō p misit nisi germinatōz z cōtulit germinatōz: florentōez cū foliorz fructu Ex q̄bz pz sensus istoz ꝑsuū Tria exprimēta diuine liberalitatz cōtinētiū Pl⁹ dare z c. Medīā aūt hīstoriā de istz tāgit Salo. ī tra h⁹ lectōis. d. Veneri mihi oīa bona pariter cū illa. s. sapia ds dono dei: vñ gl. Quicūqz xp̄i percipit noticiā q̄ h sapia dz oīm pariter h ꝑturū hz grāz z futuro vitā eternā Et īnumerabiles honestas p man⁹ illi⁹ Innumerabiles. qz ppetua z eterna. Talis ei q̄ntūcūqz fuerit ītēsa z plixa nūerabilis ēcū tps sit nūer⁹ mot⁹ fm p us z posteri⁹. iiij. phi. Sz honestas eterna z īnumerabilis ē z infinita ēa pte p⁹ Honestas vno mō ē idē q ꝑt⁹ z honestū id ē q ꝑtuosū Et sic accipit Aris. honestū. viij. ethi. vbi distinguit tres spēs āicitie fm tria amabilia viōlz vtile delectabile z honestū. Et sic accipit ī tractatu illo q̄ incipit Moralium dogma philoz vbi auctor loquens de consilio dicit q triplex est deliberatio consilij capiendi. Prima est de honesto tantū an videlicet illud de q cōsiliū petīt sit hōestū aut nō. Se

cūda ē de vtili an sit vtile vl' nō. Et tercia d cōflictu vtriusqz qz si q̄d sit vtile z nō honestū. i. virtuosū z iustū nll'o mō ē eligēdū: vñ narrat Ualeri⁹ ad tyberiū. li. vi. c. v. q̄ themistoles athenien⁹. strēnuitate z prudētia p̄riaz suā debilitatā cepat ad statū p̄sti nū repare Xersem regē cū suo exercitu fugauerat de grecia z cepit recolligere tā potētiā q̄z thesauz z anhelare ad h̄ q̄ athenenses obtinerēt p̄ncipatū grecie Iste ḡ themistoles itrauit q̄dā die cōcionē. h̄ ē cōgregatōz potētū z sapientū de ciuitate athenien⁹ Et dicit se deliberasse de q̄dā negocio qđ si posset ad effectū pduci nihil magz populo atheniēsi eēt p̄ficuū fuit tn̄ tale qđ oportuit celari z occultari Uñ periuit a cōcione q̄ vnus de septē sapiētib⁹ ei deputeret cui deliberatōz suā cōmunicaret occulte. z si ille eā approbaret poneret in effectu. Dat⁹ est ḡ q̄dā sapiens q̄ dicebat Aristides dicit ḡ se deliberasse illō q̄ si subito darēt isultū a duces laced omonioz q̄ oēs i vna classe fuer̄t in mari vicino z eas statī incēderēt. Ipi fierēt dñi marz z sic ml'ro potētiores lacedemonijs effecti. obtinerēt de facili toti⁹ grecie p̄ncipatū. Isto audito redijt Aristides ad cōcionē. Et dic̄ sic inq̄t cōsiliū themistolis ē vtilissimū ita ē omnino iniustū nec publicauit vlteri⁹ q̄le fuit: statī tota cōcio acclamauit q̄ equū nō est nec expedies nobis erit. Et iussit omnino q̄ Themistoles desisteret ab inceptō. Uñ apud antiq̄s p̄uos nihil fuit vtile nisi qđ fuit honestū. i. iustū z virtuosū. Dicit ḡ salo. q̄ aduenit sibi innumerabilis honestas p man⁹ sapiēt ie. i. p exercitū z opatōes virtutum.

Lectio. xcv.

Et letatus sum in oib⁹ q̄m ãcedebat me ista sapientia z ignorabā q̄m oīm bonoz mr̄ est. Postēz Salo. declarauit affluētiā diuine liberalitatz i cōcedēdo sapiam deuotz p̄cib⁹ postulatā. Hic cōsequēter declarat vehementiā hūane iocūditatz quā mēs hūana cōseqūtur p sapientiā reddit hō cōpositⁿ Scdo quō ad sapiam sit hō dispositⁿ. Hec cūda ps ibi. Qm sine fictōe. Circa primū duo fac̄ p̄mo narrat salo. quō sapiētia sib i cōtulit abūdātiā scrēi iocūditatz Scdo quō ab eo abstulit ignorātiā innate cecitatz. seqūda ps ibi. Et ignorabā. Circa primū duo fac̄ p̄mo narrat salo. quō sapiam. i. p sanctre cōuersatōis cōsciētiā habuit abūdantiā iocūditatz dicit sic Et letat⁹ sū i oib⁹ q̄m ãcedebat me ista sapia. Letari dz iust⁹ z merito tā in p̄senti q̄z i futuro In p̄ti quidē de tribus, de sui dñi infinita bonitate, de sue cōsciētie puritate de sui p̄mi p̄speritate. Primo ḡ dz iust⁹ letari de sui dñi infinita bonitate. In ps. Letabit iustus in dño z sperabit in eo z laudabūt oēs recti corde: Est ei letitia vilata tio cordis sicut tristitia ē cordis cōstrictio Cor aūt iustoz sic est dispositū q̄ laet ps ē aduersus supi⁹ apud deū. z strictā ps ꝑ mundū. Et hō cor iustoz sp est letū de deo. Dicit em̄ letitia q̄si laticia a latitudie. Un sicut lampas i ecclesia q̄z diu hz suā latitudinē ꝑ sus supi⁹ ꝓtinet lumen z oleū. z quā subuertit vt con⁹ lampadis vertat sup⁹ z latitudo ofert⁹ tūc lum ē extinguit z oleū effundit Ita mozaliter q̄z diu cor hois hz suā latitudinē ꝑ sus celū z cōtū ꝑ sus terrā cōtinet lumē grie z oleū caritatz q̄ subuertit totū extinguit. Et q̄z cor hois sp dz hē latitudinē ad deū: hō sp dz hē leticiā d deo vñ Ps. Jubilate deo oīs terra z. Secdo dz letari i sue cōsciētie puritate Letet mōs syon z exultēt filie iude. Syon interpretat⁹ specula. Est aūt specula locꝰ alt⁹ z eleuat⁹ a q̄ cula. Est aūt specula locꝰ alt⁹ z eleuat⁹ a q̄ hō pōt de facili cōspicere a se peul. sic i turrib⁹ castroz ps. Mons syon ē aīm⁹ virtuosi alt⁹ p cōceptū terrenoz z apt⁹ ad speculādū a remotz p cōsideratōz celestiū z futuroz In isto mōte dz ee leticia z ḡes In cacumie altissimoz mōtiū nō fiūt turbatōes vētoz nec pluuiaz: sed ē ḡes z serenitas sp. z eodē mō ē i mēte viri iusti q: sic dicit Se. Mēs sapiētz ē sic celū supra sperā lune vbi nō fiūt pegrie ipressiones. Dz si mēs iusti cōtingat turbatō p petm. hz statī remedia cōfessiōis. z iō exultēt filie iude. q. d. nō lū letari dñt inocētes z p̄fecti in sue cōsciē puritate sz etiā penitētes z cōfessi. Juda ei cōfessio interpretat⁹. d. ypo. i ãphorīs. suis pre vij Dissipiētie cū risu facte securiores. que ꝓ cū solicitudie molesti ssime Ulte dre q infirmis cōtingit duplex alienatō mentis qñqz cū risu z leticia. qñqz cum desolatiōe z tristicia. Prima dissipiencia est de facili

curabilis. Secūda de difficili. q2 puenit ō materia melācolica q̄ est difficilis ad digerendū. Moraliter omnis peccās dissipat. et alienationē mentis patit Unde de peccatorib⁹ ōz ysa.i. Dereliq̄rūt dñm blasphemabāt sanctū israel.abalienati sunt retroz sum. Inter istos tñ est diuersitas. Nam q̄dam desipiūt cū tristicia desperatōis de diuina miscōia Jnuina miscōia z sacramēt̄ ecclesie.z tal' dissipiēcia ē molestissima sic dissipuit. Layn Geneſ. iij. Maioz est iniq̄tas mea q̄z vt veniam merear. Alij peccant z dissipiunt sed tñ cū letícia spei de diuina miscōia Jn ps. Scōm multitudinē dolorz meoz cō.t. leri.animam meā Tercō dz letari iust⁹ i p̄sentiate de suis primi p̄speritate. sic vnū membrū letat de alteri⁹ sanitate z tristat de eius infirmitate. dicunt em̄ boni de suis cōfratribus semp illud.i. Macha .xij. Sicut fas est et decet meminisse fratrum. letamur itaq̄z de gloria vestra. Dicit ergo salo. Letatus sum in omnib⁹ .nec miz: q2 ad Ro. viij. Diligē tib⁹ deū oīa cooperant in bonū. sive sint aduersa Prouer:xij. Nō cōtrista/bit iustū quicq̄d ei acciderit Et ideo nulla fortuna mala est apud sapientē. sicut declarat Boe.iij. de consola. psa. vij. q̄ quilibet pōt formare fortunā sua sicut voluerit Si em̄ est aspa z sustinet eam patienter .facit ei meritoriā z occasionē mercēdi. Si est leta z bene ea vtit bona sibi sit. Et ideo dicit phia Boe. In vestra situ est manu qualez vobis fortunam formare malitis. Omnis em̄ q̄ videt aspa.aut exercet. aut corrigit. aut punit. Ō est. Dis aduersa fortuna aut exercet pfectos.aut corrigit ipfectos .aut punit inimicos. Et ideo signāter dicit i. ad Tessalo. ij. In oībus gras agite. Ad philiij. Scio humiliari. scio z abundare vbiq̄z z in oīb⁹ instructus sum.z satiari z esurire z abundare z penuriā pati. omnia possum in eo qui me cōfortat. Letatus sum q̄ in oīb⁹. Sed quare Certe q2 anteced ebat me sapiētia ista.i. timor dñi. quia initium sapiētie timor dñi. vel cultꝰ dei deuotꝰ qui vocatur pietas Job.xxviij. Ecce timor dñi ipa est sapientia ze. Ista sapientia debet sp homine pcedere z viam ostendere z pparare. Prouer.iiij. Oculi tui recta videant z palpebre tue pcedant gressus tuos. Sunt tñ duo genera hominū quos sapientia nō pcedit. videlicet ipetuosi z accidiosi. homies em̄ capitosos pcipites z impetuosos nō pcedit sapientia sed stultitia. A Dicit em̄ Sene. q̄ duo maxime sunt cōtraria consilio. festinatō scz z ira. Et ideo iracundi et impetuosi nunq̄z dabunt sapiens cōsiliū. Indiget em̄ quiete z deliberatiōe. Un Sene. de quatuoz virtutib⁹. Prudentz p priū est examinare cōsilia z non cito facili credulitate ad falsa plabi. Un tales nō pcedit sapia. sz aliq̄n subsequit q2 p sue presumptōis penaz addiscunt alias cautius negociari. Secōo accidiosos non pcedit sapientia. q2 negligentes sunt in puidendo. z pordinando ante tēpus. Et ideo cū tēp⁹ transierit tunc erit nimis tarde. Et iō dic. Sene. de copia verboz sive de q̄tuoz virtutibus cardinalib⁹. Si prudēs esse cupis in futurum prospectū intende.z que pñt cōtingere aio tuo cuncta ppone nihil tibi sibi tū sit. sz ante totū pspicias. nā qui prudēs est nō dicit nō putaui h̄ fieri. q2 nō dubitat sz expectat: non suspicat sed cauet. Jstud ē contra sero penitentes. cōtra ordinatōem dei de suo statu differentes. cōtra illos qui sunt de amicis suis carnalib⁹ nimis diffidentes.z ppter h̄ de salute ppria dispōere differunt: aliter ē sapientib⁹ z iustis. q2 tales sp antecedit sapiētia Juxta illud Eccī.iij. Sapia filijs tuis vitā inspirat z suscipit ingrentes se z pībit i via iusticie. Sic g̃ pz q̄ sapientia cōfert abundantiā sancte iocūditatis. Secōo aufert ignorātiā innate cecitatis. Et q̄tū ad h̄ sibiūgit in lra. Et ignorabā q̄m oīum bonoz mr̄ ē. Jpa em̄ ē q̄ dicit. Eccī.xxiiij. Ego mr̄ pulcre dilectōis z timoris z sancte spei. Sapiētia em̄ magis dr̄ mr̄ q̄s pr̄. q2 sic pr̄ ē cā pncipal' i generatiōe plis z mr̄ secōaria. q2 pncipiū ē passiuū Jta in oī opatōe meritoria ds ē sic pr̄ hūana industria sic mr̄. Et loq̄t scia metaphorice imaginādo sapiētiā q̄si q̄ndā psonā sic fec Boe. li. suo de cōso. phi. p to. Cui⁹ psone d scriptōz ponit Boe. li. i. psa. i. talē refert sibi iacēti i lecto apparuisse. z casū suū de antiq̄ pspitate deflenti ml'rez q̄ndā forme reuerēde. fulgētib⁹ oc'lis coloze vinido z inexhausti vigoris: q̄uis etate puecte i statura fuit discretōis ābigue q2 aliq̄n apparuit q̄

statureq̃ cõmunis humane. aliq̃n videbatur celũ pulsare capitis sui vertice. Aliq̃n etiã vltra celũ videbat caput eleuare intantuz q̃ hoium respicientiũ frustrabat intuitum. Vestes habuit q̃s sibi ppr̃ijs manib⁹ idissolubili materia sbtili artificio fecerat. In quaz summitate theta lr̃a greca. in inferiori margine p lr̃a scribebat. In dextra portabat libellum: in sinistra sceptz. Istius descriptois intellect⁹ est talis. Philosophia siue sapia in sexu describit mulierz. q̃ phie idẽ officiũ cõuenit moralit̃ qđ naturaliter cõuenit mulieri. Sicut em̃ mulierz officiũ est viz parere. z postea ad sufficiẽtẽ etatez de semetipsa nutrire i esse naturali. ita philosophie debeb̃at virũ in esse morali parere z nutrire. In cui⁹ signũ antiqui philosophi philosophiã vocauerũt matrẽ suã. sic̃ Plato z demostenes dixisse leguntur in li. de vita philosophoz. Unde isti duas matres se fatebant h̃re. videlicet naturã z philosophiã de quib⁹ mr̃ib⁹ fuit coz sn̄ia. Natura nos genuit mortales z rudes. sed philosophia nos genuit diuinis ꝓtutib⁹ informatos. Hec est q̃ cã q̃re apud omnes tã grecos q̃z latios philosophia pingebat i specie mulieris. Oculi fuerũt fulgentes. i. lumẽ ppr̃iũ habentes. q̃z philosophiã nihil obscurũ potest latere. Color aũt vividus z vigor inexhaustus. q̃z veritas philosophie demõstratiõb⁹ incorruptibilib⁹ est cõnexa. z tñ adeo est antiq̃ q̃ non est nostri tp̃is. q̃z ante humanã adinuentiõz ab eterno fuit possessio diuina. sic̃ dr. Eccl. i. Omis sapia a dño deo est. z cũ ipo fuit sp. z añ euũ. Gratura fuit discretionis ambigue. q̃z modo silis cõmuni statureq̃ hũane. mõ celũ pulsare. modo celum trãscẽdere videbat. ad designandũ q̃ in aliqua sui parte tractat de moralib⁹. de naturalibus z de his que homo cõprehendere põt. In aliqua de celestib⁹ q̃ vix homo attingere valet. sic̃ i astronomia. Et aliq̃n de supcelestib⁹: puta d̃ deo p̃mo motore z intelligentijs in quib⁹ multa nos latent pertractat. Vestes subtilissime sunt scz septez artes liberales. q̃z sicut corp⁹ sub veste tegit̃ z ornat̃ ita philosophie natura sub scietijs sermocionalibus. que sunt grãmatica rethorica z dyaletica. z sub geometrie dimensionib⁹. arismetrice ppr̃tionib⁹. musice modulatõib⁹ cooperit̃ z velut suis ornamentz vestitur. Et tñ istas vestes philosophia texuit manibus suis materia indissolubili z subtili artificio. q̃z licet dicrecies entie sint vestes exornatiue. philosophie. subiectiue ptes. nihilominus sunt demonstrationib⁹ subtilissimis cõnexe. In supiori parte lr̃a theta scribebat. que valet tãtz quantũ T. z significat theoricã. In mediori margine p. lr̃a greca scribebat. z significat practicã. Et inter istas lr̃as ad scalarũ modũ quidã gradus insigniti fuerũt quibus ab inferiori elemento id est p. viqz ad su p̃ius qđ est T esset ascensus. z tñ vult notare. vidz q̃ ad ph̃m p̃tiner. aliq̃n opari q̃z studere vite ꝺtẽplatiue z aliq̃n idulgere vite actiue. Et q̃z vita actiua siue practica p contemplatiuam regitur z constituitur circa tp̃alia ista administranda. vita vero contemplatiua circa eterna consistit z celestia. Ideo littera theolog. capitalis in superiori margine. Practice vero lr̃a in inferiori fimbria potiebat. Et inter has scalarũ gradus exiterunt vt ratõnabilis fieret ascensus z descensus p tẽpoze nunc abactus ad cõtemplatiuã nunc ecõtra descensus. Circa tñ vestes philosophie notat Boecius q̃si duos defect⁹. vn⁹ erat q̃ erant obducte quadã caligine neglecte vetustatz. Sicut videm⁹ in antiq̃s ymaginib⁹ puluerib⁹ et aranearũ telis obtectz. Ali⁹ defect⁹ erat q̃ vestes ph̃ie erant aliq̃bus i ptibus violenter lacerate. P̃rimũ significat q̃ phie ornamẽta cuius mõi sũt scie libales de q̃b⁹ predicti ẽnõ h̃nt tãta veneratõe nec i tã cõmuni exercitatõe modernis tp̃ib⁹ sic̃ antiq̃tus habebant̃ sz sũt q̃si neglecte z obliuioi tradite nisi apud paucos. Scdm designatiuũ varias sectas z varias opiones phantiũ. Ubi vn⁹ accepit vnam pticulam z ali⁹ aliã z sic phi am fm appentiã lacerãt q̃uis i veritate lacerari nõ possit cũ ipa idissolubili materia sit effecta. In manu dextera portauit libellos z i sinistra sceptz. Ad denotãdũ q̃ duo sunt opa sapiẽtz vicz iformare z castigare. z libellos habuit i manu dextera q̃z nobili⁹ op⁹ ẽ docere q̃z punire. Liber em̃ denotat formatõz z sceptz punitiõz ad denotandũ q̃ sil⁹ q̃ sapiẽte dẽt eẽ p̃udẽtia z iustitia. Debuit hec ymago libellos p q̃s p̃udẽtia de

notaꝫ in dextera. Et sceptrū p qđ ꝛsignaꝫ iusticia in sinistra. Et hec est ꝛscriptio phi lo. fm Boe. Athenienses vero ꝑter istum modū philosophiā triplicer descripserunt Aliqui sicut dominā delicatā iacentē. Ali qui sicut impatricē stantē. Aliqui reginā et hoc qđ dr. vij. phi. In quiescēdo nanqꝫ et sedendo anima sciens fit ꝛ prudens. Et ideo ad denotādū q̄ sine quiete ꝛ pace i tur batōibꝫ seculi ꝛ sensualitatis nulli⁹ pōt sci entia m adipisci. Lectica aūt philosophie ꝙuor ꝑsone portabant Due in specie iuue num. s. philos ꝛ thopos. i. amor ꝛ labor. ꝛ due i specie puellaꝝ id est philomēa ꝛ agri mena. i. cura ꝛ vigilia fm Hugo. in didas. Licet expositor Boecij Guil. medicus di cat q̄ōes quatuor habuerūt species puella rū. Scdo inter athenienses fuerūt alij qui ꝛ pinxerunt quasi imperatricem stantē ꝛ h ī tanuis temploꝝ. Et sup caput suum sic erat scriptū Usus me genuit memoria me peperit. O diui stultos ꝛ opa ignara. Ter cio depingebat in ꝓtorijs sicut regia sedēs ī cathedra cui sub ascellis ordinabant duo reuerendi senes hinc ꝛ inde. q̄ vno genufle xu sugebāt mamillas. Ipsa vo sup vtrūqꝫ manus quasi cōfouendo extendit. Sic ḡ in ꝓtorio depingebat ad denotandū q̄ sine sapientia veritas iudicij exerceri nō pōt ꝛ q̄ iudices q̄ntūcūqꝫ sint senes vel experti semp indigent nouo sapientie nutrimento ꝓme Petri. ij. Sine dolo lac cōcupiscite vt in eo cres. in sa. Et eccī. xxv. q̄ speciosum canicie iudiciū ꝛ ꝓbris cognoscere cōsiliū q̄ speciosa veteranis sapiētia ꝛ gloriosus intellectus ꝛ cōsilium.

Lectio. xcvi.

QUam sine ficti one didici ꝛ sine inuidia cōico et honestatem illius non abscondo. Postqꝫ salomon ꝛclarauit q̄ sapientia causat in homine sancte cōuersatōis iocunditatem. Dic ostendit qualē requirit ab homine di spositionis stabilitatem. Et in forma ī hac littera specialiter viri scolastici quo ad tria. vidlz q̄ habeāt zelum solide veritaꝫ ī intellectu. motum placide caritaꝫ in affe ctu. ꝛ signum intime bonitatis in effectu. vt sit veritas in addiscendo. caritas in do cendo ꝛ bonitas in viuendo. Quātū ad ꝓ mū dic sic. Quā sine fictōe didici. ¶ Notandū q̄ in addiscendo virtuosum ē intelligere modū et finem ꝛ ordinē. Debet em̄ ꝛ uotus scolaris ꝓponere vtilitatē sub tilitati: humilitatez sublimitati ꝛ solidita tē vanitati. Primo vtilitas preponēda est subtilitati. Math. xi. Tollite iugum meū sup vos ꝛ discite q̄ mitis sum ꝛ humilis corde. Unde seneca in quadā epla. cōtra ī sistentes supuacuis. dicit sic. Quid te tor ques in illa q̄stiōe. quā subtili⁹ est cōtēpsis se q̄ꝫ soluere. Et epla. lxxxiij. In libris cō munibꝫ. xlviij. Deridet nimis logice vsqꝫ ad seniū insistentes. Et dicit sic mus inqt sillaba est. Mus caseum radit. Sillaba q̄ caseum radit. Putasne me nunc non posse soluere. Quid mihi ex ista inscientia peri culum imminet. Quid incōmodū Sine dubio verendū est ne q̄n in muscipula silla bas capiam. aut ne q̄n si negligētior fuero caseum sillaba comedat. O inq̄ꝫ puerilis in eptias. ꝛ infra Si ml'tū supeēt etatiꝫ ꝓce di spēsandū eēt vt sufficeret necessarijs. Nūc aūt q̄ dementia ē supuacua discere ī tanta tpis egestate. Hec seneca. iō Arist. lib. de pomo. ꝛclarās phie vtilitatē ꝛ loq̄ns de lo gica dicit sic. Hec scīa ē vtilis ꝛ ē vtilis vt scorpio ī tiriaca q̄ lz sit venenū tn̄ si dē pati enti. dolorē minuit ꝛ pstat remediū. vult di cere q̄ sic scorpio ī tiriaca nihil valet sanis ꝫ tantū a scorpione percusis. Ita logica n̄ valet homini nisi dum a sophistis affligit. Et ideo subdit. Decet phm scire oēs huius modi rōnes eo q̄ sophistice nō fallaꝫ ꝛ intel ligat locos ꝛ ꝓportiones in quibus fiet ei sophisma Scō o ꝓponēda ē apud bonū sco larē hūilitas sblimitati. soli hoies bn̄ pfici unt ī discēdo q̄ a nll'o discere erubescūt. vñ Hier. ī epla ad pauli. scribit de appolonio q̄ q̄si totū mūdū. vt disceret circuit. sic inue nit vir ille vbiqꝫ q̄d addisceret. vt sp pfici ens se melior fieret. Et iō sign̄t dic ps. Bo nū mihi q̄ humiliasti me. vt discā iustifica tiones. t. q. d. q̄ sine hūilitate eas discere nō valeret. ¶ Tercō preponenda est soliditas ꝙuor vanitati ¶ Quia cōmendaꝫ studiū ꝛ doctrina Queritur Utrum liceat reli giosis intendere studio scripturarū q̄ non

Lectio

Summe vitanda ē ab omni religioso occasio superbie. Juxta illud .i. Cor. viij. Scientia inflat caritas aūt edificat Eccs. i. 02. q̄ in multa sapiētia multa sit indignatō. Preterea Greg. ij. Dyal. narrat de btō būdicto q̄ fuit p̄cipu⁹ in religiōe q̄ recessit a studio lr̄aꝝ nesciusꝫ sapienter indoctꝰ ḡ ad eū exemplū tenent religiosi studiū deserere. Preterea btūs Franciscꝰ in regula sua dicit sic Moneoꝫ exhoztoꝫ in dño ihesu xp̄o. vt caueant fratres ab omni superbia ꝫ vana gloria ꝫ invidia ꝫ solicitudine huiꝰ seculi detractione ꝫ murmuratiōe. ꝫ nō curent nescientes lr̄as. litteras discere sed attendāt q̄ super omnia debent habere spiritū sanctum. Preterea Greg. xiij. li. moza. sup illō Job xvi. Hostis meꝰ terribilib⁹ oculis me intuitus est. Dicit sic q̄ sicut incarnata veritas ī predicationē suā pauperes ydeotas elegit ꝫ simplices: ita antichristus in fine mūdi assumet ad suā p̄dicationē astutos ꝫ diuites. ac scientiam mundi habentes electurꝰ ē. Cū ergo p̄dicatozes christi p̄dicatoribꝫ antixp̄i debeant esse dissimiles videt q̄ debeant esse ydeote simplices mundi scientiā nō habentes. ¶ Preterea ī ps̄. dicit. Quoniā nō cognoui lr̄aturā introibo in po. dñi. Glo. i. in virtutem xp̄ianam: Sed p̄fectio virtutis xp̄iane maxime cōuenit religiosis. ergo nō ptinet ad eos insistere studio litteraꝫ ¶ Preterea si sic tūc liceret eis adipisci ḡdꝰ ꝫ honoꝛes studij. Cōsequns falsū. q̄ tūc liceret eis fieri p̄fessoꝛes scientiaꝝ ꝫ magistrari ꝫ magistri vocari. Sꝫ hoc videt eis illicitū. q̄ apparet eē contra xp̄i cōsiliū Math. xxiij. q̄ reprobās tales q̄ magistrare volebāt ꝫ magistri noiari. dicit sic. Amāt pores recubit⁹ in cenis. p̄mas cathedras ī synagogis ꝫ salutatōes ī foro ꝫ vocari ab hominib⁹ rabbi. vos aūt nolite vocari rabbi. vnus est em̄ mḡr vr̄ Oēs aūt vos fratres estis ḡ contra cōsiliū xp̄i ē q̄ religiosus vocet magister vel amet cathedrā in cenis vel in scolis sed tantū vocari frater. ¶ Preterea xvi. quest. i. Monachꝰ Monachꝰ nō docētis sꝫ plangētꝫ hꝫ officiū. Sꝫ oēs canonici. ꝫ alij religiosi eo dē iure censent vt extra de postul'. ex pte. ꝫ extra de sta. mo. q̄ dicit timorē ḡ nō lꝫ religiosos hr̄e officiū doctoꝛum. ¶ Preterea nō tenent minus ad p̄fectā humilitatē q̄ ad p̄fectā pauptatē. sed ad paupertatē sic tenent q̄ nullū dīuum possūt recipe ḡ nec aliquē honoꝛez: qz sicut diuū repugnat pauptati. ita honor hūilitati. Ma gisteriū sine honoꝛe nō cōfert. ¶ Ad oppositū arguit sic ysa. v. p̄pterea captiuꝰ ducitꝰ est p̄plus qz nō habuit sciētiā. Glo. q̄ noluit hr̄e sciētiā. ḡ si voluntariꝰ defectus scientie punit a deo studiū sciētie erit laudabile ¶ Preterea Hiero. ad rusticū monachū Nūq̄ de manib⁹ tuis ꝫ oculis tuis recedat liber Et ifra. Ama sciētiā scripturaꝝ ꝫ carnis vicia nō amabis. Itē Hiero. ad paulinū p̄sbiterū. In oēs diuine historie libꝛos p totū aīat paulinū ad studiū scripturaꝝ ꝫ ad ingressum religiōis. Ubi iter alia dicit sic. Sancta quippe rusticitas solū sibi pdest ꝫ q̄ntū edificat ex merito ecclesiāstātū nocet si destruentib⁹ nō resistat. Et infra vers⁹ finē. Oꝛe frater carissime inter hec viuere. ista meditari nihil aliud nosse. nihil aliud q̄rere. ꝫ loq̄tur de libris scripture sacre. Et subdit Nonne tibi videt iam hic in terris regni celestis habitaculuz ¶ Ad istā q̄stionē dicēdū q̄ oīs religio ad colēdū deū cōstituit. Colit aūt ds p opa caritatis ad deū. ꝫ ad p̄imū. tā p opa vite cōtēplatiue q̄ p opa vite actiue. Inter opa aūt vite actiue est diuersitas q̄ q̄dā pendēt ex imediate a cōtemplatōe ꝫ ad cōtemplatiōez ordinant. Et tale opꝰ est docere. Quedā aūt ordinant ad cōtēplatōz sꝫ nō imediate sic est visitare vel seruire infirmis vel recipe hospites vel aliq̄d tale. Pōt tn̄ cōtingere q̄ aliq̄d est licitū vni religioni q̄d nō alteri quia nō repugnat religioni inq̄ntū religio sed qz repugnat determinato fini p̄ticulari religiōis: Loq̄ndo ḡ de religionib⁹ ordinatis ꝫ nō laycoꝝ. Item de religionib⁹ ordinatis ad cōtemplatōnē sicut sunt monachi canonici ꝫ oēs fratres Dico q̄ lꝫ eis p loco ꝫ tpe studio vacare scripturaꝝ: Ad cuius euidentiam dico sex cōclusiones. Prima est q̄ religiosi sunt maxīe ydonei ad studiū. q̄ sunt magis abstracti ꝫ alienati a curis mundi ꝫ de licijs carnis. qz sicut dicit cōmentator i p/logo: vij. ethi. Castitas ꝫ alie virtutes morales quib⁹ cōcupiscentie refrenant pcipue valēt ad adquirēdas scias speculatiuas. Sꝫ tales dñt esse religiosi ꝫ maxīe pauperes

quoꝝ tota cura debet esse p cōtinētiā absti/
nentiā ⁊ pauptatē resistere mūdo ⁊ domare
neiꝯ Scda ꝓpositio ēqꝫ lz religiosis scrip
turaꝝ studio itēdere. Doc ꝓbat sic. Ome
illud ē licitū religioso qđ iuuat ꝑcipue ad
obseruantiā religiōis qz faruū foret nimis
qđ aliqs obligaret se ad aliquē statū ⁊ tñ ab
dicaret a se illđ qđ ꝑcipuē fert ad talē sta
tū ꝫ studiū scripturaꝝ maxiē fert ad obſ/
uantiā religiōis Confert em̄ mlt̄ū ad cōtinē
tiā, sicut pz p illud Hiero. ad rusticū mona
chū Ama sciam scripturaꝝ ⁊ carnis vicia
nō amabis. Aufert em̄ studiū lasciuū car/
nis ⁊ delectatōnē carnalē qz dicit Auicēna
quādo vires natu rales intendūtur in suis
ꝓpriis illud Eccī. xxxi. Vigilia honestatis
tabefaciet carnes. valet em̄ ad destruendū
cupiditatē ⁊ ad amorē paupertaꝫ. sic pz de
phis antiquis q ꝓpter expeditionē studiꝫ
pauꝑes se fecerunt. Unde sapie. vij. Diui
tias nihil esse dixi in cōparatione illi⁹. Et. i.
Macha. xij. dz. Nos aūt nullo hoꝝ indi/
gemus. s. exterioꝝ subsidioꝝ hñtes solatō
sanctos libros qui sunt in manibꝫ nostris.
Valet tercio ad obedientiā. Unū Aug⁹
de opibꝫ monachoꝝ. Que puersitas ē electi
oni nolle obtēperare: dū vult ei vacare. vñ
et hoc ipo q vacans studio discit obtēpera
re sentētijs veritaꝫ: efficit abilior ad obe/
diendū sententijs suoꝝ ꝓlatoꝝ Tercia
ꝓpositio q̄ quibuscūqz religiosis sacre scri
pture ⁊ etiā cuilibet intendere licet studio
doctrine phie Istud ꝓz sic. Cui licet ꝓnci/
pale, lz omne illud qđ ꝑcipue cōfert ad il/
lud. Sed ad defensionē sacre scripture taz
contra philosophos qz contra hereticos ꝑ
cise cōferunt dicta philosophoꝝ. ergo licet
ista studere ad defensionem sacre scripture.
Frusta aliqs efficeret miles si sibi interdice
rent arma sua Unū aug⁹ de doctrina xp̄iana
ij. c. viij. Phi aūt q vocant. si qua forte vera
⁊ fidei nre accōmoda dixerūt ⁊ marie Pla
tonici non solū formidanda non sunt. sed
ab eis tanqz ab iniustis possessoribꝫ in vsū
nostrū vendicāda. Et ponit exemplū q sic
populus egipti⁹ de qbꝫ recesserunt filij isrl̄
habuerūt ydola que filij isrl̄ detestabātur
habuerūt etiā vasa aurea ⁊ oꝛnamenta que
filij isrl̄ mutabant de ꝑcepto diuino ⁊ ea in
vsus ꝓprios cōuertebant. Ista doctrine gē/
tiliū que licet quedā supuacua contineant
hñt tñ multa vtilissima ⁊ veritati inq̄rende
Ad idē adducit Hiero: vnā figurā in epla
ad pāmachiū monachū ⁊ alludit legi mo/
sayce. Deutro. xxi. q̄ dicit sic. Si pugnas.
cōtra inimicos tuos viceris eos ⁊ videris
iter captiuos mulierē ⁊ placuerit tibi eā ha
bere vxorē. Radet ꝑmo cesariē ⁊ circūcidet
vngues ⁊ flebit parentes vno mense ⁊ sic in
trabis ad eā. dicit sic. Hiero. Si adamaue
ris captiuā mulierē. i. scientiā secularē ⁊ e⁹
pulcritudinē captus fuerꝫ decalua eā atqz
illecebras criniū ⁊ ornamenta verboꝝ cuz
remotis vngulis seca ⁊ laua eā ꝓphetali
mitra ⁊ tunc requiesces cum illa ⁊ dicito.
Sinistra eius sub capite meo. ⁊ dextera il
li⁹ amplexabit me. Et multos tibi fet⁹ ca/
ptiua dabit ac de moabitide efficietur isra
helites. Ex his ꝓz q monachis ⁊ religiosis
lz studere in libris vel lr̄is philosophoꝝ.
Doc tñ faciendū est ꝑm ordinationē ꝓlato
ꝝ quoꝝ interest exponere in studijs apti
oꝛes Quarta cōclusio est q religiosis licz
⁊ conuenit docere. Unū Hiero. ad rusticuꝫ
Et hr̄. vi. q. i. Sic viue i monasterio vt cle
ricus esse merearis. longoqz tpe discе vt
postmodū doceas Scdo arguit sic Illđ
licet religiosis modernis qđ sancti patres
religiose fecisse legūt ⁊ virtuose Sz oēs isti
tā verbo q̄ scripto docuerunt qui etiā religi/
osi fuerunt. Hiero. monach⁹ Aug⁹ cano
nicus. Canonici vero in canone vocant cle
rici apud. Agustinū. xij. q. i. Nolo vt aliqs
Unde regulā de cōmuni vita clericoꝝ que
vocat regula beati Aug. q̄z multi alij religi/
osi sumpserunt postea. Inter quos sunt
predicatoꝛes. carmelite ⁊ longe postea he/
remite sancti Guilhelmi et sancti Augu/
stini ⁊ multi alij cōuenientes in vnū colle/
giū facti sunt ex heremitis vrbanite: Et as
sumpserunt sancti Aug. regulā q heremi/
te vite omnino repugnat. Et vocat mō oꝛ/
dō ille. Ordo heremitaꝝ sancti Aug. de q
ordine nūq̄z fuit Aug⁹. qz nunqz fuit here
mita. sicut patet p verba eius. x. cōfessio. in
fi. vbi loquens ad deum dicit sic Cōtritis
peccatis meis ⁊ mole miserie mee agitaue
ram in corde meo. meditatuſqz fuerā fugā

in solitudinem ꝛ phibuisti ꝛ cõfortasti me dicens. Ideo xp̃us p oĩb mortuus est vt qui viuunt iã sibi non viuant. sed ei qui p eis mortuus est. Hic ergo habemus inter religiosos q̃ tã verbo q̃z scripto docuerunt Hiero. Augu. Hrego. magnũ ꝛ Hrego. nazãzenũ Berñ. Joh̃. Damas. Basilium Crisosto. Qui omnes monachi fuerũt excepto Aug. ꝛ multi quos longũ esset enarrare Doctr̃ est notandũ q̃ fuerũt in p̃mitiua ecclesia q̃dam monachi p̃sumptuosi q̃ de sanctitate vite p̃sumentes auctoritate p̃pria docendi officiũ vsurpabãt. Et in hoc multũ turbabãt ecclesie par. Hicut habet xvi. q. i. Quidã monachi Et cõtra eos emanauerunt decreta patrũ determinãtia q̃ h̃ eis non licet publice. ꝛ in populo nisi ab ecclesiaꝛ p̃latis eis imponãt. quo habito apti sunt ad docẽdũ. ¶ Quinta cõclusio ẽ q̃ lz religiosis nom̃ statũ ꝛ honorẽ magistralẽ recipe. h̃ patet sic. Nihil q̃d est p̃motiuum ꝟtutis ꝛ apostolice p̃fectiõs assimilatiuuz est religiosis illicitũ. Sed statũ magistralẽ ꝛ nomen magisterij habuerũt apostoli. sic̃ de paulo dicit. i. Thimo. ij. Positus sũ ego p̃dicator ꝛ apl'us. ꝛ veritatẽ dico ꝛ non mẽtior doctor gentiuz in fide ꝛ veritate. ꝛ. ij. Thimo. i. In quo posit⁹ sum ꝛ ego apostolus ꝛ p̃dicator ꝛ magister gentiũ vbi paulus se vocat magistruz ꝛ doctorẽ. De honore aũt manifestũ est q̃ est testimoniũ virtutis Unde si ideo non foret magisterĩũ licitum q̃z magisterĩũ est honorabile. nec alia virt⁹ foret homini licita. q̃z omni virtuti debet honor. nec alia etiã sciẽtia foret licita ꝛ appetibilis meritorie cũ omnis scientia sit de numero bonoz honorabiliũ sic̃ dz. i. de aĩa Hexta conclusio est q̃ expedit ecclesie q̃ aliqua religio instituat̃ p̃ncipaliter p doctrĩa ꝛ studio scripturarũ. Qd̃ p̃bat sic. Expedit ecclesie q̃ alique religiones instituant̃. p subleuanda primoz necessitate ꝛ pcurãda primoz vtilitate corpozali. q̃ a mlto fortiori expedit q̃ instituat̃ religio vel religiones que p̃curent vtilitatẽ spiritualem. q̃z magis est pascere mentem q̃z ventrem. Et elemosine spirituales sunt corpozalibz potiores. Item licet ꝛ expedit instituere religionem p milicia corpali. q̃ pro spirituali Spiritualis aũt milicia ẽ p̃dicatio verbi dei cõtra hereticos ꝛ demonũ temptatões ij. Corĩ. x. Arma milicie nostre non sunt carnalia. sed potentia a deo ad destructiõs municionũ Cõsilia destruentes ꝛ omnẽ altitudinem extollentẽ se aduersus scientiaz dei ꝛ in captiuitatẽ redigentes omnẽ intellectum in obsequium christi. Sed aliquę religiones institute sunt ad exequendam milicia corporalem contra inimicos ecclesie corporales. ergo ꝛc. ¶ Ad rationes in oppositum. Ad p̃maz q̃n arguit̃ q̃ occasio superbie est religiosis viranda. ẽ occasio superbie ꝛ occasio superbie. Unde Aug⁹ in regula. Ceterum quecũq̃z iniquitas in malis operibz exercet̃ vt fiant. Superbia vero bonis operibz insidiat̃ vt pereant Et allegatur q̃ scientia inflat. vez est si sine caritate. nec ad honorem dei referatur Si autem fit cum caritate magis edificat̃ ꝛ caritas sola. Illa vero autoritas Eccl'i. dicitur eo q̃ in multa sapientia fit indignatio non allegat̃ ad p̃positũ sm glo. que ponit illam litteram de indignatione contra vicia ꝛ errores. Similiter si illa ratio foret efficax cõcluderet generaliter contra omnes xp̃ianos. Omnes em̃ tenentur fugiam ꝛ indignationem vitare. siue fuerint religiosi siue seculares. ¶ Ad secm̃ de beato Benedicto dicendũ q̃ ipse non decessit a studio lr̃arũ quasi scientiã horrẽs. sed secularem vitam ꝛ societatem formidans ꝛ cut interdũ aliquid est i se bonũ q̃d̃ propter annexuz vicium cuitat̃. Unde q̃z videns scolis multos lasciuijs corpalibz indulgere ipe talia studia dereliquit ꝛ ad religiõs cõuolauit vbi sine p̃iculo studio sancto vacare posset. ¶ Ad terciuz de regula sancti Fr̃ancisci itelligo q̃ voluit a fratribz nimiã curiositatem ãmouere q̃ impediret corpalẽ deuotionẽ. Un̄ dicit sic. Et nõ curent nescientes lr̃as. lr̃as discere. sed attendat q̃ sup̃ oĩa dñt habere spm̃ sanctũ h̃ est dictum Nõ curẽt. i. nõ sint nimis curiosi discere literas illi q̃ nesciũt sic q̃ p̃pter lr̃as postponãt deuotoz vel forte de cõuersis intelligit cũ nulli sint inter eos lr̃as nescientes nisi conuersi q̃s nõ est rõnabile deputari studio literaz ¶ Ad ãrtũ q̃n arguit̃ q̃ p̃dicatores xp̃i debẽt esse dissiles p̃dicatoribz antixp̃i

et q ihc bene erūt instructi ꝑ scientiꝫ secula/
ribꝰ hāc argumētū vadit eq̄liter cōtra secula
res sic cōtra religiosos Dicēdū tn̄ q lz apo
stoli ꝑ mo fuerūt ydeote z simplices postea
debit antixpus sapientiores q̄ illi fuerunt
Sz in ꝫ est dr̄ia q xps vocauit simplices
ad seculū. z antixpus vocabit doctos sm
seculū. ꝺcꝺ tn̄ alijs excitatio z q̄tidiana i
lege meditatio tribuere solet ꝫ spūs scꝫ
illis suggerebat. sicut dicit Hiero. in epla
ad paulinū loq̄ns de aplis ihu xpi. ¶ Ad
quintū qꝺ intelligit de approbatiōe lr̄e le/
gis mosaice sm glo. Un̄ sensus ē. Q̄ m̄ nō
cognouī lr̄aturā. i. non approbauī lr̄am q̄
occidit ipꝰ legis antique tō introibo in vi/
tā xp̄ianam. Sil'r z hec rō currit cōtra oēs
teraz si ad lr̄am vera esset. ¶ Ad sextū di/
cēdū q nō repugnat religiosis. statū nomē
z honorē recipe magistralē sicut in quinta
cōclusiōe patuit nec est ꝫ cōtra cōsiliū xpi:
imo magis ꝫ cōsilio xpi cadit. Et tō sicut
facientibꝰ sm cōsilia de virginitate debet
aureola. ita doctoribꝰ aureola cōuenit. Si
militer docere cadit sub p̄cepto vel sub con
silio sicut pater. Marci vltio. Euntes do/
cete omēs gentes ḡ etc. Ꝺrūm nō cadit sb cōsi
lio. ¶ Si vero arguit q ea q̄ ad solemnita/
tē docendi ꝑtinent pfectis nō cōueniūt p/
pter elationē. Dicēdū q si elatiōz inducerēt
vel causarēt forent ab hoibꝰ euitanda mō
sic est q ordinata sunt: tū ad autoritatē of/
ficij ostendendā. tū vt infirmiores ad vir
tutes puocent licz eīm ꝑpter honores non
posset magisterū principaliter appeti vir/
tuose nec appetat a bonis ꝑpter honorem
tn̄ exquo est status virtutꝫ z dignitatis de
cet q fiat sb quibusdā solemnitatibꝰ p q̄s
non solū virtuosi z pfecti imo vicioſi z im/
pfecti ad dignificādū se gradu tali valeāt
imitari. vt sic ex vicioſis fiant sicut frequē
ter euenit virtuosi. ¶ Ad hec addendum
est q sicut honor in vanis hoibꝰ causat ela
tionē z vanitatē: Ita p oppositū in solidis
causat humilitatē cū se cōsiderēt ꝑpter do
num dei z nō ꝑpter sua merita honorari. z
sic vident se strictius deo obligatos q̄ ꝫ ta
les honores non peꝯpent ¶ Tercio si virtu
osum esset omnē honorē repellere omnis ꝑ
latus obligaret ad oppositū virtutis. quia
cum sbditi teneāt ꝓlatos honorare z serui
dños z iuuenes seniores z filij parentes. z
discipli doctores Oēs isti qbꝰ tenet honor
ad oppositū ꝙtuꝫ tenerent ¶ Quarto cū
honor talꝭ a religiosis boīs n̄ abiatꝫ p obe
dientiā imponat. q̄a nemo assumit sibi ho
norē ꝫ qui a superioribꝰ vocat pz q̄ de am/
bitiōe honoris verisil'r excusat ¶ Quinto si
homo non possit amare honores magnani
mitas p̄ret omnino que attendit mediuꝫ
circa honores sicut dicit. iiij. ethi ¶ Q̄ ar
guit q vocari Rabbi qꝺ interꝓtat mgr̄ nō
pōt cōuenire pfectis falsum est cū aplus se
magistꝝ nolauerit. i. Thi. ij. sic supiꝰ dictū
ē. Auctoritas a ūt iducta a xpo dicta. vos
aūt nolite vocari Rabbi intelligēda est de ap
petitu ꝺordinato z ambitioso Sic̄ habue
rūt pharisei de quibꝰ ibidē loquit. nec ama
re cathedras i scolis vel ecclesijs vl' p̄mos
recubit ꝰ in cenis huiusmodi vicioſū est sm
se alias peccarēt pfectissimi in ecclesia sic̄
epi z maiores ꝓlati q̄ supiora loca tenere
dñt. sil'r si hō n̄ deberet vocari rabbi vl' ma
gister cōsilium xpi vel ꝓceptum deberet
fuisse datū sic. Nemo vocet hoiem mgr̄m.
q: nō ein prāte docentꝫ q vocet sic sed vocā
tis sic honor ē in honerāte z nō i honorato
sil'r ibidē ꝓhibet xps sic Vos aūt nolite vo
bis vocare patrē sup terrā. Un̄ ē pr̄ vr̄ q i
celis est. Et tn̄ papa vocat pr̄ pr̄m z omēs
antiq̄tus religiosi suos seniores vocauerūt
abbates vl' pres. Et tō nō ē ꝓhibitio ꝓcep/
ti nec cōsilij q hoies nō vocēt mgr̄i vl' pa/
tres sed est exclusio ambitōis in maioribꝰ.
ne sic vanet z indebite appetāt honorari. Et ē
etiā exclusio adulatōis in sbditis ne hoies
indignos honorēt indebite z non ad hono/
rē dei. s. sistendo finē in ꝑsona hois honorā
da. Et ideo signanter dicit. Nec vocemini
mgr̄i qz vnꝰ est mgr̄ vr̄ xp̄us ad quē omnē
honorez vobis exhibitum referre debetis.
¶ Ad septimū q nec canonici nec fratres.
eo ꝺē iure censent quo monachi q̄ tū ad oīa
sed q̄ tū ad illa tantū q̄ cōmunia sunt oībꝰ
religiosis. Alias posset argui q nō liceret
canonicis vti lineis ad carnē nec comedere
carnes in refectorio. Sil'r q̄uis monachi.
ex sua religiōe nō habeāt qꝺ docere possint
in populo vel in publico licet tn̄ eis docere

sia prelatis ecclesie ad hoc vocent. Un nec religio aufert auctoritatē dicēdi. nec repugnat actui dicēdi. sicē q̄dam erranter he/retici olim dixerūt: Un q̄ d̄z Monach⁹ non doctoris. sed plangēt̄ hz officiū Gen sus Hiero. ēq monacho ex h̄ q ē monach⁹ cōpetit p̄iam agere nō decere. q̄uis aūt ei nō cōueniat docere ex eo q est monachus non tn̄ sequit quin ad docendū possit assumi. Similiter gratian⁹ loquit de doctrina publice p̄dicatōis q̄ platis cōuenit et religiosis ad hoc p ecclesiā deputatis. Nō aūt loquit de doctrina scolastica. cui plati paruz intendē possunt. ¶ Ad octauū dicendū q̄ honor non repugnat humilitati. Nihil ei deperijt Greg. de sua humilitate q̄uis papa esset. Dominū vero psonale rex et palīū vel tēporale paupertati xp̄i repugnat. Nō aūt honor repugnat humilitati. Un xp̄s multos honores legimus recepisse tam a discipulis q̄ a plebe. Sicut patet Math. xxi. Nec vnq̄ dedit xp̄us consiliū vel p̄ceptum de honore vitando sed de ambitōe et inordinato appetitu honoris bene dedit p̄ceptum.

Lectio.xcvij.

INfinitus enim thesaur⁹ hominib⁹ ē quo q̄ vsi sūt participes facti sunt amicicie dei ppter disciplīne dona cōmēdati. ¶ Post q̄z salo. persuasit sapientie cōmunicationē. Dicit excludit circa hoc quandā dubitationē que ē talis. Posset aliquis imaginari sic. Si ego scientiā indifferēter cōmunicē cōtinget q̄ q̄nq̄z deficiet sicut de bonis mundanis experientia cōis docet Istā dubitatōz excludit salo. in lra modo lecta p duo. Prio ppter ip̄ius augmentū et excrescētiā. Sedo ppter ip̄⁹ emolimētū et sufficientiā. Seda ps ibi quo qui vsi sunt. ¶ Circa p̄mū dicit sic Infinit⁹ em̄ thesaur⁹ est hoib⁹. q. d. Dec est cā ḡre sapīa nō ē absc̄dēda sed p̄icanda liberaliter. qz ē thezaur⁹ infinit⁹. i. nō deficiēs. qz q̄nto magis cōicat tāto magz crescit et augmentat. Et iō infinitus est qz non est tāt⁹ i aliquo quin si cōmunicet augebit in eodez vñ Seneca. Sil̄ ista fiūt et discim⁹ et docem⁹. ☞ A De isto thezauro et eiusdez liberali cōicatione loquit pulcre Alanus in Anthiclaudia. li. vij. Ubi narrās quō fronesi. i. prudētia viz virtuosū suis ditat muneribꝰ dicit sic. Assistens fronesi. plurima dona sophie. nō illas largit opes q̄ sepe potentū: Excecant aios et maiestatis honores. Inclinant minuunt qz leges et iura rerres. Inclinant minuunt qz leges et iura retardant. Sed potius donat thezauros meritis et ocēs: Diuitias animi quas q̄ semel acc̄pit vltra. Nō eget imo semel ditatus ingabūdat: Quarū rectus amor possessionis bilis vsus. Utilis vtilior largitio fructus abundans Dec est gaza poli celiq̄z thezaurus inundās Gratia q̄ dectos ditat. q̄ prodigia largos. Ault possessores et dedignatauaros Clausa perit diffusa redit mi publica fiat. Labit et multas vires acquirit eūdo. Non istas expascit opes rubigo nec ignis. Deuorat aut furis minuit inbrepergit. Naufragiū tollit predo depauperat hostis. Isti versus dāt dām inter thesauz diuitiaz et scientiaz q̄ thesaur⁹ diuciaz excecat noticiā discretoz. Inclinat ad immūditiā viciozz et retardat iusticiā legis et statutoz. Thesaur⁹ aūt mētis q̄ ē thezaur⁹ scie ē talis. qz ei⁹ amor ē rect⁹ dū appetit possessio nobilis cū h̄r. ℣. Utilis i bene vsu ēdo. largitio vtilior ī dēdo. fructꝰ abundās in p̄miū p̄cipiendo Et ūn alīs p̄dera ℣. De isto codē loq̄t b̄tus Aug⁹. i. de. xp̄iana. c. v. Inuitās hoies ad dēdū liberaliter ea q̄ a deo eis sunt cōcessa scire. qz si cere curēt plura scient. nō ē inq̄t meticulose dare desinet cetera cū ea q̄ data sunt cepe im⁹ ipendere. Dis em̄ res q̄ dādo nō deficit dū h̄r et nō dat. nō dū h̄r. quō habēda ē. Nole aūt ait. Qui hz dabit ei. Dabit q̄ habentib⁹. i. cū benignitate vtentib⁹ eoq̄ accepit Et adducit ad h̄ b̄tus Au. ibidē duas pulcerrias figuras de duob⁹ festis q̄ fecit xp̄us paupib⁹ q̄ eū seq̄bant vt ab eo docerēt. primū festū fecit. v. milib⁹ hoim de q̄nq̄z panib⁹ et duob⁹ piscib⁹: Et illis saturatis fuerūt. xij. cophini fragmētoz sicut p̄z Matt. xiiij. Secōm festū: iiij. milib⁹ hoim de septē panib⁹ et paucis piscib⁹ Quib⁹ saturatis fuerūt septē sportē plene fragmētoz. Ista miraculosis historijs alludēs Aug⁹ ibidē dic sic. Illi q̄nq̄z et illi. vij. erāt panes ante q̄ cepant dari esurientib⁹ et vbi cepāt fieri sportas et cophinos satiatis tot milib⁹ pa

frangeret accreuit: Sic ꝑm Aug. Qñ dc/
ctor liḃaliter impertit docendo qđ dono dei
recepit multiplicat⁊ augeti docente sapi/
entia ğ est infinit⁹ thesaur⁹ hoiḃ⁹ ¶ Notā/
dū est aūt q̄ inter docentes q̄ pascūt ppl'm
ꝺbo dei in eccl'ia. dra est. Quia aliq̄ pascūt
de q̄nqz panibꝰ ⁊ aliqui de septē. De q̄nqz
pascūt simplices fortes in fide ⁊ deuotiōe
licet minus eruditi in scolastica eruditiōe
Isti ꝑ q̄nariū passiōis xp̄i ꝑdicantes edifi/
cant ad sufficientiā corda simpliciū. Et in
ꝑsona talū loq̄tur apl's. i. Corin. xiiij: In
ecclesia volo q̄nqz ꝺba sensu meo loqui vt
instruā: Ista verba sunt ¶ Quid credēdū
q̄d faciendū, quid timendū. ⁊ q̄d cauendū.
dū. x. p̄cepta: Quid cauendū. vij. vicia ca/
pitalia. Quid timendū. infemi supplicia.
Quid appetendū. paradisi gaudia. Alij
sunt q̄ pascunt populū dei de septē panibꝰ
Septenar⁹ est numer⁹ vniuersitatis. Et hi
sunt subtiles doctores in vniuersis instru/
int⁹ ⁊ foris signatis septē sigillis Apoc. v
Ergo sapia est liḃaliter cōicanda. qz est in
finit⁹ thesaur⁹ hoiḃ⁹ si bñ dispensef ꝓpter
ipi⁹ augmentū ⁊ excrescētiā. Secḋo est libe/
raliter cōicanda ꝓpter seqns emolimentū
⁊ sufficientiā. Maximū emolimentū est q̄
homo fiat particeps amicitie dei. hoc aūt
bon⁹ vsus sapientie facit. Vñ infra ca. i. ꝺr
Amicos dei ⁊ ꝓphetas cōstituit. Et q̄tū
ad hꝰ ꝺr. Quo qui vsi sunt vi'ḋlz q̄ thezau/
ro sapientie q̄ vsi sunt faciendo quo ad se/
ipsos, docendo q̄ ad alios ꝓcipes facti sūt
amicitie dei Mat. v. Qui fecerit ⁊ docue/
rit hic magnus vocabit. Et Joh. xv. Vos
amici mei estis si feceritis que p̄cipio vobis.
Propter disciplinę dona cōmendari sunt
hē cōmēdati sunt sic spāles amici apud dēū
ꝓpter disciplinę dona qz vi'ḋlz min⁹ doctis
dederūt liḃaliter disciplinā Eccl. xxiiij Ut
dete qz nō mihi soli laborauī sed oībꝰ q̄ren
tibꝰ disciplinā. Est etiā notāndū q̄ tria gene
ra sapientū thezauro sapie nō vtunt ad me
ritū. Sūt em̄ q̄dem sapientū sapie suppres/
sores. Quidā sapie ꝺuersores ⁊ quidā sa/
pientie abusores. Supprimūt em̄ sapiaz
⁊ tñ nulla de ea faciūt cōmunicatiōz. Et hi
similes sūt illi seruo maligno ⁊ pigro. qui
acceptū talentū fodit i terrā ⁊ absc̄ondit pe
cuniā dñi sui Math. xxv. Et q̄n socij ⁊ cō
serui venerūt cū suis lucris ad dñm dupli
catis Ipse accessit cū suo talēto ⁊ ait. Dñe
scio qđ hō durꝰ es. metis vbi nō seminasti
⁊ cōgregas vbi nō sperſisti ⁊ timens abū ⁊
ab. ta. tuum in terra. Et ecce habes qđ tuū
est. De isto loq̄ns Crisᵒ. omelia. xix. in ope i
pfecto. Dicit q̄ hec excusatio est falsa. Dic
inq̄z. Serue mendax. Quō merit vbi nō se
minauit. Quis em̄ hoim ē vl' gētiliū. vl' iu
deoꝝ. quē nō sufficienter spūalibꝰ sensibus
adornauit. Cui nō dedit sciētiā boni ⁊ ma
li. Cui non dedit posse fugere malū ⁊ app̄/
hendere bonū si vult. Sicut em̄ null⁹ ē hō
cui sit minus aliqđ mēbroꝝ corpis ad vsū
corpalē: sic nō est aliq̄s cui sit min⁹ sensus.
⁊ potentia ad intelligētiā boni ⁊ mali ⁊ ad
omne op⁹ bonū faciendū q̄cūq; voluerit
hec Crisᵒ. Et vult apte dīre q̄ deus nulli ho
mini deficit i cōcedēdo sibi sciam necessa/
riā ad salutē. si hō bñ vtat gr̄a a deo cōcessa
⁊ nō oppōat obicē ꝑ petm̄. ℣ B Sūt
ğ q̄dā q̄ sb terra talētū absc̄ōdūt. qz notici
am sacre scripture. i. eccl'iastice disciplinę
sb solicitudine occupationū terrenaꝝ recō
dūt vl' sb delicijs ⁊ pigritia carnis sue. De
vnoquoq; tali pōt exponi illud. Eccs. vi.
Si vixerit hō multis annis ⁊ nō vtat boīs
sbstātie sue. de b ego pnūcio q̄ melior illo ē
abortiuꝰ. Quia Eccl. xx. Sapia absconsa
⁊ thesaurꝰ. q̄ vtilitas in vtrisq;. ¶ Secḋo
sunt sapientes quidā ⁊ tñ sapientie sbuerso
res. Quia q̄d q̄d ꝺbis edificāt moribꝰ im/
pungāt. Et dato q̄ fortassis edificāt ꝓios
tñ i nllo pmouēt seipos. Dicit Aresᵒ. viij. de
aialibꝰ. c. v. q̄ apes cū fecerit magnā copiā
mellis in fauis suis sugūt de illo melle ⁊ se
recreant de eodez. Et nisi hoc facerent mel
illud corrumperet ⁊ fierent de fauis aranee
Moraliter q̄n ꝑsōa ecclesiastica hz magnā
copiā mellis. i. scientiā sacre scripture que
melli cōpat. In ps. Quā dulcia faucibus
meis eloquia tua super mel ori meo: neces/
se hz alere semetipm de melle suo qz nisi b
faceret mel corrumperet. qz scientia in di/
splicentiā ⁊ penā conuerteret ⁊ de fauis fie
rent aranee id est de habitibꝰ scientialibus
venenose curiositates ⁊ vano Jn ps: Tabe

Lectio

scere feciſti ſic̃ araneã aiaz e⁹ z i alio ps̃. An ni nr̃i ſic̃ aranea meditabũt vl' meditabãt ſm aliam lr̃am. gloſa bene dicit meditabã tur anni nõ opabant q̃z ſine vtilitate z fru/ctu boni opis tranſierũt Et ideo p̃mo z p̃n cipaliter vti ꝺebet quilibet lr̃atus ſcientia ſua ad ꝺeuotionẽ z recreatõz p̃priã z po/ſtea ad aliena: Et h̃ eſt q̃ ꝺr̃ ſignãter Eccs ij. Vanc ratus ſum partẽ meã vt vterer la/bore meo. Dicit Areſ. i. ꝺ generatiõe. ppe finem q̃ es z ſtannũ nõ bene miſcenť adin/uicẽ. ſed ſicut lr̃e cõiungunť in ore balbutiẽ tis. Sic cõmiſcenť es z ſtannũ. Sicut em in ore balbutientis vna littera ſonat z alia euaneſcit. Ita ſtannũ z es ſi cõmiſceãť ſtan nũ ſubterfugit z euaneſcit z es manet Mo raliter es q̃ꝺ eſt metallũ ſonoz ꝺeſignat p/ꝺicationis eloq̃ntiã. Stannũ q̃ꝺ apparet argentũ z non eſt z ſignificat cõuerſatiõis falſam apparẽtiã. Et iſte ꝺuo nimis male commiſcenť in perſona quacũq̃z. Et iõ cuz ad examen ꝺei ꝺuentũ fuerit nihil appare/bit niſi es. ſonus videlicet ꝺoctrie ſine veri/tate vel puritate. Sz cũ argento bene cõmi ſceť es q̃z vite claritas z vite ſonoritas ꝺe lectabilẽ mixturã faciũt. In cui⁹ figuram legimus Exoꝺ. xxxv. q̃ ꝺns impleuit beſel eel ſpũ ſapientie z omni ꝺoctrina ad facien ꝺum opus in auro z argento z ere in omni bus que requirebant ad ſanctuariũ taber/naculi. Hoc eſt moraliter q̃ p̃ſona eccleſia ſtica ſic ꝺebet eſſe inſtructa q̃ opari ſciat in auro ꝺeuote cõtemplatiõis argẽto honeſte cõuerſationis z ere ſonore p̃ꝺicatiõis. Ter cio ſunt ſapiẽtes ſapie abuſores. z hi ſunt hoies bene inſtructi q̃ ſciam ſuã applicant ad nocenꝺũ. Colorãt falſa. excuſant mẽda cia z impugnãt vera Eccl. xx. Qui multis vtit verbis. ledit aiam ſuaz. Oẽs iſti male vtunť theſauro ſapientie. Cõſil'r z hi q̃ mẽ dacia p̃ꝺicant z falſe autores allegant ad propriam oſtentationem z omniũ p̃ꝺicã/tiũ diffamationẽ Talis ſi querat cum apl'o Nõ leuitate vſus ſum. aut q̃ cogito ſm car nem cogito vt ſit apud me eſt z non. Dico confiꝺenter q̃ talis vtit leuitate z carnali/tate z falſitate. Non ſic fecerunt ſancti pa tres qui nos preceſſerunt ſed vſi ſunt the/ſauro ſapientie ſancte viuenꝺo. recte ꝺoc/tr z vera ꝺefenꝺenꝺo. Et ideo participes facti ſunt amicitie ꝺei propter ꝺiſciplin̄ ꝺona commenꝺati.

Lectio. xcviij.

Qbi autem ꝺc

ꝺit ꝺns ꝺicere ex ſententia z pũ/mere digna hoz que mihi ꝺanť q̃m ipe la/pientie ꝺux ẽt ſapientũ emẽꝺator. In ma nu em illi⁹ z nos z p̃mones nr̃i z ois ſapia z operũ ſcientie ꝺiſciplina. Hec eſt quarta ps p̃ncipalis hui⁹ capit uli. vij. vbi ponit Salomon gr̃az actionẽ ſapientiã recogno ſcenꝺã Vñ poſtq̃z p̃mo poſuit humiliatõz ſapiam p̃cedẽtẽ. Sc̃ꝺo ſupplicatõem ſa pientiã ꝺeposcentẽ. Tercio appꝛeciatõem ſa pientiã extollentẽ. Vic ponit q̃rto gr̃arum actionẽ ſapiam recognoſcentẽ. Et circa ſ ꝺuo facit. Primo recognoſcit tũ ſue ſapi entie eſſe largitoꝛẽ in generali. Sc̃ꝺo enu merat quorum z qualium ꝺedit ſibi ſciam ꝺ⁹ inductiue. z in ſpeciali: ſc̃ꝺa ps ibi Ipe em ꝺedit mihi. Circa p̃mum ꝺuo facit. q̃ p̃mo recognoſcit cũ eſſe ſapiẽtie largitoꝛẽ Sc̃ꝺo eũ fateť omniũ gratiaz cõtinuũ gu/bernatoꝛẽ: Sc̃ꝺa ps ibi In manu em illi⁹ Dicit ergo p̃mo ſic. Mihi aũt ꝺedit ꝺs ꝺi cere ex ſententia. q. ꝺ. Si quis a me queras quare ꝺeceo z ſapientiã p̃ꝺico eſſe ꝺicã ꝺam. Ecce cauſaz. Deus ipe ꝺator eſt ſapi entie z q̃z gratis ꝺat omnib⁹ ſapientiã ſci entiam. Conſequẽs eſt q̃ etiã ipi gratis ꝺa re ꝺebent. Math. x. Gratis acceptiſtis gra/tis ꝺate. z ideo regratiãꝺo ꝺo ꝺico. Mihi aũt ꝺedit ꝺs z ẽ. Nec eſt iſta vox ſuꝑbie vel atõis ſz ꝺeuote gratiarũactõis. vn Au/g⁹. ſup illud Ps̃. Cuſtodi aiam meã q̃m ſanct⁹ ſum ꝺicit ſic. Nõ ẽ iſta ſuꝑbia clari. ſz cõfeſſio nõ ingrati. Et habere et cogno/ſcere z nihil ex te habere vt net ſuꝑbus ſis nec ingratus. Et ꝺic ꝺo ſanct⁹ ſũ q̃m ſan/ctificaſti me. q̃z accepi q̃ꝺ non habui q̃z re ꝺiſti. non q̃z ego merui. Et iſto mõ ꝺicit ſal'. Mihi aũt ꝺedit ꝺs ꝺicere ex ſententia. i. ex certa ſcientia Joh. iij. Q̃ꝺ ſcim⁹ loq̃mur z q̃ꝺ vidim⁹ teſtamur. Vel ꝺicere ex ſenꝺ tia. i. ſententioſe ꝺicere nõ ꝓboſe. q̃z puerb. xviij. Ubi plurima ſunt ꝓba. ibi frequẽs egeſtas. i. pauptas z egeſtat ſapientie. Sa piẽtes em vtunť ꝓbis pauc̃z z iõ ſapientes ſẽ let ꝓpe pauca ꝓba z ſententioſa: Jacob. iij.

aũt oĩs hõ velox ad audiẽdũ ꝛ tard⁹ ad lo/
quẽdũ ꝛ tardus ad irã. Dicit Hiero. q̃ in/
ter canes. qui ũfirmioꝛ est magis latrat. ꝛ
p̃z experimeto q̃ paruus canicul⁹ libenti⁹
latrat q̃z grandis ꝛ magnus. Ita frequen/
ter q̃ min⁹ hñt de scientia hñt tñ plura ꝟba
a Et ẽ notandũ q̃ inter oĩa pauci/
loquiũ reddit hoiez cõmendabilẽ ꝛ amabi
le, vñ quida p̃hus interrogat⁹ fuit a quod ĩ
rñdit. Si nĩqt hoĩbꝫ placere possuz. Cui p̃hus
ris pauca. In c⁹ figurã dꝛ. Leui. xv. Vir
q̃ patit fluxũ seminis ĩmũdus erit. Hemẽ
secundũ spũale generatõis ẽ sapia siue scie
tia fluit aũt deoꝛdinate ꝛ ꝛperdit q̃ sine
iudicio rõis pferꝛ. Uel sic. Mihi aũt de/
dit deus dicere ex sñia. i. nõ ſbito non repẽte
sed ex solida ꝛliberatõe. Sicut iudex latu
rus sentẽtiã debet ꝑus veritatẽ inuestiga/
re ꝛ maxime in sententia diffinitiua. que fi
nem ponit cõtrouersie q: ꝛ re dubia non
dꝛ dari sententia certa. xi. q. iij. Graue Et
ꝑsumere digna hoꝛ q̃ mihi dañ. s. dedit
ds mihi ꝑsuere. i. ꝑ aliꝗs sumere ad discen
dũ ꝛ docendũ. Digna hoꝛ q̃ mihi dañ. i.
vera ꝛ coꝛrespondentia inspiratõi diuine.
non humane fictioni. Sic vtiꝛ noĩe ꝑsum/
pt̃is Mgr sententiaꝛ i plogo vbi dicit.
ardua scadere ꝛ op⁹ vltra vires agere ꝑsũ/
psim⁹. i. moti non temeritate sꝛ caritate p̃
re digna nõ q̃dem viribꝫ meis cõfisis sed ĩ
deo Et iõ ſbdit q̃m ipe. i. deus sapiẽtie dux
est ꝛ sapientũ emẽdator. i. ipe est auctoꝛ sa
pientie ꝛ emendatoꝛ ꝛ augmẽtaꝛ. Et sic re/
cognoscit salo: deũ esse oĩs sapie largitoꝛez
Secõ generalis fateꝛ eũ esse oĩm gratiaꝛ
cõtinuũ gubernatoꝛẽ. In manu inqt illius
zẽ: q̃si diceret. In potentia gubernatiua il
li⁹ est nra eloq̃ntia nra theologica specula
tioꝛ nra pratica exercitatio In manu inqt
illi⁹ supplesum⁹ nos q̃z tũ ad uostrã ſbstan
tiã Dan. v. Deũ q̃ hz flatũ tuũ in manu sua
ꝛomẽs vias tuas. non gl̃ificasti. Et in p̃s.
ce. Sermones nostri q̃ntũ ad nostrã cloq̃n
tiãm. Cor. iij. Non sumus sufficientes ali
quid a nobis cogitare. sed sufficientia nra
ex deo est q: nemo p̃ dicere dñs iesus ni/
si in spiritu sancto. i. Coꝛ. xij. Et omnis sa

pientia q̃tum ad scientias speculatiuas.
Et opez scientie disciplina. i. disciplina sci
entie operũ q̃z tũ ad scientias practicas Hec
ẽ g̃ gratiarũ actio deuota q̃ salo. se a deo re
cepisse sapiam recognoscit. Sic ẽi oĩa flu/
mina oꝛiunt a mari ꝛ ad mare finaliter re/
uerunt: Eccs. i. Ad locũ vñ exeunt flumia
reuertunt vt itez fluant. Ita oẽs gr̃e q̃s ha
bem⁹ a deo pcedunt p largitionẽ ꝛ ad eum
redire dñt p gr̃az actionẽ. vñ Ber. super
Can. ſ. xxxij. Origo fontiũ ꝛ fluminũ oĩm
est mare ꝟtutũ ꝛ scientiaꝛ dñs x̃ps. Conti
nentia carnis coꝛdis industria. volũtatis
rectitudo casta cõsilia. iusta iudicia. sancta
desideria ex illo manant Si q̃s callet inge
nio. si quis niteꝛ eloquio: si q̃s moribꝫ pla/
cet inde est: inde scie. inde sapie: ide sermo.
Ad locũ vnde exeũt flumia reuertunt flu/
mina gr̃az vt itrũ fluant q̃re ꝛ q̃liter inq̃s
dicit ap̃lus. In oĩbus gr̃as agentes q̃cq̃d
sapientie q̃cquid re ꝟtutis hr̃e cõfidis dei
ꝟtuti ꝛ dei sapie reputa x̃po. Si q̃dẽ flumi
nis aq̃ stare cepit ꝛputrescere. Si plane si
gr̃az cesset ꝺcursus vbi recursus nõ fuerit
nõ mõ nihil augeꝛ ingrato sꝛ ꝛ qđ accepit
ei vertet̃ in pniciem. hec Bern. vñ hermes
Trimegist⁹ li. xi. suo de natura deoꝛ ꝟsus
finẽ narrat q̃liꝛ p⁹ lõgã discussiõꝛ rex diui
nazꝛ ꝛ humanaꝛ cũ aduesparet Trimegi
st⁹ asclepi⁹ ꝛ tacius parauerũt se ad cenam
p⁹ tñ volebãt deũ adoꝛare sm modũ p̃hoꝛ
Exeuntes g̃ sole occidẽte ad austrũ. respe/
xerũt ꝛ pces suas dixerũt. Sic em̃ sole oꝛi
ente ad locũ q̃ dꝛ ſbsolan⁹ se cõuertebãt ad
oꝛandũ. Ita sole occidente se cõuertebant
ad austrũ sm eoꝛ antiquã supsticionẽ Dic̃
g̃ Asclepi⁹ ad taciũ q̃ rogaret trimegistũ.
q̃ dignaret apponere thura ꝛ pigmẽta ad
pces eoꝛ. quẽ intuẽs trimegist⁹ cõmot⁹ ait
Meli⁹ hominũ naribꝫ apponere asclepi.
Hoc em̃ sacrilegiũ simile est cũ deũ rogis
thus cetera qz incendere. Nihil em̃ deest
ei. Et qz ipe est oĩa ꝛ in eo sunt omnia. sed
nos agentes gr̃as adoꝛem⁹. Hee sunt em̃
summe incensiões. cũ gr̃e deo agunt̃a moꝛ
talibꝫ. Hec hermes. q̃ aũt dicit thus deo
incendere esse sacrilegio sile Intelligit si fi
at superstitiose cũ estimatione q̃ dꝛs in coꝛ
palibꝫ odoꝛibꝫ delectaꝛ qđ omnino falsuz
ẽ. Unde ſbdit q̃ summe incẽsiões sũt gr̃az

actiões. Et iō terminādo libz̄ sic deo reg̃/
tiaꝝ q̄uis gentilis Gratias tib i summe ex
supantissime. Tua em̄ gr̄a tantū lumē su/
mus cognitōis cōsecuti. Nomē sanctū tuū
est honozād̄ū Nomē vnū qđ solus ds ē be/
nedicend⁹ religiōe paterna. qm̄ oīb⁹ pater
nā pietatē z religionē z amorē z quecunqz
est dulcioz efficatia prebere dignarꝫ donās
nos sensu. ratione. intelligentia: Sensu vt
cognoscam⁹ te. Ratione vt te suspicionib⁹
indagemus Cognitiōe vt te cognoscentes
gaudeamus ac numine saluati tuo gaude
mus q te nobis ostendens totū gaudem⁹
q nos in corpoze sitos eternitati fueris cō/
secrare dignatus. Nec est em̄ humana so/
la gratificatio cognitio maiestatis tue. cog
nouimus te lumē maximū solo intellectu
sensibili intelligim⁹ te O vite vera vita O
natura omniū fecunda p̄gnatio. cognoui/
m⁹ te totius nature humane conceptu ple
nissime. Cognouim⁹ te eterna pseuerātia.
In hoza em̄ ista adozantes te. bone volun
tatis tue. Hoc tantū dep̄camur vt nos ob
fuare digneris pseuerantes in amoze cog
nitiōis tue z nunq̄ ab hoc gratie vite gene
re separari. Quib⁹ dictis inierunt ad cenā
In manu dei sum⁹ ☞ B Notandum
q manus diuine p̄tectiōis z gubnationis.
in qua sum⁹ quinqz digitos hz. Pollicem
indicē mediū medicum z auricularē. Pol
lex est ptās puniēdi, Index pspicacitas di
scernendi. Medi⁹ benignitas differendi.
Medicus pietas miserendi Auricularis
ē facilitas exaudiendi. Primo ergo pollex
man⁹ dei est ptās puniēdi. Dicit pollex fm
ysidoz. xi. Ethi. c. i. eo q inter ceteros digi
tos polleat ꝓtute z p̄tāte. Hui⁹ aūt pollicꝫ
tanta est ptās q cū tēpus adnenerit puniē/
di nullus pōt euadere Job. x. Nemo ē qui
de manu tua possit eruere. Et iō dic aplus
Heb. x. Horrendū ē incidere in man⁹ dei
viuentꝫ Et tob. xiij. Manū tua longe faca
me z formida tua nō me tereat Secūs digi
tus est index eo q illo ostendim⁹ z indica/
mus. Et est moraliter index man⁹ dei per
spicacitas discernendi. Isto digito omnia
demonstrabit nude z apte tam bona q̄z ma
la i die iudicij. ij Mach. vi. Manū oīpotē
tis neq̄z viu⁹ neq̄z defunct⁹ effugiā. Oēs
em̄ nos oportet manifestari ante tribunal
xp̄i z recī. v. put gessit i coz. ij. Loz. v. Ut
eius digit⁹ est ceterꝫ longior z est medi⁹ vñ
iste digitus in manu dei est benignitas iu/
diciū differendi per quā nos exspectat. vt
ad misericordiā redeam⁹ Gene. xlvij. Fa
lus nr̄a in manu tua est. Et in ps. Fiat mi/
sericordia tua vt saluet me. Et sicut isto digito
extenso sup plano. nec index nec pollex pot
sunt illud planū cōtingere. ita q̄z diu digi/
tus benignitatꝫ ad nos extendit. nihil no
bis nocere possunt ptās puniendi nec per
spicacitas discernēdi ¶ Quart⁹ digit⁹ vo
cat medic⁹. Est aūt medic⁹ in manu dei pie
tas miserēdi. In isto digito solent veteres
ānulos deportare ꝫ in manu sinistra Cui
cām reddit Macro. ij. saturnaliū inmās
fuisse ab egiptijs eo vidlz q fm anatomie
pitos neruis quidā a corde nat⁹ ad illū di
gitū pcedit z cū neruis illi⁹ digiti cōplicat
Et iō ordinatū fuit apud eos q ille tang
corona a nullo circūciderēt. Iste etiā digi
t⁹ cōplicatus significat. vi. fm computū di
gitalē qui est numerus pfectus. Et ideo di
le digit⁹ merito debuit a nob coronari. Ho
raliter apud oēs nos inter digitos dei pie
tas miserendi dz a nob coronari. q misericō
miseris sapit dulci⁹. Que quidē pietas a
vulnere coꝛdis xp̄i emanauit p quē digitū
oīs in nobis pfectio cōsummat Job. v. In
crepationē dñi ne reprobes q̄m ipe vulne/
rat z medet pcutit z manus eius sanabu
nt. In sex tribulatōib⁹ liberabit te z in. vij. no
tanget te malū. Quintus digitus ē breui
sim⁹ z vocat auricularꝫ. Hic aūt digit⁹ in
manu dei est facilitas exaudiendi pces no
stras In ps. Aperꝫ tu manū tuā z imples
omne animal benedictiōe. ꝛc.

Lectio. xcix.

Ipse enim dedit mihi hoꝛ que sunt sciētia veram
vt sciā dispositiōz oꝛbis terraꝝ z virtutes
elemētoꝛ initiū z cōsumatōes z medietatē
tēpoꝛ. vicissitudinū p̄mutatōes z diuisiō
tiōes tēpoꝛ moꝛ mutatōes z diuisiones
poꝛ: anni cursus z stellaꝝ dispositiones
turas aialiū z iras bestiaꝝ. vim ventoꝛ. z
cogitatōes hominū. dras virgultoꝛ z vir
tutes radicū z quecūqz sunt absconita z im
puisa didici Omniū em̄ artifex doctri⁹

sapia. ¶ Postq̄ sapiens salomon regratia
tus ē deo generaliter ꝛ summatim de sapi/
entia sibi data. hic eidem regratiatur speci
aliter inductiue transcurrēdo p materias
diuersaꝝ sciaꝝ. Et circa hec duo facē. quia
primo enumerat quoꝝ ipe sciaz habuit. Se
cundo qualiter ad eū puenit. ibi. Omniuz
enim artifex. Circa primū duo facit. Nā primo
recognoscit sue scie solidꝛatē. secōdo sue sci/
entie multiplicitatē ibi sciaz ¶ Circa primū
dicit sic. Ipe ei ds vidlz dedit mihi libera/
liter hoꝝ q̄ sunt sciaz verā. i. oim creatura/
rū verā non falsam nō apparētē sciam. quē
admodū se iactant hȳre falsi experimētatores
nigromantici alchimici ꝛ p artē notoriam
ad doctrinā demonū gloriantes se instru/
ctos. ꝛ ostendentes scire q̄ nesciunt. cuius/
modi sunt pstigiatores diuinatores physo
nomici. psalmistici vel palmistici. geomātri
ci incantatores ꝛ magici. quoꝝ non est sciē
tia vera sed falsi imo nulla. Quā precipue
debet vitare apl'us. i. Thimo. vi. O timo
thee depositū custodi. i. fidē deuitans pfa/
nas vocū nouitates ꝛ oppositiones falsi nois
scie. Glo. i. q̄ falso noīe dꝛ scia. Cōtra q̄lez
falsā sciam dicit salo. sibi datā fuisse sciam
verā. Et p hoc recognoscit sue scie solidita
tē. Cōsequnt aūt ondit eiusdē scie multiplici
tatē cū dicit. vt sciā dispositōz orb terrarū.
i. distinctōes climatū ꝛ diuersitatē locoꝝ.
habitabiliū ꝛ nō habitabiliū i terra fm di/
stantiā a polis mūdi ꝛ appropinquatiōz ꝛ
elongatōz a via solis Et virtutes electoꝝ. i.
trāsmutatōes corpoꝝ naturaliū tā fm lo/
cū q̄z fm q̄litates. Initiū ꝛ cōsummatiōz ꝛ me
dietatē tpm. i. principiū mūdi ꝛ tpis xpi ꝛ di
em iudicij saltē generali sciuit ēe futuruz.
Moꝝ mutatōes. i. diuersas cōsuetudines
ꝛ leges hūanas: fm diuersitatē sit9 tpis et
assuefactōis ꝛ cōplexiōis. Diuisiones tpm. i
distinctas reuolutiones planetaꝝ vicissitu/
dinū pmutatōes. i. aerꝫ ꝛ terre varias trās
mutōes q̄b9 vicissim ꝛ successiue ꝛ ōrie di
h9 nūc hyemps ꝛ cōsūmationes tpm. i. q̄n
vnūq̄q; istoꝝ incipit ꝛ termiat fm gressuz
planetaꝝ i diuersa sig̃ in zodiaco. anni cur/
sus ꝛ stellaꝝ dispositōes. i. ꝯputatōes motu
um solis ꝛ lune ꝛ figuras ꝛ imagines oim
stellaꝝ fixaꝝ i. viij. sphera. Naīas aīaliū q̄z
tū ad generatiōz. Iras bestiaꝝ q̄tū ad vti
litatē ꝛ domesticatiōz humanā. vim vento
rū. i. differentias vētoꝝ q̄tuor p̄ncipaliū ꝛ
viij. collateraliū sic̄ pz. iij. Meteo. Et cogi
tatōes hoim. i. affectiōes ad q̄s hoies vēbēt
ex cōplexiōe ꝛ corpoꝝ celestū ꝛ coopatiōe
dispositi Differētia virgultoꝝ q̄ntū ad plā
tatōes insertiōes translatōes fructificacō/
nes. De q̄bus Virg. li. georgicoꝝ Palla
dij de agricultura ꝛ virtutes radicū q̄ cali
da q̄ frigida q̄ tpata q̄ cōferens nociua fm
varietates sanitatū ꝛ infirmitatū. Etiā nō
solū ista imo q̄cūq̄z sunt absconsa ꝛ impro/
uisa. i. cōiter alijs hoīb9 occulta dicit nō
p inuentionē sed p reuelationē Et ē q̄ sb/
dit. Oim em artifex docuit me sapia. Sa/
pia i creata vidlz q̄ xps ē. i. Corinth. i. nos
aūt p̄dicam9 xp̄m crucifixū. iudeis q̄dē scā
dalū. gētib9 aūt stulticiā. Ipis aūt vocatis
iudeis atq̄z grecis xp̄m dei virtutē ꝛ dei sapi
entiā Occasiōe ei9 q̄ō in lra dr inter alia de
sapiētia q̄ vidlz habuit sciam de cursu an/
ni ꝛ dispositōib9 stellaꝝ ☞ A Querit
vtz de motib9 stellaꝝ possit eē scia q̄ nō q̄z
si sic h̄ maxie foret possibile de motib9 solis
ꝛ lune. Qz de istis nō pōt hr i scia. q̄ nec de
alijs. assūptū pbo: q̄z si aliq̄ scia eēt de coꝝ
motib9 possibile videret q̄ sol eēt i cōtinuo
motu circulariter sup terrā ꝛ q̄ sol moueret
motu firmamēti ab oriēte i occidēs ꝛ q̄ sol
nō eclipsaret tpe oppositiōis lune ꝛ ista vi/
dent ēe falsa ex textu sacre scripture. p̄muz
pz q̄ sol nō moueat ꝯtinue Josue. x. Steterit
sol i medio celi ꝛ nō festinauit occūbere.
spacio vni9 diei. nō fuit añ ꝛ postea tā lōga
dies deo obediēte voci hoīs sēm pz Isa.
xxxviij. ꝛ iij. Re. xx. Ubi legim9 q̄ cū Eze
chias rex iudee grauissime egrotasset ꝛ p fletū
ꝛ pniam sanitatē a dño meruisset misit dns
ad eū. Isa. pphēcā q̄ diceret q̄ die tercio as/
cenderet i templū dñi tot9 san9 Ezechias vero
signū petiuit vt certificaret ō sanitate futu
ra ꝛ dic ad eū Ezechias. Utis vt ascendat
vmbra i horalogio achā. x. lineis an totidē
gdib9 reuertat. ꝛ reuers9 ē sol p. x. lin. i hora
logio achā. ꝛ posita ē vmbra stili i oralogio
sic̄ fuit ō mane sole existēte i oriēte h̄ aūt fie
ri nō potuit q̄ cōclusio est falsa ¶ Tercium
videtz q̄ sol possit ecclipsari. luna existēte i
oppositōe pz Mat. xxvij. ꝛ Luc. xxiij vbi

sic scribit tenebre facte sūt i vniuersa terra vsq3 ad horam nonam ꝛ obscuratus ē sol. ꝛc̄. Sed constat ꝙ luna tunc fuit oppositā regione ad solē. qz christus passus est luna xv. ꝛ sol fuit in nono gradu arietis ꝛ luna i nono gradu libre in meridie illius sexte ferie. ḡ patet falsitas istius cōclusiōis de eclipsi. Ad oppositū est lr̄a ꝛ oēs Astronomi ¶ Ad questionē dicendū ꝙ de motib⁹ stellaꝝ pōt esse scientia. nō q̄dē demōstratiua. qualiter omni tempore mouebunt sed demōstratiua qualiter omni tēpore nate sunt moueri si de⁹ miraculose aliter non disponat sicut em̄ docet btūs Aug⁹ Sic deus rebus creatis mot⁹ opationes indidit vt tm̄ plibitu voluptatis eas exerceant vel omittant: Un̄ q̄uis experimentaliter ꝛ sensibiliter videamus ꝙ ignis natus est cōburere cōtigit tm̄ aliq̄n ꝙ ignis quidam apprximatus quibusdam pueris non nocuit ꝛ tm̄ alios qui magis distabāt occidit sicut patet Dan: iij. Et ideo q̄uis sciam⁹ qliter res nate sūt agere ꝛ qualiter frequēter egerūt qz hic vocamus naturale qđ semp vel frequenter cōtingit. Qualiter tm̄ res certo tē pore agent. nescim⁹. qz hoc est in manu dei ¶ Pro rōnib⁹ tm̄ est notandū ꝙ ista tria miracula maxia q̄ vnq3 in corporibus celestib⁹ cōtigerūt adduxit. Dyonisi⁹ cōtra q̄ndam ꝑm in epl'a ad Policarpū q̄ c. vij. in ordine epl'aꝝ btī Dyonisij. Ad q̄z euidentiaz intētōez dicte epl'e breuit explanabo seq̄ns expositionē fratr̄. Alberti qui oēs libros dyonisij exposuit satis clare ☞ a Sciendū est ḡ ꝙ illa epl'a mentionē facit de tribus psonis. vidlz dyonisio policarpo ꝛ appollophane. Fuit aūt policarp⁹ discipul⁹ btī Johānis euāgeliste. postea eps ꝛ tandē martirizatus. Appollophanes fuit quidā ꝑhus qui fuerat mgr̄ btī Dyonisij in ꝑhia Iste cū visitaret a policarpo ꝛ inuitaret ad fidē xp̄i redarguebat abūtez dyonisiū sup ꝟ ꝙ ꝑhia quā a grec̄ didicerat ꝺ ꝑhos vtere dicēs iniustū ee aliquē vti aliq̄ ꝺ eos a q̄bus illud accepit. ꝛ id o vocauit dyonisiū ꝓberatorē patꝝ methaphisice qz vidlz reprehendit grecos de eoꝝ ꝑhia a quib⁹ tm̄ ꝑhiam didicerat sic a pribus ꝛ mgr̄is. Cū erḡ sic freq̄nter rn̄deret policarpo dict⁹ ꝑhus policarpus nacta opportunitate mādauit Dyonisio ꝙ sibi aliq̄ rescriberet ꝙ quedā appollophanes ad fidem trahi posset ex ꝙ prijs pncipijs discipline sue q̄ clar⁹ i astronomia inter alios habebat. Hac ergo occasione scribit ad policarpū epl'am illā ostendēs ꝙ appollophanes sua ꝑhia abutebat. eo ꝙ p eā ad cultū dei veri. nescivit ptingere Ad cui⁹ tm̄ noticiā ex astronomia marime debuisset puenisse. Et arguit sic. Cuius ordo motuū corpoꝝ celestiū sit regularis ꝛ certus. Si ille ordo ab aliquo mutaret ꝓstat ꝙ ille sic mutans foret deus. Sed ordo motuū corpoꝝ celestiū fuit aliq̄n mutatus sicut ipemet Appollopha. nouit. ergo debuit cōclusisse ꝙ causa illi⁹ mutatōis fuit cā ꝑma cōtinens ꝛ regēs totū celū. Erg ꝓ̄s relictis ydolis ꝛ talis ꝺs foret colēd⁹ ¶ Dinoꝛē huius rōis ꝑbat dyonisius in tribus exēplis. ꝑmo p stationē solis Josue. de quo argutū fuit in ꝑma rōne. Secūdo dicat qđ sol steterit imot⁹ cū orbibus superioꝛibus ꝛ inferioꝛib⁹ fm vnā opinionē. Sicut solus sol steterit alijs motis fm suū cursum fm aliā opinionē. hoc tm̄ certū est solē stetisse qđ non potuit fieri nisi p opationez alicuius cāe infinite. Tertio ꝑbat idem per ascensum solis in horologio achaz. sicut argutū fuit in rōne. Sed o q̄nvnus dies artificialis fuit fere triplicat⁹. Dies vero artificialis habet. xij. horas. ꝛ tres dies. xxvj. horas ꝛ p conseq̄ns fuit triplicatus ad alium diē artificialē exceptis quarnoꝛ horis. qđ pz. qz sicut in astralabio signant̄ linee iam in aduentu Esaye ad regem ascēderāt sol per. x. lineas ita ꝙ non distabat nocte nisi p duas horas. sol ḡ trāscēdit ad dictas x. lineas ꝛ descēdit p easdē iterz ḡ cōpleuit tūc. xxx. horas ꝛ ad hue restabāt due linee vltie vsq3 ad noctē ḡ illa dies habuit triginta duas horas. Et iō dicit Dyonisi⁹ ꝙ dies ille fuit triplicat⁹ ꝛ ꝟ fuit tm̄ miraculū ꝙ? uertit i stuporē babilonios q̄ fuerūt diligentes in cōsideratōe motuū celestium ꝛ ꝟ miraculū ꝟbiecit eos regi Ezechie sine pugna sic cuidā eq̄li dꝛo ꝛ hoies excedenti. Et dum ceps sacerdotes pfaꝝ notātes die illū fecerunt ānuati festū triplicati solis. ꝛ vicebāt triplicati inter sacerdotes vidz festū triplicati solis colebāt. Ista ergo signa q̄ ñ fuerē

localia facta vidlz i regiõe vna vel vna terra sed cõia toti mundo. debuerunt moueri appolophanẽ ad colẽdũ illũ qui hec mirauda causauit. Qz qz appollophanes posset ista ex pertinacia forte negare. q̃z uis sacerdotũ testimoniũ viderit nõ scribit Dyonisi⁹ Policarpo q̃ si ista duo negauerit conuelicet de eclipsi tpe passiõis xpi. z dicat sibi q̃ illã nõ põt negare. dicit Dyonisi⁹ q̃ nos ambo steti⁹ in eliopolim ciuitate egypti. z sil' stantes vidim⁹ lunã inopinabiliter innaturaliter supponentẽ se soli cũ nõ eet tpus ꝺuctõis sz magis oppositiõis vel feré. ¶ Que quidẽ eclipsis fuit mltipliciter miraculosa. Primo qz eclepsis solis nõ fit nisi in coniunctione solis z lune. Cũiunctõ autẽ fit p hoc q̃ luna est velicioris motus q̃z sol. z ideo attingit solem. Manifestũ ẽ est q̃ luna accedens ad solem transit p arcum interceptum inter solem z occidentez q̃cũq̃z hoc est naturaliter fit coniunctio siue fit eclepsis siue non. Modo in passione xpi nõ venit luna ab occidente sed a parte orientis qđ est omnio cõtra naturã Unde ps orientalis ꝺyametri solis primo eclipsabatur. z sic p consequens totus diameter solis quia fuit eclipsis vniuersalis. Et tũc redijt versus orientẽ ita q̃ primo illuminabat ps diametri occidẽtalis q̃ vltio ecclipsabat. qđ qdẽ fuit ꝺ naturã eclipsis. qz i oi naturali eclipsi ps accidentalis eclipsatur ꝑmo z ꝑmo reilluminat. Tercio fuit miribilis. qz luna tunc tpis infra .vi. horas fe re cõpleuit motũ .xv. dieꝝ qz inter nonaz z vesperã iuit. clxxxv. fere gradus. Qđ sic pz In oppositiõe ista cõstat q̃ inter solẽ z lunã fuerunt. clxxxv. gradus qui sunt medietas celi. non fuit eclipsis post oppositionẽ. per. ix horas: ita q̃ luna in illis nouem horis trãsierat. v. gradus vltra locũ vere oppositionis versus occidentẽ. Redijt ergo p. clxxxv. gradus solis accedendo. z sil'r recedendo. sic infra. vi. horas fuit motum fere .xv. dierum. Quarto fuit miraculosa. qz sicut ptholomeus tam oppositione q̃z cõiũctione luna est in auge. ¶ Oportet ergo q̃ auge circulus lune in eodem spacio tpis accederet ad solẽ cũ luna. z cũ luna recederet qđ est ꝺtra naturã qz auge lune sp moueturmotu ꝺtrio lune. sic pz in theorica planetarũ. Quinto latitudo lune causata fuit. qz luna non fuit infra gradus eclipsis sufficiens z dato q̃ fuisset soli coniuncta.

Lectio. c.

Est enim illa spiritꝰ itelligẽtie sanctꝰ multiplex. vnicꝰ sbtilis. modestꝰ. disertꝰ. mobilis. icoinq̃natꝰ. certꝰ suauis. Amãs bonũ actũ. q̃ nihil vetat benefacere. hũanꝰ: benignꝰ. stabilis. certus. securꝰ. omnẽ hns ꝓuidẽ. oia pspiciẽs. z qui capiat oẽs spũs itelligibiles. mũdꝰ sbtilis. Hec est quinta ps ꝓncipalis huiꝰ capituli. in q̃ post q̃z salo. posuit grãz actionẽ sapiam recognoscentẽ tã in speciali q̃z in generali. Dicit ꝓte ista sbiungit quã dã ꝛmẽdatõez sapiaz extollentẽ. Et ꝺeclarat q̃ sapia sufficiens ẽ ad cõferendũ sibi tã notia recitatã i vltia lectione. ☞ Alibi ẽnotandũ q̃ lz sapia appropriet filio sic pri potẽtia z amor. s. s. Iste tñ terminꝰ sapia eẽntialit sigt z nõ relatiue sic pz. i. sentẽ. di. xxv. ca. v. Et ideo q̃z uis filiꝰ dicat sapiẽtia genita ꝓpter modũ ꝓcedẽdi a pre: qz gignit a paterna memoria p modũ ꝛbi z intellectꝰ. sicut pz. vij. ꝺe trini. ca. xiij. Nihilominus tñ etiã spũssanctꝰ spiritꝰ sapiẽtie ꝺz tũ qz a sapientia pre z a sapientia filio procedit. tũ qz sapiam in se deuote colẽtibꝰ efficit atq̃z causat. Et iõ in cõmendatione viri timentis ꝺeuz ꝺz Eccli. xv. Implebit eum spũ sapie z intellectꝰ. loq̃ns de sapientia q̃ ꝺs est. Salo. dicit sic. Est em i illa. s. sapia q̃ est diuina eẽntia. spũs itelligẽtie. z est modꝰ loq̃ndi accipiendo esse ꝓ eo. qđ idem est esse. vñ sensus ẽ q̃ illa. s. sapia z spũs intelligentie sunt idẽ. z p cõsequẽs sapia ẽ sufficiẽs ad ꝺandã gram cuiuscũq̃z scie. qz. i. Cor. xij. Unicuiq̃z ꝺat manifestatio spũs ad vtilitatẽ. Alij quidẽ p spm ꝺatur ꝑmo scie ꝑm eũdẽ spm z cẽ. Et infra Hec aũt oia opat vnꝰ atq̃z idẽ spũs diuidẽs singulis put vult. Dicit g̃ sic Salomon. Nõ est attribuenda hũano studio vel ingenio sapientia mihi concessa sed spiritui sancto qui est sapiẽtia increata. Et q̃ iste spiritus sanctus sit oĩpotens ad causandũ sapiam in quocũq̃z ꝓbat cum describendo a .xv

cõditionib⁹. Prima est q̃ ẽ sanct⁹. i. oĩa q̃ facta sunt sanctificans. Sanct⁹ in latino idez ẽ q̃ agyos in greco. Agyos aũt dr q̃si sine terra ab a q̃ẽ est sine t geos terra. quasi sine terra. Spũs ḡ sapie dr ꝓmo sanctus ꝓ tanto qr eos q̃s sanctificat purificat ab amore terr enozr t transfert accõiungit ad amorẽ celestiũ. Et ĩõ cõuenienter in spẽ ignis descendit in apl'os non in spẽ aque nec aeris. que elementa in diuersis partib⁹ superficiei terre coherent. sed in specie ignis q̃ immediate corporib⁹ celestib⁹ cõtiguat. sicut pz. i. Methero. circa ꝓncipiũ. In signũ q̃ illos q̃s incendit amore facit necessario terena parũpendere t ad celũ ascendere. Et ĩõ vocat spũs sanctificatõis ad Ro. t. Secõdo vocat multiplex ab effectu ꝓpter multiplicia dona que prestat Isa. xi. Requiescet super eũ spũs dñi. spũs sapientie t intellectus. spũs cõsilij t fortitudinis. spũs sciẽtie t pietatis. Et replebit eũ spũs timoris dñi. Tercio dr vnicus formaliter. s. et etiã effectiue quasi vniens nos deo fide spe t caritate t etiã primo ad Eph. iiij. Solliciti seruare vnitatem spũs in vinculo pacis. Quarto dr sbtilis. qr spũssanct⁹ viros sbtiles facit in eligendo docendo t faciendo ꝓ dona quib⁹ sanctas suos exornat Ezech. xvi. Indui te sbtilib⁹ t ornaui te ornamento. Quinto dr modestus qr sil'r modestos facit ad Gal. v. Fruct⁹ aũt spũs ẽ. caritas gaudiũ t pax. Et infra modestia cõtinẽtia. castitas. Sexto dr disertus quasi disertos faciens de balbucientib⁹ t infantib⁹ quẽadmodũ die pẽtecostes fecit apl'os qui añ suã conuersionẽ t etiã ante eiusdẽ spiritus missionẽ fuerant valde rudes. Sic etiã oĩ die vocat ad sanctam religionẽ pueros t idiotas. de quib⁹ si bene cõuersanꝫ facit predicatores disertissimos. Sap. x. Sapientia aperuit os mutoz t linguas infantiũ fecit disertas. ☞ B Et ẽ disert⁹ idẽ q̃ eloquens. de dissero eris t sbtrahit vnus i supino. licet geminet in ꝑterito. De ista disertitudine loquitur btus Aug⁹. li. ij. d natura t origine aie. asserens q̃ valde periculosa est eloqntia. si ñ cõmisceat scia. Et dicit sic Valde eñ sunt noxia praua diserta qr hominib⁹ minus eruditis eo q̃ diserta sunt videntur etiã t vera t ideo dicit Tullius in ꝓlogo theozice. q̃ sicut sapientia cũ eloqntia multis ciuitatib⁹ ꝓfuit. ita eloqntia sine sapia cõstat plurimũ nocuisse. Tinta dicet Seneca epistola. cxij. q̃ eloqnẽtia nõ est cõtemnẽda nec minus apperenda. Nõ inquit querit eger medicum eloquentẽ sed si ita contingit vt ille idem qui sanare pot prompte de his que facienda sunt disserat non tñ gratuletur eger q̃ incidit in medicũ disertum. Hoc eñ tale est. quale si gubna tor peritus etiã formosus est. contẽnenda tñ non est disertitudo loquendi. sed et sapientie connectenda. Unde idem Seneca epistola. lxxv. vel. xxxix. reprobat multũdi leritatẽ loquendi t festinationẽ. Celeritas inquid loquendi nec sua potestate est nec satis decora ꝓprie. que ponere debet verba nec ꝓicere nec pedetentim ꝓcedere. Non exigo qr oratio cum impedimento exeat. Proferat tamen malo q̃ profluat. t infra Quẽadmodum sapienti viro incessus modestus cõuenit ita oratio pressa nõ anxia. Summa ḡ summaꝝ vel sententioꝝ hec erit. Tardiloquum te esse precipio. hec Seneca. Septio spũssanct⁹ dr mobil'. i. mouens faciens ꝓmpte t obedient. q̃uis in se imobilis peneret. Primũ eñ mouẽs imobile est necessario. sicut pbat. viij. phisi. isto mõdo spiritussanct⁹ fecit apl'os ita mobiles q̃ in oẽm terrã dispsiũt Luc. xxi. Virtutes celoz mouebunt. t Joh. xv. Posui vos vt eatis t fructũ afferatis Argentũ viuũ ẽ sic mobile. si aũt mortificet statim insistit. t q̃escit. Ita ꝑdicatores viui vita gre. dum currũt mouent. circũeũt ꝓ salute ꝓximi curãda Prouer. vi. discurre festina suscita amicũ tuũ. Octauo dr incoiquinat. a bẽ vez tã effectiue q̃ formaliter: Honesta persona non inhabitat loca turpia t immunda. nec. s. s. mentes gulosas vel libidinosas. et ĩõ de apl'is canim⁹ q̃ inuenit eos receptaculum mũda t tribuit eis carissimatũ dona. Mirabo spũssanct⁹ dr certꝰ ꝓtra incõstãtes. mẽdaces desperantes. ij. Thi. i. Scio cui credidi t certꝰ sũ. qr tc. Decimo dr ee suauis. Sap. ij. O q̃ bonꝰ t suauis ẽ dñe spũs tuus in oib⁹ nobis Suaues eñ facit t mites q̃s inhabitare dignat. nõ impatientes nõ amaros nõ turbidos. non impetuosos famulos ministrãtes dominis facilime mozes reci-

piũt dñoꝝ suoꝝ. Et ideo qñ seruientes alicuius sunt bene educati. signũ ē q̄ fmuētes alicui dño nobili vñ metrice dr. Est dñi famōstrat regnū moderamia regꝫ. Si ergo cies famulus speculūqꝫ mgri. Discipulus suaues fuerim⁹ adinuicē signū est q̄ sum⁹ de familia spūssancti. ij. Cor. vi. In omnibus exhibeam⁹ nosmetipos sic dei mīstros ifra In longanimitate t suauitate in spiritusancto. Undecio dr amās bonū actuz facit ei hoies gaudere de pfectu alieno. t b̄ ꝫ iuidos q̄ ō bonis alienis tristāt. Rom. v Caritas dei diffusa ē cordib⁹ nr̄is. p. s. s. q̄ dat⁹ ēnob. Duodecimo dr eē tal' q̄ nihil vetat bñfacere ire hortat bñfacere. Et b̄ ꝫ negligētes t accidiosos Prouer. xxij. Noli phibere bñfaccre ei q̄ pōt. Et etiā ꝫ malos ꝫsiliarios q̄ dños suos aliqū ipediūt a bono ppōsito qđ itēdūt ī bonis elemosinis. t opa pietatꝫ uertūt ad opa vanitatꝫ. Decimotercio dr hūan⁹ tū qz hoies diligit. pro uerb. viij. Delicie mee eē cū filijs hoim Tū qz hoies hūanos facit nō austeros. beniuoluos nō bestiales Sap. xij. Docuisti ppl'm tuū p talia opa. q̄m oportet iustū eē t hūanū. Decioqrto dr benign⁹. i. bñ ignit⁹: qz ignitos efficit q̄s disponit Sap. i. Benignus est ei spūs sapie. Et ad Eph. iiij. Nolite cōtristari. s. s. dei ī q̄ sigti estis t ifra Estote aūt misericordes donātes inuicē sicut dus ī xpo donauit vob Decioqnto dr stabilis qz stabiles facit t pseuerātes in bono nec obstat q̄ p⁹ mobilis dicebat. qz fm Rabanū dr. spiritus q̄ iplet oia mobilis sil'r stabilis dr. hō eni q̄ vbiqz discurrit obuiaz venit t repēte vbi nō credit inuenit. Omps ḡ spūs vt vbiqz eē signet. t stabil' sil'r mobil' dr hec. Raban⁹ sil'r facit scōs pficere ī bono de ꝑtu ei ꝑtutē. t iō mobilis dr. facit etiā eos ī bono pseuerare t iō stabilis dr. i. Cor. xv Itaq̄ fres met dilectissimi stabiles estote t immobiles abūdantes ī ope dñi sp. Decimosecundo dr securꝫ qz securos nos efficit p spem q̄ est certa expectatō future btitudis veniens ex dei grā t meritꝫ p̄cedentib⁹: Creditor q̄n hz pign⁹ sufficiens debitore secur⁹ de suo: ds aūt volēs nos eē securos de futura btitudine dat nob spūsc̄m q̄si loco pignorꝫ ad Eph. i. Signati estꝫ spū ꝓmissionis scō q̄ ē pign⁹ hereditatꝫ nr̄e. Decimoseptimo dr omnē hñs ꝑtutē. qz ē pr̄i t filio coeq̄lis t cōsbstātialis Job. xxxiij. Spūs dei fecit me t spiraculū oip otētꝫ viuificauit me Decioctauo dr oia pspiciēs. Tū qz spūs ē q̄ oia scrutat. i. Cor. ij. Tū qz spūssanctus facit hoiem prudenter pspicere. qz de pteritꝫ dat cautelā de p̄tib⁹ circūspectionē. t de futuris puidētiā. i. Cor. ij. Spirital' hō iudicat oia Decionono dr q̄ est talis q̄ capiat oēs spūs intelligibiles. i. cui sbditi sunt oēs spūs angelici tā boni q̄z mali. qz omēs sunt ad ministratorij spūs t̄c. ad Hebre. i. Vl' qui capiat oēs spūs itelligibiles id est capere facit omnia dona spiritussancti mediantib⁹ q̄bꝫ hō intelligit q̄cq̄d ē necessariuz ad salutē. Eccl. xxxix. Si em magn⁹ ds voluerit spū itelligētie replebit illū. i. si ds voluerit q̄m ds magnus dñs spū intelligētie replebit eū i d est iustū. Scōmodo dr spūssanct⁹ eē mund⁹ nec mix. Ipe em ē lux vera veniens in hunc mundū. t ideo mundus est in se t mundos facit quos inhabitare dignatur. in ps. Cor mundum crea. t̄c. Spiritum inquit rectū. Omnes recte linee sup lineā rectā stātes t duo vtrobiqz anguli. aut recti sunt aut duob⁹ rectis eq̄les. Recta linea est spūssāct⁹. Uñ dr Spiritū rectū innoua ī vi. me. Iterū alia recta linea erit mens siue aīa hūana. Eccs. vij. Solūmodo h inueni q̄ ds fecit hoiez rectū suple fm mētē. Qñ ḡ. s. s. descēdit sup istā lineā rectā. necessario duo anguli. t. rō t voluntas fiūt formaliter recti p innocētiā ī ps Innocētes t recti adhesert mihi. Vel fiūt eq̄les duob⁹ rectis p pniam stat⁹ em pnie eq̄parat hoiez statui innocētie. Et iō lz rō t voluntas in penitentie. non sint recte formaliter p innocentiā. sunt tñ recte eqūiualenter p pniam. de q̄ rectitudine dr Prouer. xxi: Qui rectus est corriget viā suā. Ultio quarta cōditio replicat t dicitur q̄ est subtilis profunda penetrando. et est subtilis difficilima declarando. Joh. xvij. Paraclitus autem spiritussanctus quem mittet pater in nomine meo. ille vos docebit oēm t̄c. Quia ergo spiritus iste intelligentie ē nobis ita multipliciter necessari⁹: dignum est cessare. et circa hui⁹ cultum istis diebus vacare anteq̄z vlterius p̄cedamus

Lectio.ci.

OMnibus enim mobilibꝫ,mobilior est sapiẽtia. Attingit aũt vbiqꝫ ꝓpter mundiciã suã. Vapor em̃ est virtutꝫ dei ;ꝛ emanatio quedaꝫ est claritatꝫ omnipotẽtis dei sincera,ꝛ ideo nihil inquinatũ in illã incurrit. Posita cõmendatione multiplici spiritus ſſancti cui⁹ donum est sapientia.restat tã ipsi⁹ sapie excellentia declaranda,Cõmẽdando autẽ sapientiã sic ꝓcedit. Primo cõmendat sapiẽtiã ex his q̃ eis cõueniũt absolute ex scipia. Scõdo ex his q̃ ei conueniũt in cõparatiõe ad alia. Scõda ps ibi. Est em̃ hec speciosior sole. Circa ꝑmũ duo facit. Nã ꝑmo ostendit ei⁹ nobilitatẽ in essendo. Scõdo eius ptãtez in regẽdo. ibi. Et cũ sit vna oĩa põt. Circa primũ duo facit. Primo cõmendat sapiaz p cõditiones proprias. Scõdo p locutiões tropicas,scõda ps ibi. Vapor est em̃ Circa ꝑmũ duo attribuit sapie omnia gubnanti videlicet sufficientiã celeritatꝫ ꝛ coexistentiã presentialitatis. Quãtũ ad ꝑmũ dicit sic,Omnibꝫ mobilibꝫ mobilior est sapia. Vbi notandũ ẽ q̃ qnto agens est maioris virtutis ĩ agendo .tanto celeri⁹ ꝛ veloci⁹ ꝓducit effectũ. Vnde agẽs infinite ꝟtutis agere põt in oĩ tpe.qz g̃ sapientia q̃ est donũ ſpũſſancti est quodãmõ infinite ꝟtutis,Omne aũt mouẽs mobile ẽ ꝟtutis finite,ꝑz q̃ sapia ẽ mobilior .i. ꝟtuosior in mouendo oĩ mobili,ꝛ ꝓ ꝑns hz sufficientiã celeritatis. Scõdo hz coexistentiã ꝑsentialitatis. Et q̃tũ ad ꝫ dicit Attingit aũt vbi qz ꝓpter mundiciã suã. Oĩa em̃ p sapientiã disponunt ꝛ regunt Jn ps. Oĩa in sapientia fecisti. repleta est terra possessiõe tua Sicut em̃ deducit mgr Alexander cognometo neqz. In oĩ creatura corporea q̃ntũcqz sit modica põt rõ humana videri infinitã dei potentiã,infinitã sapiam ꝛ bonitatẽ ꝟbi gra vt de atomo fiat exẽplũ. Satis em̃ approbat humana rõ ꝛ acceptat q̃ mẽsura potẽtie agentꝫ su mat fm ꝓportiõz facti ad illud de q̃ fit. Tanta em̃ vidꝫ potẽtia facilitatꝫ q̃tũ ipm factũ excedit illud de q̃ fit. Cũ g̃ rõ iuenerit atomũ eẽ aliq̃d ex nihiloz sciat q̃ si atom⁹ excederet nihil infinitũ exceret .cõcludit q̃ potẽtia ducẽs atomũ de nihilo ad esse est infinita. Scõdo videbit rõ q̃ cũ atom⁹ sit corp⁹ hz inter se tres lineas intersecantes se ad angelos rectos.in q̃ sect one posito circino cõscribi põt sphera supatomũ.ꝛ videt in sphera infinitos circulos posse describi,imo infinita corpa infra sphã esse imaginabilia.ꝛ vltra infra circulos oẽs figuras fore inscriptibiles q̃ tñ sunt in finite.sup q̃s infinite pnt erigi demonstrãtões,tã de magnitudinibꝫ q̃s de numeris g̃ videbit rõ hũana in atomo vel in flore infinitã scientiã obiectiue descriptã. Infinitã ꝟo scientiã nõ põt descripsisse ages q̃cunqz nisi sapie infinite.g̃ hũana rõ si est bona, videbit ꝛ inueniet in vno atamo infinitam sapientiã cõditoris. Tercio videbit ratio mentis humane q̃ in assecutõe hui⁹ infinite scientie q̃ est in atamo est magna vtilitas aie ꝛ delectatiõ admirabil. Et si forez infinitã intellect⁹,infinitas haberẽt delectatões.immo vn⁹ intellect⁹ in infinitũ põt delectari in acq̃rẽdo noticiã isti⁹ atomi g̃ pt rõ concludere q̃ ille q̃ atomũ creauit infinite bonitatis q̃ rẽ infinite vtilitatꝫ de sua bonitate habuit. Sic g̃ ex minimo atamo põt rõ cõcludere deũ esse infinite potẽtie.ꝛ bonitatis. Aliter exponi põt de deo qui est rebus oĩbus p essentiã potentiã ꝛ ꝑsentiam. Per essentiã inqz. Essentia cuiuslibet rei est quedã ꝓticipatio diuini esse. Et sic essentia cuiuslibet rei ad est inqztũ hz eẽ sic ad cã ꝓprio effectui. Per potẽciã ad est inqntũ oĩa agũt ꝟtute ipi⁹. Per ꝑsentiã inqntũ oĩa immediate disponit ꝛ regit Attingit g̃ sapientia diuina vbiqz. i. in oĩ loco ꝓpter suã mũdiciã:qz cũ i oĩ loco sit corp⁹,i oi corpe scia põt esse infinita obiectiue .i. cõclusiões scibiles infinite,ꝛ hz ꝓpter suã mundiciã .i. cuiuscũqz defect⁹ imp mixtione. Sic g̃ describit sapiẽtiã p cõditiões absolutas et ꝓprias. Cõsequenter describit p locutiões figuratiuas ꝛ tropicas.cũ dicit. Vapor ẽ em̃ vbi incipit ſbtiliter describere sapiẽtiã p figuras ꝛ ſilitudines. Et ponit ꝙqz ſilitudines. q̃bus sapientia cõpat. Dicẽi q̃ metaphorice loqndo.ipa ẽ vapor.emanatio.candor.speculũ ꝛ imago Vapor est nõdã corp⁹ ſbtile extractũ de terra vel de aq̃ p calorẽ solis sic ꝑz.i. Petero. Tñ stricte ꝛ ꝓprie loqndo.vapor ẽ aer humidus.

ꝛ extrahitur de aq̃ .exhalatio est sicca ꝛ ex/
trahit de terra. Et de istis duobus generat
oēs aeree ipressiones: cuiusmodi sūt nubes:
pluuie.grādines nix.tonitruū.ros.pruina
ꝛ cetera multa. Est ergo sapiētia quasi va
por virtutis dei.i. sbtilis effect⁹ diuine vir
tutis causatus in mente rōnabili. Hcdo di
cit q est quedam emanatio claritatis omni/
potentis dei sincera .i. claritas emanās sin
cere ab omnipotenti deo Emanare idez est
qđ scaturire .sic aqua ascēdēs de terra dr
sine mollitudine ꝛ fluxibilitate. purus. con
stans ꝛ mundus Et ideo nihil inq̃ntū icur
rit in illā ppter mundiciā sue claritatis. si
cut lux solis q̃ntūcūq turpia loca illumi/
net nihil dn̄ inq̃nati cōtrahere pōt. Et ema
natio quedā ꝛc. Deus em̄ fons est a q̃ ema
nat omne gen⁹ gratiaꝝ. Est em̄ i fonte iu/
giter emanāte ppetuitas p̄ciosa: suauitas
saporosa, ꝛ cōmunitas copiosa ¶ Primo i
fonte ē ppetuitas p̄ciosa. Quicq̃d em̄ boni
tatis vel copie inuenitur in riuulo .totum
emanat de fonte. Et eodē mō q̃dquid dele
ctabilitatis ꝛ bonitatis ē in creatura. totū
emanat de fonte bonitatis diuine infinite
Ecci.i. Fons sapiētie verbū dei in excelsis.
Ad istū fontē sitiunt anime sancte. Jnxta
illd ps. Sicut ceruus desiderat ad fontes
aq̃ꝝ ꝛc. sitiuit aīa mea ad dēū fontē viuum
Ceruus hausto serpēte mozit nisi citi⁹ atti
gat ad quā desiderat ei naturaliter vitam
suā plongare. Un sic dicit glo .sup illud.
Quēadmodū desiderat ꝛc. Ceru⁹ senio g
uat⁹ excrescētib⁹ pilis atq̃ cornib⁹ explora
to fpētе ipm naribꝫ haurit :quo hausto ve
heno estuat. vnde fontē ad bibendū arden/
tissime desiderat. a q̃ si deficiat morit. ꝛ in/
de vitā abbreuiat. q̃ plōgasse putauit Mo
ralit̄ Dō serpentē haurit qn̄ diaboli sug/
gestionib⁹ acq̃escit. ꝛ noxias sibi delectatio
nes icorpat p pctm̄. sed tūc veneno estuat.
qn̄ transacta delectatōe feditatē cōsiderat.
Tūc em̄ fontē miscōie desiderat cū deo re/
cōciliari p sacramētū pnie affectat Si aūt
cōtingat q̃ post haustū serpentis .i. cōmissi
onē peccati fontē gratie nō attingat. dam/
nū ppetue mozt̄is incurrit. Fons aūt grē
de quo putei aq̃ꝝ viuētiū emanant est xps.
In cui⁹ corpe multa vulnera q̃si multi pu
tei erutuerunt· Eccī. l. Jn diebꝫ ipius ema/
nauerūt putei multi aq̃rū. ꝛ quasi mare ad
impleti sunt supra modū De istis fontib⁹
dr Jsa. xij. Haurietis aq̃s in gaudio de fō
te saluatoris ¶ Hcdo est in fonte emanan/
te suauitas saporosa. Dulcior em̄ aqua est
in fonte q̃z in riuolo. Et isto modo delecta/
bilior dulcedo est in xpo q̃z in creatura qua
cunq̃. Dulcedo em̄ fontis est fm cōditōes
terre de qua emanat. sic dicit Ares. li. d sen
su ꝛ sensato. Et iō aq̃ curzens p terzā ama/
ram ꝛ sulphureā :ꝛ sic emanans est amara
naturaliter. Hz aq̃ emanās de terza pura
ꝛ fabulosa fit dulcis ꝛ clara. xpus aūt fons
sapientie manauit de terza humili virgine
videlicet gloziosa. Jn qna nihil austerita/
tis. nihil amaritudinis. nihil lutose fedita
tis erat. Unde nihil amaritudinis i fonte
q̃ xpus dr inuenirī pōt Jaco. iij Nunquid
fons de eodem foramine emanat dulcez et
amaram aquam. Et tñ ipe de ingratis ho
minib⁹ qui diuina delectatōe contempta in
terrenis voluptatibus immergunt grauit
dq̃rit Hier. ij. Fodrūt sibi desipatas cister
nas q̃ cōtinere non valent aq̃s. Tercō in fō
te iugiter emanente inuenit cōmunitas co/
piosa Est em̄ fons omnib⁹ cōmunis paupe
ribꝫ ꝛ diuitib⁹ hoib⁹ ꝛ iumentis Jsto modo
xps iustis ꝛ peccatoribꝫ oīb⁹ clemēs inue/
nit ꝛ ppic⁹ Ben. ij. Fons ascendebat d ter
ra irrigās vniuersā superficiē terre ¶ Dubi/
tatio hr̄alis esse pōt An ds sit in q̃libet cre/
atura adorand⁹ Et vidr q nō. qz si sic tunc
cū i aliq̃ creatura sit adorand⁹ ds pari rōe
in alia. qz in qualibet est essentialiter. q au
tem sit adorandus in aliqua creatura pa/
tet Exo. iij .quia Moyses adorauit dēū in
rubo. Et in Ben. habem⁹ q Abraam ad/
orauit dēū in angelo. ¶ Preterea xpianus
adorat dēum in crucifixo vel in imagine. i
tendens precise adorare dēum ꝛ sic nō pec
cat. ergo cum dēus sit essentialiter i lapide
intendit adorare ñ peccat eadem ratione.
¶ Preterea qd est maioris potētie deo ma
gis est attribuend um. sed maioris potētie
videtur conseruare rem p absentiā suā q̃z
per presentiā. sicut ex nobilitate regie ma/
iestatis est q vbiq̃z regat in regno .licet vbi
q̃z psonaliter non existat ¶ Contra quidā
effectus dependet ex suis causis q fuit eaꝝ

presentia non existunt propter vehemētiā causalitatē ⁊ dependent iā ⁊ effect⁹: sicut patet de radio ⁊ sole. sed omnes res summe a deo dependent. ⁊ ds est causa intima omis rei. ergo ē omni rei essentialiter pns ¶ Ad qnestionē dicit Crisō. q ds est vbiqz. scim⁹: sz quō sit vbiqz intellectu nō capim⁹ ¶ Ad pmum dicendū q dē nō est adorand⁹ i qlibet suo signo. sed tantū in pprio qō est aliqua res ad hoc ordinata vt i ea deus honorē ⁊ sicut fuit rubus ardens sine cōbustione ⁊ angelus apparens abrahe ¶ Ad secūdū non sunt docendi simplices vt sic in lapidibus ⁊ lignis deū adorēt pter similitudē ad idolatriā. q̄uis possit hō adorare deum. sb pia intentione in quacunqz re sine peccato. qz tn habere posset speciem mali. melius est a talibus adoratiōb⁹ abstinere. ¶ Ad terciū dicendū q maioris potentie est regere per pntiā q̄z absentiā vniuersa. Unde ille qui pōt esse absens indiget moueri ⁊ trāferre se frequēter Motus aūt est actus imperfecti. nec pōt aliqs perfēcte regere absens sicut presens.

Lectio.cij.

Quando est enim lucis eterne ⁊ speculum sine macula dei maiestatis ⁊ imago bonitatis illius. ¶ Descripta sapientia scdm duas sil̄itudines metaphoricas. exequit̄ hac littera eaz describendo fm tres alias figuras. Habz em̄ sapientia q̄ est donū dei pulcritudinez venustatis. magnitudinē puritatis ⁊ similitudinē deitatiz ¶ Quātū ad primū dicit sic q est candor lucis eterne. Lux eterna ē veritas necessarioz que cādorē recepit cū demonstratōis euidentiā inducit. Vel pōt dici. veritas manifestissima fidei. inqntuz ad ea que fide tenenť. Ab isto aūt candore doctores in ecclesia candidi noiant Deū. xl Pulcriores sunt oculi ei⁹ vino. ⁊ dētes ei⁹ lacte cādidiores ☞ A Doctores em̄ ⁊ plati quoz est alios informare dicuntur dentes ecclesie. qz sicut officium dentiū est cibum frangere. diuidere. cōterere ⁊ masticare. ita officium prelatoz ⁊ doctoz est sacram scripturam frangere ⁊ diuidere secūduz q subditoz necessitas exigit. Can. iiij dicit sponsus ecclesie. Dentes tui sicut greges tonsaz que ascenderūt de lauacro. qui Dētes qui peccata rodunt scipturas aperiunt sunt fortiores ⁊ ad regendū apti. sic ecclesiam q̄ in infirmitate prevalent. Et dicuntur isti dentes sicut greges ouium propter innocentiā: tonsarū pter voluntariā pauptatez per quā ab eis omnia superflua ⁊ qnqz necessaria afferunť. que ascenderūt de lauacro. qz a baptismali regeneratōe cōtinue pficiunt ascendentes de virtute in virtutem Et isti dētes sunt lacte candidiores pter sapientie venustatem. Dicit Aresto: ista tria de dentibus: vnū est q dentes q̄ sūt stupidi. curanť cuz sale. quia sal aufert insipidi. curanť cuz sale. quia sal aufert insipidi. pozem a dentibus. Et h̄ dicit Aresto. pticula. i. d'ble. xxxvij. Sedm est q habentes rapidos ⁊ distantes dentes non sunt ita longeui sicut illi qui hūt densos ⁊ fortes. Et hoc dicit pticula. vi. pbleu. i. Tercio q dentes sunt duriores ⁊ fortiores q̄z carnes. ⁊ tamē magis patiunť a frigiditate q̄z carnes. sed a calido plus ledit caro q̄z dens Cui⁹ cā est fm eū. qz dentes hūt mltos pozos ⁊ minutos ⁊ h̄ denotat albedo coz. In illis vero minutis poris est modicū de calido. Sunt ergo dentes frigidiores q̄z ossa. ⁊ iō frigidū ad ueniens cito alterat ⁊ ledit dentes Caro autē hz pozos latos in quib⁹ plus cōtinet de calido. ⁊ ideo minus patit de frigido. Sz calido plus ledit caro q̄z dens. Calida natura celeriter peipiūt calidū ⁊ ledunť inde. ita q efficitur velut ignis in igne. Moraliter sic dictū est. Doctores et prelati in ecclesia sunt sicut dentes candidi in corpore xp̄o mistico. Inferiores vero relationes sunt sicut caro Cōtingit aūt aliqn q isti dētes patiunť stupoz̄. sicut euenit qū hō comedit fructus acerbos ⁊ imaturos. tunc ei nō p̄nt statim postea masticare sine lesione cibos alios. Qn̄ g sic est q illi qui doctores esse deberent in ecclesia. occupant studiū circa scias seculares ⁊ circa prudentiā dispensandi isti mundana cōtrahūt stuporem ⁊ fiūt inepti ad digerendū cibū doctrine fidei ad vsū sbditoz. De talib⁹ dz Amos. iiij. Dedi vobis stupoz̄ dentiū in cūctis vrbib⁹ vr̄is ad digestia panū in oib⁹ loc⁹ vr̄is Istū tn stupoz̄ auffere possunt facilit̄ p sal. i. p studiū sacre scripture. ad Col. iiij. Sermo vr̄ sp in gratia sit sale cōditus

Secūdo ille ecclesie in xp̄ianitate q̄ hūt ra
ros ventes. i. paucos doctores ⁊ p̄latos in
structos. nō sunt ita longeue. i. ita perseue
rātes in vita gratie sicut sunt illa loca vbi
abundant doctores morigerati sancti ⁊ in
structi. ¶ Tercio rūi isti ventes magis patiū
tur a frigido q̄ calido. et carnales siue mū
dani magis patiunt a calido. Frigidum et
calidum sunt aduersitas ⁊ p̄speritas Bo
natib⁹ q̄ imp̄fecti ⁊ iperfecti magis leduntur aduersi
tur ⁊ fallunt peccando in prosperitatibus
illos. Dicit g̃ spūs sanctus q̄ sapientia cōtē
nens id est veritatis increate que est d̄s. i. ioh̄
i. Deus lux est ⁊ in eo tenebre non sunt vlle
tenebre. ¶ Secdo est speculū sine macula dei maie
statis. In scriptura em̄ sacra dei maiestas
per fidē inspicit. quasi i quodā speculo mū
dissimo in quo nulla est macula falsitatis.
i. Cor. xiij. Videmus nunc per speculū in
enigmate. Unde tota cognitio quā de deo
habem⁹ in p̄nti ē specularis. in q̄ cognitiōe
obiectū repsentat. non p̄ se sed per suā simi
litudinē. ⁊ non p̄ lineam rectā sed per lineā
reflexā; sz in futuro videbim⁹ deū sicuti est.
non p̄ creaturas sed imediate q̄si per lineā
rectā. Non solū aūt in speculo sapientie q̄
ē sacra scriptura videm⁹ deū. sz etiā mores
nros quales eē deberem⁹. si fim legē dei viue
rem⁹ Un̄ Piero. in epl̄a ad demetriadem
virginē. Utere inq̄t lectiōe diuina vice spe
culi. feda cognoscienda. pulcra conseruādo.
⁊ pulciora faciendo. Scriptura em̄ specu
lū est. feda ostendens ⁊ corrigenda docens
ea. i. Sacra inq̄t scriptura quasi speculum
q̄d oculis mētis opponit. vt interna nostra
facies in ipa videat Ibi em̄ feda. ibi pulcra
nostra cognoscim⁹. ibi sentimus q̄ntū pro
ficim⁹. q̄ntūue a p̄fectu longe distam⁹. Et
sicut ille qui hz in facie maculā manifestaz
abhorret se videi speculo ita mozalit vicio
si vita abhorrēt se repsētare vbi sac̄ scrip
tura q̄ntū ad bonos mores i p̄bo dei mani
feste proponit. Et tales sunt quibus nullū
speculū bene placet. Sicut narrat de q̄dā
turpi ⁊ deformi domicella. Ista autē habu
it tortam faciem ⁊ oblongam. ⁊ quotiens
respexit speculum doluit ⁊ offendebatur.
deformitatē sūi suam semp imputabat spe
culo. vnde plura specula fregit q̄s omnes
mulieres de patria. Ita est in ecclesia de ho
minibus vitiosis. nec vitam suam volenti
b⁹ emendare: Nullus sermo bon⁹ eis pla
cet. contra quemlibet bene predicantem of
fendunt. qz semp perpendunt in isto specu
lo vitam suam esse distortam ⁊ turpez. nec
tamen se corrigunt per penitentiā. sed q̄n
tumcūq; bene audierint se descriptos. sta
tim propter veterem cōsuetudinem obliui
scunt quales in speculo descripti sunt. Et de
talib⁹ dz Jaco. i. Si quis auditor est ver
bi ⁊ non factor hic compabit viro cōsiderā
ti vultū natiuitat̄ sue i speculo considera
uit enī se ⁊ abijt. ⁊ statim oblit⁹ est qualis.
fuerit Et ideo bene premittit Estote facto
res verbi dei: ⁊ non auditores tantū fallen
tes vosmetipos. Legim⁹ em̄ Exo. xxxviij.
q̄ moyses fecit de mandato domini quēdā
luterem. id est quodaz lauatoriū quod po
nebat inter tabernaculuz ⁊ altare. in cuius
margine superiori erant specula. ⁊ interi⁹
cōtinebatur aqua vt sacerdotes anteq̄s ad
altare accederēt inspicere possent si aliquā
maculam abluendā haberent. sicut dic ma
gister in hist̄orijs. ⁊ eam abluendo delerēt
anteq̄s accederent ad altare. ¶ Isto modo
moraliter i sacra scriptura est interi⁹ aqua
gratie. ⁊ deuotōis ⁊ exteri⁹ i verbo doctri
ne sunt specula informatōis sincere. vt ois
homo semetipm̄ posset inspicere. ⁊ qd̄ defe
ctiuū fuerit emendare. quoniam hoc ē spe
culū sine macula maiestatis dei. Tercio sa
pientia que i scriptura sacra continet ima
go bonitatis dei dicit. Sicut em̄ per ima
ginem cognoscitur id cuius est imago. ita p̄
eam que per scripturam docentur ⁊ diuina
beneficia nobis exhibita ⁊ promissa viden
tur. b Aliter potest littera hodierne
lectionis exponi de christo qui est sapiētia
increata. Ipse enim fuit candor lucis. ho
nestissime viuendo. speculum sine macula
rectissime docendo. ⁊ imago bonitatis be
nignisse redimendo. Fuit em̄ candor lucis
per corporis puritatem Speculū sine ma
cula per mentes claritatem. ⁊ imago boni
tatis per diuinam personalitem. Un̄ Au
g⁹ de trinitate li. xij. ca. vi. dicit q̄ homo dī

Lectio

cit ad imaginem dei scdm illud Gen.i. Faciamus hominem ad imaginem z similitudinem nostram. Sed filius dei sic dicitur imago patris z non ad imaginem, quia natus est non creatus: similis z equalis z in nullo dissimilis Homo aut est imago z ad imaginem qz non adequatur paralitate. sed accepit similitudinem. In qua tñ imagine plus diformitatis qz conuenientie demonstratur a Licet em similitudo sit de ratione imaginis, non tñ equalitas. sz tantum de ratione perfecte imaginis est equalitas, Sicut dicit idem Aug⁹. in li. lxxxiij questio. q. xv. Istud speculum christus videlicet fuit speculum planum plane docendo: speculum concauum humiliter moriendo, speculum conexum potenter resurgendo In illo speculo em concauo apparet imago reuersa ad superius z inferius: z dexteruz z sinistrum: Et ita fuit in christo moriente summus deus a vilissimis ribaldis torquebatur, summe iustus accusabatur. summus iudex plectebatur z Et sicut per speculum concauum accenditur ignis. Ita per contemplationem istius speculi concaui summe in nobis accenditur ignis deuotionis ad deuz Et sicut in speculo integro non apparet nisi vna imago. si autem confringatur vel discontinuetur quelibet particula suam representat imaginem Ita fuit in christo qz diu anima christi z corpꝰ coiuncta fuerūt. adinuicem. z xpus fuit homo viuens. vna tantū imago apparuit. videlicet similitudo hominis. qz apud populum infidelem non videbat nisi homo purus: z non homo z deus. Sed vbi facta est confractio istius speculi z discontinuatio siue diuisio corporis ab anima. licet diuinitas vtriqz essz coiuncta. statim mundo paruerunt due imagines duaz naturaz. videlicet dei z hominis z semper iperpetuū apparebunt. imago hominis apparuit in corpore vulnerato crucifixo. cōclauato. sepulto z consignato. Sed imago dei apparuit i sole eclipsato. terremotu monstrato. velo lacerato. ruptione z mortuoz resuscitatōne vt merito fateret Centurio. vere filiꝰ dei erat homo iste. Math. xxvij. Hic ergo cristus dicit speculum sine macula. ad differentiam hominum qui specula quedā dici possunt: sz non sine macula propter fomitem concupiscentie repugnantem spiritui continue qui viuit in carne Job: xv: Quid est homo vt maculatus sit. z vt iustus appareat natus de muliere.

Lectio. cij.

Et cum sit vna omnia potest. z permanens in se omnia innouat. z per nationes in animas sanctas se transfert amicos dei z propheras constituit. Neminem em diligit deus nisi cū qui cū sapiencia inhibitat ¶ Paliqꝫ spiritu sancto declarauit nobilitate sapientie in essendo. hic enarrat eius potestate in regendo. ¶ Et circa hec duo facit. Primo ostendit eius generalem gubernationem omniū causatiuam. Secundo eius speciale operationem circa humanam prerogatiuam. Scda pars. ibi. Et per nationes. ¶ Quantū ad primam partē tangit quatuor de sapientia. Unitatem. Potestatem. Stabilitatē. z causalitatem. Unde dicit sic. Et cū sit vna. omnia potest. z permanens in se omnia innouat. Sapiētia em dicitur vna ab vnitate subiecti principalis, sicut omnis scientia dicit vna. i. posteriores. similiter ab vnitate finis quem intendit. qui est amor dei. Est em deus principale obiectum z amor dei in sacra scriptura principaliter est intentum Unde Aug⁹ de laude caritatis Ille tenet quod pater z quod lex tenet in diuinis codicibus: qui caritatem habet in moribus. Ista sapientia cum sit vna omnia potest z permanēs in se. id est omnino immutabilis existens. omnia innouat gubernando z regendo a Et quibus patet eius generalis gubernatio omnium causatiua. Specialis autem eius operatio circa humanam prerogatiuam. ibi. Et quo ad tria. Causat in hominibus sanctam amiciciam z propheriam. Unde subdit sic. Et per nationes in animas sanctas se transfert: quia non est personarum acceptio apud deum Actj. x. Non est personaz acceptor deus. sed i omni gente qui timet deum z operatur iusticiam acceptus est illi. Et ideo sapientia que est vnuz videlicet vbique nationes sanctas hominz videlicet vbiq;

terrarum. se transfert illis inspirando di/
uinum cultum ⁊ ea que sunt necessaria ad
salutem transfert se ad animas sanctas nō
sanctitatem ꝑsupponendo. sed faciendo.
Unde subdit Amicos dei. id est amantes
deum ⁊ amatos a deo, ⁊ prophetas constitu
it. i. Cor. xij. Unicuiq; datur manifestatō
spiritus ad vtilitatem. Et infra Alij pro
pheria. alij discretio spirituū: hec omia sic
probantur. Deus nulli dat donum sapien/
tie nisi illi quem diligit. sed deus nullum
diligit nisi illum qui cum sapientia inha/
bitat. ergo nulli alteri dat donū sapientie.
Unde subdit neminem enim diligit de⁹ tā
q̄ electum ⁊ de familia sua nisi eū qui cuz
sapientia inhabitat: Et hec est figura que
vocatur hy ꝑpalage que figura fieri habet
quotiēscūq; verba ꝑ contrariū intelligunt
Sicut si dicamus. prodest dare classibus
austros. cū nauem ventis non ventum na/
ulbus demus. sm Isid. i. etimolo. cap. xxiij
de cematibus. Unde sensus est. Neminez
diligit deus nisi eum qui cum sapientia in
habitat id nisi eum in quo habitat sapiētia
⁊ quē inhabitat sapientia Hec de sapientie
dono exponunt. plenius de sapientia que ē
dei filius verificatur sed sententie littere ñ
mutatur Quia dicitur in lectione ista q̄ sa
pientia amicos dei ⁊ prophetas constituit
Potest eē dubitatō ꝛalis☞ a Utrz
solis amicis dei conferat donū prophetie.
Et videtur q̄ sic Secreta non sunt reuelā/
da nisi amicis Juxta illud Joh. xv. Vos
aūt dixi amicos q̄z oīa q̄ audiui a pr̄e nota
feci vobis. sed ds secreta sua reuelat ꝓphe
tis ꝙ prophete sunt amici dei. ¶ Preterea
Math. vij. Attendite a falsis ꝓphetis q̄
veniunt ad vos in vestimētis ouiū sed qui
non sunt amici dei. intrinsecus aūt sunt lu/
pi rapaces. ⁊ p consequens falsi prophete
ō omnes veri ꝓphete sunt amici dei ¶ Pre
terea dicit Aref. li. ij. de somno ⁊ vigilia q̄
fi diuinatio somniorz est a deo incōueniens
erit mittere q̄busc̄ūq;z non optimis viris
Unde sm eū incōueniens est dicere q̄ diui
natio somniorz sit a deo. cū videm⁹ q̄ talis
dolicis ⁊ non sapientibus sed constat donū
prophetie esse a deo ergo non datur nisi bo
nis ⁊ dei amicis ¶ Ad oppositum balaam
fuit ꝓpheta sicut patet Nume. xxiij. ⁊ ta
men fuit malus homo ⁊ cultor idolorz ⁊ de
monū. ¶ Preterea Math. vij. hr̄ q̄ multi
dicent in iudicio. Dñe dñe. nonne in noie
tuo ꝓphetauim⁹. ⁊ in noie tuo demonia eie
cimus ⁊ virtutes multas fecimu⁹ Et respō/
debit eis a deo. Nunq̄ noui vos id est ap/
probaui. ergo illi fuerunt ꝓphete ⁊ tñ nun
q̄ fuerunt amici dei ¶ Ad istam questionē
dicendū. q̄ sola caritas ē ꝑ quā homo ami/
cus dei constituit. Et omnis gr̄a gratis da
ta que pōt esse sine caritate pōt cōmunica/
ri bonis ⁊ malis amicis dei ⁊ inimicis Hu
iusmodi aūt gratie sunt prophetie, fides sa
des. sapientia. potestas curandi ⁊ signa fa
ciendi. Unde dicit. i. Cor. xiij. Si habue
ro ꝓphetiā ⁊ nouerim mysteria omnia. ⁊ si
habuero omnem fidem ita vt montes trās/
feram. caritatem aūt nō habuero nihil sum
Et qua auctoritate satis patet q̄ donum ꝑ
phetie haberi potest sine caritate. Et iō di/
cendū est ad questionē negatiue. q̄ non so/
lum amicis dei confertur donum ꝓphetie.
conceditur alicui ad vtilitatē illi⁹ cui dāt
i. Cor. xij. Unicuiq; data est manifestatio
spūs ad vtilitatem Modo ad vtilitatem
ecclesie est ⁊ honorem dei q̄ habet testimo
niū etiā a malis aliquādo. Et ideo legim⁹
multos prohetasse☞ b Ubi notan/
dum q̄ licet ꝓphetia cōpatiat malicia mo/
rum non tamen indifferenter admittit ma
liciam vitiorum. qz eiꝰ prophetia est que/
dam specialis ꝓcognitio futurorum. ad
quam requiritur eleuatio mentis per con
templationez. ideo illa que spiritali cogni
tioni repugnat contrariantur prophetie. ⁊
ideo vicia carnalia que habent vehemētes
passiones. ⁊ occupationes terrenoꝝ. simili
ter que mentis eleuationem impediunt ꝑ
phetie repugnant. Et ideo legimus de fili
is prophetarum. iij. Reg. ij. q̄ simul ha
bitauerunt cum heliseo. quasi solitariam
vitam agentes. in quadam etiam honesta
te a carnalibus abstinentes Licia vero spi
ritualia que mentis eleuationem nō impe/
diunt prophetie non repugnant cuiusmōi
sunt culture idolorz. obsecrationes ⁊ adiu/
rationes ac etiam oblationes facte demoni
bus. Unde. iij. Reg. xviij. dicit helias. Cō
grega ad me vniuersum israhel in monte

carmeli ⁊ prophetas Baal. cccc. prophetas q̄z lucorum. cccc. qui comedunt de mensa iesabel. Constat q̄ omnes isti fuerunt demonum cultores. ⁊ tamē in quadā honestate corporali vixerunt. Unde ⁊ necromatici qui dēmones consulunt. non expetunt p illo tempore quo luxurijs se immiscent. sicut fatentur. ⁊ libri eorum q̄s quis superstitiose hec dicent. ¶ Ad primū dicendū q̄ secretum non est reuelandum propter se. sed propter vtilitatē amicorū maxime vbi noticia nō p̄dest inimico. nec indigent ipsi⁹ occultatione sed publicatione. tunc em̄ ad honorem domini est q̄ secretum quod ē cōtrarium inimico ⁊ vtile amicis. p̄o inimico potius diuulgetur. Q̄n autem dicitur Joh. xv. q̄ ideo xp̄s dicit discipulos suos amicos. q⁹ omnia ⁊c. nota fecit eis exponit Greg. q̄ noticia illa quam in eis causauit fuit noticia cum amore. Talis autem noticia non omnibus prophetis cōmunicat. ¶ Ad secundum dicendū q̄ lupi rapaces ibidem dicūtur tales qui intendunt p malam doctrinā alios seducere ⁊ perdere. vnde non omnes mali interius qui exteri⁹ apparent boni. sicut sunt hipocrite ⁊ alij qui honesta docent ⁊ turpiter viuunt. sunt lupi rapaces sed illi sunt lupi rapaces ⁊ falsi p̄phete qui dono scientie abutuntur ad seducendum alios q⁹ ad h̄ nō mittunt ad veritatez propter vtilitatem alioz sicut fuit de Ballaam ⁊ quod prophetant veritatis zelo dicunt non intentione alios decipiendi. ¶ Ad tercium q̄d est de diuinatione de somnij dicendum q̄ Arist vult dicere q̄ illa diuinatio est naturalis ⁊ non a deo. Dona em̄ dei non dantur irrationabiliter. darentur autem irrōnabiliter. si darentur cōiter omnibus. ⁊ p̄cipue fatuis ⁊ ideotis. ⁊ iō concludit q̄ diuinatio talis i somnijs a natura est ⁊ non a speciali operatōe dei. Modo q⁹ potest contingere q̄ vnus malus hō est aliq̄n aptior ad quoddam certū mysterium q̄s alius qui tamē est simpliciter magis bon⁹ ⁊ similiter quia est ad honorē dei de suis hostibus habere testimonium. ideo donū prophetie dat etiam inimicis. apt⁹ ⁊ñ ad tale misterium p̄ficiendū. Sed contra istal vid⁹ q̄ diuinatio p̄ somnia non sit possibilis. quia diuinatio importat certitudinem. sed certitudo nulla potest haberi de aduentu futuro p̄pter somniū ergo nihil ē Ad oppositū est Arist. ij. de somno. ⁊ vigilans de diuinatōe non quacūq⁹ sed tantum de illa que fit per somnū ⁊ hoc est concedendū videlicet q̄ diuinatio que fit per somnium est possibilis. Sed sicut ibidē dicit cōmendator. Nullus est hō cui somnium enuncietur aliq̄d futuz ⁊ nullū famosum ē in toto falsum sicut dicit Arist. vii. ethi. Fama autem non omnino deperditur quā multi populi famāt. Unde diuinatio in p̄posito nihil aliud est q̄ somniū significans. ☞ b Ubi notandū q̄ sicut docet Albertus Somnia significatiua aliq̄n in nobis causant ex corporib⁹ celestibus aliq̄bis causant ex corporib⁹ celestibus aliq̄n ex nobis metipsis. Et illa sunt in duplici genere. q⁹ quedā habent originē ex parte corporis. quedā aūt ex parte anime. Ex parte corporis quidem sicut q̄n aliquis humor dñatur in homine sicut flegma melancolia vel colera. contingit per motū vehemēs illius humoris fantasiam ibi formare cōsimilia idola cōcordantia cū illo. Sicut aliquis somniat se gustare dulcia p̄pter humorē flegmaticū descendentē ad linguam vel palatū. Et talia somnia sunt signa futurorum. Sicut narrat Albertus de quodā q̄ somniauit picem ardentē ifundere inveterem suū propter abundantiā colere nigre ⁊ expgefactus emisit de se colerā nigrā. Et pte aie habent originem p̄pter vehemētē sollicitudinem aie circa aliquid in vigilia. Eccs. v. Multas curas sequunt somnia. Et ideo dicit Aristo. Amici p̄cul existentes maxime sunt solliciti de se inuicem. Contingit q̄ aia formet sibi y dolum de dilecto et per hoc multa y dola de circūstantijs circa dilectum oriuntur. tam de prosperitate q̄s de aduersitate. que somnia aliq̄n sunt vera aliq̄n falsa. Et idem credo de inimico sed cum de dilecto. q⁹ tantū sollicitat aia circa fugax inimici. ⁊ quō se ab eo possit defendere sicut sollicitatur circa animi curā. Unde num est immediatū q̄ aia multū sollicitatur circa illam p̄sonā sed an amor vel odius sit nouit ille solus qui somniat. Valerius li. ix. ca. v. in fine dicit. Duo familiares ad chades iter facientes. me garam veneri-

quoꝝ alter se ad hospitē cōtulit alt̄ ad tabnā meratoriā diuertit. Is qui in hospitio erat vidit i somnis comitē suū oꝛantē. vt sibi caponū insidiꝰs circūuento opem ferret. Posset em̄ celeri ei⁹ accursu se imminente periculo libare. Quo visu excitat⁹ pfilijt tabernā. iq̄ is diuersaba petere conat⁹ ē. Pestifero deinde fato ei⁹ pphanissimū pposi tū tanꝝ supuacuū damnauit. z lectū ac sōnū repetijt. Tūc idēi sacius oblatus obsecrauit. vt si añ vite sue auxiliū ferre negꝛlexisset. neci saltē vltionē nō negaret. Coꝛpus nāqꝫ suū a caupone trucidatū cū magno plaustro ferri ad portā stercoꝛe coopꝛtūC Tā cōstatibꝰ familiarꝫ pcib⁹ cōpulsus ptin⁹ ad portā cucurꝛit. z plaustꝝ qđ inde demōstratū erat cōphendit. Cauponēqꝫ ad capitale suppliciū pduxit C Tercō mō hūt somnia i nob oꝛiginē ex coꝛpib⁹ celesti bꝰ. q alterāt oꝛgana ꝓtutū sensitiuaꝝ fm q̄s dā q̄litates. Et tūc fantasia formatsibi cōlis ifoꝛtunijs z eufoꝛtunijs. q̄les aūt sunt ra hoim bñ diuinant. i. freq̄nter hūt somnia significātia. Uesani. amantes z melancolici. Uesani sūt ideoꝛes z fatui. Cui⁹ cā est. qꝛ tales nō sūt soliciti circa mot⁹ pprios. z iō bñ sentiūt mot⁹ exneos coꝛpm celestiū Sicut aues z bestie magꝫ recipiūt ifluētiā coꝛpm celestiū q̄ hoies rōne z prudētia viget̄es. Sedo amātes de notꝫ suis certi⁹ sō niant. Sic si hō i vigilia videat duos a re moto i eq̄li distātia vnū notū z aliū ignotū certi⁹ iudicabit de noto suo q̄ ignoto. Ter cō melancolici sunt imaginatiui. qꝛ sūt fricidꝛ sicci. iō fit i eis naturaliꝫ maioꝛ impsfio simulacꝝ Qꝛ ꝓo cerebꝝ ē albū z clarꝝ. delectat̄ nāaliter i luce z claritate z odit z fugit nigredinē z obscuritatē. Fum⁹ aūt melācolic⁹ ascēdēs denigꝫt cerebꝝ. z qꝛ imagi natio melācolici ē cū tali fumo⁹ aia fastidit cito q̄libꝫ imaginatum z q̄rit fugere. z diuertit se ad aliud. Et iō oīs melācolic⁹ faciliꝰ ē diuersio ad sil'e q̄ ad idifferēs qꝛ facilioꝛ ē diuersio ad sil'e q̄ ad idifferēs z ex ist̄ cōtingit q melācolici sūt boni sōniatoꝛes. Illud tn̄ ē hoiez eē bonū somniatoꝛem bonū somnij iterptē. sic ibi dꝛcet Aref. q illi sūt boni diuiatoꝛes vel somniatoꝛes q̄b⁹ apparēt vera sōnia Illi boni iterptes q̄ cognoscūt q̄ꝝ sig̃ sūt. vñ fatui z melācolici sūt boni diuīnātes. nō aūt boni iterptes. qꝛ ad b⁹ req̄rit̄ expientia lōga. z p ditōes nosse sōniātꝫ z dispositōes coꝛpm celestiū z multa talia q̄ nimis difficile ē nosse: Et istud ē vanissimū. q hō se de iterptatoib⁹ itromittat nisi fortē i illis sōnijs ex cōplexiōe hoīs oꝛiunt. Fatui ꝓo dicūt bñ diuīnātes qꝛ nō sūt soliciti circa terꝛena. nec circa seipos. Uñ eoꝝ somnia sūt valde certa. si aliqs ea sciret interptari. ex q̄b⁹ pz q i q̄busdā sōnijs ē aliq̄ certitudo sꝫ i paucꝭ. z iō Sōnia ne cures. nā fallūt somnia ples C Lectō. ciij

Et enim specio

sioꝛ solet sup oēm dispositōꝝ stellaꝝ luci cōpata inuenir̄ poꝛ. Illi ei succedit noꝛ. Sapiaꝝ aūt nō vicit malicia Postq̄ cō mēdata ē sapia ex his q̄ ei cōueniūt absolute z ex seipa A Jn hac pte cōmēdat ex his q̄ sapie cōueniūt ex p patōe ad alia. sūt ei tria q̄ iter coꝛpalia maxie nobilitatꝫ apparēt vidlz: sol stelle z lux. sꝫ ista oīa pcellit sapia. Est ei hec. i. sapia icreata q ē ds speciosioꝛ sole. z tñ iter oīa opa dei nobilissimū ē sol. vñ singularit̄ d̄ sole dꝛ Eccl. xliij. Species celi i visiōe gl'ie. Sol i aspectu ānuncians i exitu vas admirabile op⁹ excelsi. Qñ ita ē q aliqs artifex mlta opa facit. alia maioꝛa. alia minoꝛa Illud ppriissime dꝛ op⁹ suū. qđ accedit magꝫ ad ppoꝛtōꝝ ꝓtutꝫ opan tꝫ. z i q̄ maxie relucet sapia artificꝭ. sꝫ i sole maxie relucet sapia sūmi artificꝭ. vñ Joh. Crisꝰ. exponēs illud. i pncipio erat ꝓ. dic q sol cāliter ꝓtinet i se oēs formas z spēs z caloꝛes h⁹ mūdi visibiles. vñ z Plotin⁹ sup sōniū Scipiōis li. i. ꝓsus finē dic q sol vocat̄ dux z pnceps z moderatoꝛ luminū reliq̄ꝝ mēs mūdi z coꝛ celi. dux q̄dē. qꝛ oēs stellas lumis maiestate pcedit. pnceps maioꝛitate qꝛ illa simplicit̄ peminet vt qꝛ sol⁹ tal'. sic sol vocat̄ moderatoꝛ luminū reliq̄ꝝ. qꝛ ipe fm Macrob. retrogdationēz statiōeꝝ i stellis erꝛaticis causat Mēs mūdi dꝛ. qꝛ sicut oīe qđ ab hoie fit cōuenient ex mētꝭ delib atōe pcedit Ita oīa q i mūdo fiūt cōuenienter ab ope solis existūt. dies z noꝛ. autumn⁹ et estas. hyems z ver. Dicit̄ aūt coꝛ celi. qꝛ sicut coꝛ est in medio aialis. ita sol i

medio celi poni ꝯ ad calefaciendū totū mū/
dū. Et sicut cor de cessante a motu animal
viuere non pōt. ita nec quicq̄ naturaliter
viuere pōt i mūdo motu solis cessante. Et
tñ hec. i. sapia increata est speciosior sole.
Quātūcūq̄ em̄ luceat sol: radios tñ suos
infra viscera terre non extendit. nec ad op/
positā partē terre. Sed de sole iustīcie ē ali
ter q̄ radios ei⁹ visibiles p totā terrā extē/
dit. nec aliq̄d eū latere pōt. Oia em̄ nuda
ꝯ apta sunt in conspectu illius. Ult Ecci.
xxiij. Oculi dñi m̄lto plus sole lucidiores
sunt sup terrā circūspicientes oēs vias ho
minū ꝯ pfundū abyssi. ꝯ hominū cor da itu
entes in absconditas ptes. Et iō cōcludit
Boe. v. de. cōsol'. metro. ij. q⁹ ds pōt dici ve
rus sol. q̄ sol⁹ oia videt dicens sic. Puro
clarū lumine phebū Melliflui canit oris
Homer⁹. Qui tñ ītima viscera terre. Nō
valet aut pelagi radior. Infirma prumpe
re luce. Haud si magni cōditor orb. Huic
ex alto cuncta tuenti. Nulla terre mole re
sistunt Non noxatris nubib⁹ obstat. Que
sunt. que fuerunt veniantq̄. Uno mentꝫ
cernit ī ictu. Quē q̄ rīspicit oia sol⁹ Uel
possis dicere solē, Ult dicere q⁹ homer⁹ q̄
dr melliflui oris ꝓpter dulcedīnē eloq̄ntie
ꝓposuit vnū libꝝ de laude solis Qui tñ sol
nō posset penetrare ad intima viscera terre
vel maris ꝓpter infirmitatem sue lucis. sz
nō est sic dicit Boe. de deo. q̄ sibi intuenti
oia ab alto terre nō resistunt sua mole. imo
oia q̄ sunt vel fuerūt vel erūt circuit ī vno
ictu mentis. Et iō rōnabiliter dicit q⁹ respi
cit oia solus possum⁹ eū dicere verū solem
Est g̃ sapia speciosior sole ꝯ nō soluꝫ h̄. imo
sup omeꝫ dispositōꝫ stellar'. i. sup imagies
stellaꝝ fixaꝝ siue sūt ī zodiaco siue ex̄. Uel
sup omnē dispositionē stellaꝝ. i. sup omnes
pulcritudinē cuiuscunq̄ stelle erratice vl̄
fixe Job. xxiij. Stelle non sunt in cōspectu
eius munde. ꝯ ideo tercio sbiungit q⁹ luci
ꝓpata inuenit ꝑor. i. dignior ꝯ honorabili/
or. Unde Arist. li. ꝑdicamentoꝝ Ob̄ me
lius ē ꝯ honorabili⁹ pus eē videt. Cōsueue/
rūt em̄ plurimi honorabiles ꝯ magis dile/
ctos a se dicere ꝑores apō se. Et tñ alienis
simus priorīs hic modus. hec ille. Hꝫ q̄
posset esse dubiū. quō sapia posset esse di/
gnior luce in suo genere. Ideo consequenꝫ
hec probat sic. Luci succedit nox ꝯ per cor
sequens caret eterna stabilitate: ꝯ vincitur
aliquo modo. ex quo non semp maner vin/
fortiter. Sapientia aūt increata videlicꝫ
non vicit malicia. Cōsimilē cōparationem fo
larꝫ luminis ad diuinā bonitatē facit Dy/
onis. iij. ca. ō diuinis nominib⁹ dicēs q⁹ sol
est exp̄ssa similitudo diuine bonitatis q̄
lumē suū qō hz eminenter extendit ad cia
visibilia. ꝯ si aliqua īferiora illud non par/
ticipāt. hoc est ex eoꝝ defectu. nō ex defectu
solis. vnde nihil omnino p̄iuat eius virtu
te. Sed h̄ videt contra predicta a Boeio
qui lucem solis dicit esse infirmā. i. debilē
q̄ non pōt intrare ad ītima terre. g̃ non il
luminat omnia. b Et super hoc pot
esse duplex dubitatio. Una an sol illumi/
net infra terraꝫ. Alia an illuminet stellas
alias sb̄ se ꝯ super se. q⁹ aūt illuminet circa
mediū mundi arguit ex dicto Ptho. q̄ dic
q⁹ radij omniū stellaꝝ nunq̄ adunant. nisi
ī centro terre. g̃ radij solis se illuc extendūt
sz illi radij sūt illuminosi. g̃ illumiant vsce
ra terre ꝯ mar'. ꝯ Boetiū. Ad istud pla/
ne dicēdū ē. nō. Tñ p intentione Ptholo. ē
sciendū q⁹ participare lumen ē duplex Uel
formaliter fm actū luminis vel ōtualiter fm
aliquē effectū luminis. Primo mō nō illū/
nat sol viscera terre. nec ipa sic lumen pti
pant. Scō modo participāt vidz fm ali
quē effectū luminis. Uñ nō itelligit de ra
dijs luminosis. sed ō radijs virtuaꝫ actiꝫ
uitatꝫ. quē ad modū loquit Alkind⁹ in li. ꝯ
theorica artiū magicaꝝ. ca. de radijs stella
rū. vbi ponit luminis omnē actualē exilien
tiā in hoc mundo electoꝝ radios emittere
in omnē ptē q̄ totū mūdū replēt Uñ ois lo
cus radios cōtinet oim rer̄ fm eoꝝ species
ibidē. Quātū ꝯo ad aliud dubiū an vidz
sol illūinet stellas superiores. pōt argui q⁹
qꝫ nō ē nature inferioris influere in naturā
superiorē. g̃ sol non infundit lumē stellis su/
perioribꝫ. Cōfirmatō ista: q⁹ sic sē hz mo
tor superior ad motorē inferiorē. ita mobile
sup⁹ ad mobile inferi⁹ sed motor superio/
fluit in īferiorē. ꝯ nō ecōuerso. Preterea
Lithō dic̄ solā lunā obscuritatē habere. ce
teras stellas lumē habere p̄opriū licet sol
per excellentiam lumen habeat singulare.
ergo nō omnes stelle alie a sole recipiunt lu

mẽ a sole sed tm̃ luna. ¶ Preterea si sol cau
faret lumẽ in superioribꝫ planetis ꝛ stellis
fixis. tunc oia lumina planetaꝝ ꝛ stellaꝝ fi
xarũ forent eiusdẽ speciei cũ lumine solis.
ꝺns falsũ. qz saturnꝰ per suũ lumen causat
liuoꝝ ꝓpter excessiuã frigiditatẽ. ꝛ mars
silr ꝓpter excessiuã siccitatẽ. sic̃ dicit Ptho
lomeꝰ i qdripdito. Et Macrob. i saturna
libꝰ ꝑpe finẽ dicit q lumẽ lune ex ꝓprietatẽ
nature sue humectat corpa. vbi lumẽ solis
deficat. Un̄ si aliqs diu sb luna dormierit
eger excitat ꝛ fit insano ꝓximus. Un̄ etiaz
ligna q luna plena vel luna crescente deïci
unt inepta sunt fabrice quasi nimis emolli
ta ꝙ humoꝝ cõceptionẽ. Et agricolis mos
ẽ frumenta de loco aeris colligere. nõ nisi
luna deficiente vt sicca permaneant. Et p
oppositũ illa q debent humida cõseruari. si
vel plena. ¶ Ad oppositum est Auic. vij.
Metha. sue q dicit q sol ponit i medio coz
poꝝ supioꝝ tanqz coꝝ in medio animalis.
vt vidlz in oia corpa influere possit. sic̃ aia
in oia membra. Et huic positioni prestatur
euidentia ex sñia Arist. ij. de celo ꝛ mundo
qui vult q qto aliquid pauciorib̃ motib̃
cõsequit suum finez. tanto est pfectꝰ. Sol
vero inter omes planetas pauciores habet
motus. hz em̃ tm duos videlicet motũ pro
priũ ab occidẽte in oriẽs. ꝛ motũ firmamẽ
toꝝ videt eẽ ꝓpinquor ꝓmo motori. ꝛ iõ
habet influentiã in oia corpa supioza. Et i
hoc cõcordant Arist. Ptho. Auic. Auer
roys ꝛ Messelah. Et licet alie stelle illumi
nent a sole. sp tm̃ sũt plene ꝛ nunqz semiple
ne. sicut luna. Et istã sniam tenet Dyonis.
de diui. no. vbi loqns de sole dicit. Oia que
cũqz ipm ptcipare pnt illuminat ꝛ super
extentum lumen habet ad omnem exten
ꝓpriozꝝ radioꝝ splendozes. Hz iõ istud est
ꝙ tuc venꝰ ꝛ mercuriꝰ forẽt pfectiozes sa
turn oꝝ ꝛ marte. qz sic̃ cõmẽtatoꝝ. xij. metha
mento. xlviij: numerꝰ motuũ in q cõueni
unt moderni ẽ solis. ij. motus lune. v. mer
curij. vij. ꝛ cuiuscũqz ceteroꝝ planetarum.
viij. motꝰ. ꝛc̃. Itẽ. xij. metha. cõmẽto. xliij
Perfectõ corpm celestiũ ꝛ etiã motoꝝ sup

celestium ẽ fm ordinẽ in situ. ¶ Ad ista di
cendũ q ꝓncipia istoꝝ phoꝝ nõ sunt demõ
strata neqz q ordo nobilitatis corpm cele
stium debet eẽ fm ordinẽ situꝰ. neqz fm mul
titudinem vel paucitatẽ motuũ. Neutrũ
em̃ potest saluari scdm quãcũqz viã astro
mie. vn̄ cõmentatoꝝ ꝺ tradicit sibi ipsi. ij
de celo. cõmento. lxij. ꝛ xij. Metaph. cõmẽ
to. xliij. Dicit em̃ icõo de celo. q illud qõ
mouetur pauciozib̃ motib̃ est nobiliꝰ vbi
cunqz fuerit in situ Duodecio vero metha
dicit q pfectio ꝛ nobilitas corpozum cele
stiũ ẽ fm ordinẽ eoꝝ in loco vt illud qõ su
perius collocat perfectius inueniat Unde
illi phi perpleri fuerunt in motib̃ corpoꝝ
celestiũ. ꝛ iõ eoꝝ dictis nõ est standũ. Hoc
tm̃ tenendũ videt. q sol sit planetaꝝ pfectis
simus ꝛ maxime regens mundum ꝛ tm̃ in
medio. vij. planetaꝝ ponit sicut dic̃ Ptho
lomeus sic volente. ¶ Ad rõnes in oppositũ
Illud oportet negare q nobilitas planete
vel corporis celestis debet attendi genera
liter fm ordinem situs. vt vidlz supiꝰ sem
per sit nobiliꝰ. sed illud est pfectius quod
pauciozes habet motꝰ. Unde celũ stellatũ
perfectissimũ ẽ. ꝛ sicut dicit de mobilibus.
ita ꝺ seq̃ter de motoribꝰ dicẽdũ ẽ: Un̄ mo
toꝝ spere ẽ vicinioꝝ ꝓmo motori q̃z motoꝝ
spere saturni. Ad scdm de auctoritate ci
thonis dicẽdũ q alioꝝ auctoritatibꝰ potiꝰ ẽ
fauẽdũ. q̃ astronomia ꝓfitiozes fuerit Ad
terciũ qn̄ arguit q si sic luna oim stellaꝝ fo
rẽt eiusdẽ speciei cũ lumie solis. põt dici vno
mõ negãdo cõseq̃ntiã loq̃ndo de spẽ specia
lissima. sz qz actꝰ actiuoꝝ sũt i patiẽte pdi
sposito. iõ i saturno causat vnã speciẽ lumis
ꝛ in luna aliã. ꝛ sic de stellis fixis silr. nec est
pductio penitꝰ vniuoca q̃uis ista lumia
sint eiusdẽ speciei itermedie. diuersitas aũt
fm speciẽ ponit iter lucel. pcipue ppt diuer
sitatẽ effectuũ fm speciẽ qz vnũ lumẽ refri
gidat ꝛ aliꝺ calefac ꝺ sil'e passũ. ꝛ ꝺ sil'e app
ximatũ. Et q ꝓncipiũ natale ẽ potẽtie acti
ue eiusdẽ speciei i ꝺ sil'ib̃ passis habebũt ef
fectũ eiusdẽ rõis si tm̃ dicerem̃ q oia lumia
sint eiusdẽ speciei. tũc põt dici q stelle nõ so
lũ agũt p lumẽ. sz vel p sba. ꝓpriã vl' aliaz
q̃litatẽ nob̃ icognitã vna cũ lumie. ꝛ ñ ẽ icõ
uenies q due res eiusdẽ speciei sũt cãe ptia
les effectuũ duaꝝ diuersaꝝ speciez.

Lectio

Capitulū. viij.
Lectio. cv.

Attingit ergo a fine vsq; ad finē fortiter ⁊ disponit omnia suauiter: hanc amaui. ⁊ exquisiui eā a iuuentute mea. ⁊ q̄siui sponsā mihi eaz sumere ⁊ amator fact⁹ sū forme illi⁹. Intētio sapientis Salo. in isto ca. viij. ē spāliter enarrare: quēadmodū ad illā mirabilē sapientiā quā habebat deuenerit. Et vult dicere: q̄ nec ab hoīe. nec a studio. nec a dēmone. nec ab angelo. sed p deuotā supplicationē ipetrauit eā a deo. Ūñ circa hoc duo facit. Primo ostendit q̄tū habuit ad sapiētiā adq̄rendā desideriū ⁊ affectionē. Scdo ponit in forma sue petitōis deuotā supplicationē. Scda ps. ibi. ca. ix. Deus patrū meoz. ☞ A Circa p̄mū est aduertēdū q̄ pone inter q̄s feruentioz amoz ostendit vt cōmuniter iter hoies: sunt vir ⁊ mlr. iuuenis ⁊ puella: amic⁹ ⁊ amica. q̄ inter se cōtrahere cogitant copulā cōiugalē. ⁊ iō sapiēs Salo. vt amoris vehemētiā manifestaret quā habebat ad sapientiā. licētia poetica. ficta q̄dē narratōe. sed sb vera significatōe ītroducit seipm̄ i forma iuuenis cuiusd̄ puelle nobilissime quā sapiaz vocat. nuptias affectantz. Prudēs aūt nuptias cōtur⁹ sic pceditC Primo p̄sideratvalorē ⁊ grās p̄sone cū q̄ p̄ponit cōtrahere. C Scdo dotē ⁊ diuitias q̄s pōt cū ea recipe C Et tercio si cōditōes p̄prie suiipi⁹ possint puelle cōgruere C Quarto quō eā a parētib⁹ ⁊ amicz quoz interest poterit petere ⁊ hre. Isto mō salo. cū amica sua sapia cōtur⁹. Primo ostēdit ipam puellā mirabiliter amabilē ⁊ grosam Scdo ostendit ipi⁹ dotē fore sūme desiderabilē ⁊ pciosam. Tercio sibiipi⁹ cōditionem mōstrat fuisse spectabilē ⁊ virtuosā. Et q̄r to ostendit puelle datorē hre nobilitatē venerabilē gloriosaz. Et fm̄ ista quatuor ca. diuidit i q̄tuor ptes. Scda ps ibi ppositi ē. Tercia ibi. Puer aūt eram. Quarta ibi. Et vt sciui q̄m aliter nō possim eē cōtinēs nisi. C Circa p̄mū duo facit. Primo ponit quādaz exp̄cedētib⁹ deductā cōclusionē Scdo aggredit enarrare q̄tū habuit ad sapiam adq̄rendā desideriū ⁊ affectionem Scda pars ibi. Dancamaui. Cōclusio ex p̄cedentib⁹ illata ⁊ demonstrata ē ista. q̄ sapiētia habet omnē potentiā gubnatiuā. Et sequit ex hō q̄ ipa oia pōt benigna ⁊ suauis ⁊ amans bonū actū ⁊ nihil vetans benefacere. Sicut supius in. vij. ca. dictū fuit. ē creatura libera nō vetebat seipam q̄n faciet bonū actū. Et cum p̄pria sua actio fuerit regere vniuersa. ē hec faciet fm̄ cōditiones sue bonitatis. videlicet potēter ⁊ misericorditer. Unde dicit Attingit ē a fine vsq; ad finē fortiter ⁊ disponit omnia suauiter Q: hic fit mentio de gubnatōe diuina pōt esse duplex dubitatio. Prīa an omia sb dē gubnatiōi diuine. Scdo an deus disponat ea misericorditer. ☞ b Quātū ad primū videt q̄ dūs nō omnia gubernet. q: si sic nihil male fieret in vniuerso cū sit sūme bonus ⁊ sūme potens. Scdo: quia si gubernaret omnia nihil fieret preter p̄positum ⁊ sic nihil fieret a casu contra Aristo. ij. phūico. C Ad oppōita in ītra. Et est dicendum. q̄ dūs gubernat oia cum sit causa efficiens omniū: ⁊ etiam finis. quia omnia efficit p̄pter se ⁊ ad honorē suū cōgruit oia ita se dirigi sicut in finē Hoc aūt ē gubnare dirigere res in aliquē finē intentū. Est tū gubnator omniū q̄ gubernat mediantib⁹ causis scdis Ūñ corpa grossiora ⁊ corruptibilia gubernat per corpora celestia ⁊ incorruptibilia. ⁊ corpora celestia per angelos sue per itelligentias Hui⁹ rō est q: maioris bonitatis cōmunicatō est si gubernās ⁊ efficiēs causalitatē gubernādi ⁊ efficiēdi aliis sb se ordinate cōicet. q̄s si supiora abinferiorum gubernatōne ⁊ omnia imediate p̄se ipm̄ gubernaret ⁊ ideo ostendendo sua perfectionē in causando: ⁊ cōicando perfectionē suā in creaturis cōicat q̄busdā gubnatiōnē aliaz. Et ad rōnes q̄n p̄mo arguit q̄ nihil male fieret in vniuerso si ipe oia gubnaret. neganda est cōsequntia. sed vez est si ipe solus ⁊ imediate oia gubernaret ⁊ ageret. nihil male fieret: modo q: ideo effect⁹ fit a deo sic a cā partiali ⁊ a creatura rōnali sicut a cā partiali ⁊ a creatura cōcurrente sicut ab alia causa compartiali. ideo contingit q̄ idem effectus fit a deo bene. et ab homine male. Iuste a deo ⁊ ab homine. iniuste. Et pōt poni exēplū vt si dūs dicat seruo. trahamꝰ istā coꝛdā leniter. sic q̄ ez nō frangam⁹. Et fuus trahēs rudit frāgat

cordã. Ista fractio est a dño z tñ seruꝰ pec/
cat z male facit. z dñs non. Sic ds statuit
ꝙ creature rõnali vult cooperari in suis opa
rõibus vt cursus nature maneat quẽ instí/
tuit. sine quo nulla resˢ põt aliquid agere.
imo nec potest eẽ per momentũ nisi ipe con
seruaret. Qñ ḡ creatura rõnalis facit cõtra
legẽ sibi prefinitã a deo. ꝗuis a deo cõser/
uaret z gubernet. z ds idem generaliter coo/
peret. sicut cooperat igni cõburendo z soli
lucendo. ñ creatura male facit legem dei
trãsgrediendo. non aũt ds qui sic facit sic
uel sua statuit. ¶ Ad scdm qñ arguit ꝙ ni/
hil fieret a casu si deꝰ oia gubernaret. dicen
dum ẽ. ꝙ idem effectus dicit esse a casu z p
ter propositũ respectu vniꝰ cause. z nõ a ca
su respectu alteriꝰ. Sicut ponit exemplum
de dño qui mittit duos famulos i negocijs su
is ordinãs ꝙ vterqꝫ obuiet alteri certo lo/
co z tẽpore. qꝫ neuter scit de alio. Iste con/
cursus famulorꝫ dr esse a casu rispectu vtri
usqꝫ famuli. z tñ est per se intentꝰ respectu
dñi. Et sic est dicendũ ꝙ nihil fit in vniuer
so a casu respectu diuine gubernatõis. nec
aliquid sibi inopinatũ euenire põt. Hꝫ ex
concursu causarꝫ particulariũ bene pcedit
effectus qui a natura ẽ intentꝰ. z ille effectꝰ
dr casualis vel fortuitus respectu earꝫ. Et
hec est intentio beati Aug. de. lxxxiij. qstio
nibus. q. xxiij. vbi dicit. Quidquid a casu
fit temere fit. z qđ temere fit. non fit. a p/
uidẽtia Si aliqua fiunt in mundo a casu
uidentia ꝙ vniuersus mũdus admini
õ a puidẽtia q
strat. tũc erit aliq natura z aliq substantia q
ad opꝰ puidẽtie nõ ptineat. qđ qz falsum
est. concludit ꝙ nihil aliud casu fit in mũdo
Et ad istũ intentũ dicit Plato. ij. in Thi/
meo. Nihil fit cuius ortũ legitima cã non
pcedat. Isti sñie cõcordat Boeciꝰ. v. de cõ
sol. psa. i. vbi diffinit casum. d. ꝙ casus est
inopinatꝰ ex cõfluentib⁹ causis in his q ob
aliqđ gerendũ euentus. Sed hic vidr eẽ di/
etas inter Aug. z Boetiũ qz fm Aug. ni/
hil in mundo fit a casu. fm autẽ Boecium
dicitur. sed equiuocatio. Antiq enim Epicu
rei dixerunt casum esse euentũ pductũ mo
tu temerario z nulla cõmixtiõe causarꝫ. Et
sic accipit beatꝰ Aug. casũ loco allegato.
Et Boecius sic accipiendo casum dicit sic
Casus non est nisi vox inanis nullã rẽ hñs
sue significationi subiectã. Accipiẽdo aũt
casum sicut dicit Aris. ij. phi. qz casus est
cã p accidẽs in his que fiunt ꝓpter finẽ z i
minori parte. Vel fm Boecij diffinitionẽ
sic est dicendũ. qz idez fit a casu. z tñ a cau/
sis per se. sicut per se cã inuentõis thesauri
ẽ fossio agri z repositio thesauri in eodem.
Sed qz istũ effectũ nõ intendebat fodiens
dicit respectu illiˢ a casu. ¶ Quãtũ ad scdm
dubiũ. An videlicz deus disponat oia sua
uiter z misericorditer. vidr ꝙ nõ per instã/
tias. qz vidlz puulos nõ baptizatos punit
eternaliter p originali peccato. vñ videtur
ꝙ in istos nullã exerceat misericordiã. Jtẽ
Jaco. ij. Judiciũ sine misericordia fiet illi
qui non fecerit misericordiam. ergo tales nõ di/
sponit misericorditer. ¶ Ad oppositũ ẽ lra
z dicendũ est ꝙ sic. Sicut em dr. v. Ethico
Minus malum vocat aliqñ magis bonũ
qz ergo ds tribuit bonis vltra merita. z ma
lis citra. dicit omnia misericorditer dispo
nere. Misericordia em dicit voluntatem
benefaciendi alicui indigenti: deo vero oia
creatura indiget sine quo nec esse potest. et
ideo cum omnia de sua gratuita voluntate
conseruet. omnibus misericordiam impen
dit. Et quia deus ex sua bonitate nobis im
pendit bona. z non punit nos nisi p nostra
culpa. ideo dicitur proprie sibi ꝓpetere mi
sereri z quasi improprie punire. ¶ Ad pri/
mum de paruulis dicendum ꝙ deus pro
peccato originali non solũ posset inflixisse
carentiam visionis diuine. sed posset omẽs
annihilare si vellet. Et ideo in hoc agit mi
sericorditer cum eis quod esse humanum
habebunt z viuent sine pena sensus. Treñ
ij. Misericordie dñi quia non sumus con
sumpti. ¶ Ad secundum dicendum. ꝙ licz
immisericordes nõ consequunt misericor
diam eos totaliter a pena liberantem. con
sequũtur misericordiam aliquid de pena
debita relaxantem. qz circa condignum pu
nient sicut alij oẽs qui pro suis demeritis
dãnabunt. ¶ In scda pte lectõnis aggredit
salomon enarrare ẽztũ habuit ad sapientiã
adquirendã affectionẽ z desideriuz. z ideo
dicit sic. Hanc amaui z. Ibi dr se fatetur
sapiẽtiã desiderasse fm ãnqz cõditiões vir
tuosas. Ipsam nanqz desiderauit freqnt z

studiose. Et q̄ntū ad hoc dicit. Hanc amaui vere vīdz ex corde affectualiter z laboriose. Et q̄ztū ad hoc dicit. Et exquisiui Inq̄rere est intus querere. s. in sua volūtate z imente. Et exquirere est ex̄ quererē studio z opa. z pseuerāter z animose. iō dic. a iuuētute mea. nō a senectute. qz de eo dr. iij. Regū. xi. Cū iaz esset senex deprauatū est cor eius per mulieres Et Eccī. xxv. Que in iuuentute tua nō cōgregasti. quō inuenies ea in senectute tua. Est aūt notabile exemplū ad cuiuslibet hominis p̄sumptiōz rescindē dā. ne aliquis pretextu mundicie sue inuētutis sup biat. cū tā sanctū: tantū a deo priuilegiatū. tanta sapīa dotatū recogitat perm̄lieres fuisse in senio deprauatū ¶ Quarto desiderauit sapiam vtiliter z fructuose. Et q̄ntū ad hoc dicit. Quesiui mihi sponsam eā assumere. Sponsa em̄ naturaliter appetit propter plem: ples vero sapientie est opus meritoriū. Et iō quicūqz sapiētiā desiderat ad delectatiōz vel ostentatiōz seu intrinsicā elationē. hic sibi sapiam nō desiderat fore sponsaz. sed potiꝰ meretricē.. Sed ille eā in sponsā copulat qui p eā opa meritoria generat. Et iō dr Jaco. ij. q̄ fides sine operib⁹ mortua est. Ūn Aug. smone. xxij Fides appellata est ab eo q̄ fit. Due sillabe sonāt cū dr fides. Prima sillaba est a facio Secūda a dico Interrogo ḡ vtz credas. z dicis. credo Fac qđ dicz z fides ē ¶ Quīto desiderauit eā prudenter igenīose. z q̄ztū ad hoc dicit. Et amator factus sum forme illiꝰ. In sacra nāqz scriptura. que est sapientie cōtentiua ē sensus lr̄alis quasi materia sensus spūalis q̄si forma Ūn rudi ppl'o inde oz dr Deut. xij. Uocē verboz ei⁹ audistis z formā penitus nō vidistis. Ista ḡ ita amāda est vt habeam⁹ formā scientie z veritatz in lege ad Roma. ij. Et ad Ro. vi. Gr̄a aut ē deo q̄ obedistis ex corde in eam formā doctrine in quā traditi estis. Glosa doctrina euangelij forma est que imaginē dei deformatā restituit in quā traditi estis. non per homines sed p gratiā iesu christi.

Lectio. cvi.

Generositatem illius glorificat cōtubernīū habēs dei. sed z omniū dns dilexit eā. Post q̄z Salo. declarauit q̄ntū habuit ad sapiēriā ad q̄rēdā desiderīū z affectionē. Nic expo/nit diffuse tanti desiderij sui rōnem. Eraz vsus ē figuratiua fictō de amicicia q̄ est inter amicū z amicā. Et verecūdū ē hoi nobili aliquā i tātā affectōz ap̄lecti vt eā sibi velit ꝑpetuo cōiugio copulari nisi ipa iuenta/ multiplicit̄ gr̄osa. Jdeo i hac ꝑte ad mouū ardentis amoris vel p̄roci suā amasiā singulariter recōmēdat ostendēs q̄ tanta ei ea abundātia gr̄az q̄ p cunctis amorī aptū cē mereat. ☞ A Proci fm Jsi. r. Ergo molo. dicunt nuptiaz petitores vl' procatores. Et dicunt a ꝑcando q̄z tales solent freq̄nter tā p̄bis q̄z muneribꝰ ꝑcari illas q̄s amāt. z inde ꝑcor. arī. dr pci officiū exercere. Et q̄z turpe ē z cōf usibile sic dictū ē alicui nobili ad ꝑsonā ignobilē exercere p/catiōis officiū. Jdeo refert Salomōi pelectissime spōse sue declarare pconiū vt amet suꝰ pbet nō ex leuitate vl' surr epōe. iz ex discreta electiōe sbortꝰ. Extollendo ḡ cariti mā a copia gr̄az. vij. ei progatiuas attribuit excitatias amorī. vidz generositatē. ꝑgatōis. celebritatē bone opinionis. curialitatē bone educatōis. opulētiā i diuitijs: expientiā i artificijs. sincerū moderamē i moribꝰ. z vez examē in scientialibꝰ. Et fm istas se ꝑtes progatias lr̄a diuidit̄ septē pres. Secūda ps ibi. Dz doīm dns. Tercia ibi. Domūda ibi. Et si diuitie appetantur Quinta ibi. Si aūt sensus opat. Sexta ibi. z si iusticiā q̄s diligit. Sapia ibi. Et si mīritudinē scie desideret q̄s. Et planū ē q̄ q̄ hꝰet istas cōditōes septē amore mario digna foret ¶ Prima ḡ progatiua q̄ filia sponse ꝑconio ponit̄ ē generositas ꝑpagatōnis. Uīrāt em̄ nobiles ne cū vili vel cū degeneri sanguinē copulent̄ z q̄ztū ad b̄ dicit sic Generositatē illiꝰ glificat cōtubernium hns dei. q. d: Si de generī claritate mentis fiat nō solū ipa ē generosa. imo generositas sua est famosa. Multi em̄ sūt nobiles sz de nobilitate ip̄oz apud mīltos nō ē fama Sapientie vo generositas tante extitit noticie atq; fame. vt ab oīb⁹ nobilibꝰ restionīū habeat claritatē q̄z oīs ps̄ona cōtubernīū hns dei glificat generositatē illiꝰ. cōtubernīū idē ē q̄ societas manēs sil'ad tps. z de cōtubernīo uz q̄si cōtabernīū z ē a tabna. qz illi q̄ tabna

cõuenit̃ ad tps cõmanẽt in vna societate. vñ hec cõtubernio. onis. ꝛ hic ꝛ hec contubernialis dꝛ socius cõmilito q̃ in eodẽ cõtu bernio manet cũ alio. Vult ḡ dicere q̃ quẽ ẽhz cũ deo. glorificat. i. clarificat ꝛ claꝛã p dicat generositatẽ sapie. Dicit em̃ gl'a q̃si claria qz lucet ꝛ claret. Licet aũt oẽs nos possum⁹ ꝛ debeam⁹ cõtuberniũ habere cuꝫ deo. ꝑ. Lor. i. Fidelis dꝰ p quẽ vocati estꝫ in societatẽ filij ei⁹ dñi nostri ihu xpi singu laretn̄ cõtubernũ habuit cum deo natura humana. i. xpo p ypostaticã vnionẽ. i. Reg. xij. Viri israel sociati sunt sibi in die illo id est in die annunciationis dñice. viri israel ꝺuĉi intellect⁹ rõnales videntes deuz man⁹ sociati sunt in die illo. i. in die annun ciatõis dñice qñ filius dei cõcept⁹ fuit in vir gine bñdicta. Et ex q̃ xps societatẽ nam de siderat vitupandi sum⁹ nisi nos eius socie tati aptos ꝛ idoneos faciam⁹ ꝛ ei ꝺformes in ꝙ nature nr̃e possibilitatẽ fiam⁹. i. Joh. i Si dixerim⁹ qz societatẽ habem⁹ cũ deo et in tenebꝛis ãbulam⁹ mẽtimur ꝛ nõ facim⁹ ꝟitatẽ. Si aũt in luce ambulam⁹ sicut ꝛ ipe in luce societatẽ habem⁹ ad inuicẽ. Sapia ḡ gl'iosaz habet generositatẽ. qz oĩs sapia a ꝺño deo est Eccl. i. Generositas vero terre na paruꝰ pcꝰ ẽ sicut em̃ allegat Sene. epl'a vij. Plato dicit neminẽ regũ nõ ex fuis eẽ oꝛtundũ. neminẽ seruũ non ex regibꝫ. Dia ista lõga varietas miscuit ꝛ sursũ deoꝛsum foꝛtuna versauit. Quis ẽ in q̃t Sen. gene rosus ꝛ rñdet a natura ad ꝟtutẽ bñ dispos t⁹. ꝺ vnũ ituendũ ẽ. alioq̃n si ad vetera reuo cas. nemo. i. a ꝑmo mũdi oꝛtu vsqz ad hoc tps pduxit nos ex splẽdidis soꝛdidisqz al ternata series. hec ille Quid aũt bonitatis sit in generositate vl' nobilitate carnali rõ nabiliter declarat Bo. iij. de cõso. p. vi. No bilitas nihil aliud eẽ vidꝰ qz ꝺdã de meritꝫ puenies laus parentũ. Ꝺd si q̃d bonũ ẽt nobilitate id arbitroꝛ eẽ solũ i illoꝝ posita ture de generẽt hec Boe. Vbi em̃ nomẽ ho ꝛis sine opibꝫ ꝛruosis paꝛ vel nihil va bit ad q̃ndã q̃ vocat maxi⁹ q̃ ꝺ noie honoꝛ glabat. ꝺ. nomẽ honoꝛis hr̃e paꝛ ẽñ pond⁹ honoꝛ momẽtũ honoꝛ momẽtũ nullũ ꝛ no mẽ paꝛ ẽ hr̃e nomẽ ꝛ amittꝫ sit m̃ ẽ nomẽ ho noꝛꝫ Nomẽtũ nullũ si q̃ poscit bonos ma xime nulla facis. Scꝺo in lectiõe ista extol lẽdo sapiam oñdit eã Salo. hr̃e celebꝛatẽ bone opiniõis. ꝛ q̃ntũ ad hoc dicit sic. Sed ꝛ oĩm dñs dilexit eã. Si em̃ dñs vni⁹ regi onis vnã p ceteꝛꝫ adamare digneꝛ. mlt̃ũ fa ciet ad celebꝛitatẽ bone opiniõis ꝛ ea pꝛo mulgãde. ḡ a multo foꝛtioꝛi exq̃ oĩm dñs q̃ est ꝺs ista puellã diligit. cõstat eã hr̃e cele bꝛitatẽ bone fame. imo dictũ est ea. vij. Ne minẽ em̃ diligit ꝺs nisi q̃ cũ sapia ihabitat Et ꝓpter qꝺ vnũq̃ꝺ qz illꝺ magꝫ. i. poste. ḡ plus diligit sapiaz. Qꝛ in lr̃a ista ia expo sita de ingenuitate siue nobilitate tractaꝛ põt esse dubitatio lr̃alis. Utrũ ples sequi ꝛ debeat cõditiones pr̃is in libꝛtate ꝛ ſuitute. Et arguit̃ q̃ sic. Penoiatio dꝛ fieri a digni oꝛi. ḡ ples magꝫ dꝛ penoiari a ꝺditiõe pr̃is q̃z matris. cõsequntia pꝛ quia pater est ꝓnci piũ nobili⁹ i generatõe ꝛ dat formã. mater administrat materiã. xvi. de aialibꝫ. ḡ tc. ¶ Preterea. xv. q. vlt. Cum multeꝛ dꝛ q̃ si ex detestãdo cõnubio alicui⁹ cõstituti in sa cris cũ ingenua fuerint filij ꝓcreati illi⁹ ec clesie ꝛ cui⁹ sacerdotis vl' ministri ignomi nia nati sunt erũt serui. iure phenm. ḡ par tus non sequit̃ cõditionẽ mr̃is ¶ Preterea in sacra scr̃iptura non texitur geneologia ꝑ mulieres: sed ꝑ viros. sed per genealogi am maxie declarat nobilitas hũana. ergo nobilitas hoĩs magꝫ attendi dꝛ scõm pr̃eꝫ Ad oppositũ extra de natis ex libero vẽtre ca. vnico. Indecẽs esse credimus vt pꝛoge niti a libera ad seruitiũ retrahant. ergo pt⁹ sequit̃ ventrẽ. q̃ntum ad cõditionem liber tatis. Et cõsili ratione q̃ntũ ad cõditionez seruitutis ¶ Ad q̃stionẽ dicendũ. q̃ fm iu ra ciuilia pꝛoles sequitur conditionem vẽ tris in seruitutes ꝛ libertates. Unde con muniter dꝛ. Partus sequitur ventrẽ. Se cundũ tn̄ quedã iura localia in quibusdam regnis que non regunt̃ iure imperiali. par tus sequitur parentẽ deteꝛioris cõditõnis siue pater sine mater. Et si vterq; sit seruꝰ lis conditiõis. ꝛ sint diuerſi dñi. fit diuisio ꝑ plis secundũ numerum vel fm estimatio nem si ẽ tãtũ vna vel si sint i numero ineq̃li Et istud vsitaturi q̃busdã partibꝫ frantie

Sed generaliter ſm iura ciuilia partus ſequit ventrē. Et hoc rōnabiliter. Primo q2 magis pōt cōſtare de mre q3 de pre ſic dicit Ariſ. viij. Ethi. Et q2 ſtatus libertatis debet eſſe certus · ab illo pncipio a quo magis & certius cōſtat aliquē eſſe. rōnabilius ē eū denominari. Secōo q2 ars imitat naturaz & ſic videm9 in animalibus que ex diuerſis ſpeciebus naſcunt. q9 partus aſſimilat matri magis q3 patri. Sicut patet de mulo q generat ex equa & aſino. & multo euidentius aſſimilat eque q3 aſino ¶ Tercō q2 ſeruitus & libertas ſunt cōditiones corporis. Unde Boeti9. ij. de conſol. p. vi. Quo vero q3q3 ius aliquod in quempiā niſi i ſolū corpus & quod eſt infra corpus. fortunam loquor poſſit exercere. Nunqd vnq3 libero imperabit. q. d. Non. ex quo ſubſtantia corporis accipit a matre. & ſeruitus & libertas circa corporis officia pncipaliter attendunt rōnabile videt q9 matrē ſequat. Et huic cōcordat lex diuina & lex canonica. Diuina quidez. Exo. xxi. vbi dicit q9 ſi dñs dederit vxorem alicui quē emerit. & ille poſtmodum egrediat liber. filij debēt poſtea remanere domino qui dedit ei vxorem & vxor ſil'. q2 ſi iudeus emerat iudeam. vij. anno egrediebatur liber ſm legē. Si tñ medio tempore domin9 rediſſet ei vxorē. Ipſa vero egrediente viro ad libertatē. remaneret dño cū prole ſua tota: Lex em̄ canonica huic cōcordat. extra de natis ex libro ventre. ſicut allegatū fuit. Dō aūt dicunt doctores quidā. q9 q2 pr̄ eſt pncipiū actiuū & honorabilius mater vero pncipium paſſiuū & vilius. iō proles in cōditionib9 actiuis vt in honoribus municipijs ſequit patrē: occupādo illa que ſolicitudine paterna acquirunt. Unde talia dicunt patrimoniū filij In cōditiōibus vero paſſiuis vt in ſeruitute & libertate ſequitur matrē. Iſta inq3 rō mouet pax. imo videtur agere ad oppoſitū. Libertas namq3 nō videt eſſe cōditio paſſiua ſed actiua. Dicit em̄ liber qui ſui gratia & ſuis actibus dominat. & p cōſequens ſm iſtas ſequi debent cōditiones pr̄is ¶ Preterea ſicut filij ſuccedūt in hereditate patrem. Ita ſuccedunt in hereditate matrē. Un rō illa nō mouet quaz tñ ponūt ſanct9 Tho. Alex. & Perr9 ¶ Ad pmā rōnē dicendū q9 nō ſp fit denominatio a digniori. ſed aliqñ a viliori. ſicut homo denominat ab humo. Fit etiā denominatio a pdominanti & euidentiori & certiori ſicut dictū eſt in poſitōe ¶ Ad ſecōm dicendū q9 illud ſtatutū eccleſie fuit ſpecialiter editum in deteſtationē illius coniugij. Et ſicut dicit glo. ibidem. cuz eccleſia nō ſit vſa iſto iure perdidit ius iſtō ¶ Ad tercium q9 ſacra ſcriptura cōputat genealogias non ad ſciēdū cōditiones ſeruitutis & libertatis. ſed ad ſciendum de qua familia & tribu perſona ſit extracta. Et q3tū ad hoc licet pater & mat̄ de vna tribu eſſe deberent. pater tñ principalior eſt in illo. vnde a patribo in genealogijs denominatio fuit texenda.

Lectio. cvij.

Doctrix eniz eſt diſcipline dei & electrix operū illi9; Due prerogatiue ipſius ſapientie a Salomone in amicā & ſponſam ſingulariter adoptate in precedenti lectiōe ſunt expoſite. ☞ A Oſtenſuz eſt eni q9 ipſa hz generoſitatē ppagandi. & celeritatē bone opinionis. Un in pte tercia oſtēdit eā habuiſſe curialitatē bone educatōis Hoc ei eſt vnū de pcipuis in ſponſa eligenda q9 ſit bene diſciplinata & curialit̄ educata. Un diſciplinare domicille & dñe ſpāliter eligunt̄ vt filios nobiliū educēt & iformēt. Educatio aūt virtuoſa in duobz conſiſtit vidzi caſtigatōe paſſionū. & exercitatōe bonoz opez. Un ſeneca. li. de moribz. Educatio & diſciplina mores facit. & illud ſapit vnuſq3q3 q9 didicit. Dō aūt iſta dña ſapia in iſtis duobz ſit ſufficienter educata. affirmat̄ ſic. Doctrix em̄ diſcipline dei q3tū ad caſtigatiōes paſſionū & electrix opez illi9 q3tū ad exercitationes opez: Si em̄ ſit doctrix diſcipline & electrix opez. docere vero & eligere nemo pōt niſi q nouit & expert9 ē planū eſt q9 ſi eſt doctrix & electrix in bona educatōe. ē ſufficienter in moribz informata. Dicit g Doctrix em̄ eſt diſcipline dei. i. ipa docet nos recte cōuenienter diſciplinā q eſt nobis valde neceſſaria q2 ſuperi9 dictū ē ca. ij. Sapia & diſciplinā q abijcit infelix ē Et electrix operū illi9. i. facies nos eligere opa beneplacita. ☞ b Diſciplia accipit tripliciter ſm ta-

doctria Prouer.i. Audi fili mi disciplinā
pris tui⁹ ne.ō.le.mris tue ¶ Alio mō acci
pit disciplina p cōpositiōe moz verboz et
gestuū: vnde ille disciplinat⁹ dr q se hone
ste in gestu verbis t ornatu irreprehensibili
ter habet. Et sic loquit hugo de instructiōe
nouitioz de disciplina. Disciplina est ināt
oim membroz motus ordinat⁹: t dispositio
tiodēs in omni habitu t actione Jaco.iij.
Quis sapiēs t disciplinat⁹ inter vos: ostē
dat ex bona conuersatione opatonē suam i
mansuetudine sapie ¶ Tercio modo acci
pit disciplina p flagellatione causa castiga
tionis illata. Prouer.xxiij. Noli sbtrahe
re a puero disciplinā. Si em̄ pcusseris eū
virga non morietur. Tu virga pcuties eum
t animā eius de inferno liberabis Istis tri
bus modis est sapia dcrix disciplīe dei;
Disciplina em̄ dei a nobis est suscipiēda pa
tient q̄tūlibet dura videat ppter tria. vi
delicet ppter castigantz dilectionē. peccātz
correctionē. tēptātis electionē. Primo p
pter castigantis dilectionē. Ille em̄ qui di
sciplinat nos pater nr̄ est amic⁹ t redemptor
Ad Heb.xij. Quis ē fili⁹ quē nō corripit
pr. q si extra disciplinā est c⁹ pticipes facti
sunt oēs. q adulteri t fili estz. q. d. Oēs
amici dei facti sunt pticipes disciplīe dei.
Sic in mr̄e gine t in aplis suis pz. t gene
raliter in oib⁹ qui filij sui dicunt. Nō esset
magnū si hō rciperet vnū ictū paruū ab alio
p amore amici q p eo fuisset acerrime vbe
rat⁹. Ips p nob nō solū vberat⁹ sed cruci
fix⁹ t occisus fuit Isa.liij. Ipe aūt vulnera
t ē ppter iniq̄tates nr̄as attrit⁹ ē ppter sce
lera nr̄a ☞ B Disciplina pacis nostre
sup eū t livore ei⁹ sanati sum⁹ Ergo t nos
p amore suoz pro peccatis nr̄is disciplina
ri debem⁹ Ad heb.xij. Fili mi noli negligere
disciplinā dñi. neq; fatigeris dum ab eo
argueris. Dicit macrobi⁹ li. suo de lapidi
bus ca.xix. q si marit⁹ ponat magnetē sub
capite vxoris dormientis. experiri poterit
an sit adultera vel fidelis q; si est adultera
statim cadet de lecto ac si manu homi
nis fuisset expulsa. Si vero fidelis sit ma
rito cōuertet se ad maritum dormiendo t
ipm amplexabit. Dicit g sic. Nā q scire cu
pit sua si sit adultera coniunx. Suppositū
capiti lapidē stertētis adaptat. Mox que
casta manet petit a mplexare maritū. Non
tñ cuigilās cadit ois adultera lecto. Tāq;
pulsa manu sbito fetore coacta. Quē lapis
emittet celati crimis index. q̄uis istud nō
sit leuibz t lasciuis idifferēter coīcandū vi
ris tñ lr̄atis t ecc̄iasticis dici pōt. Moraliter aīa hūana ꝓiunx dei dr p fidē caritate īformata Osee.ij. Sponsabo te mihi i fide
Volēs g dñs experiri an aīa xp̄iana sit vera sponsa vel adultera. supponit magnetē
q̄ lapis est ferruginei coloris t trahit ad se
ferrum. i. magnā tribulatiōz q̄ ferrei hoies
dure cervicis domant t trahunt ad deū. t
q̄d euenit. Certe false cōiuges cadūt de lecto caritatz p impatiētiā t murmuratōez ꝑ
deū. Deuote vo t fideles sponse xp̄i cōvertūt se ad deū. t sunt sb disciplina dei p humiliatōz oīonem t deuotionē dicentes illō
Ro.viij. Quis nos sepabit a caritate cristi
Tribulatō. an angustia. an psecutio ē. Et
infra Certus sū q neq; mors. neq; vita. neq;
creatura alia poterit nos separa a caritate
dei. Un̄ Aug⁹. in q̄dā fmone. Null⁹ seru⁹
xp̄i sine tribulatōe est. Si putas te non hr̄e
tribulatōes nō cepisti ē xp̄ianus. Suppo
nit aūt magnes iste disciplīe dei sb capite
sponse xp̄i dormiētis t q̄escētz. q; q̄n hō ali
q̄n ad maiorē q̄etē t trāquilioꝛē ꝑuersatōz
se disponit. tunc ds sibi disciplinā tribulatōis t iniurie vel persecutōis immittit Job
xxxiij. Q̄n irruit sopor sup hoies t dormiunt in lecto. tūc aperit aures virōz t erudiēs
eos instruit disciplina Greg⁹. xxvi. moza.
Aurē cordis tribulatō aperit quā sepe p
speritas mundi claudit. Que quidē disciplina ē deuote sustinēda ppter castigantis
dilectōz. Hedo ē etiā deuote recipiēda pro
pter peccātz correctiōz Pā. Disciplina tua
correxit me i finē. disciplina tua ipa me do
cebit Petr⁹ Rauanen⁹. in q̄dā epla. Jdeo
te forsitan tpalit punit ds vt eterne mortz
ardores pena redimat tpalis In edificati
one vero tēpli oēs lapides pr⁹ malleis tū
debant ne in eoz positiōe son⁹ mallei audiret nec securis. Nec in horreo dñi ponit gra
nū. donec flagellis aut triturātiū pedibus
sit excussum. Sic t vivi lapides qui ponē
di sunt in illa celesti hierusalē q̄ edificat va
rijs infortuitoz cōcussionib⁹ poliunt aīq;
in edificiō celestis habitaculi collocent. hec

Lectio

Petr⁹ Raua. Et iō ad correctōz ꝛ cōmodū nostrū ordinat q̄d nobis de ista disciplina prestat. Ad heb. xij. Omis disciplina in p̄nti nō vid⁹ ee gaudij sz merorꝭ. postea autē fructū pacatissimū exercitatꝭ reddet. vñ Greg⁹. Ideo dñs ꝫ quibusdam parcit vt eos in ppetuū feriat. Ideo aūt hic ferit nō parcendo vt in eternū parcat. Nec Greg⁹ Et sicut p̄ verberās filiū cū virga facit puerū verberatū cessare a fletu. ꝛ ipam virgā oscularī cū qua ē bene disciplinat⁹ ita vult ds de nobis. Virga qua ds electos verberat ē aliq̄s malus ho astutus truculētus ꝛ iniustus Ezech. vij. Floruit virga germinauit superbia: iniquitas surrexit in virga impietatꝭ. Et tn̄ non vult ds q⁹ plorem⁹ p nimiā desolatōz. imo etiā vult ds q⁹ virgā nostrā osculemur ꝛ amemus Math. v. Diligite inimicos vros: bñfacite his q̄ oderūt vos. Et orate p psequētib⁹ ꝛ calūniantib⁹ vos. vt sitis filij p̄ris vr̄i: qui i celis est. vñ Cesari⁹. Qui captiuos redimere pauperes pascere ꝛ vestire nō ꝑualet. cōtra nullū hominē odiū in corde seruet: ꝛ inimicis nō solum malū p malo nō reddat: sz etiā diligat p eis orare nō desinat. certus de pmissione dñi sui. vt dicere poterit libera cosciā ante tribunal cristi. Da dñe q⁹ dedi. dimitte q⁹ dimisi. Nec ille. Aduertentes g̃ nos a deo tanq̄z pueros īsensatos discipliari. frequēter ad cōmodū ꝛ correctōz nr̄az oia cū gratiarū actōib⁹ eq̄nimit tolerem⁹ Prouerb. xxij. Stultitia ei colligata ē in corde pueri ꝛ virga disciplīe fugabit eā. ¶ Tercio disciplina dei est de uote suscipienda ꝓpter tēptantis de iectionez. Prosternit naq̄z caro. mund⁹ ꝛ demon. dū disciplina dei fortiter tolerat. Vñ etiā cōtra tēptatiōz carnis solet sanctis ibūꝑsis disciplias infligere Greg. dialogoz capi. ij. dic de scō Būdicto. q⁹ qñ de q̄dā mlere quā ꝓ⁹ cōspexerat tēptarer, exut⁹ vestimēto nudū in spinaꝝ aculeis ꝛ urticaꝝ incēdijs p iecit Vanitas etiā mūdi alias cōtemit dū sanct⁹ hō psecutōib⁹ agitat Dic em nutrit volēs filiū a blactare inungit mamillā sinapio. vl aliq̄ re amara Ita ds h⁹ vite delicias infinitis amaritudinib⁹ ordinauit ee respersas. ne eas nimis amarem⁹ vñ Aug⁹. in cōfessiōib⁹ suis regratiat deo q⁹ respersserat sp amaritudinib⁹ illicitas delectatiōes suas. Et Boeci⁹. ij. de cōsola. prosa. iiij: q⁹ multis amaritudinib⁹ hūane felicitatꝭ dulcedo respersa ēq si etiā fruenti iocunda ee videat. tn̄ quo min⁹ cuius velit abeat retineri non possit. ꝛ de eodē loquens Aug⁹ de vera īnocentia. ꝓpositione. cxxvi. Dicit sic. In p̄nti vita ꝛ delicie temporales dulces sunt. ꝛ temporales tribulationes amare sunt. Si quis nō bibat tribulatōis poculū metuat ignē gehēnarū Et si quis non cōtemnat dulcedinē seculi inhians bonis eternis Sunt g̃ diuine disciplīe quasi q̄dā medicine p̄seruatiue a putrefactiōe ꝛ tēptatōe peccati. Dicit em Aret. iij. Neteroꝝ q⁹ q̄nq̄z sunt q̄ impediunt putrefactōz. Frigus circūstans. Vñ mozzi in frigido congelati durant i corrupti per multos annos. Et iō magis putrescūt res in estate q̄z in hyeme. q⁹ calor naturalis g̃ frigus circūstās exterius cōprimit ꝛ seruat in humido. ¶ Sed a cā est excellentia caloris naturalis intrinsici. Et iō illa in quib⁹ abūdat calor igne⁹ vt piper galanga ꝛ huiusmōi nō cito putrescūt. ¶ Tercia causa ē coagulatio facta a frigido itrinsico. Quarta mot⁹ moderat⁹ Quinta magnitudo rei q⁹ vnaqueq̄z res diuisa p ptes cito putrescit ¶ Isto modo moraliter q̄nq̄z sunt g̃ putrefactionē peccati impediunt. Vñ em humidū ꝛ calidū a re extrahūt. res putrescat. Sic qñ humor gratie ꝛ calor caritatꝭ ꝑ peccatū ab hoie extrahunt hō putrescit moraliter Ps. xxxvij. Putruerūt ꝛ corrupte sūt cicatrices mee: a facie insipientie mee. Nec aūt putrefactio quinq̄z modis impeditur ¶ Primo mō p frigus circumstans. i. per tribulationē ꝛ psecutionē exteriorē ¶ Secūdo modo p excellentiā calozis naturalis ignis intrinsici. i. p excellentiā caritatꝭ spiritussancti Leui. vi. Ignis i altari meo sp ardebit ¶ Tercio mō p coagulatōz factam a frigido intrinsico. i. p timorē diuini iudicij ꝛ vltōnis future intrinsec⁹ recogitati. ¶ Quarto mō p motū moderatū Juxta illud Et vitū capiūt ni moueāt aque Motu⁹ moderat⁹ ē variatō ꝛ continuatō sancta rū occupationū q̄ excludit ociū qđ marie inducit putrefactionē libidinis. Juxta illud Ouidij de remedijs amoris Ocia sit tollas periere cupidinis artus ¶ Quinto

modo impedit putrefactõ peccati p magnitudinẽ rei. qz res magna magis resistit putrefactioni corrumpenti q̃z parua Isto mõ moraliter magna dignitas z gradus siue status p̃sone debet eã p̃seruare a cõmissiõe peccati. Qñ hõ recogitat q̃ est p̃latus. hz aliaz curã. recogitat honorẽ a sbditis z beneficia quibus omnino indignꝰ est. nisi bene viuat Ex ipa sue dignitatis magnitudine facit sibi stimulũ bone vite Inter ista q̃n impedimenta putrefactionis. primũ est disciplina qua vita gratie a putrefactione seruatur. Prouer. vi. Mandatũ lucerna est z lex lux z via vite increpatio disciplinę

Lectio. cviij.

Et si diuicie appetãt in vita. quid sapia locupletus que operaꝝ oĩa. Si aũt sensus operaꝝ hoz que sunt magis q̃z illa est artifex Necest quarta ps cõmẽdatoria i qua Salomon duas cõditiones de amica sua sapientia introducit. q̃ in spõsis eligẽdis apud hoies mundanos nõ modicũ ponderantur Et scdz q̃ ei duas progatiuas attribuit littera diuidit in tot ptes ☞ a Primo cũ attribuit ei opulentiã in diuitijs. Et secundo experientiã in artificijs. Scda pars ibi. Si aũt sensus opaꝝ. Et qz diuersoruz hominũ diuerse sunt cupiditates: tã scdm consuetudinẽ. q̃z scdm cõplexiones. Nam aliq̃ desiderant naturaliter supfluitatẽi diuitijs. aliqui sbtilitatẽ in artificijs. aliqui virtutũ moraliũ cõuenientiã. aliqui virtutũ intellectualiũ excellentiã. Jdeo sb quatuor cõditionibꝰ omne humanũ desiderium bit. quoz tñ appetibiliũ tantũ duo in littera ista p̃sequit ¶ Quãtũ ad p̃mũ dicit sic. Et si diuitie appetant in vita. quid sapientia locupletꝰ. q opaꝝ omnia. q̃si diceret nihil: Et intelligit specialiter de sapientia increata que est xp̃us De qua Eph. i. Nã operatur omnia secundũ cõsiliũ voluntatz sue Quia em sapientia q̃ est virtꝰ humana donum ẽ sapientie increate. z idem est cõmendare donũ z dantẽ in casu. Jdeo salo. freqñter in hoc libro sapientiã cõmẽdando quedam de sapientia creata ponit. z plurima de sapientia increata. Nõt tñ ista lra de sapientia humana intelligi quãsi hõ hz locuples satis fiet. ¶ Modũ vero quo quilibz põt esse diues dicam fm Senecam in epla cxxiij. Jn q̃ docet qualiter ois homo põt sibi pacem z diuitias fabricare. que duo cõmuniter multũ affectant. Dicit sic Unqd maior est animus q̃z vbi alienũ se posuit et fecit sibi pacẽ nihil timendo. sibi diuitias nihil cõcupiscendo. Ergo fm Senecam si vis habere pacẽ q̃z tuz ad mũdũ ptinet nullũ timeas z eris in pace. nihil cõcupiscas z eris satis diues: Erras unqt si illũ putas diuitẽ cui varia supellex: q̃ i puincijs multis arat. q̃ multuz sburbani agri possidet. Cũ oĩa dixeris paup est. Quare: qz debet Quãtũ inquis Omnia. nisi forte iudicas interesse. vtruz aliqs ab hoie an a fortuna mutuũ sumpserit. Hec Seneca sñialiter Sed melius dixisset si cõclusisset omẽz diuitẽ deo debitorẽ fuisse non fortune. Dicit ei Augꝰ. i. de retractionibꝰ. ca. i. Poies hñt in pessima cõsuetudine. vbi dici debet. hoc ds voluit: dicũt hõ fortuna voluit. ☞ a Sed quo dantur diuitie a deo cũ sint nociue freqñter illis quibus dantur. Jsti q̃stioni respondet Seneca epistola. lvij. vbi ostendit quo dñs diuitibus sunt propicius. z dicit q̃ dicũt eis propicium. qz bono ac benigno vultu mala magnifica eis tribuerunt: ad hoc vnũ excusati q̃ illa que vrant z excruciant optantibus data sunt Jn hoc ergo dñs excusant fm eũ q̃ licet dent eis ea que eis nõ prosunt. dant tñ qualia appetunt. Sed certe vere diuitie quas sapientia dat hominibꝰ sunt virtutes z bone operatões. q̃s signanter vocat pphet a diuitias salutis Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapiẽtia z sciẽtia. Prouer. x. Benedictio dñi diuites facit Secunda progatiua z quarta in vniuerso ipsi sapiẽtie ẽ q̃ ipa hz experiẽtiã in artificijs. Et q̃z tum ad hoc dicit. Si aũt sensus opaꝝ z cẽ. i. ars que est circa sensibilia z experimẽta comendet ab aliquo. Sapiẽtia increata que est xp̃s artificio p̃cellit oĩa. qz omĩa creauit de nihilo. Sapiẽtia etiã humana large loquendo prudentiã z artem cõprehendit. z p cõsequens nihil est magz artifex q̃z illa. Si inquit diuitie appetant ☞ b Notãdũ q̃ tria sunt genera diuitiarum. Tpales z piculose. spirituales z virtuose. eternales et

Lectio

glorioſe. Prime ſunt rõnabiliter puipẽdẽ de. Secũde ſunt laudabiliter exercende. Tercie ſunt ineffabiliter appetende. Pri/me diuitie ſunt periculoſe. qz repellunt ve ritatẽ a cognitione. ſecuritatez ab eſtimati/one. z vanitatẽ ab affectione. Primo repel lunt veritatẽ a cognitiõe. Diuites em̃ nec hr̃e poſſũt verã cognitionẽ dei. nec ſui. nec primi. Nõ dei qz Math. xiij. Fallacia di/uitiaꝝ ſuffocat verbũ dei z ſine fructu effi/cit. In cui⁹ figurã diuitibus regib⁹. ange/lus apparuit in ſomnis: z pauperib⁹ paſto ribꝫ in perfecta vigilia ſe oſtẽdit. In ſignũ q̃ pauperes clariorẽ de deo noticiã cõſequñt q̃z diuites. Unde Luc. xix. dr q̃ zacheus fuit p̃nceps publicanoꝝ z diues. z tñ ſtatu ra puſillus erat. z nõ poterat pre turba vi/dere Jeſum. donec in arborẽ aſcẽdiſſet. Sic diuitijs ꝓſtipati z familijs ſunt parui i ſta tura virtutũ z cõp̃imunt ſolicitudinib⁹ z p̃ceſſuris negocioꝝ z officioꝝ q̃ non vacat eis cogitare de Jeſu niſi valde raro. i. ſi forꝫ te ſemel in anno i q̃drageſima vel circa pa ſcha arborẽ aſcẽdant p̃ne z cõtemplatõis deuote vt̃ nuitent illuꝫ in domũ ſuã. Et iõ diuitie ſũt pulueres excecantes oculos ſpi rales Unde dr Apoc. iij. Dicꝫ qz diues ſũ z locupletatus z nulli⁹ egeo. z neſcis qz mi ſer es z miſerabilis z paup z cecus z nud⁹ Jtẽ nec hñt verã cognitiõez ſui ꝑter duo impedimẽta. Primo ꝑter vera dicentiũ raritatẽ. z ſcõo ꝑter adulatõz falſe multi plicitatẽ. De p̃mo dicit Seneca Mõſtra/bo tibi q̃d oĩa poſſidentib⁹ deſit. ſ. qui vez dicat. De ſcõo pz Lot ſunt adulatoꝛes di uitũ d familijs. de vicinis. de amicis. de ex trancis q̃ ꝓꝓrios defectus non poſſunt ad uertere. Eccli. xiij. Diuiti decepto multi re cupatoꝛes. locutus eſt ſupbe z iuſtificaue/rũt illũ. Et infra diues locutus ẽ z omnes tacuerunt. z verbũ illius vſq; ad nubes p ducent Tercio nec hñt verã noticiã de p̃rimo. qz neſciunt qui ſunt eoꝝ amici z qui hoſtes. Unde Seneca de remedijs foꝛtui toꝝ. Jſte quẽ tu dñm exiſtias pecunie locu lus eſt multũ habet. Jgnoras vtr̃ auarus vel p̃dig⁹ ſit. ſi p̃digus non habebit. ſi aua rus nõ hz. Jſtũ quẽ tu felicẽ admiratus cre dis ſepe volet. ſepe ſuſpirat: multi illum co mitañ. Mel muſce ſequunñ. lupi cadaue/ra. frumenta formice. predam ſequñ turbe iſta nõ hoiem. Et ideo bene ꝺducit. Boc. ij. de conſol⁹ p̃roſa. viij. q̃ aduerſa foꝛtuna plus hoĩb⁹ p̃deſt q̃z p̃ſpa Illa em̃ ſp ſpem felicitatis cũ vio/ẽ blanda mentiñ. hec ſp vera eſt cũ ſe inſtabilẽ mutatõe demõſtrat. Illa fallit. hec inſtruit. Illa mẽdatio ſpem bonoꝝ mentes fruẽtiũ ligat. hec cognitõe fragilis felicitatis abſoluit. Itaq; videas illam ventoſã fluentẽ. ſuiq; ſp ignarã. hanc ſobriã ſuccinctãq; z ipi⁹ ad uerſitatis exer citatõe p̃rudẽtẽ. Sic g̃ diuitie repellũt ve ritatẽ a cognitõe. Scõo repellunt ſecuri tatẽ ab eſtimatõe. Diuites em̃ ſp ſunt in re more perdendi terꝛas. pecuniã z theſauri Et cũ ſint ſine ſecuritate. ſunt p cõſeq̃ns ſi ne int rinſica iocũditate. Unde Aug⁹. vi. cõ feſ. narꝛat q̃ trãſiẽs p q̃ndã vicũ vidit pau perẽ mẽdicũ iacentẽ. z ingemuit loq̃ns ad ſocios. Dibꝫ inq̃t conatibꝫ q̃bꝫ laboram⁹. nihil aliud vellem⁹ niſi ad ſecurã leticiã p uenire q̃ nos iſte mendic⁹ p̃ceſſit. Et ſequit Jlle letat. Ego anxi⁹. ille ſecur⁹. ego trepi d⁹ erã. Et illud notabiliter in ſuo cantico dicit beata ẽgo. Luc. i. Eſurientes iplent bonis: z diui. z̃. Illud ẽ iane qđ apparet eẽ repletũ z eſt vacuũ. Jta diuites vident exteri⁹ ſine metu z turbatõe z ſine ſolicitudi ne. z tñ interi⁹ ſunt pleni triſticijs z timo/re Tercio repellũt vnitatẽ ab affectione. cauſant em̃ inuidias. turbatiões. bella. bri gas z diſcordias amicoꝝ. Exemplũ Gen. xiij. de Abraã z Loth cõſanguineo ſuo. de quibꝫ dr. Erat quippe ſbſtantia eoꝝ mul ta z ñ quibãt habitare cõmuniter. Unde ta tim ſbdit in eodẽ. q̃ facta ẽ rixa inter paſto/res gregũ Abraã z Loth. cũ z ipi ſbſtanti is abundabãt multifariꝫ. Et iõ ſunt pui/pẽdende. Unde Seneca epiſa. xviij. Nemo ali⁹ ẽ deo dign⁹ q̃z qui opes cõtẽpſerit. Et iõ dicit Ps. Diuitie ſi affluãt nolite cor ap ponere. Dicit Aug⁹. Nõ dicit: nolite habe re. ſed nolite eoꝝ apponere Nõ em̃ damnat diuitias vñ mereamur celũ. ſed cor appoſi tũ qđ ſcz non expẽdit ſed recondit. Et ideo dixi q̃ diuitie ſunt rõnabiliter puipẽdẽde. nõ totaliter ſm rectã rõnẽ. ſed ne ſint impe dimentũ fructus. Unde optimũ tpameñ dicet Aug⁹ ſup Ps. li. q̃ null⁹ diuitias vl̃ diuites nimis cõtẽnat. nec nimis de pau

ptate ꝑsumat dicẽs sic Voc attẽdite ne pas sim diuites reꝓhendat. ⁊ rursũ ne de pauptate ⁊ egestate ꝑsumat. Si em nõ ẽ ꝑsumẽdũ de diuitijs. qntomagꝫ nõ est ꝑsumẽdũ ꝛ pauptate. Paup vlcerosus nõ hñs escam. nec vestẽ allatus ẽ ab angelis in sinũ abrae diuitẽ Abraam. Sublat⁹ est g̃ in sinu diuitis paup. an pot⁹ ambo diuites ꝛ ambo cupidi tate paupes. hec Aug⁹. Scđo ditie sunt spuales ⁊ virtuose. he sunt gratie ⁊ opationes virtutũ ⁊ boni mozes. Unde Greg⁹. omel. xv. sup illud. Erũt qui semi nat semiare semen suũ. Sole diuitie vere sunt q̃ nos virtutibꝫ diuites efficiũt. Si g̃ fratres diuites esse cupitꝫ. veras diuitias amate Si culmẽ honozis q̃ritis. ad celeste regnũ tendite. Si gl'am dignitatũ diligitis. in illa supna angelozꝝ societate asscribi festinate. Un. i. Thimoth. vi. Precipe diuitibꝫ huj⁹ seculi nõ sblime sapere neqꝫ sperare incerto diuitiarũ. Et ifra. Bene age re: diuites fieri: in opibꝫ bonis Et Eph. iij Det vobis fm diuitias glozie sue virtutez corroborari ꝑ spiritũ ei⁹ in interiozi hoie ⁊ habitare christũ ꝑ fidẽ in cozdibꝫ vestris i caritate radicati ⁊ fundati. Tercie diuitie sunt eternales ⁊ glie. In istis em est perpetuitas sine trãsitõe. securitas sine fatigatõe iocunditas sine afflictõe. ⁊ sacietas sine defectõe. De q̃bus in Ps. Blozie ⁊ diuitie in domo ei⁹. ⁊c. Et itez. Spera i dño ⁊ fac bonitatẽ ⁊ habita terrã ⁊ pascerꝫ i diuitijs ei⁹

Lectio. cix.

Si iusticiã q̃s diligit. labozes huj⁹ magnas habent virtutes. Sobrietatẽ em ⁊ prudẽtiaz docet ⁊ iusticiã ⁊ virtutẽ. quibꝫ vtilius nichil est in vita hoibꝫ Postq̃ salo. dclarauit q̃ꝫ ꝓgatiuas sapie sponse sue. In hac pte ꝓsequit de sexta. Dictũ est em q̃ ipa habet nobilitatẽ ꝓpagatõis. celebritatẽ bone opinionis curialitatẽ ed ucatõis. ⁊ opulentia in diuitijs. ⁊ experiẽtiã in artificijs Secto hꝫ sincerũ moderamẽ moralibꝫ. Et septimo vez examen in scialibꝫ. Est g̃ intentio huj⁹ lectõis cõmendare istã spõsam siue amicã ꝓelectã a bonis mozibꝫ Et circa hec duo facit. qꝛ ꝓmo cõmendat eã generaliter ⁊ summatim a iusticia legali. Scđo singulariter ⁊ singillatim a q̃libet virtute cardinali. Scđa ps. ibi. sobrietatẽ em. A Circa ꝓmũ ẽ aduertẽdũ q̃ sicut dicit Aris. v. ethi. ca. i. Duplex distinguit iusticia. generalis q̃ vocat iusticia legalis. ⁊ ptic̃ularꝫ iusticia. Inter quas talis est differentia. q̃ iusticia legalis nõ ẽ pars virtutꝫ sed ẽ tota virtus Et vocat iusticia legis. qꝛ fm eã fit homo toti⁹ legis obseruator fm singulas operatões virtutũ. Uocat aũt iusticia generalis non q̃ sit cõmunis ad omnẽ virtutem. sed qꝛ vna est virtus ptic̃ularis directiua tamen cuiuslibet virtutis in actũ suũ fm Aris. fm q̃ expedit ad bonũ cõmunitatis siue bono cõmuni Unde iusticia legalis intendit dirigere omnẽ virtutẽ in actũ suũ sicut expedit ad bonũ cõmunitatis. Justicia vero ꝑticularis est illa cui cõtrariat auaricia ⁊ est in cõmutationibꝫ ⁊ distributionibꝫ que fiunt ad singulares ꝑsonas. Et hec est que cõnumerat inter quatuoꝛ virtutes cardiales: q̃ sunt prudẽtia. iusticia. foꝛtitudo ⁊ tpantia. Primo ergo cõmendat Salo. sponsam suam a iusticia legali. Et scđo a iusticia cardinali vt dictũ ẽ. Quãtũ ad ꝓmũ dicit sic. Et si iusticiã quis diligit ⁊c. fm varietatẽ cõsuetudinũ ⁊ cõplexionũ sũt i hoibꝫ varie inclinatões. tã ad vitia q̃ꝫ ad virtutes. Un̄ quidã hoies naturaliter inclinant ad opa iusticie ⁊ eoꝛ exercitio delectant. Et de tali hoie loq̃ns dicit. Et si iusticiam quis diligit naturaliter vel ex electõe. ⁊ h̃ loq̃ndo de iusticia generali. Labores huj⁹. i. exercitatiões difficiles sapientie magnas hñt virtutes. i. vires ad adquisitionẽ. vel labores huj⁹ magnas hñt virtutes. i. ꝑ exercitatiõꝫ sapientie magne ad q̃runt virtutes. labozes dicit ꝓpter difficultatẽ q̃ est sp annexa opi virtuoso. Uirt⁹ em cõsistit circa difficile. ⁊ sicut dicit q̃dã. nulla ẽ non ardua virtus. Scđo cõmendat ex quatuoꝛ ꝑtutibꝫ cardinalibꝫ singillatim dicẽs sobrietatẽ ⁊ prudentiã: iusticiã ⁊ virtutem Prudentiã ⁊ iusticiã specificat noibꝫ suis. sed tpantiã vocat sobrietatẽ. ⁊ foꝛtitudinẽ vocat ꝑtutẽ. Sic em dicit Tulli⁹ de officiis. Nomẽ ꝑtutꝫ antiq̃tus fuit soli⁹ foꝛtitudinis Iste aũt q̃tuoꝛ ꝑtutes dicunt genera les ꝓncipales ⁊ cardinales. Sic em in ar-

Lectio

tibus est sbordinatiōz dare qua vna p̄cipit dñatur ⁊ p̄ncipat. alia subfuit ⁊ exequitur Ita est in virtutib⁹ moralib⁹. Sic ars militaris p̄cipit equestri. ⁊ equestris frenefactiue. Sil'r ars gubnatoria nauis ē archi/tectonica. i. p̄ncipalis ⁊ p̄ceptiua r̄spectu remigatiue ⁊ nauifactiue ⁊ huiusmōi. Finis em̄ supioris artis est intent⁹ ab inferiori. sicut frenefactiua intendit bonitatē ad hoc q̄ hō bene equitet. ⁊ bene equitare ordinat ad bonā milicia. Et iō ars militar̄ hz p̄cipere tā eq̄stri q̄z frenefactiue: ⁊ multz alijs sbseruientib⁹ arti militari. Eodē mō est in virtutib⁹ moralib⁹. vna p̄cipit alteri. puta supior inferiori. Verbi gra: In passionib⁹ cōcupiscibilib⁹ delectatiōes fm tactū sunt difficiliores ad regendū. ⁊ iō indigemus vna ƿtute q̄ rōnabiliter regamur in huius modi delectatōib⁹ generaliter. ⁊ ista vocat tpantia. Sub ista sunt alie virtutes circa materias spāles delectabiliū. Est em̄ delectatio fm tactū multiplex. alia circa gustum alia circa venerea. alia circa ludos. In delectatōib⁹ circa gustū indigem⁹ virtute q̄ potest vocari sobrietas. In delectatōib⁹ venereoz̄ indigēt cōiugati. quib⁹ solis venereis lz vti. vna ƿtute q̄ vocat cōtinentia vel castitas. In delectationib⁹ q̄ fiūt circa ludos indigem⁹ ƿtute fuante mediū inter sup/abundātia ⁊ defectū q̄ vocat. Eutropelia. sicut dicit Aresto. iiij. Ethi. Modo quia oēs iste ƿtutes sūt circa materiā magis pticularē q̄z tēpancia. q̄ tpantia hz fieri circa delectatōes fm tactū generaliter sbintellīgēdo gustū sb tactu q̄ gustus ē q̄dā tactus sic dr. ij. de aia. Ideo tpantia vocat tpātia generalis. ⁊ eutropelia ēspēs tpātie. Et similiter castitas cōiugalis ⁊ sobrietas in cibo ⁊ potu sunt spēs tpantie. Et q̄ supior ƿtus p̄cipit inferiori. iō tpantia vocat p̄ncipalis respectu eutropelie vel sobrietatis Q̄ ƿo sic q̄sti oīs materia moral reducitur ad q̄tuor vidz ad passiōes irascibiles. ad electiōz rōnis. ⁊ ad opatiōz circa res victui necessarias: iō si in istis q̄tuor bene regulemur. pfecte erim⁹ virtuosi. Et iō fm istas q̄tuor ƿtutes dicunt q̄tuor p̄ncipales siue cardinales. Mā tpācia facit tenere mediū fm rectā rōnē circa passiōes cōcupiscibiles Fortitudo circa passiones irascibiles Pru

dentia circa electōnes in opabilib⁹. Etiu/stitia circa cōicatōz in reb⁹ exteriorib⁹. Diuicunt aūt iste virtutes metaphorice cardinales. Cardo em̄ fm pap. ⁊ Hug. est pars ostij q̄ vertit̄ q̄dā fozamie ligneo vel lapideo p q̄d ostiū ƿtit q̄ claudit̄ ⁊ aperit. Et aliq̄ vocat cardo ipm fozame. Et dr a cardian grece q̄d ē cor latine. q̄z sic cor hois regit corp⁹ in motu. Ita lignū illud regit et mouet ianuā. Oz g̃ operatōes hūane regūtur ⁊ terminate ab istis ƿtutib⁹ fm rectaz rōnē sic ianua per suū cardinē Vñ abanti q̄s cardinales eas placuit appellari. vl fozte meli⁹ dicunt cardinales. q̄z cardialos. i. cardiales a cardian grece q̄d est cor latine Et dicunt cardiales ad dr̄az ƿtutū corporaliū sic sūt robur ⁊ agilitas corporis ille ve sūt i corde. i. i aia. ⁊ iō fortitā cardinalē vel cardiales p̄mit⁹ dicebant. Et his pares tur cardinales ¶ Est aūt vlterius adhuc dū q̄ iste q̄tuor ƿtutes fm Platinū ⁊ Macrobiū super libz p̄mū de somno Scipionis q̄dripliciter variant. Sūt em̄ ƿtutes exemplares. Virtutes purgati animi. Virtutes purgatorij Et ƿtutes politice. Iste ƿtutes fm q̄ sunt in deo q̄dāmō vocāt exēplares. vt dicat iusticia dei obtinatio legis eterne in administratōe. Fortitudo potētia gubnandi. Tēperātia cōformitas voluntatz sue ad rectā rōnē. Prudentia sapia dei infinita. Sic g̃ iste ƿtutes fm q̄ in deo ponunt vocant exemplares ƿtutes. q̄z dumne ƿtutes exēplares debēt eē hūane fmri debem⁹ Cōsiderādo istas ƿtutes put abhoīb⁹ haberi p̄nt. sic differūt scōm gradus perfectiōis ⁊ iperfectōis. Inuenimus in bonis. in melioribus. in optimis. In bonis vocant politice. i. ciuiles. q̄z fm eas hō apte efficit ad bene viuendū in cōmuni ciuilitate. In melioribus ⁊ perfectioribus quitāt dūt p̄mos. ⁊ tendūt q̄mō ad diuinā filiationē vt imitent ⁊ effigiēt ƿtutes exēplares in deo. vocant iste virtutes purgātes vicijs passionū ita q̄ iste ƿtutes sunt in hoīb⁹ q̄ hnt freq̄ntia passionū ⁊ mōtis dñant virtuose. ⁊ iō dicunt i eis purgatorie. Sed i hoīb⁹ pfectissimis q̄ totaliter diuinis adherēt. dicūt iste virtutes q̄ ƿtu

tes purgati animi:ī q̄bꝫ prudentia sola di
uina intuet. Temperantia terrenas cupi/
ditates nescit. Fortitudo passiões ignorat
Justicia cū diuina lege ꝑpetuo fedære soci
te in quibusdā pauc̄ electissimis in hac vi/
ta Et specialiter fuerūt in xp̄i humanitate
virgine gloriosa. His visis p3 lr̄a q̄ sapiē
tia docet sobrietatez .i. rpantiā .i. Petri. v.
Sobrij estote et vigilate et c̄. Docet em̄ pru
dentiā Math. xi. Estote prudentes sicut
serpētes et simplices sicut columbe. Docet
em̄ iustitiā et virtutem. id est fortitudinem
quibꝫ vtilius nihil est in vita hominibus.
Sz̄ hoc videt q̄ ꝑtutes theologice sunt
meliores ad ꝑmerēdū vitā: qz̄ sine fide im
possibile est placere deo. Ad Heb. xi. Et si
homo caritatez nō habeat nihil est. i. Cor.
xiij. Dicendū est q̄ ꝑ istis q̄tuor cōprehen/
dunt virtutes theologice. scz. fides sub
prudentia. spes sub fortitudine. caritas sb
iustitia. et sic verē est q̄ istis nihil est vtilius
i vita hoibꝫ. ☞ B Hic pōt breuiter du
bitari: An virtutes morales sint cōnexe sic
q̄ nullus possit habere vnā nisi oēs habeat
q̄dā epla in q̄ dr̄. Nō est diuina sententia q̄
dr̄. q̄ hr̄ vnā hz̄ oēs. sed oīs vera sententia ē
diuina. qz̄ ꝑm Ambro. omne verū a q̄cūq̄z
dicat a spūsancto est. g̃ non est vera senten/
tia. ¶ Preterea virtutes morales generāt
et exercitio actuū virtutū. sic pz̄. ij. Ethi. sz̄
contingit aliquē se exercere in actibꝫ vnius
virtutis et nō in actibꝫ alterius. Sicut aliq̄s
pōt se dare actibꝫ liberalitatis sz̄ nō det se
actibꝫ cōtinentie sic pz̄. g̃ talis acq̄rit libra
litatē et tn̄ nō est cōtinens. ¶ Ad oppositum
est ꝑphs. vi. Ethi. duobꝫ vltimis ca. vbi ꝑbat
q̄ nullus pōt hr̄e prudētiā nisi habeat oīa
virtutes morales. Nec pōt q̄s habere vir/
tutes morales nisi habeat prudētiā ¶ Ad
questionē dicendū: q̄ virtus moralis pōt
accipi dupliciter. pfecta et impfecta. Vir/
tus moralis ipfecta pōt haberi etiā si alia
nō habeat. Perfecta aūt nō pōt. Virt⁹ im
pfecta vocat inclinatō naturalis ad virtutē
Sic aliq̄ naturaliter inclinant ad castitatē
aliq̄ ad liberalitatē Perfecta vero virtus est
habit⁹ inclinās ad op⁹ bonū bn̄ agēdū. Vn
p⁹ cōmentū rō apud Aresto. talis. q̄ null⁹
pōt esse prudēs nisi sit virtuosus. Virtus
em̄ moraliter facit eligere bn̄ ea q̄ sunt ad
finē et bn̄ iudicare de fine. Sic ꝑ oppositum
malicia facit male sentire de fine. vnicuiq̄z
em̄ bonū apparet illud ad q̄d dr̄ amic⁹. et
ī si non habeat rectā estimatōz de fine nun
q̄z bene eligit media q̄d est op⁹ prudentie.
Et corrupt⁹ habit⁹ ꝑ vicios̄ actus hz̄ fal
sāz estimationē de fine. et ꝑ ꝫ̄ erronee eli
get Et ideo prudentia que est recta ele ctō
vel recta rō agibiliū non est in tali. Q̄dam
tē virtus moralis nō possit esse sine prudē
tia: sic oñdit. Inclinatio in actū virtutis ē
ab habitu virtutis. modo sicut inclinatio
corporis si est nimia et non fit ꝑm rectā ra/
tionē corporis ipingit in aliud et ledit. ita
inclinatō virtutis si est nimia nō fit ꝑm re/
ctā rōnem. Et ideo ad hoc q̄ operatio sit
virtuosa requirit nō solum habitus incli/
nans. sed prudentia dirigens et moderans
opationē. Et ī vita moralis nō pōt eē sine
prudentia ¶ Ad ꝑmū dicendū q̄ intentio
Aug. est q̄ illa sententia expresse non docet
in sacra scriptura. ¶ Ad sc̄m dicendū. q̄
q̄ assuefacit se in operibꝫ vni⁹ virtutis et ī
omniū. talis nō habebit prudentiā. nec ad
q̄ret aliquā virtutē moralē ꝑfectam. Ad q̄
rit tn̄ vnū habitū iuxta materiā circa quaz
se exercet. sed ille habitus non habebit rati
onē virtutis ꝑfecte ꝑpter defectū prudētie
Et ī ad h̄ q̄ aliq̄ virtus ad q̄rat oportet q̄
hō se habeat circa oīa que in vsu vite veni/
unt. nō tn̄ oportet q̄ simul exerceat se in a/
ctibꝫ oīm virtutum. sed req̄rit q̄ se habeat
virtuose circa materiā alicui⁹ actus virtu/
tis. Sunt tn̄ q̄dam virtutes cōuenientes
homini ꝑm statū eminentē sicut magnani/
mitas et magnificentia. Et istas virtutes
adquiret hō. exercendo se in actibꝫ liberali
tatis sic q̄ liberalitate habeat eas ī potētia
ꝓpinqua Si em̄ liberalis sb̄seruiat abundan
tia sumptuū et pecuniaz exercebit act⁹ ma
gnificentie de facili ꝑpter vsum liberalita
tis in donationibꝫ mediocrib⁹ vsitatum

Lectio. cx.

ET si multitudi
nē scientie desiderat q̄s. scit p̄teri
ta: et futuris estimat. scit versutias sīmo
nū et dissolutiones argumentoz signa et

Lectio

mõstra scit anteq̃ fiant. ꝛ euent⁹ tpm ꝛ se/culoꝝ. ☞ ℟ Inter ea q̃b⁹ hoies singu/lariter extollunt⁹ vnũ ẽ expiẽtia in diuersis scientijs. Quia em̃ ois sciẽtia est de nume/ro bonoꝝ honorabiliũ ab omni sciẽtia red/dit p̃sona quelibet honore digna. Cui⁹ rõ ẽ. qz honor ẽ pmiũ virtutꝫ. virt⁹ aũt rei mẽ surat i hoc q̃ põt attingere ad illud ad qd̃ naturaliter est ordinatũ. qz in eo cõsistit ei⁹ pfectio. Modo ois hõ naturaliter scire dẽ siderat. ꝛ scia est hoies pfectõ naturalis. ꝛ iõ ois scia reddit omnẽ p̃sonã honore dignã ¶ Postq̃ ḡ Salo. sex p̃rogatiuas de sapia sponsa sua retulit. videlicet generositatẽ p̃ pagatõis. celebritatẽ bone opiniõis. crude litatẽ educatõis. opulentiã in diuitijs ꝛ ex pientiã i artificijs. sincerꝝ moderamẽi mo/ralib⁹. In hac pte subiungit septimã p̃ro/gatiuã videlicet. verꝝ examẽ in scientialib⁹ Et qz scie secant quẽad modũ ꝛ res de qui/bus sunt. iij. dẽ aĩa. Res vero diuidit in sig nũ ꝛ signatuꝫ. iõ ois doctrina vel est rerum vel signoꝝ. Sicut dicit Aug⁹. i. de doctri/na xp̃iana. ca. vi. Scientie vero que sunt d̃ signis vocant⁹ scientie fmocionales. Scie/tie q̃ sunt dẽ reb⁹ vocant⁹ scie reales. Et iõ qz ois scia sb altero istoꝝ genez cõtinet. iõ ad cõmendatõz scie introducit Salomon in hac pte eã habere noticiã. tã scientiaꝝ na turaliũ. q̃z etiã fmocionaliũ. ꝛ dicit sic. Et si multitudinẽ sciẽtie diligit quis. scit ꝛc. Si p̃ qz. qz homo naturaliter desiderat mul titudinẽ scie. q̃si diceret. ñ solũ ipa adorna ta est ☧tutib⁹ mozalib⁹ videlicet iusticia. prudentia. fortitudine. ꝛ tpantia. imo etiã dotata ☧tutib⁹ intellectualib⁹ vt habeat ñ solũ scientiã sed multitudinẽ scie. Qz ☧ multitudo scie est fm multitudinẽ scibiliũ Sũt aũt in naturalib⁹ q̃dam p̃terita. q̃dã futura. q̃dã q̃ eueniunt raro. ꝛ quedã q̃ fre quenter. Itẽ in sermocinalib⁹ scientijs. q̃/dam sunt plana ꝛ facilia ad intelligendũ. ꝛ quedã obscura ꝛ perplexa ꝛ apta ad deci piendũ. De istis oibus dixit sapiam esse suf ficienter instructam. qz scit p̃terita. ꝛ de fu turis estimat. ꝛc. Quia em̃ disciplinati est intellectũ certiorẽ inquirere fm vnũq̃d qz genus q̃tũ natura rei p̃mittit: sic dz. i. Eti coꝝ. Ideo fatuũ esset tantã certitudinem exigere dẽ futurꝫ q̃ntã hr̃e possum⁹ dẽ p̃teri tis. cũ futura annexa sint cõtingentibus. p̃ terita vero necessitati sint subiecta. Et iõ signanter distinguẽdo dicit. Scit p̃terita. ꝛ de futuris estimat. i. opinat vl̃ cõiecturat. Scit em̃ versucias fmonũ. i. occultos ꝛ em gmaticos modos loq̃ndi. Vel ☧ sucie fmo num dicunt⁹ perplexe forme arguendi. in q bus patet redargutio saltẽ aparens quia qz p̃tem homo elegerit. sicut i insolubilib⁹ Scit etiã dissolutiones argumentoꝝ q̃ vi dent⁹ apud simplicẽ solui nõ posse. Alia ite tera hz dispositiões argumẽtoꝝ. i. rẽbitas formas arguendi sylogistice. enthymema/tice. exemplariter ꝛ inductiue ꝛ hmõi dispo sitões dẽ q̃bus in libro p̃oꝝ tractat. Scit ꝛ solũ ista. imo in naturalib⁹ scit signa. ꝛ mõ stra. Signa dicũt⁹ aliqui effect⁹ naturales in celo vel i aere. q̃ euent⁹ futuros dẽsignãt circa statũ humanũ. sic p̃z dẽ cometa q̃ signi ficat mortẽ p̃rincipis ꝛ bella futura. sic p̃z p̃mo Mete ro. ꝛ longa experientia est exp̃ta Monstra vero dicũt⁹ q̃ fiũt ꝑ cõsuetũ cur sum ꝛ ꝑ intẽtionẽ nature. Sicut q̃ hõ na scit cũ sex digitis. vel cũ duab⁹ capitib⁹ er hmõi. Et vocant⁹ monstra que cõtra aliqd dissuetũ demõstrant esse futurꝫ. Vñ omne monstrꝫ ẽ signuꝫ sz nõ ecõtra large loq̃ndo de signo quamuis stricte loquendo posset dici istud signum quod raro: tamẽ fm na turã accidit: sicut ẽ cometa vel eclipsis lũ Monstrũ qz raro euenit ꝛ ꝑ natura. Sic si aliquis ex media pte esset hõ et reliqua. bos vel ecõtra. Scit euent⁹ rẽpoꝝ ꝛ scitio rũ. i. scire facit. qz sic supl̃ dictũ fuit. Mo cos dei ꝛ pphetas constituit. ☞ a No ta q̃ inter multa que scire nos cõuenit. triã ẽ nobis scia necessaria. videlicet flagitioꝝ que ppetrauim⁹. bñficioꝝ q̃ ꝑpetrauim⁹ ꝛ supplicioꝝ que nos merum⁹. ¶ Prima ꝑ scientia circa quã dẽbem⁹ esse curiosi: est no tricia nostroꝝ flagitioꝝ vt illa dilectiamus vt nosipos puipendam⁹ ꝛ nõ supbiam⁹ ꝛc argumentũ dẽmonstratiuũ ad causandum istã sciam affert nob cõscientia nra murmu rans ꝛ lesa quodam modo de malicia sua rũ nr̃oꝝ. Vñ signant⁹ dicit Ier. ij. Argu et te malicia tua ꝛ auersio tua increpabit te Scito ꝛ vide qz malũ ꝛ amarũ est dere/liq̃isse te dñm tuũ. Qz defectũ h⁹ scie mul ti hñt qui in rebus mundanis ꝛ in defec

bus alioꝝ ꝓcipiendis sunt prudẽtes. ⁊ cir/
ca seipos negligẽtes sic oculus videt oia p̃/
ter se. Cõtra ḡles Bern̄. i ꝓncipio meditati
onũ suaꝝ dic ml'ti ml'ta sciũt ⁊ seipos nesci
unt alios ispiciũt ⁊ seipos deserũt. ⁊ tõ signã/
ter dꝛ. i. Thessal'. iij. Sciat vnusq̃sq vas
suũ. i. coꝛpꝰ suũ possidere vl' cõsciẽtiã suam
possidere i sanctificatõe ⁊ honoꝛe. Scda sci
entia circa quã debemꝰ esse curiosi ẽ noticia
bñficiꝝ q̃ repoꝛtauimꝰ. Inter q̃ ꝑcipuũ ẽ re
dẽptio qz recepimꝰ ꝑ passionẽ xpi. In q̃ xps
fecit nobis vnũ argumentũ demonstratiuũ
suę maxie dilectõis qñ ꝓ nobis moꝛi voluit
in ligno cruc̃. Tria aũt requirũt ad demõ/
stratõnem sic ꝺcet phs ꝓmo posteriꝝ. sb/
iectũ. passio ⁊ diffinitõ. q̃ sit mediũ ad con/
cludendũ ꝓpꝛiã passionẽ ꝺ sbiecto. Subie/
ctũ hꝰ ꝺ monstratõis fuit filiꝰ dei. qz licet es
set eq̃lis patri sm deitatẽ ml'tipl'r tñ ꝓ nob
qz ad moꝛtẽ. i. Loꝛ. xv. Filiꝰ erat subiectus
iecto fuit passio moꝛtis xpi Ad Heb. ij: Vi
demꝰ iesum ꝓpter passionẽ moꝛtis coronatũ
iecto fuit diffinitio sbiecti. i. ꝓordinatio filij
dei qui tradidit seipm ꝓ nobis. vna cũ ꝓ/
fine tũ ẽ vadit Hec fuit ꝺmõstratio facta ꝑ
nobis i figura crucis causãs i nobis tã suauẽ
cõsciẽtiã vri cõparatõe istiꝰ alia sciẽtia con/
temnat. Vñ paulꝰ scribit. i. Loꝛ. ij. Nõ em̄
iudicaui me scire aliq̃d inter vos. nisi xpm ie
sum ⁊ hũc crucifixũ. Tertia sciẽtia circa q̃z
curiosi esse debemꝰ ẽ noticia supplitiꝝ que
meruimꝰ ⁊ hãc habebimꝰ ꝑ ꝺmonstratõnez
penaꝝ infernaliũ q̃ sunt diuersis sanctis pa
triꝰ ⁊ esuries: frigꝰ ⁊ ignis. feroꝝ ⁊ horroꝝ. te
nebre ꝺ sperant vincti ꝑ mel sqz rodẽtes. Et
ꝺ ista sciẽtia ꝺꝛ in ps̃. Cõuertant pctõres in
infernũ. oẽs gẽtes q̃ obliuiscunt deũ. Et cito
Sciãt gẽtes q̃m hoies sunt moꝛtales vi
delicet ⁊ puniẽdi si delinquũt. Hz qz tactũ ẽ
q̃ xps fecit nobis vnũ argumẽtũ ꝺmõstratm̄
in ligno crucis. Est notandũ q̃ xps hoibus tri
plex efficit argumentũ. vicz argumentũ q̃
ei socialiter vniunt. ⁊ argumẽtũ quo ꝓ eum
sencẽtialiter puniunt. ⁊ argumẽtũ quo ꝓ euz
spualiter munũt. Primũ fecit sua bñdicta
icarnatõe. Scdm i sua quotidiana cõuersa
tõe. Tertiũ facit in finalis iudicij ꝺclaratõe
Et inituntur ista tria argumenta tribꝰ regulis
phicis satis notis. Quatũ ꝓma talis ẽ Ne/
dio exñte hꝰ aliq̃d: necesse ẽ extrema cõiungi
Scda Maiori exñte ꝺ necessario ⁊ mino/
ri ꝺ inesse seq̃tur cõclusio vera ꝺ necessario
Tertia Si affirmatõ ẽ cã affirmatõis ⁊ ne/
gatõ erit causa negatõis ⁊ tenet i causis ꝓ/
missis: Primũ ḡ argumẽtũ factũ fuit in bñ/
dicta icarnatõe. cui ꝯclusio erat q̃ nec̃e fuit
esse pacẽ ⁊ ꝯcordiã inter deũ et hoiem Ne
fuit maioꝛ extremitas ⁊ hõ minoꝛ. Iste vero
extremitates vnite fuerũt i quodaz medio
qꝺ vere fuit hꝰ aliq̃d. videlicet i filio q̃n na/
turã humanã i suã psonalitatẽ assũpsit vt
eadẽ psona ide ẽ singulare. idẽ hꝰ aliq̃d fieret
deus ⁊ hõ. ⁊ habito tali medio nec̃ario fuit
pax Joh. xx. Venit ihesus ⁊ stetit i medio et
dic̃ eis pax vobis. Istud argumẽtũ fuit tã/
te difficultatis q̃ nihil ꝑter deũ potuit istas
extremitates vnire. Job. ix. Nõ ẽ qui vtrũ/
q̃z valeat arguere ⁊ ponere manũ i ambobꝰ
Et exponit ꝺ deo ⁊ hoie sm glo. Hz sic ꝺꝛ
Gen. xxxi. Respexit deꝰ ⁊ arguit. Scdm
argumẽtũ fec̃ xps i sua ꝯuersatõe ⁊ vult q̃
nos idẽ faciam. Do argumenti ꝯclusio ẽ de
nec̃itate. Dis pseuerãter bñ viuẽs erit bea
tus. Istã ꝯclusionẽ q̃ ẽ ꝺ nec̃ario vult q̃ cõ/
cludam ꝑ istã regulã. Maiori de nec̃ario
⁊ minori ꝺ inesse ꝛc Vtile em̄ meritorie ps ẽ
duplex. vicz ꝯtemplatiua. ⁊ actiua. Cõtem
platiua ẽ maioꝛ ⁊ minoꝛ sm sanctos. Cõtem
platiua ẽ ꝺ nec̃ario. qz eterna. Inchoat em̄
i hac vita ⁊ ꝯtinuat vlteri' i futura Actiua
ẽ ꝺ inesse qz nõ ꝓtinet nisi ad vitã ꝓpalem ⁊
coꝛpalẽ q̃ nũc ista ḡ si maioꝛ ps vite nre fu/
erit data ꝯtẽplatõni ⁊ minoꝛ ps vite nre fue/
rit data actõi vtili circa prios seq̃tur ꝯclu/
sio nec̃aria i vitã eternã Ista sil' rudinẽ q̃ ꝯtẽ
platiua ẽ ꝺ nec̃ario ⁊ vita actiua ẽ ꝺ ie sse ha
bem̄ a saluatoꝛe Lu. x. vbi ꝺ hac vita dup
licit sb figura duaꝝ soꝛoꝝ loq̃t volẽs ꝑ ma/
riã vitã figurare ꝯtẽplatiuã ⁊ ꝑ martã vitã
actiuã. loquẽs em̄ ꝺ martha dic̃ sic martha
martha. solicita es ⁊ turbaris erga plima Ec/
ce qz ẽ ꝺ ie sse. sz certe ꝺ ꝯtẽplatia sb iungit.
Porro vnum est necessarium. Ecce q̃ ꝯtẽ/
platiua est de necessario Unde sequitur
Maria opti. par. ele. q̃ nõ auferabea Ista
argumẽtũ retigit ꝓpha qñ dic̃ y. i

Abachuc.ij. Cōtemplabor vt videā q̄d dicat mihi ꝛ q̄d respondeā ad arguentē: Tertiū argumentū faciet xp̄s in finalis iudicij declaratōe. Cōclusio erit ista. Nullus malus finaliter erit btūs. Et cōcludet p̄ istam regulā. Si affirmatō ē cā affirmacōis. ꝛ negatō erit cā negatōis. Sicut em̄ dr Math̄ xxv. xp̄s in iudicō sic arguet quo ad bonos. Esuriui ꝛ dedistis mihi māducare. Sitiui ꝛ dedistis mihi bibere. Hospes erā ꝛ collegistis me. ꝛ sic d̄ alijs. Et certe ex istis affirmacōibus sequit ista cōclusio affirmatiua. Venite bn̄dicti p̄ris mei ꝛc̄. Et q̄z iste affirmatiōes sunt cause precise predicte affirmatōnis. Jdo oppositе negatōes erūt cause oppositе negatōis: Un̄ statim sbiunget ꝺ malos sic. Esur. ꝛ nō d. mihi mā. Siti. ꝛ nō d. m. b. Hospes erā ꝛc̄. g̃ cōcludet. Discedite a me maledicti in ignem eternū q̄. ꝛc̄. Et isto terribili argumēto loquit̄ p̄pheta Esa. ij. Judicabit gentes ꝛ arguet ppl'os multos. Et ipemet xp̄s Ezech̄. xxv. Faciā in eis vlciōes magnas arguēs i furore Et iō dic̄ ps. Dn̄e ne in furore tuo arg. in ira. t. ꝛc̄.

Lectio. ex.

PRoposui ergo hāc adducere mihi ad cōiuiendū sciens quoniā mecū cōicabit de bonis. ꝛ erit allocutō cogitatōis ꝛ tedij mei. Hec ē scda ps p̄ncipalis hui⁹ ca. in qua Salo. p̄sequē ꝺ pabolicā fictōnem de nuptijs cōtrahendis cū sapiētia sponsa sua. Post q̄z oñdit ipsam puellā forę amabilē ꝛ gratōsam. hic oñdit ꝺtem cū ea recipiendā forę valde desiderabilē ꝛ p̄ciosam. Hoc em̄ est vnū qđ a viris nubēntib⁹ p̄cipue p̄derat. Et circa istd tria facit. Primo em̄ circa istas spiritales nuptias enarrat sue intentōis voluntatem Scd̄o sue intentōis vtilitatē. Tertō sue intentōis operositatē. Multi em̄ hn̄t bonam intentiōem sed nō sunt operosi ad p̄ducendum eū ad effectū. sed segnes poti⁹ et desidiosi. Scd̄a pars ibi. scies q̄m mecū cōicabit. ꝛ tertium ibi. hec cogitans apud me.

☞ A Quantū ad primū cōcludit ex p̄cedentib⁹ ita dicēs q̄ sapiētia est amabilis ꝛ gratōsa ꝓpter septē p̄rogatiuas de ea expositas. Proposuit g̃ hanc adducere mihi ad cōiuiendū. nec mirū. Nihil ē em̄ tā p̄prium amicoꝝ sic cōuenire ꝑm. Arist. viij. Ethicoꝝ. ꝛ si in omni specie amicicie hoc ē verꝝ maxie tñ in illa amicicia q̄ est vel esse ꝺbet inter virꝝ ꝛ vxorem q̄ ad tnuicē exp̄ssius re mr̄imoniū cohabitare tenēt. Alia lr̄a habet ad cōiuiandū. Un̄ glo. istā exponēs ꝺbet sapiētia increata dic̄ sic. Populus dei cōmunionē sapiētie id ē xp̄i se habere gaudet. ꝛ in amplexu ei⁹ ꝺelectat̄ q̄ ait: Si q̄s mihi aperuerit introbo ad illū ꝛ cenabo cū illo et ille mecū. Apo. iij. Est g̃ sensus si exponat̄ de sapiētia creata q̄ est vnū. p̄posui hāc adducere mihi ad cōiuiandū. q̄si dicerer vt faciā ei cōiuium vt tnuicē epulemur. Solet em̄ ꝛ in nuptijs spōsus ꝛ spōnsa tnuicē epulari Math̄. xxij. Ecce prandiū meū parauī. Tauri mei ꝛ altilia occisa et omnia parata sunt. venite ad nuptias. sic ergo patet mēs cōnis sue voluntas. Scd̄o sbiungit eiusdē intentōnis vtilitas q̄ est valde mltiplex Nā q̄ pōt sibi sapiētia copulare vtilitates siue fructus ꝛ excellentias octo ꝛ̄ noie cō sequeū. videlicz cōmunicatōez bonoꝝ. Alie nationē tedioꝝ. In ppl'is veneratōnē. In indicijs discretionē. Inter nobiles maiestatem. Post hāc vitā inmortalitatē. Dignitatem regimīs in p̄sidentia. Jocunditatē solaminis in cōscientia. Et ꝑm istas octo excellentias habet lr̄a ista octo partes. Scd̄a ibi. ꝛ erit allocutio. Tertia ibi. habebo per hāc claritatē. Quarta ibi. Juuenis ꝛ acutus i. Quīta ibi. ꝛ i cōspectu potētū stabo. Sexta ibi. pterea hēbo. septia ibi disponā ppl'os ꝛ natōes. octaua ibi. Intrās i ꝛ̄ domū meā. dic̄ sic Ideo p̄posui mihi sapiētiā copl'are scies me cū ea p̄ciosa munera receptuꝝ in totem. Scio em̄ in p̄mis q̄m mecū cōicabit i bn̄ etiā iustū ē. vt vir ꝛ vxor oia sint cōia cū sint duo i carne vna. Gen. ij. Et bn̄ dic̄ absolute ꝺ bonis: nō dic̄ ꝺ p̄dijs vl' reddit̄ vl' manentib⁹ vl' thamur/ que oia trāsitoria sunt ꝛ caduca. Sz ꝺ vere bonis ꝛ̄ntib⁹ et gratijs ꝛ p̄mijs ꝛ phenniter p̄mānt̄. Lu. xi. Si vos cū sitis mali nostꝝ bona data dare filijs vestrꝝ. q̄ztomagꝝ pater vr celestꝝ dabit sp̄m bonū petēntib⁹ se. Exod̄. xxxiij. Ego oñdam tibi oē bonū Augꝝ. ij. li. ꝺ libero arbitrio ca. xxxi. Virtutes q̄bus recte viuit magā bō sunt. Spēs aūt q̄z liber corpū sine q̄b⁹ recte viuit minia bōa sūt portētie ꝺo aīe

sine quibꝫ recte viui nō potest media bona sunt. fructibus nemo male vtit. Ceterꝫ aūt bonis. i. medijs et mimis nō solū bñ. sꝫ etiā male ꝗsqꝫ vti pōt. Non ita contigit ꝺ ꝗbus ꝺñs vxoribꝫ ad viros suos. Sūt em nōnulle ꝙ dolores ⁊ tedia cōicant viris suis: ⁊ bona si ꝙ sint sibi ⁊ adulterꝫ suis separāt ⁊ repellunt. Verba ꝺo amara ⁊ ꝺuitia et improperia cōicant viris suis. Eccī. xxvi. Ira mulieris zelotypa. flagellū lingue oībus cōmunicas. Prou. xxx. Tlis ē via mulieris adultere ꝙ comedit ⁊ tergēs os suū dīc. non sum operata malū. Uñ male vxores non cōicant de bonis virꝫ suis. sꝫ magis sbtrahūt ⁊ apropriāt sibūpis. in vita piter et in morte. Uñ narrat de ꝙdam simplici qui moritur. ⁊ ꝺicit testamentū. ⁊ iter alia ꝺixit vt ozisue ꝙ venderet vnum bouē ⁊ daret pro aīa sua Mulier viro mortuo accepit cattā et bouē. ⁊ ducit eos ad forū: Cū venissent ꝙdam volēs emere bouē. Ipsa rñdit Nullꝰ inqt bouē emet nisi velit emere cattā: Alius rñdit ꝙ libēter emeret bouē. sꝫ de cattalo mō vēderet nisi ꝺiūctim. Cui ille et quō inqt habebo ambas Cattā inqt tu emes p vna marcha qz est mihi pciosa Gz bouē habebis p obolo Recepta pecuīa pcium catte sibi retinuit. ⁊ obolū quē p bouē accepat ꝺedit pro aīa viri sui. Non sic vxor grata. ꝙ est satis rara. sꝫ de bonis cōicabit viro tā in vita ꝙ in morte. Ad Heb. xiij. Bñfi centie ⁊ cōionis nolite obliuiscī. talibꝫ em hostijs pmeret deus. Primū ꝙ emolimen tū qō Salomō de sapia ꝺsequit est ꝙ hēbit cōmunicatōem bonoꝝ. Scōm ꝙ hēbit p eā alleniationē tedioꝝ Et ꝗstū ad ꝺ sbiungit Erit inqt allocutio cogitatōis mee et tedij mei. allocutio. i. alleuiatio vel consolatio. Magnū em solatiū est hōi habere cui fuer suaꝝ. Uñ Sene. in epla. ij: Oēs curas cū amico et omēs cogitatōes tuas misce. fide lēs. si putaueris faties. Ista allocutōe carebūt mali iuditio. sic dictū est. ca. iij. qz nō hebūt spez. nec in die agnitōis allocutōem.

B Circa istā lram: ꝓposuiꝫ hanc adducere. mihi ad cōuiuendū Est aduertē ꝺō ꝙ sunt ꝺuitia ꝗtuoꝝ ad ꝗrū tria hō cumine vendicat Inuitāt em hoīes ad ꝺuitum ꝺiabolꝰ mūdus ⁊ deꝰ. Diabolꝰ tria ꝓpōit fercula pdices iustitie. venatōes iracūdie. ⁊ pauones superbie. ij. Reg: xij. Fecit Absolō ꝺuitiū ꝗsi ꝺuitiū regꝫ Absolō interpretat pris mei amaricatio. ⁊ figurat ꝺiabolū. ꝙ ꝗstū in eo ē prem suū amaricare nititur p pctm Iste facit ꝺuitiū ꝗsi cōuiuiū regꝫ ꝓpter nobilitatē ferculoꝝ et societatē inuitatoꝝ Job. xli. Ipe ē rex sup vniuersos filios superbie. Gz ad istd ꝺuitiū nō ꝺz hō accedere. qz nō fit cā affectōis. sed cā pditōis Uñ Absolō illd grāde ꝺuitiū fecit. vt in eo posset occidere amon frem suū: Sic diabolꝰ ad ꝺuitiū nos inuitat. vt p pctm intoxicatos occidat ꝙ fres sumꝰ quodāmō angeloꝝ. In cuiꝰ figura Job. i. filij Job dū ꝺuitiarēt in domo frīs suī pmogeniti. repēte ventus vehemēs irruit a rgione dexti ⁊ ꝺcussit angulꝰ domꝰ oēs oppressit. iste dat pdices iniustīcie/ Perdit fm naturales qñ ouа ppria perdit/ furat aliena ouа. vt ouoꝝ suoꝝ numerꝫ rstauret Ita mali dñi cū bōa sua pditūt p iutiles ꝺsumptōes. bōa paupū auferūt p iiustas extorsiones Et iō diabolꝰ in pmo suo ferculo pdices appōit fraudulentie. qz oēs ꝗs pascit docet dolos iniustitie. Docet etiā venatōes iracūdie Ult: n: ꝙ fr fratrē suū venerit in mortē. sic in illo ꝺuitio patuit Michee. vij. Uir fratrē suū venabit vsqz ad mortē Dat etiā pauōes superbie Sic em refert Aug. xxi. ꝺ. ci. xci. ca. ij. Caro pauonis bñ cocta iterū deuerit cruda. sic ipe ē exprt pt aīi spaciū ia trāsactū. Sic moralit superbia ꝗstūcūqz vicat sp rcrudescit ⁊ recrescit. qz ꝺ bois opibꝫ nascit. Unꝺ Aug. de natura ⁊ gra Cetera vitia i malefactꝫ valēt Superbia etiā in rectꝫ factꝫ est cauēda Scōm ꝺuitiū facit mūdꝰ. ⁊ apponit tria fercla. ꝺlitias. diuitias. ⁊ honoꝝes Et istd ꝺuitiū ē picl'osū. qz ꝺlitie ifecte sūt veneno mortifero. qz venenū aspidū isanabile admisceat cū delitijs. qꝺ venenū moralit reddit hoīes obaudientes ⁊ iduratos ad voce incātātꝫ sapienter. i. pdicātꝫ ꝟbū ꝺi Diuitie ñ sūt aie sanꝰ cibꝫ Uñ ꝺuitiū mꝺi ñ valꝫ. Si aliqs sciret ꝺuitiū procuratū l' ꝓmissum de tlibꝫ cibarijs ꝙ comesta hō reiceret statim in exitu suo a conuiuio. nullomō ibi ꝗcqꝫ gustaret Tale ē ꝺuitiū mūdi ꝗstū ad

sc̃m ferculũ. Job.xl: Diuitias q̃s deuorauit euomet. ꝺ̃ vẽtre illi⁹ extrahet illas ꝺ⁹ Ferculũ ꝓ honorꝫ ẽ inflatiuũ qꝺ̃ dirũpit comedẽtes p superbiã ⁊ vanã glã seu ianẽ et iactãtiã simonũ Uñ dic̃ ille põposus heliu. Job.xxxij. Plen⁹ sũ fmõibꝫ. ⁊ coartat me spũs vteri mei Uent⁹ me⁹ q̃i mustũ absqꝫ spiracl'o qꝺ̃ lagũculas nouas dirumpit Et iõ de isto ꝺ uiuio bñ ꝺr Ecc̃s. vij. Melio⁹ est ire ad domũ luct⁹. q̃ ad domũ ꝺ uiuiũ Terciũ ꝺ uiuiũ facit xp̃s de seipo. in q̃ sunt tria fercla delicata. s. Caro mũdissima. aia sctã. ⁊ deitas infinita Hester. i. Assuer⁹ fecit grande ꝺ uiuiũ cũctis p̃ncipib⁹. ⁊ puerꝫ suis ⁊c̃. Hoc cõuiuiũ vocatur cena magna Luc̃.xiij. Hõ quidã fecit cenã magnaꝫ. et vocauit multos. Hꝫ quartũ ꝺ uiuiũ exigit deus ab hoie Sicut em̃ dicit Grego. xxxi. m ora. Dei refectio ẽ cõuersio petõꝝ. Tria fercula sunt. cõtritio. ꝺ fessio. ⁊ satisfactio. Uñ de Matheo publicano dic̃t. Luc̃. v. Fecit ꝺ uiuiũ magnũ leui in domo sua Uel tria fercula in cõuiuio xp̃iani q̃bꝫ xp̃s pascitur sunt cõtritio peccatoꝝ. In q̃ debet esse mortificatio carnis Tob. vij. precepit Raguel. arietẽ occidi ⁊ parari conuiuiũ. Supportatio. primoꝝ Luc̃. xiij. Cũ facis cõuiuiũ voca pauperes. debiles. et claudos. et cõtemplatio diuinoꝝ cũ securitate ea consequẽdi. Prou: xv. Secura mens q̃si iuge cõuiuiũ. Istã imaginationẽ complere non potui p̃uentus tẽporis brevitate. sed ẽ melius alias cogitanda.

¶ Lectio. cxij.

Habebo propter hãc claritatẽ ad turbas. ⁊ honorez apud seniores. Juuenis ⁊ acut⁹ inueniar in iuditio ⁊ in ꝺ spectu potentiũ admirabilis ero. ⁊ facies p̃ncipũ mirabũtur me. Tacẽtem me sustinebunt. ⁊ loquẽtem me respicient. ⁊ sermotionante me plura manus ori suo inponent. ¶ Postq̃ Salomon enũerauit duas ptes doꝫ spũalis q̃s de octo doctb⁹ cum sapiẽtia sua recepit. in ista lra sb/ingit tres alias. Habet em̃ per ea i populis veneratiõꝫ. In iuditijs discretionẽ Inter nobiles ãmirationem Et sm̃ ista tria litera diuidit in tres ptes nã primo ostẽdit q̃ sapia ꝺfert veneratiõꝫ in pplis Populus aũt ẽ sm̃ Augꝫ. xix de. ci. dei. ea. xxi. cet⁹ multitudinis pariturꝫ cõsensu ⁊ vtilitatꝫ cõsociatus Uñ vbi ẽ popul⁹ ibi ẽ societas ordinata multoꝝ. quoꝝaliq̃ sũt digniores et honorabiliores ⁊ aliq̃ sunt miores Maiores vocat h̃ seniores Miores aũt vocat turbas Apud vtrosq̃ aũt sit sapiẽs honorabilis. sꝫ diuersimode. q: a vulgo recipit famam Et apud seniores recipit honorez

℣ A Fama em̃ sm̃ Jsiꝺ̃. v. ethi. dicit a phãdo id ẽ a loquẽdo q: loq̃ndo quagatur Uulgus aũt multũ loquit Et iõ fama hois p vulg⁹ maxie publicat Quantũ aũt ad ista duo q̃ veneratiõnẽ conferunt. videlicet famam ⁊ honorem dicit sic Habebo propter hanc. sꝫ sapientiã. claritatem. i. bonam famam ad turbas et honorẽ apud seniores. Ad turbas. i. ad miores ⁊ vulgares hoies qui ideo vocantur turbe. q: minus ordinati sunt in educationibus et moribꝫ q̃ sunt nobiles. Sicut em̃ dicit. Augꝫ. libro locutionũ Turba est multitudo inordinata Unde turba a turbatione dicit sm̃ Papiam. In signũ aũt q̃ sapientia p̃eciat famam. et q̃ fama volitat faciliter ore vulgi Figura fame. apꝺ̃ poetas fuit quidam alatus q̃ pegasus dicebatur Jste natus fuit de sanguine Gorgonis. qui timor vel terror interpretatur. Quia initium sapientie timor domini. Jste equ⁹ pede suo percussit terram. et erupit fons musarũ. Deq̃ Ouidius in prologo poetrie. Nec fonte labra prolui caballino. Quia occasione fame mi/ti de fonte sapientie bibere cupierunt. propter famam em̃ conquirendã multi studũt et rebus bellicis se dederunt. Hoc est ergo primum emolimentum positum in ista lc̃tione. qꝺ̃ sapientia cõtulit salomoni. q: vicissim habuit per eam venerationem in populis. Sed cõputatis primis duobus emolimentis. istud est terciũm. Quartũ emolimentum confert sapientia vicz discretionem in iuditijs. Et quantũ ad hoc dicit sic. Juuenis et acutus inueniar i iuditijs. Juuenis. id est fortis. s. Joh. ij. Scribo vobis iuuenes q̃m fortes estis ⁊ verbum dei manet in vobis et vicistis maligunum. Et acutus. i. subtilis in iuditio discernendo norium ab insonte. Istud acumen iuditij dedit sapiẽtia danieli. Dañ. xiij. Reuertimi ad

dicium qz falsū testimoniū tulerīt ꝯtra eaz
Istud em acumē iudicū ꝛ cetera. Salomō
a sapia pcepit. iij. Regz. iij. Audiuit itaqz
ois isrl iudiciū qđ iudicasset rex. et timue/
rūt regē. videntes sapiaz dei esse in eo ad fa
ciendū iudiciū. Quintū emolimētū qđ hō
p sapiam ꝯsequit̄ē qđ cōfert hōi inter nobi
les ad miratiōm. Nobiles ꝓncipes ꝛ poten
tes maxie indigēt cōsilio sapientū. Vñ pp
res. hoc ē qđ dicit. in cōspectu potentū ad/
mirabl'is ero. Et pōt illa lra special'r expōi
de xpō in q̄ māsit pſonal'r sapia increata. de
q̄ dic. Luc. ij. Dēs illi dabāt testimoniū
et mirabant in ꝟbis gre q̄ pcedebant ō ore
ipius. Et facies ꝓncipū mirabant eū. Esa.
lij. sup ipm ꝯtinebūt reges os suū. Tria āt
dant potētes sapiētibꝫ rōe doctrine videlez
expectatōm cū reuerētia. cōsideratōm cū di
ligētia. ꝛ auscultatōm cū patiētia. ꝛ iō q̄tū
ad ista tria ſbiūgit. Tacentē me sustinebūt
.i. expectabūt Job. xxix. Expectabāt me sic
pluuiā. ꝛ os suū aperiebāt q̄si ad imbrē sero/
tinū. Ecce expectatio cū reuerētia q̄tū ad
ꝓmū. ꝛ loquntē me respiciēt sic hoies intēti
ad ꝟba alicuꝰ respiciūt eū in faciem. Job.
xxix. intērī tacebūt ad cōsiliū meū ecce cōsi/
deratio cū diligētia. ꝛ ſmocināte me plura
manꝰ ori suo ꝓponēt qz nō valebūt resistere
sapie et spūi q̄ loq̄t. Actu. vij. Ecce auscul
tatio cū patientia. quo ad tertiū Job. xxix.
Videbāt me iuuenes ꝛ abscōdebant et se/
nes assurgētes stabāt ꝓncipes cessabāt loq̄
et digitū supponebāt ori suo. Juuenis acu
ꝰ inueniar i iudicio. ☞ B Notandū
est q̄ iuuenibꝰ sūt tria p̄cauēda tria sūt ipo
nēda. et sunt tria p̄dicēda. Precauere em
debet somnū torpentz ociositatz. viscū infi
cientz societatis. et estū presumētz tumidi/
tatis. Primo p̄cauere debēt somnū torpētz
ociositatz. Sic docet plinꝰ. Accipiter pul
los suos cū apti fuerint ad volandū extra
nidū ꝓiicit ꝛ verberat eos alis cauēsqz ne
ī etate tenera pinguescāt ne marcescāt ocio
et soluant̄ delitijs. sic ꝯueit oino circa iuue
nes ordinari. Prio extra nidū ꝓprie volū
tari eiciant̄. de errorib⁹ castigent̄. ꝛ ad ca/
piendū p̄dā suā statim assuescāt. Si cle/
rici dñt esse. p̄da eoꝝ est intelligētia scīptu/
raz ꝛ compellantur ad libros. Si milites.
p̄da eoꝝ est strenuitas ꝛ victoria pugnaz.
exerceant̄ in bellis. Si mercatores. preda
eoꝝ est lucrū. exerceant̄ in nūdinis. Sic oī/
no q̄ nullus vacet ocio. sz posset quilibz di
cere cū ps. Paup sum ego ꝛ i laboribꝰ a iu
uētute mea. Sed sic dr in li. de naturz rerū
Pullꝰ asini q̄to senior tanto turpior. Et
de capris dic. Aris. v. de aialibꝰ q̄ fetꝰ qui
ꝓmo generat est melior ꝛ fortior. Et fetꝰ q̄
postea generat est peior. Tles etiā morali/
ter iter iuuenes iueniūtur q̄ in ꝓncipio sūt
deuoti ꝛ tuosi. ꝛ boni. Sz q̄to magz adole/
scūt tāto magz vitijs se inmiscēt et fiūt tur/
piores: Tales sunt scolares deuoti dūmo/
do sūt pauperes ꝛ iuuenes. ardissimi ꝛ supbi
dū diuites esse ceperīt de ꝓmonio cruci/
fixi. ¶ Scdo p̄cauere debēt viscū infectiue
societatz: Sicut em pueri de facili inficiūt
lepra corpali Ita facillime inuiscant̄ fami
liaritatibꝰ vicioſis et p̄cipue cū mlieribus
quaz blāditie etiā fortes aut emolliūt aut
enarrāt Prouer. vij. De fenestra domꝰ mee
ꝓspexi iuuenē. Et infra Cōsidero vecordez
iuuenē q̄ trāsit p plateas: ꝛ ecce mlr occur/
rit illi in ornatu meretricio ꝓparata ad ca/
piēdas aias. ꝛ apphensū osculat̄ iuuenē.
Et bñ infra ſbdit. Statī eam seq̄tur quasi
bos ductꝰ ad victimā. Tercio p̄cauere dñt
estū p̄sumentz tumiditatz. Duo genera ho
minū sūt naturaliter magne spei dūmō cō/
ditio stat̄ eoꝝ durat. Juuenes et ebrij. Et
q̄ ꝓsumptio mr est iurgioz. raro iurgia et
dissensiōes vl bella int̄ sortios oriūt. nisi iu/
uenes ꝛ ebrij sint in causa. Qđ āt iuuenes
sūt ꝓsumptuosi et magne spei dic Aris. ij.
Ethi. Et bꝰ cā est q̄plex ſm tres ꝯditōes ob
iecti ipi⁹ spei. Obiectū em spei ē bonū ardu
um ꝛ possibile. qz em iuuenes ml'tū se hr̄e
putāt ō futuro ꝛ paz hñt de ꝓterito. Mēo/
ria āt ē ꝓteriti. Spes ꝟo futuri iō ml'tū ha/
bēt ō spe ꝛ possibili. ꝛ paz de re ꝛ actu. Vñ
sic materia ꝓma dr in potentia ad oēs for/
mas. Et q̄tomagz actuat tāto pl⁹ p̄dit de
potētialitate. Ita puer dūmō ē iuuenis tūc ē
ī potētia ad oēz statū. pōt ee sacerdos. pt ee
eps pōt ee papa. sz cū creverit modicū. vix
sufficiet portare aquā bñdictā. Secda cau
sa q̄re iuuenes sūt ꝓsumptuosi ē caliditas na
ture. Dñt em copiā calorꝝ ꝛ spirituū et tō
coꝝ in eis ampliat̄. Et ampliatione autem

Lectio

cordis hō tēdit in ardua. In ps. Uiā man
datoꝝ tuoꝝ cucurri. cū dilatasti cor meum
¶ Tercia cā est inexpiētia. Illi qui nōdū
passi sunt difficultates ⁊ resistentias in fa
ctis suis audaces sunt ad attemptādū oia
Illi vo qui iā frequēter sustinuerūt repul
sam. frustra laborauerūt in conatib⁹ nō de
facili attemptāt ea q̄ nō sūt experti. Et hec
est cā q̄re iuuenes nō debent fieri duces bel
loꝝ sic dr. iij. Topi. Nemo eligit iuuenes
in duces eo q̄ cōstat eos nō esse prudentes
Et ideo signanter dr Eccs. xi. Letare iuue
nis in adolescentia tua ⁊ in bono sit cor tuū
in diebꝫ iuuentutis tue. In bono videlicz
hūilitatꝫ. Quia sic dicit Greg. in q̄dā ome
lia. Qui sine hūilitate vrtutes congregat. q̄si
in vento pulueres portat Ambro. sup Be
ati imaculati. Nō mirabilis hūilitas in se
nectute q̄ effecta viribꝫ debilitata facturꝫ
tristiciis ⁊ doloribꝫ anhela. coacta curarum
estibus. ⁊ ipa viuendi mesta fastidio alacri
tate est oblita iactantie Rara sane i iuueni
bꝫ est hūilitas Ideoq̄ miranda dū etas vi
get duz vires solide. dū sanguis estuat. dū
solicitudo nescit. dū ignorat nobilitas. duz
letitia freq̄ntat. ¶ Secdo pncipaliter sunt
tria iuuenibꝫ ponenda. s. pmptitudo obe
dientie. teneritudo cū scie. ⁊ solicitudo cōti
nentie. Pmptitudo obedientie q̄ iuue
nis sine obedientia abusio ēt m Aug. Uñ
sicut dicet Aris. viij. Ethi. Amicitia inter
senes ⁊ iuuenes vtriq̄ est necaria. Seni
bus q̄dem vt eis a iuuenibꝫ fiat. Et iuue
nibus vt ipeccabiles fiant id est vt p senio
res a peccati actionibꝫ pseruent. Timore
em̄ seniorꝝ ⁊ reuerentia solent iuuenes se a
suis insolentiis refrenare Job. xxix. Uide
bāt me iuuenes ⁊ abscōdebant. De istaobe
dientia iuuenū ad seniores dicit Valeri⁹.
li. ij. ca. i. q̄ apud antiq̄s senectuti iuuent⁹
generaliter imēsū honorē reddebat. tanq̄
seniores cōes pres essēt omniū iuniorꝫ Iu
dic. iiij. Sic em̄ iuuenes facere cōsueuerāt
⁊ bene dr cōsueuerāt. q̄ iaz olim ē cōsuetu
do hec abrogata Isa. iij. Tumultuabit pu
er ꝯ senem ⁊ c. Secdo est eis imponenda te
neritudo cū scie vt discant peccata sua cum
eoꝝ circūstantiis diligenter discussa. inteḡ
liter ⁊ diligenter euidēter exprimere. q̄ si
fuerit conscia larga i iuuentute. ampliabit
sine mensura in senectute Eccī. vi. Fili mi
a iuuētute tua excipe doctrinā ⁊ vsq̄ ad ca
nos inuenies sup̄biam. Et. xxv. Que in iu
uentute tua nō cōgregasti quō inuenies ea i
senectute tua. q. d. nullo mō. Et ideo dolo
rē hoīs merito plangentis cōsumptiōz iue
iuuentutis in ociositate ⁊ insolentia. dicit
bit Salomon puer. v. Cur detestatus sum
disciplinā ⁊ increpatōibꝫ nō adquieuit cor
meū. nec audiui voces docentiū me erna
gistris non inclinaui aurē meā. Et merito
plangere pōt talis. q̄m metrice dr Damna
fleo rex. sed plus fleo damna diez. Quisq̄
pōt rebꝫ succurrere nemo diebꝫ. Tercia est
solicitudo ꝯtinentie q̄ cōtinētes ēnō po
tuerūt sine sūma custodia ⁊ solicitudine vi
te sue. ppter carnis ipugnatōes In ps. Se
pe expugn̄. me a iu. mea. Et iō bene pecijt ps
Delicta iuuentutꝫ ¶ Tria sunt eis p̄dicen
da videlicet debilitas corporalis frutis.
labilitas temporalis iuuentutis. ⁊ defor
mitas hyemalis senectutꝫ. solent em̄ iuue
nes de fortitudine sua gloriari nimis non
aduertētes illd Isa. xl. Iuuenes in infirmi
tate cadēt. Itē p̄dicenda est eis labilitas tē
poralis iuuentutꝫ q̄ forma corporis q̄q̄
cūq̄ magna cito transit. Uñ Ouidi⁹. q̄. d
arte amandi. Forma bonū fragile q̄ritur ac
cedit ad ānos. Fit minor ⁊ spacio carpitur
ipa suo. Nec viole sp nec lilia candida flo
rēt. Et riget amissa spina relicta rosa. Et iā
tunc tibi venient formosi capilli. Jā veniēt
ruge que tibi corpus arent. Et Virgil⁹ in
bucollicis egloga. ij. O formose puer nimi
um ne crede colori. Alba ligustra cadent
vaccinia nigr̄ legūt Uaccinia apud Virg.
aliq̄n sunt parui fructꝰ nigri. Anglice ha
stro. In bozea bilberies In gallico bleber.
⁊ sic loquit hic Aliq̄n vaccinia sunt flores
q̄ vocant pmole veris. ⁊ sic loqtur Virgi. i
eadē egloga dicens Mollea lutea sa pinie
vaccinia cāpos Tercio p̄dicenda ē iuueni
bꝫ deformitas hyemalis senectutꝫ vequa
ibidem Ouidi⁹ li. iij. de arte amādi ita scri
bit: Uenture memores iā nunc estote seue
cte Sic nullū tēpꝰ vob abibit iners. Uren
dū est etate cito pede labit etas. Hec bona
tā seqtur q̄z bona pma fuit q̄ cito me misce
laxant cozpoza rugis ⁊ perit in nitido q̄ fu
it ozе colоr. Et iō signanter dr Eccs. xij.

Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue anteq̃ veniat tẽpus afflictionis t appropinquãt anni de quib⁹ dicas nõ mihi placent

Lectio.cxiij.

DReterea habebo p hanc imortalitatẽ t memoriam eternã his q̃ p⁹ me futuri sũt relinquã Enumeratis q̃nq; dotib⁹ vel q̃nq; dotis virtuoso. In hac pte sexta subiungit q̃ est maxima videlz imortalis ppetuitas bone vite q̃ solis sapientib⁹.i. deũ colentib⁹ est ꝓmissa. Et q; ista imortalitas põt dupliciter capi videlz. realiter vel singulariter i eterna gla.t tpaliter in hoim memoria Jõ de vtroq; sufficiẽter sbiungẽs dic sic. Prꝛterea habebo p hãc imortalitatẽ vere vicz t ãliter.q; Sap.i. Justicia ppetua ẽ imortalis.

A Deista immortalitate loquit⁹ Aug⁹.xiij.de ciui.dei.ca.xx.vbi dic sic. Cũ bti oẽs eẽ volũt pfecto esse t immortales volũt. Aliter em bti esse nõ possent.ꝟ.pbat Aug⁹ sic de imortalitate inter rogãti siẽ de btitudie oẽs eã se velle Respõdet silr. Quõ pñt btẽ viuere. nisi viuerent. Cũ ẽ oẽs appetũt beate viuere t beate viuere nõ possent nisi imortaliter viuant. cõstat oẽs appetere imortalitatẽ. Et cũ naturalis appetit⁹ non sit frustra. cõstat q̃ imortalitas ẽ hoi possibilis lz eã hꝛe nõ valeat a se ipo. Hz q; p sapiaz eã hꝛe poterim⁹ hoc ẽ p dei cultũ sincerꝫ q̃ a bona voluntate dependet Jdeo dicit Salo. ꝓterea habebo.i. ꝓter emolimẽta supi⁹ enumerata habebo p hãc imortalitatẽ.i.p sapiam. In h⁹ figurã apud poetas. dea sapie dicebat minerua.i nõ mortalis: Vnde idẽ q̃ nõ. erua mortalis interpꝛat. Jnde minerua q̃si imortal'. Jsta dea pingebat q̃si ꝑgo decora triplicẽ habẽs vestẽ.t in pectore caput gorgõis portabat depictũ sic dic Alexander neq; in scintilla rio poetaꝝ caplo de pallade. Hꝛ etiã nata de Iouis ptice t sine mꝛe t hꝛ triconia pallas t minerua cui septenari⁹ numer⁹ cõsecꝛ tur.t ẽ dea sapie t oim artiũ t belloꝝ Jdeo ꝑgo pingit dea sapie q; nullũ recipit vitio rũ corruptionẽ.sed ppetua mor gaudet i tegritate. Triplicẽ hz vestẽ ꝓpter tres sciãs fmocionales q̃b⁹ ipa vestit t ornat. q̃ sunt grãmatica. rhetorica t dialetica. In pectore portat caput gorgonis.i. meduse. q̃ aspicientes ĩ lapidẽ cõuertebat. c⁹ caput pseus abscidit Gorgon iterpꝛat terꝛor. qꝛ ḡ oĩs sapiẽs terꝛibilis vitiosis t fatuis esse debet. ḡ pingit dea sapie caput gorgonis portare in pectore. Jsta hꝛ nata de vertice Jouis t sine mꝛe. q; sapia fidei z bonoꝝ moꝛ ẽ a dono dei. Eccl. xxiij Ego exore altissimi pd q̃ ꝓmogenita añ omnẽ creaturã Nunc septenari⁹ numer⁹ cõsecꝛat q̃ est vniuersitaꝫ. eo q̃ vniuersũ tps p septẽ decurrat dies. vniuersus mũdus p septẽ planetas dirigit. Dis hõ ex septez quodãmodo cõponit. scz ex trib⁹ potẽtijs aie t quattuor elementꝫ. Juxta modũ quorũdaz loquẽdi vocat triconia.i. trina noticia fm remigiũ q; phi i trib⁹ ꝓgnoscẽdis maxie laborabãt videlicz creatore creatura t aia. Vocatur etiã pallas.i. nouã. q; sapia nullũ senũ nlã sentit vetustatẽ. Nec ẽ dea belloꝝ. qꝛ bellis magis ꝓfert sapia q̃z corꝑis fortitudo Sap. v. Melior ẽ sapia q̃z vires. vir prudẽs magꝫ q̃z fortꝫ. Dic ḡ Salo. Habebo p hãc imortalitatẽ et nõ solum hꝛ. scz t mẽoriã eternã his q̃ post me futuri sũt relinquã· sic dicit Sene. Ad pauca nat⁹ est q̃ tm ꝺ suo tẽpe cogitat Dis ei ꝓtuosus et ad bonã vitã teneꝫ t ad bonã famã vt p vitam ipe saluet et p famã prim⁹ edificet. prim⁹ inq; nõ solũ q̃ est. scz q̃ futur⁹ est Un bonũ copiose est sui cõmunicatiuũ· Un⁹ em bon⁹ hõ q̃si infinitꝫ futurꝫ ꝓdesse põt p bonũ exẽplũ. Un ille venerabilis Eleazar⁹ iudeus nobilissim⁹ cũ interficeret. qꝛ ꝺ legẽ carnes suillas nollet comedere. nobilem moꝛtez magꝫ q̃z odibilẽ vitã amplexãs dic. fortiter vitã excedendo. senectute quidẽ dign⁹ apparebo adolescẽtib⁹ aũt fortꝛe exemplũ relinquã Et iõ dic ps Jn memoria eterna erũt iusti. Et puer.x: Mẽoria iusti cũ laudib⁹ Jn sẽptuaginta locis varijs inuenit triplex mẽoria

a Est em mẽoria bñficioꝝ. mẽoria exemploꝝ. t memoria dãnoꝝ. Prima ẽ ꝺtinue possidẽda. Scda ẽ alijs exhibẽda. Et tertia ẽ relinq̃nda. Primo em mẽoriã hꝛe debem⁹ beneficioꝝ diuinoꝝ Esa. xliij. Ego sum q̃ deleo iniquitates tuas ꝓpter me· et peccatoꝝ tuorũ nõ recordabor. Reduc me in mẽoriam t iudicemur sil'. Reduc me ĩ

Lectio

mēoriā:i. bona que tibi feci fm glo.creādo redimēdo.r ꝑparādo btitudinē. Sed istā mēoriam tria impediūt:ꝓsperitas:curiosi tas.r voluptas Prosperitas facit ingratos obliuiſci amicoꝝ qui eos in angustijs adiu nerūt. Un Ben.xl legim⁹ q ꝓpositus pin cernaꝝ Pharaonis qui pri⁹ fuerat incarce ratus cū ioseph.r p ipm de sua liberatōe p phetice informat⁹ succedētibꝫ ꝓsperis ob litus ē interpris sui Isto mō est dꝛ multꝫ q cū tribulant afflictōibꝫ ꝓsecutōib⁹ vl infir mitatib⁹.deū hñt i meōria.sz cū sint i sani tate.trāq̄llitate.r ꝓsperitate tradūt deū ob liuiōi.Deut.xxxij.Deū qui te genuit dereli q̄sti.r ob.es.d.cre.tui.Narrat Vicenti⁹ in ſpecl'o hiſtoriali.q semel i ethiopia tāta cō rigit pestilētia quo ad meōriā hoīm q hoi nes obliuiſcebant noīa patꝝ suoꝝ.nōia fili oꝝ:r etiā noīa ꝓpria.r oriebat ista pestilen cia fm eū ex fetore r putrefactōe q̄rūdā ca dauerū interfctōꝝ in bello.Moralit tāta his diebꝫ cīn hōib⁹ in pte meōratia pestilē tia q nec recordant noīs dei pris oim.nec g ti sūt amicj.nec aīabꝫ dfunctoꝝ.nec prudē tes ad se ipos.Eccs.ix.Obliuiōi tradita ē meōria coꝝ.Sene.ij.d bñficijs.compat le gē gratitudis.r bñficētie mutue ludo pile. q̄n em hoies ludūt cū pila r eā alternati re cipiūt i se.tādiu durat r ꝯtinuat lud⁹ inter eos.q̄diu ꝯueienter rcipit.r iactat Si vn⁹ recipiat r retineat vl'inꝯueient repcu tiat desinit lud⁹ q desinere nō pōt. sic dicit Sene.nisi vel mittēt vl'recipiēt defectu. Isto mō imaginat Sene.q dꝛbz esse dꝛ bñ ficētia mutua iter amicos Si em a te bñfi ciū recipio r postea ꝓ viribꝫ illō tibi ꝓpor tionabiliter retribuo ꝯuꝛta leges gītitudis apte ludo.si vo bñfitiū receptū obliuiōi cō mēdo.nec tibi vbi possez aliq recōpēso.lu dendi finē fatio.r bñficētie ludū soluo.Et sō signāter dicit Hebre.xiij.Bñficētie aūt et cōionis nolite obliuiſci Si sic nos hre de bem⁹ ad hoies.ml'tomagꝫ erga deū nos gra tos esse ꝯueit. Hugo d claustro aie Sicut nullū est momentū q hō nō vrat vel fruat de boitate r miſcōa. Ita nullū debz eē momē tū quo eū pntē non hēat in meōria Threñ. iij: Meōria memor ero r tabescet i me aīa mea Sz istā meōriam scdo impedit curiosi tas et solicitudo nimia circa mūdū.sic dꝛ cōiter. Pluribꝫ intent⁹ minor est ad singl'a sensus In ps. Oblitus sūt bñfitiorū eius et mi. q os.eis. Tertio istā memoriam impe dit et tollit voluptas carnis Hoc.iij. de cōso.metro.r. vocat corpus scdm imagina tionem platonicoꝝ.molē obliuiosam. Fuit em opinio platonis.sicut tāgit Aril.i. po ſteri.q anima habet noticiā oim rerū a pin cipio sibi concreatā. et spēs omniū rez sibi inditas a dño.sed statim q̄n infundit corpi terreno tradit obliuioni illam noticiā sibi datam.nec ea pōt vti donec per sensus ex citetur Et iō posuit plato q addiscere nō est nisi recordari Un concludit Hoc.me tro pallegato.q si platōis musa psonat ve rum qō quisqz dicit imemor recordatur. Moraliter .corpus est moles obliuiosa.i. obliuionem dei inducēs. Un anima iter/ sa voluptatibus r delitijs carnis pdit me moriā dei sui q contra dicit ps. Adhereat lingua mea faucibꝫ meis si non meminero tui Hec est memoria continue possidenda Alia est memoria proximis exhibēda per edorem bōe fame r honeste cōuersationis Opera em strenuitatꝫ r victorie solent ha beri in memoria.r ideo vincēres mundū p pauptatē.carnem per castitatē.sensū ꝓpri um p humilitatē memoria dignos facium⁹ seipos Eccī.xlv.Dilectus deo r hominibus cuius meōria in benedictōe est Narrat ma gister i hiſtorijs sup Exo.q Moyses dum erat i vrorē filiā regꝫ ethiopie.r cū parri ā suā redire voluiſſet.impedire cū nitebat vroz sua Moyses ḡ tangꝫ vir perite astro rū sculpsit i gēmas duas imagines huius efficatie vt altera memoriā.altera oblivio nē cōferret Cūqz paribus .i: fil'ibꝫ anulis eas infuiſſet.obliuionis anulū vroꝝ ꝑbuit et meōrie anulū secū tulit.vtsic pari amore sic paribꝫ anulis insignirent:Cepit ḡmitr obliuiſci viri sui.et sic Moyses in patriaꝫ suā libere est ingressus. Moraliter.animus human⁹ natione celestis cū carne terrena q per ethiopissaz designat.coniugū cōtra hit q̄n corpi infunditur. Animus so rati onalis naturaliter desiderat brituditē et vult in celū reuerti Sed ista vroz eū impe dit r ideo vtendum est cautela Moysi ve duos anulos cū gēmis faciamus.et anulū obliuioīs carni tradam⁹ Anul⁹ obliuioīs

est recognitio mortis. qz mors obliuiõi tra
dit hominẽ. In ps Obliuioni dat⁹ sum tã
q̃ mortu⁹ a corde. Annul⁹ meõrie est reco/
gnitio vite eterne. Ũñ in meõria etna erit
Tercia meõria ẽ penit⁹ relinq̃nda. Et hec
a primis; Leui. xix. Nõ queres vltionem
nec meõr eris iniurie ciuiũ tuor. Sic dicit.
Basil⁹ in hexameron. Camel⁹ hz mirabi/
liter bonã meõriã de verberib⁹ Ũñ si aliq̃s
eũ percusserit dissimulat percussionẽ ad tps
indubitãter cũ oportunitatẽ habuerit ex
petit vltionẽ. Sic sunt nõnulli q̃ iniurias
dissimulãt nõ remittũt: absondũt nõ obli
uiscũt. q̃uis dicat Sene. meõria bñfitior
eor ũ debet esse tenax iniuriaz facilis Et
in puerbijs suis dic. Iniurie remediũ ẽ ob
liuio. Et talis q̃ virtuose iniurias obliuis/
cit dicet. pot deo p fidẽter illo. Tobie. iij.
Nunc dñe memor esto mei neqz vindictã su
mas p peccis meis Et ipe dñs iust⁹ rñdebit
illud Ysa. lxv. Nõ erunt in meõria pora
neqz ascendẽt sup cor. sed gaudebitis et ex/
ultabitis vsq; in sempiternum.

Lectio. cxiij.

Disponã popu
los et nationes mihi erũt subiecte
Timebũt me audiẽtes reges horrẽdi. et in
multitudine videbor bon⁹ et in bello fortis
A Septimũ emolimẽtũ qđ sapiẽ/
tia tribuit possessori suo ẽ dignitas regimi
nis i presidẽtia Per sapiam nãq; hõ efficit
ap⁹ ad regendũ et discernendũ. Sic ipsa
dic. Prou. viij. Per me reges regnãt et le/
gũ conditores iusta decernunt. Ad sufficit
entiã regimis ãnq; requirũtur q̃ in hodi/
erna lectiõe tãguntur. viz Ordinatio sta
tutor. obtemperatio subiector. diuulgatõ tri
umphor. reconciliatio trãsgressor. et expug
natio inimicor. Et rex vel pnceps q̃ habet
ad pmum dicit sic. Disponã pplos videlicz
p sapiam. bñ regam statuta. iusta et vtilia
ordinãdo. Eccli. xix. In omni sapia dispo/
natio legis Ubi notandũ q̃ Aris. i. politi/
corũ inqrit Qui sunt dispositi ad pncipan/
dũ. Et qui sũt apti ad famulãdũ. Ista em
duo solũ sunt necessaria ex lege positiua. sz
etiã ex lege naturali. Ũñ naturaliter et ex
natiuitate sũt aliq̃ dispositi ad regendũ. et
aliq̃. ad seruiendũ. et ideo determiat q̃ tã
pncipat⁹ q̃ seruit⁹ est aliq̃liter a natura.
qz q̃dã sunt p quib⁹ expedit vt fuiant et re
gant. et alij sũt p quib⁹ expedit cõitati q̃ ab
eis hoies dirigãtur Natura em dictat su/
pioza et meliora debere regere min⁹ bona
Hic est q̃ hõ regit bestiã. aia regit corpus.
masculus regit feminã generaliter a natu/
ra. Illi ẽ hoies q̃ sic se hñt ad alios sic̃ ho/
mo ad bestiã. vel sicut aia ad corp⁹. aut sic̃
mas ad feminã. apti sunt ad regendũ. Ista
sũt excellentia singular; supra ceteros nõ
haberi. nisi p bonũ ppium hominis qđ est
perfectio rõnis. q̃ pfectio est sapiẽtia. Et ĩ
determiat phs q̃ fortes ingenio et ratione.
q̃uis sint debiles corpe sunt idonei ad re/
gendũ. et fortes corpe et debiles rõne sũt ap
ti ad seruiendũ. ita q̃ naturaliter p repub/
lica totius humane cõmunitatis est. q̃ sapi
entes regant. et minus discreti subseruiãt.
Sicut anima q̃ rõne claret corpus dispõit
et regit. et corpus ei ad vtriusq; emolimen
tum sbseruit Et Sene. quarto de bñfitijs
Homini cui non est vis vnguium aut den
tium: duas res dedit vis nature quib⁹ fe/
cit eum terribilem et validũ. s. rationẽ et so/
cietatẽ Per rationem em animalib⁹. et soci
etate domiatur gentibus. q̃uis nec benig/
na societas absq; ratione bona possit habe
ri. Dic ergo Salo. q̃ inter munera gratio
sa q̃ dotis noie cũ sapientia sponsa sua recꝫ
piet. vnũ erit idoneitas regimis ad alios
gubernandũ. et b̃ fit primo et pricipaliter
iusta statuta ordinando. Et q̃tum ad b̃ p
mittit: disponã populos Unde de bonis
prelatis dicitur. Sap. xviij. Justitie legẽ
et concordiam disposuerũt. et b̃ est pmum
qđ ad bonum regimen req̃ritur ordinatio
statutor̃. ¶ Secõ requirit obtpatio sub/
iector. Et q̃tum ad b̃ subiũgit. Et natões
mihi erunt subiecte. videlicz p voluntariã
et admirabilem obedientiã. Reges em et
pncipes non potentia ppria stabiliũtur
sed beniuolentia subditor̃ Unde Tull⁹
in. Philippicꝫ philippica. ij. Falsus arma
eorum est presidiũ. caritate et beniuolentia
ciuiũ oportet esse septũ non armis. ¶ Ter/
cio requirit diuulgatio triũphor. Illo em

Lectio

singl'ariter magnificat ꝓncipē. ⁊ terribilez reddit hostib⁹ ⁊ regib⁹ q̄ circūstant Ūñ legimus Josue. ij. q⁹ habitatores hiericō ad rūores triūphoz q̄s filij isrl' de duob⁹ regibus āmoz reoz habuerūt solo timoze cor ⁊ audatiā pdiderūt. Et q̄tū ad b̄ subiungit Et timebūt me audientes reges hozrēdi. Non solū aūt de rectoribꝫ ⁊ ꝓncipib⁹ verū est q⁹ sapia facit eos timeri a regib⁹. imo de viris sctis ⁊ simplicibus in eccl'ia verificatur freq̄nter Si tñ vita cū sapiētia non discordet Marci. vi. Herodes metuebat Johānem sciēs eū virū iustū ⁊ sctm. ¶ Quarto ad bonitatē regimis req̄ritur reconciliatio trāsgressoz vt ꝓnceps seu ꝑlatus clemētia ⁊ benignitate resplēdeat trāsgressoribꝫ ꝓ loco et tēpoze leniter ignoscēdo Et q̄tū ad b̄ subdit sic. In ml'titudine videbor bonus: Licz em̄ bon⁹ sit termin⁹ generalis anthonomatice tñ accipit ꝑ benigno mansueto seu pio Ūñ boitas ꝓncipis ē ei⁹ mansuetudo Et ꝑ oppositū Nihil turpi⁹ vl'in conueniēti⁹ est in ꝓncipe q̄z seuitia carens rōe Ūñ Hiero. sup epl'a ad Thimoth. exponēs illd̄ Oportet epm̄ irrephensibilē eē ⁊c. dic̄ sic. Nihil est fedius preceptoze furioso. q̄ cū debeat esse māsuetus et hūilis ad omēs: ex aduerso tozuo vultu. tremētibus labijs. rugata frōte effrenatꝫ cōuitijs: facie inter ruborē ⁊ pallorem variata strepitat. et errātes non tā ad bonū ꝓtrahit. q̄ntū ad malū sua seuitia precipitat Hec Hieroni. Et iō dauid q̄si sūmā sue bonitatꝫ allegās cozā dño dicit Memēto dñe dauid ⁊ om. mā: ei⁹ Qual'aūt debeat esse ꝑlat⁹ ad b̄ vt in ml'titudine bon⁹ appareat pulchre describit Alexāder nequā in fmōe quodā comēdans quēdā legatū. Ottonē noīe cardinalē q̄ fuit legat⁹ in anglia tpe q̄rti heynrici reg̃ q̄ lūdonijs ꝯciliū celebrauit Et pōitur eē in libro ꝺ consideratōe. ad Eugeniū papā Dic est q̄ regib⁹ exhibet se Johānē egiptijs Moysen. fornicatoribꝫ phinees Heliam idolatrꝫ. Helizeū auarꝫ. Petrū mentientib⁹. Paulū blasphemantib⁹. negotiantibus xp̄m. q̄ vulgū non spreuit sꝫ docet. diuites non palpat sꝫ. terret. paupes non grauat sꝫ fouet. minas ꝓncipū non pauet sꝫ cōtemnit. q̄ eccl'ias nō spoliat sed emēdat. q̄ marsupia nō exhaurit. sꝫ cozda reficit ⁊ crimia cozrigit. fame puidet sue, nec inuidet aliene. Qui oz̄di studiū gerit et vsum hs de omni re. ozōni pl⁹ fidit. q̄ sue industrie vel laboꝛi Cui⁹ ingressus pacificus. modeſt⁹ exit⁹ erit Cui⁹ fmo edificatio. cui⁹ vita iusticia. cui⁹ pl'entia gr̄a. cui⁹ meoꝛia in benedictōe erit. q̄ se amabilē ꝓbet nō ꝓbosꝫ ope reuerendum exhibet. nō fastu sꝫ gratu. Qui humil'est cū hūilib⁹. cū innocētib⁹ innocēs. duros dure redarguit. malignātes coercet. reddit retributionē supbis Qui in de dote vidue et p̄rimonio crucifixi vltare se festinat. gratꝫ q̄ ꝺ gtis accepit. gratꝫ fari ens iuditiū iniuriā patientib⁹. Vindictā in nationibus: increpatiōes in populis. Nec ibi Jn̄q̄bus bon⁹ prelat⁹ sufficienter discretꝫ bitur ¶ Quīto ⁊ vltimo ad bonitatē regiminis req̄ritur in ꝓncipe expugnatio iniuꝛ coꝛ Et q̄tum ad hoc subiungit. q⁹ erit non solū tempoze pacis bonus. sed etiā in bello fortis Talis fuit dauid q̄ interpretat manu fortis. ij. Regū. xxij. Dauid sedens in cathedra sapientissim⁹ ꝓnceps inter tres. Ipse em̄ quasi tenerrim⁹ ligni ſmiculus q̄ octingentos viros ⁊terfecit fortissimos impetu vno Ubi cōmendatur a tribus sicut dicit mgr̄ in histoꝛijs. a sapientia hūiliter ⁊ fortitudine. Dauid aūt cōpatur ſmiculo ligni qui teredo vel terebella dicit. q⁹ molle durū lignum ꝑfodit seu ꝑfozat. dum tangitur nihil molli⁹ illo. q̄n tāgit nihil durius Sic ⁊ dauid in pressuris domi et circa iectos māsuetioꝛ fuit ceteris. in theatoꝛe cōtra hostes nullus acutioꝛ Nocnomēre/redoest equinocū. qz media cozrepra significat vermiculū. ⁊ dicit a tero. is. ere. ⁊ edo ficat vermiculū. ⁊ dicit a tero. is. ere. ⁊ edo is. ere. qz terēdo edit. Media ꝺo puluerā significat puluerē vel cozruptionem ligni fm. Jsiꝺ. xij. Etymo. Ūñ habet⁹ istus Est vermis teredo ꝑ puluere dico teredo. Quia agit h̄ de bello. Sit dubitatio talis ☞ B ¶ Utrꝫ bellū possit esse licitū xp̄iano. Et videtur q⁹ non. qz bellare contrariat diuino ꝓcepto Matth. v. Ego dico vobis nō resistere malo Et ad Roma. xij. Nō vosmetipos ꝺefendētes carissimi sꝫ date locum ire Jrē Matth. xxvi. Omnis qui accipit gladiū gladio pibit. ergo bellantibus pena indicitur. sed pena non indicitur nisi ꝓpter peccatū ⁊ peccatū est illicitum. ergo

r bellum. Ad oppositum. xxiij. q. ij. Justū est bellū qđ ex edicto geritur de rebus repetendis. aut ppulsandoꝝ hostiū causa. Itē ibidē ca. ij. in medio. Justa bella diffiniri solent q̄ vlcīscunt iniurias. si gens vel ciuitas plectēda est vel q̄ vindicare neglexerit qđ suis improbe factū est. vel reddere qđ p iniuriam ablatū est. Ad questionem dicendum q̄ ad hoc q̄ bellum reddat licitū ꝫnqz fm antiquos doctoꝝes requirunt. persona res: causa. animus. auctoritas. Persona vt sit secularis cui licitum ē effundere sanguinē. nisi in casu ineuitabili. Res vt sit p rebus repetendis vel defensione patrie. r hic ſđ notē rerū iniurie cōprehendunt. vñ licitum est. iniurias rationabiliter vindicare. Causa si. ppter necessitatez pugnet. vt pax acquiratur. Animus ꝫo nō fiat ppter odiū vlcionē aut cupiditatem: Auctoritas vt fi thomas. ij. ij. q. xlij. ar. i. dicē q̄ tria sufficiūt ad belluz iustum. Auctoritas ꝓncipis. qz ois ꝓuata ꝑsona potest ius suum ꝑsequi et ꝓmere in curia sui superioris. hoc aūt ꝓncipis. Secđo requirit iusta causa vt vicz illi q̄ impugnant ex aliq̄ culpa hoc meruerūt. Tertio requirit intentō recta vt videlicz bonum ꝓmoueat. r malum impediatur. Et ad hoc q̄ intentio sit recta requirit habilitas ꝑsone. r necessitas rei repetende. Ista tria includūt illa ꝫnqz. Aliter reduncat ad quatuoꝝ illa q̄ faciunt bellū iustuz. Uñ habent versus. Cū de iure pōt indicēs. bella iubere. Cū bonus ē bellans. r quē deceat arma mouere. Cū patriēs cām. re. pbam. videat habere. Nō sic bella ḡunt dici crudelia vere. Ex his patet q̄ licet clerici possint bellis interesse vt suis exhortatōnibus absolutōnibus. r spiritibus suffragijs iuuent bellantes. ē tn̄ eis interdictū ne manu pugnent. r de hoc. xxiij. q. viij. c. Clerici. Et ca. Uñ aūt quibꝫ dñi sacramenta tractanda sunt. Indiciū sanguinis agitare nō licet. Et ido magnope talibus excessibus phibendū est. ne manu ppria sanguinem fundāt. qđ si fecerit fiūt irregulares. ꝫtūcunqz sit bellum iustum. nisi sit in defensione vite. ꝓprie quā alio mō saluare nō possent. Ad ꝓmum argumentū fm Augz in ser. dñi. mon. li. ꝑ. ca. xxvij. Dicendū q̄ illa que saluator ibi ꝑcipit semp sunt seruanda in ppatiōe animi videlicz sit ꝑatus ad talia sustinēda ꝓ xpo si expediret. vicz ꝑcucienti maxillā vnā ꝑbere. r alteram. r nō defendere se. r tollēte tunicam. dimittere pallium. r homi. Qnqz tn̄ magis expediens est aliter facere ꝓpter ꝭmune bonum. r etiā illoꝝ cōtra q̄s pugnatur. Et eodē mō ad verbum apli. Uel dicēdum q̄ loquit de inordinata defensiōe Ad fm rndet. Augz. xxi. cōtra faustū. vbi vult q̄ ille dr accipere gladiū qui nulla supiori ac legitima potestate iubente vel concedente in sanguine alicuius armat. r talis gladio pibit id ē pena infernali nisi penitet. In ps. Introibunt in iferioza terre tradent in manus gladij. i. pene inferni. Ul aliter sic expon t Augz. d. ser. dñi. mon. l. ij. Quid aliud dictū ē. ois qui gladio ꝑcusserit gladio moriet. nisi qz in ipo pecato anima moriꝫ qđcunqz cōmiserit. fm illud ps. Gladi⁹ eoꝝ inter in coꝛda ipoꝝ. Qđ ergo bellum aliq̄ sit xpianis licitū patet ex his

Lectio Lxiij

INtrans i domū meā ꝭ quiescā cū illa. Nō em̄ habet amaritudinē ꝭuersatō illi⁹. nec tediū ꝭuict⁹ illi⁹ sed leticiā. r gaudiū Octauū. r vltimū emolimētū qđ sapia ꝭfert possessori suo ē iocunditas solamīnis in ꝭscientia. qđ quidē emolimentū. Salomō se asserit habiturū in ho eterna lectōe. Et circa hec duo facit. Primo allegat modū eterne iocunditatiſ. Secūdo assignat cām eterne trāquilitatiſ. Secđa ps ibi. Nō em̄ habet amaritudinē. Circa primū dicē sic. Intrans in domū meū ꝭ quiescā cū illa. q. d. Ecce ꝫtum mihi emolimentū accrescit. si mihi sapiam. i. cultum dei despō sauero. Si em̄ nihil aliud ꝓ dote reciperem cū hac sponsa b̄ mihi soluz deberet sufficere q̄ intrans in domū meā. i. ꝭscientiā meam. cōquiescā. id ē quietē inueniam. cū illa. id ē sapientia. Nulla quies exterioꝝ poterit delectari ꝫdiu cōscientia habet vnde poterit murmurare. Hec ē domus quā sancti post laboꝝes. r tedia seculi repetūt. r requirunt Hec ē dom⁹ quā deo dedicare debem⁹ per sanctā cōuersatōnem. In ps. Domū tuā decet sanctitudo i l. di. De securitate. r trāqui

Lectio

litate cōscie logns brūs Brego. sup Ezech Omel. ix. dic sic In omni qđ dei ē semp tacite recurrere debem⁹ ad mentē ⁊ interiorē testē ⁊ iudicem requirere. Quid em̄ pdest si omnes laudant ⁊ cōscientia accusat. Aut qđ poterit obesse. si omnes derogent ⁊ sola cōscientia defendatur. Qualis sit cōsciētia bona dicet Hugo de sancto victore li. ij. ca. vi. đ aīa dicens Tranquilla cōsciētia ē que omnib⁹ est dulcis. nulli grauis. vtens amico ad gratiā. inimico ad patientiā. cunctis ad benivolentiā. ⁊ quib⁹ pōt ad beneficentiam. cui de⁹ necsua peccata imputat quia nō fecit. nec aliena qr nō approbauit. nec negligentiā qr nō tacuit nec supbiā qr in humilitate pmansit. Istā domū cōscientie debemus benefundare ⁊ honeste mūdare. Mū dare quidē p frequentē ⁊ puram cōfessiōez In tali domo pōt quiescere tā de⁹ q̄z homo Et licet tā fama q̄z cōscientia sit homini necessaria. cōscientia ppter seipam. fama ppter primum xij. q. i. nolo. Tn in tm ponderat bonum cōscientie q̄ p salute cōsciētie p di debet cū gaudio bonū fame. vbi necessario oportet altez omittere Un Seneca epi stola lxxxiij. sm li. cōes. Nemo mihi pl⁹ videtur estimare virtutē. nemo magz illo esse deuotus q̄z qui boni viri. pdidit famam ne cōscientiā pderet. Et vult dicere q̄ p opere virtuoso exercendo etiā p mediam infamiā debet homo pcedere. Dec est ergo dom⁹ in qua sapiens cū sapientia quiescit sine turbatōe. qr certe nō haberet amaritudinē cōuersatio illi⁹. ergo ⁊c. Bona exteriora delicie. diuicie ⁊ honores vel hñt amaritudines vl' ad minus generant tediū ⁊ fastidiū ⁊ sacietatem. ita q̄ homo illud idē qđ prius optauit postea fastideat ⁊ cōtemnat. Et đo dic Rabanus h̄ in glo. Corpales delitie corp⁹ grauant: Spūales ꝓ mentē relenant. Et qntomagis esuriunt. tanto amplius cōmedunt. In illis appetitus placet experientia displicet. Augent spiritales delicie desiderium. ⁊ quo magis sumunt auidius amantur. hec Rabanus. Et accepit a beato Bregorio in quadā Omelia: q̄ eandē sententiā multo eloquenti⁹ dic sic. Corpales delicie cū nō habent grauein se d̄sideriū accendūt cū vero habite edunt comedentē ptinus in fastidium vertunt. At cōtra spiritales delicie cū nō habent in fastidio sunt. cū đo habent in desiderio. In illis appetitus saturitatem. saturitas fastidiū generat. In illis aūt appetie⁹ saturitatē. saturitas delicie deparat: Augent em̄ spiritales delicie desideriū in mente. dum satiant. ⁊ qntomagz esuriūt sapor pcipitur eo amplius agnoscit qđ amadius ametur. hec Bregorius. Un Seneca voluptatē docens cōtemnere dic. Omnis voluptas corpalis fragilis est ⁊ brevis. fastidio obiecta quo auidius acta est citius in contrarium recedens Cuius sbinde necesse est aut peniteat. aut pudeat quēcūq;. In qua nihil magnificū aut qđ naturam hōis dignificet. deceat. res humilis membrorum turpium misterio veniens exitu feda. hec Sen. Sapientia ergo nō habet amaritudines in cōuersatōe. nec tediū in cōuictu. sed p oppositum leticiam ⁊ gaudiū. ⁊ đo a sapore lactitia iurg positiui amaritudinē ⁊ tediū habet in cōuersatōe. vt cōiter reddens hoiem plumptuosum in seipo. ⁊ iniurioſum ad alios in cōuictu Et đo ad pacē ⁊ trāquillitatē studentiū in sacre pagine sapientia. est abeclesia phibitum ne pariſi⁹ vel in cimiterio vicinis aliquis docere vl' audire eius cumlet sumat: Et qui cōtra fecerit a causa parochianus excludatur ⁊ p epūm loci excōicetur extra đ puil'. ⁊ excel puil'. sup specula. Cinca domū cōscientie ē notandū q̄ ipa habere debet solidū fundamentū. decens ornamentum. aptum tegumentū. ⁊ frequens expugamentum. Primo fundamentū cōsciētie debet fundari sup solidā doctrinam xpi. hec saluator dicit Math. vij. Dis qui audit hec. ⁊ fa. ea assimilabitur viro sapienti qui edificauit domū suam supra petrā. Petra ē doctrina xpi. Math. xvi. Super hāc petrā sane doctrine debet cōscientia cuiuslibet edificari. Un sūme cauendū est ne ista domus sit erronee fabricata vel nimis larga vel nimis stricta: qr omne qđ fit ꝺ cōscientiā edificat ad gehennā. xxviij. q. i. oēs. Et habet glo. ad Roma. xiij. Und sicut dicit doctores Dictamē cōscientie plus obligat q̄z preceptū plati. Et đo ois cōscientia. sive recta sive erronea. sive in se mala. sive indifferentibus obligatoria est. q̄ in omnibus talibus

veniens cõtra scientiam. facit contra illud
qđ credit a lege dei esse p̃hibitũ. In ista d
mo male parant sibi quierẽ multi homines
mũdani qui illud qđ durius est ponũt sub
capite. et illud quod mollius sẽ pede Mo
homie. et sensualitas est sic pes· Qui ergo
ponit in scientia qz murmur contra pctm̃.dure
reclinat caput suũ. Ista domũ fundãt q̃dã
sup aquas voluptatẽ. quidã sup arenã cu
piditatẽ. z ido scie talium stare nõ possũt.
Math. vij. q̃ vir stult⁹ edificauit domũ su
am sup arenã. z descendit pluuia z flauerũt
venti et cecidit domus ¶ Secdo dom⁹ con
scientie debet habere honestũ ornamẽtũ. vt
sit picta curiose et artificialiter imaginib⁹
virtutũ z sanctoz virozum exẽplis q̃ nos p̃
uetis. retractionũ. ca. lxij. q̃ rex q̃dã Cypri
deformis specie thalamũ suũ siue cubiculũ
fecit depingi imaginibus pulcris. vt p eaz
aspectum vxoz sua pareret pulcram plem.
Ker est ratio. cubiculũ memoria vel consci
entia. Sensualitas est vxor. et ido si pul
cram plem. i. virtuosas epatiões habere ve
limus. domũ patrum nostroz imaginibus
depingi studeam⁹. dicẽtes cum ps. Dilexi
dñe decorem domus tue z c· Hz est notan
dum q̃ domus q̃ non inhabitat trahit sor
des. vermes. z varias corruptiones Et ita
est de multoz cõscientijs que non inhabitã
tur ab eis Nunq̃ tñ est eis ita male sic in q̃
dragesima qñ redeunt ad se et intrant do
mos conscientiaz suarum malaz. Ibi inue
niunt vermes. corruptiones z fetores vete
rum peccatoz. et domus incipit declinari
ad mortem. Juxta illud Prouer. ij. Incli
nata est ad mortẽ dom⁹ eius. et ad inferos
semite ipius ¶ Tertio dom⁹ conscientie de
bet habere aptũ tegumentũ. Cooptmentũ
bone conscientie est honestas conuersatõis
virtuose· vt boni viri qđ didicerũt interi⁹·
ostendant exteri⁹. Et sic luceat lux eoz co
ram hoibus vt videant opa vestra bona
et glorificẽt patrem vestrum qui in celis est
hoc est qđ dicit. Math. v. Quod i aure au
distis pdicate super tecta. i. p bonã conuer
satione ¶ Quarto dom⁹ conscientie debet
habere frequens expurgamentũ p confessionẽ
fessionis. nec ad aliqđ remedium fugiendũ
est. vt a diabolo vel a pctõ. nisi q̃ a conscia
expellat pctm̃ Unũ. Aug⁹. sup Joh. omel.
xli. Deru⁹ peccati quo fugit secũ se trahit
quocũq; fugerit nõ fugit seipam mala con
scientia. nõ est quo eat. semp sequit se. imo
nõ recedit a se. pctm̃ em̃ qđ fecit intus est.
Unde audire consiliũ. Si vis a deo fugere
ad ipm̃ fuge. cõfitendo nõ latendo. cõfiteri
potes. latere nõ potes. Sic ẽ de diabolo sic
fuit de Dedalo z labyrintho: Fecit em̃ De
dalus domũ quãdã cũ varijs vijs z cũ pa
rietib⁹ ita pplexis q̃ null⁹ eã intrãs exire po
terat sine glomere fili. et illa dom⁹ vocabat
labirinth⁹. i. labor intus. qz in egrediendo
et in ingrediẽdo maxim⁹ labor fuit. In illa
domo inclusit Dedalus vnũ monstrũ qđ ex
vna medietate fuit homo· z alia medietate
bos. ea intentione vt ibi in ppetuũ pasce
ret z nũq; exiret. sic narrat Ouidi⁹. li. vij.
Metamoz. z Jsido. ij. Ethimo. Moraliter loquẽdo. quando ita est q̃ diabolus p
cipit vnam personã aliqđ peccatũ mõstruosum fecisse· facit q̃ scientia talis q̃si domũ
Dedali. et abscondit peccatum. et fabricat
illi peccatori tot vias perplexas z parietes
obsistentes. nunc de timore. nunc de pudo
re. nunc de negligentia. nunc de expectatõe
et dilatione cõfessionis. et ibi occultat illũ
monstrum. vt nullus cõfessor possit itrare
nisi cum glomere fili Oportet enim confesso
rem reuoluere omes interrogatões spectãtes ad peccatum anteq̃ reus velit q̃gnoscere illud quod fecit. Nõ sic facit probus homo confessoribus suis. sed omnia pandit z
ostendit nude et apte. Juxta illud qđ in figura scribit. iij. Reg. xx. Omnia que sunt
in domo mea viderunt. nihil est quod non
monstrauerim eis in thesauris meis

Lectio. cxvi.

Hec cogitans apud me et commemoraãs in
corde meo. q̃m immortalis est i cogitatõe sapiẽtia. z i amicicia illi⁹ delectatõ bona. z in
operibus manuum illius honestas sine de
fectione· z in certamine loquele illius. sapientia. et preclaritas in cõicatione sermonũ
illi⁹. circuibã q̃rens vt illã mihi assumerẽ.

Lectio

Postq̄ Salomō enumerauit octo p̄rogatiuas qs dotis nomie dus tribuit homini qui sapiam accepit sibi spōsam. ꝓpter q̄ bona merito debuit Salomō moueri ad nuptias cū sapia contrahendas Hic ponit recapitulando suoꝝ dictorū in genere recitationem. Solent em̄ amātes ꝫ mēdatōes amicoꝝ suoꝝ pluries reiterare ꝛ iculcare ſb diuersis ſmonum coloribꝫ. licꝫ sentētia sp sit vna Cū ista lectio nō est nisi recapitulatio p̄dictoꝝ In q̄ tñ tria fiunt. Nā p̄mo oñdit q̄ itense d̄ sapia cogitauit Scōdo q̄les in eo ſtutes ponderauit Tertio q̄ effectualiter circa eā hñdam multipl'r laborauit Scōda ps ibi Q̄m imorta. tertia ibi circui. Circa p̄mū dic sic ☞ A Hec cogitās apud me Hec vicꝫ p̄uilegia q̄ dant p sapiam. q̄ cito postea cogitās recitabo. q̄tum ad actuale intelligentiā apud me occl'te sine exp̄ssione vocali ad alios. et ꝫ memorans in corde meo q̄si diceret Nō solū cogitauī transitu et pfunctorie de nobilitate sapie q̄ est veri dei cult⁹. isꝫ cōmemorauī in corde meo. h̄ est mēoriam p fectā generauī mihi de ea vt possem facili⁹ cogitare q̄n vellem. q̄ illa q̄ scimus in mēoria ꝫsideram⁹ q̄n volumus. sic dicit. iij. de aīa. Sic ergo patet q̄ itense de ea recogitauit Scōdo oñdit q̄les ſtutes in ea ponderauit. et sūt q̄nq;. Dat em̄ sapia p fectionē ml'tiplicem sapiēti. cognitōem ſitatꝫ q̄tum ad intellectū. delectatōem iocūditatꝫ q̄tū ad affectū. ꝙuersationē honestatis q̄tū ad effectū. discretōnē ambiguitatꝫ in disputādo ꝛ declaratōem difficultatꝫ in p̄dicando. Dicit g̃ q̄ cogitans de sapia aīa aduertit q̄n̄ inmortalis ē sapia in cogitatōne q̄ vera sapia est ꝺ eternis ꝛ necessarijſ Scōdo hēt delectōem iocūditatis. vñ subdit Et in amicitia illi⁹ ē delectatō bona vñ dicit Arist. x. et h̄. q̄ phia videtur hñe admirabiles delectatiōes. Est aūt phia amor sapie. Delectatō em̄ in sapia est magna. q̄ q̄tomagis amatur tāto suauioꝝ inuenitur Eccī. xxiij. Qui edunt me adhuc esurient deꝫ sapia ad ſram. Et tō Prouer. v. In amore illius delectare iugiter. Tertō sapia dat hoī ꝙuersatōem honestatis q̄tū ad effectū. Et q̄tū ad hoc subdit. Et in opibus manuū illi⁹ honestas sine defectōe. i. Loꝝ xiij. Dia honeste ꝛ fm ordinē fiant in vobis de sapia dictū est ca. vij. venerūt mihi oīa bona pariter cū illa ꝛ innumerabil' honestas p manū illius Nec mīq̄ q̄ Eccī. xxiij. Flores mei fructꝰ honoꝝ ꝛ honestatis Quarto sapia dat discretōem ambiguitatis in disputādo. Et q̄tū ad hoc dic sic. Et in certamine loq̄le illi⁹ sapia. Oportet em̄ circa veritatē inquirenda. nō solū studere solitarie. sed ꝫferre multifarie ꝛ sensus aliorum ꝫmunicare q̄ dubitare de singulis inutile nō erit. Eccī. vltimo. Colluctata ē aīa mea cū sapia. Hec aūt disputatō est q̄ſ quod dā certamē loq̄le. in quo certamine debet esse sapia. i. sapida veritatis inuestigatio. nō vana curiositas seu stultricia. ij. Thi. vi. Stultas ꝛ sine disciplina q̄ones deuita Timendū est tñ illud q̄d dicitur Eccs. vi. Verba sunt plurima ꝛ multa in disputando habentia vanitatē: Quinto sapia dat declaratōem difficultatis in p̄dicando seu informando. Et q̄tū ad hoc subdit. Et p̄claritas in ꝫmunicatōe ſmonū illius Doctrina em̄ obscura nō iuuat auditorem. Unde Hugo. in didas. v. Duo decet doctorē vitare in docendo. obscuritatē ꝛ plixitatem. Et dicit sic. lectō duobus modis aio fastidium ingerere solet ꝛ affligere spm̄. q̄litate videlz. si obscurior fuerit ꝛ quātitate. si plixior extiterit In q̄ꝝ vtroq; magno vtri moderamine oportet. ne q̄d ad refectionem quesitū est. sumat ad suffocatiōem Et ideo dicit q̄ debet esse p̄clara in ꝫmunicatione. Scōm illud in ps. Declaratio sermonum tuoꝝ illuminat ꝛ intellectum dat pusillis Quia g̃ salomon tot in ea virtutes et grās ꝫsiderauit. ideo circa sapiam acquirendā multipliciter laborauit. Et quantū ad hoc subiungit sic. Circuibā querēs vt illam mihi assumerem; Circuibā inquit. in spiciēdo creaturas. ꝛ discutiēdo scripturas ꝛ audiēdo lecturas · Plato em̄ in morte sua dicit docuisse discipulos. q̄ libenti⁹ magistros audirēt q̄ scripturas eoꝝ inspicerēt. aditūgens q̄ littera vnica facie se offert inspicēti. magister aūt sub faciebus pluribus earti. offert auditēti. Circuiui ergo dicit. Salo· vt eam mihi assumerem mihi id est ad fructum ꝫmodū ꝛ vtilitatē meā. primo ꝛ principaliter ꝛ ꝫsequēter ad modū alioꝝ ꝓuerbioꝝ · ix. Si sapiens fueris tibi ipsi eris

nō sic assumūt sapientiā q̄ male viuentes alios illuminā. sic candela non ad cōmodum. sed ad cōsumptōem sui z alioz illuminatōez lucet. Et p oppositū homo sctūs lucet sic sol qui z in se lucet z alios illuiat sine suo detrimēto Eccī.xxvij. Homo sanctus in sapia manet sic sol. Q2 ōr q̄. amicitia sapie est delectatō bona. Est notandū q̄ nulla res est in hoie q̄ sic declarat q̄lis ē sic delectatō hois vnō talis denoiari debet qualis est illud in quo delectat. Et ido frtuosus dr. q2 gaudet in operibus frtuosis. Justus qui in operibus iustis voluptuosus q̄ delectat in operibus voluptatis Et sic de singulis frtutibus z vicijs consequēter Un sic extrahi pōt ex dictis phi.x. ethi. Delectatō in hoie est moz regulatia morū declaratiua et morū augmentatiua Primo dico q̄ est moz regulatiua p modū finis. Et ideo dī: Aug⁹. sup illud ps. Scrutans corda z renes de⁹ finis cure et cogitatōis ē delectatō ad quā q̄s nititur p uenire. Un q̄ delectat in possessione pecunie dat se mercatōnibus vel alicui opatōi p quā pecunia acq̄ritur. z qui delectatur in militia dat se opibus strenuitatis. vñ vnusq̄sq3 ordinat se finaliter ad illud in q̄ magis delectat. Et tō docet Arist. ij. ethi. ca. vij. q̄a delectatōibus z delectabilib⁹ maxime debem⁹ cauere. z debemus nos habere ad eas sic senes plebis se habuerūt ad Helenam Senes em plebis troiane iudicaue runt eā esse abūciendā. Un hec ē doctrina Arist. ibidē Illij ad alia apti nati sunt q̄ quidē notū est vnicuiq3 ex sua delectatōne ppria z priuata. Cōsiderandū est ḡ an ista delectatō sit bona an mala Si bona. bene trahere. dic Arist. Sicut volens lignum tortuosum dirigere ad rectitudinē ipm in contrarium cōtra rectitudinē recuruat z sic tandē reducere ad mediū hec est doctrina Arist. ibidē. Hec est cā q̄re prudenter sibi p fine deū pposuit. ps. vbi dic Jocundus fiet eloquiū meū ego vero delectabor in dño. Sc̄do delectatō hois est moz declaratiua. Q2 sic dictū est superi⁹. talis ē vnusquisq3 qle est illud in q̄ delectat. Moraliter loqndo. Dis em̄ gestus exteriorz in ludis ser̄js argumentū est de cōpositōne mentis. Un Sen. ad Lucillū epla lxxxviij. Dum rerum si obseruentur indicia sūt argumenta moz q̄ ex munumis licz capedudicū em̄ incessus oñdit z manus mota z interdū vnum res pōsum z relatus ad caput digitus z flexus oculoz impbum risū insanū vultus habitusq3 demōstrant Illa em̄ in apertum per notas exeunt Qualiquisq3 sciens sit. si quēadmodū laudet aspexeris. Tertō delectatō est moz augmētatiua. Un Arist. x. ethi. dic q̄ certi⁹ homines iudicāt z inquirūt illa in quibus delectant q̄z alia. Un delectatōnes ppric cōfirmāt opatōnes suas. Et iō si diuersi homines ad eandē artem ponantur ille magis pficiet qui ceteris paribus ampli⁹ delectatur ¶ Sc̄do ꝑncipaliter est notandū q̄ triplex ē delectatō Delectatō naturalis delectatō bestialis. z delectatō rationalis Delectatō naturalis. est sine qua nata humana esse nō pōt. Sic est illa delectatio q̄z hō habet in cibo z potu z somno sibi ꝯuenientē q̄ quidē delectatio petm̄ nō est si nō excedat regulā rōnis. Un Arist. vij. ethi. dicit Delectationū quedā sunt necessarie quedā voluntarie z ex electione. Necessarie sic cibi z potus ad cōseruationē indiuidui z venereoz ad conseruationem spetiei Uoluntarie delectatōes sunt. sic victoria honoz z diuitie. In hoc aūt delectatōnis genere nō potest cōtinue delectari ſm Aristo. x. ethi. ca. v. Tū quia aīa nō potest cōtinue opari: z nulla delectatio ē sine operatione aīe Tū quia delectatio cōtinuata circa vnum generat sui fastidiū. Si vero sit circa diuersa. circa nullū est pfecta. Unde docet Arist. q̄ qñ delectamur in vno vehementer p tunc nō attendimus alia sic dic ipe. Amantes fistulas nō attendūt sermonibus q̄ dicunt eis. Delectabilius em̄ altez repellit. Sz si remisse in aliquo delectemur possumus simul attendere ad alia Sic q̄ vident in theatris male agonizantes possunt sil comedere legumia r. Ethi. ca. vij. Et ista delectatō nō est naturalis dlectatio hois cū homo appetat cōtinuo z ꝑpetuo delectari. q̄lis delectatō nunq̄z habebitur nisi in visione dei. qñ tota aīa et sil z semper adimplebitur gaudio. Juxta illud ps. Adimplebis me letitia cum vultu

tuo &. in dex. tua vsq; in finem ¶ Scda delectatio ē bestialis. z est turpissima delectatio. z exprobrabil' sic dic̄. Aristot. iij. ethi. ca: v. q; hoies tali delectatōi nō vtunt sc̄m q; hoies. sz fm q; aialia sūt: Sic narrat tibi de quoda q; pōt gutt̄ habere longū sic est gutt̄ gruis Delectatōes vero circa tactū maxīe inducūt bestialitatē et faciūt hoiem brutalem. q; nō sūt hois fm q; hō. sz puenit vel ex corruptōe cōplexionis. vl ex mala assuefactione viuēdi Prouer. iiij. Ne declines in semitis impioz. neq; tibi placeat malox via ¶ Tertia delectatio est rōnalis q; consistit in templatōe veritat̄. Sz cū eadē delectatio placeat vni z displiceat alteri. q̄rit̄ur q̄lis delectatio debeat dici delectatio hois. Ad hoc rñdet Aristot. x. Ethi. q; sicut si aliq; crederet de saporibus q̄d dulce sit z q̄d amarum. q; q̄ sanus dicit dulce. infirm9 dicit amarum. dicendū esset q; illud ē dulce q̄ sanus dicit esse dulce. nō q̄ infirm9. Eodem modo dicendū q; illa ē delectatio hūana quā frtuosus z bon9 iudicat hois delectatōes sz non illā quā corrupt9 z malus Alie vero delectatōes nō sunt delectatōes simpl'r. sz delectationes fm quid. Un sūt innaturales brutales et egritudinales De q̄libet dicit Esa. lxvi. In abominationib9 aīa eox delectata est Sz delectabile simpl'r est illd in q̄ sanus moralit. i. frtuosus delectat: In ps. In via testimonioz t. de. sum. sic in oppositū:

Lectio. cxvij.

POer aūt eram ingeniosus. et sortit9 sum aīam bonā. Et cū essem magz bon9. veni ad corpus incoinq̄natū. Et vt sciui q̄m aliter non posse in eē p̄tinēs nisi de9 det. Et hoc ipm erat sūma sapia. scire cui9 esset hoc donū. adij dominū z dēpcatus sum illū. z dixi ex toto pcordi meis Sicut i p̄ncipio hui9 capli dictū fuit. Salomon in isto caplo de sapia z se ipso quādā fingit pabolā ponēs seipm loco cuiusdā amatoz ardētissimi cum sapia q̄si cū quadā frgine nobilissima contracturus Ut tāt aūt ista fictōe ad oñdendam amoris vehemētiam quā habuit ad sapiam acq̄rendā. q; iter tales psonas cōmuniter amoz ardentissim9 inuenitur: Quatuoz aūt solet inuenis p̄tracturus facere. Primo em̄ considerat cōditiones psone cū q̄ p̄ponit cōtrahere Scdo dotē et diuitias qs pōt cū ea recipere. Tertio suūpius p̄ditiones examinat an possit puelle p̄gruere. Quarto dliberat quō eā a parētib9 z amicis possit petere z habere Juxta ista quatuoz Salo. quoz facit in isto caplo. Nam p̄mo oñdit sapiam esse mirabiliter amabilē z gratiosā. Scdo oñdit ipius dotē fore desiderabilem z pciosis Tertō declarat suūpi9 p̄ditoez fore spectabilē z frtuosam. q̄rto oñdit datoz puelle hre nobilitatē venerabilē z gl'osam Et fm ista capitulū fuit diuisū in q̄tuoz In p̄ncipio vero duabus p̄ditionib9 ē expeditū. z de duab9 secundis exequet in hodierna lcōne Et fm hoc littera diuidit in duas ptes: Nā p̄mo oñdit suūpius p̄ditionē fore spectabilez et frtuosam vt merito dign9 appareat tanta spōsa. Scdo oñdit datoz puelle habere nobilitatem venerabilē z gloziosam. a quo ipa puella amicabiliter est petenda Scdo ps ibi Et vt sciui. Circa p̄mū duo facit. p/mo oñdit se abilem aptū vel idoneū ad cōtrahendū cū ipa sapia ex speciositate virtutū naturaliū. Scdo oñdit hoc idē ex copiositate frtutū moraliū scda ps ibi Cū esset magz bonus. Dicit g̈ sic Puer aūt erā ingenios9 et sortit9 sum aīam bonā Ubi recōdit se esse cōmendabilē ex tribus. A corpali mūdicia. puer erā. Ab intellectuali perfectia. ingeniosus. A supnaturali iusticia. et sortitus sum animā bonam. Anima enim non est perfecte bona nisi per gratiam et caritatem qua debito modo ordinat in deum Unō Bern. de li. arbi. Bona est anima in vniuersitate. melioz in suo genere · optima ex sui ordinatione. Est autem hec ordinatio omnimoda conuersio voluntat̄ in deū et ex se tota voluntaria deuotaq; subiectio: Ideo autem dicit. Sortitus sum animam bonam. non q̄ a casu ad bonitatem deuenerit. sed q; primam gratiam nullus potest p̄mereri. ☞ B Nam cum omne meritum sit ex gratia. Si prima gratia caderet sub merito. primam gratiam precederit gratia. Et ideo deus sponte dat homini primam gratiam. homini in quam se adgram disponēti. dispositōe naturali z non p̄benti obicē gre p malū vsū liberi arbitrij

Licet autē ante p̄mā gr̄am requirat dispo
sitio ꝯueniens. Illa tn̄ non meret gratiam
merito cōdigni. sz congrui tm̄ Et ideo dic:
fortitus sum aiam bonā. Colo. i. Gratias
agētes d̄o patri q̄ nos dignos fecit in partē
sortis sanctorum Solent em̄ q̄ sorte dari
diuinitus dari. sic dicit Aug⁹. x. sup Gen̄
ad lr̄am. ca. xxij. vbi istā lr̄az sic expōit. Pu
er erā ingenios⁹: Sequitur illa lr̄a Et cum
esset magis bon⁹ ꝛc: vbi Salomō loq̄tur p
tpe sue iuuētutis. dic̄ se fuisse gratiosum p
tpe sue iuuētutis. non solū in naturalibus
sed etiā in moralib⁹ Un̄ dic̄ sic Et cū esset
magis bon⁹. supple q̄z ingenios⁹. i. cū ma
gis p̄mineret in me bonitas moral' q̄z boni
tas naturalis ingenij Ueni p̄ficiendo con
tinue tūc p̄ ceteris tp̄ib⁹. ad corpus incoin
quinatū. i. attigi ad tantā p̄fectōem virtu
tū moralū q̄ corp⁹ meū seruauī incoinq̄na
tum a passionib⁹ vitioz Et hec dicūt p̄ro
statu suo Primo q̄n̄ in sua iuuētute legitur
d̄o placuisse. iij. Reg̃. iij. Dilexit dominū
Salomō ambulās in p̄ceptis Dauid p̄ris
sui. Consequēter ponit in lr̄a Salomō mo
dū petendi istā puellam. vicz sapientiā sibi
dari in vxorē. Et hoc a d̄o q̄z Jacobi. i. Si
quis vr̄m indiget sapia postulet eā a dño
deo. qui dat omib⁹ abūdanter et nō impro
perat Et dicit sic Et vt sciui q̄m aliter nō
possem esse ꝯtinēs nisi de⁹ det. tāgit specia
liter bonū continētie q̄z ipa est recta via ad
sapiam Jacz. iij. Sapientia que desursum
est p̄mū q̄dē pudica est Et hoc ipm erat sū
ma sapientia vicz scire cui⁹ esset donū hoc.
Adij ad dominū ꝛ deprecatus sum p ipa ob
tinenda. ꝛ dixi ex totis p̄precordijs meis. i:
ex p̄fundo cordis mei nō ex sūmitate labi
orū Ju ps̄. De p̄fundis clamaui ad te dñe
Precordia fm̄ Papiā sūt loca vicinia cor
di. eo q̄ ibi sit p̄cipiū motus ꝛ cogitatōis
ꝛ declinatur pluraliter caretq̄z vocabulo
singulari. Isid. de. sūmo bono li. i. Quid
p̄dest strepitus labioz vbi cor ē mutum
Sicut em̄ vox sine modulatōne est quasi
vox porcoz. sic oratō sine deuotione est q̄si
mugitus boum: Et in eodē Orato inquit
cordis nō labioz. neqz em̄ verba d̄ōcantis
deus intendit. sed oratis cor aspicit. De
voc. q̄z solo verbo sine intuitu mētis Joh̄
iij. Ueri adoratores adorabūt p̄rem in spi
ritu ꝛ ṽitate. Notandū q̄ multi appetunt
segniter castitatē ꝛ nō extot̄ p̄cordijs. Dic̄
de seipo miserabiliter cōfitet. Aug⁹. viij.
cōfes. ca. vij. Ego inquit adolescēs miser ī
exordio ip̄ius adolescētie petierā a te casti
tatē. ꝛ dixi. Da mihi castitatē ꝛ cōtinentiā
sed noli mō. timebā em̄ ne cito exaudires.
ꝛ sanares a morbo cōcupiscētie. q̄z malebā
expleri poti⁹ q̄z extingui. Puer inqt erā inge
nios⁹ Nota q̄ ta bonū ingeniū cōstituūt. ta
bonū ingeniū oñdūt. et ta bonū ingeniū cor
rūpūt P̄rima ta sūt meōria. itelligētia. et
volūtas. Un̄ Aug⁹. x. d̄. tri. ca. xi. In his
tribus inspici solent etiā ingenia puuloz
cuiusmodi p̄referāt in dolē. Quāto quip
pe tenati⁹ ꝛ facilius puer meminit q̄ntoq̄z
acuti⁹ intelligit ꝛ studet ardenti⁹. tāto est
ꝛ laudabilioris ingenij dicit. Aug⁹. Un̄
illa ingenia q̄ studio se applicare n̄ possūt
licet acuta sint fortassis ꝛ aspera. laudabi
lia tn̄ nō sunt fm̄ eum Est em̄ studiū sicut
dic̄. Hugo didas. li. iij. Animi assidua et
vehemens applicatō ad aliquid agendū.
ꝛ cū summa volūtate occupatō. Per quē
vero modū studere debet bonū ingenium
docet p̄udenter. Macrobius li. i. satur
naliū ī p̄ncipio ꝛ vult dicere. q̄ sicut apes
colligunt de diuersis floribus cibum suū
ꝛ in mel p̄prio labore cōuertūt: ita studēs
circa illud in quo studet aliquā opatōem
habere debet. vel abbreuiare vel aliter or
dinare. quia alias nō transibit in ingeniū
sed in memoriam Dicit g̃ p̄mo sic. Nō in
corpore nr̄o videmus sine vlla operatōne
nr̄a facere natura alimenta que accepim⁹
q̄ diu in sua q̄litate p̄seuerēt ꝛ solida ina
tant. malo stomacho oneri sunt ꝛ cū demū
mutata sunt in vires ꝛ sanguinē transeūt
Idē in his q̄bus alunt ingenia p̄stemus
vt quecūqz hausim⁹ nō patiamur integra
esse ne aliēa sint. sz in quandā digestionem
coquenta lioq̄n ī meōriā ire p̄nt n̄ ī ingeni
um Idē dic̄ Sen̄ ad Lucillū epl'a lxxxvij
d̄ ꝛbo ad ꝛbū fere. sz q̄z tā diligētiam hnt
hoies ad exercitād̄ corpa sua isti ad luctā
isti ad pugnā illi ad cursū alij ad saltū alij
ad ludū alij ad bellū ꝛ q̄z pauci curāt suū
exercere ingeniū in addiscēdis bonis mori
bus vehementer plangit. Sene epl'a lxxxi

Lectio

Logito inquit q̄z multi coꝛpoꝛa exerceant ingenia q̄z pauci. quantū ad ſpectaclm luſoꝛis fiat ꝯcurſus q̄ta ſit circa bonas artes ſolicitudo. q̄z imbecilli aio ſunt quoruz laceratos humoꝛes miramur. Nec ḡ tria bonū ingeniū ꝯſtituūt. memoꝛia. intelligētia ꝛ volūtas ſtudiū. Scō tria ſunt q̄ bonum ingeniū oñdunt Illud em̄ ingenium eſt bonū qđ nouit eligere veritatē. abicere vanitatē ꝛ puipendere loquacitatē. De p̄mo loquit Ariſt: viij ethi· Bonū inquit ingeniū ꝑm veritatē eſt bene poſſe eligere verū ꝛ fugere falſum Et ſi hoc ſit veꝝ in ſpeculatiuis multomagꝭ eſt veꝝ in moralibꝫ Unde illa ſunt bona ingenia que mundum falſum ꝛ fallacē plenū fugiunt ꝛ peligūt viam xp̄i. In ps̄. Uiā veritatꝭ elegi. Hoc eſt ſignū boni ingenij. p̄mū vicz eligere veritatē. Scō̄m ſignū boni ingenij eſt abūcere vanitatē Nō em̄ omne ingeniū ſubtile ē bonū: ſed ſolidū ingeniuz. qz nihil magis eſt infructuoſum q̄z ſbtilitas qñ ſola ē Unde Petr⁹ rauanēſis in ſzmone. Odibili⁹ nihil ē ſbtilitate vbi ſola ē ſbtilitas. Quid ei p̄deſt in illis expendere dies ſuos. que nec domi. nec milicie: nec in foꝛo. nec i claūſtro nec in curia· nec in eccleſia. nec alicui p̄ſunt niſi dūtaxat in ſcolis. Señ. loquēs ad lucillum. Quid ē inquit acutius ariſta et in quo eſt vtilis. Tale eſt inquit ingeniū qđ ſola ſbtilitate laſciuiens nulla m̄ſe reſidet grauitate: Hec Petrus Rauaneñ. Nota dictū Simonis ỏ mephaṁ. Cātuarienſ. Archiepiſcopi Iſta inquit valent in vrbe nō in oꝛbe loquēs ỏ ſbtilitatib⁹ q̄ſtionum Et iō nos q̄ criſtiani ſum⁹ quos dæmones infeſtāt vt ad vicia attrahāt q̄bus moꝛs ꝯtinue cōminaꝛ vt auferat operib⁹ ꝛtuoſis ſtudere debem⁹ curioſis omiſſis. Juxta illud quod manet Señ. in epl̄a. xvi Demēs omnibus videret ſi cū ſaxa in munimentū muroꝝ ſenes ꝛ fœie ꝯgererent cū iuuentus infra poꝛtas armatas ſignū coꝛruptōnis expectaret cū hoſtilia in poꝛtꝭ tela vibꝛaret ꝛ ip̄m ſolū ſubfoſſiōibꝫ ꝛ cuniculis tremeret. ſederē ocioſus. et hmōi q̄ſtiuncl̄as pponerē Quod nō p̄didiſti hēs coꝛnua ñ p̄didiſti. ergo coꝛnua hēs Nūquid tibi demens videar ſi iſtis impendo opam ꝛ nūc obſidio: Quid agam Moꝛs me ſequitur vita fugit aduerſus hec doce me aliquid: Effice vt ego moꝛtē nō timeā ꝛ vita me ef fugiat. Tertiū ſignū boni ingenij ē puipere loquacitatē ꝛ copiam exceſſiuā ꝛbꝛdere Unde Aug⁹ in ſūma p̄ſperi. ca. clxvi. Bonoꝝ ingenioꝝ clara eſt indoles. in verbꝫ diſerentiū veꝝ amarenō verba. Quid em̄ g/ deſt clauis aurea ſi aperire qđ volumus ñ pōt Aut quid obeſt lignea ſi hoc pōt quā/ do nihil q̄rimus niſi aperire qđ clauſum ē Sic ḡ tria ſunt q̄ bonum ingeniū oñdunt Tertō tria ſunt que ingenium bonum coꝛrūpunt. Nimia leuitas. puerſa voluntas ꝛ laſciua voluptas· Leuitas em̄ animi et diſſolutō ſpectaculoꝝ ꝛ ludoꝝ ſecularium coꝛrūpunt ingeniū. ſic dic btus Aug⁹ vi. ꝯfeſ: ca: vij. Scō coꝛrūpit bonū ingeniū puerſa voluntas. Uñ dic Aug⁹ de moꝛ/ bus eccleſie. ad Manich. li. ij. ca. iij. Scio quoſdā eſſe qui q̄z q̄z bono ingenio vtcunq; iſta videāt mala tñ volūtate ip̄m quoq; ingeniū ſunt amiſſuri. Tertō coꝛrumpit bonum ingeniū laſciua voluptas Uñ Señ. in plogo i. li. ỏclama Nihil tam moꝛtiferū ingenijs q̄z luxuria ē. Quantū em̄ ingenia hominū coꝛrūpantur laſciuia ꝛ coꝛpoꝛe cō/ ſequēter ibidē plangendo declarat Coꝛpꝰ inquit ingenia deſidioſe iuuentutꝭ nec vllius honeſte rei laboꝛe vigilat. Somn⁹ lāguoꝝq; ac ſomno ex languoꝛe coꝛpoꝛ malaꝝ rerū induſtria inuaſit animos. cantandi ſal tādiq; obſcena ſtudia. effeminatos tenent. capillum frāgere ꝛ ad muliebres blādicias extenuare vocē mollicie coꝛpoꝛis certare cū feminis ꝛ in mūdicijs noſtroꝝ adoleſcentiū ſpecimen eſt. Quis equaliū veſtroꝝ loquit ibi Señ. filijs ſuis tribus. Senece. Mele, ꝛ Nouato: Quis inquit equaliū veſtrorū ꝛ Nouato: Quis inquit equaliū veſtrorū q̄s dicam ſatꝭ ingenioſus. q̄s ſatis ſtudioſus imo q̄s ſatis vir ē. emollite enerueſq; ma/ ti ſunt inuiti manent expugnatoꝛes aliene pudicitie negliētes ſue ca. ix. leō. cxvij.

O Eus patrū noſtroꝝ vel meoꝝ. ꝛ dñe miſericoꝛdie q̄ feciſti oia verbo tuo ꝛ ſapientia tua cōſtituiſti hoiem vt domiaretur creature tue. que a te facta ē. ut diſponat oꝛbem terꝛarū in equitate ꝛ iuſticia. ꝛ in directōne coꝛdis iudicium iudicet. Poſtquā Salomō declarauit

ꝑ sapientiam que est verus dei cultus acquirere nō potuit nisi illā a deo petēdo per instantiā sume deuotiōis. In isto ca. consequēter explanat formam ⁊ seriē sue supplicatiōis quā deo ꝓposuit ꝑ sapientia acquirenda. In hac aūt supplciatiōis enarratiōne duo facit. Nā ꝓmo ostendit diuinam excellenciā. Scēdo allegat humanā indigētiam. scēda pars ibi Quis eīm hoīm Et ista duo alternatim facit vsqz ad finē capituli. quia aliqñ supplicat aliquādo ratiōz allegat quare exaudire debeat. Circa ꝓmum duo facit. Primo captat diuinam benignitatē. Scēdo ꝓponit sue petitiōis sententiā. Scēda pars ibi. Da mihi sedium tuaz

☞ A Circa ꝓncipium in captādo benignitatē diuine maiestatis extollit deuz in tribus ex clementia ex potentia ⁊ ex sapientia sicut patet in lra Ūn dicit sic. Deus patrū nostroz. Quādo parentes hominis seruierunt alicui magno. talis homo familiarius ⁊ cōfidentius a tali dño postulat illud quo indiget. Bonus etiā dñs adoptat filios bene sibi seruientiū. Et ideo qz ꝑres illi ex quibus descēderat salomon. deo bñ seruierant. sicut Abraam Isaac Jacob. et Dauid. Jdo hic ꝓmo allegat dicens. Deus patrū nostroz ⁊ dñe misericordie qui liberaliter dans misericordiā qui fecisti omia verbo tuo id est filio tuo. Joh. i. Omnia ꝑ ipm facta sunt Uel verbo tuo id ē ita facili terfecisti omnia sicut homo loquit verbuz suum. In ps. Dixit ⁊ facta sunt. Qui ⁊ sapientia tua cōstituisti hominē. quasi dicat licet omnia creaueris sapienter qz omnia ī sapiēcia fecisti. tamē in creatione hominis maxime relucet sapientia tua. In qua imaginem tuam posuisti. Gen. i. Faciam⁹ hominē ad imaginem ⁊ similitudinē nostram In quo etiā totꝰ mundi quodāmodo reperitur imago. vnd ⁊ minor mundus appellatur. Istum aūt hominē creasti ad tria. scilicet ad dominandū per potentiā. ad ordinandū per sapientiā. ad iudicandū per clementiā. vt sic in istis tribus imago dei que est homo correspondeat ipsi deo tanqz suo exemplari. qui per potentiā. sapientiā ⁊ clementiā cuncta gubernat. Dicit ḡ. Et sapiēs tua cōstituisti hominē vt dominaretur creature tue que a te facta est: Eccli. xvij.

Posuit timorem illius super omnem carnem ⁊ dominatus est bestiarū ⁊ volatilium Et Gen. i. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terram. ⁊ dominamini piscibus marz ⁊ volatilibus celi ⁊ vniuersis animalibus q̄ mouētur super terram. Secundo cōstituit dominus hominē ad ordinandum per sapientiam. quia sapientis est ordinare. Ūn subdit Ut disponat orbem terraz in equitate ⁊ iusticia. Orbem terrarū id est homines qui orbem terre inhabitant. ps. Domini est terra ⁊ plenitudo eius. Nō solum collatum ē nature humane vt dominetur sup creatura per potentiā. sed disponat humanam ciuilitatem fm rectam ratōnem iustis legibus ⁊ statutis. Hoīm eīm genus arte ⁊ ratōnibus viuit. sic dicit. Arist. i. metaph. ¶ Tertō cōstituit deus hominem ad iudicādum per clementiam. Clementia eīm debet esse in iudice vt vicz odiat culpā et diligat psonam. Et q̄tum ad hoc dicit. Constituisti hoīem vt in directōne cordis iudiciū iudicet id ē faciat iudicium. In directione iuquit cordis nō per calumnias vel cauillationes: seu cautelosas circūuentōnes Et per oppositum oz. Prouerb. xxviij. Dux indigens prudentia multos opprimit per calūniam. Dñe misericordie. Nota q̄ ips ē dñs misericordie ꝓpter tria: scz ꝓpter hereditariam possessionē. ꝓpter adquisitoriā mercationem: ⁊ ꝓpter opatoriam causatōnem De ꝓmo patet ij. Cor. i. Bñdictus deꝰ et pater dñi nostri Jesu christi. pater miseriordiaz. Scōm patet in redemptione qua suū sanguinē fudit vt dīceps sic dñs oibꝰ misericordiā dare possit Jn ps. Qui redemit d̄ interitu vitā tuā. q̄ coronat te in mia Tertiū patz qz ipe facit ⁊ efficit miam vbi nulla suppetūt merita. Ūn sic fabricator l' artifex esset dñs rei facte totaliter si causaret materiā sic formā. Ita ips ē dñs miseri cordie qz creator miscdie q̄ fecit miscdiam meritz nō exigentibus Et ꝓpter istas tres causas deus dicitur dīues in misericordia Ephesios Secundo ¶ Deus autem qui dīues est in misericordia ꝓpter nimiam caritatem suam quam ē. ¶ Surgit autem in christo magnitudo misericordie. et ꝓmptitudo ad miserendum ex tribus

Lectio

scilicet ex naturali ppietate. ex generali potestate. z ab experimentali nccitate. Primo em sic igni ppiũ ẽ calefacere. soli lucere z illuminare. ita ppiũ est xpo misereri. Unde canit eccl'ia: Deus cui ppiũ ẽ miserei semp z pcere. Et ido dicũt sancti q deus qsi inuitus punit z coacte z tarde. Et sic homo tarde facit illud qđ inuit facit sm. Criso. Ita xps tardus ẽ in puniẽdo z velox in miserendo. Et sic ignis tarde descẽdit et cũ violentia qz est ꝓtra natũ ignis et velociter ascendit. ita xps velocissime miseretur. z tarde z cũ magna expectatõne punit. Et iõ dr in ps q est lõganimis z multũ misericors. In signũ aũt q cũ dolore z displicẽtia peccatores punit. dic p pphã Ela. i. Deu ego ꝓ solabor sup hostib⁹ meis z vindicabor de inimicis meis Ubi ponit interiectõem dolentis q. d. Cũ dolore z displicẽtia consolabor me Uñ sic nulla res põt pdere suã ppiã opacõem totaliter q diu manet. licet valeat impediri vl retardari ad tps. Ita nullomodo obliuiscet misereri de⁹: nec continebit in ira sua misericordias suas. imo cũ iratus fueris misericordie recordaberꝫ. Habachuc. iij De hac mixta miscõie z ire. Gre. sup Ezech omel'. i. pulchre declarat. qũo de⁹ qñ irascit nõ omnino irascit. sed ineffabili mõ cũ ipse culpas psequit etiã ptegit peccatores Ad qđ adducit duas hist'orias. Una ẽ dõ captiuitate decẽtribuum· quã licet de⁹ ordinaret ad correctõem populi. simul tñ eis puidit đ pphetis z sanctis q eos i illa captiuitate ꝓsolarent. Uñ dic sic. Nisi inqt iratꝰ esset ppl'm i captiuitatẽ minie tradidisꝫ. z si omnino iratus esset electos suos cũ illo in captiuitatẽ nõ mitteret. Aliã hist'oriã inducit đ ppl'o isrl'q mõ missis duodecim exploratoribꝰ. decẽ de eis redeuntibꝰ ppl'm ad murmurandũ ꝓtra dñm puocauerunt intm vt dicerẽt se seductos. Dñs g iratus dic q nullus eoz terrã p missiõis intraret. Quo audito statim ꝓ pũcti se cũ lacrimis afflixerũt z armis accincti parauerũt se ꝓtra ppl'm pliari. vt post lacrimas terrã p missiõis ꝓ quirerent Quibꝰ dñs p moysen dic. Nolite ascendere neqz pugnetis. Nõ em sum vobiscũ ne cadatis coram inimicis vris. Qua in re dic Greg⁹. pensandũ ẽ. si cũ ipis non erat cur dixit ad eos ne ascenderẽt· Si aũt cum ipis erat quid ẽ qđ ait. Nõ em sum vobiscũ Et rñdet. Greg⁹. Mira inquit dispensatõne discipline z misericordie. z cũ ipis erat z cũ ipis ñ erat. Cũ ipis nõ erat vt vincerẽt sed cũ ipis erat ne ab hostib⁹ perirent. O in effabilia viscera pietatis culpas insequitur z tñ peccãtes ptegit. z iratũ se indicat. z tñ ab hostibus dẽdit Sic plerũq; parvulo filio dilinquenti irascit mater reprehendit increpat z verberat Sed si hunc impetus ire vbi in mortẽ piculum ruat aspexerit manũ tendit z retinet z que sic irata verberauerat ac si ñ diligeret. sic diligẽdo retinet. ac si irata nõ verberasset. hec Greg. Et si queratur q̃s ꝓpellit de⁹ punire z nõ pstare misericorditer liberantẽ a pena exquo ẽ oipotens Rñdet Chriso. Tu inqt peccator qui misericordiã nõ desideras Sic em qui desideratã misericordiam denegat crudelis est. ita qui nõ desiderãti misericordiam pestat iniustus est Et si queris q̃s est homo qui nõ desiderat misericordiã Rñdet. tu qui pmanes in peccatis Desiderare nãq; misericordiã dei est cõuerti ad de. Ille g desiderat misericordiã dei q timet irã eius. Qui em irã nõ timet. nõ desiderat misericordiã. sz cõtemnit. Scdo deus ẽ misericors ex generali potestate· Quanto em hõ vel bestia nãturaliter ꝑpotentia maiores tãto ẽ ad clementiã pmptior Sic patet de leone qui cũ sit aialium fortissim⁹. est tñ inter strator misericordissimus. Nomine em vi aiali pstrato sibi naturaliter misereꝫ peccatori Juxta illd. Parcere pstratis scit nobilis ira leonis. Si etiã catulus mordeat leonẽ. leo nõ se vindicat đ catulo. sed si catulus mordeat catulũ statim remordet ad eum. z lacerãt se inuicẽ ad mutuã vlcõem. Sil'r mulieres q sunt naturaliter debiles crudelissime se vindicãt qñ possunt. De⁹ aũt infinitus ẽ in potentia qz omnipotẽs. iõ omniũ miseretur ꝑ causa diuine misericordie assignat. ifra. xi. ca. Misereris omniũ quia oia potes. Et iõ canit ecclesia. De⁹ qui omnipotentiã tuam parcendo maxime z miserando manifestas Si em alicui hominũ regem offendat extra potentiã suã se trãsferre põt exulando. i re gnum aliud transeũdo. Uel si ipm cõtemnẽs mori nõ timeat omnẽ potestatem alis regis euacuet. Nõ em habet homo potestatez nisi in corpus quod affligi nõ põt aia separa

ta. Sz isto mō nō est dē dei potētia. quia ip/ sius regnum ē vbiqz in terra celo ꝛ inferno. In ps. Si ascendero in celū tu illic es. si d/ scendero ad infernū ades. Ipius etiā domi nium nō finiē in morte corpalī. qñ scilicz aīa separata corpore. qz ipe potest corpꝰ ꝛ aīaz mittere in gehennam. Unde ij. Macha. vi. Manū omnipotentis dei neqz viuus neqz defunctus effugiā. Tertō dē est misericors ppter experimētalē necessitatē. Un grauī tatem alicuī morbi medicus pōt scire tri/ pliciter. scz per speculatōem in libro. p exa/ minatōem in signo. ꝛ experiētiam in corpe pprio. Ille aūt medicꝰ qui morbū infirmi cōsiderat speculatiue bn cōprobabiliter ei cōpatitur. Magis aūt ille qui signa acci/ dentia ꝛ circūstantias infirmitatis practicā do examinat. Sz maxīe ille infirmo cōpatit qui morbū cōsimilē in corpore suo portat. Xristus aūt ante ī carnatōem nras infirmi/ tates cognouit speculatiue ī libro sapie eter ne. Et iō fuit misericors. In ps. Quō mise/ retur pater filioz. misertus est dñs timenti bus se. quoniā ipe cognouit figmentū nrm. Post incarnatōem aūt suam cognouit dñs infirmitates nras ī sua q̄tidiana cōuersatō ne qñ factus est medicus practicas sanan/ do infirmos vbiqz. tūc em habuit maiorem cōpassionē et misericordiā. Tandē qñ ten/ ratus ē sistinit. esuriuit. occisus est. tūc didi cit nosce nras infirmitates p experientiā ꝛ iō tūc misericors est effectus. Nota trū p illa res diceret magna cuius vna extremi/ tas celū attingeret. ꝛ alia in infernū descen/ deret. ēt tuma d longitudinē. Iterū si latitu do dei tāta foret q̄ totā terrā repleret. etiam duratio ita longa q̄ in eternū duraret. talis inq̄ res nō immerito diceret magna. hmōi ē misericordia dei q̄ a celis incipiens filiū mi/ sit nō solum in mundū. sed vsqz ad infernū vt inde tolleret aīas patrū. In ps. Miseri/ cordia mā tua ē sup me et eru. aīam. m. ex inferno inferiori. Scdo totā terrā replet qz omnē hoiez cuiuscūqz fuerit natōis aut gen tis si ad eū velit cōuerti. recipit et acceptat In ps. Misericordia dñi plena ē terra.

Tercio hec gra non fit nouiter hodie. nec p duos annos. sed a pncipio mūdi ita fuit. et sic erit in finem. In ps. Misericordia eiꝰ ab eter no ꝛ vsqz in eternū super timētes eū. Et iō signanter dic ps. Miserere mei dē ꝰ sm ma gnam miam tuam. Et iō Aplus dei miam vocat caritatē nimiam. Ephe. ij. Deus iāt qui dines est in misericordia ppter nimiam caritatē qua dilexit nos cū essemus mortui peccato cōuiuificauit nos in xpo. Cui ē hō nor ꝛ gloria in secla seclorz Amen

Lectō. cxix.

O Mihi sedium tuaz dñe assistricē sapientiā. ꝛ noli me repbare a pueris tuis. q̄niam seruꝰ tuus sum ego ꝛ filius ancille tue. Homo infirmꝰ ꝛ exigui tēporis ꝛ minor ad intellectū iudi cij ꝛ legum. Etem si quis erit cōsumarꝰ in ter filios hominū si ab illo fugerit sapientia tua. in nichilū cōputabitur. Postq̄ salomō dēpcaturus deū p sapientia impetrāda cap/ tauit beniuolentiā diuinā: In hac pte ppo/ nit deuote sue petitōis sententiā. Et circa hoc duo facit. Primo pponit formā sue su/ pplicatōis. Scdo allegat cām diuine ex/ audicōnis. Scda ps ibi Quoniā seruꝰ tuꝰ sum In petitōne aūt sua duo ponit ad bonā vitā necessaria. vicz diuinā informatōnem ꝛ diuinā approbatōnem. Primū pertinet ad intellectū. Scdm ad volūtatem siue af/ fectū. Petit g̃ duo vicz sufficientiā noticie ꝛ cōplacentiā bōe vite ☞ A Quo ad p mū. d. sic Da mihi sediū tuaz dñe assistricē sapiam Quātū ad secūdū Et noli me re/ pbare a pueris tuis. Da inquit mihi qz nec e mere possum nec violenter auferre Prouer xvij. Quid pdest diuicias hre stulto cū sa/ pientiā emere nō possit Da mihi igit sediū tuaz assistricē sapiam. i. sapiam sanctoz an gelorz in quib sedes. Juxta illud ps. Qui sedes super cherubin. Assistricē sapientiaz id ē sapiam que tue maiestati semp assistit. Non em petiuit sapiam mūdi. q̄ sedib pn cipum ꝛ pontificū semp assistit. qz illa stul/ ticia est apud deū. i. Corꝰ ij. Sapiam aūt ē loq̃mur inter pfectos. Sapiam aūt non hꝰ seculi neqz pncipum huiusꝰ seculi q̄ destruit sed loq̃mur dei sapientiā in misterio absco/ ditam quā pdestinauit deus ꝛc. Quesiuit g̃ Salomon sapientiā nō huius seculi. sz sapi enciā que assistit sedib dei Sedes etiā dei dici pnt anime deuote in quibus xps q̄escit s. vij. cap. Jn aias sanctas se transfert. Et

Lectio

noli reprobare me a pueris tuis. hꝫ ē dignare me inter pueros tuos acceptare. Et noli permittere vt propter demerita mea sim reprobandus et ejciendus a consortio puerorum tuorum. i. electorum. hūilium et parvulorū in oculis suis. Lucexvij. Sinite parvulos venire ad me. talium est enim regnum celoꝝ. Hec ē ergo forma supplicationis ℣ B Sequitur allegatio cause diuine exauditionis. et allegat q̄ deus debet eum favorabiliter exaudire. Primo ratione sumpta a parte sui Secundo ratione sumpta a parte dei. Secunda pars ibi. Tu autem elegisti me regem ℣ A parte autem sui assignat duplex motivum. quorum vnum procedit per modum iusticie. et aliud per modum misericordie: Primum est specialis familiaritas. Secundum naturalis imbecillitas. Specialem familiaritatem allegat dicens. Quoniam ego famus tuus sum. i. per fidem et devotionem Et servos suos vtiles et necessarios solēt homines favorabiliter exaudire. Joheł. secundo. Super famos meos et ancillas meas in diebꝫ illis effundam spiritum meū Et non sum servus tuus conductici⁹ vel empticius sed originarius. qz nec tibi servire cepi ō novo. sed ab vberibus matris mee ad hoc extiti educatus. qz filius ancille tue. i. bersabee. Hoc est ergo domine dicit. Salomō. primum motivum quare dignus sum exaudiri a te scilicet specialis familiaritas. Sed aliud est qō magis provocat ad compassionem et ad dādum mihi quod peto per modum beneficij et misericordie. non autem per modū meriti vel iusticie. videlicet naturalis imbecillitas propter quā sum impotens ad faciendum illud qō debeo: Et quantum ad hoc dicit. Homo infirmus ꝛc. Ubi primo allegat impotentiam ex defectu nature. secundo ex defectu gratie. Ex defectu nature allegat impotentiam dupliciter. primo ex parte corporis. secundo ex parte anime. Ex parte corporis dicit. homo infirmus et exigui temporis. quasi diceret Quia dicor homo et recognosco propriam vilitatem. homo enim dicitur ab humo qz infirmus confiteor fragilitatē

Unō dicebat christus Math. vicesimo sexto. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. qz exigui temporis provideo vite brevitatem. Job. decimo quarto. Breves dies hominis sunt. Et Sapie. secundo. Exiguum et cum tedio est tempus vite nostre. Ex parte autem anime allegat ignorātiam dicens Et mi noz supplesum ad intellectum iudicij et legum. Ista materia iudiciorū et noticia legum quam deus statuit in ecclesia est necessaria iudici. Levi. decimo octavo. Custodite leges meas atqz iudicia q̄ faciens homo vivet in eis Ultimo allegat impotentiam ex defectu gratie: quia quātumcunqz homo sit perfectus et sanctus in scientijs quas potest acquirere per naturam sine tamen gratia nichil faciet meritorium vite eterne Et ideo dicit. Etenim si aliquis fuerit consummatus id est perfectus quantum homo potest per naturam. si ab illo fugerit sapientia id est noticia vel fides tendentis in te p dilectionem in nichilum computabitur Sapō ixUāi sūt oēs hoīes iqbꝫ nē sapia dei Et tō de insipientibus dicitur supra tertio ca. Et siquidē longe vite erunt in nichilum computabuntur ℣ Nolime reprobare a pueris tuis ℣ Nota q̄ sm Arist. in pbleuma. Pueri in juventute respectū sui corpis maiorem hūm oclos qz senectute et cā illi⁹ ē qz hūt humidū cerebri in hū qz pl⁹ abundāt hūiditate cerebri in juuētute qz i senectute Et propter eandem hūiditatē pueri sunt sōnolentōres et gui ores i capitib⁹ eoꝝ qz senes: pmptōres ad lacrimādū i fletu. Sūt etiā acutōres in visu qz oculi eoꝝ sunt magis dispositi ex pte organi qz in senio: si enim senex breve oculos vt juvenis videret vt juvenis Moraliter p pueros intelligunt fideles hoīes de quib⁹ ps. Laudate pueri dñm Et pncipaliter illi qui fuerūt i veteri sto. et in pncipio pmittitur ecclie q̄ tempa itelligunt p juuētutē. Sic ḡ pueri in juuentute habēt maiores oclos et vidēt acutiꝰ sic ispi fideles tāqz pueri dei magnos habuerūt oclos nō corpis sed mentis et acute videruntꝫ m deū añ multa tpa Johā q̄ sancti et vnoti hoīes pueris comparantur

ꝑpter septē pueri cōditiones q̄ in ist̄ ꝺ ſibꝫ
cōtinet̄ur. Sūt pueri puri parui puiſqz
eibank. Currūt letantur. cito dāt cito pacā
tur: Uel ſic. Sūt pueri qui puri paruo ſa/
ciati. Cōformes ludunt cito dant cito pa/
cātur Eſt em̄ in puero inuenire paruitatez
puritatē. ſobrietatem. ⁊ formitatē: iocūdi/
tatem. liberalitatē. et trāquillitatem. Sic
moraliter ſancti ſunt qui cōtra tumorē ſu
perbie Puri contra fetorē luxurie Sobrij
contra feruorē gule Cōformes ꝫ liuorem
inuidie Jocūdi ⁊ tra torporē accidie. Li/
berales cōtra rigorem auaricie. ⁊ trāquilli
cōtra feruorē iracūdie · Primo dico q̄ ſcti
ſunt parui ꝑ humilitatē. Cū em̄ porta cele
ſtis ſit parua et angusta oporꝫet ibi volen/
tes intrare puos fieri · Matꝫ. xviij. Niſi cō
uerſi fueritꝭ ⁊ efficiami ſic puuli non intra/
bitꝭ in regnū ce. Et Luc̄. xviij. Quicūqz nō
accepit regnū dei ſicut puer. nō intrabit in
illud: Preciosa iocalia ſolent coopari cry/
ſtallo cōiter ꝑpter duo. Primo q⁊ ſic bone
ſtet ⁊ ſecure ſaluanꝫ a puluere ⁊ ab extrinſe/
cotactu leſiuo Scḋo q⁊ ſic bn̄ maifestātur
Xriſtallꝰ em̄ cū ſit tranſparēs ꝑmittit ſpe/
cies rei trāſire ad oculū imo auget ſpēm ⁊ fa
cit rē apparere maiorꝫ quātitatis q̄z ē Jſto
mō moraliter q̄ vult ꝟtutes aliōs ſaluas
cuſtodire occultet ⁊ operiat eas ſb̄ humilita
te. Eſt em̄ humilitas ſic criſtallꝰ. q⁊ ſzuabit
ꝟtutes a puluere vane glie ⁊ tactu ſiue pal
patōe laudis humane ⁊ i cōſpectu dei faciet
eas apparere maiorꝫ valorꝫ q̄z ſi ꝑ ſe ſtarēt
ſine humilitate Per iſtḋ medium ꝑſentauit be
ata ꝟgo deo ſuā ꝟginitatē ſuā pietatē ⁊ ſu
am caritatē. ita q̄ oīa fuer ūt coopta ſb̄ cri/
ſtallo humilitatꝫ. Jō ſignāter dic̄ in ſuo cāti/
co: Quꝛ reſpexit humilitatē ancille ſue. Lu. i.
Jſtḋ in gratijs nataliḇ ⁊ etiā acḋſitis ge/
neraliter ſatꝭ patet. q⁊ q̄libet ꝟtus talis tā
to maior videt quātomagꝫ ſb̄ humilitate cō/
tegit. Si em̄ ſapia nimis nuda oſtendat ꝑ
iactantiā. ſi pulchritud o ſi fortitudo. mi/
nor apparet. Et ſi etiā q̄dlibet bonū natu/
rale minꝰ ē gratū hōi. ſz qn̄ ꝺiungit̄ cū humili/
tate gratū fit hōi. ⁊ acceptū in tm̄. q⁊ ipa ſu/
perbia appetit humilis apparere. Nemo ē em̄
Bern̄. ḋ xij. gradiḇ humilitatꝫ. Vl̄ oſa res ē
humilitas. q̄ ipa quoqz ſuperbia palliare ſe ap
petit ne vileſcat. Unde ḋ Saule legit̄. Reg
xv Cū eſſes puus in oculis tuis caput i tri
bubus iſrl̄ factus es. Propter humilitatem
fuit electus. ⁊ ꝑpter ſuperbiam deiect⁹ Hēt
g̃ puer puritatē ꝺtra tumorē ſuperbie: Scḋo
hēt puritatē ꝺtra fetorem luxurie. Quāto
dn̄s eſt maior tāto maiorē honestatē in ſer
uo ſuo ſeruiēte req̄rit. Deꝰ aūt maxim⁹ do
min⁹ ē. iō vult miſtros ſuos eſſe mūdos et
honestos Jn cuius figurā legimus. i. Reg
xxi. q⁊ cū dauid veniſſet cū ſocijs ad achi/
melech ſacerdotē in nobe ⁊ fames eos vr/
geret vehemēter petereteqz Dauid ab achi
melech panē ꝑ ſe ⁊ ſuis in tāta neceſſitate.
Rn̄dit ſacer dos Si mūdi ſunt pueri ma/
xime a mulieribus manducent q̄ſi diceret.
Neceſſitas nō hꝫ legē ſed ſi imundi eſ/
ſent nullo mō eis darem Feret aūt luxuria
nō ſolū in ꝺſpectu dei ⁊ angeloꝝ bonoꝝ i/
mo etiā coram quibuſdā demonib⁹ nobil̄
nate. Un̄ quidā nigromāticus cū demonē
more ſolito inuocaſſet poſt longā expecta/
tōem ⁊ carminū ſuoꝝ terminatōem tandē
apparuit ſtans a longe veſtibus obturās
nares ſuos a quo cū cōiurator quereret q̄/
re ita tarda aſſet⁊ q̄re ita a remotis ſe parti
bus tenuit. Rn̄dit Fetor iquit luxurie tue
non ꝑmittit me ad te accedere . Cognoue/
rat aūt meretricē ſuā clericus ille parū añ.
Et ḋ talibus verificat illḋ Eſa. xxxiij. De
cadaueribus eoꝝ aſcendit fetor. ¶ Tertio
puer hꝫ ſobrietatē cōtra feruorem gule
Quādo em̄ indiget comedit ⁊ bibit ⁊ mē/
ſurā naturalē nō excedit Sic ſancti viri in
hoc pueros imitantes quantū nature ſuf/
ficit capiunt ⁊ tūc tam ſanitatem q̄z ſump
tus ſaluabunt Jn cuius ſignū legim⁹ Dā.
i. q⁊ Daniel ⁊ ſocij ſui pueri qui nolebant
comedere ḋ ciḇis regis Nabuchodonoſor
nec bibere ḋ vino eius ſed comederūt legu
mina ⁊ biberūt aquā. honeſtiores fuerunt
ceteris pueris chaldeoꝝ Un̄ ḋz ibi. p⁹ de/
cem dies inuēti ſunt vultus eoꝝ meliores
⁊ corpulentōres ꝑ omnibus pueris qui ve
ſcebanꝫ cibo regio Et pueris illis dedit de
us ſcientiā ⁊ diſciplinā in omni ſcientia Et
tō merito cōparatur ſobrietas amethiſto.
ḋ quo ḋz in lapidario cap. xvi. Dic facilis
ſculpi contrarius ebrietati. Carūs haberet
ſi rārioꝝ inueniretur Dicit aūt ḋ iſto lapiḋ

Lectio

ꝙ p̄seruat equū gestantis a cespitatione ⁊ infirmitate Isto mō moraliter sobrietas ē facil' sculpi: q̄ sobrīa facilime docent et castigant Hil'. aīa viri sancti ē sic eques ⁊ caro sic equꝰ. Esa. xxxi. Ex eoꝝ caro. Aīa istū equū debet regere et refrenare. et inter dū vrgere calcaribꝰ. Si vero eques id est aīa istā gemmā id ē sobrietatē portauerit equus id ē caro nō p̄det sensum. nec cespitabit in via moꝝ. nec cadet sup̄ peccatum imo corporalē infirmitatē euadet. Sen. ꝑ declama. dic ꝙ iō subito morimur· quia de mortibus viuimꝰ. Quicquid autum volitat. q̄cquid piscīū natat. quicq̄d ferax discurrit nostr̄ sepelit vētribꝰ. Querit em̄ q̄ re nūc sbito moriamur. q̄ nūc mortibꝰ vi uimus. Et ad lucillū epl'a. vij. Morbos multos multa fercula fecerūt. innumerabiles morbos nō miraberis· Coquos numera De hac materia notabiliter loquit Innocentiꝰ de vilitate cōditōnis humane Initiū iūst vite hois panis ⁊ aqua. Bulosis aūt nō sufficiūt fructus arboꝝ. nō grana leguminū. nō radices herbaꝝ. nō pisces maris. nō bestie terre: nō aues celi. sed querunt pigmēta. parant aromata capiunt obsa. q̄ studiosissime coquunt ⁊ laute parātur officio ministroꝝ. alius cōtundit ⁊ collat. ⁊ alius cōfundit ⁊ cōficit. substantiā vertit in accidēs. natam mutat in artē. vt saturitas trāseat in esuriē. reuocat appetitum ad irritandū gulā. nō ad sustētandū naturam. nō ad necessitatē supplendā. sz ad cupiditatē explendā. hec ille ¶ Quarto hēt puer cōfortmitatē cōtra liuorē inuidie. Si puer videat nutricē flere stati collacrimat et si videat eam ridere mox arridet. Isto mō vult deus ꝙ sancti viri i p̄senti ꝓpatiātur tribulatis ⁊ cū pficientibus gaudeant Juxta doctrinam apostoli ad Roma. xij. Gaudete cū gaudētibus flere cū flentibus vt sint oībus ꝓformes ⁊ ꝓiuncti p̄ caritatē Isti figurant ꝙ pueros clamantes in tēplo Osanna xp̄o Math. xxi. Soli pueri carētes inuidia digni sunt deū laudare. Quito puer hēt iocūditatē ꝓtra torporē accidie. Jocūditas em̄ cordis facit eos ita mobiles ꝙ curr̄ūt. ambulāt ⁊ discurr̄ūt et ludūt ⁊ nūq̄ sunt ociosi. Sic sancti in p̄senti dēnt esse laborioſi. soliciti ⁊ sēp̄ i aliq̄ vtili occupati. Juxta illud. Sic fac ꝙ nulla sine fructu trāseat hora. Nunc p̄dicando nūc infirmos nō solū corp̄e sed ⁊ fide lenter informādo. vngentes oleo leticie fidei salutaris Vox figuram habuit Samuel dō q̄ i. Reg. i. ⁊ ij. ca. dr. Puer samuel ministrabat coram dño statim cū esset ablactatus Sexto puer hēt liberalitatē ꝓtra auariciē rigorē. Puer em̄ libenter dat quicq̄d hēt Isto mō viri sancti liberales dēnt esse ele mosinaꝝ largitōem. Istos figurabat puer habens quīq̄ panes ordeaceos ⁊ duos pisces. de quibus xp̄s satiauit quinq̄ milia hoīm Joh. vi. Et Tobias qui cum iuuenis esset oībus de tribu sua in captiuitate. nihil tn̄ puerile gessit in ope. sed oīa que habere poterat quotidie cōcaptiuis fratribꝰ q̄ erāt ex eiꝰ genere impertiuit. Tob. i. Septimo habet puer trāquillitatē ꝓtra furoꝝ iracūdie. Puer em̄ nō ledit ⁊ si ipe offendatur ⁊ ledatur statim remittit Unō pro vno pomo reꝰ ciliatur licet fuerit valde offensus Isto mō sācti remittere renentibus qui ꝓtra eos delinquūt: Nota ꝙ Aristo. ix. Ethi. ca. xij. fm Thomā distinguit tres species iracundoꝝ. Sunt em̄ quidā acuti quidā amari ⁊ quidā difficiles. Acuti dicuntur qui velociter irascunt et velociter quiescūt. Et istud est optimū qđ habent ꝙ nō retinent iram in corde celando. sz statim iram suā p̄ aliq̄ signa manifestāt ꝓpter velocitatē motus ire. Et ad istam speciem maxime disponunt colerici ꝓpter subtilitatem colere. Amari dicunt quoꝝ ira diu p̄seuerat ⁊ eam nunq̄ ostendūt sz occultāt. ⁊ ideo sunt amarissimi in seipsis ⁊ etiā ad alios ⁊ indigent multo tempe ad hoc ꝙ deponant iram suā. Et ad hāc iram maxime disponunt melancolici ꝓpter grossitiē humoꝝ melancolie. Difficiles sunt qui nūq̄ cessant ab ira cōcepta donec fuerint vindicati. Istas tres species vincere debet sanctus per mansuetudinē ⁊ moderantiā rationis. Primam per modestiam ne sit amarus. Secūdaz per patiētiam ne sit difficilis vt sit Tertiā per pietatem ne sit difficilis vt sit puer deo gratus moralis De quo Osee. p. Puer israel ⁊ elegi eum.

Lectio. cxx.

Q Vautem elegi
sti me regē ppl'o tuo. z iudicē filioz
tuoz z filiaz tuaz. Et dixisti me edificare
templū in mōte sctō tuo. z in ciuitate hita/
tōis tue altare. similitudinē tabernacl'i scti
tui qđ ꝓparasti ab initio. z tecū sapia tua q̄
nouit opa tua. et que affuit tūc cū ozbē ter/
ris z qđ directū in ꝓceptis tuis. ☞ A
C Postq̄ Salomō supplicauit p sapia im
petrāda z rōem q̄ a deo exaudiri debeat al
legauit sumptā a pte hūane ncc̄itatis. In
hac parte ꝓsequenter aliā sbiungit rōem ad
idē sumptā ex pte diuine bōitatis. Et est rō
alis Decet diuinā bōitatem pfecte illā ꝓsū
mare que ꝓposuit z incepit Sz tu ꝓposui/
sti p electōem mei q̄ fozē rex z iudex ppl'i et
edificator tēpli q̄ sine tua sapia ꝓsumari nō
possunt. & decet te deū mihi dare sapiam. q̄
ista que tu ꝓposuisti me facturū ꝓsūmare
possim. Dicit & sic Tu elegisti me regē. q. d
nō me ingessi p ꝓsumptionē. nec me intrusi
p violentā occupatōem. Sed tu me elegi/
sti non sup vnā ciuitatē vel insulā. sz vt rex
sim ppl'o tuo Ūñ. ij. Paral'. i. vbi poīt histo
ria d supplicatōe Salomōis. Quis potest
hūc ppl'm tuū q̄ tā grādis est digne iudica
re. Nō solū elegisti regē ppl'o tuo. sz volui
sti me esse iudicē inmediatū filioz tuoz z fi
liaz tuaz. i. tā maiozū q̄z minoz Secdo mō
nō solū elegisti me in regē et iudicē. sz in ar/
tificē et edificatozē. vñ dixisti me edificare
templū in monte sctō tuo: ij. Regz. vij. Dixit
dns ad Dauid Suscitabo semētuū p̄ te z
ꝓvij. Salomō filiꝰ tuus edificabit domū
meā z altaria vel atria mea. Ipm em̄ elegi
mihi in filiū meū z ego ero ei in patrē Tem
plū ingz in mōte sctō tuo. Iste mons sic di/
cūr hebrei fuit ille mons in quo abraam vo
luit immolare filiū suū Isaac. Gen̄. xxij. Et
ibi erexit altare. Et in eodē loco fuit postea
altare tēpli de quo hic subdit. Et in ciuita
te habitacōis tue altare. Hec ciuitas fuit
Hierusalē. d qua In ps Hierusalē que edi
ficat vt ciuitas. Altare dico hīs similitu/
dinē tabernaculi tui sctī ab initio. id est tale
altare iustissime facere. quale fuit altare ta
bernaculi Moysi ab initio. id est ab ātiquo
hec tu deus pr̄ ordinasti de me. z tecū sapia
tua. id est filiꝰ tuus q̄ sapia nouit opa tua
creatōis recreatōis z glorificatōis. de q̄bus
Habacuc. iij. Cōsiderauī opa tua et expaui
Que quidē sapia affuit tūc cum ozbē terra
rū faceres creādo d̄ nihilo Et sciebat quid
placitū esset in oculis tuis circa genus hu/
manū. z quid directū in ꝓceptis tuis. id est
quibꝰ preceptz voluisti hominē dirigere in
teipsuz sicut in finē suū. ☞ B Oritur
hic dubitatio literalis. An electozes prela
toz teneant eligere meliozē. Et videt q̄ nō
q̄ decretalis dic̄. Sufficit eligere bonum.
nec est necesse eligere meliozē. Ad oppositū
videt. iij. Regū. x. Eligite meliozē de fi
lijs dñi vestri z ponite sup solium pr̄is sui.
Dicendū est. q̄ non semp ille qui est melior
simpliciter est melioz ad plationez. Ille em̄
inter homines ē simpliciter melior qui est
caritate perfectioz Unde Augustinus. in
encheridion. Quanto caritas inquocunqz
maioz est. tanto melioz est in quo est. Cum
enim queritur. vtrum quisqz sit homo bo
nus. nō queritur quid credat aut quid spe
ret. sed quid amet. Contingit autem fre/
quenter q̄ illi qui est perfectissimus in ca/
ritate multa deficiant que necessaria sunt
prelato. puta scientia. valitudo cozporis
et huiusmodi. Electio autem eozum que
sunt ad finem. debet fieri sm conditionem
finis. et ideo dicendum q̄ electozes quicū/
qz talem eligere tenētur q̄ sit melioz ad sta/
tum illum cui per electionem ꝓuidere te
nentur. non autem tenentur eligere meli/
ozem. Per hoc patet ad argumenta. quia
decretalis intelligit de simpliciter meliore
vnde vult decretalis dicere q̄ non tenentur
eligere meliozem ad illum statum. sed suf
ficit eligere bonū. et ꝓpter hoc est electio
cassanda. nec decretalis informat consci/
entiam electozum. sed iudicium publicum
Auctozitas ad oppositum intelligitur de
melioze ad talem finem. Oritur hic dubi
tatio literalis secunda. An melius sit ha/
bere reges per electionem q̄z per hereditā
riam successionē. Et hanc q̄stiōez mouet.
Arist. tertio politicoz. z arguit q̄ nō p ge
neratōez sive p hereditariā successiōez. q̄

Lectio

cõtingit frequẽter filiũ boni regis esse malũ Malus aũt destrueret ꝯmunitatẽ· Si vere dicaꝫ ꝙ pater puidens filiũ malũ. daret alteri regimẽ qui esset bonus. dic̃ Aristoteles ꝙ nõ ẽ credibile. imo difficile esset ⁊ qsi supra naturã humanã. qz cũ traderet regnum magis dilecto. et filius est quasi alter ipse. necessarium videretur quod traderet illud filio. Istam q̃stionẽ non soluit Arist. Gz dicũt expositores ꝙ melio ẽ ꝑ seloq̃ndo ⁊ simpliciter ꝯtinuare regnũ ꝑ electõem qz tunc semp põt fructuosus regere. ꝑ accidens tñ melius ẽ in casu ꝯtinuare regnũ ꝑ generꝫ successionẽ. Primo ꝓpter discordiã ⁊ dissensionẽ eligentiũ. Secõdo ꝓpter ꝯsuetudinẽ dñandi i vna domo. Tertõ ꝙ equali sibi nullꝰ vult subijci ꝺ facili. ⁊ iõ mutato regnẽ piculosa ꝑ electõem paci ꝯmunitatis. sz hoc ẽ ꝑ accidens· Si em essent oẽs rõnabiles ⁊ hñtes zelum reipublice. melioꝝ esset regi ꝑ electõem ꝯmunitaꝫ ab vna ꝑsona q̃z per successionẽ nakꝫ. Aliã mouet ibidẽ q̃stiõem ꝺ potẽtia regis ⁊ querit q̃nta debet esse Rñdet ꝙ oportet regis potentiã esse tantã ꝙ sit maioꝝ q̃z sit alicuꝰ vniꝰ. ⁊ maioꝝ q̃z quorũdã pluriũ de illa cõmunitate. dẽt tñ esse minoꝝ q̃z potẽtia multitudis. Aliã soluit ibidẽ ꝺ rege ⁊ est. An melioꝝ sit regi optima lege vl optimo rege. Dicit optimo rege. qz ipossibile ẽ legẽ excogitare q̃ nõ indigeat applicatõne. interꝑtatõne ⁊ dispensatõne. q̃ ab optimo regefieri pñt. Tu aũt elegisti me regẽ ppl'o tuo. ⁊ iu dicẽ filioꝝ tuoꝝ ⁊ filiaꝝ tuaꝝ. Et ista auctoritate ifozmat ꝓnceps q̃libet ⁊ ꝑlatꝰ circa statũ suum q̃tuoꝝ cõsiderare. vicz ꝙ non sit imissus per intrusiõem ꝙ non sit remissus per dissimulatõem ꝙ nõ sit neglector culparũ ⁊ ꝙ nõ sit acceptoꝝ personaꝝ:

Primo cõsideret ꝑlatus siue ꝓnceps ꝙ nõ sit imissus per itrusiõez sz vt vere posset dicere deo Tu elegisti me. Fozma aũt ꝑlatorũ elegendoꝝ ẽ ipe xps i trib⁹ scz. In sua cõceptõne. natiuitate. ⁊ ꝯuersatõe. Fuit em ꝯceptus spũssancti cooperatõe. Natꝰ sine matris cozruptõe Cõuersatꝰ in mũdo sine ambitõne ac peccati opatõe. Uñ qñ populus elegit eũ in regẽ fugit ⁊ renuit rex fieri Joh. vi. Isto mõ q̃ debet intrare ad statũ ꝑlature debet cõcipi in mẽtibus electoꝝ ꝑ spũssancti inspiratõz nõ ꝑ cõspiratõem dissolutoꝝ. Debet nasci ꝺ matre q̃ est congregatõ siue capl'm cui debet ꝑsse sine cozruptõne ita ꝙ nec sit cozrupta pce vel pcio. vel minis potentũ. Debet g̃ sic electus ducere statuz suum sine ambitõe vt velit si possit et cozde fugere ⁊ deuotus obedire. vt deꝰ sibi possit dicere illꝺ. Esa. xliij. Noli timere serue meꝰ iacob ⁊ rectissime quẽ elegi. sz timendũ est ꝙ nõnulli eligunt ꝓpter paręales affectões. quidã ꝓpter mũdiales possessiones. ⁊ quidã ꝓpter curiales interpositões Cõsiderant nõnulli electozes. nõ ꝙs melioꝝ vita. clarioꝝ scia ⁊ fama celebrioꝝ. sz subuẽtionibus vtilioꝝ. quis velit minus vitã suam emendare quis velit crimia dissimulare. Cõsidrant alij quis ẽ in rebus locupletioꝝ. in bñficijs pinguioꝝ in expensis pfusioꝝ in ꝯuiuijs lautioꝝ. in ociosa familia mltiplitior. Alij quis ẽ regi ⁊ regalibꝰ gratioꝝ ⁊ acceptoꝝ. quis parentũ generositate nobilioꝝ ꝙs mũdane vanitati habilioꝝ ⁊ vstrioꝝ inuenit. Isti nõ eligunt p spmsanctũ. sed p spiritum neq̃z. Cõtra quos adduci põt illud Reg. x. Eligite melioꝛẽ eum q̃ vobis placuerit de filijs dñi vestri ⁊ ponite eum sup soliũ patris sui Nota ꝙ ꝓmittit melioꝛem ⁊ eũ q̃ vobis placuerit ꝺ filijs dñi vestri. in signũ ꝙ bonitas gratiaꝫ nõ accepto ꝓsonaꝫ dẽt esse causa q̃re vob placeat Refertur quendã dixisse regi Lodouico q̃rẽti. Cur nõ fiunt miracla ꝑ epos et ꝑlatos moderni tpis sic olim fiebant in ꝓmitiua ecclia. Dñe inquit olim tẽpoze ꝓmitiu electões epoꝝ ⁊ ꝑlatoꝝ fiebant ꝑ spmsanctũ cuius est facere miracula mõ fiunt ꝑ regel ⁊ ꝓncipes qui miracula facere nõ possunt. Secõdo cõsideret ꝑlatus vl ꝓnceps. q̃ nõ sit remissus p dissimulationẽ. qz electus i regem Rex em a regendo ꝺz ⁊ est nomẽ tã honoris q̃z oneris. Tenet em exẽplũ aliis ꝑbere ꝑbitaꝫ moralis. vt dicat cũ Sedone. Judicꝫ. vi. Ꝺ me videritiz facere. sapis q̃z iusta ipia. De Julio cesare ꝺz. q̃ nũq̃z dixit militibus suis. ite sz venite. Und ditur ante vos Narzat. Sertus. Julius Stratogematõ li. iiij. ca. v. ꝺ quoꝺã duce

q̄ vocabat pestic̄or⁹ h cū inrogat⁹ esset a mi
litib⁹ q̄d imparet dixit vt se imitarēt ⁊ nih/
il aliud ⁊ arrepto signo p̄m⁹ hostes inuasit. tal⁹
dz eē rīsio bōi plati vt possit dicere cū ap̄lo
Imitatores mei estote ⁊ obseruate eos q̄ ita
ambulāt. sic hēt formā nr̄am. Ad. p̄hi. iij.
Trog⁹ valer⁹ li. vij. narrat q̄ Argeus rex
Macedonū mortēs reliqt filiū puulū Cōti/
git macedōes iterim ꝺ illiricos bellare ⁊ vi/
cti q̄ stati se recolligētes regē suū puer̄ cunis
iacentē añ actē posuerūt ⁊ sic eos vicer̄t oñdē
p̄ntia plati sp iuuat sbditos. Tertō ꝺsideret
plat⁹ ne sit neglector culpaz in inq̄rendo dis/
cutiēdo ⁊ puntēdo q̄ē elect⁹ ī iudicē. tu aūt
elegisti me iu iudicē ⁊c. Dic̄ phs i. et hi. Qō
vnusq̄sq; ēbon⁹ iudex eoz q̄ cognoscit. ⁊ iḋo
ad bonū iudiciū dandū requirit inquisitō ⁊
cognitō. ne hō p̄cedat ex incertis suspitōib⁹ ex
vna pte ⁊ ex alia pte dēt hō iquirere ne mala
surrep̄t ⁊ augeant⁹ p defectū correctōis. Cū
Nocētia sint cognita. cōtinuo si possibile est
sint correcta p iudicē qui dēt esse sic iustum
animatū sic ꝺz v. Ethicoz. vt mens sua tota
sit a iustitia occupata. Et ideo populus acce
dit ad iudicem sic ad iustitiam aiatam vt in
omnib⁹ reddat q̄ iustū est. vñ Ecci vij. No
li q̄rere fieri iudex nisi valeas virtute irrūpere
iniquitates. Hugo de sancto victore i libro
suo ḋ rij. abusionib⁹ claustri. dic̄ q̄ tres sunt
species vel modi negligentiū platoz. Qui/
dam sunt q̄ bñ viuūt et sbiectos male viuere
p̄mittūt. quidā sunt q̄ male viuūt ⁊ sbditos
suos bñ viuere cogūt. quidā sunt q̄ male vi/
uunt ⁊ sbditos male viuere volūt: Quidam
sunt q̄ bñ viuūt ⁊ sbditos male viuere p̄mit
tūt exēplo p̄cedūt sz ñ increpādo deliquūt. li/
cet em̄ bñ viuāt. necesse tñ ē vt ḋ grege sibi cō
misso dño greg⁹ rōnem reddant. Illi ꝺo qui
male viuūt ⁊ subiectos bñ viuere cogunt. er
rantes reuocāt. sz rectos ⁊ fortes occidūt re/
uocāt p̄bis occidūt exēplis. De tertia specie
ñ opꝛet facere mētōnem. hec Hugo. Quarto
sformat⁹ plat⁹ ⁊ p̄nceps ne sit acceptoz p̄sona
tū cū dic̄: Filioz tuoz filiaz tuaz. i. electus
sim i regē ⁊ iudicē tā maioz q̄z mioz tā sim/
plicitū q̄z p̄fectoz filioz inq̄t tuoz. i. elect⁹ sū
vt iudicē ppl'm tuū nō sic̄ sz uos meos vel ru
sticos sz sic filios gubernādo vt sim eis loco
tui p̄ nō tyrann⁹ Bern̄ sup Cañ. Discite sb
ditos mr̄es vos esse debere nō dños studete
magis amari vtere q̄z metui. Et si interdū
seueritate opus sit paterna sit nō tyrānica ma
tres fouēdo ⁊ patres corrigēdo vos exhibea
tis. Suspēdite vbera, p̄ducite vbera pectō/
ra lacte pinguescāt. ñ typo sup̄bie turgescāt
hec Bern̄. Et ideo sicut dic̄ bonus prelatus
Joh̄. in canonica sua Maioz ē in vobis non
habeo gr̄am q̄z vt audiam filios meos in ve/
ritate ambulantes ⁊c. Lectio. cxxi.

Mitte eā de celis sanctis ⁊ a sede magnitudīs tue vt
mecū sit ⁊ mecū laboret. vt sciam quid acce/
ptū sit apud te. Posita supplicatōe deuota p
sapiētia impetrāda. ⁊ allegata rōne tā ex p̄te
dei q̄z ex p̄te salomōis. ☞ Ad Dic itera
to redit ad ꝺtinuatōez sue petīois. Et circa
hec tria fac̄. Prio petit q̄ sapia det sibi libera
liter Scḋo innuit q̄ intēdit p eā regi genera
lit. Tertō p̄bat q̄ ipa possit eū bñ regere mo/
raliter. Scḋa ps ibi. vt mecū sit. Tertia ibi
Scit em̄ oia illa. Circa p̄mū dic̄ sic. Mitte
illā. i. sapiam q̄ ēfides iufusa opās p dilectō
nem de celis sctis tuis. i. ḋ celo empyreo qḋ ī
habitare p̄ncipaliter crederz. licet oī loco tu
assis: Sic̄ em̄ dicit Ari. p̄mo ḋ celo fm oēs
antiquos. celū est locus dei. et qḋ est in celo
nec veterascit nec mutat nec alterat. sed hēt
vitā in scla scloz. Et a sede magnitudis tue
figuratiua locutio est. Loquit em̄ de deo mō
humano. cū tñ sit sine q̄ntitate magn⁹ ⁊ sine
q̄litate bon⁹. ⁊ sine situ p̄sidēs. vt dic̄ Aug⁹.
v. de tri. ca. iiij. Per sedē ergo magnitudis
nihil aliud intelligit nisi quies vel trāquil/
litas dei oipotentis q̄ vniuersa dispōit Sap̄
xij: Tu aūt dñator virtutis cū trāquilitate iu
dicas. Scḋo oñdit ad qḋ ista sapiam tm̄ op
tat ⁊ dic̄ vt p eā regat generaliter ⁊ p̄ficiat esse
dagēdo ⁊ cognoscēdo Unū sbdit. Ut mecū
sit q̄ntū ad p̄mū. i. Corz. xv. Gr̄a dei sum id
qḋ sū ⁊ mecū laboret. Quātū ad fm. i. Corz
v: Abundātius illis oib⁹ laboraui nō ego. sz
gr̄a dei mecū Ut sciā q̄d acceptū sit apud te.
Quātū ad tertiū Et b̄ dupliciter scz dei bñplaci
tū cognoscēdo ⁊ me eidē cōformādo Ut me/
cū sit ⁊ mecū laboret. Notādū ē q̄ si p̄m⁹ pa/
rēs in statu innocētie p̄stitisset. oēs ei⁹ posteri
sine labore meruisset. Perfectā em̄ fuisset obe
dientia carnis ad spm̄ Unū sic̄ celū mouet sine

Lectio

fatigatõe ⁊ laboze eo q̃ suo motori ñ resistit Ita corp⁹ tũc ab aĩa sine laboze motũ fuisset Jã ẽo nec cogitare de aliq̃ diu possumus sine laboze corpis ⁊ a multo fortiori nec loqui possum⁹ nec moueri. Jn ps̃. Existimabã vt cognoscerẽ hũ laboz est ãn me. Jn tm̃ aũt versa est in ꝓtrariũ nr̃a ꝓdictõ vt q̃ nati fuissem⁹ ad quietẽ si pet̃m ñ esset, generaliter ⁊ q̃si nataliter nascimur ad laborẽ. dic̃ Job Homo ad laborẽ nascit⁹ ⁊ auis ad volandũ Job. v. Sic aũt pegrin⁹ veniẽs ad ꝓcursus viaꝝ eligere pot̃ p quã velit ambulare nulla tñ ibit sine labore Ita hõ positus in hac vita multas viaꝝ viuendi inuenit in diuitijs ⁊ pauptate ⁊ honore ⁊ sz̃uitute in delicijs ⁊ miserijs sz̃ nullã accipiet in qua magnũ laborẽ nõ inueniet: Si diues esse voluerit. in diuitijs ꝓgregãdis cõseruãdis ⁊ dispẽsandis necessario laborabit Eccl̃. xxxi. Laborabit diues in ꝓgregatõe sb̃stãtie Et statim sequit̃ Laborabit paup in diminutõe vict⁹ Et sic discurrẽdo vbiq3 laborem repiet. q̃m hec fuit penitẽtia toti humano generi inflicta Gen̄. iij. Maledicta terra in ope tuo ĩ laboribꝫ comedes ex ea oĩbꝫ diebus vite tue. Laborare ḡ debem⁹ in vita pñti viriliter ⁊ fruose ꝓpter tria. vicz ꝓpter ꝓuenietiã p̃missi t pis ꝓpter penitẽtiã ꝓmissi sceleris ⁊ ꝓpter vehemẽtiam p̃missi muneris. Prio dico laborare debem⁹ in pñti nõ q̃escere nõ ociari ꝓpter ꝓuenietiã p̃missi tempis Ips enim quo viuim⁹ ⁊ eternitas vite future sic ꝓparant ad inuicẽ sic vigilia p̃cedens ⁊ festum seq̃ns. Jn vigilijs em̃ solemnitatũ solẽt hoies laborare fernẽter ⁊ diu. vñ in talibꝫ vigilijs faciũt agricole altã noctẽ. Jn diebꝫ ẽo festiuis indulgere solẽt cõiter q̃eti ⁊ solatio. Isto mõ moraliter nũc ẽ vigilia in q̃ ieiunijs ⁊ laboribꝫ nos dare debem⁹ i. Petri. v. Sobrij estote ⁊ vigilate. Et ij. Lorꝫ. vi. Jn oĩb⁹ exhibeam⁹ nosmetipos sic̃ dei ministros. i laboribꝫ vigilijs ⁊ i ieiunijs multis. Hz cras i vita fut̃a erit festũ ⁊ solẽnitas sempiterna. et tõ tũc vacabim⁹ gaudio leticia ⁊ q̃ete. Apo. xxij: Beati mortui q̃ i dño moriunt̃. amõ ita dic̃ spũs vt requescant a laboribꝫ suis. Und̃ Hiero. i quadã epla. Null⁹ labor dur⁹ multũ tp̃s videri dẽt longũ. q̃ gloria eternitatis adq̃rit̃. Sic oĩno fatu⁹ esset q̃ in vigilia oĩbꝫ laborantibꝫ ⁊ sudãtibꝫ ociosus foret. ⁊ in festo laborare t q̃ñ oĩs gauderẽt ⁊ q̃escerẽt. sic fatu⁹ esset q̃ in pñti vita q̃tẽ acceptaret in q̃ xp̃s ⁊ oĩs scti q̃ nos p̃cesserũt laboribꝫ ⁊ pẽtijs se ꝺederũt ⁊ sibi i futo laborẽ ꝑpetuum thesaurizaret Jn ps̃ Laborabit i eternũ ⁊ viuet ad huc i finẽ Hẽꝺo tenemur laboribꝫ tuosis insistere ꝓpter p̃niam ꝓmissi sceleris Magna em̃ gra foret si dñs remitteret nobis tico ꝑpetuã sz̃uitutẽ p laboze vni⁹ diei ⁊ merito ꝺret ille rustic⁹ tali die laborare diligentissime Moral̃r oĩs peccatoꝝ sz̃uituti ꝑpetue addicit̃ q̃ñ peccat. Joh̃. viij. Dis q̃ facit peccatũ sz̃u⁹ ẽ pcti ⁊ Pro hac sz̃uitute petij ꝑpetuã laborare ꝺoberet i inferno vt dicit̃ Augustinus sacramentũ p̃nie mediaret p q̃ꝺ pena eterna i penã t palẽ ꝓmutaret̃ Justũ ẽ q̃libet q̃ peccauerit diebꝫ vite istis⁹ fortiter laborare ꝑpter p̃niam ꝓmissi sceleris Exẽplo ꝑphe q̃ait Laboraui i gemitu meo lauabo p singulas noctes lectũ meũ lacrimis meis stratum meũ rigabo. hoies q̃ aĩose laborãt cito patiũtur sudorẽ Jta ꝺuoti i laboze p̃nie cito irrigant sudorẽ lacrimaꝝ ꝓtritõis ꝺic̃ Aug̃. ꝺ ple. pte xxiij. pble. xxiij. q̃ q̃n plorates lacrimas emittim⁹ lacrime sũt calide q̃n aũt dolentes ocl̃os ex aliq̃ infirmitate emittim⁹ lacrimas lacrime ille sũt frigide Et h⁹ cãm assignat talẽ Jndigestũ ẽ frigidũ digestũ ẽ calidũ Jndigestũ aũt ocl̃os lacrima ẽ i digesta ꝑ ꝺũ Doletiũ aũt ocl̃os lacrima ẽ i digesta ꝑ rer q̃ꝺ ⁊ frigida ꝑ q̃ꝺ ⁊ medici signũ putant esse marie egritudis frigidos sudores. Et h⁹ ibidos aũt e contrario bone alteratõis Et h⁹ ibidẽ git cãm. cũ q̃ꝺ̃ fuerit superfluitas multa i octo nõ pẽt iteri⁹ calidũ illã digerere. q̃re necesse ẽ frigidã ec̃ q̃n aũt pauca superfluitas ẽ tũc calor vincit q̃re tũc lacrime sũt calide Fũr aũt ex superfluitatibꝫ egritudies hmõi. Moralit loq̃ndo inter pẽitẽtes ẽ diuersitas q̃ alij cõterũt ex caritate ⁊ amore iustitie, caritas aũt ignis ẽ. Et tõ istoꝝ lacrime sũt bñ digeste calore caritatis ⁊ istoꝝ sudores sũt calidi ⁊ signãt sanitatẽ Alij aũt vident pẽitẽtes ⁊ arguunt magis q̃ cruciatur. recogitãt ei penã infernalẽ q̃ peccãdo meruerũt ⁊ exin timorẽ cõcipiũt q̃ timore ꝺucti lacrias frigidas ⁊ sudores frigidos faciũt q̃ cõfessiões frigidã faciũt ꝺ pctis tiore pene ñ amore iustie sic pẽitẽtes Antioch⁹ ij. Mach. ix. Orabat sceleri⁹ dñm a q̃ ñ erat mia cõsecutur⁹ Sic iudas pñia ductus peccatis retulit triginta argenteos dicens: Peccaui tradens sanguinem iustũ. Matth. xxvij.

Jsta est cōfessio frigida pre timorē et desperationem Et ideo signū est magne infirmitatis Jsti sic laborātes licite dicere possūt illud Luce. v. Per totā noctem laborātes nihil cepimus Tales nō fuerūt lacrime petri Math. xxvi. Nec lacrime Marie magdalene Luce. viij. ¶ Tercio laborare debemus in pēti p opa meritoria ppter vehemētiā p̄missi muneris Cōsideratio em̄ mercedis accēdit amorē laboris Jsto mō p̄suadē di laborem virtutis vtik. Boeti⁹ vel phia loquens Boetio. iij. de ꝯso. Metro vltio. Ubi ind̄ucit exemplū triū viroꝝ illustriuꝝ qui labores maximos p̄ virtute ⁊ gloria tē porali sustinuerunt vicz Agamenonis vlixis ⁊ Herculis quoꝝ primus bello decēnali Troyā deuastauit. p̄ summa picula Secundus Polipheмū gigantē monoculum qui omnes socios deuorauerat p̄ summaz audaciā interemit. Tercius hercules qui duros labores sustinuit De quo dicit Hercules quem dure celebrāt labores. Jlle cētauros domuit superbos ⁊c. que hic non ponam Et tandem dicit sic. Ultimus celum labore ire fessus sustulit collo Precioq̄z rursus vltimi celestē meruit laboris Et enarratis istis exemplis dicit sic Jte nunc fortes vbi celsa magni ducit exempli via cur terga nudatis supata tell⁹ sidera donat. vult dicere Quos qui virtuosi ⁊ fortes esse vultis. ite ad celū per viā virtutis que cuz sit via excelsa ē via magni exempli q̄z multi ⁊ magni ambulāt per eam qui ante vos fuerunt. Et ideo via excelsa magni exempli ducit vos Cur inertes terga nudatis. quasi miseri fugientes de prelio⁊ perentes ab hostibus misericordiā Ecce qualis merces vobis p̄mittit Superata tellus sidera donat. hoc est dictū Patria beatis vos sic in terra q̄ victores stitis et superata sidera erit in p̄petuum merces vra. Et hoc est q̄ dicit Sap. iij. Bonoꝝ laboꝝ gloriosus est fructus Et in p̄s. Labores manuū tuarum q̄z manducabis beat⁹ es et bñ tibi erit De hac beatitudine loquit Bern. in quodam sermone dicens O beata regio paradisi O beata regio deliciaꝝ ad quam suspiro ō valle lacrimaꝝ. vbi sapia sine ignorantia. vbi memoria sine obliuione. vbi intellectus sine errore. vbi ratio sine obscuritate fulgebit Beati qui ibi habitāt dicentes cū p̄s. Beati qui habitāt in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabunt te.

Lectio. cxxij.

Dit enim omnia illa et intelligit et deducet me in operib⁹ meis sobrie et custodiet me in sua potētia .et erunt accepta opa mea ⁊ dispona ppl'm tuū iuste ⁊ ero dignus sedū p̄is mei. ¶ Postq̄z Salomon declarauit q̄ p̄ sapiam quā optauit intendebat se regere moral'r in oī bonitate Hic oñdit q̄ ea dē sapia hoc cōferre potuit generaliter ex ppria ptāte ⁊ per ꝯsequens potuit cū facere ꝑfectū ꝑfecte Nul⁹ ḡ potestatis Primo ponit pbatōz Secōdo exponit ibi Et ero dignus. ¶ Circa primū talē ponit ratōem Illud pōt homo facere ꝑfecte ꝑfectū. qđ cōfert homini sciam. p̄udentiā ⁊ potentiā et etiā facit deo acceptū ⁊ sibi subiectis pficuū Sed talis est sapia quā peto a deo. dicit Salomon ergo q̄ ipam potero me regere virtuose in omib⁹ ¶ Minorē ergo huius rōis ponit in ḡnq̄z particulis. narrans ō sapiētia q̄ ipa ē doctrix p̄ sciaz. ductrix p̄ prudentiā. defensatrix p̄ potētiā. mediatrix p̄ amicitiā. moderatrix p̄ iusticiā Quantum ad p̄mū dicit sic Scit em̄ illa. i. sapia oīa ⁊ intelligit apud Aresto. inter sciam ⁊ intellectū hec est dīa. q̄z scia est habit⁹ ꝯclois demonstrate Ūn nihil p̄prie dr̄ sciri apō euz stricte loquēdo de scia nisi qđ pōt dēmōstrative p̄bari Et iō facere scire cadit in diffinitōne demōstratōis sic̄ patz p̄. posterio. Intellectus ꝓ̄o p̄prie loquēdo est habit⁹ cognoscitiu⁹ p̄ncipioꝝ ⁊ ppositionū que p̄bari non p̄nt Ūn Aresto. vi. Ethi. Intellect⁹ est p̄ncipioꝝ quoꝝ non est ars neq̄z scientia neq̄z prudentia. q̄z scientia est demonstrabiliū. Ars vero ⁊ prudentia cōtingentium siue igit loquamur de p̄ncipijs siue cōclusionibus. sapia scit id ē scire facit. omia. i. oīa necessaria ad salutē. Hic em̄ loquitur saluator de spūsancto Joh. xvi. Cum autē venerit ille spūs veritatis docebit vos omnem veritatem Glosa. supple necessariam ad salutem Est aūt sapia doctrix per scientiam Sapie. vi: Doctrix est em̄ disciplīne dei et electrix operū illi⁹ ¶ Sēdo sapia ē doctrix ꝑ

Lectio

prudentiã Est em̃ prudentia recta ratõ agi
biliũ Un̄ ad prudentẽ ptinet bene cõsilia-
ri circa totam vitã hominis et bene eligere
q3 sine prudentia nullus põt habere virtu
tem moralem sicut docet Aresto. vi. ethi.
Et q3tum ad hoc dicit Salomon de sapiẽ-
tia Deducet me inquit in operib3 meis so-
brie id est mensurate fm mensurã recte ra-
tionis Dicit aũt sobrius a se z bria. quasi se
cũ habens briam id est mensurã z ebri9 q̃si
extra briam ¶ Tercio sapientia est defensa
trix p potentiã. Et quãtum ad hoc subdit
Et custodiet me in sua potentia ab omi ad
uersitate vicz ne vicõse succumbã In psal.
Domin9 custodit te ab omni malo ¶ Quar
to sapientia est mediatrix p amiciciã Et q3-
tuz ad hoc subdit Et erũt accepta opa mea
Istud ppie facit homini xp̃c qui est sapia
dei patris Nam per meritũ xpi omnia opa
nostra bona fiunt deo accepta. ad Titũ. ij:
Dedit semetip̃m p nobis vt nos redimeret
ab omni iniquitate z mũdaret sibi populũ
acceptabilẽ bonoz opez sectatorẽ ¶ Quin
to sapientia est moderatrix p iusticiã facit
em̃ hominẽ iuste regere subiectos Et quan-
tũ ad hoc subiũgit sic Disponã ppl'm tuuz
iuste Notãter dic̃ ppl'm tuũ non meũ Quã
do hoies bene viuũt tũc dñs vocat eos po-
pulũ suũ q̃n male tũc sunt ppl'i hoim Und̄
deus legit signãter dixisse Moysi. Exodi.
xxxij. q̃n filij isrl' fecerãt sibi vitulũ cõflatilẽ
Moyse existente cũ dño in mõte. vade de-
scẽde peccauit ppl'us tuus quẽ eduxi d̄ ter
ra egipti Quãdo vero homies bene se ha-
bent tũc sunt populi dei. In ps. Attendite
populе legem meaz inclinate aurẽ vr̃am in
verba oris mei Finaliter g̃ in lr̃a infert Sa
lomõ ex his omib3 p clusionẽ istã Et ero di
gnus sediũ pr̃is mei q. d. Si sic mihi p̃cesse-
ris sapiam quã imploro ero dign9 regia
sede quã tenuit pater meus dauid i regno
pñti. z sedib3 pr̃is mei p remuneratiõez fu-
turã in regno celesti. Deducet me in opib9
meis sobrie ☞ a ¶ Notandũ est q̃ tri
plex in scriptura sacra inuenit sobrietas ne
cessaria virtuoso Debet em̃ virtuosus habe
re talem vt sit scientia sine p̃sumptiõe in
parte intellectiua. vt sit continẽtia sine dis-
solutione in parte sensitiua. vt sit abstinen-
tia sine ingurgitatione in parte nutritiua.

Primo ergo necessaria est virtuoso sobrie-
tas in scientialib3 vt sit scientia sine p̃sum-
ptione Et hanc suader apl's ad Ro°xij. Di-
co em̃ p gr̃am que data est mihi omib3 que
sunt inter vos non plus sapere q̃ oportet sed
sapere ad sobrietatẽ Sene. ad lucillũ epla
cxxv: z est vltima ad lucillũ Plus scire vel
le, q̃ sit satis: intempantie genus est z epla
xix. dicit sic Quẽad modũ aliaz rerũ ita lr̃a
rũ intpantia laboramus nõ vite sed sobole
discimus Nõ faciũt iste doctrine bonos z
doctos Et subdit Paucis satis em̃ est id ẽ
cõtingit ad mentem bonã paucis vti lr̃is.
Huius aũt sobrietatis contrariũ est ebrie-
tas p̃sumptionis qua aliquis sententiã sui
pr̃ij sensus nimis approbat et eam ꝓpon-
derat sententijs melioz Tal' autẽ p̃sum-
ptuosi hominis signa doct Bern. libro suo
de. xij. gradib3 humilitatis Et loquitur d̄
monacho p̃sumptuoso dicens Prim9 in
quit in cõuentu residet. in consilijs prim9
respondet. non vocatus accedit. nõ iussus
se intromittit. reordinat ordinata reficit fa
cta. quid quid ip̃e nõ fecit aut nõ ordinauit
aut non recte factum nec pulcre estimat or
dinatũ Judicat iudicãtes p̃eiudicat iudi
caturis. hec ibi Huiusmodi cõditiões vo-
cet Aresto. vij. Ethi. c. xij. Ubi dicit q̃ q̃-
dam sunt nimis imansiui ꝓprie opinioni z
sunt ita ptinaces q̃ nullo modo a suis opi-
nionibus auelluntur Et tales vocat ibidẽ
grece yskiromones ab yskyron q̃d est fortis
et gnome q̃d est cognitio quasi fortiter hꝫ
opinioni vel cognitioni intendens Et hꝫ
attribuit quattuor cõditiones ☞ B
Primo q̃ se hñt ad ptinentẽ sicut p̃digus
ad liberalẽ et audax ad fortem Continens
em̃ apud aresto. vocat q̃ cõtra omẽs passio-
nes manet fixus in ꝑtute fm rectã ratõem
semper immobilis yskirogmonõ aut hoc
habet tantũ de continente q̃ manet immo-
bilis z immobiliter adheret Vocãt non est
virtuosum fm se. sed quando fit fm rectã
rationem Unde sicut p̃digus excedit li-
beralem quia dat plus q̃ oportet. Ita iste
p̃sumptuosus excedit constantẽ virtuose
quẽ vocat ph̃s continentẽ q̃ adheret plus
q̃ oportet sensui suo ꝓprio Secõdo dic̃ Are
sto. de talib3 q̃ sunt indisciplinati quia no-
lunt ab aliquo instrui ¶ Tercõ sũt agrestes

qz cum semp velint sequi ppriũ sensuz nõ possunt de facili cõmozari cum alijs homi/nibz z necesse habent fieri solitarij z paz cõ/municãtes cum alijs Omis em̃ homo qui vult ami cabiliter cum alijs cõuersari debz se eis multipliciter cõformare Und cũ ale/xander regnũ psarum esset adeptus statim relicta forma macedonũ in habitu et vesti/tu cõformauit se psis: vt sic eorum benivo/lentiã conciperet· Omnis em̃ singularis fit eo ipso odiosus Et ideo bene dicit Salu/stius sicut Albertus. iij. politicoz recitat istos versus Cõsulo quisquis eris qui pacz fedeza queris Consonus esto lupis cũ qui/bus esto cupis Hec est ergo sobrietas primo modo dicta sciẽtia sine pumptione in par/te intellectiua Scõo est cõtinentia sine dis/solutione in parte sensitiua z ista sobrietas est ordinata modestia sensuũ exteriorũ vt nihil vage mentis appareat nihil libidino/sum sed totum sit religiosum Et huj⁹ oppo/rium est ebrietas dissolutionis que est via insolentis gestus z ornatus in homine exte/riori Istã sobrietatẽ in gestu mozibz Apls. p. Thi. ij. notat vbi dicit sic Volo viros ora/re in omni loco leuantes manus puras sine ira z disceptatõe Similiter z mulieres in ha/bitu ornato cuz verecũdia z sobrietate De ista sobrietate dic̃ Aug⁹. in regla In omni/bus moribz vris nihil fiat qõd cuiqz offen/dat aspectũ sed qõd vestrã deceat sanctitatẽ Et ambro· de officijs li. ij. dicit sic Sermo nes pferamus libra iusticie examinatos vt sit granitas in sensu in sermone pondus at/que in verbis modus Tempantia cordis ha/beat animi mundiciã. iusticia miam pzudẽ/tia pacem. fortitudo mansuetudinez. Dec ambro. Ista sobrietate carẽt dissolutiz z vo/luptuosi iuuenes q̃diu sunt sani z incolu/mes qui ppter corpis caliditatem z animi leuitatem infra semetipos nõ pñt consiste/re. sed si febre corripiant p vnam ebdoma/dã vel duas statim fiunt sobrij saltẽ ad tem/pus Et iõ signãter Eccli. xxxi. dz Infirmi/tas gus sobriã facit aiam. b Ter/cio sobrietas est abstinentia sine ingurgita/tione in pte nutritiua Et sic de ea loquitur apls ꝺ sequẽter ad Titũ. ij. Sobrie z pie z iuste viuam⁹ in hoc seculo. Sobrie ad nos metipos. Juste ad pximos. z pie ad deũ et sanctos De hac sobrietate Bze. ome. cxxvij sobrietas oim frutũ mr̃ ẽ z ecõtra ebrietas mater omniũ vicioz hec est denudatrix om/niũ secretoz. Infatuatrix sensatoz. alliga/trix robustoz z impatrix flagicioz Primo est denudatrix secretoz Un Sene. ad Lu/cillũ epla. lxxxiij. Quẽadmodũ musto. ipa dolea rumpunt z omẽ qõd in ymo iacz i sum/mã ptem vasis vis calozis eructat sic vino estuãte quidq̃d in ymo iacet abditũ. effert et pdit in mediũ Et hec ẽ vna cã quare spe/cialiter regib⁹ phibet vinũ quoz est celare ꝺsilia Nihil est em̃ ita periculosum rei pu/blice sicut ebrietas in rege A tali nanqz pn/cipe vltiones indebite et pcipites irrogant cõsultatiões accepte in iniuriã alioz incau/te reuelant Ordinatões cõcesser vtiles rei publice retractantur Et ideo signanter dz puerbio· xxxi. z vlti. Noli regibus O La/muel noli regibus dare vinum qz nullũ se/cretum est vbi regnat ebrietas Narzat va/lerius maximus li. vi. ca. ij. q̃ mulier que/dam innocens damnata fuit a Philippo rege macedonũ temulento. que ppzie innocentie conscia clamauit Prouocarẽ inquit a rege Philippo ebrio ad eundem sobriuz si esset Quo verbo excussit regi ebrietatem qui causam sobrius diligenter inspexit et mlierẽ liberã a pena dimisit In signũ vero q̃ ebrietas est denudatrix secretoz legim⁹ Ben. ix. q̃ Noe primo plantauit vineã z bi/bens vinum inebriatus est et cuz postea dz/miret iacuit denudatus z a filio ppzio dere/lictus est Scõo ebrietas est infatuatrix sen/satoz Unde Aug⁹. in libzo ad sacras vir/gines In ebrijs nulla ratio nullũ gerẽde vi/te cõsilium non gestoz aut lectionũ memo/ria nec vlla artium aut industrie peritia: Et ideo nullus de sua confidat scientia si ebrietati succumbat. Isaie. xxviij. Sacer/dos et prophera nescierũt pre ebrietate ab/sorpti sunt a vino erzauerunt in ebrietate. Et ideo in antiqua lege sacerdotibus fuit prohibitum ne biberent vinum quando in/gressuri erant tabernaculum ad ministran/dum Leui. x. vinum et omne qõd inebriare potest non bibetis tu z filij tui quãdo intra/bitis in tabernaculum testimonij Tercio ebrietas est alligatrix fortium vel robusto/rũ Facit em̃ de homine bestiam. de robusto

infirmū. de prudente insanum Exemplum de oloferne fortissimo quē nimia ebrietate sopitum Judith vidua gladio ꝓprio interemit. Judith. xxxi. Exemplū habemus de alexādro de quo dicit Seneca epla. lxxxiij q̄ cuz i tot prelijs inuictum intemptantia bibendi deuicit Et ille Herculianus acfatalis cyphus submersit Propter hoc philosophi veteres sicut dicit Pap. vinū vocabant venenū Sed postq̄z inuentū est virus letiferi succi. hoc vinū. illud venenū dictuz est Et infra. Vinū inquit sobrie potatū sanitatem dat z auget prudentiā imoderate sumptum ad vicia causas pstat. Deus em̄ creaturam edit. abundantiā autē humano arbitrio reseruauit vt parsimonia nature esset in magisterio sobrietatis. abundantie vicium. lapsumq̄z tumulentiū sibi ascriberet humana ꝺditio ¶ Quarto ebrietas ē imperatrix flagitiorz. Ut ꝓbat ira arma et ictus libido ꝓba z tract⁹ tūc ardoz nimi⁹ pudoz null⁹ Exemplū hēmus de Lot Gen. xxi. qui ꝓ ebrietatē cū vtraq̄z filia ꝺmisit incestū Exemplū quo ad irā ꝺ Alexādro magno qui amicū sibi carissimū atq̄z fidelissimū inter epulas cutello trāsfodit Et intellecto facinore mori voluit Voluit em̄ seipsum interficere nisi ab amicis suis ꝓuent⁹ fuisset Rusticus quidam inebriatus redit domū z de quolibet vno qđ videbat apparebāt sibi duo Cōsiderans ergo duos filios suos putabat eos ee quattuor Et imponēs vxori q̄ hr̄et quattuor filios ipaq̄z negāte Jussit q̄ se purgaret z ꝓcepit cultrū hoc est vomerē afferri et poni in ignē et dixit vxori sue q̄ oīno portaret. ferzum ignitum. Illa vtens prudentia feminea Respōdit q̄ libēter hoc faceret. si tn̄ primo ferzum ignituz sibi traderet Ille aūt fatuus oīno ignitū ferzū accepit in manibz z excoriauit se pessime. z ad sobrietatē se reduxit z erzorē ꝓprīū recognouit ꝺtinuo. Et ideo signanter ꝺz de omnibz talibz Job. xij. Palpabūt q̄si in tenebris z nō in luce. et errare eos faci et quasi ebrios

Lectio. cxxiij.

QVis enim hominū poterit scire cōsilium dei aut q̄s poterit cogitare q̄d velit ꝺs Cogitatōes em̄ mortaliū timide. et incerte puidētie nr̄e Corp⁹ em̄ qđ corrūpit aggrauat aiaz z deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē ¶ Postq̄s salomon devote supplicauit. ꝺ ꝓ sapia ipetrā da z sue petitōis declarauit vtilitatem. Ista pte iterato manifestat sue supplicatōis necessitatē Est aūt necessitas maxīa ad supplicandū deo ꝓ sapia qua dirigit ignorantia nr̄a in agendis Juxta illd. ij. Paral. xx. Cū ignorem⁹ q̄d agere debeam⁹. hoc solū habem⁹ residui vt oculos nr̄os dirigam⁹ ad te Istā g̃ ignorantiā nr̄am allegādo ꝺ̄ dit hebitudinē nr̄am tā in naturalib⁹ q̄s supernaturalib⁹ cognoscēdis. licet em̄ ex cognitione creaturaz assurgere possim⁹ aliq̄liter in dei noticiaz quantū ad multa. vicz q̄ potēs. bonus. omipotēs z clemēs est Jurta illud ad Ro. ꝓ. Invisibilia em̄ ipi⁹ a creatura mūdi ꝓ ea q̄ facta sunt intellecta ꝺspiciuntur tn̄ ad euidenter cognoscendū ꝺsilia sua et p̄cepta q̄ vult nos seruare in hac vita q̄ tingere non possum⁹ sine ipi⁹ reuelatōe. Et ideo primo ostendit Salomon quantā habemus ad cognoscendum celestia z supnaturalia difficultatem Et circa hoc duo facit quia primo allegat hominis generalem ignorantiam Scđo assignat tante ignorātie causam Scđa pars ibi Cogitatōes em̄ mortaliū Quātū ad primū dicit sic. Quis enim hominum poterit scire consilium dei. Aut quis poterit cogitare quid velit deus. quasi diceret ad hoc q̄ homo consequatur beatitudinem que est vita eterna et visio supernaturalis. diuine essentie oportet hominem transire per meritum adimpiendo aliquo modo diuinam voluntatem in ꝓceptis et consilijs suis Sed quid deus consulat et precipiat non potest homini cōstare nisi per reuelationem fidei de credendis et agendis. ergo hec reuelatio que est vera sapientia est homini necessaria quia nullus homo ex sua naturali cognitiōe posset scire consilium dei nec quid velit deus

☞ A Sed sciendū est q̄ iste termin⁹ Cōsiliū est equiuoc⁹ quia aliquādo inquisitio vnius vel pluriū in rebus dubijs vocatur consilium Et sic loquit Aresto. iij. Ethico. vbi oñdit q̄ cōsilium debet precedere electionem et q̄ omne cōsiliabile est eligibile. Et

sic loquit Thobias filio suo Consiliū sem/
per a sapiente pquire Thobie. iiij Et puer
bio. xi. Salus aut ubi multa cōsilia Alio
modo vocatur consiliū sententia declarati
va illis quod expedit fieri in incertis Et sic
loquit aplus p. Corinth. vij. De virginib
autem preceptum domini non habeo Con
silium persuasio ad aliquid agendū vel omit
tendum Quarto modo vocatur consiliū
quodcūqz arcanum alteri revelatū Pri
mo modo non possumus deo attribuere cō
silium ppie loquendo. sed methaphorice
et figuratiue loquendo de deo more huma
no quia in deo nullo modo cadit incertitu
do vel dubitatio Damasce. li. p. ca. xxij. nō
enim consiliatur deus. ignorantie em est con
siliari Et Aresto. iij. Ethicor. Consilium
est de his que incerta sunt et nescitur quali
ter eueniant. Et per consequens deo qui ē
prescius futurorum omniū. conuenire non
potest Secundo modo deo maxime con
uenit cōsilium quia ipse maxime in dubijs
nos certificare scit Tercio modo etiam si
et sic distinguamus inter precepta et consi
lia dei. Et quarto modo similiter Alle
gata ergo ignorantia humana explanatur
conuenienter nostre ignorantie causa Et po
nitur duplex causa. Uidelicet cognoscētis
debilitas. et cognoscendorz subtilitas Se
cunda causa ponitur ibi Et difficile estima
mus

a

Circa primū duo facit
quia primo allegat ignorantie causam ex
parte anime Secundo ex parte corporis
ibi Corpus enim: qđ corrumpit Quan
tum autem ad aniam sicut docet Aresto. ij
Methaphisice. Intellectus noster se habz
ad intelligentias et ad manifesta in natura
sic oculi noctue ad lumē solis Et iō ad tra
ctandū de his que supra vires nostras sūt
debemus esse timidi Et hoc est quod dicit
Cogitationes mortalium timide Et iterū
ad illa que sunt infra nos circa que opera
mur et consiliamur frequenter experimur
nos decipi et aliter deuenire qs nos ordina
mus Et ideo non solum sunt cogitationes
nostre infirme in speculatiuis. sed etiā in
certe sunt prouidentie nostre in practicis
Et ideo docuit nos Jacobus q locuturi
de futuris agibilibz a nobis semper sub cō
ditione dicamus Si domin⁹ voluerit faci
emus hoc vel illud Jacobi iiij. Ex parte ve
ro corporis duplex surgit difficultas adq̄
rendi scientiam de deo et necessarijs ad sa
lutem Prima quia corpus infectum fo
mite cōcupiscentie corrumpit affectum ani
me et facit; aiam ad surgendum ad spiri
tualia grauem Et ideo dicit. Corp⁹ quod
corrumpitur aggrauat aiam. Secūdo
quia solicitudo circa necessaria corporis et
ista tempalia deprimit sensum homis cogi
tantis multa et reddit eum distractū a stu
dio et scientia adquirenda Et ideo subdit.
Et deprimit terrena inhabitatio id ē oc
cupatio circa terrena corpori necessaria sen
sum id est intellectum multa cogitantem:
Corpus qđ corrumpitur aggrauat aiam
Nota q corpus post peccatum anie alli
gatur in triplex officium. habet enim ani
ma corpus sicut instrumētum in adiutoriū
ad seruiendum Secūdo sicut indumen
tum vel opertorium ad se tegendū Ter
cio habet ania corpus sicut sibi cōiunctum
et datum sicut detrimentū vel afflictoriuz
ad puniendum Primo dico q anima ha
bet corpus sibi coniunctum sicut instrumē
tum in adiutorium ad seruiendum Unde
Aresto. primo politico. ait Animal constat
ex anima et corpore. quorum hoc quidem
principalius est a natura scilicet ania. hoc
autem subiectum. puta corpus In homine
autē bene dispositio corpus est sicut seruus.
et anima principans et dominans Sed in
homine pestilente corpus dominat et ani
ma famulatur Est autem secōm eum ibi
dem duplex principatus. videlicet. dispo
ticus siue servilis. et politicus siue regalis.
Anima em principatur corpori princi
patu dispotico. et est talis principatus quā
do subiectum non habet potentiā resisten
di principanti Sed intellectus principat
appetitui politico pncipatu qz appetit⁹ ha
bet inter dū potentiā resistēdi ratōni Pa
tet ḡ fm eum q corp⁹ natural'r est servilis
cōditōis. et aia libere cōditōis Et qz seruus
delicate nutritus proteruit in dñm Juxta
illud Prouerbio. xxix. Qui delicate a pue
ricia nutrit seruum suum sentiet eum po
stea contumacem Ideo statim a puericia de
bet seruus iste domari et in seruitutē redigi

Lectio

Et hoc satis aduertit, Apostolus qñ dicit Castigo corp⁹ meū ⁊ i seruitutē redigo ne cū aliis p̄dicauerim ipse reprobus efficiar. p̄ Corin. ix. Seruitus aūt fm iura si sit occulta impedit matrimoniū cōtractū cū libera Uñ si seruus dicat se ingenuum ⁊ ꝺtrahit cū libera ⁊ ipa postea ꝓpendit se esse decep/tā pōt agere ad diuortiū ⁊ obtinebit. xxij. questiōe secūda capitu. Si femia ingenua Moraliter loqñdo suus est corpus nr̄m quod fingit se liberuz ⁊ nobilē. et iactat totum mundū esse suum ⁊ ꝓpter se ordinatū ⁊ ideo pificare se p̄sumit rōni que est dña sua et ingerit se ad matrimoniū p quandā equalitatē cū rōne cōtrahendū. sed certe rō debet aduertere ⁊ ipm repellere sic nō maritū suum. p̄me Corinth. vij. Nonne ē seruituti subiect⁹ frater vel soror huiusmodi More ergo serui debet corpus nostrum tractari. Quis vero sit modus tractādi seruum dicit. Ecci. xxxiij. Panis ⁊ disciplina ⁊ opus seruo. Tria em̄ sibi cōueniunt vide licet educatō qz panis. Castigatō qz disciplina. Occupatō qz opus. Educatō sibi debetur talis tempamenti. ne superbiat et ne succūbat. Uñ Gregor⁹ sup Ezechielē secūda pte Omelia septia. Si pl⁹ corpi q̄z debeamus tribuim⁹. hostem nutrimus Et sine necessitati illius q̄ debem⁹ nō reddimus ipm nr̄m cōciuem necamus. Nec ille Ex q̄ ergo corpus naturaliter seruus est ⁊ subiectum spiritui quāta vtilitas est huic seruo seruire. De hoc, Seneca epl'a. xlix. Fateor inquit insitam nobis nr̄i corpis caritatem Fateor nos huiusmodi gerere tutelam. nō nego idulgendū. illi seruiendū nego. Nolitis em̄ seruiet qui corpi seruit. qui p illo ni mum timet. qui ad illū oīa refert honestuz ei vile ē cui corp⁹ nimis carū est. Sit ergo p̄mo corpus spūi sic instrumentū in adiutoriū ad seruiendū. Secōdo corpus datum est aīe sicut indumentū vel oportiū ad tegēdum. Job. x. Pelle ⁊ carne vestisti me ossibus ⁊ neruis cōpegisti me: De hoc Seneca epl'a. lxij. Corpus naturaliter vt quandaz vestē aīe circūdedit ⁊ velamentuz est eius Quis em̄ p vestimentū estimauit aliquē. nec bonū nec malum gladiū vagina facit. Ita nec bona corpis bonū hoiem. hec. Seneca

G. De indumētis aūt que domini distribuunt famulis suis. duo videlicet. Unū est qđ dñs qui dat annuatī duplicez libratā vnaz p hyeme ⁊ aliā p̄o honestate sic solet ordinare q̄ illa libzata que fuit p hyeme fiat de panno grossiori. Illa vero de subtiliori que seruiet in estate. Moraliter totū temp⁹ nr̄m diuidet in duas ptes. hyemem ⁊ estatē. hyems est vita p̄sens. Estas erit vita futura. Dñs aūt nr̄ daturus ē nobis duplicē libzatam. vnā robā accepimus p hyeme hui⁹ vite Et iđo est de rudi pāno Corpus em̄ nostrū si modo aduertim⁹ de turpi materia vel rudi est facta. et tñ saris sufficit p hyeme hui⁹ vite Debre. x. Corp⁹ aūt aptasti mihi id est aptum dedisti cōue/niens tpi in quo viuo. Scđa libzata quā habebimus i paschate vite future id ē in resurrectione generali est de pāno subtili. erit et corpus nostr̄ subtile contra grossiciē. clarū cōtra opacitatē, agile cōtra grauitatē. ⁊ impassibile contra mortalitatē. p̄. Corin. xv. Seminat corpus aniale surget corpus spiritale Dat ergo dñs noster duplicē libzatā fm cōgruentiā tempoz diuersoz Scđo videmus in istis familijs ⁊ curijs q̄ boni armigeri robas duplices p̄cepturi nō p̄sumit gerere robas duplices p̄cepturi nō p̄sumit in hyeme a laboribz lacerant robas nuncin pluuijs i niuibz in ignibz vbicūqz dño placuerit Rō ē dicta qz sciūt se nouas robas in paschate p̄ceptu ros Consili mō moraliter boni xp̄iani non p̄sunt ab opibus penitentie corpibz suis. vigilant: ieiunant. ⁊ varijs penitentijs lacerāt vel macerāt corpus suū Et quare hoc Certe qz nouas robas expectant in resurrectiōe qñ vestient spūs corpibus suis gl'iosis Philip: iij. Saluatorē expectamus dñm nostr̄ ieslm xp̄m qui reformabit corpus humilitatis nostre ꝺfigurato corpori claritatis sue Item notandū q̄ inter indumenta que dā sunt vestes et arma ⁊ que dā sūt vestes tm̄ et nō arma. In vestibz ⁊ armis fiūt que daz signa depictu/ris ⁊ coloribz Et cōsueuerūt reges iuuenes et p̄ncipes militare in ludis militaribz et armis non notis nec in armis que postea debent referri sed in armis ignotis ad voluntatē eoz Quādo aūt tales p̄ncipes exercitati armoz in talibz ludis dimittūt tūc solent dare alicui armigero illa arma cōsecrādo eum in statu militari ⁊ id cedit ad hono

rem notabilē talis armigeri q̄ possit arma portare dñi sui quib⁹ vsus est i sua milicia iuuenili Moraliter dñs noster deifili⁹ xp̄c militauit in cruce arma habuit de argento albissimo carnis sue quinq; rosis rubeis distincto que sunt quinq; vulnera corpi illi sacro impssa. p̄nceps iste ludum talē armorū sua resurrectiōe dimisit q; xp̄c resurgēs ex mortuis iam non morit: mors illi vltra nō dñabit Roma. vi Sed homi tanquā armigero multū dilecto ꝺtulit arma illa: misitem fecit eum dñs vt ptz p apl'm. ij. Thi. ij. Labora sicut bonus miles xp̄i Et honorificum debet esse homini multū scz memoriter recogitandi. si iniusta corpal'r toleranda portare valeat arma xp̄i: et ideo de istis armis bene gloriabat ille qui dicit Gal. vi. Stigmata dñi nostri iesu xp̄i in corpe meo porto Et ideo scribit. p: Corint. vi. Empti estis pcio magno. glorificate et portate deum in corpe vestro Tertio corpus est datū anie sicut detrimentū et afflictoriū ad puniendū Et hoc est vez fm tempus nature lapse Exquo em̄ ratio mentis humane sbtraxit deo obedientiā quā debebat. subtracta est anie illa obedientia quā sibi corpus exhibebat et ceperūt passiones mortis et corruptionis affligere aiam in corpe habitā tem in tantū q; clamare ꝺpellebat apl's ad Ro. vij. Infelix ego sum quis liberabit me de corpe mortis huius Un Seneca epl'a. c. i Corpus hoc anime pondus est et pena. pre mente illo vrget et in vinculis est Et infra. Maior sum et ad maiora genitus q̄z vt mācipiū sim corpis mei. qđ equidē non aliter aspicio q̄z vinculū aliqđ libertati mee circūdatum. Hec Sene. Et de hoc notabiliter loquit epl'a. xlviij. Admiror dementiā nostram q; tanto tempe amamus rem fugitissimā corpus nostrū. timemusq; neq̄ morimur cū omne momētū mors sit prioris habitus. Uis tu timere ne semel fiat qđ quotidie fit Et ideo signanter dicit hic Corp⁹ qđ corrumpit nō qđ corrumpet Corrupta est infantia. corrupta est puericia. corrupta est adolescētia ij. Regū. xiij. Omēs morimur et quasi aque dilabimur in terrā que non reuertetur

Lectio. cxxiiij.

ET difficile estimam⁹ q̄ in terra sunt et que in prospectu sunt inuenim⁹ cum labore Que aūt in celis sunt quis inuestigabit. Sensum autē tuū quis sciet. Nisi dederis sapiam tuā. et miseris spm̄ tuū sanctū ꝺ altissimis. Et sic correcte sunt semire eorum que sunt in terris et que tibi placēt didicerunt homines Nam p sapiam sanati sunt q̄ cunq; placuerūt tibi dne a pncipio ¶ Post quā em̄ sapiens salomon allegauit humanā ignorantiaz ppter quā necesse habuit a deo petere sapiam Unā causam isti⁹ declarauit ex pte humane imbecillitatis In ista parte assignat aliam causam ad id ē magnitudinē vicz difficultatis ex parte rerū scibilium ☞ A Et circa hoc tria facit. qz Primo ostendit q; attingere cognitionē supernaturalū exceꝺet limites hūane facultatis. Scōo q; taliū cognitio nullo mō haberi potest nisi ex dono diuine liberalitatis Et tercio q; nūq̄z fuit alia via salutz ihominibꝫ bñ morigeratis Scōa ibi. sēsum autē tuum Tercia ibi Et sic correcte sunt ¶ Ad primū arguit sic Si nos homies non possumus id qđ minus ē. nec poterim⁹ id quod maius est. sed minus est cognoscere creaturas dei et cognitōes naturales earū que sūt in terra nobiscum q̄z cognoscere diuinā voluntatem que est in celo Sed ad cognitionem alicui⁹ nature exilis nō possumus deuenire sine difficultate et labore Ergo ad cognoscendū occulta diuine voluntatis nullo modo poterimus deuenire Quantū ergo ad hoc dicit sic Et difficile id ē difficulter estimamus id est ad quandā nō satz certam cognitōem deuenimus Iste em̄ terminus estimare nō importat omīnodā certitudinē fm modū loquendi sicut notū ē Difficile inquit estimamus que in terra sūt cuiusmodi sunt quātitas terre immobilitas terre. imo generaliter cum difficultate scire possumus qūo herbe arbores et plāte generant augmentant et fructificant in terra. Ista em̄ ppter quotidianā consideratōem apud nos viluerūt et tm̄ nullus est nr̄m qui sciat de his plenam reddere ratōem Quia sicut dicit Augustin⁹ Maius miraculū ē q; deus de paucis granis segetes creat q̄z

Lectio

q̄ tot milia hoīm de paucis panib⁹ ⁊ pisci/bus satiauit. ⁊ tñ hoc nemo mirat· Illō om nes miramur non quia mirabili⁹ sed q̄ ra rius Ergo ista quotidiana que fiunt in ter/ris. nescimus cōprehēdere. imo vix aliqua liter estimare Eccs. p. Lūcte res difficiles nec potest eas homo explicare sermone Di/cit ergo Et difficile estimamus id est difficile est estimare Et que in terra sunt Et seq̄t que in p̄spectu sunt inuenim⁹ cum labore. id est etiā p̄ma p̄ncipia inuenim⁹ cū labore Cū em̄ a sensu et experimento dependeant nec aliquid sine passione sentire possumus etiā p̄ma principia cum labore cōquirim⁹ aliquali Et tñ de istoꝝ notitia dicit Aresti. Metha phi. q̄ cōsideratio de veritate difficilis est vno mō ⁊ alio modo facilis est Facilis est q̄tum ad p̄ncipia que se habent sicut porte vel fores manerij in quib⁹ nul/lus delinquit Sed difficilis est quantū ad cōclusiones que ex p̄ncipijs eliciunt in qui bus a multis erratur Et q̄ sic est q̄ ea que in terris sūt ⁊ in p̄spectu id est que statim alī quo mō offerunt se sensui inuenimus cū la/bore Merito queri potest sic Que aūt in ce lis sunt quis inuestigabit Et siue hoc de ce lis id est speris celestib⁹ in quib⁹ sunt stelle erratice siue fixe. Uel de celo empyreo q̄d supra illos celos est ⁊ deo appropriat et an gelis. intelligatur ⁊ p̄ponat rationabil' que stio est Dec est em̄ ratio quare p tot cente/naria annoꝝ vixerunt illi homies qui nos in principio mundi p̄cesserunt Cū quanto etiā labore ⁊ diligētia inuenta est vera quā titas terre. ⁊ postea vera q̄ntitas solis et to/tius firmamenti. nō pōt faciliter a nobis ex cogitari Cum ergo ad illa insufficiētes su/mus ꝑstat q̄ sine dono ⁊ reuelatōe dei attī/gere non possumus ad ea ad que null⁹ sen/sus nullū experimentū perducit. ⁊ ideo se/cūdo subiungit Sensum aūt tuū quis sciet nisi tu dederis sapiam tuam ⁊ miseris spm̄ sanctū tuum de altissimis Sensum aūt tu um id est ꝑsiliū p̄scientie tue ⁊ ordinatiōis future quis sciet nisi p donum liberalitatis tue. nisi inquā tu dederis sapiam tuā reue/lando que tibi placent p nos fieri in hac vi/ta. et cum hoc miseris spiritūsanctū tuū de altissimis ad inclinandū voluntates nr̄as et suggerendum nobis facere q̄d tu preci/pis Joh. xiiij. Ille vos docebit omia de al/tissimis Altum est celum planetaꝝ. altius celum stellaꝝ fixarum ⁊ altissimū est celuꝝ empyreū q̄d dicit celum trinitatis In ps. Tu solus altissimus sup omnē terram Se cūdo subiūgit q̄ nunq̄ fuit alia via salutis hoīb⁹ possibilis nisi p reuelatōem certi cultus quem deus exigit ab hoīb⁹ per fi/dē spem ⁊ caritatē Unde dicit sic Et sic coꝝ recte sunt semite coꝝ que sunt in terris et q̄ tibi placent didicerunt omnes . Nam p̄ sa pientiam sanati sunt. quicunq̄ placuerunt tibi a p̄ncipio dñe Et sic misso sancto spiri/tu de altissimis ⁊ sapia tua data hominib⁹ coꝝrecte sunt semite id est perfecti mō viuē di ⁊ obtuandi mādata tua . In ps. Dedūc me in semita mandatoꝝ tuoꝝ. Et semite in quā coꝝ que sunt in terris id est hoīm ter/renoꝝ Et sic per modū istum didicerūt ho mines que tibi placent vicz per incarnatio/nem filij et emissionē spūssancti Nam per istam sapiam fidei in xp̄m vicz sanati sunt, a morbo peccati quicunq̄ placuerunt tibi dñe a p̄ncipio Math. xxi. Qui p̄cedebant et qui sequebant clamabāt dicentes Osan na filio dauid vbi dicit Glo: q̄ nemo saluā dus fuit nisi in fide incarnationis explicita vel implicita Et miseris spiritūsanctū tuū ¶ Circa missionē spūssancti est notandū q̄d/la fuit mundo necessaria ꝓpter tria . Uenit om sicut lacrimantiū cōsolatoꝝ sicut ignorātiū informatoꝝ ⁊ sicut vacillantiū confirmatoꝝ ¶ Primo ergo venit sicut lacrimantiū consolatoꝝ. Qñ nutrix recedit a puero puer tri/statur ⁊ plorat . ¶ Et licet ipa puerꝝ horret et moneat q̄ nō ploret nec doleat Puer tñ cum recesserit statim plorat et clamat quā/tūcunq̄ ipa cito' redituram se p̄mittat nec cessat a fletu donec nutrix mamillam in os mittat Isto mō xp̄c moraliter nutrici⁹ fuit apostoloꝝ suoꝝ quos tanq̄ filios iuuenes et teneros diligebat ⁊ fouebat Osee xi. ego quasi nutrici⁹ effraym portabam eos i bra/chijs meis ¶ Effraym frugifer interpretat et figurat aplos q̄ fruges doctrine ferebāt quibus totus mundus fuit postea satura/tus Iste nutricius accepit licētiā ab aplis suis et dixit eis q̄ non turbarent de recessu suo Joh. xiiij. Non turbet coꝝ vestrū neq̄ formidet vado et venio ad vos Iterū mo/

dicum ꝛ videbitis me. Et multa talia dixit eis ꝛ tñ omib⁹ illis non obstantibꝫ/ se nō po terant a tristicia cōtinere Joh̄ā.xvi. Quia hec locutus sū vobis. tristicia impleuit cor vestrū/ Et ideo xp̄c volens eos ꝫ solari p fec te. mamillā sue dilectionis ꝛ dulcedinis sez spiritū sanctū posuit in ore eoꝝ Isa.lx Lac gentiū sugas/ et mamilla regū lactaberis. Mamilla regum id est spūsctō qui est ma/ millā dulcedinis clemētie ꝛ suauitaꝛ tori⁹ trinitatis Ista mamilla habuit ī se lac dul/ cissimi nutrimenti omia em̄ dulcia nutriūt fm ph̄m Et de spūsancto scribit Eccl.xxiiij Spūs em̄ meus sup mel dulcis/ Sed in/ ter sugentes istā mamillā magna differen/ tia est/ quidā nanqꝫ sicut pueri dissoluti p⁹ quā suxerunt mordēt dentibꝫ/ Quidā pel/ lunt manibꝫ ꝛ quidā lacerāt vnguib⁹/ Hi omēs sunt ingrati xp̄iani qui postqꝫ spiritū sanctū receperint/ p sacrm̄ penitētie redeūt ad ingratitudi nē p pctm̄/ quoꝝ quidā mor dent p detractōem. ꝛ ledunt caritatē que ē spūsanctus/ Galla.v. Si inuicem mor de/ tis ꝛ comedetis/ videte ne ab invicem ꝫ su/ mamini Quidā em̄ pellunt p rebellionem qui ecclesie resistunt ꝛ doctrine verbi dei. Actuū.xiij. Vobis oportebat loqui p̄mū verbū dei/ sed qm̄ repellitis illud ꝛ indig/ nos vos iudicastis eterne vite/ ecce ꝫ uerti/ mur ad gentes/ Aliq̄ lacerāt vnguibꝫ sicut raptores ꝛ pdones qui bona ecclesie rapiūt et auferūt ꝛ pdant/ ꝛ isti sūt mali militares qui per illā bestiā designant de qua Dani.. vij/ Hꝫ erat terribilis nimis dentes ꝛ vng nes eius ferrei/ comedebat et ꝫ minuebat ꝛ reliqua pedibus suis cōculcabat/ De istis vij. Vos semp spūsancto restitistis Secū dō missus est spūssanct⁹ sicut ignorantiuꝫ inf̄ormator. Xp̄c em̄ dei filius pdicauerat iudeis verba sue sapie in tantū/ q̄ fatebant Joh.vij. Nunqꝫ sic locutus est hō sicut hic hō loquit̄/ hoc fecerat inter eos opere poten/ tie sue Jo.xv. Si opa non fecissem in eis q̄ nemo alius fecit. pctm̄ non haberēt Dede/ rat eis exempla sanctitatis vite Math.xi. Discite a me qꝫ mit̄ sū ꝛ hūilis corde/ istis tm̄ non obstantibꝫ ipsi iudei verba sapie di/ cebant esse falsa Jo.viij. Tu de teipo testi/ monij̄ ph̄bes/ ꝛ testimoniū tuū nō est verꝫ

Miracula sue potentie dicebāt fieri virtu te dyabolica Math.xij. Hic nō ejcit dēmo nia nisi in beelzebub p̄ncipe dēmoniorꝫ Ex/ empla vero sue sanctitatis/ dicebāt facta eē hōmis peccatoris Joh.ix. Nos scimus qꝫ hic hō peccator est/ Istis ergo visis poterāt aplī respondere qm̄ xp̄c ab eis ascendens di cit/ Euntes in mundū vniuersum p̄dicate euāgeliū omi creature ꝛc/ Dñe quō nos re linquis et ad iudeos transmittis/ si verba tua falsa dixerunt/ si miracula tua demoni/ bus ascripserūt/ si tue sanctitatis apparen tiā in scādalū peruerterūt/ Quid inter eos facere poterim⁹ nos ignari qui habem⁹ par uā scientiam/ nos infirmi qui habem⁹ par/ uam potentiā. nos realiter peccatores q̄ ha bemus lesam ꝫ sciam/ Et ideo missus est ad eos spūssctūs p omnibꝫ istis sicut ignoran/ tiū informator Joh.xiiij/ Paraclitus autē spūssctūs quē mittet pater in nomie meo ill̄ le docebit vos omia/ ꝛ suggeret vobis omia quecunqꝫ dixero vobis/ In hui⁹ figurā mis/ sus est spūssanctus in triplici specie/ ignis lingue. ꝛ columbe In igne relucētia clarita tis In lingua eloquētia veritatis In co/ lumba pacientia suauitatis. Sap.xij: O qꝫ bonus ꝛ suauis est spūs tuus in nobis/ In igne similiter denotat potentia qꝫ inter ele menta nullū est ita actiuū ꝛ hoc per calorē/ In igne denotat sapia ꝛ hoc p splendorem/ In lingua designat eloquētia p vocis clan gorē Modo ita fuit q̄ aplī habuerūt tripli ci ppō p̄dicare p̄ncipibꝫ qui fidē impugna bāt p pontentiā: philosoph̄. qui eā impug nabāt p sapiam/ Et pplis qui aplos non in/ telligebāt ppter ydeomatis differentiā/ et ideo dedit eis xp̄c spiritūsctm̄ in specie co lumbe vt vincerent p paciam In specie ig/ nis vt vincerēt p xpi potentiā In specie lin gue vt instruerent p sapiam ꝛ haberent ois ydeomatis differentiā Act.ij. Ceperūt lo/ qui varijs linguis put spūssctūs dabat elo qui illis Tercio missus est spūssctūs sic vacillantiū cōfirmator Job.xiij. Vacillan tes ꝫfirmauerūt sermones tui/ ꝛ genua tre/ mentia cōfortasti Vas luteū q̄n est recens nō habet qualitatē aliā q̄z luti/ tedit omi tac tui ꝛ omi impulsu/ Sic aplī et ois hō q̄ est vas luteum p naturā Job.x. Memēto que so q̄ sicut lutum feceris me. Nullo mō pōt

pfecte resistere tentationib' seculi ex sua p
pria qualitate. sed si vas luteū desiccet z cō
burat ad ignem fit solidū durū et sonorum
Et ita apl'i se habebāt et alij viri sancti ī ec/
lesia. q̄ nō accendunt spūsctō p tra oēs tri/
bulationes seculi fortes fiūt Act. p. Accipietis virtutē supueniētis spūssancti ī vos
et eritis mihi testes In testem ymō. tria cō/
siderant: natura. cōditio z vita ☞ B
Natura vt sit vir non femina q̄ sexus ille
instabilitatem solet habere annexā Cōsidera cōditio vt sit liber non seruus q̄ seruus
metu dñor faciliter a veritate solet abduci Consideraē vita ne sit infamis in se qui d
alijs debet testimoniū perhibere Et ppter
ista plati ecclesie q̄ vel sunt effeminati libidinose viuendo vel seruilis conditōis mū/
do et māmone seruiendo vl'lesi in bona opinione publice delinquendo nō sunt cōuenientes testes christi nisi spūsancto cōfirmati
sed fuerunt apl'i viriles p corōis constātiā
liberi z sine timore p veritatis abundantiā
famosi z bone opinionis p sanctitatis inundantiā Et de eis scribit Actuū. iiij Virtute magna reddebant apl'i testimoniū resurrectionis dñi nostri Et ista tria tangit beatus Aug⁹. Talis est inquit gr̄a spūssancti
q̄ si tristiciā inuenit dissoluit. si desideriuz
pniciosum cōsumit si trepidatōem abijcit.
In hoc q̄ dissoluit tristiciā. dat corōis firmitatem In hoc q̄ desiderium pniciosum cō
sumit dat vite sanctitatem In hoc q̄ trepidatōem abijcit dat constantiā z libertatem
Cīn Brego. iiij. sup Ezech. Cōsidero pīes
noui z veteris testamenti Dauid Danielē.
Amos Petrū Paulū z Matheū z apertz
oculis fidei intueor. ¶ Implet nanq̄ spūs
sancti gr̄a puerū citharedū z psalmistā facit
Implet abstinentē puerū z iudicē senū facit. Implet pastorē armentariū z pphetā
facit Implet piscatorē z pncipem apl'oz facit Implet psecutorem. z doctorē gentium
facit Implet publicanū z primū euangelistam facit Dec Brego. Exemplū de petro
qui cuz esset vas luteū nō cōbustum ad vocem ancille hostiarie negauit xp̄m quem postea corā Nerone z mundi pncipib' constātissime p̄dicauit Et ideo signanter petiuit
p̄s. dicens Spū pncipali cōfirma me z tūc
constanter docebo iniquos vias tuas z impū ad te cōuertentur

Capitulū decimū
Lectio. cxxv.

Hec illum q̄ pri
mo formatus est a deo pater or
bis terrarū cuz solus esset creat⁹
custodiuit z eduxit illū a delicto suo z edu
xit illū de limo terre z dedit illi fruē diuinā
dōia ¶ Hic designat decimū capitulū et ē
scda ps huius libri q̄uis non nulli antiq̄ sig/
nauerūt capitulū paruz ante ibi Nam p sapiē
tiā sanati Quos in pncipio libri diuidēdo
sequebar. sed q̄ hoc modicum refert vl'nihil ad libri pcessum modo tamē sequi ma/
lo capitula cōiter p̄putata ¶ Unde postq̄
salomon multipl'r declarauit sapie nobilitatē z magnā fecit de ea cōmendatōem simpl'ius effectus generales In ista parte p̄se/
quit sapie vtilitatem q̄ztum ad quosdā effectus speciales oīdēdo in pticulari quōsingulares quedā p̄sone fuerunt p sapiam in
bono cōseruate z a malo p̄seruate. Und ab
ista pte vsq̄z ad finem libri ponit exemplificatio in pticularib' gestis et historijs d beneficijs q̄ homibus p sapiam sunt collata
et de supplicijs q̄ p eandē peccatorib' sūt illata Et diuidit hec scda ps huius libri in duas pncipaliter Naz primo agit de beneficijs
collatis p sapiam quibusdā p̄sonis. Secdo
agit d bnficijs vni toti ppl'o certe nationis
vicz israelitico Secda ps ibi Dec ppl'm In
fra eodem c. Prima ps diuidit in septem
sex p̄sonas quas describit z ondit a sapientia gubernatas fuisse vicz. Adam Noe
abraam loth iacob z ioseph ☞ A Pri
ma ergo ps que est lectio p̄ns est de adam
cui cōtulit sapia dei q̄nq̄z progatiuas z gratias spēales Ipe em habuit paternalē pre/
eminentiā ad genus humanū ppagandū.
Originalem innocentiā ad semetipm conseruandum. situalem excellentiā ad iocundē inhabitandū. rationalē magnificentiaz
ad creaturas gubernandū. et finalē indulgentiā ad deū p̄ petm reconciliandū Dic
ergo primo sic Dec id est sapia increata. illū
id est adam qui primo formatus est a deo. primo z bis terrarū id est q̄ ordinatus fuit a deo
pncipiū z radix totius humani generis q̄d
modo est diuisum in diuersis gtibz orbis

orbis terraꝝ. Ecce paternalis ꝑeminentia ad genus humanū ꝓpagandū Generasset eñ homies in statu innocentie sine feruore sine dolore sine pudore Nec vero illū id est Adam cū solus esset creatus custodiuit. i. originalem innocentiā sibi dedit qua sp se suaq; ita perfectū dominiū supra corpus q̄ nunq; sensisset infirmitatem ab intrinsico nec lesionem ab extrinsico nec deceptōez aḃ aliq; si in statu innocentie ꝑstitisset. hec habuit cū solus esset creatus id ē anteq; ge/ nus humanū ꝑ generatōem multiplicasset tunc qdammō solus fuit qz solus i seru vi/ rili exñs vel cum simplr esset solus añ for/ matōem mulieris de costa Ecce originalis innocentia ad semetipm cōseruandum. Et iustitiā originalem naturalr in filios transfudisset sicut modo parētes transfū/ dunt pctm originale Tercio illū adā edu/ xit a delicto suo dando sibi finalem indul/ gentiā ad deum post pctm placandum Et istud bñficiū ꝓpter sui magnitudinē enūe/ ratur ante duo alia que sequunt. licet poste rius sit collatū Dedit eñ ade grām penitē tie ꝑ pctō suo et remissionē eiusdem pecca/ ti. Et qtum ad hoc dicit Et eduxit illum ꝑ ade ꝑ tritōem. Sed pfecte et cōplete per xpi passionē. Quarto hec sapia increa/ ta dedit ade situalem vel localē excellentiā ad iocunde inhabitandū Sicut eñ narrat hystoria scolastica sup Beñ. Creatus fuit homo in agro damasceno et inde trāslat⁹ in paradisum qui est loc⁹ delicatissimus vbi modo manent Enoch et Helyas. ꝑtinuan/ tes vitā suā per esum ligni vite et alioz que sunt ibi Et qtum ad hoc dicit. Et eduxit illum de limo terre id est de agro damasce/ no in quo formatus fuerat de limo illi⁹ ter re et trāstulit i locū amenissimū paradisi Be/ neꝑ. ij. Plātauerat añ dñs deus paradisū voluptatis a ꝓncipio in quo posuit hoiem quē formauerat. Quinto hec sapia dedit ade rationalē magnificentiā ad creaturas gubernandū. Et quantū ad hoc dicit. Et dedit illi virtutem cōtinendi omia id est ra tionē et cognitōem qua potuit omnib⁹ crea/ turis dñari Beñ. ꝑ. Dñamini piscibꝫ ma/ ris et volatilib⁹ celi et vniuersis aiantibꝫ que mouent sup terrā ☞ a ¶ Dubita/ tio lr̄alis Utrꝫ adam in statu innocentie fu it a deo rationabilr custoditus Qd̄ non. qz crudelis pater esset qui ꝓmitteret filiū suū pugnare in duello in quo ꝑsciret eū cē vin/ cendū Sed dominus ꝑsciuit adam filium suum per creationem. vincendum per ten/ tationem futurā per dyabolū. Ergo cru/ delis fuit nō custodiendo illū ab illa tentatio ne ergo eum ꝑ tunc nō ratōnabiliter custo/ diuit. Preterea si deus eū custodiuit. ergo nō debuit ꝓmittere tēptari. Rñdet mgr̄ sen. dis. xxiij. xxi. c. ꝑ. q. gliosius est nō cōsentire q̄z tentari non posse Et ideo deus eū tenta/ ri ꝓmisit vt inde glorioſiorē reportasset victoriā Sed cōtra sciuit eum vincendū. g̃ nō expectauit homis victoriā. ergo nihil ē dic/ tū q̄ ideo ꝓmisit q̄ homo vinceret. Prete/ rea sapienti⁹ est vnūquodqz ordinare in fi/ nem suum ita cōueniēter sicut pōt ab eo or/ dinari. sed finis homis est beatitudo et bea titudinē potuisset homo attigisse cōuenien/ ter sine tentatione et sine pctō qz illa sūt im pedimenta a beatitudine ꝑ sequēda. Pre/ terea ad bonū custodem ptinet ꝑcauere et remouere omia pericula ab illo qd̄ ē sue cu/ stodie cōmissum ergo deus debuit tentati onem amouisse ¶ Ad oppositū dicit⁹ in lr̄a q̄ sapia increata cum solus esset creat⁹ cu/ stodiuit illū ¶ Ad questionē dicendū q̄ de us eum custodisse dicit⁹ q̄ sibi de iusticia ori ginali et gr̄a puidit ꝑ que semetipm potuit custodisse si voluisset ¶ Pro argumētis est notandū: sic̄ docet Dyonisi⁹. c. iij. d. di. no. Prouidentia dei nō est nature corruptiua sed saluatiua Un̄ ad puidentiā dei ptinet rerum naturas administrare sicut cōdecet bonitatē vniuersitatis. Sed̄o notat q̄ boni tas totius ꝓponderat bonitati ptis Unde si aliquid esset melius parti q̄z toti tali toti cederet in ꝓiudiciū. ideo ptinet ad bonū gu bernatorē tale cōmodū parti sb̄trahere vt habeat pfectio totius Licet eñ fm ymagi/ natōem melius esset pdere pedes q̄z caput tñ melius est toti homini habere vnū caput et duos pedes q̄z duo capita et vnū pedem ¶ Ad oppositū ergo dicendū q̄ decuit deo creare vnū vniuersum in quo eēt varietas specierū et naturaꝝ ad ostensionē sue bonita tis inter quas spēs hō est quedam de nobi/

libus. ¶ Nõ aũt posset hõ esse homo nisi esset peccabilis ⁊ tentabilis ad peccandũ. Et iõ facere q̃ homo nõ fuisset tentatus et fecisse hoiem. cõtradictõem includit Sed d. Potuit eum sic dotasse gratijs naturalib⁹ ⁊ infusis q̃ fuisset ĩmutabilis ad malũ sicut erit post beatitudinẽ ¶ Dicendũ q̃ licet deus hoc potuisset de potentia absoluta non tamẽ de potẽtia ordinata. Natura eĩ hominis est q̃ ptingat ad beatitudinẽ p̃ bonum vsum liberi arbitrij. Hoc aũt requirit mutabilitatem et peccabilitatẽ ⁊ posse tentari et hmõi. Et ideo rõnabiliter ad perfectũ hois pmittit eum esse peccasse peccabilẽ tentabilem ⁊ ad magnã sibi cessisset vtilitatẽ si tentatus vicisset ¶ Ad primũ dicendũ q̃ licet deus p̃sciret adam vincendũ. sciuit tamẽ q̃ natura sua erat ad hoc instituta vt foret per tentationes pmiata ⁊ ideo decuit eum permittere tentari vt ꝑture sua vteret quã frustra accepisset nisi ea vti potuisset Ad scdm q̃ mgr̃ senten. satis dicit q̃ magna satis sint sicut ptz p dicta. qz cum factus est vt p victoriã ad beatitudinẽ ꝓuenire ⁊ victoriam habere nõ posset nisi p pugnã. Preseruare eum a pugna. esset eũ impedire a victorijs ad quas fuit ordinatus ¶ Ad tertiũ q̃ hõ est ordinatus ad beatitudinẽ sic q̃ eam mereat declinando a malo ⁊ faciendo bonum vnde via cõmunis homini ꝓcessa est per victoriam tentationũ Vnde hec est neganda q̃ homo põt ita ꝓuenire ad attingere beatitudinem sine tentatiõe sicut cum tentatiõe In cui⁹ signum xp̃c ipemet tentatões sustinuit ab extrinsico tam demonib⁹ q̃z a mal⁹ hominib⁹ ¶ Ad quartũ dicendũ q̃ tentatio non est homi periculosa nisi velit vinci. sed est sibi necessaria ⁊ gloriosa ⁊ ideo a bono custode permitti debuit. Vñ aug⁹ sup p̃s. lx. Vita nostra in hac peregrinatione ⁊ profectus nostet per tentationem fit nec sibi quisq̃z innotescit nisi tentatus nec põt coronari nisi vicerit. nec potest vicere nisi certauerit. nec potest certare nisi inimicũ ⁊ tentationes habuerit Idem sup p̃s. lxi. Tantum permittit dyabolus tentare quantũ tibi pdest vt exercearis ⁊ proberis vt qui te nesciebas a teipo inueniaris. De ista materia loquit Ambros⁹ in quadam epla De⁹ oim ipe rector ac dñs cum oim angelorum milicia certamẽ tuũ exꝑectat tibiq̃z coneratur dyabolũ dimicanti parat eternitatis coronam Quam nobis cõcedat christus Amẽ.

Lectio. cxxvi.

AB hac vt recessit iniustus in ira sua per irã homicidij. fraternitas deperijt. ꝓpter qđ cum aqua ꝛc leret terrã sanauit iterũ sapientia p tõtemptibile lignum iustum gubernans. ¶ Postq̃z salomon declarauit gubernationem tam vtilẽ q̃z mirabilẽ quã exercuit sapientia increata circa p̃sonã ipius ade quẽ mirabiliter in agro damasceno creauit ⁊ in paradiso venerabiliter collocauit ⁊ a pctõ finaliter liberauit. hic p̃sequit ꝺ sapie gubernatione quã fecit circa p̃sonã ipsius Noe. ¶ Ubi sciendũ q̃ sicut scribit Gen. vi. Tempore noe tanta fuit hoim malicia q̃ ois caro corruperat viã suã. ordinauit qz deus p diluuiũ dissipare totum genus humanũ ꝓceptis octo p̃sonis que fuerunt de familia Noe scz ipo noe cũ vxore sua ⁊ trib⁹ filijs suis dem. Hec ergo fuit vtilissima gubernatio qua sapia custodiuit Noe dans sibi ꝓceptũ de arca fabricanda In quã de singul⁹ spec⁹ animaliũ introduxit Sacrum est ergo diluuiũ vniuersale p⁹ duo milia sexcentos. lvi. ãnos ab origine mũdi ☞ A Et quia causa diluuij fuit multiplex malicia Layn et seminis sui Ideo spũs scrũs ordens quo sapia custodiuit noe tpe diluuij Lra incipit a primo peccato Layn qui ab illo primo peccato cõtinuauit malitiam per despatiõem ⁊ alioz pctõz multiplicatõem tam in se q̃z in filijs suis. donec p diluuiũ tota illa cognatio perijt ex integro preter octo ꝓsonas vt dictum est In hodierna lectõe duo fiunt. primo narrat Layn malitiosa transgressio Secdo Noe gloriosa liberatio Secũda ps ibi Propter qđ Dicit ergo primo sic Ab hac vt recessit iniustus in ira. id est postq̃z recessit Layn ab hac id est sapia iniustus in ira sua id est per irã suaz qua voluit interficere fratrem suum p̃ iram homicidij Fraternitas deperijt id est cessauit esse fraternitas. qz destructo vno relatiuorum destruitur ⁊ reliquũ. Nec plures adhuc fratres fuerũt ⁊ ideo mortuo abel fraternitas

tota fuit destructa Uel p iram homicidij fraternitas deperijt. i. amor z gratitudo q̄ inter frēs dñt inueniri Et bñ dicit qz Cain recedēdo a sapia incurrit homicidiū prius eē in ordine nature hō dimittit deū z recedit ab eo q̄ ds recedit ab eo p gr̄am Prius eē in ordine nature hō peccat q̄ puat gr̄a licz sil' tpe Uñ Bern. dulcis iesus p̄mus est in accessu z vltimus in recessu Job. xxi. ¶ De pctoribꝫ dz Dixerūt dō rēcede a nobis. sciaz viaz tuaz nolumꝰ ¶ Scdo i ista lectōe narrat gl'osa libatō ipi Noe de diluuio generali. Et q̄tum ad hoc dicit sic ppter qd scz pcm Cayn z posteriorꝫ suoꝝ tam imitatōe q̄ generatōe Bern. vi. Corrupta est terra corā dño z repleta ē iniq̄tate cū aqua deleret terrā. i. cū aqua diluuij deleret hoies z bestias in terra habitātes. Iterū sapia q̄ ds ē sanauit lauādo genus humanū gubernās iustū Noe scz Benes. Noe vir iustus atqz pfectus in generationib⁹ suis De isto Noe dicit Aresto. libro de pomo vbi dicit q̄ omnes hoies in hoc erabāt q̄ stellas adoraue runt z coꝛpa celestia vsqz ad aduentū Noe Per cōtemptibile lignū. i. p arcaz d lignis fabricatā Ben. vi. Fac tibi arcam d lignis leuigatis. i. pollutis Et dz arca p temptibile lignū qz forte iudicio nautaꝝ figura arche fuit valde rudis ¶ Circa istā liberationem Noe notāda sunt tria Primo de diluuij cā Scdo de ei⁹ duratōe vel moza Tercio de arca Quantū ad cām est sciendū q̄ materia omnis pluuie est vapoꝛ eleuatus a terra zaq̄ virtute solis q̄ vapoꝛ p calorē solis īmissuz sibi. ascendit vsqz ad locū frigidū vbi frig⁹ occurrens subintrat nubē z p densaki aquā Uñ q̄n multi vapoꝛes eleuant quos calor solis non sufficit desiccare z in materiā dirigerere in aere tūc fiūt multe pluuie. sic ptz in hyeme. Quādo aūt calor solis est fortis et vapoꝛes eleuatos sufficit desiccare et in aerem degerere. tūc fiūt pauce pluuie. sicut patet in estate ☞ a Dicendū est q̄ q̄ cā pncipalis effectiua diluuij fuit deus volēs punire pctā generis hūani Cā instrumēta/lis effectiua. sol. Causa dispositiua re/me res multi eleuati de terra z aquis sic alia/rū pluuiaꝝ fm Aresto. ij. metheoꝝ Qua/liter vero peccata creuerunt et malicia hominū multiplicata est super terram narrat Metodius martir magis in spēali q̄ moyses Ben. vi: Dicit ergo q̄ quigētesimo anno p̄me cicladis. i. p̄mi millenarij mundi. filij Cayn abutebant vxorib⁹ fratꝝ suoꝝ nimis fornicationib⁹ Sexcētesimo vo āno mulieres in vesaniaz verse supgresse viris abutebant. quingentesimo aūt anno secūde cicladis iarserūt hoies in alterutꝝ coeūtes Septingentesimo filij Seth cōcupierunt filias Cayn z ab eis orti sunt gigātes quāuis etiā ante hoc gigātes fuerūt fm beatuz Augu. xv. de ciui. dei. p̄hibuerat aūt Adā Seth z filijs suis q̄ nō cohabitarēt nec matrimonia copularēt cū stirpe Cayn. vñ filij Cayn habitauerūt in oriente in mōte Corban Filij vero Seth habitauerūt circa damascū Tenuit aūt ista p̄hibitō viuēte adā. quo mortuo filij Seth contra p̄hibitōem patris ꝯiunxerūt se filiab⁹ Cayn ppter earū pulcritudinē z se totaliter libidini mancipauerūt ppter quod diluuiū inundauit. ☞ B ¶ Secundo de moza siue duratione diluuij est sciendū q̄ eodem die anno reuoluto quo Noe ingressus est arcam eodē die egressus est. Tercio de arca sciendū q̄ erat in fundo q̄drāgularis forme z nō quadrata. sed altera pte lōgioꝛ cui⁹ longitudo fuit. ccc. cubitoꝝ. latitudo. xl. altitudo: xxx. fund⁹ ab angulis in arcū ascēdebat z sūmitas ei⁹ in cubito ꝯsūmabat In latere vo iuxta fundū habuit ostiū per qd̄ hoies z aīalia ingrediebant z cum ingressi essent dns clausit illud a foris z versus sūmitatē hūit fenestram quā hebrei dicūt fuisse cristallinā In ipa vero arca fuerunt quinq̄ distinctiones scdm Strabū. sex vero scdm Augustinū Ponit em Augustinus q̄ in media/te supra fundū habuit quod dā spaciū vacuum sicut in nauibus contingit. quod spaciū dicebatur sētina z supra illud fuit vnū tabulatum et illud scdm tabulatum et tūc supra illud tectum. Spacium ergo imme/diatum sub tecto diuisit Augustinus in tres partes Spacium sub illo in duas partes. z sic scdm Augustinū quilibet cameras habuit Tres superiores due inferiores: de tribus cameris superioꝛib⁹ media fuit hominū. laterales alia initiū auiū: alia initiuz aīalium. De duabus cameris inferioꝛib⁹

altera fuit appotecarea in qua ponebantur cibaria ad esum hoim ⁊ aialiū Alia diceba tur stercoraria Ostiū vero ponunt vbi bi camerata ⁊ tricamerata iungebantur Alij istas cameras quinq; in altitudine dispo nunt ascendendo. dicentes infimā esse sen tinā Secundam apotecariam Terciā initi tium animaliū Quartā initium auiū Qui tam homūn Et isti ponūt ostiū in iunctu ra inter apotecariā et initium animaliū. Sed de hac materia non plus ad pns cum textus videtur esse contra vtroq; de colla tione ostij Gen. vi. Ostium arche facies in latere deorsum. ¶ Recessit iniustus in ira sua Notandū q ira facit iniuriam deo. pri mo ⁊ subiecto ppio Subtrahit enim deo effectum sue potētie. primo affectum debi te benuolentie. ppio subiecto aspectū ra tionis et intelligentie Primo ergo subtra hit deo effectum sue potētie. cōuenit enim deo ratione sue potentie culpas iudiciali ter vindicare. bonos specialiter inhabitare et eis liberaliter sua bona legare. Sed con tra ista iniuriatur iracundus deo in omib⁹ primo aufert a deo vindictā quia ira est de ordinatus appetitus vindicte Et deus di cit Mihi vindictā et ego retribuā Ro:xij. Et deutro. xxxij. Mea est vltio ⁊ ego retri buam Deus em duo sibi retinuit gloriā et vindictam alteꝛ superbus aufert ⁊ alterū iracundus Isa. xlviij. Gloriam meā alteri non dabo Secundo iracūdus deo iniuria tur qꝛ expellit eum a quiete sue habitatōis ps. Et factus est in pace locus eius Ira au tē turbat pacē ⁊ destruit. puerbio. xv: Vir iracundus prouocat rixas Et domū que to ta die moueretur ⁊ tremeret nullus magn⁹ dominus libenter inhabitaret. ¶ Tercio deo iniuriatur impediendo ne legatum dei possit stare Legauit em deus pacē homini bus Joh. xiiij. Pacem relinquo vobis pa cem meam do vobis et ideo iracundus tan quā excōmunicatus est euitandus Prouer bioꝛ. xxij. Noli esse amicus homini iracun do neq; ambules cum viro furioso. Secū do principaliter ira subtrahit proximo af fectum debite benuolentie Teneor em p ximi saluare substantiam famam et perso nam et contra ista tria compellit ira ad no cendum proximo in substantia depredādo

In fama diffamando ⁊ in persona trucidā do Ecclesiastici. xxviij. Ira et furoꝛ vtraq; execrabilia Quia Ecci. xxviij. Obiurgatio et ira annihilabunt substantiā Dicit Aret. ij. de animalibus q apis cum ejcit aculeū moꝛitur Et ita est moꝛaliter de iracūdo et appetitiuo vindicte Dum enim exercet ma liciam suam contra proximū verbo vel ope re ledendo in substantia persona vel fama primū interficit spiritualiter semetipsum. Job. v. Virum stultum interficit iracūdia ¶ Tercio ira subiecto ppio subtrahit tria bona. Primo namq; destruit honestatem coꝛporalis dispositionis. Secundo impe dit potestatem naturalis rationis. Et ter cio minuit quantitatē vitalis duratiōnis. ¶ Primo ergo destruit honestatem coꝛpo ralis dispositionis. Quantumcunq; enim persona sit pulcra ira tamen subuertit ocu los. gene fiunt nimis rubee vel nimis palli de. gestus est tremulus. lingua celspitat et totus homo dehonestatur De isto loquitur Seneca. ij. de ira. nihil eque pꝛofuit iratis sicut intueri deforꝛmitatem rei sꝛre. nam in ea facies turbatioꝛ oꝛa pulcꝛrima fedat toꝛuos vultus et tranquillissimis reddit. linquit decoꝛ omnis. iratos Et sequit. qua lem putas esse animū cui⁹ ymago tā feda ē tō dicit quidā pḥus q iratis pfuit aspec tū se speculū vt ymago repcussa oñderet hoī suā deforꝛmitatē Dec Seneca Idē. ij. li. d ira. nulla facies fere quantūlibꝛ agitet. ē ira turpis sicut hoīs ira flagrantis Narrāt fa bule q minerua aliqñ delectata ē in musica tybiaꝝ Cū g semel insuf flaret tybias iuxta quendā fluuiū vidit guttas turpiter tume scentes ⁊ stari fistulas suas piecit Miner ua est dea sapiēr sapiētes interdū fūt indig nātis nature Eccs. p. In multa sapia mlta est indignatio. Contingit g q sapiēs aliqs qñq; p motū iracūdie tangit. sed statim si est sapiēs cōsiderat indecentiā sui status et aliqs sibi cauet Secūdo impedit potestatē naturalis rationis Juxta illud Lath. Im pedit ira animum ne possit cernere verum Et ideo dyabolus facit sicut asturus pisca tor quando vult faciliter decipere pisces, turbat aquam et tunc est securus q pisces non poterunt preuidere rethe suum. Eo dē modo dyabolus facit in congregatione

quacunqz.immittit turbatõem per aliquẽ iracundum in totam cõgregatõem et tunc ducit eos ad peccata ꝛ malicias excogitandas sicut sibi placet et totam cõgregatõem reddit turbatã Dicit Aresto.v.topi.q ira sebilis non imperat rationali nisi cum fuerit puersa aĩa homis ꝛ ita est qñ puersa fuerit aĩa ira dñat et nunqz alias Dicit etiaz Aresto.p.elencoꝝ.q ista est cautela specialis sophiste vt videlicet socium suuz prouocet ad iraz.quia impedit ira animũ ꝛc Iste sophista est dyabolus Eccĩ.xxxvij. Qui sophistice loquitur odibilis est. Item dicit Aresto.libro.p. de animalibus q ista tria diũgũtur.ira.insipientia.ꝛ indocilitas Et ponit exemplum de aproagresti. Et ira est moraliter. iracũdus nunqz bene docebitur Et ideo bene dicit. Eccĩ.vij. Ne velox sis ad irascendum quia ira in sinu stulti requiescit Tercio ira minuit quantitatem vitalis durationis. Animalia enim excessiue colerica sunt naturaliter breuis vite sicut patet de cane Et hoc est quod dicitur prime patet de cane Et hoc est quod dicitur Ecclesiastici.xxx. zelus ꝛ iracundia minuũt dies et ante tempus. senectutem adducũt Unde antiqui dixerunt iram esse breuem insaniam sm Senecã.tij. de ira. eque enim impotens est sui decoris oblita. Nec ergo ira precipue est cauenda que iniustũ Cayn fecit ꝛ quemlibet quem inuadit facit iniustum Juxta illud Jacobi.p. Ira eñ viri. dei iusticiam non operatur Unde ira merito comparatur cuidam gẽme que vocatur onix cui male ꝓpetates attribuuntur in lapidario Ad collum enim suspẽsa in egritudine. in somno lemures ꝛ tristia cuncta fingurat. multiplicat lites ꝛ cõmouet vndiqz rixas Nec gemma venit de india ꝛ arabia. nullam bonã virtutem vel paucas habens Et merito designat iracundiam: que ad nichil valet. sed sepe facit lemures. id est dyabolicas ymaginationes. quando irruit ĩ hominem ꝛ turbat cerebrum ꝛ commouet rixas ꝛ lites: prouerbioꝝ.xxvij. Graue est saxum ꝛ onerosa arena. sed ira stulti vtroqz grauior Unde Seneca tercio d̃ ira. assimilat iram pestilentie et dicit q sicut contra pestilentiaz nulla bona dispositio valet Ita nec contra iram aliqua compositio morum. sz tam bonos mores q̃ malos corrumpit ꝛ lacessit Sed tamen sic in lapidario. Dicitur contra maliciam predicte gemme. inuenit virtus alterius que vocatur Sardis. In cuius presentia nõ potest onix nocere Moraliter ista secũda gemma designat patientiam Prouerbioꝝ.xv. Respõsio mollis frãgit iram Et Seneca tercio de ira Si amicus est qui offendit. fecit quod voluit: Si inimicus. fecit quod debuit

Lectio.cxxvij.

HEc et in cõsensu superbie cum se nationes extulissent sciuit iustum et conseruauit sine querela deo. ꝛ in filijs misericordiã sortem custodiuit: ¶ Hec est tercia pars istius ꝑme partis huj⁹ capituli In qua ponitur cõmendatio specialis ipius sapientie ex gubernatõe persone. Abrae Et diuidit hec particula in duas partes Nam primo tangitur mirabilis elatio quorundã hominũ fatuorũ Secũdo narratur ipsius abrae approbatio in benedictione filiorum · Secunda pars ibi. Sciuit iustum ☞ A ¶ Circa ꝑmũ ẽ sciendũ q sicut narrat Philo. in libro questionũ sup genesim ꝛ narrat mgr̃ in historijs ex tribus filijs Noe Sem Cham ꝛ Japhet adhuc ipo Noe viuẽte nati sunt vigintiquattuor milia hominuz et centum preter mulieres ꝛ paruulos et habuerũt super se tres duces videlicz/ Nemroth super filios cham Jetram sup filios Sem/ ꝛ Suffene super filios Japhet. Hi ergo post obitum Noe mouerũt se ab oriente venerunt in campum Sennaar/ qui nũc est babilon ꝛ timentes diluuiũ qõ tpe noe fuerat/ ceperũt edificare turrim q ptingeret vsqz ad celos hoc ẽ valõ in altũ forte q aq̃ diluuij nõ ptingerẽt ad summitatẽ. Nõ ẽm credendũ eos tam fatuos fuisse q vsqz ad corp⁹ celeste intẽderent turrim facere/ quia iste Nemroth doct⁹ fuit a yonitho filio qrto noe sm methodiũ d̃ ortu regnoꝝ/ Et ille yonitus fuit astronomus magnus/ Et dic̃ de eo magister in historijs. q inuenit astronomiã Ceperũt ergo edificare turrim istã. habentes lateres p saxis ꝛ bitumẽ p cemento De⁹ vero animaduertit elatõnem hominũ

Lectio

volẽtium se quasi contra ipsum munire. ne et ipsi etiam si deo placeret possent aquis diluuij castigari. Impediuit eos p istũ modũ. quicũq; homies si dñt cohabitare indigent vno ydeomate ad cõicandũ inuicẽ cõceptiões suas in diuersis negocijs. Unde Aresto. vij. ethico. dicit q omis amicicia ꝺsistit in cõicatõe. q multas amicicias dissoluit in appellatõe. Deus ergo miraculose cũ essent omẽs vni⁹ lingue. vni⁹ ydeomatis diuisit eos in .lxxij. linguas. ita q ille q sciuit vnã oẽs alios petit⁹ ignorauit. Ista ḡ multitudo cõsiderans diuisionẽ tantã i ydeomate diuisit se fm numez linguaz. et qui erãt de vna lingua traxerũt se ad inuicez ad vnã turmã. et sic a loco illo diuiserũt sei vniuersas partes mundi. Inter has lxxij. linguas tres sunt ꝓncipales. hebrea greca et latina: sicut recitat Aug⁹. de mirabilibꝫ sacre scripture ca. xv. Et ideo de istis liguis scriptus fuit titulus crucis xpi. Et fm istas lxxij. linguas elegit xpc. lxx. duos discipulos Luce. x. Quia ḡ in edificatõe turris isti⁹ pdiderunt filij Noe cõicatõem ligue hebree. et diuisi fm multitudinẽ supradictam vocatũ est nomen loci illius Babel qđ interpretat confusio. qz ibi cõfusum est labium vniuerse terre Gen. xi. Istam ergo mirabilẽ psumptõem. et elatõem tãgit Salomõ in hac lra ita dicẽs. hec in ꝺsensu supbie cũ se natões extulissent sciuit iustũ. Hec. i. sapientia. et etiã cũ se natiões extulissent in cõsensu supbie. i. in illo ꝺsensu supbo quo dixerunt Venite faciam⁹ ciuitatẽ. et turrim cuius cacumẽ pting at celũ. et celebrem⁹ nomẽ nrm antequã diuidamur in vniuersas terras Tunc inquã sapia sciuit Justũ. i. abraã qui ꝓpter magnitudinez fidei fuit iustus. Gen. xv Credidit abraam deo et reputatũ ẽ ei ad iusticiã Sciuit inq; iustũ. i. appbãdo psciuit ☞ a Nõ cy maginandũ q abraam fuit tpe diuisiõis linguaz. q quidẽ diuisio facta fuit tpe phales qui fuit. vi. ante Abraam fm lineaz succession ẽ. sz vult spiritus sanct⁹ dicere in lra ista q in tpe confusionis linguaz deus ꝓuidit abraam futuz et ꝓelegit eum sicut talẽ p quẽ cultus di multiplici ter augeret. et cui fieret spãlis ꝓmissio de redemptõe generis hũani Tangit ergo triplex beneficium sapientie circa abraam videlicet preelectiõem antequã ẽet. conservatõem cum esset. et bone prolis propagatõem postquã esset Un̄ dixit q sapientia tunc tpis cum se nationes extulissent mõ ꝓexposito. sciuit id est approbãdo prescivit. Justum id est abraam qui postea fuit iustus. et conseruauit euz sine querela: deo id eãd honorem. et voluntatem dei. Conseruauit enim eum educendo de terra Caldeorũ in terram chanaan Genes. xij. Et inde in terrã egipti vbi ductus timore dixit Saram vxorem suam sororem esse Simili mõ postea fecit cum apud regem gerar peregrinaretur Genes. xx. Et vocauit aram frater suum patrem suũ quia senior fuit Sara autem filia Aram Illam vero vocauit sororem scõm consuetudinem loquendi inter hebreos qui cognatos vocant fratres. et cognatas sorores Unde tantum est dictum cognata mea est ex parte patris mei Unde nullum malũ fuit eos ꝺcipere quia hoc ecclesit in bonum De hac materia Respondens Augustinus cõtra faustum lib. xij. ca. xxx. ostendit quare non ita presumpsit Abraas de deo vt non timeret fateri eam vxorẽ. Et dicit q ideo quia voluit vti ratione et non tentare deum totaliter Si enim interrogatus illam feminã indicasset vxorem: duas res tuendas cõmitteret deo. videlicet suas vitam. et vxoris pudicicia ꝓpter pulcritudinez Sare et eius pudicicia et abrae etiã vita esset in dubio nec vtrũq; tueri posset abraam. sed tantũ vnũ: id ẽ vitam suã. fecit quod potuit ne deum tentaret Quod aũt non potuit illi cõmisit Quia ergo hominẽ se occultare non potuit maritum se occultauit ne occideretur Hec Augustinus Sic ergo sapientia abraam cõseruauit immunẽa culpa. et in filijs misericordiam fortem custodiuit Hoc verificatum fuit dando sibi misericorditer filiũ cũ esset centenari⁹ Genes. xvij. Item statuendo sibi fedus circumcisiõis Genes. xvij. Statuam inquit pactum meum inter me. et te. et inter semen tuum post te in generationibus tuis fedus sempiternum. De abraam dicit magr in historijs q qñ tempe famis morabat in egipto docuit egiptios arismeticas. et astrologiã añ illõ tpis ignotã. ꝺ egiptijs venerũt ad grecos ꝺ grecꝫ ad latinos. Dicit

ergo Josephus ꝺ eo q̄ primus p̄esumpsit pnunciare deū esse vnū creatorē cunctorū Et opiniões qs ceteri hębant de deo innouare ⁊ imutare pualuit Istū etiā recōmendat Aresto. li: suo de pomo tangēs qūo ad diuinū p̄ceptū filiū p̄p̄riū voluit imolare. Nota q̄ mia dei est fortis. Un̄ dicit q̄ si filiꝰ mia fortē custodiuit. homis ꝯo mia est valde debilis ⁊ infirma ☞ B Est em̄ mia dei fortis in hoies intēsiue. extensiue. ⁊ durative Intēsiue q̄ p̄cit homi in pecc̄ato q̄ tante ē malicie q̄ nullo mō p se possz satisfacere Un̄ pbat venerabil' Anſhelmꝰ ij. cur ds hō. ca. vi. q̄ optuit hoiem deo aliquid dare maꝰ omi eo qꝺ nō est ꝺs ad satisfaciendū p̄ pctis suis Sed ꝛstat q̄ hoc nullo mō potuit facere. ⁊ tō ꝺs misericorditer hō Qꝺ aūt homo tenebat ꝺo soluere ad satisfaciendū p̄ pctō suo. aliq̄d maꝰ omni eo qꝺ non est ꝺs pbat idē Anſhelmꝰ p̄. Cur deus homo. ca. xxi. sic. non satisfacis deo p peccatis nisi reddendo aliquid maius q̄ sit omne illud p quo peccatum facere non debueras Sed p toto mundo saluando nec p aliquo citra deum debuisti facere peccatuz ergo oportet te satisfaciendo reddere aliquid maius toto mundo ⁊ illꝺ fuit vita ꝯporalis christi ſm Anſhelmū. Et ideo ad Thitū. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos. sed ſm suam misericordiā saluos nos fecit ¶ Ista ergo misericordia fuit fortis intensiue Dicit em̄ Aresto. p̄. de celo primum in quod potest Unꝺ si esset aliqua potentia que possit in aliquid et in dupluz et tripluz ⁊ quadruplū et sic i infinitū. Illa potentia diceret infinita intensiue. sed tl'is est misericordia dei quia non est dare peccatum ita turpe ita malicioſum. ita deformē quin misericordia dei sit maior ad remittē dum Refert Ambrosiꝰ de morte Theodosij q̄ tante erat misericordie. q̄ nunq̄z negauit veniā cōfitenti de quo sic scribit Benefitium se putabat accepisse anguste memorie Theodosius cum rogaretur ignoscere et tunc p̄opioz erat venie cum fuisset commotio maioz iracundie et ideo optabat i eo q̄ timebatur in aliq̄s vt iraſceret. Hoc erat remedium reoꝝ quoniā cum haberet super omnes potestatem. quasi parens postulari malebat q̄z quasi iudex puniri Equitatis iudex non pene arbitrer qui nunq̄ veniam negauit confitenti Hec Ambrosius Fuit enim veraciter filius illius. qui dicit Luce. vi. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est ¶ Secundo misericordia dei in homines fortis est extensiue hoc autem dupliciter potest declarari. Primo ex parte ipsius subiecti christi Secūdo a parte hominis siue misericordie obiecti. A parte quidem christi sic Si aliq̄s omnibus vicinis suis riuulos concederet de suo fonte vt sibi inde facerent aqueductus p̄o suo libito signum esset q̄ille fons magne foret sufficientie. Isto modo deus pater habens filium suum qui est verbum dei fons bonitatis omnis. quia fons sapientie verbum dei dicit Eccī. vij. Misit eum in mūdum et iussit cum scaturire de terza vētris virginalis et vt esset copiosus et abundās omnibus permisit cuilibet sibi facere riuulum quando omniū iudeorum ⁊ gentiliuz flagellationi ⁊ crucifixioni se dedit. Et ꝺo bene dicit pluraliter p̄ prophetā Dabo vobis misericordias ⁊ miserebor vestri Hieremie. xlij. Secundo patet idē a parte obiecti. quia si de obiecto misericordie sermo fiat illud obiectū est homo cui deus miſtipliciter miserē p̄seruando vt caueat expectando vt redeat ⁊ condonando si p̄eniteat. Un̄ Augꝰ. ij. cōfessionum. capi. x. Gratie tue deputo et misericordie q̄ peccata mea tanq̄z glaciem soluisti. gratie tue deputo q̄cunq̄z non feci mala ⁊ omnia mihi dimissa fateor que et mea sponte feci mala ⁊ que te duce non feci ¶ Tercio misericordia dei est fortis in homines duratiue q̄z q̄tumlibet homo expectet si post infinita mala in fine tardissime penitere velit. recipit eum statim. Exemplum de latrone cui tardissime. penitenti dictum est Hodie mecum eris in paradiso Lu. xxiij. Unꝺ Bernardus sup c antica Omnino p̄opter manſuetudinez que in te p̄dicatur curzimus post te dñe iesu christe audientes q̄ non spernas pauperem. peccatorem non abhorreas. Nō em̄ horruisti latronē confitentē. nec lacrimātē peccatricem: nō chananeam supplicantem nō deprehensam in adulterio. non sedentem

in theloneo. nō supplicantē publicanū non negantē discipulū. non persecutorem discipulorū. nō ipos crucifixores tuos Nec ber. Misericordia ergo dei fortis est duratiue. qm̄ misericordia domini ab eterno vsqz in eternū super timentes eū In ps: ¶ Per oppositū ad hec tria misericordia hom̄is ad hoīem inuenit debilis t modica intensiue. duratiue t extensiue Intensiue. quia vix aliquis mouet ad compaciendū cuicunqz. qz nunc adimplet illud Thimo. iij: Erūt oēs homines seipsos amantes Extensiue quia si aliqua sit compassio hominis ad aliū erit forte ad ꝯsanguineū t nō ad extraneū. ad amicum t familiarē t non vltra Et ideo significanter dicitur Ecci. xviij. Miserato hominis circa primū suum. misericordia aūt dei super omnē carnem Breuis est etiā duratiue. quia non durat diutius q̄z homo cernitur oculis. sicut porcus cōpatit porco q̄z diu audit eum clamare Osee vi. Misericordia vestra quasi matutina: t quasi ros mane pertransiens. Non sic docuit Thobias filiū suū Quomō inquit potueris ita esto misericors Thobie. iiij Et apls ad Colo. iij. Induite vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie Non dicit verba misericordie sed viscera Multi em̄ sermonib⁹ cōpatiunt. sed operibus valō pauci t tñ de sol'opib⁹ fiet ꝯputatio i iudicō generali. vnde petrus Rauanensis in quodā sermone dicit In regno celi coram omnib⁹ angelis in cōuentu resurgentiū q̄ abel passus sit. q̄ mūdū saluauit Noe q̄ abraā fidē seruauit q̄ Moyses legē dedit q̄ petr⁹ crucem resuptnus ascendit. deus tacet. et clamat q̄ quasi pauper comedit dicēs. Esurivi t̄c. Qui misericors est misericordia dignus est Hec Petrus Raua. in quodā fmōe

Lectio. cxxviij.

Hec ultum a peccatoribus impijs liberauit fugientem dei eendente igne in pentapolim quib⁹ in testimoniū nequicie fumigabunda ꝯstat deserta terra t incerto tempe fructus habētes arbores t incredibilis anime memoria stans figmentum salis ¶ Declarata gubernatione sapientie in liberatione Ade Noe et Abrae In ista parte psequitur spiritus sāctus de mirabili liberatione ipsius Lot qui est quartus quem inducit de patribus antiquis ad declarādum quantū valet colere deum Cultum em̄ dei vocat sapientiā vt pluries replicaui Unde in differēter potest exponi quidquid tam hic q̄z superius dicit de sapientia increata que est deus. vel de sapientia creata que est pietas vel verus dei cultus vt dicamus q̄ sapientia creata. id est verus dei cultus liberauit t gubernauit electos t sanctos dispositiue et meritorie. quia fecit eos dignos gubernatione diuina sicut consueuimus dicere militi Ferē nuitas tua te fecit militē ¶ A Circa liberatōem ergo Loth de subuersiōe Sodome sciendū q̄ sicut narrat Hen. xviij. et xix: Ciuitates quinqz fuerunt in regione iuxta iordanē vbi modo est mare mortuum inter iudeam t Arabiam Et dicebat aliquādo illa regio vallis illustris vicz zodomare gomorra Adama Seboim t Segor viri autem istarū ciuitatū vtentes ocio t abundātia victualium omni generi libidinis se dederunt in tantum. q̄ vsum naturalem ceciderunt quem deus ad ꝓpagandū iniuit inter virum t mulierem exarserūt masculi in masculos t femine in feminas luxuriam exercentes. Volens ergo dominus istud nephandum flagitiū punire misit tres angelos ad Abraam qui morabatur i valle Mambre non multū a zodoma nunciātes Abrae q̄ ciuitates predicte deberent subuerti Abraam considerans q̄ Lot frater vxoris sue habitauit in zodoma t q̄ esset iustus posuit se supplicans deo q̄ parceret malis ꝓpter bonos et ait. Si fuerint ibi. l. in zodoma videlicet nōne parces populo ꝓpter eos. Et domin⁹ respondit q̄ parceret populo ꝓpter. l. Quid inquit Abraam si fuerint quadraginta quinqz Et sic paulatim descendēdo q̄siuit. Quid si quadraginta Quid si trigita. Quid si viginti. Quid si decem Et domin⁹ respondit parceret ꝓpter decem Cum ergo in tanta multitudine non fuerunt decem boni recesserunt angeli illi duo ab Abraam et iuerunt ad zodomam. Lot autem habitans in zodoma fiut simpliciter hospitalitati deuotus Ui-

ẽ vidisse t istos angelos in hũana effigie
venientes: estimãs eos esse hoies iuitauit in
domũ suam t fecit eis cõuiuiũ t pmunierũt
eũ q subuerterẽt zodomam Et mane dissi/
mulante Loth exire. apphenderunt eũ an/
geli cũ vxore sua t duabꝫ filiabꝫ suis et sta/
tuerunt eũ extra ciuitatẽ dicẽtes eis q fuge
rent in montẽ t nõ respicerent retro. Et sta
tim dñs pluit sup illas ciuitates sulphur
t ignem t subuertit quattuor ex eis statim
Segor vero pepercẽrt vsq; post. ppter lot
qui petierat q ibi possint ad tempus mora
ri Uxor ergo Lot more feminео que ẽ sem
per pna rei que phibet ei respexit retro se t
versa est i statuã salis. Post hoc egresso lot
de Segor subuersa est illa siẽ t alie ẽtruor
Et versa est tota illa regio in lacũ salsum t
sterilẽ qui deinceps vocat⁹ est mare mortu/
um. qz nec aues nec pisces in eo viuũt. imo
si aliqd viuũ in eo piectum. vel submersum
fuerit statim exilit t supnatat. Unde narrat
Josephus q vespasian⁹ iussit quosdã vinc
tos post tergũ manibꝫ ligatis pjci in lacũ
et submergi qui oẽs q̃si viuẽtes repulsi sũt
ad supficiẽ t desup fluctuabãt Omẽ ãt qd̃
vita caret si int⁹ pjciat mergitur nisi limia
tur bitumine nec nauẽ patit. nisi bitumẽ li
miat. lucerna ardẽs supnatat extincta sub/
mergit. Bleba s fetidas i diuers locꝫ euoit
poma nascẽtia i arboribꝫ circa litt⁹ vsq; ad
maturitatẽ sũt viridꝫ colorꝫ t viuidi calorꝫ. cũ
ẽ matura putant sũt plena cineribꝫ t fauill'
Hec dicta sũt ad historiã. Narrat ḡ spũs
sctũs i lectõe ista d liberatõe Lot ab ista mi
rabili vltiõe t dic sic Hec. i. sapia liberauit
iustũ fugientẽ vicz lot quẽ hospitalitas sin
gulal' r omẽdabat a peũtib⁹ impijs vicz zo
domitis. descendẽte igne in pentapolĩ. i. in
regionẽ ẽqz ciuitatũ pdictaꝝ Et dr pẽta/
pol'a penta qd̃ ẽ qnqz t polis ciuitas. qbus
impijs in testimoniũ neqcie ostat terra de/
serta. i. destructa t obusta t adhuc fumiga
būda. i. emittẽs fumũ feti dũ in signũ feti di
peti. qd̃ antiq̃ incole omiserant. t cõstat ibi
filiter in testimoniũ neqcie eoꝝ arbores hñ
tes fructꝫ nõ certo sz incerto tpe vt iutilita
ti peti ostra naturã rñdeat iutil' ac innatu/
ral' fructꝫ arborꝫ Cõstat etiã in testimoniuꝫ
nequicie incredibilis aie memoria stans fi/
gmentũ salis id est statua illa salis in quaꝫ
cõuersa fuit vxor loth q̃ statua est meritale
qd̃ã incredibil' aie. i. fetẽ nõ credẽti s ange
lo nisi respiceret a tergo vt videret veritatẽ
¶ Circa illã clausulã. liberauit fugientem.
Notandũ q apud bellicosos q̃uis fuga vi
deat cõiter inhonesta. tñ aliqn laudabil' in/
uenit Unde si esset aliquis qui simul sciret
fugere t pugnare notabiliter faceret factũ
suũ Sicem legim⁹ de tartaris cõtra chri/
stianos pugnantib⁹ q simul equis insedẽ/
tes fugiũt t tñ insequentes a tergo sagittãt
Sic fuit de perthis. de quibꝫ Boeti⁹. v. de
cõso. Petro. p. ita dicit Ruptis Athime/
nie scopolis vbi turba sequentũ pectoribꝫ
figit spicula pugna fugax Moraliter i hac
vita bellum habemus ostra hostes multos
qui tamen nõ habent vnũ modũ pugnandi
nec vno genere victorie vinci pñt Nã dya/
bolus vincendus est p resistentiã. p. Petri
v. Cui resistite fortes in fide. sed caro t mũ
dus vincuntur per bone fuge prudentiam
ita q vni tantum habemus resistere t duos
fugere De resistentia qua dyabolo debem⁹
resistere dicitur metrice sic Hostis nõ ledit
nisi cum tentatus obedit. Est leo si cedit. si
non. quasi musca recedit Hoc est quod di/
cit Jacobi. iiij. Resistite dyabolo t fugiet a
vobis De fuga vero qua a carne fugitur di
citur metrice sic Lede fenus cedit. insta ma
gis improba ledit Si fugias veneris pre/
lia tutus eris De mundo vero cõstat q per
fugam vinci debet exemplo christi propo/
sita sibi mundi vanitate cum eum regẽele/
gisse volebant fugit in montem. Johãnis
vi. Figuram ad hoc habemus. ij. Regũ. ij.
vbi habetur q ille bon⁹ miles Abner tres
filios Saruie Joab Abisai t asael euasit.
quia duos primos declinauit per fugam t
tercium fugere non potuit sed resistens oc/
cidit ☞ a Precipue ergo fugiamus
societatem carnalem ppter tria Solẽt em
hoies fugere ignũ cõflagratõem. vermiuꝫ
intoxicatõem t fluminũ inundatõem Car
nalis vo societas generat ignem libidinis
inter quascũqz psonas. nec ẽ facile declina/
re sine fuga Nullus ḡ cõfidat de senectute
nullus de sue religionis virtute. ferũ et si/
lex duo sunt corpora frigida et tamen de
eis excutitur ignis percussiõe minima Un
de Jsaie. qdragesimooctauo. Egredimi a

Lectio

babilone. fugite a caldeis Babilon interp/tat cõfusio. caldei adorauerũt ignẽ, t figu/rant homies libidinosos qui p ardorem ig/nis luxurie ducũt cõiter semetipos ad ꝯfu/sionẽ infamie, t ideo p vltimo remedio do/cet Apl'us ꝑ. ad Cozin. vi. Fugite fornica/tõem ¶ Scõa cõclusio sit ista Fugere debe/mus carnalẽ voluptatẽ. sicut fugiũt hoies ꝑmiũ intoxicatõem pbat Nullus em̃ libẽ ter quiescit aut dormit vbi vermes vel ser/pentes aut coluber cõiter ꝯuersant et certe mulieres multo facili⁹ intoxicant aliq̃ mẽ/tem q̃ coluber carnẽ nullũ em̃ venenũ dicit interficere carnẽ priusq̃ cũ sanguie miscea tur. spes aũt mulieris etiã a longe sine tac/tu p solam ĩmutatõez spũalem oculoz infi cit t allicit mentẽ qz qui viderit mulierem ad cõcupiscendũ eã iam mechatus est ĩ coz/de suo Math. v. Et ideo satis apte potest exponi de femia que cũ sit radix peccati illõ Eccĩ. xxi. Quasi a facie colubri fuge pecca/tũ. coluber dicit quasi colẽs vmbras, t mu/lieres cõiter angulos t vmbras t loca non patẽtia diligũt Juxta illud Eccĩ. xxi. Non est caput nequius sup caput colubri, t non est ira sup̃ iram mulieris Et paz ante dici tur. p omis malicia nequicia mlieris ¶ De hac loquit signãter Petr⁹ blesẽn. ad Hein ricũ regẽ Anglie: in expositione quadã sup Job, vbi cũ exposuit quare dyabol⁹ q̃ Job de omib⁹ bonis suis expoliauit filios, t filia bus t etiam substantia. vxorẽ tñ sibi reliq̃t. Hoc inquit nõ fuit ad solaciũ viri, sz ad cõ/summatõem sue malicie vt p feminã vince/ret quẽ per psecutõem nõ vicerat t qđ ver/beribꝫ nõ poterat, verbis mulieris efficeret Per feminã inquit Joseph incarcerat⁹ est. Naboth occisus Sanson vinculat⁹ Jsbo/seth interfectus Dauid adulter t homici/da Salomon apostata Sisara clauis con/fossus Precurs⁹ et baptista xpi decollat⁹ Per feminã mors in orbẽ terraz intrauit, et cũ p filiũ dei ordinata esset nostra redem ptio, psentiẽs hostis q̃ĩ morte xpi dispensa tio nostre redemptõis impleret. salutẽ toti us humani generis, machinat⁹ est p femi/nã impedire Jn vxorẽ nanq̃ pilati visiões deceptorias t fantasticas illusiões immisit in tantũ q̃ pilato morte xpi dissuadẽdo mã/dauit Nihil tibi t iusto illi Multa em̃ ho/die p visum passa sum ꝑpter illũ Dec Pe trus ☞ B ¶ Nota q̃ dexpo mirabãt discipuli Joh: iiij. q̃ solus loquebat cũ mu liere Quid ergo miz. si homies infirmi in firmũ iudicent siniſtre si nimis ꝯsortia mu lieꝝ habemus Gen. ij. q̃ ꝑpter mulierẽ forꝫ mandã costa fuit assumpta de viro. sz quãꝫ fuit restitutio. Certe sicut ibi dr Deus im/pleuit carnẽ p ea Jn signũ q̃ q̃tumcũq̃ fir erit homo mulieri familiaris, q̃tumcunq̃ ea ad bonos mozes pmoueat t ad vite rec/titudinẽ. qđ est quasi sol'dũ os p̃stare. nĩ hil ab ea viceuersa recipiet nisi carnem id ẽ carnales affectiones Et ideo ille bonus Jo seph allectus et inuitatus ab vxore dñi sui pallio reliquit Gen. xxxix. De ista fuga loq tur btus Aug⁹. de cohabitatõe clericoz et mulieꝝ Graue inquit inimicũ sortita ẽ ca/stitas cui nõ solũ resistendũ est sed vim̃ isso freno longi⁹ fugiendũ. nec eo minus cauen dę sunt qz religiose dicunt qz quãto religi osores. tanto citi⁹ allicĩũt t sub ꝓtextu pie/tatis latet viscus libidinis Experto crede Dicit Aug⁹. Epus loquar corã deo, non mentioz Cedros libani duces gregum sub hac peste cecidisse reperi. de quoz casu non magis suspicabar q̃ Ambrosij vel Hiero nimi Dec augustin⁹ de eodẽ Ambrosi⁹ in de officijs li. p. Feminaz cũ clericis, nullo modo p̃mittit cõuersatio Janua dyaboli, via iniquitatis. scoz pĩois pcussio. Nociuũ genus est femina cũ ꝓximat. stimulat et ig nem incendit Dec ille Tripl'r em̃ ledit mu lier sensibiliter Uoce visu et tactu Uoz ei mulieris frãgit natural'r virilẽ animũ sua/uitate mirabili. periculosa tñ Uñ aug⁹. de singularitate monachozũ ca. viij. Mulier nũc in risum dissoluit. Nũc blandicias ex/hibet t qđ est venenosi⁹ sup cuncta pallę/re delectat. cuius cantu tolerabili⁹ est audi re basiliscum sibulantẽ, visu ledit si videat Uñ prudenter dicit metricus Femina sax. sathane fetens rosa, dulce venenũ. Semp prona rei. que phibet ei Urit em̃ vultu, vi/su, risu, ritu cultu. Hui⁹ ab insultu q̃rũ po tes esto pcul tu ¶ Sed tercio t maxime no/cet tactu Uñ Aug⁹. li. p. soliloquio, ca. v. Nihil esse sentio qđ magis ex arce cõtẽpla/tionis animũ virilem deiçit. q̃ blandime/ta femine tactusq̃ corpoz Jo: xx. Nolime

tangere mulier Dicit xps marie magdale/ne cum sola esset Et .p. Thimo. vi. Tu vero homo dei hec fuge ¶ Tercio debemus fugere carnalē voluptatē sicut fluuios inundationes Genē. xix. Qui fugiūt aquas inundationes ascendūt montana Moraliter locus montanus est locus sancte religiōis ad quē fugere debēt que carnis delicias vincere volūt perfecte. Exemplo istius Loth cui dicebat: Ne stes in oī circa regione sed in monte saluū te fac Omnis status in mūdo ē quasi circa regionē voluptatis Sed solus mons est locus securus. Luce. xvi. Qui in iudea sunt fugiāt ad montes. Judea interpretat confessio et significat verā pniam veteris vite carnalis quā quicunqz hñre voluerit ad mōtem religiōis accedat. qui modo merito solitudo ppter raritatē accedentiū reputat. In pō. Ecce elōgaui fugiēs et mansi in solitudine

Lectio. cxxix

Sapientiā enim ptereūtes non tm̄ in hoc lapsi sunt vt ignorarēt bona. sed et insipiētie sue reliquerūt hominib memoriā. vt in his q̄ peccauerūt nec latere potuissent. Sapia autē hos qui se obseruant a doloribus liberabit. ¶ Postq̄ actū est de liberatōe ipsi⁹ Loth a zodomitaz subuersiōe. Jn ista lra diffusi⁹ psequit de eoz iusta punitiōe. Et circa hoc duo facit. ¶ A Primo oñdit quōsapientia rigide damnat malos. Scdo quō misericorditer saluat bonos. Scda ps ibi. Sapia aūt hos ¶ Circa primū oñdit q̄ peccata zodomitaz debuit esse sibi ppis nociua et damnosa Scdo debuit esse quo ad alios publica et famosa ibi. Sed et insipiētie sue. ¶ Circa primū est aduertendū q̄ fm Are: vii. ethi. Intemperat⁹ differt a continente per hoc q̄ incōtinēs peccat ex passione. vñ erit cito penitiu⁹. Intemperat⁹ aūt peccat ex certa malicia et ex corrupta electōe. et ido nō penitiu⁹. sed insanabilis hoc est vix sana bilis. Mala em̄ cōsuetudo delectabilis et frequētia peccandi corrūpunt iudiciū ratōnis in homine: ita q̄ homo iudicat illd̄ qd̄ ē malum et vitiosum esse faciendū et licitum et non esse pctm̄ Et talis apud Aresto. vo cat intemperat⁹ Incōtinēs vero dr qui bñ iudicat esse vitiosum illud qd̄ facit. tñ propter passionē abducit a iudiciō et opat scdm passionem et ideo passione cessante penitet de facto. sed intemperatus iudicat illud qd̄ est vitiosum ee faciendū. et ideo post factum nō penitet ppter habitū erroneum quē sibi ad quisiuit ex peccando frequēter. Et hec ē cecitas mētalis et ignorātia habituaľ quaz pctōres adquirūt sibi p̄ consuetudinē peccandi. ita q̄ ignorāt quid sit bonum in genere moz et quid sit malū: Uñ cōsuetudo vicij est vt ab illo de facili nō p̄sideret qui eo premit Peccator em̄ cum in pfundū malorum venerit. cōtemnit. Et isto modo fuit de zodomitis qui in illud vicium non inciderunt ex passione. sed duxerūt illud vicium in consuetudinem publicā et in vulgarē licentiā ita q̄ apud eos licite fiebat et impune. Uñ ita ignorātes facti sunt ex cōsuetudine malicie. q̄ vitiosum iudicauerunt bonū Unde quantū ad hoc dicit de eis sic. Sapiam em̄ id est timorē et cultum dei ptereūtes in ocio et gula et luxuria qz ista tria dñabant in eis Lapsi sunt a iudicio recte ratōis qz hō naturaliter scit discernere illud qd̄ est contra naturā ab illo qd̄ est fm naturā: in tantā ignorantiā vt nescirent bona id est que sūt bona et cōmēdabilia in genere moz ¶ Et sic fuit pena eoz p̄mo mentalis et interior sibiipsis nociua et damnosa. sed nō tantū hec īmo fuit eis inflicta pena corpalis exterior publica et famosa Et ideo subdit Non tm̄ i hoc lapsi sunt vt ignorarent bona. sed et. p etiaz reliquerunt hominib memoriā insipiētie sue in ppetuū vt nullo modo laterēt in illis vilitatib quas fecerunt vt homines p semper exemplo eoz ptereriti a cōsiliis cauerent sibi Et sic sapia iuste et rigide damnat malos. sed non solū hoc. īmo p oppositū misericorditer saluat bonos Et ideo subdit Sapiētia aūt id est debitus cultus dei liberabit a doloribus hos qui se id est ipm̄ cultū observant. et fm illū viuunt vel hos qui seipsos obseruauerint ab occasionib et causis peccandi sicut liberauit Loth a subuersiōe zodomoz. De hac historia legit. ij. Petri. ij. Ciuitates inquit zodomoz et gomorreoz in cinerē redigens euersione damnauit. Et exodi. xxiij. Memento quid fecerim zodome et gomorre quorū terra iacet in piscis glebo etc. Exemplum eoz qui impie acturi

Lectio

sunt ponēs Et iustū Loth oppressum a nephandoꝝ impudica ac luxuriosa ꝯuersatōne eripuit Hui⁹ impuritatis flagicios⁹ libidinem publicum ēt neronem cōmisisse: Sicut scribit de eo Boeti⁹ li. de vita. xij. ceſaꝝ Ulñ t quendā puerꝝ spoꝝ noie castrauit et in habitu femineo texit t solēnissimo nuptiaꝝ officio in vxorem duxit De q̄ quidā ludendo optime dicit ꝓpter qđ hāc vilitatem hic scripsi O q̄ bene inquit actum fuisset cum reb⁹ hūanis si pater tuus Domicianus talem habuisset vxorem Cōtra istud flagicios⁹ t nephandissimū vicium fecit libꝝ de planctu nature Alanus magnus de insula doctoꝝ sacre theologie famosus metroꝝ t ps⁹ ꝯpositum scientifice multum t curiose ☞ a Habuerūt em̄ sodomite vndecim incentiua libidinis que computat Helimandus in duodecim versib⁹ ita dicens Ocia. segnicies. somnus. caro. femina. vinum Prosperitas ludus carmina forma puer Ociū est primū q̄ iuxta Ouidiū de remedio amoris versus Ocia si tollas perire cupidinis artes Segnicies id ē desidia t pigricia Juxta illud de remedijs Querit Egistus qualiter sit fact⁹ adulter. Inpmptu causa est desidios⁹ erat Somnus excessiuus nutrit carnalia vicia. Unde Latho versus Plus vigila semp ne somno deditus esto. Nam diuturna quies vicijs alimenta ministrat Caro Esus carniū carnem facit petulantē Femina id est cōsoꝝtium feminarū Numeri. xxxi Cur feminas reseruasti. nōne iste sunt que deceperūt filios israel. Uinū q̄ luxuriosa res est vinum et tumultuosa ebrietas. puer. xx Prosperitas Exemplū de dauid qui q̄n fuit i bellis fatigatus castus erat. q̄n vero in pace t prosperitate. incidit in adulteriū. ij. Regū. xi. Luxuriant animi reb⁹ plerūq; scḋis. Nec facilis est equa cōmoda mēte sequi Nec. ij. de arte amandi Ludus Dissolvit enim ludus mentis solicitudinem. Ulñ signanter Sara dixit Nūq̄ cū ludentib⁹ miscui me. Thobie. iij. Carmina id est armonia dissoluta t lasciua Cōtra que nota Boetiū in prologo sup musicā. Forma id est pulcritudo et ideo fallax gr̄a t vana est pulcritudo. puer. xxxi. Puer Dicit em̄ Helinand⁹ q̄ idē facit etas in puero qđ sexus in muliere.

☞ B Dicit hic q̄ sapia a doloribꝰ liberauit Ubi sciendū q̄ sapia que est christ⁹ homies liberauit tripl'r Liberat em̄ sic medicus liberat egrotātes t a morbis oppressos Sicut liberat p̄nceps dimicātes et i castris obsessos Sicut liberat iudex allegantes se iniusta perpessos. Primo ergo liberat nos sicut medicus liberat egrotātes et a morbis oppressos Bonus medic⁹ nō statim curat hoiem in casu vbi materia infirmitatis est magna. sed paulatim iuuat naturā p medicinā vt infirmitas sic adiuta purgaꝝ seipam t fortioꝝ t purioꝝ finaliter conualescat Et licet infirmus ingemiscat et ploret vt cito liberet. medicus tñ prudenter expectat t pacienter operat. t meli⁹ p infirmo q̄s ipsemet intelligat. Moral'r. infirmitas propter quā xp̄c venit nos sanare. ē peccm̄ Unde petitōem p̄s. Ego dixi dñe miserere mei sana aiam meā q̄ peccaui tibi Istā infirmitatem ꝯtrahimus a natura ꝓpter fomitem et ꝯcupiam originalē qui in coꝝpe nr̄o manet semp inclinās ad pcm̄ qui laguoꝝ nature vocat ab Augu. qui in hac vita minui pōt sed extingui nō pōt Ulñ medic⁹ noster tuos luit nos curare subito. sed p morā temporꝝ Et ideo reliquit nobis electuaria. vnctiones t cibaria collatiua sanitatis id est sacramenta ecclesie baptismū: eucaristiā. pniam t̄c. Hꝫ p fecte curabimur in resurrectōe coꝝpoꝝ generali cessante omni infirmitate t ad peccādum p̄nitate Et ideo in p̄nti cōtinue infirmi sumus Dicit ps⁹. Miserere mei dñe q̄m infirmus sum sana me dñe q̄m conturbata sunt ossa mea. Dilatōem vero illi⁹ sanitatis molestē quodāmō ferunt sancti zelecti q̄ est ꝯtra affectōem cōmodi Ulñ dicit apl's Ro. vij. Infelix ego homo. quis me liberabit de coꝝpe mortis hui⁹ Sed cōsulando seipm Rñdit Ro. viij. dicens q̄ in breui cōsequet sanitatem perfectā Licet nunc in gemiscat expectans. Ipsa inquit creatura liberabit a fuitute coꝝruptōnis in libertatē glorie filioꝝ dei. Quid erit q̄n natura hūana glorificabit. t oīno non erit sanata aboī infirmitate peccati Job. v. In sex tribulationibus liberabit te. t in septima non tāget te malū Sc̄do liberat xp̄c sicut p̄nceps milites suos in castris obsessos Narrat Iosephus Julius li. iij. c. vi. de quodā p̄ncipe troiq.

Leoninꝰ.cuiꝰ ppl's in quadã ciuitate clau
debat obsessus Volens ergo ppl'o suo con
sulere quid eis vtilius expediret cũ eis ali
ter ſras non posset transmittere.ordinauit
q vnus de militibꝫ suis de quo satis confi
debat.obsidionẽ accederet ꝛ cum aduersa
rijs obsidionẽ facientibꝫ fortiter q̃si eos ad
iuuãs insultũ pberet. Ordinauit tñ q nul
la tela mitteret nisi illa q̃ sibi traderet Tra
didit ergo sibi tela.lanceas ꝛ sagittas in q̃
bus artificialiter erat ſscriptum Cõfortami
ni et estote fideles Ego cleoninus obsidio
nem istam vobis venio celeriter remouere.
Iste ergo miles quasi hostis ꝛ inimicꝰ ciui
tatis obsidionẽ accessit :cum ciuitatẽ obſi
dentibꝫ et expugnantibꝫ se emiscuit ꝛ tela
sua in pdicto modo inſcripta vltra muros
eiecit quibꝫ inspectis ꝛ electis Illi qui ciui
tatem plurimũ defendebãt ꝯfortati hosti
bus restiterunt ꝛ ciuitatẽ dño suo seruaue
runt.Moral'r. Princeps iste xp̃c est.ciui
tas ecclesia militans in qua sumus Dec ci
uitas est obsessa p circuitũ a dæmonibꝫ ꝛ ma
lis hominibꝫ qꝛ aduersarius noster dyabo
lus tanq̃ leo rugiẽs circuit querẽs quẽ de
uoret.p.Pe.v.Et in ps̃. In circuitu impij
ambulãt. Princeps vero noster volẽs nos
liberare ꝛ ꝯfortare mittit nobis militẽ cuꝫ
lanceis sagittis ꝛ telis hoc est prelatũ vel p
dicatorem verbi dei hmõi sunt sagitte po
tentis acute Iste accedens videt audienti
bus ſpecietenus nõ esse adiutor sed aduer
sarius Capitulat obiurgat ꝛ reprehendit ac
increpat ecclesiã militantẽ ꝛ eius multipli
ces defectus demõstrat Unde iste est realr
amicꝰ sed apparẽter aduersariꝰ ꝺ q̃ Mat.
v.Esto ꝯsentiens cito aduersario tuo .dũ
es in via cum eo. Videas ergo diligenter
quid in telis suaꝫ increpationũ sit ſscriptũ
et inuentes q missus est a p̃incipe tuo xp̃o ñ
ad te finaliter expugnandũ sed ad te de ob
sidione prudẽter liberandũ Eccl̃.ix. Ciui
tas parua ꝛ pauci in ea viri Venitqꝫ ꝯtra
eam rex magnus ꝛ vallauit eam.extruxitqꝫ
munitiões p girũ ꝛ pfecta est obsidio Inuẽ
tusqꝫ est in ea vir pauꝑ ꝛ sapiens liberauit
vrbẽ per sapiam suam Tercio liberat xp̃c
sicut iudex allegantes se iniusta perpessos
dyabolus em̃ seduxerat et iduxerat ad pec
candũ Et ideo sub seruitute dyaboli homo
erat detentus iuste quidẽ a parte hois. Sꝫ
iniuste a pte dyaboli .sicut declarat Anſ
helmus.li.p. Cur ds homo ca.vij Nõ inqt
meruerat vt puniret.nec ab vllo ꝺuenienti
us q̃ ab illo cui ꝺsenserat vt peccaret.dya
boli vero nullũ erat meritum vt puniret.
imo hoc tãto dyabolꝰ faciebat iniustiꝰ quã
to nõ ad hoc amore iusticie traheret:sed in
stinctu malicie impelleret Et ideo ꝑm eum
iustũ fuit ex pte homis q ipe a dyabolo pu
niret.sed non fuit iustum ex pte dyaboli vt
ipse hoiem puniret. Ab ista nanqꝫ iniusta
seruitute liberauit nos xp̃c morte sua.quia
ipe solus hoc facere potuit. Jaco :iiij. Unꝰ
est legislator ꝛ iudex qui põt pdere et libe
rare Qui iudicãdo ꝓpter equitatẽ rei p ſo
nam non respicit .nec ad munera ꝓpter iu
sticie rigiditatẽ cuiusq̃ placatus intuetur
Liberauit aũt eo modo quo narrat Augꝰ
xviij. de ciui.ꝺi ca. xix.ꝛ Ualeriꝰ li.v.c.iiij
de Codro rege athenienſiũ q cũ regio sua
et ciuitas ingenti hostiũ bello debellata eẽt
hũani auxilij diffidẽtia ad oraculũ Apol
linis ꝺfugit.ac p legatos suscitatꝰ est .qũo
tam graue bellũ discuti posset . Respondit
Apollo. Jta finẽ ei fore si ipe hostiũ manu
cecidisset ꝛ occubuisset q cum ad hostium
castra peniſſet.ordinauerũt q nullomodo
regẽ athenienſiũ occiderent Videns ergo
Codrus q ciuitas sua nullo mõ pacẽ habe
re posset nisi ipe manu hostili occumberet.
Deposuit regis insignia.ꝛ habitũ pauperꝫ
induit.castra hostiũ ingressus est.vbi quẽ
dam ad pugnam prouocans interfectꝰ oc
cubuit Sicqꝫ patriã liberauit ꝓpter quod
apud suos inter deos deputatus ẽ. Adap
tatio plane patet q xp̃c rex est ecclesie mili
tantis Aduersarij sunt dyaboli ex demõi
bus ꝛ malis hominibꝫ cõgregati Prophe
tatum em̃ fuit ꝛ a deo põrdinatũ q ecclesia
id est electi de genere hũano aliter non pos
sent pacem habere nisi rex eoꝝ interficeret.
Christus ergo dei filius hoc videꝫ q cũ in
forma dei esset exinaniuit semetipm formã
serui accipiẽs in similitudine hoim factus
et habitu inuẽtus vt homo. Humiliauit se
factus obediẽs vsqꝫ ad mortẽ mortẽ autẽ
crucis Et sic nos a seruitute dyaboli resti
tuit liberatos. Galla.iiij. Itaqꝫ non sumꝰ
ancille filij sed libere qua libertate christꝰ

nos liberauit Lectio.cxxx.

HEc autem pro fugũ ire fratris iustũ deduxit p vias rectas ⁊ oñdit illi regnum dei ⁊ dedit illi sciam sanctoꝝ et honestauit illũ in laboribꝫ ⁊ ꝓpleuit laboꝛes illi⁹ ⁊. in fraude circũuenientiũ illi affuit et honestũ fecit illũ ¶ Declarata vtili ⁊ nobili gubernacione sapie circa quatuoꝛ ꝓsonas spectabiles vicz adam Noe Abraam ⁊ Lot. In hac pte de ꝓsona quinta introducit vicz de Jacob quẽ deus mirabiliter in multis pꝛotexit ⁊ direxit. Ubi notãdũ ꝙ sicut narrat hĩstoꝛia Beñ.xxviij.⁊.xxix. Jsaac patriarcha duos filios habuit Esau et Jacob gemellos Qui cum adoleuissent Esau iuidit iacob ⁊ minas moꝛtis ei intentauit Jacob ergo ꝓ filio matꝛ sue Rebecce fugit ꝺ Bersabee ꝓ Chanaan in mesopotamiã ad labã auunculũ fratrẽ mꝛis sue in hoc itinere doꝛmiens sup lapi dẽ vidit scalã erectã ad celũ et angelos ascendentes ⁊ descendẽtes ꝓ eã et dñm innixũ scale ⁊ dicentẽ sibi. Terram hanc tibi dabo ⁊ semini tuo Veniens ꝙ ad laban gratãter receptus ꝓ uenit cũ eo ꝙ pasceret gregez suaꝝ ouiũ et capraꝝ ꝓ septez annos tali pacto ꝙ sibi daret rachel filiã suam in vꝛoꝛem: septẽnio cõpleto⁹ dedit sibi laban de nocte. liam filiam suam senioꝛẽ in vꝛoꝛẽ ⁊ se in crastino excusauit ꝙ non erat cõsuetudo illius patrie. primo dare ad nuptias iunioꝛẽ Transactis ergo septẽ diebꝰ recepit Rachel ⁊ seruiuit ei ſm Hiero. vij. alijs ãnis ita ꝙ. xiij ãnis, fuiuit labã ꝓ filiabꝰ suis Quibꝫ trãsactꝫ accepit licẽtiã suã voluitqz ad patriã suã reuertisse . Rogauit ꝙ eũ laban ꝙ adhuc septẽ annis sibi seruiret. Rñdit Jacob ꝙ libenter faceret tali pacto Separa inquit vniuersos greges tuos in duas ptes. ponasqz oẽs vni⁹ coloꝛis i vna parte tam in ouibꝫ qz i capris ⁊ tradas aliã ptem mihi ad custodiã ☞ A ¶ Uniuersa vero pecoꝛa sparsi velleris ⁊ maculosi coloꝛis tradas filijs tuis ⁊ pone iter nos distantiã trium diez itineris . Quo facto peto ꝓ mercede quidq̃d natum fuerit varij coloꝛis. quidq̃d aũt vnius coloꝛis tuũ erit Jstud pactũ laban vehemẽter appꝛobauit cogitãs ꝙ nulle vel pauce hꝛent vellera varia cũ totus greꝝ esset vni⁹ coloꝛis Jsto pacto firmato Jacob vsus est ista subtilitate. Solebant em̃ oues adaquare in cãnalibus Accepit ergo Jacob virgas amigdalinas et plataninas et ex parte decoꝛticauit ⁊ ex parte virides dimisit ⁊ posuit in cãnalibus vt oues qñ adaquabant viderent vmbras istaꝝ ꝙgaꝝ in aqua ⁊ ex ymaginatiõe istarũ varietatũ coloꝝ ꝓciperent fetus varios et maculosos in vellerib⁹ Habet em̃ vis ymaginatiua magnũ effectũ circa ꝓlis ꝓdiuoꝛes Unde cũ quedã matrona peperisset ethiopẽ in camera depictũ. in qua mansit ꝓ trona ꝓceperat. sicut narrat Hiero. et ꝓsimilis cꝫsus de ypocrate narrat Accidit ꝙdam matronã pulcerrimũ peperisse puerum vtriqz parenti dissimilẽ ⁊ toti generi eoꝝ. dem ⁊ punita fuisset si ypocras causam nõ reddidisset . Picturã quandã in cubiculo in quo ꝓceperat extitisse filio silez Cosilenar rat Aug⁹. ij. retractionũ ca. lxij. ⁊ cõtra Julianũ li. ij. de quodam rege Cipro multum deformi qui puleras ymagines in cubiculo suo fecit depingi. vt sibi per modũ illum pulcri filij nascerent Hac ergo cautela vꝰ Jacob fecit meliꝛes fetus maculosi velleris ⁊ peioꝛes ⁊ pauciꝛes fecit vnius coloris Quo viso laban mutauit mercedẽ ⁊ voluit ꝙ sui essent fetus varij coloꝛis ⁊ iacob fetus vni⁹ coloris Jacob ergo amouit virgas qñ ascendebãt meliꝛes oues. ⁊ posuit eas in admissura tardioꝛi que peioꝛ erat. Sic laban frequẽter mutauit pactũ ⁊ semper habuit peioꝛẽ ꝓtem Hoc opoꝛtuit dici ad intellectũ huiꝰ lre Quibus visis ẽscientibus ꝙ Jacob in eundo ad laban ⁊ in moꝛando cum eo ⁊ tandem redeundo ab eo semper gratiose directus fuit sapiẽtia gubernante. Et ſm ista tria lra diuidit in tres ptes Ma ꝓmo narrat qũo sapia direxit iacob de patria fugientem Scõo qũo eũ instruxit famulũ et seruientẽ ¶ Tercio qũo eum reduxit versus suã patriã venientẽ. Scda pars ibi Honestauit illum in laboribꝰ et infra de circũuenientiũ illi ⁊c. Tercia ibi Custodiuit illũ ab inimicis Quãtũ ad primũ dicit sic Hec aũt id est sapia Deduxit iustum id est iacob Profugũ ire fratris id ẽ pfugũ

et fugientē ab ira fratris id est ab Esau fratre suo irato. Pedurit inquā per vias rectas id est de Bersabee in chanaā. et inde in Mesopotamiā siue ad laban auunculū suū. Et in isto itinere oñdit illi regnū dei in visione angelor ascendentiū z descendentiū p scalā erectā a terra ad celum Gene. xxviij. Et dedit illi sciam sanctorū. cē. que scia sanctor est scire cōuersari in medio nationis puerse bene z virtuose Uel dedit illi pphetiā que est scia sanctor. Sapi. vij. Per nationes in animas sctas se transfert amicos dei z pphetas constituit Euigilās em de somno suo pphetauit de lege. de tempore dicens. Terribilis est locus iste. vere dñs est in loco isto et ego nesciebam Non est hic aliud nisi domus di z porta celi Gen. xxviij Terribilis em fuit lex. dom⁹ dei templum passio xpi. apertio porte celi Hic ergo dirigit cum in itinere fugientem Sed vlterius cū venisset ad laban cui viginti annis seruiuit. instruxit eū sapia duplr Primo quo lucraret sibi diuitias Secdo quo ipius laban et filioz suoz vitaret fraudulētias Quātū ad primū dicit q honestauit illū in laboribus suis. id est ditauit illū p labores fideles quos sustinuit seruiendo laban viginti annis Gen. xxxi. Die noctuq vrebat estus et gelu. fugiebatq somnus ab oculis meis. Istum modū loquendi de honestate habet sacra scriptura: Eccl. xi. Facile est in oculis dñi subito honestare paupem. Et cōpleuit labores illius dando sibi psenerantiā. patientiā z mercedem cōdignā Gen. xxx. Dita tus est homo vltra modū In fraude circūuenientiū illi affuit z honestū fecit illū id est docuit illum obuiare fraudulentijs et falsitatibus ipi⁹ laban q nitebat diminuere mercedē suā p mutatōem pacti mō sibi tribuendo fetus vnius coloris. mō diuersi coloris vt supra dictū est Gen. xxxi. Dixit Jacob vxoribus suis. laban pater vester circūuenit me et mutauit mercedem meā decē vicibus. id est multotiens z dn deus nō permisit vt noceret mihi Et honestū fecit illū id est dirigeratū ad alios quis malos. p. Thessa. iij. Honeste ambuletis ad eos q foris sūt.

¶ Est aūt circa hystoriā notandū

Nozal⁹ q isti duo gemelli Esau et Jacob designāt carnem z spūm Esau pilosus significat carnē que plena est sup fluis desideriis Pili em desideria terrena designāt in qui⁹ signū clerici hñt pilos rasos in sūmitate capitis z attonsos in circuitu. ad designandum q nullum terrenū desiderū debz mediare inter mentē eoz z deū: nec etiā debent habere nimias affectōes ad coz⁹ suū Unde in signum hui⁹ versus inferius ad coz⁹ pili abscinduntr Esau ergo pilosus est caro Jacob lenis spūm signat Halla. v Vos qui spiritales estis instruite hmōi in spū lenitatis Isti duo germani inceperunt pugnare in vtero matris: Et postea Esau cum factus esset adolescens p̄secutus ē fratrem suū. et intentauit sibi mortem Et certe ad lr̄am in vtero matris caro inficit spiritū p pctm originale In ps. Ecce em in iniquitatib⁹ cep. sum cē. Et cōtinue postea Caro concupiscit aduersus spūm z spūs aduersus carnem Dec em sibi inuicē aduersant. gal. v. Esau est senior z Jacob iunior Quia ad lr̄am p̄mo cipit caro z postea aniaī p spm Aresto. xvi. de aniali⁹. embrio in matrice p̄mo viuit vita aialis q̄z vita homis: p Lorin. xv. nō p̄us qđ spūale sed p̄us qđ aiale. deinde qđ spūale Et sap. vij In ventre matris mee figuratus sum caro Iste tñ senior debuit seruire iuniori id est caro spūi vt in actib⁹ hoim nō caro. sed spūs dñe. Gal. v. Spū ambulate z dēsideria carnis nō p̄ficietis Sil⁹ etiā Esau seruiuit iacob in hoc q̄ p̄sequebat eum. q⁹ sic fuit sibi occasio meriti et patientie z magnus p̄fectus. Et isto mō rebellio carnis est seruitiū impensum spiritui quo spūs p̄ficit z stimulat ad pugnā vt oporteat victoriā Jacob ergo. i. spūs sub fratris sui p̄secutione afflictus fugere debet in mesopotamiā Mesopotamia interp̄tat eleuatio cuiusdam vocationis et significat celestē patriā ad quā eleuabimur et ad quā vocati sumus Sed in ista fuga iacob positus in itinere dormit q⁹ spūs a strepitu mūdi se subtrahit z in sanctis studijs z ꝯtemplationib⁹ ꝯquiescit. capiti supponit petrā q⁹ fundamentū totius vite sue xp̄m facit: p Lorin. x. Petra aūt erat xp̄c Et. p. Lorin. iij. Fundamentū aliud nemo potest ponere p̄ter id qđ positū est qđ est ihesus christus.

☞ b ¶ Dormiendo ergo in sancta contemplatiõe spũs. vidit scalã erectã ad celũ Ista scala est pnia que stat in terra. quia in hac vita incipit. sed attingit ad celũ qz facit hoiem in morte ad celum appropinquare Mat. iiij. Pniam agite. appropinquabit em regnum celoz. Ista scala habet sex gradus p quos ascendere ꝯuenit: scz ꝯtritiõem ꝯfessionem. oratõem ieiunia. vigilias et elemosinas. que sunt pres satisfactionis Ista figurant per sex grad⁹ quib⁹ ascẽdebat ad soliũ Salomonis. ij. Paralip. ix Duo latera istius scale sunt timor et spes. Debet em pctor timere nõ psumere Eccĩ. v De ppiciatu peccatorũ noli esse sine metu. Debet etiã pctor sperare nõ desperare. z sic inter spem et timorẽ quasi iter duo latera penitentialis scale ascendere. qz sicut metrice dicit Si timor est sine spe. tunc desperatio ledit. Et nisi spes timeat statim psumptio fiet Ergo timor sine spe. nec spes valet absq; timore. Angeli ascendẽtes z descendentes sunt cogitatões nostre quib⁹ interdum gaudia cogitamus paradisi z tunc ascẽdũt Luce. xiij. Cogitatões ascendunt in corda vestra Et aliqñ miserias hui⁹ vite imo etiã penas inferni ad pcauendũ z tũc cogitatões nostre descendũt In ps. Ascẽdunt vsqz ad celos. et descendũt vsqz ad abissos Quia huic scale dñs ẽ innix⁹ qz penitẽtes expectat z vocat dicens Venite ad me omnes qui laboratis z onerati estis et ego reficiam vos Math. xi. Ania ꝯo deuota q̃ sic dormit cũ iacob. audit dñm dicentem sibi. Terram in qua dormis dabo tibi z semini tuo id est terrã viuentiũ q̃ est patria in qua nunc dormis sicut peregrinus p ꝯtemplationẽ Dabo tibi postea vt requiescas in ea p sempiternã possessionẽ In ps. Credo videre bona dñi in terra viuentiũ Sed notãdũ q⁹ Laban cui iacob seruiuit duas filias habuit Liã z Rachel Lia lippis erat oculis Rachel decora et venusta aspectu Seruiuit aũt iacob p Rachel septem ãnis et tũ postea necesse habuit prius accipe Liã añquã haberet Rachel eo q⁹ nõ esset ꝯsuetudinis in illa patria ꝑ⁹ tradere iuniores ad nuptias Sic moral⁹ pater noster cui seruimus habet duas filias duas vitas Pñtem et futurã Pñs ẽ, Lia lippis oculis. nec mirũ qz manet i hac lacrimarũ valle plena miseriis z afflictionib⁹ Futura vero vita ẽ qsi Rachel decora. amabilis pulcra z plena delicijs Tre. ij. Urbs pfecti decoris gaudiũ vniuerse terre Pro ista filia optet nos seruire septẽ ãnis id ẽ vniuerso tpe pñti Septenari⁹ em est numerus vniuersitatis et tm ꝯtingit de bonis ac sanctis viris frequẽter q⁹ seruierunt deo diu z vellent libenter habere istã Rachel. i. vitã eternã qz sine maiori difficultate vellent ire ad celũ. sed certe tunc datur eis Lia qz deus sic ordinauit q⁹ exponunt vite actiue fortes i statu prelature vbi opprimunt afflictionib⁹ p salute proximoz Et si queratur a xpo quare. respondet Quia nõ est ꝯsuetudo celestis patrie iuniorem illã rachelẽ. i. beatitudinẽ pulcrã et decorã dare ante laborem pñtis vite et ꝯ prius oportet accipe Liã lippã vt postea habeamus Rachel decoram Sic em de⁹ dat coronã p cinere Oleũ gaudij p fletu. Pallũ laudis dabit p spũ meroris. Isa. lxi.

Lectio. cxxxi.

QVestodiuit illuz ab inimicis z a seductoribus tutauit illũ z certamen forte dedit illi vt vinceret et sciret qm̃ oĩm potentior est sapia ¶ Post quã declaratũ est qũo sapia que est ver⁹ dei cultus liberauit iacob in fugiendo fratris sui odiũ In cõtrahendo duplex coniugiũ z in exhibendo Laban laboriosum seruitiũ. que omia fecit ptim versus Laban itinerando. partim cũ eo morãdo. Nic ꝯsequenter ondit qũo sapia eũdẽ iacob gubernauit ad partes suas repatriãdo. Habuit em iacob fratrẽ suum psecutorẽ Auunculũ suũ sedu ctorẽ z angelũ suũ colluctatorẽ. Et ab istis tribꝰ sapia eũ custodiuit sicut sibi expedi/ uit Nam germanũ suũ reconciliauit Auunculũ suũ ratõe placauit. et ab angelo bñdictõem impetrauit ☞ A Sciendũ est ergo q⁹ Jacob repatriãdo cũ vxorib⁹ liberis gregib⁹ z armentis tres sustinuit difficultates Prima fuit q⁹ cum fugeret clam a Laban cũ omib⁹ q̃ adquisierat sub ei⁹ seruitio Laban indignatus q⁹ nõ accepta licentia z insalutato hospite recessisset cũ gregib⁹ et filiabus suis insecut⁹ est eũ cũ magna comitiua. sicut narrat Genẽ. xxxi. Et septimo die

eum attigit Cui nocte pcedenti dñs appa
ruit z dixit ei Caue ne quicq̃ loquaris aspe
ra cū Jacob Qua increpatiõe correptus la
ban nihil nisi rationabile ad iacob dixit Et
ibi finaliter pactū fecerūt z titulū lapidis
erexerunt in signum q̃ neuter vnq̃ in poste
rū cõtra aliū transire liceret Scda difficul
tas quã habuit in repatriãdo de fratre suo
quem audiuit sibi velle occurrere cuz qua
dringẽtis viris z cõtra hunc timorem ds
cum cõfortauerat ante oculos eius multitu
dinẽ angelor Gen. xxxij: in loco qui dicitur
Manaym id est castra quẽ locũ sibi voca
uit sic. quia ibi vidit angelos dei. de quib9
quã sustinuit in repatriãdo fuit i lucta an
geli. de qua Gen. xxxij. vbi dr q̃ vir lucta
batur cum eo vsq̃ mane. sed finaliter vir il
li dixit Liberatõem ergo Jacob p sapien
nã describẽs dicit sic Custodiuit illum ab
inimicis. vicz a fratre eum psequente ante
quã fugeret a patria sua. z a laban eum inse
quente cũ redire vellet ad patriã suã. puer
bior. xvi. Cum placuerint dño vie hoĩs ini
micos eius cõuertet ad pacez Et a seducto
ribus tutauit illum. hoc est a fraudibus la
ban eum psequentis z filior suorũ qñ mo
rabat in mesopotamia. Et certamen forte
dedit illi vt vinceret qñ cum angelo lucta
batur z victoriã obtinuit. non p violentiã
sed p deuotõem. angelo volente sibi dare si
gnũ qr sicut lucta bat cum eo z tñ habuit fi
naliter victoriã ita sustineret aduersitatem
a fratre z tñ in fine victoriã haberet. Et sic
experimentaliter disceret z sciret qm̃ oĩm po
tentior est sapia que attigit a fine vsq̃ ad
finẽ fortiter z disponit omia suauiter Sap:
viij. Custodiuit illũ ab inimicis Notan
dum q̃ inter omia pũtis vite necessaria ma
xime foret vtile scire discernere inter ami
cos z inimicos quia frequẽter amicos cre
dimus illos qui sunt realiter inimici et il
los inimicos aliquotiẽs estimamus qui no
bis realiter sunt amici Sunt em̃ duo gene
ra hoĩm qui apparent amici et sunt hostes
et inimici. Et duo genera hominũ videtur
inimici z sunt amici. z ita quidam realr q̃
dam apparent a Unde q̃dru
plices habemus inimicos vicz blandos ad
ulatores. falsos dsiliatores detrahentes z
psecutores corripiẽtes z correctores Pri
mi sunt examinãdi p dsciam Scdi sunt re
pudiãdi p prudentiã Tercij sunt tolerãdi
p paciam Quarti sunt acceptãdi p benuo
lentiã Primi igitur inimici a qb9 nos cu
stodire debemus sunt blandi adulatores
Qui enim in collo te ita suauiter raderet z
guttur tibi amputaret vel ideo genam tuã
tergeret vt oculũ erueret talis merito foret
inimicus dicendus sed adulator cui9 ling
ua noua cula acuta z dolosa. ideo tibi blan
dit ut te decipiat z oculum discretiõis tibi
eruat Eccĩ. xij. In labijs suis indulcat ini
micus et in corde suo insidiat vt subuertat
te in foueam Jn oculis tuis lacrimabit ini
micus. z si inuenerit tps non satiabit sang
uine Si incurrerint tibi mala tũc inuenies
eum illic priorẽ. z quasi adiuuans suffodi
et plantas tuas De ista materia loquit Se
neca epla. lxxx. fm quantitatẽ maiorẽ ad
latio q̃ similis amicicie non imitat tñ illaz
sed vincit z penetrat apertis ac ppicijs au
ribus excipit z in yma pcordia descẽdit eo
ipso gratiosa quo ledit. doce quẽadmodu
istam similitudinẽ possim dinoscere venit
ad me p amico. inimicus blandus: vicia sb
virtutũ nomine subripiũt: temeritas sub ti
tulo fortitudinis latet Jgnauia vocat mo
deratio p cauto timidus accipit Jn his di
cit Seneca Magno periculo euasimus.
imo sicut declarat idem epla. xlv. Non su
mus otenti modica laudatione imo si quis
nos sanctissimos sapiẽtissimos z modestis
simos pdicet totũ nos acceptamus tanquã
nobis debitũ cũ constet nobis q̃ illi solent
mentiri cõmuniter qui nos laudant z tam̃
iu laudibus nostris credimus eis z iõ nos
nõ corrigimus. Jdeo mutari non volum9
qr nos optimos esse credimus. z ideo sñia
platonis fuit. sic dicit libro de dictis phor
seu sapientũ. q̃ homies ex inimicis magis
realibus q̃z ex amicis apparentib9 pficiũt.
qr dum inimici eis errores eor improve
rant corrigunt. Amici vero nõ manifestãt
errores. sed tolerãt z occultãt Mihiee. vij
Inimici hoĩs domestici eius. Et ysa. iij:
Populo meus q̃ beatũ te dicunt ipsi te de
cipiunt z vias gressum tuor dissipant Isti
igit examinãdi sunt p dsciam Cõsiderem9

defectus nostros de quibꝫ cōscij nobis sumus. et tunc non decipiemur. ⁊ hoc est qđ docet nos Seneca in epla vltima allegata inducēs exemplū de Alexandro magno q̄ in obsidione cuiusdā vrbis dū circūiret muros. sagitta ꝑcussus. cū vulnus vehemēter doleret. ait. O mēs inquit iurant me esse filiū iouis Sed vulnus hoc hoiem me eē clamat Jdē et nos faciamus dicit Seneca. dicamus Vos dicitis me prudentē eē ego video q̄ multa inutilia ↄ cupiscā Nec ꝫ quidem intelligo q aīalibꝫ satietas monstrat. quis cibo q̄s potioni debeat esse modꝰ De isto inimico exponi pōt illud Eccī. xij. Ne credas inimico tuo in eternū Nouicior em oīm nō est pestis q̄ familiaris inimicꝰ Qui dum verbis bonis saltē apparentibꝫ laudē exprimere nititꝝ. intus sub cōplacētie typo viscus fraudis atq; doloris seminaꝝ Secū di vero nostri inimici sunt falsi cōsiliatores qui nobis aliter suggerunt q̄ expedit aīabus ⁊ hi maxime sunt ꝑiculosi in cōmunitate quacū q;. q; sicut in bonis cōsiliatoribus cōsistit maxime honor. salus et ꝑfectus reipublice. ita in malis cōsiliatoribꝫ maxime consistit cōfusio ⁊ subuersio eiusdē Dic em Tullius libro suo de senectute. q ↄsiliator est in republica sicut gubernator ī naui. In naui inquit alij sentinā exhauriunt. Alij cordas trahunt Alij malū scandunt. Ille vero qui tenet clauū est quietꝰ sedēs ī puppi ⁊ multa maiora facit. ⁊ Auicēna dic q cōsilians est efficiens sicut dans formā ſm quā aliꝰ habet opari ⁊ dirigi Distinguit ei quadruplex efficiens. cōsiliās. adiuuās. disponens. pficiens. ℞ B Debēt igitꝫ ipi cōsiliarij haberei vita sanctitatē. in ꝓbo veritatē. ī zelo equitatē. et in exprimento sagacitatē. ⁊ tales in romana republica vocabūtur senatores ⁊ se hñt in cōitate sicut cor in corpore. ſm Plutarcū. Unde Romulꝰ cōdita ciuitate quā ex noīe suo Romā vocauit centum ex senatoribꝫ elegit quoꝝ consilio omia ageret. quos senatores ꝓpter senectutē. pres ꝓpter solicitudinē cure nomiauit. Horꝝ nomia ab initio vrbis condite aureis lris scribebant ꝓpter qđ pres cōscripti ab omibus dicebant Isti eligebant postq̄ emeriti in diuersis statibꝰ ⁊ officijs extitissent. tanto aptiores sapie negocijs. quāto in exercicijs cōꝛpis minus pōssent Istoꝝ apud grecos tantꝰ honor fuit. q nunq̄ duces ꝓducerēt nec aliqđ solēne facerent sine illis. Sicut igitꝫ isti senatores ⁊ cōsiliatores sūt reipublice vtilissimi qñ sunt boni ⁊ virtuosi. ita sunt iudici principi ⁊ plato pniciosi mi qñ sunt mali. qñ vicꝫ habent zelum ꝓ cōmuni qñ sunt ꝛcorrupti cupiditate ⁊ rece ptōe quādo sūt nimis pterziti. dissimulāt dicere veritatē. qđ odio amore vel rancore regulant vel inuidia ad alios. tunc ↄsilendo principē destruunt quē regere ⁊ dirige re deberent. ⁊ fiunt nō solū ei sed toti reipublice pessimi inimici quoꝝ cuilibet dici pōt illud qđ dicit Paulꝰ Elyme mago Actuū. O plene omni dolo et omni fallacia filij dyaboli inimici omis iusticie non desinis subuertere vias dñi rectas Talis ↄsiliator fuit ille Aman qui subtilitatē nobilissimi principis Assueri fraudulentis ↄsilijs ad cūuenit. ⁊ nobilis regis innocentiā adpharīā crudelitatē induxit Dest. xij. Vos stis noster ⁊ inimicus pessimus iste eē aman Isti igitꝫ inimici sunt repudiandi ꝓ prudētiā. sicut idez Assuerus fecit Aman q̄ inimi quā sniam ad suggestionē ⁊ cōsiliū eius data tam de occidendo toto genere iudeoꝝ misericorditer retractauit Tercij inimici nostri sunt detrahentes ⁊ ꝑsecutores Et istos vulgariter vocamus hostes ⁊ inimicos q ꝑsonas ⁊ ↄditiōes nras ledunt. ⁊ tm ipi frequēter nobis pficiunt Sicut em docet Boetiij. de ↄso. psa. vi. Prouidentia diuina exinde sepe ꝓducit ī signe miraculū q malos mali bonos faciunt Nam dū mali quidaz ↄsiderant se iniqua quedā a pessimis ꝓpeti. noxioꝝ odio flagrātes. ad virtutis frugē redeunt. dum se eis dissimiles studēt eē quos oderant Tales sunt aduersus religiosos ⁊ sanctos viros isti mūdo dedīti ⁊ dyabolo. qui facta et vitā sanctoꝝ laniant. iudicant et deprauant. quoꝝ infamatio timenda nō est. q; est a turpibus orta. Sicut em dicit Brego. sup Ezech. Peruersoꝝ derogatio vite nostre approbatio est. q; iam oñ dissimilitudo iusticie aliquid nos habere si illis qui deo placent incipimus displicere. ℞ b Nō em est derogatio sed ↄmendatio lucis si eā odiunt ⁊ fugiunt vesptiliones Sancti viri sūt

lucē mundi per lucidā famā ⁊ sincerā ꝯ sciaz
p̄ Thessa. v. Vos filij lucis estis ⁊ filij di/
ei Peccatores aūt sunt sicut vesptiliones
amantes semp opa tenebraz. Iterū nō est
derogatio sed cōmendatio odoris vitis. si
eū serpentes fugiūt Boni viri sunt bonus
odor xp̄i p bonā ꝯuersatōem suā. ij. Corin.
ij. Alijs quidem sumus odor mētis ī mor
tem. alijs aūt vite in vitā Peccatores autē
sunt serpētes pleni veneno peccati Tercio
nō est derogatio sed cōmendatio coloris si
cci: de illo mentiant ⁊ iudicāt falsum Pec
catores ceci sunt Sopho. p. Ambulant vt
ceci. qz dño peccauerūt. et Sap. ij. Exceca/
uit eos malicia eoz Vñ ⁊ iudicia temera/
ria. De sanctis sunt simpl'r ꝺ tēnenda Unde
cū quidā iuuenis ociosus diceret demosthe
ni pho Si homies me odirēt sicut te me ip
sum perimerē Et rñ dit Et ego me perime
rem. si me quēadmodū te amarent Quar/
to non est derogatio sed cōmendatio medi
ci. si freneticus maledicat. Serui dei sunt
medici aiaz Peccatores āt sicut frenetici
Exigit tales viros sctos diffamāt. oportet
eoz blasphemias deridere Vñ legit de ve
spasiano imp̄atore q̄ cū esset auarus et se/
nex ⁊ quidā imp̄operādo sibi diceret Ulul
pem pellē posse mutare ñ animū Respōdit
Risum hmōi debem⁹ hoibus. nobis corre/
ctionē. penā criminosis. Quarti inimici
quos habemus apparenter sed tñ real'r sūt
amici. sunt corripiētes ⁊ correctores q̄ nos
de nostris excessib⁹ ⁊ erroribus arguunt pu/
niunt ⁊ emendant Ueritas em̄ est erranti/
bus odiosa q̄diu in erorib⁹ pseuerāt Ta/
lis fuit Paulus erga galathas q̄bus dicit
Gal. iij. ergo inimic⁹ factus sum vobis ve
rum dicens vobis Isti inimici sunt accep/
tandi ad beniuolentiā. Math. v. Diligite
inimicos vestros ⁊ bñfacite his q̄ vos oderūt
hoc est vicios mores vros

Lectio. cxxxij

HEc venditum iustū nō dereliquit. sed a pctōri
bus liberauit eū. descēditq; cū
illo in foueam et in vinculis non dereliquit
eū. donec afferret illū sceptz regni ⁊ poten/
tiam aduersus illos q̄ se deꝑmebāt ⁊ mēda
ces oñdit q̄ maculauerūt eū et dedit illi cla
ritatē eternā ¶ Postq̄z declarata ē gubernā/
tio sapie circa q̄nq; nobiles. vicz adam noe
abraam loth ⁊ iacob In ista pte inducit ex
emplū sexte p̄sone spectabilis vicz ip̄i⁹ Jo/
seph qui miro modo fuit exaltatus et humi
liatus. tribulat⁹ ⁊ glorificat⁹. Et circa hoc
duo facit Nam ꝓmo oñdit quō ip̄e ioseph
fuit multipl'r tribulat⁹ Secōdo quō p sapiē/
tiā extitit magnifice liberatus ibi Donec af
ferret et illi sceptz regni ⁊ potentiā aduersus
illos qui se deꝑmebant ⁊ mendaces osten/
dit qui. ⁊c ☞ A ¶ Circa primū scien
dū q̄ Joseph duas tribulatōes sustinuit in
iuriosas. de quibus hic breuiter facit men/
tionē Fuit em̄ a fratrib⁹ vendit⁹ et aliena/
tus p facinorosā ꝯspiratōnem Gen. xxxvij
Fuit secōdo de solicitatōe libidinosa ⁊ de vo/
lūtate adulterij effectualiter demōstrata: ꝺ
latus. diffamatus ⁊ accusatus p malicioſā
mulieris machinatōem Gen. xxxix. Casus
ꝑme iniurie fuit iste Fratres sui decē inui/
derunt sibi ⁊ cum aliquis eū vellent occidi/
se: deo volēte mutauerūt ꝺ silū ⁊ tārseūtrib⁹
ismaelitis eū vendiderūt triginta argente
is de cōsilio iude qui fuit vnus de fratrib⁹
ioseph Hoc fctō miserūt tunicā ioseph intin
ctam sanguine hedi. ad Jacob patrem eoz
dicentes se in agro tunicaz illam inuenisse
qua visa pater coniecit filium suum a fera
aliqua deuoratū. ⁊ irremediabiliter eū plā
xit Isti mercatores duxerūt eū in egiptū ⁊
vendiderūt Phutiphari eunucho princi/
pi milicie regz. nec ē intelligendū q̄ iste fu/
it eunuchus. i. castrat⁹ a iuuentute sicut so
lent nobiles facere ꝓpter custodiā domina
rū. qz ꝺ stat ista habuisse filiā Assenech quā
iste Joseph postea duxit in vxorē. sz tra dūt
iudei q̄ iste Phutiphar vidēs Joseph ele/
gantē puez emit eū a mercatorib⁹ vt eo ab/
usus fuisset. Dñs aūt ita infrigidauit eū q̄
impotens fuit coire ⁊ custodiuit Joseph ab
eo intactū Vñ ꝓpter hoc deinceps dicebat
eunuchus. ⁊ tūc fact⁹ est pōtifex helyopole
os ⁊ magis honorabilis q̄z fuerat ante prin
cipatū Iste igit phutiphar videns Joseph
ingeniosū in agēdis ⁊ gratiosū. ꝺ stituit eum
dispensatorē tot⁹ dom⁹ sue Uxor ꝺ phu
tipharis ⁊ dña Joseph infatuata de ipsius

Lectio

pulcritudine solicitanit ioseph de concubitu. qui se excusauit Tum qz esset pditō cōtra dñm suum Tū qz peccatū in deū suum igit cū quadā die Joseph camerā dñi intrasset. ipa apprehēsa lacinia pallij sui ait Dormi mecū qui nequaq̄ adquiescēs operi nephario fugit relicto pallio apud eā Hec videns se ꝺtemptā cōquesta ē viro suo. accusans Joseph de solicitudine impudica et q̄ voluisset eā violēter oppīsisse in cuius argumentū oñdit ei palliū derelictū Phutiphar nimis credulus ꝓbis vxoris misit eū in carcerē iu quē pistor t pincerna regi missi fuerāt Dedit qz dñs ioseph tantā gratiaz in ꝺspectu dñi carceris q̄ tam carcerē q̄z inclusos et⁹ custodie mancipauit vel deputauit Eo tpe istoz duoz ipe exposuit somnia Pistorq̄z supenso pincerna liberat Recordatusqz diu postea iterpratoris sui ioseph cū rex p somniū suū puidisset septē sterilitatis annos Joseph p meditatōem pincerne eductus de carcere somniū exposuit sterilitatem futurā post septē annos fertiles pdixit. t cōsiliū regi dedit. q̄ aliquē prudentez virū t industriū in regno constitueret q̄ blada per illos septē annos fertiles in horrea ꝺgregaret quib⁹ terra sterilitatis tpe victitaret Cōstitut⁹ ē ioseph in illo officio t maximus egipti fact⁹ est sub rege Et quo accepit anulū t torq̄ aureā circa collū eius. t curru nobili vehebat. Precone clamāte vt oēs genu flecterēt corā eo Sic igit de vinculis t carcere ad regni regimē est trāslatus.

¶ Istā igit mirabilē t multiplicē gubernatōem Joseph describēs Salomō dicit sic. Hec sz sapia venditū iustū sz ioseph non dereliquit. Sic scribit Boet⁹ exulans q̄ muse eū exulantē nō dereliq̄rūt. sed ꝺtinue ꝺcomitate sunt nec eas timor aliq̄s valuit impedire. li. p. metro. p: Nas saltē null⁹ potuit p uincere timor. Nec nīm comites pse querent iter. Sz a peccatoribz sez fratrib⁹ suis quos accusauerat apd̄ pfem ꝺ crimie pessimo Gen. xxxvij. liberauit eū. descēdit q̄z cū illo in foueā. i. in carcerē. vel in foueaz id est in cisternā veterē sine aqua in quā p/iecerūt eū frēs sui Gen. xxxvij. Et in vinculis non dereliquit eū. ps. Humiliauerūt in cōpedibus pedes eius Et Gen. xl. Pincerna t pistor missi sunt in carcerez vbi vinct⁹ erat ioseph donec afferret sceptrū regni id est principatū sup regnū egipti. in ps. Cōstituit eum dominū domus sue t principem omnis possessionis sue. et potentiā aduersus eos qui eum deprimebat videlicet fratres suos. ad quos habuit tantā potentiaz q̄ eos vel in mortem vel in carcerem potuit dānare si voluisset Et eos mendaces ostendit qui eū maculauerunt imponēdo sibi crimen adulterij Nō fecit facto p honestā vitam ostendens eos fuisse mentitos id ē falsum dixisse t illā pessimā mulierē fuisse mētitā, vel forte nō solum verbo sed facto eos cūuicit quādo erat postea positus in tanta potestate Et ñ solū ista sapientia ipi ioseph sed etiā dedit illi claritatem eternā id est fāmam claram apud memoriā hominū i sempiternū. hec quo ad litterā. Hec iustū venditum nō dereliquit ☞ B ¶ Notandum est q̄ inter varios peccatores. aliq̄ vēdunt patris prātem. aliqui filij veritatē. et aliqui spūssancti sanctitatē. Patris poteſtatez vendūt aliqui plati matores Filij veritatē vendūt falsi assessores Spūssci sanctitatē vendūt ficti simulatores. Pro igit mali prelati vel simoniaci vel potius ielite vendunt patris potestatē Dant em̄ potentiam t vsum clauium ecclesie pro muneribus et tempali mercede. frequenter ecclesiā vnicam spōsam xpi vendunt Qui q̄tuz christū offendunt faciliter patet intuēti. q̄ rigide. q̄z acute t q̄z potestative istud vicium reprobauit Ipse em in suo aduentu in carnem venit iudicari nō iudicare. venit pcā tollere nō punire. venit ad oñdendā clemētiā, nō vindictam. t tamē contra pctīm simonie. ita infremebat q̄ quasi oblitus inmanſuetudinis non examinās cām non obiurgans. sed statim ad punien dū se dedit. Un Joh. ij. t Math. xxi. dicit q̄ facto q̄si flagello de funiculis eiecit vēdentes t emētes de templo t mensas nummulariorū subuertit t es cathedras vendentiuz colūbas euertit qui simoniacos figurabant et dixit eis. Scriptū est dom⁹ mea domus orōnis vocabitur. vos autē fecistis illā spelunca latronū Nec mirū si sic cōtra tales exarsit. nā ipi xpm expellunt de suo officio: Christus enim se fecit ostiarium ecclesie nolens q̄ aliquis in ecclesiā. id ē ecclesiasticā dignitatē

intraret nisi p eū Joh.x. Ego sum ostiū et q̄ nō intrat p hostiū in ouile ouiū sed ascēdit aliūde. ille fur ē ⁊ latro. Isti igit̄ plati mali ⁊ peruersi qui ecciam xp̄i vendūt expellunt nō xp̄m Sicut fecit simō mag⁹ cui petr⁹ dixit Pecunia tua tecū sit in pditōz. q̄z existimasti donū dei pecunia possideri Act. viij Nec est p̄sona aliq̄ ita qui valoris in mūdo duceret ꝺ fozo ad forū ⁊ vbiq3 offerret et vela offendi dēt q̄ vilissimis ribaldis ad emēdū offert Nūc in fozo pape. nūc i fozo regis vel p̄ncipis vel alteri⁹ dñi secularis· talis meritofur dēt vocari ⁊ latro sacrileg⁹ Que iustitia est vocare illū sacrilegū latronē qui furat calicē vel sacr̄ librū de ecclia. ⁊ non illū qui furat ipam ecciam totā ⁊ omia bona eius Quantū contemptū ⁊ damnū faceret regi qui in camerā suā introduceret serpentes bufones ⁊ ȳmes Ez certe isti vēditores veneno peccati adulatores. latrones. p̄dones. qui reptilia ⁊ vermes magis q̄ hoies dict p̄nt introducūt Et sicut maximū damnū fieret homi si spōsa sua sic p artē magicā incantaret q̄ loco plis hūane p̄duceret in pte ista irze pēsabile damnū eccie p ecclesie vēditores Nō em̄ aliqs auarus q̄ totus inheret terze in eccia canonizat vel pfiat in curatum. possunt filij ecclesie dicere. Mater nostra p fratre peperit nobis vnaz talpam Nō ponit vnus maxim⁹ rixator vl̄ litigator p̄nt dicere Mater nr̄a genuit nobis serpentē. ⁊ q̄n p̄ficit vnus eps illiteratus vel laic⁹. p̄nt dicere merito. q̄z eccia peperit vnū asinū cornutū Dicit em̄ btūs Aug⁹. q̄ p septuaginta ānos babilonice captiuitat̄z durauit facer ignis quē Hieremias abscondera Qui tūc p̄mo extinct⁹ est q̄n anthiochꝰ vēdidit sacerdotiū Jasoni. ij. Macha. iij. De istis malis venditoribꝰ exponi pōt illud Joel. iij. Puerū posuerūt in pstibulo· et puellā vendiderūt p vino. Puer em̄ xp̄c ponit in pstibulo q̄n sancta ecclesia p̄fertur vni lubrico ⁊ luxurioso. Et puella. i: ecclesia vendit p vino q̄n bona ecclesie ꝺferunt vni guloso Secundo aliqui sunt qui vendūt filij veritatem Hi sunt falsi iuratozes quos vocamus cōiter auersores. Isti enim nec volunt testimoniū dicere nisi ꝺducātur mercede cum testis teneat dicere veritatē ⁊ iudex sine munere discernere veritatez seu equitatem ¶ Legimus de dyabolo q̄ quā do voluit mentiri induit formā serpentis quasi verecūdat⁹ fuisset i natura ppria mētitus eē. sed q̄d quid sit de mēdacio. de purio nunq̄z legit fuisse ꝺ uict⁹. imo opio est q̄ q̄n adiurat in nomine trinitatis. diceret verū seu ṽitatē. ipē nō inuenit ¶ Isti igit falsi iuratozes peiozes sunt dyabolo. qui q̄tum cunq3 adiurent p̄nt p munera cōtra veritatem adduci Amos. ij. Uendidit p argento iustū. et pauperū p calciamētis ¶ Tercō vendūt spūssancti sanctitatē ficti simulatores q̄ opa de genere bonoz faciunt p laude hūana De quibꝰ dicit saluator Matth. vi. Amē dico vobis receperunt mercedē suā. Istis venditoribꝰ. sermonibꝰ blanditiosis sub specie Jacob arzogāter loquit supplantator dyabolus illud q̄ habet de Jacob ⁊ fratre suo Ben. c. xxv. Uende mihi primo genita tua. Et ille ei modicū retribuit flatū venti in ꝺmēdatōe miseri hois.

Lectio. cxxxiij

Hec populum iustū et semen sine querela liberauit a nationibꝰ q̄ eū opprimebant Intrauit in animam serui dei et stetit contra reges hozrendos in pozrentis ⁊ signis. ¶ Postquā declarati sunt multiplices effectus sapientie ex speciali gubernatione quarundam spectabiliuz personarum que quadam p̄uilegiata familiaritate fuerūt deo carissime· In hac parte consequenter p̄osequitur de effectibus mirabilibus sapientie quos fecit circa gubernationē vni⁹ totius populi. videlicet populi israelitici q̄ fuit populus deo pecualiariter cōsecrat⁹ ⁊ in cultu dei per legem datam specialiter informatus ☞ Fecit autem sapiētia tria notabilia beneficia isti populo in genere. Primo enim eos de egiptiaca seruitute potēter eduxit et liberauit Scōo p ostū eos xl. ānz eduxit ⁊ pauit Tercō iustū populū i terzā p̄missiōis iduxit ⁊ eā ei appzoꝓ

Lectio

auit In eductione israel de egipto mirabili
ter affligit egiptios ⁊ protexit hebreos In
ducēdo eos p desertū affectuose iustos in
struxit ⁊ aiose destruxit incredulos In ter
ra pmissiōis mirabil⁹ exaltauit hebreos et
pstrauit chananeos: De istis tribꝰ benefi
cijs ppl'o israelitico p dñm in deserto colla
tis agit ad hoc loco vsqz ad finē libri Un̄ i
ista pte Salomō dei bñficia recordat et p
sequit et regratiat deuote. et intermixtim
nunc de beneficio collata contra egiptios
nunc de beneficio collato contra chanane
os nūc de mirabili ducatu quē fecit deꝰ in
via per columnam nubis ⁊ ignis in deserto
Diuidit tn̄ pōt pcessus vsqz in finē capitu
li in quattuor ptes Nā primo tāgit breui
ter israelis ab egiptijs liberatōem Secūdo
israel p egiptio ditatōem Tercio eorundē
per desertū traductōem Et quarto virorū
bonorū gratiarū actiōem. Secūa ps ibi Dec
reddidit iustis Tercia ibi. Et deduxit eos
Quarta ps ibi Justi tulerūt. Circa primū
duo facit Nam primo ostendit quis fuit in
ista liberatione agens principale Secūdo
ostendit quis ⁊ qualis fuit in eadē agēs in
strumētale. ibi Intrauit in aiam serui dei.
¶ Quantū ad primū sciēdum. q sicut nar
ratur Exo. p. Post mortē Joseph filij israe
el in egipto addicti fuerunt seruituti ⁊ ser
uierūt egiptijs in luto ⁊ latere ⁊ ī magna ca
ptiuitate. ⁊ tamē nō obstante durissima ser
uitute multiplicati sūt nimis. quātoqz op
primebant tanto magis multiplicabantur
et crescebant. Tandem hoc p certo statuit
rex egipti q quidquid nasceret eis sexꝰ ma
sculini pijceret in fluuiū. quidquid femine
seruaret. vt sic viri destruerent ⁊ mulieribꝰ
ad libidinē vterent Cuiꝰ tempis tempesta
te natus est Moyses quē deꝰ nunciū suum
fecit ad pharaonē et p quē ppl'm liberauit.
Dicit ergo sic Dec scz sapia ppl'm iustū id
est filios israel. qui ideo iusti dicunt. q fidē
habuerūt de vno ⁊ vero deo colendo Unde
Abacuc. ij. Justus ex fide sua viuit ⁊ semē
sine querela. i. semē pr̄iarchaꝝ qui vixerunt
sine q̄rela Et continue aliqui fuerūt in illo
ppl'o boni ⁊ iusti et sine querela conuersātes
Liberauit a nationibꝰ id est ab egiptijs q̄
tales manserūt quales nati sunt carētes su
pernatrali cognitiōe dei. q̄ est p fidē in pn̄
ti Que quidē natōes illū ppl'm opprimebāt
opibus duris luti ⁊ lateris. vt supra dictū
est. vñ Exo. p. Uenite sapienter opprima
mus eū Hec igit sapia fuit in ista liberatōe
agens pncipale. agens vero instrumentale
fuit Moyses. de quo subdit Intrauit in animaꝫ
mā serui dei id est sapia intrauit in animam
moysi q̄ fuit seruꝰ dei. iuxta illd Exodi. iij:
Ego ero in ore tuo ⁊ docebo te q̄d loquaris
Et stetit sapia vicz vel ipe Moyses contra
reges horrēdos pharaonē ⁊ eius pncipes.
In portētis ⁊ signis. i. factis dō portēta ⁊ si
gna mirabilia a Portentū dr a por
tendere qđ est pūsignare aliq̄d mirabile no
uū Un̄ Jsi. ij. ethi:ca. iij. Portenta dicta q
hibēt a portando. i. pondendo ostenta. eo q
oñdere futura aliq̄ videant. Predigna so
eo q porro. i. pcul futura pdicant Mōstra
po a mōstro sūt dicta. eo q aliq̄d signādo re
mōstrāt siue q statim mōstrēt q̄d appareat
Oñ em̄ mōstra gignunt. significant, cōtra
aliqs magnas mutatōes futuras in repub
lica sicut ptz anq̄ Xerxes pdidit psiā Vul
pis ex aq̄ dr pcreata fuisse. et anq̄ alexander
occisus esset. mulier quedā monstrū qđā
enixa est. qđ supiores ptes corpis hūanas
habuit sed mortuas. inferiores diuersarū
bestiarū sed viuētes. ⁊ significauit repētinā
regis interfectōem Uidetur Jsidorꝰ vbi su
pra Monstrū etiā fuit ille ticio q̄ iacēs no
uē iugera occupauit. sic Homerus testat. Et
nō scriberēnisi in Jsidoro inuenissem. Est
enim iuger quantū aratrum arare pōt vno
die ⁊ cōtinet in lōgitudine fm papiā ducē
tos q̄draginta pedes ⁊ in latitudie media
tē. qđ spaciū si multiplicet p nouē dicat
q homo tantū spaciū occupauerit iacendo
fiat solēne mendaciū sicut credo. Sterit q
Moyses cōtra reges horrendos in portēn
tis ⁊ signis Signa dicunt miracla iuxta illd
lu Mar. vi. Signa aūt eos q̄ crediderint
hec sequent In nomie meo demonia ejicient
ꝛc ¶ B Sed hic pōt ee dubiū qre mo
dernis tpibꝰ nō fiūt miracla ita passim sicut
olim pmitia eccia. tūc em̄ in fra ꝓficiebat illa
autoritas dō fidelibꝰ dō q̄nqz ill' signis. Ad q̄
dōm q eccia dr fm̄ dō rationē triplicē statū pmi
tiuū mediū ⁊ vltimū. i pmitio statu fiebant
signa freq̄nter. in statu medio raro. sz in pri
mo antixpi rarissime In statu nāqz pmitio

fiebāt frequenter miracula: qz fm Chrisō. vera miracula habent admiratōem vtilitatē et necessitatem Tūc igitur oportuit freqn/ter fieri miracula qz vera miracula hñt admiratōem. z homies delectant in mirabili/bus z homies erant tunc aliquib delectationib sublevandi ad fidē. Et itez ꝓpter vtilitatē. qz tunc erāt multi infideles z erroꝛib involuti Moderno vero tpe raro fiunt. qz necessitat necessitas eo ꝙ fidelium multitudo ē magna. Aliqñ tñ fiunt. qz ꝫ suadet vtilitas eo ꝙ aliqui infirmi sunt et indigentes solidari in his que dei sūt Sed quare modo non fiūt ita passim z indifferēter sicut in ecclesia ꝑmitiua triplex est ratō Primo qz ecclesia mō est firmata z stabilita in fide Et hec est ratio Bzego. qui ponit exemplū de planta. cui tādiu aquā infundimus donec eā cū terra ꝛualuisse videmus Secūdo ꝓpter vniuersale mundi exemplū et hanc ratōem asserit. Aug⁹. xxij. de ciui. dei. ca. viij. Quisquis ꝑdigia adhuc inquirit vt credat. magnū est ipm ꝑdigiū. q etiā mundo credente nō credit ¶ Tercio ꝓpter fidei maius meritū. qz fm Bzego in ome. ꝑbet experimentū Et hoc patet ꝙ fides est nobis meritoꝛia magis ceteris patribꝫ fuit patribꝫ i ecclesia ꝑmitiua In fine aūt mūdi rarissime fient miracula triplici de causa fm Isid. de sūmo bono li. ꝑ. ca. xv. Prio Sedo vt sequentiū manus audacioꝛ efficiatur. Sedo vt sanctoꝛ pacientia euidenti⁹ comprobet Tercio vt eoꝛ qui casuri sunt lenitas oñdat Juxta aūt illā particulā. Stetit cōtra reges hoꝛrēdos Notandū ꝙ ois bon⁹ ꝑlatus talis debet esse vt ꝑ ure eccie z veges z tyrānos. sic apl̄i. sic ꝓphete. sic martires. sic cōfessoꝛes vt possit de eo dici. Stetit cōtra reges hoꝛrendos ☞ b In quibus verbis bonū ꝑlatū quattuoꝛ recōmendant. duo a ꝑte subiecti: z duo a ꝑte obiecti A ꝑte quid̄ subiecti. rectitudo ꝛ scie. qz stetit fortitudo resistētie. qz ꝛta A ꝑte vero obiecti altitudo reuerētie. qz reges. z magnitudo maliuolētie qz hoꝛrendos. ¶ Prio debet in ꝑlato eē rectitudo ꝛscie. sicut monet eos apl's ad Ephe. vi State inquit succincti lūbos vēros in ꝛitate induti lorica iustitie z calciati pedes in ꝓꝑatōe euāgelij pacis. Proprietas palme doꝛ ꝙ nullo pōdere impedit. qñ sp stature teneat rectitudinem q̄tūcūq; onꝰ magnū sibi ponat dū crescit. et iō qz sic inuenit inuicte ꝛtutꝫ. deputabat in oꝛnamentū victoꝛꝫ Moral' ꝑlatꝰ q̄tūcūq; sibi onꝰ imponat ꝑ ꝑsecutōem tyranni cā et iniustā. sp seruare doꝛ stature rectitudinē i ꝛscia vt ibi merito dici possit illō Cañ. vij. Statura tua assimilata ē palme Dicit em Aresꝑ. ethi. ꝙ ꝛtuosus dēt eē sic tetragonus sine vitupio Coꝛpus tetragonū sic̄ tessera in omi sua ꝑte eq̄liter stat. vñ ita fortiter stat vnꝰ deciꝰ sup vnitatē sic̄ sup sex pūcta Jta doꝛ ꝛtuosus z maxīe ꝑlatꝰ facere Sap. v. Stabūt iusti in magna constantia stās est ꝓmptioꝛ ad ministrandū Lu. x. de Martha q̄ stetit z ait. Dñe non ē tibi cure q̄ soꝛoꝛ mea reliquit me solā mīstrare Foꝛtioꝛ ad dimicandū sic doꝛ. ꝑ. Paralip. xi: hic stetit in medio agri z defendit eū. A ptioꝛ ad ambulandū Thobie. ꝑ. Inuenit inuenē stantē splendidū ꝑcinctū z q̄ꝑatū ad ābulandū. altioꝛ ad cōtēplandū Habacuc. ij Et sup custodiā meā stabo z etiā figā gradum sup munitōem z oꝛtēplaboꝛ vt videā ¶ Secūdo i bono ꝑlato doꝛ eē fortitudo resistentie cōtra malos. z ideo doꝛ ꝛtra Nō em licz sibi fugere fingere vel fauere. fugere ꝑ cure dimissionē. fingere ꝑ dissimulatōem: fauere per adulatōem Sed stare ꝛtra veniēdo cōtra opponēdo ꝛtra dicēdo. vñ de ꝑlatꝫ bonis pōt exponi illō ps. Posuisti nos in contradictōem vicinis nr̄is ¶ Tercio ad cōmē datōez boni ꝑlati a ꝑte obiecti notat altitudo reuerētie. qz ꝛtra reges. sic Helias contra Achab z oēs ꝓphete cōtra reges se obiecerunt. sicut patet Paralip. ꝑ. z. ij. z in libris Reg. Parti z Medi z oēs orientales vtuntur elephantis in bellis suis. Est em elephas animal ita forte ꝙ supra doꝛsum suum extruitur vnū castrum ligneū in quo possunt. xxx. vel. xl. vel: l. homies dimicare Alexander aūt magnus pugnatur⁹ ꝫ poꝛ regē in die. duplici ꝫ illos elephantes vrebatur cautela Una vice oꝛdinauit ꝙ ponerentur statue ereę plene prunis calidis et feruentibus in via vbi deberent isti elephātes transire: qui statuas homies estimates eas cum ꝓmuscidis eleuare et subuertere

nitebant Sed statim ab ere frequenti i pmu
scidis ꝯ busti: fugā inierūt ꝛ maximā stragē
in exercitu indoꝛ fecerūt Alia vice coram
suo exercitu fecit minari vnū gregē porcoꝛ
in q̄ iussit vnū porcū teneri et affligi. Quo
clamāte totus greꝛ gruniere cepit Mō ele
phas naturaliꝛ timet grunitū suis Audiē/
tes igit elephātes tm strepitū porcoꝛ tali/
ter grunientiū fugā inierunt ꝛ in exercituꝫ
ppriū. grauissima stragem fecerūt. Hanc
cautelā narrat Johēs beleth li. ij. de officō
eccl'ie. Moraliꝛ per istos elephātes qui sūt
aīalia maxia ꝛ fortissima ꝛ castissima sig/
nant maioꝛes plati in eccia. ppter magnitu
dinem dignitatis. ꝛ ppter sublitudinē casti/
tatis. qꝛ elephas est aīal castissimū. Horū
officiū est in exercitu eccl'esie p̄cedere et ma/
los hostes mugitu siue p̄dicationis terꝛere.
Super istos collocant turꝛes lignee. qꝛ eis
supponunt eccl'esie ꝛ ꝯmittunt aniaꝝ cure
Talis fuit Petrꝰ. de q̄ dic̄ saluatoꝛ Mat
xvi. Tu es petrus ꝛ sup hanc petrā edifica/
bo eccl'iaꝫ meā Dyabolꝰ igit timēs istos ele
phātes duplicē pui'dit cautelā Prio ei posit
ꝯtra eos statuas ereas plenas igne Iste sta
tue sūt mali nobiles, pceres ꝛ potētes q̄ vi/
dent generosi sicut fuerūt patres eoꝝ Sed
nō sunt nisi statue ꝛ laruati. qꝛ effugiē exte/
riorē hoīs hnt, sed non vitā, nō prudentiaꝫ
non ratōem. non mansuetudinē quā homi
ni indidit natura Sunt tm statue ereep ꝯ
pter strepitū pompe ꝛ supbie secularis. et
sunt repleti intrīsecus igne iracūdie Et ta/
les sunt secta dyaboli De quo Job: xli. Ali
tus eius p̄runas ardere facit Isti stant ho/
die contra elephantes id est ep̄os ꝛ cōburūt
p̄muscidas eoꝝ. ita q̄ nec coꝛripere nec coꝛ
rigere eos audent Et non solū istos timent
epi nostri. imo strepitu porcū timēt. clamo/
rem vnius suis Porci sunt lubrici moraliꝛ
et sus est meretrix. iuxta illud Prouer. ꝛ i
Circulus aureus in naribus suis. mulier
pulcra ꝛ fatua. Talis elephas non fuit Jo
hānes baptista qñ dixit Herodi Non licet
tibi hr̄e vxorē fratris tui ꝛc̄. Mat. vi Nec
tales fuerūt apli quoꝝ locum modo epi te/
nent. quibus p̄dixerat saluatoꝛ Mar. xiij.
Tradent vos in cōciliꝭ ꝛ in sinagogis su/
is ꝛ flagellabūt vos ꝛ ante reges et p̄sides
stabitis ppter me in testimoniū illꝝ. Quaꝝ
to ad cōmendatōem boni p̄lati subditur
a pte obiecti. cui deberet resistere. magnitu
do maliuolentie. qꝛ horrendos. Valde ei
terribilis est ptās tyrānica. ꝛ tm rp̄c est foꝛ/
tioꝛ Unde simplicissimi viri tyrannos de/
uincūt ipi ꝓtute qui dic̄ Sap. viij. Time
bunt me reges horrendi Ista que dicta sūt
pnt etiā applicari ad beatā katherinā q̄ ste/
tit contra Maxentiū tyrannū et p̄ncipes
suos.

Lectio. cxxxiij.

Et reddidit illis mercedē laboꝝ suoꝝ. ꝛ de/
duxit eos in via mirabili Et fu
it illis in velamēto diei ꝛ in luce stellarum
p noctē Et trāstulit illos p mare rubrum ꝛ
transuexit illos p aquā nimiā Inimicos aū
illoꝝ demersit in mare. ꝛ ab altitudine ise/
roꝝ eduxit eos. ¶ Postq̄ tactū fuit breui/
ter ꝛ sūmatim de liberatione ppli israelitī/
ci de egipto in manu Moysi In ista lectōe
psequit spūssctūs. siue Salomon per spm̄
sanctū diffusius de modo recedendi eoꝝ/
dem Et duo narrat. vicz hebreoꝝ opulen/
tā ditatōem in eoꝝ exitu de egipto. ꝛeoꝛum
mirabilem peregrinatōem i deserto Quā/
tum ad primū dicit sic. Et reddidit iustis
mercedē laboꝝ suoꝝ. ☞ A ¶ Ubi
sciendū q̄ filij israel in exitu eoꝝ de egipto
acceperūt mutuo ab egiptijs suppellectilē
variā. vestes ꝛ vasa in magna copia ꝛ omia
secum asportauerūt de mādato dñi Und
nec furtū ꝯmiserunt Tū qꝛ dei autoꝛitate
fecerunt qui est dñs oīm Tū etiā qꝛ eis de/
bebat merces p labore durissimo quos seruī
erāt in egipto. ꝛ hoc ēq̄ dicit Et reddidit
iust mercedē laboꝝ suoꝝ q̄bꝫ laboriꝫ egi
ptijs seruierāt ānis. ccc. dādo eis bona mo
bilia egiptioꝝ p magna pte. Un̄ canit ec/
clesia Nec noꝛ est in qua dñs spoliauit egi
ptios. ditauit hebreos Sequit scōm de mi
rabili eoꝝ pegrinatione in deserto. in q̄ pen
sanda sunt mlta Generaliter tm duo sc̄z vi/
am per quā. ꝛ tps per qd Quantū ad viaꝫ
fuerunt tres difficultates. spaciū deserturꝫ
mare rubrū. et flumē iordanicū Quantum
ad tēpus sicut tunc ita ꝛ nunc Fuerūt cōmu
nes diuersitates vicz diei ꝛ noctis In die p

rexit eos a feruore maximo qui est in pti-
bus p nubem que ppl'm semp obumbrauit
ne lederent ab estu In nocte per columnaz
nubis que eis illuxit ita q se transferre po
tuerūt qñ eis placebat tam de nocte q̄z de
die Rursus vt ad viam redeamus p quaz
de egipto transierūt fuerūt tres difficulta-
tes sicut prius tetigi Transitus p desertum
trāsitus p mare rubz z trāsitus p iordanis
fluuiū In mari rubro fecit deus duodecim
diuisiones iuxta numez tribuū filioz isra-
el. ita q vnaqueqz in sua diuisiōe transiret.
Et ibi tribꝰ iuda meruit p̄mo regnū. qz ipa
Moysen p̄cedente p̄mo secuta est alijs du-
bitantibꝰ Egiptij aūt has diuisiones vidē
tes in mari rubro z hebreos p easdē transi-
re corā eis sine periculo. animati sunt ad in
trandū mare rubz. qō et dñs sustinuit pa-
tienter. Tandē in vigilia matutina respe-
xit dñs sup castra egiptioz z reuersus est aq̄
maris que steterāt trāseuntibꝰ filijs israel
a dextris z a sinistris quasi murus z sbmer
serūt pharaonē z exercitū eius totū. Dicit
aūt ideo mare rubrum qz omis terra circū-
stans rubra est z inficit aquā colore cōsimi-
li. ibi etiā rubee gēme inueniunt Dis intel-
lectis sensus lre satis patet Dicit em sic Et
deduxit illos in via mirabili vicz p deser-
tā terrā z inuiā nec illa que isti aspoztauerāt
de egipto. potuerūt eis sufficere vltra trigi
ta dies Et fuit ill' in velamēto diei id ē per
columnā nubis q̄ exit eos p nubē sicut p̄dictū est. z i lu
ce stellaz p noctem. hoc est in colūnu nubis
et transtulit illos per mare rubz. sicco. scili
cet vestigio z sine periculo q̄stum ad mare
rubrum z transuexit illos p aquā nimiam
id est per iordanis fluuiū q̄ illo tempe tran
sierat alueos suos sicut ptz Josue. iij. de q̄
hic narrāda est historia Cum exploratores
terram p̄missōis vidissent z relatōem Jo
sue fecissent certo tpe Josue dicit ad popu
lū quē ducebat Sanctificamini cras vi de
bitis mirabilia statimqz de mane dicit sa-
cerdotibꝰ q accipiētes arcā intrarēt fluuiū
qui tunc maximꝰ fuit. tū ex aquis imbrium
tum ex liquefactōe niuiū de montibꝰ. Cū
qz sacerdotes intrassent aquā. steterūt aq̄
ex illa parte vñ fluebāt quasi mons. ex alia
aūt descendebāt z curzebāt in mare mortu
um Sacerdotes vero steterūt in medio flu
minis cū arca dñi vniuersus pplus ptransi
ret Et hanc historiā tāgit hic cū dicit Trās
uexit illos p aquā nimiā id est per iordanē
qui tunc maximus existebat. ¶ Vel aliter
potest exponi de mari rubro. z tūc ꝓtinuat
cum lra que dicit Inimicos ātillozꝫ demer
sit in mari id est egiptios. z ab altitudine in
feroꝫ eduxit eos scz hebreos. ab altitudine
id est pfunditate maris. que valde inferiꝰ
descendebat Trāstulit illos p mare Mo-
raliter p mare per qō transire debemus ad
regnū celeste. qō est terra ꝓmissiōis nobis
facte est mūdus iste q̄ mare ōz ꝓpter inqe-
tudinē tempestatis. ꝓpter amaritudinem
acerbitatis. z ꝓpter inualitudinē sanitatiz:
Primo ergo iste mundus ōz mare z cōpa-
rat mari ꝓpter inquietudinē tempestatis.
In mari em est abundātia fluctuū et vēto-
rū Unde qui in mari sunt semp sunt in pe
riculo Eccī. xliij. Qui nauigant mare: nar
rant pericula eius Sic in pñti vita sp sunt
pcelle z fluctuationes vndaz Modo hō ō
primit p aduersitatem. mō eleuat p pspe-
tatē modo gaudet p sanitatē. modo dolet.
mō ridet. modo circūdat turbis amicoz.
modo hostiū z inimicoz. mō exaltat ad di-
gnitatē. mō humiliat ad pauptatē. in psal.
Mirabiles elatiōes maris id est huiꝰ mū-
di fluctuātis Macrobius. ij. saturnaliū p
pe finē dicit. q aqua maris ꝓiecta in flāmā
eam nō extinguit neqz accendit Cuiꝰ ratio
est naturalis pinguedo aque marine que ē
densa. salsa pinguis z grauis. Moraliter lo-
quendo. aqua maris est iocūditas secularis.
Hec iocūditas adiuncta flame iuuenilī ar-
doris eam accendit vltra oēm modū recte
ratōis. Et ideo dñt iuuenes virtuosi se ab
istis abstrahere z feruorē suę iuuētutis i aq̄
dulci extinguere Eccī. xij. Ignē ardentē ex
tinguit aqua Ju libro de naturis rerū dici
tur q̄ si leo dormiat i naui trāseunte mare.
nauis incipit mergi z periclitari. cum vero
vigilat redit trāquillitas nauis. Moraliz
qñ prelatus dormit p negligentiā. congre-
gatio incipit periclitari Tali plato dicitur
Prouer. xxiij. Eris sicut dormiens in me-
dio maris. z sicut gubernator amisso clauo
Et ideo ad hoc q salus ꝓgregationi redda
tur oportet talem platum excitari. cuius fi
gurā habemꝰ. Math. viij: vbi legimus q̄

xpo in naui dormiente tantas sustinuit naufragis tempestates q discipuli cōpellebantur dñm excitare z dicere Dñe salua nos perimus Eccl'ia in mūdo est sicut nauis in mari. Vñ ecclesia vocat nauicula. iuxta illud metricū Ecciam p nani rego sunt climata mundi Sunt mihi scripture rhetia piscis homo Oñ in ista naui dormit platus p negligentiā z remissionē excitādus est p monitōes amicoz vt piscula cōsideret z vndas maris ne naucula submergat. q̄z periculosum sit istō marc dicit beatus. Bern. i quodam sermone. Periculosum inquit pbat transeuntiū raritas z pereuntiū multitudo In mari marsilie de quattuor nauibus nō perit vna In mari hui⁹ mundi de quatuor animabus vix euadit vna Scō mundus iste ōr mare ppter amaritudinē acerbitatis Totū em gaudiū hui⁹ vite aspersū est amaritudinibus Vñ Brego. in quadam omel'. Vbiq; moz vbiq; luctus. vbiq; desolatio vndiq; ocutimur. vndiq; amaritudine replemur. et tñ ceca mente carnalem ocupiam z eius amaritudines amam⁹. fugientē sequimur. labēti inheremus. z qz labentē retinere nō possumus cū ipa labimur cadentē quā tenem⁹ Nec Brego. Clemēter em ōs disposuit vt vita ista tedijs z tribulationibus sit admixta. qz eam aliter amaremus Vñ sicut nutrix volens puez ablactare. linit mamillā aliquo amaro vt sinapio. Ita ds volēs nos ab amoze mūdi retrahere ipz amaritudinibus voluit admiscere. vñ Brego. xxiij. moral'. Electis suis ad se pgentibus dñs hui⁹ mundi iter asperū fac. ne dum quisq; vite pñtis requie. q̄si vie amenitate pascit magis eū diu pgere. q̄z citi⁹ peruenire delectet. ne dum delectat in via. obliuiscat qd̄ desiderabat in patria Sicut em pisces non sentiunt amaritudinē maris. sic homies mundani hoz non sentiunt amaritudinem. qz sunt talibus assueti Habacuc: p. Facies homis vt pisces maris ☞ Bene tñ est aduertendū q viri sancti qui inter alios amaritudines mundi gustāt. triplici'ter sciūt eas dulcorare fm tres modos quibus solent dulces fieri aque maris. Aq̄ ei marine fiūt dulces p solis eleuatōez: per terre transmutatōem: z pcere distillatōem Isto mō sancti viri tribulatōes hui⁹ mūdi dulces sibi faciunt Primo p eleuatōem. sicut sol eleuat vapoz̄es a mari qui postea cōgelant in nubes. de quibus dulcissima redit aqua. sic sancti viri tribulatōibus agitati statim in celū ascendūt vbi de gl'ia futura recogitāt Quibus pensatis manifeste ꝺsiderāt q non sunt ꝺ digne passiones hui⁹ tp̄is ad futurā gl'iaz z beatitudinē quā expectāt Scō aque fiunt dulces ex ꝺditōe terre p quā transeunt Vnde aque trāseuntes per terrā sabulosā cōiter fiunt dulces. Sic moraliter si mortem nr̄am z nos in breui morituros z in terrā vertēdos cogitemus Dicent Piero. Facile ꝺtemnit omia qui sp̄ cogitat morituz. ¶ Tercīū experimentū est q si vas integrū z concauū de cera virginea factū mittat in mare. inueniet cito repletū aq̄ valde dulci. eo q cera illa nihil amaritudinis permittit transire. Sic moraliter xp̄m recogitemus in cui⁹ persona dicit p̄s Factū est coz meū tanq̄ cera liquescens z certe cera ꝑginea qz ō ꝑgine pura nat⁹ e. z in eū referam⁹ q̄d quid hic tribulatōis toleram⁹ z totū fiet dulce Rō est. qz cera tlis est in se dulcis ex natura mellis. z habet in se poros per quos aqua salsa trahitur. z sic dulcescit Christus aūt dulcis est ex natura mellis. qz cōceptus in virgine pura fuit de spūsctō De quo Eccī. xxiij. Spūs em me super mel dulcis. Pozos aūt habet parentes magnos z paruos. vulnera vicz spūis et clauis lancea z flagellis coz pozi sno sancto p nobis illata Et ideo si per istos pozos tribulatōes hui⁹ vite distillare velim⁹, nihil est ita magnū nec ita graue quin pulsiv mū videbit ad illud qō ipe p nobis non ꝺ se voluit tolerare Vñ Ambro. in quodaz sermone Omia habem⁹ in xpo z omia i nobis habet xp̄c Si vulnera curare desideras medicus est. si febribus estuas fons est. si grauaris iniqua snīa iustitia est. si indiges auxilio virtus est. si mortē times vita est. si tenebras fugis lux est Si celū desideras via est. si cibū q̄ris alimentū est Sic igit xp̄c amaritudines hui⁹ vite dulciter recogitat⁹ efficit nobis dulces. nec via vite nr̄e intolerabilis nobis fiat Esa. li. Posuisti pfundū manibus viā vt trāsirent liberati. Hoc est dictum q̄ tūcunq; sit homo in pfundo tribulatōis

in hoc mari magno. vlam tñ habet p quaz
xpc pcessit ¶ Tercio mundus iste dicit ma
re ppter inualitudinē sanitatis Nō est ali
quis ḡtumcūqz bone cōplexionis. q ita bñ
posset esse sanus in mari sicut i terra. Illi
enī qui in terra nutriti et ad terrā sūt assue
ti qñ in mare venīūt. pessime patiunt et ab
ominatiōez tantā hñt q inter nautas ñ pñt
capita eleuare. Isto mō moral'r nullus est
ita morigeratus qui possit ita virtuose vi
uere in mari huj' mundi sicut in solida ter
ra sancte. religiōis nec est aliquis in religio
ne bona radicaliter educatus qñ mlt'as ab
ominatiōes patiat. si se imiscat mundanis
vt merito dici possit illud Soph. ij. Ue q̄
habitatis funiculū maris. gens pditoz

Lectio. cxxxv.

IDeo iusti tule
rūt spolia impioz t decantaue
runt dñe sanctū nomē tuū. t victricē manū
tuaz laudauerūt pariter. qm sapia aperuit os
mutoz. t linguas infantium fecit disertas
Direxit opa coz in manibz pphete sci Ex
plicata liberatione filioz israel de egipto t
coz mirabili pegrinatōe in deserto Hic p
sequit de instoz grāz actione ¶ Postq̄z em
dñs tot mirabiles plagas fecerat in egip
to. Diuisiones in mari rubro. submersiōes
egiptioz in eo et filij israel se in manu forti
liberatos t liberos viderūt. statim ꝺo gra
tias reddiderunt Uñ tūc tpis fecit Moy
ses illud canticū qꝺ ponit Exo. xv. Cante
mozatus ē tot' ppl's iuxta lit' marz vij die
b' t oi die accesserūt ad litus cū tympanis
et cytharis et alijs musicis instrumentis et
cantauerūt illud canticū dño Viri seorsū
in turma vna et mulieres seorsum in alia.
Consimili aūt modo ecclesia septē diebus
in ebdomada pasche. descendit cū pcessio
ne t cantu ad fontem baptismalē cantādo
cū gaudio illud ps. In exitu israel de egip
to. Fuit aūt canticū istud Moysi factū me
trice versibus exametris siue metro heroy
co in qno nobiliū victoꝝ ie describi solēt. Et
q: istud canticū est primū. de quo legimus
Ideo vocat canticū canticoz rōne antiqta
tis. ☞ A ¶ Narzando igit in lectiōe
ista de iubilo atqz laude quā deo dederunt
filij israel liberati ab egiptijs q̄ttuor facit.
Primo em dicit. laudantiū ꝺ ditōem. Se
cundo laudis intentōem. Tercio tante io
cunditatis assignat occasionem Et quarto
istius laudis ordinatōem Illi nanqz q̄ lau
dauerūt iusti fuerunt: qz Eccli. xv. Non est
speciosa laus in ore peccatoris Uñ q̄ztum ad
hoc dicit p̄mo sic. iusti tulerunt spolia impi
orū ideo vicz qz sapia direxit ppl'm israel.
ideo ipi iuste tul erunt spolia impioz. Qñ
em impij submersi sunt t piecti ad lit' ma
ris filij israel eos spoliauerunt armis t re
bus quas habebāt. sil'r spoliauerūt eos añ
asportando de mandato dñi vestes in vasa
argentea t aurea de egipto. Huic historie
alludit Aug'. ij. de doctrina xp̄iana. c. vl.
dicens q si forte vera t fidei nre accomoda
philosophi dixerunt t maxime Platonici.
non solum formidanda non sunt sed ab eis
tanquā ab iniustis possessoribz in vsum no
strū vendicāda Sicut em egiptij nō tantū
ydola habuerunt t onera grauia que ppl's
israel ꝺ testaret t fugeret. sed etiā vasa atqz
ornamēta de auro t argento que ppl's isra
el exiens de egipto in vsus meliores de pre
cepto dñi vendicauit. sic etiā doctrine gen
tiliū non solū superstitiosa t supuacua conti
nent sed. scias liberales aptissimas vsui ve
ritatis. et quedam p̄cepta de bonis moribz
que omia sunt a bonis theologis vendicā
da fm sniam Aug'. vt phia bona theologie
subseruiat Et ideo taz in phia q̄z in poetria
debent theologi ad horam aliquā studuis
se Nec est veritas ꝺtemnēda licet in theca
lateat vanitatis. Uñ cū virgilius studeret
in poetria et quidā ab eo q̄reret quid face
ret. rñdit Ego inquit aur in stercore. id ē
colligo sapiam de rudi poetria. Iusti igit
tulerunt spolia impioz id est egiptioz q̄ in
eos impij fuerunt t crudeles. t decantaue
runt Dñe nomen scm tuū Ecce recta intē
tio laudantiū qz nō homibz decantauerūt
nec dīs abus sed dño. quē spāliter extulerūt
de nobilitate sue essentie. t strēnuitate sue
potentie Uñ dicit Decantauerunt dñe no
mē sanctū tuū. q̄ noie nobilis ei' essentia de
signat. in ps. Dñe dñs noster q̄z admirabi
le est nomen tuum in vniuersa terra. Nec
quantū ad primū. Et victricē manū tuam
laudauerunt pariter Manū id est potētiā

Lectio

quantū ad secundū. rita fecerunt vnanimiter. mulieres seorsum r viri seorsum. Et ꝟ est multo cōmendabilius q̄z cōmittere mulieres inter clericos r cātores stare r discurrere in choro. zach: xij. Familie r familie seorsum r mulieres eorꝫ seorsum Laudauerunt igit. sed ex qua actione. Certe qz sapia os mutoꝫ aperuit id est hebreoꝫ qui fuert ante quasi muti p timore r captiuitate in q̄ fuerunt Et linguas infantiū fecit diserras hoc est hebreoꝫ qui siluerunt a laude dei in egipto quasi infantes nō potentes loq̄ Eorū inquā linguas sapia fecit diserras id est expeditas ad loquendū Ad disertitudinē multū cōfert iocūditas r audacia Et p oppositū obstat r impedit omis timor. Et iō postq̄z euaserunt egiptioꝫ timorē statim facti sunt diserti ad deū suū laudandū Sed de cui⁹ ordinatiōe fecerunt istū laudē. Certe hec r alia fecerūt de mandato moysi. Et ideo subiūgit Direxit opa eorꝫ vicz sapiētia in manibꝫ pphete sancti scz Moysi Osee. xij. In manibꝫ pphetaꝝ assimilatus sum. Decantauerūt dñe nomen sctm̄ tuū Sifilij israel nomē dñi de cātauerūt deuote. qz eos de seruitute egiptiaca liberauit. multo magis nos nomē dñi decātare debemus et venerari qui nos a pena inferni passiōe sua redemit. Jpi em̄ laudare potuerunt nomē antiquū tremende potētie Nos aūt nomen nouū pietatis r clementie. in psal. Scōm nomē tuum deus. sic r laus tua in fines terre Hoc nomen est ihesus. de q̄ Math. p. vocabis nomē eius ihesum Jpe em̄ saluū faciet ppl'm suū a peccatis eorꝫ. Solent em̄ multū amātes de psonis amatis facere cantilenas eaꝝ nomia exp̄mendo Jgit de hoc nomine ihesu id ē faciamus iuxta illd ps. Laudabo nomē dñi cū cātico r magnificabo' eū in laude ☞ a CEst igit notandum q̄ istud nomē est nomē honoris r excellentie. nomē amoris r benivolentie. nomē valoris et oīpotentie. Primo est nomē honoris et excellentie Phil'. ij. Dedit illi nomē qđ ē su per omne nomē: vt in nomine ihesu omne genu flectat. celestiū. terrestriū. r infernoꝝ. vñ fm sacros canones. qñ hoc nomē ihesus profert in eccia omnis xp̄ianus inclinari docet cū capite. q̄uis iam hoc q̄z multa alia spūalia in quibus lucꝫ diuitiaꝫ non ꝛ sistit: a p̄latis hui⁹ tp̄is negligant Jstud nomē ēnomen nouū r nouiter fuit xp̄o impositū i sua circūcisiōe Vocatū ē nomē ei⁹ ihesus qđ vocatū est ab angelo p̄riusq̄z in vtero cōciperet. Luce. ij. Solent em̄ homies noia noua assumere triplici ratōe Quidam rōe adepte dignitatis. quidā ratōe celāde veritatis. et quidā rōe p̄ractice p̄fectionis Ratōe adepte dignitatis. omis p̄sona q̄ creat in papa clig̃it sibi nomen nouū. r nomē tale qđ virtutum bonitatē r modestiā repūter: q. d. quātum bonitatē r modestiā repūter: q. d. quālitercūq̄z fuerim tp̄ibꝫ retroactis rigidus vel iniustus. negligens vel seuerus. ero de inceps pietate modestus r regular⁹ f̄rater. Sedo ratōe celāde f̄itatis. Solēt nōnulli sibi assumere nomia noua. et maxime tales qui intrāt regnū in quo dñant inimici eorū Tūc solent tales statū suū celare r se extraneo nomine nūcupare. ne eorꝫ ꝺditio alijs innotescat Tercio rōne practice p̄fectionis. sicut Mauli⁹ torquat⁹. iste em̄ fuit quidam romanus r dicebat Lucius mauli⁹. quēcum quidā gallus ad singulare certamē p̄uocauit: cū eo congressus ip̄m occidit. r torquē aureā quā in collo gestabat auferēs sibi imposuit A quo facto nomē torquati tam sibi q̄z posteris conquisiuit Et sic etiā ꝓpter aucta magnifice romanā rempublicā Octauian⁹ dicebat august⁹ Propter istas tres rationes. decuit xp̄m filiū dei nouiter incarnatū sibi assumere nomen nouū Creatus nā q̄z fuit aplicus siue sūmus pontifex r caput eccie fm hūanitatē Ep̄h. p. Ip̄m dedit caput sup oēm eccīam q̄ est corpus ei⁹. ad hebre. iij. Cōsiderate ap'lm r pontificē nre confessionis iesum. Et qz fuerat multū regiā ante. voluit in suo noīe future clemētie significare modestiā Sedo quia ipe intrauit mundū istū corpaliter in quo demones q̄ sibi inimicabant grauiter. et vt plurimū dominabant. voluit se occultare ne ab eis deprehenderet vt latere posset p̄ncipes r p̄rates tenebraꝝ haꝝ Tercio rōne practice p̄fectionis quā fecit sanguine p̄prio redimendo genus humanū Vñ statim effuso modico sanguine in circūcisiōe qui fuit quasi pign⁹ r arra cōplete redemptōnis future. impositū fuit sibi istud nomē ihesus Esa. lxij. Vocabitur nomen nouū qđ os dñi noīauit. Est igit nomē iesu nomē honoris r excellētie. Sedo

hoc nomē est nomē amoris ⁊ beniuolentie. Isa:xxvi. Nomen tuū ⁊ memoriale tuū in desiderio anie Aia mea desiderauit te i no cte Nec mirū q⁹ fm Bernū: hoc nomē ihesus ē mel in ore. melos in aure. iubilus in corde. Hoc nomen bñ senserat beat⁹ Ignati⁹ qui tot mētis expositus nomē istud semp sona/ bat A quo cum pagani quererēt. quare in/ cessanter hoc nomē inuocaret: Dixit q illō sic in corde scriptū habuit q illud obliui/ nī tradere nō valebat: Hic igit cū occisus fuisset cor de corpe extraxerunt. ⁊ illud in q3 ptes minutas deciderunt. ⁊ semp in vnaq3/ ris inuenerūt Hoc nomen paulus sibi ml/ tū impresserat. cui⁹ caput a corpe decollatuz illud manifeste sonuit clara voce Qui etiā nomen xpi sub isto termino ihesus vel xpc in suis eplis. cccc. vicib⁹ replicauit. Huius ei⁹ tumeliā ⁊ obprobria perpeti se gaude/ bat. Act. v. Ibant apli gaudentes a ꝯspe/ ctu cōcilij ⁊c. ¶ Tercio nomē istud ē nomē valoris ⁊ omipotentie cui nihil vel dyabo/ licū vel fantasticū potest resistere si digne ꝯ demones pferat Unde Mar. xvi. vel vlti/ In nomie meo demonia eiicient linguis lo quentinouis. serpētes tollent ⁊c. Uñ narra tur q cum quida gentilis ad fidē nram fuis set uersus. demones sibi inuidentes mira biliter eum infestauerūt ⁊ visibiliter verbe/ rauerunt frequenter Iste ad doctrinā cui⁹ dam viri sancti in qttuor angulis linthea/ minū suoz fecit istud nomen sanctū scribi. et quottens ad camerā intrauerūt stantes aremotis dixerūt ha ihesu ha ihesu. sed ad le/ cū nullatenus appropinquare valebāt Il le uersus de nouo hoc videns scripsit hoc nomē. ⁊ ad quandā lanceā appendit. ⁊ quo tiens ad eū molestandū venerūt. lanceā cū nomie eius obiecit. ⁊ sic ab eis penitus exti/ tit liberatus. De hoc nomie verificat illud Joel. ij. Omis quicūq3 inuocauerit nomē dñi saluus erit Hui⁹ nominis visa virtute sancti⁹ Dioni. ariopagita. ꝯuersus est ad fi/ dem Sicut em refert mgr in hist⁹ suis ꝑ actus apl⁹. Contigit quendā cecū coram Paulo ⁊ Dionisio in athenis transire. Di/ cit ergo dionisi⁹ paulo Si dixeris isti ceco In noie dei tui vide. et sic viderit. ego stati credam Sed ne vtaris magicis verbis q2 forte nosti verba q̄ habent hmōi efficaciam ego ꝑscribā formā verborū. In hac inquit forma verboz dicas. In noie ihesu xpi nati de virgine crucifixi. mortui qui ⁊ resurrex/ it ⁊ ascendit in celū vide. Sed vt omis su/ spicio tolleret. paulus ꝑcepit dionisio vt ip semet eadem verba ꝑferret Quo facto. qui fuerat cecus vidit. ⁊ Dionisius statim con uersus est. Uñ de isto nomie singulariter et signanter dr Actu. xiij. Nec em̄ est aliud nomen sub celo datum homib⁹ in q̄ opor/ teat nos saluos fieri. ⁊c.

Capitulū. xi.

Lectio. cxxxvi.

ITer fecerunt p deserta que nō inhabitabant et in locis dsertis fecerūt casas Steterūt cōtra hostes ⁊ de inimicis se vin dicauerunt Sitierunt ⁊ inuocauerūt re et data est illis aque de petra altissima et req̄ es sitis de lapide duro. ¶ Postq̄ Salomō ad laudem sapie enarrauit mirabilē libera/ tiōem ppli israelitici de egipto In hac ꝑte ꝯsequenter sapiam ꝯmendādo agit d eius dem ppli gubernatione in deserto. ⁊ vt hec gubernatio mirabilis cuidenti⁹ appareat. describit eam p quandā antithesim Nunc recitando bñficia collata iudeis Nunc re/ plicando supplicia irrogata eoz aduersa/ rijs. Aduersarij autem filioz israel fuerūt egiptij in egipto Amalechitei deīto Eha nanei in terra pmissiōis. ⁊ omnes istos dē⁹ p filijs israel mirabiliter flagellauit. Prio ergo ondit in sequentib⁹ qualis fuerit rep/ boz pena Scdo quāta fuerit eoz culpa. se cūda ps ibi. ca. xij. Uani aūt sunt omēs ho mines Circa primū duo facit Primo agit de penis egiptioz Scdo de penis amoz re orū ibi. ca. xij. O q̄ bonus et suauis es dñe Circa primū duo fiunt Nam ꝑmo oñditur q diuina iustitia punit ꝓportionabil⁹ ad pctā Scdo oñdit q diuina potentia nō est ad certum modū puniendi. necessario limi tata. Scda ps ibi Non em̄ impossibi. ⁊c. Circa primū duo facit Nā ꝑmo agit de be/ neficio collato filijs israel in deserto. Se/ cūdo de supplicio eidem bñficio contrario illato egiptijs in egipto Scda ps ibi Per

Lectio

que eñ penas In lectõe hodierna agitur ð tribꝰ in quibꝰ fuerũt a sapia gubernati duz in deserto fuerũt vicz de lõga ⁊ piculosa peregrinatõe. de magna ⁊ victoriosa hostiuz expugnatõe. de larga ⁊ miraculosa sit extinctione Scõa ps ibi Steterũt ꝓtra hostes. et tercia ibi. Sitierunt ⁊ inuocauerunt

☞ A Quantum ad primum dicit sic Iter fecerunt p deserta Ubi notandum q filij israel recedentes de egipto vers⁹ terram ꝓmissiõis p multa deserta transierũt. Nam inter egiptũ ⁊ mare rubꝝ habuerũt quattuor mãsiões in deserto. ⁊ de transitu maris rubri habuerunt deserta sur ⁊ syn et cades. sicut patz Nume. xxxiij. Cũ ergo venissent ī cades ꝑpe termios amoꝛreoꝝ. misit Moyses. xij. explozatozes vt cõsiderarẽt terrã ꝓmissiõis ⁊ rdeũtes ppl'm aiarẽt exfertilitate terre. sic ꝑz Nu. xiij. isti nũcij reuersi p⁹. xl. dies q̃bꝰ terrã ꝓmissiõ⁹ explouerant. dissenserũt inter se. Nã decẽ ex eis dixerunt terrã esse pessimã ⁊ periculosã ad adquirendũ ⁊q ibi habitarent gigãtes quibus filij israel cõparati quasi locuste videbant. Asseruerũt etiã q terza illa deuozat habitatozes suos. hoc est tm̃ labozez exigit vt colak q homies ꝓpter excessus labozũ et modicitatem fruct⁹ ꝯsumũt. vel fm hebreos exponit sic Terza infirma est nec hr̃e viuaces hoies põt Soli duo de xij. vicz Josue ⁊ Caleph cõmendauerũt terrã fm veritatem quã viderãt Popul⁹ igit maloz̃ partem secut⁹. cepit murmurare ꝯ dñm ⁊ cogitauerũt sibi ordinare duces. ⁊ voluerũt reuerti in egiptũ, Quãobrem dñs offensus ad ppl'm. iussit eos redire ad solitudinẽ de que venerant vt illi decem iuxta numerũ. xl. diez quibꝰ terrã ꝓmissionis ꝯsideraurant. xl. annis in deserto viuerẽt. ⁊ tandem ibi mozerent cũ ppl'o qui eis assenserat Et sic factũ est q omes illi qui exierãt de egipto viri fortes ⁊ robusti moztui fuerũt. ⁊ filij eoꝝ. xl. ãnis elapsis terrã ꝓmissionis intrauerũt oibꝰ illis qui exierant de egipto mortuis. exceptis Josue filio Nun ⁊ Caleph filio Jephone Transierũt ergo de egipto in cades ꝑpe terminos terze ꝓmissionis duobus annis Et iterũ a loco illo reuersi in desertũ ꝯ sumpserunt. xxxviij. ãnos. et in fine xxxix. anni redierũt in cades. ⁊ sic. xlij. mansiones q̃s leguñ feciſſe ab egipto vsqz ad camestria moab Juxta iozdanẽ tm̃ tribus annis ꝯplete fuerũt vicz ab egipto vsqz ad montẽ sinai vbi p annũ mansierunt. a sinay vsqz ad cades. xij. mansiões fecerunt infra annũ scõm. Per. xxxviij. ãnos postea erzauerunt in deserto Et redierunt fere ad mare rubꝝ quo tpe moriebat ppl's successiue et alij in loco eoꝝ generabant. ⁊ fine. xxxix. anni. redierũt de finibꝰ sinai in cades in. xi diebꝰ quibꝰ. xix. mansiones fecerunt Vide mgr̃m in histo Nume. xix. xx. ⁊ xxxij. quia hec est opinio sua Et videt dicere q fuerũt in deserto. xl. annis post murmuratoem factam in reditu explozatoꝝ Alij dicũt q nõ est intelligendũ q fuerunt in deserto. xl. annis nis cõputando a tpe quo dixit eis dñs iuxta numerũ. xl. dierũ quibꝰ terrã considerastis: xl. annis recipietis iniq̃tates vr̃as. Cũ eñ hoc dictũ fuit post duos ãnos ab egressione de egipto fuissent. xlij. annis in deserto. qđ non tenet. sed post q̃s redeuntibꝰ exploratoribꝰ murmurauerũt cõsumpserũt. xxxix. annos erzando in deserto ð cadelbarne vsqz montem oreb. ⁊ ecõtra redeundo p montem sinai in caleſbarne. xl. ãno inchoato Dertem sinai in caleſbarne. xl. ãno inchoato De ista peregrinatione loquens lr̃a dicit. Iter fecerunt p deserta pluraliter. q̃z per multa deserta transierunt. que non inhabitabant supple ab homibus. ſz a bestijs et feris. ⁊ iõ ðz Deutro. xxij. Locus horroris ⁊ vastitudinis Et in istis desertis fixerũt casas. id est diuersas mansiones q̃z quadraginta duas fecerũt vt superi⁹ dictũ est Casa fm Jsiđ. xv. ethi. ca. xi. est agreste tabernaculũ palis ⁊ virgultis arundinibusq̃z contectũ quibꝰ põt homies se tueri a vi frigoris calorisq̃z iniuria ☞ a Sic igit habuerũt longã ⁊ periculosam pegrinatõem in deserto Scõo habuerunt ibidem magnam victoriosam hostiũ debellatoez Vñ Exo. xvij. narrat q amalechite venerunt in desertum raphidim ad pugnandũ ꝯ israel Moyses vero misit cõtra eos Josue cũ paucis armatis Ipe vero ascendens in montẽ assumẽs secũ Aaron ⁊ hur ⁊ portans secum virgam dei Cunqz moyses orans dñm manus eleuaret. vincebat israel Si aũt paululũ remisisset vincebat amalech Quo cõperto aaron et hur suppoſuerunt ei lapidẽ ⁊ ipi manus

cius ẽ vtraq; ꝑte sustentabãt. Qd factũ ẽ vt Moyses nõ remitteret manus vsq; ad solis occasum Fugauitq; Josue Amalech in ore gladij. Isti hist̃orie ꝛ alijs alludens ira dicit Steterũt cõtra hostes ꝛ de inimicis se vindicauerũt. Tercio habuerũt in deserto largã ꝛ miraculosã sitis extinctõem. sic ꝑtz Exo. xvij. ꝛ Nume. xx. Primo enim cũ venissent ppli in raphidim defecit eis aq̃ penit9 ꝛ ceperũt murmurare ꝺ moysẽ moyses ꝙ de mandato dñi ꝑcussit semel petrã in oreb et egresse sunt aq̃ ꝛ vocauit moyses nomẽ loci illi9 tentatio Uñ sic narrat Nu. xx. cũ xl. anno redditi essent in cades p9 mortẽ marie sororis moysi. indiguit ppls aq̃ et murmurauerũt ꝺ moysen ꝛ aaron q̃ ambo dñm ofendissent ꝑ remedio. Deus aũt dixit moysi q̃ si ꝺ gregata multitudine ꝑcuteret petrã coram eis. illa daret aq̃s. moyses ꝙ aliter hesitãdo ꝑcussit petrã sel ꝛ nihil manauit. ꝓpter diffidentiã. ꝑcussit secꝺo ꝛ egressa sũt aq̃ largissime. ita vt biberet ppls ꝛ iumenta. ꝛ q; moyses ꝛ aarõ dicti dñi nõ credidissent ꝑfecte. dixit ei dñs q̃ ppl'm in terrã promissionis nõ introduceret ꝛ iõ ꝙbo mortui sũt in deserto Aarõ in mõte hor. xl. ãno egressionis Moyses ꝙ in mõte nebo a q̃ ꝺsideraret ꝓpter terrã promissiõis. Uñ vidit eã. sz eã nõ intrauit Et q; moyses ꝛ aaron increduli fuerũt deo ꝓmittenti aq̃s de petra quasi ꝺo ꝓmittenti ꝺicentes Jõ vocate sũt aq̃ ille. aq̃ ꝺictiõis. His duab9 hist̃oriis alludens ira sic dic̃. Sitierũt ꝛ invocauerũt te ꝛ data ẽ illis aq̃ ꝺ petra altissima. i. alto loco sita. Et ꝑ tã mirabili9 vr q̃s si aq̃ exissent de petra iacere in ymo Et reges sitis. i. aq̃ ꝑ quã sedat sitis. data ẽ illis ꝺ lapide duro. ĩ ps. Qui ꝺuertit petrã in stagna aquar ꝛc. Et notandũ q̃ ista duo miracla distabãt tã loco q̃ tpe. q; ꝓmũ factũ fuit ĩ raphidi vbi fecerũt septẽ mãsiones a trãsitu maris rubri Secꝺm factũ fuit in cades vbi fecerũt. xij. mãsiones a raphadim ꝙputando ꝛ. xxij. ab exitu ꝺ egipto. ¶ Distabãt etiã tpe. q; vnũ q̃ fuit in raphidi factũ fuit ãno ꝓmo egressionis ab egipto Secꝺm ꝙ factũ fuit anno ꝙrto post reditũ ppli ꝺ cades ꝛ mortẽ marie vt supi9 factũ fuit paꝛ aũ mortẽ aaron. ¶ Notandũ moral'r q̃ trãsit9 filioꝝ isrl' per desertũ versus terrã ꝓmissiõis. trãsitũ nostrũ ꝺ signat ꝑ mũdũ istũ ꝙ9 ꝑriam celestẽ In deserto aũt tria fecerũt ꝑm lra; mõ lectã. sic ei viatores ꝑegrinabãt. sic bellatores ꝑliabãt. ꝛ sic ꝺi cultores dei venerabãt. primũ notat cũ ꝺ ꝛ Iter fecerũt. secꝺm cũ ꝺ ꝛ Steterũt ꝺ. terciũ cũ ꝺ ꝛ Sitierũt. In ꝓmo se habuerũt sic ꝑegrini. vñ fecerũt sibi casas. nõ castra. nõ magna pallacia sz pua tuguria ꝛ de fragili materia. in q̃ redarguit curiositas illoꝝ q̃ nimis i excessiuis edificijs delectãt q̃ pl9 circa lapides ñ viuentes solicitãt q̃s circa lapides viuos. ac si i eternũ forẽt ꝑmansuri. nõ ꝺsiderãtes q̃ ꝫ nõ hẽm9 manentẽ ciuitatẽ sz futurã inq̃rim9 ad Heb. xiij. Et cõit q̃ ista excessiua edificia fabricant breui tpe ea inhitãt ꝛ alijs morientes dimittũt. ñ cogitãtes ꝺ ꝙbo saluatoꝛ Mar. xiij. Qm̃ cum q̃dã discipul9 dixisset Mgr aspice q̃les lapides ꝛ q̃les structure Rñdit Uidetz has oẽs magnas edificatões Amẽ dico vob nõ remanebit lapis sup lapidẽ q̃ nõ destruat. Secꝺo filij isrl' se habuerũt in deserto sic bellatores. ꝛ nos ꝺ vicia sp pugnare dẽm9 Habem9 em̃ pugnare ꝺ demonẽ mũdũ ꝛ carnẽ Demõ pugnat ꝺ nos duplici manu. occlta suggestiõe ꝛ apta impugnatõe. Primã manũ euademus per prudentiã que rerũ exit9 metitur. secꝺam ꝑ pacientiã qua equanimiter tribulatio toleratur Mundus pugnat duplici manu scz ambitione honoris ꝛ amore diuitiar̃. Primã manũ amputabimus ꝑ timorem iudicij finalis cogitantes. q̃ q̃ modo in honoribus alijs ꝓponuntur. qũo in fine strictissime iudicabuntur Sap. vi. Judicium durũ his qui ꝓsunt fiet. Secꝺam manũ sibi amputabim9 amore xp̃i pauperis qui nobis exemplũ paupertatis dedit nascendo. viuendo. moriendo. ꝛc. Caro vero pugnat duplici manu. gula ꝛ luxuria Primã manũ amputare debem9 ꝑ cõtinentiã. Secundã ꝑ abstinentiã ꝛ maxime illi q̃ sũt in religiõis ꝺserto ꝙstituti. Tercio filij isrl el se habuerũt sicut veri dei cultores. a deo cũ indigerẽt potũ suppliciter postulantes Sitiz ãt bonor̃ viroꝝ ẽ ꝺsideriũ videndi sũ mã ẽntiã. apud quã est fons vite. ꝛ in cui9 lumine videbim9 lumẽ. Inps. Sitiuit ania mea ꝛc. Accepta purgatõe efficaciter natãliter hõ sitit. ꝛ moral'r loq̃ndo q̃cũq; ẽ purgat9 a pctõ. vitã istã fastidit ꝛ etnã ꝺsiderat

Iuxta illu p ps̄. Sitiuit in te aīa mea ⁊c̄.
Ista sitis extingui nō pōt donec xp̄c nobis
dixerit illō Can̄. v. Comedite amici mei ⁊c̄
vt adimpleat illō ps̄. inebriabunt ab vbe.
dom⁹ tue ⁊ torrēte ⁊c̄

Lectio. cxxxvij

PEr que enim
penas passi sunt inimici illoꝝ. a
defectiōe pot⁹ sui ⁊ in eis cū ab
undarēt filij israel letati sunt. ꝑ h̄ cum illis
decessent bn̄ cū illis actū est Nā ꝑ fonte qui
dē sempiterni flumīs hūanū sanguinē dedi
sti iniustis ¶ Enarrato bn̄ficō collatōis aq̄
ꝓfluentis de petra miracl'ose quā dedit sa/
piētia increata filijs israel sitientib⁹ in de/
serto Dic ꝯpat istud bn̄ficiū ad penā ꝯriā
illatā egiptijs in egipto. Cū em̄ egiptij re/
belles dn̄o filios israel nollent dimittere:
dn̄s. x. plagis egiptū ꝑcussit q̄ in his v̄sib⁹
ꝯtinēt Sanguis rana culex cinomia mors
pecorina. Ulcera grando brucus tenebre
stirps mortua ꝑ̇ma ⁊c̄ Quaꝝ ꝑ̇ma fuit ista
Aaron v̄ga moysi accepta ꝑcussit fluuium
nylū ⁊ ꝯuersa ē aq̄ fluuij i sāguinē, ita ꝙ egi
ptijs aliq̇d in̄ haurire volētib⁹ tā colore q̄ȝ
sapore sāguis appꝰuit. ⁊ sic fact⁹ ē sāguis in
tota terra egipti i fluuijs ⁊ riuis ⁊ paludi/
bus ⁊ in vasis domoꝝ taȝ ligneis q̄ȝ saxeis.
et vbicūq̄ȝ egiptij foderēt puteos iuxta flu/
uiū iuenerīt sanguinē Huicāt miracl'o allu
dēs Salo. i hac lr̄a vult dicē ꝑ q̄n dā antite
sim⁹ ꝙ sic dn̄s iuste puniuit egiptios ꝑ siti
et pot⁹ defectū i egipto q̄n filij isrl' i egipto
aq̄s potabilib⁹ abūdabāt. ita ꝑ oppositū i
desto cū filij isrl' siti h̄rent ⁊ aq̄s carerēt, bn̄
cū illis fec̄ d̄s dādo eis aquā d̄ petra mira/
culose ⁊ nō sustinēdo eos siti nimis affligi.
Dic̄ igit sic. Per q̄ em̄ penas defectōe. i. ꝓ/
pter defect⁹ pot⁹ sui ⁊ i eis cū abūdarēt fi/
lij isrl' letati sūt Per hec. i. ꝑ natas aq̄rū in
desto. cū illis. i. cū filijs isrl' actū ē do mini/
strātē aq̄s salubres d̄ petra Et iō sic ꝑ defe
ctū aq̄ꝝ puniuit egiptios et letificauit fili/
os isrl' i egipto Ita ꝑ ꝯriū filios isrl' sitien/
tes in desto aq̄s eductis de petra potauit. et
ē ꝯrietas i h̄ egiptijs sitiētib⁹ nullā aquā cō
cessit. hebreis ꝑ siti afflictis aq̄s optīas d̄ pe
tra ꝓduxit ⁊ h̄ ē q̄d sbiūgit lr̄a Nā ꝑ fōte q̇
dē sēpiterni flumīs. i. nyli. hūanū sanguinē
id ē aq̄s mutatas in sanguinē dedisti iniu/
stis. i. egiptijs: ⁊ h̄ iuste. q2 hūanū sangui/
nē in flumē ꝓiecerāt submergendo ꝑuulos
hebreoꝝ. sic h̄ēt Exo. ꝑ̇: hūanū sanguinē. i.
aq̄s ꝯuersas in sanguinē biberēt si vellēt ex
tīguere siti suā. Iuxta illō Ezech. xxxv Cū
sanguinē oderis. sāguis te ꝑsequet̄ ☞ a
¶ Hec ē sn̄ia lr̄e: licet vario mō posset expo
ni. Hūanū sanguinē dedisti iniustis Sic
dicit Aug⁹. ꝯ quiq̄ȝ hereses Fusus ē sang/
uis medici ⁊ factū ē medicamentū frenetici
Dis pctōr frenetico ꝯpat. q2 q̄ȝto grauius
infirmat tāto se reputat securiorē. ridet cū
flere deberet ⁊ gaudet d̄ infirmitate ⁊ n̄ pt
custodiri nisi vinculat⁹ Isto mō pctōr q̄ȝto
peior tāto min⁹ se r̄putat pctōrez. q2 ꝓuer.
xviij. impi⁹ cū in ꝓfundū venerit pctōꝝ cō/
temnit Sed sequit cū ignomia ⁊ oppbriū
q2 ridet cū flere deberet Un̄ xp̄c vidēs ciui
tatē hierusalē fleuit sup eā dicēs. q2 si cog/
nouisses ⁊ tu. supple fleres Luc: xix. Und
etiā viri sancti gaudētib⁹ impijs flere solēt
ꝓpter ꝯpassionē quā h̄nt d̄ ꝑditōe eoꝝ Un̄
i vitas patꝝ d̄ q̄dā sctō legit ꝙ cū vidissȝ or
natū curiosū cuiusdā fatue ml'ierī flēs dix/
it. Ignosce mihi oīpotēs d̄s q2 vn⁹ dies or
nat⁹ isti⁹ ml'ierī supauit toti⁹ vite mee idu
stria ornamēta Interrogātib⁹ ꝗ cām fletus
dixit. due res me mouēt. vna d̄ illi⁹ ꝑditōe
alia d̄ mea rmissiōe. q2 n̄ h̄eo tm̄ studiū pla/
cēdi do q̄ȝtū hȝ illa ad placend̄ hoib⁹ mali
et dyabolo Frenetic⁹ etiā gaudet d̄ sua pro
pria infirmitate. ⁊ ml'ti turpissimi pctōres
iactāt se d̄ suis sceleribus. ꝓuer. ij Letant cū
malefecerit ⁊ exultāt in reb⁹ pessimis Isti
īm infirmitatib⁹ im
sanari nō pn̄t nisi viculent
missis a d̄o q̄ sūt vincl'a salutaria pctōꝝ In
ps̄. Cū occideret eos q̄rebāt eū ⁊ rūertebāt
et diluculo veniebāt ad eū Et i ps̄. Et mul
tiplicate sūt infirmitates eoꝝ. ⁊ postea acce
lerauerūt: Uincl'a ec̄ in q̄b⁹ ligari d̄ȝ pctōr
sunt sacr̄a eccīe ⁊ ꝑcipue tres ꝑtes pn̄ie. cō/
tritio. cōfessio, satisfactio. Eccī. vi. Decor
em̄ vite ē i illa. ⁊ vincl'a illi⁹ alligatura salu
tis Ista vīcula salutē opant v̄tute passiōis
xp̄i. in qua ꝓ salute nostra sanguinē suū fu/
dit vt ꝓ eo verificet dictū Augꝰ. q2 fusus ē
sanguis medici ⁊ factū ē medicamentū fre/
netici. vt merito xp̄o r̄grariādo dicā⁹. hūa/
nū sanguinem dedisti iniustis: In quibus

verbis nostra redemptio p xpi passionē di
uinit⁹ pcurata declarat esse pciosa. doloro/
sa. amorosa. ꝛ gratiosa Pcciosa qz huma/
nū. inter oēs em creaturas corpales hō ē p/
ciosior. qz ad silitudinē ꝛ ymaginē trinita/
tis creatus Isa. xliij. Pcciosior est vir auro
et hō mūdo obriso. ꝛ iō ex ordinatōe dīna.
hō oībus bestijs ꝓponit ad regendū vt dns
Jaco. iij. Dis natura bestiaꝝ ꝛ volucꝝ ꝛ ser
pentū ꝛ ceteroꝝ domat ꝛ domata ē a natu/
ra hūana. Et iō p effusiōe sanguinis hūani
nō bestialis moꝛs inflicta fuit p pena Gen.
ix. Quicūqz effudit sanguinē hūanū effun/
det sanguis illi⁹. ad imaginē ꝙppe dei fac/
tus ē hō. vñ Aresto. i epl'a ad alex. Laue in
quit effundere sanguinē hūanū qz b solum
deo ꝛuenit Fuit g redēptio nra pciosa fcta
p xpi hūanitatē Unī apl's ad Titū. iij. Ap
paruit benignitas ꝛ hūanitas saluatoꝛ nri
Unī aug⁹. in li. de xpi. Inspicite vulnera
pdēris: sanguinē morientiꝝ. preciū redimē
tis. cicatrices resurgentiꝝ · caput habz incli/
natū ad osculū. coꝛ aptū ad diligendū. bra/
chia extēsa ad āplexandō. totū coꝛp⁹ extensū
ad redimendū. h quāta sint cogitate Pecī
statera coꝛdis appendite. vt totꝰ vob sit fi/
guratꝰ i coꝛde q totꝰ p vobis fuit fixꝰ i cru/
ce Est igit redēptio nra pciosa qz p hūanū
sanguinē. qz ꝛaciter imaginādo nūqz fuit
hūanus sanguis vere ꝛ ppie ꝛ pure effusꝰ
vt xpo. hō em peccādo credit a natura hu/
mana. et fit sic bestia. p ps. ꝛ Boe. ij. Post
pctm g pmi pentiꝝ coꝛrupt⁹ ē sanguis ille q
pmo coꝛpi pmi hois fuit ꝛ creat⁹. nec vnqz
sanus fuit donec veniret ad xpm de mūdis
simis sanguinibꝫ de purissima ꝛgine et in
vtero sctificato. p genitū ope spūssci Unde
ipe scdus p⁹ ada sanguinē habuit hūanum
in illa puritate quā natura reqrit hūana. et
iō ppie logndo nunqz fuit sanguis hūanus
nisi ille. ꝛ iō signāter dic apl's ad Hebre. ix
q xps assistens pontifex futuroꝝ bonoꝝ p
ampli⁹ ꝛ pfect⁹ tabernaculū nō manufac/
tū. neqz p sanguinē hircoꝝ aut vituloꝝ sed
p ppriū sanguinē introiuit sel' in sācta eter
na redēptiōe inuēta Sedo innuit nra redē
ptio doloꝛosa. cū ꝛ p sanguinē Sanguis
de coꝛpe sano nō exit sine dolore. Doloꝛ āt
xpi maxim⁹ fuit, Juxta illd Trenoꝝ. p. O
vos oēs qui trāsitis p viā attēdite ꝛ videte
si ē doloꝛ sil'is sic dolor me⁹ Sāguis aūt hu
man⁹ hz natural'r ista tria scz q fecūdat lig
nū aridū. sa nat coꝛp⁹ languidū ꝛ cau sat ce
mētū solidū. b Pro fecūdat lignū
aridū. ꝛ q si fuit lignū arefactū. optimuz
remediū ē statim in pncipio arefectōis ap
ponere radici sanguinē hūanū Narrat em
Hermes egipti⁹ q rosariū plātatū in terra
cōmixta cū sanguie hūano ad caloꝛē modi/
cū ignis omni tpe anni pducit rosas. Sic
moral'r hō sic arboꝛ Mar: viij. Uideo ho/
mines q̄si arbores ambulantes. Ille arbor
nō cogitat vt deberet. nō habz deuotōz. nō
facit delectabiliter q̄ dei sunt Joel'. p. Li
gna agri aruerūt qm ꝛ fusū ē gaudiū a filijs
hoim In isto casu non est meli⁹ remediū q̄z
ad radicē coꝛdis talis p sone apponere san
guinē xpi calidū p meditatōem devotam.
Ista meditatō statim accēdit amoꝛē q̄ ē ca/
loꝛ naturalis homis Sed amor dei nūqz
ocios⁹ est sed opaꝝ magna si est fm Greg.
Et iō ad istū sanguinē sequit fruct⁹ operiz
Et iō dicit Bern. sup can. smo. xxij. Su/
per oīa redd it te mihi amabilē bone iesu ca
lix quē bibisti opus nre redemptionis Hic
em oīno amoꝛē meū sibi vendicat Hic ꝺuo
tionē blandi⁹ sibi allicit. iustius exigit. ꝛ ar
cius astringit Et ideo sicut dicit apl's ad
Hebre. ix. Omia pene fm legem in sangui
ne mundāt et sine sanguis effusione nō
fit remissio Secundo sanguis sanat coꝛp⁹
languidum Unde cōsultū legimus Con/
stantino imperatoꝛi lepꝛoso q balnearet se
in sanguine calido pueroꝝ et curaret. Est
enim infirmitas pueri quā quādoqz susti/
nēt ꝛ vocat tenglos periculosa valde nisi p
remedium aliquod occurrat. Et est reme/
dium tale q puer vngat sanguine hois qui
prius moꝛbū illū passus fuerit Isto mō coꝛ
pis nostri mortalitas est incurabilis infir/
mitas. qz cōtinue morimur fm Sene. Ista
infirmitas vt videlicet fieremus immorta
les. curari non potuit nisi p ill⁹ sanguinez
qui spōte nostrā moꝛtalitatē susc epit ꝛ sua
nos passione curauit Unī Bern. in quodā
sermone. O bone iesu quid tibi et moꝛti.
Nos delinquimus ꝛ tu soluis. nos pecca/
m⁹ ꝛ tu luis Opus sine exēplo grā sine me
rito. ꝛ caritas sine mō Tercio sāguis cau
sat cementū solidū. dicit q antiqui volētes

facere edificia ppetua.cementū cuz hūano sanguīe ꝛmiscuerūt. Un etiā de vortegirno rege britanie in hiſtoria britonum ꝺz.q cū edificaret turrī in mōte ererij vel monte niuis in wallia.quidqd cemētarij vna die opabant:tell⁹ alio die abſorbuit Cōſulert ergo mgr̄i dicto regi q iuuenē quendā inq̄rī faciat q̄ p̄rem trzenū nō haberet cui⁹ sanguine lapides ꝛ cementū aſperſi p̄ſtarēt ſolidū fundamentū. Moral'r añ xp̄i paſſionē ſic erat in mūdo q̄ quidqd hoīes edificauerūt q̄ſtumcūqz bñ edificarēt moral'r viuendo bñ.totū in morte abſorbebaſa terra qz oēs in pureū infernī deſcenderūt nec stare potuit edificiū meritoz.donec aſpſi eēnt sanguīe inuenis q̄ p̄rem nō hēbat in terzis ad Hebre.xij Acceſſiſtis ad mediatorē noui teſtamēti ieſū ꝛ ſanguis aſpſionē melius loquentē q̄ abel Iſto igit̄ ſanguīe cementū eccie ꝺ glutinat ꝛ ſolidat vt deo amoze īdiſſolubili inhereamꝰ q̄ pcul priꝰ in regiōe diſſilitudinis diſtabamꝰ ad Eph.ij. Nunc āt in xp̄o ieſu vos qui aliq̄n eratis longe facti eſtis ppe i ſanguīe xp̄i Tercio innuit nr̄a redemptio fuiſſe amoroſa cū ꝺz Dediſti. Nō em̄ ppter nr̄a p̄cedētia merita l' futura xp̄s nos redemit.ſz ſola ſua ineffabili caritate. Iuxta illd apl'i ad Titū.ij. Dedit ſemetip ſum p nobis vt nos redimeret ab omī iniq̄tate Et Joh.iij. Sic deꝰ dilexit mundum vt filiū ſuū vnigenitū daret De iſta mirabili deuotōe deuore loq̄t Aug⁹.in q̄dā ſermone de natali dñi Nō inq̄t factꝰ ē hoīs factoz vt ſuggeret vltra regēs ſidera.vt eſuriret panis.ſitiret fōs.ꝺormiret lux.abſtinere via fatigaret.falſis teſtib⁹ veritas occultaret.iudex viuoz mortuoz a iudice mortali iudicaret ab iniuſt⁹ iuſticia dānaretur flagellis diſciplina cederet.ſpinis botr⁹ coronaret.virt⁹ infirmaret ſalus vulneraret. vita moreret Quarto fuit nr̄a redēptō grōſa.qz ñ fuit ferā p amicz bonis ꝛ iuſtis.ſz p inimicz pctōribꝰ ꝛ iuſtis. Un vltio ſubinfert Nūanū ſāguinē dediſti iniuſt⁹:p. Pe. iij. Xp̄c ſel'p pctis nr̄is mortuꝰ ē iuſt⁹ p iniuſtis Sz q̄ adhuc ē gratioſi⁹ nō ſolū p iniuſtis ꝺabat.ſz q̄tidie ꝺat iniuſtis in ſacro altaris qz iniuſti ſūt q̄ peccādi tāto bñficō ſūt ingrati vñ Aug⁹.in q̄dā ſmōe ꝺ die iudicij Cur me grauioꝛi criminū tuoz cruce q̄z illa in qua q̄ndā pendērā affixiſti Grauioz em̄ mihi ē crux criminū tuoz in q̄ inuitꝰ pēdo q̄z i illa in q̄ q̄ndā morte tuā occiſurꝰ tui miſertꝰ volēs aſcēdi hec Aug⁹. Quapter btūs Bern̄.in quoꝺā ſmōe loquēs in p̄ſona dñi deuote aie ſic dic O hō vide q̄d p te patioꝛ.nō ē doloꝛ ſup doloꝛē meū quo crutior ad te clamo q̄ p te morioꝛ:vid pēas quib⁹ affitioꝛ:vide clauos q̄bus ꝛfodioꝛ. et cū ſit ꝺolor tātus exterior .interꝰ tamē planctus grauior cū te iā ingratū experioꝛ.

Lectio.cxxviij.

QVi cū minue

rent in traductione infantiū occiſoꝛ dediſti illis abūdantē aq̄ inſperate.onꝺēs p ſitī q̄ tūc fuit q̄ē admoꝺū ruos exaltares.ꝛ aduerſarios eoꝛ necares ¶ Enarrato aq̄ bñficio notabil'ꝺare miraculoſe hebreis in deſto ꝛ eoꝝrio ſupplicio aq̄ cōuerſe i ſanguinē illato egiptijs i egipto. Dic aſſignat tanti bñficij hebreis collati cōgruā rōez Eſt aūt q̄ꝺā talis ꝺgruentia q̄re eos nō ſuſtinuit ppter defectū aq̄z perimi i deſerto.hebrei em̄ in egipto occiſi ſuerant ꝛ mirabiliter ꝺiminuti p ſubmerſionē paruulorū De qua habet Exo.p. Quid quid maſculini ſexus natū fuerit in flumen p̄jcite Jgit̄ in recōpēſatōnē illi⁹ ꝺāni p aq̄s illati congruū fuit q̄ p aquas remeꝺiū contra ſitim perciperēt in deſerto vt ſic oſtende ret iniuſticia egiptioꝛ ſiti occiſoꝛ .aquis conuerſis in ſanguinē ꝛ innocētia hebreoz cōſecutoꝛ de ſua ſiti remeꝺiū p aquas ꝺ petra p fluētes.ꝺicit g̃ ſic Qui cū minuerent.qui id ē hebrei.cū minuerent.i:fierēt paucōres in traductiōe infantiū occiſoꝛ.i.in ppalatione infantiū ad mortē m legē ſtatutaz q̄ ordinabat q̄ omēs maſculi traducerent ad mortē Dediſti illis aquā abūdantē inſperate.i.cōtra ſpem ipoꝛ ſcz Moyſi ꝛ Aaron. Un dixit moyſes pp̄lo Nume.xij. Audite rebelles ꝛ increduli Nū de petra hac poterim⁹ vobis'ēicere aquas Et infra. Dixit ꝺns ad moyſen ꝛ aaron Cur nō credidiſtis mihi vt ſanctificaretis me corā filijs iſrael Nō introducetz hos pp̄los i terzā quā ꝺabo eis Dediſti inq̄t eis aquā inſperate.onꝺēs per ſitim q̄ tūc fuit in deſerto ꝺ patā ad ſitī q̄ fuit in egipto. quēadmoꝺū exaltares eis

miraculose pōtū tribuēdo ⁊ miſtrādo. ⁊ aduersarios eoꝝ necares ſiti itolerabili flagellandos. ¶ A Circa iſtā clauſulā. deiſti eis aquā abundantē Notandū q̄ p aq̄ in ſcriptura ſacra plīma deſignant Signi/ficat interdū ſapiam ſalutarē. interdū aſtutiā ſeculārē. interdū pniam regularē Sapientiā aūt ſalutarē. q̄ ē ver⁹ dei cult⁹ q̄ cōſiſtit in ſtudio ⁊ oꝛoe. i. in ſtudio ſacre theologie. ⁊ oꝛonib⁹ deuotꝝ qđ nobis p ſacrā ſcripturā relucet. ⁊ ſignāter ꝓpter tria. vicz p/pter eius ſupficialē ꝫ tinuatōem. ꝓpter naturalē humectatōem. ⁊ ꝓpter ei⁹ figure repīntatōem Prīo aqua ſapiam ſalutarē ſignificat ꝓpter ei⁹ ſupficialē ꝫtinuatōem. aq̄ eīm faciliter fm ca q̄ ſibi appꝛoximant ſe cōformat Unī Ambroſi⁹ exameꝛō. li. iij. Aq̄ rigoꝛē frigoꝛis cōmutat. vt inter vaporantia feruear. iter vmbroſa frigeſcat. ſole repcuſſa exeſtuet. niuib⁹ irrigata glatiali hūore caleſcat Iſto mō ſapia moꝛal⁹ q̄ hoiez doceꝛ ꝫuerſari ſine q̄rela in medio natōis ꝓuerę ⁊ ꝓuerſe ſalua ſp honeſtate vite ⁊ ẏitate ꝺſcie. nouit ſe omib⁹ ꝫformare. ꝑ Lozin. ix Omnib⁹ oīa fact⁹ ſum vt oēs lucrifacerē. vñ Latho Conſtans ⁊ lenis vt res expoſtulat eſto ⁊ pīb⁹ moꝛes ſapiēs fine crimine mutat: Itē Saluſti⁹ ſup Albertū Cōſulo q̄ſq̄s eris qui pacis federa q̄ris Conſon⁹ eſto lupis cū q̄bus viuere cupis Nec tñ h̄ incōſtātie deputandū ē ſed prudētie Unī Marcialis de formula vite honeſtate ca. p. Si prudentiā ꝗ̄plecteris idē vbiq̄ eris. ⁊ put rex aut tpm varietas exigit ita te accomodes tempi Nec te in aliquib⁹ mutes. ſz magis aptes. ſicut manus eadē eſt ⁊ cū palma extendit ⁊ in pugnū ſtringit Iſte ſūt aque ſiloe q̄ curꝛūt cū ſilētio Iſa. viij. Quia vbi eſt multiloquiū clamoꝛ et garꝛulitas ibi ē cōiter fatuitas ⁊ turbatio Hiere. ij. Quid tibi vis i via egipti vt bibas aquā turbidā Iſta ſapia tradit in ſcriptura ſacra et emanauit de petra altiſſima vicz de xp̄o. ꝑ. Lo. rinth. x. Petra aut ē erat xp̄s Et ſicut dicit Auicē. Sic aq̄ deſcendēs ꝺ alto melioꝛ eſt alijs ceteris pīb⁹ ita ſapia ⁊ diſcretio viuē/di derivata a xp̄o melioꝛ ē nob doctrīa qua cūq̄z alia. Eccī. ꝑ. Fōs ſapie ẏbū ꝺi i excelſo Sc̄do inter dū aq̄ i ſcriptura ſacra ſcat ſapiam ſalutarē ꝓpter ei⁹ naturalē humectationē Dic̄ Amb⁹. i exa. de ope tercie diei. q aq̄eſt alitrix oīm ẏgultoꝝ diuerſos ſingul⁹ vſus miſtrans Iſto mō doctrina ſacre ſcripture dat ſingul⁹ alimentū iuxta ſue ꝺitōis neceſſitatē vt faciāt fructū bonoꝝ opeꝝ tpe oppoꝛtuno. In pſ. Et erit tanq̄ lignū qđ plantatū ē ſec⁹ decurſus aquaꝝ qđ fructuz ſuū dabit i tpe ſuo. Dic̄ Areſ. vij. ꝺ aialib⁹ c. v. Qđ aq̄ pluuial⁹ valet oib⁹ piſcib⁹ ⁊ plātis terꝛe pl⁹ q̄z aqua fluuial⁹ vel fontꝭ ⁊ pl⁹ illā creſcūt arboꝛes. ⁊ nihil bene creſcit niſi bñ imbibat aq̄. Moꝛal⁹ aq̄ pluuialis q̄ de celo deſcēdit ē doctrina moꝛal⁹ ſacre ſcripture Deutroꝛ. xxxij. Locreſcat vt ros eloquiuz meū Iſta plus ꝺfert piſcib⁹ ⁊ plātis. i. hoībus in mōdo ꝺuerſantib⁹ ⁊ creſcētib⁹ q̄z q̄ncūq̄z alia doctrīa q̄ſtūcūq̄z moꝛalis a p̄his adinuēta Et iō ſignāter vocat aq̄ ſapie ſalutaris Eccī. xv. Et in pſ. In loco paſcue ibi me collocauit. ſup aquā refectōis eduxit me Aq̄ eīm ſcripture ſacre nō ſolū potat bibentes ſz eos reficit Unī inter religioſos in refectoꝛio legi ſolet vt nō ſolū vētres cibo. ſed ec̄ mētes reficiāt ꝺi ẏbo Iſta aq̄ mutat in vinū ad p̄ces marie. q̄ niſi ipa gram doceꝺi ī petrare dignet⁹ inſipidū appebit q̄d/q̄d ab hoīe ꝓferet⁹ In cui⁹ figurā nō niſi ad marie inſtantiā xp̄e in nuptijs aquā ꝺmutauit in vinū Jo. ij. Tercō aq̄ i ſcriptura ſcat ſapiaz ſalutarē ꝓpter ei⁹ figuralē repīntatōz In aq̄ ei clara ⁊ n turbata ſz q̄eta ſp̄es rerū abiectaꝝ apparēt vñ Bern⁹. ſilueſter i Mecoſmoſuo Pꝛodit liq̄ntꝭ aq̄ clara ſba. c⁹ plana ac lubrica ſupficies figuras reddit emulas vmbraꝝ i curſib⁹ laceſſita. Unī aq̄ tenet vicē ſpecl⁹ ad vſū pauperꝝ. iuxta illꝺ Eccī. xxvij. In aqua reſplēdet vult⁹ ꝓſpici entiū Iſto mō ſcriptura ſacra ſeu ec̄ verbuz dei hoiem ſibi oñdit q̄lis eſt i moꝛib⁹: Unī Bre. ij. moꝛa. Scriptura ſacra mētis ocul⁹ q̄ſi qđ dam ſpeculū opponit vt interna nra facies i ipa videat Ibi etem feda. ibi pulcra nra agnoſcim⁹. ibi. ſentim⁹ q̄z tū pficim⁹ vl q̄z lōge a pfectu diſtam⁹ Sc̄do p̄ncipal⁹ aq̄ in ſcriptura ſcat aſtutiā ſeculārē. de q̄ apl⁹ ꝑ. Loꝛi. iij. Sapia h⁹ mūdi ſtultīa ē apꝺ deū Scriptū eſt eīm Cōprehendā ſapiētes in aſtutia ſua ¶ B Hec eīm aſtutia ad modū aq̄ dat apparentiā quātitatꝭ excellētiā ſublimitatꝭ. et inſolentiā mutabilitatis

Lectio

Primo astutia secularis dat apparentiaz quātitatis. qz illud qđ p aquā videt grandius apparet q̄z ē in sua ppria quantitate. vñ Ptolo. Qđ i aq̄ ponit videt maiº et Seneca de naturalibº qstionibº li. p. dic. Dia p aquā iudicantibº longe vident esse maiora Et cito post Sidera ampliora p nubem aspicienti vident. qz acies nra in humido labit. nec apphendere qđ vult fideliter pōt qđ manifestū fiet si poculū impleueris aq̄ et in illud pieceris anulū Nam cū i ipo fundo anulº lateat. facies eius in sūma clariozreddit qđquid videt. p humoz ē lōge apliº in illo est. hec Sene: Probat etiā in pspectiua q aliqua q̄ ab oculis in certa distantia nō vident aq̄ supinfusiōe incipiunt videri. Vñ si denarius in scutella ponat sumatur qz distantia a q̄ minime videat. si aqua in scutellā infundat eodem exñte spacio inter scutellā z oculū. denarius qui priº añ infusionē aq̄ videri nō poterat. apparebit: Moral'r Quātūcunqz aliqs fuerit medicº sm mundū sine pulcritudine z fortitudine corporis. sine diuitijs. sine genere. sine parētibus: si aqua sapie secularis optat: grandescet z apparebit magnº. Addiscat iura ciulia z canonica. ozet se legibº et statutis regijs. statī appebit nobilissime q̄titatis faciet eū crescere i diuitijs familia z thesauris. z tñ nō iō est maioz in rei veritate apđ deū sed minoz Vñ Grego: v. moza. Paululus est q terzena diligit magnº q celestia ocupiscit Vñ q̄uis appareāt magni nobiles z iocūdi apud seculariter iudicātes. sūt tñ in diuino ospectu z iudicio oscie ppriepar ui ignobiles z dolore repleti Job. xxix. Ecce gigātes gemunt sub aq̄s z q habitant cū eis Gigātes hoc ē illi q nro iudicio magni vident Ecđo aq̄ dat excellentiā subtilitatis Aqua em̄ natural'r querit terze supemineret z dñari. z aliter nō quiescit aq̄ naturaliter. qz ille est totº appetitº aque supemineret z supponi immediate z dñari terze Isto mō moral'r. astutia secularis ad nullū aliū finē tēdit nisi ad volandū in honoribº et ad adquirēdū dñium terzenoz. In cuius figura aq̄ pduxit aues. Gen. p. Producāt aque reptile aīe viuēt z volatile sup terzā sub firmamento celi Astutia em̄ secularis duo genera hoim̄ pducit. reptilia z volatilia Reptilia sūt agricultores z falsi mechanici z manuū opatores z hmōi quorū tota cōuersatio est in terza Volatilia sūt nobiles placitatores falsi mercatores vsurarij solēnes z clerici simoniaci z praui nobiliz osiliarij. Isti adquirūt loca sublimia z gradus et dignitates in eccia Gen. vij. Multiplicate sunt aque z eleuauerūt arcā i sublime a terza ¶ Tercio aqua dat insolentiaz mutabilitatis Vñ oēs insulares z marini incōstantes sunt z insolētes nimis: sicut patet de nautis q̄ cōiter ouersant in aq̄s. tales em̄ regulant p lunā q̄ est dña aquarum Luna em̄ est velocissimi motº. hoc ē ples circūuolutōes facit circa trā q̄z q̄cunqz aliº planeta Et sic moral'r astucia seclarī rōdit hoies mutabiles et versipelles ad modum vulpis quenū q̄z recto sed tortuoso itinere gradit De ista astucia dz Hiere. xv. Factus ē mihi q̄si mendaciū aquaz infideliū. Baculº q̄tumcūqz rectº si vna ei medietas profundet in aq̄ videbit tortuosus Sic ista fallaci placitatores quātūcunqz fuerit cā hois iusta p eoz astuciaz astura z iuria faciūt apere iustā. z eō iustā cāz faciūt vīri recta Et hi sūt a qbº iurgia lites z inimicq̄ mēdacia oriunt puer. xv. Qui dimittit aquā caput est iurgioz. q dimittit aquā. i. q astutia secularī sine regula bone oscie vtit. caput eid ē pncipal' cā litis inter hoies mūdiales. Tercio pncipaliter aq̄ in scriptura sacra significat pniam regularē Aqua em̄ lauat sordida. flectit rigida. z coquit cruda. Isto mō pnia primo abluit sordes pctoz quātūcunqz fuerint enormia: In cuius figurā dictū ē Naaamā lepso. iij. Reg. v. Vade z laua te septies i iordane z recipiet sanitatē caro tua atqz mūdaberis Ezech. xvi. Lauit te aq̄ mūda z mūdani sanguinē tuū ex te. Sanguinē tuū h est pctm̄ tuū qđ ex carne z sanguine oztū habet Eccī. xvij. Quid nequi q̄z q̄ex cogitauit caro z sāguis Hoc q̄ facīm pniefigurat p piscinā pbaticā. De q̄ dz Joh. v. q̄ habuit quinqz porticus in quibº iacebat multitudo languentiū Angelº aūt dñi em̄ tempº descēdebat z mouebat aq̄ z q̄ primº descēdisset post motionē aq̄ sanº fiebat a q̄cunqz detinebat infirmitate Piscina dicat q̄si aqua pisces hñs per contrarium. Probatio grece ouis latīe Quia ergo illa aqua

carnē pīscibꝫ ꝛ oues ymolande ibi lauabā
tur. ideo pīscina pbatica dicebaī Et sacra/
mentū pnie significat in quo lauari debet
quisquis qui debet deo īmolari. Habet ār
quinqꝫ porticus scōm quinqꝫ occasiones
ex quibus homines aquā penitētie ingredi
untur· vicz verbi dei pdicatōem. sanctoꝝ p̄
cedentiū ꝯsideratōem. generalē ecclesie or/
dinatōem. diuinā inspiratōem. ꝛ corporee ī
firmitatis tribulatōem Quidam et valde
multi ingrediunt pīscinā pnie per porticū
verbi dei Act. ij. His auditis ꝯpūcti sunt
corde. et dixerunt ad petrū ꝛ reliquos apo
stolos Quid faciemus viri fratres Petr⁹
vero ait ad illos Penitentiā agite Alij in/
grediunt pīscinā penitentie p porticū exem
ploꝝ virorū sanctoꝝ Unde beat⁹ Grego.
p. dyalo. Sunt nōnulli quos ad amorē pa/
trie celestis non minus exempla qꝫ pdicam̄
ce cōstitutionis qua p̄cipit cuilibet xp̄ia/
no semel in anno ꝯfiteri ꝛ comunicare. alij
p̄ diuinā inspiratōem ꝛ occultā. sic Nicola
us Benedictus Dominicus ꝛ Franciscus.
Alij p̄ infirmitatis corporee flagellatōem
Et ista est porticus cōmunissima in qua ia
cet multitudo maxima languentiū. qꝝ vir
tus extra quadragesimā ꝯfiteri nisi p̄ in/
firmitatis articulū necessitent Secōo aqua
designat pniam. qꝝ flectit rigida Ita peni/
tentia corda superba indomita ꝛ insolētia fle
cit ad obedientiā Unde sicut Lozall⁹ qꝫ/
dā est in aqua crescit ꝛ augeī ad modū plā
te. qꝫcito extrahit rigescit in lapidē. Juxta
illud Ouidij Metha. xv. Hic ꝛ cozallum
quo primū ꝯrigit auras Tempe durescit
mollis fuit herba sub vndis Ita multi dū
sunt inter sanctos viros pnie datos crescūt
et molles ꝛ attractibiles fiunt· qui extra pe
nitentiā positi inuenirentur rigidi ꝛ rebel/
les Ecci. xxiiij Dixi rigabo ortū plātationū
meaꝝ inebriabo partus mei fructus Tercio aq̄
designat pniam qꝝ coquit cruda. cū aditio
rio em̄ ignis qđ crudum est ꝛ digestioni cō
trariū fit p̄ decoctiōnem ī aqua cōueniens
corpis nutrimentū. Isto mō quidā incor/
porari nō p̄nt corpori christi mistico ꝓpter
suā cruditatē ꝛ insipiditatē. donec in aquis
pnie decocti fuerint Juxta illud Ezech· xx
iij. Consument carnes ꝛ coquet vniuersa
compositio ꝛ ossa tabescent Cōsument carnes id est carnales affectiones ꝛ coquet vniuersa cōpositio id est ornat⁹ supflu⁹ ad modestiā reducet· ꝛ ossa tabescent. id ērigidet rebelles voluntates ad humanitatē ꝛ obedientiā ducent.

Lectio. cxxxix

QVm enī tentati sunt et quidem cū misericordia disciplinā accipiētes. ꝛ scierunt quēadmodū cum iā iudicati impij tormēta paterent Nos quidē tanqꝫ pater monens pbasti Illos autē tanqꝫ rex durus interrogans condēnasti Absentes em̄ ꝛ pītes sil'r torqbāt Duplex em̄ illos acceperat tediū ꝛ gemit⁹ cū memoria p̄teritoꝝ. ¶ Quia dictū ē q̄ tā hebrei qꝫ egiptij a deo flagellati fuerūt Intendit ostendere qualiter isti populi diuersimode fuerunt afflicti Nam hebrei ad correctionē. egiptij ad damnatōem Et circa hoc tria facit Primo ponit afflictionis diuersitatē Secundo replicat egiptiorum peruersitatem ibi Pro cogitationib⁹ Circa primum duo facit. Primo ostendit q̄ tribulatio immissa hebreis cessit ad morum informationem. Secundo q̄ tribulatio inflicta egiptijs fuit eis ad pene eterne inchoationem. Et istud facit loquendo alternatim ꝛ vicissim Nunc de egiptijs. nūc de hebreis ☞ A ¶ Circa primū ostēdit q̄ afflictio immissa hebreis in illa siti. in deserto fuit eorum probatio. castigatō ꝛ informatio Probabantur ad eoꝝ humiliationem. castigabanī ad malorum suorum correctionem. et informabanī ad cognoscēdum diuinam vltionem. Quantū ad eorū probationem dicit Cum enim tentati sunt id est probati ad bonum eorū: Genes. xxij. Tentauit deus Abraam et dixit ad illum ꝛc. Et quidem cum misericordia disciplinam acceperunt vel accipientes quia castigabantur misericorditer ad suam correctionem et per illam castigationem cognouerunt experimentaliter quodammodo diuinam vltionem in damnatione malorum et ideo subdit. Scierunt quēad modū cuz iam iudicati. impij. id est egiptij tormenta

Lectio

paterent. id per illã sitim quã filij israel sustinuerũt in deserto quasi quodã experimẽto scierũt qliter fuerunt egyptij afflicti tpe quo tota aq egypti in sanguinẽ fuit ꝛuersa De q̃ in ps. Cõuertit aquas eoꝝ in sanguinem ꝛ imbres eoꝝ ne biberẽt. ꝛ fuit ergo illa sitis illata hebreis in deserto ad eoꝝ pbationẽ vt p ipsi⁹ patientiã mererẽt ꝛ ad eoꝝ castigatõnem misericorditer illata vt dilectõnem dei ad se experirent. ꝛ ad eoꝝ informatõe vt penã quã egyptij sustinuerãt per manũ dei in semetipsis intuerent p siti cõsimilẽ. In hoc tñ fuit diuersitas: qz hos q̃dam. id ẽ hebreos tanq̃z pater monẽs pbasti Illos aũt tanq̃z rex durus interrogãs ꝛ dẽnasti. Pater em̃ licz pmittat filiũ aliq̃liter indigere ad ip̃i⁹ castigationẽ iuuat tñ cum circa extremã necessitatem. Exemplũ de patre ꝛ filio pdigo. Luc:xv. Cũ adhuc longe esset. vidit illũ pater su⁹ et misericordia motus est. Sed rex cõdemnans aliquẽ iudicialiter ad penã mortẽ illã penam executõni demandat sine dispensatõe quacũq: Quia ergo de⁹ filios israel sitire p̃misit. sed cito eis de remedio miraculose p̃uidit. ideo dicit. Vos quidẽ tanq̃z pr̃ monens pbasti Et qz egyptios siti puniuit. nec cõtra illaz aliq̃z dispensatõnem exhibuit. iõ dicit merito. Illos aũt tanq̃z rex durus interrogans cõdemnasti. Et iõ non dicit absolute tanq̃z rex. sed tanq̃z rex durus. qz rex bonus se habet ad subditos sic̃ pastor ad oues et pr̃ ad filios. fm Aristo. viij. ethic: Cõdemnati g̃ fuerũt egyptij nõ pbati. nec castigati Et q̃z grauiter afflicti fuerũt oñdit ex circũstantia loci ꝛ tpis. Nõ em̃ aliq̃ affligebant ista siti: puta absentes a locis aquaz. i. fontiuz imo tanta siti affligebant qui fuerũt p̃sentes in locis vbi solent aque abũdare. sic̃ absentes a locis illis. quia oẽs aque ille cõuerse fuerũt in sanguinem. ita vt essent ipotabiles oĩno. ꝛ hoc est qđ subdit Absentes ꝛ p̃sentes similter torquebant. Et etiã vt qui sil'es erant in culpa fierent similes in pena Quantũ autẽ ad circũstantiam loci ꝛ tpis puniebant grauiter. qz gemuerũt ex dolore pene p̃sentis. ꝛ timuerũt ꝺ futo ex memoria p̃teritoꝝ. Et iõ dic̃. Duplex em̃ illos acceperat tediũ. Et puer. p. Gemitus cũ memoria p̃teritoꝝ. Circa illã clausulã. Vos q̃ dam tanq̃z pr̃ manẽs pbasti

a No

ta q⁹ triplicẽ habemus prem. supernaturalem p creatõem. corpalem p ppagatõem. ꝛ spũalem p curã ꝛ cõseruatõez De primo dz Deutro. xxxij. Nunq̃d non ipe est pater tuus. qui po. te fecit ꝛ creauit te Math. xxiij. Patrẽ nolite vobis vocare sup terrã Unꝰ est em̃ pater vester qui in celis est Iste pr̃ pater sanctitatis. pater ptãtis. et pater pietatis Pater sanctitatis Joh:xvij. Pr̃ sancte clarifica filiũ tuum vt fi:tc̃. Iterũ in eodem Pater sancte eos in noĩe tuo quos dedisti mihi Et infra. Pater sanctifica eos in veritate Pater ptãtis Mat.xxvij. et marxiij. Pater omia possibilia sũt tibi Pater pietatis. ij. Corinth. p. Bñdictus de⁹ ꝛ pr̃ dñi nostri ihesu xpi Pater misericordiaꝝ et deus totius ꝛ sola. Quia est pater sanctitatis debemus eũ deprecari p devotõem qz pr̃ ptãtis debemus eũ venerari p subiectõem qz est pater pietatis. debemus eũ imitari p assimilatõem Primo qz est pater sanctitatis. debemus eũ deprecari p devotõz Mat. vi: Pater noster qui es in celis sanctificet nomen tuũ: que est oratio dñica in qua oia nobis necessaria paucissimis petitiõibꝫ includunt. que omẽs alias oratões antecellit auctoritate. vtilitate. ꝛ p̃dictorum ꝛ si fideliter ferventer et humiliter dixerim⁹ impetrabim⁹. quidq̃d nostre saluti poterit expedire Joh. xvi. Amen dico vobis. Si quid petieritis patrẽ in noĩe meo dabit vobis Et est notandũ q⁹ multo vtili⁹ est illã oratõem dicere generalem q̃s pticularia vota nostra deo exprimere. quibꝫ plerũqz desideramus que nocerent obtenta Unde Valeri⁹ li. vij. ca. ij. Socrates bũane sapientie. quasi qdam terrestre oraculũ nichil vltra petendũ a dijs i mortalibus arbitrabat q̃z vt bona tribuerent: quia bi demũ scirent quid vnicuiqz esset vtile Nos autẽ plerumqz id votis expetiremus qđ nõ impetrasse melius foret Etem̃ densissimis tenebris inuoluta mortaliũ mens in quã late patente errore cecas petitões tuas spergis Diuitias appetis que multis exitio fuerũt honores ꝛ cupiscis qui cũ plures pessunderũt regna ipa tecũ voluis. quoꝝ exit⁹ sepe numero miserabiles cernunt. splẽdidis coniugijs inijcis manus at hec vt alignãꝺ

illustrant ita nonnunq̄z domos euertūt fū/
ditus Desine ergo stulta futuris malozuz
tuoz causis quasi felicissimis rebus inhia/
re. teq̄z totā celestiū arbitrio p̄mitte. q̄z qui
tribuere bona ex facili solent etiā eligere ap
tissime p̄nt Lu. xi. Si vos cū sitis mali no
stis bona data dare filijs vr̄is quātomagz
pater vester celestis dabit spm̄ bonū peten/
ti se Scdo q̄z pater iste est pater ptātis de/
bemus eū venerari p subiectōem Juxta il/
lud Malachie. p̄: Filius honozat p̄rem. et
seruus dām suum Si igit pater ego sū vbi
est honor meus Et Ecci. iij. Magna potē/
cia dei solius z ab humilibz honozat. Ter/
ci q̄z est pater pietatis debemus eū imita/
ri p assimilatōem Lu. vi. Estote misericoz
des sicut pater vester misericors est Lau/
dabile z honozabile est in filio bonā patris
p̄prietatē effigiare Propetas aūt dei mise
reri est Un̄ cātat eccia Deus cui ppriū est
misereri ẽ. z ido. Beati misericordes q̄m
misericordiā ꝯsequent Math. v. Scdo
habem⁹ p̄rem naturalē p ppagatōez z istū
debemus i vite necessarijs supportare. In
christo cōtrarijs repudiare. eternis memo/
rijs cogitare Isti inquā patri debem⁹ in vi
te necessarijs sīdiget mīstrare Un̄ Chrisi
exponens illud Job. xix. Mulier. ecce fili⁹
tu⁹ dicit sic. Docet nos xp̄c vsq̄z ad vltimā
respiratōem parentū diligentiā habere: q̄z
eam alijs mulieribz astantibz nihil dixit Do
cet pl⁹ aliquid impendere parentibz Sic
enim xp̄ianus aduersantes genitozes ad spū
alia nosse non debet. Ita qui nihil impedi/
unt debet eis p̄bere z honozari habere ante
alios q̄z genuerūt z q̄z aluerūt. Un̄ Am/
bro. sup illud Math. xix. Honora patrem
Primus inquit gradus pietatis est iste vt
q̄s auctozes tibi voluit eē ds honozes obse
quijs. abstineas ꝯtumelijs. q̄z nec vultu le
denda ẽ pietas parentū Un̄ aresto. ix. ethi:
docet q̄ parentibz debem⁹ sufficere in nu/
trimento z debemus eis honozē quēadmo/
dum dijs p̄pter maxima bñficia generādi
et nutriendi. et viij. Ethi. dicit q̄ in honozi
bus quos debemus dijs z parentibz nō est
possibile reddere sm̄ dignitatē bñficiozz ab
eis receptozz: z ideo apud antiquos tā ho/
nozi exhibendus deo q̄z etiā honor exhiben/
dus parentibz pietas dicebat. Un̄ Tulli⁹
in sua rethozica Pietas est p quā sanguīs
mentis patrieq̄z beniuolū officiū z diligēs
tribuit cultus Hui⁹ pietatis exemplū p̄bu
it nobis natura in Liconia de qua Solin⁹
dicit in demirabilibz mundi Eximia cico/
nie inest pietas Nam quantū tpis impēde
runt fetibz educandis. tm̄ et ipe inuicem a
pullis alunt Utinā q̄libet saltem septē an/
nos vellet circa parentū curā expendere. sic
illi eum septē annis ab aqua z igne custodi
re tenent Ecci. iij. Fili suscipe senectā p̄ris
et non ꝯtristes eū in vita illi⁹. et si defecerit
sēsu· veniā da et ne spernas illū i tua ꝛrute
Hanc naturā ciconie planius narrat Am/
bro. in exameron de ope q̄nte diei ca. xxxv:
Hec auis depositi p̄ris ari⁹. p longeuū se/
nectutz temp⁹ plumaz tegumēto alarum
qz remigio nudatos circūstantesq̄z soboles
pēnis p̄rijs fouet· z quid dicā Collato ci/
bo pascit· q̄n etiā reparat nature dispendia
vt hīc atq̄z inde subleuantes senem fultro
alarū suaz ad volandū exerceant z in p̄isti
nos vsus dissueta iam reducant pij patris
mēbra. z ido Roma: vsu pia auis vocat hec
Ambro. Hec auis fuit decēcordie ꝯsecra
ta sicut dicit iuuenalis li. p. In signū q̄ nisi
a filijs debitus honoz patribz impendatur
nulla in republica cōcordia esse pōt· et ido
inter diuina p̄cepta loco q̄rto ponit Hono/
ra p̄rem z m̄rem vt sis longeuus sup terrā
Exo. xx. et in lege moysi cautū fuit. q̄ male/
dixerit p̄ri ac matri morte moriat Exo. xxi
Scdo p̄rem istū debemus in xp̄o contra
rijs repudiare. ita q̄ si in his que ad vite p/
fectōem z xp̄i p̄tinent imitatōem pater vo/
luerit filiū impedire sicut de ingrediendo
religionē de vouendo cōtinentiā. hmōi que
ad cōsiliū pfectionis p̄tinent seu pertinere
nosc̄unt. filius non solum debet eū expecta/
re. sed sua verba repudiare Juxta doctrinā
saluatoris Mat. x. Veni em̄ separe homi/
nē aduersus patrē suū. et filiā aduersus ma
trē suam: z in eodem Qui amat p̄rem z ma
trē plus q̄z me nō est me dignus. sup h̄ ver/
bo Hiero. Si necessitas venerit. vt amor
parentū siue filioz amori dei cōpareat et nō
possit vtrūq̄z seruari. odiū in suos z pietas
in deum est seruanda Potissima em̄ caute/
la dyaboli est homies ab amore religiōis re
trahere p amorē parentū. In cui⁹ figuram

Lectio

sicut dicit Hiero. & Chrisost. cū dñs esset occupatus in officio p̄dicādi suggessit ei quidam Math. xij. Ecce mater tua & frēs tui foris stant querētes loqui tibi. insidias xp̄o tendens vt spūali operi carnē et sanguinez anteferret. Sup quē locū exp̄essi⁹ loq̄ns Chrisost. dicit sic. Dū xp̄e p̄suaderet ppl'o q̄ esset filiꝰ dei. dyabolꝰ p̄curauit aduentum matris vt turbe videntes parentes carnales. diuinitatis eius obscuraret naturā. Et ideo qui vult fugere a mundo non debz hoc parentibꝫ nec amicꝫ carnalibꝫ indicare. Figuram huiꝰ habemus Gen. xxxi. q̄ Jacob dū vellet fugere in patriā suam auunculuz suum & socez noluit de fuga p̄monere. Et Judi. xiiij. Sanson leonē cōscidit i frusta et postea de ore leonis mel comedit et neutrū patri vel matri voluit indicare Et ideo de ista materia Hiero. in quadam epla ita scribit. Licet in collo parvulus dependeat nepos. licet sparso crine et scissis vestibꝫ vbera quibus te nutrierat mater ostēdat licet in limine iaceat pater. per calcatū p̄ge patrem. p̄ calcatam p̄ge matrē. siccis oculis ad vexillū crucis euola. solum pietatis genus est in hac re te esse crudelem. ¶ Tercio patrem istū debemus eternis memorijs cogitare ne simus q̄dū habemus esse ingrati illi p̄ quem deꝰ dedit nobis eē Eccl. xxiij. Memento p̄ris tui & mr̄is tue Sed de filijs ingratis cōiter mō videmus q̄ q̄ntum cunq; cari fuerint patri vel matri q̄tumcū q̄z eis diuitias copiosas relinquāt. pꝰ tres dies a sepultura pactos obliuioni ppetue recōmendāt. falsum quendā dolorez in habitu nigro & vultu luctuoso p̄tendunt & corpis leticiā quadā cooperiūt tristicia simulata Talis fuit Gellia de qua narrat Marcialis cocꝰ p̄mo libro epigramatō Amissū nō flet cū sola est gellia patrē Si quis adest iusse p̄silūt lacrime. Nō lugeat quisquis laudari gellia querit Ille dolet vere q̄ sine teste dolet Vult dicere q̄ ista gellia quādo erat sola in nullo doluit mortem p̄ris & q̄z cito ppendit q̄ aliq̄s eam videret stati voluntarias lacrimas fudit. Et sic dicit poeta de gellia Nullus dolet veraciter q̄ vult de suo dolore laudari Sed ille dolet vere qui sine teste dolet ¶ Tercio q̄ habemꝰ patrem spūalem p̄ curā & p̄seruatōem cui debemus obedientiā benivolentiā & honōrez et merito Jpe em̄ p̄ nobis tenet reddere & tionē. tenet nos instruere p̄ informatōez & net nos fouere p̄ cōpassionē. De talibꝫ pr̄ibus pōt exponi illud Gen. xlvij. Pastores ouium sumus. et nos et p̄res nostri Iste p̄ debet esse sicut Helias ad quē heliseus dixit. iiij. Regū. ij. Pater mi p̄r mi. curꝰ isra el & auriga eiꝰ. vt sit curꝰ suppositas suauiter debilitates infirmoꝝ. & auriga pungēs viriliter negligentias accidiosoꝝ. Iste debet esse arca dñi in qua fuerūt virga rabbi & māna Ita in p̄lato debet esse virga correctōis seu castigationis. tabule informationis. et māna p̄solatōis Un Aug⁹. Corripiat inq̄etos. p̄ soletꝰ pusillanimes. pius paciat inq̄etos. p̄ soletꝰ pusillanimes. pius pater sit ad oēs Iste debet hr̄e non solū faciem leonis p̄ austeritatē. sed faciem hominis per mansuetudinē & pietatem Sit colūna non solum ignis p̄ actiuitatē exustiōis. sed etiā colūna nubis per suauitatē. p̄rectōis Unde Bern. sup̄ canti. Discite vos p̄lati subditoꝝ matres vos esse debere nō dños. studete magis amari q̄z metui Et si interdū seueritate opus est p̄na sit nō tyrānica. Mres fouendo p̄res corripiendo vos exhibeatis. suspēdite vbera. p̄ducite vbera. pectora lacte pinguescāt nō cyppo turgescant

Lectio. xl.

QUm enim audirent p̄ sua tormēta bene secisse agi p̄ memorati sunt dñm. admirātes in finē exitus Que em̄ in expositōe prava p̄iectū deriserūt. in finē euentus mirati sunt non similiter iustis faciens ¶ Postq̄ oñsum est qualiter pena cōsimili ad diuersum tñ finē afflicti fuerunt siti egiptij et hebrei Illi in egipto. isti in deserto In hac parte declarat quis inde p̄fectus iusticie puerit apud egiptios Et est duplex Primo iustū fuit q̄ qui se deū ignorare dicebāt ad dei noticiā & p̄fessionē inducerent̄ p̄ coactionem Secdo iustū fuit q̄ qui dei ppbārum contempserant & morti exposuerant. postea veneraren̄t p̄ admiratoem Et istū duplicem p̄fectū ex diuina flagellatōe secutum explicat Salomon in hodierna lectōe Secda ps ibi Que em̄ in expositōe. Primo igit̄ istud bonū ꝺ egiptioꝝ flagellatōe sequebat̄ q̄ illi

qui pterue ꝛ malicioſe dei notitiam ſe habe re negauerant Exo.v. Quis eſt dñs vt au diam vocem ei⁹ ꝛ dimittam iſrael Neſcio dñm et iſrael non dimittam Dō illi inquā ad dei recognitōem ꝛ cōfeſſionē p tormēta cogerent. Et ſic factum eſt Hā qñ ſenſerūt ſe torqueri diuinit⁹ nunc p mutatōem aq̄ rū in ſanguinē: nunc p ranas īmiſſas. nunc per alias octo plagas. reducti fuerūt ad re cognoſcendā diuinā virtutem Cñ viſo ter cio ſigno de cinifibꝫ dixerunt mal efici pha raonis. digit⁹ dei eſt hic Exo.viij.ꝛ.ix. Di xit et Pharao poſt plagā grādinis Pecca vi etiā ꝛ nunc dñs iuſt⁹. ego ꝛ ppl's me⁹ im pij. et Exo.xiiij. Fugiamus iſraelē. dñs ēm pugnat p eis cōtra nos Hoc dixerūt qñ fu erunt in mari rubro et dñs exercitū eoꝝ p cuſſit imbre fulmine ꝛ tonitruo īmediate anteq̄ mare redijt ſup eos. ꝛ hoc eſt qđ lra vult dicere. Cū ēm audirent ſupple egyp dñ. p ſua tormenta bene ſecū agi. i. iuſte agi rij eis: cōmemorati ſūt dñm id eſt recogno ſcētes ſe diuina virtute coꝛreptos dñm eē deum cōfeſſi ſunt admirātes in finē exitus id eſt de fine exitus iſrael de egipto In p̄s Fecit magnalia in egipto ꝛ mirabilia in ter rā cham. terribilia in mari rubro. Scdo p tormenta ꝛ flagella dei reducti fuerūt egy pty ad veneran dū moyſen dei p pherā quē p̄ius puulū ſubmerſiſſe volebant Exo.p. Et quantū ad hoc lra dicit ſic Quē ēm i ex poſitōe praua. qñ vicz de p̄cepto malicioſo regis egipti paruuli exponebant ad mortē et p̄ciebāt in flumē. p iectū moyſen deriſe runt. id eſt ↄtempti biliter abiecerunt In fi nem euent⁹ mirati ſūt. qñ vicz in tot plagꝫ et portentis p cuſſit egyptū ꝛ eduxit popu lum ſuum de egipto ꝛ vltra mare rubꝝ ſub merſo egiptioꝝ exercitu in eodē. nō ſil'r in ſtis faciens. Iſta lra debet referi ad textū lectōis p̄cedentis vbi dicit. Illos tanquā durus rex interrogans ↄdemnaſti nō ſimi liter iuſtis faciens. aliter non appareret cō gruitas in ſermone. et eſt ſēſus q̄ aliter pu nit iuſtos hebreos. aliter iniuſtos egipti os qz illos ad coꝛrectōem. hos ad damnati onē ſeu ↄdemnatōem vt in lectione p̄rece dente dictum fuit

Lectio.cxli.

PRo cogitatio
nibus inſenſatis iniq̄tates illo rū Dō quidā erꝛantes colebāt mutos ſerpentes ꝛ beſtias ſupuacuas. imi ſiſti illis multitudinē mutoꝝ anialiū in vi dictā vt ſcirent. qz p que peccat q̄s. p hec et torqueꝝ. ¶ Poſtq̄ Salomon deum gloꝛifi cando ꝛ magnificādo recitauit mirabilem af flictōem quā egiptijs intulit eos multi pliciter flagellando. In hac pte ait de eoꝝ culpa oñendo q̄ iuſte puniti ſunt ſm exi gentiā culpaꝝ ſuaꝝ Et circa hoc duo fiūt: Primo ↄiungit culpe pena. Scdo oſtendi tur ꝓportio debita inter ea ibi: Vt ſcirent Circa p̄mū duo facit. qz p̄mo ponit liberta tem peccādi in generali Scdo exp̄mit fatu itatē peccādi magis i ſpeciali Scda ps ibi Dō quidā erꝛātes ☞ H ¶ Circa p̄i mū dicit ſic. Pro cogitatōibꝫ aūt inſenſatꝫ iniq̄tates illoꝝ. q. d. Nulla ratōne p̄babili vl' tentatione carnali peccauerunt peccato ydolatrie. ſed oīno euanuerūt in cogitatio nibꝫ ꝛ obſcuratū eſt coꝛ eoꝝ inſipiens Roꝛ p̄. Sed qualiter in ſpāli ↄſequēter enarꝛat ſic Dō quidā erꝛātes colebāt mutos ſerpē tes. q. i. qz. Quidā erꝛauerūt vt egiptij et chananei qui ad ſuā damnatōez ydolatriā inuenerūt. erꝛātes erꝛoꝛe moꝝ inexcuſabili Prouer.xiiij. Erꝛāt qui opant malū Colebant mutos ſpentes. i. eſculapiū ſub ſpē ſer pentis ꝛ beſtias ſupuacuas. i. pictas l'ſcul ptas. vel ſupuacuas id ē inutiles ad vſum humanū. ſicut ſpentes ꝛ vermes. vel beſti as ſupuacuas. i. fictas ymagines beſtiarū: Colebant Jouē ſub ſpecie arietis. ꝛ mercu riū ſub ſpecie canis Vel ſicut dicit mgr in hiſtoꝛijs. ꝺpingebat iupiter capite aritino Mercuri⁹ capite canino. ꝛ cetere ptes vel fuerūt hūane effigies vel aliaꝝ beſtiaꝝ Jtē Jſi. viij. ethi. ca. vl. dicit q̄ Mercuri⁹ pin gebat cum capite canino ꝛ canis eſt aīal ſa gaciſſimū. ꝛ mercuri⁹ eſt ꝺs eloquētie Da buit etiā in capite ꝛ pedibꝫ alas ad deſignā dum volocitatē qua deferꝛ voꝛ p aera. Et qz ſic coluerūt ydola beſtiaꝝ. merito ꝛ p be ſtias puniti fuerūt. vñ ſubdit Immiſiſti il lis multitudinē aīaliū mutoꝝ ī vidictā vñ Raba. Dignū fuit vt qui creaturā p creato re venerabant. penā ſuſtinerent a creatura.

Lectio

vnde opem querebāt Vñ merito subinfert q; p que quis peccat p hec t torquet. Exē pla aūt istam ꝓpoītōem verificātia hēmus in scriptura sacra ml'ta valde Goliath gla dio qui voluit occidisse Dauid occisus est p. Regū. xvij. Aman suspensus est in pati bulo qđ parauerat mardocheo Hester. vij Dtues epulo lingua cruciat⁹ est in qua pe nus fuerat voluptuose delectat⁹ Luce. xvi. Ezech. xxxv. Cū sanguine oderis. sanguis te psequet Math. xvi. Omis qui acceperit gladiū gladio pibit Apoc. xij. Qui in cap tiuitatem duxerit in captiuitatē ibit. et qui gladio occiderit oꝑtet eum gladio occidi. Isa. xxxij. ve qui pdaris nonne pdaberis Prouer. xi. Qui iebriat. ipe quoq; iebriat Abacuc. ij. Quia tu spoliasti gētes ml'tas spoliabunt te omēs qui reliqui fuerint de po pulis israel Samuel cōcidit Agag in frusta dicens. Sicut fecit absq; liberis ml'ieres gladius tu⁹ sic absq; liberis inter mulieres erit mater tua. p. Reg. xv. Sacerdotes falsi lapidati sunt iuste qui iniuste voluerūt lapidare Susannā Danie. xiij. Herodes in filijs suis punitus est. q filios alioꝝ innocenter trucidauerat Vñ sicut multos filijs orbauit. sic et ipe filijs miserabil'roꝝbatus est. sicut dicit mgr in historijs super euāgelia Narrat etiā Ouidi⁹ li. p. de arte amādi. duo ad ꝓpositū exempla. Primū e tale Contigit semel in egipto tanta siccitas q; p nouē annos nō fuerunt ibi imbres fuit aūt busiris nomie quidā potens t magnus tyrānus in illa terra. Accessit ergo ad istū busirim vel busiridē quidā nomie Thrasi⁹ et dixit sibi q; si effunderet sanguinē alicui⁹ hospitis ad eum venientis t sacrificaret eū Jouī. q; statim haberet iouez placatū t pluuiā in abundātia. sicut vtiq; expediret pro terra. Cui statim busiris rndit. Tu es hospes t tu fies Jouis hostia primus et egipto tu dabis hospes aquā. et eum Jouī sacrificauit ¶ Hec ōm exemplū e tale Phalaris quidā tyrānus fuit t rex sicilie qui noua tormenta excogitauit quibus hoies trucidarz ad istū accessit quidā nomie Perill⁹. Dne inquit ego facio tibi vnū boue ꝯcauū de ere et qñ volueris aliquē inter ficere. tūc pones illū in illo boue p fenestrā quā faciā in latere bouis, et tūc appones ignē t ipe clamante p dolore magno fiet mugitus mirabilis per instrumentū ereum Tyrānus sibi reg/tiabat pfecto igit instrumento Perillus accessit ad phalarī de tyrannū pnans eidez bouem ereū ꝯ cauū quē fecerat. q; viso Phalaris pmū oim iussit illū bouis artificez in bouem mitti t trucidari pena quā ipse excogitauit De istis duobus scribit Ouidius sic Justus vterq; fuit. nec enim lex equioꝝ vlla est. q; necꝫ artificē arte pire sua Igit p que quis peccat per hec et torquetur Isti sme ꝯcordat Anshelmus de conceptu virginali. ca. xiij. vbi inquit. Verum mēbris et sensib⁹ corpis sit imputandū peccatū Et rndit q; non. sed voluntati. q; si de actionibus inuolūtarijs que iniuste fiūt peccata quant mēbra. t sensus quibus fiūt peccata rndere pnt Deus nos t ptātem que in nobis est subiecit volūtati vt ad impū ei⁹ nō possumus nō mouere nos et facere qđ volt imo ipa mouet nos velut instrumenta suat facit opa que videmur facere Quidā dicit go faciūt imputandū est voluntati vt dicit Anthelm⁹. Sed tūc pōt aliquis mirari. quare sensus t mēbra puniunt p culpa voluntatis. exquo obediēdo volūtati seruāt legē eis a deo inditā. nec peccāt p ons. rndit Anshel. q; nō est sic. q; sic cū sola voluntas peccat sic sola volūtas punit Sicū peccat p sensus t mēbra ec p sensus t mēbra punitur Sicut inquit mēbris t sensib⁹ opātur. ita ipa in illis torquet aut delectabit Nihil em est penale. nisi qđ est ꝯtrarū voluntati

☞ b ¶ Circa illā clausulā Colebant serpentes est notandū sm Aug. vij. de ciui. dei. q; sicut in pctō pmi homis tres creature fuerūt. vir. mulier et serpes. ita in pctō actuali ista tria cōcurrūt. sensualitas ratio inferior. t ratio supior. ita q; sm cū sensualitas que suggerit tenet locū serpentis Istū ergo serpētē multi colūt. q; ea q; sālitas suggerit qi oēs hoies psequūtur ea q; carnis sunt sapiūt. De qbus dicit apls ad Philip. iij. Multi em ambulāt de quibus sepe dicebā vobis Nūc aūt flens dico inimicos crucis xpi. quoꝝ finis interit⁹. quoꝝ deus venter est Isti ergo moraliter colūt serpentem id est ventrē. et habet de⁹ iste diligens ministeriū t honorē assiduū. sicut vero ro fieri cōsuevit Habet em templū insolentie

altare affluentie ⁊ sabbatum somnolentie sacrificia supfluitatꝫ. oblatiões iniquitatꝫ et incensum voluptatis. sacerdotes laborioſos. ⁊ lectores mēdoſos. Primo ergo templū isti⁹ dei nephandi et turpissimi est taberna in qua cultores vēridiē ꝯmessatiōibꝫ ⁊ potationibꝫ ⁊ impudicitijs occupati De quo templo verificat illud .ij. Macha. vi. Templū luxuria et cōmessationibꝫ erat plenū .et scortantiū cum meretricibꝫ Non aūt solū a mane vsqz ad meridiē sed vsqz ad mediā noctem isti deo seruiūt. et verificat illud Apoc. vij. Seruierūt ei die ac nocte in templo eius. Et q̄s fructꝰ puenit eis inde Certe directissime ⁊ contrarium illius qđ intenditur. Nā p cibū. potū et ꝓpriꝫ semetipos occidunt Plures em̄ p cibum gladio fame vel peste. Un̄ semp̄ p̄mū qđ medicꝰ ꝓponit infirmo de stomacho est Scit em̄ q̄ coiter plus exnimia repletione q̄ ex maceratiōe infirmitates gignunt Sic ergo gulosi in templo in solēnitate qđ est taberna semetipos interficiūt duz deū suū colūt. In cuius figura Sēnacherib dū adoraret in templo deum suū a ꝓpriꝫ filijs est occisus Oga em̄ hoīs filij sui dicunt Juxta illud Eccī. xl. In filijs suis agnoscit vir Secūdo habet deus iste altare ef fluētie qđ est mensa sua De qua exponi pōt illd̄ ps. Fiat dyabolo sic̄ de aucupe Auceps em̄ vbi maiorem coptā cibi spargit. ibi laqueū suū abscondit. vt dum auis auidꝰ comedit. cernius capiat vel p pedē vel p collū vel totuz corpus rethi inuoluat Eodem modo intercat dyabolus laqueū gule vt excessiuos et voraces faciliter ꝓprehēdat Eccs. ix. Sic̄ ꝓprehenduntur aues laqueo, sic cōprehendū tur hoīes tempe malo cū eis exemplo supueneriṫ. Aliqui em̄ hoīes capiunt p caput q̄ forte ire pnt. sed neqz loqui. neqz sensibꝰ alijs bñ vti Aliqui p pedes. q̄ licet garrire valeant. incessu tñ p̄riuant. De hoc attendum verificat illud ps. Imponent sup altaria tua vitulos. Tercio habet ds iste sabbatū somnolētie Sabbatū id̄ē est qđ requiescit et certe cultores ventris cū in tēplo suo diu seruierint fatigati vino necesse habent pfunde dormire in crastino et tarde venire ad eccīam Joh. ix. Non est hic hō a deo q̄ sabbatū non custodit Quarto habet deus iste sacrificia supfluitatis que sunt diuersa fercula sumptuose ⁊ curiose parata que magis nocent nature q̄ pficiūt. q̄ paucis minimisqz natura cōtenta est. quāsi supfluis vrgere velis quidq̄d supeffuderis .aut iocundū fiet. aut noxiū. dicit Boeti⁹ de cōsola. Et Sene. Multos morbos mlta fercula fecerunt De istis sacrificijs dr Isa. p. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra Quinto habet deus iste oblatiões iniq̄tatis. Iste oblatiões sunt scortatiões vel simbolisationes quas multo libentius faciunt in taberna q̄z faciāt oblatões i ecclesia Eccī. xxxiij. Immolātis ex iniquo oblatio est maculata Sexto iste deꝰ habet incēsum voluptatis. hoc est spēs. cōfectões ⁊ electuaria odorifera ⁊ palatū inflamātia. vt potus delectabiliter ingrediat De hoc incēso dicit ꝓpheta Isa. p. Incensū abominatio est mihi Septimo habz iste deus sacerdotes laboriosos hi sunt venatores. piscatores. pistores ⁊ coci. ceteriqz subseruientes quoz tota solicitudo est parare sacrificia deo suo vētri. In ps. Moyses et aaron in sacerdotibꝫ eius. Moyses interpretat assumptus de aquis et significat piscatores Aaron qui vitulos et arietes iugulauit. macellarios designat qui cmēs ꝯtinent sub arte coquinaria sicut frenefactiua sub militari. Octauo habet cātores luxuriosos q̄ cātilenas vocibꝰ effeminatis et gestu meretricio cum musicis istrumentis decantāt Isa. v. Ue qui ꝯsurgitis mane ad ebrietatem sectandā ⁊ potandū vsqz ad vesperā vt vino estuetis Citharaꝫ lyra ⁊ vinū in cōuiuijs vestris et opus dñi nō respicitis. Nono habet iste deꝰ suos lectores mēdosos. ⁊ histriones ioculatores et adulatores ⁊ cātatrices ⁊ richmoz factores. qui illo solo lucrant sibi victū. ij. Macha. ij. Omibus legentibꝰ vtilitas ꝯferat.

Lectio. cxlij

NOn enim impossibilis erat omipotens manꝰ tua. que creauit orbē terrarum

Lectio

ex materia inuisa. imittere illis multitudi/
nẽ vrsoz aut audaces leones aut noui ge/
neris ira plenas z ignotas bestias aut vapo
rem igneũ spirãtes. aut odorẽ fumi pferen
tes, aut horrẽdas ab oculis scintillas emit
tentes. Quaz nõ solũ lesura poterat illos
exterminare. sed et aspectus p timorẽ occi/
dere. ¶ Postqz oñsum est q diuina iustitia
punit peccatores pportionabiliter sm exi/
gentiã pcõz qz p que qs peccat. p hec z toz
quet. In hac pte declarat q diuina potẽtia
nõ ad certũ gradũ puniẽdi est limitata. vñ
multo aliter posset tã egiptios qz chanane/
os puniuisse si sibi placuisset. Et circa hoc
tria fiũt. Nam primo declarat magnitudo
diuine potẽtie. Scõdo cõgruẽtia sue iustitie
Et tercio subinfert cõis ratõ vtriusqz. scõa
ps ibi. Sed omia in mẽsura. tercia ibi. mul
tũ em valere. ¶ Circa primũ duo declarant
Nã primo ondit q deus poterat ydolatras
egiptios aliter puniuisse mediante alia cre
atura Scõdo q potuit eos aliter puniuisse
imediate p seipm sine ministerio alteri9 cre
ature Scõa ps ibi Sed z sine his ☞ A
¶ Circa primũ pbat q deus potuit pecca/
tores p ministeriũ alicui9 creature duplici
ter in genere punire z occidere. qz vel p cre
aturas mõ creatas vel p nouas z inuisas
creaturas Hoc pbat sic Quia potẽtia dei ẽ
omnipotens z p cõsequẽs põt quicqd pos/
sibile est fieri. ergo deus potuit z põt pecca
tores affligere. vel creãdo noua genera be/
stiaz crudeliũ. qualiũ subseruientiũ mini/
sterio occidant pctõres. vel imittẽdo eis be/
stias horrẽdas tã creatas que ad petõz de/
structõem sufficerent multipl'r Qõ aũt ad
vtrũqz sufficiat dei potẽtia. pbat dupl'r. tũ
qz aliter nõ esset omipotens. tũ qz fecit qõ
plus est creãdo orbẽ terraz ex nihilo Hec ẽ
mia lr̃a. Dicit ergo sic. Non em impossibil'
erat omipotẽs manus tua impotẽs que cre
auit orbẽ terraz ex materia inuisa. ex mate
ria scz informi sm imaginatõem aliquoz uz
tam phoz qz sanctoz. imo antea illã mate/
riã creauit ex nihilo Nõ ergo erat impotẽs
illã manus imittere illis multitudinẽ vrso
rũ qui crudeles sunt z voraces. iij. Reg. ij
Egressi sunt duo vrsi de saltu z lacerauerũt
quadraginta duos pueros. Aut audaces
leones. iiij. Reg. xvij. Immisit illis leones
qui interficiebãt illos Aut noui generis ira
plenas z ignotas bestias quasi vastias a va
stando Utrũqz istoz solet homi timorẽ in/
cutere. vicz extraneitas et crudelitas Que
qñ bestia visa crudelis apparet z ignota. q
quidẽ bestie fozent. aut vaporẽ igneũ spiri
tes id est extra flãtes ad reprobos inflamã
dos. sicõ Behemoth dr Job. xli. Sternu
tatio eius splendor ignis Aut odorẽ fumi
pferentes putridũ z fetidũ quo pñr homes
suffocari. Aut horrendas ab oculis scintil
las emittentes que solo visu eos cõburerẽt
vel intoxicarẽt. sicut basiliscus. quaz scz bo
stiaz non solũ lesura poterat illos extermi/
nare id est extra terminos vite ponere qõ ẽ
destruere. sed et aspectus p timorẽ occide/
re Prouenit aũt timor non solũ ex visu ali
cui9 terribilis imo etiã ex ymaginatõe sola.
sicut fortis ymaginatõ casus facit qñqz bo
minẽ cadere Et ex istaz bestiaz septuplici
descriptiõe. notant septẽ genera pcõz capi
taliũ que quasi septẽ crudeles bestie nostin
uadũt. ¶ Per vrsum intelligit gulã. tũ qz
vrsus est aial voraz z in melle spãl' dele
ctat. tũ qz fetũ pducit informẽ. turpe. quia
tradũt naturales vrsam massã carnis pa/
ri sine lineamentis z partibz organicis or/
dinate distinctis. Sic gulosi z voracitati
diti in delectabilibus z dulcibz spãl' de
lectant. z quicqd operis faciũt carneũ dr.
ad carnis comodũ ordinat Uñ nihil a rali
bus part' nisi carnalitas Contra qs aplus
ad Ro. xiij. Carnis curã ne feceritis in de
sideriis ¶ Per leonẽ intelligit superbia qz leo
plus ceteris aialibz diligit dñari. Unde
Ambro. in examerõ de sexte diei ope Leo
nature sue ferocia superbit. aliaz feraz quasi
rex cõsortia dedignat. sed negz villa cifera
sociare se audet. cum eius vocis tantus sit
terzor naturaliter. vt eo rugiẽte cetera formi
dent Hec est regula oĩs superbi. qz aliq sibi
verent accedere. et dedignat se aliis sociare
ppter qõd extra superbiã dr signater Eccli. iij
Noli esse quasi leo in domo tua subuertẽs
domesticos tuos ☞ B ¶ Tercio per
bestiã ira plenã notat iracũdia. et hec figu/
rat p qõdam aial qõd apud Aresto. vocat
albane. ij. de aialibz. c. ij. Qõd est aial qõ/
dam magnitudine quasi cerui. qõd cõtra cõ
suetudinẽ omniũ alioz aialiũ habet sel in

aure simile felli hōmis in colore et est amarū val de causatiuū vehemētis ire ferocitatisq; Iracūdi ergo homies videnť habere fel in aure. qz ℞tucūqz se homo cōponat ad quiendū cū eis pacifice et honeste. et modeste loquat et rationabiliter. semp videt eis q̄ fiat eis aliqualis iniuria Un nihil perfecte placet eis. diu em portāt fel in aure. qz quidq̄d audiūt. in amaritudinē cōuertunt et fel illud est simile felli homis. qz omne illud qđ displicet. ratōib⁹ licet malis cōfutare et reprobare nituntť. Quoz cuilibet dici potest illud Actuū. viij. In felle em amaritudinis et obligatōe iniqtatis video te eē: Et de illis verificat illđ Deutro. xxxij: Fel draconū vinū eoz et venenū aspidū insanabile: Una eoz vua fellis. quasi diceret Totum est amarū qđ ab eis pueniat. siue vua siue botrus siue vinū. Quarto p bestiā ignotā designat accidia. Hō em pigricie datus non potest agnosci de facili Quia modo vult vnū modo aliud Prouer. xxi. Desideria occidūt pigrū. Ger Et puer: xxi. Uult et nō vult pigr. Et ista bestia figurat p asinū Un Boe. iij de cōsola. psa: iij. loquēs de accidioso dicit Segnis acstupidus torpet et asinū vivit. Et stat asinū aduerbialiter. et est sens⁹ Asinū viuit. i. viuit vt asinus vel ad modū asini Et est pprietas asini q̄ in anteriori parte est debilis et nihil pōt portare. sed ꝓsus retem posteriorē est satis fortis Un ibi cōmuniter ponit onus suū. Isto mō multi in uenium accidiosi nimis et asinini ad ea que sunt crucis et pñe siue religiōis sz ad opera carnis et lasciuie secularis satis sunt fortes Et de talib⁹ verificat illud qđ de dyabolo Job. xl. Fortitudo eius in lūbis eius. et virt⁹ ei⁹ in vmbilico ventris ei⁹ Et de tali pigro dat regula Eccī. xxxiij. Libaria et virgā onus asino. panis et disciplina et op⁹ seruo. ¶ Quinto p bestiā spiranť vaporē igneū notat luxuria. et hec figuratur p duos dracones qui in duob⁹ montibus armenie latitātes viā regiā intermedi am. tāta pestilētia infecerunt q̄ null⁹ p eam transire potuit q̄n subito mortuus ceciderat Aristo. lī. suo de pprietatib⁹ elementorū. q̄ socrates erecta sibi quadā altissima fabrica in loco nō multū distāte a mōtib⁹ per speculū factū de calibe deprehēdit. in q̄ speculo manifeste vidit illos duos dracoēs. vnū ex vno mōte et aliū ex alio vaporē emittere quo aer infect⁹ homines inter mōtes p viā regiam trāseuntes occidit Istud accidit tpe Philippi regis patris Alexādri magni sicut ibidē narrat Isti duo dracones in montib⁹ habitātes et vaporē igneū spirātes. duos status designāt in ecclesia dei. scz dños seculares. et ꝓlatos ecclesiasticos Isti hinc inde famā ferentē de publica voluptate et carnis lasciuia sic defedant terrā. q̄ simplices in via inferiori ambulātes p fetorē exēpli eoz penitus corrumpunť. laici adulteria publica sine cōfusiōe ꝓmittūt. clerici cōcubinas sustentāt notorie. et p istū vaporez emissū hinc inde totus ppl's inficit et allicit ad pctm Joel'. ij. Dabo pdigia in celo et in terra sanguinē et vaporē fumi Dabo inquit id est dari pmittā. pdigia. i. opera mōstruosa peccati. in celo id est in statu clericali. et in terra. i. in statu laicali sanguinē homicidij. ignē ꝓ cupie et vaporē luxurie. et ista i ecclesia primitiua mira fuissent pdigia. sz mō nō apparēt nobis mōstra ꝓpter cōsuetudinē. qz ita frequenter talia videmus et vidimus ꝓperrari. q̄ nec miramur videndo plātū lasciuū. nec ꝓiugatū adulterū Hic nec Balaā expauit ad vocem asine q̄uis monstruosum eēt. qz in exercēdo artē magicā et ad videndū mōstra fuit assuetus Dicut dicit mgr in hist⁹rijs sup. xx. c. Nūe. ¶ Sexto in odore fumi qui est naturaliter liuid⁹ designat inuidia Proprīū est em inuidi occultas detractōes. depauatōes. et diffamationes. quasi quendā liuidū fumū emittere. vt claritatē fame bonoruz denigret Hi sunt similes vulpib⁹ que naturaliter fetent et sunt bestie inhoneste. et p oppositū dicūt naturales. raxus est bestia honesta Cū em taxus parauerit sibi foueā cū labore. ꝓsiderat vulpes in absentia taxi cauce honestatē et volens taxū repellere. fetidū fimū suū corā ingressu fouee derelinquit. redit taxus et fetorē fimi vulpini abominās. domū suā ꝓrēuit et vulpi dimittit. et sic vulpes sibi cōquirit hospicīū non laborioše sed potius cautelose Isto mō nōnunq̄ faciūt inuidi ō viris bonis. ꝓsiderāt em eos habere status vl' officia dignitatū fm q̄ merita sua requirūt

nuident eis statim ꝛ statui eoꝝ .ꝛ quo possent eos talibꝫ officijs spoliare recogitat et nō occurrit nisi vna via Sciūt em̄ virtuosos teneros esse de fama sua ꝛ malle ꝑ conseruatōe fame sue magnū statū dimittere. q̄z cū infamia ꝛ alioꝝ obsequijs occupare. emittūt ergo fetentē fimū sue detractionis et susurratiōis ꝯtra eos .ꝛ sic quos nō valuerūt virtute repellere. vi ꝛ iniuriosa iudicia cedere sibi cogunt De isto fimo iudice quo viri nobilissimi ꝑ inuidos obscurant. exponi pōt illud Apoc. ix. Ascēdit fumus putei sicut fum⁹ fornacis magne ꝛ obscuratus est aer de fumo putei ☞ D Septimo ꝑ bestiā ab ocul' scintillā emittentē designat cōcupia oculoꝝ Ignis em̄ crescit i infinitū ꝑ appositōem cōbustibiliū sicut dr. ij. de aia. ꝛ puer. xxx. Ignis nunq̄z dicit sufficit Et Ar resto. ꝑ .politi. dic̄ q cōcupia crescit in infinitū Nozaliter loquēdo. cupidi scintillas emittūt. q̄z quidq̄d viderint q̄cūcunq̄z satis hnt cōcupiscunt. Scintille ignee sunt afflictiones cōcupie ꝛ desideria plura adquirendi. Nec cōcupia figurat ꝑ catū qui oculos habet igneos ꝛ scintillantes Un̄ fm papiā Catat grece idē est q videt latine. ꝛ inde dr catus q̄z videt i nocte sicut in die Nā ipe sagaciter venat predam suā in tenebris. sicut in luce Isto mō moraliter prudētes hui⁹ seculi venant de luce. venant in tenebris. venant i curia clericali. in curia laicali. a dextris ꝛ a sinistris. iuste et iniuste De tali quolibet verificat illd Job. xx viij. Omne pciosum vidit oculus eius Et Eccl. ꝑ dr Nō satiat oculus visu nec auris implet auditu Eccs. i iij. Laborare nō cessat ꝛ non satiant oculi eius diuitijs Et per oppositū dicit ps. Nō ꝓponebā añ oculos meos rem iniustā. Nec sunt septē vicia capitalia per septē capita draconis significata ꝛ designata Apoc. xij. Ecce draco magnus ꝛ rufus ꝛ hns capita septē ꝛ cornua decem. que septē vicia per septē dona spirit⁹ sancti expugnare debemus

Lectio. cxliij

Dam ꝛ sine bis uno spū poterāt occidi persecutionē passi ab ipis factis suis. et dispersi per sp̄m virtutis tue. sed oia in mēsura ꝛ numero ꝛ pōdere dispositi. multū em̄ valere tibi soli supererat semp ꝛ virtuti brachij tui quis resistet Nam tanq̄z momētū statere. sic est ante te orbis terraꝝ et tanquā gutta roris antelucani qui descēdit in terrā ¶ Postq̄z declaratū ē q̄ deus potuit aliter puniuisse egiptios q̄s fec. q̄z potuit voluisse in eoꝝ supplicio multiplici misterio mirabilis creature vtpote bestijs seuis. ꝛ creatis q̄z creabilibꝫ q̄ eos extermiassent ostēno In hac parte declarat q etiā sine quocūq̄z misterio creaturarū potuisset hoc per se et imediate ꝓpria ꝑtute Und ab hoc loco vsq̄z ad finē capituli declarat quō deus regit omia. ꝛ spēaliter naturā humanā miscēdo potentiā suā cū sua misericordia. et hoc facit alternatim sicut in lra satis docet. ☞ A ¶ Quantū ad ꝑmum dicit sic. Nā ꝛ sine his ꝛc. q. d. placuit tibi egiptios per infirmas bestias affligere sic̄ per cynophes. muscas: ranas. potuisti tm̄ p vilos ꝛ leōes ꝛ bestias iuisas occidisse si tibi placuisset. et nō solum hoc Nā p etiā sine bis talibus seꝝ bestijs creabilibꝫ vel creatis. vno spū id ē vna inflūōe tue volūtatis perarans occidi⁹ persecutōem id est diuinā vltionem passi ab ipis factis suis id ē merito factoꝝ suoꝝ. ꝛ dispersi id est resolutū elemēta per sp̄m id ē tuā ꝓtutis tue. Ex quibꝫ patz q̄ deus posses de tua infinita potētia. isz clemētia regl'atus nō exeqris vlciscēdo potentiā absolutā sed potentiā magis per clementiā limitatā Quia omia in mensura ꝛ nūero ꝛ pondere dispositi. Hāc auctoritatē exponit Aug⁹. super Gen. ad lr̄am. ca. vij. Fateamur inquit deū oia in mēsura ꝛ nūero ꝛ pondere dispositisse. tanq̄z victū esset. Ita dispositā sunt omia vt habeāt ꝓprias mensuras suas ꝛ ꝓprios numeros ꝛ ꝓprios pondus· que in eis ꝑ sui cuiusq̄z mutabilitate mutare nō augmētis et diminutōibꝫ multitudine et paucitate. leuitate et grauitate fm dispositōem dei. Secdm istā expositōz est in illa ꝓpositōe distributio accōmoda rētū ꝑ generabilibꝫ et coꝛruptibilibus q̄ solā augent et diminuunt et grauitatē aut leuitatē hnt Generali⁹ tm̄ pōt sic exponi. ꝓmaginemur q a deo cūcta ꝓcedāt. sicut numeri ab vnitate. et vnaquaeq̄z spēs vniuersi certū gradū teneat fm̄ distantiā a ꝓma causa

rerū Et sic videt loqui Aresto. viij. meta. Ubi dicit q forme rerū se hnt sicut numeri. z sic inueniemus q oīs res est in nūero. i. in distātia certa a ō. mō quilibz numerus certā habet distantiā ad vnitatē Itē oīs res est i mensura. qz oīs res creata est finite z limitate pfectōis tā in essentia qz ūn potentia agendi Tercio oīs res creata habz suū pō dus. i. naturalē appetitū ad aliq̄d in q̄ sua natura saluat z pficit. sicut creatura rōnal' naturalr appetit beatitudinem. et creatura corpalis locū sibi ꝺueniētē Sed magz ad ꝓpositū sic exponit Tu dñe poteras quidez ꝓ potentiā pctōres z ydolatras multiplici ter afflixisse. imo ānihilasse sic eas de nihilo ꝓduxisti z verū ē q ꝓ quolibz pctō posses maximā penā infligere. qz nulla pena pt adequari pctō qntūcunqz sit magna. tu tn dotis. z nūero tue sctē discretōis a pōdere rec tē penā sibi determinarēt. Ratio aūt q̄re sic do potētie z bonitatz tue Nā exq̄ potes oīa et es sūme bonus. bonitas tua disposuit oīa sicut ea decet disponi Et hoc est qđ subdit. Mrtū em valere. i. posse tibi soli superat. i. abūdanter erat. qz infinite sp etiā antequā mūdus eēt. z q̄d mirū potentia actiua quā nulla resistētia impedit operat sine difficultate sed talis est potētia dei. ꝯ sine difficultate facere pōt quidq̄d vult. Et hoc est qđ subdit Virtuti brachij tui quis resistet. q. si diceret. nullus. qz nihil pōt tibi resistere Et hoc pulcre ꝓbat Boeti⁹. iij. ꝺ. ꝺso. psa. xij. Nihil seruās naturā deo ꝺtraire conat. vide ibi Et pōt colligi rō sic. Oīa appetūt bonū ꝓ naturā. ergo nihil ꝺtrariat bono ꝓ naturā. ꝺs est summū bonū. ideo deo nihil seruās naturā ꝺtriat. ☞ a Exq̄ āt nihil posset deo resistere ꝓbat ꝓpando naturā ad duo in quib⁹ modica resistentia repit Primū est momentū statere. i. lingua statere. lia em statere qñ pēdicula sunt eqlia et in eis equalia pōdera apposita ceteris paribz stat erecta ꝓpendiculariter Sed quātūcūqz modicū grauitatz apponat statim recedit a situ suo z facit nutū sine quacūqz resistentia Isto modo oīs creatura est in manu dei q̄ si deus voluerit eā ānihilare nulla resistentia potest esse. et hoc est qđ dicit qm tā quā momentū statere. sic ē añ te oīs terra rū Scđm exemplū ad qđ ꝓ para ꝺ instabilitas hūana est gutta roris añ lucani Ros antelucan⁹ est ros generatus añ ortū solis in matutino Et dicit antelucan⁹ id est añ ortū solis exns Et declinat antelucanus. nanū. Ros autē talis oriente sole. statim desiccat z a terra absorbet. z hoc est qđ subditur tanqz gutta roris antelucani q̄ descēdit in terrā Et hec est sententia littere. Quia oīa deus disposuit in mensura z numero z ponere Conueniēs est nobis et necessarium q̄ omia nostra in mensura numero et ponere disponamus. quia nisi hec fecerimus. vitam nostrā non poterimus ordinare ꝺ tuose. In figurā cuius legimus. iiij. Esdre. iiij versus principiū. q̄ angelus ad Esdrā missus dixit sic. tres vias missus sum tibi dicere. z tres similitudines ostendere coram te vade pondera mihi pondus ignis. aut mēsura mihi flatum venti. aut revoca diē que preterijt. quasi diceret pondera penā infernalis acerbitatis. mensura flatū tempalis vanitatis. revoca hoc est numera reatum ꝓ prie prauitatis Igit iuxta litterā lectionis mensuremus. numerem⁹. et ponderemus. Mensuremus mundane glorie leuitatem presentis trāsitus breuitatē. future vite iocunditatē Et cum sic mensurauerimus. nu meremus quot recepimus diuina munera quot cōmisimus horrenda crimia: quot omisimus concessa tempora Et cum sic nūerauim⁹. pōderemus quantū debuim⁹. qz in grati fuerim⁹. quidq̄d meruim⁹ Et oīa nostra in mēsura nūero z pondere disponam⁹ Si mēsurem⁹ mundane glorie leuitatē videbimus q ipa est paz appreciāda Unde Aug⁹. sup ps. cxix Inanis est gloria hui⁹ seculi. fallax est suauitas z infructuosus labor z ꝓpetu⁹ timor z periculosa sublimitas Initiū sine prudētia. finis cū pena Dāc vanitatē mēsurauerat rex ille. de q̄ valeri⁹. li. vij. c. ij. Rex inq̄t ille subtilis iudicij quē ferūt traditū sibi ꝺ yadema ꝓ suq̄ capitis ꝓponeret. retentū diu ꝺ sibi asse z dixisse. onerabilē magz qz felicē pānū. quē si qs penit⁹ agnoscat qz miltis solicitudinib⁹ z picul' z miseriis sit refert⁹. ne humi q̄dē iacētē tollē velit. ergo si fm vez valorē mēsuraret gloria

Lectio

tpalis pua fozet. vt merito dicāt boni rpiani illud. ij: Lozin. x. Nos non in mensū gloriamur sed fm mensurā regule quā mēsus est nobis ds Ista g regula ē scia bn ordinata. ij. Lozin. p. Glia nra hec ē testimoniū cōscie nre: Scdo si mensurem⁹ pnt trāsitus breuitatē videbit modica vel nulla ps. Ecce mensurabiles posuisti dies meos t substātia mea tc. Istaz breuitatē vite cōsiderauit Xerxes rex. tc. Itē ille q Alexādro suadēte. rex nullo mō fieri voluit In isti⁹ tñ tpis breuitate tria magna negocia nos optz seruare. vicz obedientiā pceptoz. pniam pctōrū. et beniuolentiā primoz In cui⁹ figurā Apoc. xxi. q angel⁹ q muros ciuitatis hierusalē mēsurauit habuit mensurā arundineā t mensus est muros eius. cxliij. cubitorū Alia nra est moralr ciuitas dei sūmi in q p gram inhabitare dignat. Murus ei⁹ est corpus coruptibile Istos muros mēsurare debet hō seu rō. replicādo q tidie vite breuitatē t mortz vicitatē. sic tñ mēsuret q habeat cxliij. cubitos In cētenario obedia pcepto rū designat. decies ei decē faciūt cētū. Nos g si q nqz sensus exteriozes t q nqz interiores reducam⁹ ad decē pcepta decalogi. decem multiplicam⁹ p decē. t ad cētenariū obedie pceptoz pueni m⁹. t sic in centū ānis edificamus arca q saluamur a diluuio hui⁹ vite Gen. vi. Sz debz hre mur⁹ corpis nri. cxliij. cubitos qz nō solū optet nos hre obedētia pceptoz sed etiā pniam pctōz. qz i multis offendim⁹ oēs. Et si dixerim⁹ qz pctm nō hēmus nosipos seducim⁹ Nec aūt pnia in nūero quadragenario designat Prouerb aūt ex ductu q̄ternarij in decē Iste em nūerus est nūer⁹ pnie ꝯsecratus ab eccia Unō in q̄dragesima oēs rpiani ieiunijs t opibus pnie indulgent Et merito q̄dragenari⁹ est nūerus pnie ꝯsecratus Si em oēs ptes aliquotas ip̄i⁹ q̄dragenarij capiam⁹. faciēt p. ise. l. Un. xl. est numer⁹ superabūdās Verbi gra. i. ij. iiij: v. viij. x. xx. nō habet ptes p tes aliquotas t iste ꝯ plēt. l. Quinq̄genari⁹ vero ē nūerus gre t remissiōis fm quē cōputat ānus iubileus in lege iudeoz. In signū g q p sacramentū pnie ꝯ sequimur pfectaz remissionē pctōz. q̄dragenari⁹ nūerus cui⁹ ptes aliquote faciūt. l. qui est numer⁹ rmissionis pnie cōsecrat Sic ergo mēsurabim⁹ murū nrm q habeat. cxliij. cubitos t ipe talis numer⁹ cōposit⁹. est numer⁹ hūane saluti ō putat⁹ In cui⁹ figurā Joh. vidit. cxl iiij. milia signatos Apoc. vij. Et. cxliij. milia virgines agnū sequentes Apoca. xiiij. Tercio si mensuremus future vite iocunditatē recolligendo q beatitudis future gaudia recipiem⁹ p mōetaneis meritz in presenti. nō inueniem⁹ mensurā p mensura. q: p:c miabimur vltra. sed inueniem⁹ verificarā qō scribit Lu. vi. Mensurā bonā t conferta t coagitatā t supefluētē dabūt in sinu vrm Cū g sic disposuerim⁹ nos in mensura restat disponere nos in numero. Numerem⁹ g p mo q̄t recepim⁹ diuina munera. et inueniemus infinita q nūerari non pnt Primo nos creauit ad suā silitudinē. p nobis celū t terrā t oia mirabilia q ne celi ambitu cōtinent Gen. xv Suspice celū et numera stellas si potes Job: xi. Facimagna et inscrutabilia t mirabilia q rū nō ē nūerus Scdo numerem⁹ quor cōmissim⁹ peccata crimia. et itez inueniem⁹ infinita In ps Delicta q̄s intelligit Job. xxij Propter magnitudinē iniq̄tates tuas t infinitas iniq̄tates tuas licia tua plurima t infinitas est numerus Et Eccs: p. Stultoz infinit⁹ est numerus Tercio inueniemus q̄ tamisim⁹ cōcessa pa et inueniemus infinita Eccs. xvij. Numerū diez l tps dedit illi. l. ad bn opand. t ad penitendū ō pctis Sed Job. xxiij. scribit Dedit illi locū pnie t ipe abutit eo in superbia Cū sic nos disposuerimus in mēsura t nūero. ponamus etiā nos in pōdere. Prio ponderem⁹ q̄tū dem⁹ pser tim ꝓpter beneficiū incarnatois ex q nata nra cū dina nata eōicatoz cepit hre. Ecci. iij. Pōdus sup se tollat qui honestioz i se cōmunicat Secūdo ponderemus q ingrati fuimus. et ingratitudinis nostre pondera deponamus. iuxta cōsiliū Apl i ad Heb. xij. Deponamus omē pōdus te circūstās nos peccatū. p patientiam curramus ad ꝓpositū nobis certamen Tercio ponderemus quid q̄d meremur q: totū siue bonū siue malū in iudiciū ducet Isa: xxviij: Ponā iudiciū in pondere t iusticiā in mēsura Et sic disponam⁹ nos i mēsura. nūero t pōdere Mēsurem⁹ g mūdane glozie vanitatē et leuitatē Mēsurem⁹ rem⁹ pntis trāsit⁹ breuitatez Mensurem⁹ future vite iocunditatē Et cū mēsurauer

mus numerem⁹ q̄t recepimus diuina mũ/
ra.nũerem⁹ q̄t ꝯmisim⁹ horrẽda crimina.
nũerem⁹ q̄t omisim⁹ ꝯcessa tpa Et cum sic
derem⁹ q̄tum ingrati fuim⁹.põderem⁹ q̄d
q̄d meruim⁹. Et sic oia nra in mẽsura nũ/
ror põdere dispouam⁹ Lectõ.cxliiij.

Sed tu misereris

oim q̃m omia potes t dissimulas pctã
hoim ppter pniaz Diligis ei oia q̃ sunt t ni
hil odisti eoz q̃ fecisti nec em odies aliquid
ꝯstituisti aut fecisti. ¶ Postq̃z oñsum est q
deus gubernat vniuersã creaturã p poten/
tiã cui nihil põt resistere Dic oñdit q eã ad
mistrat p beniuolentiam cui nulla creatura
põt satisfacere. Et circa h̃ duo facit. nã pri
mo oñdit q ds oẽm creaturã p beniuolen/
tiã t amorẽ libere ꝯstituit t creauit a pnci/
pio Scdo q oẽm creaturã libere ꝯseruat t
ꝯtinuat in eẽ suo p sue volũtatis arbitrio.
fit. ¶ A Circa pmũ tria facit Primo
oñdit q mia dei ẽ generalis ad oẽm creatu
rã vniuersal r Scdo q ẽ mirabilis circa ho
mines spẽal r Tercõ pbat deũ diligere quid
q̄d pduxit tpal r Scdã ps ibi Et dissimulas
pctã Et tercia ibi Diligis em oia. Diẽ q̄p/
si.d. Licet tot⁹ orbis terraz sit tãq̃z momẽ
tũ statere añ te. Ut sic gutta rorꝫ añlucani.
nõ tñ iõ despicꝫ vel puipẽdis creaturã tuã.
sed foues ꝓtegis t ꝯseruas. et iõ omisereris
oim vniuersal r. in ps. Miserationes ei⁹ sup
oia opa ei⁹. Et q̄re sic misereris Certe ideo
qm oia potes. Nõ ex indigẽtia q̃si tu indi/
geas auxilio vel ꝯsilio creature. nõ ex infir/
mitate q̃si nõ possis creaturã delere. Sz iõ
qm oia pores natural r Nar. xiij. Pr oia
possibilia sunt tibi. t Ecci. ij. Scdm mag/
nitudinẽ illi⁹ sic t mia ipi⁹ cũ ipo ẽ Et hoc ẽ
qd dr infra. xij. c. Obb q dns es oim oib
ceris facis Et iõ tl es dñi t plati sũt di spe
cial r imitatores. q̃to fuerint potẽtiores
tato sunt clemẽtiores Sic Alexander ma
gnus deuictos ppl os plus clementia q̃z po
tentia sibi cõstrinxit. iij. Reg. xx. Reges isrl
clementes sunt Et q̃uis dne miserationes
tue sunt sup omia opa tua. tñ magis est ad
miranda circa omẽs peccatores quoz pec/
cata dissimulas vindicare Uñ subdit Dis/
simulas peccata hoim ppter pniam id est
sub dissimulatione non fictionis sed affecti
onis. peccata hominũ ppter penitentiã id ẽ
vt ipi peniteant interim dum sic eos clemẽ
ter expectas Roma.ij. Ignoras quoniã be/
nignitas dei ad penitentiã te adducit Glo
sa dicit hic potentia di bonitate plena op⁹
suum ppter peccata non despicit sed p pe/
nitentiam ablut et ipe fouet t nutrit Eze.
xviij. Si impius egerit penitentiã ab omni
bus peccatis que fecerit vita viuet t nõ mo
riet. omniũ iniquitatũ quas opatus est nõ
recordabor. Tercio pbat deũ diligere. q̃d
quid pduxit tempal r Hoc pbat sic. null⁹
facit nec pducit libere illud quod detestat
et odit. quia si homo odit aliquid vellet il/
lud nõ esse. et p ꝯsequens non dat sibi libe
re esse sed deus libere produxit t constituit
omia. ergo diligit que taliter ꝯstituit Et
hoc est qd dicit lra Diligis em oia que sũt.
supra ca. p. Creauit vt essent omia. t nihil
odisti eoz que fecisti inquantũ vicz est opus
tuũ. qz Ecci. xij. Altissimus odio habz pec
catores hoc est ad modũ odiẽtis se habz. qz
phibet peccata fieri. p peccatis punit pecca
tes nec ipa peccata ipe fecit inquantũ pecca
ta sunt Fit em actus qui est peccatũ t a deo
et ab homine. a deo vero fit iuste. t ideo nõ
habet q sit peccatum quia fit a deo Ab ho/
mine vero fit iniuste et ideo ab hoc habet q
sit peccatũ. et sine deo factum est peccatum
ſm Augu. quia licet hoc quod est peccatuz
sit a deo. non tamẽ habet a deo q sit peccatũ
Nihil ergo eorũ odisti que fecisti t quare.
Certe quia nihil possis odiendo constitue/
re vel facere Nam si quid odis vis non esse
q̃d autem constituis vis esse Et ideo dicit.
Nec em odiens aliquid cõstituisti de nihi/
lo aut fecisti ex preiacẽti materia pducẽdo
Dissimulas peccata hominũ ppter penitẽ/
tiã ¶ a Circa penitentiã est notan/
dũ q quattuor sunt penitẽtie incitamenta
quattuor penitentie impedimenta. q̃ttuor
penitẽtie documenta. quattuor penitentie
emolimenta ¶ Quattuor penitẽtie incita/
mẽta sũt ista Amor xpi quẽ offendi⁹ dolor
p gra quã amisim⁹ horror pene quã incur
rim⁹. t timor mortꝫ ad quã decurrim⁹ In
ter hec q̃ttuor ꝑmũ incitamẽtũ ad penitẽdũ

Lectio

est amor xpi quē offendim⁹. Si xpi bñficia cogitemus, nostrā ingratitudinē pondere/mus, nō est dubiū si vsum ratōis habemus quin occasionē pnie sentiemus. Scribunt phi naturales q arpya auis est hūs faciem quasi homis · sed est auis multū crudelis et ferox intantū q interdū z fame stimulante hominē inuadit z occidit; Sitiēs ad aqz volat vt bibat vbi faciē suā intuens z sibi similē se occidisse recolligēs, tāto labore patit q inde qnqz morit. Quid ergo nos rōne vtentes faciemus. qñ dñm nostrū z fratrē nrm xpm quantū nri interfuit nos occidisse cognoscim⁹. Hoc aūt videm⁹ expresse cū verba dei audim⁹ vel scripta legim⁹ sanctoz deuote, et quicunqz non penitet ō peccatis ista recolligēs. nō est pfecte xpianus. nec euāgelio dei credit. Et ideo signāter dz Mar. p · Penitemini z credite euāgelio

¶ Secōm incitamentū ē dolor p gra quaz amisimus: Efficimur em̄ p culpā de filijs dei filij dyaboli. Et de familiaribz z amicis dei, hostes, pditores z emuli z de regni celestis heredibz sum⁹ exules z pscripti. In libro de naturis rez dicit q sit quedā auis que vocat auis paradisi que ppter insignez pulcritudinē sic vocat. Sūt em̄ pēne eius adeo pulcre z mirabiles q nullus eis colorem esse credat, vocē ita dulcis et pia q possit in hoie deuotōem z gaudiū excitare, hec auis si capta fuerit z illaqueata, irremediabiliter gemit z plangit nec plāgere desinit donec redd ita fuerit libertati; Moraliter auis ista ē figura z exemplū aie xpiane. hec qñ est in gra est auis pulcerrima qz in ea relucet ymago trinitatis naturalr sibi impssa ymago inquit decorata virtutibz et gra vt nihil sibi desit quin sit dei filia z patrie celestis incola gratiosa. Ista illaqueat z capit in laqueo demōis qñ peccat. Quid g restat ei facere nisi plāgere z plorare z flere z dolere z incessanter penitere donec p gram reconciliatōis in statū pristinū reducat: et de bufone dyaboli fiat denuo auis paradisi. Sic plāxit et gemuit sanct⁹ latro iuxta xpm suspensus donec a fonte gre gram obtinuit et auiuit. Amē dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Lu. xxiij · Et iō Mat. iij · Pniam agite appropinqbit em̄ regnū celoz ¶ Tercīū incitamentū pnie est horror pene quā incurrimus. Istū horrorē bene sibi impresserat Job qñ dixit Dimitte me vt plangā paulū dolorē meū añqz vadā z nō reuertar ad terrā tenebrosam z optam mortis caligine terrā miserie z tenebraz, vbi vmbra mortis et nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. Et apl's ad Heb. x°. Horrendū ē incidere in manus dei omipotētis. Et Bregi. xx. moral'. Horrēda mō sit miseria mortis sine ne morte, finis sine fine, defectus sine defectu, qz mors semp viuit, et finis sp incipit et deficere defectus nescit. Mors perimit et nō extinguit, dolor cruciat sed pauorez nō fugit flama cōburit sed tenebras nō excutit. Hec Brego. Istud incitamentū pnie multos mouit qz sic a timore pene q est timor seruilis z initialis gignit timor filialis sicut cera precedit sigillum vel secta precedit filum sm Augustinum · Sic incepit Joh̄es baptista pdicare inter eis Progenies viperarū quis demonstrabit vobis fugere a ventura ira. Facite fructū dignum penitentie Mathei. iij. ¶ Quartum incitamentum penitētie est timor mortis ad quā trahimus: Hec em̄ est ratio sm Brego: quare deus diem mortis nostre nobis incertam esse voluit, vt dum semp ignoraf semp paratī inueniamur xīmo ē credaf z iō sp parati inueniamur xij. moral'. Penitentia aūt post mortē impossibilis qz i morte desinit esse viator. Penitentia ppe mortem est valde difficil'. Tū quia dolor languoris corporis occupat totaliter vires mentis, et cum homo tantum cor vnicum habeat non habet pro tunc vbi dolorem pro culpa producat. Tum qz homo tunc non potest esse certus an doleat p peccato suo ductus timore an ductus amore. Unde Aug⁹. in quodam sermone ponitur in canone de pe. distin. vij · null⁹. Quē morbus vrget z pena terreat ad veram vitā veniet satisfactōem maxime cuz filij quos illicite dilexerit sint presentes vxor mund⁹ a se vocent. Multos enim solet serotina penitentia decipere. Hec Augusti. Quando enim persona nobilis grauiter infirmatur vix inuenitur aliquis qui de anime salute audeat sibi loq. executores solicitāt circa corpis mei uitias z thesauros, medici circa corpis mei dicias, vxor z filij z amici p solant infirmū etiā p sciam mentientes, z sic ñ pmittit de

petis suis cogitare. hec ante sue statū saluberiter ordinare. z sic iusto dei iudicio se dānationi exponit Ecci. ij. Si priam nō egerim⁹ incidemus in manus dei. z nō in manus hoim. In manus hoim incidim⁹ si sacramentū pnie debito mō suscipim⁹. Sed in manus dei incidim⁹ qñ post mortē tps sacramentoz transiim⁹. ¶ Scdo quartuoz sunt pnie impedimenta. pudor ppalādi. timor recidiuandi. ardor delectādi. z torpor pstolandi. Primo volēti efficaciter penitere obūcit pudor q̄ homo z fundit alteri hoī reuelare qđ notū est deo z angelis z demonibus z sanctis aīab⁹ z forte multis aīabus. Et iste pudor est primus armiger quē dyabolus mittit cōtra volentē salubriter penitere. Uñ quidā sanctus vidit dyabolū inscere in eccia cū se ad cōfessionē pararēt. quē aduratus a sancto z interrogatus quid in qđ abstuli. verecundiā eis abstuli qñ peccauerunt z mō eis restituo ne possint cōfiteri. Sicut em̄ lupus ouē per guttur accipit et non per pedē. z vulpes gallinā. ita dyabol⁹ guttur peccatoz cōstringit pudore. Uñ augustin⁹ sup ps. O homo qđ times cōfiteri illud qđ p cōfessionē scio. minus scio q̄z id qđ nescio. Cui confiteri erubescis petā tua peccatoz sum sicut et tu. Domo sum hūanū a me nihil alienū. Cōfitere homo homī. homo peccatoz homī peccatori. Elige qđ vis si confessus lates. nō cōfessus dānaberis. Ad hoc ds exigit cōfessionē vt liberet humilem ad hoc dānat nō cōfitentē vt puniat superbū. ¶ Scdm impedimentū est timoz recidiuādi. z iste est scdus armiger quē dyabol⁹ mittit statim cōtra penitere volentem. Quo inquit pponis tu de cetero a pctis abstinere. Poteris tu in ppetuū viuere cōtinenter. Ad quid pderit tibi hodie cōfiteri. z post cras labi in simile. Et non aduertit hō fatuus qđ statuit deus sacramētū pnie ad magnū vt quotiens recidiuamus totiens resurgamus. ¶ Terciū impedimentū pnie est ardoz delectandi. z est tercius armiger obuians penitenti. Recolligit em̄ homo miser delectatiōem prehabitā in peccato vt videat sibi q̄ sine eo nō posset pducere vitam suā. z mente tali affectione impossibile est eum vti liter penitere Chrisost. li. de cōpūctione cordis. Sicut impossibile est vt ignis inflamet in aqua ita impossibile est cōpunctionē cordis vigere in deliciis: Cōtraria em̄ hec sunt sibi adinuicē z pemptoria. Illa em̄ mater fletus. hec risus. illa coz cōstringit. hec dissoluit. ¶ Quartū z fortissimū impedimentū penitētie ē torpor pstolandi qui oritur ex duplici pīsumptione. scz ex presumptione vite. pīxe. z finalis venie diuine cōcedende: z est quartus armiger. z cōiter omēs impedit. cōfidūt de futuro. p mittūt in posterū. p crastinā in lōginquū. z dicūt cum cozuo cras cras donec morte subita periclitent.

Lectio. cxlv

QUomō autez qual quid p manere posset nisi tu voluisses. aut qō vocatum a te non esset cōseruatū. Parcis aūt omib⁹. q̄m tua sunt dñe qui amas aīas. ¶ Post q̄z ostē sum est q̄ ds oēm creaturā p sue bonitatis clemētiā creando p duxit a principio. In hac parte declarat Salomō q̄ idē de⁹ oēm creaturā cōseruat q̄diu sibi placet p sue volūtatis arbitriū. ☞ Et primo generaliter ascribit deo oim rez z seruatōem. Scdo xo spēaliter ascribit hūanā gubernatōez. scda ps ibi. Parcis aūt oibus. Circa primū dicē sic. Qūo autē aliquid p manere posset nisi tu voluisses. Non em̄ creatura ita parū dependet a deo sicut dom⁹ ab artifice. Perfecta autē domo nō plus dependet dom⁹ ab artifice. imo corrupto artifice nihilomin⁹ manet dom⁹. Uñ artifex non est causa rei cū iā ē in esse p fecto sed tm̄ est cā fieri ipsius rei. Uñ Aug⁹. xxij. de ciui. dei. c. xxiij. Ut ipsi⁹ dyaboli natura subsistat ille facit q̄ sūme est z facit esse quid q̄d aliquo mō ē. Efficacem quippe potentiam si reb⁹ subtrahat nec p gredi poterunt et suis diuersis motibus peragere tpa. nec prorsus in eo q̄ create sunt aliquatenus p manebunt. Itē de vera religione. ca. xxxiij. Deus p suam sapiētiā oīa fecit z p suā benignitatē oīa z seruat. Idem. p. z. ij. sup Gen. z. iij. de trinita. z in multis alijs locis. et hoc est quod subdit in littera. aut qūo quod a te vocatum nō esset conseruatū. q. d. nullo modo vocatū. i. verbum edictū de nō esse. in ps. Dixit et facta

Lectio

sunt.et ad Ro.iiij. Vocat ea que nō sunt tā quā ea que sunt Et q̄uis sic generaliʒ omia ꝓseruet que ꝓduxit. spēaliter tñ hoies gubernat ꝑ clementiā Vñ merito lra subdit Parcis aūt omib⁹ q̄m tua sūt dñe q̄ amas aīas. parcis inquit omib⁹ supple homibus etiā peccantib⁹ qui digni forent si tibi placeret statim in infernū detrudi. sed parcis eis tu qui omnes homies vis saluos fieri et ad cognitōem veritatis venire. ꝑ. Thimo. ꝑ. Ratio aūt ꝓcendi est quoniā tua sunt domine Sap:xv. Etiā si peccauerimus tui sumus qui amas aīas. homies em cōmūiter amāt corpa sed tu amas aīas a te creatas singulariter ⁊ tibi assimilatas ⁊ tuo sanguine reformatas Ezech:xviij. Oēs anime mee sunt Amat deus etiā aīas nō singulariter sic q̄ nō corpa amet. sed ꝑuilegialiter q̄ eas ad se in perpetuū fruendū ꝓparauit ☞ a Totus aūt labor dyaboli ad hoc nititʒ vt sumope corpa diligamus ⁊ aīas negligam⁹ vt illud qđ a nobis neglectū fuerit. in ptem suā cedat Gen.xiij. Da mihi aīas cetera tolle tibi · Arguunʒ etiā i hoc verbo. parcis aūt omib⁹ q̄m tua sunt dñe. qui amas aīas. tam mali dñi q̄ mali plati. mali dñi non parcunt hominib⁹ q̄m sui sunt sed spoliant ⁊ appropriāt ⁊ destruunt et si de hoc arguanʒ. respōdent q̄ licite faciunt q̄m sui sunt Isti deū potius imitari deberent ⁊ eis parcere q̄m sui sunt Mali aūt plati arguunʒ qui plus amāt decimas oblatiōes garbas ⁊ lanas q̄ aīas xpi sanguine redemptas. ꝓtra quos Bern⁹ in ꝑsona boni plati dicit Certe seruandū accepi ꝑ quo mercator non insipiens ipa vtiq3 sapientia sanguinē suū fudit Sic loquebaʒ Paulus ij. Corinth.xij. Ego aūt libentissime ipendā .et supimpedar tpe p aīabus vris licet plus vos diligēs min⁹ diligar Qūo quod vocatū a te non esset. cōseruaretur ☞ B Dic est notandū que sunt diuine vocatōnes. que sunt hūane excusatōes. ⁊ que sunt excusantiū punitōes De diuinis aūt vocationibus est sciendū q̄ tres sunt in genere et tres in specie. In genere quidē loquendo vocat verbo. signo. ⁊ nuncio Sicut volens aliquē ad se vocare. vocatōem suā pōt facere tribus modis per verbū signū ⁊ p nūciū Deus aūt vocat nos p verbū i incarnatōe filij sui q̄m verbū caro factū est Joh:ꝑ. Oēm misit verbū suū ⁊ sanauit eos:in ps. Nag na foret rusticitas si rex anglie mitteret filium suū ad vocandū aliquē pauperem si ille venire ꝓtēneret. et maior fit iniuria si hō vilis et paup verbo dei qđ est filius ꝑis icarnato inuitāte venire ꝓtēnit. qđ tñ frequenter videmus vt merito dicat xp̄s illud Job xix. Seruū meum vocaui ⁊ non rūdit mihi ore ꝓprio ōprecabar illū Os dei est verbū dei. iuxta illud Can.ꝑ. Osculet me osculo oris sui Sēdo xp̄c vocauit nos signo Signū istud fuit corpus suū extensum in cruce et exaltatū in monte: rubricatū ꝓprio sanguine. sicut volens reclamare falconē stat in loco apparenti cū reclamatorio rubricato. Ita xp̄c volens hoiem clamare q̄ a paradiso anolauerat in infernū. in montē caluarie accessit. lignū crucis ascendit. latus sanguinolētū oūdit. voce magna clamauit: vt sic seipo facto signo hoiem reuocaret. ⁊ tū istis visis ingratissimi hoies ad eū venire contēnūt. sicut ipe cōqueritʒ Prouer. ꝑ Vocani ⁊ renuistis extendi manus meas ⁊ non fuit q̄ aspiceret. Tercio vocauit nos p nuncii. id est p predicatorꝫ officiū cuiuscunq3 fuerint cōditiōis. siue prelati ordinarij. siue alij ab ecclesia ad predicādū deputati. De isto nūcio dicit Lu.xiij. Homo quidā fecit cenam magnā ⁊ vocauit multos. ⁊ misit seruū suū hora cene dicere inuitatis vt venirēt Que locū exponēs Grego. dicit seruū illū ordinē p̄dicatorꝫ designare. cū tñ tempe suo nullus ordo in ecclesia sic vocaret ☞ L C Sēdo sicut homies tripliʒ vocant ita se excusant tripliʒ Quidā ꝑ subtilitatē dīnatōnis. Alij ꝑ difficultatē terrene occupationis Luxuriosi ꝑ voluptatē carnalis delectationis. Et isti tres figuranʒ ꝑ illos tres quos enumerat euangelista Lu.xiij. Quorū primus dixit Villā emi ⁊ necesse habeo exire ⁊ videre illam. rogo te habe me excusatum. Sēdus dixit. Juga boum emi quinq3 ⁊ eo ꝓbare illa. rogo te habe me excusatū Et tercius dixit. vxorē duxi ⁊ ideo non possū venire. C Primus designat superbos qui ꝑ ambitione terreni dñij gloriā amittunt celestis regni. iste in sua excusatōe bene se fatetur fatuū fuisse qui se prius dicit villam emisse q̄ vidisse. Faciliter em̄ quilibet fal-

lik qñ videlicet illud emit qđ ab eo abscon/
dit: et certe si homo videret z consideraret
quid est in dignitate dominꝝ secularis. il/
lud nō emeret nimis care. videret eñ ipsi⁹
uis vite Videret p̄cipicij grauitatē q; q̄to
status altior tanto casus grauior. Cecidit
petrus sed de infimo. ideo statim surrexit.
Cecidit dauid sed de plano. q; se nō in al/
tū extulit Juxta illud p̄s. Dñe nō est exal/
tatū cor meū. et ideo scito surrexit Cecidit
Adam sed de alto. q; de paradiso. et iō cuꝝ
difficultate surrexit. Cecidit Lucifer sed
de celo altissimo. ideo surgere nunq̄ potu/
it ¶ Scōus excusans figurat auaros q̄ iu/
ga boum quinq; dicit se emisse Per quīq;
res corpis Et dicunt iuga q; sm Augusti.
cuiuslibet sensus instrumēta ꝺ binant. duo
eñ sunt oculi. due aures. due nares. duo in
strumenta gustus. lingua et palatum. due
manus in quibꝰ p̄cipue ptz tactus. Hic
ergo boues terram versant. sic sensus auari
circa terrena cōtinue delectant. magis eñ
delectant eius oculi videndo massam auri
q̄ in ecclia videre corpus xp̄i. In ore etiam
dulcior est auri nominatio q; verbi dei p̄di
cātio. et fatue iste se excusauit: q; prius de/
buit iuga pbasse q; emisse ¶ Tercius luxu/
riosos designat qui p vxorē intelligit volu
ptatē: non eñ p cōiugiū cōiugati excludun
tur a cena licet aliqualiter Uñ ille ꝺr vxo/
rē duxisse qui tota affectiōe se tradidit vo
luptati. z talis ad cenā celestē venire nō pōt
nec debet nec est dignus nec pōt ire. q; ipse
est fetidus. nō est dign⁹ q; est sordida veste
indutus. z ideo q; tot sunt qui se excusant
ideo licet multi sunt vocati pauci tn̄ sūt ele
cti Math. xx. In cui⁹ signū Numeri. xxxi
legimus q đ sedecim milib⁹ hoīm nō cesse
runt in ptem dñi nisi. xxxij. anie
¶ Tercio videndū est q; sunt excusantiū pu/
nitōes z sunt tres. Segregatio a consortio
bonoꝝ Lu. xiij. Nemo virorꝝ illoꝝ qui vo
cati sunt gustabūt cenā meā. Subsānatio
et improperiū petōꝝ. q; in iudicio deus et
angeli z homies z demones subsānabunt z
derideb̄t fatuos petōres qui diuinas vo
catiōes neglexerūt Prouer. p. Quia voca/
ui z renuistis. extendi manꝰ meas z nō fuit
qui aspiceret Et infra Ego quoq; in in/
ritu vro ridebo z subsānabo cū vobis qđ ti/
mebatis aduenerit Cruciatio ppetua tor/
mentoꝝ Isa. vl. Eligā illusiōes eoꝝ que ti/
mebant adducā eis q; vocaui z non erat q̄
rīderet Nō sic de bonis z iustis qui deum
audiunt vocantē p obedientiā z p̄ceptoruꝝ
obseruantiā. hi in celo ponent lucētes sicut
stelle in ppetuas eternitates. Baruch. iij.
Stelle vocate sunt z dixerunt assum⁹ z lu/
xerūt ei cum iocūditate qui fecit illas Spe
cialius aūt vocat nos ostensionib⁹ exemplo
rū: pmissionib⁹ p̄miꝝ: z pcussionib⁹ fla/
gelloꝝ Primo nos vocat oñsionib⁹ exēplo
rū. quot enim nos p viaꝝ pñe p̄cesserūt tot
vocatōes habemus. quot milia martiꝝ. qt
milia virginū. quot milia cōfessoꝝ tot sunt
milia vocantiū Joh. x. Proprias oues vo/
cat nomiatim z adducit eas Ait apl's ad phi
lip. iij. Ea que retro sunt obliuiscēs z ad ea
que p̄ora sunt extendēs meipm ad destina/
tū p̄sequor ad brauiū supne vocatōis. Se
cundo nos vocat pmissionib⁹ p̄miꝝ sicut
diues vocat pauperē oñendo sibi denariū
p̄. Pe. iij. In hoc estis vocati vt benedictio
nē hereditate possideatis. Tercio vocat nos
pcussionib⁹ flagelloꝝ. quotiens enim infir
mitatib⁹ flagellamur seu fatigamur vl ad/
uersitatib⁹ tribulamur. totiens a deo voca/
mur Et sicut Grego. dicit Mala que nos
premūt ad deum ire ꝺ pellunt

Capitulū. xij Lectō. cxlvi

QVam bonus et suauis est dñe spūs tuus in no
bis. Ideoq; hos qui exercēt p/
tib⁹ corripis et de quib⁹ peccāt admones z
alloqueris vt relicta malicia credant in te
dñe ¶ Sicut superi⁹ dictū fuit intētio Sa
lomonis a medio. x. c. vsq; ad finem libri ē
declarare qūo sapia que est verus dei cult⁹
mirabiliter gubernauit ppl'm hebreoꝝ vt
per hoc omēs homies hebreoꝝ historiā au/
dientes ad verum cultū vnius dei q̄ est sa/
pientia aīarent Fuit ista gubernatio mira/
bilis in tribꝰ Jn egiptioꝝ expugnatōne. in
hebreoꝝ per desertū traductōe. z in chana/
neoꝝ de terra p̄missionis electione ¶ Post
quā igit declarata est gubernatio sapientie
circa ppl'm hebreoꝝ quantū ad duo prima

Lectio

In ista pte ꝺ sequenter agit de punitõe gentiũ puersaꝝ que terrã sctãm inhabitabant ante filios israel. Inhabitabat autẽ a septẽ gentib⁹ quas in aduentu filioꝝ israel et in mora eoꝝ non statim et subito sed paulatim dñs deleuit ⁊ captiuauit ⁊ dño illius terre ꝓuauit et in eadẽ filios israel miraculose plãtauit Et circa ista duo fiunt. Nã ꝓmo agit de chananeoꝝ afflictõe Scõo de hebreorũ instructõe ibi Tu autẽ dñator. Circa ꝓmũ autẽ duo fiunt. qꝝ ꝓmo agit de mõ afflictionis q̃ gens chananeoꝝ fuit flagellata. Secũdo ondit q̃ ad illũ modũ diuina potẽtia non fuit necessario limitata. Scõa ps ibi. Non qꝝ impotens. Circa ꝓmũ duo fiũt. qꝝ ꝓmo ostendit bonitas diuine castigationis ad omẽs petõres generaliter Scõo ad chananeos spãliter. scõa ps ibi Illos em̃ antiquos ☞ A Circa ꝓmũ in lectiõe hodierna duo fiunt. qꝝ ꝓmo agit de diuina dulcedine quã influit mentibus iustoꝝ. scõo de mira mansuetudine quã oñdit in coꝛreptiõe maloꝝ. scõa ps ibi. Ideoqꝫ hos qui exercãt ꝓ tribus coꝛpis ⁊ de quibꝫ ⁊c. Circa ꝓmũ dicit sic O q̃ bonus et suauis est dñe spũs tuus in nobis. Ubi diuine bonitatꝫ dulcedo cõmendat ex signo magne admiratõis. O est nõ grãdis intentõis. q̃ ex vocabulo sũme ꝓfectõis. bonus ex verbo mire delectationis suauis ex dulcedine degustationis spũs tuus O fm Priscianũ ⁊ Papiã aliqñ est nomen lre. aliqñ est interiectio. aliqñ ẽ aduerbiũ. Si est interiectio. est interiectio qñqꝫ doleris. vt o in quãta miseria sumus. qñqꝫ est interiectio admirãtis. vt o rem mirabilẽ qñqꝫ sili̇ter est aduerbiũ: et diuersas habet significationes. Est em̃ aduerbiũ vocandi. vt o regina. admirãdi. vt o qualis facies. Indignandi. vt o rpa o mores Optãdi. vt o assis. Exhortãdi. vt o fugite. Qñ vero ꝓfert cum suspiratõe ⁊ motu aĩmi sic est interiectio Qñ sequit accusatiu⁹. est aduerbiũ. vt o cõditõem miserã. In ꝓposito O an est interiectio vel aduerbiũ. nõ est cura et est nota magne admiratõis. q̃ est nota grãdis intentionis Juxta illud ps. O q̃ magna multitudo dulcedinis tue dñe Bonus est vocabulũ diuine ꝓfectõis Lu. xviij. Nemo bonus est nisi solus deꝰ Suauis est verbũ mire delectatõis In ps. Gustate ⁊ videte qm̃ suauis est dñs Vult ergo dicere deo regrã tiãdo O q̃ mirabiliter. q̃ ineffabiliter spũs ritus tuus id ẽ benignitas tua est magna ⁊ nobis id est iudeis In ps. Non fecit taliter omi nationi. vel in oibus. fm aliã ſam. qꝝ in ps. Suauis est dñs vniuersis ⁊ miserationes eius sup omia opa eius Sic q̃ pareꝛ diuina dulcedo in omibus creaturis generaliter. sed spẽaliter mansuetudinẽ declarat in coꝛreptiõe maloꝝ quos tñ posset affligere ⁊ ãnihilare si vellet vel in infernũ detrudere. coꝛripit ãmonet ⁊ alloquit vt relinquãt malicią suã ⁊ redeãt ad eũ ꝓ ꝓmiaꝝ Et hoc est qꝺ subdit Ideoqꝫ vicꝫ qꝝ tãta est inte suauitas bonitatis circa hos qui exercãt peccãdo scꝫ ptibus coꝛpis. i. ꝑticulariter ⁊ admones ꝓ ꝓdicatõem exteriorẽ tuã ⁊ allocąueris ꝓ internã inspiratoꝝ. vt relicta malicia credãt ꝓ fidẽ operantẽ ꝓ dilectõem interte dñe qui eos ita dulciter reuocas aberre Suauis est dñe spiritus tuus ☞ a Quãuis homo certitudinaliter expiri nõ pot se spm̃ sanctũ hr̃e. sicut nec pot se scire ecclia caritate fm sanctos. tria tñ signa pot homo hr̃e fm tria signa ꝓ que hõ pot scire q̃ habeat spm̃ sanctũ que verisimiliter pot cõjecre se spm̃ sctm̃ hr̃e per gr̃am Et accipiũtur ista tria signa fm triplicẽ spẽm in qua legimus spm̃ sctm̃ apparuisse Apparuit em̃ in specie nubis sup xp̃m trãsfiguratũ In spẽ columbe sup baptizatũ In specie ignis sup apl̃oꝝ collegium ꝰ gregatũ Primũ signum est abundantia lacrimaꝝ. et ideo apparuit in specie nubis. Nubes em̃ fundunt fluuios sup terrã. et spũs sanctus irrigat mentẽtes/ uotã quã inhabitare dignat fluuio lacrimarũ. Unde Ben. ꝑ. Oꝛ. q̃ spũs dei ferebat sup aquas Et in ps. Flauit spiritꝰ eius ⁊ fluxerunt aque Ro. viij. Ipe spũs postulat ꝓ nob gemitibus enarrabilibꝰ. postulat id est postulare nos facit fm glo. Bern. sup Can. Qui ait crime penitẽtiũ vinum sunt angeloꝝ. qꝝ illis est dulcoꝛ vite. sapoꝛ gr̃e. gustus indulgentie. sanitas redeuntis innocentie. reconciliatiõis iocunditas. et serenare cõscie suauitas Scõm signum ẽ dimissionis iniuriaꝝ. ⁊ ideo apparuit i specie columbe que felle caret. Unde qñ homo inuenit se paratum et benignum ad dimittẽdum iniuriã sibi factã.

euidens signū est q̄ spūs̄ sanctū habet cum quo nullum odiū stare pōt. cum sit amor odium nāq; aiam inflat indurat ꝛ amari/cat. Sed spūssanct⁹ p oppositas ꝫdictiones describitur: Nā cōparat rori: vnctōi ꝛ mel/li. Inquātū em̄ cor inflāmatum refrigerat dicit ros, Eccī. xviij: Nōne ardorē refrige/rabit ros. Un̄ petit ecclia q̄ corda nr̄a spi/ritussancti mundet infusio. ꝛ sui roris inti/ma aspersione fecundet. Inquantū vero cor odijs induratū mollificat dicit vnctō. p. Joh. ij. Unctiōz habetis a sancto ꝛ nostis oia: Quia vero cor odio amaricatū dulco/rat ꝫ mel. Eccī. xxiiij. Spūs meus super mel dulcis, nec iuuat hoiem pacem fictam prendere in verbis ꝛ odiuz celare in cor/de. Spūs em̄ sanctus disciplinę effugiet fic/tum. Tertiū signum ē desideriū sup nox. et ideo spūssanctus apparuit in specie ignis. Sic em̄ ignis naturaliter tendit sursum ꝛ se celo ꝫiungit. Ita spūssanct⁹ cor da illoz accendit ꝛ sursum eleuat vt terrena fasti/diant ꝛ celestia desiderent. Ezech. viij. Ele/uauit me spūs inter celū ꝛ terrā. non dixit posuit me in celo, quia ibi tm̄ sunt boni. nec dixit posuit me in terra. q̄ ibi manent ma/li auari. Sz dixit eleuauit me inter celum ꝛ terrā. Quia ibi debēt esse fideles xpiani: Cui⁹ rō est. q̄ habent aliquādo ascendere versus celū celestia ꝫ templando. ꝛ aliquā/do versus terrā primoz vtilitatibꝫ mini/strādo. Dubitatō lr̄alis. Utrū gr̄a spū/sancti detur necessario hōi se quātum pōt ad gr̄am p̄parāti. ꝛ videt q̄ nō. q̄ cuicūq; ꝺ⁹ dat gr̄am: gratis dat eam ꝛ libere ex so/la mia. Igit quantūcunq; diſponat se hō. est in libera dei volūtate dare sibi gr̄am vel nō dare. Iterū hō cōparatur ad deū sicut lutū ad figulū. Iere. xviij. Sic lutū in manu figuli sic nos in ma. do. is. sed lutum quā/tucunq; sit bene p̄paratū nō accipit formaz a figulo ex necessitate, igit nec homo gr̄am a deo quantūcunq; se p̄paret. Ad oppositū est glosa sup illud Roma. v. Justificati p fidē pacem habeam⁹. Et ē Aug⁹. Deus re/linquit cōfugientes ad se, aliter esset iniqui/tas in eo. Sz impossibile est q̄ in deo sit ini/quitas ergo impossibile est q̄ nō recipiat cō/fugientes ad se, ergo cōfugiens ad deū neces/sario sequit gr̄am. Preterea: Apoc. iij. Ego sto ad ostium ꝛ pulso si q̄s aperuerit mihi in/trabo ad eum ꝛ cenabo cū eo. Ez iste q̄ di/sponit se faciendo id qđ in eo est aperit sibi ergo intrat necessario. Confirmat quia isto apiente sibi: aut intrat aut nō intrat. Si nō intrat. g̃ frustra pulsat qđ impiū est dicere. Si intrat. g̃ dat gr̄am: Preterea Anselm. de cā diaboli. ca. iij. dic̄ q̄ illa est cā q̄re deus diabolo non dedit gr̄am ꝛ p̄seuerantiā. q̄ ipe noluit accipe Un̄ nō ideo nō accepit dya/bolus p̄seuerantiā q̄ deus nō dedit. sed iō deus non dedit. q̄ ipe non accepit. q̄ qui/cūq; se parat vt accipiat necessario recipit.

☞ b ¶ Ad dubitatōem dicendū q̄ q̄/dā est necessitas coactionis. et quedā est ne/cessitas infallibilitat⁊ Necessitas coactōis nullo modo cadit in deo. necessitas vo in/fallibilitatis cadit in deo ex p̄misso suoz pa/cto siue lege statuta. et hec nō est necessitas absoluta sed necessitas ꝫsequētie Unde nō stat cū lege statuta q̄ viatoz faciat qđ in se est diſponēdo se ad gr̄am quin habeat gra/tiam. posset tn̄ ds mutare legē circa aliā p/sonā si vellet. et talis quātumc ūq; se diſpo/neret nō h̄ret. q̄ diſpositio hois nullā cau/salitatē habet respectu gr̄e ꝺ necessitate. ſz tm̄ de cōgruo. q̄ gr̄a excedit oēm opatōem naturalē nec est possibile q̄ hō mereat p qđ cunq; opus naturale morale. puta gratiaz de cōdigno ¶ Ad ratōes in oppositū. Pri/mā ꝫcedēdo q̄ ex misericordia ꝛ gr̄a sua p tanto q̄ talem legē misericorditer statuit et obseruat. sed statuta lege. necessario dat gr̄am necessitate cōsequētie ¶ Ad scōm q̄z uis sumus sicut lutū p cōpatōem ad deum aliquo mō. non tn̄ silitudo tenet in omibus nec est pactū inter artificē ꝛ lutuz. ꝛ dato q̄ foret. artifex posset frangere pactū. pacti le/ge manente. qđ nō pōt deus pacto suo ma/nente. nec lutū potest aliquid apud artificē p̄mereri. nec de cōdigno. nec de cōgruo In hac tn̄ questione magis pie q̄z logice est lo/quendum

Lectio. cxlvij

Illos enim an/tiquos inhabitatores terre tue san/cte quos exhorruisti. q̄m odibilia tibi ope/ra faciebāt p medicamina ꝛ sacrificia iniu/sta. ꝛ filioz suoz necatores sine mifico:dia

et comestores viscez hoim et deuoratores sanguinis.z auctores parētes aiaz inauxiliataz a medio sacramēto tuo voluisti pdere p manus parentū nrōz vt dignā pciperent pegrinatōem pueroz dei que tibi omniū carioz est terza ¶ Declarata diuina castigatōe ad oēs pctōres general'r. qz oēs coripit. admonet z alloquit vt reliquāt malicia Jn hac pte oñdit diuinā clementiā i castigatiōe illaz gentiū qs de terza sctā expulerūt filij isrl'speal'r. Et circa hoc duo facit Nā pmo replicat puniendoz puersitatem Scdo explicat dei punietis pietatē ibi Ez in his tanq̄z Et tercio recapitulat dei miserentis equitatē ibi Cū g̃ sis iustus ¶ Circa pmū in explicādo puniendoz puersitatem q̄nq̄z fiūt in lectōe hodierna Nā pmo ostendit qui erāt puniendi Scdo quare erāt puniendi Tercio quō erāt puniendi Quarto p quos erāt puniēdi Et q̄nto ad q̄d erāt puniēdi. Primo g̃ oñdit qui fuerūt quos deꝰ puniuit in aduentu filiorū israel in terram sctām Et q̄stū ad hoc dicit Illos em̄ antiquos habitatores sctē tue terze. ☞ ¶ Ubi notandū q̄ septē gētes que a terza sancta eiecte fuerunt suis noibꝫ cōputātur Deutro. vij. vicz Ethei. Amorei. Chananei. z Pherezei. Euei. z Bebuzei. et Bergezei. Et significāt septē pctā mortalia que nos optet expugnare si terzā pmissiōis velimus intrare Quare aūt eiecte fuerunt ꝺz in lra statim quos inquit exhoꝛruisti. i. abominabiles habuisti. q̄m odibilia sunt tibi opa que faciebāt Et qūo. Certe peccauerūt in deū. peccauerūt in primū. Jn deū peccauerūt cōtra sūmā veritatē. cōtra sūmā maiestatē. cōtra sūmā bonitatē Peccauerūt cōtra sūmā veritatē indulgēdo sortilegijs q̄bus inuestigabāt de occultis. et quibꝫ se dicebāt mederi infirmos Un̄ coꝛ sortilegia vocat hic medicamina: qz infirmitates p sortilegia medebant. sicut nonnulle vetule adhuc facere dicunt Cōtra sūmā maiestatē deliquerūt. qz sacrificia que solo deo debebāt ydolis faciebāt et iō iniuste Et hoc intelligit qn̄ dicit q̄ faciebant iniusta sacrificia: g̃ grauiter peccauerūt in deū Et non solū hoc imo peccauerūt in primū et maxime in illos quibꝫ ceteris paribꝫ magꝭ gratiꝺebebāt fuisse vicz in filijs suis Un̄ lra sbdit q̄ fuerūt filioꝝ suoꝝ necatores Jn ps. Immolauerūt filios suos z filias suas demonib⁹ Ecce q̄z difficile fuit colere demones q̄ habebāt sibi filios a pr̄ibus imolari. z hoc fecerūt isti gētiles sine misericoꝛdia Un̄ nō solū interfecerūt filios suos vt imolarēt demonibus. imo cum gaudio et hilaritate hoc fecerunt Et ideo lra dicit q̄ fuerunt filioꝝ suoꝝ necatores sine mia. z non solū occiderūt filios imo viscera. i. carnes hūanas comederunt quaz ptes deo sacrificauerūt cōburēdo. ptem comederunt masticando. sicut inꝺei de suis sacrificijs faciebāt. z hoc est qꝺ subdit Et viscez comestores z noiant viscera ad oñendū crudelitatē coꝛ. qz pōt esse q̄ interioza hūana sicut pulmonē z epar et renes comederūt Ouiꝺ meta. xv Heu q̄s tum scelus est i viscera viscera ꝺi. Congestoq̄z auiꝺū pinguescere coꝛpe coꝛpus. O q̄z crudele est in viscera viscera condi z etiā in sanguine Un̄ sbdit Deuoratores sanguinis. et hoc sup oia sectā eoꝝ reddit detestabilē. q̄ erant auctores parentū aiaz inauxiliataz. lra est obscura sed vult dicere q̄ illi qui fuerūt parētes aniaz inauxiliataꝝ. id est hoim occisoꝝ sine auxilioꝝ debuerunt auctores iubendo z ordinādo de morte eoꝝ. ita q̄ ipimet parētes vite fuerunt auctores mortis. et hoc est qꝺ ꝺicit q̄ fuerunt iubendo z ordinando ipam mortē filiorū ad sacrificiū deoꝝ suoꝝ Jpimet inquā parentes carnal'r aniaz inauxiliataz. i. hoim deu q̄z in primū. z sic patet qualiter deleri debebāt. Sed qūo. Certe p occisionē et expulsionē a terza illa sancta in qua filius dei erat nasciturus. victur⁹ z moꝛitur⁹ ꝑ quā illam sacrā nomiat. Un̄ sbdit sic litteram Terza em̄ sancta sacramentū ꝺz Est em̄ sacramētū generaliter loquēdo sacre rei signū Quia ergo illa terza figurabat ecclām militantē z etiā triūphantē Et q̄ xp̃c in ea sacramēta noui testamenti fuerat cōsecuturus. merito sacramētū vocat. mediū vero sacramentū. q̄ in medio mundi posita est. Sed per quos fuerunt delendi. Certe dicit Salomon per manꝰ parentū nrōz. qui sub Josue intrauerāt terzā pmissiōis Josue. v. Jusū em̄ fuit q̄ cultores veri dei. cultores de

monū supārent. Et ideo subdit q̄nto cām ad quid expulsi fuerunt vt vicz dignā pci/ perēt pegrinatōem pueroz dei. i. Abraam Isaac z Jacob. qui in terza illa fuerūt pere grinati z quibz terza sancta fuerat repmis sa. que tibi deo oim est cariōr terza. Primo q̄ ibi habitauerūt sancti patriarche tanq̄z peregrini Secūdo q̄ ibi xp̄c cōceptus ē na tus cōuersatus. docuit. moztuus z resurre xit. ascēdit in celū z ibi iudicetur⁹ est viuos et moztuos In ps̄. Benedixisti dñe terzaz tuā Illud adhuc p discrimia multa a dño tis transit. vbi mozi non timeā. ibi p marti/ riū ad terzā viuentiū ascēdit: Cara est g̃ deo ationis Carissima ratōe creatōis Cariōr ratōe recre nā acciperēt vel pcipent pegrinatōem pue roz dei a Lū vita xp̄iana pegrina/ tio quedā sit versus patriā nobis pmissam necesse est q̄ xp̄ianus cōditōes pegrini ha/ beat eundo z redeundo Peregrin⁹ aūt tria seruat. tria vitat. z tria p̄portat Seruat pe regrinādo ista tria Quotidie socios malos vitat quotidie cōputat quotidie terminuz recogitat. Primo g̃ hoc maxime habz ī coz/ de q̄ nō intrat puersā societatē q̄z hoc est sū me periculosū sibi Aliqui em̄ sunt p dicio/ si. aliqui nimis sumptuosi. et aliqui nimis accidiosi. z isti oēs impedirent eū. Isto mō mozal⁹ xp̄ianus cauere sibi debet ne malo/ rū societate turbet a bona vita. non habeat societatē cum demōe: q̄z est p dicios⁹ nec cū mūdo. q̄z est nimis sumptuosus. nec cuz carne. q̄z est noster hostis z nimis accidios⁹. Secūdo peregrin⁹ quotidie cōputat et eodē mō bon⁹ xp̄ianus quotidie vitā suā exami/ nat Un Seneca de ira. li. iij: versus finem Quotidie anim⁹ ad ratōem reddendā vo/ candus est. faciebat hoc sextinus noster vt cōsumato die cum se ad quietē nocturnā re/ posuisset interzogaret animū suū q̄d hodie malū tuum sanasti. cui victo obstitisti. qua gre melior factus es. Tercio peregrin⁹ q̄rt die de termio recogitat. et nos semp de pa/ tria cogitare debem⁹ Aug⁹: In hostili em̄ terza dulcis est recogitatio patrie In ps̄al. Heu q̄z incolat⁹ meus plongatus est Sic recogitauit paulus terminū suum q̄n dixit Dissolui em̄ cupio z esse cum xp̄o multo me/ lius est Secūdo peregrin⁹ tria vitat q̄ntum ē sibi possibile. thesauri sui ostensionē. hospi/ tis deceptōem. z suūpsi⁹ nimiā oneratōem. Isto mō deuotus xp̄ianus vitat semp ostē/ sionē suaz virtutū per iactantiā q̄n potius eas occultat. per humilitatē Gzego. Oep/ dari desiderat qui thesauruz in via publice portat Scō vitat hospitis deceptōem. ho spes noster z hostis mundus est qui sic ho/ spes gratissimuz vultum facit. lectisternia honestissima demōstrat z bona p̄pinat. sed in fine pcissime z stricte computat nec hoiem secū quicq̄z asportare pmittit. Ter/ cio peregrin⁹ vitat suūpius nimiā oneratō nem. q̄nto minus pōt secum portat de ve/ stibz z alijs quibuscunq̄z. Eodē mō xp̄iani deuoti dicūt cum ap̄lo Hntes alimenta et quibz tegamur his cōtenti sumus. imo pe/ cuniā suā ipi non portāt interdū. sed merca toribz eā in patria sua tradunt vt ab alijs eiusdem societatis mercatoribz tm̄ recipi/ ant in patria ad q̄ā vadunt. Sic etiā pru/ dentes xp̄iani diuitias suas elemosinas ero gando pauperibz tribuūt in p̄nti Vi enim sunt mercatores celoz z securitatem ab eis hnt. lr̄as xp̄i euangeliū vicz q̄ tantūdē imo centuplū in celo recipient Tercō peregri n⁹ tria reportat q̄ in patriā suaz redit. de pctis indulgentiā. ab amicis reuerentiā. et deinceps quiescendi licentiā Sic etiā xp̄ia/ nus deuotus rediens ihs patriā celestem in morte gaudet. q̄z secum portat indulgē/ tiā pctōz z recipit ab amicis reuerētiā So/ lent em̄ amici hoīs venientis de peregrina/ tione sibi p̄cessionabil⁹ occurrere z in domū suam deuote deducere. Eodē modo ī moz/ te sanctoz redeuntiū de pegrinatōe mun/ di occurrūt sci angeli sicut pie petit eccl'ia Subuenite sancti dei. occurrite angeli dñi suscipientes aiam eius offe. in cōspectu altis/ simi. z tūc ei domo sua Et tūc cōsequet⁹ la/ borez p̄petuā quiescendi licentiā Apoc. xiij: Amodo ia dicit spūs vt requiescāt a laboribz suis. z hi condignā pegrinationē faciunt pueroz dei

Lectio. cxlviij.

Sed et his tan quā hominib⁹ pepercisti et mi/ sisti ancessores exercitus tui ve spas vt illos paulatim exterminarēt. nō q̄z

Lectio

impotens in bello eras. sb̃ijcere impios iu/
stis aut bestijs seuis Aut verbo duro simꝫ
extermiare. sed partib⁹ iudicās dabas locū
pñie. nō ignorans qm̃ iniq̃ est natio eoꝝ ⁊ q̃
si naturalis malicia eoꝝ. ⁊ qm̃ non poterat
mutari cogitatio eoꝝ in perpetuū. semē em̃
illoꝝ erat maledictū ab initio ¶ Declarata
chananeoꝝ multiplici puersitate ppter quā
merito destrui debuerūt. In hac pte p̄seq̄t
de dei circa eos pietate nō obstante tata eo/
rū puersitate. Fuit aūt diuina pietas i hoc
mirabilis ⁊ laudabilis circa eos q̄ nō subi/
to sed paulatim ⁊ p ptes eos deleuit vt sp
relinqueret pnie locus his qui supfuerunt:
Et alia em̃ pte deleuit eos ⁊ hoc mō incon/
sueto ⁊ miro vt eorū deletio merito appre/
ret. nō hois opus sed dei. ⁊ sic tā ex succesſiu
a exterminatōe q̄z ex incōsueta vltiōe ma/
terīā haberēt pnie Fiūt igit circa istud tria
Primo narzat diuina pietas in parcendo
Scdo excusat eius ptās in puniēdo Tercō
replicat maloꝝ puersitas i obstinacitate re
sistendo Scda ps ibi, Non q̄z impotēs. ter
cia ibi Non ignorans. ☞ A ¶ Circa
primū pietas dei puniētis declarat in trib⁹
q̄z puniuit eos misericorditer mirabiliter ⁊
pcibiliter Vñ dicit Sed in his vicz anti/
quis habitatoribꝫ terre sancte nō obstante
eoꝝ multiplici malicia tanq̄z hoib⁹ peper/
cisti: tanq̄z hoib⁹. i. ad ymaginē tuā factis
vel tanq̄z fragilibꝫ Ben. vi. Nō p̄manē/
bit spūs meus in homie in eternū. q̄z caro ē
Scdo puniuit eos mirabiliter. ⁊ id eos sub/
dit Et misisti antecessores exercit⁹ tui ves/
pas Ad lr̄am dz Josue: xxiiij. Misi añ eos
crabrones ⁊ eieci eos ꝺ locis suis. fm Jsiꝺ.
xij. Ethimol. ca. vi. Apes ppie vocant oꝝ/
te de bobꝫ. crabrones de equis. fusci de mul'
vespe de asinis Dicunt aūt crabrones a ca/
bo id est caballo. q̄z de putrefactōe cadaue/
ris caballi oriunt. sicut apes de putrefactō
ne carnis bouine. quāuis nō omēs apes illo
mō generent. sed hñt generatōem duplicez
viz naturalē p ppagatōem qua vna gene/
rat ex alia. ⁊ p putrefactōem carnis iumen/
ti vacce vel bouis ⁊ q̄uis in multis libris
scribant scrabroges. correctores tñ parisiē/
ses ⁊ Joh. in speculo eccl'ie dicūt crabrones
Versus Labo caballus erit. sed crabro na
scitur de. Et declinat Labo cabonis Idem
dicit alexander nequā: Et in Papi. scribit
per dictōes incipiētes p cra Sed tamē fm
Hugui. ⁊ Britonē debz dici scabro scabro
nis ⁊ scabreus Hmōi aūt vespas p̄misit do
mīn⁹ ante exercitū suum vt illos paulatim
exterminaret ⁊ p̄ticulariter Sic ergo pa/
diuina pietas in p̄cendo: Cōsequēter osten
dit eius ptās in puniendo. q̄z nō est p̄cipi/
dū q⁹ deus qui est infinite potētie nō aliter
q̄z p minima aialia eos poterat occidisse. vl
imittēdo bestias seuas vel imediate sua p
pria iussiōe sicut super⁹ de egiptijs dictū
fuit Et hoc est qꝺ dicit. Nō q̄z impotēs in
bello eras sb̃ijcere impios iustis. sed prīb⁹
id est p ptes iudicans id est iudicij vindic/
tā exercēs. dabas locum pnie ipis qui relin/
quebant. ☞ A Tercio iterū replicat ma
licia puniroꝝ ⁊ simul cū hoc excludit quedā
dubitatio que possit suboriri in hoc q⁹ dic/
tum est q⁹ deus dedit eis locū pnie q̄si expe
ctās ⁊ tentās an vellēt penitere. Posset ali/
quis querere Nū de⁹ nesciuit qꝺ volebant
facere Et rñdit lr̄a q⁹ sic Sciuit em̃ q⁹ ipi p
sisterent in malicia. Et tñ q̄rum in eo fuit
dedit eis occasionē malicias dimittendi. vt
oñdat q⁹ non ipo impellente mali facti sunt
sed ipis intelligentib⁹ eligentib⁹ ⁊ negligē
tibus. ⁊ eo p̄mittente nō cōpellente Et ideo
subdit Non ignorās q̄m iniqua est natō eo
rū. q̄z ipi ab ipo natiuitatis initio in mali/
cia fuerunt a suis p genitoribꝫ educati. et
ideo fuit quasi naturalis malicia ipoꝝ. Cō/
suetudo est quasi altera natura. ⁊ q̄z qꝺ na/
turale est difficile tollit Sciebas q⁹ non po
terat immutari id est difficile poterat mu/
tari cogitatio illoꝝ in ppetuū: Piere. viij.
Si mutare potest ethiops pellem suā ⁊ par
dus varietates suas ⁊ vos poteritis bñfa/
cere cū didiceritis malū Semē em̃ illorum
maledictū erat ab initio. q̄z ad lr̄az ꝺ cayn
filio ade qui ab initio id est ab antiquo ma/
ledictus extitit descenderunt Dic glo. hic,
q⁹ ex quo ipi erant. quedā p̄ana qualitas i
ipis erat maledictōe digna. ⁊ forte intelli/
git de qualitate que ꝺz fomes vl' pronitas
ad peccandū Dabas locū ad pniam. omne
tps post est nobis datū ad merendū vel pe
nitendū Et si est momentū sine meritō vel
pna exiget a nobis tanq̄z vriliter accessit ⁊
inutiliter assūptū Eccl. xv. Nemi mādauit

deus impie agere ⁊ nemini dedit spacium peccādi. ḡn potius ꝑ quolibet hoīe dici pōt deo. Ñm dabas locū pnie Ubi nōdū q̄ sicut dictū fuit in penultia lectiōe capitl'i pcedentʒ qttuor sūt pnie incitamēta. qttuor pcedentʒ qttuor sūt pnie impedimenta. quattuor penitentie documenta. ⁊ quattuor emolimēta. De duobꝫ p̄mis q̄ternarijs dictū fuit ibidē. de duobꝫ aūt residuis ꝫ est dicendū Quattuor ḡ sunt documēta pnie vtiliter pagenda. videlicet solicitudo precogitationis. amaritudo compunctionis plenitudo confessionis. et fortitudo satisfactionis: Primo ergo ad hoc q̄ penitētia de peccatʒ vtiliter in choet necessaria est ꝓcogitatōis solicitudo: Quis em̄ ꝓposit⁹ vel baliu⁹ q̄ bona alicui⁹ dñi expedisset ꝑ mensem p̄sumeret ꝯ poruʒ aūt multa bona recepit dispensanda. bona ḡre. bona nature ⁊ fortune. et oia ista male ꝯsumpsit ꝑ maiorē parte. Ñō igit subito et ex improviso ad ꝯfessionis cōpotū se aut debit ingerere. Nota medicina purgatiua ꝑsupponit ꝑparatiuā Preparatiua est contritio ⁊ ꝓcogitatio. purgatiua est ꝯfessio. ꝑ. Reg. ij. Deus scientiarʒ dñs est ⁊ ipi ꝑparātur cogitatōnes Et. ꝑ. Lor. v: Expurgate vetus fermētū Et tō dixit ꝑ signāter Ezechias Isa. xxxviij. Quid dicā aut quid rñdebo tibi cum ipe fecerim Tot videlicet ero res cogitando. loquēdo. operādo ⁊ omitten do Et rñdit Recogitabo tibi omēs annos meos in amaritudine anie mee. Sed huius in dimidia hora ꝯfessionem facere ꝑ quam vix sufficeret septimana si esset bñ examinata: nō interrogat non examinat semetipsos de inanibus. et ideo nō pnt integre penitentiā sup peccato suo. dicens Quid feci Cui⁹ oppositū fecit ps̄ dixit inquā. Confitebor aduersum me iniusticiā meā dño Glo. dixi. id est prius deliberaui apud me. hoc sc̄z q̄ ego ꝯfitebor aduersum me Multi ꝯfitent iniquitatē suā. sed aduersus deū Ñ em̄ iuenit hoc peccatū sed deus voluit. Alij dicūt Farū mihi fecit Stelle mihi fecerunt. ⁊ ita ꝑ circuitū nituntʒ venire ad accusandū deū Stellas em̄ ipse fecit et ordinauit et ita ꝑ eas volunt ondere q̄ deus fecit vt peccarēt

Sed vere penitens dicit ego peccaui. nō fatum. non fortuna. non dyabolus me coegit sed ego ꝑsuadenti cōsensi. Nec glo. Vere igit penitētes ꝑcogitāt et deliberāt quomō possint semetipsos accusare. falsi penitētes deliberant qūo possent deū accusare ¶ Secūdo debet penitentia in se habere amaritudiē cōpunctiōis. exemplo Job dicentis Locquar in amaritudine anime mee dicā deo: noli me ꝯdemnare Mulier bene ꝯcipit fetum sine dolore naturaliter. sed nunqʒ fuit mulier que peperit sine dolore nisi vna virgo beata miraculose Anima quādo peccat concipit fetum a dyabolo ⁊ hoc sine dolore imo cū delectatione pctī cōcipit. parit aūt cum cōfitetur et ꝓdit in lucem peccatū suo cōfessori. ⁊ hoc nō pōt esse sine dolore cōtritionis ⁊ pnie Joh. xvi. Mulier cū parit tristiciā habet. Sed mlier cū parit seu parturit dolet amarissime. cū pepit gaudet et sentit alleuiatā Ita ꝑsona grauida peccato ante cōfessionē ⁊ tpe cōfessionis tristis est ⁊ amara. sz cōfessiōe finita videt q̄si libata et letificata Uñ ois hō p⁹ cōfessionē sentit se alleuiatū a pōdere pctī ꝑxīte Judith. viij Quia patiēs est dñs peniteam⁹ ⁊ ei⁹ indulgētiā fusis lacrimis postulem⁹ Et sic nulla mulier quantūcunqʒ nobilis et delicata sit potest euadere q̄n indigeat aliqua obstetrice. ⁊ q̄n ostendat se alicui obstetrici velit nolit Ita nulla ꝑsona ē ingrauidata pctō q̄n aliquo homie indigeat ꝑ cōfessore suo Jux ta illud Jac. v. Cōfitemi alterutrʒ pctā vestra ⁊ orate Et qui iustū dolorē vl amaritudinē nūc recusant. ml'to maiorē experient dolorē q̄n suū pctm̄ cora toto mūdo oñdēt facientes penitentiā. sed non fructuosā Sap. v. Dicēt intra se pniam agētes ⁊ ꝑ angustia spūs gemētes. Hi sunt quos aliq̄n habuimus in derisū. ⁊c. Tercio debet penitentia habere plenitudinem confessionis vt non sit compilata nec abbreuiata nec colorata: nec excusata nec depicta nec diminuta. sed plena debet esse sufficiens et totalis. Sudor vniuersalis in infirmo est signum sanitatis. Sed quando vnum membrū sudat et aliud manet siccum. signum est infirmitatis et non cōualescentie Et eodēmodo cōfessio si est plena significat sanitatem sed diminuta signum est infirmitatis. sicut aliqui confitentur de gula ⁊ luxuria. de rapina

Lectio

et ira nihil Apoc. iij. Non inuenio opa tua plena coram deo meo In mente g habe qliter acceperis et audieris et serua et age pniam. Vincenti in speclo naturali narrat de quodam pisce marino q centipes dicita multitudine pedum Iste piscis cū hamū piscatoris senserit suis visceribꝰ inherere. timore mortis iminētis viscera sua quadā industria naturali effundit et hamū euomit et iterū viscera sua resumit et sic mortem euadit Dam⁹ dyaboli est peccatū infra delectatio nē sicut infra escā subtiliter inuolutū Nō hamo capit: qñ ppter delectatōem petā pplectit. Eccs. ix. Sicut pisces capiunt hamo. et aues cōprehendunt laqueo: sic cōprehenduntur homines tpe malo. Hamus iste viscera torquet. qñ peccatū scientiā remordet. ergo sūmū remediū est tūc hamū cum visceribus. i. cū circūstantijs p confessionē effundere corā deo. Juxta doctrinā ps. Effundite corā illo corda vra et postea ipm corporum ablutū p pnie sacramentū resumamus et sic recupabimus salutē Juxta illud ad Ro. x. Ore aūt confessio fit ad salutē. ij. Cori. vij Que em scōm deū tristicia est. pniam in salutem stabilē opat Quarto pnia debet hre fortitudinē satisfactōnis. vt hō non se fingat debilē vel infirmū ad faciendū satisfactōem p peccatis suis Narrat Amb. in exame. de ope. vi. diei. q elephas est tante fortitudinis q sufficit turrim ligneā cuz multis armatis portare. tāte audacie q nullo clipeor retardat obiectu. aut aliqua militū stipatione terreat. mirabiliter tñ timet murē. Moraliter. sic est de multis qui ad opa mundi p lucro vel gloria tpali inueniunt fortissimi Jeiunāt. vigilant. transeunt maria. fatigant et fustigant. sed ad faciendū vnā modicā pniam p peccatis suis timent in ps. Trepidauerunt timore vbi non erat timor Hui⁹ oppositū suadet euangelium. Luce. iij. Facite fructus dignos penitētie. Exemplū de magdalena de qua Grego. in omel. xxxiij. Quot habuit in se maria oblectamenta. tot de se inuenit holocausta Conuertit ad numerꝰ virtutū. numerꝰ criminū. vt totum seruiret deo in pnia qdquid ex se deū offenderat in culpa

Lectio. cxlix.

Nec timens aliquē venia dabas peccatis eorum. quis em dicet tibi. quid fecisti. Aut qs stabit in iudicio tuo Aut qs inuenit vindex iniquorum hoim Aut qs tibi iputabit si pierint natōes qs tu fecisti Nec est alius dns qui tu. cui cura ē de omibꝰ vt ostendas qm nō iniuste iudicas iudicium. neqz coram te neqz tyrānus in cōspectu tuo inquirent de his quos pdidisti. Quia in punitōe et dilectione chananeorum dñio tertie pmissionis locum dns p cessit misericorditer. mirabiliter et pcipue liter eo q nō statim oēs deleuit sed aliqs deleuit vna vice. et alios reseruauit. vt penitentiā ēt si vellēt Poterat em de facto dei triplex mala interpratō fieri Uno mō dici q dns sic eis pepcit ex impotētia Poterat etiā dici q dns sic pepcit ex nesciētia vel ignorātia Poterat tercio dici q deꝰ sic pepcit ex timore vel reuerētia alicuius superioris. quasi dns non ecēt iudex supmus. Due pme interpratōnes reprobate sunt in lectiōe pcedenti Et ideo restat mō reprobare et ondere q deꝰ ex mera sua benignitate et iusticia nō ex timore alterius sic eis pepcit et paulatim destruxit

☞ Et circa hoc duo fiūt. Prio pmittit conclusio Scdo sbiūgit pbatō ibi. qs em dicet tibi qd rē. Cōclusio est ista q dns dimittit venia. i. locū et tps veniē si voluissent ex sola benignitate sua nō ex timore Et hoc dicit. Nec timēs aliquē venia dabas peccatis eorum. Cuius pbatio patz p exclusionē quatuor q solēt in iudicibꝰ qñqz inueniri Solēt em iudices interdum declinare a rigore iusticie. aut ppter superiorum iudicum reuocationes. aut ppter interpositas appellationes aut ppter futuras visitationes. aut ppter sequentes persecutiones Sed nihil horum potuit in deo causare timorē quia ipe est iudex supmus. vñ dic sic. Quis em dicet tibi qd fecisti reuocando videlicet sniam a te data quasi d. nullus. aut qs stabit in iudicio tuum interponēdo appellatōem Aut qs inspector tuo veniet videre iniquorum hoim q. d. Quis presumet irritare tuū iudiciū nec fortiatur effectū p iudiciariā visitatōez vt vindicet pecnā illatā p te inīqs hoibꝰ. qñ. d. null⁹. Aut qs tibi imputabit si pierint natōes qs tu fecisti. persecutiones tibi postea vel molestias

inferēdo.q.d.nullus Job.v. Si subuerterit omnia:et in vnū coartauerit qs ꝺicit ei. qꝺ aūt quelibet causa timoris a deo excludat pz sic. Nam ipe solus est deꝰ inder supmꝰ dr. Nec em est alius deus q̄z tu. cui cura est de omib⁹ Si arguat cōtra hoc.qz.p. Lozi. Dicendū q̄ est cura prudentie generalis p conseruatōem rex in suo esse. et cura prudē tie specialis per doctrine informationem. Prima est de omibus non scōa. sed tm de hominibus vt ostendas qm̄ non iniuste iu dicas iudiciū Ista littera debet cōiungi ad cipio lectois sic Nec timens aliquē. veniā dabas peccatis eozum vt ostendas omib⁹ sequentib⁹ et histoziam eoz legentib⁹. qm̄ nō iuste iudiciū iudicas.i:n iniuste flagel las et punis malos Et qz est sūmꝰ iudex.iō cōcludit cozrelarie .q̄ neqz rex qui vicz iu fte regit.neqz tyrānus.qui p oppressionem subiectos regit in cōspectu tuo inquirēt de his quos pdidisti.q.d.nunq̄z per inquisiti onē poteris conuinci male puniuisse quos pdere ꝓpter eoz peccata decreuisti Abac: p. Ipe de regibus triumphabit:et tyrāni ri diculum eius erunt Juxta illam clausulaz Veniā dabas peccatis eoz: Notandū ve niā peccati cōsequimur per penitentiā cuiꝰ quattuoz sunt incitamenta . quattuoz im pedimenta.et quattuor emolimēta Ubi no tandū de vltimo quaternario q̄ p peniten tiā xpm nobis reconciliamus.angelos letifi camus.aias imo nosmetipos reformamus et demōes cōfutamus Primo xpm reconci liamus / Hiere.xviij. Si penitentiā egerit gens illa a malo suo qꝺ locutus sum aduer sus illam.agā et ego penitētiā sup malo qꝺ cogitaui vt facerē ei. Ecce mirabilis modꝰ reconciliatōis dñi tāti qui vult quasi ad pa ria iudicare cū hoie seruo suo Un ad modū hois loquit de seipo Si em hō vellet peni tere.ipe vult penitere.hoc ē ad modū peni tentis se habere Sic autē nobiles impato res pulerum vindicte genus reputauerūt ignoscere et noxijs penitentib⁹ cōcedere ve niā post reatū. sicut dicit petrus de vineis i quadā epla Scōo angelos letificamꝰ Jux ta illud Luc.xv Gaudiū erit coza angelis dei. sup vno peccatore penitentiā agente? Legimus em.iij: Regū. vi. q̄ Salomō fe angelos fieri in ppiciatorio tēpli.de quib⁹ quattuoz ibi legimꝰ Fuerūt em ymagines ille de lignis oliuaz Scōo habebāt alas ex pansas Tercio habebāt pedes obliquos et eleuatos quasi ad ambulandum paratos. Quarto q̄ ꝑsis vultib⁹ mutuo se respicie bāt Prio fuerūt isti noui angeli Salomo nis de lignis oliuaz.antiq̄tus fuerunt fer rei ꝓpter incōpassionē et duriciā qua homi nib⁹ nō cōpatiebant Nūc aūt de lignis oli uarū.qz misericordes et pij. Pzi⁹ habebāt alas demissas.qz q̄si inuite et cū difficulta te veniebāt ad hoies sed mō ad nos cito ve nīūt et ideo alas expansas habēt Olim lau dabāt deū soli.sed mō in laudando homini bus se associāt Olim naturā nostrā q̄si in firmā despiciebāt.mō videtes ipam in xpo exaltatā.in stupoze et admiratōem ꝺuertūt Un se mutuo respicere dicunt.quasi de na ture nre innouatōne.speāliter admirantes Et nota q̄ dixit penitentiā agente .nō dicit penitentiā cogitāte.que est penitētia ꝑcra stinantiū Nec dicit penitentiā docente et nō faciente.que est penitētia verboz ꝓdica toz Nec dixit penitentiā ostendēte. que est penitentia ypochritaz et simulatoz Ex di xit penitentiā agente que est pnia deuoroz. Gaudent etiā angeli de cōuersiōe pctōris ꝓpter tria Primo qz videt sue custodie tā gl'iosū fructū.sic medicꝰ gaudet qn̄ videt sue cure ꝺmissū reparū .et ꝺsuete valitudi ni restitutū . Scōo qz videt ex peccatoz⁹ ꝺuersis suū adimpleri nūez. Tercio qz vi dent ad laudandū deū tale se habere ꝺsoz tiū.igit ꝑ penitentiā nostrā angelos letifi camus Tercio nosmetipos reformamus per penitentiā.sicut docet Boetius.iij .ꝺ ꝺsola. Homo scōm varia vicia quibus in dulget. in naturā bestiarum transforma tur.sicut inquietus in lingua cōparatur ca ni Insidiatoz callidus vulpi . Accidiosus asino.et sic de alijs Ratio huius est quia ani ma homis est sicut cera mollis Cera em ca lefacta et mollificata recipit effigiem illiꝰ rei cui applicatur Unde si applicatur sigil lo cui impssa est figura leonis .induet cera leonis effigiē Si applicet sigillo cui isculp ta est ymago lupi vel vulpis . cera cōsimilē

Lectio

induet ymaginē seu formā Istō mō ania rerum quibus se p amorē applicat effigiē induit. z in illas se transformat Ūñ Hugo de arca anie Ea est vis amoris vt talē me esse te necesse sit. quale est illud qđ amas. et cui per affectum ꝺiungeris In cui⁹ similitudinē z figurā dilectōis societate trāsformeris Figura ad hoc Daniel. iiij: q Nabuchodonosor ꝓpter culpā suam est ab hominibꝫ eiectus. et fenū vt bos comedit sed postea recuperauit penitens qđ amisit

b Sed nota q phīa homīs reformatiua tres debet habere ꝺitōes Integritatē: taciturnitatē et diuturnitatē Que q/dem conditiones p tres litteras huius dictionis homo notant. H. em̄ non est lr̄a. sed aspiratōis nota sm̄ prisc̄ianū Per primus em̄ O significat integritas penitētie Integrū em̄ est qđ plenū ē z circlaris linea pfectissima z plenissima est. z circulus inter figuras superficiales pfectissima est. quia non est possibile vt aliquid addatur in linea circulari oīno sm̄ Aresto. ij. de celo z mundo Penitentia ergo debet esse perfecta vt omnis pars puniat sicut quelibet peccauit Lingua p vaniloquio oratiōibꝫ. pedes pegrinationibꝫ. venter ieiunijs Per secundā litterā que est M. designat taciturnitas que ad penitentiā requiritur ne fiat cum pompa z ostentatione Et bene M. designat taciturnitatē q: illa sola iter lr̄as pferri pt labijs clausꝫ z labijs ipis ip̄rimit Tercia lr̄a ē O. z significat diuturnitatē sine finalē pseuerantiā que in alphabeto greco vltima est lr̄a Penitētia aūt si pfecta est vsq3 ad finez esse debet. z talis hominē reformat de bestiali natura nō tñ sine aspiratōis nota. q: nisi spūssancti gr̄a p suā benignitatē hoiez mollificet. salubr̄ē pniam non attentat Roma. ij. Ignoras qm̄ benignitas dei ad pniaz te adducit. Quartū emolimentū penitētie ē q p eā demōes ꝺfutam⁹ Uehemēter enim ꝺfundunt qñ eoz pdimus cōsiliū. qñ eoz euadim⁹ carcerē: z a suis p̄ncipibꝫ grauius affligunt. sicut custos carceris p euasiōe latronū punit. Ualde ergo agitant inuidia qñ vident nos prius esse eis similes deformatos p peccatū. iterū p sacramentū penitentie restitutos. qđ nullo mō eis ꝺceditur Unde de hominibꝫ singulariter dixit Petrus. ij. Pe. iij. Non tardat dñs promissionē sed pacienter agit ꝓpter nos. nolens aliquē pire sed ad penitentiā reuerti Penitemini ergo z conf̄itemini vt deleant peccata vestra Act. ca. iij.

Lectio. cl.

QUm ergo sit iustus iuste oīa disponis. ipsum quoqz qui nō debet puniri condemnas z exterū estimas a tua virtute Uirtus em̄ tua iusticie initium est. Et ob hoc q dñs oīm es omibus te ꝑcere facis. virtutem em̄ ostendis tu. qui nō crederis esse in virtute cōsumat⁹ Et hos qui re nesciūt iudicia traducis ¶ Postq̄ declarata est diuina pietas in punitiōe maloꝝ. in ista parte ꝺclarat eius equitas in gubernatōe vniuersoꝝ. Et circa hoc duo fiunt. q: primo premittit cōclusio. scḋo subdit cōclusiōis ꝓbatō. scḋo ibi Jpm quoqz A Conclusio q premittit est ista q cū dñs siue deus sit iustus iuste oīa disposit Ista ꝺclusio ꝓbat sic. Dis hō hñs vsū liberi arbitrij vl ē pctōr vl iust⁹ Sic ē pctōr. tu eū corripis admones z allo queris sic supi⁹ dictū fuit. z si velit correcti onē recipe eū admittis Sin aūt. iuste pellis Sic ē iust⁹: hoc nō est nisi p gr̄am tuā. q: null⁹ pōt iust⁹ fieri nisi te iniciāte z incipiente bonū motū. in eo ergo iuste siue bonos siue malos disponis. Et si quer̄at vñ est q tua generalis omipotētia qua creaturas conseruas z ānihilas si voluerit vniuersa Dic ergo sic Cū ḡ sis iust⁹ sic q nō possis esse iust⁹. q: q ḋ q ḋ vis fieri iustū est fieri. Iuste oīa disposis. i pn̄s. Just⁹ dñs z iusticiā diligit Jpm quoqz q ñ ꝺz puniri. i. ad rps misericorditer flagellari ꝺēnas in ppetuū. Et exterū. i. extraneū estimas a virtute tua q est misericordia tua q: illa est ꝓprie virtus dei Deus cui ꝓpriū ē misereri Et q: posset aliqs credere q soli peccatores misericordia dei indigēt q vocat⁹ virt⁹ dei Subdit q etiā iusti gr̄a et misericordia sua egēt Uirtus em̄ tua. i. gratia iusticie initiū est. q: ni si gr̄a p̄ueniat hoīs volūtatē saltē naturā vulnerat causalitate. hō iustus esse nō potest Rom. iij. Justificati gratis p gr̄am ipius. Et actu Thitū. iij. Nō ex opibꝫ iusticie que fecim⁹

nos. sed sm suã miam saluos nos fecit Gz vnd habet ozt̃ ista miserícordia. Certe ex oim̃potẽtia Un dicit lra Et ob hoc q dñs oim es. omib⁹ te parcere facis ☞ a

¶ Ubi notand q ds in natura sic p:euidit cõiter q clemẽtia z potentia fortitudo z mã suetudo natural'r ꝯiũgunt̃ z vbi est pl⁹ foz/ tie reperit Exemplũ d leone qui foztissim⁹ bestiaz. clementissim⁹ est etiã Un Solin⁹ de mirabilib⁹ mũdi Leonũ clemẽtie indi/ cia multa sunt Prostratis parcũt. in viros porr⁹ q̃z in femias seuiũt Infantes non nisi separant Hec Solinus Un metrice dicit Parcere pstratis scit nobis ira leonis. Et per oppositũ deus anialia crudelia ptãte p uauit Un inter canes puissimi canes sunt maxime colerici z quo minus pñt viribꝫ. eo magis abũdãt latratibꝫ Christus aũt mo/ re leonis q̃buscũqz se pternentibꝫ p pniaz clementẽ se exhibet. in viros porr⁹ q̃z i femi/ nas. hoc est in peccãtes malicia porr⁹ q̃z in peccantes ex passione se vindicat et infan/ tes. id est innocẽtes nõ nisi magna fame id est magno amoze salutis eoz in pñti flagel lat Apoc. iij. Et ego quos amo arguo et ca stigo Sic ergo ds pncipal'r et leo natura li ter parcunt pstratis Ita omis bona aĩa pe/ tens veniã de offensis parcere ꝺsuevit Un apud gentiles sic principes informabãtur antiquitus Sic docet Uirgili⁹. vi. Enei. Et idẽ recitat Aug⁹. v. de ciuitate dei. ca. xij. Cũ Eneas patrẽ suũ enchisen p loca in/ fernalia quesiuisset z p campos Elysios tã dẽ inuenisset. sic a patre suo informat⁹ fuit ꝺditões nobilitatis romanis ꝺcedent in ter pp̃los totr⁹ orbis Tu regere imperio po/ pulos romane memẽto Hi tibi artes erunt pacis ponere mores Parcere subiectis z d̃ bellare supbos De hac diuina instícia z mi sericordia sil' ꝺiucta loquit Anshelm⁹ p/ sologion. ca. x. Alio mõ iuste punis malos Alio mõ iuste pcs mal'. Cũ ei punis malos iustũ est. q eoz meritis ꝺuenit Cũ vo par cis malis iustũ ẽ. nõ q illoz meritis sed q bonitati tue cõdecens est. Nã pcendo mal' ita iustus es sm te z non sm nos. sicut mise ricors es sm nos z nõ sm te. q saluãdo nos quos iuste pderes sicut misericors es nõ q tu sentias affectum sed quia nos sentimus effectum. ita iustus es non quia reddis de/ bitum. sed quia facis quod decet te sũmũ bonum Sic itaqz sine repugnãtia iuste pu nis z iuste pcs Hec Anshel. Et infra. c. xi Sic g nasci d̃ iusticia tua misericordia q iustũ est te z sic esse bonũ vt pcendo sis bon⁹ ergo ab hoc q dñs oim es omib⁹ te pcere fa cis Glo. vt psis potẽtia mitescas natura

¶ Notand q in toto mũdo nõ est res q̃ pos/ sit rationabiliter dñs nũcupari pter deũ so lum de trib⁹ causis Tum q hõ dispẽsator mutuator mẽdicator nõ põt rationabiliter dñs nũcupari. Et ad de tres impotẽtias in omni dño terreno Prima est q non põt tã/ tũ reddere seruo sicut seru⁹ sibi. z p conse/ quẽs magis indiget seruo q̃z seru⁹ eo vt cõ/ iter sic ibi pbat Scdo q nullus dñs terre/ nus põt facere seruũ suũ liberũ Cui⁹ pba/ tio est. q ipe nõ est liber. fuit em̃ malis affe ctõibꝫ cupiditatibꝫ. ire z impaciẽtie. Unde Seneca epla. xlvij. scõm cões libros Ser/ uus es. ostende quis non sit. alius libidini alius auaricie. alius ambitioni. omẽs timo/ re seruunt. imo sicut docet idem Seneca iu puerbijs suis. Dñi vt cõiter magr timẽt q̃z subditi: res ꝑa ẽ. q a multr timet mltos ti met. regib⁹ peius est multo q̃z seruientib⁹. Res vera q isti singulos. illi vniuersos ti/ ment. vult dicere q vna priuata psona ha/ bet forte vnum quẽ timet. z alia priuata ha bet quẽ timet. ita q singuli habent singlos Sed dñi et prelati timent vniuersos Ter/ cia impotẽtia est quã dñi terreni sustinẽt q non possent hoiem cõpellere ad seruiendu eis velint nolint. quia nunqz eis aliquis be ne seruiet inuitus Per oppositũ deus ẽ do/ min⁹ realiter qui seruo in nullo indiget nec per ei⁹ seruitiũ aliq̃d sibi accrescit. imo ecõ/ tra ipe suo potius seruit quẽ semp custodit In ps. Cõserua me dñe q̃m sperani in te di xi dñe ds meus es tu. q̃m bo. m. non eges.

¶ Scdo ipse sibi seruientes. liberos facimo reges Apoca. v. Dign⁹ est dñs accipe libr Et infra Redemisti nos in sanguine tuo et fecisti nos deo nostro reges z sacerdotes

¶ Tercio non solũ hõ imo ois creatura sibi seruit velit nolit in celo et in terra z in infer no. q si hõ obediat suis pceptis voluntarie et virtuose seruit deo. ad declarãdã diuinã

misericordiã in pñti ad tps et in futuro p
semp. Si nolit diuinis p̃ceptis fuire volũ/
tarie seruiet deo inuoluntarie ad declaran/
dã diuinã iustitiã in pñti ad tps ⁊ ĩ futuro
p semp. ⁊ iõ oĩa nccio seruiẽt ei vl' in suo ce/
lesti pallatio. vel in suo infernali ergastulo
in eternũ. Et ideo dicit ps. Magnus dñs
⁊ laudabilis nimis ⁊ magnitudinis ei⁹ nõ
est finis Et itez Ordinatiõe tua p. d. ⁊ oĩa
fuient tibi Istud satz aduerterat Octauia
nus Augustꝰ sicꝫ narrat de eo Suetonius
de vita. xij. cesarz Dñi ingt appellatõem et
maledictũ ⁊ opprobriũ semp erhorruit. cũ
spectãte eo ludos pnunciatum esset in int/
tio O dñm equũ ⁊ bonũ. ⁊ vniuersi dictuz
quasi de eo exultãtes ꝺ probassent. statĩ ma
nu vultuqz indecoras adulatões repssit et
sequẽti die grauissimo corripuit edicto do
minũqz se pꝰ hec appellari ne a liberis q̃dẽ
et nepotibꝰ suis serio vel ioco passus est.

Lectio. cli.

TU autem do
miiator fortez cũ magꝫ trãq̃llita/
te iudicas ⁊ cũ magna reueren/
tia disponis nos subest eĩ tibi cũ volueris
posse Docuisti ei ppl'm tuũ p talia opa. qĩ
optet eẽ iustũ ⁊ hũanũ ⁊ bone spei fecisti fili
os. qĩ iudicans das locũ pñie in peccatis:
¶ Postqz sufficiẽter actũ est de chananeoz
afflictõe. In ista pte agit de hebreoz p ean
dẽ afflictõem instructõe Fuit aũt instructõ
hec tal'. q̃ p flagellatõem chananeoz potue
runt ⁊ debuerũt hebrei aĩari ad ꝺfidentiaz
et spei ꝺsolationẽ Unũ hac scda pte capitl'i
duo fiũt Nã p̃mo occasio spei hñde ad deũ
enarrat Scdo p rationẽ pbat tibi Si ei ini
micos seruoz. Circa p̃mũ duo facẽ. Primo
narrat diuina modestia quã obseruat ĩmit
tendo afflictõem Scdo infert q̃z bona doc
trina q̃ bonis tribuit p malos iustã punitio
nẽ. scda ps ibi Docuisti aũt ¶ Circa p̃mũ p̃mo oñdit q̃ dꝰ in puniẽdo duas
habet ꝺditões nccias iudici puniẽti Scdo
ꝺdit cãm q̃re ille ꝺditões dꝰ deesse nõ pñt
tibi Subest eĩ Due vo ꝺditões nccie cuili
bet iudici volẽti punire dlinquẽtes sũt iste
q̃s ⁊ turbatiõis sedatio. mozez deliberati
onis expectatio. Prio q̃ reqrit in iudice ad
hoc q̃ recte exerceat iustitia q̃s ⁊ sedatio cuiꝰ
cũqz turbationis Nã turbati recte iudica/
re non pñt Et q̃z tũ ad hoc dicit sic. Tu aũt
dñator virtutis. qz vicz dator es virtutis;
et rector fortis. cũ tranq̃llitate iudicas. ñ
ex passione ire vl' offense. sz sine q̃cunqz tur/
batione Isa. xlij. In veritate educet iudici/
um nõ erit tristis neqz turbulent⁹ Uereres
eĩ philosophi q̃ tm moribꝰ ⁊ scientijs stu/
duerũt tã verbo q̃z exẽplo. ꝓncipes docueꝝ
q̃ nũq̃z turbati in reos aĩa duerterẽt Und
de Archyta carẽtino scribit Uale. lib. iij.
ca. p. Architas tarẽtinꝰ dũ se p̃ceptis pita/
gore penitꝰ metaponti ĩmergit. magno la/
bore multoqz tempe solidũ opus doctrine
ꝺplexus. postq̃z in patriaz reuertit ac rura
sua reuisere cepit. aĩaduertit negligẽtia vil
lici corrupta ⁊ perdita. intuensqz male me/
ritũ sumpsissem inquit a te suppliciuz. nisi
iratus essem Maluit eĩ impunitũ dimit
tere q̃z ꝓpter iram iustũ graui⁹ punire Idẽ
de platone scribit sic Plato cũ aduerꝰ de/
lictũ serui vehementꝰ exarsissz. veritus ne
ipe vidicte mod despicere ñ possz Speusip
po amico suo castigatõis mod mãdauit. de
forme sibi futurũ existimãs si cõmisisset ve
parem culpã serui repẽsio ⁊ platonis aĩad
uersio mereretur De eodem Platone nar/
rat Seneca li. iij. de ira. q̃ cum irascerez ser
uo. iussit tunicam deponere scapulãqz pre/
bere verberibus sua manu ipe cesur⁹. Post
quã autem intellexit se irasci. manuz suspẽ/
sam detinebat sicut sustuleratz ⁊ stabat per/
cussuro similis Interrogatus ab amico qd
interuenerat quid ageret. Cui respondit.
Exigo penas ab homine. tu aũt ferulum
istum verberibus obiurga. Nazego irascoz
propter quod non cecidi Irascor inquãne
plus faciam q̃z optet. ⁊ libenti⁹ faciã ne sit
ille seruus in eius potestate qui in sua non
est qualis scilicet ego sum Plato oblit⁹ ser/
ui. qz alium quẽ potius castigaret inuenit
hil tibi liceat cũ irasceris et hoc. q̃z si vis
tibi licere pugna tecũ ipe Secũdo requirit
in iudice ad hoc q̃ recte exerceatur iustitia.
petu vel abrupto fiat sententie iudicial' exe
cutio Et ideo li. ir. hystorie tripartite narra
tur q̃ beat⁹ Ambrosius inũxit theodosio
imp̃atori q̃ legẽ talem ediceret q̃ videlicet

ꝑe. dicēs sentētia necis atq; ꝑscriptōis in
lris tantūmō maneret vt ratō cām indicās
apud semetipam que cognouerat sub veri
tate disponat. Cū aūt apud Tessaliā qui
dā iudicū fuisset lapidati. indignat⁹ theo
dosius oms passim iussit interimi non ꝑce
dente iudicio. intantū q; septē milia homi
nū occisi fuerunt Ob hoc ergo postea lex sta
tuta fuit ab eo sub hac forma impator Gra
tianus Valētinianus Theodosius Fauia
no ꝓtorio ꝑfecto illustri Si vindicari i ali
quos seuer⁹ cōtra nostram cōsuetudinē p
cause intuitu iusserim⁹. nolumus stari eos
aut subire sententiā aut excipere penā. sed
per. xxx. dies. sors ⁊ fortuna super statū eo
q; custodia. ⁊ excubijs solertib⁹ iugiter ob
seruet Unde ꝓ excessu Theodosij beat⁹
Amb. p octo menses eū ab ingressu eccle
sie coartauit ⁊ postea ab excōmunicatōe ab
soluit. vide ibi. Dec aūt expectatio delibe
ratōis in deo reperit. licet ipe mora vel con
filio non indigeat Unō Bern. ix. dixit De
uerint Et q̄tum ad hoc subdit Et cum ma
gna reuerētia disponis nos Est aūt reuerē
tia dilectio mixta cum pauore: ⁊ isto mō pu
nit ⁊ affligit malos ⁊ iniustos. cū quadā ex
pectatione ⁊ reuerentia vt interim se emē
dent Et ꝯsequenter sbdit hui⁹ expectatio
nis ratio Nihil em iusticie deperit p moram
tue expectatiōis Contingit interdū q; ꝓ
pter iudicis expectatōem sbterfugit re⁹ iu
risditionē suā ⁊ hoc ꝓpter defectū potesta
tis in iudice q; forte reus se trāsfert ad pa
triā ad quā se iurisditio illi⁹ iudicis non ex
tendit. Sicut si reus in francia trāsferat se
ad angliā vel ecōtra. vel forte expectat do
nec potestas iudicis expiret ⁊ tunc non pōt
iudex in eum animaduertere. dato q; vellet
Sed neutq; istoq; deo pōt ꝯtingere. quia i
omē ps ⁊ in oēm locū. suā extendit potētiā
iurta sue voluntatis arbitriū. ⁊ hoc ē qđ sb
dit lra Subest em tibi ⁊ cum volueris pos
se Anshel. ij. Cur de⁹ homo. c. xvij Omis
necessitas ⁊ ipossibilitas dei subiacet volū
tati Illi⁹ aūt volūtas nulli subdit necessita
ri aut impossibilitati Nihil em est necessa
riū aut impossibile nisi q; ipe ita vult Ipm
vero aut velle aut nolle aliq̄d ꝓpter necessi
tatē aut impossibilitatē alienatū est a veri
tate ¶ Secda ps hui⁹ lectōnis ꝯmet q; bo
na doctrina ꝯfert iustis p maloq; iustā pu
nitōem Informant aūt homies si diuinas
punitōes cōsiderent de tribus. quoq; duo
ptinent ad iudices ⁊ plātos qui informant
Primo q; nō sint nimis remissi in regendo
p nimiā dissimulatōem. ⁊ q̄tū ad hoc dic.
Docuisti aūt pplm tuū talia opa q̄m opter
iustū esse Secdo q; non sint nimis rigidi per
tyrānicā districtōem. ⁊ q̄tum ad hoc sbdit
q; oportet esse nō solū iustū sed hūanū. i. ratio
nabiliter mansuetū ⁊ cōpacientē Roma. vi.
Humanū dico ꝓpter infirmitatē carnis ve
stre Tercia informatio ē ad oēs cōiter q; om
nes sint lōganimi. ꝓpter boni spei ꝯsolatio
nē ☞ a Et q̄tū ad hoc sbdit. Et bone
spei filios tuos. q̄m iudicans das locum in
petis pnie. sicut supius expositum est bone
spei feciſti filios tuos. Sicut docet Bern.
in sermone quodā q; sic incipit Misericor
dias dñi in eternū cantabo Spes humana
in deo p ꝯsideratōem triplicē stabilit Tria
inq̄t cōsidero in q̄b tota spes mea consistit
Caritatem adoptiōis. veritatē pmissionis
et ptātem reddītionis Primo em debet ho
mies mouere ad spei ꝯfidentiā q; deus eos
adoptauit in filios. ⁊ patrem eorū constitu
it semetipsum Unō Bern. sup oratione
dominicā Mihi inquit dicat oratio cuius
principiū dulce. noie paterno sequentiū pe
ticionū obtinendaq; prestat fiduciam. Et
glo. Mat. vi. sup hoc verbo pater In hoc
inquit dat fiducia quid negabit filijs q̄ ia
dedit q; pater est Exemplū de filio p digo.
Luc. xv. vbi fili⁹ criminosus ad prem redi
cū amplexib⁹ ⁊ osculis ꝯiugijs ⁊ melodijs
a patre recipit. Roma. v. Gtamus ⁊ gloria
mur in spe glorie filiorum dei ¶ Secundo
debet hoiem in spem mouere fitas pmissi
onis De⁹ em ē qui mētiri nō pōt q̄ nobis ve
niā pollicet ⁊ gl'iam p totā scripturā sacraz
quā habemus a deo sicut qđ dā obligatorijū
maxie securitatis Ro. xv. Per paciam ⁊ cō
solatōem scripturarū spem habeam⁹ Et in
ps: Memor esto verbi tui seruo in quo mi
hi spez dediſti ¶ Tercio causat in nobis spē
potestas redditionis Non enim impotens
est. sed omipotens est ad cōplendū pmissa:
Et ideo nullus qui sperat in eo confundi

pōt: Eccī.ij. Respicite filij natōes hoim. qz nullus sperauit in dño z confusus est. p manſit in mādatis eius z derelictus est. Ro.v. Spes vero non cōfundit In ps. In te dñe sperauī nō cōfundar in eternū. Debet igit spes nostra esse sicut anchora firmitatz ne a fluctib⁹ moueamur sicut mola veritatis ne indebite cōteramur. z sicut galea securitatis ne ab hoste ledamur De p̄mo ad Heb. vi: Cōfugim⁹ ad tenendā p̄positā spez quā sicut anchorā habemus amie tutā z firmaz: De scdo dicit glo. sup illud Deutro. xxiij. Nō accipies loco pignoris inferiorē z superiorē molā Superior z inferior mola spes et timor: Spes ad alta subuehit. Timor ad inferius p̄emit Una mola sine altera inutiliter habet In peccatoris ergo pectore sp dñt esse z formido cōiungi. qz incassuz miſericordiā sperat si iusticiā nō timeat Et incassum meruit. qui nō p̄fidit Loco ergo pignoris mola superior aut inferior non tollit. qz qui p̄dicat peccatori. cauta dispensatiōe disponere debet p̄dicatōem vt non relicta spe timorem subtrahat. nec subtracta spe timorē relinquat Est igit spes sicut mola inferior que cor eleuat z sustinet in cōtritione debita p pctō. z timor iusticie mola superior que cōterit z cōp̄imit ne cor exaltet nimis. In ps: Ab altitudine diei timebo. ego vero in te sperabo Tercio spes nostra ē sicut galea securitatis ne ab hoste ledamur Homo cū p̄uatus ista galea p desperatōez omi vulnere tentatōnis occidit eo q caput habet inerme Hiere. xviij. Desperauimus post cogitatōes nras ibimus. Et istā galeā cōtinue induam⁹. Juxta illd apli. p. Thes. v: Sumus induti lorica fidei z caritatis z galea z spe salutis

Lectio.clij.

Jenim inimicos seruoz tuoz z debitos mortī cum tanta cruciasti attentiōe et liberasti. dans tempus z locū p que possent mutari a malicia. cū quanta diligētia indicas filios tuos. quoz parentib⁹ iuramēta z cōuentōes dedisti bonaz p̄missionum ¶ Postqz spūssctūs ī parte p̄cedenti declarauit diuinā misericordiā obseruatā in puniendo chananeos qui terrā occupauerunt iudeis a deo p̄missam. Jn hac parte oñdit q illa maloz deletiōe cū pietate admirra magna dat nobis homib⁹ deū recte colentibus materia magne spei. Et circa hoc duo facit Nam p̄mo oñdit q ex mō diuine punitiōis circa malos ī bonos oriri debz spes respectu gratie obtinende in via. Scdo q ex eadem oriri debet spes glozie cōferende in patria Scda ps ibi Cū ergo nobis

☞ A ¶Quantū ad primū ratio sic̄ ducit Constat deū non esse minus clemētē z benignū in remittendo culpas z faciendo gra electis suis z p̄destinatis qz fuerit querelis et reprobatis. sed in puniēdo reprobos tantā oñdit clementiā q eos paulatim diſperſit et deleuit vt semp superstites tempꝰ haberent pnie. moti z attracti p penas p̄decessoz quos p sua malicia videbant destrui successiue quasi deus ipe desideraret eoz salutē quantū in ipo fuit. ergo non minus erit clemens filijs suis si deliquerint z veniā postea petant. ergo ex hoc q cōsidera mus modū punitiōis maloz quē fit cū mora et expectatōe diuturna inuitante eos ad penitentiā z q̄dāmō veniā offerente. meito possum⁹ animari ad sperandū di clemētia si nostrā malicia relinquam⁹ Nec cōtinuatōis quā facit spūssanct⁹ in lra hui⁹ lectionis. dicit ergo sic Si inimicos seruoz tuorū id est chananeos inimicos hebreoz tuoz seruientiū et te colentiū et adozantiū debitos mozti p̄pter pctā z flagicia infidelitatz cū tanta crucialti attētiōe. id est cū diligenti expectatiōe. z liberasti quos dāsz dilectis dando superstites alijs occisis z deletis dās tps z locū per que possent mutari a malicia per pniam Cū quāta diligentia indicas filios tuos puniendo in pnti ne pereāt eternaliter Filios inquā tuos quoz parentib⁹ iuramenta z cōuentōes dedisti bonarū p̄missionū. vicz de terra chananeoz possidenda Ad lram Quia dicit hic in lra deū iuramenta fecisse. vide dicta sunt hic tria circa materiā iuramenti Primo de iuramēti licētia Scdo de iuramēti frequētia Tercō de iuramenti innocentia ☞ B ¶Circa primū de iuramēti licentia est sciendū q fuerē quidā heretici qui asseruerūt oēm iuramētū esse illicitū q̄cūqz posito. ita q nullā veritatem liceret oīno asserere cum iuramēto

& habuit hec hereſis mōtiua ex ſcriptura ſacra. Primo ex illo verbo ſaluatoris Mat. v. Ego dico vobis nō iurare oīno Jtē Jac. v. Ante oīa fratres mei nolite iurare Jtē Mat. v. Sit aūt ſermo veſter eſt eſt. nō nō qd aūt abundanti⁹ eſt a malo eſt Jtē Aug. in quodā ſermone. Falſa inquit iuratō exitio eſt. vera iuratio periculoſa. nulla iuratio eſt ſecura. ergo ab oī iuramento eſt abſtinendū Jtē Eccī. xxiij: Omis iurās & denūmināns in toto a pcō non purgabit: ergo illicitū eſt iurare Sed hereſis iſta facile redarguit a ſanctis multipl'r Prio de Jurauit dñs & non penitebit cū. Jtē Heb. vi. Abraeā nanq; p̄mittens dō qm̄ neminē habuit p quē iuraret maiorē. iurauit per ſe metip̄m &c. Jtē apl's inuenit iuraſſe Ro. p. Teſtis eſt mihi de⁹ cui ſeruio in ſpū meo. et ij. Cor. p. Teſtē inuoco deū in aīam meam Jtē Deutro. vi. Dñm deū tuū timebis et p nomē eius iurabis Jtē Mat. v. Reddens dño iuramēta tua. Jtē omis natio et omis ſecta vtit iureiurādo. Et fm phm vox oīm eſt vox nature Et ideo dicendū q iuramentū eſt licitū & nō eſt malū fm ſe. ſicut iſta hereſis aſſerebat Ubi ſciendū eſt q iuramentū ordinat ad cōfirmatōem vel pbatōem illius qd homo dicit In ſcibilib⁹ aūt poteſt fieri pbatio p ratōez neceſſariā ex aliquib⁹ nociorib⁹ ſed in ꝑticularib⁹ factis hoīm nō pōt talis pbatio adhiberi Et ideo in talib⁹ recurrit ad teſtimoniū: ita q loco pbatōnis per vtā argumenti accipit teſtimoniū hoīm Iſtud vero teſtimoniū in multis non ſufficit facere ꝑfirmatōem euidentē. tū qz interdū mentit. tū qz erzat frequēter & decipit. et ideo i talib⁹ neceſſariū fuit recurrere ad diuinū teſtimoniū. & hoc fit per iuramentū eo q nec deus mentiri pōt nec decipi Unde p ſe loquēdo ille qui iurat deū venerat & honorat. ꝓteſtans eū ſummā eſſe veritatē: quem adducit in teſtimoniū ad oīndendū dictuz ſuū eſſe vez Unde ptz q iuramentū licitū eſt tam ex origine qz ex fine Ex origine quidē. qz iuramentū inductū eſt ex fidei deuotiōe qz hoīes credūt deū hīe infallibilē veritatē et generalē oīm puiſionē Ex fine etiā qz iuramētū eſt ordinatū ad certificandū hoīez de veritate & ad finiendū ꝓtroverſias inter homīes Heb. vi. Omis ꝓtroverſie eōz finis eſt iuramentū ¶ Ad primū dicendū q iuramentū eſt ꝓhibitū ſic vicz ne fiat abſqz neceſſitate vel vtilitate. ne iurādo ad facilitatē ꝓueniat. et ex facilitate ad ꝓſuetudinē et ex ꝓſuetudine ad periurīū decitat Et ſic ptz ad duo ꝓma Unde nec Paul⁹ inuenit iuraſſe niſi in ſcribēdo Ubi homo cautiorē diligentiā adhibet q̄z in loquēdo Unde ſenſus eſt Nolite iurare oīno id eſt paſſim id eſt nolite aſſueſci ad iurandū. vel nō ſitis faciles ad iurandū. vel nolite iurare abſqz euidēte neceſſitate Et ideo dicit Aug⁹. exponēdo illud Math. v. Sit ſermo veſter eſt eſt. non nō. Qd aūt his abundanti⁹ eſt. a malo eſt. Si iurare cogeris. ſcias de neceſſitate infirmitatis eorū venire quib⁹ aliq̄d ſuades. q vtiqz infirmitas malū qd̄dam eſt. Tu em malefacis. & qui bñ vteris iurariōe vel altri ꝓſuades qd̄ vtiliter ſuades Sed a malo eſt illi⁹ cui⁹ infirmitate cogeris iurare Unde ſm Aug⁹. cū dōr in hac auctoritate. qd̄ hīs abundantius eſt. a malo eſt Malū non accipit ꝓ malo culpe ſed ꝓ malo pene infirmitatis vel ignorātie illius cui fit iuramentū qz ſi ſibi aliter de veritate ꝓſtaret. nulla foret neceſſitas ſibi iuramentū ꝓſtare. ¶ Ad quartū qñ Aug⁹. dicit. q nulla iuratio eſt ſecura. vult dicere ſic. q ſecurū eſt nuuq̄z iurare. Ad quintū dicendū dō eccl'iaſtico. q loquit ibi dō cōſuetudine iurādi ☞ L

¶ Ubi ſcdō ſciendū q frequētia iurandi ē. Primo periculoſa eo q homo de facili delinquet in verbo fm illud. Jaco. iij. Si q̄s in verbo nō offendit. hic pfect⁹ eſt vir Unde Eccī. xxiij. Jurationi nō aſſueſcat os tuum Multi em caſus in illa Unde ſignū infallibile magne lenitatis eſt hoīs ꝓni ad mēdaciū. iurādi frequētia et facilitas Scdō dō multū iniurioſa. q parvā reuerentiā videtur habere ad deū qui ex leui cauſa magnū teſtē inducit deū qd̄ non faceret de aliq̄ honeſto viro. Tercio ſibūꝑi eſt verecundū. nā in hoc q ita faciliter & frequēter deum in teſtem inducit ſine neceſſitate oīndit ſeipſum parue fore fidelitatis cui ſine iuramēto nō credit ¶ Tercio de iuramenti ignorētia eſt ſciendū q ad iuramentū licitū requirūt tria Juſticia Judiciū Et veritas Sic dr Jere. iiij. Jurabis viuit dñs in veritate et in

iudicio ꝛ in iusticia Ut per veritatē caueat iuramentū mendax. per iudicium iuramentū incautū. per iusticiā iuramentū iniquuꝫ vel illicitū Unde ex parte iurantis debꝫ p/cedere iudiciū discretiōis. vt non leuiter sꝫ ex necessaria causa iuraret Ex parte iuramē ti requirunt duo: vicz ne sit falsum. saltē ſm iudiciū cōscie sue. neqꝫ illicitū sicut aliqñ i iuramento ꝓmissorio contingit ꝙ homo iurat se iterfecturū hoiem. vel iurat ꝙ nūquā cōcordabit cum illo qui cōtra eum deliquit vel aliud tale. qđ est illicitū fieri in effectu. In quo casu peccat iurādo ꝙ illicitū est ob seruare Et iterꝫ peccat si obseruet Et in hoc casu dicit Jsiđ. In malis ꝓmissis rescinde fidem ꝛ in turpi voto muta decretū.

Lectio. cliij.

QUm ergo no bis disciplinā das. inimicos nostros multiplr flagellas vt bonitatē tuam cogitem⁹ indicantes ꝛ cum de nobis iudicare ſperemus misericordiā tuaꝫ Uñ et illis qui in vita sua insensate et iniuste vixerunt per hec que coluerūt. dedisti sūma tormenta Etem̄ in errorīs via diutius erzauerunt deos estimātes hec que in aniā libꝫ. vel ſm aliā lr̄am. vel in manibꝫ sūt supernacua. infantiū insensatoꝝ more viuentes. ꝓpter hoc tanq̄ pueris insensatis iudicium eis in derisum dedisti ¶ Postq̄ spūs sanct⁹ nos instruxit qualiter ex maloꝝ punitione aliari debem⁹ ad spez respectu gratie in pñti Dic ꝙ sequēter oñdit ꝙ ex maloꝝ flagellatione ꝛ damnatōe debēt boni aliari ad spem glie in vita futura. Et circa hoc duo fiunt. qꝛ ꝓmo oñdit quale iudiciū deus exercet circa pctōres corrigibiles Scđo ostē/dit quale iudiciū exercet ꝺtra obstinatos ꝛ incorrigibiles ꝛ spēaliter illos chananeos Scđa ps ibi. Unde et illis qui in vita ꝛc. ¶ Quantū ad primū innuit talis deductō rationis Sicut obstinati flagellant in pñti ꝛ qꝛ se nō corrigūt in ꝑpetuū dānant. ita penitētes disciplinant in pñti ꝛ qꝛ se corrigūt ꝓmiant in ꝑpetuū Qñ vero videmus malos flagellari sine correctiōe. ꝛ nos disciplinari cū nra correctione. iudicare possum⁹ diutinā bonitatē in ꝓmiatōe nostra futura ꝛ sperare ꝺe misericordia que ab omi miseria liberat que est collatio vite eterne. Dicit ꝙ sic deo loquēs de nobis Cum ergo nobis disciplinā das. disciplinā sꝫ verboꝝ. vel verbum das ꝺtra malicia aliquoꝝ qui dicunt tribulatōem non eē a deo. inimicos nr̄os q̄ vicz sunt inimici tui. multiplr flagellas. iuxta illud ps. Multa flagella pctōris. vt bonitatē tuā qua omibꝫ te cōicas ſm naturaꝫ diuersaꝝ capacitatē cogitemus iudicantes alios incorrigibiles ad flagella tua Et cuꝫ de nobis iudicare id est exercet iudiciū siue iuste siue iniuste. siue ab homibꝫ siue a deo. ſperemus misericordiaꝫ tuā Job. xiij. Et si occidat me in ipo sperabo. misericordia vicz ab omi pena liberante. que ab omibꝫ imiseri/cordibꝫ ꝺsequet. Juxta illud Jac. ij. Judiciū sine mia fiet illi qui non facit misericordiam Scđo oñdit quale iudiciū exercet de⁹ pu/niendo pctōres obstinatos ꝛ spēaliter illos chananeos quos expulit a facie hebreorū. Illi em̄ tales fuerūt ydolatre ꝙ coluerūt ymagines animaliū sicut supius dictū fuit Et iō merito deus illos p animalia vilia voluit exterminare. ꝓpter qđ sic subiūgit. Unđ et illis qui in vita sua insensate ꝛ iniuste vixerī. Insensate quo ad deū. et iniuste tam cōtra deū q̄ ꝺtra ꝓximū. vel insensate quo ad se ipos: ꝛ iniuste ꝺtra deum ꝛ ꝓximos Per hec que coluerūt dedisti sūma tormēta. q̄ p vespas ꝛ muscas ꝛ vilissima animalia eos interemisti Et ꝙ hoc fuit ꝺ conuenienter factū. hoc sic ꝓbat Illi em̄ non ex surreptione nec modico tpe erzauerunt colēdo talia animalia. sed diu. ꝛ vixerunt more infantiū. ꝛ ideo conueniens fuit ꝙ exterminarent iudicio singulari ꝛ derisibili sic infantes vl fatua bestias quas prius coluerant Uñ dicit sic Etenim isti chananei in errorīs via. id est in ydolatria. diutius non ꝑ modicū tps erzauerūt in erroze negligētie. qꝛ noluerunt cum corrigere. nec ad verū deum ꝺuerti. deos estimantes hec que in aīalibꝫ sunt supuacua id ēt utilia et nociua. cuiusmodi sunt draconum serpētes ꝛ talpe Uel ſm aliam lr̄am Deos estimātes que in manibꝫ sunt supuacua id est ab opibꝫ hūanis que ꝑ manus fiunt hominū sunt supuacua ꝛ inutilia. sicut carpentarij extremitates lignoꝝ ꝛ truncos siue dimittit qñ sibi seruire nō pñt Et de talibus venit sculptoꝝ ꝛ pīgit ymagines Isa. xliij

Artifex lignarius sumpsit ex lignis salt⁹ et calefactus est ⁊ succēdit et coxit panes. ō reliquo aūt operatus est deum ⁊ adorauit Medīū eius cōbussit igni. ⁊ de medio ei⁹ deum fecit ⁊ sculptile sibi Curuat ante illō ⁊ adorat illud ⁊ obsecrat illud dicēs Libe ra me q⁊ deus meus es tu Talia ergo colu erunt isti chananei. infantiū insensatorum more viuentes Pueri em̄ insensati faciunt sibi pupas ⁊ ymagines pueroꝝ ⁊ ludū tuꝝ eis Et ideo merito tu deus decidisti eis iudi cīū in derisū tanq̄ pueris insensatis Quia satis derisibiles videbant cum p cyniphes muscas ⁊ ranas vrsos ⁊ leones exterminabant. Circa illā clausulā Sperem⁹ miseri cordiā ☞ A Notandū est q̄ spem nram tribꝫ tpibꝫ p⁊cipue recolligere debe mus. vicz iminente tempestate tpalis tribulatōis. accedente necessitate corpal' dissolutōis. ⁊ supueniēte pplexitate criminalis desperatōis Primo sperare debem⁹ di uinā miscōiam nobis facilime affuturā imminente tempestate tpalis tribulatōis In ps. Qm̄ in me sperauit liberabo eū pteguꝫ eum qm̄ cognouit nomē meū. Exemplū ad hoc habemus in vita sancti Martini Qui cū inter alpes incidisset in latrones ⁊ vnus eoꝝ eum ferire minaret. alius ictum ferientis cōtinuit Et cum postea latrones quereret ab eo an timeret. dixit se nunq̄ magis securū fuisse. q⁊ sciebat miserico⁊dē deum maxime in tentatōibꝫ affuturꝫ Sūma cautela militū antiquoꝝ fuit omia que videbāt aduersa ⁊ terribilia. ⁊ bone spei contraria ad confidentiā interpretari. sicut narrat sextus Julius stratogematon li. ꝑ. c. ꝑ. Unde cū Scipio affricanus ex italia in affricā exercitū traduxisset ⁊ ipe de naui deberet descēdere cecidit ad terrā Cōsiderans ḡ milites attonitos de casu. ipm lapsum materiā spei fecit. Audite inquit milites. affricani oppressi ⁊c. Cōsimili mō Gaius cesar cum nauē ascendere deberet decidit ad terrā et militibꝫ cōsternatis dixit. Teneo inquit te terra mater quasi diceret. non sic recedo q̄n ad te redibo Et sic illo verbo milites speravit. notādo se in terrā ꝓpriā rediturum Itez stercorius dux quidā militū cū equitū scuta equoꝝq⁊ pectora cruenta subito p digio apparuissent ⁊ milites inde cōsternarent. victoriā inquit p nobis ptendit. Iste em̄ partes non ꝓprio sed hostili cruore solent aspergi: Lamundus thebanus cū fax de celo nocte fuisset delapsa ⁊ eos q̄ aduerterāt terruit metū cōceptū sic fugauit Lumina inquit numina ostendūt. quasi dicat Dū nobis mittūt lumen vt nos iuuēt. Isto mō viri sancti oīa terribilia que eis accidūt vel maloꝝ psecutōe seu mūdana mutatōne seu corpis infirmitate. interpretant in bonū scientes q⁊ diligentibꝫ deū omia cooperant in bonum. Et q̄nto maior materia timoris incutit. tāto fruentior spes eoꝝ erigit Juxta illud Job. xiij. Etiā si occiderit me sperabo in eū ☞ B Secdo sperare debemus cōfidenter. accedēte necessitate corporalis dissolutōis. Proner. xiiij. Sperat iustus in morte sua. sicut docet Aresto. lib: suo de pomo ⁊ morte. Non est phī timere mortem sed magis gauderet bone spei esse iminente morte. ⁊ hoc suis discipulis ōclarauit in morte p duas ratōes Primo sic petiuit ab eis Creditis inquit p phīam vraz que differētia est inter hoiem ⁊ bestiā ⁊ qui inquirit veritatē ⁊ rectitudinē in phīa meret gradus altissimos Credim⁹ inquiunt Tunc ille Bonū igit q̄d̄ puenit homini ex scientīs illis. aut puenit eis in hoc seculo in quo sumus. aut in alio futuro Si dicitis q⁊ in hoc seculo in quo sumus. ergo gradus cōueniētes scienō didicistis. Nam plēs homies insipiētes q̄ non cognouerūt creatoꝝ finierunt dies suos in bono ⁊ annos suos in desiderīs eoꝝ. ⁊ plures sapiētes qui cognouerunt creatorē suū hūt puatōem boni ⁊ pacis. Exquo aūt bonū a phīs expectatū non euenit ante mortē sed post mortē. q̄re mortē timetis. que via est ⁊ incessus aie ad illō q̄d̄ maxime cōcupiuit Secdo sic idem psua sit. Quero inquit a vobis: Utrū mors sit aliquid aliud q̄ recessus anie a corpe. Responderunt q⁊ non Corpus em̄ nihil audit nec videt nisi p aīam. sed cōsentit delectationibꝫ ⁊ passionibꝫ que sunt cōtraria appetitui anie in eo q⁊ vult ascendere ad gradꝰ bonos et rectos Quare igit doletis si aīa recedit ab eo q̄d̄ est cōtrariū sue delectatiōi et pfectioni ⁊ suo desiderio. Et iō cū facies

Aresto mōzituri clara esset ꝛ iocūda. dixit eis. Non cogitatis in cordibꝫ vrīs q ego le tor eo q sperem euadere ꝺ infirmitate mea Qm̄ bene scio me mō morituꝝ. et nisi esset hoc pomū qꝺ in manu mea teneo: ꝛ q odor illius me ꝺfortat: ꝛ aliqualr ꝓlongat vitā meā. iam expirassem Sed anīa sensitiua in qua cōmunicamus cuꝝ bestijs foueꝺ odore bono Et ego letor q recedo de hoc seclo qꝺ est cōpositū ex ꝺtrarijs. quia qꝺlibet quat/tuor elementoꝝ est cōtrariū alteri Vñ qūo posset stare aut diu ꝓlongari corpus ex his ꝺpositū Tandem cadente pomo de manu mortuꝰ est. ꝓ quo ꝑhi orauerunt. Ille qui suscipit anias ꝑhor. suscipiat aniam tuam Isa. xl. Qui sperat in dño mutabit fortitu dinē. per mortē vicz trascundo ad vitam

¶ Tercio maxime sperare debemus super uenientē ꝓplexitate crimīalis desperatōis Eccī. ij Scitote qꝝ nullꝰ sperauit in dño. ꝛ ꝺfusus est. Dicit Hypo. in amphoꝛ. Desi/pientie cū risu facte securiores sunt ceteris. et alibi Et ideo sicut infirmis multū ꝺfert q sint bone spei. ita moralr petōribꝫ Juxta illud metricū Speret qui metuit morituros viuere vidi Spe duce victuros spe ma/riente mori Vñ Bern. in quodam sermo/ne. Tu es dñe spes mea Quidqd agendū. quidquid declinandum. quidqd toleranꝺ quidquid optandū. tu es dñe spes mea hec mihi vna oim. ꝓmissionū causa. hec tota ra/tio mee expectatōis Pretendat alter meri/tum. sustinere se iactet pondus diei ꝛ estus Jeiunare se bis in sabbato dicat. postremo non esse sicut ceteri hoim glorier Mihi aūt adherere deo bonum ē. ꝛ ponere in dño deo spem meam Et infra Si mihi p̄ma ꝓmit/tunt per te obtinenda sperabo Si surgant aduersum me plia. si seuiat mūdꝰ. si fremat malignus. Si ipa caro aduersus spm̄ ꝺcu piscat. in te sperabo Jn ps. xxij. Qm tu do/mie singulariter in spe ꝺstituisti me.

Lectio. xlviij.

QVi autē ludi/brijs et increpatōibus non cor/recti sunt. dignū dei iudiciū ex/perti sunt. Jn his em̄ que patiebant mole/ste ferebant. in quibus pacientes indignabāt per hec quos putabāt deos in ipis cū exter/minarent. videntes illū quē olim negabāt se nosse. deum verū agnouerunt. ꝓpter qꝺ et finis cōdēnationis illoꝝ veniet sup illos

¶ Declarato sufficiēter q deus est benignꝰ flagellando quo ad illos qui se corrigunt Die finaliter cōcludit q est iustus rigidus et seuerus cōtra illos qui se ꝓpter flagella non ꝺuertunt Et circa hoc duo facit Nam primo oñdit q deus cōtra eos iustū exercet iudiciū Scōo declarat iudiciū sui modum Scōa ps ibi. Jn his em̄ que patiebantur.

☞ A ¶ Quantū ad primū dicit sic Qui aūt ludibrijs ꝛ increpatōibus nō cor/recti sunt. dignū dei iudicium experti sunt Ludibriū fm̄ Papiā est res aliq que dig/na est haberi ludo vel contēptui. vel magis ꝓprie in sacra scriptura dicit ludibriū pe/na alicui illata cum ludo ꝛ derisione Et q deus chananeos sic affligit vt hebrei ꝺ eis ludere et ridere potuerunt qñ videntes p vespas ꝛ muscas exterminari. ideo ꝺ ꝺs eos ludibrijs puniuisse ꝛ increpatōibꝫ per verba vicz seruoꝝ suoꝝ eos monēdo Et q nec his nec illis correpti sunt. i. correctēm ꝓpter quā fit correptio nō habuerunt Ꝺo dignū dei iudiciū experti sunt Et p quem modū. subiūgit incu lcādo tñ idem qꝺ pus dictū est frequēter qualiter p talia anīalia puniebant qualia in iudiciū deitatis cola/erant Jn punitōe vero duo fiebāt. Primo ipi affl icti murmurauerūt ꝛ cōtra deū indi/gnabant Scōo ex fallsis dijs quos in specie anīaliū coluerūt ad veri dei noticiā deduce/bant. Nam qñ ipi ydolatre affligebantur clamauerunt ꝓ liberatōe sua ad deos quos colebant Et cū eos impotētes sentirēt. rdu cti sunt ad cognoscendū vez deū quē olim negabant se nosse Quia fm̄ Bzego. oculos quos culpa claudit. pena aperit. ꝓpter qꝺ et finis cōdemnatōis illoꝝ veniet sup illos id est finalis cōdemnatio que in inferno fi/ne carebit Negabant se nosse deū. ☞ a

¶ Circa illam clausulā notandū est q tria genera hoim negant se nosse deū. vicz auari et pecunioſi. superbi ꝛ p̄suptuosi. piuri ꝛ ma/licioſi Pecunioſi sunt nimis tenaces. p̄sum/ptuosi sunt nimis audaces. malicioſi sūt ni/mis fallaces Primi negant deū quatenus est caritas. scōi quatenus est bonitas. tercij quatenus est veritas Primo ergo se negāt

deū nosse auari ⁊ tenaces Xp̄c em̄ eis appa
ret in forma paupis oñdens indigentiā et
petens caritatē: ipsi pauperē ꝺtemnunt nec
poterunt se excusare dicētes Dñe apparui
sti nobis in aliena effigie. non potuim⁹ no/
ticiā tui habere Premoniti sunt em̄ q xp̄c
cit xp̄c Non potestis deo seruire ⁊ māmone
et nemo potest duob⁹ dñis seruire Aut em̄
vnū odio habebit ⁊ alterū cōtemnet Mat:
vi. De ista negatione pulcre se excusauit sā
ctus Job. xxxi: Si negauit qđ volebant
pauplib⁹. ⁊ oculos vidue expectare feci Isti
negant xp̄m mō. ⁊ xp̄c eos negabit in die iu
dicij qm̄ dicet eis illud Math. xxv. Amē
amen dico vobis nescio vos Et Math. x.
Qui negauerit me corā hominib⁹. negabo
et ego eum corā p̄re meo. Scḋo negant se
nosse deū p̄sumptuosi ⁊ nimis audaces Ta
les sunt qui pp̄rie fortitudini vl' viribꝫ in
nitentes nō recōmendāt se deo nec diuinū
implorāt auxiliū sic xp̄c eos docuit Mat.
vi. dicens Et ne nos inducas in tentatōem
Tales sunt qui se imergūt vel ingerūt pe/
riculis tentationū ⁊ male societati se admi
scent. suspecta consortia non refugiūt et iō
cito cadunt Vox figurā ⁊ signū gessit Pe
trus. qui pp̄rie infirmitatis ignarus dixit
xpo Etiā si oportuerit me mori tecū. non te
negabo Mat. xxvi. Ipe tn̄ eadēnocte se in
geres societati curialiū ⁊ mlierū. xp̄m ter ne
gauit sicut ibidē describit Tales sunt mul
tise iactātes de castitate ⁊ ꝺtinētia ⁊ alios
qui cadunt cōtemnētes. sed ipi nec ex modi
ca tentatiōe vexati facilime caperent ⁊ fre/
quenter capiunt. Et ideo sancti viri deo se
recōmendant ꝺtinue. sciētes q ꝺuina boni
tas est et non sua. si ꝺtra tentatōes resistāt
Et ideo signāter dicit Job Si vidi solē cū
fulgeret ⁊ lunā incedentē clare ⁊ letatū est
in abscondito cor meū ⁊ osculatus sum ma
nū meā ore meo que est iniquitas maxima:
et negatio ꝺ deū altissimū. Job. xxxi. Ubi
dicit glo. Brego. Osculari manū est bonū
vel nature vel grē a deo ꝺcessum meritꝫ hu
manis tribuere Vñ qui bona opa faciunt
et illa deo non attribuūt. sed virtuti natu/
rali vel prudentie pp̄rie. hi deū qui ē boni
tas a quo omne bonū derivat negāt Tercio
negant se deū nosse periuri malicioſi ⁊ fal/
laces: cuiusmodi sunt falsi testes ⁊ falsi ad/
uocati ⁊ falsi iudices qui sciēter veritatē ne
gant Xp̄c em̄ est veritas Joh. xiiij. Falsi ei
testes a iudicib⁹ inuestigant q sup materi
am de qua fit inquisitō veritatē dicāt. fiḋ
pstent. sed ipe volūtarie a veritate recedūt
et tales non solū xp̄m negāt. imo vendunt
Vñ glo. sup illud Mat. xxvi. Exinde que
rebat opportunitatē vt eū traderet. Multi
em̄ hodie sunt qui factū iude execrant ⁊ idē
faciūt Naz cū p munere falsum testimoniū
dicūt. deū qui veritas est vendūt. Vox fi/
gurā gesserūt iudei quib⁹ petr⁹ dixit Act.
iij. Deus glorificauit filiū suum ihesuz quē
vos quidē tradidistis ⁊ negastis ante faciē
pilati. iudicante illo dimitti Tales sūt etiā
falsi iudices. qui scienter veritatem subuer
tunt. ⁊ iudicant p muneribꝫ illud qđ sciūt
esse falsum vel p timore ⁊ minis a veritate
recedūt. Sicut fecit pilat⁹ qui audito isto
verbo a iudeis Si hūc dimittis nō es ami/
cus cesaris. timuit ⁊ a dictamine pp̄rie cō/
scie recessit. ☞ b ¶ Et tn̄ est notandū
q non excusant falsi iudices nisi totis viri/
bus liberare studeāt innocētes Legim⁹ em̄
Math. xxvi. q Pilatus multipl'r egit ad
liberatōem xp̄i Primo ꝺparādo latronē in
sto dicendo Quē vultis dimittā vob Bar
rabam an ihesum qui dicit xp̄c. q̄si d. Neces/
se habetis vnū dimittere exquo debetis vl'
eū dimittere. l'latronē Scḋo cū q̄reret a iu
deis Quid em̄ mali fecit ⁊ quid faciā de ie
su qui ꝺ xp̄c. Tercio qm̄ lauit manus suas
corā ppl'o ⁊ dixit Innocēs ego sum a sang/
uine iusti hui⁹ vos videritis Quarto quā
do flagellari eū mādauit Qđ ideo fm Ra/
banū fecisse credit vt iudei penis ⁊ oppro/
brijs eius saciati desisterēt ab instātia mor
tis xp̄i Sed his omib⁹ non obstantib⁹ non
excusat pilatus. q faciebat eū innocentē. ⁊
q p inuidiā tradidissent eū iudei. Doctn̄
non obstante illud verbū cōclusit pilatum.
Si hunc dimittis nō es amic⁹ cesaris Vñ
audito hoc verbo adiudicauit fieri petitio
nem iudeoz de xp̄o Math. xxvij. ⁊ Jo. xix
Et sicut falsi iudices cum ptendūt se velle
defendere veritatem diligēter inquirūt de
veritate. sed si possint eā faciliter videre nō
p̄sequunt Ita pilatus diligēter inquisiuit
a xp̄o quid est veritas sed noluit xp̄i rūsum

audire·sed post questionē exiuit cōtinue ad iudeos Joh.xvij. De his oībus verifica tur illud Viere.v. Negauerunt dñm et di xerūt Non est ipe neqz veniet sup nos ma/lū· Falsi em̄ aduocati dicūt se nosse deū ver bis:sed factis eū negant.z non solū negant imo reprobāt veritatem z colorāt falsitatē De quib⁹ verificat illud ad Tit̄ū.p. Inqui nate sunt vie eoꝝ z mens z ꝯscia Confiten tur aūt se nosse deū.factis aūt negant. De istis loquēs Sidoni⁹ in quadā epla sic eos describit Hi sunt in cōiugijs scurre.in exac tiōib⁹ arpyie.in collocutōib⁹ bestie · in que stionib⁹ statue.ad intelligendū saxei.ad iu/dicandū lignei:ad ignoscendū ferzei.ad in iurias pardi .ad facecias vrsi .ad fallendū vulpes.ad superbiendū thauri. et ad ꝯsū/mandū minotauri Hec ille Istis nihil suf/ficit.nihil placet nisi pecunia.sicut dic̄ Ala nus in li.suo de cōquestu nature Si q̄s in/quit armat pecunia:tanq̄ loricis argēteis torrētis impetū fulguris tulliani. incurs⁹ hectoree militie.robur frutis herculee.ver sipellis vlyxis vilipendit astutia. Et intan tū hñdi fames incāduit vt dyalectice mute scat subtilitas.rethorice languescat ciuili/tas.vbi numoꝝ perorat pluralitas Stem in aure iudicis vel ad nocati susurret pecu/nia.orphei lyra carmē amphitryonis.musa virgilij. voce pecunie suffocant. Quid pla Ubi num⁹ loquit̄.tulliani eloquij lingua mutescit.vbi numus militat hectoree mili cie fulgura cōpescunt.vbi pugnat pecunia virtus expugnat̄ herculea. numus vincit. numus regnat.numus imperat vniuersis. Hec Alan⁹ Istis aduocatis sicut dic̄ Am bro.in quodaz sermone.iuste dicet. Redde qđ accepisti que ꝑtra veritatē dixisti. iniq/tati affuisti.iudicē fefellisti.iustā cām oppi/sisti.de falsitate vixisti

Capitulū.xiij. Lectio.clv.

QUani aut̄ sunt omēs homines in quib⁹ nō sub/est scīa dei.z de his que vident̄ bona non potuerūt intelligere eū qui est.ne qz opib⁹ attendētes agnouerunt quis esset artifex.sed aut ignem.aut spm̄.aut citatuz aerē.aut girū stellarū · aut nimiā aquā· aut solem.aut lunā rectores orbis terrazq deos putauerūt ¶ Postq̄z Salomon ꝓsecutus ē iustā chananeorū exterminatōem p deū: p eo q deū colere noluerūt. sed sicut stultri et insani ydolis seruire ꝓelegerunt Consequē ter insistit auctor huius libri circa crimē ydo latrie reprobandū . Et circa hoc sic ꝓcedit. Primo agit de magnitudine culpe seruiē/tiū ydolis Scdo de rectitudine pene quaz deus inflixit ydolatris z spēaliter egiptijs Scda ps.ibi.ca.xvi. Propter hec et his si/milia digni passi sunt tormenta ¶ Circa p mū duo fiūt Primo ꝓsequit̄ de ydolatraz supsticiosa adoratione. Scdo de ydolorū ꝑmaria adinuentōe. Scda ps ibi.infra ca. xiij. Acerbo em̄ luctu dolozis. Circa ꝑmū duo facit Primo reprehendit ydolatras co/lentes naturales creaturas Scdo reprehen/dit alios qui colebāt artificiales imagines et sculpturas Infra Infelices Quia vero in ydolatria duo sunt·vicz auersio a deo et qui ab oībus est colendus.z conuersio ad creaturā Ideo ꝑmo agit de gentilū auersi one a deo Secūdo d̄ eoꝝ ꝓuersione ad crea turas Scda pars ibi. Sed aut ignem.

☞ A Circa primū reprehēdit spūs sanctus stoliditatē z faruitatē curiosoꝝ gē/tilū qui circa naturales inuestigatōes cum sūmis laboribꝫ studuerūt.et tñ dei notitia caruerunt Et sic dicit. Uani aut̄ sunt oēs homies in quib⁹ ñ subest scientia, Uanū aūt est fm ꝑm̄.ij.phisi.qđ est ordinatū ad ali quid sicut ad finē z non pōt attingere finez suū Sicut si aliq̄s deambulet ꝓpter sani/tatē z eam p deambulatiōz non ꝓsequatur Dicimus eū inuanū ambulasse. holes aūt ordinant ad deū cognoscendū z colendum Unū Anshel.ij. Cur deus homo Rōnalē creaturā a deo factā esse iustā vt ille fruen/do beata esset dubitari non debet Ideo na/tura rōnalis est vt discernat inter iustū et iniustū.inter bonū z malū.et inter mai⁹ bo nū z minus bonum Alioquin frustra facta est rationalis. Igitur omnis homo frustra est z vanus si sciam de deo nō habeat Et ↄ dicit Uani aūt sunt omēs hoies in quibus non subest scīa dei id est scīa de deo Hec scīa est fides per ꝓphetas reuelata antiq̄s ꝑibus z postea nobis p filiū predicata fm Glo. Hec scīa est timor z reuerētia dei Ba ruch.iij. dicit de prudentib⁹ huius mundi.

Perierunt eo q̄ nō habuerūt sciam Et sig
nāter dicit In quibꝫ nō subest scientia dei
id est fides Est em fides fundamentū totꝰ
edificij spūalis in xp̄iano. Heb.xj. Fides ē
sperandaꝝ rez substātia argumētū nō ap/
parentiū Et ideo infideles nihil boni sup/
edificāt. dūmō in sua infidelitate pseuerāt
Hoc est ergo p̄mū de quo rep̄hendunt gē
tiles ydolatre q̄ fidem de deo nō habuerūt
p̄ fundamento sue inquisitōis. q̄ aūt noti/
cīā vel sciam de deo nō habuerūt ptz ex duo
bus Primo qz nō intellexerūt eū bonū re/
muneratorē vel gubernatorē mundi Secū
dozē Quantū ergo ad p̄mū dicit sic. Et de
his que vident bona nō poterāt intelligere
eum qui est. id est deū qui est sūme bonꝰ Et
solus p̄ē. qz a se ē. z sine eo nihil ē z nihil eē
pōt Sicut aūt deus ppz̄ūssime dicit qui ē
ita dyabolus ppter suā malicīā dicit qui nō
est. Job.xvij. Habitēt in tabernaculo illiꝰ
socij eius qui non est Cum em viderēt crea
turas esse bonas. potuerūt arguisse ad vnū
cen. p̄. sue metha. ad vnū simplr necesse esse
alīs nō necesse esse. z sic deuenissent ad il
lū qui vere est. qui dixit. Exo.iij. Ego sum
qui sum. ait Sic dices filijs israel Qui est.
misit me ad vos Unde sicut dicunt sancti
istud nomen p̄pr̄ūssime cōuenit deo vide/
licet Qui est. Ipe enim solus vnifozmiter
semp idē est. omis em creatura alicui muta
tioni subiacet Angeli siquidē sm aliquas af
fectōs mutant. cozpa celestia sm loca Coz
uoz existentia alterant augmentant. dimi/
nuunt z mouent sm loca Et ideo signanter
dicit Anshel. psologiō. ca. xxij. Tu solꝰ do
mine es qd es z tu es qui es. Nam qd alid
est in toto. aliud in ptibus. z aliqñ est i tpe
et in quo aliquid est mutabile. nō oīno ē qd
est Et qd incepit a nō esse z pōt cogitari nō
esse z nisi p aliud subsistat. redit in non esse
qd habet fuisse qd iam nō est z futuz eē
qd nondū est. illud nō dz esse pprie et abso
lute Tu vero es illud qd es. qz q̄dquid ali
qñ aut aliquo mō es. hoc totus et semp es.
et tu es qd semp z pprie z simplr es. qz nec
habes fuisse nec futuz eē. sed tantū p̄ns eē.
Dec Anshel. ¶ Scdo rep̄hendit fatui/
tatē gentiliū p̄hoz de eo q̄ nō cognouerunt
deū esse mundi creatorē z ḡtum ad hoc di
cit sic Neqz opibꝰ attendētes agnouerunt
quis esset artifex Cū enim affectus ducant
in noticīā sue cause z ipi totaliter occupati
fuerunt ad inuestigandū causas rez. in hoc
culpandi sunt quantū ad p̄mā cām q̄ de/
uenire non potuerūt ad cognoscendū deuz
bonoꝝ remuneratorē vel mundi creatorez
☞ a Sed posset queri qualiter est q̄
p̄hi ad demonstrandū deū eē bonoꝝ remu/
neratorē vel mūdi creatorē arguūt ꝺ insuf/
ficiētia. cum nec xp̄iani qui soli vnꝰ veri ꝺi
noticīā h̄nt ad hoc sufficiant ¶ Ad hoc di
cendū vt estimo. q̄ deū esse non est p aliquā
ratōem demōstratū hucusqz. nec deum esse
creatorē mundi sed quicunqz se innocēter
h̄nt ad deū z ratōem naturalē exercent stu/
dendo: nec diuine gr̄e obicem p̄bent. deus
eis sufficiēter sui cōmunicat noticiam sic q̄
eis sufficiat ad salutē Exempla ad hoc ha/
bent Primo de Cornelio. cui missus ē Pe/
trus. Et de Paulo cui missus ē Ananias.
qui se sic dispositerūt p reuelatōez vel inspi
ratōem q̄ noticīā de vno deo meruerūt ha/
bere Et ideo dicendū est q̄ si nō obstat cul/
pa homis. ad hunc ratōis vsum vtiqz pue/
niet q̄ dei noticīā habeat: id est de deo saltē
quāta est necessaria ad salutē. qꝺ p̄hi nō fe/
cerunt. z ideo arguendi ☞ B Tercio
rep̄hendit erroꝝ gentiliū de crimīe ydola
trie quantū ad cōuersionē ad creaturā. Et
noīat septem genera creaturarū. que apud
ydolatraꝝ supstitiōes habebant in honoꝝ
cū dicit Sed supple deos putauerunt. aut
ignē. aut spm̄ z̄c. Ignem coluerūt caldei et
apud gentiles dicebat vulcanus quasi vo/
litanus sm Hiero. z Remigiū id est volan
tē candoꝝ faciēs. Iste fingebat q̄si faber
claudus. et dicebat fulminare vel fabricare
fulmina iouī: qz iouī superiozē ptem aeris
addixerunt. z vulcano deputauerī mediaz
r̄gionē a quo loco fulgura z cozuscatōes de
scendunt Caldei aūt sicut in quibusdā hi/
stoz̄js scolasticis inuenit ignē adozabant et
ad hoc alios cogebāt p modū istū. obtulerī
quibuscunqz negantibꝰ ignē eē deū. et aliū
deum colentibꝰ pugnā ita q̄ si deus eoꝝ ab
aliquo vincerēt eius culturā dimitterent.
Si ꝺo ignis q̄ fuit ꝺs eoꝝ alioꝝ ꝺsumeret

ydola. ipi ad ignē colēdū p deo semp se obligarēt Isto audito canopei in egipto q̄ idolum beli coluerūt deposuerūt de capite idoli sui coronā aureā t sup caput suū q̄dam vas testiū aqua plenū posuerūt t illud mlris foraminibꝫ pforauerunt t cera obturauerūt Venerūt ergo caldei ad istud ydolū examinandū t apposuerūt ignē t statim in foraminibꝫ cera liquefacta descendit aqua et ignē extinxit. Et sic ꝓualuerūt ydola canopei eiu sdē ciuitatis egipti. t illi de ciuitate permissi sunt deinceps ydolis suis vti Alij voluerūt spm id est etherē quē dixēr iouē id est superiorē ptem aeris vel ipm ignem sm alios. q̄ aerē diuiserūt in duas ptes vel potius in tres Superiorē vocauerūt iouē Inferiorē iunonē. Et illā inferiorē partem vocat hic citatū aerē ppter facilitatem motus t diuisionis. ¶ Quarto alij venerabant girū stellaꝝ id est firmamentū in quo sunt stelle vixe. id est varijs ymaginibꝫ nominate sm grecoꝝ fabulas Alij coluerunt aquā Vñ neptunū fingebāt dñm vel deum maris. tethidē deā frugū Inter istas falsas fabulas equinocatio magna est de ioue. q̄ interdū significat planetā imediate sub saturno Interdū superiorē ptem aeris · fingunt poete q̄ saturnꝰ tres filios habuit Jouē neptunū t Plutonē Jupiter regnat i celo Neptunus in mari Pluto in inferno. vñ tales habent versus Jupiter astra. fretum neptunꝰ. tartara pluto. Regna paterna tenent. tres tria quisq3 suū Vñ ipm elementū aquaꝝ vocauerūt neptunū Et ideo dr ilra ħ q̄ alīq̄ colnerunt nimiā aquā Vnꝰ ymago portauit in manu tridentē ad designandū q̄ aque triplici fungunt virtute. Sunt em liquide fecunde t potabiles Dic etiam neptunꝰ amphitritē accepit i cōiugē Et dicit amphitrites ab amphi q̄ est circū t tritū q̄si ꝺ tritū eo q̄ aqua tribꝫ elementis quasi ꝺclusa sit t circūtrita. in celo vt in aquis superioribꝫ in aere in nubibꝫ in terra in fontibus t puteis Vel vtor neptuni dr amphitrites sm Macrobiū q̄ mare terrā ambit et circūtegit Alij coluerūt solē quē multis nominibꝫ nuncupauerūt Solem em dicūt primū filium iouis. quē vocāt phebū quasi nouū. eo q̄ in ortu suo quotidie nouꝰ apparet Et ideo pingebāt imberbis Dic etiā appollo dr id est p deus siue exterminans: eo q̄ caloꝛe suo oim virentiū humorē pdit et exterminat Idem vocat pythius a pytho ne serpente quē statim natus occidit sagittis Sol dicit vel q̄ solus pcellit magnitudine inter stellas. vel q̄ solus lucet de die alijs p eius pñtiā obscuratis Dicit etiā licus a lico id est lupo. eo q̄ sicut lupus pecora dilacerat. ita sol suo feruoꝛe oēm humoꝛem exiccat Alij colebāt lunā quā vocabāt diana Hec multa noīa sm diuersos effectꝰ habebat Dicebat luna diana in siluis. luna in celis De istis t de eoꝝ cultu habet titꝰ Regū xxi. Adolebat incensum Baal soli t lune duodecim signis t omi milicie celi Decipitur putauerūt deos vicꝫ rectoꝛes oꝛbis terraꝝ Sed ꝓter ista multas alias superstitiones adinuenerūt poete sicut narrat Plato in libro qui dicit phisis Antiqui nanq̄ siluicole t pastoꝛes. ratōes t positōes datas ab hominibꝫ ad vsum viuendi a diuina gra colebāt p dijs sicut agricultura vindemiatōes et seminatōem et hmōi. postea poete cū inuenti t fauoris eisdem artes siue scias mēbra tim effigiauerūt t ppūjs noibꝫ distinxerūt vocātes scientiā colendi agros cereem. scientiam colēdi vineas bachū. actus etiā hūane libidinis venerē vocauerūt Et sic superstitiones multiplicate sunt nimis. Et vocatiōes multiplicare sunt nimis. Et vocatiōes sm Seruiū a vetulis vltra consuetudinē hūane vite superstitibꝫ Tales em vetutissime vetule iam decrepite t delire. talium numinū t fictionū inuētrices fuerunt

Lectio. clvi

Quorum et si

Quorum et si specie delectati deos putauerūt sciāt q̄nto his dnatoꝛ eoꝝ speciosioꝛ est Specieī em generatoꝛ hec omia constituit Aut si virtutē t opa eoꝝ mirati sūt intelligant ab ipīs. q̄m qui hec fecit fortioꝛes est illis A magnitudine em speciei t creaturē cognoscibil r poterit creatoꝛ hoꝛ videri ¶ Postq̄ spūsanctꝰ redarguit gentiles de ignorātia quā habuerūt de deoꝛ oim ꝺditoꝛe Dicondit ꝺ sequēter q̄ illa ignorātia nō fuit a natura humana sed abeorū malicioso errore Et circa hec duo sunt Nā ꝓmo oñdit q̄ quā via venisse poterāt ad dei cognitōem Scdo q̄ nulla habēt sufe

ignōrātie ēcusatōz Secda ps ibi Sed tam adhuc in his ☞ A Circa pmū duo facit Primo tangit duplex mediū diuisim p quoz vtrūqz ad dei noticiā poterāt puenis se Secūdo oñdit qūo per illa media debebāt arguisse. ibi. A magnitudine em Duo ergo sunt in creaturis .vicz forma delectabilis in essendo. z virtus admirabilis i agē do. z ista duo maxime apparent in coꝛpib⁹ celestib⁹. scz sole z luna et stellis· de quibus dit Quoz si specie delectati .deos putauerūt· Sciāt quāto his dñator eoꝛ speciosioꝛ ē Quoz pdictoꝛ scz solis z lune z stellaꝛ specie delectati Jn ps. Delectasti me dñe in factura tua Uñ glo. Delectari in specie creature ppter deū licitū est Dz delectari i creatura ppter ipam non referēdo ad deū puerant. i. scire debēt quāto dñator eoꝛ. de⁹ velicet speciosioꝛ est scz his rebus Cui⁹ rationē subdit dicens. Specieī em generatoꝛ id est creatoꝛ rerū pciosaꝛ. hec omia cōstituit Quia ergo ds pulcritudinē creaturaruz creauit z non creauit nisi p liberū arbitriū sicut artifex facit opus suū. scire poterāt q ipe longe sit speciosioꝛ qz opus suū Boetⁱ⁹ iij. de cōsola. me. ix. Pulcrū pulcerrim⁹ ipe mundū mente gerēs. similiqz ymagine foꝛmās Aliud mediū est in istis creaturis ducens intellectū hoīs in deū totius creature cām. vicz mirabilis virtus z potētia coꝛporū celestiū. lucendo. mouēdo. diuersos z qsi infinitos effectus in istis inferioꝛib⁹ pducē do Jgit si virtutē z opera eoꝛ mirati sunt qꝛ ppter mirari ceperūt hoīes phāri: p. metha. z videt phīa hāc mirabiles delectationes in sinceritate z puritate. x. ethi. Intelligāt. hoc est intelligere. debēt ab ipis .i. p ipsas creaturas. qm qui hec fecit foꝛtioꝛ est illis foꝛtioꝛ. i. virtuosioꝛ z potētioꝛ est illis i agēdo Uñ ipo volēte sol lumē suū retraxit Math. xxvij. Ipo volēte sol stetit. Josue x. Ipo volēte sol retro redijt. iiij. Regū. xx. Cōsequēter oñdit qūo p ista duo media intellect⁹ human⁹ ascēdit in deū .quasi dicētia sua de deo sunt inexcusabiles .qꝛ a magnitudine speciei z creature poterit creator eoꝛ cognosciliter videri. A magnitudine speciei. i. pulcritudinis z creature. i. mirabilis facture debebāt arguisse creatoꝛē esse maioꝛē tam specie qz virtute. Sicut etiam Aresto. p viā motus nitus est pbare vnum pmū mouens esse imptribile z infinitū nullā habens magnitudinē coꝛpalē. viij. phīsi. Roma. i. Jnuisibilia em ipsi⁹. i. dei a creatura mundi. i. ab hoīe. p ea que facta sūt intellecta cōspiciunt. sempiterna qꝛ eius virtus et diuinitas. ita vt sint inexcusabiles ☞ B Juxta illā clausulā. Quoz specie delectati deos putauerūt· Notandū est q delectant aliq vicioſi specie ppria. et aliq specie aliena Primi sunt q supbiūt de pulcritudinis vanitate Secūdi sunt q inniant iunt libidinis voluptate Primi ergo delectant in specie ppria. supbientes de pulcritudinis vanitate nō cōsiderātes qz vana sit et superficialis qz breuis z trpalis Uñ Boetius. iij. d cōsola. psa. viij. Forme ꝓfo nitoꝛ vt vent⁹ rapid⁹ est z veloꝛ et vernaliū floꝛ mutabilitate fugatioꝛ. q si vt Aresto. ait. liceis oculis vterent homies vt eoꝛ visus obstantia queqz penetraret. nōne introspectis visceribꝫ illud alcibiadis superficie pulcerrimū corp⁹ turpissimū videret Ergo te pulcrū videri nō tua natura sed oculoꝛ spectātiū reddit infirmitas Sed estimate qz vultis nimio coꝛpis bona. dū sciatz b qōcunqz miramini triduane febris ignic'lo posse dissolui Hec Boetⁱ⁹ Refert Ouid. metha. iij q Narcissus puer quidā tāte fuit speciei vt statim natus ab omib⁹ posset amari Parētes ergo p nimia admiratiōe pulcritudinis cōsuluerūt quendā vatē. si iste puer tps attingeret senectutis z si esset futurus etatis longeue. Ille respondit Diu inquit viuet si semetipsum nō nouerit Puer adultus z factus iam iuuenis tantā cōcepit de suo decore supbiā q oīm ꝓtempsit amoꝛē tā iuuenū qz puellaꝛ Tandē fatigat⁹ quodā die d venatōe diuertit ad fontē quendā purissimū causa sitis fedāde Et dū biberet ymaginem sue faciei vidit in aqua Miratus spēm vise ymaginis cōsiderat frontē crines os genas z oculos et amore isti⁹ ymaginis capit Alloqt imaginē. extēdit brachia vt eā apphendat z nihil inuenit nisi aquam. Offert z oscula z ymago videt rēddere sibi velle. ridet puer z illa coꝛridz. lacriat rilla rplorat.

Lectio

Sic ergo exardescens in amore suiipsius langues defecit. et in florē sue nois ē ꝺuers⁹ Iste puer ꝓpter spēm nimiā elat⁹ i supbiā designat vane gloriantes de fragili decore corpis. qui tm̄ delectant de sue pulcritudinis venustate ꝙ totaliter euanescunt. vbi homines esse deberēt inutiles flores fiūt Unꝺ Isa. xl. Omis caro fenū et ois gloria ei⁹ q̄si flos agri Isti diu viuerēt vita gre si semetipos nō nosceret In cui⁹ figurā Herodes occidit Johem Math. xiiij. Herodes interpt̄at glorias in pellibꝫ et designat ꝓphā de pulcritudine corpis gloriantē q̄ non est nisi in superficiei pelle fm Aresto. Johānes gra vel in quo est gra interpt̄at Herodes ꝙ Johem occidit dum supbies de specie gratiā interemit que latebat in mente. b

Unde auctor libri de varietate carminuz. Tria inquit sunt seminū genera que inculto inuentutis agro absqꝫ comitantibꝫ zizanijs rarissime ꝺ uale scūt sez elegātia pulcritudinis. vigor fortitudinis. et suauitas vocis. Pulcritudo em̄ inuenē aliene predā libidinis aut predonē efficit castitat̄. fortitudo ingerit audaciā Audacia ꝙ ad iniurias ꝺ mittēdas impellit Alt ꝙ hi q̄ vocis amenitate ꝓeminēt lasciua modestis ludicra pficuis. et iocosa serijs anꝓnūt Nec ille. Sedō delectāt alij viciose in spē aliena sic ille senex cui dixit Daniel Semen Chanaan et nō iuda spēs decepit te et ꝺcupia sꝺ uertit cor tuū Dan. xiij Porro susāna erat delicata nimis et pulcra specie Sic olofernes occidit dū incaute Judith spēm ꝺtem plat. Judith. xvi. Judith filia merari i spē faciei sue dissoluit eū Unꝺ Judith. x. scribitur ꝙ cū ipa ozasset añ faciē ei⁹ stati captus est suis oculis holofernes Sic David captus ē in specie Bersabe. ij. Reg. xi. Et iō signāter ꝺr Eccl. ix Ne circūspicias spēm alienā Propter spēm em̄ mlier̄ pierūt multi. et ex hac ꝺcupia q̄si ignis exardescit¶ Notandō est ꝙ nihil est ita potēs subuertere cor hūanū sic ꝺcupia et amor speciei In cui⁹ figurā et signū fingūt poete ꝙ Alexāder filius priami Paris vocabat̄a paritate iudicij Unā ad eū misse fuerūt Juno Pallas et Venus vt inter eas discerneret cui pomū aureum deberet. qꝺ mittēte dea discordie calu ceciꝺit inter eas. In quo pomo sic erat inscriptum. pulcriori me habebit. Certabant ergo iste tres dee que foret pomū ꝓ ceteris habitura Juno promisit diuitias et regnū. Pallas laudē milicie Venus pulcriorē de grecia mulierē Iste ḡ paris nō obstāte sui iudicij subtilitate a ꝺcupia est subuersus Unā pomū adiudicauit Veneri ꝺonari¶ Secūꝺo notandū ꝙ inter delectatōnes rpales eternas multiplex est differētia Primo em̄ delectatōes corpales fm Aresto. vij. ethi. sunt quasi medie et hūt tristicias sibi oppositas. imo nihil valēt nisi tristicia sibi precēꝺ e ꝺtraria. sicut delectatio que est in quiescēdo nō placet nisi fesso et fatigato. et delectatio que est in bibēdo nō acceptat nisi ꝓ sitim. et delectatio que est in comedēdo intendit et augmentat ꝓpter famē ꝓcedentē et sic de aliis Et sic cōcludit ibi Aresto. q̄ nihil idē est nobis delectabile semp. Cui⁹ rō est. qꝛ homo cōtinue mutat ab vna dispositōe in aliā. et illud qꝺ placet homini et est sibi delectabile in vna dispositōe. est eidē abomiabile in alia dispositōe. et iō eoipo q̄ natura nostra non est simplex sed cōposita et multis. et trāsumit de vna dispotōe in cōrariam necesse ē q̄ illꝺ quod est delectabile homini fm vnā dispositōem sit eidem tristabile fm aliam. sicut esurienti sumptio cibi est delectabilis et iam satiato fit eidem abominabilis Sic per oppositū dicit Aresto. q̄ ꝺ deus est natura simplex et inuariabilis sp gaudet vna et simplici delectatione quā habet in cōtemplatōe sui ipsius Cum ergo ad istum diuinū deuenimus per gloriosas dotes cor pis et anie erit delectatio nra semꝑ vna et vniformis et ꝓpetua. Justa illud ps Adimplebis me leticia cū vultu tuo. delectationes in dextera tua vsqꝫ in finem

Lectio. clvij.

Eo tamē in his ad huc minor est querela. et hi em̄ fortasse erant deum querentes et volentes inuenire Eterē cuz i operib⁹ illius conuersentur et inquirunt et persuasum habent. quoniā bona sunt que videntur. iterū tamē nec his debet ignosci Si enim tantū potuerunt scire vt possent estimare seculum quomō huius dñm non facilius inuenerunt¶ Postꝫ spūs sctūs declarauit vitā et mod⁹

per quē gētiles phi poterāt deuenisse ad ve
ram dei cognitōem Dicōndit q̄ de eoz ne
gligentia in hac pte nullā habuerūt excusa
tionem. Et circa hoc tria facit. quia primo
ponit eius dē excusatōis allegatōem Secdo
illius allegatōis pbatōem Tercio eiusdē
ratōis futuratōem Secūda pars ibi. Etīm
his. Tercia pars ibi. Iterū tñ nec

A Allegatio ad excusādū gen
tiles phos possz esse talis. videri etem pos
set q̄ eis minoz esset querela q̄z p̄dicta pre
tendūt p tanto. qz ipi fecerūt qđ in eis fuit
Quesierūt deū studiōs z ingenios. disputa
tionibz z doctrinis volebant eū inuenisse.
vñ si nō inuenerūt non videt culpa eoz Cō
firmatio isti⁹ allegatōis est q̄ ipi cōtinue in
sabant studentes circa naturā rerū creataz
rūt inuenīēdo disputādo z docendo. z con
cluserūt euidenter q̄ oia sensibilia que vidē
tur bona sunt z vsui hūano multū necessa
ria Igit videt q̄ si potuissent vlterius ascē
disse ad deū cognoscendū hoc multo liben
tius attentassent Sed p futurio istius alle
gatōis cum sua pbatōe est talis Si isti fue
rūt ita studiosi et ingeniosi q̄ potuerūt sibi
adquirere estimatōem z aliqualē cognitio
nē de toto mundo. sicut de motib⁹ solis z lu
ne. de vtilib⁹ arboz lapidū z herbaz qđ est
difficilimū. quo nō facilius hoz oim dñm
et causam poterant inuenire. psertim cū ip
si. Preoccupat aūt qui se p cupiscūt vt illis
se p̄ioz ostendat Dicit ergo sic a principio le
ctionis p lra. Sz tñ adhuc in his gentibus
videlicet colentib⁹ coz pa celestia et elemen
ta minoz est querela vel minoz q̄z de colen
tibus y dola de quibus postea statim dicet
Vel minoz querela est. hoc est esse videtur
q̄z lectio vltima p̄cedebat Et hi em. em p
qz. quia hi fortassis erant. In hoc qđ dicit
fortassis innuit excusationis insufficientiā
Deum querētes z sic facientes quod in eis
fuit z volentes inuenire sed nō valēres Hu
ius rationis confirmatio videt esse illd qđ
sequitur Etem cum in operib⁹ illius p uer
sen̄t z inquirunt z sic cōtinue versen̄t p stu
dium z inquisitōem in operib⁹ illius. i. dei
etiā manifestū est ex dictis eoz q̄ persuasuz
habent. i. ratum z per ratōem pbatum q̄m
bona sunt que vident. videlicet ista sensibi
lia Sed hec responsio retellit sic. Iterū tñ
nec his debet ignosci Et exponit p lrāz que
est ista Aut est vel tñ p sed. sed istis non de
bet ignosci id est nō debet p excusatis habe
ri. Et subiungitur ratio in littera Si enim
tantū potuerāt scire vt possent estimare se
culū quo dñm hui⁹ facilius non inuenerūt.
quasi diceret. Dirū est z si tanti erāt ingen
nij q̄ istos effectus scire poterāt Igit causā
omniū istoz effectuuz vtiqz leuissime scire
potuissēt Sed ō illud vltimū videt esse il
lud superi⁹ positū vi. c. Difficile estimam⁹
que in terra sunt z que in pspectu sunt inue
nimus cū labore. que aūt in celis sunt quis
inuestigabit Igit nō potuerūt facili⁹ inue
nisse deū q̄z estimare seculū Dicunt docto
res q̄ aliud est p̄hēdere de deo qz ē. z ali
ud quid est Primū potuerūt phi per crea
turas Secōm fuit eis impossibile. Sed qz
deū esse hucusqz demonstratū nō inueni si
ue ab Aresto. siue a quocūqz alio vt dicit q̄
dam doctor. licet ego cum pho z alijs solē
nibus doctoribz i vltima lectiōe tenuerim
et adhuc teneā oppositū. Et ideo iuxta viaz
illius doctoris aliter ad dictā obiectōez re
spondeo Dicā em sm mentē beati August.
xviij. de ciui. dei. ca. xxxviij. Qđ ante omēs
phos grecos vel barbaros pphete sancti p
cesserūt qui tā verbo q̄z scripto dei noticiaz
docuerunt et ideo deum esse statim a prin
cipio mundi p Adam et filios suos extitit
p̄dicatū. Cui dicto quidam assenserunt. et
quidā dissenserunt sicut modo de alijs arti
culis inuenimus. Isti ergo phi audientes
deum esse et a dei cultoribz fuisse predica
tū. poterant ex regimine mundi rerum vni
formi gubernatione rationabiliter asseruis
se deū esse Et ideo q̄ erzauerūt. eoz vel ne
negligētia vel malicia fuit in causa. Et qz
pter reuelatōez antiquā diuulgatū ēapd
omēs gentes legibus vtentes deū esse: qđ
est omibus notū videt ipa natura notū. Jō
estimo Damascenū dixisse. ij. sen. ca. iij. Co
gnitio existēdi deū nobis naturaliter inser
ta est q̄uis non ingenij naturalis inuestiga
tiōe. sz potius diuina reuelatiōe dei noticia
hominibus fuerit cōmunicata Vñ dico ad
obiectōem q̄ multo facilius est deum id est

Lectio

fidē ꝺ deo inuenire q̄ seculū estimare q̄ bene vtentib⁹ naturali ingenio deus seipsum aliq̄ mō reuelat. vl̄ p extrinsecā informationem. vel p intrinsecā inspiratōem Confirmat hec responsio q̄ nec aliter astronomiā dicūt plurimi adiuuentā fuisse Cū mgr̄ in hist⁹ scolasticis sup Beñ. de dispersiōe filio⁹ Noe. narrat Noe habuisse filiū quē dā noie Jonichum q̄ accepit a deo sapiētiā seu donū sapiētie ⁊ inuenit astronomiā Sicut ergo addiscere potuerūt sciam ad mēsurandū quantitatē terre solis ⁊ lune. Jta potuerāt didicisse colere verū deū. a Juxta illā clausulā Dñm ñ inuenerūt Notandū q̄ ratio est q̄ non quesierūt eum vbi manet Non enim inuenit in lasciuijs voluptatis. nec in diuitijs vanitatis. nec in cōsortijs carnalis ꝯ sanguinitatis Nō inuenitur in lasciuijs voluptatis. q̄ sm q̄ scribitur Job. xxviij: Non inuenit in terra suauiter viuentiū. Et Cant. iij. In lectulo meo per noctē quesiui quē diligit anima mea. q̄siui ⁊ non inueni Secūdo nō inuenit in diuitijs vanitatis. q̄ Osee. v. In gregib⁹ suis et in armentis vadent ad querendū dominū ⁊ non inuenient Tercio non inuenit dominus in ꝯsortio carnalis cōsanguinitatis Luce. ij. Requirebant eum inter cognatos et notos ⁊ non inuenientes eū egressi sūt in hierusalē Sed inuenit in ꝑsepio pānis inuolutus austere penitentie Luce. ij. Inuenietis infantem pānis inuolutū. ⁊ positū i ꝓsepio Inuenit etiā in domo mūde cōscientie Math. ij Intrantes domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e ei⁹ · Tercio aūt inuenit in templo ꝯ templatōis deuote Luc. ij · Post triduum inuenerūt eū in templo b Erranerūt ergo isti ꝑhi circa diuina et celestia ꝓpter nimiā distantiā Dicit em̄ Basilius q̄ nimia distātia facit errare circa tria, videlicz quātitatem · qualitatē. ⁊ circa figurā. Circa quantitatē sm Basiliū ⁊ ponit exemplū de sole qui ꝓpter nimiā distantiaz a nobis apparet vix pedalis quantitatis in dyametro. Circa qualitatem ⁊c. Et ponit exemplū ꝺ velis nauiū que cū sint alba apparent multū distantib⁹ esse nigra Errat etiā circa figurā ꝓpter distātiā ⁊c. Et ponit exēplū de turribus que cū sint quadrate ꝓpter nimiā distantiā apparēt esse rotūde Unde auctor de visu ꝓpositōe. x. Rectangule magnitudines magna distantia vise pariarie apparent Ubi habet alia trāslatio. Sicut quadra p distantiā longā visa rotunda apparent. Ratio est. q̄ in magna distātia angul̄ quadrati nō immutāt sensum. q̄ cuilibet visibilis p ꝛoportionarā distāciaz siue p elongatōem visum terminari cōingit sicut dicit ꝓpositiōe tercia eiusdē libri. Isto mō pctōres elōgati a celestib⁹ errant circa futurā gl̄iam tripliciter. q̄ circa eius quantitatē nō ꝯsiderantes q̄ magna ē mul titudo dulcedinis tue dñe ⁊c. Circa ei⁹ gl̄iam nō cōsiderātes. quia nec auris audiuit nec in cor̄ hom̄is ascendit gloria quā deus se diligentibus ꝓparauit Circa ei⁹ figuram nō cōsiderātes. q̄ stabilis sit et eterna. Est em̄ in quadro posita. sicut dicit Apoc. xxi. Ipsi aūt credūt eam esse rotundā id est volubilē ⁊ caducā.

Lectio. clviij.

INfelices autē sunt et inter mortuos ē spes illoz. q̄ appellauerūt deos opera manuū hoīm auz̄ ⁊ argentū artis inuentionem ⁊ similitudinē animaliū. aut lapidem inutilem opus manus antique ¶ Postquā spiritus ſsanctus reprobauit ydolatras coltes naturales creaturas. In hac parte consequenter aggredit reꝛobare ydolatras q̄ colunt ymagines ⁊ artificiales figuras Et circa hoc duo facit Primo agit de ydoloꝛ multiplici diuersitate. Secūdo de eadē stultitia ⁊ faruitate Secūda ps ibi De substātia sua. Circa primum duo facit Nam primo oñdit qūo coluerunt ydola in materia minerali · Secō qūo in materia lignea ⁊ nemorali Secūda ps ibi Aut sūs artifex. A Circa primū dicit sic Infelices aūt sunt ⁊c. Et merito infelices Est enim felicitas ꝓpria operatio hominis sm virtutē optimā in vita ꝓfectā. p. ethi. Propria autē operatio hominis est intelligere et amare deum vnde isti aberrantes ⁊ colentes imagines falsas. merito dicunt infelices. In ps. Cōtritio ⁊ infelicitas in viis eoꝝ rū Solet etiā sic dici metrice. Tres infelices in mūdo nouim⁹ eē Infelix q̄ pauca sapit spernitq̄ doceri Infelix qui multa sapit

spernitqz docere Infelix q̄ recta docet operatur iniquē. Et omib⁹ istis modis infelices fuerunt ydolatre Primo quidē qz cuz pauca saperent de deo. spreuerunt a pphetis doceri Secdo cum multa saperēt de mū danis. spreuerūt deū per illa inuestigare t facere suos docere Tercio qz cū recta mlta docerent de naturalib⁹. maxime tū operabanť iniquē ydola colendo t venerādo Infelices ergo fuerunt p lumis fidei priuatio nē t per beatitudinis desperatōem. Unde subdit Et inter mortuos est spes illoz quasi diceret sicut d mortuis nlla ē spes q rdeat ad vitā natal'r. ita nec de istis est vnq̄z spes q ad vitā gre possint redire qui appellauerunt deos opera manuū hominū auz et aurū ꝛc. Artis inuentōem id est ydoluz noua arte excogitatū Dicit em Dedal⁹ primus fecisse ydola se mouentia fm mgrm in hist oriis scolasticis sup libz Judicū d tpi bus Gedeonis Et similitudines animaliū sicut superius est expositum. Coluerut em̄ similitudines serpentū. draconū. t ouiū. ranarū. atqz canū. aut lapidē inutilē. quia ad nullū vsum vite deseruientē opus man⁹ antiquis ymaginib⁹ q̄z i nouis ppter vetustatem. Solent em vetule dicere q ymagines seragesimo āno a fabricatōe sua sortiuntur virtutem☞ B Et qz in hac lectōe vituperant adorat⁹es ymaginū. sit ista dubitatio lr̄alis. Utrū licet xp̄ianis aliquas ymagines adorare Et arguit q non Quia Exo. ij. dicit Nō facies tibi ymaginē neqz villam similitudinē ꝛc. Sed si nō licet facere. multo fortē non licet adorare Item d nullo alio vituperant in scriptura ydolatre nisi q adorauerūt opus manuū suaz. sicut ptz in hac lectōe. Sed ymagines sunt opa manuū de auro t argento. lignis et lapidib⁹. Item in canone scripture legit nihil tale esse dcessum. ergo supsticiosum videt tales ymagines introducere¶ Ad oppositū est ritus ecclie Et Damascen⁹. iij. sentē. ca. viij. qd intulat de sanctis ymaginibus vbi allegat magnū Basiliuz dicentē. q honor ymaginis ad pthotipū puenit. id ē ad exemplatū Ad istā questionē rndet sanct⁹ Thomas sup. iij. sentē. dis. iij. ymago pōt dupliciter dsiderari. vel fm q est res quedā. vel fm q est ymago Primo mō nullus sibi honor debet. sicut nec ligno vel lapidi. Secūdo mō idem motus est in ymaginē t ymaginatū Et ideo idem honor debet ymagini t illi cui⁹ est ymago¶ Sed contra istaz responsionē obūcio primo sic. qz latria est honor soli deo debitus. sed nulla ymago ē deus ergo dictōem includit dicere q latria sit honor soli deo debit⁹ t tm̄ debet imagini xp̄i t xp̄o¶ Preterea. Si idē honor debet ymagini xp̄i t xp̄o. idem honor etiā debet lapidi t xp̄o. t per dsequēs idē honor debet xp̄o t creature. qd̄ non est credendum.¶ Preterea: Qui adorat aliq̄d honore latrie. cōfitet illd̄ esse deū. ergo si aliq̄s possit licite adorare dei ymaginē cultu latrie. possit licite ptestari t dfiteri aliud a deo ē deum. Ideo aliter potest dici. q nulla adoratio debet ymagini nec licet aliquā ymaginē adorare Vera em̄ adoratio est in spiritu et deuotione t amore summo et istā nullo mō debem⁹ in aliquā creaturā dirigere: Quia aūt ppter ymaginē xp̄i excitamur ad adorādum xp̄m. et corā ymagine adoratōem nostrā facim⁹ xp̄o. ergo dicit large loquēdo q ymaginē adoramus. Unde videt mihi dicendū q nec adoro ymaginē xp̄i qz lignum nec qz ymago xp̄i. sed adoro xp̄m corā ymagine xp̄i. quia est ymago xp̄i t excitat me ad adorandū xp̄m. t sic exponit Joh̄es damascenus. li. iij. ca. viij. Ubi videt docere q sanctoz ymagines debēt adorari.☞ C Hoc intelligo sic q ppter ymaginis representatōem. licet mihi corā ymagine sanctum illum cuius est ymago adorare Et eodem modo intelligo sanctū Thomā et magnum Basilium et totum ecclesie ritum. Nec video p tunc bene esse dictū q eodem honore honorat ymago t deus cui⁹ ē ymago¶ Sed adhuc contra vtranq̄z viam arguitur. quia si debeo adorare deum ex cōmemoratione ymaginis. multomagis debeo hec facere ex cōmemoratione ymaginis verioris: sed verior ymago dei est in homine fm aiam: t verior ymago primi est vnus verus hō q̄z ymago lignea vel lapidea: ergo licet mihi t debeo adorare deū vel xp̄m in hoie potius q̄z in ymagine mortua Dicē dū q homo verus habet in se magnam no-

Lectio

bilitatē. vnde si adorare posset p̄sumi q̄ propter se adorare. ymago aūt lignea nihil bonitatis habet vel modicū. quare cōtra ea debeat adoratio fieri. Et ideo statuit eccl'ia q̄ potius cōtra ymagine fiat adoratio q̄z cōtra homie. q̄uis qui sic deū adorare excitat' per hoiem quatenꝰ est ymago dei. in nullo peccaret nisi forte p accidens ratōe scādali qđ alij possent sibi inde assumere. ☞ Est aūt notandū q̄ vsum ymaginū in eccl'ia introduxerūt apl'i. licz hoc in canone biblie nullibi exp̄mat. Vñ allegat Damascenꝰ li. iij. ca. p̄allegato. q̄ rumor ad eū puenerat q̄ beatus Lucas depinxerat ymagines tam xp̄i q̄z matris sue. et q̄ ille ymagines habebant in roma et fm illas alie fuerunt depicte que olim hierosolimis hēbant. Narrat etiā i eccl'iastica hist'oria q̄ xp̄c abagaro gessimorū ciuitatis regi qui pictorē suū misserat ad eum. ymaginē suā p̄ trāsmisit. Cum em̄ pictor nō posset in faciē xp̄i aciem visus sui defigere ppter claritatis coruscatōnem xp̄c deuotōem regis attendens vestimentū suū faciei applicuit et sic suā p̄si ymaginē ei misit. sicut narrat Damascenꝰ vbi p̄us fuit em̄ triplex causa instit'utōis ymaginū i ecclesia. Primo ad instructōem laicoꝝ q̄bus ymagines exhibent loco librorꝝ. Secō vt incarnatōis misteriū et sanctorꝝ exempla nob frequenti' et recentius infigerent. Tercō ad excitandū deuotōis affectū qui magis ex visis q̄z auditis causat. Et p hoc p̄z ad ratōez vtriusq̄z partis. ☞ D Circa simil'acrorū adinuentōem est notandū fm Isid'. viij. ethi. ca. xi. Simulacroꝝ vsus p̄mo exortus est ex nimia affectiōe ad mortuos. nā constituebant effigies vel ymagines vt mortuos viuis repr̄tarent. Post hec demones illa simulacra sunt ingressi et responsiones dederunt et se colī a malis et p̄ditis homib̄ persuaserūt. Simulacra aūt dicūt vel q̄z similia vel q̄z sunt simulata atq̄z cōficta. Judei dicunt q̄ Ismahel p̄mo simulacꝝ fecerit ex luto. Gentiles dicunt. Promotheū simulacrū p̄rimū homis finxisse de luto et ab eo dicunt artem inueniendi statuas vel faciendi adinuentā. vñ et poete ab eo fingunt hoies p̄mo fictos figuratiue loquētes. ppter effigies hoim quas effecit. Apud grecos Cecrops p̄mus simulacra reperit. aras erexit. et sacrificia dīs instituit. Juxta illd. Theodoli. Egregio cecropi debet causa lerandi.

Ille bouis primo rimat viscera ferzo. Sacra iouis statuit que posteritas celebrauit.

Condidit adiunit athenas noie pallas id e minerua adiunit nomie suo q̄z ab ea athene ciuitas vocabat. q̄z minerua grece dr̄ arhena. Quā hist'oriā beatꝰ Augꝰ. narrat. viij. de ciui. dei. ca. x. allegās Varronē Cuz em̄ repente in illa ciuitate duo mirabilia p̄digia apparuissent. vnū scz arbor olive. aliud fons aque. Cecrops qui tūc tp̄is regnabat ibidē motus de istis p̄digijs misit ad apollinē delphicū scisscitādo quid sibi esset faciē dū. Apollo rn̄dit q̄ olea siue oliua designaret mineruā. et vnda neptunū esse etiā in potestate ciuiū exquo illoꝝ deoꝝ noie ciuitas vocaret. Rex igit̄ omēs ciues vtriusq̄z sexꝰ cōuocat. Vos em̄ erat tunc tp̄is q̄ femine publicis p̄ sultatōib̄ interessent. Consultatione igit̄ multitudine mares p neptuno. femine p minerua tulerūt sentētias. Et q̄z vna plꝰ inuenta est femināz. minerua vicit. Neptunus igit̄ ira motus marinis fluctib̄ eā tribus terzas athenien'siū depopulatus est. Cuiꝰ vt iracundia placaret. triplici suppliciō femine athenien'ses sunt punire vicz vt nulla vlterius darēt p̄ silia. Secō vt nullꝰ nascentiū matrē nomē acciperet. Tercō vt nullus deinceps eas athenas vocaret. ne illius nomen hēret quā victricē fecerāt nomi nando.

Lectio. clix.

Vt si quis artifex faber de silua lignū rectū secuerit. et huius docte eradat corticē oēm. arte sua vsus diligēter fabricet vas inutile i p̄ uersatione vite. reliquias huius opis ad p̄paratōem esce aburebat. et reliquū hoz q̄d ad nullū vsum facit. lignum curuū et verticib̄ plenū sculpat diligenter p vacuitatem suā p̄ scientiā sue artis figuret illud et assimilet ymagini homis aut alicui ex animalib̄ illud cōparet. per limēs rubricā et rubicundū faciens fuco colorem illius et omnē maculā que in illo est perliniens et faciat ei dignā habitatōem in pariete pspiciens illi sciens q̄ m̄ non potest adiuuare se. ymago em̄ est et opus est illi adiutoriū

¶ Postꝙ redarguti sunt ydolatre colẽtes ymagines de mínerali materia puta ydola aurea argẽtea ꝛ lapidea In hac parte deridẽt colẽtes simulacra in materia lignea Et circa hoc tria fiunt. Nam primo tales ydolatras reprobat ꝛ deridet rõe materie 2 positõis Secõ rationem formalis cõpositionis. Et tercio rationem localis situationis.

☞ A Quantũ ad materialẽ 2 positionẽ sunt merito deridendi Nam in casu arboris secte artifex deferri faciẽs lignũ magnũ de silua diuidet illud in tres ptes. De vna forte facit aliqd vas vel instrumentum necessariũ ad vitam sicut bigam. nauem vl̃ aratꝝ Dealia parte que est superfluitas delẽ dat a tali vase facit sibi ignẽ ad coquendum cibos. De tercia parte que est plena gibbis et nodis. de qua nihil ad vitam humanã necessariũ fieri potest facit ydolũ Fatuissimũ est igit illud credere deũ qd est omogeneũ cũ eo quod cõbussit et cum eo de quo aratꝝ suum fecit Dicit ergo sic ꝙtum ad litterã. Aut si quis artifex faber videlicet lignarius secuerit. serra vel securi lignum rectũ de silua Et hmõi lignũ docte. id est artificialiter eradat cortice oẽm tã exteriorẽ ꝙ interiorẽ ꝛ arte sua diligẽter vsus fabricet vas inutile in conuersationẽ vite Inutile id est valde vtile Talẽ em̃ modũ loquẽdi hz virgil9 vbi dicit Nunꝙ imprudentibꝫ nocuit imber Imprudentibꝫ .i. valde prudentibus. Vñ Isa. xxviij. Populũ imprudentẽ nõ videbis .i. valde prudentẽ sm̃ vnã expositõem. ꝛ sic accipit hic inutile .i. valde vtile In nãqꝫ sic dicit Papias aliqñ scat idẽ qd valde vt increpuit. Aliquãdo idẽ ẽ qd nõ vt inualid9. aliqñ idẽ qd inter vt bñdicta tu in mulieribꝫ .i. inter mlieres. aliqñ idem qd ad vt impulit in latus .i. ad lat9. aliquã do p cũ vt in baculo meo trãsiui .i. cũ baculo In cõtra retinet necnõ ad ꝓuat et auget: Saluat in cõpositõe. sicut iniust9 inualid9 Auget i cõpositõe qñ accipit p valde ꝛ sic accipit hic cũ dr vas inutile .i. valde vtile in conuersatõe vite Reliquas ãt ei9 opis .i. vasis ad preparatõem esce abutebatur coquẽdo escas ☞ a Vñ apud iuristas homo vtitur re aliqua qñ post vsum saluat substantia. sicut vtor equo mihi cõcesso ad vsũ qui manet post vsum. sed qñ res nõ manet post vsum sed destruit. tunc tali rehõ abutitur: Vñ 2cedunt q homo abutit cibo ꝛ potu ꝛ non vtit ꝓprie Et isto mõ qz illud qd de ligno 2burit ꝛ destruit dicit q artifex illo abutat ¶ Aliter theologi vocant abuti .i. male vti. sed hoc non est ad ꝓpositũ. Hic etiaz trãslator vtit antiqua grãmatica cũ dic̃ reliquias abutebat. qz apud modernos vti ꝛ abuti exigunt post se ablatiuũ casum ꝛ nunquã accusatiuũ. vñ stat hic reliquias ꝙ reliquijs. accusatiu9 ꝙ ablatio Et rliquũ horꝝ id est vasis pfecti ꝛ ignis. Qd ad nullum vsum facit id est iuuare potest Lignũ curuũ verticibꝫ plenũ Plenũ verticibꝫ id ẽ gibbis ꝛ nodis Apud antiquos em̃ dicebatur vortex vorticis vbi nos dicim9 vertex verticis vñ lra Hiero. habet vorticibꝫ Sz rabanus ꝛ moderni hñt verticibꝫ. sentẽtia nõ mutat vortex aũt appellat circularis reuolutio aque Sculptat diligẽter ꝙ vacuitatẽ suã id est qñ sibi vacat. Hic derident ydolatre ꝙtum ad formalẽ dispositõem qñ est in fieri. Sculptat diligẽter ꝙ vacuitatem suã ꝛ ꝙ sciam sue artis figuret illud faciendo de ligno statuã. vbi nihil nouũ causat sz remouet partes ab inuicẽ ꝛ assimilet ymagini homis Isa. xliij. Fecit ymaginẽ viri quasi speciosum hominẽ habitãtem in domo ꝛẽ. Aut alicui ex animalibꝫ illud cõparet id est assimilet sicut apis depingebat in specie bouis. Vamo deus egipti infigura arietis. anuber in specie canis Posita dispositione figurationis subdit dispositõem colorationis ꝛ dicit. plinius illud sz lignũ rubrica. id est colore rubeo. vel rubrica appellat instrumẽtũ quo rubicabant mars ꝛ pallas qz mars est deus belloꝝ ꝛ alia dea etiaz belloꝝ Et ideo cruẽtate mars ꝛ pallas depingebant Jupiter vero igneo colore depictus est ꝓpter terrorẽ fulguris ꝛ coruscationis Alij libri habent rubrica media correpta ꝛ tunc est instrumentũ quo vtunt mulieres ad poliendum ꝛ cõplanandũ lineas vestes. cui9 diminutiuũ est rubiuncula. sed qz hoc instrumentũ lenit ꝛ non linit. nõ concordat huic littere que est perliniens. Est em̃ linire liniendo .i. ungere. vnde in ꝓposito accipit ꝙ colore rubeo vl̃ terra rubea sm̃ Isid. x. ca. xvij: Et rubicundũ faciens fuco colorẽ illius ☞ b Fucus em̃ est equino

cū. Uno mōdo significat colorē assimilatū vel adulterinū. Alio mō significat qđ dam genus apis Tercio modo est idē q̄ menda/ciū vl' ypochrisis. vñ habet versus talis Fucus inermis apis falsus color atq; siml'tas In ppōsito accipit̄ p colore adulterino qui natiuū colorē occultat z alium p̄tendit. vñ subdit. Et omnē maculā que in illo est. id ē ligno de quo fabricat statuā. perliniēs id ē perungēs vt occultet sub extraneo colore. vt faciat ei dignā habitatōem Posita ymaginis materiali cōpositōe z formali dispositione hic subiungit derisionē idolatrarū ratione localis situationis dicens Ut faciat ei dignā habitatōem q̄ posuerūt tl'es ymagines in pulcerrimis tēplis. pariete ponēs illud id est ydolū ponit talis ydolatra in arcuato loco parietis z ꝛ firmans ferzo ne forte cadat. sicut cecidit Dagon ad p̄tiam arce dei. p. Reg. v. Dagon ꝑnus in terzā iacebat ante arcā dei z ē. p̄spiciens illi. ne cadat scies q̄m nō potest adiuuare se. ymago em ē hominis z non homo z opus est illi adiutoriū homis z nullo modo potest hoīem adiuuare Juxta illā clausulā Facit em dignam habitatōem Notandū est q̄ virgo gloriosa facta est illo tempore digna habitatō dī. q̄ in suo corpore filius dei carnem assumpsit Jn ps̄. Elegit dominꝰ sion elegit eā in habitatōem sibi Syon interp̄tat̄ specula z virginem beatā figurat. que nostra specula altissima z ꝓminens extitit p vite excellentiā Eccī. li. Exaltasti sup terzā habitationem meā. Digna facta est habitatio ꝓpter tria. scz ꝓpter humilitatis pfunditatem. ꝓpter virginitatis puritatē. z ꝓpter ꝛuersationis sanctitatē. q̄ gra breuitatis nō deduco

Lectio. clr

Et de substantia sua ꝺ filijs suis z ꝺ nuptijs votū faciēs inquirit. Nō erubescit loq̄ cū illo qui sine aīa est z p sanitate q̄/dē infirmū depcat z p vita mortuū rogat z in adiutoriū inutilē inuocat. z p itinere petit ab illo q̄ ambulare nō pōt: z ꝺ adquirendo z de opando z de oīm rerū euentu petit ab eo qui in omnib est inutil'. ☞ A

C Post q̄z redarguti sunt ydolatre de multiplici idoloꝝ diuersitate. in ista pte p̄seq̄t de adorantiū stultitia z fatuitate Consistit aūt in supsticioso cultu ydoloꝝ fatuitas multiplex Nam ydolis suis emittūt vota. porrigunt supplicatōes z orationes ac si eos intelligerent de omnib negocijs que vitā humanā cōtingunt Primo ergo deridet idolatre p cultu quē exhibent p negocijs q̄ gerunt in terza: Scdo derident p cultu quez exhibent p negocijs que gerunt in aq̄. Secūda ps ca. xiij Jterū alius nauigare z. Circa primū duo fiunt. primo derident oc votoꝝ pmissione. scdo de verboꝝ oratione ibi. Non erubescit loqui. Quantū ad primū dicit sic. Et de sua substātia quantū ad bona fortune que sunt diuitie. z de filijs suis quantū ad plis successionē z de nuptijs contrahendis p se z filijs suis votum faciens inquirit ab ydolo suo Votū est alicuius boni cum deliberatione facta pmissio Aliter a magro sententi. li. iiij. di. xxxviij. ca. p. Votū est testificatio quedā spōtanee pmissionis que deo z ꝺ his que dei sunt ꝓprie fieri debet. Ad votum em necessario requirunt tria. scilicz deliberatio. propositum voluntatis. z promissio saltem verbi interioris qđ sufficit q̄ ad deum. vel verbi seu facti exterioris qđ requiritur quo ad ecclesiā. ydolo vero nihil horū intelligenti. fatuū est vouere Secundo derident spūssanctus idolatras de porrigendo supplicatōes idolis z dicit. Non erubescit loqui cum illo qui est sine aīa scz vegetatiua. sensitiua. et intellectiua Et ideo debet erubescere supplicare tali vel loqui tali cum ipsemet sit rationalis z illud ydolum sit non rationale. quia nullam animā habet z ē. Et cum tale idolum sit infirmū. id est impotēs ꝓ ferze sanitatē. ipm p sanitate depcat z pro vita mortuum rogat. mortuum. quia lignum aridū. vel mortuum. id est non viuentem. sicut lapidē equiualentē mortuo erutem. adiutoriū inutilem inuocat: sicut fecerunt sacerdotes Baal. iij. Reg. xviij Jnuocabāt nomen Baal de mane vsq; ad meridiē dicentes Baal exaudi nos z transiliebāt altare qđ fecerant z incidebāt se iuxta ritū suū lanceolis vt sanguine perfunderetur. Demones em plurimū delectant in oblatione sanguinis humani. Et tunc merito veristi eos Helias dicens. Clamate voce maiori

Forte enī deus vester dormit aut cū aliq̄ lo quit. aut in diuersorio est ꝛc. Item fatuus idolatra p itinere petit ab eo qui ambulat re nō potest ꝛ de adquirendo p negotiatione. ꝛ de operādo quātū ad operis inchoationē. an sit fortunatus vel non. breuiter ō omni rez euētu petit ab eo qui in omib̄ est inutilis De obseruatoribus futuroz euentum p signa ad eos nullaten⁹ ordinata loq̄tur reprobādo plixe btūs Aug. ij. ō doctri na xpiana. ca. ij. dicēs tales obseruatōes superticiosas esse. sicut aliqui cū vident caligas a soricib̄ rodi timēt de aliquo infortunio euenturo Uñ legit Cathonē quendam dixisse qui sibi p mirabili signo infortunium nūciauit caligas p sorices esse corrosas Certe non est inquit mirabile: sed mirabile ptiner si cālige sorices corrosissent Ad ista ꝙz sternutauit anteq̄ potuit se calciare Item si homī singulcientī dicit. Teneas manu dextera pollicē manus sinistre. Item cum p malo accipit si duob̄ amicis simul ambulantib̄ puer medi⁹ intercurrerit vel aliq̄d aliud animal. Estimat enī q̄ eoz sit amicicia diuidenda. Similē est. redire domū si homo statim pcedens offenderit. Et tales multas fatuas obseruātias ibidem recitat Aug⁹. Tale simile est his duob̄ q̄ venatores si eundo venatū fratrib̄ vel sacerdoti bus obuiant vel aliquē talem in sua societate habeāt. p illo die de expeditōe diffidunt Ulsus etiā caracterū ꝛ oim figurarū. excepta figura crucis. ꝛ inuocatio nominū incogitatorum ꝛ alligatio cedulaz de euāgelio circa collū parientis ꝛ multa talia ad superstitiones ptinent sm eum ꝛ sunt quedā relique idolatrie ☞ B Sed hic potest esse dubium. vtrū obseruatio signoz ad p cognoscendū euentus futuros sit licita. vel citū est illo vti q̄d antiqui p multa exprimē ta. pbauerunt esse vez. sed multi pbauerūt q̄ occursus religiosoz est signū frustratōis artis venatorie Igit licet illo vti. ꝛ sm hoc pcedere vel dimittere. Item multi exp̄iūt q̄ inchoare labores vel itinera certis diebꝫ pura feria tercia est periculosum ꝛ tediosū. Igit licet hoc obseruare ꝛ vitare ¶ Ad oppositū est Aug. ij. ō doctrina xpiana. c. ij. vbi docet q̄ oēs tales obseruatōes ptinent ad q̄dā pacta significationū cū demonib̄ inita. Ad istud dicendū q̄ talia que obseruant respectu futuroz euentuum vel obseruantur vt causa illoz̄ euentuum vel vt signum tantum. Si sint cause. cōsiderandum ē an possit esse vera causalitas respectu futuri vel nō Si sic nullū pctm̄ est obseruare illud. sic si vidrim⁹ aerē nebulosū cōiecim⁹ q̄ erit pluuia vel aliq̄d tale. Si ꝙo nulla cālitas possit attendi: sed tm̄ dicat q̄ istud signum significat talem futuz euentū. sicut q̄n picgarzūt significat aduent⁹ hospitū exq̄ ista significatio nō est a deo instituta. dicūt doctores q̄ tales obseruatōes signoz hmōi sūt introducte ab hūana vanitate coopante. demonū malicia q̄ gaudent implicare hoies ī vanitatib̄ ꝛ erroribꝫ Et interdū casu accidit q̄ tale signū talis euent⁹ sequebat Sed postea qn̄ homies incepēr talib̄ indulgere multa sequebant p coopatiōes demonuz vt homies magis f erent curiosi ꝛ artius in talibus superstitionib̄ radicati Unde cum nulla ratio posset esse. quare occursus sanctoz viroz venationē impediat qn̄ est licita et psonis cōuenientib̄ licite exercet. manifestū ē q̄ h̄ credere superstitiosū ē ꝛ erroneum Hoc etiam oñdit ex frequēti falsitate signi ¶ Ad ratōes patet p dicta q̄ homies decipiunt p coopatōes demonū ppter eoz falsam crudelitatē pcedentē. ꝛ ideo obseruatores taliū multa incōmoda recipiunt ppter eoz falsam fidē. que alij nullatenus patiūt qui de talib̄ nō curant. Sed de ymaginibus astrologicis que fiunt certis tpib̄. planetis exñtib̄ in q̄busdā locis celi determinatis Dubium est an liceat tales ymagines facere ꝛ talib̄ factis vti. sicut tpib̄ meis q̄dā in lōdonia dicebat curari a quartana p ymaginē leonis aureā sm certā cōstellatōez factā. hoc est difficile dicere q̄ sit vez propter mirabiles opatōes corpoz celestiū q̄ h̄ est certū q̄ nihil ē homī illicitū q̄d p naturā cōpleri pōt. Dicit tm̄ sctūs Tho. ij. q. xcvi. Et allegat Aug. x. ō ciui. dei. q̄ opinio poz phirij fuit falsa de talib⁹ imaginib⁹ ꝛstruēdis Uez est aūt q̄ res naturales formas suas ꝛ virtutes cōsequunt ex corpib⁹ celestibus. sed ymagines artificiales nullā virtutem cōsequi possunt ab arte. nec aliā virtu-

tem habere possunt nisi quā habent ratōne materie. Figura aūt non est p̄ncipiū alterā/di. ⁊ ideo nō aliā virtutē causandi habet aurum talis ymaginis. q̄z aliud auꝫ alteri⁹ figure Dz si aliū effectū habet. hoc est ex opatione demonū qui sunt ludificatores hoim⁹ fm Aug. Et ideo tales ymagines astronomice. virtutē sortiunt p̄ demōes. Cui⁹ sig/gnū est q̄ oportet illis ymaginibus quosdam caracteres impmi q̄ ad nihil naturalr̄ ope/rant Ulñ sciendū est q̄ ymagines astrologice ⁊ necromantice in hoc differunt. q̄ in factura necromanticaꝫ ymaginū fiunt expꝛesse quedā inuocatōes demonum Unde tales ymagines p̄tinent ad expꝛessa pacta cū demonib⁹ inita. Sed in factura astronomoꝫ sunt tacita pacta cū demonib⁹ p quosdam caracteres ⁊ figuras ab ipis demonib⁹ adinuētas. ad quoꝫ caractez factōem demōes facientib⁹ suffragant Sed ad huc de cartulis ⁊ alligaturis circa colla pſonaꝫ infirmarū in quib⁹ continent verba euangelica vel verba psalterij. possit esse dubium. an talia sint superstitiosa Dicendū q̄ si precise ꝑba talia euāgelij alligent vt deus ad eoꝫ appensionē pacientē citius iuuet ꝓpter deuotōez. nihil mali est. sed q̄n puras q̄ illa verba ex ꝓpria virtute curent febres ⁊ phibeāt morbum caducū. et similiter q̄n cum illis ꝑbis admiscent caracteres ignoti ⁊ nomia extranea si non p̄mittit q̄ pſona portās sciat q̄d scribit. tunc nō est dubium quin ibi sit superstitio. Ulñ Chriſ. super Math. Quidam aliquā p̄tem euangelij scriptā circa collum portant. nōne p̄tinue in eccia legit euangeliū ⁊ audit ab omib⁹. Cur igit in aure posita euangelia nihil prosunt. qūo p̄nt eū circa collum iuuare Deinde vbi est virt⁹ euāgelij. in figuris litteraꝫ aut in intellectu sensuum Si in figuris. bene em̄ circa collū suspendis. Si in intellectu. ergo melius i coꝫ de posita p̄sunt q̄z circa collum suspensa

Capitulū. xiij. Lectio. clxi

Uerum alius cogitās nauigare ⁊ p feros fluctus iter accipiēs ligno portante se fragili⁹ lignū inuocat. Illud em̄ cupiditas adquirēdi excogitauit. ⁊ artifex sapientia sua fabricauit. Tu aūt pater oīa gubernas puidētia q̄m̄ dedisti in mari viā et iter fluctus semitā firmissimā oñdens q̄m̄ po/tens es ex omnib⁹ sanare. etiā si sine rate aliquis ad eat mare. sed vt nō esset vacua sapientie tue opa. ꝓpter hoc etiā exiguo ligno creduntur hoies alias suas ⁊ trāseuntes mare p ratem liberati sunt Postq̄z dicta est ydolatraꝫ fatuitas in veneratōne ydoloꝝ p negocijs que gerunt in terra In hac parte deridetur fatuitas eorundem in supplicando ydolis p negocijs que gerunt in aqua Nec etiā fatuitas ostendit̄ p compatōem ydoli facti de ligno ad nauem factā de ligno cōsimiliter Cum em̄ vtrūq̄z factū sit de ligno. nauis sit fortior. subtilior ⁊ vtilior. q̄z a scientia diuina ordinata Gen. vi. Fac tibi arcā de lignis leuigatis ⁊c. ydoluz vero fit a scientia humana. igit̄ minor fatuitas fore. ad dozare nauē q̄z ydolū. Circa hoc tria facit ꝓmo reꝑhendit ydolatre vacuosam fatuitatē. Secōo oñdit superstitiosam ydoli vtilitatē Tercio nauis fructuosaz cō/meditatē. Secūa ps ibi Illud em̄ cupiditas ⁊c. Tercia ps ibi Dz vt nō essent ⁊c. Quātū ad p̄mū dicit sic. itez aliq̄s ali⁹ vicz ydolatra nauigare cogitans ⁊ p feros. i. feroces fluctus iter facere incipiens ligno portante se id est nauī fragili⁹ lignū inuocat videlicet ydolū. q̄d fragili⁹ est. q⁹ ydolū p̄t fieri de ligno valde debili Sed nauis fit de lignis fortissimis ⁊ fortissime ꝓpaginatis. q̄ aūt nauis sit melior ⁊ vtilior ydolo ꝓbat sic ydolū fabricatū est sapia hūana ⁊ ꝓpter cupiditatē vt artifex p pulcritudinē ymaginis ꝓsequeret plus mercedis. Sed nauis fabricata est a sapia diuina cōsulente hoib⁹ q̄d eoꝝ cōgruebat salūti. sicut dictū est̄ de noe Illud em̄ i. ydolū cupiditas adquirēdi ⁊ p̄tificib⁹ ⁊ in artifice q̄z in sacerdotib⁹ ⁊ p̄tificib⁹ ydoloꝝ excogitauit Quia isti q̄ seruiebāt ydolis. et vixerunt p oblatōnes ⁊ sacrificia eis facta. zelauerunt oīno q̄ ydola foret pulcra et artifex sapientia sua fabricauit. non diuina Et q⁹ nauis adinuentio dicit esse d̄ diuina puidentia. Possit aliq̄s dubitare an deus sine nauis adiutorio possit homies in mari saluare Et ideo p̄imo dicit q̄ sic Secundo declarat nauis cōmoditas magna Secunda pars ibi Sed vt non esset vacua. Quantū ad primū dicit sic. Tu aūt pater guber/

nas·supple omīa puidentia Juxta illō.vi
hains. In omni puidentia occurzet illis.
qm̄ dedisti in mari viā.scilicet in mari ru/
bro.Exo.xiiij. Et inter fluct⁹ semitam fir/
missimā Inter fluctus iordanis fluui⁹ Jo
siba.ondens qm̄ porēs es ex oībus sanare
bus locis vel elemētis hoiem liberare.sic̄
abigne saluauit Abraam scōm hebreos.
Bened.xv. Ego eduxi te de hur.id ē ō igne
caldeoz. Et tres pueros missos in fornacē
ignis ardentis· Dan.iij. In aere saluauit
latronē pendentē. Lu.xxiij In aqua marz
Jonam. Jone.ij. In terza lazarū. Joh.xi.
Etiā si sine rate aliqs ad eat mare cōfidens
in deo debet sperare de salute:sic̄ patuit in
Petro. Math:xiiij. Descendēs petr⁹ ō na
nicula ambulauit sup aquas: Ratis scōm
Isi.ethi.ca.i. fuit primū t antiquissimuz
naui gū genus ex rudibus tignis t asseribꝫ
cōfectū.ad cui⁹ sil'tudinē naues facte sunt
tus nauis· Ūñ Brecism⁹ Proza prior ps
est·nauis altera.tercia puppis. Dic latus
esse ratem ventrē dic esse carinā. Et scōm
h'm littera est synodeche vt ponat ps pro
toza naui. Ultimo extollit̄ pfertur nauis
ꝺmoditas, qz licet deus possit immediate
se hoiem gubernare in mari.tñ voluit ho
mini dare prudentiaz nauifactiuā.vt non
essent vacua sapiētie tue opera:id est infru
cuosa t inutilia ꝓpter hoc etiā exiguo lig/
no credūt hoies aias suas.id ē vitā suam tē
poralem t trāseuntes mare p ratem libera
ti sunt id est p nauem. a Circa illam
principalem ꝓpter hoc etiā exiguo ligno cre/
dunt hoies aias suas. Notandū q xp̄s di/
cit pōt moraliter loqndo.modicū lignū pp
ter mentz humilitatē.lignum ꝓpter fruct⁹
fertilitatē. De cui⁹ modicitate scribitur ad
Heb.ij. Eum q modico minus ab angelis
minoratus est videmus Jesum t̄ De cui⁹
lignifertilitate ꝺr in ps. Et erit tanq̄z lig/
num qđ plantatū est secus decursus aqua
rum qđ fructū suum dabit in tpe suo Istō
lignū plantatū fuit in terza in bñdicta in/
carnatōne. Hoc est in virgine gloriosa de
q dicit in ps. Bñdixisti dñe terzam tuam
Ista terza ē bona q bñ culta reddit fructū
triceſimū ſexageſimū vel centeſimū. Sed
ista est multū meliorz t magis bñdicta que
sine labore vl' cultura ꝓducit optimū fruc/
tū t infinite boitatz Tal' fuit ꝟgo bñdicta q
sine nature subsidio genuit xp̄m mūdo. Et
idō bñ dicit. Bñdixisti dñe terzā tuam:nā
specialiter singulariter t appziate fuit bñ/
dicta. Et sic̄ lignū plātatū in terza solidat
terzā er omī ptez p radices suas colligit t
ꝰstringit ne defluat. Ita xp̄s plantatus in
ꝟgine bñdicta matre sua eam solidauit vir
tutibꝫ t gratijs sic astrixit q nūq̄z defluere
potuit p peccatū mortale vel veniale.

☞ B. Fuit em̄ sanctificata in vtero ita
q mūdata a peccato originali t i ea fomes
ligatus sic q nunq̄z eam ad peccandū impe
git. Et hec fuit ꝓma sanctificatio in vtero
matris sue Et ista sanctificatō fuit ei⁹ vera
ꝺceptō Nā q̄z cito ꝟgo beata habuit esse in
vtero tā cito fuit sancta non em̄ potuit esse
sancta añq̄z esset vera. q ꝺceptio beate ꝟgi/
nis attendit t sumit penes instans infusio/
nis aie in corpus sufficienter et debito mō
organisatū Necnō ab omī q̄litate inordina
ta quā ꝺtraxerat rōe ꝓpagationis semina/
lis purgatū t emundatū Et sic patet q isto
modo capiendo nomē cōceptōis stricte t p
prie,btā ꝟgo nō fuit cōcepta in pctō origi/
nali. Alio mō capit multū impropriet lar
ge p infusione seminis in matricē ex quo se/
mine corpus debuit formari in vtero mr̄is
sue.t iuxta hoc multū impropzie dicūt qui
dā ipam fuisse cōceptā in pctō originali.qđ
nō est aliud nisi q aia btē ꝟginis fuisset corz/
pori suo ex illo semine formato vnita absq̄z
purificatione t emūdatōe illi⁹ corpis a q̄li/
tate morbida cōtracta ratiōe ꝓpagatōis se
minalis Tūc certe q̄z cito btā virgo esse ha
buisset tā cito habuisset pctm̄ originale.qz
fuisset sibi imputatū sicut btō Johānī bap/
tiste t Hieremie.qui tñ fuerūt sctificati in
vtero matris Sic ergo patet tē. Sed san
ctificatio secunda fuit in cōceptōne filij sui
bñdicti qñ fomes ablatus fuit fm essentiā
et gratiam superaddītā que flexibilitatem
liberi arbitrij determinauit ad bonū. sic q
ex tunc nullo mō potuit in malū flecti Ūñ
tunc cōfirmata fuit sicut in via potuit. In
prima nanq̄z sanctificatione ligatus fuit
fomes et gratia sibi collata fuit inclinās ef/

Lectio

ficaciter libez arbitriū in bonum .tñ nō fu
it tanta q̄ fletibilitatē liberi arbitrij i malū
auferebat.sic nec gr̄a collata p̄mo homi in
statu innocētie.sed p̄ p̄uidentiā diuinā fu/
it cōtinue preseruata et conseruata vt esset
imunis a pctō.q̄uis añ cōceptōem filij dei
peccare potuisset nisi fuisset pseruata Sed
in scā sanctificatōne sic sanctificata fuit q̄
deinceps peccare nō potuit. Ūñ istud lig/
nū pfecte solidauit istā terzā̄ eā sibi cōstri
xit Gen̄.p̄. Germinet terza herbā virentez
et facientē semē̄ lignū pomiferū faciēs fru
ctū iuxta semē̄ suū¶ Scō̄o istud lignū ger
minauit in miraculoz operatione Ūñ lig/
nū incipit germinare.virtus que infra lig/
nū latuit se exerit z oñdit .Eodē mō virtus
que in x̄po latuerat vsqz ad tps sue p̄dica/
tionis se oñdit euidēter in miraculoz opa/
tione Lu.vi. Ūirtus de illo exibat et sana/
bat omēs Ezech.xxxvi.Multiplicabo fru
ctū ligni z germen¶ Tercio lignū istō frō
duit in bona operatione oz̄ādo z ieiunando
¶ Quarto flozuit p̄ fame diuulgationem.
Lanti.v. Ūincee flozētes odorē dederunt.
Odoz floz in vinea dicit serpētes fugare.
et bona fama x̄pi in deos scādalizauit. Quī
to folia p̄duxit p̄ doctrine salubris p̄dicati
onē Verba em̄ sunt sicut folia Nā folia sūt
sonoza z hñt figurā lingue Apoc.vl. Folia
ligni ad sanitatē gētiū¶ Sexto fructū fec̄
in ablutione pctōz Isa.xxvij Iste est omis
fructꝰ vt auferat̄ peccatū eius¶ Septimo
istud fuit putatū in passione .vt fructū plꝰ
afferzet Lañ.ij. Tempus putatōis aduenit.
¶ Octauo fuit ist̄ ligno appodiamentuz
appositū ad suppoztandū.q̄ñ crucifuit ap/
plicatū Actu.x. Quē occiderūt suspendē/
tes in ligno q̄ñ x̄pc peccata nostra pertulit
in corpore suo sup lignū.p̄. Pe.ij:¶ Nono
istud liguū aruit in morte Ecc̄i.vi. Relinq̄
ris velut lignū aridū in heremo¶ Decimo
refloruit in resurrectione Jn ps̄. Reflozuit
caro mea. Et Job.xiiij. Lignū habet spem
si p̄scisum fuerit rursum virescit z rami eiꝰ
pullulāt¶ Undecimo vsqz ad celū creuit
in ascensione Ezech. xxxi Eleuata est altitu
do sup̄ omia ligna regionis¶ Duodecimo
iterum fructificauit in spū̄ sancti missione
Apoca.xxij: Ex vtraq̄ parte fluminis lig/
nū vite afferens.xij.fructus p̄ mēses singu/
los z̄c. x̄pc veraciter est lignū vite Nam ab
eo dat̄ homi vita triplex.nature.gr̄e .z glie
Nate. Gen̄.ij. inspirauit in faciem eiꝰ spira
culū vite Scō̄o dat vitā gr̄e Prouer.xiij.
Lignū vite desideriū veniēs Tercō dat vi
tā glozie Prouer.iij. Lignuz vite est his q̄
apprehēderint eā z qui tenuerint eā bri.oz
de sapientia increata que est x̄pc. Illud lig/
nū attulit alios duodecim fructus vel race
mos q̄ñ post missionē spiritus sancti duode
cim ap̄los misit in mundū Luc̄.vi. Elegit
duodecim quos z ap̄los noīauit .quibꝰ dix/
it Joh.xv Ego vos elegi de mūdo z posui
vos vt eatis z fructū afferatis .et fructus
vester maneat

Lectio:clxij

Deo et ab initō
cū perirēt sup̄bi gigātes. Spes
em̄ orbis terraz z ratē̄ fugiēs
remisit seculo semē̄ natiuitatis .que in ma/
nu tua erat gubernata Benedictū est em̄ li
gnū p̄ qō̄ fit iusticia Per manus aūt qō̄ fit
ydolū maledictuz est z ip̄m et q̄ fecit illud.
q̄ ille quidē operatus est: illud aūt cū esset
fragile. deus cognominatꝰ est. Similr aūt
odio sunt deo.impius z ip̄ietas eius Et em̄
qō̄ factum est cū illo qui fecit.tormenta pa/
ciet¶ Posita p̄ paratōe inter ydolū z nauiꝫ
giū.p̄sequit̄ spūs sctūs de cōmendatōne na/
uis vel arce diuinitus ordinate Et circa bñ
duo facit. Nā primo oñdit q̄ nauis meretur
hūanā bñdictōem Secō̄o q̄ ydolū meretur
hūanā maledictōem.sc̄da p̄s ibi. Per ma/
nus aūt¶ A Circa p̄mū duo fac̄.q̄r
p̄mo ponit ipsiꝰ arce noe debite saluationis
officiū Secō̄o ex hoc inferꝫ q̄ ei debet meri/
to bñdictōis beneficiū.sc̄da p̄s ibi. Benedi
ctū est lignū Dicit igit̄ Sed et ab initio id
est parum post mundi exordium.quia i p̄n/
cipio sēc̄ etatis seculi sub noe cum perirēt
superbi gigantes in quo notatur perditōis
peccatoz causa et ratio .Erant em̄ superbi
terreni carnales z luxuriosi Isa.xxvi.Ter
ram gigantū detrahas in ruinā Spes oꝛ/
bis terrarū.i.seminariū generis hūani.noe
vicz filij eius vxoz eius z vxores filioꝝ em̄
eius.ad ratem id est arcam refugiens remi
sit seculo semen natiuitatis :id est semiariū

ppagatõnis qđ mundo fuit fere subtractũ
cũ nõ staret nisi in octo psonis que scz ratis
vel arca manu tua id ẽ potentia gubernata
erat Et ideo merito debet illud lignum ab
homibus bene dici. Ũñ subdit Benedic/
benedictõne dignũ. lignũ inquã id est arca
qđ fit iusticia. id est salus et cõseruatõ iu
stoz pereuntib⁹ malis Unde dixit dñs ad
Noe Gen: vij. Te em̃ vidi iustũ coz ãme in
generatione hac. Sicut aũt illud lignũ qđ
est arca dignũ fuit benedictione Ita lignũ
duo Tum ratione faciẽtis qui peccauit fa
bricando. qz deus phibuit fabricari Deu/
tero. xxvij. Maledictus hõ qui facit sculp
tile ẽ cõflatile Tum rõne rei facte q̃ indig/
ne cognominat deus in pudiciũ maiestatz
eterne: id est diuine. Dicit ergo ostruendo
tertũ sic Idolũ aũt qđ fit p manus maledi
ctũ est ẽ ipm scz ydolũ ẽ qui fecit illud. Et
subdit rõem dicens. qz male quidẽ opatus
est id qđ licuit. Illđ aũt cũ esset fragile de⁹
cognominatus est Unde sequit Similiter
autẽ odio sunt deo impius et impietas ei⁹
id est ydolatra ẽ ydolum suum ☞ a

Ubi notandũ q̃ idolũ accipit tripliciter in
pcessu isto Uno mõ p materia figurata lig
nea vel lapidea vel metallina ẽ sic verũ ẽ q̃
ydolũ est aliquid. Scđo mõ accipit p dyabo/
lo psidente tali ydolo ẽ sic etiaz est aliqđ
Tercio mõ accipit ydolum quasi p quodã
apposito ex demone et materia figurata. sic
homo cõponit ex corpore ẽ anima Et sic lo/
quit aplus. p. Loz. xviij Scimus q̃ nihil ẽ
ydolum in mundo: Scđo mõ accipit ydo/
lum communiter in littera cum subinfertur
Etenim qđ factum est id est dyabolus q̃ di
cit ydolum scđo modo. ẽ psidet illi qđ fa
ctum est id est materie figurate cũ illo q̃ fe
cit tormenta pacietur in inferno ☞ B

Circa illã clausulã videlicet benedictũ lig/
num per qđ fit iusticia Notandũ est q̃ i li/
gno crucis multiplex iusticia facta fuit Pri
mo quia homo rependit qđ abstulerat. Dy
abolus deuincitur per illud in quo vicerat
Primo ergo homo repẽdit qđ abstulerat.
Justum est em̃ q̃ pm formã ẽ quantitatem
culpe fiat emendatio cũ restitutione abla/
ti. Hõ aũt fructũ vetitũ acceperat ab arbo/
re. ẽ hõ xp̃c fructũ vite restituit arbori. Hõ
delectatus est in omi suo sensu illicite. ẽ ho
mo xp̃c punit⁹ ẽ i omi suo sensu iniuste Pe/
nã em̃ habuit quo ad tactũ in flagellatione
crucifixione ẽ coronatione Quo ad visũ cõ
siderãdo matrẽ lacrimantẽ ẽ discipulũ quẽ
diligebat. ẽ iudeos insultantes Quo ad au
ditũ Audiuit em̃ opprobria ẽ blaphemias
Si filius dei es descende nũc de cruce ẽ mlt̃a alia Quo ad gustũ Gustauit em̃ acetũ cũ
felle mixtum Quo ad olfactum Odorat⁹ ẽ
sputoz ferorẽ Isa. l. Faciem meã non auer/
ti ab increpantib⁹ ẽ cõspuentibus in me De
ista iusticia dicit Ro. v. Sicut p vnius de/
lictũ in omnes homines cõdemnatio venit ita
per vnius iusticiam in omẽs homies iustifi
catio vite Scđo iustũ fuit vt sicut dyabol⁹
hominẽ in ligno decepat ẽ vicerat: p lignũ
falleret ẽ vinceret fm illud ouidij: Justus
vterq; fuit. nec est lex equior vlla. q̃ necis
artificem arte perire sua In psal. Just⁹ do/
minus in omnibus vijs suis Ergo benedi
ctum lignum crucis per qđ fit iusticia. De
hac iusticia loquitur magister sentẽtiaz. li.
iij. di. xx. reddens rationem quare xp̃c voluit
nos sic liberare nõ potentia sed iusticia. Jõ
inquit potentia vincere noluit. quia dyabo
lus vitio peruersitatis sue amator est po/
tentie ẽ desertor oppugnatorq; iusticie In
quo illi homies cum magis imitantur qui
neglecta vel etiam perosa instica potentie
magis studeant. eiusq; adeptione letant vel
cupiditate inflamantur. Ideo placuit deo
vt non potentia sed iusticia vincens hoiem
crueret. i quo homo imitari eũ disceret Igi
tur benedictũ lignum per qđ fit iusticia Li
gnum nanq; crucis benedictione dignum
est Ipsum enim est pons p quẽ xp̃c trãsiuit
lectus in quo christus dormiuit. scala per
quã christus ascẽdit. libra in qua redemp/
tio nostra pepẽdit. Primo ergo ipsa crux ẽ
pons per quem christus transiuit fluuium
mundane vanitatis. et super quem calcare
debemus pedibus affectionis vt nos sup/
portet a fluctibus inundantibus peccato/
rum Et sicut quilibet contemnens pontem
periclitatur et submergitur. ita quilibz qui
nõ supportat a cruce nec ei inmittit saluari in
pt. p. Lozi: p Uerbũ ei crucis peuntib⁹ qdẽ
stultitia ẽ his aũt q̃ salui fiũt. i. nob xt⁹ di ẽ

Lectio

Ūñ de cruce põt exponi illud Sap̄.x. Lux aqua deleret terrā saluauit itez sapia p cō temptibile lignū iustum gubernās Ūñ maximus in sermōe de martiribꝰ Crux inquit nō solū intelligat lignū patibuli sed pie vite frutisqz ppositū. Ūñ oīs xp̄iani vita. q̄ fm euangeliū vixerit crux est atqz martiriū Iste est fons fixus z īmobilis. sed ē põs qui leuat z attrahit de nocte. Ūñ q̄ voluerit super istū pontē transire. oportet q̄ veniat de die Dies est vita nostra. mors est nox. Põs crucis penitētie eleuat z subtrahit a pedibꝰ nostris in morte Quare scribit Eccl. xvij. Cōfitere dño ante mortem. A mortuo q̄si nihil perit cōfessio Hoc est figuratiue lignū qđ dñs ostendit moysi Exod. xv. Cū enim ppl'us venisset in Ramarha et inuenissent aqs ita amaras q̄as nullo mō bibere potuerunt. clamauit moyses ad dñm Qui ostēdit ei lignū. qđ cum īmissum fuisset in aquas dulcorate sunt aque z facte sunt potabiles Isto modo moraliter si quecunqz penitētia in hac vita nobis amara videat. imitat lignum crucis. id est recogitet q̄d ibi passus ē xp̄c. z fiet dulce nobis quidquid p eo bibe/rimus Ūñ Isid. de sūmo bono sic ingt Si passio redēptoris ad memoriā reducat nihil tam durꝫ qđ nō equo aīo toleret Parua em̄ toleramꝰ si recordamur quid biberit ad patibulū qui nos inuitat ad celū Ille enim opprobria cōtumelias. irrisiones. alapas. sputa. flagella. spineā coronam. crucēqz sustinuit Et nos miseri ad nostrā cōfusionem vno sermone fatigamur. vno verbo deijcimur ¶ Sed o lignū crucis est lectus in quo christus dormiuit Quādo em̄ aliquis domini reclinat se in meridie ad dormiendum in estate. solent fenestre thalami sui claudi vt quietius dormiant Isto mō quādo fatigatus xp̄c dormiebat misera ista vita. dormire volebat in lecto crucis. fenestra mūdi videbat clausa quādo facte sunt tenebre sup vniuersam terrā a sexta hora vsqz horā nonā. vt de eo merito dicat illud. ij. Paral. xxiiij. Occiderunt eū in lectulo suo z mortuꝰ est Ubi fuerunt duo in lecto vno Diuinitas z humanitas. Una assumebat ad penā. alia relinquebatur libera. quia pati non potuit. Et bene potest lignum crucis vocari lectulus z non perfecte lectus Nam ita strictum fuit z breue q̄ nec habuit vbi caput suū rēclinaret nec vbi genua posset reclinare Ūñ de eo potest exponi illud Ben̄. l. de Jacob Finitis mādatis quibus filios instruebat. collegit pedes suos sup lectulum z obijt Nec fuit ferculū qđ fecit sibi Salomon de lignis libani Can̄. iij. z dicit ferculū a ferofers non p ferculo escaz. sed ē genꝰ vehiculi qđ vulgo lectica dr Tercio liguū crucis ēscala p quā xp̄c ascendit Ascendit em̄ sic Jonathas repprans manibꝰ z pedibus. p. Re. xiij. Nec est scala quā Jacob vidit in somnis cui⁹ cacumen attingebat celum angelos quoqz descendentes z dñm ī vidit ascendentes z descendentes z dñm ī nixum scale Ben̄. xxviij. Super istam scalam oportet ascendere si ad celum velimꝰ venire nec ad veram gl'iam alia via patet. et ppter qđ dicebat apl's ad Gal. vi. Mihi aūt absit gloriari nisi ī cruce z̄c. ¶ Quartū lignū crucis est libra in qua nra redēptō pependit Diuites et nobiles quādo pecuniam soluunt in magna quantitate nō numerant. sed ponderant siue librant Pauperes em̄ semper numerant Tamen si vtrūqz fiat de pecunia. videlicet q̄ ponderet et nūeret tunc potest oīno cōstare de quātitate. Plus possibile est q̄ certus numerus denariorū. puta. xx. solidi deficiant a libra in pondereputa. xx. solidi deficiant a libra in ponderare Et itez possibile est q̄ aliquādo. xix. solidi ponderant vnam libram. sed deficiant in numero. Et quia apud christū facta est copiosa nostra redemptio. voluit non solum nūerari, iuxta illud ps. Dinumerauerunt omnia ossa mea. imo voluit ponderari vt ostēderet nobis illō Eccl. vi. Amico fideli nulla est cōparatio Et non est digna ponderatio auri z argenti cōtra bonitatem fidei illius Ponebat ergo xp̄c quasi in vno appendiculo libre z homo peccatoꝝ in alio. z inuētum est q̄ sicut christus sufficientissime poterosum realiter descēdit ad mediū qđ est simpliciter deorsum. qñ anima cōiuncta xi tati descendit ad infernū qui est circa cētrū mundi Et quanto ipe descendit tanto hominē peccatorē exaltauit: videlicet vsqz ad celum. z sic verificabatur illud Ezech. xvij: Humiliauī lignum sublime z exaltauī lignum humile

Lectio. clxiij

Ropter hoc et in ydolis nationū non erit respectus. qm̄ creature dei ī odium facte sunt ⁊ in tentatōem aīe hominuz et in muscipulā pedibꝫ insipientiū. Initiū uentio illoz corruptō vite ē. Neqz em̄ erāt abinitio. neqz erūt in ppetuū. Et em̄ p qz. qz supuacuitas em̄ hoim hec adinuenit in oz bem terraz ⁊ ideo breuis illoz finis adinuenit⁹ ē. ¶ Post quā reprobata ē ydolatraz fatuitas ppter ydoli inutilitatē In ista pte p̄dicit culpe eo rū irremissibilitatē. Et circa hoc tria facit. Primo p̄dicit eoz iustā punitōem. Scdo allegat pene ratōnem. ⁊ tercio ponit rōis p/ batōnem. scda ps ibi Qm̄ creature dei ⁊c. tercia ps ibi Initiū fornicatōis Dicit ergo primo sic. ppter hoc vicz q ydolatre sūt odibiles deo Joz ydolis nationū. i. demonibꝫ psidentibꝫ idolis apud diuersas natiōes ñ erit respect⁹ misericordie Abacuc. p: Mū di sunt oculi tui ne videas malū ⁊ respice/ re ad iniqtatem nō poteris Et rō hui⁹ sub/ dit. qz p abusum hoim ⁊ instigatōem dēmo nū. creature dei q facte sunt ⁊ ordinate fue/ rūt ad honorē dei ⁊ pfectū hoim ꝛ uerse sūt in odiū dī. vt de⁹ ppter illas ī odiū habeat ⁊ hoies d̄cipiāt ⁊ pdant. ⁊ hoc ē qd̄ dic̄. qm̄ ra in ydolo odiata deo. q nihil odit eoz q̄ fe cit. sed qz p suggestiōnem dyaboli factū est ydolū in odiū dei. i. vt de⁹ odiat dū honor sibi debitus subtrahit ⁊ ydolo impenditur Et intentatōem aīe. i. aīabus hoim ⁊ i mu/ scipulā scz deceptōis pedibꝫ insipientium: ☞ A Et hec ē causa q̄re ydolis natio num non est respectus Et q hec causa sit ve ra. pbatur. qz initiū fornicatōis aīe recedē/ tis a deo. est exq̄sitio idoloz ⁊ adinuentō il/ loz corruptio vite est. vite vicz creature ra/ tionalis que ad cultū dei veri est ordinata naturaliter Fornicatio sm̄ Papiā dz a fo/ nix fornicis q̄ est arcus vel curuatura in pa riete vel edificio. qz in talibꝫ locis meretri/ ces pstituebant Est em̄ fornicatō amor a le gitimo cōubio solut⁹ et vagus explēde li/ bidinis cōsectā deqz licentia: Scripture aūt solēt vocare fornicatōz oēm illicitā corruptōz sicē ydolatria ⁊ auaricia. ex quibꝫ fit transgressio legis diuine scdm illud. Perdes omnes qui fornicant abs te. Dec Papias Qd̄ aūt adinuēta fuerūt pbat. qz si fuissent p diuinā pductōem. fuissent inter opa sex diez. qd̄ nō ē vez Manerēt etiā sp qd̄ planū est eē falsū qz destruent aī finē mūdi Et hoc ē qd̄ subdit Neqz em̄ erāt abinitio. ne/ qz erūt in ppetuū Et em̄ p qz. qz supuacuitas. i. vana hoim ociositas hec adinuenit in oz bē terraz Et ī breuis illoz finis adinuētus ē. Opa em̄ dei pseuerāt in eternū: opa hoim hēbunt finē Actu. v. de verbis gamalielis. Si est ex hominibus ꝛsiliū. hoc autē opus cito dissoluet Si vo ex deo. nō poteritis dissoluere illō ⁊c. Sic g̃ pmo tangit ad inuentio ydoloz in genere. sed ꝛsequenter psequit de eoz adinuentiōe in spē. ☞ a ¶ Circa illā clausulā Initiū fornicatōis. ē exquisitio ydoloz: sciendū q moral⁹ loquēdo quattuor genera ydoloz in eccia reperimus. vicz ydolū trāsparētie ⁊ figuratiue simulatōis. ydolū ꝛcupie ⁊ pecuniatiue congregatōis. ydolū negligētie ⁊ defectiue plationis. ydolū incōtinētie ⁊ allectiue ꝛpositionis. Primū g̃ ydolū designat simulatores et ypochritas Scdm collectores ⁊ pecuniarchas Terciū rectores. sz ydeotas Quartū designat mulierc[illegible] lubricas ⁊ lasciuas Prio g̃ ypochrita ꝛpat ydolo Sic em̄ ydolū hz extrinsecus effigiē hoīs viui. sed caret corde intrinsec⁹ ⁊ oībus ptibus spūalibus ita tales videntur vīuere vita gratie. et tamen interius mortui sunt in corde per peccatum Vi plerūqz lapsos damnant ⁊ iudicant sine cōpassione. vt eo rectiores ⁊ mundiores credant. quo in reos seueriores mōstrant De tali bene dicit Hiero in q̄dā epla Intus nero ⁊ foris catho totus ambiguus monstrū est velut quedam bestia conficta que vocatur chymera. Et qz tales nōnūqz inueniūt in statibꝫ ⁊ gradibꝫ ecciasticis merito conquerit dominus per pphetā Hieremiā. xxxij. Posuerūt idola ī domo in qua inuocatū est nomē meū ⁊ polluerūt eā Contra tales exīstētes in religione q̄ habit⁹ sctitatē putāt sibi sufficere dz metrice. Ampla corona nimis: nigra vestis. bota rotūda. nō faciunt monachum sed mēs a crimine mūda. ¶ Secundum genus ydolorum est concupiscentie et pecuniatiue congregationis:

Lectio

De quo dicit Osee. viij. Argentū suum et aurū fecerūt sibi ydola vt interirēt Hoc scz māmon dicit qđ adorant auari Uñ et auaricia ydolorū seruit⁹ appellat Ephe. v. glo. Istud ydolū auarū significat cui⁹ deus numus est. Talis numū adorat et colit vt deū Diligit em̄ numū plus q̄z se sic̄ xp̄ianus debet diligere xp̄m Hoc patet: qz aīam suam ponit p pecunia adquirenda et nō pōt maiorē dilectōnem oñdere. testante saluatore. Joh. xv. Maiorē hac dilectōem nemo habet vt aīam suā quis ponat p amicis suis Sed tm̄ amare pecuniā q̄tum deū iniquū est valde Uñ Eccī. x. Nihil iniqui⁹ q̄z amare pecuniā Hic em̄ habet venalē aīam suaz p pecunia Nā illā ꝺtinue ꝺtemplat et de ea frequēter meditat Uñ Beñ. xlij: Cōtēpleti sunt pecuniā in ore sacci Tales pecuniarū amatores a pecunia sua nunq̄z sponte separant. sed coz coz solū in pecunia req̄escit Math. vi. ☞ B Ubi est thesaurus tuus ibi et coz tuū Quia pecunie sue obediētia seruat magis q̄z deo. et ideo in infernuz descendit Eccs. x. Pecunie obedit̄ omia. et in fine desc̄dūt ad iferni decepti Amos ij. Deceperūt eos ydola sua p⁹ q̄ abierūt patres eoz Hoc ē g̃ ydolū ꝺcupie et pecuniatō ne ꝺgregatōis Aresto. p. politi. distinguit triplicē pecuniatōem Naturalē. Campsoria vel oboleſtoticā et vsurariā. Pecuniatio naturalis ꝺsistit in cōmutatiōe fructuum et aīmaliū et rerū naturaliū p pecunia. et hec ē ps yconomice et laudabil Pecuniatō campsoria est circa cōmutatōem numismatū et a numismate incipit et in numisma termiat Et hec est vtupabil si fiat ppter lucz suuz ppriū. qz non vtit pecunia ad finē suū debitū Pecuniatio naturalꝫ vel yconomica etiā cōsistit in cōmutatiōe rei naturalis p pecunia. et hec est laudabilis et ps iconomice vl politice Campsoria ergo est duplex scz. oboleſtotica que ē circa cōmutatōes numismatū vbi vna moneta ꝺmutat p alia. et hec est vtupabilis et innaturalis. qz nō vtit pecunia ad finē suū Alia ꝺo est vsuraria et hec ē odibilis et maxime abominabilis: qz finis et fruct⁹ pecunie est eius vsus. et iō q̄ cōcedit alteri pecuniā. cōcedit sibi vsum. et qz p vsu petit. de alieno petit. et iō peccat. ¶ Tercīū genus ydolorū ē ydolū negligētie et defectione plationis. hoc idolū bene recipit honores et nihil valet. ponit i loco solēni. et habz auctoritatē cozrigēdi defectus et nihil facit. imo sicut videmus q̄ passeres et aues alie fedant sup caput idoli non obstante gladio suo versatili: ita nunq̄z dissoluti et lasciui fedant et requiescūt sup caput prelati Tales sunt sibi familiares seruientes et cōsiliarij et ab eo suppoztant a quo debent argui et puniri Uñ ipi eum fecibus fedant. qz culpis suis damnabilē eum ꝓbāt. Tali plato dicit zacha. xi. O pastor et idolū derelinquens gregē. Ulus gelius noctiū acthicarū lib. vij. et ponit Thaur⁹ in cōmento suo sup Platone Puniendis peccatis tres esse causas extimatū est Una quādo adhibet pena castigandi et emendandi gratia vt is qui deliquit attentior fiat cozrectioꝛqz. Alia cōdignitas et autoritas in qua peccatur tuenda est. ne ptermissa animaduersio cōtemptū eius pariat Tercia ē ꝓpter exemplum vt ceteri metu pene terreantur ¶ Quartū genus idolozē est idolum incōtinentie et allectiue ꝺpositōis vt mulier ornatu meretricio ꝓparata ad capiēdas aias cōpositā et circūornata vt similitudo templi Hoc est ydolum zeli ad ꝓuocandum emulatōem. Ezech. viij. Jsta sunt idola in quibus demones dant responsa fallacia. et libidinis incentiua Radiant auro et argento et gemmis et vestibus pretiosis et nihilominꝰ sunt intrinsecus vile lutum. Unde metricedicitur. Auri nobilitas luteam si vestiat ollam. Non tamen hinc sequitur hanc minus esse lutum Contra vero curiositatēozrit et vultus hominū ad se ꝓuocauerit et si nullum damnum inde sequatur. inditamen patietur eternum. quia venenū attulit si fuisset qui biberet Hec ille. Et de istis potest exponi prima pars lectionis hodierne Jn idolis nationum non erit respectus. hoc est non licet viro virtuoso et bono tale ydolum respicere Juxta illud Eccīastici: ix

Ne respicias mulierē multiuolaz: ne forte incidas in laqueos illius Et infra Auerte faciem tuā a mulierę compta et ne circūspicias speciem alienam Iste creature sunt de quibus dicitur in littera Quonīā creature dei in odium facte sunt. videlicet ipsi⁹ dei et in tentatōem anime hominū ⁊ in muscipulam pedib⁹ insipientū Jn hac muscipula captus est Dauid Hoc etiaz ydolū sapientem Salomonem ad culturā ydoloruz perduxit⁹ rij. Regū. xij. Hec ydola fugiēda sunt et non exquirenda per curiositatem qz sicut dicit in littera Jnitium fornicationis est exquisitio ydolorum. Nam impossibile est q⁹ homo curiosus ⁊ lasciu⁹ se sociās istis ydolis non corrumpatur ab ipis. vel homo diligenter exquirens ⁊ cōmemorans cogitando de specie mulierū vt faciat sibi ydola et sic necessario preparat sibi casum Unde in vitas patz narratur ō quodam qui nolut alloqui mulierē. imo nec matrē. nisi clausis oculis Et q⁹ senes tunc temporis noluerūt videre mulieres a quibus dum quere ret de causa. Respondērūt q⁹ cogitationes sunt sicut picture inquietantes ex cōmemoratōe rerū visarū¶ Nota fabulam Ouidij Et ideo sūma cautela cōtra ista ydola est fuga. Nam pugna est difficilima: ⁊ hoc satis innuit Ap'lus. p. Corin. x. Fidelis ds at de⁹ est q nō patiet vos tentari vltra illud qō potestis. sed faciet cū tentatōe etiā puentū vt possitis sustinere Propter qō carissimi fugite ab ydolorz cultura. q. d. Licet necessarīū sit vt tentemini nō tamē tentabimini sup id qō poteritis. nisi vos presumptuose opz tunitatib⁹ ingeratis. ⁊ ideo fugite ab idolorum cultura. ⁊c.

Lectio. clxiiij

Lerbo enim luctu dolens pater cito sibi rapti filij fecit ymaginē ⁊ illū q tūc quasi mortu⁹ hō fuerat. nūc tanq deū colere cepit et cōstituit inter seruos suos sacra⁊ sacrificia Deinde interueniente tempore cō ualescēte iniqua consuetudine hic erroz tā quā lex custoditus est. ⁊ tyrannoz imperio colebantur figmenta¶ Postq spiritus sanctus multipliciter reprobauit superstitiosaz ydolorū adoratōes Jn ista pte incipit enarrare ydoloz primariā adinuentionē Et circa hoc duo facit. Primo ostendit qūo ydola adinuenieba. Scdo quot ex eis mala sequebant Scda ps ibi. Et non sufficeret: Circa primū tria facit Nā primo agit ō ydolorū adinuentione Scdo de ydolatrie continuatiōe. Et tercio de eius scda augmētatiōe scda ps ibi. Deinde interueniente. et tercia ibi Prouexit. Circa primū tria narrat. videlicet: y doli factura. ydoli cultura. et cultus seruandi legem siue censura Motiuuz aūt ad ydolū ꝯstruendū Primo fuit amor deordinatus pris carnalis ad filiū suū qui filio iā defuncto dolens vltra ratōis mensurā modū iā excogitauit qūo tantū dolorem delinire valeret ⁊ accersito scultore effigiari fecit filiū. vt quē realiter habere non posset. saltem haberet apparenter. Sicut em dicit aresto. in poetria Hō naturaliter delectat in repīatōe sui Et qz vnusquisqz h⁹ p deo colit qō sūme diligit. iō ex deordinata dilectione ad filiū cepit talis pater fatu⁹ ymaginē filij colere tanq deū ⁊ inter suos suos qui sibi ꝯtradicere nō audebāt legem statuit de solemnitatib⁹ ⁊ sacrificijs faciendis eidem¶ A Jstam hystoriā de ortu ydolorum narrat magister in specialiful gentius mirtologioz li. p. Et Alexander nequā in scintillario poetarum ca. p. Fuit inquit in egipto vir ditissimus nomīe Sirophanes. Hic habuit filium vnigenitum quē immoderate diligebat Contigit filiuz mori. cuius simulacrum pater pre nimio dilectionis affectu in edibus suis constituit. dūqz tristicie quesiuit remediū. seminariū potius doloris inuenit Deniqz simulacz illud ydolū dictū ē qō nos latine spēm doloris dicim⁹ Familia q Sirophanis in adulationē dñi flores offerebat ydolo· coronas plectebat ad odoramēta succendebat. Rei etiā ad simulacrū confugientes venia sunt adepti Ueneratiqz sunt illud potius timore qz amore Unde Petroni⁹ lacedonū. primus in orbe deos fecit inesse timor. Hui⁹ hystorie narrator antiquissim⁹ ē Dyaphanes lacedonū auctor fm Fulgentiū vbi sup Uñ fm mgrm in hystoria sco. sup. ij. c. Ben Aliam narrat hystoriā de ortu ydoloz Dicit em q⁹ Ninꝰ rex assirioz mortuo belo pre

Lectio

ſuo.in ſolatiū doloris ymaginē patris fecit cui tantā exhibuit reuerentiā vt q̄buſlibet reis qui ad eā cōfugerēt parceret.ꝓpter qđ ceperūt homies illi ſimulacro diuinos honores impēderet hui⁹ exemplo plūmi caris ſuis mortuis ymaginē dedicauerūt Iſtā hiſtoriā narrat Brego.ſup illud Luc.xi.In beelzebub ꝓncipe demoniorū eiecit demonia Nec inter iſtas hiſtorias ē repugnantia.q̄ origo ydolatrie in diuerſis regiōibꝫ diuerſos habet inuētores. Unū Nin⁹ rex ninive ꝓmus fuit apud aſſyrios Strophanes aūt prim⁹ apud egiptios Et q̄ apud egiptios maxime ydola colebāt.placuit Salomoni in hoc loco ydolatrie egiptiace tāgere inuentorē.Sicut em̄ docet Hermes trimegiſtus libro ſuo logoſtileos qđ ē verbū pfectū In egipto potiſſime ⁊ religioſiſſime fiebāt ydola ⁊ colebāt:vnđ dicit q̄ egipt⁹ eſt ymago celi ⁊ mūdi toti⁹ tēplū. Prophetabat tn̄ mirabil'r ō egiptiace religiōꝭ deſtructōe Et dicit ſic Tūc terra iſta ſcti ſſima ſedes delubrorū atq̄ tēplorū ſepulcrū erit atq̄ mortuorū pleniſſima O egipte.religionum tuarū ſole ſuperūt fabule.et eq̄ incredibiles poſterꝭ tuis ſolaq̄ ſuperūt ꝛba lapidibus inciſa.tua pia facta narrantibꝫ Hec ille. Quia igit̄ in egipto ydola maxime colebāt.placuit Salomoni in hoc loco p ordinēnarrare.que apud egiptios facta fuerūt: De multitudine ꝛo ydolorū dicit Lithon et ponit̄ in gloſa lactātiū q̄ optimi quiq̄ virorū deorū honore cōſecrabāt̄ Hinc romani ceſares ſuos cōſecrauerūt ⁊ mauri reges ſuos.⁊ ſic paulatim inceperūt religiōes in varijs puincijs celebrari. Cōſequēter in ciuitatibꝫ ⁊ vrbibꝫ tam viri q̄ femine ꝓpter virtutis aliq̄d priuilegiū inſigne puta fortitudinē caſtitatē vel ſcientiā deificari ceperunt Unū Iſi.viij.ethi.c.xi. Quos pagani deos aſſerunt. homies olim fuiſſe ꝓdūtur et p vniuſcuiuſq̄ vita vel merito coli apđ ſuos poſt mortē fecerūt vt apud egiptū Iſis apud cretā iupiter.apud mauros iuba apđ latinos faunus.apud romanos Quirinus qui et romulus. Iſis fuit filia ꝼgis pithi dicta que de grecia veniens in egiptum docuit egiptios lr̄as et culturā terre.et id eo eaz poſt mortem deam habuerūſit Jupiter a iuuando dicitur quaſi iuuans pater Fuit aūt filius Saturni ⁊ rex crete expulſo patre de creta Juxta illud Primus cretheis Saturnis venit ab oris Hic deificatus eſt ꝓpter multa mirabilia que fecit maxime apd Lacedemonienſes Similiter iuba fuit rex mauroꝝ Faunus latinoꝝ Quirin⁹ qui ⁊ Romulus prim⁹ ꝓditor vrbis rome Redeundo ꝑ ad lr̄am exponenda eſt de Strophane egiptō Iſte em̄ pr̄ acerbo luctu dolens cito rapti filij fecit ymaginē Et pōt hoc aduerbiū cito determinare hoc participiū rapti.⁊ eſt ſenſus q̄ filius ille ante maturā etatē mortuus fuerat.i.vere ⁊ realiter mortu⁹ fuerat.nunc.i.poſt mortē tāq̄ deū colere cepit exhibēdo ſibi latriā.i: cultū debitū ſoli deo

☞ a Nota q̄ q̄ſi aliq̄n ponit̄ p ſimilitudine ſicut .ij. Lozin.vi.ca. Quaſi triſtes ſemp aūt gaudentes Aliq̄n aūt p veritate Sic Joh.i: Cui⁹ gl'iam vidim⁹ q̄ſi vnigeniti a patre.plenū gr̄a et veritate Et conſtituit inter ſeruos ſuos ſacra id eſt dies ſolēnes et ſacrificia.i: oblatōnes Cōſequenter agit de puerſa ꝓtinuatōe Jnualuit aūt iſte error per antiquā cōſuetudinē et tyrānoꝝ coertionē et potentiā Unū dicit ſic Interne niente tempe ⁊ cōualeſcente iniqua conſuetudine.quā uis ꝓprie loquēdo fm iuriſtas cōſuetudo nō pōt eſſe iniqua.q̄ iniq̄ aſſuefactio corruptela eſt ñ cōſuetudo.large tn̄ loquendo conſuetudo dicit̄ vſitatio quecūq̄ bona vel mala et ſic iniqua cōſuetudine inualeſcente hic error de colendis ydolis tanq̄ lex cuſtoditus eſt et tyrannoꝝ impio colebāt̄ figmenta. ☞ B Juxta illam clauſulā Acerbo em̄ luctu dolens pater ⁊c. Notandū eſt q̄ circū medū lugēdi amicos decedentes multipliciter ſe habent homines hijs diebus Lugent enim quidam amicos ſuos defunctos fallaciter.ſimulatiue ⁊ excellſiue: fictione Quidam pertinaciter ⁊ excellſiue: et ſine conſolatione Quidam ſagaciter ⁊ caritatiue ⁊ ex pia deuotione. Primo mō lugent interdū filij mortē parētū in quoꝝ bonis ſuccedūt Uxores maritos.a quoꝝ ſocietate libēter r̄cedūt Legatarij reſtatores q̄ eis bona legādo recedūt Uiomēs nigris

vestiunt extrinsecus ⁊ facies suas extermi/
nant ⁊ tñ i mẽte satis gaudẽt. Sicut forte
Judas luxit mortẽ vxoris sue que sua dice
bat De quo Beñ. xxxviij. dr q̃ post luctum
ꝯsolatõe suscepta ascendit ad tonsores oui
um suaz ⁊ diuertit ad thamar quã putauit
meretricẽ Sic etiã plãxit prẽm suũ gellia ꝺ
qua epigramaton li. p. Amissũ nõ flet cum
sola est gellia prẽm Si ꝙs adest iusse ꝓsili/
unt lacrime Non lugeat quisquis laudari
gellia q̃rit Ille dolet vere q̃ sine teste dolet
Isti figurant̃ p mulierẽ Thecuitẽ cui dixit
Joab ꝙ. Regũ. xiiij. Lugere te simula et in
duere veste lugubr̃ et non vngaris oleo. vt
sis quasi mulier plurimo iã tpe lugẽs mor/
tuũ. Scõo mõ lugent ĩmoderati q̃ sic lu
gent mortẽ amicoz qsi total̃r phẽniter inte
rirent. quoz fatuitas ex decẽ rõnib⁹ decla/
rat̃. que in duob⁹ versib⁹ ꝯtinent̃ seu inclu/
dunt̃ Hec bis quinqz tibi. q̃ mortẽ plãgis
amici Mensurã statuãt. ⁊ gaudia leta rdu
cant Vult deus ⁊ suus est. lex liberat omia
noscens Nec valet ĩmo nocet. obstabit sur/
get amabit. Prima ergo rõ ad oñendã fa/
tuitatẽ ptinaciter lugentiũ mortẽ amicorũ
accipit ex cõsideratõe diuine volũtatis· cui
nullo mõ debem⁹ eẽ ꝯtrarij Vñ Sene. ad
Lucillũ Placeat homĩ q̃d quid deo placet
obhoc ipm q̃ deo placet Diuina em̃ volun/
tas ꝑma ⁊ ſũma ẽ cã oĩm que fiũt Cui⁹ alia
causa querẽda nõ est fm mgr̃m sñiaz. li. p:
dis. xlv· Ergo si amicũ quãtũcũqz caz mor
tuũ habeas. ꝯsidera ꝑmo hãc ratõem. quia
deus vult Vñ Aug⁹. de vera religione. c.
xliij Qui pfecte deũ diligit nõ affligit mor
te cuius q̃. qm̃ qui toto anio deũ diligit. no/
uit nec sibi pire q̃d deo nõ perit De⁹ autem
dñs est viuoz ⁊ mortuoz Secũda ꝯsideratõ
q̃ iustum et licitũ est vnicuiqz repetere q̃d
suũ est Hiero. in epla ad Marsiliũ vel Ly/
cipere ꝓprium Creditũ suum recipere de/
cnit creatorẽ et nihil aliud decet q̃ creatori
gratias agere mutuanti. exemplo sci Job.
Qui filijs oratus ⁊ substãtia tota priuat⁹
dixit Dñs dedit dñs abstulit sicut dño pla
cuit ita factũ est. Sit nomẽ dñi bñdictum:
Tercio ꝯsidera q̃ necessitas moriendi ẽ
lex cõis omib⁹. Si aliq̃d factum esset ꝯtra
amicũ tuũ mortuũ. q̃d nõ fuisset necessario
cueutũ iuste cõqueri posses ⁊ plãgere Jam
ꝺo nihil actũ ẽ. nisi q̃d lege cõi toti generi
humano statutũ ẽ. Deb. iiij. Statutũ eoĩ/
bus hoĩb⁹ semel mori Vñ Amb. li. ꝺ mor
te Satiri fratris sui dicit sic. Quid absur/
dius q̃z illꝺ q̃d scis oĩb⁹ ꝑscriptũ q̃si spẽale
deploras. hoc ẽ amicũ supra ꝺitõem extol
lere legẽ cõem non recipe. nature ꝺ sortium
recusare. sensum carnis inflare. ⁊ carnis ip
sius mensurã nescire. De hac cõmuni lege
dicit metrice Paupis ⁊ regis cõmunis lex
moriendi Dat eãm flendi si bñ scripta legz
Gustato pomo null⁹ trãsit sine morte Deu
misera sorte claudit hõ morte. Quarto
cũ lugere ꝓponis amicũ cõsidera q̃ ꝑ mor/
tem fit liber de seruo. certus de dubio. bea/
tus de misero. qz dicit Job. xiiij· Hõ natus
de muliere breui viuens tpe replet̃ multis
miseriis Vñ Aug⁹. de visitatõe infirmoz
li. p· dicit sic. Quis numerare potest pñtis
vite molestias Esurire. sitire. algere. calere
lassari. ⁊ cetera ĩnumerabilia que ex ipa cõ/
suetudine sola nobis domestica sunt Et in
fra Deniqz audacter pnũcio. quia ꝓncipiũ
vite homis. initium doloris est. finis ꝺore
quies Philosophi ꝺo quidã hoc nõ ignorã
tes in ortu pueroz lugebãt. in morte autez
gaudebãt. per hoc signantes q̃ homo ad la
borem nascit̃. ad requiem autẽ morit̃. Con
similiter fecit saluator qui de morte Laza/
ri non ploraut quin potius dixit Lazarus
mortuus est et gaudeo ꝓpter vos Jn resur
rectione vero qñ eũ ad vitã reuocauit plo/
rauit: qz eum ad hui⁹ vite miserias reuoca/
uit Et paulo post dicit ibidem Augustin⁹
O mors desiderabilis. o mors oĩm maloz
ꝑsentiũ finis. o mors laboz clausura. quie/
tis ꝓncipiũ. q̃s cogitare põt tuaz vtilitatẽ
beatitudinũ Nã male mori xp̃ianoz non ẽ
bñ aũt mori cũ xp̃o viuere est. Hec Aug⁹.
Jgit̃ mors liberat a seruitute ⁊c. vñ Jsiꝺ.
li. iij· de sũmo bono Illi ꝺplorãdi sũt ĩ mor
te quos miseros infern⁹ ex hac vita recipit
non quos celestis aula letificando includit
Quinto cõsidera dũ mortẽ plãgis amici
q̃ deus est oĩa noscens. Jpe em̃ nouit quid
vnicuiqz expedit pot⁹· qñ viuere ⁊ qñ mo/
ri nobis conueniat Hec igitur ãqz rões ĩ
ꝓmo versu tangunt̃ cũ ꝺr. Vult deus. ⁊c.
Sexto cõsidera q̃ luctus tu⁹ ĩmoderat⁹

Lectio

eum nō iuuat Neqz em̄ ad vitā poteris eū reuocare. nec p talē luctū a purgatorio liberare Et hoc fuit qđ allegebat dauid. ij. Regū. xij. Cū filius su⁹ carissim⁹ lāgueret flebat z nō capiebat cibū Cū aūt mortu⁹ esset surrexit de terra lauit comedit. z ꝯsolatōnem recepit et ait Nunquid potero eum reuocare amplius Ego vadā magis ad eum ille vero nō reuertet ad me ¶ Septimo cōsidera. qz luctus irrationabilis tribuꝑi nocet qui luges. z illi p quo luges nō prodest Juxta illud Eccī. xxxviij. Repelle tristiciā a te Et infra Neqz em̄ est cōuersio rhuic nihil pderis et teipm pessimabis. Dū em̄ hō a tanta tristicia absorbet. animū non habz liberū ad orandū p illo quē luget ¶ Octauo cōsidera q aliquotiēs amici nos impediūt a virtute z a via salutis Nā corr nrm ad mūdū alliciūt et ad gerendū solicitudinē circa statū eoꝝ et ob hoc minus obediūt deo z cōsiliis suis Unū Aug⁹ sup Gen ad litteraz Sepe offendit deus ne offendat amic⁹ Et ideo dispensatōe diuina plerūqz contingit vt amici quos carnaliter dilexim⁹ subtrahant. quatenus affectōes nostre in deū liberius z integrius extendantur ¶ Nota ꝺ heremita videte angelū filiū boni viri ꝑmergere ¶ Nono considera spem resurrectiōis future. qz quē mō mortuū vides alias rediuiuū videbis. p. Thes. iiij Nolum⁹ vos ignorare fratres de dormientib⁹ vt non cōtristemini sicut z ceteri qui spem non hūt Unū Amb. li. ij. ca. iij. de morte fratris sui Lessabūt inquit lacrime mee. qz debet aliquid inter fidos z pfidos interesse. Fleant suos qui eos in perpetuū estimāt interiisse q̄ spē resurrectionis non habent. nobis ꝙo quib⁹ mori non nature sed huius vite finis est quia ipa natura in melius reparat. mortis casus abstergat omēs fletus Hec ille. ¶ Decimo cōsidera qz si viuens fuerit tibi gratus. gratior erit tibi iam saluat⁹. Et ꝯ dicit in versu Amabit Sic em̄ amici nostri a torrente voluptatis diuine inebriant. vt tū nullatenus nostri obliuiscant. sic docet btūs Augusti. ix. cōfessionū. ca. iij. loquens de nebridio amico suo defuncto Dis ergo decē considerationib⁹ et motiuis excessum doloris mitigare debemus cum amicos nostros sz moriendo subtrahi videmus. sicut notabiliter suadet Ciprianus li. suo de īmortalitate anime Nō sunt inquit lugendi fratres nostri accessione dominica de seculo liberati. vt sciamus eos nō amitti. sed pmitti occasionē non esse dandā gentilib⁹ vt nos merito reprehendāt. vt quos apud deum viuere dicim⁹. vt extinctos ac pditos lugeamus Nihil em̄ pdest verbis proferre et factis destruere veritatem. Hec ille. Jgit cōtra istos excessiue lugētes. nec istas decē considerationes attendentes. dicit signāter Eccī. xxij. Noctē plora super mortuū. quoniā requiemt. videlicz a laboribus et miseriis huius vite Apocali. xiiij. Amodo iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis ¶ Tercio sunt qui lugent mortē amicorum sagaciter et caritatiue. z ex pia deuotiōe Nihil enim tristari in re. essu amici. ingratitudinis signum est: Nimis vero tristari. desperatōem arguit de salute recedētis. Sūt autem tres rationes quare cū ratōe cōdolere possumus morientib⁹ bonis viris. Primo quia pauci boni viri sunt in ecclesia militante. et de beato Augustino legit q̄ quotiens de morte alicui⁹ boni sacerdotis audiuit doluit. nō quia sibi de statu suo timuit: sed quia paucos tales in ecclesia dei reliquit Secūdo quia forsitan aliqua purgāda secū deferunt que in pūti totaliter non impleuerunt Tercio ex cōsideratione naturalis miserie qua oportet nos ꝓpter peccatū primi parentis mori putrefieri z incinerari. Et sic Thobias sepeliebat z lugebat mortuos. Thobie. ij. Et inde dicit Eccs. vij. Melius est ire ad domū luctus q̄ ad domū conuiuij. Jn ea em̄ admonetur finis omniū viuentiū

Lectio. clxv

Hos quos ho

mines in palam honorare non poterāt ꝓpter hoc qđ longe essent a longinquo figura eoꝝ allata cuidentem ymaginez regis quē honorare volebāt fecerunt. vt illum qui aberat tanquā ꝑsentem colerent sua solicitudine ¶ Posita prima causa adinuentionis ydoloruz que fuit amor deordinat⁹ hominū ad amicos z parentes. Jn ista parte ꝓsequit de causa scđa ꝓncipali eiusdē erꝛoris que fuit superbia et

vana ambitio regū et ꝓncipū ad dñatōnes et honores. ☞ A Principes ⁊ tyranni volētes honorari non solū a ꝑtib⁹ sed etiā ab absentib⁹ dedicauerūt vel ordinauerūt sibīpis ymagines quas multiplicari fecerūt et apud remotas natōes statui ⁊ veneratio ne seruari vt vbiqz timerent. Unde sibīpis honores diuinos fecerunt attribui infirmi tatis humane oblīti. Sic Nabuchodonosor precepit olofernī omēs deos terre exterminare vt ipe solus de⁹ diceret ab alīs nationib⁹ que potuissent olofernis potētia sb iugari. Sic Cai⁹ caligula imperator p vniuersum mundū ymaginē suam misit vt ab omnib⁹ tanqꝫ ds coleret. Dicebat em̄ se frēm iouis esse. Un ⁊ vnicā filiā quā hēbat posuit inter genua iouis vt postqꝫ egressa eēt de genib⁹ iouis. cōmunis vtriusqz filia videret. Iste caius mandauit petronio quez iuberet in hierusalē eo q⁹ intellexerat solos iudeos cultum statue sue recusare. Quo audito iudei ad Petroniū accesserūt supplicātes vt nullo modo ad cultuz statue cesaris eos hortaret. qz citius vellent occidi ⁊ se iugulari obtulerunt et iurabāt q⁹ nunqꝫ amplius terrā colerēt. ⁊ sic in edia afflicti morerētur. Sic Herodes agrippa diuos honores ab adulatorib⁹ recepit. sicut dicit Actu. xij. q̄ inter honores sibi factos bu bonē vidit insistentē ⁊ iminentē capiti suo. nunciū mortis sue ⁊ inclinatus ad eos qui sibi applaudebant dixit. En ego de⁹ vester morior. Statimqꝫ pcussus ab angelo ⁊ ꝓsumpt⁹ a coroditib⁹ vermib⁹ viscera eius expirauit. Hec ergo vana supbia ⁊ ambitiosa elatō secūda cā fuit ydola faciēdi. Et hoc est qđ dicit̄ in lra. Dos quos palā id ē ꝓncipal'r: homines honorare nō poterāt sez colēdo propter qđ id ē. qz longe essent ipi a regionib⁹ suis elonginquo figura eoz allata euidentem ymaginē ⁊c. Lra plana ē. ☞ a Circa illā clausulā. ymaginē regis quā honorare voluerūt. Notandū q⁹ qz hic agit de ambitione honoris gentiliū ꝓncipū. et sm doctrinā Aresto. iij. ethi. circa amorē honoris cōtingit inuenire supabundantiaz ⁊ defectum ⁊ mediū. Ideo circa honoris materiā est sciendū q⁹ ad honorē tripl'r nos habere debemus. Debemus em̄ honoribus nos dignificare. honores nō nimis desiderare. honores inuicem cōmunicare. Primo em̄ debem⁹ honoribus nos dignificare. Sola ei virtus facit hoiem dignū honore. nullus em̄ prau⁹ exīs dign⁹ ē honore. qz virtus ꝑmiū est honor et tribuit bonis. sicut dicit Aresto. iij. ethi. ca. iij. In cui⁹ signum narrat Aug⁹: v. de ciui. dei. c. xij. q⁹ romani antiquitus virtutē ⁊ honorē sicut duos deos coluerunt. quibus duas edes. siue duo templa cōstituerunt. sic ad seinuicem ordinata ⁊ cōtinuata q⁹ nullus possit intrare templū honoris nisi prius templū virtutis ptransiret. In signū q⁹ apud eos nullus reportaret honorē. nisi illū p virtutē aliquā meruisset. Et tō dicit Aresto. iij. ethi. ca: v. Secōm veritatē ergo solus bonus est honorandus Un ad Ro. ij. Honor et pax omi operanti bonum. Et qz̄is honor debeat virtuti sic premiū qđam insufficiens. tn̄ nihilomin⁹ honor plerūqz derogat virtuti dū mentem honorati in supbiā nitit̄ eleuare. Et tō dicit ad istā pestē rōnabiliter euitandā legim⁹ q⁹ victoribus triumphantibus ⁊ romā redeuntibus tripler honor impendebat. ⁊ triplex iniuria inferebat. Primus honor fuit q⁹ victori populus obuiauit cū iubilo et leticia. Secundus q⁹ omēs captiui sequebant curzum eius ligatis manibus post tergū. Tercius honor fuit q⁹ victor induebat tunicā Jouis et ponebatur in curzu quē trahebāt quattuor equi albi. ⁊ ducebat vsqz ad capitolium Juxta illd. Quattuor in niueis aureis ibis equis. Ne tn̄ istis honoribus sublimat⁹ obliuisceretur sui. triplicem molestiā sustinere debuit illo die. Prima erat q⁹ ponebatur vna cum eo quedā ꝓsona seruilis conditionis vt dareť spes cuilibet qztumcūqz vilis cōditionis perueniendi ad talem honorem si p ꝓbitatem et virtutē se dignificare vellet: Secūda molestia erat q⁹ seruus ille euz per vices sedentē in curzu colaphisabat dicens. Gnotosoliton id est nosce teipsum et noli de honore tibi exhibito supbire. Tercia molestia erat q⁹ illo die licebat cuilibet dicere impune opprobria in victorem. Un Julio cesari reuertenti post multas victorias fuerunt grauissime cōtumelie dicte. nulla penitus vltione sequente. Aliter aliquātulū de isto honore scribit Jsid. viij. ethio.

Lectio

c.ij. ⁊ allegat trāquillū ducē. q triūphꝰ dꝛ
a beo qꝛ triumphās cū vrbē ingrederet. tri
pertito iudicio honorabat Nā pm de triū
pho duci concedendo indicabat exercitus
Secūdo senatꝰ Tercio populꝰ. Erat autē
mos romanoꝝ vt triumphans quadrigis
veheret. colore rufo perliniret. purpura et
palmata toga induereť palma aurea vl lau
ro cozonaret. scipione seu sceptro super qō
sedebat aquila ornaretur. Et istis omnib⁹
ꝑparatis. ei carnifex pro socio ꝑponeret Jō
vero ī quadriga vehebat. qꝛ illo genere ve
hiculi ꝑmi preliātes vtebant. Ideo colore
rubeo pliniebat. quasi diuini ignis inuictā
effigiem imitaret Ideo super scipionē siue
sceptrum aquilā habebat eo q ꝑ victoriam
ad sūmam magnificentiā ascēdebat Cozo
nabatur cozona palmea. si in bello vel in cō
flictu triumphasset Palma autem aculeos
habet ⁊ significat conflictū. Cozonabat co
rona laurea si sine conflictu contingeret tri
umphare vicz hostes sine pugna fugando.
qꝛ laurus aculeos vel spinas non habet A
carnifice cōtingebat vt ad tantū fastigium
euectus mediocritatis hūane cōmoueretur
Ac si sibi diceret illō Eccī.xi. In vestitu ne
glorieris vnq̄z. nec in die honoris tui extol
laris ¶ Ecō debemus honozes nō nimis
desiderare. Aresto.vi. Thopī. dicit q oēs
appetūt honozes Nec bñ diffinit ambicio
sus si sic dicat Ambicios⁹ est appetēs ho
nozes sed vltra merita querēs vel a quib⁹
nō debet. aut qñ nō debet. hoc ē em vicios⁹
Eccī.x. In māsuetudine serua aiam tuā et
da illi honorē ꝓm meritū suū Qui āt vltra
meritū vel sine merito honorari desiderat
alios ad falsū testimoniū inuitat. Qui em
honorē alteri impendit eū aliq̄ virtute ꝑdi
tū dicit Eccī.x. dꝛ. q insciꝰ non honorabi
tur. ⁊ puer. xxvi. Sic q mittit lapidē ī acer
uū Mercurij sic q tribuit insipienti hono
rē Status em honoris nō est nimis appetē
dus. qꝛ sicut dicit Sene. epla. lxxxij. Ab
strahūt a recto. diuitie. potētia ⁊ honozes:
Narzat de quodā ꝑore clarenallensi Bau
frido noīe Qui cū electus esset in epm toz
nacensem ⁊ ab Eugenio papa ⁊ abbate suo
sancto Bernardo cogeret onus episcopat⁹
subire. ꝓstrat⁹ ad pedes abbatis ⁊ clerico
rū q̄ se elegerāt in modū crucis dixit Mo
nachus fugitiuus si me eligitis esse potero
epꝰ nunq̄z ero Isti laboranti in extremis q
dā monach⁹ ei carus assidebat. ⁊ dixit. Ca
re mi: qꝛ nunc coꝛpe separamur. oꝛo te vt si
potes. salua dei volūtate. statū tuū mihi ꝑ
mortē reueles. Cui oꝛanti post mortē eius
corā altari ap paruit Baufridus dicēs Ec
ce assum Baufridus frater tuus. Cui ille
Care mi qūo est tibi. cui Baufridꝰ Bñ in
quit est. sed reuelatū est mihi a sancta trini
tate q si ꝑm motus fuissem ex
numero reꝓboꝝ. nec miz. qꝛ honozes vr
frequēter mutant mozes in peius Un me
trice dicit Plurima cū soleat hoim coꝛrū
pere mozes Alti⁹ euertūt femia census et
honozes Un quidā dixit ad sociū tā ad di
gnitatē ꝑmotū Optimus esse soles refecit
honoꝛ meliozē Estimo q fies de meliozē bo
nꝰ Et tō nemo sibi sumat honorē. Isq̄ vo
cat⁹ deo tanq̄z aaron qui iudicō virge floꝛē
tis ⁊ incendio emuloꝝ electꝰ est et mōstrat⁹
placere deo fm glosam ad Heb. v. Tercio
debemus honozes inuicē cōiozare Est enim
triplex honoꝛ. scz honoꝛ subiectōis ⁊ obedi
entie. honoꝛ supꝑtatōis ⁊ beneficētie. ho
noꝛ affectōis ⁊ bñuolentie Primus honoꝛ
debet ꝑlatis ⁊ ꝓncipib⁹ Dicit em Aresto.
v. ethi. ca. vij. q quilibet tenet dare merce
dem ei qui ꝑ se laborat Sed ꝓnceps labo
rat ꝑ tota multitudine Nec aūt merces est
honoꝛ ⁊ gloria Et cui ista nō sufficiūt. tirā
nus est ⁊ nō ꝓnceps. ꝑ. Pe. ij. Deū timete
regē honorate. Et cōcoꝛdat apls. ꝑ. Thio.
v. Qui bñ ꝑsunt ꝓsbiteri duplici honoꝛ
re digni habeant ⁊ maxime qui laborant in
verbo ⁊ doctrina Duplici honoꝛe vt scz eis
obediat ⁊ exterioꝛa ministrent fm glo. He
cūdus honoꝛ est supꝑtatōis ⁊ bñficentie.
et maxime debet parentib⁹ Deutro. v. Ho
noꝛa ꝓrem ⁊ matrē vt lōgeu⁹ sis sup terrā
Et Deutro. xxvij. Maledict⁹ qui nō hono
rat ꝓrem suū ⁊ matrē suam Tercio honoꝛ q
est honoꝛ affectionis ⁊ beniuolētie debetur
oīb⁹. ꝑ. Pe. ij. Oēs honozate. fraterni
tatē diligite. Ad Roma. xij. Honoꝛe inui
cem ꝓuenientes non alta sapiētes sed humi
libus cōsentientes Et ideo refert mgr Te
linand⁹ q Heliusadrian⁹ ex senatoꝛe face⁹
est impator Iste intantū gram habuit po
puli et senatus q senatus cum rogauit vt

filiū suum Augustū appellaret Pater ꝙ sciens ꝙ graue ꝑiculum imminebat regimini Respōdit Sufficit ꝙ ego inuitus regnaui rim Et subiunxit Alendi sunt ꝑ pueri ꝛ virtutibus exercendi vt ꝓbentur virtutibus antecedere quos debent honoribus anteire Unde metrice dicit Et ver dat florem flos fructū fructus odorē Hic studiū moꝛē. mos sensum. sensus honorē Hui⁹ ve roconclusionis videlicet ꝙ iuxta meritū virturis honor debet. notabile reperim⁹ exemplū in Julio. vi. li. iiij. ca. ꝑ. de duce quodā qui Theogenes dicebat Iste dux erat athe nienſiū ꝛ exercitū cōtra Megarē ducere deuidelicet desiderant Theogenes rñdit se tunc ordinē assignaturꝰ cū Megarē peruenissent: Et statim clam equites quosdā ꝑmisit. qui in spē hoſtiū impetū in socios retoꝛquerēt De istis aūt quos secū habuit visis istis insultatioꝛibꝰ ꝑmisit vnūquēqꝫ ordinare sic voluit. Strenui ꝛ coꝛdati sponte ꝑtulerunt se. vecordes ꝛ timidi se retro traxerunt. vbi igit ad insultantes deuentū est. cōpertū est eos socios esse. nō hostes Dux ergo ꝓdict⁹ prudens. vnicuiqꝫ ordinē illum tribuit quē sibiꝑpſi in isto euentu eligere primo vidit.

Lectio. clxvi

DRouexit autē ad hoꝛ culturā ꝛ hos qui ignorabāt artificis eximia diligēcia Ille em̄ volens plus placere illi qui se assūpserat. elaboꝛauit arte sua vt similitudinē ꝛ in melius figuraret Quo facto multitudo hoīm abducta ꝑ spēm opis :eū qui añ tps ranꝫ bō honoꝛatus fuerat. nūc deū estimauerūt Et hec fuit hūane vite deceptio. qm̄ aut affectui aut regibꝰ deseruientes homines incōicabile nomē lapidibꝰ ꝛ lignis imposuerūt Postꝫ actū est de ydoloꝝ principali adinuentōe In hac ꝑte agit de qdaꝫ ydolatrie ꝑmotione vel augmentatōe. Et circa hoc duo facit Primo ponit istā causā incidentalē Secōo rēcapitulat duas causas ꝑncipales Secōa ps ibi. Et hec fuit humanaꝛ

A Circa primū dicit ꝙ cā vehementer ꝑmotiua ad colendū ydola fuit diligētia ꝛ subtilitas artificum qui labore sūmo et rebus ꝓcios elaboꝛauerunt fabrice ydola mire speciei ꝛ pulcritudinis gratioſe. ꝓpter quod simplices ydola intuētes credebāt ydolis aliq̄d numinis ineſſe Isti autem artifices id eo hec fecerunt vt placerent regibus a quibꝰ inducebantur vt eoꝝ effigies fabricarent Dicit ergo sic. Prouexit autem ad hoꝛū scilicet ydoloꝝ culturaꝫ et hos qui ignoꝛabant. id est ad simplices alliciendos artificis eximia diligentia. Et subdit Ille scilicet artifex volens placere illi id est alicui regi vel ꝓncipi vel tyranno qui se assumpserat ꝓ alijs ad effigiandū speciem suam. elaboꝛauit id est diligēter laboꝛauit arte sua. vt similitudinē id est ymaginem talis regis in melius figuraret id est ita pulcre sicut melius sciuit foꝛmaret. quo facto multitudo hoīm abducta a veritate per speciem id ē pulcritudinē operis. eū ꝓncipem vel regem. qui ante tempus id ē paulloante tanquā homo honoratus fuerat: ꝙa honoꝛatus fuit dulia id est cultu debito alicui excellenti ꝑsone: nunc id est post moꝛtem deum estimauerunt exhibentes sibi latriā qui est cultus debitus soli deo. ij. Macha. xi. Rex antiochus Lysie fratri salutē. patre nostro inter deos translatoꝛi. Consequenter ponit recapitulatōem causarū idolatrie que fuerunt ꝓncipaliter due vt ꝓdictum est. amoꝛ deoꝛdinatus amicorum et timoꝛ tyrannoꝝ. Unde dicit ꝙ hec sꝛ dementatio fuit vite humane deceptio id ē causa deceptionis. Quoniā aut affectui. i. dilectioni amicoꝝ defunctoꝝ. aut regibus adhuc vinentibus ꝓ timoꝛe seruientes homines incōmunicabile nomen qđ est hoc nomen deus. lapidibus et lignis ꝑposuerunt B Dicit autem hoc nomē incōmunicabile. quia impossibile est plures esse tales res absolute distictas quale est illud ꝑ quo iste terminus deus ꝓprie loquendo supponit. et tamen hoc nomen dei est equinocum Nam dicit adoptiue de sanctis In psal. Ego dixi dij estis Nuncupatiue de ydolis. in psal. Omnes dij gentiuꝫ demonia Substantiue et naturaliter de diuina essentia Et licet hoc nomen sit cōmune tribus ꝑsonis. tamen quia ille ꝑsone sunt vna res simplicissima. dicit hoc nomē incōmunicabile B Circa illā clau-

Lectio

sulã Et hec fuit humane vite deceptõ No tandum est q licet vita hũana multipl'r decipiat. quattuor tñ sunt ĩ quibus vt cõmuniter maior pars mundi decipit et oberrat Decipiunt em homies in psumptione ppe pfectionis. in acceptatõe nimie cõmendationis. in delectatione femince affectiõis ⁊ in simulatione columbine cõpositiõis Prima ergo materia in qua homies cõmunissime decipiunt est in psumptione ppric pfectionis Nemo em ꝺ facili bñ iudicat. nec ꝺ gratijs ppris. nec de culpis ppris. sed gras nostras nimis magnificamus. ⁊ culpas nostras nimis attenuamus Et ideo vix est alicuis qui bene iudicet de seipo Un Therẽ. in quadã cõmedia Ita fere cõparata ẽ hũana natura. seu omniũ hominũ natura vt alicna melius iudicet q̃ sua. ⁊ Tullius ĩ oratione p Dyocore Nemo fere est qui sui picuit iudex non sibi se equiorem q̃ reo prebeat Hinc est q nõnulli cũ pauca faciãt. magna sibi arrogãt. ⁊ facta ppria non aliter extollunt q̃ si per ea ceteri omnes supportarent Omnino similes Baldeuio depicto ⁊ sculpto qui collo humeris ⁊ brachijs ⁊ facie p/minens totã fabricã cũ onerosa fatigatione se simulat supportare: et tñ fabrica ita fortiter staret ⁊ eque duriter si totũ illud ydolum deleretur vel tolleret Tales etiã simi/les sunt cuidam alienato a mente qui semper stans sub diuo nullo mõ voluit intrare domũ nec sedere. bibere vel comedere Requisit⁹ quare hoc faceret. Respõdit q ipse supportabat totũ celum ⁊ si ad horã dimisisset celũ esset casurũ Ita est de nõnullis p/sumptuosis qui inflati scientia seculari. reputant se totã ecclesiam supportare discretione ⁊ sapientia quã se habere presumunt Quor cuilibet illud Isa. xlvij. dicit Sapientia tua ⁊ scientia tua hec decepit te Et q deceptoria psumptio ex verbosis scientijs magis q̃ ex realibus solet oriri: signanter scripsit Apl's ad Colo. ij. Uidete ne quis vos seducat p philiam ⁊ inanẽ fallaciã Secũda materia in qua homies cõmuniter decipiũtur est in acceptatõe nimie cõmendationis De ista peste dicit Sene. epl'a. ij. Incredibile est multis q̃ magnos viros dulcedo orationis abducat. Et epl'a. xcv. Illꝺ pcipue impedit q nobis cito placemus Si inuenimus qui nos laudat. qui nos bonos dicat. qui prudentes qui sanctos. nõ sum⁹ modica laudatione contenti Quidquid in nos adulatio sine pudore cõgessit. tanq̃ debitũ pendimus. optimos nos esse ⁊ sapientissimos assentientes credimus. cum sciamus illos multa mentiri sepe. Nec Sene. Et quia hec deceptio fit potissime per amicos vl' veros l' apparentes. signãter dicitur tali Treno. p. Uocaui amicos meos ⁊ ipsi deceperunt me Ursus excecari solet si candens peluis oculis suis obijciat. Cõsimiliter si homini aliqua gratia vel vere vel falaciter sibi attributa oculis mentis obijcitur adulatorum cõmendatione. statim excecatur ⁊ decipitur: Isa. p. Populc meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiũt ⁊ viã gressuum tuor dissipant: Exemplũ huius narrat Sene. li. vi. de beneficijs Xerxes in quit dux medor grecis bellũ indixit Cui militariũ vnus dixit Grecos bellũ nõ expectaturos Alius greciam non solum vici. sed obrui mole exercitus medor. Alius dicebat timendũ esse ne vrbes desertas ⁊ vacuas inuenirent nec se habiturũ vbi tantas virtutes exercere possent Alius dixit vix illinaturã rerũ posse sufficere. angusta esse classibus maria. militibus castra explicanda. copijs equestribꝰ campestria. vix celum pare re sagittis Dum in hunc modum regem mimia exultatione furentem excitarent. dixit Demeratus regi Multitudo ista que tibi placet metuenda est tibi Uerum est em imoderata nunq̃ posse regi. nec diu durare qꝺ regi non potest Nihil tam magnum qꝺ perire non posset Acciderunt ergo que dixit Demeratus Ille em tam grandis exercitus ob defectum prudentie ⁊ regimis victus a paucis paucis ordinatis. Decius victorie cõmendationem narrat Justinus in abstralogi. li. ij. q de regno suo. decem milia armauerat De auxiliarijs vero. ccc. milia. et centũ milia nauiũ legit habuisse. sed ipse primus in fuga. postremus in prelio. In periculis timidus. si metus abesset inflatus. a paucis est fugatus In cui⁹ exercitu parum ante fugam equa peperit lepore qꝺ est animal fugitiuũ: sicut narrat valeri⁹ li. ꝑ. ca. iiij. ꝓpter hoc fuit sententia Platonis sicut narrat in dictis phor. Homines

ex inimicis magis q̄z ex amicis sibi ꝓficiūt. Quia inimici duz eis errores imꝓperāt exinde corrigunt Amici vero suos eis non ostendunt errores. sed tolerant et occultāt ¶ Tercia materia circa quā potissime decipit vita humana est in delectatione feminee affectionis Licet em̄ inuicem amare et amari sit iuuenib⁹ delectabile multū. sic dicit Aug⁹. ij. confessio. suaz ca. ꝓ. Quid erat qđ me delectabat. nisi amare et amari. Sz non tenebatur modus ab anio vsqz ad animū. quatenus limosus est limes amicicie. sed exaltabant nebule de limosa cōcupiscentia carnis et scatebra pubertatis et obnubilabant et obfuscabant coz meū vt non discerneret serenitas dilectiōis a caligine libidinis Hec Aug⁹. Licet inquā ista caligino/sa dilectio et carnalis caritas mltū delectet molliat et eneruet. potissime tamē constringit et decipit familiaritas feminaz Nume. xxxi. Cur feminas reseruastis. nōne iste sūt qui deceperūt filios israel Vaz nanqz natura ars et delectatio est hominē emollire et emolitū decipere Et ideo signanter philistei Dalilā fecerunt mediatricem vt suparent Sansonem dicentes. decipe eum et dic ab eo in quo habeat tantā fortitudinē Scire/runt em̄ illum versiculum Fallere nere flectere restaurit deus in muliere. Simul em̄ ista fiunt nōnunqā dum mulier a sancto viro soliditatē recepit ad virtutē. viro molliciez infirmitatis refundit In cui⁹ figurā Deus ij. dicit. ꝙ ad fabricā mulieris ablatum est a viro quoddam os et restituta caro ꝓ osse. Et ideo quantumcunqz homo fit offe⁹ soliditate bone vite. caueat sibi semp. qz exfamiliaritate feminea os p carne facilime cōmutat Fingūt nebule de Achille q̄ mox cū natus esset mater eum in aquis stigijs intīxit p totum corpus. excepto talo ꝓpter qđ factus est postea inulnerabilis in toto corpore. sed tandē in talo vulneratus occidit. Hec fabula quā exponit Alexander nequā in scintillario poetaz sic intelligit Achilles grecoz fortissimus. virū virtute pfectū designat Hic in aquis stigijs intingit. qz ī actibus penitentie et aduersitatibus solidat. solus talus non intinctus dimittit. qz semꝑ libidineis tentationib⁹ exponit Dicit em̄ Orpheus q̄ in talo est locus libidinis Humana igit virtus q̄z quis munita sit ad omīa libidinis tī vsibus subiacet patula. Uene etiam que in talo sunt ad renū et femoz et virilitū ptinent ratōem. Signat etiā moraliter q̄ q̄tumcunqz homo virtuose et pudice vixerit ante: caueat tī semp talū id est finē. Persona quedam sexagenaria semp virgo vixerat. lix. et anno sexagesimo corrupta est et defuncta. Et ideo signanter enumerat Job inter cetera difficilima que duicit Si deceptum est coz meū sup muliere q. d. Nō esse quid quid sup difficultatē resistētie. cōtra stimulū carnis et tentationis libidinis. Job. xxxi. Et Ualerius ad Rufinū in fine Lege aureolā theofasti et medeā Jasonis et vix pauca iuenies impossibilia mulieri Et subdit. Amice det tibi deus omnipotens. omnipotētis femine nō falli fallacijs Und̄ metrice dicit Adam Sansonē dauid loth et Salomonē. Femina decepit quis mō tutus erit. ¶ Quarta materia in qua decipit vita humana cōmuniter est in simulatōe columbine cōpositionis et hec est ypocritarū et assuetoz ad falsam seculi affabilitatem et ꝓtendentium extrinsecus sanctitatē. et habentiū intrinsecus lupinā rapacitatē Prouerbio. xi. Simulator oze decipit amicum suuz Et ideo signāter docemur in scriptura Non debemus nos iudicare hoīm maliciā vel bonitatē fm extrinsecā physinomiā. nec fm intrinsecā anthonomiā. nec fm geneaticam astronomiā. nec fm ignotam philosophiam. Extrinseca physonomia relucet ī facie Joh. vij. Nolite iudicare fm faciē Intrinseca anthonomia sunt intentiones q̄s homines habent intrinsecus et has iudicare non licet Lu. vi. Nolite iudicare vt non iudicemini. Geneatica astronomia est diuinatio fm horam natiuitatis alicui⁹ et cōstellationis tunc habite Ignota philosophia est statim ꝓnunciare et diffinire. iste nunqz erit bonus homo. de vno iuuene forsitan errante et aliqua leuitate. ꝓ. Corint. iij. Nolite añ tps iudicare Dicit em̄ Ipocras in ambborismis. q̄ ꝓnosticationes acutoz morboruz nō sunt oīno certe ꝓnosticationes neqz sanitatis neqz mortis Moraliter Acuti morbi sunt lasciuia et dissolutio iuuenalis Malus igit medicus in moribus est qui statim ꝓnosticat q̄ talis iuuenis morietur finaliter

morte peccati et q̄ nunquā bene faciet

Lectio.clxvij.

ET non suffecerat errasse eos circa dei scientiā sed ⁊ in magno viuētes inscientie bello tot ⁊ tā mala magna pacē appellāt Aut ei filios suos sacrificātes aut obscura sacrificia faciētes Aut insanie plenas vigilias hñtes. Nec vitā neq; nuptias mūdas tā custodiūt sed ⁊ alīū occidit p̄ inuidiā aut adulterans ꝯ tristat ⁊ oīa cōmixta sunt sanguis ⁊ homicidiū. furtū ⁊ fictio. corruptio ⁊ infidelitas. turbatio ⁊ piuriū. tumultus. bonoꝝ dei īmemoratio. animaꝝ inquinatio. nat̄iuitatis īmutatio: nuptiaꝝ inconstantia. inordinatio mechie ⁊ impudicicie. ¶ Positis tribus causis adinuentionis idolatrie vicz amore dilectoꝝ. timore tyrānoꝝ ⁊ decore ydoloꝝ In hac pte p̄sequit enarrare quāte malicie ⁊ q̄t vicia seu moꝝ corruptiōes ex ydolatria causabant. Et circa hoc duo facit Quia p̄mo ista mala enūerat diuisim Secō ꝯiūctim ibi Et omnia ꝯ mixta sunt ☞ A Mala aūt que inter ydolatras p ydolatriā sunt suborta. sunt quatuoꝝ in genere. q̄z quantū ad deū debita eius noticia p̄uabant. quantū ad seipos deciebant. quantū ad demones coꝝ seruituti subdebant. quantū ad p̄rimos oēs sibīnuicem iniuriabant. Et igit loquamur de noticia quā homo p fidē debet habere de deo ista p̄riuabant Unp̄mittit. Et non sufficerat errasse eos circa dei scientiā p infidelitatē. sed ⁊ in magno viuētes inscientie bello tot in multitudine ⁊ tā magna mala. intentione scz malicioſa pacē appellāt. q̄ decipiebant q̄ztum ad seipos Nec em̄ in scia bellare eos fecit ꝯ tra deū cui⁹ debuissent subdi legib⁹. ⁊ cū essent in bello ꝯtinuo ꝯ tra deū et bonos mores. existimauerūt se viuere in quiete Nec ergo duo mala ꝯ secuti sūt quo ad deū p̄mo. ⁊ postea quo ad seipos Tercō demonib⁹ seruitute crudelissima subdebāt Nā cultus ⁊ sacrificia q̄ ydolis faciebāt fuerūt inhūana ⁊ irrationabilia q̄ztū ad materiā ō qua fiebāt. intēpestiua ⁊ suspecta q̄ztū ad tp̄s in quo fiebāt: feda et abominabilia quantū ad ritū ⁊ modū quo fiebant. Unde quātum ad ista tria dicit sic Aut em̄ filios suos sacrificantes sicut obseruabāt in sacrificijs saturni Hoc em̄ p̄pter odiū Jouis filij sui qui eū de regno expulerat. cultoribus suis p̄cepit sibi filios suos īmolare Aut obscura sacrificia facientes vel de nocte vel de die. scz in antris vel spelūcis ⁊ lucis siue in locis obscuris Dicit em̄ lucus p antifrasim locus sine luce p̄pter nimiā arboꝝ vmbraz Aut insanie plenas vigilias hñtes sic in sacrificijs Bachi ⁊ Cyebeles matris deorū. in quoꝝ festiuitatib⁹ lusib⁹ et luxurijs vacātes totā noctē turpiter trāsibāt Quos redarguit Apl's ad Ephe. v: Nolite cōicare operibus infructuosis tenebraz. magis redarguite Que aūt in occulto fiunt ab ipsis turpe est dicere P̄ropter himōi fedit̄ates ista traxit ecclesia multas vigilias que solebant ab omib⁹ ppl'is celebrari de nocte in solēnitatibus sctōꝝ Quarto sibīnuicē iniuriabātur in coꝝpib⁹ inferēdo molestias ⁊ in vxoribus nuptias violādo vñ dicit Neq; vitam supple mundā ita q̄ custodiūt neq; nuptias mūdas. sed alius aliū p̄ inuidiā occidit aut adulterās ꝯ tristat tē. Ira est plana ☞ a

¶ Sequit̄ secda ps lectōis hui⁹ in qua moꝝ coꝝruptōes cōiunctim enumerat ydolatriā ꝯsequētes ⁊ sunt. xv. Dicit em̄ sic Et omnia cōmixta sunt sanguis. scz in inuasione et vulneratōe iniusta. homicidiū in occisione. furtū in aliene rei indebita detentiōe. fictio in falsa ypochrisis simulatione. coꝝruptō in virginū defloratōe: infidelitas in mutua ditione. turbatio in discordiaz seminatōe piuriū in falsa pbatōe. tumultus in rixarū ꝯtentione. bonoꝝ dñi īmemoratio in beneficioꝝ dei ingrata oblitione. animaꝝ inquinatione. in gule ⁊ luxurie delectatōe. in natiuitatis īmutatione: in vicij ꝯ tra naturaz perpetratione. nuptiaꝝ inconstantia. i vpo rum illicita p̄mutatione. inordinatō mechie. in incestus ⁊ adulterij permixtione. ⁊ impudicicie inordinatio supple in libidinosa ꝯtrectatione Contra tales ydolatras lucu lenter inuehit Didim⁹ rex bragmannoꝝ in epl'a ad Alexandrū magnū. videns eos in hoc q̄ hoiem minorem mundū diuerunt et singulas p̄tes coꝝporis singulis diis coaptauerunt Homine inquit mundū parui dicitis ⁊ sicut in eo multiplicata sunt membra disposita. ita varios deos cōfingitis in

celo ꝓsistere. quoꝝ vnicuiqꝫ diuersas et diuisas vestri corpis partes deputatis et familiares singulis victimas imolatis et vocabula illis exquisita tributis asserētes mi Junonē iracūdie p̄sidentē pcordia possidere. Martē bellorꝫ p̄sidem pectora vulneribus apta distinguere Mercuriū facundie reptorē linguę ianuas possidere. Herculē lacertos sibi vtpote pugilē vendicasse Cupidinē lecoris secreta coercere Bachū ebrietatis ductorē cellaria gutturis obtinere. Cererē frumenti datricē horrea ventriꝫ implere Venerem mr̄em libidinis femoꝝ occupasse cubicula Jouē q̄si atriū suprem̄ū inare ꝫ musice p̄ceptorē palmaꝝ habitacla possidere. ꝛc. Tantaqꝫ homis fabrica dūs q̄s dictis vestris dñando cōtradicit nulla pte corpꝛei domicilij naturali dño vr̄is sedibus reseruata Qui t̄n nec gr̄aꝫ vobis de vr̄ inquilinis obnoxijs soluendus vectigal imponunt. atqꝫ alijs alia tributa p̄stigant. Itaqꝫ Marti aper cedit Bacho dicat hircus Junoni pauo mactat Joui thaurꝰ dulumba decernit. Minerue noctua ꝓsecrat Cereri farra libant Mercurio mella pandunt Aras herculeas populea corona circundat Phanū cupidinis rosea serta cōdecorant Et infra. Reuera nō opitulares deos sed carnifices teterrimos inuocatis quippe viscera vestra supplicioꝝ diuersitate discernas cōstitutas esse quot sunt dūs. cū singuli sui vos cogunt inseruire ludibrijs. vnꝰ trahit ad bellū. alter eundem ducit ad luxuriam. tercius lucrandi causa hortat ingri. hic desideriū suggerit epulandi. Et i fine ep̄le sic deridendo cōcludit O vos felicissimos dixerim quoꝝ t religio crimē est t vita supplicium. ¶ B Circa istā clausulā Et tā magna mala pacē appellant Videq̄ i cōmō loquēdi tria magna mala pacis nomine gloriant Interdū em vocat pax licet indigne beniuolentia libidinose familiaritatis. interdū violentia calūniose fraternitatis. et interdū negligentia scelerose impunitatis Prima est pax carnaliū pcorꝝ Secūda ē pax mūdialiū cōspiratorꝝ Tercia est pax curialiū p̄latorꝝ ¶ Prima pax sez carnaliū peccatorꝝ reperit inter adulterū t adultera. fornicatorē t fornicatricē. vt dicat mulier illud Can̄. viij. Ego murus t vbera mea sic̄ turris exquo facta sum cor̄ eo quasi pacez reperiens. Talis pacificus fuit Salomon de quo Eccl̄i. xlvij. Salomon impauit i diebus pacis Et cito post sequit Inclinasti femora tua mulieribꝰ. habuisti ptātem i corpore tuo. dedisti maculam in gloria tua In diebꝰ belli t aduersitatis homies non vacant libidini sed in diebꝰ ocij Unde Dauid cum ociaret in domo Joab exīte i bello aduersū cōmisit. ij. Regū. xi. Sic ciuitas romana cū bellis t discordijs cōtra carthaginē veraret. virtuosis exercitijs colebat Hz postq̄z carthago subuersa fuit. ocio. libidini et gule tota se dedit vt plus nocuerit rome euersa carthago q̄z prius nocebat aduersa. sicut dicit Augꝰ. .iij. de ciui. dei. ca. xix. In horꝝ signū mensis Marcꝰ deo belli fuit cōsecratus Un̄ ille mensis in quo solent reges ad bella p̄cedere. ij. Reg. xi. Et stati imediate mēsis sequēs q̄ ē aprilis. Veneri est dedicatꝰ. In cuiꝰ signū q̄ finito bello et exercitio bonoꝝ operꝝ tpe pacis t ocij dñat libido. iuxta illud Ouidij d̄ remedio amoris Occia si tollas perire cupidinis arcus, Secūda est pax mundialiū cōspiratorꝝ. q̄ nihil aliud est q̄z violentia quedam calūniose fraternitatis qua mali se colligāt t cōfederant ad resistendū t nocendū iustis Nec figurat p amicicia t pacē Herodis t Pilati ꝓtra xp̄m Et sicut videmus q̄ inter spinas steriles t infructuosas lōge maior est cōnexio q̄z inter arbores fructuosas. sic in malis cōgregationibꝰ t collegijs longe fortior est coherentia brigosaꝝ p̄sonaꝝ ad nocendū ad se defendendū q̄z sit bonoꝝ ad malos corrigendū Nau. p. Sicut spine inuicem cōplectunt sic cōiuriū eoꝝ pariter potantiū. De ista pace dicit ps. zelaui sup iniquos pacez iniquoꝝ videns glo. i. inuidi eis t male tuli pacem peccatorꝝ. Tercia est pax curialiū p̄latorꝝ et hec nihil aliud est q̄z quedā negligentia scelerose impunitatis. quādo em̄ p̄latus videt peccata notoria subditorū et ea dissimulat scire talis p̄latus vocat pacificus ¶ Notādū q̄ humectatio locoꝝ circa

aures que vocant tempa de lacte mulieris/ inducit somnū Sic cōsiliter qñ platus habet verba remissionis z dulcedinis ad manifeste malos inducit eos ad dormiendum in peccato suo Unde verba platoꝝ z pphetarū antiquitus vocabant onera Malach. p. Onus verbi dei ad israel Et Isa. Onꝰ damasci: onus egipti. onꝰ tyri. z sic de alijs Debent em verba plati esse onerosa ꝓtra ptinaces z rebelles. sed solatiosa ad devotos et humiles Sed distinguendū videt de remissione z rigore in platis. qz si loquamur de eoꝝ psonali iniuria vel de derogatōe honoris eoꝝ inueniunt acutissimi z rigidissimi. nihil remittūt Si vero agat de iniuria illata dō. vel d honoris diuini diminutiōe ibi sunt remississimi. nec curāt oīno Contrarium loquit Chrisf. sup Math. Episcopus si debitū honoris non acceperit a pbitero/ aut pbiter a dyacono. aut dyaconꝰ a lectore. irascit z turbat Si aūt viderit epos pbiterū aut pbiter dyaconū. aut dyaconꝰ lectorem circa obsequium ecclesie non pmanentem. aut alias peccantē in deū nō irascit ne qz curat. Quia omnes quidem de honore suo soliciti sunt de honore autem dei nullus. Hec Chriso. Quāuis enim esse pacificum z pacientē in pprijs iniurijs sit laudabile: esse tñ pacientē in dei iniurijs est sūme viruperabile in plato. In cuiꝰ figuram xps: sicut legimus Math. xvij. qñ dyabolꝰ sibi dixit Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiant. pacierer sustinuit. z p auctoritatē sacre scripture eum cōfutauit Iterū secundo qñ sibi similiter dixit. Si filius dei es. mitte te deorsum Quia iste due tentationes nō fuerunt directe nisi cōtra humanitatem Sed in tercia tentatōe qñ dixit Hec omia tibi dabo si cadens adoraueris me. repulit miserū cum indignatōe dicens Vade sathana nō tentabis dñm deum tuū. Exo. x. Sup quē locum dicit Chrisf. Exēplo xpi discamus iniurias nostras eqnimiter sustinere. dei aūt iniurias neqz vsqz ad auditū sufferre Qm in pprijs iniurijs eē qnqz pacientē laudabile est Iniurias vero dei dissimulare nimis impiū est Et de ista mala pace negligentie. platis dicit saluator Mat: x. Non veni pacem mittere sed gladiū id ē acutā correctōz viciorum. Lectio. clxviij

Pfandorum

em ydoloꝝ cultura omis mali causa est. z initiū z finis. Aut em dū letant insaniūt. aut certe vaticinantur falsa. aut viuunt iniuste. aut periurant cito Dū em ꝓfidūt in ydolis que sunt sine ania male iurātes noceri se nō sperant: Utraqz igit illi euenient digne qm male senserūt de deo attendētes ad ydola z iniuste iurauerūt in ydolo ꝓtenentes iusticiā. nō em iurantiū est virtus sed peccantiū pena pambulat sp. iniustoꝝ puaricatōem Postqz enumerata sunt vicia z moꝝ corruptōes q ex ydolatria pcreant Jn ista pte explicat causalitas illa et oñdit specialiter qūo ex ydolatria veniūt falsitas z iniusticia. Et circa hoc tria fiunt Quia pmo agit de maloꝝ ppetratiōe Scdo de maloꝝ punitione Tercio de ultra mēti naturalis ꝓditiōe Scda ps ibi Ultra qz tē. Tercia ibi Nō em iurantiū. Circa pmū in detestatōem ydoloꝝ replicat generalitatē malicie ydolatrie Et dicit Infandoꝝ em ydoloꝝ cultura omnis mali cā est et inicīū Et sic ydola dicunt infanda. qz nō sunt famine. i. sermōe digna. Nec cultura est causa oīs mali initiū z finis in suis cultoribꝰ Nā ppter ydola colēda ordinātē petā sic ppter finē Qualium aūt malorum sit ydolatria initium et finis. manifestat cum subdit Aut em dum letant insaniunt. sicut in festis z ludis quos dijs suis faciebāt. quibꝰ se p libidinē more bestiaꝝ fedabant. Aut certe vaticinant falsa sicut pphete ab. d̄ q̄bꝰ dr. iij. Reg. xxij Ecce dēit dñs spiritū mendacij in ore oīm pphetaꝝ tuorum. Aut viuunt iniuste. pximis nocendo. Aut periurant cito. id est de facili. z p leui cā falsa scienter iurant Habent em ad hoc audaciam p tanto Sciūt em q ydolū nō potest se vindicare nec eos punire p periurio facto q ydolū. z ideo facilius periurant z ꝓfidenti us Et hoc est qđ dicit Dū em ꝓfidūt ydolis que sunt sine ania id est sine intellectu z voluntate Male iurātes nocere sei ē sibi non sperant id est non metuunt ex hoc puniri q iurant falsum per ydolum Multiplici eorum culpa: sequit de eoꝝ pena Pena aūt est q p vtroqz damnabūtur Ūñ subdit Utraqz ergo illis euenit digne

id est p vtroqz digne puniend. videlicet de eoq male senserūt de deo attendentes ydolis t iniuste iurauerūt in ydolo cōtemnentes iusticiam ☞ a Et sic dupl'r peccauerunt Tū quia iurauerūt falsum. Tū qz iurauerunt per falsum qđ est ydolū Et tercio subinfert đ natura iuramenti t dicit sic Non em iuramentū est virtus id est iurare non est virtus nec est virt⁹. nec per se appetendū. sed peccantiū pena. Propter incredulitatē em hominū oportet iurare Math. v. Sit sermo vester est est. non non. Quod autē his abundantius est. a malo est. scz a pena vel a culpa illius cui iurat vel qui iurat. Et hec pena perambulat semp id ē crescit. in iustoz id est iusticie vel iustarū rerum preuaricatōem Juxta illā clausulā Periurant citoCirca periuriū est notandum q periurus est multipl'r detestandus et spēal'r propter tria Est em periurus pdicios⁹ p infidelitatē quo ad deū Juriosus p falsitatē quo ad primū. et pnicios⁹ p iniqtatē quo ad scīpm Primo igitur periurus est pdicō sus p infidelitatē quo ad deū Proditō fortē magna si ille qui haberet custodiā sigilli regū sigillaret litteraz pactionis quā rex martime detestaretur. t si hoc faceret de sigillo pape esset excōmunicatus ipso facto t brachio seculari tradendus Nomen dei est nomen cōmissum nobis quasi quoddam sigillum ad testificandū veritatem t confirmandū: Deutro: vi. Dominū deum tuum timebis t illi soli seruies. t p nomen ei⁹ iurabis Et ideo dicit apl's ad Hebre. vi. q omnis controuersie finis ad cōfirmatōem est iuramentū Falsitas āt est illud qđ de⁹ sūme odit tanquā sibi contrariū qui est veritas Et ideo qui nomen dei assumit ad cōfirmandum falsitatē dei pditoz est Nocidem patet secūdo. quia si castrū domini regis sue fidelitati cōmissum traderet hostib⁹ regis. pditoz eius esset Castrum est nomen domini qđ invocam⁹ t ad qđ refugimus in omni nostra necessitate Prouer. xviij Turris fortissima nomen domini ad eā fugiet iust⁹ et saluabit Illud castrū traditur hosti quādo demonibus et falsis hominib⁹ cōmittit ad pbatōem falsitatis Nocidem patz tercio. quia qui dīm suum diffamat malicio, t inuoluit in crimine. pditoz suus est sed qui deum inducit tanqz testē falsitatis: nititur deū inuoluere in crimine t aufferre sibi nomen bonū quo vocatur. et est summa veritas. q pditoz suus est. vnđ quantū i eo est pl⁹ crucifixores xp̄i. naz ipsi nō intulerūt xp̄o nisi malū pene: t iste nititur cum mittere in malū culpe Dyabolus adiuratus in nomine dei dicere veritatē nō metuit cōmuniter. nec inuenit q addat suis mēdacijs iuramentū licet mendax sit pr̄ mendacij. Et ideo non est mirū si de⁹ eis velocē vltionē p mittat Malach. iij. Ero testis velox maleficis t adulteris t periuris. Narrat Ouidi⁹. ij. methamoz: de Mercurio t Bacho Mercurius accepta figura humana tentauit furari boues quos appello pastoz regis Amiddi debuit custodisse. inuenit aūt eos depascētes latera cuiusdā montis t statim arte sua abegit eos ad quandā siluā t ibi eos occultauit. istud factū null⁹ p̄cepit nisi quidam pastoz qui dicebat Bachus. Istū igit Mercuri⁹ timens accessit ad eū rogans q si aliqs veniret inq̄rere pro bob⁹ q negaret se eos vidisse. nihilqz aliđ responderet. et ne factum suum careret p̄mio. dabo inquit tibi istam vaccam albam omnino. Qua accepta Bachus respondit Sic tutus eas Lapis iste prius tua furta loquetur. et lapidem ostendit Mercurius simulat se recedere. et statim mutata figura corporis t voce sermonis redit ad rusticum. qui in forma alicui⁹ inquirētis boues et vaccas dicit sibi Rustice vidisti aliqs hoc limite duxit Boues. fer opem furtoqz silētium deme. Jūcto suo pariter dabit sua femina thauro. Videns ergo rustic⁹ q merces sua foret geminata si furtum diceret et etiam volens habere vaccam albam t albū thaurum. respondit q sub illis montib⁹ fuerunt. et ostendit montes in quibus fuerūt ante vagati Risit Mercurius et me mihi perfide prodis. Me mihi prodis ait petra pectoraverit Jn durū silicem qui nunc quoqz dicitur index Jngz nihil merito vetus est infamia saxo, Et sic iuste in illū vel similē est mutatus de quo prius dixerat: Lutus eas lapis iste pri⁹ tua furta loquetur Et sic frequenter videmus q hoies falsi munus accipiunt ex vtraqz pte et cōmittunt piurium t lesionē veritatis et tandem

iusto dei iudicio in lapides ꝺuertunt. quia appꝛopinquãte fine vite frequenter desperãt Job. xli. Cor ei⁹ indurabit quasi lapis Nõ sic fuit de Marco Marcello Regulo De quo btũs Aug⁹. v. de ciui. dei ca. xv. vl xix. fm libꝝ nostꝝ Marcus iste imperator romanus captiuus fuit apud carthaginenses qui cũ mallent a romanis suos reddi captiuos q̃s romanoꝝ captiuos tenere Regulũ istũ cũ legatis suis romã miserũt pri⁹ iuramento ꝺstrictum se carthaginem redituũ si illud qꝺ volebant minime peregisset Perꝛexit ille ꝛ plane in senatu ꝺtraria persuasit qꝛ non arbitrabat vtile reipublice. romanoꝝ cõmutare captiuos. Nec post hanc psuasionẽ ad hostes redire ꝺpulsus est. sed qꝛ iurauerat. illud sponte cõpleuerat. At illi excogitatis supplicijs interemerunt. in clusum q̃z angusto ligno vbi stare cogeret. clauis acutissimis vndiq; ꝺfixo. vt sei nullam partẽ sine penis atrocissimis iclinaret. abscisis etiaz cilijs ne ꝺormiret. crudeliter peremerũt Iste liber sui ꝛ iniuitate ppria p nulla causa hostibꝫ se reddidit. nisi vt fidelitatẽ seruaret quã pmiserat iuramẽto se videlicet rediturũ. si romanis cõmutatõem captiuoꝝ psuadere non posset Et tñ cum psuasisse potuisset ꝛ vitã saluasse. noluit. ꝙ hec cõtra fidẽ reipublice foꝛe vidit. ꝛ sic cuz posset p duas vias euasisse. neutrã tñ voluit. qꝛ neutra cũ fidelitate stare potuit. Secũdo piurus est iniurioſus p falsitatẽ q̃ ad primũ Decipit em̃ iudicẽ ꝛ spoliat iure suo bone fidei possessoꝛẽ ꝛ ideo restituere tenet quilibet de duodena vl ad duo in solidum sed cũ vn⁹ soluerit restituendo cõplete alij deobligabant Legibꝫ de dolo gabaonitaz qui simulãtes se a lõge venisse obtinuerunt a filijs israel vite pmissionẽ Dicaũt pmissionẽ seruauerũt non obstãte dolo gabaonitaz Vñ pcepto dolo ꝛ ppter hoc clamante pplo ꝛ murmurante dixit Josue: Reseruẽt inquit Josue ꝛ viuãt ne cõtra nos ꝛa dei cõcitet si piurauerimus ¶ Tercio piurus est pniciosus p iniquitatẽ quo ad seipm. Ille em̃ qui scienter piurat. manũ libro supponit qua tangit euangeliũ. ꝛ illã ꝺyabolo cõmendat. nisi dicat vez Vñ illa manus efficit ꝺyaboli. ꝛ postea manu ꝺyaboli se signat se cibat ꝛ opat Vñ p illã manũ tenet eũ ꝺya bolus ꝺonec periteat. In missali vero sup qꝺ iurat q̃ttuoꝝ scripta sunt. cõsecratõ corporis ꝛ sanguinis xpi. suffragia sctõꝝ. beatitudo bonoꝝ. ꝛ ãnatio reprobꝝ Est g̃ sus iuramẽti sui Nisi verũ sit qꝺ mõ iuro. nõ me iuuet missaꝝ celebratio nec sctõꝝ deprecatio ꝛ priuet oĩno futura btũdine sctoꝝũ ꝛ beatoꝝ. et veniat sup me maledictõ reproboꝝ que ponit Math. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ qui pparatus est ꝺyabolo etangelis eius Similiter genua flectendo abrenũciat omibꝫ gressibꝫ quos pediꝫ suis fecit nisi ꝺicat vez Extẽdẽdo manũ ad libꝝ abrenũciat bonis operibꝫ elemosine si que fecit. Osculãdo libꝝ abrenũciat omnibꝫ bonis verbis ꝛ oratioñibꝫ q̃s dñs fecit. ppter qꝺ Eccl. xxiij. ꝺr. Vir multũ iurans replebit iniquitate ꝛ non recedet de ꝺomo ei⁹ plaga Et Leui. xix. Nõ piurabis in nomie meo.

Lectio. cxix

Capitulũ. xv.

Tu autem de

us noster suauis ꝛ verus es. patiens ꝛ in miscõia omia ꝺispones ꝛ in miscõia omia ꝺispones magnitudinem tuam Et si nõ peccauerimus. scimus quoniã apud te sumus scientes Etem̃ si peccauerim⁹ rui sumus sciẽ putari Nosse em̃ te cõsummata iustitia est et scire iustitiam ꝛ virtutem tuã radix eĩm mortalitatis ¶ Intentio spũssancti tam in isto capitulo q̃z in duobus pcedentibus est ydolatriam ꝺestruere ꝛ verum ꝺei cultum hominibus suadere. Hoc autem in isto capitulo per duas vias aggꝛeditur Naz primo cõmẽdat ꝺiuinã bonitatem ppter quã omnis creatura rationalis ei ꝺebet seruire Secũdo ꝺeclarat ydoloꝝ vilitatem ppter quã omnis homo tenetur ea cõtemnere. Secũda pars ibi Non em̃ in erꝛoꝛẽ Circa primũ ꝺa primo ponit ꝺiuinã cõmendatõem Secũdo subiungit cõmendationis ꝺeclarationem ꝺicit ꝺ deo sunt quattuoꝝ que maxime mouent aliquẽ ad seruiendũ ꝺomino tales cõditiones habenti. ꝺilectio suauitas in cõmunicatione Domino enim amaroꝝ ꝛ iracũ ꝺo nullus famulatur libenter. Veritas in promissione. Nam multa promittens et pauca persoluens raro habebit famulos

sibi deuotos Pacientia in expectatione. Dñs
em q̃ nõ subito nec rigide procedit ad sui vlti
onẽ dat subditis ꝯfidentiã sperandi veniã
post offensas Et miseria in generali dispo
sitione qz miseria dñi famulos facit eẽ de
uotos ⁊ obedientes. Quantũ ergo ad ista
attinet uos dicit Tu aũt deꝰ noster suauis et
uerus es. Suauis. bñficia largiendo. ver⁹.
promissa implendo: patiẽs. expectãdo delin
quentes Eccl. v. Altissimꝰ est patiẽs reddi
tor ⁊ in miseria disponẽs omia. qz punit ci
tra ꝯdignũ ⁊ pmiat bonos vltra cõdignuz.
Hec est veri dei cõmendatio Secõdo subiun
gitur magne ꝯmendationis declaratio.
Justũ est em vt deo seruiamus ⁊ eum hono
remus siue fuerimꝰ in statu culpe siue in sta
tu iusticie qz si fuerimꝰ pctõres nihilominꝰ
infra potẽtiam suã puniendi sumꝰ Si fue
rimus iusti. sumꝰ infra potentiã suã et p eã
supra meritũ pmiandi. ⁊ hoc est qõ subdit.
Etem si peccauerimus tui sumus scientes
magnitudinẽ tuã. i. infinitatẽ potentie tue
In pã. Magnus dñs ⁊ laudabilis nimis
⁊ magnitudinis eiꝰ nõ est finis Et si nõ pec
cauerimꝰ scimꝰ. i. firmissima fide credimꝰ
qz apud te cõputati sumꝰ. i. nũerati ⁊ electi
vt in celis eternaliter pmiemur Lu. vi. Gau
dete ⁊ exultate qz merces vra multa est in
celis Sed posset aliquis q̃rere Qõ est illõ
pmũ vite. ⁊ qũo ad illud pueniemꝰ. Ideo
subdit Nosse em te nude vicz rapte ꝯsumma
ta iusticia est Joh. xvij. Hec est vita eterna
vt cognoscãt te solũ verũ deũ et quẽ misisti
iesum xpm Ecce pmiũ Sed qũo ad illud p
ueniemꝰ subdit Et scire. i. credere p dilecti
onẽ iusticiã. i. equitatẽ ⁊ virtutẽ tuã. i. pieta
tẽ radix est. i. pncipiũ imortalitatis. i. bea
titudinis sempiterne. q. d. qui habet fidez
formatã caritate q̃ tu es vere iustus et vere
pius. ille habz radicẽ beatitudinis ☞ a
De hac radice fidei xpiane loquitur Augꝰ
sup Joh. sic dicẽs Sicut in radice arboris
nulla prius apparet species ⁊ tñ quidq̃d ẽ
in arbore pulcritudinis vel decoris totũ ex
illa procedit. sic ex fidei hũilitate q̃dq̃d meri
ti q̃dq̃d beatitudinis ania susceptura est ex
fidei fundamẽto procedit. vñ signanter dz q
fides est radix imortalitatis: Vñ Eccl. p.
Radix sapie ẽ timere deũ Rami eiꝰ lõgeui.
☞ B Circa illã clausulã. Scimus
qm̃ apud te sumꝰ cõputati Notandũ est q̃
istud verbũ dicit pcise de electis quoz nũe
rus soli deo cognitꝰ ẽ: sicut dicit Augꝰ in
enche. c: xxij. Ubi notandũ q̃ magni dñi ali
ter possident modica et vilia ⁊ aliter pciosa
et nobilia Vilia vel res qui pcij licet habe
ant nõ tñ a dñis ꝯputant Sed pciosa ⁊ no
bilia iocalia bene hñt. ⁊ in numero diligẽter
cõputant Isto mõ est de deo qui oẽs possi
det siue sint pctõres siue iusti ⁊ predestinati
Peccatores habet sb dominio suo sed nulli
us numeri sunt apud eũ Eccs. p. Stultoz
infinitꝰ est numerꝰ Vñ Boe. p. Trismegistus lo
quens de diuisione numeri p diminutũ et
supfluũ ⁊ pfectũ dicit In his est magna si
militudo virtutis ⁊ vitij. pfectos em raros
inuenimus numeros sed supfluos ⁊ dimi
nutos multos ⁊ infinitos Perfectus enim
numerus est qui ex omibus ptibus suis ali
quotis sil' sumptis. sic est sex ⁊ infra centum
milia. nõ sunt nisi q̃nq̃z tales numeri. et qz
tanta est maloz copia. nõ est deo cura de eis
vt numerent Justi aũt possidentur. sicut io
calia pfecta ⁊ pciosa Isa. xlij. Pretiosior
erit vir auro ⁊ homo mũdo obriso Et bene
dicit vir Quia sic ordinabat i lege mulie
res ⁊ puuli nõ numerabãt. sed soli viri. ita
apud deũ effeminati ad opa virilia seu vir
tuosa nec irrationabiliter viuẽtes pciosi iu
dicantur: sed tm viri id est virtuosi q̃ p xpo
persecutões ⁊ iniurias seu ignominias ptule
runt De quibꝰ Sap. v. scribit Tũc stabunt
iusti in magna cõstãtia aduersus eos qui se
angustiauerunt Et sicut ibidem infra dicit
tunc dicẽt reprobi Nos insensati vitã illo
rũ estimabamꝰ insaniã ⁊ finẽ illorũ sine ho
nore Quo igit ꝯputati sunt inter filios dei
et inter sanctos sors illoz est Pñt g̃ scti et
electi dicere Scimus qm̃ apud te sumꝰ cõ
putati sic ex arte algoristica satis ptz Sep
tẽ sũt ꝯputatõis spes q̃ in cõibꝰ versibꝰ con
tinent // Addere subtrahere duplare dimi
diare Sextaqz diuidere quinta fo multi
plicare Radicẽ trahere p septima dz esse.
Deus aũt in effectibꝰ gratiosis quos circa
nos electos suos facit. omẽs istas cõputatõ
nis species exercet Addit sbtrahit duplat
et dimidiat. multiplicat diuidit ⁊ radices
extrahit. Addit enim nobis peccantibus
tempus penitentie vt ꝯteramur Exemplũ

Lectio

de rege Ezechia.iiij.Regū.xx.Cui dixit dominꝰ Addā diebꝫ tuis.xv.ānos Subtrahit qñqz malos z impeditores quietis nre vt pficiamus.qz Prouer.xxvi.dr Susurrone sbtracto iurgia quiescūt Et ideo ꝓsulit p apl'm.ij.Thessa.iij. Subtrahite vos ab omni fratre ambulāte inordinate. Duplat nobis spūalia in pūti vt sufficiāt quādo dat nobis virtutes tā naturales qz gratuitas Prouer.xxxi.Omnes domestici eiꝰ vestiti duplicibꝫ. Et in futuro duplat nob gloriā qñ dabit nobis duplicē stolā.i.qñ tā in corpore qz in anima glorificati erimus. Isa.lxi. In terra sua duplicia possidebunt Dimidiat penas quas iuste meremur quia lōge citra ꝓdignū punit. si tamē alia pena posset estimari peccato mortali ꝓdigna.p. Macha.x. Dimidiā ptem fructꝰ ligni qđ est portionis mee relinquo vobis z c̄. Multiplicat in nobis dona sua z beneficia orationes nostras exaudiendo In ps̄. In quacūqz die invocauero te velociter exaudi me. multiplicabis in anīa mea virtutē Dinidit qñ gratias gratis datas diuersis psonis cōmunicat diuersimode vt omēs fideles in ecclesia seinuicē valeant supportare iuxta sentēciā Apli.p. Corin.xij. Diuisiones gratiarū sunt Idem aūt spūs diuidens singulis put vult Sed radices extrahet quādo puersas cogitatōes a quibꝫ omia mala oriuntur iudicialiter denudabit Prouer.xxv Cogitatōes impioꝝ eradicabunt Sunt ergo iusti multipliciter cōputati¶ Notandū est aūt q aliter cōputat senescallus cū ꝓposito Aliter vsurarius de superfluo aliter economus id est ꝓcurator domus cum famulo Primus cōputat ad calūniandū Secūdus ad iuste remunerandū Isto mō aliter cōputāt nobis cū demones.aliter vani arrogātes homines.z aliter deus z angeli boni nos expectātes Demones cōputant ad calūniandū tantūmodo. Ūñ sicut falsus auditor cōpoti q calūniari ꝓponit ꝓpositū vl'baliuū illas expensas diligentissime ꝓputat in quibꝫ vidit eū amplius neglexisse ita dyabolus cōputat nobiscū de peccatis nostris. Portat em̄ semp taliā ꝓparatā ꝓtra nos Qui plus letat in sentibus peccatoꝝ qz in floribꝫ meritoꝝ De quibꝫ dicit Job.xxx: Inter hyuisce modi letabant z esse sub sentibꝫ delicias cōputabant Scđo aliter cōputant homies arrogātes Illi em̄ cōputant modo vsurariꝰ. Solus vsurarius vendit tempꝰ.qz p solo lapsu tempis plus p̄cipit qz debet. Et istū modū cōputandi hnt alique p̄sone q cū iuuentutis tpa trāsierit ociose sine quocūqz merito virtuoso.ex solo lapsu tempis z nature defectu honorem vendicāt senectutis sil'es antiquis ymaginibꝫ in qbus fm opinionē vetularuz nihil est numinis donec fuerint.lx.annoꝝ Et certe istud lucrum est illicitum.qz nō correspōdet merito vel virtuti.sed lapsui tempis z senectuti Ecce quid dicit scriptura Sap̄.iiij. Senectus em̄ venerabilis est non diuturna nec annoꝝ nūero cōputata Cani sunt sensus homis.z ętas senectutis vita imaculata Et ideo vos qui cunqz iuuenes qui in senectute virtutis honores ꝓponitis vendicare. nitamini in iuuētute non ociosis.sed studiosis insistere laboribus z meritis dū vires habetis in corpore z recens ingeniū possidetis in mente. Juxta ꝓsiliū Ouidij de arte amandi li.iij. Dū vires annigz sinunt tolerare labores. Nā veniet tacito curua senecta pede Nō q̄ pteriit ite reꝝ vocabit vnda Nec q̄ pteriit hora redire pōt Utendū est etate cito pede lapsa fugit Nec bona tā seq̄t qz bona p̄ma fuit; Quia nisi ꝓuose vixeritis iuuenes. nō potestis iuste vendicare ꝓutis honores Sap̄ iij. Siquidē lōge vite erūt.in nihilū cōputabunt z sine honore erit nouissima senectꝰ eoꝝ Et q̄nis hō honores ambire nō debeat debet tū se honoribꝫ dignificare sicut dicat Aresto.iiij.ethi.z alias extitit declarantum Tercio cōputāt nobiscū deꝰ z angeli eiꝰ bti et etiā aīe nos expectātes mō quo iconomā cōputat cū famulo suo de labore ad remūerandū.sic cōputauit ille ꝓcurator qui sero redūt singulis oparijs reddere singlos denarios Math.xx. Sic etiā deꝰ cōputat mō dies q̄bus meritorie laboramꝰ z actus etiā meritoꝝ Et nō solū deus imo tota celestis Jerusalē mater nostra vt merito dicat q̄libet nostrū illud Thob.x. Ego noui q̄ pater meus et mater mea dies cōputant ad iuste vicz remunerandū vnicuiqz p merito vitam sempiternam

Lectio.clxx

Non enim in er
rorem induxit nos hoim male ar
tis excogitatio nec vmbra picture. labor si
nefructu. effigies sculpta per varios colo
res cui⁹ aspectus insensato dat ꝯcupia ꝛ di
ligit ymaginis mortue effigiē sine aia Ma
loꝝ em̄ amatores digni sunt morte q̄ spem
hñt in talibꝫ ꝛ q̄ faciūt illos ꝛ qui diligūt ꝛ
qui colūt. ☞ A Cū sit intentio spūs sc̄i
in isto capło sicut in duob⁹ p̄cedentibus
ydolatriā penitus extirpare ꝛ cultū vnius
dei hominibus publicare. p̄cedit ꝯtra ydola
triā oñdēs ydolatraꝝ fatuitatē ꝑ quattu
or causas ipsi⁹ ydoli. vicz materialē. forma
lē. efficientē. ꝛ finalē. Forma nāq; ydoli va
na est ꝛ inutilis atq; deceptoria ꝓtendens
aliq̄d numis vbi nihil vite est Materia est
corruptibil' de q̄cunq; accipiat siue sit aurū
et argentū. siue sit lapis vel lignū. Efficiēs
est derisibilis. q; hō miser ꝓpeccatis inuolu
tus ꝑsumit sibi facere deū. Finalis causa si
ue finis ē impossibilis. q; illud q̄d in se nec
viuit nec intelligit: aliꝫ nullo mō cōsilium
et auxiliū pōt ꝑstare Dimidit ergo pars se
quens vsq; ad finē p̄cipaliter in quattu
or. Nā ꝓmo oñdit ydoloꝝ inutilitatē ex par
te forme. Secō ex pte materie ꝛ efficientis
Tercio ex pte efficiētis per se: Quarto ex
pte finis ꝛ efficientis ꝯiūctim: Secōa pars
ibi Sed ꝛ figulus. Tercia ibi Sed et ē cu
ra Quarta ibi. Qm̄ omia ydola nationum
Circa ꝓmū duo facit q; ꝓmo oñdit quō ido
latre p spēm ydoli decipiunt Secō quō iu
ste ꝓpter hoc puniunt: ibi. Maloꝝ amato
res Primo ergo deridendo formā siue pul
critudinē ydoli loquit in ꝑsona colentium
vez deū id est in ꝑsona iudeoꝝ qui tūc colu
erūt vez deū ꝛ dicit sic Non em̄ in errorem
induxit nos hoim male artis excogitatio.
male artis fabricādi idola que dicit ars ho
minū. q; ab hominibꝫ nō a deo est adinuenta
Illa inq̄ excogitatio i. ars excogitata non
induxit nos in errorē ydolatrādi vel dese
rendi vez cultū dei. nec etiā vmbra pictu
reid est species idoloꝝ cito trāsiture sic vm
bra Umbra dico que est labor sine fructu.
id est forma inutilis labore fabricata Effigi
es sculpta ꝑ varios colores cui⁹ aspect⁹ id
est forma aspecta dat insensato cōcupiaz: i.
amorē reuerētie ꝛ dilectionis ydolo tribuē
de Et talis insensatus diligit mortue. i. nō
viuētis ymaginis effigiē sine ania sicut fecit
pigmaleon. de quo Metha. x. narrat Ouidius Cōsequēter ibi Maloꝝ em̄ amatores
subiūgit qua pena digni sunt. et distinguit
quattuor ꝑsonas quaꝝ tres ptinēt ad ydo
loꝝ. cultores: q̄rta ptinet ad factores ydo
lorū. Ad cultores ptinent sperātes. diligē
tes ꝛ colētes. ad factores q̄ ea opant. Oēs
isti digni sunt morte videlicet inferni in pē
Sicut oues in inferno positi sunt. mors de
pascet eos Et hoc est q; dicit lr̄a Maloruꝝ
em̄ amatores digni sunt morte ꝛc ¶ Circa
illud q̄d dicit in p̄nti lr̄a Labor sine fructu
Notandū est q; locus vite p̄ntis est medi⁹
inter celū ꝛ infernū Medium aūt sape ꝯsue
uit natura extremoꝝ. mō in celo est sūma q̄
es ꝛ nullus labor Apoc. xiiij. Amodo iam
dicit vt requiescāt a laboribꝫ suis In infer
no est sūmus labor ꝛ nulla requies. Juxta
illud p̄s. Laborabit in eternum ꝛ viuet ad
huc in finē Ergo ꝯueniens est q; in loco me
dio. id est in mūdo sit quedā ꝯmixtio labo
ris ꝛ quietis. tñ plus ꝓticipare debet de la
bore q; vicinior est infernus q̄ celū Unde
signanter dicit Job. v. Homo ad laboran
dū nascit Et ideo necessaria est nobis caute
la aliq̄ qua fiet tolerabilis labor iste. ☞ a
Labor aūt iste pōt fieri tolerabilis triplici
ter ꝛ etiā facilis Primo ꝑ occupationū va
riatōem Secūdo per collaborantiū cōside
ratōem Tercio ꝑ magne mercedis expecta
tōez Primū ergo q̄d facilitat labores bo
norum virorū est occupationū variatio vt
homo modo studeat. mō scribat. modo oret
modo laboret Juxta illud metricū. Nunc
lege nunc ora. nunc cū feruore labora Sic
erit hora breuis ꝛ labor ipse leuis Et hoc est
q̄d docet Aug⁹. li. ij. de sancta virginitate
Diuersis inquit seminibꝫ pectoris tui colēs
agrū tedia tolles Sere nunc alimoniis me
diocribus. nunc ieiuniis partioribꝫ. lectiōe
opere p̄rece. ꝛ mutationes laboris inducie
sunt quietis Secō facilitat laborē nostruꝝ
collaborantium consideratio Sicut em̄ cō
sideramus dñm dicentē ꝑ p̄s. Paup sum
ego ꝛ in laboribꝫ a iuuētute mea. ꝛ apls di
cit. p̄: Coꝝ. iij. Usq; in hanc horā esurim⁹
et sitimus ꝛ nudi sum⁹ ꝛ colaphis cedimur

Lectio

et instabiles sumus et laboramus manib⁹ nostris. Non solū viri imo etiaz mulieres. Phil. iiij. Adiuua illas que mecū laborauerūt Si ergo talium collaborantiū diligētia p̄sideraverimus facile erit nobis laborare in operib⁹ meritoz Unde Greg. v. li. moral' Si desideramus in labore p̄sistere. collaborantē videamus. qz subleuatō laboris est visio collaborātis Jaco. v. Exemplū accipite fratres laboris z paciētie p pphas qui locuti sunt in nomie dñi Ulū subdit ibi dem Grego. Sicut cū in itinere comes iungit. via q̄dem nō p̄trahit sed tñ ō societate comitis labor itineris alleuiat Tercio laborem sanctoz facilitat in p̄ti magne mercedis expectatio Hinc athletis p̄ponit bra uium in fine stadij. rusticus recolit in hyeme futuros fructus autūni. z oparius quantitatē sui stipendij p̄templat De hac mercede nostra futura z labore p̄ti dicit Hiero. in quadā epla Nullus labor durus. nullum tps longū videri debet quo gloria eternitatis adquirit Sap̄. v. Honoz labor glorio sus est fruct⁹. Et Sap̄. x. Reddidit iustis mercedē laboz suoz

B Est enim notandū q̄ distinguere possumus de multiplici labore hoīm in p̄ti Est em̄ labor delinquentiū atqz peccatoz. est labor penitētiū atqz p̄tritoz. est labor studentiū atz scolasticoz. est labor p̄sidentiū atqz p̄latorum Primus ergo labor ē delinq̄ntiū atz pcōrū. via em̄ pctoz est magis laboriosa q̄z via sctoz. Famulus q̄nto pluribz habet seruire tanto maiorē laborem habet. mō pctoz vult seruire dyabolo. mundo et carni sue. z ideo necesse habz multipliciter laborare Hiere. ix. Docuerunt linguā suam loqui mendacium. vt iniq̄e agerēt laborauerūt Et multo solicitiz laborāt hoīes circa trāsitoria q̄z circa eterna. z magis circa voluptates q̄z circa virtutes Unde leo papa in sermōe quodā de ieiunio septimi mensis Libenti⁹ sustinet labor p desiderio voluptatis q̄z amore virtutis Et Greg. sup Ezech. Quibusdā prauis mentib⁹ nihil laboriosi⁹ est q̄z si eis p̄cipit q̄ in mūdi huiⁿ actib⁹ nō laborēt De hmōi varie z vane laborantibus loquitur Anshel. de silitudinib⁹ Molentiū. id est in hac vita laborantium. tria sunt genera. Hec aūt sunt velut tres homies a mane vsq ad vesperā molētes. Hoz itaqz primus quiq̄d molit in saccum suscipit z absconditAlter vero ptem capit z ptem ex negligentia in flumen cadere facit. z ptem aliā a vētia in flumen cadere facit. z ptem aliā a vēto rapi p̄mittit Tercius vero quiq̄d molit fluminis impetus secū tollit vel ventus dissoluit Veniente aūt vespa q̄n a labore cessat z fructus laboris inquirit. q̄d puras fur gulos habituros. Prim⁹ quidē farinā tā seruauit bene: totū laborē suū recognouit bene. Sec⁹ vero q̄ ptem collegit. inde letatus est q̄ habuit: inde mestus q̄ ventō vel flumine amisit Terci⁹ aūt q̄ totū amisit. eo tristior fuit Moral' r loquēdo flumē p seculi decursu accipit Uento vo glia designat inanis Molendinū q̄ tota die molit. p̄ns labor est qui a mane vsq ad vesperā nunq̄z finit. Mane nobiscū erat q̄n mane sumus vespere aūt erit q̄n p mortis debitū hinc transibim⁹. Temp⁹ itaqz p̄ns dies est quo laborare debemus vt ad vesperā venia cū semp ruertit. sic labor iste singulis annis more solito reiterat. Mō nāqz arat. semiat metit. panificat. comedit. itez ad idem reuertit. In vespere aūt cū dicet voca operarios z redde illis mercedē. letabunt iusti bonta sua seruata farina. i. vita sua. Alij vero qui nō totā eaz seruauerūt in hoc mesti erūt leti em̄ q̄ ex pte laboris sui deū cognouerūt. Uerū alij omēs p̄ps suū in vanitate ponūt. et q̄d faciunt nō ab hūana laude absconditur quasi omne studiū vite sue in decursu fluminis p̄iciūt. farinā q̄z suā vēro p̄mittunt. Uñ et i fine pane vite carebūt eterne. ve illi

Dec Anshel. Isti fatue laborantes dicere poterūt illud Lu. xv. Per totā noctē laborantes nihil cepimus Nihil. i. pctm̄ fm illud Joh. p. Sine ipo factū est nihil Sec⁹ labor in pposito est penitentiū et p̄tritorū. Narrat sextus Julij. p. stratogem. ca. vlt q Cyrus rex p̄sarū volens aios populariū cōtra citare ad bellū p̄tra medos tali vsus est cautela Durit ppl'm ad quandā siluā vbi tota die laboribz maris occupauit eos circa lignā succidēda In crastino iussit epulas lautissimas p̄parare z exercitū cū gaudio tripudio cōuiuari: z circūiens p turmas interrogauit. quis illoz dierū plus placeret eis Rūderunt q̄ dies sec⁹ plus placeret eis q̄

primꝰ. Quibꝰ ille ſbiunxit Sicut p laborē heſternū puenſtis ad hodiernū ꝛ nūtū. ſic felices beatiqꝫ eſſe nō poteſtis niſi priꝰ meꝝ remiſſionē. ſi vitā ꝛ cenam eternā ingre/di volumꝰ. neceſſe habemꝰ prius laborē pe/nitētie ꝛ hūilitatis ſubire Vñ pſ. ſic petijt. Vide humilitatē meā ꝛ laborem meū ꝛ di/mitte vniuerſa delicta mea. Et cuiuſmodi fuerit laborꝰ ſuꝰ manifeſtat alibi dicēs, La/borauī in gemitu meo lauabo p ſingl'as no/ctes ꝛc. Tercꝰ laborꝰ in ꝓpoſito eſt ſtuden/tiū ſcolaſticoꝝ De quo loquit ſic Sene. Nō eſt ingt viri timere laborē Generoſos aīos laborꝰ nutrit Phia īquit neminī naſcit. qui eā volūt habere oꝑtet ꝙ laborent Ariſtoti/lē non ſuſcepit phia ingenioſum. ſed effecit hinc Hiero. cū in ſtudijs ſcripturaꝝ ꝛ circa hebreū diſcendū vſqꝫ ad fatigatōem labo/raret. ſemetipm p illud dictū poeticū ꝛ foꝛ tare ſolebat Laborꝰ imꝓbꝰ omnia vincit Iſte labor eſt in ſtudēdo. loquēdo ꝛ ſcribē/do. vt poſteris poterit ꝓdeſſe. Eccī. xxiiij. Videte q̄m non ſolū mihi laboraui. ſꝫ omi/bus exquirentibꝰ veritatē. Et etiā in oꝛan/dīne ſedīū tuaꝝ aſſiſtricē ſapiam vt mecum ſit ꝛ mecum laboret ¶ Quartus labor eſt p/re in doctrina ꝛ exemplo bone vite Iuxta il/lud. p. Thimo. v. Qui bene p̄ſunt p̄ſbiteri duplici honoꝛe digni habeant. maxime qui laborant in verbo ꝛ doctrina ꝛc.

Lectio. clxxi.

SEd et ſi figulus mollē terrā p̄mēs. laborioſe fingit ad vſus nr̄os vnūqꝺqꝫ vas ꝛ de eodez luto fingit q̄ munda ſunt in vſum vaſa ꝛ ſimil'r que his ſunt ꝛ traria Noꝝ aūt vaſoꝝ quis ſit vſus iudex eſt figulus. Et cū labore va/no deū fingit de eodē luto. ille qui pauloaī de terra factus fuerat. ꝛ poſt puſillū ducē ſe habebat ¶ Poſtqꝫ reꝓbata eſt ydolatraꝝ fatuitas ꝛ malicia ex ꝑte ſpeciei ſiue artifici alīs pulcritudinis ydoloꝝ. Hic ꝛ ſequēter eos reꝓbat de cā tā efficiente qꝫ materia/li eoꝝ idem cōiūctim ☞ A Et qꝫuis quecūqꝫ materia ineꝑta ſit ꝛ incōueniēs ad eſſendū p̄s dei. ꝛ omīs artifex impotēs ꝛ in/ſufficiens ad ꝓducendū deū maxime tñ evi/denter ydolatraꝝ fatuitas oñdit in hoc q̄ cre/dunt vnū figulū qui eſt deiectus artifex de vilīſſimo elemento qđ eſt terra poſſe fofare deū p̄ſertim cū vident figulū de eodē luto formare vaſa honeſta ꝛ inhoneſta q̄ztum ad vſum ſm iudiciū ſuū ꝛ de eodem luto fabri/care vnū ydolum. Igit q̄ztum ad materiaz nulla nobilitas maioꝝ eſt in ydolo · q̄ ſit in olla vilīſſima facta de luto. Et hec ratō po/nit in ꝓma ꝑte lectionis plane ꝛ ſumit ꝑin cipal'r a ꝑte materie Scđa eſt talis Colen/tes ydoluꝫ in materia lutea ſiue terreſtri ſci/unt ipm figulū factū de terra ꝛ poſt modi/cum redigendū in terrā. Ergo cū nō poſſit dare terre de qua factus eſt vitam īmorta/lē vel diuinā. multo minus pōt dare vitam terre circa quā opaſ arte ſua. Et hoc eſt qđ dicit Et cū labore vano deū fingit. i· ydolū colendū p deo. de eodem luto. ſupra đ quo priꝰ fecit vaſa honeſta ꝛ inhoneſta q̄ztum ad vſum illoꝝ ille qui pauloaī de terra fac/tus fuerat Eccī. xvij. Deꝰ de terra creauit hoīem Et poſt puſillū ducit ſe. i. ducit me/rito peccatorū ſuoꝝ. vñ acceptꝰ eſt. i. de ter/ra in terrā reuertet Eccī. xli. Omīa que de terra ſunt in terrā cōuertent. Vel educit ſe ſm alios libros ille etiā non ſolū ſic ducit i terrā ſed repetitus eſt debitū aīe quā habe/bat Hec lr̄a dupl'r exponit. Primo mō aīe debitū dicit mors ipa quā pati oīs hō debz poſt peccatū primi parētis Gen. ij. In qua cunqꝫ die comederis ex eo morte morieris. id eſt neceſſitati mortis eris addictus ꝛ tu et tota poſteritas tua. Alio mō eſt conſtru/ctio intranſitiua repetitus anīe debitū ꝛc. id eſt debitū qđ eſt ipa aīa. Lu. xij. Stulte hac nocte aīam tuā repetēt a te Et ē grāma/tica nō vſitata mō. vt hoc pticipiū paſſiue ſignificatōis repetitus regat hunc accuſa/tiuū debitū qđ dicunt ꝙ hoc iō eſt. qꝛ ſuum actiuū regit dupliceē accuſatiuū ſic hoc ver/bū doceo. vñ bn̄ đꝛ repetitus debitū ſic đꝛ iſte eſt doctus grāmatica ☞ a Circa il/lā clauſulā Repetitus anīme debitū Notā/dū ꝙ homo bene ꝛſiderans ſtatū ſuū diuer/ſimode eſt debitoꝝ multoꝝ. Et eſt debitoꝝ ſuꝑioꝝ. inferioꝝ. ꝛ equalis Roma. xiij. Reddite oīibus debita. Deus eſt ſuꝑior

Lectio

caro inferior: primus equalis Deo em̄ debitores sumus sicut dicit quidā doctor. ratione delicti. ratione beneficij. ꝛ ratione depositi Primo quidē rōe delicti: Oēs enim ꝺtra eum deliq̄mus Et iō omēs ei ꝑ offensa emendā debem⁹ Exemplū huiꝰ. ꝑ. Reg. vi. habemus de philisteis qui arcam dñi ꝺtinuerunt iniuste. ꝛ ideo diuersimode afflicti fuerunt Unde dictum fuit eis Qđ debetis ei reddite ꝑ pctō. ꝛ tūc curabimi Istō debitū est pnia qđ multi mali soluunt ꝛ q̄dam nunq̄. Male soluunt qui suā pniam in senectutē differunt Nunq̄ soluūt qui sine pnia ꝛ caritate decedunt Et ratiōe huiꝰ debiti quod est pena ꝑ peccatis. etiam ipsa peccata debita nuncupant. Math. vi: Dimitte nobis debita nostra sicut ꝛ nos dimittimus debitoribꝫ nostris. ¶ Scdo sumus deo debitores ratōe beneficij. Recepimus em̄ a deo bona gratie nature ꝛ fortune. ꝓ quibꝫ omibus merito ei seruire debemus. Lu. xvij. Cum oīa bn̄ feceritis que precepta sunt vobis dicite. qz oīno serui inutiles facti sumus: qđ debuimus facere fecimus ¶ Tercio sumus deo debitores rōe depositi Hec em̄ omia bona q̄ videuntur nobis esse collata. deposita sunt magꝭ q̄z data Unde reddituri sumus de omibus rōem Math. xviij. Mittite eum in carcerē donec reddat vniuersū debitū Scdo ꝑncipal᷑r debitores sumus carni: nō vt ſm eā viuam⁹ sed vt eaz spiritui subijciam⁹. Roma. viij. Debitores sumus nō carni vt ſm eā viuamus. Si em̄ ſm carnē vixeritis moriemi Si autē spū facta carnis mortificaueritis. viuetis Carni igit̄ debemus videlicet sustentatōem. castigatōem. ꝛ exercitatōem Sustentari em̄ debet ne deficiat Deliciari nō debet ne insolescat Un̄ Grego. Omel᷑. vij. scdē ptis sup Ezech: In hoc mūdo cum nr̄is tentationibus nascimur. ꝛ caro nobis aliq̄n adiutrix est in bono ope. aliq̄n seductrix in malo Si em̄ ei plus q̄z debuimus tribuim⁹. hostē nutrimus. ꝛ si necessitati eius que debem⁹ nō reddimus. ciuē necamus. Satiāda itaq; ē caro: sed ad hoc vt in bono ope nobis suffiat Nā quisq; ei tantū tribuit vt supbiat. satiari penitus ignorat Hec ille De eodez Sene. epl'a. xlviij Fateor insitā nobis nostri corpis caritatem: fateor nos huius gerere cautelā Non nego indulgendū illi. seruiē/dum nego. sic gerere nō debemus nō tanq̄ ꝓpter corpus viuere debeamus. sed tanq̄ non possimus sine corpe viuere Et infrā dicit notabile verbum. Donestū inquit ei vile est cui corpus nimis carum est Caro ergo sustentari debet nō impinguari ne ꝺtra spūm fiat hostis Juxta illud metricū Si bene ritū alius ne sū pasta dicit caro nō ero casta Itē alius dicit sic. O mihi cara caro rōni ꝺsona raro Dum tibi multa paro fercula litus aro.

☞ B Scdo debemus carni castigatō/nem ꝑ abstinentias. vigilias. ꝛ afflictiones rationabiles. ꝑ. Lozin. ix. Castigo corpus meū ꝛ in seruitutē redigo. ne forte cū alijs ꝑdicauerim ipe reprob efficiar Est em̄ caro sicut equus lasciuus ꝓpter nimiaz pbendā qui dñm suū pijcit in lutū Un̄ Grego. sup illud Job Uersa est in luctum cithara mea dicit sic Si corda in cythara min⁹ tenta dik̄ nō sonat. si amplius. rancū sonū dat. ḡa nimiꝫ tanto quisq; sibimet moderamie debet ꝑesse vt ad culpā caro nō supbiat. et tū nō ad effectū rectitudinis in ope subsistat ¶ Tercō debemus carni exercitatōem non ociū vel vacatōem. De ista loquit Seneca, epl'a: viij. fm libros cōmunes. Nullus mihi ꝑ ociū exit dies. ꝓtem noctiū studijs vēdico nō vacuo somno sed succūbo. et oculos vigilia fatigatos cadenteq; in ope extinco. Et Hiero. in quadā epl'a. Sp aliq̄d operis facito. vt te dyabolus inueniat occupatum. Nō em̄ facile capit̄ a dyabolo qui bono vacat exercitō ¶ Tercio ꝓncipal᷑r debitores sumus primo. cui debem⁹ dilectōez. instrctōem. ꝛ suppoꝛtatōem. Dilectōez debem⁹ omnibꝫ Juxta illud Roma. xiij. Nemi q̄/q̄z debeatis nisi vt inuicem diligatis Et. ꝑ. Joh. iij. Si de⁹ dilexit nos ꝛ nos dēm⁹ alterutz diligere Un̄ dicit Tull⁹ de amicicia. q̄ fructus ingenij et virtutis omiq̄z p/stātie tunc maxīe carpit̄ cū in ꝓmū quēq; ꝺfert Itē Grego. in quadā Omel᷑. dicit sic Habens intellectū curet omnino ne taceat hīs rerū affluentiā. a misericoꝛdia non ꝺcedat. hīs artem qua regit. vsum illi⁹ cuius ꝓmo partiat. hīs locum loquēdi apō dicuitem. ꝑ pauperibꝫ intercedat. taleī nomine reputabit̄ cuilibet eriā nimiū qđ accepit ne reputabit̄ cuilibet eriā nimiū qđ accepit De ista dilectione dicit Petrus Rauenn̄

in quadã epla Cum humane cõditiõis sta/
tus multiplici motu variet· nihil in tempi
bus inuenio pter vnũ qđ vite celestis yma/
ginẽ repñtat. sola dilectio est quã non alte/
ris nõ diuidit. quãtpis longitudo nõ abo/
let. que defectui nõ succumbit. sola dilectio
est p quã amicos absentes videmus. alloq/
mur. amplexamur q̃ sic quadã angelica agi
litate ꝛ imaginario cõmeatu transuolat et
recurrit vt nihil de damno corporee molis
aut distantie localis iniuria conqueramur
Sed o debemus primo instructõez Roma.
p. Grecis ac barbaris sapientibꝰ ꝛ insipiẽ/
tibus debitor sum. Tercõ debemꝰ primo
supportatõem cuiꝰ exemplũ de cernis h a/
beamus. Qui fm Ambro. ꝛ Isid. xij· Ethi/
mol'. ca. p. cũ flumina vel maria transnatãt
capita cluniꝰ pcedentiũ supponũt· sibiq;
inuicẽ famulãtes nulliꝰ põderis laborẽ sen/
tiũt. Cõsimili mõ in omni cõgregatõe ꝛ sta/
tu, qui puectiores fuerint ꝛ fortiores. infir
mor defectus ꝛ imbecillitates sustinere de
bent. Ro. xv. Debemus nos firmiores im/
becillitates infirmor sustinere

Lectio. clxxij

Sed est cura il
linõ qz laboratur· est. nec q̃m
breuis vita illiꝰ sed cõcertat cũ
aurificibꝰ ꝛ argentarijs sed ꝛ erarios imi/
gat. Cinis est em cor eius ꝛ terra supuacua
spes illiꝰ ꝛ luto vilior vita illius. q̃m igno
rauit illũ qui finxit se ꝛ q̃ inspirauit illi ani
mã et amat ea que operatus est ꝛ nõ eũ qui in
sufflauit ei spm̃ vitale. Postq̃z reprobata
est vanitas ydola fabricantiũ ex pte cause
materialis ꝛ formalis In ista parte repro/
bat vanitatẽ eorũdem ex pte cause efficien/
tis ꝛ hoc in materia vili sicut de luto Nam
quãto materia ydoli est vilior· tanto magis
sunt derisibiles ydola fabricãtes de illa. et
certã talia ydola adorãtes Vñ spũsanctus
deridet hic specialr figulos ydola gentiuz
fabricãtes de materia fictili Et circa hꝫ duo
facit Nam pmo eos absolute vituperat Se/
cũdo eos fabricantes ydola alijs comparat
ibi. Dic em scit se sup omẽs ☞ A Cir
ca primũ duo facit. Primo tales opifices
arguit de negligentia bone ꝯsiderationis.
q̃tum ad laborem ppriũ et corpalẽ fragili
tatem Scõdo eos redarguit de vehementia
false opinionis circa humane vite bonitatẽ
secũda pars ibi Sed estimauerũt. ¶ Circa
primũ quattuor facit. Nam primo arguit
tales de negligentia Secũdo de vana glo
ria Tercio de spe supuacua Et quarto đ ig
norãtia nimis fatua Negligentes vero sũt
in eo q̃ no curant de laboris sui quantitate
nec de sue vite breuitate. ꝛ q̃tum ad hoc di
cit sic Sed est illi cura. non quia laboratu/
rus est. sed nec q̃m breuis est vita illiꝰ. Istã
negligentiã paciunt omẽs cupidi qui conti
nue circa diuitias ꝛ honores laborãt. ꝛ vite
sue breuitatem nõ cõsiderãt: sed cõcertant
cũ aurificibꝰ id est qui in auro operant. ꝛ ar
gentarijs id est qui operant in argẽto. ecce
vana gloria figuli qui certat cũ nobilibus
artificibꝰ vt operet ita subtiliter in lutõ sicẽ
alius in metallo· sed et erarios id est illos q̃
operant in ere ꝛ i quocũq;z alio metallo imi
tat. ꝛ gl'iam p̃fert. i. inutiliter se iactat que/
rens gl'iam p̃ferendo opus suũ operibꝰ arti
ficum alioz Et ideo se inutiliter p̃fert. q̃m
res superuacuas finxit id est inutiles Rep
bata eoz negligentia ꝛ vana gloria· hic rep
bat tercio eorum spes supuacua in ydoloz
cultura. que quidem cultura reprobanda
est vt mala ex cogitatione. affectione et tota
cõuersatione. Quantũ ad cogitatõem dic̃
sic Cinis em ẽ coz eius. hoc est cogitatõ coz/
dis illiꝰ qui adorat vile ydolũ est cinis id ẽ
circa cinerẽ sicut circa obiectũ suũ Actꝰ em̃
specificant ꝛ denominant frequenter ab ob
iectis. sicut cogitatio cupidi est aurũ. ꝛ ter/
ra supuacua spes illius. q̃tum ad affectõez
et luto vilior vita illius id ẽ ꝯuersatõ ado/
rantis ydolũ vilior est ipo luto qđ adorat ꝛ
cui se subdit Moraliter in cinere qui vẽto
agitat. designat superbia vite In terra con
cupiscentia oculoz Iu luto ꝯcupia carnis
Quarto reprobat eos đ ignorãtia propria
ppter quã inciderunt in tot errores. vñ sb
dit Quoniã ignorauit eum qui se finxit scz
deũ De quo in ps̃. Qui finxit singillatim coz
da eoz Et qui illi inspirauit animã Beñ. ij
Inspirauit in faciem eius spiraculũ vite et
amat que operatus est. scz figulus amat ydo
la sua ꝛ non eum qui inflauit ei spm̃ vitalẽ

Lectio

id est deū. qz illum ignorat· nihil aūt ignotū est amatū Breuis est vita illi⁹ ☞ a Circa istā clausulā Notandū est q̄ inter oīa que cōsiderare debemus ad virtuose viuēdū· maxime nobis ꝓfert pōderare diligenter vite p̄ntis innumerabiles q̄litates ꝛcōditiones Unde Aug⁹. li. suo de ozatiōe dic̄ sic Cogitemus q̄z breuis sit vita nostra. q̄z lubrica sit vita nr̄a. q̄z incerta mors nr̄a. Cogitemus q̄ lugētes hanc vitā intrauim⁹ cū laboze viuim⁹· ꝛ cū gemitu exituri sumus. Cogitem⁹ cū quantis amaritudinibꝫ mixtū sit. si quid dulce est. si quid iocundū in hui⁹ vite via occursu suo nobis alludit fallax. q̄z suspectū. q̄z instabile· q̄z transitoziuz sit si quid amoz mundi parturit: quidquid spēs ꝛ pulcritudo tp̄is ꝓmittit. Et postea enūerat multas hui⁹ vite miserias qūo cuz peccatis intrauim⁹ ꝛ petā petis acumulauimus. ꝛ tandē sbdit Quis em̄ oīa mala huius vite enumerare p̄t Ut em̄ p̄termittamus ea mala que omēs cōiter oppzimunt. quantū puram⁹ singuloz secreta pericla q̄rū quilibꝫ sibi ꝓscij sunt Si quis em̄ cogitare voluerit a iuuentute mala que fecerit q̄ sustinuerit. ponatqz añ oculos tpa p̄terita dies vite sue. cōsideret diligēter q̄ ꝛ q̄t pericula ꝛ quātos labozes inaniter ptulerit. q̄tiens ad hui⁹ vite honozes frustra desudauerit. quotiens in laboziosis conatibꝫ fallaces exitus inuenerit. pfecto sciet q̄d de hac vita iudicet Unde Salomon Qui addit scientiā addit ꝛ dolozem· Quāto em̄ hō seipsum pl⁹ intelligit tāto plus suspirat ꝛ ingemiscit Dec Aug⁹. Habet ergo vita ista duratōis breuitatē· afflictōis acerbitatē ꝛ terminatōis ambiguitatē Habet em̄ ꝑmo duratōis breuitatē Juxta illud Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuēs tpe ꝛc̄. et infra Breues dies hominis sunt Et quāuis hoc sit de omni homine. magis tñ ista breuitas apparet in magnis psonis sicut sūt pontifices atqz reges hoz em̄ āni crebri⁹ cōputant cū dz Anno regis tali ꝛc̄. Pontificat⁹ nostri anno tali ꝛc̄. Unde Eccī. x. Omis potentat⁹ breuis vita. ꝛ forte ad lr̄am malum regimē corpis ꝛ excessus deliciaz in cibis ꝛ potibꝫ ꝛ voluptatibꝫ hui⁹ agit fortasse ad vite eoz breuitatē. ☞ B Quia Eccī. xxxvij. dicit Jn multis esis erit infirmitas et cito post Propter crapulā multi obierūt Disputat Macrobi⁹· q. saturnaliū: Utrū difficilioris digestionis sit cibus simplex et vniformis. Et respōdet ad ista questiones Dysarius phs asserens q̄ cib⁹ multiplex ē difficilioris digestionis Nō ꝓbat tñ q̄z rationibꝫ quarū tria sunt exempla ꝓ rudibꝫ: ¶ Primo em̄ videm⁹ q̄ pecudes q simplici alimento vescunt. sanissime sunt. ꝛ siquidē inter pecudes alique infozmant. ille portisime infirmant quas hoīm voluptas p varietates ciboz nitit saginare ¶ Secūda ratio est q̄ cibus simplex facili⁹ digerit Jn cuius signū omis medic⁹ simplici cibo reficit infirmū. tanq̄z natura debilis facili⁹ simplicē cibū in sui naturā cōuertat ¶ Tercia ratio ē q̄ sicut citius nocet varietas vinoz q̄z idem vinū in equali sumptū q̄ntitate. ita varietas ciboz in aliqua quātitate pl⁹ resistit nature q̄z vnus cib⁹ in ꝑsili q̄ntitate ¶ Quarta ratio est qz qui simplicē cibū sumit stea infirmet facili⁹ sue infirmitatis cā ꝑpē dit Et p ꝓsequēs p̄t sibi facili⁹ cauere vl a tali cibo totaliter abstinendo vel minuēdo q̄ntitatē cibi. q̄z si mltis et varijs vteret. ita tunc nesciret cui de multis posset imputare. ergo simplex dieta salubrior ē censenda q̄z mltiplex ¶ Quinta ratio est talis· diuersoz ciboz in stomacho receptoz diuersa est natura· ꝛ iō agēte natura vniformiter et pte sui quidā cib⁹ citius digerit alijs adhuc manentibꝫ crudis Illud aūt q̄d pri⁹ infra stomachū manēs ꝓuertit dū expectat illud q̄d est postea digerēdū cozrumpit ꝛ arescit sicut in eructationibꝫ satis patz Ergo q̄n cibus est vniformis ꝛ idem vniformiter digeritur ꝛ vitat talis putrefactio in stomacho. Unde relinquit ꝑm eum q̄ cibus simplex ē sanabrioris digestiōis q̄z cib⁹ multiplex Dec ibi Quia q̄ potēres ꝛ diuites multis ferculis ꝛ varijs vescunt ciboz generibꝫ. frequēter infirmant ꝛ citius moziunt Et ideo oīs potentatus breuis vita. Et in multis esis erit infirmitas. ꝛ in abstinētia vita diuturna Eccī. xxxvij. dicit q̄ qui abstinens erit vitā Quic sententie concordat Seneca epl'a. vij. Multos inquit mozbos milita fecula fecerunt Jsta tñ veritas vite nostre nō est cōtra nos sed p nobis si bene cōsidere/mus. qz sicut dicit Ambro. in sermone de

quadrsgesima Ideo deus breuē illā vitam fecit vt molestie eius qz ꝑsperitate vici nō poterāt tempis exiguitate finirent Sap. ij Exiguū em̄ t cum tedio est tempus vite nostre Scdo vita pñs habet afflictōis acerbitatē fm auctoritatē beati Aug. supi al legatā Et ibi Grego. xi. moza. dicit sic Si subtiliter cōsideremꝰ q̄d q̄d hic agit pena est miseria est. t cū hoc ipo q vita nra tātis replet miseriis misericoditer disp̄sat. Unde idem Grego. xiij. moza. Secreto dei ꝓsilio agit vt humꝰ pegrinatōis tempe. electoꝝ vita turbet. via quippe vita pñs ēqua ad patriā tendimus. t idcirco hic occulto dei iudicio frequenti turbatōe cōterimur ne viam ꝓ patria diligamus. Istud satis cōsidera vit Salomon qñ in omibꝰ que fiunt sub sole vanitatē vidit t afflictōem spūs Et ideo tem mala esse vniuersa sub sole t cuncta vanitatē t afflictōem spūs Docet Aresto. de pblema. pti. ij. pblemate. iij. q aq̄ salsa multo melius supportat nauē q̄z aqua dulcis eiusdem q̄ntitatis Cuius causa est. qz aq̄ salsa est corpulentioꝝ densior q̄z aqua dulcis Unde si ouū ponat in vase in quo est aqua salsa supnatat. si aqua dulci sūmergit Et ob hoc aliqui ignorātes ad huc diuersitatē pemie in mari. dāmificati sunt in fluminibꝰ sicut in mari q̄z in fluminibꝰ Moral r aq̄ maris est vita pñtis tribulatōis que est salsa rama nimis Nauis est ꝓsona bene onusta virtutibus et gratijs Prouer. xxxi Facta est q̄ si nauis institoris de lōge portās panē suū Ista itaq ꝓsona bona multo securiꝰ nauigari amaritudine seculi t aduersitate q̄z in ꝓsperitate t delicijs vt merito dicat illud Isa. xxxviij. Dñe si sic viuit t in talibꝰ vita spūs mei: corripies me t vinificabis me ecce in pace amaritudo mea amarissima. hoc est in pace cōscie amaritudo mea amarissima donec totaliter ꝑ paciam absorbeatur Quērit ergo Aresto. pblemate. xxi. particula. xij. Quare post cōmestionē eoꝝ que sunt stiptica. pontica. vel austera que multum abinuicem differunt fm cōmētatorem vinū t aqua t vniuersaliter omis potꝰ videtur dulcior Causa est duplex. Prima causa est. qz cōtrariū magis apparet iuxta suum cōtrariū t̄c. Alia causa est. qz per talia aperiunt pori linguę t organoꝝ gustꝰ. t sic potus melius penetrat et diutius adheret eis Isto modo moral r vinum perpetue iocunditatis melꝰ sapiet anie postq̄z amara vite p̄sentis degustauerit. sicut exeunti de tenebris fit lux magis accepta Job. iij. Luxt vita his qui in amaritudine anie sunt. Tercō vita pñs habet terminationis ambiguitatē Eccs. ix. Sunt iusti t sapientes et opa eoꝝ in manu dei. et infra ibidē Nescit homo finem suū sed omia in futuꝝ seruant incerta Et ideo dicit Seneca q virtuosus debz in opinione t̄ mortis cōtemptu mori antequā finiat vitā suam et cōsummare vitam ante mortē Dicit itez Seneca epla. xxxij. Pulcrum est ꝓ summare vitā ante mortē t expectare secure reliquā sui tempis partem Et tales illi erant quibꝰ apls loquebat ad Colos. iij. Mortui em̄ estis t vita vestra absc̄ dita est cum xpo in deo t̄c.

Lectio. clxxiij.

SEd et estimauerunt lusum esse vitam nram et cōuersatōem vite cōpositam ad lucrū. t oportere vndecunqz etiā ex malo adquirere Hic em̄ scit se sup oēs delinq̄re qui ex terza materia fragilia vasa t sculptilia fingit Omes em̄ insipientes t infelices supra modū anime superbi sunt inimici populi tui et imperātes illi Post q̄z spiritussctūs redarguit ydolatras de negligētia bone cōsiderationis circa ꝓpriū corpoꝝ fragilitatem A In ista parte redarguit eoꝝ falsam opinionem circa vite hūane moralem bonitatem. Est autem opinio ipsoꝝ reprobꝝ de cōuersatiōe humana sic q tota cōuersatio homis ordinari debz ad duo: videlicet ad delectatōes siue delicias et ad possessiones siue diuitias. et hoc ē qđ dicit Sed estimauerunt vitam nostrā esse lusum. vel ludum vel luxum. fm q diuersi textus habent. hoc est delectatōem t voluptatem estimauerunt finem esse t perfectōem vite humane vt homo circa nihil aliud solicitari debeat nisi q fruatur delicijs t voluptatibꝰ corporis et cum hoc abundet diuitijs. vnde subdit. q estimauerūt ꝓ uersatōz

vite humane esse ꝓpositam. id est ordinatã ad lucrum diuitiaꝝ. ꝛ ideo oportet vndecũqz siue iuste siue iniuste. etiã ex malo adquirere. ꝛ ideo tales miseri figuli studuerũt fabricare ydola curiose vt possent ea carius vendere ydolatris. Cõsequẽter ꝓparat figulũ de vili materia ydola facientẽ ad alios artifices ydolorum de nobiliori materia fabricantes Et circa hoc duo facit Primo vituperat eũ sicut peccantẽ scienter ꝛ singulariter Secõdo vituperat oẽs ydolatras generaliter: secũda ps ibi. oẽs em̃ insipiẽtes Dicit em̃ de figulo deos fictiles faciente sic: Dic em̃ scit se super oẽs delinquere q̃ exterre materia. i. ex materia fictili fragilia vasa ꝛ sculptilia fingit: Igit exp̃sse videt et palpat ꝙ nõ sunt plus honorãda sculptilia q̃z vasa fragilia Sed nõ solũ iste. sed etiã oẽs ydolatre sunt insipiẽtes ꝛ infelices supbi ꝛ bonoꝝ inimici ꝛ exprobratores ppli di. vñ subdit Omẽs em̃ insipiẽtes q̃tũ ad cognitiuã cognitõem. infelices q̃tũ ad effectiuaz supra modũ. i. vltra mensurã aie sue. i. propꝛie bonitatis supbi sunt inimici etiã ppli dei et bonis viris eos ope psequẽdo et imꝑperantes illis deridẽdo ꝛ diffamãdo ꝛc.

☞ a Circa istã clausulã Estimauerũt lusum esse vitã nostrã Notandũ ꝙ Arest. ꝓ ethi. ca. ix: recitat opinionẽ quorũdam et reprobat qui posuerunt humanã felicitatẽ in opibus ludi ꝙsistere: et est hec eadẽ opinio a spũsctõ reprobata in lectione hodierna. Ponit ergo Aresto. ꝓmo ratiõem q̃ eos mouit ad ponendũ felicitatẽ humanã in ludis cõsistere. ꝛ est ista Quo diuites ꝛ potentes maxime indigent ꝛ quo maxime delectant videt potissime ad felicitatẽ ꝓtinere. Sed diuites ꝛ potẽtes maxime querũt delectatiões ludi. vñ ꝑsone cõiter ludẽtes fũt eis care ꝛ pciose Ergo videt ꝙ in talibꝫ consistat felicitas ¶ Secõdo Aresto. istã ratiõem euacuat ꝓpter duo Primo qz nõ est sufficiens signũ ꝙ felicitas cõsistat in ludo ꝓpter hoc ꝙ potentes maxime in ludo delectant. Mã in illis hominibꝫ nihil est singulare qđ nõ est in alijs homibꝫ nisi potẽtia vel diuitie Sed nec diuitie nec potẽtia faciũt opationes eoꝝ virtuosas Ideo non sequit ꝙ iõ aliquid sit virtuosum. qz fit a diuitibꝫ ꝛ potentibꝫ: Minor patet. qz potẽtie et diuitie nec ꝙferũt homini ꝛtutes morales nec intellectuales. que sunt principia ꝛtuosaꝝ operationũ ¶ Secõdo qz si illi quibꝫ nõ sapiunt delectatões spũales que sunt in exercitio virtutũ moraliũ ꝛ intellectualiũ fugiũt ad delectationes corporales nõ tñ ꝓpter hoc seq̃tur. ꝙ ille sint eligibiles simp̃r ꝛ ꝓpter se. Sic nec sequit. ꝙ pueri qui intellectu ꝛ virtute carent iudicãt aliq̃ esse pciosa ꝛ magni ponderis. ergo sunt talia ¶ Do a simili sicut pueris ꝛ viris ꝑfectis. alia et alia pciosa videnꝫ ꝛta prauis ꝛ virtuosis alia ꝛ alia pciosa vidẽt Illud aũt simpliciter virtuosum siue ponderosuz est siue pciosũ qđ a virtuoso laudabile iudicat vel pciosum. Cũ ergo potentes a potentia sua virtutẽ non habeãt patet ꝙ nõ sequit. Potẽtes in ludo delectãt maxie. ergo felicitas ꝙsistit in ludo. falsum est ¶ Tercio Arest. arguit istã viã tripliciter Prio cũ felicitas sit finis hũane vite. sit opibus ludi ꝙsistat felicitas. ludus foret finis vite hũane ꝛ ex hoc sequit ꝙ hõ studeret et laborꝛet ꝓpter ludũ qđ est stultũ ꝛ puerile. sed ecõuerso ꝑ sniam Anatharsis debet dicere scz ꝙ aliquis ludat ad bonẽ se habet dicere scz ꝙ aliquis ludat ad boram vt postea melius studeat. qz requies ꝓpter opationem. non operatio ꝓpter requiẽ Secũdo cũ felicitas sit summũ bonũ. necesse est ꝙ in optimis ꝙsistat: Seria autẽ sunt ridiculosis meliora. ergo felicitas magis circa seriosa q̃z circa ridiculosa cõsistit. Unde Tullius de officijs Non ita a natura generati sumus vt ad ludum ꝛ iocum facti esse videamur. sed ad seueritatẽ potius et quedam studia grauiora atq̃z maiora ¶ Tercõ quis nobilioris ꝑtis anie est melior operatio ꝛ per consequens in nobilissima parte ponit debet felicitas. sed nihil ꝓhibet hoiem bestialẽ corꝑales ꝙlectatões maxie participare. ergo in talibꝫ delectatõibꝫ non est felicitas. cuius autẽ ludus nõ sit humane vite felicitas. est tamẽ ludus cõueniens virtus quedam. Sicut em̃ homo indiget aliqñ vexationibꝫ corꝑis requiescere ita indiget intentõem ꝛ a studijs seriosis relaxare et a solicitudinũ anxietate pausare. hoc aũt fit per ludum qui consistit in colloquijs et collationibus conuenienter inter homines ordinatis ☞ B Est ergo notandũ circa ludũ ꝙ ad hoc ꝙ ꝛtuose fiat tria req̃rũt

videlicet cõdecentia honestatis. prouiden/tia ydentitatis. et carentia superfluitatis. Primũ ergo q̃ a virtuose ludentibus consi derari debet est honestatis condecentia. vt videlicet talis ludus deceat psonam ludẽ/tem deceat personas assistentes Unde alio religioso. z alius militi armigero vel fa/mulo Alius etiam ludus decet senes z ali/us iuuenes. quia non omnia decent: Fingit Esopus de asino z catulo. q̃ asinus cõside/rans catulum ociosum mirabiliter gratum et acceptum domino. deliberauit que pos/sit esse cã quare dominus catulus nihil ope/ris facientem tantum diligeret Et deph̃n dit q̃ quotiens dominus domum redijt. ca/tulus ei occurrit pedib9 z voce modis om/nibus quibus potuit domino suo semp ap/plausit. Visum est ergo z expediens asino effigiari catulum z sic domini sui gratiaz p mereri Domino ergo de rure redeunte oc/currit asinus cum impetu pedes anterio/res humeris domini allisit et clamore vali do rudire cepit Dominus turbatus z lesus auxilium conuocat famulorum qui asinuz validissime fustigatum a domino abegerũt. Isto modo multi sunt qui putant q̃ eos de/ceat omnis ludus z tamen in rei veritate di splicent vbi se putant placituros. Marsiaz fabulose q̃ minerua inuentis tibijs incepit fistulare Cum ergo circa aquam quandam sufflando tybias incederet. considerauit buccarũ suarum magnitudinem z tumorẽ et visa indecentia vultus sui piecit tybias suas nec vnq̃ postea voluit fistulare Consi deret g̃ ludẽs psone sue conditõem z hone/statem z nihil attentet qđ eum vel statum suum non deceat. z semper omia turpia ca/ueat que aliquo modo ad peccatũ inclinẽt. Unde Seneca de quattuor ꝓrutibꝫ Om nia tolerabilia preter turpitudinez crede. A verbis autẽ turpibus abstineto. quia li/centia eorum impudentiã nutrit. sermões vtiles magis q̃ facetos z affabiles ama. mi scebis interdũ seriis iocos. sed temperatos et sine detrimento dignitatis z verecundie Nam reprehensibilis risus est simul imo/dicus vel imoderatus vel puerilit effus9 vel multebriter fractus Odibilẽ quoq; ho minẽ facit risus aut superbꝫ aut elatus aut malignus. z furtiuus z alienis malis euo/catus Dec Seneca De ista honestate z de/centia in ludo seruãda dic Aresti. iij. ethi. ca. xvi. q̃ ludus liberalis z disciplinat9 dif/fert a ludo seruili z distinguit in hoc q̃ lu/dens indisciplinate exponit se duplici dã/no. videlicet derisioni z suspicioni Un̄ indi sciplinate ludentes in cõmedijs fm eũ ali/quando patiebant derisionẽ si videlicet in/epte dixerunt Aliquãdo suspitõem quãdo videlicet turpia dixerunt. q̃ probabile est q̃ qui de turpibꝫ ludunt in turpibus delectã tur Et ideo ex paruis magna sepe intelligi mus sicut dolet Tullius in sua rethorica. ex oculoz intuitu et hilaritate z risu z hui9 modi. Sicut inq̃t idem tullius de officijs lib. p. Pueris non omnẽ licentiã ludẽdi da mus. sed solum circa ea que ab honestis ac/tionibꝫ non sunt aliena. vt sic in ipso ioco sp aliquid probi ingenij eluceſcat Et Amb: de officijs libro. p. Caueamus ne dum ani/mũ relaxare volumus soluamus omnẽ ar/moniã quasi concentum quendã bonoz um operum. vsus enim cito inflectit naturam. Unde clericos nullo modo decet pcatões mulierũ vel meretricia effigiare gestu habi tu vel loquela ne homines suspicent eos in talibus precordialiter delectari. ¶ Item nec nimie saltationes decent clericos testã te illud Chrisostomo super Matheũ: xiiij. Die autem natalis Herodis saltauit filia herodiadis. vbi dicit sic. Ubi saltatio. ibi dyabolus. nec enim ad hoc deus dedit no/bis pedes vt cum camelis saltemus. sed vt cum angelis choros faciam9 In saltib9 ex ultant demones z letantur ministri demo/num Dec ille Istam honestatem bene ser/uauerat illa virgo Sara filia Raguelis. p/pter quod dicere potuit illud Thobie. iij. Nunquã cum ludentibus miscui me. neq; cum his qui in leuitate ambulant partici/pẽ me prebui ¶ Secundũ qđ ludus ꝓtuos9 requirit est puidẽtia ydentitatis vt ludẽs semp puideat q̃ ludus su9 sit simplex inno cens et innoxius ne aliquis indeledat. vnd̄ qui nihil in dictis suis ponderant nisi vt ri sum faciant nec curant quem per dicta sua cõtristent. derisores sunt et bomolochi: et non eutrapoli fm Aresto. iij. Ethi. Et de tali loquit Salomon Prouer. xxvi: Frau/

dulenter nocet amico suoꝝ cū deprehensus fuerit dicet, ludens feci Tales ludū more sanſonis qui tam se q̄ assistētes ludens oppressit Judicū. xvi. Sed nunquid virtuose ludēs poterit alteri conuiciari. Ad hoc satis rñdet Aresto. iiij. Ethi. q̄ quedā sunt conuicia cōtumelioſa· quedā nō· Dicere autē cōtumelliā alicui est eū infamare. ꝛ ideo talia conuicia dicere nullo mō pōt virtuose ludens Sed hoc apud gētiles legibꝫ phibebat Fūt aūt alia quedā cōuicia de leuibus que pōt conuenienter virtuosus dicere. vel ppter delectatōem: vel ppter emendatōnem sic exponit ibidē sctūs Tho. Terciū q̄ virtuosus ludus exquirit est carentia superfluitatis ne vel nimis frequenter vel nimis cōtinuet ꝛ q̄ fiat q̄n oportet. ꝛ sicut oportet. et q̄n debeat fieri dicit Tullius li. p. de officijs Ludo quidem ꝛ loco vti licet. ſz sicut somno ꝛ quietibꝫ ceteris: tūc videlicet cū grauibus seriijs aliijsq; rebꝰ satis fecerimus. Distinguit em sctūs Thomas triplex genus ludi sup. iiij. sniaꝝ dist. xvi. q. vltr. ar. p· Est em ludus turpis ꝛ inhonestus qui in se deformitatē importat ꝛ tales fecerunt gentiles corā dijs suis in theatris ꝛ templis ꝛ ille est simpliciter inhibitus xp̄ianis· de peniten. dī. v. in fine. ꝛ in multis alijs locis Alius est ludus gaudij spūalis qualē faciunt xp̄iani ī die coꝛpis xp̄i ꝛ qualē fecit Dauid corā arca dñi. ij. Regū. vi. Tercius est ludꝰ hūane cōsolatōis. cuiꝰ medietas vocat eutrapolia ꝛ virtuosus ista virtute dicitur ab Aresto. eutrapolꝰ que virtꝰ est ita necessaria humano conuictui q̄ sm eū ppriū eutrapoli est esse epidoxiotē. ab epi q̄ō est supra. et doxios q̄ō est aptꝰ ad cōuictū q̄ optime aptꝰ hūanū Et de tali ludo p̄t exponi illō zacha. viij. Platee ciuitatis implebunt infantibꝰ et puellis ludentibus

Lectio. clxxiij.

QVoniā omnia ydola nationū deos estimauerūt quibus nec oculoꝝ visus est ad videndum nec nares ad p̄cipiendū spiritū. nec aures ad audiendum. nec digiti manuū ad tractandū. sed ꝛ pedes eoꝝ pigri ad ambulandū homo em fecit illos. ꝛ qui spiritū mutuatꝰ est finxit illos. Nemo em sibi similē homo pōt deū fingere cū em sit mortalis. mortuum fingit manibꝫ iniquis Postq̄ spiritum sanctus reprobauit tam culturā q̄ facturā facturā vero specialiter reprobauit ex parte cause formalis. materialis. ꝛ efficientis. In ista p̄te facturā reprobat ꝛ etiā culturā ex parte cause finalis· finis em faciēdi ydola ꝛ colendi est spes suffragiū vel auxilium cōsequendi ꝛ tra defectus vite humane. ſz tales suffragiū ꝛ ferre nō possunt· cum careāt omni sensu· motu p̄gressu ꝛ vita. ergo frustra fiunt ꝛ colunt Qđ autē careant omni sensu probat inductiue. sicut patet in littera excepto sensu gustus. de quo non facit mentionē in littera Sed tamē patz eos sensu tactus carere. et gustus est quidā tactus sicut dicit: ij. de aīa· satis liquet q̄ gustu carent Ratōem quare carent sensibus asserit impotentiā facientis vel sufficientis· q̄ cuz sit mortalis mortuum fingit id est cōponit fingere em cōponere dicimus sm Greg. vñ licet mortalis generare possit viuū p̄ naturā. fingere tamen per artem nullatenus potest viuū. ☞ Notandū q̄ veteres doctoꝛes vel postillatoꝛes istā lr̄am exponūt de malis pastoribꝫ ꝛ p̄latis quos dū plicite describit Primo a dñaroria administratōe Secūdo ab intrusoria institutione, primo oñdit quales reputant ab alijs, ſcēdo quales sunt in seipis Reputant em ab alijs vt dij. vñ eis fiunt genuflexiones. aūrationes supplicatōes Gap. xij Recroꝛes oꝛbis terraꝝ deos estimauerūt Dz. p. Paral'. xvi. Qđ dij pp'oꝛ ydola Et q̄tū ad hoc dicit sic Omia ydola nationū deos estimauerūt id est malos pastores zach. xi. Opastoꝛ ꝛ ydolū derelinquēs gregem Quales aūt fūt in seipis subiūgit. q̄ aliud fūt q̄ apparent. Apparent em viui et sunt mortui q̄ manifeste ꝓbat per carentiā sensus motus· deficiunt autē in platis omēs q̄nq; sensus spūales quibꝰ regere debēt tā in ppria cōuersatione q̄ in subditoꝝ regimine. Primo em carent virtute visiua discretionis ꝛ scie. qua discernere debēt iter lepraꝝ ꝛ lepraꝝ Carēt cognitōe nō solū sacre scripture: ſz oīs scie naturalis ꝛ liberalis. Isti execrant pulueres terrenoꝝ ꝛ stercoribꝫ hirundinum Tobie. ij. Et iō dr Isa: lvi. Speculatoꝛes eius ceci sunt omēs. isti nihil videt ꝛ tamē

vident tpalia ad emendū z disponendum
ra. Hiere.iij. dicit Aspexi terrā z ecce va
cua erat z nihil Et sapie.vij Diuitias nihil
esse dixit. a Secundo carent spūali
olfactiua qua virtute sentit odor ille. q̄ anie
deuote curzunt post sponsum Cañ:p. Cur
remus in odore vngentoz tuoz Odor spi
ne florentis aufert cani odorez prede Mo
ribus z dignitatibz q̄ tm̄ redolēt in naribz
prelatoz q odorem p̄de celestis vel xp̄i quē
insequi deberēt curr̄edo totaliter amiserūt
de quibz per ps. dicit Nares habēt z nō odo
rabunt Tercio carēt virtute auditiua in au
ribus Duas em̄ aures spūales debēt habe
re vnā ad audiendū delectanter z libenter
verbū dei. aliam ad intelligendū facil'r cla
morē egeni. prima auris est dextra. secūda
est sinistra. Sed prelati moderni nonnulli
more aspidis surde. dextrā aurem obturāt
terza z sinistrā cauda. qz si offeratur eis co
pia verbi dei. dicunt q̄ non vacat eos audi
re. oportet em̄ eos de terzis. redditibz pla
citis habere z filia. si clament paupes p ele
mosina obturant aurem sinistraz cauda di
cunt em̄. Tāta familia nobis est necessaria
tot milites tot clerici tot armigeri. tot serui
entes. tot famuli. tot ribaldi. q̄ vix sufficiūt
quecūqz de eccia possidem⁹ Et iste due sur
ditates r̄ddūt eos execrabiles z inefficaces
rē suā ne audiat legē. oro eius fiat inexecra
bilis Apoc.ix. Potestas in ore eoz z i cau
da eoz Et cōsimiliter potestas p̄latoz est in
ore eoz per imperiū. et in caudis. hoc est in
magna familia p ministeriū De scōa puer.
xxij. Qui obturat aurē suam ad clamorez
pauperis ille clamabit z non exaudiet Quar
to carent virtute gustatiua spūali qua gu
stat a sanctis q̄ suauis est dñs. Patiuntur
etiā febres varioz peccatoz. qz modo infri
gidātur per timorem perdendi mundialia
modo calescunt per rancorez semetipos vl
ciscendo de iniuria. modo sudant tozpore
in delicijs z desidia. ideo habent gustū infe
ctū z nō sapiunt que dei sunt Propter quod
ad Colo.iij. eis dicit. Que sursum sunt sa
pite nō que sup terrā. et ps. Gustate z vide
te q̄m suauis est dñs Dicit Aresto. de pro
blematibus pticula. xxij. problemate. v. Du
tridos fructus comedentibz vinū dulce vt
dē amaz. qz amaritudo manet diffusa in
lingua eoz z magis diffundit̄ per vinū

D Moraliter de p̄latis nōnulli
fructus putridos voluptatū carnalium co
medunt. z ideo vinū deuotōis z spūalis cō
templatōis nihil eis sapit Lu.xvij. Nemo
illoz viroz qui vocati sunt gustabūt cenaz
meā Quinto carēt virtute tactiua spūali. z
q̄tum ad hoc dicit q nō sunt eis digiti ma
nuū ad tractandū Et bñ dicit manuz in
plurali qz duas manus spūales habere de
berēt: dexterā qua reuerenter tractēt mīste
ria sacramentoz. z sinistrā qua suauiter cu
rent vulnera pctōz Prima manus debz eē
mūdissima qz tractare debent filium dei. p
Joh. p. Manus nr̄e tractauerunt de ver
bo vite. Sed ista manus in multis ē lepro
sa z infecta libidine vt merito vnicuiqz di
cat illud. Exod. xlij. Mitte manum tuaz
in sinū tuū Et istud Joh. xx. Noli me tāge
re. i. subtrahe te a celebratiōe diuinoz et ad
ministratione sacramentoz dei p̄pter īmū
dicīā vite tue Job. xvij. Manū tuā lōge fac
a me. Scōa manus debet esse sanissima q̄
tractare debent vulnera peccatoz. iij: Re
gū. v. Putabā q egrederet ad me et manu
sua tāgeret locū lepre. Et saluator extēdēs
manū suā z tetigit locū lepre vel leprosum
dicēs Volo. mūdare Math. viij. Sz mul
ti curati z p̄lati sunt his diebz vt canes qui
sola lingua lingūt vlcera lazari Tales em̄
sola lingua lingūt vulnera peccatoz. sz ma
nu non cōtingunt. qz opera misericordie n̄
impendūt. nec operibus p̄prijs exemplum
p̄bent subditis vel penitentie vel virtutis.
Math. xxij. Supra cathedrā moysi sede
runt scribe z pharisei. et infra. Alligāt em̄
onera grauia z importabilia z imponūt hu
meris hominū. digito aūt suo nolūt ea mo
uere. Hec ergo dicit moraliter spūssanct⁹
de istoz idoloz. i. malorum p̄latoz negligē
tia z defectiua cōuersatōne Tales sacerdo
tes compat Grego. omel'. xvij. aque baptis
matis qui alios mūdant z seipos nō mun
dāt. dicēs sic Ingrediunt electi sacerdotes
manib⁹ expiati celestē patriā. z sacerdotes
xp̄i ad eterna supplicia festinant Cui rei sa
cerdotes malos similes dixerim nisi aque
baptismatis que peccata ceterorū diluens.

illos ad regnū celeste mittit .z ipa in cloacā descēdit. Scōo describit eos ab intrusoria institutione. Dicit em̄ q̄ hō fecit illos z is q̄ spm̄ mutuatus est finxit illos z q̄ mortalis mortuum fingit manib⁹ iniquis. Et notat modū triplicem quo plati nōnunq̄ mali instituuntur. Quidā em̄ adipiscunt dignitatē z statum in ecclesia p sanguis affectōem et de talib⁹ dr q̄ hō finxit illos. hō vicz motus carne z sanguie z nō spūsctō. Quidam adipiscunt p cōem ꝫspiratōem spūs hūani nō per cōem inspiratōem spiritus sancti. et de talibus bene dr. Qui spm̄ mutuatus est is finxit illos. Spūs em̄ interdu3 p voce accipit. iuxta illud .p. Corinth. xiij. Psallam spiritu. psallā et mente. Is ergo qui spiritū mutuat⁹ est. hoc est cōpromissarius q̄ voces obtinet alioz z p alijs eligit: iste fingit idolum. id est falsum prelatū ad cōmodū proprium non ad ecclesie profectum. Tercij adipiscunt dignitatē per munerū pactiōem. et de talibus dicit q̄ mortalis mortuum fingit manibus iniquis. Mortalis id est simoniace vendēs bñficiū. fingit mortuū. id est simoniace p motū. Quoz vterq3 a morte denotatur. q2 vterq3 peccat moraliter z p motus: sed de ptractu cōstat. Uterq3 talē fingit manib⁹ iniq̄s. hoc est muneribus datis vel p missis. ꝺ quib⁹ dicit in ps. In quoru manibus iniquitates sunt dextera eoz3 repleta est muneribus. De istoz munez acceptione dicit Isi. li. p. de summo bono. capitulo. Tres sunt munerū acceptiones quibus cōtra iusticiā humana vanitas militat. favor amiciciaz. adulatio laudis. z corporalis acceptatio muneris. Facilius aūt puertitur animus rei corporee munere. q̄ gratia laudis z fauore.

Lectio. clxxv

Melioz est enim ipse his quos colit. q2 ipe q̄dem vixit cū esset mortalis. illi aut̄ nunq̄. sed et aialia miserima colunt. Insē sata em̄ compata his. illis sunt deteriora. sed nec aspectu aliquis ex his aialibus bona pōt cōspicere. Effugerunt aūt dei laudē et benedictōem eius. ¶ Postq̄ reprobata ē multipliciter ydoloꝝ factura. In hac p te signanter reprobat ydoloꝝ factoꝝ cultura. Et circa hoc duo facit. Primo eā arguit eoz culpam mortalē. Secūdo cōcludit eoz penam perpetuā. secūda pars ibi. Effugerūt. Circa primū quattuor facit. primo redarguit ydola fragilia de materia lutea. Scōo colentes aialia. Tercō oñdit q̄ ydolatre sūt suis ydolis magis nobiles. Quarto q̄ eoz ydola sunt penitus inutilia. A ¶ Circa primū dicit q̄ miser figulus colēs ydolū fictile melior est ydolo qđ colit. cuius ratō est q2 ipe vivit. illud aūt nunq̄. Circa scōm dicit q̄ miseri ydolatre colūt aialia. id est ymagines aialium. de quo satis dictū est supra in ca. xlij. Circa terciu3 patet q̄ miseri ydolatre sunt suis ydolis que colunt magis nobiles: q2 ipe sentire pōt illa autez non. Unde dicit. Insensata em̄. i. ydola carentia sensu cōpata his scz suis cultoribus illis sunt deteriora. Circa quartum dicit q̄ nullū ex his aialibus. id est ydolis aialiū potest cōspicere bona aspectu interiori vel exteriori. nec p consequens bona cultoribus suis dare. Et ideo subinfert merito ydolatrarū pena in genere vicz q̄ sunt indigni laude et benedictōe dei. vnde subdit. Effugerunt dei laudem z benedictōem eius. Et potest legi dupl'r. vel quia fecerūt se indignos dei laude z bñdictōe actiua vel sunt indigni vt a deo laudent z benedicant. a ¶ Sed cōtra dicta videt esse qđ dic Ares: p. ethi. Optimorū inquit non est laus sed aliqđ maius laude. deus igit optimus ē. ergo sibi non debetur laus. Dicendū q̄ deum dupliciter honoramus. Primo mō fm̄ cēm tiā suā. que est incōprehensibilis z infinita. et sic sibi debet honor latrie. non aut̄ laus. q2 laus p prie loquendo non debet alicui nisi ad incitādum eū ad maius bonū. Sed cū ipse sit optimus z vltimus finis noster et felicitas nostra vera et suprema cōpletiua et vltimata. Felicitas aūt fm̄ pbm̄ non est de numero laudabiliū sed honorabiliū. Laus igit cū non debet fini sed illi qđ est expediens ad finē: nō videt⁹ venire deo vt sic. z sic loquit̄ ps. fm̄ translatōez Hiero. ps. vi. Tibi silet laus de⁹ in sion. Nec mirū q2 maior est omī laude. Eccī. xlij. Alio mō honoramus deū fm̄ effect⁹ suos circa nos. z sic possum⁹ sibi laudē attribuere. q2 effect⁹ sui adnram vtilitatē ordinant. et sic loquitur ps.

frequẽter Laudate dñm omnes gentes ☞ b Circa dei bñdictõem est notandũ q̃ quatuor dispositões reperiunt in sacra scri ptura q̃ homi diuinã bñdictõem impetrãt et adquirũt. vicz reuerentia deuotionis ad parẽtes. & bñficia cõtionis ad indigentes. in nocẽtia conuersationis ad cõuenientes. & resi/ stẽtia correptionis ad insolentes Prima g̃ dispositio virtuosa q̃ hoiem dei benedictõe dignificat ẽ reuerentia deuotionis ad parẽ tes Eccĩ. iij. Honora pr̃em tuũ vt supueni at tibi benedictio a deo & bñdictio illi⁹ i no uissimo maneat Exemplis istius sñie plena est sacra scriptura Jacob meruit bñdictõez pr̃is offerendo ei cibos in vsum de consilio matris sue Gen. xxvij. & illa bñdictõ data fuit a deo & ordinata etiã cõtra intentõnem pr̃is qui putabat se bñdixisse Esau. ¶ Sz dubiũ est quomõ benedixit Jacob pater su us Isaac ꝺtra intentõem suam Dicens eĩ verba ꝺsecrationis & non intẽdens celebra/ re vel consecrare nõ cõsecrat Eodẽ modo in alijs bñdictõnibꝫ sacramentalibꝫ requirit intentio. vnde sacerdos nullũ sacramentũ cõfert vel cõficit nisi intendat facere sicut ec clesia statuit faciendũ in sacramento. Põt dici q̃ Jacob ꝺsecutus ẽ bñficiũ benedictio nis. non q̃n primo bñdixit ei putãs bñdixis se Esau. sed postea q̃n Esau venerat & inno tuit Isaac de deceptione approbauit et ra/ tam habuit benedictõem sibi datam dicẽs. Benedixi ei & erit benedictus. Dicit mgr̃ q̃ Jacob benedictus est fm verba et non fm intentõem patris sicut epus ordinat alienũ quem putat suum & ordinatus est. Sz non videtur simile. quia episcopus intendit or/ dinare illam personã sibi presentatã. et nul/ lum alium ptunc. vnde intentio episcopi p se terminat ad illã personã. Sed Jsaac nõ intendebat benedicere Jacob ergo. &c. Po test dici q̃ q̃uis nõ intendebat benedicere Jacob primo & principaliter tñ p accidẽs. vicz per deceptõem intendebat benedicere illi quem tetigit & quem osculat⁹ est. Forte prima respõsio est melior Huius eĩ exem/ plũ habemus in saluatore precipuum. de quo dicit̃ q̃ obtempauit parentibus suis et erat subditus illis Lu. ij. Intantũ autẽ cu ram honoris habebat matri deferendi. vt etiã in articulo mortis inter verbera vulne ra & iniurias. reuerentiã debitã ei exhibuit et de eius necessitate futura solicitudinem piã gessit Mulier ecce filius tu⁹ Joh. xix. sed non solum tũc sed etiã nunc honorẽ con tinuũ defert matri cũ eius pr̃ibus semp fa uet & ipa rogãte quibuscũq; delinquentibꝫ vitã prebet. ☞ b Unde de eo videt eẽ sicut de Coriolano pncipe volscoꝝ. de quo narrat Valeri⁹ li. v. ca. iiij. q̃ fugat⁹ de ro/ ma ad volscos fugit vt lateret. sed cũ pru/ dens & prob⁹ esset. apud quos quesiuit lati bulũ adeptus est imperiũ Iste ergo roma/ nis infestus multas ꝺtra eos obtinuit vic/ torias Tandem cũ duxisset exercitum con tra romanos in campũ. populus romanus coactus fuit ab eo pacem postulare. Mit/ tunt ergo ad supplicandũ legati sed nihil p fecerunt Mittunt̃ sacerdotes cum infulis sed sine effectu redierũt Stupebat senatus trepidabat popul⁹. viri pariter & mulieres exitium iminens lamẽtabãtur. Tunc Ve/ turia Coriolani mater vxorem eius & li/ beros secũ trahens castra volscoꝝ petijt. quã statim filius vt aspexit Expugnasti inquit et vicisti iram meã Patriam p̃cibꝫ huius admonitis cui⁹ vtero q̃uis merito mihi in uisam dono Et cõtinue a romanis exercitũ suum amouit Sic omĩno christus se habet ad reuerentiã matris sue. quia vbi p̃ces cuiuscũq; creature repelluntur. ibi preces marie cõtinue gratãter exaudiuntur effica/ citer Unde Anſhelmus in quadam orati one sic inquit O beatissima domina sic̃ om nis a te auersus. & a te despectus necesse est vt intereat. rita omnis ad te cõuersus & a te respectus vt pereat impossibile est. Jstam etiam virtutez pietatis ad matrem pulcre ostenderunt Helinus & Breninus qui cuz innumerabilibus exercitibus congredi se pa rassent. superuenit mater. nudat vbera. pa cem supplicat concordantur germani. De ista pietate loquitur Petrus Rauanenſ. in quodam sermone. Separa filium a pater/ na denoiatione. tam non ẽ filꝰ. sed frater & collega eorum. De quibus dicitur Vos ex parte dyaboli estis. et vtiq; talis filius ma ledictionem patris merito promeret Deu/ tro. xxvij Maledictus qui non honorat pa trem suum et matrem suam. et dixit om/ nis populus amen. ¶ Secunda dispositio

Lectio

virtuosa que diuinā benedictōez impetrat homini. est bñficentia cōmunis ad indigentes vnde dediti operibus pietatis z elemosine a domīo benedicunt Prouer. xxij. Dis qui pronus est ad misericordiā benedicet. de panibus eñ suis dedit pauperi. Est eñ de viro elemosinario. sicut narrat Merbodus libro suo de lapidibus. ca. xlvij. de lapide eneidros Iste enim lapis semper mittit de se aquas in abundantia. z tamē nūqz ex hoc decrescit vel minuit Cuius cām ē difficile assignare quia semp abundat Cōsimiliter est ō viro liberali qui quāto plura pro deo dispergit: tanto plus abundat frequēter Prouer. xi. Alij diuidūt ppria z ditiores sunt. alij rapiunt non sua. z semp in egestate sunt. z tales finalē benedictōem habebūt. quādo recitatis operibus pietatis dicetur Uenite bñdicti patris mei pcipite regnū: ij. Lozin. ix. dz Qui seminat in bñdictionibꝫ de benedictionibꝫ z metet ¶ Tercia dispositio virtuosa que homini diuinaz bñdictōem adquirit. est inocētia cōuersationis ad conuiuētes. vñ in ps. dicit Innocēs manibꝫ z mundo corde. qui non accepit in vano aiam suā. nec iurauit in dolo primo suo. hic accipiet benedictōnem a dño. Ecce quattuoz ponit Simplicitatem operis seu opatōis. Innocens manibꝫ Puritatem cogitatōis. mūdo corde Soliditatem deuotionis. nō accipit in vanū aiam suam. Et sanctitatē locutōis. nec inrauit in dolo primo suo Talis describit sanct⁹ Job vir simplex z rectus ac timens deū z ideo cito post subiungit. Opibus manuū eius bñdixisti z possessio eius creuit in terra. z i fine dicit. Dñs aūt bñdixit nouissimis Job magz qz principio eius Job. xlij. ¶ Sed est notandū q est de deo z mūdo sicut fuit de Joseph et Jacob patre suo Gen. xlviij. Joseph voluit vt Jacob benediceret filijs suis duobus Manassen z Effraym. z qz Joseph pl⁹ dilexit Manassen posuit eum ex parte dextera patris sui z effraym ad sinistrā applicuit Sed Jacob instructus in spiritu manus suas cācellauit et Effraym imposuit manū dexteram Manassi vero manum sinistraz et sic vtriqz benedixit. Isto modo moraliter mundus approbat amicos et ponit eos in magna dignitate sicut sunt domini z p/ lati. z videntur ad dei dexteram applicari Alios mundus reprobat z ponit eos i paupertate in infirmitate z aduersitate. et ipsa vita videntur indigni Sed quid est finaliter. Certe deus cācellat manus z super illā quem mundus approbauit ponit sinistram et super illum quem reprobauit ponit dexteram. et tamen vtriqz benedicit Datem illis quos mundus plus diligit. diuitias et gloriam huius vite. et hec est benedictio sinistre manus dei Illis vero quos quodam modo reprobat dat vitaz eternam in celo. Prouerbio. iij. Longitudo dierum in dextera eius z in sinistra illius diuitie z gloria Et ideo sancti viri qui maledicunt amundo. benedicuntur a deo. vnde dicit in psal. Maledicent illi z tu benedices ¶ Quarta dispositio virtuosa que homini diuinā benedictōem adquirit est resistentia correptō nis cōtra insolentes Prouer. xxviij. Qui arguunt eum laudabunt z super ipos venit et benedictio. Arguere em insolētes z pueros iuuenes. de quibus est spes correptōis et profectus. est opus maxime caritatis pter tria Primo quia ipsi corriguntur in se ipis Secūdo per hoc instruunt quomō per processum temporis increpationes faciene alijs Tercio quia per hoc subsistitur vicijs Unde Seneca libro de moribus. Uicia transmittit ad posteros qui peccantib⁹ ignoscit. bonis nocet qui malis parcit Cauere tamen debet iuste corripiens a tribus. a consimili defectu. a spiritus impetu z a peccantis contemptu A consimili defectu vi Isido. lib. iij. de summo bono. ca. xxxij. Nō debet vicia aliena corrigere qui adhuc vicioz cōtagijs fuerit inuolutus Improbum em est arguere quicqz in alio qd adhuc reprehendit in seipso. A spiritus impetu debet homo cauere cum corripit. quia quod impetuose pfert nō ab amore sed ab ira procedere videt. z talis nihil corrigit. qz ab amoris cōsistorio nō procedit. vnde Aug⁹ sup epla ad Gal. Quecunqz lacerato animo dicentis punientis est impet⁹ nō caritas corrigentis. Dilige et quidquid voles dic. Tercio correptis cauere debet a peccātis cōtemptu cogitās q in simili capi possit. Unde Aug⁹ de sermone dñi in mōte li. ij. cap. xxi. Cogitemus cum aliqd nos reprehendere neces

sitas cogat. vtrū tale quid habuim⁹ et iam non habemus. ꝛ tunc tāgat memoriā cōmunis fragilitas. vt illam correptōem. nō oderim sed misericordia ꝓcedat. Vel sit aliqd̄ vitiū qd̄ nunq̄ habuim⁹. et tūc cogitemus nos homies esse. ꝛ habere potuisse. Et q̄ isto mō corripit ꝛ punit delicta. bñ dictōem domini ꝓmeret. In cui⁹ figurā Moyses dixit leuitis q̄ vnusquisq̄ gladiū acciꝑet et fratrem ꝛ amicū occideret qui vitulū cōflatilē adorauerāt. ꝛ ipo mandato Moysi paruissent. Dixit ad leuitas moyses. Cōsecrastis manus vestras hodie dño. vnusquisq̄ in filio ꝛ in fratre suo vt detur vobis benedictō Exod. xxxij. Et per oppositū fauentes insolentibus ꝛ eis in eorundem factis adulantes. sunt causa perditōis eoꝝ ꝛ cōfusiōis finalis. Vñ de quolibet tali dicit saluator. Lu. vi. Ue vobis. cū benedixerint vob hoīes ꝛ cū ꝓmiserint vob hoīes inq̄ fauētes defectib⁹ sunt q̄ erꝛantes nō corrigūt sed adulatorie bñdicunt. Contra quos p ꝓphetā ait Maledicā bñdictōibus vestris ꝛ maledicam illis. qm̄ non posuistis supra cor. Malach. ij. ꝛsi cut ꝓallegatū est. qui arguunt. ꝛc.

Capitulū xvi. Lectio. clxxvi

DRopter hec ꝛ his similia passi sunt digne torꝫmēta. ꝛ p multitudinē bestiaꝝ exterminati sunt. p quib⁹ tormentis bene dispositi ppl'm tuū. quibus dedisti ꝺcupiscentiā delectamenti sui nouum sapozem escam parās eis ortigometram vt illi quid̄ cōcupiscētes escā ꝓpter ea que illis ostensa et imissa sunt. ꝛ a necessaria cōcupia auerterentur. Diaūt in breui inopes facti nouam gustauerunt escam. Postq̄ spiritus sctūs reprobauit ydolatras per multas vias ꝛ declarauit diffuse vnum solū verum deum eē colendum. Cultus autem vni⁹ dei fuit antiquitus potissime apud hebreos. Cultus vero ydoloꝝ apud egiptios. Modo consequēter in ista ꝑte vt cultum vnius dei ꝺ plete suadeat ꝛ cultū ydoloꝝ perfecte dissuadeat. agit cōmixtim vsq̄ ad finem libri. nūc de supplicijs inflictis egiptijs. nunc de beneficijs collatis iudeis. ostendēs q̄ illi erāt iuste puniti ꝓpter eoꝝ iniq̄tatē. ꝛ isti mirabiliter visitati a deo ꝓpter eoꝝ pietatez. qz vnum verum deum fideliter coluerūt. Et huiusmodi ꝓcessum tenuit supra. ca. v. Diuiditur ergo ꝓcessus suus vsq̄ ad finem libri in duas ꝑtes. Nam primo narrat iustoꝝ ꝛ iniustorum cōmunē retributōez. Secūdo rependit autor libri deo ꝺ collatz beneficijs populo dei gratiaꝝactōnem in fine libri. ibi. In oīb⁹ em̄ magnificasti. ¶ Circa primū duo facit. Nā primo narrat malorum multiplicē tribulatōem. Secūdo eorum finalem exterminatōem. ibi. Impijs autem. Circa primū tria facit. Prio ostēdit quomō egiptij affligebant per bestias ꝛ alia. Secdo oñdit quomō affligebātur ꝑ res insensatas ꝛ elementa. Tercio qūo affligebātur ꝑ corpora supcelestia. Secda ꝑs ifra capitulo isto. Negantes em̄ nosse. Tercia. c. xvij. Magna em̄ sunt iudicia tua. in quali bet em̄ istarū partium facit collatōem ꝛ correspondentiam inter beneficia et supplicia. nam sicut egiptij premebantur per bestias elementa ꝛ corpora supercelestia. ita hebrei contra hec tres mirabiles consolationes habuerunt siue receperunt. habuerunt coturnices eis datas in escam. vt sicut muscē ꝛ cinifes afflixerunt egyptios. ita volucres nobiles cōsolarent hebreos. Secūdo habuerunt manna de aere descendens. vt sicut ignis et grando afflixerunt per elementum aeris egyptios. ita manna per idem elementum descendens confortaret hebreos. Tercio habuerunt lucem a corporibus supercelestibus semper cum eis permanentē vt corpora celestia. quando egiptijs lucem suam subtraherent. eaz tamē nihilominus hebreis exhiberent. De istis ergo beneficijs ꝛ supplicijs agitur alternatim per antithesim ꝑ duo capitula. Circa tamen primam antithesim que est de egiptiorum exterminatione. et de hebreorum cōsolatione et vtraq̄ ꝑ bestias et volatilia tria facit. Nam primo narrat egiptiorum exterminatōem. Secundo hebreorum mirabilem cōsolatōem. Tercio assignat inter egiptios ꝛ hebreos cuiusdaz diuersitatis distinctionem. Secunda pars ibi. Pro quib⁹ tormētis. Tercia ibi. Oportebat. Quantum ad primum dicit: ꝓpter hec. id est ydolatriā multiplicem et his similia. qz aliquos modos ydolatrie specificauit. ꝛ aliquos ꝑtermisit. Passi sunt digne

Lectio

tormenta ꝛ p multitudinē bestiaꝝ exterminati sunt. qz p multitudinē bestiaꝝ quidaꝝ afflicti ꝛ quidā exterminati sunt Circa secū dū p ꝯrariū fecit deus circa ppl'm suū licz pecca ssent in deserto. sicut narrat Exo. xvi. Filij israel in deserto murmurauerūt cōtra dñm dicētes Utinā essemus mortui ī egipto qū sedebam⁹ sup ollas carniū ꝛ comedebamus ad saturitatē: statim vero cū Moyses orasset ad dñm rediit ꝛ rndit eis Audiuit dñs murmurationes vras cōtra eum. et dabit vobis vespere carnes Facto ꝙ vespe ascenderūt coturnices de quodā sinu arabico. vbi potissime nutriunt ꝛ trāsito mari intermedio ceciderunt inter castra. i. inter tētoria hebreoꝝ ꝛ capiebant ad nutū populi et hāc historiā narrās in lra. dicit sic. p quibus tormentis egiptioꝝ prius recitat. id ē loco tormētoꝝ egiptiꝝ illatoꝝ bene dispo suisti ppl'm tuū. id est dedisti beneficia populo tuo. quibꝫ. id est illis qui fuit ppl's tuus Dedisti ꝯcupiam delectamenti sui: id ē delectatōem cōcupitā. iuxta illud ps. Concupierūt ꝯcupiam ī deserto nouū sapores id est escā nouī saporis parans eis orti gometrā☞ a Est autē ortigometra auis regia ſm magistrū ī historiis quā Joseph⁹ ortigiam vocat Brecus ꝙ ortigometram nos vulgo dicim⁹ curzilegū a curzendo. et dicit ortigometra quasi recta mensura Jsi. tē videt differentiā ponere inter coturnicē et ortigometram. ij. ethimol'. ca. vij. Coturnices a sono vocis dicūt quas greci ortigias vocant. eo q vise fuerunt ꝓmo in ortigia insula. he aduenienti tpa hñt Nā estate depulsa maria trāsmeant Ortigometra dicit que gregē ducit Cū aūt terze appropiquat accipiter videns eam rapit. ꝛ ppterea cura est vniuersis ducem solicitare externi generis per quā caueant extrema pericula. Libos gratissimos hñt. semina venenoz. quā ob cām eas veteres vesci interdixerūt. solū em̄ hoc animal sicut homo caducū patitur morbū Nec Jsi. vbi ptz ſm euz. q coturnix et ortigometra non sunt idem. qz solū illa dicit ortigometra que ducit exercitū ꝛ non alia. cui aūt dicat Jsi. accipiens a Solino q solum hoc aīmal morbū patit caducū non tñ credit hoc ē vez Ulg⁹ em̄ dicit q auctor libri qui incipit triplex cē scribit. q illū quidē morbū patiunt passeres. scribit etiā Solinus de mirabilibꝫ mūdi ꝙ coturnicibus q quādo mare trāsire volūt austro flante nunq exeunt. nam vim flatus timiorꝫ metuūt. plurimūqz se aquilonaribꝫ credunt. vt corpa pinguia ꝛ ideo tarda faciat et metu spacij longioris vires suas tardius nutriunt. vbi vero terzam cōspiciūt caterua tim coeunt Deinde cōglobare vehemētius pperant. que festinatio plerūqz exitiū parat nauigantibꝫ Accidit enim noctibus vt vela incidāt ꝛ ꝓponderatis sumbus aliqueos mergāt. hec Solinus Jsto ergo auiū genere pauit dñs filios isrl' ī deserto cū patrē ꝯ cupiaz carniū qles comederāt in egipto. vt videlicet p illas carnes auerterent a to. vt videlicet p illas carnes auerterent a ꝯcupia quā habebāt. ꝛ hoc est qđ dicit ī ps. vt illi q̄dem. id ē filij isrl' ꝯcupiscētes escam carniū sc̄z de egipto auerterent. ꝛ a necessaria cōcupiscētia. hoc est violēta. necessariū em̄ vno mō dicit violentū ſm Arest. v. metha. ca. ō necessario. fuit autē cōcupiscentia eorū violenta. quia oriebat ex cōsuetudine vescēdi carnibꝫ in egipto Consuetudo aūt assimilat nature. vij. ethi. Consuetudo est altera natura Ut ergo auerterent a necessaria cōcupiscentia ꝓpter ea que illis ostensa et missa sunt. id est ꝓpter animalia que illis missa fuerūt ꝓ diuinā ꝓuidentiā. id ē coturnices. ideo eis diuinitus date fuerunt. qđ et factū ꝓ tunc saltez fuit vt a cōcupiscentia auerterent. vnde subdit. Ni aūt id est filij israel in breui inopes facti id est indigentes cibo nouā gustauerunt escam de qua dictum est☞ B Et est notandū ꝙ inclinatio maxima habet violentia inclinādi voluntatē ad se. et iō sicut optimū est assuefieri ad bonas ꝯsuetudines ꝛ ꝑtuosas. ita periculosū ꝛ pessimū ē assuefieri ad vicia. vñ narrat Valeri⁹ li. vij. ca. ij. in fine. q Lrētes cū acerbissima execratione vti volūt adversus eos qs vehemēter odiūt. optant vt mala cōsuetudine delectent. modestoqz voluntatis gnere efficacissimū gen⁹ vltionis euentū reperiunt. hec ille Ult dicere q ip si vident molestē maledicere qñ dicunt homini mala cōsuetudine delectenti ꝛ tñ imprecant ei maximū genus mali De malicia

vero puerse cōsuetudinis loquit Aug. viij
p se. ca. v. de semetipo dicēs q difficilis fu
it ad cōuertendū ad fidē. vñ dicit sic Liga
tus erā nō ferzo alieno. sed mea ferzea volū
tate. velle meū tenebat inimicus. z inde mi
hi cathenā fecerat. z cōstrinxerat me. quip
pe ex volūtate puersa facta est libido et dū
seruit libidini. facta est cōsuetudo. z dum
cōsuetudini non restiti facta est necessitas.
hec Aug⁹. Vñ etiā metrice dicit. Qui non
assuescit virtuti dum iuuenescit. A vicijs
nescit discedere qñ senescit In cui⁹ figurā
saluator facliter suscitauit puellā i domo
et iuuenē delatū in porta Sed lazarū qua
driduanū in momento cū gemitu lacrimis
et clamore Joh. xi. Quā historiā exponens
Aug⁹. sup Math. omel'. xv. dic sic. Mo
les imposita sepulcris ipa est dura vis con
suetudinis qua premit anima. nec resurge
re nec spirare pmittitur. dictū est autē qua
driduanus Reuera ad istā cōsuetudinē de
qua loquor. de quodā pgressu puenit ania
ma prima est quasi scintillatio delectatōnis in
corde secūda consensus in volūtate. tercia
factum quarta ꝓsuetudo. Hec Aug⁹

Lectio. clxxvij.

OPortebat enim in illis quidē sine excusatōe supue
nire interitū exercentibꝫ tyrānidē Vis aūt
ostendere tm quēadmodū inimici illoz ex
terminabant Etem cum illis supuenit se
ua bestiaz ira. morsibꝫ puersoz colubrorū
exterminabant. ¶ Postqz spūssctūs psalo
mon̄ declarauit aliqualr qūo egiptij puni
ebātur in egipto p cynifes muscas z ranas
qz posset aliquis dicere q oīn o cōsilr affli
gebātur hebrei in deserto p serpentes igni
tos q pplm tactu venenoso inflamauerunt
et occiderunt iō placuit auctori diuersita
tem assignare in hac pte inter afflictōes il
latas egyptijs p hmōi bestias. z castigatio
nes illatas hebreis p cōsimilē modū. Et cir
ca hoc duo facit Nam pmo assignat mira
culosam diuersitatē Secūdo illoz miracu
loz deo attribuit autozitatē. Secda ps ibi.
Tu es dñe. Circa primū duo facit Primo
oñdit diuersitatē inter egiptios punitos et
hebreos ex pte eoz q patiebātur. Secdo ex
pte penaz que eis infligebātur: secda ps ibi
Sed nō in ppetuū. Circa primū duo facit.
Primo oñdit qūo diuersimode digni fue
runt punitione. Secūdo qūo hebrei habue
runt se in afflictōe. secda ps ibi. Etem cū il
lis ☞ A Circa primū sciendū q egyp
tij qui detinuerāt hebreos id est filios isrl
p. cccc. annos in seruitute post mortem Jo
seph. qui etiā ordinauerūt totū masculinū
genus hebreoz interfici. merito debēt tra
di ad interitū sine quocunqz remedio. z ma
xime ppter duriciā cordis eoz ad oratōem
moysi z aaron merito debuerūt morti tra
di. sed hebrei in deserto multo minus pec
cauerūt. z ideo sufficit q aliqua tali punirē
tur pena p bestias. sicut egiptij quōdā puni
ti extiterāt vt castigarent in seipis z ppen
derent q egiptij sustinuerāt in egipto Et hꝫ
est qđ dicit. Oportebat em illis quidē id ē
egiptijs sine excusatōe id est sine pene miti
gatione supuenire interitū id ē mortē. exer
centibꝫ tyrānidē in eis. Hec tyrānidis ē re
gimen tyranni. z est quedam spēs monarchi
e regalis. qñ aliquis principatur pplo cō
tra eoz voluntatem z ad suū ꝓpius solū vti
litatē priuatā. sm Arest. iij. pol'. z. viij. et hꝫ
co. Vñ tyrānidis est crudelis dñatio Vis
aūt id ē filijs israel optebat oñdere tm per
sensibilē experientiā in cōsimilibꝫ afflictio
nibꝫ quēad modū inimici illorū scz egiptij
exterminabantur. hec aūt ppenderūt sensi
biliter. exterminabant morsibꝫ colubroruꝫ
Et hoc est qđ subdit Etem cum illis super
nenit seua bestiaz ira scz serpentū ignitoz.ū
īmissa vicza deo morsibꝫ puersoz colubro
rū exterminabātur id ē aliqñ murmurantes
cōtra dñm z nō penitētes mordebātur sed
nō extermīabātur Coluber est genus serpē
tis. z đz coluber quasi colens vmbras qz in
vmbris sepium cōmorat. z đz Deutro. viij
In deserto illo fuerunt serpentes flatu ad
urētes scorpiones z dipsades. Dipsas dis.
est genus serpētis. z đz latine situla q ꝓtra
riū. qz primit hoīes siti. vas vero situla vo
catur ppie qđ aufert sitim z iste situle sunt
adeo praue vt cum calcātur vix videantur
quarū venenū ante extinguit qz sentiat. nec
tristiciā sentit moriturus sm mgrm in hi
storia super. viij. capi. Deutro: Et figurant
moraliter iste situle demones qui bonos vi
ros sedis cogitatōibꝫ agitant z infestāt. iste

etiã sunt ita parue q̃ viꝫ videnk.ꝛ ex nimia occasione surgunt ꝛ intoricãt sine molestia imo cũ delectatõe perimũt .qñ sunt per delectatõem mozose☞ a Circa illam clausulã Oportebit eñ illis sine excusatione supuenire interitũ .Notandũ q̃ tria sũt que inexcusabiles reddunt omẽs pctõres ꝛ pena dignos oñdunt. vicz magnitudo scie in peccante.sil'itudo culpe in iudicãte.ꝛ ineptitudo cause in allegãte. Primo reddit hoiem inexcusabilẽ magnitudo scie in peccante Quãto eñ aliquis maiozẽ ꝛ clariozẽ noticiã habet de deo.tãto magis peccat ceteris paribꝫ Et ideo de pharis dicit apl's ad Roma.i. Nõ inuisibilia dei eis p creaturas innotuerunt.ꝛ tñ euanuerũt in cogitationibꝫ suis ꝛ obscuratũ est insipiens cozeorum intm̃ vt ydola coluerunt. nec sup hoc in aliq̃ excusank q̃si de deo nullã noticiã habuissent.qz inuisibilia dei p ea que facta sũt intellecta ꝺspiciunk.sempiterna quoqz virtus eius ꝛ diuinitas ita vt sint inexcusabiles Hil'e dicit saluatoz de iudeis Joh.xv. Si non venissem ꝛ locut9 eis fuissem.peccatum nõ hr̃ent.nunc autẽ de pctõ suo nõ hñt excusatõem Scõdo reddit hoiem inexcusabilẽ sil'itudo culpe in iudicãte .qñ aliqs iudex deprehendik in crimine p quo solet alios punire.nullã potest excusatõem pretẽdere. Exemplũ de falsis iudicibꝫ q̃ volebãt ꝺdẽnare susannã Dañ:xiij. Et ideo signãter dicit apl's Ro.ij. Inexcusabilis es o hõ omis qui iudicas.in quo eñ alterũ iudicas.teipsum cõdẽnas Tercio reddit hoiem inexcusabilem ineptitudo cause in allegante. quãdo eñ cã q̃ allegat manifeste nulla est vl' cõficta p mẽdaciũ.nõ est excusatio .sed aggrauatio ad pcedens delictũ. Exemplũ de inuitatis ad cenã Lu.xiiij. qui falsas ꝛ fictas excusatões fecerunt ꝛ assignauerũt .a cena fuerunt reprobati ꝛ alij loco eoz vocati.ꝛ ido cõtra tales excusatões malicioſas petit ps. Nõ declines coz meũ in verba malicie ad excusandas excusatões in pctis ¶ Excusãt tñ se quadrupl'r homies ꝺ pctis suis Quida p lasciuã societatẽ quida ꝺ diuinã volũtatem quida per carnalẽ fragilitatẽ.quida p finalẽ vtilitatem . Primo dicũt cõiter q̃ deprehendnnt peccasse.mala societas ꝺpulit me ad hoc malum que quidẽ excusatõ fatuissima putarek apud iudicem secularẽ.cũ cedat facinus ꝛ alios coaccuset. sed mulꝺtomagis apud deũ nõ valet q̃ nouit maliar bitrij libertatẽ Unde Seneca in puerbijs Omitte excusatõem nemo peccat inuitus. et est excusatio multoz allegatio socioz.sic dicunt multi Quare nõ licet mihi Dicem facit talis ꝛ talis Sed ista societas nõ excusat peccantẽ sm Hiero.i quadã epl'a.Nulla titudo socioz impunibile nõ facit crimẽ Sacũdo quidã se excusan ꝛ p diuinã voluntatem.quoz aliqui dicunt deum eos sciuisse peccaturos ꝛ velle eos tales eẽ nec eis eciaz imputandũ.sed dispositioni diuine coꝛpibus celestibus ꝛ cõstellationi . Et tales deũ blasphemãt quasi sit auctor maloz ꝛ vicz factoz que hoies cauere nõ pñt Isti aliquo mõ figurank p Jacob volentẽ decipe pꝛem suũ cum pater q̃reret qũo taz cito inuenire potuisset:vnde sibi cibũ optatũ pararet Respodit.volũtas dei fuit vt mihi cito occurreret qd̃ volebã Heñ.xxvij. Isto mõ sũt nõ nulli mundi sapientes iuris ciuilis periti. quidq̃d faciunt. colozare legibꝫ et munire rationibꝫ sciunt oĩno vt nihil faciãt sceleris qd̃ nõ sit iuribꝫ excusatũ.si hõ credere velit eis . Tales assimilãt Dyonisio tyrãno.de quo narzat Valerꝰ li.ꝑ.ca.ij. Iste ingressus templa deoz detracto Joui olympio magni ponderis aureo amictu pãnũ laneũ ei circũdedit.ꝛ admirantibꝫ illis qui aderant.q̃ sic fecit.ꝛ admirantibꝫ illis qui aderant.q̃ sic fecit ne timoze sanctos suos spoliare psumpsit:ne timoze sanctos suos spoliare psumpsit: Rñdit q̃ illud ad dei sui cõmodum fecisset. Nã aureũ amictũ graue foꝛet.ꝑ estate ꝛ frigidũ ꝑ hyeme.laneũ quoqz ꝑ vtroqz tempore fuit aptum Itez esculapio q̃ fuit barba aurea redimitus demi iussit barbã ꝛ aurea redimitus demi iussit barbã ꝛ auferzi . Cui9 cãm assignauit q̃ Appollo pater suus imbarbis esset.ꝛ nõ decebat patre carente barba.filiũ apparere barbatũ. Itez rũ vittas aureas ꝛ pateras ꝛ coꝛonas que simulacra poꝛrectis manibꝫ sustinebant roleba ꝛ se eas accipere non auferze dicebat: stultum esse cõfirmans a quibus bona pꝛecamur.ab his poꝛrigentibus nolle sumere Isto mõ prudẽtes seculi q̃tũcunqz flagitiose se habeant contra iura deũ ꝛ eccĩam sp coloratis rõnibus se excusant Tercõ quidã se excusant ꝑ carnalem fragilitatẽ ꝛ dicunt plane blasphemãtes deum se non posse a li-

bitantib⁹ abstinere ꝓpter ꝺ plexionē talem. Contra quos arguit Iero. in explanatōe fidei ⁊ allegat eū magister sen. ij. di. xxxvi. Execramus inquit nos blasphemiā eoꝝ q̄ dicunt impossibile aliquid homi a deo ꝓceptū esse. ⁊ mādata dei non a singulis. sed ab omib⁹ in cōmuni posse seruari ¶ Quarto quidā excusant se per finalē vtilitatē. ⁊ta les inueniunt nōnulli predones. raptores et iniusti exq̄sitores. qui auferūt a diuitib⁹ bona sua sine cōscientia. colligūt ⁊ recōdūt et elemosinas cām finalē ꝓtendūt. ¶ Isto mō diuersi diuersas excusatōes inueniunt. ⁊ cū petōres existant se tn̄ ꝺ tra deū ꝺ pctis defēdūt Un̄ Bre. xxi. moza. Usitatū genere hūani vicii est libido. peccatū cōmitte re ⁊ cōmissum negādo absc̄ōdere ⁊ cōiuncti defendendō excusare. Sicut aūt impiū est pctā que cōmisim⁹ nos ptinaciter excusare ita virtuosum est valde primū nō faciliter iudicare sed cōpaciendo aliqualr excusare ꝺsiderātes cōis fragilitatis cōditōem: sin cere familiaritatis cōmunionē ⁊ vere pietatis exercitatōem Prima em̄ cōmunis fragilitas qua frequēter omēs erram⁹ debet nos mouere ad aliq̄liter excusandū. nō tn̄ ptinaciter defendendū erꝛores faciles aliorū. vn̄ Bern̄. sup cātica sermo. xli. Noli iudicare primū sed magis excusa intentōem si opus non potes. puta ignorantiā. puta surreptionem. puta casum. ꝙ si omēs oīno dissimulationē rei certitudo recusat. suade nihilominus tibi ⁊ dicito apud temetipm̄ vehemēs tentatio fuit Quid de me illa fecisset si illa accepisset in me similiter ptātem. Secūdo mouere nos debet ad idem sincere familiaritatis cōmunio vt saltem de amicis facilter mala nō credamus. nec etiā de primis. nec de ꝑlatis vel etate puectis Un̄ Iero. in epla ad rusticū Non ē facile malū ꝺ prouecta etate credendū quā vita ꝓterita defēdit ⁊ honorat vocabulū dignitatis De amico etiā suo Xenocrate cū quidā platoni diceret ꝙ dixerat de eo malū rndit uō esse sibi credibile ꝙ ille quē tm̄ amabat eū nō diligeret. cuiꝝ narrās dictū suū se ꝓbaturꝰ asserisse nisi expedire iudicasset. Tercio mouere nos debet ad idez vere pietatis exercitatio Pium est em̄ alienos defect⁹ sine lesiōe iusticie q̄tum fieri potest excusare. ⁊ famaꝝ primoꝝ q̄tum possibile ē illesam seruare. Un̄ Origenes sup Leuit. xxiij. ca. Non vult te dn̄s si forte videris petm̄ fratris cōtinuo euolare ad publicū ⁊ proclamare passim ⁊ diuulgare pctā aliena. qō esset vtiq; non corrigēdo sed infamātis Un̄ apl̄s Si mō ⁊ Judas Nos innocētes absoluere oꝝtet. nocētes vero ꝓdere non decet:

Lectio. clxxviij

SEo nō in perpetuū ira tua pmānsit: sed ad correctōem in breui turbati sunt. signum hūtes salutis ad ꝺ memoratione⁊ mādati legis tue. Qui enim ꝺ uersus est nō per hoc qō videbat sanabat sed p te omniū saluatorem. ⁊ in hoc ostendisti inimicis nostris. qz tu es qui liberas ab omi malo. Illos aūt locustaꝝ ⁊ muscaꝝ occiderūt morsꝰ et nō est inuenta sanitas aie illoꝝ qm̄ dignus erāt ab hmōi exterminari ¶ Ostensa diuersitate demeriti inter egiptios punitos p bestias in egipto. ⁊ iter hebreos punitos p bestias in deserto In ista pte ꝓsequit de eadē diuersitate supplicij Fuerunt autē diuersi mode puniti. egiptij ad extermiatōem. hebrei vero ad correctōem De punitione egiptioꝝ pranas muscas ⁊ cynifes satis est superius tactū. De punitōe vero hebreoꝝ est sciendū ꝙ sicut habet Numeri. xxi. Cū populus in deserto cōtra dn̄m murmurasset imisit eis serpentes ignitos hoc est puos et veloces ad modū scintillaꝝ qui tactu venenoso inflamabant ⁊ causabāt tumorem ⁊ rubozē in carne. ad quoꝝ pūcturā quidā vulnerati sunt quidā vero mortui. Uenerunt ergo ad moysen et rogauerunt eū ꝙ ozaret ꝓ eis ad dn̄m Ad hui⁹ ergo ꝑces ordiauit dn̄s vt faceret figuram serpentis de ere et poneret sup sūmitatē ptice ⁊ faceret illū deferri in populo ⁊ dixit eis ꝙ quicunq; esset percussus a serpēte ignito statim aspiceret ad serpentē eneum ⁊ curaretur Istud miraculosum remedium ꝓuidit deus filiꝰ isrl̄ in deserto ⁊ fuit figura pulcerrima de passione christi sicut ipemet allegauit Jo. iij Sicut Moyses exaltauit serpentē in deserto. ita exaltari oportet filium hominis. vt omnis qui credit in eum nō pereat. sed habeat

Lectio

vitam eternã De afflictõe igit hebreoꝝ per serpentes ignitos ⁊ rmedio eis ꝺcesso agit autor in pte ista declarans qualr egiptij afflicti fuerunt sine remedio tanqz incorrigibiles. hebrei vero cũ remedio tanqz filij ad correctõem habiles. Et circa hoc tria facit. Nam ꝓmo tãgit hebreoꝝ rõnabilem castigationem Scõo egiptioꝝ miserabilẽ exterminatõem Tercio redit ad declarandã mirabilẽ hebreoꝝ liberatõem in plaga serpentũ. scõa ps ibi. Illos aũt locustarũ. Tercia ibi Filios aũt tuos. Circa ꝓmũ quattuor facit Nã primo agit de afflictõis tedio. scõo de afflictõis remedio. tercio õ eiusdẽ remedij autore p̃cipuo Quarto de fine p illõ remediũ ꝓncipalr intento. scõa ps ibi Habẽtes signũ salutis. tercia ibi. Qui em̃ cõuers⁹ quarta ibi. Et in hoc ostẽdisti Dicit em̃ sic. Sed non in perpetuũ ira tua permãsit Ira tua id est pena inflicta per te hebreis peccãtibus in deserto nõ fuit exterminatiua omniũ generalr sed castigatiua tantum. vnde subdit Sed ad correctõem in breui turbati sunt Hiere. xxx. Non faciã te in cõsũmationẽ. sed castigabo te in iudicio vt nõ videaris tibi inoxius ⁊ hoc in breui. qz Isa. lxij In momento indignatõis mee abscondi faciem meã parumper a te. Et tñ cum fuerũt in turbatione illa fuerũt hñtes signum salutis scz serpentẽ eneum ad ꝺmemoratõez mandati legis tue. i. sicut cõmemoratoꝝ i lege tua. Nume. xxi Fac serpentẽ eneum ⁊ pone eum p signo. Sed quia ille effectus quo curati fuerunt ad inspectõem serpẽtis enei posset a simplicibꝫ ipi serpẽti attribui et nõ deo. ideo tercio subiungit. Qui em̃ ꝺuers⁹ est ⁊c. per te christũ figuratũ per illũ serpẽtẽ eneum qui oĩm est saluator Figurabatur autẽ christus p illum serpentẽ eneũ multipliciter. scz qztum ad moꝝ inocentiã. quãtum ad situs eminentiã. qztum ad vite carẽtiã ⁊ qztum ad salutis efficientiã ☞ A

¶ Primo qztum ad moꝝ inocentiã qz sicut illa figura serpentis venenosa apparuit. et tñ nullum venenũ habuit. ita christus carne peccati apparuit ⁊ tñ nullũ peccatũ habuit. nec est inuentus dolus in ore ipi⁹ Secũdo quo ad vite carentiã. qz sicut serpens ille vitam nõ habuit ⁊ tamẽ de materia maxime duratiua fuit qz es inter omĩa metalla durabilius est. sic dicit hic glo. ita xp̃e vere mortu⁹ est fm hũanitatẽ ⁊ vere eternus et imortalis est fm diuinitatẽ Tercio qztũ ad situs eminentiã. qz sic serpẽs posit⁹ fuit sua per partica longã vt a toto pplo videret et a gentibꝫ. ita xp̃c in ligno crucis ita alte suspendebat vt a toto pplo videret. vbi etiaz adhuc a deuotis mentibꝫ per fidem ⁊ amorem cõspicit Quarto qztum ad salutis efficientiã. qz sicut omis a vera serpente peccatorum si serpentẽ eneũ aspiceret curabat. Ita quilibet a dyabalo vulneratus si christum in cruce consideret per fidem ⁊ veniã roget sanat ¶ Quarto subiũgit finẽ p illud mirabile principaliter intentũ. videlicet honorem dei: cum dicit. Et in hoc ostẽdisti inimicis nostris. qz tu es qui liberas ab omni malo. scz corporali ⁊ spũali Christus em̃ legit fecisse miracula ꝓpter tria. Primo ad eorum circa quos operabatur vtilitatẽ. qa eos frequenter in corpe ⁊ in ania curabat. Secũdo ꝓpter alioꝝ ꝺuersionẽ. quia multi videntes xpi miracula cõuertebant Tertio ꝓpter dei gloriam ⁊ honorem. Joh. ix. Nec hic peccauit. neqz parentes eius. Iz vt manifestent opera dei in illo Et eodẽ modo in ꝓposito deus istud miraculũ fecit ad vtilitatem bonorum de filijs israel. ad cõuersionẽ malorũ ⁊ ad gloriam dei dilatandam ☞ B Scõo ꝓncipaliter in ista lectõe agit de egiptioꝝ in egipto mirabili per bestias exterminatõe que ꝓpter eorum malicias subdit Illos aũt id est egiptios: locustarũ et muscarum occiderunt morsus. De quibꝰ locustis dicit Exo. x. Dixit dñs ad moysen extende manũ tuam sup terram egipti ad locustam vt ascendant sup eam et deuorent omnẽ herbã que residua est grandini De muscis vero Exod. viij. habetur Venit musca grandis in domo pharaonis ⁊c. Locusta fm glosã super illud Exod. x. dicitur quasi longa hasta. qz habet logiora crura retro qz ante. Et fm Isid. xij. Ethi. Est animal paruum noxium habens dentem plus qz cetera animalia frugibus nocet Itẽ fm Hiero. sup primũ capitulũ Joelis Huiusmodi volatilis tria sunt nomia successiue fm etatem Nam fetus locuste anteqũ habeat alas vocatur brochꝰ, cũ incipit volare

vocat acelabus cum plene volat vocat locu
sta De locusta loquens Basilius in exame
ron dicit Locusta dicit quasi loco stare faci
ens. qz cū iter arripienti occurrit. malū est
et sinistrū. sicut bufo dextrū pretendit Vl'
dicit locusta. qz nūc saltū dat nūc loco stat
vel qz per modicū tempus stat in vno loco
Chrisp. sup Matħ sic ait. Locuste sunt vo
latilia munda quidem sed pua. z nō satis in
alterum volātia que māducauit Johes in de
serto Arnolphus etiā quidam expositor sic
ait Minimū genus locustaz in deserto in
dee quo pastus est Johes vsqz hodie appa
ret. z habet corpusculū in modū digiti ma
nus. mēbris exilibus z brevib. i herbis fa
cilter capit. hec ille. Talib ergo locustis z
muscis exterminabant egiptij in contemp
tū z derisionem z non per leones vel vrsos
vel fortia animalia. qz digni erāt ppter eo
rum ydolatriam a talibus exterminari.

b Circa illā clausulā. signū habentes salutis Notandū q deus hūano generi
multa signa oñdit. beniuolentie. reminiscē
tie. puidentie. z pacientie: Signa beniuo
lentie sunt omēs creature facte z create ad
seruiendū homini Est em signum qđ vnuz
offert sensui z aliud intellectui: z iō oīs cre
atura sensibilis seipam offert sensui z deuz
repñat intellectui boni viatoris Nemo po
test hec signa facere. que tu facis nisi fuerit
deus cum eo Joh. iij. Signa reminiscentie
sunt septē sacramenta ecclesie p que reduci
mur ad memoriā passionis dñice Hebre. ij
Salus nostra firmata est cōtestante deo si
gnis z portentis z varijs virtutib. z spūs
sancti distributōib Signa puidentie da
toribz improuisi. z hoc est signū magne cu
rialitatis diuine. nullus em qui aliquid fa
cit qđ vellet occultari approbat aduentuz
homis improuisum. sed peccator quilibet
facit qđ vellet. si posset occultari z ideo de
mundo pleno pctis venturo pmittit signa
quedam notabilia. per que homies contra
xpus aduentum sibi puideāt z disponant.
De istis signis dicit Lu. xxi. ca. Erunt sig
na in sole z luna z stellis Dicit Vegetius de
re militari lib. iij. ca. v. Tria inquit genera
costat esse signoz p negocijs belli vicz vo
calia semivocalia. z muta. Vocalia dicunt
que humana voce pferunt. sicut duces pre
ordinant aliqđ certū verbū. quo in cōflictu
vtuntur sicut deus nobiscū vel triumphū
impatoris vel aliqđ cōsimile Signa semi
vocalia sunt que fiunt per tubam cornu vl'
buccinā Signa muta sunt vexilla. aquila
dracones. z circa ista signa ponebat medie
tas donatiui oīm militum euntiū ad bellū
pter duas ratōes. vna fuit ratō ne si ea ha
buissent in custodia ppria in friuolis expē
derent. vnde ad vtilitatem eoz puisum fu
it q sufficienter sustentabant dē annona cō mu
ni Alia ratio fuit vt per hoc animosi z for
tius sequerent signa suaz ea nullo modo re
linquerent ex quo peculiū suum castrēsibi
dem scirent cōsistere. sed potius ea defende
rent qntum possent. ista tria signoz genera
faciet christus in aduentu suo secūdo Nā sig
na vocalia erunt in illa disceptatōe. sicut di
cit Mat. xxv. Esurivi z non dedistis mihi
māducare zc. Signa semivocalia. quia tu
ba pcedet. z dē istis simul dic apls. p. Thes.
iiij. Dominus in iussu z in voce archangeli
et in tuba dei descēdet de celo Signa vero
muta erunt instrumenta passionis christi z
ipm corpus dñicū vulneribus insignitum.
Dañ. vi. Ipse est saluator z liberator faci
ens signa z pdigia in celo z in terra Signa
pacientie dat nobis diu expectando nos ad
venia vt redeamus ad gratiā Eph. iiij Nolite
contristare spiritū sctm dei in quo signati
estis in die redemptōis

Lectio. clxxix.

Filios autem tu
os nec draconū nec venatoz viceret
dentes. misericordia em tua aduenies sal
uabat illos. In memoria sermonū tuorū ex
terminabant z velociter sanabant ne i altā
incidentes oblionē. non possent tuo vti
adiutorio. Etem neqz herba. nec malagma
sanauit eos. sed tuus dñe sermo qui sanat
omia Explicata tribulatōe egiptijs illata.
per minutas bestias quib sine remedio ex
terminabantur: Redit ad correptōem filio
rum israel in deserto. a qua cuz mirabili ad
iutorio liberabantur Et circa hoc tria facit
Nam primo ostendit huius remedij causā
supnaturalē Secūdo ponit huius remedij
cām finalem Et tercio excludit ad huius re

medij efficientia oẽm cãm medicinalẽ. sed̃a ps ibi. Ne in altã. tercia ibi. Etem̃ neqz herba. A Quantũ ad primũ dicit sic Filios aũt tuos ꝛc̃. qz fuerunt filij ideo deberunt castigari Ecci. vij. Filij tibi sũt erudi illos ꝛ curua illos a puericia eoꝝ In cuius figurã dic̃ ps̃. Beatus qui tenebit ꝛ allidet puulos suos ad petram .id est beatus qui castigabit filios suos vel carnales p naturã. vel spũales p curã et allidens eos petre. i. xpo assuefaciens eos ad opa virtuosa ꝛ alibi dicit In matutino interficiebã oĩs peccatores terre. hoc est statim in iuuentute vicia peccatoꝝ p castigatões condignas amputari. et hoc est cape vulpes puulas q̃ demoliunt vineas Can. ij. Un Hiero. sup epl̃am Ephe. ij. ꝛ habet in Cano. di. xxxvij. legant Hely sacerdos pater sanctus fuit sz qz filios nõ erudiuit in omi disciplina ꝛ correctione. supinus cecidit ꝛ mortuꝰ est Filios aũt tuos nec draconũ nec venatoꝝ vicerunt dentes. qz nec a magnis bestijs in quãtitate cutis modi sunt dracones. nec a malitiosis in qualitate· cuius modi sunt serpentes minores dño ptegente ledebant Draco em̃ fm Jsiõ. veneno caret. xij. ethi. ca. viij. ita scribit Draco maior cunctoꝝ serpẽtum siue omniũ aiantiũ super terrã Hunc greci draconta vocãt Und̃ ꝛ deriuatũ est in latinũ. vt draco diceret qui sepe a spelunceis extractus ferẽ in aere· cõcitatqz ppter eũ aer. Est aũt cristatus ore paruoꝝ artis fistulis per quas trahit spm̃ ꝛ linguã exurit. Ulm aũt non in dentib̃ sed in cauda habet. verbere potius q̃z ictu nocet. innoxius est em̃ a venenis. ꝛ iõ huic ad mortẽ faciendã venena nõ erunt necessaria. qz si quẽ ligauerit occidit Unde nec elephas tutus est sui corporis magnitudine. nam circa semitas delitescens p quas elephãtes solito gradiunt crura eoꝝ nodis illigat ac suffocatos perimit. hec Jsi. Ferk aũt fm papiã q herba q̃ draconta dicit nata sit de sanguine draconis. et iõ sic vocata. et est draconij coloris. flos vero eius sicut lingua draconis Si quis radicẽ huiꝰ herbe sanis ofricet manib̃. serpentes sine periculo prẽdet· est aũt tyriace virtutis si legat mẽse Julij. hec pap̃. Mirabile ẽ aũt si veneno careat draco cũ fm autores auraz spirãdo inficiat et inflatu mortifero pestes ingerat: sicut ptz ex narratõe Aresto. li. suo de pprietatib̃ elementoꝝ. de eo q̃d̃ dicit in tpe Philippi in armenia ꝛ Solinus de mirabilib̃ mundi dicit exprese. q̃ nõ in deuitib̃ sed in cauda venenũ habeat. nec obstat q̃ eius carnes comedũt ethiopes. sicut dic̃ ps̃. Dedisti eam ppl'o ethiopũ escã. q̃d̃ pot esse vel qz venenũ excutiunt aliq̃ arte sicut medici faciunt de serpentib̃. vel caudã abscidunt. in qua latet venenũ Draconis aũt caro vitrei coloris est ꝛ infrigidat vescentes eaz. hinc est q̃ ethiopes in feruida plaga habitantes carne draconis libenter vescũtur Mercatores etiã. q̃d̃ est mirabile dictu: q̃d̃ busdã carminibus dracones faciunt mansuetos ad tempus: quibus insidentes frenos eos regunt vsqz tunc in ethiopiã veniũt vbi eos vendunt. vt d̃z in libro de naturis rerum Dicit g̃l'a Filios aũt tuos nec draconũ. nec venatoꝝ vicerunt dentes. miseri/cordia autẽ tua adueniens saluauit eos per aspectũ serpẽtis. sicut in lectione precedente dictum est Subdit aũt cãm quare sic affligebãtur ꝛ ait In memoria em̃ sermonũ tuorũ extermina bãtur. ꝛ velociter sanabant ne in altã incidentes oblionẽ nõ possent vti tuo adiutorio. Et dicunt tria. vicz cã afflictionis illate. modus medicine collate. ꝛ finis salutis eis date. Puniebant eos in memoriã sermonũ tuoꝝ. hoc est ad memoriã et cõminatõem dei exterminabãtur. Aliq̃ legunt in memoria dictõnaliter. qz oblitus diuinoꝝ sermonũ multos duxit in exterminiũ Aliqui legunt exanimabant. aliqui exterminabãt. ꝛ pot exponi. exterminabant. i. grauiter vexabant Modus medicine collate subiungit cũ d̃z Et velociter sanabant Finis vero salutis eis date fuit remotio desperationis. vnde subdit Ne in altã incidentes oblionẽ: in altã id est in pfundã vt nõ possent tuo vti adiutorio desperatõe pueniente cogitatõem Ultimo excludit abillo remedio cãm naturalem ꝛ dicit sic Etenim nec herba. nec malagma sanauit eos. sed tuus dñe sermo qui sanat omia Malagma idẽ est q̃ emplastrũ. ꝛ d̃z a malaxo as. q̃d̃ est manu laxare ꝛ cõprimere herbas coctas cũ oleo vel butiro ĩ aliquo genere gũmi. vl' alias species cõmiscere p̃z o emplastro. et nihil tale sanauit eos. sz sermo dei quo p̃cepit

serpentē eneū fieri ⁊ poni p signo ¶ Numeri. pri. ¶ Circa illā clausulā Tu⁹ sermo dñe sa nat omia. Notandū est q⁹ sermo dei deuote cōceptus sanat omēs infirmitates mor-ta/ les vel morales ꝑ trute diuina. de q̄ ps. Qui ppiciat om. in. tu. q̄ sa. o. in. tuas ⁊ sicut me dicina non subito sanitatis effectū iducit. sed p. processum tp⁹ ⁊ cum mora. ita verbuz auditū aliquotiens auditorē subito nō con uertit. sed cū forte in aīa ei⁹ q̄euitp. xx. an nos tūc primo incipit opari. habet aūt aīa multas infirmitates que ad vij. capitales radicaliter reducunt. ⁊ p vij. corporeas infir/ mitates figurant. ¶ Ia superbia frenesi cōpat parit em frenet̄icus mētis alienatōem qua hec bn̄ iudicat de seipo nec de alijs. imo se/ ipm iudicat quāto infirmiorē tāto valētio/ rem. Eodē mō superbus omēs cōtemnit ⁊ dam q̄ habet sp̄ arrogat. Ista mētis alienatōem patiebat merito p̄ sua superbia rex nabucho donosor. ꝺ quo Dañ. iij. qui dixit deambu lans in aula sua. Nōne hec est babilon mag na quā ego edificaui in domū regis in robo refortitudinis mee ⁊ gl̄ia decoris mei. Et stat im ꝑ trute dei electus est ab hominib⁹ ⁊ cū feris vixit ⁊ passus est mētis alienatōem et videbat sibi q̄ esset bos in anteriorib⁹. ⁊ in posteriorib⁹ leo. ⁊ post septē mēses restitu/ tus est ad p̄cs Danielis ad sensū. licet non statim ad regnū. ⁊ tūc legit sic dixisse Dēs miliare Dañ. iij. Cura ꝺo frenesis in p̄nci/ pio est euacuatio sanguinis ⁊ alioꝝ superfluo rū que ad cerebꝝ ascendētes pturbāt vsuz rationis. Et eodem mō verbū vel sermo dei ostēdens nos vacuos esse ab omi bono quā tū ad nos attinet ⁊ a deo habere quidq̄d bo nū facerimus. ⁊ q̄diu in frenesi superbie deti/ nemur. a nobis sanitatē mentis recuperare nō valemus. iuxta illud Eccl. iij. Sinago/ ge superboꝝ nō est sanitas. ⁊ iō certe oportet nos sanguinē superbie emittere et effundere superfluos humores rerū temporaliū ⁊ cū ve/ ra hūilitate ⁊ firma fide curzere ad deū. de quo dz Lu. vi. Dis turba q̄rebat eum tan gere. q̄z virtus de illo exibat ⁊ sanabat oēs. ¶ Secūda infirmitas spūalis est ira. ⁊ hec cō parat febre acute eo q⁹ hñs eā patit calorez p̄tinuū ⁊ sitim magnā sm Cōstātinū. li. vij viati. ca. de cens. vel causon. Et isto mō est de hoie iracūdo q̄ statim ad q̄libet verbuz calorē colere sue oñdit gestu verbis ⁊ vultu hñt etiā sitim magnā semetipm vindicādi ⁊ talis omi die incēdit oēs vicinos suos p nihilo. Hanc infirmitatē patiebat herodes q̄n videbat q⁹ illusus a magis esset. ¶ Iratus est valde. ⁊ mittēs occidit omnes pueros q̄ erāt in bethleem ⁊ in omib⁹ finib⁹ ei⁹. Ecce p̄cessit calor nimi⁹ ⁊ secuta est sitis ira ratio/ nabilis vltionis. Ista infirmitatē curat ser/ mo diuin⁹ p̄dicādo de diuina dulcedine et pietate dei. In cui⁹ figurā legimus Mar. vi. q⁹ discipuli vngebāt multos oleo ⁊ sana bant. ¶ Tercia infirmitas est inuidia. ⁊ hec cōparat febri seu febricitāti. Febricitās nā/ q3 modo calescit. mō frigescit. eodē mō iui/ dus mō gaudet de aduersitate bonorū. mō dolet de eoꝝ p̄speritate. Ista infirmitate3 patiebat Saul. p. Regū. xviij. q̄n iuuencu/ las audiuit canere de dauid ⁊ ait. Mihi de derūt mille. ⁊ dauid decē milia. Ista infir/ mitas putrefacit interiora hois. ⁊ cura ei⁹ est sermo diuinus p̄suadēs amicitiā et gra titudinē. q̄z sicut inuidia est putredo aime ita amicicia est eius sanitas. Prouer. xiij. Vita carnis sanitas cordis. putredo ossiuz inuidia. ¶ Quarta infirmitas spūalis ē ac/ cidia q̄ cōpat paralisi. q̄ est mēbroꝝ dissolu tio ⁊ debilitatō: ita q⁹ motū debitū p̄ficere nō p̄nt patientes eam. Ista infirmitatē patie/ bat figuratiue loquendo ille q̄ xxxviij. annis iacuit ad piscinā salutiferā ⁊ nunq̄3 descen/ dit in eā vt sanaretur. Joh. v. ⁊ significat in ueteratos diez malos. q̄ cōtinue iacēt in/ ta sacramentū p̄fessionis ⁊ penitētie. ⁊ nun quā curāt intrare donec debeāt mori. Ista infirmitas sanat p̄ valde calida. q̄z si ex vna parte cōsiderat calor pene gehēnalis. ex alia parte calor caritatis x̄pi excitātis ad opatōes virtutis. statim de tanta accidia poterit ha bere curā. Viere. iij. Cōuertimini filij reuer tentes ⁊ sanabo infirmitates vras. ¶ Quin ta infirmitas spūalis est auaricia ⁊ cōpara tur ydropisi sm Bedā. cuius p̄prietas est. quāto magis bibit tanto plus sitit. Et eodē mō auarus nunq̄3 dicit sufficit. hāc infirmi tatem patiebat dines ille qui dixit Lu. xij. Destruā horrea mea ⁊ faciā maiora ⁊ illuc cōgregabo omia que nata sunt mihi. Istam

infirmitatē sanat sermō diuin⁹ psuadēs ele mosinā z opa pietatis Isa.lviij. Frāge esu rienti panē tuum.et egenos vagosqz induc in domū tuā.z sequit Tunc erūpet q̄si ma ne lumen tuū z sanitas tua citi⁹ orietur ¶ Se xta infirmitas spūalis est gula et ebrietas. subuertens iudiciū ratōis z compat epilen tie.que facit hominē cadere corpal'r. spūa liter autē z mortaliter ad omia genera pec catoz cū sit ingressus z ianua oīm viciorū. Istā infirmitatem patiebatur diues epulo. Lu.xvi.q̄ iudue bat purpura z byssozepu labat quotidie splēdide Loth etiā inebria tus vtranqz filiā cognouit Gen.xix. Quia hec est infirmitas que nunq̄ sola venit hāc sanat sermo diuin⁹ psuadens abstinētiā ra tionabilē Eccl.xxxi. Sanitas ē mētis z cor poris sobrius potus. ¶ Septima infirmi tas est luxuria.et cōpatur lepre .eo q̄ gene rat ex calore corrupto z deordinato Et istā infirmitatē patiebāt Salomon.qui habuit vxores regīnas quasi septingentas:z cōcu bīnas trecentas.z cum iam senex eēt de pra uatū est cor eius p mulieres: iij. Regū. xi. Hec est infirmitas cōtagiosa z abominabi lis Una nanqz psona talis centū pōt infice re.z hanc sanat sermo dei psuadens homi ni honestam societatē z penitētie seueritatē et deuote oīonis instantiā. Hec em̄ oīa ad curā hui⁹ infirmitatis exigunt. In cui⁹ figura.maria lepra percussa per septē dies fu it exclusa a castris z nō nisi ad oratōez moy si sanata Numeri.xij.dicēte Moyse ad do minū Deus obsecro.sana eam. Sic ḡ fmo dei sanat oīa. In cui⁹ figura dr Lu.ix.q̄ xp̄c cōuocatis duodecim discipul' misit eos pdicare regnū dei z sanare infirmos.

Lectio.clxxx.

Tues dñe qui vite et mortis habes ptātem z educis ad portas mortis et re ducis.homo autē occidit per malicia suam et cum exierit spirit⁹ nō reuertet nec reno cabit aīam que recepta ē sed tuā manū fu gere impossibile est ¶ Post q̄z spūs sctūs de clarauit diuersitatē inter punitōes duas q̄ rū vna est.q̄ exterminauit egiptios z altera q̄ puniuit hebreos.qz declarauit quō mira culose,puidit hebreis de remedio quo sana renē in deserto.vicz de serpēte eneo. In ista pte istoz miraculoz oīm deo attribuit auc toritatē Et circa hoc tria facit Nam primo deo attribuit puniēdi oīmodā potestatem Secūdo attribuit homini delinquēdi spō taneā faruitatē Tercio ab homine excludit ipune euadendi liberā facultatē.secūda pars ibi Dō autē occidit.tercia ibi. Sed tuā ma nū. ☞ A Circa primū duo fac Unū est q̄ dō habz ptātem vite z mortis qz ipso est ptās vitā auferendi.z seruādi z afferen di Secōm est q̄ ipe pōt homies deducere p afflictōes intrinsecas vsqz ad portas moz tis.z iterū ad vitā z salutē reparare.ergo i ipo est omipotētia puniendi. Porte mortis sunt graues infirmitates z tribulatōes p quas homies moriunt. Ad egrediendū p portas debemus nos semp parare Unde Seneca epla.lvi. Veniente mortem nemo hilaris accipit nisi q̄ se ad illā diu cōposuit. Passus ait tam stultū esse q̄ mortē timeat q̄z qui senectutē. Nā quēadmodū senectus ad olescentiā sequit.ita mors senectutē.vi uere nescit.qui mori nō vult.vita cum ac ceptōe mortis data ē Ad hāc itur.quāto ri mere dementis est.qz certa expectārur du bia metuunt.q̄s queri pōt in ea ꝺditōe se eē in qua nemo nō est ☞ A Prima autē ps equitatis est equalitas Nec Seneca.et vult dicere q̄ iniquus ē q̄ cōtra mortē mur murat cum oēm hoiem mori optent Secūdo attribuit homini spontaneā faruitatē deli quendi Et circa hoc tria. Primo dic q̄ ho mo sibūpsi infligit triplicem mortem.vicz culpe nature z gehēne Quantū ad mortez culpe dicit Homo āt occidit p malicia ani mā suā.q̄tum ad mortem nature dicit Cū exierit spūs in die mortis. non reuertet ad pntem vitam naturaliter .q̄tum ad mortē gehēne subdit.nec reuocabit aīam .que re cepta est supple in inferno Job.vij. Sicut ꝺsumit nubes et ptransit.sic qui delcendit ad infernos nō ascendet Tercio excludit ab homie ipune euadendi liberā facultatē. Et q̄tū ad hoc subinfert Sed manū tuā effu gere impossibile est.qz sic nec celū effugere potes.sic etiā nec manū dei.nā si ad occidē tē ieris ab oriente fugiēdo.celū sup te erit sum ē.si ab aquilone ad austrū semp a celo ꝺtineris sicut auis in cauea et effugere non

potes Eodē modo si fugis deū placatū ac/cedis ad deū iratū. quocūqz verteris semp in manu dei eris. vel puniente p delicto. vl' premiāte p merito. vn bñ poeta dixit Quo fugis Euchilide qscunqz acceſſeris oras. Sub Joue ſp eris An neſcis lōgas regib' ee manꝰ Nō qdē occidit p malicia. ☞ ¶ Nota q multa mala facit malicia Eſt ei recte rōis ſubuerſiua: hūane ꝛ uerſationis. turbatiua. ꝛ ī ppriū auctoꝛē reflexiua Scīē deū etiā q malicia radicata facit hoīem ma/le eligere. ꝛ coꝛrūpit bonā eſtimatōem ꝛ ve/rā de rebus. ſic dicit Areſto. vij. Hec eſt rō gre malicioſi cū ſint inter mille pꝛudentes frequēter fallunt vt ceci Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝛū Ulñ Chriſ. ſup. ij. c. mat. oīdit quo malicia herodis fecit eum eē ſtul tum qñ nitebat occidere ꝛpm. ꝛ dicit ſic Cō ēm herodes credidit ſcripturis aut nō. Si nō credidit. q̄d interꝛogabat ſcripturas. qs credit vaniloq̄s Si credidit eſtimās pphe tā etiā īmobilē. quo g̃ ſperabat illū regem poſſe interficere quē futuꝝ dicebāt ſcriptu re. Nā ſi pphetie credidit. planū erat ipſuz aduerſus impoſſibilia conari Si nō credi/dit. tūc nec ſibi timere debuit nec puero inſi diari Rñdet Chriſ. Unia ſeu malignitate capta ſtultioꝛ cūctis efficit Tale em̄ eſt vici um malignitatis vt a nullo plerūqz īpulſa ſeipam p̄cipitet ꝛ ſepe abſqz effectu operis ſuo. Quāuis aūt in vtroqz ſexu multa ſit malicia. callidioꝛ tñ ꝛ cōmunioꝛ in ſexu fe/mineo repit Juxta illō Eccī. xxv. Breuis ē oīs malicia ſup malicia mulieꝝ. ſoꝛs petō/rū cadet ſup illā. vñ in eodē capᵒ pauloan/te cōparat eam tribꝰ beſtijs multū nociuis et tñ dicit eam in malicia oīm excellere Cō parat eā colubro leoni ꝛ draconi. De colu/bro dicē ſic Non eſt caput nequꝰ ſup caput colubri. ꝛ non eſt ira ſup irā mulieris De le one ꝛ dracone dicē ſic Cōmorari leoni ꝛ dra coni placebit. q̄ habitare cū muliere nequā et ſubintellige magis. Cōpat g̃ colubro q̄/bras. ꝛ mulier vmbras plus diligit q̄ lucē Scdo coluber totū venenū habet in capite et mlier oꝛnatū pcipuū in velis. coꝛonis gē mis ꝛ vnguētis in capite ſuo portat vt ocu/los intuentiū valeat intoxicare Tercio co/luber totum venenū ſuuz colligit in fauces vt per eos effundat. ꝛ mala mulier os et fau ces totā malicia ſuā mentiēdo ꝛ tēdēdo de/trahēdo effundit ¶ Quarto coluber ſibilat vt noceat. mala mulier cātando. adulando mirabil'r mltos fallit Ulñ Aug⁹. de ſingu laritate cle. ca. viij Hoc venenoſius eſt ſup cūcta. q̄d pſallere ꝺ lectat cui⁹ cātu ē tolera/bili⁹ audire baſiliſcū ſibilantē Scdo ꝺ pat leoni ꝓpter tria ꝓpter iracundiā q̄ ſic leo ſine vindicta placari nō pōt. ſic nec mulier Eccī. xxv. Nō eſt ira ſup irā mulieris. Se/cūdo ſi leonis oſſa ad inuicē collidant cau/ſant ignē. eodē mō mulierū verba cōfabula tiones ꝛ colloquia. quātūcunqz videant ſe/riosa ꝛ ſolida. ignē voluptatis accēdunt ¶ Tercio leonis cautela ē. q̄ cauda ſua ve/ſtigia ſua regit. et hoc eſt mulierum ꝓpꝛiuz crimina ſua excuſationibꝰ ſuis ꝛ mēdaciis operire Et ideo ſignanter dicit Eccī. xlij. In medio mulierū nolite cōmorari. de ve/ſtimentis em̄ pcedit tinea ꝛ a mulere iniq̄/tas viri In ātiquis veſtibꝰ ꝛ ī nouis ſimili/ter naſcunt tinee ꝓpter malā cuſtodiā. ꝛcer te in ātiq̄ſſimis vetuſtis nutrit adhuc tinea l bidinis ad lram. Prima iniquitas viri a muliere pceſſit q̄ ꝺ in multis bonis viris cō muniter euenit Exemplū de ſanſone ꝛ dali la Judi. xiij. Dauid ꝛ berſabee. ij. Reg. xi. Et in multis alijs quoꝝū non eſt numerus ☞ b Tercio cōpat mala mulier dra/coni ꝓpter quattuoꝛ. Draco habet os puuz inficit aerem. incedit criſtatus ꝛ ſpecialiter elephāti inſidiatur Et eodem modo muli/er nequā os habet paruum per verborum ꝛ vultus ſimplicitatem in pꝛincipio. quantū cunqz etiā ſi cōmeſſatrix ꝛ guloſa ſit at ſe in aula tanquā appetitu careret ¶ Scdo infi/cit aerem aſpectu ſuo ſicut baſiliſcus qui ſo lo viſu interficit hoīem. q̄ non ſolū cū videt ſed etiā cū videt occidit hoīem Ad litterā Mulier mēſtruata aſpectu ſuo inficit ſpe/culū ſm Areſto. ij. de ſom. ꝛ vigi. ꝛ facit in eo maculā Eodē mō mulier mala virū q̄tū cūqz ſit ſpeculū oīm ſcientiā repſentans in/ficit ꝛ maculat ſi mulierū cōſoꝛtio ſe īmiſcz vt ptz de Salomōe Eccī. xlvij. Inclinaſti femoꝛa tua mlieribꝰ Tercō draco icedit cri ſtatꝰ ꝛ iſte criſtas habēt in capitibꝰ coꝛonis

et gẽmis ⁊ varijs ornamentis distinctas. ¶ Quarto elephanti insidiat Elephas em̃ est animal castissimum ⁊ tm̃ semel gignit ſm Aresto. v. ⁊ vij. de aialibus. ⁊ cũ femia fuerit impgnata mas ei nõ appropinquat. Jsti animali draco insidiat ⁊ pedes ei⁹ sua cauda cõstrigit ⁊ occidit. Moraliter q̃tumcũq; hõ sit castus. si mulier malã familiaritatẽ diligat ⁊ stringit pedes affectionis sue et occidit Unde Aug⁹. ō singlarite cle. ca. viij. Semel dixerim emẽ incidunt societas mulierũ gluten est delicatũ ⁊ viscus torpicat⁹ quo dyabolus aucupat Et sic pẽsatis p̃dictis de mulierum sola malicia possit exponi. q̃ homo supple p̃ malicia mulieris ei illicite cõmunicãdo occidit animã suã Unde ihesus Femina corp⁹ opes aiam vim lumina vocem Polluit annihilat necat eripit orbat acerbat. redde singula singulis ¶ Scõdo principaliter malicia est hũane cõuersationis turbatiua Persona em̃ maliciosa nunq̃ cessat machinare malũ. etiã sub spẽ sertitatis ⁊ iusticie Unde Hugo li. p̃. de aia Loquit apud se maligna cogitatio vsq; quo illũ tolero. Cõsentire me ei cõpro bor si eũ nõ corripio Cõsentiens aũt in eũ. deũ offendo Corripiã ergo ne deũ offendã. nihil p̃ mea. sed pro dei iniuria ⁊ laisscẽdo rotũ facio imo sic illũ sibi restituã Proximũ em̃ corripere ⁊ eũ castigare. hoc non est primo nocere. sed p̃ desse velle Sic sepe apud se loquit maligna cogitatio Excecauit em̃ eũ malicia sua hec Hugo Nec em̃ malicia habet curatũ suũ sic docet Bern̄. sup Can̄. q̃ttuor rotis cõsistentẽ que sunt seuicia. impacientia. audacia et impudẽtia Valde em̃ velox est curzus iste ad effundendũ sanguinẽ. qui nec innocẽtia sistit. nec pacia retardat. nec timore seruatur nec pudore ibibet Trahit aũt a duob⁹ eqs ad omnẽ pniciẽ. q̃ sunt terrena potẽtia. ⁊ seculi pompa: Porro p̃sident his duob⁹ eqs aurige duo. videlicet timor ⁊ liuor Timor quidẽ pompã: liuor potentiã regit et suum ascensorẽ ducunt ad infernũ Unde Eccs: ir. Corda filiorũ hoim implent malicia ⁊ odẽp tu in vita sua. ⁊ post hec ad inferos deducẽt Tercio malicia est in autorem ppriũ reflexiua Unde Sene. epla. lxxxij. sm̃ cõmunes libros ostẽdit. q̃ venenũ malicie peius est q̃ venenũ serpentis. q̃ licet venenũ serpentis mortiferũ sit. alteri tm̃ serpẽti nõ nocet Hz venenũ malicie p̃mo ⁊ p̃ncipaliter nocet hnti vñ dic̃ sic. malicia ipa maxima pẽ venenũ sui bibit Illud venenũ q̃d serpentes in alie nã p̃niciem pferunt sine sua cõtinent. nõ est huic simile hoc habentib⁹ pessimũ hec Seneca. vñ Brego. xij: mora. Mes praua ip in laboribus est. q̃ aut molit mala que inferat ⁊ q̃drat. vel metuit ne sibi ab alijs inferat ⁊ q̃d quid odiosa primũ excogitat hoc odiosa seap ximis formidat. hec Brego. Jdeo signãter Diere. ij. dicit Arguet te malicia tua. Et Diere. iiij. Laua a malicia cor tuũ hierusalem. vt salua fias.

Lectio. clxxxi.

Negãtes enim

nosse ere impij pfortitudinẽ bra chij tui flagellari sũt neuis aqs et grandinib⁹ ⁊ pluuijs psecutionem passi sunt ⁊ p̃ ignem cõsumpti. Nõ em̃ mirabile in aquis erat. q̃ oia extinguit plus ignis ve lebat Unde ex etem̃ cõtrarijs iustor. ¶ Postquã spũs sctus declarauit qũo diuersimode flagellati fuerunt egiptij ⁊ hebrei p bestias et aialia. q̃ egiptij ad extermiatõem. hebrei vo ad castigatõs Jn hac pte osequẽter oibit qũo diuersimode flagellati fuerẽt egiptij ⁊ filij isrl̃ p oppositũ odolari ⁊ b̃ p res in sensatas ⁊ elemẽta Et circa b̃ duo facẽ Naz p̃mo agit de egiptijs terribili flagellatione. Scõdo de hebreis ad mirabili odolationẽ. Circa p̃mũ q̃nq; facẽ Prio assignat illi⁹ flagellatoris cãm p̃ncipalẽ. Scõdo cãm instrumẽtalẽ Tercio eiusdẽ instrumẽti actiuitatẽ supnaturalẽ Quarto eiusdẽ actiuitatis gruitatẽ Quito asserit instrumẽtal actiuitatis tpalẽ diuersitatẽ: scda ps ibi Nouis aqs ⁊ grãdinib⁹. tercia ps ibi: Nõ ei mirabile q̃rta ibi Videx ei. q̃nta ibi. Quodã ei. Circa p̃mũ dic̃ Negãtes em̃ ⁊c. Ubi tãgit causã p̃ncipalẽ isti⁹ flagellatoris. ⁊ culpa ignorãtie Negãtes em̃ te nosse impũ Exo. v. dicit pharao Nescio dñm. ⁊ isrl̃ nõ dimittã Scõdo tãgit penã. p fortitudinẽ brachij tui flagellati sũt vt q̃ nolũt deũ noscẽi pace sat tẽ ofiteãt eũ i tribulatõe sic pharao fec̃ Exo. ix: Justus dominus ego aũt ⁊ pp̃ls me⁹ im-

pius vñ Grego. Oculos ꝙs culpa claudit pena aperit Cām aūt instrumētalē flagella tōis egiptioꝝ exprimit cōsequēter cū dicit. Mouis aquis ⁊ grādinibꝫ ⁊ pluuijs psecutōem passi sūt ⁊ ꝯsūpti. De ista flagellatiōe narrat Exo.ix. Quia septima plaga q̄ dñs percussit egiptū fuit talis Dñs pluit de celo grādinē maximā cōmixtā igni cū fulgure ⁊ tonitruo ⁊ occidit hoies ⁊ iumenta quotq̄t in agro reperiebant Illi aūt egiptij q̄ dñm timuerūt ser ⁊ iumenta sua receperunt infra domos qz fuerunt p̄moniti a Moyse q̄ tpe caderet grando ⁊ illi nihil mali patiebant. Sed illi reprobi q̄ cōminatōes dei nō timuerūt. sed cū iumentis in agro reperti sūt generaliter interierūt Cm in terra iessen. vbi habitabāt filij israel nō cecidit grando tal. Fuit ergo mirabile ⁊ contra naturaz. q̄ iste impssiones simul fiebāt: fulgura ⁊ grando pluuie ⁊ tonitrua. ⁊ q̄ ignis descendēs cum grādine nō liquefecit grādinē. nec aq̄ ignez Sed ignis māsit in sua caliditate ad cōburendū. ⁊ aqua in sua congelata frigiditate ad ꝺterēdū De ista ḡ mirabili plaga dic sic Mouis aquis ⁊ grandinibꝫ et pluuijs psecutōes passi sūt ⁊ igne cōsumpti Illi vicz q̄ extra domos fuerūt Et dicit nouis aqs. qz in terra egipti natural'r pluuie nō descēdūt Sed nylus q̄ ꝑ tpe excrescens terrā irriga/bilis Sed multomagꝭ fuit mirabile. q̄ duo ꝺtraria fuerunt iuxta se inuicem appꝛoximata. ⁊ q̄ neutrū eoꝝ egit in aliud ⁊ hoc est q̄ subdit Qd̄ em mirabile erat in aqua que omnia ardentia extinguit. plus ignis valebat. Quarto assignat huiꝰ miraculi conuenientē ⁊ dicit Mundex est em orbis iusto/rū. i. ignis. aq̄ ⁊ ois creatura erexit se in vindictā impioꝝ ꝓpter informatōem iustoꝝ. Circa istā clausulā Mundex em ē orb iustoꝝ. Notandū q̄ de triplici vindicta legimus in scriptura Una nobis indicit' sicut p nos exercenda Alia nobis interdicit' tanquā ꝓcauenda Et tercia nobis ꝑdicit' sicut puidenda Prima est vindicta pñie tpalis scda est vindicta maliuolētie mūdialis. tercia est vindicta diuine sententie generalis. Prima ergo vindicta est vltio pñie tpalis. quā q̄libet debet accipe de seipo Si puer ꝺberet ꝓberari mallet ab amico verberari q̄z ab hoste. ⁊ quilibet nr̄m mereret ꝓ pctō verberari. qz seruus sciēs voluntatē dñi sui et nō faciēs. vapulabit plagis multis Lu.xij. Ergo optet q̄ vapulem⁹ h. vel in purgatorio. vel in inferno Si i purgatorio vel in inferno h̄ fiet p ministeriū demonū sm mlt⁹ Si vero in pñti h̄ fiet ab amico. qz vnusq̄sq̄z maxime est amicꝰ sibi ꝑ pi sicut dr. ix. ethi.

b Dec ḡ pnia est hic a nobis exercēda Sed qūo legim⁹ in scriptura veteri testamēti q̄ pres antiq̄ in suis penitētijs q̄ttuor faciebāt. caput radebāt. barbā pscindebāt. saccū induebāt. ⁊ in cinere sedebant. sic innuit in glo. Isa.xxij. Vocabit dñs deus exercituum in die illa ad fletū ad planctum ⁊ ad clauicium ⁊c. Sic moral'r cōueniens est nos facere penitentes vt primo caput tōdeamus id est mentē que ē caput anime exquisita discussione denudemus recogitantes omnes annos nostros in amaritudine aie nostre. Isaie.xxxviij. Scdo barbam radamus per nouaculā munde confessionis. Tercio saccum induamus per austeritatez satisfactionis. Jone.iij. Rex niniue reiecit vestimenta sua a se ⁊ indutus ē sacco Quarto in cinere sedeamus per memoriā mortificatōis corpis nostri qd̄ in cinerē resoluet Sap.ij. Extinctus cinis erit corpus nostr̄ Iste cinis impediet ne corꝰ infernal'r nidificet in mēte nr̄a. Iste cinis sic cinis iunipi ꝺseruat ignē per annū ita seruabit caritatē per totū corpus vite nostre Refert Ualerius. li.iij.ca:vi. De quadā insolētia cuiusdā ꝓncipis romani: q̄ Caius mariꝰ dicebatur Iste post multos triumphos obtentos sp de cātaro potare solebat. Est aūt cantarus q̄ddā genus vasis cū duabus ansis. Req̄situs q̄re h̄ faceret. rn̄dit. qz liber pater post inclitū triumphū quē d̄ asia obtinuerat sp de isto genere vasis bibit qd̄ ille Caius imitari decreuit vt inter ipm haustū vini victorias suas. dei sui victorie cōparet Qd̄ ille ꝓnceps insolēter fecisse legit nos ex deuotione facere ꝺuenit Christꝰ vocat pniaz caliceꝫ suū ⁊ special'r martiriū Math.xx. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sū Istū calicem debemus bibere in memoriam victoriarū quas xpc tulit de inimicis nr̄is. et sic nobis delectabile videbit' penitere De ista vindicta loquitur beatus Augustin⁹ d

vera ⁊ falsa penitentia ca. viij. Et habet in Canone de peni. di. iij: vbi dr Ite penitentia est quedā dolentis vindicta puniens in se qđ dolet cōmisisse ⁊ infra Cōtinue dolēdū est de peccato. qđ declarat ipa deuotionis virtus Penitere em̄ est ipam pnām tenere vt semp peniteat in se vlciscēdo qđ cōmisit in peccādo Et istud allegat mgr sen. li. iiij. dis; xiij. De ista eadem vindicta loquit apls. ij. Cor. vij. Scōm deū tristari opatur vindictā ☞ ¶ Scōa vindicta de qua est intentio in scriptura est vindicta maliuolētie mūdialis quādo homo passus iniuriam. neq; potest remittere pximo nec vltionē deo cōmittere· sed ipemet oīno vult semetipm vidicare. ⁊ istud est iniustū ām iura tam humana q̄ diuina. et ratō est. qr nullus est bonus iudex durāte offensa. Similiter nullus potest esse iudex suip̄s. Unde Tullius in oratōe p viatore. Nemo fere est qui sui periculi iudex non sibi se ego rem q̄ reo prebeat Dūc xpc Jacobū ⁊ Johannē increpauit dure satis Lu. ix. qñ ignē de celo petiuisse volebāt in vltionem iniurie. quia samaritani christum recipere nolebant. in quo nobis dat intelligi. q non semper in eos q̄ peccāt exercenda est vindicta. sicut notat. xxiij. q. iij. q. aūt vindicta. Ratio aūt quare i iniuria nemo bn̄ iudicat· patet p exemplū quando nubes interponunt inter solē et oculum nostrū· ex motu siue tremore causato i nube media. apparet nobis sol tremere. dicūt simplices solem trepidare· ⁊ causa hui⁹ deceptionis est tremor i medio p qđ visus fit Isto modo moal r quando hō psiderat iniuriā sibi illatam durante offensa siue rancore ⁊ in sensualitate cōsiderat iusticiā suam per mediū nebulosū tunc necessario erat in iudicādo Hec ergo vindicta est nobis interdicta sub pena grauissima. videlicet q si non remiserim⁹ primo. remissionem non cōsequamur. Un Mat. xviij. Serue nequā omne debitū dimisi tibi quoniam rogasti me. Sic pater me⁹ celestis faciet vobis si nō remiseritis vnusquis q; fratri suo de cordibus vestris Unde remittere iniuriā et non petere vindictā· magnum genus elemosine est De qua dicit Cesarius ām monitione. ij. Qui captiuos redimere ⁊ pauperes pascere ⁊ vestire non prenaler. ꝓtra nullū hominē odiū in corde reseruet ⁊ inimicis suis non solū malū p malo nō reddat sed etiā eos diligat ⁊ p eis ora re nō desinat. certus de promissione ⁊ d misericordia domini vt libera cōscientia ante. tribunal dei dicere poterit. Da domine quia dedi. dimitte quia dimisi Dec ille· q; perfecte autē christus iniuriā sibi factā dimisit. notat Bern· sup Can. sermo. lxxxix. Tam liberaliter inquit dominus dimittit iniuriā vt illam nec damnet vlciscēdo. nec ꝓfundat imprperādo· nec minus diligat imputando Et pondera illa tria. quia pauci sunt etiam qui vindictam remittūt· qui duo residua habere possunt. Propter hoc signanter dicit: Eccl. xxviij. Qui vindictā vult a deo: inueniet vindictā. et peccata illius seruans seruabit Et infra: Homo homini seruat iram ⁊ a deo querit medelā. in hoiem similē sibi nō facit misericordiā et p peccatis suis deprecabit ¶ Tercia ē vindicta iudicialis q̄ nobis p̄dicit sicut continue p̄uidenda vñ Grego. omel. xxix. Presentis tpis agenda est letitia. vt nunquā amaritudo sequentis iudicij recedat a memoria Et Hugo. libro suo de aiali li. p. Quis putas memor erit. q̄ tristicia. cū sepabūtur impij a ꝓsortio sctōr ⁊ a visione dei. ⁊ tradi ti sunt in potestate demonū et ibūt cū ipsis in ignē eternū. ubiq; semp erunt sine fine in luctu ⁊ gemitu. vbi erit stridor dentiū intolerabilis. fetor incōpabilis. timor horribilis: mors corporis ⁊ anime sine spe veniet misericordie· vbi nec qui torquet. nec qđ torquet· aliquādo morit· sed sic morient vt semp viuant. ⁊ sic viuent. vt semp moriant hec ille Prouer. vi. zelus ⁊ ira viri nō pcet in die vindicte. nec adq̄escet cuiuscūq; precibus. nec suscipiet ꝓ redemptōe dona plima. Et tūc erit vindex orbis terrar⁊ tc.

Lectio. clxxxij.

QUodaz enim tpe mansuetabat ignis ne obtereret q̄ ad ipios missa erat ania lia· sed vt ipi videntes scirēt· quoniā dei iudicio patiebant psecutōes Et quodā tpe ꝑ pra ꝑntē ignis i q̄ exardebat vndiq; vt inimi quā terre natōes exterminaret ☞ A

¶ Declarata miserabili flagellatõe egiptio
rũ p ignẽ ⁊ grandinẽ In ista pte agit de mi
rabili variatione ipoz flagelloz Ignis aũt
nõ vnifozmiter sed multũ diffozmiter iux/
ta diuinã voluntatẽ se habuit in agẽdo ma
loz afflictõem Nam quodam tempe vide
batur suã naturam cõburendi ⁊ ledendi cõ
tinere etiã a rebus que defacili ɔ bustibiles
videbãt ⁊ extiterunt. nam iumenta et ho/
mines repertos in agro cõbussit Jumentis
ĩr. vt homines quibꝫ ignis pepercit posset
videre. q illi inste patiebãt qui in agꝛ re/
manserunt cõtra monitõem dñi cum ania/
libus Alio vero tempore circa iustoz affli/
ctõem ignis supra virtutem suam exarde/
bat in aqua. i. in locis humidis Sodomet
Gomorre. vbi humido non obstante ignis
omia cõsumpsit. Gen. xix: Ut inquã terre
natõem exterminaret Hic ergo diuersis tẽ
poribꝫ diuersimode egit ignis vt manife/
stum esset omibus q non esset operatõ natu
re. sed vidicta diuine iusticie Dicit ergo sic
Quodã vero tempore mansuetabat ignis.
id est mansuete videbat in parcendo ne cõ
burerent quæ ad impios missa erant anima
lia. illa videlicet q de agris missa erant ad
impios domi existentes Sed vt ipi videret
id est percipiẽtes scirent qm dei iudicõ pa/
tiebant persecutõem Et quodã tempe i sub
uersione videlicet Sodome quãdo domi/
nus pluit ignem ⁊ sulphur de celo in aqua
sup virtutem ignis exarsit ⁊c. vt exposituꝫ
est Posset tamen prima pticula de mãsue/
tudine ignis exponi ⁊ verificari multo eui
dentius de tribus pueris missis in caminũ
ignis Anania Azaria ⁊ Mizabele Dañ.
iij. vbi ita mirabiliter se habuit q ipos posi/
tos in foznace non lesit. ramen illos q circũ
stabãt ⁊ qui eos i foznacẽ mittebãt ɔ flagra/
uit. Et vocant isti pueri anialia ad impios
missa ppter eoꝝ simplicitatem ⁊ captiui
tatem in qua tenebant: et hec facta sunt vt
babilonij videntes scirent quoniã ipsimet
dei iudicio patiebantur persecutõem ab ig
ne. ppter ydolatriam suam. ¶ Secũda ve/
ro pars lectiõis exponi potest de plaga sep
tima egiptioꝝ videlicet de igne mixto cum
grandine. de qua supra dictũ est videlicꝫ de
subuersione sodomoꝝũ. ⁊ in hoc solũ stat sẽ/
tentia q ignis vario mõ se habuit. aliquan
do parcendo. aliq̃n agẽdo mirabiliter ⁊ cõ/
tra naturã vt dñi obediret volũtati. ¶ Circa illã clausulã In aqua supra natu/
rã ignis exardebat. Notandũ q moraliter
ignis in aqua est spũs sanctus in muliere sã
cta. ignis nanqꝫ spiritus est. Actu. ij. Tan
quã ignis sedit supra singulos eoꝝ spiritꝰ
sanctus. Mulier naturaliter est sexus fragi/
lis et iõ ceteris paribꝫ amplius cõmendan/
da q̃ virtuose se gerit Prouer. xxxi. Mu/
lierẽ fortem quis inueniet. procul ⁊ de vlti
mis finibꝫ precium illius Est em inuenire
in bona muliere iuxta numerũ senariũ q̃ p/
fectissimus est sex progatiuas cõmendabi/
les ⁊ amabiles. nam in ipsa reperiunt sine du
bio promptitudo clemẽtie. gratitudo beni/
uolentie. solicitudo diligentie. magnitudo
innocentie. certitudo cõfidentie. ⁊ beatitu/
do cõplacentie In cuius figura dixit Lya
Gen. xxx. Nec ũ erit maritꝰ meꝰ eo q ego
genuerim ei sex filios. h ẽ. me diligit ois rõ/
nalis creatura Dic sexꝰ mulierꝫ nasal'r eo q
in me repiet sex hitus fruosos pdictos rõ
merito nomie aque poterit designari In aq̃
em sex pprietates habent Est enim ĩ aqua
liquiditas sapozosa. luciditas radiosa. fe/
cunditas fructuosa. sinceritas speciosa. soli
ditas seriosa ⁊ felicitas ministeriosa Prio
ergo in aqua patet liquiditas sapozosa. qz
quãtumcunqꝫ fuerit congelata faciliter li/
quescit. ⁊ designat pmptitudinem clemen
tie et pietatis que inest naturaliter mulieri
nam ipa est cõsolatiuũ primũ humane im/
becillitatis. ipa est nutrimentũ hũane quan
titatis. ipsa est medicamentũ ois infirmita
tis. ipsa est supplementũ cuiuscunqꝫ egestã
tis Eccĩ. xxxvi. Ubi non est mulier ingemi
scit egens In signũ aũt q in muliere est ois
clementia naturaliter. filius dei cozpꝰ hũa
ne redemptionis totaliter a muliere decre
uit accipere qz Eccĩ. x. Non est creata iracũ
dia nationi mulierꝫ Iste igit sexus ĩ quo la/
tet omis mali remediũ cõuenienter figurat
per aquam pisçine probatice per quã sanus
fiebat. quicunqꝫ prius in eã descendebat pꝰ
motionẽ aque. a quacunqꝫ detinebatur in/
firmitate Johã. v. ¶ Secundo in aqua est
luciditas radiosa. Prouer. xxvij. In aquis
resplendent vultus prspicientiũ Sicut aũt

Lectio

inter creaturas nihil est nobili⁹ nec amabi/
lius ipa luce. ita nihil repit gratiosius ipsa
gratitudine in muliere. ⁊ ideo lucidꝰ ra
diosa q in aquaꝝ specie ꝓtinet gratitudinē
imortalis affectionis ⁊ beniuolentie repre
sentat q in bonis mulieribꝫ semp viget. qꝫ/
quā em̄ christ⁹ quosdā dū hic viueret viros
gratos inueniret. nūqꝫ tñ tā ꝓstantē grati/
tudinē in Petro ⁊ Jacobo vel Johāne rep
perit· qꝫtā in mulieribꝫ sibi deotis ⁊uenit:
He sunt que eū p patrias ꝓdicantē seque
bant ministrātes ei ꝺ facultatibꝫ suis Lu.
viij. ⁊ Mar. xv. He sunt q eū in cruce pen/
dentē fugientibꝫ discipulis comitabantur.
Math. xxvij He sunt que mortuo corpi
sepulto vnguēta aromatica parauerūt. He
sunt que nec tenebrose noctis caligine. nec
militū armatoꝝ furiosa sentícia deterꝛebān
tur vt xp̄c de eis dicat illud Boecij. Nas
ūt nullus potuit puincere terꝛor. ne nr̄m
comites ꝓsequerentur iter Et ideo p̄ viris
ꝺmiꝫ christus huic seruí primū sue resur/
rectionis nunciauit triumphū. sciens quo/
niā sup omnē gr̄am est gr̄a mulieris. Eccl.
xxvi. Gratia sup gr̄am in muliere sctā ⁊pu
ꝺoꝛata Iste sunt aque que sup celos esse di
cunt. qꝛ mlieres sup Apl̄os dilexerūt: In
ps̄. Aque q sup celos sunt laudent nomen
ꝺn̄i Haꝝ gratitudo nō solū in fidelibꝫ elu
cet mulieribꝫ. sed etiā in gentilibꝫ satis cla
ret Que gratioꝛ esse poterit ⁊ magis pudi
ca penolope. q vlyxis absentiā. xx. annis ex/
pers cuiuslibet virilis amoꝛis alterius ex/
pectauit. Que qꝫtis afflictoꝝibꝫ angebatur
explicat ipa satis in epl̄a sua ꝺicens Hanc
tua penolope lēto tibi mittit vlyxe Nil mi/
hi rescribas attamē ipe veni Que gratitu/
ꝺine flagrātioꝛ eē potuit porcia filia catho/
nis ⁊ vxoꝛe bruti. que viro interfecto viue/
re noluit sed arma quibus interemit se. sta
tim postulauit. famulis autem arma ne/
gantibus · prunas ardentes transglutiuit
De qua sic scribit. Marcialis epig. li. iiij.
Cōiugis audisset fatū cū porcia bruti. Et
subtracta sibi quereret arma doloꝛ: Nōdū
satis ait morte non posse negari Credide/
rā fatis hoc ed ocuisse p̄rem Dixit ⁊ arden/
tes auido bibit oꝛe fauillas Dū nūc ⁊ feruꝫ
turba molesta negat Que gratioꝛ esse potu
it arria p̄sci cōiuge. qui simul se interfeceꝛt
Illa tñ prius semetipam gladio maritiꝫ/
cussit De q idē Marcialis coꝰ li. ij: scribit
Casta suū gladiū cum traheret arria preco
Que de vlceribꝫ traxerat ipa suis Pxtí
des vulnus qꝺ fecit. nō dolet inquit. Sed
qꝺ tu facies hoc mihi p te dolet Que ꝺo/
ne gratior esse potuit Deq Hiero. cōtra
Jouinianū li. p. ⁊ Vlr. li. iiij. Enei. Dꝺo
soꝛor pigmaleonis cū carthaginē ꝺidiss
et ab Hyarba rege libie in ꝺiugiū petereꝰ.
nuptias distulit cautelose ⁊ tandē condita
ciuitate pirā quādā in memoriā mariti sui
ꝺstruxit ⁊ semetipam piecit in medio et ar/
dere qꝫ nubere maluit Quid de lucrecia et
sabinis Julia filia cesaris. sulpicia lentuli/
alemene. ⁊ de alīs infinitꝫ ꝺici possit. Ter/
cio in aq ē fecūditas fructuosa Sine em̄ hu
moꝛe aqueo nihil viresci. nihil creſcit. vel
floreſcit vl' fruteſcit. iuxta illud ps̄. Erit tā
quā lignū qꝺ plantatū ē ⁊c. Decaūt aque
fecunditas designat terciā mulieris nobili
tatē que ē solicitudo diligētie. Mulier em̄
in regēdo familiā circūspecta ⁊ in opiꝺb ar
tificiosa · sic se habet in ꝺomo q ois ꝺom⁹ est
sine ordine. q mulieris caret regimie. Etiō
vir ⁊ mulier non solū cā plis cōiunguñ. sed
etiā ꝓpter admīstratōem yconomicā q sine
muliere cōpleri nō pōt · sicut ꝺcet Aresto.
In cº signū dictū ē Gen. ij. Faciā ei adiu/
toꝛiū simile sibi De mulieꝛū diligētia ꝺicit
Prouer. xij. Mulier diligēs coꝛona ē viro
suo. ⁊. xiiij · eiusdē Mulier sa. e. ꝺ. s. ⁊ Eccl.
xxvi. Gr̄a mulieris sedule delectabit virū
suū Quarto sinceritas est in aq specioſa
Aqua em̄ pura ē. et quecunqꝫ feda purifi/
cat ⁊ emūdat qꝺ designat magnitudinē in
nocētie q inuenit in bona mlíere Per aquā
em̄ ad oꝛiginalē innocentiā restituimur. q
aquā a venialibꝫ emundamur Ad Ephes
v. Viri ꝺiligite vxoꝛes vr̄as sicut xp̄c eccle
siā. mundās eā lauacro aque Quinta ei
aq soliditas seriosa. Nā iuxta scripturā sa/
crā terꝛa q est solidissima fundat sup aqs.
In ps̄. Dn̄i est terꝛa ⁊ plenitudo eiº. ⁊c. qꝛ
ipe sup maria fundauit eā. ⁊ alibi Fūdauit
terꝛā sup aquas ⁊ designat certitudinē cō/
fidentie quā homo pōt hr̄e de bona mulie/
re. que infirmū hoiem nō detestat. pauperē
nō aspernat de liris ⁊ senibus famulatur. ꝑ
Loꝛ. vij. Sanctificat⁹ est vir infidelis per

mulierē fidelē Sic ergo tota virōz bonitas et stabilitas sup mulierū bonaz gratiosa so liditate fundat Mulier nāqz formata ē de osse solidissimo. vir aūt de terra arida t in pulueremfaciliter redigēda In cui⁹ figura arcā cum toto genere humano aq̄ supportauit Gen. vij. in qua octo anie salue facte sūt p aquā. p. Pe. iij. ¶ Sexto in aqua est facul tas misteriosa Deus em sacramentoz mysteria in aquaz substātia cōdidit sicut sūpe rius dictū fuit significat beatitudinē cōplacentie quā vir ex sancta muliere sortit quia Eccī. xxvi. Mulieris bone beat⁹ vir. et ei⁹ dem. xxv. Beatus q̄ habitat cū muliere sancta Sic ergo ignis in aqua est spiritussanctus in muliere sancta

Lectio. clxxxiij.

DRo quibus an

gelozesca nutriuisti pplm tuum t paratū panē ō celo pstituisti illis sine labore oīe delectamentū in se hītem t ois saporz suauitatē. substantiā em tuā t dulcedinē tuā quā in filios habes oñdisti. t deseruiēs vnius cuiuslibet voluntati. ad qđ q̄libet volebat conuertebat ¶ Quia pncipalis autoris intētio est mirabilē gubernatōnem dei retexere qua pplm suū gratiose rexit in deserto t populum egipti mirabiliter afflixit in egipto Et in ista pte imediate pcedenti narrauit quō afflicti fuerūt terribiliter p grādines admixtas igni. descēdētes de aere. In ista pte declarat p oppositū quō deus pplm suum sustentauit mirifice p cibum quendam generatū in aere. Et cōsistit hec antitheſis in isto. q̄ sicut egiptij affligebant p corpora descendentia de aere: ita ō filijs israel cō fortabant p cibos eis de aere missos scz mā na vt sic fiat compatio inter egiptioz supplicia. t hebreis collata beneficia. q̄ fuerūt p aerem vtrisqz collata: Nā primo agens de māne bñficio declarauit qualr dulcz fuit in sapore. Secō q̄lis fuit fortitudinis in vigore. scda ps ibi. Qđ em ab igne nō potuerat ¶ Circa pmū duo facit. Nā primo ondit q̄le fuerit supnaturale delectamentū illius beneficij. Secō ostendit quale innaturale tormentum egiptiaci supplicij. scda ps ibi Mixta aūt t glacies. Circa pmum duo facit. Nā primo explicat huj⁹ cibi pēminentiam. Secō assignat tanti doni ꝺ gruentiā. scda ps ibi. substantiā em tuā. ¶ A De primo, dicit sic. p quibz scz grādine pluuia t igne missis de celo ad vltionē contra malos. Angeloz esca nutriuisti pplm tuū Et diē de isto cibo quinqz videlicet Quoz mysterio dabat qz p angelos. in ps. Panē angeloz māducauit homo. Secō p quo dabat scz p cōmodo qz ad refectōem nutriuisti populū tuum Tercio vñ mittebat t de quo loquitur panē āgeloz de celo aereo Quarto q̄ liter dabat t qūo: qz pstitisti illis sine labore Quinto q̄ alebat mirabili delectamento Omne inquit delectamentū in se hītēz omnis saporis suauitatē. i. pfecti t dulcis saporis. Exod. xvi. Gustus eius q̄si simile cum melle Alijs aliter visum est. qz vnicuiqz sapiebat sicut volebat. t sic in diuersis psonis t in eadē psona diuersis tpibz diuersos sapores habebat Unde Aug⁹. ij. retrac. c. ij. Qđ de māna dixi ad inq̄sitōes Januarij li. p. qz vnicuiqz ꝑm ppriā volūtatē sapiebat non mihi occurrit vñ possit pbari nisi ex libro sapie. quē iudei non recipiūt in auctoritatē canonicā. qđ tñ fidelibz potuit euenire nō illis aduersus dñm murmurantibz qui pfecto alias escas nō desiderarēt. si hec eis saperent sicut vellent De secō o vicz cōgruētia beneficij fuit ista vt de⁹ suā essētialē suauitatē ꝺ municaret figuraliter creature Sicut em illud alimentum vnicuiqz sapiebat ꝑm ppriā voluntatem Ita deus omibz sibi seruientibz tm̄ retribuet de dulcedine quātum meruerūt p gram t liberi arbitrij voluntatem Ui subdit Substantiā em tuaz et dulcedinē tuā quā in filios habes. i. quā filijs paraſti t paratā hīs ostendisti. t deseruiens vnius cuiuslibet volūtati scz ō bonis cōuertebat ad qđ quilibet volebat. non natura ppria. scz operatōe diuina. malē vo murmurantibz tale delectamentū pstitit. imo vertebat eis in tedium Numeri: xi. Oculi nostri nihil aliud respiciebāt nisi māna ¶ Hz cōtra illud videt esse dubiū Nā Exod. xvi. dr q̄ sapor manne silis erat similaginī oleo ꝺsperso ergo nulli sapiebat sicut volebat in differenter mō vnō. mō aliud. Item si vnicuiqz bono sapuisset sicut volebat. nullus eorō habuisset cām murmuris. vel desiderij alterius cibi Ad istud respondent expositores

Lectio

res sic. q̄ iudei in deserto vescentes isto cibo vel cogitabant cum desiderio de alio genere cibi ꝑ tunc. vel nō cogitabāt Si cogitabant ⁊ desiderabāt aliud genus cibi statim māna in eis talem causauit saporem mirabilē tā in bonis q̄ in malis. Si nō habebāt actuale desiderū alicui⁹ alterius cibi tunc nō causabat in comedentibꝫ nisi naturalem saporē. sicut sil'a oleo ꝫ spersa Quantū vero ad cām murmuratōis dicunt cōmuiter q̄ fastidiū nō hēbant ex sapore māne sed potius ex coloze Ulñ signāter dixerunt Nūe. xi. Anīa nr̄a arida est nihil aliud respiciunt oculi nr̄i nisi māna ☞ B Circa illam clausulā Angeloz̄ esca nutriuisti ppl'm tuum. Notandū q̄ ꝑ māna in sacra scriptura figurat signanter eucaristie sacramentū sic em̄ filij israel trāseuntes p desertū vers⁹ terrā eis a dño ꝓmissā celi refocillabāt alimento .ita nos p mundū ad celū pergentes corpis ⁊ sanguinis xp̄i q̄tidiano viatico recreamur . Uocat aūt merito panis angeloz̄. taz ꝑpter ꝓficiētes eucaristiā. q̄ ꝑpter vescentes. Conficiūt aūt hoc sacr̄m solūmō sacerdotes. sicut ptz di. xcv. Ecce ego Sacerdotes vero in sacra scriptura angeli nominant ꝑ. Loz. xi. Mulier debet habere velamē ꝑpter angelos. i. ꝑpter reuerentiā sacerdotū qui dei nunciꝫ sunt: Malach. ij. Labia sacerdotis custodiūt sciam ⁊ legē requirāt ex ore eius· q̄z angel⁹ dñi exercituū est . Ratio aūt hui⁹ denomiatōis metaphorica ē. q̄z sacerdotē decet angelū in vndecim cōditionibus imitari q̄ in istis ꝓsibꝫ ꝓtinent Pascit ⁊ hortat. ducit vehit. excitat arcet Orat cō gaudet punit laudat sine sumptu . Prima ergo opatō angeli circa nos fm ordinē versuū est pascere Cui⁹ exemplū habemus .iij. Regū. xix. vbi legim⁹ q̄ angelus detulit panem ⁊ aquā ad heliā dormientē ⁊ famelicū inde pauit Surge inquit ⁊ comede. grādis em̄ tibi restat via Isto modo moral'r ꝓpriū officiū sacerdotz̄ est pascere ppl'm verbo. exemplo ⁊ subsidio ꝓpali si possit Ulñ signanter dictum est Petro ter. pasce pasce pasce Joh. xxi: Bis aūt ei dictū est Pasce agnos meos. ⁊ semel Pasce oues meas. ad innuēdā differentiā inter doctrinā necessariam iuuenibꝫ ⁊ senibus. Nam simplex admonitio sufficit senibꝫ. Juuenibꝫ ꝓ op⁹ ē tā verbis q̄ verberibꝫ. vt debite doceant. Aliter tñ ꝺr illud exposuisse quidā nouici⁹ arguens q̄ iuuenes fratres deberent refici bis. ⁊ senibꝫ cōuenit ieiunare. ⁊ ideo pie dixit ꝓplato bis. pasce agnos meos ¶ Secūda operatio quā angelū circa nos legimus exercere est exhortari Cui⁹ exemplū habem⁹ Mat. i. angelus dñi apparuit in somno Joseph dicens Surge ⁊ accipe puez̄ ⁊ mr̄em eius et fuge in egiptum ⁊c. Hāc operatōez imitat sacerdos. sana ꝓsilia priuatim suggerēdo Tercio tenet ducere p bonā ⁊ aptā cōuersatōz Exemplū Raphaelis Thob. v. Ego ingt angelus ducam ⁊ reducā eū ad te. Et sicut victoria exercitus est gloria boni ducis. ita sanctitas ppl'i attribuit ꝑ merito sacerdoti Ulñ Chriſ⁹ de dignitate sacerdotali. li. iij. Bene agēti ppl'o vnusquisq̄z ꝑ merito suo remunerabit. sacerdos aūt ꝑ bonis oīm Habet enim ꝑ ppriis bonis aureolam. Nec ꝓ adquisitione aliorum aureolam. Nec Chriſ. Et ideo fm eundē sup Mat. i imp. omel. xxxi. Sacerdos est in populo sicut radix est in arboze. ⁊ sicut stomachus ē in corpore Quēadmodū inquit cū videris arborem pallentibꝫ foliis marcidā intelligi. q̄z aliquā culpā circa radicem habet Ita cum videris populū indisciplinatū ⁊ irreligiosum sine dubio cognosce· q̄z sacerdotiū ei⁹ non est sanū Nec Chriſ. Sed fm Plinium Jsi. ij. ethi. ca. iij. Salamādra est serpens quidam cui⁹ inter venena maxima vis est. hiesti trūco vel radici arboris irrepserit. oia poma eius inficit. ⁊ intoxicat omēs ramos Reuera isto mō dyabolus q̄ more salamandre semp viuit in igne. radices. i. eccie sacerdotes sic intoxicat ⁊ inficit his diebꝫ q̄ oēs rami eccleſie ex eius peccatis venenū assumunt Ad Ro. xi. Si radix sancta ⁊ rami. ⁊ per oppositum. si radix est infecta. ⁊ rami erunt nociui Ulteri⁹ dic̄ Chriſ. q̄ sacerdos in grege est sicut stomachus in corpore. quē admodum inquit medicus quando primo ingreditur ad infirmum . statim de stomacho eius interrogat ⁊ euz cōponere festinat quia si stomachus sanus fuerit . totum corpus validum est Si autē dissipatus fuerit totum corpus infirmum est: Ita si sacerdotium integrum fuerit tota floret ecclesia : Si aūt corruptū fuerit. tota fides marcida

est infirma Et sicut stomachus accipiēs ci/
bum coquit in seipso. et per totum corpus
dispergit Sic sacerdotes accipiūt scientiā
sermonis p scripturas ex deo. & excoquētes
eā in se. i. tractantes & meditantes apud se
vniuerso populo sūmistrant Et infra. Sic
in corpe est membr aliqđ infirmū fuerit. nō
oīno lāguet & stomach⁹ Si aūt stomachus
lāguer. omia mēbra iueniunt infirma Sic
si aliqs peccauerit xp̄ianor. nō oīno peccāt
& sacerdotes. Si aūt sacerdotes fuerint in
peccato. totus ppl⁹ cōuertit ad peccandū
Et dicit Jsi. de sūmo bono. c. xxxvi. Sacer
dotes p iniqtate ppl⁹or damnant si eos aut
ignorātes nō eruditāt aut peccātes non ar/
guant dicēte dño ad pphetā Ezech. Speculatorē dedi te domui israel si nō fuers lo/
cut⁹ vt custodiant se a via sua mala Ille in
iniqtate eius morietr: sanguinē aūt eius de ma
nu tua requirā. ¶ Quart⁹ actus angeli fm
p̄dictos versus est vehere. id est trāsportare.
Deferūt em̄ boni angeli aīas morientiū in
celum Lu. xvi. Factū est aūt vt moreretur
mendic⁹ & portaret̄ ab angelis i sinū abrae.
Sic sacerdotes de terrenis desideriis ad
amorē celestiū trāsferunt penitētes. quādo
eis p̄fitendo peccatis p̄stinis morimur. p
Pe. ij. Peccatis mortui iusticie viuamus.
¶ Quintus act⁹ angeli est excitare Actu.
xij. Angelus dñi astitit. & lumen refulsit in
habitaculo carceris. percussoq; latere petri ex
citauit eum dicens Surge velociter Petr⁹
in carcere dormiēs. id est petr⁹ irretit⁹ ma
la cōsuetudine iacet inter duos milites. vi
ctus catenis duab⁹ & duo custodes añ osti
um custodiunt carcerē. Duo milites sunt
mors & dyabolus Mors insidiat⁹ corpori.
dyabolus anime Duē carnene amor delici
andi. & pudor renelandi. Duo custodes ne
homo p cōfessionis hostiū exeat. presump/
tio venie et p̄fidentia vite plixe Huic debz
astare sacerdos & angel⁹ & eū corripiēdo ex
citare pcutere nō palpare ¶ Sextus actus
angeli est arcere demonū p̄tatem sicut fecit
Raphael de asmodeo q̄ suffocauerat septez
viros sare Thob. v. Consimiliter sacerdos
arcere debet malos homies p censuras ec/
lesiasticas Demones etiā per cōiuratiōes
sacras. ne noceāt bonis viris. Septim⁹ ac/
tus angeli est orare Unū legim⁹ Actu. xvi.
q̄ Paulo apparuit angelus p visum i spe
cie viri macedonis dicēs Transiēs macedo
niā adiuua nos. qui dicit macedonib⁹ pre/
positus fuisse qui eor a paulo petiit salutē.
Sic sacerdos p salute populi tenet orare.
¶ Octauus actus angeli est gaudere pe/
nitentib⁹ de peccatis Lu. xv. Gaudiū ē an
gelis dei sup vno peccatore pniam agente.
Et pnia populi gaudium debet esse sacerdo
ti. ¶ Nonus act⁹ angeli ē punire. iiij. Reg.
xix. Uenit angelus dñi & percussit i castris
assyrior centūoctogintamilia hoim Sic ō
cet sacerdotes excōmunicationū sniam fer/
re cōtra cōtumaces & rebelles ¶ Decim⁹ ac
tus angeli ē laudare Jsa. vi. Clamauit al/
ter ad alterū & dicebant Sctūs sctūs sctūs
dñs deus exercituū. Hoc etiam sacerdoti/
bus dinoscit cōuenire. p. Esdre. iij. Steterūt
sacerdotes in ordine suo vt laudarēt dñm.
¶ Ultimo angelus est sine sumptu sic patu
it in angelo Thob. v. qui magne fuit vtili/
tatis. & parui sumptus Sil'r sacerdotes re
licta cupiditate rer̄ tpaliū de decimis & ob
lationib⁹ viuunt Sil'r cum spūalia ministe
ria largiant. nihil p eisdem recipiāt p mer
cede. ne simonie vitio maculent ☞ b
¶ Item notādū q̄ angeli hñt quattuor cō/
ditiones quib⁹ sacerdotes cōuenit eos imi/
tari Sunt em̄ imateriales siue substātie se
parate. sunt intellectuales pleni scie veritate
sunt motores orbiū. & rectores hoim. Pri/
mo angeli sunt imateriales Spūs em̄ sunt
carnē & ossa nō hñt. & tales debent eē sacer/
dotes p̄ excellentiā vt motus passionū nō se
quant̄ Jn cuius figura dictū est petro. Ca
ro & sanguis nō revelabit tibi. Math. xvi.
Mabodus de lapidibus. ca. iij. dicit q̄tuor De primo allectorio q̄ ille lapis nō gene
ratur nisi in gallis castratis Secūo q̄ extin
guit sitim Tercio q̄ reddit hoiem honora
bilem Et quarto desertum. Iste lapis mo/
raliter designat cōtinentiā clericalem. que
non inuenitur nisi i his qui se refrenāt a car
nis desideriis p̄pter meritum vite eterne
Math. xix. Sunt eunuchi qui semetipsos
castrauerunt p̄pter regnum celorum. Nec
virtus extinguit sitim fomitis carnis infec
te & illicita desideria carnalis concupiscentie
Sap̄. x. Data est illis aqua de petra altissi/
ma & reges sitis de lapide duro lapis dur⁹

Lectio

est cõtinentia. Durũ em̃ est cõtra stimulos carnis calcitrare. hec virtus reddit honorabilẽ: sicut incõtinentia reddit cõfusibilẽ Judith. xiij. Una mulier fecit p̃fusionẽ in domo nabuchodonosor Hec etiã virtus reddit hoiem disertũ. i. eloquentẽ z acceptũ in loquendo. tam in oratione q̃ in p̃dicatione Et p̃ oppositũ sacerdotes infames de incõtinẽtia. nec digni sũt orare vel p̃dicare Sũt ergo p̃mo sacerdotes imateriales z substantie sepate. Jn cui⁹ figura dicit de Nathan pphetа. z quasi adeps sepatus est a carne. Et de talibus p̃bis angelis dr in p̃s. Qui facis angelos tuos spũs ¶ Scdo ãgeli sũt intellectuales pleni sciẽtie z veritate. et sacerdotes pollere debent scia sacre scripture. z ideo p̃uenienter est sãxitũ extra de magistris. z ne exigant aliquid p licẽtia docendi ca. Quia nõnullis q̃ mgr̃i theologia semp in metropoli habeat q̃ doceat omẽs sacerdotes. Omẽs aũt taz cathedrales ecclesie q̃ alie in quib⁹ suppetũt facultates doctores habeãt i grãmatica. q̃ clericos eccie gr̃is instruant. z etiã alios iuxta posse · Hec ẽ snia illius capituli Et eodẽ titulo c. Quoniã ecclesia z. c. Quãto gallicana habeat q̃ mgr̃i debẽt in sitrui p singulas eccl'ias cathedrales et eis bñficia assignari qui paupes grat⁹ doceant z informẽt Et ideo signater dr Aggei. ij. Interroga sacerdotes legẽ. super q̃ verbũ dicit Hiero. Cõsidera sacerdotũ officiũ esse. de lege interrogatos rñdere. si sacerdos est sciat legẽ dñi. si ignorat legẽ dñi ipe se arguit nõ eẽ sacerdotẽ dñi Malach. ij. Labia sacerdotis custodiũt legẽ z scientiã de ore eius requirãt. q̃ angelus dñi exercituũ est ¶ Tercio sunt motores orbiu. a q̃b⁹ causat⁹ z generat q̃dq̃d iter corpa pcedit ad esse. Hic officiũ sacerdotũ ẽ monere nobiles z potentes: quor̃ virtute reguntur subditi ad cultũ dei Figurat Joh. v. de angelo q̃ descendebat fm tempꝰ i pisciñ post motiõe aque z q̃ primus descẽdisset in piscinã sanus fiebat Piscina mlte aque est p/sona magne potentie Jn hãc descẽdit sacerdos z curatus q̃n eius conscientiã examiat de delictis monet aquã quãdo limitat suaz potentiã ad regulas iuris diuini. ¶ Quarto sunt angeli rectores hominũ z custodes fm sanctos Et eodẽ modo sacerdotes z curati qui p subditor̃ animab⁹ corã dño hab/bent respõdere Jn ps. Angelis suis mãdauit de te vt custodiãt te in omnibus vijs tuis. Sed p̃ dolor his diebus verificatur nimis illud Job. ca. iij. Ecce qui seruiũt ei/id est domino non sunt stabiles · z in angelis suis repperit prauitatẽ Sunt em̃ q̃dam de modernis sacerdotib⁹ angeli sathane p discordiã. quidam angeli apostatici p superbiã · q̃dam incubi p luxuriã z q̃dã ãgeli a bono sũ p auariciam ¶ Quidã sunt angeli sathanet sunt primi scz p discordiã Sathan em̃ interpretat aduersarius z tales de omi bri/ga aduersitate z discordia se intromittunt cõspirant p̃lia. ingrediunt pugnas. exercẽt latrocinia vt vir quis posset inuenire comitiuã p̃donũ q̃ n̄ heat cõsortiũ sacerdotũ Jte sunt similes sacerdotibus baal. de qui⁹. iij. Regũ. xviij. dicit q̃ incidebant se cultris et lanceolis vsq; ad sanguis p̃fusionẽ Demones multũ letant in effusione sanguinis humani. quilibet talis figurat p angelũ de q̃ Proverbio. xvij. Sꝑer malus iurgia querit angelus malus mittet cõtra eũ Secundo sacerdotes sunt angeli apostatici per superbiam Eccli. x. Jnitium superbie hoim apostatare a deo. Hi sunt similes sacerdotib⁹ dagõ De quibus dicit. p. Regũ. v. q̃ nõ calcant sacerdotes Dagon z omnes qui ingrediuntur templum dagon sup limen templi Limen super q̃ calcatur p̃fectõnem deligunt humilitatis. sup q̃ stabiliter stant virtutis sancti. Jstud limen non calcant sacerdotes ambitiosi z superbi qui ad p̃lationes et altiores dignitates aspirant. cõtinue adulantur regibus z principibus z eos insaturant z finaliter decipiunt Et sic decepit⁹ fuit Anthiochus rex sirie in templo Manet consilio sacerdotis. sicut dicit. ij. Mach. ix. Tercio sacerdotes moderni sunt angeli incubi per luxuriam. Jncubi vel incubones fm Jsid. viij. Ethi. ca. vl. in fine a romanis dicuntur fauni sunt etiam vt creditur demones corpora assumentes. vel sibi immiscentes z sic mulieribus se immiscentes Et demones incubi dicuntur nonnunq̃ generare gigãtes ita sacerdotes p vehemẽtiã voluptat⁹ gignũt cõmuniter pigues grossos z corpulentos. Hi possunt dici sacerdotes priapi vel belphegor Fuit enim ydolũ Moab sic

pra montem phegor Unde sm locum dicit
belphegor Interpretatur enim ydolū igno
minee· t representat priapum qđ latini di/
cunt deum hortorū Fuit em iuuenis quidā
de lapsato ciuitate helles ponti. quem pro/
pter magnitudinē membri virilis expulsuz
de lapsato in numez deorum greci lubrici
transtulerunt sm Isid. viij. ethi. ca. xi. hūc
vilissimū deum excolunt non pauci sacerdo
tes moderni discipuli illius maligni ange
li. de quo loquitur Paulus. ij. Corinth. xij
Datus est mihi stimulus carnis mee ange/
lus sathane qui me colaphiset ¶ Quarto si
ricia Terza nāqz abyssum· id est infernum
creditur continere Unde sacerdotes terre
nis deditī lucris videlicet t mercationib
angeli abyssi dici possunt imitatores illius
angeli. de quo Apoc. ix. Locuste habebāt
super se regem angelū abyssi. tales fuerunt
sacerdotes Belis quoz vestigia non nisi p
ti Danie. xiiij. Sicut istoz facta post moz/
tem coz poris erunt nota t ipi p meritz pu/
nitī pena perpetua ab illo qui angelis pec/
cātibus non pepercit. sed rudentibo infer/
ni detractos in tartarum tradidit in iudici
um cruciandos reseruari. ij. Pe. ij. Non sic
boni sacerdotes. quibus dicit Isa. lxi. vos
sacerdotes domini vocabimini ministri dī
nostri. quia Math. iiij· Ecce angeli accesse
runt t mīstrauerunt ei

Lectio. clxxxiiij

Dixit et gla
cies sustinebant vim. t non ta/
bescebāt. vt scirent quoniā fru/
etus iniquoz exterminabat ignis ardēs in
grandine t pluuia cozuscans Hoc autē ite
rum vt nutriz enī iusti, etiā ignis sue virtu/
tis oblitus est Creatura em tua tibi facto/
ri deseruiens excādescit in tormētis aduer
sus iniustos. t lenior fit ad benefaciendum
p bis qui in te cōfidunt ¶ Declarato super
naturali beneficio quo filij israel in deserto
sustentati fuerūt a domino. redit auctor ad
enarrādum de mirabili supplicio illato egi
ptijs in egipto Beneficiū autē hebreis col/
latū fuit pluuia manne de aere ad eos sustē
tandū Supplicīū autem illatū egiptijs fu
it pluuia niuis t grandis. tonitrua t fulgu
ra ad egiptios terribil'r flagellandū Sicut
em: Exod. ix. narrat inter decē plagas. hec
fuit vna qđ dns pluit grādinē sup terrā egip
tiz cum grādine fuit ignis admixtus. qua
quidez mirabili pluuia occisa sunt oia que
inueniebant in agris ab homine vsqz ad pe
cus Ligna vero t herbe cōfracta sunt in to
ta terra egipti. In terra iessen· vbi habita/
bant filij israel non erat grādo talis In cō
parādo ista duo ad inuicem beneficiū vide
licet t supplicium docet auctor quō ignis
cōtra naturā diuino subseruiebat miraculo
vtrobiqz Et circa hec duo facit· Primo nar
rat miraculi cōditionis circūstantiā Se. ū
do narrat ipsius miraculi veram cām. scđa
ps ibi Creatura em tua ☞ A Quan/
tū ad pmū dicit q nix t glacies sustinebant
vim ignis vt cum simul de aere descenderet
et essent sufficiēter approximata sic q ignis
posset naturaliter resoluisse niuem t gran/
dinem. t nix cum grādine extinxisse ignem
nullū eorum egit in aliud. sed nix t grando
manserunt in sua frigiditate sicut ignis in
suo calore Et non tabescebant vt esset simi/
lis pene infernali. ibi em transit ab aquis ni
uium ad calorem nimium Job. xxiiij· Fuit
autem istud miraculum ideo ostensum egi
ptijs t israelitis vt exirent de egipto quo/
mā fructus iuiquorum exterminabat ignis
ardens in grādine qđ fuit terribile tactui.
et pluuia choruscās qđ fuit terribile visui·
Sicut em ignis non exercuit actiuitatē p/
priam circa grandinez in supplicio. ita nec
circa manna in beneficio Nam hoc fuit mi
rabile. sicut infra dicetur. q māna qđ ad ex
iguum solis radium liquescebat. ad calorē
ignis durescebat Et hoc eo qđ subdit. hoc
autē iterū ignis Sed vt nutriētur iusti sue
virtutis oblitus est. Quia non resoluebat
sed potius cōseruabat māna in natura sua
vt nutrirentur iusti filij israeli deserto Cō
sequenter assignat huius miraculi causam
et est obedientia creature ad diuinā volun
tatem. que sicut instrumentum diuine vo/
lūtatis aliquando excandescit in tormentū
aduersus malum. cum tamē deo placuerit
et aliquādo reniteſcit nō agendo ad solaciū

tuſtoꝝ cū deus hoc voluerit ordinare Da/niel.iij. Caldei fornacē accendentes ab igne ꝙ ſumpti ſunt in quo pueri cuſtodiebantur illeſi. Fecit aūt dñs medium fornacis. qua/ſi ventū roris flantē et pueros omnino nō te tigit ignis. neq; contriſtauit Hec eſt ſentē/tia littere Ignis ſue virtutis oblit⁹ eſt. Ig nis in ſcriptura ſacra caritatez deſignat. di cente ſaluatore Luce.xij. Ignem veni mit tere in terram Unde et ſpūſſanctus qui eſt caritas patris et filij. in ſpecie ignis miſſus eſt Actu.ij. Ratio huius ſimilitudinis qua druplex eſſe poteſt Primo qz ignis inter ce tera elemēta ē maioris actiuitatꝫ. Secōdo qz maxīe tendit ſurſū Tercio qz ignis creſcit in infinitū ꝓ appoſitōem cōbuſtibiliū. ſicut dicit.ij. de aīa. Quarto. qz ignis eſt q̄ſi for/ma oīm elementoꝝ. ſic inter virtutes cari/tas ē magꝫ actiua. Amor ei fm Greg. nunq̄ eſt ociosus. operatur em magna ſi eſt· ſi aūt opari renuit. amor non eſt. Secūdo cari/tas tendit ſurſum Nam incipit a deo et om nia ordinat in deum. et ſicut ignis maxime calefacit ad ſuperius minus ad latus. mi/nus ad dorſum. ita habens caritatem ma/xime diligit deum· minus ſeip̄m et ꝓximū. et minime corpus et mundum. Tercio cari/tas creſcit in infinitū· Nam bonis operibus auget. nec finez habet augmenti in vita pre ſenti. Quarto vocat forma aliaꝝ virtutum quia ſine caritate nullus virtutis actus me ritoꝝius eſſe poteſt De illo aūt igne moder nis temporibus fere adimpleta eſt ꝓphe/tia ſaluatoris. Matth. xxiiij. Abundabit iniquitas et refrigeſcet caritas multoꝝ. vt merito dici poſſet ignis virtutis ſue oblit⁹ eſt B Ubi notandū ꝙ de obliuiōe qua/druplici hoies ſunt arguendi. videlicet de obliuione diuinoꝝ beneficioꝝ. de obliuiōe propriorum delictorum. de obliuione fa/miliarū amicorum. et de obliuione ſaluta/riū mandatoꝝ Primo arguendi ſunt pec/catores de obliuione beneficioꝝ de quibus dicit in ps̄· Oblīti ſunt beneficioꝝ ei⁹ et mi rabiliū eoꝝ que oſtendit eis ¶ Secūdo ar guendi ſunt homines de obliuione ꝓpriorum delictoꝝ Illa enim habenda ſūt in memoria vt pro eis indulgentia ſupplicet. exemplo ps̄. qui ait. Iniquitatē ſi aſpexi in corde meo Et iterꝝ Iniq̄tatē meā ego ꝓgno noſco et peccatū meū cōtra me eſt ſp. Illud eſt cōtra nōnullos qui aliena delicta ſemp̄ i ſpectu aſpiciunt et peccata ꝓpria non ad/uertunt Contra quos dicit Ben.l. Obſe/cro vt obliuiſcaris ſceleris fratrū tuorum: Tercio arguendi ſunt de obliuiōe familia/rū amicoꝝ et maxime cum fuerint mortui. Magna ingratitudo eſt: tunc amicos dele rere cum noſtra amicicia primo inceperint indigere Amici em noſtri q̄diu viuunt po terunt ſe iuuare in his que ſpectāt ad meri/tum vel demeritū ſed cū fuerint mortui. fi/unt ad merendum penitus impotentes. et tunc non habent aliquod refrigerium vel refugium. niſi ad amicos ſi quos in vi/ta poſt ſe reliquerunt. vt dicat quilibet illo rum illud Job.xix. Miſeremini mei ſaltez vos amici mei. quia manus domini tetigit me. Di autem de quatuor generibus ho/minū cōqueruntur qui ſūt iſti. ſucceſſores occupantes progenitoꝝ hereditates. execu toꝝ defraudantes defunctoꝝ volūtates. pfeſſores nō penſantes fundatorū pietatē et mēdicatoꝝ res nō recipꝛocantes benefac toribus ſuis grates Primi ſunt heredes in grati qui ſuccedunt parentib⁹ in terris bo nis et redditibus que illi aut ſumptib⁹ vel ſanguine conquiſierunt. Iſti optinent ſine laboꝛe. et tamē vix ſemel in anno pro eis di ci faciūt vnā miſſā. Nota Auiē. lvij. hic et multa q̄ ibi dicunt̄ō memoria Eccs. vi Si quis genuerit filios centū. et infra Oblīvio ne delebitur nomen eius ¶ Secundū ſten⁹ hoīm de quo mortui conqueruntur ſunt ex ecutoꝛes falſi et fraudulenti defraudantes eorum vltimas volūtates contra quos. xiij q.ij. Ultima voluntas defuncti omnibus modis ſeruetur. Hoc autem a iure nature proceſſit Liberum enim debet eſſe q̄ libe rum non redit ad arbitrium Unde Ale/xander nequā libro ſuo de naturis rerū oīn dit naturam de proportionibus non ſolus pulcram· ſed etiam neceſſariam iuriſperitꝫ in caſu. Unde ꝓbat his verbis Quis legēs oma nā volūtati teſtatoris itelligit ſatis feciſſe: niſi in ꝓportionū naturis inſtruct⁹ ſit Igit quidam lecto doloris detentus videns ami mā ſoluendā eſſe legibus humane ſeruitu/tis cōdidit teſtamētū ſub hac forma verbo rum Si vxoꝝ mea pregnans rem melioris

ſeruus emtatur. ¶ Delego puero duas partes hereditatis. vxori tertiã. Si femineaꝑ lefecundetur gaudeat vxor duabus portiõibus filia tertiã percipiat. Ultro itaqz ſoluente debitũ nature tributum vxori eius. Lucina fauẽs maſculũ zfeminã plẽ cõceſſit. Queſitum eſt eñ q̃d iuris ſtatutũ eſt a iuriſ pragmaticis hereditatẽ in ſeptem portiones eſſe diuidendã. Aſſignate autẽ ſunt q̃tuor ptes puero. due partes vxori z vna puelle. Liber eñ debet eſſe ſup̃me voluntatis ſtilus z liberũ q̃d itez nõ redit ad arbitrium. ꝓtulit aũt ea portiõe maſculinũ ꝑ/ lem vxori qua ꝓtulit vxorem ꝑli femi/ nee vicz in dupla. Ideoqz recte dictũ eſt iudicũ herciſcũde familie. Hec Alexander Pragmaticus dr causator Pragma nãqz grece dr cauſa latine. Vñ pragmatici dicũtur iuriſperiti q̃ cauſas z negotia decidunt. Di aũt fraudatores vltimaz voluntatum ſacrilegi ſunt z fures z paupum necatores xũ:q.q: Clerici.zc. De talibus ꝓqueritur defunctus dicẽs in ps̃. Obliuioni datꝰ ſuz tanqz mortuus a corde. Sed felices portꝰ executores q̃ dicere poterũt illud ps̃. Nec obliti ſumus te. necinique egimus in teſtamento tuo. Tertiũ genus hominũ de quibus mortui cõquerũtur ſunt ꝓfeſſores nõ gioſi poſſeſſionati manerijs. redditibus z omnibus bonis ditati. nõ ſolũ ad neceſſitatem imo ad voluptatis ſupfluitatẽ qui vix nouerũt noĩa ſuoz fundatoz quoz quilibz poteſt de eis dicere illud. Ozee. xiij. Saturati ſunt z leuauerũt cor ſuum z obliti ſunt mei. ſaturati ſunt ꝑ gulam. leuauerunt cor ſuum ꝑ ſupbiam: z obliti ſunt mei ꝑ negligẽtiam. Quartũ genus hominũ de quibus mortui cõquerunt. ſunt mendicatores non recipcantes benefactoribꝫ ſuis grates qui tempalia bona recipiũt z ſpiritualia nõ retribuũt vt deberent. qui benefactoribus adulantur donec recipiãt z cum receperint deuotõibꝫ z preclbꝫ nõ recõpenſant. Cõtra quos Eccl. xxxvij. Dr Nõ obliuiſcaris amici tui in animo tuo: z nõ ĩmemor ſis illiꝰ in operibꝫ tuis. Quarto arguendi ſunt homines de obliuione ſalutariũ mandatoruz ꝓfunditas eñ peccandi z ĩueterata conſuetudo male viuendi adimit q̃ſi memoriã diuinoz mandatoz. cõtra q̃s ps̃. Gloriat q̃zuis ſe peccaſſe fateatur dicẽs. Erraui ſicut ouis que perijt quere ſeruũ tuum dñe. qz mandata tua non ſum oblitus.

Lectio. clxxxv.

Propt̃ hoc etiã in omnia tũc tranſfigurata omniũ nutrici gratie tue deſeruiebant ad volũtatẽ hoꝝ qui ate deſiderati ſunt vt ſcirent filij tui q̃s dilexiſti dñe qm̃ nõ natiuitatis fructus paſcunt hoies ſed ſermo tuus hos q̃ĩ te crediderit ꝫ ſeruat. ¶ Poſita gñali forma mirabiliũ que deꝰ exercuit circa ppl̃m hebreoz in deſerto gubernando. z circa populũ egyptioz in egypto eos flagellãdo. videlicet obedientia creature ad diuinã volũtatem. In iſta pte candẽ obedientiã applicat ſingulariter ad illã cibatõnem glorioſam qua ꝑ manna ppl̃m ſuum q̃dragĩta ãnis in deſerto pauit. Et circa hoc duo facit. Nã ꝓmo oſtendit miraculi qualitatẽ. Secũdo miracli vtilitatẽ. ſeda ps ibi. Ut ſcirent filij tui. ☞ A Fuit aũt miraculi magnitudo ineffabilis in hoc q̃ omnia cibaria videbantur tranſfigurata id ẽ tranſſubſtantiata cuilibet in quolibet ſub ſpecie ipſius mane quod vnicuiqz ſapiebat illud genꝰ cibi quẽ magis dilexit z hoc ẽ quod dicẽ ꝓpter hꝰ id ẽ qz omnis creatura factori deſeruiuit ad nutum. ideo etiã tunc in omnia tranſfigurata. i. cibaria vel cibos quibus hoies paſcuntur tranſfigurata in omĩa ſm apparentiam z iuditiũ comedentiũ. qz qđ prius ſapiebat vnum cibum poſtea videbatur alius z tertõ tertiꝰ z ſic quodammõ oĩa ad eſũ humanũ pertinentia tranſfigurata z in omnia omniũ nutrici gratie tue id ẽ voluntati gratoſe populũ nutriẽti ſeruiebat ad voluntatẽ hoꝝ qui a te deſiderati ſunt id ẽ adoptati z dilecti. Hec eſt ergo miraculi qualitas. z ſequitur eius vtilitas ĩfoꝝmatõ. vicz fideliũ vt cognoſcatur q̃ ñ ſolũ fructus ꝑ cõſuetum curſum nature ꝓducti cõſeruabãt hoies in vita naturali ſed etiã ſzmo z z ĩperiũ ꝓducentis de q̃libz q̃cq̃d placet Et hꝰ ẽ qđ dicẽ. Ut ſcirẽt filij tui dñe qm̃ nõ natiuitatꝭ fructꝰ paſcũt hoies. i. fructus ꝑ cõſuetũ modũ nature ꝓcedẽtes ſed ſzmo tuꝰ. i. mãna celitꝰ datum ad ſermonẽ

M. i.

,tuum.hos qui in te crediderint conseruet Dilexisti dñe,dilectionē suā deus ad homi nem q̄uoz modis magnificat z cōmendat ☞ a Preuenit em̄ tarditatē nostre be/ niuolētie,abluit feditatē immūde ꝺscie.su pat q̄ntitatem nr̄e sufficientie, z ꝑparat vo luptatē p̄hēnis affluētie, Primo dico q̄ su am dilectionē oñdit in hoc q̄ ꝓuenit tardi/ tatem nr̄e beniuolentie.i. Johan.iij. In hꝫ est caritas nō q̄si nos dilexerimus deū.sed quoniā ipe prioz dilexit nos. Ūñ Bernar. Dulcis Jesus prim⁹ es i accessu.et vltim⁹ in r̄cessu et iō ꝺuenīēter coz humanū exigit sibi dari. Prouer.xxiij. Fili mi prebe mihi coz tuū. Sic em̄ ipe ē p̄mus in accessu ꝓuei endo volūtatem vt ad eū ꝺuertatur z vlti/ mus in recessu.quia p̄us natura et causali/ tate homo recedit a deo ꝙ pctm̄.q̄z deus de relinquat subtrahendo gr̄am. Ita coz hūa nū p̄mū est inter ptes corporꝭ quod viuit z vltimū quod morit. In cui⁹ figura dicitur Exodi.xxij. Sanctifica mihi omne p̄mogenitū.id ē omne coz humanū quod ītra mē/ bra corpis p̄mogenitū dici pōt Et hꝫ est qđ signāter dicit. Math.xxij. Diliges domi/ nū deū tuū ex toto corde tuo.et ex tota aīa tua. ☞ B Secōdo oñdit xps suam di lcom̄ ad nos i hoc q̄ abluit feditatē imun/ de consciē. Deleuit em̄ peccatū originale p p̄ciū sanguinis effusione. delet pctm̄ actua/ le p sacramentalē penitētie lotionem.z hoc est qđ nobis cōmemorat, Joh. Apocal.i. Dilexit nos z lauit nos a pctis nr̄is i sangu/ ine suo. Sanguis significat amorē z cau/ sat amorē, Ūñ sanguinee cōplexionis nata/ liter sūt amatiui et iuuenes magꝭ amatiui q̄z senes ꝓpter sanguis abundantiā ampli pliozem. Narrat Jhero. cōtra Jouinianū libro.i.allegās Xenophontē hec scripsisse de infantia Cyri maioris. Scribit inquit Jhero. Xenephon occiso Abradaco viro quem panteon vxor miro modo dilexerat collocasse se iuxta corpusculum z confosso pectore sanguinē sui mariti vulneribꝰ infu disse. Isto mō moraliter anime deuote spō se fideles Jesu cristi, videāt ꝺ templando maritum suum occisum et nō casualiter sz p̄o ea q̄ amore sponte defunctū. collocent se iuxta corpus sacrum crucifixi. z illud tā volūtate q̄z intellectu quasi duobus brach ijs amplectentur confodiant pectus suuꝫ gladio doloris et contritionis accompassi onis.vt inde sanguis amorꝭ erumpat et in vulnera saluatoris transcurrat. Ad Heb ix. Sine sanguinis effusione non fit remis sio peccatoꝝ.et hoc est q̄ suadet Apostolus ad Eph.v. Ambulate i dilectione, sic et xp̄us dilexit nos et tradidit semetipsum p̄o nobis: Tertio xp̄us ostendit ad nos suam dilectionem maximā in hoc q̄ supat quantitatem nostre sufficientie. Plura em̄ nobis tribuit q̄z perfecte intelligere et con/ siderare sciamus nec sufficimus suū amo/ rem recompensare. Unde Apostolus ad Ephes.ij, vocat caritatem christi nimiam. Propter inquit nimiam caritatem qua di lexit nos. Sicut enim dicit Chryso. de re/ paratione lapsi. Nemo amicoꝝ carnali um etiam si sit in hoc supra modum infan ens.ita exardescere potest in amorē dilecte sue.sicut deus effunditur in amorem ani/ marum nostrarum. ☞ C Quartꝰ oꝝ enim defectus in dilectione hominum ex perire contingit.a quibus amoꝝ diuinus est totaliter alienus. Sunt enim aliqui.q licz amentur.non tamen reamāt amatores suos sicut sunt ingrati. Econtra dicit domi nus. Prouerbioꝝ.viij. Ego diligētes me diligo. Et Boetius,tercio de consolatio/ ne philoso. dicit, Pulcerrimum diuitiarū genus est.amicos inuenisti Sunt qui di ligunt.sed propter propriam vtilitatem. Indigent enim beneficijs amicoꝝ.Con tra quos Seneca in quadam epistola. Ne/ gotiatio est amicicia que ad cōmodū at/ tendit. et fm Aristotilē. octa. Ethicoꝝ. Cum sit amicicia propter vtile. et propter honestum diligentes propter vtile sunt mi nimi amici inter omnes. Et hoc etiam de/ plāgit Ouidius p̄mo libro ō ponto Tur/ pe quidem dictu.sed si modo vera fatemur Ululgus amicicias vtilitate probat. Sed per oppositum deus diligit nos non prop/ ter suam vtilitatem qui nostris nō indiget bonis.sed diligit nos ad fructum nostrum Epheso.p̄mo. Gratificauit nos in dilecto filio suo gratis,id est gratos nos sibi fecit. Osee. decimoquarto. Sanabo contritio/ nes eoꝝ.et diligam eos sponte.

Tertij sūt qui diligunt hominem sed non

nisi ꝓsperitate ⁊ felicitate sua. De quoꝝ ꝙ liber verificat illud Boetij. iij. ō ꝓsol. ꝓsa v: Quē felicitas amicū infortuniū facit in amicū Ūñ dixit quidā. Exemplo didici ꝙ ꝓsperitatis amici. Res amplectunt nō noi sed nostra sequunt. Et iterꝝ metricus. Nō sunt persone sed ꝓsperitatis amici. Quos fortuna tenet dulcis acerba fugat. Sed ꝑ oppositū xps tunc maxime diligit qñ ho mo a mundo deseritur ⁊ a malis homibus agitat. Ūñ per ps̄: dicit deus. Cū ipso suꝫ in tribulatōne eripiam eū ⁊ glorificabo eū Quarto in mundanis amicis reperit de fectus qz multi diligunt viuentes ⁊ mortu os ꝓsequuntur ⁊ odiunt cuiusmodi sunt ñ nunq̄ fratres filij vxor seruus ⁊ executor. Cū em̄ homo fuerit defūctus tunc illi qui de bonis suis eū magis iuuare deberēt spo liant ⁊ predantur ⁊ sibi appropriant quid quid possunt Ūñ metrice dr. Post mortē mors um vertit dilectō dorsum. Finita vi ta finit ac amor ita. Per oppositū xps dili git amatorē dū viuit ⁊ longe ampliꝰ post mortē Joh. xiij. Cū dilexisset suos q̄ erant in hoc mūdo. in finem dilexit eos id ē inp petuū dilexit eos. Viere. xxxi. In caritate ꝑpetua dilexi te ⁊ attraxi te. Quarto ostē dit deus suam dilectōnem ad nos ī hoc ꝙ preparat nobis voluptatē perennis affluē tie. Ūñ ij. ad thes. ij. Dilexit nos ⁊ dedit ꝺ solatōnem eternam. que q̄nta sit. sancti ni tuntur exprimere ⁊ nō possunt. Ūñ. Aug de moribus ecclesie. Tanta est pulcritudo iustitie. tanta ē iocunditas vite eterne. hoc est incōmutabilis veritatis ⁊ sapientie. vt eriā si non liceret in ea amplius manere q̄z vnius diei hora ꝓpter hoc solū anni huius vite innumerebiles. pleni diuitijs ⁊ circū fluētia temporaliū bonoꝝ certe meritoqz premnerentur. Et Crisō. de reparatōe la psi. Si quotidie oporteret tormenta per ferre. si ipsam gehennam quotꝫ tolerare ꝑ eo vt xpm possemus videre in gloria vi uentem. sanctoꝝ eius numero sociari. non erat dignū pati omne qđ triste ē modo vt tunc tanti boni tanteqz glorie ꝑticipes haberemur.

Lectio. clxxxvi.

Quod enim ab igne non poterat exterminari. statim ab exiguo radio solis calefactum tabescebat. vt notū omnibus esset. q̄m̄ oportet p̄uenire solē ad benedictōnem tuam. ⁊ ad ortum lucis te adorare. Ingrati em̄ spes tāqz hi bernalis glacies tabescet ⁊ dispiet tāqz aq̄ supuacua. ¶ Postqz autor declarauit de il lo manna qđ deus dedit patribꝰ in deser to. quāte fuerit dulcedinis in delectando. In ista ꝓte ꝓsequitur q̄nte fuerit fortitu dinis in durando Erat em̄ ipsi⁹ mira ꝺi tio: qz cum esset liquefactibilis nō liquefie bat ab omni calore igneo. sed a calore sola ri. Primo q̄ ponit istius liquefactōnis di uersitatē. Scđo subdit mirabilis ꝺ ditōis vtilitatē. scđa ps ibi. Ut notū esset omni bus. ¶ Circa p̄mum dic̄ sic. Qđ em̄ ab igne non poterat exterminari id ē resolui. sta tim ab exiguo radio solis orientis q̄n vicz radij sui sunt debilissimi ad calefaciendu tū quia cadit oblique sup terram. tū quia frigus noctis dominat in aere calefactum tabescebat ⁊ deficiebat. Exo: xvi. Cūqz in caluisset sol liquefiebat ⁊ añ solis ortū col ligebāt illđ Finis siue vtilitas fuit duplex vna quo ad bonos vt essent premoniti quo tempe debebant illud colligere. ⁊ q̄z tū ad hoc dicit vt notum omnibꝰ esset hebreis in deserto quoniā oportet p̄uenire solem. i. ortū solis ad benedictōnem id est ad colli gendum mānā qđ erit eis benedictō. vide licet beneficiū datum a deo: Unde. Exo. xvi. Colligebant aūt sīguli manne quan tum sufficere poterat ad vescendū. Et ad ortum lucis te adorare ꝓe benefitō man ne. qđ colligi debuit sūmo mane. ☞ A Fuerūt mlta mirabilia circa cibū istū Pri mū qz regulariter dabātur omni nocte ī a bundatia ꝑ toto ppło. Scđo q̄ colligētes singli certā mēsurā secz gomor satis inuenie bāt cū illđ domi đportasset q̄z tūcūqz esset edaces nec q̄ plꝰ collegerat habuit amplꝰ nec qui minus parauerat reperit minus. Tertō q̄ nō poterat seruari ꝑ noctem vsqz ad mane. sed si seruabatur scatebat vermi bus. Et tñ feria sexta debebat pro duab⁹ noctibꝰ colligi qz sabbato ñ inueniebat in agro ⁊ tūc optime ꝑ duos dies potuit ſzua ri. Quarto fuit mirabile q̄ ad modicum radiū solis liq̄fiebat ⁊ ab igne durescebat

Lectio

Quinto q̄ sapiebat vnicuiq; secūdū suam volūtatem saltē ꝛ bonis vt supius dictū fuit. Sexto q̄ poterat redigi ī puluerē et trāsformar in panes. ꝛ ī merito poterit dici di benedictio. Sccda vtilitas puenies ex ista lig̃scentia ad ortū solis ꝛ resistentia ad calorē ignis. fuit q̄tū ad malos q̄ sinegligerēt puenire solē ꝛ differrent expectādo diuti⁹ ad colligendū. frustrarent spe sua māna tabescente et disparēte. sicut aqua Et hoc est quod subdit ad lr̃am Sic em̄ ingrati spes .i. manna speratū durare ab ingrato. qui n̄ credidit mādato domini de tempore colligendi. tanq̄ hybernalis glacies .i. hyemal⁹ non vernalis. tabescet et disparet tanq̄ supuacua. quia venies colligere post ortū. nihil inueniebat. sz totū erat liquefactū. Iste est sensus lr̃alis Exponit tamē de xp̄o sole iusticie. cui⁹ ortum ad iudiciū oportet p̄uenire ad habendā illam b̄dictionē. de qua Math. xxv. Venite b̄dicti p̄res mei ꝛc. et oportet ad ortū lucis. id est in aduētu iudicis adorare. ꝛ tūc ingrati spes tabescit

Ingrati spes tabescebat ☞ B Ingti sunt ꝛeo multipl⁹ pcōres Quidē em̄ dona dei non recogitant. Quidā em̄ de suis b̄ficijs nō honorāt: Quidā ei sua b̄ficia exprobrāt Et quidā contra eū p b̄ficia pugnāt. Primi sūt ingrati qui nūq̄ ponderāt precōcessa. sed semp aspirant ad habenda et nō quid receperint de pterito. sz quid recepturi sunt. pspiciūt de futuro. Et hec est prima ac potissima causa ingratitudinis. Sicut dic̄. Sene. iij. de b̄fitijs ferempn cipio Prima iquit oim ac potissima causa ingratitudinis est. q̄ nouis semp cupiditatibus occupati. nō quid habeam⁹. sz q̄d petam⁹ inspicimus. Nō in id q̄ est sed in id quod petim⁹ intēti sumus Quicq̄d est domi vile est. Seq̄tur aūt. vt vbi quod acceperis leuiter noueris. cupiditas fecit q̄ dator eoz uō sit in precio. Et ī⁹ non immerito cōquerebat: Epycur⁹ assidue. sic̄ refert Seneca ꝯsequenter. q̄ aduersus pterita sum⁹ ingrati. Et quecūq; percepimus bona ad memoriā non reducamus. Necīter voluptates numerem⁹ cū certioz nulla sit voluptas. q̄ que iam eripi nō potest. presentia bona nondū tota insolido sūt. futura pendēt et incerta sunt Et ideo concludit Sene. q̄ ad hoc q̄ nō ingrati sumus indigemus bona memoria quia si ad pfectam scientiā sufficit quidā semel didicisse quę semp possthea sciuntur. quidā vt sciantur nō est satis didicisse. Intercidit em̄ eoz scientia. nisi cōtineatur geometriam dico ꝛ sublimium cursum. Ita benefitia quedā magnitudo nō cōpatitur excidere quedā minoza. sz numero plura effluunt. quia nō frequenter illa tractamōs. nec libenter quid cui debeamus recognoscimus. Sed hic posset esse dubium an tales benefitia nō recognoscentes sed oblitionī tradentes debeant dici ingrati. Et cū Sen̄. cum Eburtō amico suo de hac materia disputaret. Eburtius talez nō ingratos. sed oblitos vocare solebat. tā q̄z ea res ingratum excuset quefacit. aut p hoc accidat alicui vt nō sit ingratus cū hoc nō accidit nisi ingrato. Et ideo distinguit Sen̄. ꝯsequenter de ingratis sic. Ingrat⁹ est qui benefitium se accipisse denegat q̄d accepit. Ingratus est ille qui dissimulat. Ingratus est qui non reddit. Ingratissimus omniū qui oblitus est. Et hoc probat Primo quia alij qui sunt memores benefitioz licet nō reddant. sentiunt nō tam in animo se esse debitores ꝛ possunt excusari occasione ad reddendum induci. Isti ꝛo videlicet oblito totū benefitiū elapsum est Sccdo quia ad reddendū homo multis indiget meminisse q̄d sine impendio potest. Et ideo nunq̄z voluit esse gratus qui benefitium tam longe placuit vt extra ꝯceptum suum poneret. De quolibet tali verificat illud Eccī. xx. Ingratus sensus dereliquit liberantem se Bene em̄ dz ingratus q̄ meminit p didit illius q̄d semp sensisse debuit. Sccdo sunt ingrati qui deum de suis benefitijs gratis impensis nec vel mentali agnitōni nec elemosinaz extrinsica largitōne gratias recōpensant similes porcis qui glandes ꝓtinue comedentes ad arborem oculos nunq̄z erigunt cuius fructu incelsanter depascuntur. Cōtra quos Ahrist. v. ethi. ca. viij. ostendit q̄ ifamulatu ꝓporcō nabili cōmanent ꝛ cohabitant boni ciues ꝛ illi qui nō p̄nt ꝯsimilia retribuere saltem gr̃az sacramentum sponte faciunt vt retributio sit. Hoc enim proprium est gratie Est etiā gr̃az actio qua dā retributō ꝛ qua

sīq̄ dam sacramentū in eo q̄ nō potest re/
tribuere ad honorē vel valorem Refamu/
lari oportet ei qui gratiā fecit. id ē ei serui/
re in recōpensatōe collati bñfitij. Hinc po
tes. tres sorores esse finxerunt que gratie
nōiabantur sicut narrat. Sen. d bñfitijs.
li. i. que sorores t filie veneris t liberi pa/
tris fm aliqs dicunt virgines etiā p plexis
manib vt choꝛ tripudiatū efficiāt riden/
tes t plucida veste ac soluta indute quaꝛ
due fuerūt ad nos p uerse. tertia vultum a
uertit. Virgines fuerūt eo q̄ incoꝛrupta t
sincera intentōne debent fieri beneficia. Cō
nexis manib circulum quendā efficiunt
eoq̄ beneficiū de manu ad manū transit t
tandē iterum redit ad autorē: ridētes sūt
quia benefitia hilarē deberent habere da/
torem plucida veste ac soluta induuntur
vel fm antiquos nude fuerunt. qꝛ benefi/
tia p spici volūt t nō latere. Est em amici/
tia benuolentia nō latens in contrapassis
uij. Ethi. Due p uertunt ad nos. t tertia
p cedit auersa facie. qꝛ bñficiū simplex a fa/
cilitate p greditur. sed dupla redit. Sunt
liberi patris t filie veneris. qꝛ ppter amo
rem t liberalitatem benefitia dari debent
Cū ergo a deo p tinue bñfitia r̄cipim⁹. sibi
p tinue regratiari debemus. Vñ dic beat⁹
Aug⁹ in epl'a ad Marcellinū q̄ nihil me/
li⁹ dicere possumus q̄z deo gratias. Quid
inquit melius vel aio geramus vel ore p/
feram⁹. vl' calamo scribam⁹ q̄z deo gratias
Hoc em dicere nihil breui⁹. nec audiri le/
uius. nec intelligi gratius. nec agi fructuo
sius quic̄z potest. Et tō dicit Hermes tri/
megistus li. suo qui logostileos dꝛ in fine.
q̄ nō est p ueniens deo thus vel mirꝛam in
cendere t sic eum adorare si nō inquit gra/
tias agentes adorem⁹. Ne sunt em sum
me incensiones cū gr̄e deo aguntur a mor/
talib⁹: Sed timendū est q̄ iam nimis veri
ficatur p fetia Apl'i. ij. Thi. iij. In nouis/
simis diebꝰ instabunt tempora periculosa
t erūt homines seipsos amātes t ingrati
Certō sunt quidā ingrati q̄ deum de suis
bñfitijs expbrant admodū vxoris ingra/
te p qua vir in collostergio positus. cuius
enormitatē vxor ei deinceps imperauit
ut perpetuū. Istā imitari vident q̄ christo su
orū vulnerꝛ fatue iurando imperant que
nullatenus sustinuisset nisi eū caritas ad h̄
cogisset. Ecci. xxix. Pascet t potabit ingra
tos t adhuc amara audiet Quarto sunt i/
grati qui p tra deū p benefitia pugnant q̄
donis dei ad peccandū vtuntur aliqn̄ qui
abundāt diuitijs a deo concessis vt neces/
sitatib pauerꝛ succurrant. t hi erūt preci
pui pauperum oppressores. Alij fortitudine
corpis sui vigent. vt deo p penitentiā ser/
uiant. t hi specialiter in seruitijs demonū
vires suas p sumunt. t erūt brigosi. rixosi
p dones t latrones. Nonulli vigēt ingenio
naturali q̄ deū colere t se t alios regere de
berent. t isti fraudib t dolis intenti circū
ueniūt p rimos. deseruientes diabolo t nō
deo Cōtra quos Greg⁹. xxxij. Mora: sup
illud Job. xl. Huic montes herbas ferunt
die sic. Dū reprobi de diuinitus acceptis
nequaq̄z recta sed praua cogitant. Quid
aliud faciūt nisi p tra deū suis donis pug/
nant. Quā sententiā expressius in omelia
quadā dic sup illud Cū audieritis prelia
t seditōnes. Omnia inquit q̄ ad vsum vi/
te accepimus ad vsum culpe p uertim⁹ trā
quillitatē quippe pacis humane ad vsum
p uertimus securitatis vane. peregrinatō
nem terre p habitatōne diligim⁹ patrie sa
lutem corpoꝛ in vsum redigim⁹ vitioꝛ sb̄
stantie abundantiā ad puersitatem intoꝛsi
mus voluptatis Decille. Hi sunt similes
cuculo qui p quandā auiculā dꝛ foueri in
nido quā postea occidit cū etatem adultaꝛ
habuerit t comedit Et tñ istis nō obstanti
bus benignus est sup ingratos malos Lu
vi. Ingratū tripliciter punitū inuenio lib̄
tum Vñ apud athenienses p uietus liber
tus de ingratitudīe aduersus patronū in
relibertatis eruebatur sicut narrat. Vale
rius li. iij. ca. i. Dicebatqꝛ ei dñs sup se deo
ciuem tanti muneris impiū estimatorem
nec adduci possum vt te credā vrbi vtilez
quē de libertate destituo. Abi ergo t esto
seruus qꝛ liber esse nesciuisti. Sen. i decla/
matōnib narrat de quodā ingrato filio q̄
ob ingratitudinē fuit a patre vinculatus.
Dicens liberi parentes alant aut vinciant
Et Sen. de benefitijs Miles quidā nau
fragus litoꝛe ē appulsus t in hospitō cui⁹/
dā p tres dies refocillatus tādē licentiā re

cipiens ait. Gras tibi referā si impatorem meū me videre cōtingat, veniēs apō. Philippum regem macedonū. pdia illi⁹ apud quē hospitatus fuit poscit. annuit Philippus. suis expulsis. nō vt iners vel rusticus illud tulit. sed ad curiā impatoris accessit ingratitudinē militē exposuit. Philippus hec audiens iussit vt reprobissimo militi t ingratissimo hospiti stigmata infigerētur q ei⁹ ingratitudinē ppetuo testarent et hospitioꝝ redderētur Sic ergo liberi⁹ priui legio priuabat. t fili⁹ ingratus parētib⁹ vinculis carceralib⁹ artabatur. t miles ingratus hospiti et amico stigmatib⁹ perpetuis notabatur.

Capitulū. xvij Lectio. clxxxvij

Magna enim sūt iudicia tua dñe t inenarrabilia ꝑba tua ppter hoc indisciplinate anime errauerūt Dū enim psuasū hñt iniquū posse dominari nationi tue sancte. vinculis tenebrarū et longe noctis cōpediti inclusi sub tecti fugitiui ppetue prouidentie iacuerunt vel placuerūt t latuerunt Ad commēdationem diuine gubernatōis t excellentiā sapientie increate. agit auctor in postrema pte sui de speciali ptectione generi iudaici. qđ deus sibi adoptauerat. t de miraculosa diectōne generis egyptiaci qđ filios isrl captiuauerat multis ānis. Afflixit autē deus egyptios decē plagis. Inter qs inferebant quedā p bestias t aialia qñ scz illis supuenit seua bestiaꝝ ira. morsib⁹ puersoꝝ colubrorū extermiabant. ac draconū t locustorū inuasionib⁹ attriti irremediabiliter torquebātur. Aliq p res insensatas t elemēta et aliq p corpora supcelestia. vtpote in aq̄rū nouo īmisso genere ac grādinibus t pluuijs desup īmissis. seua trucidati ītereme ptione: sicut supius visū fuit Ido postq̄ auctor declarauit quō egyptij affligebantur p bestias t aialia. t etiā p res insensatas t elemēta In ista pte oñdit quō idē egyptij afflicti fuerunt p corpora celestia. dupliciter em̄ puniebātur. Unomō p lumis sbtractionē. Alio mō per pmogenitoꝝ occisionem et fm hoc diuidit processus in duas ptes. Nam pmo agit de noua plaga illata egyptijs que fuit p tenebras palpabiles. sic dicitur. Exo. x. Secdo agit de decima plaga que fuit p īnumerabiles mortes pmogenitoꝝ. De q̄. Exo. xij. sedis ps infra ca. xvij. ibi. Cum cogitarent. ☞ a Circa primum duo facit Primo agit d mirabili suplitio tenebrarū illato egyptijs: Secdo de benefitō speciali luminis. tunc tpis collata hebreis ibi. Sanctis aūt tuis. Circa primum q̄nq̄ facit Nā pmo agit de istius penalitate Secdo de eius irremediabilitate. Tertō de ei⁹ īmensitate Quarto de ei⁹ vniuersitate Quīto de ipsi⁹ equitate. sēcūda ps ibi Dū putant se latere. tertia ibi. frequēter. q̄rta ibi. Ille aūt q̄ impotentem q̄nta ibi Ois em̄ orbis terraꝝ ¶ Circa primum duo facit. Quia pmo asserit tāte penalitatē causam. Secdo eiusdem pene ponit formam ibi. In vinculis tenebrarum. Causa aūt eius fuit duplex. ex pte dei iuste puersoris. ex pte egyptioꝝ iniqua puersatō. Quantū ad pmū dicit sic. Magna em̄ sūt iudicia tua dñe quib⁹ electos id ē filios isrl gubernasti t eoꝝ aduersarios flagellasti t inenarrabilia verba tua id ēfacta tua Deus em̄ factis loquit q̄ dixit t facta sunt Luce. ij. Transeamus bethleem t videamus hoc verbum qđ factū est Ex pte egyptioꝝ fuit duplex iniquitas. Una ptra deū p rebellionē. Alia ptra primum p violentam oppressionem. Fuerunt em̄ deo rebelles in hoc maxīe. q cum eos plagis grauissimis flagellaret. illi nullam disciplinā receperunt. Et q̄ntum ad hoc dicit. Propterea id ē quia iudicia dei t flagella eius nō receperūt egyptij ad sui correctōez indisciplinate aīe errauerunt repugnantes impijs dei sup dimissione populi sui. ¶ Secdo peccauerūt ptra primum. vicz ptra filios isrl. sup quos vsurpabant sibi violentam oppressionē. Et q̄ntum ad hoc subdit. Dū em̄ psuasum habent id ēfirmiter credunt iniqui egyptij posse dominari et oppressio nem nationi tue id ē populo habreoꝝ quem deus sibi sanctis dedicauerat legibꝫ delectare ecce culpa t statī subditur pena forma vinculis tenebraꝝ t longe noctis ꝛc. q. d. Dū egyptij diuinis pdigijs factis p moysen rebellarent t pplm isrl seruitute solita cogitarent opprimere. subito tenebris palpabilibus inclusi iacuerunt īmmobiles:

Et tangit istarū tenebraꝝ tres cōditōnes graues. vicz palpabilitatē cū dicit Uincu lis tenebrarū cōpediti. Fuit em̄ aer nō so/ lum p̄natus lumine imo sic condensatus q̄ palpari potuit. Uñ ipsi miseri iacuerūt quasi vinculati in tenebris. Dicūt em̄ qui/ dam q̄ aer pōt cōdensari p artem in tantū q̄ fiat homini impetrabilis. sed siue hoc sit verū siue nō. saltem hoc tunc a deo factum legit. Exo:x. Erant tenebre in terra egypti vt possēt palpari: nec mouit se quisq̄ ꝺ lo/ co in quo erat. Secꝺo tangit istiꝰ ligatōnis diuturnitatē cū dic̄. Et longe noctis Exo: x. Certō tangit ligatoꝝ īmobilitatē cū dicit Iacuerūt inclusi sub tectis. q: nullibi pote rant se vertere ꝓpter aeris densitatē. Fugi tiui ꝓpetue puidentie id ē putantes se po/ sse fugere diuinam puidentiā q̄ est īmobil' ⁊ īmutabilis Sap̄. xvi Manum tuā effu/ gere impossibile est. Rabanus ⁊ antiqui hñt Iacuerūt ⁊ tūc sensus non mutatur. Alij dicūt Placuerūt. ⁊ tunc est sensus q̄ mise/ ri puniti satisfecerūt p penas ꝓpetue pui dentie. Magna sunt iudicia tua dñe. No ta q̄ diuina iudicia magna sunt ꝓpter qua tuoꝝ. vicz ꝓpter iudicis infallibilitatē. pp/ ter iurisdictōis generalitatē. ꝓpter iusticie inflexibilitatē. ⁊ ꝓpter potentie incōprehē sibilitatē. Primo iudiciū dei dicit magnū ꝓpter iudicis ineffabilitatē: Humanū em̄ iudiciū fallit ⁊ fallit. Uñ iudiciū ecclesie fallitur nōnūq̄. sic dicit extra de sen. ex. a. nob ⁊ xxij. q. ij. Si q̄s. ⁊ cap. Cū aliquis erit Uñ ibi ꝺr q̄ eccl'ia q̄nq̄ in suo iudicio decipit. ⁊ qui intrat illā p eam extra mitta tur ⁊ qui foris ē intromittatur Et ꝺo so/ lius dei est occulta iudicare qui solus no/ uit corda hoīm vt ꝺr ij. q. iij. Cōsuluisti. ⁊ alibi ꝺr Diuinum iudicium vsurpant qui incerta ⁊ dubia iudicant ⁊ tō dic̄ b. Au. xix ꝺ cui. dei q̄ ignorantia iudicis est plerūq̄ calamitas innocentis Debet em̄ in iudicio diligens examinatō ꝓcedere iudicium siue sniam ⁊ sententia punitōnem siue absolu/ tōnem Uñ fingunt poete sic tangit Clau diānus in fine scōi maioris. tres fuerunt filij Jouis qui sunt Minos Eacus ⁊ Ra/ damanc⁹. qui q̄m in vita sua iustissimi fue runt Ideo officium apud inferos exercere dicuntur. Uñ fingunt tres iudices esse in inferno quilibet eoꝝ antiquissimum exer/ cens iudicium quis tñ sit qui exercet iudi cium vel officiū dubium est. q̄uis a nonnul lis dicatur. Minos examen: Radamācus dat cruciamen Querere de labe tertiꝰ fra/ ter habet De istis nō est magna cura. sed ꝫ est certū q̄ volebāt signare ꝓ ista q̄ in omni iudicio ista debent esse. diligens inquisitio Sententie pnunciatō ⁊ eius ꝺe executō mō si agamus de iudicio humano cū homo iu/ dicare nō possit nisi fm allegata ⁊ ꝓbata ⁊ frequēter cōtingat falsa ꝓbari. ꝓbatōe iurꝫ cōsequens est oēm terrenum iudicem falli bilem esse. sed solus deus est qui errare nō pōt ꝺ quo solo verificat illud Prouer. xvi. Diuinatō in labijs regis nō errabit in iu/ dicio os eius ¶ Secꝺo iudicium dei dicit magnū ꝓpter iurisdictōnum generalitatē Nullus em̄ homo est cuiꝰ dominiū ad om nem locū se extendat Deus aūt omnes gē/ tes iudicabit. Johā. v. Pater omne iudi/ ciū dedit filio. ⁊ Johel'. iij. Consurgant et ascendant gentes in vallem Josaphat. q: ibi sedebo vt iudicem oēs gentes. ij. Cor. v Omnes nos manifestari oportet añ tribu nal christi vt referat vnusquisq̄ ⁊ Chrisо omel'. xix. Loquens in impfecto opere de die iudicij sic dic̄. In qua die q̄n venerit i maiestate sua q̄n iam nemo ausus garrula ꝓtentōne sermonem aut mendanū defen/ dere aut cōtra dicere veritati. q̄n nō os lo/ quit ⁊ opus absconditur sicut in hoc tem/ pore sed econtra opera singuloꝝ loquētur ⁊ ora tacebunt nō q̄n persona interrogatur ⁊ cōscientia nō videtur sed econtra conscie tia discutitur ⁊ persona cōfunditur quādo nemo excusat peccatorē. sed omnes accusāt nec alter p altero interuenit sed singuli ibi timebunt q: in illo iuditō non erunt testes adulatores sed angeli veraces nō erunt iu/ dicantes personaꝝ acceptores sed deus q̄ iustus est reddet vnicuiq̄ fm opera. Hec Chryso. Narrat Ouidi⁹ xv. metamor. q̄ mos erat antiquis niueis a trisq̄ lapillis. his damnare reos. illis absoluere culpas: Nos em̄ siue modus fuit sententiam pro ferre signo non voce quia si accusatus ꝺebe bat absolui effundebātur ꝺ vrna corā toto pplo aliq̄ lapilli albi ⁊ si ꝺbuit dānari nigri

Eodem modo in iudicio generali quilibet fundet de vna sua id ē de scientia ppria lapides qles ipsemet immisit id ē opa dura ⁊ inppetuum pseuerantia quātum ad meritū vel reatum. ⁊ si fundat opera alba saluabitur. si nigra peccata. ꝯ demnabitur Glaū. ij. dr de damnatis. Facies hominuz sicut nigredo olle. ¶ Tertō iudiciū dei dr magnum ppter iustitie inflexibilitatē sic dic Isidor. dō summo bono ⁊ in Canone ri q. iij. Quatuor modis puertitur humanū iudicium timore. cupiditate odio ⁊ amore Deus aūt nullū istoz modoꝝ corrumpi poterit. Nō timore qz oīpotens est ⁊ nullus metū hē t Job. xxij. Numquid timēs arguet te ⁊ veniet tecum ad iudicium. quasi diceret nō. immo q̄nto potentiores tāto cōtra eos sententiā pfert duriorem. Sap. vi Potentes potenter tormenta patient. Et ibidē. Fortioribz fortior instat cruciatio. Fingitur q leo semel tenuit curiam bestiarum. debuitqz vnaqueqz semetipsam proclamare de culpis corā leone. Asinus ait Sequebar inquit aliq̄n plaustrum plenū feno. ⁊ cū manipulus feni cecidisset dō plaustro accepi ⁊ ꝯmedi Cui leo. Male inquit erasti miser. ⁊ cōtra legem ⁊ fidelitatē fecisti. Debebas em̄ ei qui pdidit reddidisse ergo de p̄cepto leonis verberabat ad mortem. Accessit lupus ⁊ ait. Dñe. Circūiui aliq̄n greges ouium et armentoꝝ et rapui aliq̄n agnum teneru ⁊ strāgulaui. aliq̄n pinguem vitulū q̄n eum attingere poterā q̄qz ouem. q̄qz hedum. Cui leo. Dimittas inquit carissime talia ponderare nimis strictam cōscientiā habes: Naturale ē tibi sic facere ⁊ nemo faciens qō natura dictat peccat Sic a falso iudice lupus iustificat ⁊ asinus innocens verberat. Nō sic erit de iudice christo qui nullū timet imo sic dicitur Sap. vi. Judicium durissimū his qui p̄sunt fiet. nec corrūpi cupiditate poterit. qz ditissimus est. nec odio qz optimus. nec amore qz iustissimus. Job. xxxiij. Vere ei deus nō cōdemnabit frustra. nec oīpotens subuertet iudicium. Et. Tob. iij. Omnia iudicia tua vera sunt ¶ Quarto iudicium dei dr magnum ppter sue potentie incōp̄hensibilitatē Ro. xi. O altitudo diuitiarū sa. ⁊ sci. dei. q̄ incōp̄hensibilia sunt iudicia eius ⁊ inuestigabiles vie illius. Ista sunt occulta iudicia dei quibz homines disponit et regit in p̄nti p̄mittendo iustum affligi ⁊ iniustum extolli. que a nobis modo nō vident. sed patebunt clarius q̄n eum sicuti est videbimus.

Lectio clxxxviij.

Et dum putant se latere in obscuris peccatis tenebroso obliuionis velamento dispersi sunt pauentes horrende ⁊ cū admiratione vel turbatōne nimia pturbati neqz em̄ q cōtinebat illos spelunca sine timore custodiebat q̄m̄ sonitus descendens p̄turbabat illos ⁊ pśone tristes illis apperentes pauorem illis p̄stabant ¶ Postq̄ auctor describit tenebras triduanas olim illatas egyptijs q̄ntum ad earum densitatem quia fuerunt palpabiles. In ista pte describit easdem q̄ntum ad puniendi potestatē ostēdens q nullū remedium potuerūt egyptij adhibere quo contra tenebras se iuuarent negabatur eis remediū tam intrinsicū q̄ extrinsicū. Intrinsicū remedium possent sibi sperasse p animosam audatiā cordis sed cōtra illud remedium habuerūt pauorem maximum vt nullus q̄ntumcūqz corpatus posset aliū animare. Pzio q̄ ostēdit eos caruisse remedio cōsolatōis cuiuslibet ab intrinsico. Scdo ostendit eos caruisse remedio qō possent sperasse ab extrinsico Scda pars ibi Neqz em̄ que cōtinebat

☞ A Quantū ad p̄mum tangit tria grauia ppter q̄ potuit tūc tp̄is nullus aliū cōsolari. fuerūt em̄ dispersi locali separatōe fuerūt pauidi ⁊ pcussi stupefactōne. fuerūt turbati ⁊ positi in nimia admiratōne. Unde dic sic Et dū putant supple egyptij se latere in obscuris peccatis tenebroso oblionis velamento dispersi sunt. Nerem tenebrosum vocat velamentū oblionis sicut em̄ lumen efficit ⁊ figurat scientiā: ita tenebre oblionē designant ⁊ ignorantiam. Dicūtur peccata obscūra ppter effectum. quia auferunt cognitōem vere lucis. Ephe. iij. Tenebris obscuratum habentes intellectum. Et qz ducūt ad obscuritatē inferni. Jn ps. Obscurantur oculi eoz ne videant Sic ergo fuerūt illi egiptij dispsi abinui

cem. q2 quidã erant in domibus ⁊ quidã in agris. ⁊ illi qui ꝑpe se erant reputabant se multũ distare ꝑpter tenebras palpabiles interpositas Un fuerũt pauẽtes horrende et cũ admiratiõe ꝓturbati: Conseq̃nter excludit ab eis remediũ qõ possent sperasse ab extrinsico. Possent aũt sperasse triplex remediũ ab extrinsico cõtra illas tenebras tem. Tertio magorũ suoꝝ subtilitatem. et ideo ista tria ab eis excludit. ꝑmũ ibi. Neq3 em ꝓtinebat. secundũ ibi. Ignis q̃dem. tertiũ ibi. Et magice artis. ☞ a Quantis tenebris nullũ habebant solatiũ ꝓpter duo. Primo ꝓpter strepitum quẽ audiebant in loco quia quẽlibet terrebat ille sonus Secõo ꝓpter melãcolicas imaginationes de dæmonib9 ⁊ mortuis hominibus Un dicit sic. Nec em illa q̃ continebat illos speluca. q2 ad foueas ⁊ cauernas mlti cõfugerãt. sine timore custodiebat. q̃m sonit9 desup apparẽtes visione imaginaria pauorez ꝑstabant Et ꝑsone tristes illis apparẽtes. No3 nay que ducũt cõiter in tristicia dies suos viez inuidi ⁊ pfidi. cupidi ⁊ stupidi. Inuidi mordaces. perfidi fallaces. cupidi tenaces ⁊ stupidi ꝓtinaces. Primo videm9 q3 oẽs inuidi sunt cõiter tristes. Un Ouid. ꝙ. Metamor. fabulatur qualiter Pallas iuit ad inuidiã vt ꝓcuraret mortẽ Aglãuiez domũ ꝑsonã: escã ⁊ viã. domũ dscribit Protin9 inuidie nigro squalẽtia thabo. Tecta petit domus ⁊ in vallibus imis. Abdita sole carens nõ nulli puia vento. Trivacatis semꝑ caligine sꝑ abundat. Unde ergo dicere ꝙ domus inuidie est situata in vallibus ꝑ tãto ꝙ ꝑsone humiles inuidẽt superioribus ⁊ omnis inuid9 ideo inuidet quia se inferiorem alio in aliquo quod appetit esse videt. Inferior planeta eclipsat superiorem. ⁊ nõ econtra. sicut patet de luna ⁊ sole ⁊ ita regulariter illi qui min9 valent ⁊ sunt gratijs ⁊ meritis inferiores obumbrare nituntur ꝑ inuidiam meliores. Et ideo signanter dic Job. v. Paruulum occidit inuidia. Un merito dr ꝙ domus inuidie est in imis vallibus situata. Tecti hui9 domus est coopertum squalenti tabe id ẽ veneno squalore ⁊ languore. Nã tota locutõ inuidie est de peccato. tota cõsideratio d defectibus electorũ. Itẽ domus inuidie caret sole. quia nunq3 gaudet de ꝓsperitate. seu felicitate. primoꝝ. imo venti bonarũ narratõnum eum occidunt. Itez domus inuidie est tristis. Dicit em Damascenus. ꝙ inuidia est tristitia de alienis bonis Un sic bufo tristatur de bono odore vinearũ florentium ita inuidus de ꝓfectu valentiũ ꝓsonarũ. Item domus inuidie semper caret igne. ⁊ est plena frigore. quia nullus inuidus feruet caritate/caligine tamẽ semꝑ abundat. q2 nunq3 bene iudicat inuidus d personis¶ Secõo q̃ntum ad escã dr ꝙ Pallas eam inuenit comedentẽ carnes vipereas. Nã omnis inuidus pascitur de malignis cogitatõibus ⁊ machinatõnibus turbatiuis alioꝝ. Tertõ personã inuidi describit. Ouid9 sic. Pallor in ore sedet macies in corpore toto. Nusq3 recta facies liuent rubigine dentes. Pectora felle virent lingua est suffusa veneno. Risus abest nisi quẽ visi fecere dolores. Nec fruitur somno vigilantibus excita curis Sed videt ingratos intabescitq3 videndo. Successus hoim carpit ⁊ carpit vna. Suppliciumq3 suum est. ¶ Quarto viam ⁊ modum incedendi inuidie euntis vers9 Athenas describit sic. ¶ Indoluit baculũq3 capit quẽ spina totum Uincla cingebant operaq3 nubibus atris. Quaq3 ingreditur florentia ꝓterit arua Exuritq3 herbas et summa cacumina carpit. Afflatuq3 suo populus vrbesq3 domosq3. Polluit. Ecce modus nocendi quẽ inuidus semꝑ obseruat Portat baculũ plenuz spinis. q2 illud vñ fulcire deberet pungit ⁊ nõ portat q2 nõ ẽ qõ inuidum posset delectari. atris nubibꝫ operit q2 inuidus ⁊ detractor nunq3 clarã sed obscuram dicit sententiã de illo cui nocere ꝓponit. Itẽ quaq3 ingreditur florẽtia ꝓterit arua. q2 inuid9 nulli nocet nisi aliqua virtute florescat. Un Valer9 li:iij. Nulla tã honesta ciuitas q̃ malignitatis dẽtes possit vitare. Diuites em sũt alienis iacturis locupletes funeribꝫ Un quidam

Lectio

interrogatus quō inuidus nō haberet. Respondit si nihil inquit ex magnis rebus habueris aut nihil felicitatis gesseris nā sola miseria caret inuidia. Ūn. Tullius vltio rethorice ponit exemplū de colore qui vocatur gradatō t ait Affricatio iustitiā. iustitia veritatē veritas gloriā t gloria emulatōnem parit. Quarto dic q exurit herbas id ēiuuenes pficientes sicut talpa ceca que mozatur in terza t radices herbaz rodit t impedit ab augmento t nō solū herbas imo sūma cacumina carpit qz semper cōtra superiozes suos plātos t dominos inuidus quisqz garzit Ultimo dicit q ex aflatu suo id ē ꝓbo malicioso polluit omnez pplm t vrbem quam attingit Hoc ē pmū genus tristiū psonaz. De qua tristicia dz Prouer. xxv. Sic ē tinea vestimento t vermes ligno ita tristicia nocet cordi. Eccī. xx x. Tristitiā longe expelle a te multos ei occidit tristicia Scdo videmus q omnes pfidi t fallaces sūt cōmuniter mali t tristes Ūn ypochrite vt decipiant alios quādaz exteriozem tristiciā simulant et sanctitatez Cōtra qs monet saluator. Math. vi. Cū ieiunatis nolite fieri sic ypochrite tristes. Tales sunt iocūdissimi in lasciuias in occulto t tristissimi q̄tum ad apparentiam ī publico similes gellie de qua Marcialis cocus li. epigra iij. Sene. epla xxxv. Ambro. in quodā sermone. Latet plerūqz sub tristi amictu lasciuia t deformis horror vili veste obtexitur vt secreta tegantur petulantiū animoz Contra tales Orat. Nūqz te fallant animi vel agni sub vulpe latētes Impia sub dulci melle venena latent. Tertiū genus tristium personaz sunt cupidi t tenaces imitatozes Nabal qui semper sunt in timore t dolore q̄mō aliquid acquirant vel adquisita retineant. Eccs. ij. Cuncti dies eius erumnis t doloribꝰ pleni sunt nec per noctem mente requiescunt Talis fuit ille iuuenis cui saluator dixit. Math. xix. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes t da pauperibus t habebis thesaurū in celo t veni sequere me t abiit tristis. Erat em habens possessiones multas Cōtra quos dicit Eccī. iiij. Declina pauperi aurem tuam sine tristitia Quartū genus male tristium personarū ī presenti sunt stupidi t pertinaces q̄ de dei clementia t pietate diffidunt qz aliqui de peccatz ppzijs sic ire remediabiliter tristantur vt dicant sacramentū penitentie eis nō posse sufficere ad salutem Uel quia iustitia dei nō permittat eū penitentibus misereri. Cōtra quos ps. alloquens animā suā dicit sic. Quare tristis es an. mea t quare ꝓturbas me t c. Aliqui sunt de istis sicut qui mortem amicoz suoz inconsolabiliter nimis plangunt quasi nihil de eoz beatitudine t resurrectōne futura desperent Cōtra quos. Apl's i. Thessal'. iiij. Nolo vos ignozare fratres de dormientibꝰ vt nō contristemini sicut t ceteri qui spem nō habet Et qui istud genus tristitie sunt patientes miserrimi sunt et de miseria presenti vadunt ad miseriam eternam. Contra qs signanter dicitur Eccī. xiiij. Felix qui nō habuit animi tristitiam t nō excidit a spe sua.

Lectio. clxxxix.

Et ignis quidē nulla vis poterat illis lumen pzebere nec siderum limpide flamme illumia re poterant illam noctem horrendā. Apparebat em illis ignis subitaneus timore plenus t timore illius percussi que faciei videbantur estimabant deteriora esse que nō videbant. ¶ Postqz declarauit auctor q egyptij tenebris fuerūt circūcluſi t nullum potuerunt habere remediū a loco eos cōtinente. In pte ista psequitur consequēter ostendēs q nec remediū habere potuerunt a quacūqz luce tenebras expellere. expulit aūt tenebras lux duplex. vicz elementaris t celestis Et ido ostendendo q nulla talis lux eis valere potuit. Primo ostēdit q eis valere nō potuit ignis cōmunis. Secūdo q nec ignis celestis. Tertio q nec ignis in medio aeris ex impressionibꝰ generatus nullum eis adhibuit remediū. imo auxit potius eoz tedium. Scda pars ibi Nec sidez. Tertia ibi Apparebat em. Quantū ad pmum dicit. Et ignis quidē nulla vis poterat illis lumen pbere nec siderum limpide flāme illuminare poterāt c. ppter densitatē aeris tenebrosi. Et bñ dicit nulla vis ignis. quia nec calor rarefactōnis nec lumen illustratōnis potuit illū

serem illuminare nec lumen illustrare Et quid mirum si ignis materialis ⁊ cōis hoc facere ñ posset. cū nec sīderum limpide flā me illuinare poterant illā noctem hozrēdā Cōsequenter ostendit ꝙ ignis ex impssio/nibo generatus nullum eis adhibuit reme dium imo auxit potius cozredium et ān/tum ad hoc dicit Apparebat aūt illis sbi/taneus ignis timore plenus id ē subita co/ruscatō fulguris Sed cōtra. Si appare/bat illis coruscatō. ḡ aer fuit illuminatus. Dez est aer fuit ꝙ vires obscuratus ⁊ etiā illuminatus ⁊ illa vicissitudo plus terruit eos ḡ si fuissent tenebze ꝺtinuate. vñ quā do dixit ꝙ nulla vis ignis potuit illis lu/men pbere Intelligit ꝙ nullum lumen ha buerunt ad eoz solatium sed potius ad pe ne suppliciū. Simul em̄ eū illis coruſca tōnibus illuminantibus subito aerem cali ginosum ⁊ spissum apparuerūt illis psone tristes ⁊ hozribiles demonū accipientium effigies mozruoz. ⁊ facies laruatas ad ter rendū eos quod fuit eis valde penale non solum ꝓpter illa que imaginabant ex visis ⁊ hoc est quod subdit. Et timore illius p/cussi que videbantur faciei. Uel cozpora/li visione vel imaginaria estimabant dete/riora esse que nō videbantur quia ex malis visis estimabant peiora esse futura ⁊ sic fue rūt in maio timore ⁊ miseria☞ A. C̄ No tādū ꝙ pena istoz egyptioz assimilatur in multis pene infernali Apparebat inq̄z illꝰ subitaneus ignis timore plenus. Tū quia repēte venit. tū qz ad plenum pūnit. Quā/tum ad ꝓmum i. Thessa. vltimo. Cū dixe rint pax ⁊ securitas tūc repentinus eis sup uenient interitus sicut dolor in vtero habē/tis ⁊ nō effugient. Quantū ad 2m Apoca. xviij. Quantū glorificauit se ⁊ in delitijs fuit. tantū date illi tormentū ⁊ luctū Oc/casione illius similitudis moueo istam du bitatōnem Utrū ignis corpozalis puniet in inferno damnatos Et arguitur ꝙ nō. qz si sic ignis ille calefaceret cozpora damna/toz ⁊ sic cū nullū sit resistens qđ possit acti onem ignis diminuere vel remittere. seq̄/retur ꝙ ignis ille calfaciet de facto cozpꝰ iude vel cuiuscūqz alterius vltra quēlibet gradū signatum ⁊ cū sit aliquis gradꝰ ca/loris excedens ꝓportōnem cōplexōnis hu/mane sequitur ꝙ ꝓ calefactōnem talem coz rūperetur cozpus humanū ⁊ fieret sepa/ratio anime a corpoze. Uel oportebit dicere ꝙ aliqua caliditas que sufficit cozrūpere vitam maxime sane ꝺplexōnis nō sufficiet cozrūpere vitā ꝺplexōnis in centuplo debi lioris. Sc̄ō si ignis affligeret ista cozpo/ra futura in inferno. ḡ cū sit agens natura/le ⁊ nō voluntariū agit vnifozmiter ꝓme/dium vnifozme ꝓ omnia cozpora equalit̄ appzximata ergo equaliter affliget minus mali cozpus sicut peioris si fuerit equali/ter appzoximatū. Tertō si ibi erit ignis. ḡ ibi erit aliqđ lumē cōsequens est falsum qz dicit Math. xxij. Ligatis manibꝰ ⁊ pedi/bus ꝓicite eum in tenebras exteriozes su/per q̄ dic̄ Breg⁹. Si ignis ille lumen ha/beret in tenebras exteriozes nō diceret mit ti. Et Basili⁹ dicit sup illud ps̄ Uox dñi intercedentis flammā ignis ꝙ virtute di/uina separabitur claritas ignis ab eūs vir tute adustiua: ita ꝙ claritas cedet in gau/dium sanctoz ⁊ vstiuum ignis in tozmen/tum damnandoz. ergo ibi nullum lumen erit Quarto si ignis sit sub terra. hoc est ꝓ violentiā: sed nullum violentū est eternuz i. de celo. ergo ignis ille non erit eternus. Quinto sic Quero an infernus sit idē locꝰ cū purgatozio ⁊ ignis eiusdē ratōnis hic ⁊ ibi vel nō Si sic. ergo cōcedendū est ꝙ de/cedentes cū caritate vadunt ad infernum: Si nō Cōtra Sancti patres ante mozteꝫ chzisti purgabantur. sed nō purgabantur in aliquo loco supza lymbum patrū. nec in lymbo ergo in inferno. Antecedēs istius ꝺsequentie patet. quia in lymbo nō est pe/na sensus. Ad oppositū videtur esse illud Ma xxv. Discedite a me maledicti in ignez eternum. ergo damnandi erūt in igne eter no. Qđ aūt ignis cozpozalis sit. dic̄ Bre. xiij. dialo. Ignem gehenne cozpozeū esse i quo certum est cozpora cruciari nō ambi/go.☞ a In ista dubitatōne nō est que renda nova vietō. sed cū reuerentia recitā da sunt dicta sanctoz Uolo igitur recitare quid de igne inferni. quid de loco inferni quid de loco ⁊ igne purgatozij senserūt do ctozes antiqui. Aug⁹ xxj. sup Gen. ad lit/teram sensit ꝙ anime maloz post mozteꝫ non ꝓ cozpora sed ꝓ cozpoz similitudines i aīa

causatas affliguntur Unde vult ibi q ignis ille spiritualis est nō corporalis Sil'r dicit de loco sed postea illud retractat tenens q locus ille sit corporeus ⁊ sub terra Et q ignis sit corporeus ⁊ sub terra ardet Greg⁹. iiij. dial'. dic̄ Ignem infernalē corporalem esse nō ambigo. De isto ḡ certum est q nulli patet veritas p rationem demōstratiuam sed tm̄ p reuelatōnes factas sanctis viris Et ido sequēdo dicta sancti tho. Dicende sunt iste ꝯclusiones Prima ignis infernalis ē corporeus Scda ignis iste nō agit in corpa materialiter ⁊ mō nature sed spūaliter et modo anime Tertia ē q ignis nō calefacit corpora damnandoꝝ nec illa corpora calefiunt per ignem illū. Quarta est q ille ignis infernalis affligit sic instrumentū diuine iustitie nō sic p̄ncipale agēs Quinta est q infernus est infra terrā Sexta est q purgatoriū est infra infernū et idē est ignis purgatorij ⁊ infernalis ¶ Primā ꝯclusionem ꝓbat sic corpori non potest coaptari nisi corporea pena. Un ex hoc ꝓbat Greg⁹. q ignis infernalis ē corporeus in quem corpa damnandoꝝ post diem iudicij statim retruduntur. Aug⁹. etiā xxi. de. ciui. dei. cap. x. dicit q ignis quo etiā spūs affliguntur corporeus est Scdaz cōclusionem illam vicz ignis ille materialiter nō agit mō nature sic ignis calefacit lignum causando in eo calorem qualis est in igne. sicut declarat magister sen. di. xliij. li. iij. si aliter fieret necessario causaret passionez in corpore damnati ⁊ alterationem realem Omnis aūt talis alteratō p̄supponit motum celi. sed post iudiciū motus celi cessabit. ergo tūc nō erit talis alteratō. ¶ Est ḡ fm eū ⁊ fm Arist. duplex alteratō siue passio. Una per modum nature qñ agens assimilat sibi passum materialiter sic qñ ignis calefacit lignum. Alia qñ agens non assimilat sibi passum in qualitate qua agit sicut obiectum agit in mediū. Albedo em̄ nō facit mediū album. sed tm̄ causat in medio speciem albedinis. Cōsimili mō fm eū corpora damnandoꝝ non patientur. ꝑmo mō passionis sic mō patiuntur. sed secūdo mō tm̄ ⁊ sic defendit q ignis agendo ppetue in corpa dānandoꝝ nunq̄ ea ꝯsumet vel corrumpet ¶ Tertia patet ex dictis videlicet q nō calefaciet corpora dānandoꝝ nec ꝯburet quia tm̄ spūaliter immutabit sicut color mediū vel pupillam ¶ Quarta ꝯclusio sequitur ex p̄cedenti. quia ignis ibi nō agit alterando materialiter sed spūaliter ⁊ aliquis magis ⁊ aliquis minus. quia agit sicut instrumentū diuine iustitie Quia tam ꝯclusionem vicz q infernus sit infra terram declarat ex dictis Greg. iij. dial. ⁊ Aug⁹ xij. sup Gen̄. ad litteram q duas ad hoc ꝯgruentias assignāt vicz. Tū quia sicut anime peccatoꝝ ꝓpter carnis amorē peccauerunt. Ita eis loca exhibentur sicut mortue carni debetur: tū quia sic̄ grauitas est in corporibus ita tristitia est in spiritibus ⁊ letitia est in spiritibus sic̄ leuitas in corporibus. Locus aūt grauium est deorsum. sic etiā locus est spirituum peccatoꝝ. Sextam conclusionem tenet vicz q idem est locus purgatorij ⁊ inferni ita q illa loca sunt sibiūicem vicina sup iij. sen. di. xxv. in responsiōe ad argumentum scōm ⁊ ratio sua est ista. Quia limbꝰ patꝝ fuit cōiunctus inferno. alias christus nō diceret ad infernum descendisse. Sz limbus fuit superior q̄z locus purgatorij. ḡ locus purgatorij fuit vicinior inferno q̄z locus ille sed limbus patrum. Ulterius dicere q infra ambitum infernalem sunt q̄uor loca distincta. In summitate limbus patrum. ⁊ p⁹ea limbus pueroꝝ. tertō purgatorium vbi ē pena sensus. q̄rto dānandoꝝ Idē Gaud. viij. qō libet q. xxxij. vbi ē locus purgatorij fm legem ꝯmunem scōm vere priuilegia ꝑsonalia ⁊ dispensatōnem diuinā anime quorūdam puniuntur in loco in quo peccauerunt. Tum ad viuoꝝ vicinoꝝ instructōnē Tū ad mortuoꝝ subuentōnem ¶ Per hec ad argumenta. Ad ꝑmum patet q ignis iste nō alterat corpus materialiter. sed tm̄ spūaliter sicut obiectum mutat intellectū vel sensum. Et ideo nunq̄ corrumpet immonec semel corpus ab illa transpositōne trās mutabit in qua ponetur ī inferno. Ad scōm patet licet nō sit agens voluntarium agit tm̄ vt instrumentū agentis volūtarie Et ideo punit ⁊ affligit fm voluntatē ipsius ⁊ nō fm naturam ꝓpriam ignis. ¶ Ad tertiū de igne ⁊ lumine dicendū est q locus ille sic erit dispositus sicut ꝯuenit maxime

miserie dānandoꝝ. Ñ nō erit ibi lumen aliquod sed vmbrosum vt illa videantur que afflictionē ingerere possunt. Dicitur tñ q ignis ille est naturaliter eiusdē speciei cū lumine nostro sed differunt fm materiales dispositōes. sicut differunt flāma et ignis. ⁊ uis ignis sit eiusdē speciei siue sit in materia aerea sicut est in flāma sine in materia terrestria sicut est in carbone. quia ergo lumen illud erit in materia fumosa et vmbrosa. simpliciter loquendo dicit locus ille tenebrosus. ¶ Ad quartū dicendū q licz nullum violentum sit ppetuū ex ordinatōne nature. potest tñ ordinatōne diuine iustitie ¶ Ad quintū patet p dicta ī sexta ꝯclusione. Sic ergo totā difficultatē de eternitate corpoꝝ nō ꝯsumendoꝝ p ignem inferni quā p tractat Aug⁹. xxi. d̄ ciui. dei. soluit ille doctor p hoc ꝓncipium cessante motu celi nulla potest fieri in corporibꝫ actio vel passio materialis sed spūalis tantum. Et ⁊ uis istud esset quoddā dānatū parisius. est tñ illa sententia retractata q̄n tum attinet ad dicta sancti Tho. per dñm papam Jo. xxij. Cōtra quē arguit Scot⁹ doctor subtilis di. xl viij. li. iiij. ad iam dicta ꝯcludens

Lectio. clxxxx.

Et magice artis

appositi erant derisus ⁊ sapientie gloria correptō cū ꝯtumelia. Ille em̄ qui ꝓmittebant timores ⁊ ꝯturbatōnes se expellere ab anima languente: hi cū derisu pleni timore languebant. Nā ⁊ si nihil eos exmonstris ꝓturbabāt transitu animaliū serpentum sibilatōne ꝯmoti tremebundi peribant ⁊ aerem quē nulla ratōne euadere quis posset negantes se videre ¶ Postꝫ declaratum ē q egyptij p totum triduum tenebrosum nullum poterant habere solatiū cōtra tenebras nec ab igne nec a lumine Dit ostendit q nec aliquid remediū cōsequi poterant per eoꝝ magnos quos tñ peritissimos habuerunt imo ipsi magi a demonibus derelicti ⁊ a deo afflicti deridebantur ⁊ qualiter cū alijs affligebantur ¶ Et circa hoc tria facit. Primo ponit eoꝝ derisionem. Secō ponit derisionis rationē. Tertio excludit quandā obiectionē. Secōa ps ibi Illi em̄ qui ꝓmittebant Tertia ibi Nā ⁊ si nihil ☞ A Quantū ad ꝓmū dicē sic Et magice artis appositi erant derisus hoc est tunc temporis derisibiles ostendebantur magi egyptiaci manifeste qui ꝓ magicam artem mōstra faciebant quādo nec sibi nec alijs cōtra predictas tenebras potuerunt ꝓdesse ⁊ sapientie gloria correptō cum cōtumelia q. d. vana gloria quā habuerunt dicti magi egipciaci de falsa sapientia versa modo fuit in correptōne cum ꝯtumelia quādo Pharao ⁊ alij nobiles clamātes petierunt eoꝝ subsidia ⁊ cum eos iuuare nō possent cōtumelias intulerunt tanq̄z fallacibus ⁊ pomposis deceptoribus Secundo ponit derisionis occasionem. Illi ei qui ꝓmittebant timores ⁊ turbationes se expellere ab anima languente hi cum derisu pleni timore languebāt ergo manifeste fuerunt derisi ⁊ deridendi sicut p̄sumptuosi ⁊ fallaces ꝓmittentes se alios adiuturos quādo nec potuerunt succurrere sibi ipsis. Tertio quia posset aliquis obijcere q ipsi nō affligebantur ex visione corporali vel imaginaria tristium ꝓsonaꝝ ⁊ mōstrosarū effigierum quia assueti fuerunt talia cernere sicut nec Balaam expauit ad locutionem asine respondetur q nihilominus hoc ꝯcesso turbabantur. maxime tamen ex transitu animalium que iuxta eos strepitū facientia videbantur eos ꝯculcare ⁊ sibilatōnem serpentium quos tñ non videbant tñ ex hoc q negabant se videre ac rem sine quo nemo viuere potest ⁊ hoc est quod dicē nam ⁊ si nihil illos ex monstris apparentibus in corruscatōnibus visibiliter vel imaginarie ꝓturbabat transitu tñ animalium robustorum ⁊ serpentium sibilatōne ꝯmoti ne ab animalibus cōculcarentur vl̄a serpentibus intoxicarentur tremebundi peribant ⁊ aerem quem nulla ratione euadere quis posset negantes se videre quē tñ timebant ⁊ tangebant Et magice artis appositi erant derisus. ☞ B Ad litteram vacantes arti magice multipliciter deridētur. Nā deridentur a demonibus ⁊ ab hominibus. deridentur a bonis angelis ⁊ deridentur a deo. A demonibus deridentur ⁊ decipiuntur frequēter aliquādo ab ipsis spiritibus fallacibus et mendosis quibus

Lectio

sacrificant et ꝗs colũt. sic̃ patuit de. papa Siluestro. ꝙ. qui ꝑus dicebaꝫ Berebertꝰ hic primo monachꝰ floriacen̄ cenobij. pꝰ ea diabolo suadente ꝛ enormiter istigãte apostatauit. diaboli obsequijs ꝛ arti magice se obligauit in tantũ ꝙ diabolo fecit homagium cũ pacto vt ei omia ad nutũ succederẽt Auxilio ꝯ demonis ꝓmotus ꝛ suffultus. factus ẽ primo Remensis archiepiscopus. postea Rauenẽsis ꝛ tandẽ papa. et tũc ꝗsiuit a diabolo ꝗ̄diu adhuc viueret in papatu. responsum est sibi ꝗ̄diu nõ celebraret in hierusalem. Cũ ꝯ postea celebraret in ꝗdã loco rome qui hierusalẽ dicitur in eccia sctẽ crucis. ex motu ꝛ strepitu demonũ mortem sibi sensit adesse Suspirauit ꝯ ꝛ ingemuit et licet sceleratissimꝰ esset. nullo mõ tñ desperauit. sꝫ corã omibus pctm̃ suũ ꝺ confessus mẽbratim ordinauit diuidi corpꝰ suum vt omia illa mẽbra diuiderẽt et amputarentur quibꝫ demones adorauerat. Corpꝰ vero mortuũ sup bigã imponi ꝛ vbicũqꝫ aialia illud trahẽtia sisterent sepeliri. Deo ꝺo signũ eusdem sue clemẽtie de mõstrãte tulerũt aialia corpꝰ illud in ecclesiã lateranẽsez In cuiꝰ sepulcro lr̃is exaratũ hẽtur ꝙ tumlꝰ tu suoꝝ ossium ꝛ sudore pape. p̄betur presagiũ morituro. hec in cronica ffris Marti ni. De hac eadẽ ꝑsona tl'is extat ꝑsus Trãsita re Berebertꝰ ad ra.pꝰ papa regẽs. ꝛ ꝺ signãt tres nobiles ecclesie quas exijt successiue ꝗ̄ fuit Remẽsis Rauenẽsis ꝛ Rõ Iste ꝯ fuit turpiter derisus. Cõsimile narraꝫ de ꝗ̄ dã alio epõ qui scꝫ ꝓpter honores ꝺ sequendos arti magice fuit datus. Tandẽ factus episcopus cũ multos haberet aduersarios ꝛ esset in castro quodã suo de quo plurimũ ꝺ fidebat ꝛ cũ timeret. ꝺ suluit demonẽ suũ sub hac forma. Fugiam. an non. Rñdit demon. sta secure. Venient inimici tui suauiter ꝛ subdentur tibi. Accedunt hostes ꝛ castrum capiunt ꝛ succendũt. Inuocans ꝯ ꝺ mõem in extrema necessitate quesiuit quid faceret. ꝛ q̄re eum finaliter sic fefellisset Et respondit demon ꝙ eum nõ decepisset. sed verũ dixit si dictum suũ intellexisset. Dixi inꝗ̄ nõ sta secure id ẽ fugias. Venient inimici tui suauiter ꝛ tibi subdẽt vr. id ẽ ignẽ ꝛ sic suũ famulum i fine dyabolus decipit his similia infinita possunt narrari. Alij aũt decipiuntur a spiritibꝫ alijs: Non qui dem ab ipsis quos inuocant. sed ab eoꝝ ꝑn cipibus quibus sunt alij potenciores. Vñ cũ quidã teutonicus peregrinaretur ad sctm Jacobum in quadam villa nauarie quendã necromanticũ obuium habuit. hic dixit peregrino. Videte te carissime esse in periculo mortis. sed si vis mihi rependere mercedẽ saluabo vitam tuã Ꝺponder teutonicus Volo. Ducit ergo necromanticus teutonicũ in quandã camerã. parat sibi balneum ꝛ ponit eum in aqua. collocat añ eum speculum de calibe quo magici solent videre. Et querit ab eo quid videat in speculo Et rñdet teutonicꝰ ꝙ videret virũ et vxorem i domo ꝓpria. ꝛ necromanticꝰ quandã imaginem formauerat de cera. statꝫ clericus arcu extenso et sagitta imissa vt sagittaret imaginem. Cui necromanticus. Imago in quit cerea imago tua est. Vxor vero tua et clericus amasius suus in hoc ꝺuenerũt vt te occidant quia si imaginem illã posset clericus sagittare mortuus esses. Custodias ergo teipsum ꝛ cũ incipiet trahere imerge te rotũ in aqua. sub aqua balnei in qua stas ꝛ sic scꝺo ꝛ tertõ. quia pluries nõ poterit sagittare. fecit sic. Tandẽ se erigens. Tertio de aqua respiciẽs speculum vidit qualiter vxor cũ famula clericum illũ sbito mortuũ in stabulo quodã sepeliunt. Soluit ergo teutonicus necromantico suo mercedẽ ꝛ facta pegrinatõne domum rediẽs quo ꝑ specta ꝑegrinatõne domum rediẽs quo ꝑ speculum viderat opera cõplera ꝑspexit. Vñ habentꝫ tales versus. Teutonicus peregrinus eo iacobita nauarie. Balneum cũ speculo docuere malũ muliere Te latet ad statuã sub aquis imersio terna. Infatuat fatuam fatuus stabl'i tenet ima. Vñ lignanter dicit magico spiritu eũ decipiẽte. Ecci. xij. Subridens spem dabit narrãs tibi bona ꝛ in nouissimo derideb̃it te. Scꝺo deridentes se illi arti etiã ab hominibꝫ sicut nudantes per patuit nostris diebus ꝺ quodã clerico necromantico cui demon apparens pmisit ꝙ esset rex anglie ꝛ ꝙ cum tãta milicia duceretur in medio anglie sicut vnqꝫ Eduardũ filium Henrici viderat equitare hiẽ tandẽ in narthanicona tempe pleamenti comitãtibus tocius regis ꝓceribus tractus fuit ꝛ suspensus ꝗ̄diu ossa ossibus adherebant.

Immo generaliter omnes qui tali arti insistunt. & apud deū & apud hoies ꝓfundant. Sed mihi tempꝰ deficeret si omnia narrarem vt merito dicere possim illud ps. Posuisti nos opprobrium vicinis nostris subsanationem & derisum &c. Figurā et exēplū iij. Regū. xvij. habemus quō helyas pphetas Baal derisit quādo dixit. Clamate voce maiori deus vester forsitan dormit aut loquit̄ cuālio aut in diuersorio est vel in itinere. Certō nō est dubiū quin a bonis angelis etiā derideantur qꝝ se vilissimis spiritibus submittere nō verentur. Cū angelus obuians Balaam pphete necromātico cū gladio satis eum de ꝺjs suis ꝺfidentē derisit qñ asinam eū ad maceriam collidere perauit. Nume. xxij. Quarto deridebunt a deo finaliter. Juxta illud ps. Et tu dñe deridebis eos & ad nihilū deduces omnes gentes id ē omnes gentiliter se demonibus submittentes ☞ D Dubitatō littera habiliter interdicta. ꝙ nō. pbo. Nā ad honorem dei videt esse ꝙ hoies ꝑtute nominū sctoꝝ vel enāgelij vel sacramentorū eccle sie possint demonibus imperare. Sed hoc frequēter traditur in arte magica vicz inuocare demones p nomen dei. ergo nō debet hominibus ꝓhiberi. Preterea ad artē magicam videtur pertinere vti imaginibꝫ ad curā hominū spectantibꝫ. sed hoc fieri pōt naturaliter. ergo illud ē irrationabiliter hoīm ꝓhibitum. Minoꝝ probat̄ per illud qđ narrat ꝺmendatoꝝ sup centilogiū pto lomei verboꝝ ix. vbi narrat se vidisse quēdā qui sculpsit figurā scorpionis in lapide luna existente in signo scorpionis vno de qtuoꝝ angulis & quicqd postea impressionē illi⁹ sigilli habebat siue in cera siue in quocūqꝫ alio a morsu scorpionis curabatur sicē ipse testatur se vidisse. sed hoc nō fiebat nisi per naturā ergo &c. Preterea rōnabile ē illud ꝓhibere qđ a diuersis est expertū. sed diuersi sunt experti ꝙ quedā negotia malum. & obuiare leporī ē malum. & obuiare bufoni significat bonum vestes rodi a soricibꝫ. offendere statim cū homo de domo ꝓcedit & multa hmōi habētur pro experimētis maxīe a mulieribꝫ quibꝫ plus vacat talia ꝺsiderare que sunt signa fortunij vel infortunij. ergo irrōnabile est talia ꝓhibere. Preterea magister in hystoria narrat super euāgelia ꝙ inter iudeos fuerunt quidā exorciste qui per exorcismos factos a Salomone demones eijciebant maxīe apposita radice cuiusdā herbe in naribus obsessi. ergo hoc videtur naturale. Et ꝺfirmatur. Quia ꝺr cōiter ꝙ herba Johānis que ꝺr perforata fugat demones per naturā. Preterea verbis cōfertur vis naturalis & caracteribus ex stellis & signis celestibus. Sed cū rebus naturalibus licet vti applicādo ad effectum cōtinentē. ergo nō debet rōnabiliter ꝓhiberi. Ad oppositum est Aug⁹. ij. de doctrina xpiana. Ubi dicit ꝙ ad suplstitōnem pertinent volumina magicarū artiū & ligature qui medicoꝝ qꝝ disciplina cōdemnat siue in impcatōnibus siue quibuscūqꝫ votis qs caracteres vocant. Ad questionē dicendū ꝙ sic rō est. quia ars magica ꝺr illa superstitiosa obseruātia qualiscūqꝫ fuerit que auxilio vl cōsilio demonū ad hoc ꝓcibus vel pactōnibus vocatoꝝ cōpletur. Ubi ꝓmo sciendū ꝙ demones antiquit⁹ tēpore idolatrie mltas obseruātias hominib⁹ reuelauerūt ad certos effectus cauendos qs ipimet demones causabant ad decipiendū hoīes & contrahendū cū eis familiaritatem & ad fallēdum eos finaliter. & inter talia videtur ars notoria tenere locū p quam suadetur homini omnē scientiā posse acquiri p inspectōnē quarundā figuraꝝ & oratōnibus dicendis cū obseruatōnibus que vel ē totaliter ineffica. qđ est mihi incredibile. vel p reuelatōnem demonū potest haberi obseruatis ꝓncipijs illius artis. que sunt valđ difficilia vt patet artē illam intuenti. ☞ E Ulteri⁹ est notandū ꝙ inter ea que sunt hoībus p demones reuelata quedā cōtinent expressas demonū inuocatōnes. sic patet ꝺ mō includendi spiritus & in alijs demonum suplstitōnibus quedā alia seruitia in exhibitōe rerū. quedā cōtinent qsi vana que cū demones ꝺr ordinauerūt fieri quibus factis ad modum q̄ illi ꝺr ordinauerunt accedūt demōes nō coacti. sed spōte & quasi ex quodā pacto & efficiunt effectus quos antiquitus ꝓmiserunt & in talibus cōsistit tota magica ars. Qualiter aūt discerni possit an sequatur

effectus ex magica arte vel ex natura rerū creatarū est in quibusdā casibus nimis difficile qñ tam sic est q nulla causalitas naturalis inuenitur quare talis effectus sequi debet z qñ aliquid admiscetur necessario qđ causare nō potest ex natura sua sic sunt figure caracteres vl voces extranee vl alia hmōi. arbitrandū ē talia magica esse omnino sic est illđ qđ scribit Palladius de agricultura li. i. vbi agens de columbis dicit. Columbe nō pareūt nec locū deserūt si sup omnes fenestras aliquid de strangulati hominis lozo vel vinculo vel fune suspendas Et in plinio de histozia naturali multa talia inueniuntur. Sil'r in Bilbertovbicūqz ponitur experimentū. intelligitur aliquid superstitiosuz que omnia generaliter spectāt ad aliq̄ pacta antiquit⁹ inter demones z homines cōstituta ☞ ¶ Certō notandū q nulla virtus nature cozpozee lapidis metalli ligni vel herbe. pōt demones ad aliqđ cōpellere q̄zuis fingant se cōpelli z homini aliquo mō subdi. vt p hec familiaritatē cuz hoibus cōtrahāt z finaliter eos fallāt Qđ aūt dicitur agrimonia vel acrimonia fugare demonē nō est credendū nisi miraculose a deo sic fuisse creditur de Dauid z Saule ij. Regz. xvi. Friuolum est sic satis innuit. Augz. x. de ciui. dei cōtra Pozphyriū. Sz sciendū q demon dupliciter homini sznit Primo mō sponte vt decipiat Alio modo coactus a superiozi spū. Sic iudei dixerunt de xpō q in Beelzebub pncipe demoniozū eiiceret demonia Math. xij. Ulteri⁹ ē notandū de incantatōnibz serpentū q ex quo nulla causa naturalis apparet quare voces tales quales cūqz fuerint faciāt serpentem expectare nec serpens intelligit qđ proferūtur. Ulidentur tales incantatōnes per demones effectū sortiri z sunt reliquie veteris ydolatrie. Inuocatōnes etiā quas vetule per noīa barbarica z extranea vl obseruatōnes infinitas p moribus curandis sortilegia sunt q̄zuis admisceantur quedam de deo vel de euāgelio. Si quis aūt cōtra infirmitatē appendi faciat noīa xpi seu euangelij ex simplici deuotōe nō habendo spem ad modū ligandi vel scribendi vel figurā vel caracteres nō est periculū q̄zuis talia nō ordinātur ad expellendū mozbos directe.

Ad rōnes. Ad pmam qđ ad honorē dei ē
Dicendū q nō est ad honorē dei q hoies ta
lia faciāt ad querendū auxilium z psilium
a demonibz. imo est eis cōtra eos bellum in
dictum. Un expellere eū de cozpozibz ho
minum quos vexant bn licet sic faciūt exoz
ciste. Nō aūt eos suscitare vt doceant ho
mines quecūqz media vel vt iuuēt ad quē
cūqz effectum. Si aūt infinitur hoc aliqs
fecisse. fecit hoc dño dispensante z miracu
lose cooperāte. Ad scđm de imaginibz cu
rantibz infirmitates artificialiter factis in
quacūqz materia fuerint nisi forte ipa ma
teria habeat efficatiā naturalē. Dicit sctūs
Thomas scđa scđe. q omnes imagines ta
les superstitiose z magice sunt qđ pareat ex h
qz fm eū nullum effectū habent nisi in eis
quidā caracteres scribātur. Figura aūt nō
est naturalis actōnis pncipium. Nec aūt ē
differentia inter imagines astrologicas et
necromāticas. q necromantice fiunt p expl
sā inuocatōnem demonum Astrologice q
pacta tacita figuraz vel caracterz. Ad ter
tiū q obseruantie a demonibz traditē anti
quitus nō sunt cause taliū euentuum sed si
gna tm z nō naturaliter instituta nec a deo
igitur ab angelo nō bono vel ab hoie. Ad
quartū cōstat Salomonē aliqn idolatrā
fuisse Un possibile est suos exorcismos per
demones ordinatos fuisse z ideo sunt illici
ti. Ad quintū q figuris z caracteribz nul
la virtus actiua a stellis potest ipzimi cū ñ
sint res distincte a rebus figuratis. Si aūt
dicatur q ipsis rebus impzimitur virtus
ppter figurā vel caracterē. hoc nō est nisi p
pacta antiqtus per demones inita.

Lectō. xxi:

Frequenter enim
pzeoccupant pessima redarguente
cōscientia. Cū sit em timida nequitia. data
est in poimdemnatōnem semp em psumit
seua p turbata conscientia. Nihil em est ti
mor nisi psumptōnis adiutoziū ppditio co
gitatōnis auxiliox z dū ab intro minoz est
expectatō maiozem putat pena eius cause
de qua tozmentū prestat. ¶ Enarratis per
nis multiplicibz quib⁹ afflicti fuerūt egyp
tij tenebris palpabilibz circūsepti p tridu
um intra quas penas vna pe maximis fuit

timoz q̄ sp̄ suspicabant eis peioza supuen/
tura supplitia q̄s fuerūt pn̄tialiter iā illata
¶ In ista ꝑte intēdit assignare causam hu
ius timoris suspitōsi. ¶ Et circa hoc facit
duo. Primo assignat hui⁹ timoris originē
in ḡnali. Secō magis eā explanat i spēali
ibi. Cū sit em̄ timida. Circa ꝓmū dic̄. Fre
q̄nter em̄ poccupant pessima redarguēte ꝫ
sciētia. q. d. Hec causa tāti timoris i pecca
toribꝫ iā afflictis vt nō solū doleāt ꝺ penis
pn̄tibꝫ sed magꝭ timeāt penas futas. q̄z ta/
les frq̄nter poccupant. i. ꝫcipiunt. pessima
i. maxia penalia eis inferenda. redarguēte
ꝫsciā que iudicat sibi penā maiorē ꝺberi q̄s
actualiter inferr̄. Jhere. ij. Arguet te mali
tia tua Cōsciā ḡ lesa ꝑ culpam facit hoiem
poccupare. i. ꝫcipere ḡuioza futa q̄s patitur
vt plus torq̄atur metu q̄s sensu. Vl̄ pōt pe
ssima esse noiatiui cas⁹. Pessima. i. grauis
sima tormenta poccupāt malos ꝛ ē sentētia
ꝑsilis. Cōseq̄nter illud magis explanat in
speciali: Et ponit istū timoris ꝓncipiū me/
diū ꝛ effectū. Principiū em̄ ē nequitia q̄ ē
ꝓncipalis origo timoris. Et q̄ntū ad ꝺ dic̄
¶ A Cū sit em̄ timida neq̄tie data ē
in omniū ꝫdēnatōnem. in oim vicz malox
siue peccantiū ꝫdēnatōnez. Nā ipamet neq̄
tia penā secum habet ne aliqꝺ in vniuersꝺ
deoꝛdinatū remaneat. Un Boeti⁹. iiij. de
ꝑsola. psa. iij. Sic probis pbitas ipa ē pre/
miū. Ita im̄ pbis nequitia ipa est supplitiū
Et Augſ. i. ꝫfes. Justisti dne ꝛ sic ē vt pena
sit sibi ois inoꝛdinatus animus. Et de vera
innocentitia ca. iiij. Ille pene grauioꝛes sūt
q̄s male ꝫsciētie in qua cū nō habeāt deꝰ. ꝫso
latō nō inuenit. Hoc est ḡ ꝓncipiū excessiui
timoris i peccatoribꝫ. vicz nequitia q̄ teste
ꝫsciētia iudicat eos esse malos. Hic est
ꝓmus effectus culpe sic dicit poeta inuena
lis. li. v. Exemplo q̄ cūq; malū ꝫmittit ipi
displicet actori. Prima est ḡ vltio q̄ se iudi
cenemo nocens absoluit. im̄ pba q̄nis gra
fallacis ꝓtoris vicerit vrna. Modus erat
antiq̄tus sic narrat Ouid. xv. meta: q̄ pre/
toꝛ ꝺdēnatur⁹ nocentē misit in vrna nigros
lapillos ꝛ eos postea coꝛā ppl'o effudit ꝛ sic
reum oñdit esse damnandū. q̄n aūt erat li/
beratur⁹ misit lapillos albos q̄s postea ad
oñsionem innocentie effundebat. dic̄ ḡ inne/
nalis q̄ q̄nis aliquis ꝫscius sue malitie e
uadat iuditiū ꝓtoris. ꝓroge ꝑ gratiā ꝛ fauo
rem vincente. tū seipso iudice ñ absoluitur
sz dign⁹ supplitō iudicat. ꝛ ꝺ dic̄. Señ de
moribꝫ. Mala ꝫsciētia sepe tuta est secura
nūq̄z. Et ꝺ signāter ꝺz q̄ nequitia data est
oibꝫ in dānatōnem. Vl̄ sicut alia lr̄a habet
dat testimoniū ꝫdēnatōi ꝛ eadē sūia est. Et
hec ē rō illi⁹ qꝺ sequit. semp em̄ seua p̄sum/
mit. i. pconcipit sibi futa penalia ꝛ crudelia
ꝑturbata vl' ꝫturbata seu turbata ꝫsciētia
hec ḡ triplici neq̄tia ꝑpetrata ꝫsciā dicat
q̄ ois culpa pena aliq̄ debet puniri. Et pcō
ceptio pene causat timorē. Et ꝺ est q̄ sꝺdit
Nihil em̄ est timor nisi p̄sumptōis. i. antici
patōis vl' pconceptōis pdicte de pena debi
ta inferēda. adiutoꝛiū pdictō cogitatōis au
xilioꝝ. Prodit em̄ timor. i. manifestat q̄ ti
mēs habet cogitatōs de auxilio acq̄rendo
ꝛ eoip̄o q̄ solicite desiderat auxiliū ꝛ nihil
videt bonitatꝫ intrinsec⁹ in seipso vñ debeat
esse dign⁹ auxilio ꝛ eoip̄o augek timoꝛ ꝛ iu/
dicat penā causę ꝑ quā toꝛquek esse maiorē
Un sꝺdit. Et dū ab intro minoꝛ ē expectra/
tio ꝺ remedio maiorē ꝫputat penā vl' sciāz
scōm aliā lr̄am credo ꝫsciam. i. certitudi/
nem eiusdē. i. exterioris rei de q̄ tormentū
p̄stat. i. a qua inferr̄ sibi pena. poccupat pes
sima redarguēte ꝫsciā. ¶ B Notan/
dū ē q̄ ꝫsciā hoīs multiplicē actum hēt. Est
aūt ꝫsciā accusatrix ꝓraue trāsgressionis.
Sic em̄ puero dar̄ dica in q̄ defectus sui sig
nar̄ vt postea verberek ꝛ nullo mō licet sibi
abijcere dicā suā. sed ꝑ eam accusabit. Ita
cuilibet hoī alligat ꝫsciā in q̄ oia pecta no/
tar̄ vt p̄m eam i iuditō accuset. Ro. ij. Te
stimoniū reddēte illis ꝫsciā ipoꝝ ꝛ inter se/
inuicē cogitatōnū accusantiū ꝛ ꝺfendentiū
in die q̄ iudicabit deꝰ occulta hoīm. Et ꝺo
ista accusatrix ē maxie timere debem⁹ ꝺicē/
te Se. li. suo ꝺ moribꝫ. Ille m̄ ꝫsciū pecca/
toꝝ tuoꝝ magꝭ timuerꝭ q̄z temetip̄m: Alie
nū em̄ pores fugere. teaūt nūq̄z Jtē in eodē
ꝫscia magis q̄z fama intende. Falli em̄ sepe
pōt fama ꝫsciā nūq̄z. Sic em̄ caritatiu⁹ ac
cusatoꝛ ꝓmo manet ad ꝓtem er eū p̄monet
de suis defectibꝫ. ꝛ si se correxerit culpā ce/
lat: Si ꝺo corrigere ꝫtēpserit publice i iu/
ditio ꝓclamat. Jta ꝫsciā nr̄a in p̄nti quidē
nos corripit ꝛ reprēdit occulte. sz si nos nō
coꝛrexerim⁹ in futo iuditio nos ꝓclamabit

Lectio

Leui.v. Cōsciº est sibi.nisi iudicauerit por tabit inq̄tatē suā Scdo cōscientia hois est eleuatrix sue depssionis. In omni em̄ depssione vl turbatōe terrena singularz ꝓ solatō est bona ꝓscia.ij. Corz:i. Gloria nr̄a hec ē testimoniū conscie nr̄e. Un̄ Ambro. de officijs Bū sibi consciº.falsis nō debet cōmoueri cōuitijs.nec estimare plº ponderz i alieno cōuitio.q̄z in sue ꝓscientie testimonio. Et Greg.sup Ezech. Omel'.ix. Quid ꝑdest si omēs laudāt et cōscia accusat. Aut quid obest si oēs derogāt z sola cōscia defendat Itē Augº.in quadā epla,z ponit̄ in canone xi.q.iij.senti,loquens ad Manicheū dic̄. Senti ō Augu.quicquid libet.sola me in oculis dei conscia nō accuset Et ca,sequēti hētur q̄liter Constātinº mediolaneñ.archiepiscopº q̄busdā malignis infamatº erat ō q̄busdā crimib ꝓpter qō ꝑmittebat populo ꝑdicare verbū.qz ista crimia ꝓbari n poterāt,vt verisimilia fuerāt,scribit sibi papa Greg.q̄ad ꝓpria cōsciam redeat z inde cōsolatº populo nō sbtrahat q̄ei vtilia esse cognoscit.quē inq̄t ꝓscia defendit liber est inter accusatōes.et liber sine accusatōe esse nō potest si sola que interº addicit ꝓscia accuset. De hoc etiā Augº.notabiliter loq̄t sup.ps.xxxvij.z ponit̄ similiter i canone.xi q.iij: Custodi inq̄t intus cōscientiā tuam, vbi nemo opprimit causaz tuā prevalebit i te falsum testimoniū, sz apud hoies nūq̄z, apd deum valebit vbi causa tua dicēda est qñ deus erit iudex nō aliº testis q̄z tua ꝓscientia erit inter iudicē iustum z ꝓsciam tuā noli timere nisi cām tuā Nec Augº. Tercio conscientia hominis est cōseruatrix bone possessionis. Bern̄. Sanū vas cōscia z seruādis secretz idoneū, nullis patēs insidijs, nullis violētijs cedens, vtpote nec manu, nec oculis accessibilis.q̄cq̄d imposuero securus suz,seruabit vtuo ō funcro restituet, quocunqz vado ipsa erat mecū.secū ferens depositū quod seruandum accepat vbiqz gloria vl confusio ineuitabilis p qualitate depositi. Nec Bern̄. Est ergo cōseruatrix bone possessionis. Est em̄ bona conscientia sicut quedā bona carta i qua merita nostra scribuntur p quā assecuramur de ꝑmio paradisi.i. Timoth.i. Finis autem precepti est caritas de corde puro z conscientia bona

Finis precepti potest dici pmium siue merces debita pro precepto Habens igit̄ cartā bonam per quam occupaturº est magnā hereditatem eam diligenter pcauet. et ne a tineis vel a vermibus conseruet ne a tineis vel a vermibus consumatur. ☞ C Carta aut̄ per quā vitam celestem vendicamº est cōsciētia bona informata caritate scripta tota plena bois meritis.et ideo preseruari debet a tineis et vermibus.hoc aūt fit dupliciter. Uno mō si frequenter tractetur si respiciat̄ et rergat̄ Alio mō si pliniatur cedria q̄ est gūma cedri Dicit em̄ Isido.xvij: Ethimol'.ca.viij, de cedro q̄ resinā quādaz habet que cedria dicitur q̄ in quandis libris adeo est vtilis vt pliniti ex ea nec tineas patiant nec tēpore seneſcant Isto duplici mō si cartam nr̄e cōscientie a corruptiōe seruare velimº.primo oportet q̄ frequēter eā tractemº z respiciamus dicta facta z cogitatōes diligenter discutiendo et eā diligenter etiā a puluere detergaimº vt nec venialia incōfessa dimittamº exemplo apostoli Pauli qui dicebat Actuū.xxiiij. Studeo sine offendiculo conscientiā habere ad deū. Studiū est fin Tullij.vehemēs animi applicatio ad aliquid agendū cum sūma voluntate z reuerentia·maxia animi applicatio reqrit̄ ad bene discutiendū ac discernendū ac pure confitendū de peccatz.z ideo merito dicit apl's studeo conscīam h̄re·nō leuiter ac ꝓfuncrie loquendo seruo conscīam,sed studeo cōscientiā habere et b̄ sine offendiculo vt nec etiā diminuta peccata z que contingūt cōtinue negligant. Scdo debemº ista cartaz plinire cedria q̄ est resina cedri quasi sanguinem crucifixi vel crucz xp̄i frequēter cogitare et meditari De cedro nanqz fuit pes crucz ad literā et sic p synecdochen p cruce pōt poni Habz aūt talis meditatio ꝓmes idest remorsus petōz exstit̄ pare oīno. Dicē te apl's ad. Hebre.ix. Sanguis xp̄i emūdabit ꝓscias nr̄as ab opib mortuis:z sic idē est ꝑdere hereditatē z talē cartā·ita idē ꝑdere ꝓscias bonā z vitā futurā Et iō illi q̄ le ſitatē.ꝑdent finaliter celestē hereditatē Cōtra q̄s Se.ō mortb. Plinii famā pauci cōfessiōis Oēs em̄ xp̄iana ꝓfessiōe cēsemur io

quotiens istã pfessionem infringim⁹ ꝺsciẽ
tia nostra non solum accusat imo vindicat
mordendo ꝛ puniẽdo. Prouer:xij. Est qui
ꝑmittit ꝛ supplẽ nõ implet et quasi gladio
pungit ꝺsciẽtie. In baptismali pfessiõe si
gillat imago dei in ꝺsciẽtia hoĩs ꝑ virtutes
ꝛ gratiã que tũc infundunt puulis etiã ca
rentib⁹ vsu rõnis. Et est ille denari⁹ quem
semp xps exigit ꝑ tributo per quẽ ꝺfiteri ꝺ
bemus nos esse seruos suos. Vñ Chryso.
ris. Numismꝫ cesaris auꝛ est numisma ꝺi
homo. In solidis videt cesar. in hoĩbus au
te deus cognoscit. Ido diuitias vestras da
te cesari. deo aũt ꝺsciẽtie vestre innocentiã
reseruate. Sz istis temporib⁹ cõsciẽtiam
habẽt nonnulli quadrupliciter defectiuã
Ꝟ Dñt em̃ quidã cõscientiã dila
tatam. quidã cõscientiam infirmatã quidã
cõscientiã perturbatã ꝛ quidam cõscientiã
habẽt cauteriatã. Primo inueniunt nõnul
li q⁹ cõscientia est nimis dilatata q̃ nunq̃
ponderant nisi grossiora peccata quoꝛ cõ
scientia est sic rethe hñs larga foramia vbi
nõ cõprehenduntur nisi pisces maiores. sz
minores semp euadũt tales nõ ponderant
otiosa iuramẽta imo nec mendatia ꝓiuria
nisi forte coꝛã iudice sup librum mendatia
nulli⁹ momenti sunt apud tales nisi cedãt
in diffamatõem primi. Furtum nõ est eis
magni ponderis si sit de bonis regis vel ali
cui⁹ alterius magni. sz tm̃ si de bonis paup
is fiat furtũ etiã si fiat de bonis ꝓsonalib⁹
furtũ remordet cõscia. sed si de bonis alicu
ius cõmunitatis nõ remordet nec remanet
in cõscientijs quoꝛdã vt peccatũ alicuius
ponderis q̃nimis dilatãt cõscientias suas
dicentes. Beñ. xliij. Nõ est in cõscientijs
nostris qs eã vicꝫ pecuniã posuerit ĩ mar
supijs nostris. Alij sunt qui hñt cõscientiã
satis infirmatã ꝑ oppositũ qui nõ solũ pec
cata magna ponderãt sz etiã pua sic debẽt
ꝛ plus iusto ꝛ que nõ sunt peccata iudicãt
esse peccata ꝛ hec ꝺsciẽtia frequenter dia
bolo instigante generat qui sic inducit ho
mines ad ꝓplexitatẽ peccãdi. quia quicq̃d
cõtra cõsciẽtiã fit etiã erroneã edificat ad
gehennã ꝛ hoc est cõsciẽtia infirma quam
apl's phiber. i. Lorʃ vij. Percutiẽtes ꝺsciẽ
tiam coꝛ infirmam in xpo peccãtes ꝛ tales
vidi temptatõne cessante frequẽter habuis
se ꝺscientiã nimis largam. Tertõ sunt qui
hñt ꝺscientiã ꝑturbatã q̃ ꝓpter ꝺmissa de
sperant. Cõtra q̃s Bern. sz̃mone: lxij. sup
cantic̃. Quid efficaci⁹ ad ꝺscientie vulnera
necnõ ad purgandũ aciem mentis q̃z chri
sti vulnerũ sedula meditatõ. Et idẽ. Tur
babor sz ñ ꝑbabor. qz vulneꝛ dñi recorda
bor .i. Lorʃ .i. Omne qõ in macello venit
mãducate nihil interrog. ꝓpter ꝺscien. de
ista ꝺscientia ꝺr in lra. semp ꝑsumit seua ꝑ
turbata ꝺscientia. Quarto sunt quidã qui
hñt ꝺscientiã cauteriatam ꝛ hi ponderant
pua sed de magnis nihil curant. Tales fu
erunt pharisei decimãtes mentam ꝛ rutaz
ꝛ omne olus ꝛ grauiora legis ꝑtermitten
tes. Mat. xxiij. Et hi sunt hypochrite de q̃
bus ꝓphetauit apl's. i. Timoth. iiij. q̃ i no
uissimis diebus venient quidã ypochrite
loquentes mendatiũ ꝛ cauteriatã hñtes ꝺ
scientiã. Nos g̃ hmõi q̃d ruplicem cõscien
tiam deponentes faciamus qõ scribit He
bre. x. Accedamus cũ vero coꝛde ꝛ in ple
nitudine fidei aspersi coꝛde a cõscia mala.

Lectõ. cxciij.

Illi autez qui in potentem venere noctem ꝛ ab infi
mis ꝛ ab altissimis supuenientẽ eundẽ lõ
num dormientes aliq̃ monstroꝛ exagita
bantur timoꝛe aliq̃ aĩe deficiebant tradu
ctõne. Subitaneus em̃ illis timoꝛ supue
nerat ꝛ insperatus. Hec est quarta ps hu
ius capituli ĩ qua agit de veritate noue pla
ge illate egyptijs per tenebras palpabiles
tribus diebus durantes. Vnd̃ post̃ actũ
est de isti⁹ plage ĩmensitate. In ista pte agi
tur de eius dẽ vniuersitate. Et diuidit ꝓces
sus iste in tres ptes. Nã ꝓmo ostendit q̃ pe
na illa fuit vniuersalis quantũ ad tempa.
Scõo q̃ fuit vniuersalis quantũ ad ꝓso
nas. Tertõ q̃ fuit vniuersalis quantũ ad
causas secũda ps ibi. Si quis q̃z. tertia ibi:
Sibilans spiritus. Ꝓmo g̃ quantũ ad
tps oñdit magnitudo illi⁹ pene q̃tũ ad h̃
q̃ durãtib⁹ ill'tẽbris nullũ dabat egyptijs
tps solatij vl' q̃etz qz siue esset tps vigilie
siue dormitõis sp exagitabant timoꝛe vnd̃
dicit sic. Illi aũt id est egyptij qui in poten
tẽ venere noctẽ id ẽi illas tẽbras ad modũ

noctis se habẽtes que potenter eos omnes ligauit. ⁊ ab infimis ⁊ altissimis superuenientem. ¶ Quia tenebre ille causabantur partim ab infimis quasi ꝺ vaporibus ꝺ terris ascendentibus ⁊ ptim ab altissimis id ẽ corpibus celestib⁹ lumen suũ ſbtrahentib⁹ sic̃ absentia gubernatoris nauis ꝺr esse causa submersionis nauis. eundẽ somnũ dormientes id ẽ eandẽ noctẽ vel tenebras patientes aliqñ monstroꝝ agitabant timore videlicet i somnis sic̃ frequẽter cõtingit dormientibus p horribiles visiones. aliqñ aũt puta in vigilia aie deficiebãt traductõe id ẽ successiua mutatõne de vna imaginatione ad aliã. sic̃ euenit exñtibus in tenebris ⁊ sic deficiebãt traductõne aie id ẽ tali variatõe aie. Vel defitiebãt traductõne aie id ẽ mortẽ p quã aie traducebañt de vita ad mortẽ vel de corpe ad infernũ. vel de sensu ad insaniam. qz fiebãt forte dementes p timore ⁊ hoc qz ſbbitaneus illis in ipsa dormitõe timor supueneraꝝ ⁊ iõ magꝫ ledebant. Tũ qz impuſibus. Tũ qz acausis supioribus q̃ pcaueri nõ poterant. Alia littera hẽt sic Illi aũt qui in potẽrem venere noctẽ, scz patiebant. ⁊ ꝺr q⁹ nox illa erat vere impotẽs. Et ũ dẽ somnũ dormiẽtes. Somn⁹ in sacra scriptura signat peccatũ ⁊ dormiẽs peccatorẽ Ro. xiij. Hora ẽ iam nos de somno surgere Et Eph. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illu. te xp̃s. Vbi notandũ q⁹ cõiter ⁊ ꝺueniẽter peccatũ ꝺparat somno pp ter q̃ttuor rõnes. vicz ppter somni causatõnem ppter somni interpratõem. ppter sensuũ ligatõnem ⁊ ppter inditij deceptõnem ☞ A Primo g̃ somnus ꝺr figurative peccatũ ppter somni causatõnem: Causat em somn⁹ ab euaporatõne ascendẽte ad cerebrũ De nutrimẽto quidẽ vapor p calorem ascendit. sed cũ ad cerebrũ puenerit p pter cerebri frigiditatẽ infrigidat ibidẽ. et cũ nata illa fuerit grauis ppter cõgelatõez nititur descendere. Descendẽs vero per venas obstruit vias spirituũ. per q̃s sens⁹ habent exercere actus suos ⁊ sic causat impotentia sentiẽdi ⁊ retractõ caloris ad interi⁹ ⁊ h̃ ẽ sensus p̃uatio. vicz actus sentiẽdi per euaporatõnem sic eleuatã de nutrimento ⁊ postea infrigidatã. sic̃ declarat Ari. i. ꝺ somno ⁊ vigilia per septẽ signa. vbi oñdit cõsequẽter q⁹ triplex ꝺspositõ hois corpoꝛal facit hoiem somnolentũ naturaliter vicz si habet caput graue. Vñ aialia habẽtia parua capita ⁊ parum de cerebro parum dormiũt. sicut aues ⁊ animalia habentia cerebrũ siccum fm. Ari. Sed si homo habet caput grande collum breue ⁊ venas graciles est naturaliter somnolentus. quia si vene sint graciles. euaporatõ calida ⁊ subtilis facili ter ascendit ad cerebrũ. ⁊ eadem euaporatio infrigidata in capite ⁊ ingrossata difficulter descendit ppter gracilitatem venarum per ꝺsequens ille vapor grauis diu retinetur in capite ⁊ q̃ꝺiu retinetur obstruit meatus sensuum ⁊ tam diu manent sensus ligati. Similiter si habet caput grande habet multum de cerebro. ⁊ sic multũ de frigiditate in loco illo. Tertõ si habet collũ breue citius perueniunt vapores ad cerebrum ue de stomacho. Isto mõ moraliter est si persona habeat caput grande collum breue ⁊ venas graciles. erit cõsequenter per delicias ⁊ pigritiam somnolenta. Caput grande ẽ magna dignitas. Puta rex. dux. comes vel magnus in ecclesia. Collum breue est paruа caritas. Caritas em̃ est quasi collum in corpore xp̃i mystico quod est ecclesia. connectens xp̃m qui ẽ caput corpori suo quod est ecclesia. vena est vas sanguinis Sanguis enim ꝺpassionem ad xp̃m significat et reuera quicũq; habet magnam seculi dignitatem ⁊ ad xp̃m paruam caritatem ⁊ erga primum modicã pietatem. talis erit necessario somnolentus. Esa. xliij. Omnes reges gentium vniuersi ꝺormierunt in gloria. vir i domo sua. In cuius figuram tres reges siue magi responso acceptο i somnis ne redirent ad herodem per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Math. ij. Pauperibus pastoribus apparuit angelus vigilantib⁹ sed reges inuenit oppressos somno ⁊ ita est hodie quia pauperes inueniunt vtcũq; vigilantes ad ea que salutis sue sũt Sed diuites ⁊ maiores dormiunt in peccatis ⁊ ideo premium celeste non potuerũt inuenire psal. Dormierunt super solium ☞ B Scdo ⁊. n. in. o. vi. di. in. m. s. cõparatur peccatum somno ppter somni interpretationẽ Dicitur em̃ vulgariter quãuis non sit semper verum quod recta intes

pretacõ somni ẽ exponere somniũ. p oppo/
situm sicut illi qui artem designatõe somnio/
rũ cõrendũt licet dicat Ari. de somno ca. ỏ
diuinatõne q̃ omnes vel plures existimant
habere aliquã significatõnem somniorũ pre
stat fidem tanq̃z ab experientia dictũ Dici
tur em̃ vulgariter q̃ somnia verti debẽt ad
ptrarium sensum. Et certe isto mõ est spiri
tualiter nã somniãtibus de honoribus di/
gnitatibus diuitijs delitijsq̃z in presenti. ĩ
futuro ponẽtur in penis doloribus t mise
rijs. Et per oppositũ afflicti tribulatõnib9
t tedijs in pnti ꝓpter deum in futuro gau
dio replebuntur t hoc est qđ saluator dixit
ad discipulos suos qñ ab eis de seculo erat
recessurus. Amen amen dico vobis q̃ plo
rabitis t flebitis vos mundus aũt gaude/
bit vos aũt cõtristabimini sed tristitia vra
vertetur in gaudiũ. Joh. xvi. Gaudiũ vo
mundanoz in tristitiam vertetur Job. xxi.
Ducunt in bonis dies suos t in puncto ad
infernum descendunt. De istis somnijs dz
Eccl. xxxiij. Vana spes t mendatiũ insen
sato viro t somnia extollunt imprudentes
Fingit Ouidius xi. metamoz. q̃ halcyone
muro feruore dilexit viz suum ceyẽ. p quo
cũ mare transire temptasset t naufragium
passa fuisset. halcyone vxor sua nesciens ca
sum omnibus dijs thura offerebat sed pre/
cipue Junoni. Juno ergo nõ ferens vltery9
lissimam nuntiam iussit ei vt iret ad pala
tium somni regis t excitaret somnũ pcipiẽ
do ei ex pte. Junonis q̃ aliquẽ ỏ filijs suis
id ẽ de somnijs. qz somnia dicunt filij som/
ni mitteret statim ad halcyonem qui ei dor
mienti ostendat effigiem ceycis viri sui in
mis submersi. Juit ergo iris famla Juno/
nis ad palatium somni regis t iussa Juno
nis cõpleuit. Habet aũt somnus tres filios
potissimos quos nunq̃ nisi ad reges nobi/
les t duces mittit. Prim9 vocat morphe/
us Secõs icarus. Terti9 panthesus Mor
pheus habet suum officium q̃ non effigiat
in capite dormientis nisi effigiem humanã
cũ gestibus t loquela cũ ceteris que ptinẽt
ad humanã naturã. Icarus causat effigiez
brutoz t volatilium cũ omnibus gestibus
ad bestias ptinentibo. fz de humanis nullo
mõ se intromittit. Panthesus aũt causat fi
guras inaiatoz vt lapidũ montiũ t cetero
rũ. Rex ergo somnus ducẽs secum ꝑmoge/
nitũ suũ iuit ad halcyonem q̃ cũ pueniss̃et
filius suus Morpheus posuit se in capite
halcyonis in effigie ceycis naufragi t mor/
tui t sic eam de morte mariti certificauit t
volũtatem Junonis expleuit Cult autem
Ouidi9 p hos tres filios somni intelligere
triplex gen9 sollicitudis qđ ĩmittit diabo/
lus in corda hominũ dormientiũ p negli/
gentiam vite sue. Prima sollicitudo est cir
ca honores t dignitates. Scda ẽ circa vo/
luptates. Tertia circa cupiditates. ℒ
Primus ergo fili9 mittitur ad superbos q̃
eis effigiat de nobilitate humana de digni
tatibus t honoribus de pompa seculari in
vestitu gestu famulatu t equitatu t isti q̃/
tenus tales sunt nõ curant multũ de diui/
tijs vel voluptate. Scõs fili9 mittitur ad
libidinosos t nõ repsentat nisi ea q̃ ad bru
ta ptinent: Dic̃ em̃ Aristo. iij. etĥ. ca. xv. q̃
illa delectatõ videt maxie exprobabilis qua
delectamur nõ scõm q̃ hoies sed scõm q̃ su
mus aialia. talibus em̃ gaudere t tales dili
gere bestiale ẽ. Iste filius causat in hoie sol/
licitudinẽ t curam carnis in ỏsideriis cibi
t potib9 venereis t quiete. Et isti ꝑncipali
ter non amant corde honores vel diuitias
nisi secũdario sed tm̃m̃õ voluptatẽ. Terti9
fili9 somni mittit ad cupidos Iste facit ho
minẽ cogitatiuũ circa inaiata sic̃ sunt au/
rũ t argentũ terre t mineralia q̃ sic circa o/
ues t boues sollicitent h̃ est secũdario iq̃n/
tum p talia pecunie sunt adq̃rende. Et hi
oẽs p regẽ somnũ regunt Ro. v. Regnauit
mors ab adã vsq̃z ad moysen. et iste somn9
diuitiaz voluptatũ t bonoz vertet finali/
ter in pauptatẽ vilitatẽ t miseriam. In pã
Dormierũt somnũ suum t nihil inuenerũt
viri diuitiaz in manibus suis. Prouer. ij.
Noli diligere somnũ ne te egestas oppri/
mat. Tertõ peccatũ cõparat somno ꝓpter
sensuũ ligatõnẽ. Dormiẽs em̃ sensus sic hz
ligatos q̃ de suis opatõnibus nihil exercet
sed ẽ q̃si mortu9 Eodẽmõ dormiẽs p̃ suc
tudinẽ male vite in pctõ mortali nihil põt ĩ
teri operari meritoriũ vite eterne. dic̃ Ari.
de somno t vigilia q̃ dormientes in dormi
endo facientes opera vigilie nõ possunt me
morari opm illoz q̃z somnioz bñ recordant.

Eodem mõ fatientes opa de genere bonoꝝ extra caritatem. nõ recordãtur. id est nihil recipient i celo de pmio essentiali. sz bene remeorabunt se fuisse p eisdẽ tẽporaliter premiatos. ꝛ sic iudicabũt ista opa nõ sic bona sed potius sic somniũ bonoꝝ opm pterisse. Job. xx. Vult somniũ auolãs non inuenie. transibit velut visio nocturna. Quarto pctm cõpatur somno ꝓpter iuditij somnioꝝ deceptõm. Somnians iudicat se qñqz esse in magnis festis collocatũ inter reges. ꝛ cũ euigilat inuenit se fortassis in carcere cõpeditũ. Sõnians vero terribilia nõ timet. qz si qs stet ad caput gladio euaginato nihil timet sed de fantasijs proprijs capitis q̃ sibi nocere nõ possunt timet supra modũ si ignis appropiquat vl aqua nõ timet vl curat Eodẽ mõ dormientes in pctis falsuz hñt iudiciũ. et turbationes secl'i q̃ non sunt nisi fantastice nimis timẽt. penas eternas nll'a ten⁹ formidãt. quoꝝ q̃libz pt dicere illud. Job. vij. Terrebis me p somnia ꝛ visiones horroreꝫ cutiẽs. qz Eccl. xl. Somn⁹ noctis immutauit scientiam eius.

Lectio. xxxiij.

DEinde si quis ex illis decidisset custodiebat in carcere sine ferro rclusus. si em rusticꝰ qs erat aut pastor aut agri laboꝝ oparꝰ. ꝓoccupatus esset. ineffugabilẽ sustinebat necessitatem. Una em̃ cathena tenebraꝝ oẽs erant colligati: Ostenso in pte pcedẽte q̃ pena tenebraꝝ erat vniuersalis i egypto per triduũ et hoc ex pte temporis. In ista pte oñdit q̃ fuit simil'r vniuersalis ex pte psonaꝝ

Et circa h̃ duo facit Primo oñdit q̃ fuit vniuersalis quantũ ad oparios ꝛ rurales. Scdo q̃ fuit vniuersalis quãtũ ad oẽs. secunda ibi Una em̃ cathena. Circa pmum pmo tangunt operarij ꝛ rurales indistincte. Scdo distincte ibi. Si em̃ rusticꝰ. Dicit ḡ pmo sic Deiũ si qs ex illis. id ẽ egiptijs pcipue operarijs qui foris erant decidisset forte in foueã custodiebat ibi per tenebras q̃si in carcere reclusus sine ferro Cũ si fuit rusticꝰ. id ẽ colens siue custodiẽs rura aut pastor aialiũ aut porcoꝝ aut etiã laborũ agri oparⁱ q̃litercũqz scz q̃ opabat in laboribꝫ ex agris collectis. sic q̃ collectas fruges triturant. si qs taliũ esset ꝓoccupatꝰ. i. ꝓtentꝰ foris p tempestatẽ tenebraꝝ ineffugabilez id est quã nullo mõ fugere poterat sustinebat necessitatẽ. Et additur de ista pena sic: Una em̃ cathena tenebraꝝ. id est ꝛ sili cathena tenebraꝝ omẽs erãt colligati. Ꝛra ẽ satis plana ☞ A Circa illã pticulaz. Custodiebat in carcere. Notandũ q̃ in sacra scriptura legim⁹ de quadruplici carcere Est em̃ carcer corporalis coartatõis. cõsuetudinalis oppressionis: medicinalis expurgatõis. ꝛ infernalis cõdemnatõis. Primo corpⁱ nr̃m est q̃si carcer ipius aie Persona nãqz incarcerata quãtũcunqz libera vel nobilis nõ exequit vel vtitur sua libertate, sed fm carceris leges coartatur Eodez mõ spũs rõnalis qui est aia natus est esse liber et corpori dñari. nõ subici q̃m ideo spũs debite subici nolnit corpori sibi dic⁹. de palatio corpis sibi fec carcerẽ i q̃ passiõibꝫ ꝛ tentationibꝫ coartat in tm̃ vt iancti viri iã dissolui desiderarẽt et esse cũ xpo dicente apl'o ad Phil'. i. Coartor em̃ de duobus desiderium habens dissolui. ꝛ esse cũ xpo. Et hoc est qđ dic̃ Sene. epl'a. ci. Corpus hocanimi pondus est ꝛ pena. pmente illo vrgetur in vinculis est. Et ideo dic̃ Paltro q̃ in hoc maxie manifestus est pḣs si aiam absoluit a corporis ꝛmuniõe differentⁱ alijs hoibꝫ Et vult dicere q̃ aia in presenti non potest totaliter a corpis communione absolui. Nã esurimus ꝛ sitimus ꝛ fatigamur frequẽter quibꝫ necessitatibus opter premidere de medio. sed a passionibꝫ voluptuosis oporet veri pḣm aiam suam absoluere ꝛ neq̃q̃z in talibus corpori assentire. De isto carcere petit ps̃. educi dicens. Educ de carcere aiam meam ad confitendũ noi tuo. Glosa Corpus quidẽ carcer est nõ vtiqz scõm illud qđ deus fecit bonũ. sed scõm qđ corrupitur ꝛ aggrauat aiam scz corruptõne eius que venit ex pcto carcer est Et infra. Nũc ḡ corpus aie carcer est ꝓpter corruptõnẽ. In futuro erit domus ꝓpter incorruptõnez et libertatem. Merita em̃ ei carcerem faciũt sic vnum habitaculũ incluso carcer est. custodia ẽ dom⁹. Libertas domũ fac̃ seruitis oppssiõis pctis nãqz ꝛ ꝓsuetudia ductz i ꝓsuetudinẽ hõ q̃dãmõ violẽter i ma

litia detinet Jō dic Ari.ij. Eth.ca.i. habi/
e⁹ mali post ꝫ sūt generati nō subiacēt vo/
luntati.⁊ tñ videñ voluntarij a principio
quēadmodū pyciens lapidē nō habz i sua
potestate iam piectū resumere⁊ tñ fuit pie/
cio voluntaria qz in ipso fuit mittere vl̄ ñ
mittere a pncipio. Figura ad hoc ē ō Sam
sone Judi.xvi. Quē voluntarie fatue femi
ne copulatū amore philistei ceperunt⁊ vin
ctū catenis in carcere molere cogerunt. Fe
mina aūt voluptatem designat cui homo li
bere⁊ volūtarie se imiscet estimans q̄ pos/
set libere desistere q̄n placet. Sed certe q̄n
gratia privat catena diaboli capitur⁊ liga
tur que est inclinatō delectabilis ad illece/
bram⁊ sic p demones in carcere puerse cō/
suetudinis seruire cogitur vt iam sine dif/
ficultate magna resistere nequeat cogitatō
nibus consuetis. ꝫ uis em̄ duplici de causa
hoīes temptentur vicz ppter experientiam
voluptatis phabite⁊ propter inexperien/
tiam voluptatis ignote. Longe tñ molesti
us inclinantur experti q̄ inexperti ppter i
pressam memoriā voluptatis. De isto car/
cere ōz Apoc.ij. Ecce diabolus missurus
est ex vobis aliquos in carcerem vt tempte
mini. De isto carcere dic. Grego.ij Moza
lium. Sepenō nulli exire a prauis actibus
cupiunt. sed quia eoz dem actuum ponde
re premuntur. in male ɔsuetudinis carce/
re inclusi a semetipsis exire nō possunt. Cō
suetudo namq; mala mirabiliter nimis no/
cet. qz iuuentutē allicit⁊ inuadit senectu/
tem nectit⁊ ɔstringit. affectum fallit et de/
cipit seu inficit.⁊ iudiciū de culpis subuer
tit. Quod iuuentutē latenter inuadit dic
glosa. Bede sup illud Prouer.xxij. Ado/
lescens iuxta viam suā graditur etiā cū se/
nuerit nō recedet ab ea. Greca narrat histo/
ria Alexandrū potentissimū regem ozbis/
q; dñatorem⁊ in moribus⁊ in incessu Le
onidis pedagogi sui nō potuisse carere vi/
tijs quibus puulus fuerat imbutus. Nō
senectutē nectit⁊ ɔstringit dic Grego.xv.
Moza. Senectutis inquit praue ɔsuetu/
dines que semel receperūt quottidie duri/
ores existunt.⁊ nō nisi peccatoris vita fini
untur Quod aūt affectū fallat⁊ inficiat di
cit Sene.epl'a.lxxxv. Dū iquit in vitijs ia/
cuerimus euelli difficile est. Nō em̄ inqui/
nati sumus sed infecti. Et Augſ:vij.soli/
loq̄oz. Prauus vsus vix abolitur. assidua
ɔsuetudo vitiū in naturam ɔuertit animꝰ
in scelcribus ɔstrictus vix euelli potest ab
eis Quod aūt rectum iudiciū de culpis di
ripiat⁊ subuertat patet. vij. Eth. De intē/
perato in q̄ ppter ɔsuetudinē psequēdi vo
luptuosa coꝛrumpit bona opinio circa finē
⁊ hoc est qō dic Augꝰ. Enche.ca.ij. Pec/
cata inquit q̄uis magna⁊ horrenda cū in
ɔsuetudinē venerint. aut pua. aut nulla eē
creduntur vsq; adeo vt nō solum occultan
da sed etiā pdicanda diffamandaq; videā/
tur. Esa.lij. Peccatū suum q̄si zodoma p/
dicauerūt nec absconderūt q̄m sic scriptū ē
Laudatur peccator in ōsideriis anime sue
Et q̄ iniqua egerit Talis iniq̄tas diuinis
libris vocatur clamor sic apd Esaiam ha/
betur ō vinea mala vica. Expectaui inquit
vt faceret iuditiū⁊ iustitiam fecit aūt iniq̄
tatē⁊ nō iustitiā sed clamorem. vt est illud
Gen.xviij. clamor zodomoꝛ⁊ gomorreoꝛ
multiplicatꝰ ē coram me eo q̄ peccatū suuz
in ɔsuetudinē traxerant puersam Nec ille
Sic ergo tales ɔsuetudie peccandi irretiti
iacent. De illis ergo qui puersa ɔsuetudie
detinentur⁊ nō possunt euadere verificat.
illud Esa.xlij. In domibus carceꝛ absconditi
sunt. Figura ad hoc ē. Actuū.xij. Q̄n
petrus dormiuit in carcere inter duos mi/
lites vinctꝰ catenis duabus⁊ custodes añ
ostium custodiebāt carcerē ☞ C Ter
tius carcer ē carcer medicinalis expurgatō
ris sic em̄ plona debitis obnoxia carceri ali
quotiēs mancipat p debitis. ita aliq̄n aie
de coꝛpe recedētes pene talis debitrices
p culpis in carcere purgatoꝛij retruduntur
⁊ istos incarceratos pijssimū est visitare su
ffragijs ac oratōnū⁊ elemosinaꝛ subsidijs
liberare clamāte ad nos vnaquaq; illarū et
dicēte illō. Gen.xl. Facias mecū misericoꝛ
diā vt suggeras pharaoni vt educat me de
isto carcere Istos sic incarceratos valō piū
ē bñfitijs iuuare qz ipsi finaliter inde egre/
diūtur ad regnū celeste.⁊ p his qui eis be/
nefecerūt intercedent· Eccs.xij. De carce/
re catheniſq; iterdū egreditur quis ad re/
gnum. Quartus carcer ē carcer infernalis
ɔdemnatōis qui ē carcer grauissimus in q̄
nullus alleuiatur. nullus fugit. nullꝰ libe/

ratur. nullus morte terminatur. Quantū/cūqz carcerarij sint feroces z seui in p̄senti necessario p̄sone eoz euadent potestatē sal/tem in morte. Sed in illo carcere est pena maxia eo q̄ moz ibi optatur p̄ solatō. Ha bet em̄ deus sic̄ dicit Jacobus rauanensis in quodā sermone palatium stabulum z ho spitale z carcerē. In palatō erunt boni. In hospitali erunt mediocriter boni z medio/criter mali. In stabulo sunt boni z mali Carcer est infernus: qui penalis carcer est homini. q2 manibus z pedibus vinc'atur sed penalior. q2 tenebris includitur ꝯtinu/is. penalissimus q2 ꝯtinuis fletibus et den tium stridoribus coangustatur. Talis aūt erit carcer infernalis Juxta illud. Math. xxij. Ligatis ma. z pedi. z̄c̄. Palatiū est pa disus. quale aūt palaciū quis sibi hic edifi cat tale sibi inueniet ibi. Edificatur em̄ de auro dilectōnis dei. De argento dilectōis primi de lapidibus p̄cōsis bonoz operum Juxta illō i. Corj. iij. Si quis aūt superedi ficat sup̄ fundamentū hoc aurum argentū vel lapides p̄ciosos z̄c̄. Stabulum ē mun dus in quo homo positus fuit post q̄z pecca uit testante ps̄. Cōparatus ē iumentis z̄c̄. Et ideo ad eius liberatōnem saluatoz po/suit se in stabulo. Ue aūt illis qui stabulū z̄ preponūt palatō z fetoz̄ē stabuli odoribꝫ dulcibus paradisi Hospitale dei est purga toziū de quo su perio dictum ē in quo po nuntur infirmi vt sanentur. De isto carcere scribit Esa. xxiij. De malis Cōgregabunt in ꝯgregatōne vnius fascis ad lacum z in/cludentur ibi in carcere.

Lectō. cxciij.

Jue spiritus si

bilans aut inter spissos arborum ramos auium sonus suauis aut vis aque decurrentis nimium aut sonus validus p̄ cipitaz petraz aut ludentium aialium cur sus inuisus aut mugientiū valida bestiaz vox aut resonans de altissimis montibus echo. deficientes faciebāt istos p̄re timore Declarato de pena timoris tempe tenebra rū que fuit vniuersalis egyptijs taz ex pte tpis q̄z ex parte personaz ¶ In ista pte de/clarat tertō q̄ fuit vniuersalis ex parte cau saz z ponuntur vij: cause illatiue timoris

Nō quidē ex natura sua sed ex ꝯditōne egy ptōz tunc tpis in tenebris existentiū q2 p/turbata ꝯscientia semp̄ p̄sumit sena. Ideo etiā illa que ex natura bonis hominibus p/stant solatium ꝯscijs sibijpsis de malitia p̄ria p̄restant metum sed causa mouens ad timorem stat vel in aqua vel in terra. id est iuxta terram in alto aeris que differentie ibi erāt. Sonus ventoz z cant⁹ auiū Quantū ad p̄m di. siue spūs sibilans id ē ventus leuiter flans Quantū ad scōm dic̄ Aut inter spis. ar. ra. Qz qualiter erit terribilis si erat suauis. Sibilus em̄ venti vel suauitas cantus est maxime delectabil⁹ q2 nō inducūt timores sed q2 differēter ali qñ fiunt possunt aues infestē z feroces vul citer canere vt est cantus syrenoz. Ideo p/pter causas ignotas vñ fiebant sibilus z cā tus terribilis erat eis. Et ideo dicit. Inter spis. ar. ra. q2 spissitudo crudelis negotij si gnificat abscōsionē. Scdo in aqua fuit du/plex differētia causaz deterrentiū Una ex impetu aque alia ex collisiōe petraz ꝯten/taz in aqua. Quantū ad p̄mū dicit sic aut vis aque dis. ni. id ē impetuose vel nimium irruentis a sublimi in p̄fundū. Quantum ad 2m dicit, aut sonus va. pci. pe. del. vicz p vim aque Tertō in terra id est ppe terrā erat triplex differentia causaz eos deterrē tiū q2 triplex sonus eos p̄turbabat vnus p motum aialium localem alius p motū aīa lium vocalem z terti⁹ per motus vocales similitudiarie. Quantū ad p̄mum dic aut ludentiū anima. cur. inui. z ideo timebant ne ab aīalibus ꝯculcarentur. Quantū ad 2m dicit. a mugi. va. best. vox De tertō dic aut reso. de. alti. mō. echo ista igitur oia de fi. faci z̄c̄. ☞ A Circa generatōnem echo notāda sunt duo vnum est naturale. aliud fabulosum. Naturalem aūt genera/tōnem ipsi⁹ echo declarat Arī. ij d aīa coz/respondente cōmento. viij. Est em̄ fm cō/mentatorem itteratō soni ꝯseruando figu/ram suam z fit ab aere p̄cusso z sonante cuz reflexōne ad aliquod obstaculū marie cōca uū Ponit aūt ad hoc exemplū Arī. de lu/mine Lumen multiplicatū in aere z reflex/um ad aliquod politum reflectitur versus illam partem in qua generatur sic̄ manife/stum est in corpore luminoso q̄d illuminat

nō solū p radios icidēteſ, ſz p radios reflexos aliter eēt ymbra vbicūqz nō incidūt radius ſolis. aliō exēplū est in aq̄. Si em̄ lapillus p̄iciat in aquā. fiūt multe circulatiōes vbi cecidit lapill⁹. et mior circul⁹ pellendo causat maiorē z ille aliū. z sic deficeps donec defitiat virt⁹ p̄mi pellentis. Si aūt circulatiōes ille occurrāt alicui obstaculo p̄ns virtus p̄mi pellentis defitiat repcutiūt. et fiūt circulationes versus locū vbi p̄ma pcussio facta est p lapidē. Eodē mō q̄n ex pcutiente et pcusso fit sonus in aere ille son⁹ multiplicat z son⁹ iste generat aliū et ille aliū circulariter q̄diu durat virt⁹ p̄mi pcutientis. Si aūt occurret alicui obstaculo qđ trāsire nō posset. reflectit son⁹ veniēdo p idē mediū tādo figurā p̄mo causatā et ista iteratio sonis est echo. Fabulose loquendo echo narrat Ouidi. iij. Methamor. Fuit em̄ ꝑgo q̄dā mire eloq̄ntie que Junonē longa narratōe detinere solebat dūmō iupiter in mōtibus adulteria sua fecit cū puell'. Impediebat igit iuno p narratōes ip̄i⁹ echo. ne dephendere posset ist̄as puellas ip̄is fugiētibꝰ Junone detēta p narratōes ip̄i⁹ echo. Tādem Juno hoc pcepto. Hui⁹ ait lingue q̄ sū decepta ptās. Parua tibi dat vocisqz breuis⁹ sum⁹ vsus. Priuauit ea vsu loquēdi. hoc solum sibi relinquēs q̄ fines ꝑboꝝ ingemiat Dec ḡ echo narcissū inuenē ad amauit pulcerrimū sz ab eo repellit. Sp̄eta latet silua. solū ex illo viuit in antris. Fatigantib⁹ igit eā amore. dolore. et pudore cui⁹ corp⁹ totū manuit p̄ter vocē z ossa Ossa vero p̄uersa sunt in saxa z tandē sola vox remānsit que vox est echo. Defitientes faciebāt illos p timore quis nō fiat hic mētio de bono timore moraliter. sz tm̄ ō timore qui ē pena. Est tn̄ nota bona opa ꝯ in hoīb⁹. ☞ B Causat hilomi⁹ aduertēdū q̄ timor laudabil' multi timor in p̄sona bona de futur⁹ puidēti. am z circūspectionē. de p̄terit⁹ p̄tritionez et penitētiā. in agēdis discretionē z diligētiā. in piculis bonā aggressionē z cōfidentiam Primū oīm bonorū q̄ timor opa ꝯ in hoīe ē dat sibi defutur⁹ puidētiā z circūspectio ne. Videt em̄ q̄ plumptuosi z supbi z accidiosi negligēter omittūt pcurare q̄ sunt saluti eoꝝ necia. Virtuosi vero timētes p̄uident z puidēt sibi de his q̄ ad salutē suā ptinēt. Ad hoc ē exēplū Josue. ix. ō Babaoit⁹ q̄ timētes a facie filioꝝ isrl' eos cautelose p uenerūt. z ne eos destruerēt. iuramēto confirmerūt eos. z req̄siti de fraude respōderūt Timuim⁹ valde. z p̄uidim⁹ aīab⁹ nr̄is vr̄o terroze cōpulsi: Cōsimiliter viri sancti in p̄nti vita multa ꝑsiderāt eis piculosa futura. z iō cū oīm diligētia p̄uidēt aīab⁹ suis. Et iō dixit epimenides ph̄us. Beata ciuitas que in pace bellū timet Jn vita sp̄z legitur li. ij. p̄te tertia q̄ abbas Helias ait Tres res timeo Una quō aīa egressura est de corpore Alia quō sū iudici occursurus. Tertia quō ō me fuerit p̄ferēda sn̄ia. dic̄ macrobi⁹ in saturna. de quinto tertie diei fere in fine. Carnes aprox delate in lumie lune cōtrahūt ex nimia humore putrefactionē. ita q̄ nihil valēt ad esū hūanū Cū ḡ venatores illō ppēdissent nec possent de siluis ad ciuitatē p diem oēs apros trāsferre Unus prudētior ceter⁹ dixit q̄ carnes illas in mlt⁹ p̄tib⁹ acut⁹ clauis ereis cōfigerēt. Jnfixo ḡ vnicuiqz p̄ti clauo eneo detulerūt illas carnes in lumie lune sine quacūqz iactura carnis. Moraliter Lumē lune ē vana gloria mūdi. ī qua qui nis quersant ꝓpter hūoꝝ nimiū deliciaꝝ putrescūt in ps. Putruerūt et corrupte sūt cicatrices mee. ꝛc. Unde remediū spēale est ꝯ illud. timor futuri iudicij quo hō cōfigat crebro meditādo de corsuum. iuxta illō ps. Cōfige timore tuo carnes meas a iudicijs ꝛc. Solin⁹ de mirabilibus mūdi. ca. ij. q̄ mutz interdū incitamētū vocis necessariū ē. q̄z nō solū acuit. sz si nunqz fuerit extorquet. Deniqz cū olimpiade octaua z quinquagesima victor cyrus intrasset sardis. Asie oppidū vbi tūc latebat. Croesus filius achis regis mut⁹ vsqz ad illud tps in voce metu timoris p̄rupit. Exclamasse em̄ dr. Parce p̄ri meo cyre z hoiem te disce vl' canibꝰ nr̄is. Sic peccatoꝝ saltē metu iudicij diuini si mut⁹ an̄ fuerit. in voce confessionis erūpat Tobie xiij. Cū timore z tremore confitemini illi. regemqz seculoꝝ exaltate in op̄ibus vestris. ☞ L Sedo timor ꝓtuosus causat in hoie de p̄teritis penitentiā z ꝯtritōnem. Est em̄ sic tyriaca q̄ expellit venenū. sic em̄ tyriaca ō tyro efficit serpē

tem ꝛ est nihilominus antidotum cōtra venenum ita timor de peccatis oritur ꝛ tñ peccata expellit Eccī.i. Timor dñi expellit peccatū. Nā qui sine timore est nō potest iustificari. Hinc est q tā phi q̄z sancti inter omnes passiones pcipue ꝯmendant verecundiā que est quasi quidā timor significās penitentiā de aliquo defectu Dicit em̄ Ari. iiij. ethi. in fine verecundia ē timor inglo/riatōis id ētimor ꝯfusiōis de q̄ pbat ꝯmentator pmo. q nō est virtus sed passio. qđ oñdit. tum per eius diffinitōnem. tum per effectum eius. Per diffinitōnem q̄dem q timor est verecūdia ingloriationis omnis aūt timor est passio ꝛ non virtus. Per effectum verecūdie pbat idē. omnes passiōes appetitus sensitiui causant in corpore trāsmutatōnem ꝛ hoc facit verecūdia Dic em̄ per timorem in periculis mortis homo pallescit. ita per verecundiā q est timor inglo/riatōnis homo rubescit Ratō huius diuersitatis inter timorem ꝛ verecūdiam fuit ista q verecundia sit quidā timor q ꝛ timor pro pprie est de piculo mortis vel alicui⁹ nocentis vitam hois Sedes aūt vite est in corde ꝛ ideo qñ cor incipit deficere p timorē. nam mittit illuc spiritus ꝛ calorem ꝛ ideo tunc retrahit calor a facie cū sanguine et homo pallescit. Honor aūt ꝛ inhonor in exterioribꝫ est ꝛ ideo qñ hō timet p verecundiam pdere honorē spiritus ꝛ humores trahunt se ad exteriora ꝛ sic ꝯcurrente sanguine hō exteri⁹ rubescit sm q ibi pbat Ari: de verecundia que est passio laudabilis in iuuene. Unde dic̄ Laudamus quidē verecūdos. Tertō oñdit q nō ꝯuenit etati senili.

Quarto q nec studioso q ꝛ neq; senex neq; studiosus aliquid debet ꝯmittere vnd̄ debeat verecūdari. Sed certe si senex aliquid ꝯmiserit turpe vel etiā studiosus laudabile est q verecūdetur ꝛ illaudabilis obstinationis signū est nō verecūdari de turpibus ☞ D Quantū vero sancti verecūdiā ꝯmendent Ecce verba Bern̄. sup Cañ. sermone lxxxvij. Nescio si q̄cq̄z gratius verecūdia in moribus hominū depḥendi q̄at Uerecūdia omniū est ornatus etatū sed i tenera etate amplius pulcrius enitescit. Quid amabilius verecūdo adolescēte. q̄z pulcra hec est q̄z splendida gemma mox in vultu adolescentis q̄z vera ꝛ minime dubia nuntia bone spei bone indolis iudex sui virga disciplīe ꝓpugnatrix puritatis innate. specialis gloria ꝯ scie fame custos vite decus virtutis sedes ꝓmicie nature laus et signe totius honesti. hic ē timor necessari⁹ Eccī.xxiij. Nihil melius est q̄z timor dñi. Tertō timor bonus causat in agendis diligentiā ꝛ discretionē. Eccs.vij. Qui timet deū nihil negligit Quarto bon⁹ timor causat homini in piculo ꝯ fidentiā ꝛ aggressionem. Multi em̄ reputant se debiles q̄ ingruente timore ꝛ cogente ardua ꝛ difficillima fecerunt Un̄ Greg⁹. v. mora. In via dei a timore incipietur vt ad fortitudinē veniat. Nā sic̄ i via secli audatia fortitudinē facit. Et sic in via dei audatia debilitatē facit Et sic in via secli timor ꝺbilitatē ita i via dei timor fortitudinē. Prouer.xiij. In timore dñi fiducia fortitudis Lectō.cxcv.

OMnis enim or

bis terrarꝫ limpido illuminabatur lumie ꝛ nō ab ipeditis operibus ꝺtinebat Solis aūt illis supposita erat grauis nox imago tenebrarꝫ que supuentura illis erat. Ipsi igit sibi grauiores erant tenebris Declarato supius q palpabiles tenebre durātes p triduū afflixerūt egyptios vniuersaliter sine exceptōe hic oñdit quō afflixerūt eos singulariter sine aliox ꝓturbatōne.

¶ Et circa hoc tria facit vnū est q ꝓter partes egypti totus mūdus vtebatur ꝛ gaudebat sufficienter illo tpe lucis bñfitō. Aliud est q soli egyptij puniebantur tunc tpis tenebrarꝫ supplitō Tertiū est q pena illa fuit eis illata iusto dei iudicio. scda ps ibi Dicit aūt. tertia ibi Ipsi igitur. Circa pmū dicit sic Omnis em̄ orbis terrarꝫ ꝛc Omnis inquit orbis terrarꝫ ꝓter egyptū imo ꝓter loca in quibus egyptij morabant limpido illuminabatur lumie intrīq̄ homines vbicūq; locox ꝓterq̄z in egypto videre poterūt sufficienter ad quecūq; opa exequēda Et hoc ē qđ dic̄ q nō ab ipeditis opibus ꝺtinebat Exo.x. Ubicūq; erant filij isrl lux erat De scdo dic̄ q solis illis supposita erat grauis nox id ē nebulosa ꝛ palpabilis tenebrarꝫ obscuritas Nox dico exīs imago id est figura ꝛ figura tenebrarꝫ infernaliū q̄ supuenīra

illis erat. i. in inferno futura De tertio dic sic Ipsi g grauiores sibi erant tenebris. Et fit hic mentio de triplici genere tenebrarū viz de tenebris materialibus in pūti q fuerūt in egypto in acre De tenebris spualibus q sunt pcā q fuerūt egyptijs in mēte. t de tenebris infernalibus q sunt aggregate extrisq; inferno Tenebre ergo culpe fuerūt causa tenebre pene. t qz culpa pl⁹ habet de malo q pena. dicit q egiptij pctores et tenebrosi intrinsec⁹ p pctm erāt sibijpis graviores tenebre q tenebre materiales exteriores Vel ipi erāt sibi graviores tenebris materialib⁹. et ēidē sensus Graviores aūt tenebris erāt. ☞ A Nota q pcā i scriptura sacra p tenebras desinant q̄druplici ratōne. Sunt em tenebre corporales cōcrorisq; deceptōis. causa terrozis z stupefactionis. cā languoris t desolatōis. cau de pctis. Primo ergo tenebre corporales sunt cā errozis t deceptōis Vñ q ambulāt de nocte faciliter cadūt. Joh. xij. Qui ambulat in tenebris nescit q vadit Et generaliter null⁹ opari⁹ null⁹ artifex in tenebris potest ire ad artē suā sine errozis piculo vñ Martialis in epigra li. v. Pictoz quidam redargutus a q̄dam pasito. Quare cū pulcerrimas imagines depingeret turpissimos tñ generaret filios Ille rndit trufando di. q hoc esset tō qz generaret in tenebris t pingeret in luce. Vñ autoz dic sic ☞ Baba bon⁹ pictoz hoies pinxisse decoros. Fertur t in decoros pgenuisse duos. Cui ait pasitus. Miroz bone Baba cur melius pingas q̄z facias hoies. Nō dēt mirz rndit gaba vide ri pingo die clara nocte viros. fatio intm autem tenebre decipiūt hoies occasionaliter. Omnis qui male agit odit lucē. eo q in tenebris potest in malefactis se ptegere t alios inpulsos circūuenire. imo ipsam verecundiā que est q̄dam virtutis ppugnaculuz tenebre auferunt t expellūt t ideo generaliter oia vitia magis exercent de nocte t crebrius q̄ de die. de nocte Loth cū filiabus i cestum cōmisit. Gen. xix. De nocte mirtha patri se supposuit ppter incestum a q̄ ipregnata t postea in arborē sui nois mutata ē vt dic. Ouidi⁹ xix. Metamoz. li. x. vbi dz Tenebre minuunt noxq; atra pudorē. De nocte t tpe tenebrarum xp̄m ceperūt iudei Luc. xxij: Hec est hora vestra t ptās tenebraz Jn tenebris troia capta fuit pdentibus vlyxe. Antenoze t Enea sic narrat dares phrygi⁹ d troiana hystoria versus finē Vñ etiā. Job. xxiiij. Perfoderūt i tenebris domos sic in die d̄ixerunt sibi. Sic autē coꝛpaliter tenebre sunt occasiones errozis et peccati multipliciter ita cōsuetudo facē di in crimine aufert homini lumē bone discretōnis t inducit eum in omne genus peccati. Vñ de talibus in ps dicit. Nescierūt neq; intellexerūt qui in tenebris ambulāt Et ideo dic. Aug⁹. de sen. psperi. ca. cccv. Tenebre inquit metuende sunt moz non oculoz t si oculoz nō exterioz vnde discernitur album t nigrum sed iustum t iniustū Et ideo signanter dicitur i. Thes. v. Oēs em vos filij lucis estis t filij diei nō noctis neq; tenebrarū Fingunt poete sicut fingit t dic. Claudian⁹ in maiori voluīne: li. v. q omēs pestes infernales que sunt apud eos vitia et supplitia nate fuerūt de nocte et de acheronte. Est aūt acheron fluuius infernalis t sic noiatur ab a q̄d est sine t cheron saluatō quasi sine saluatōne. Eodem modo moraliter omnia vitia oēsq; pestes infernales fuerunt de nocte generate inter diabolum t Euā pmam matrem nostrā. que merito acheronta vel acheron dici potest quasi sine gaudio vel saluatōne que nō saluata sed maledicta fuit a deo. Gen. iij. Multiplicabo erūnas tuas t cōcept⁹ tuos i dolore paries filios. Jn cuius signum vocata ē Eua. cuius nois elementa cōtrario ordine distinguuntur ad illi⁹ salutatōnis vocabulum q̄d ē aue. sb cui⁹ maledictōis dispēdio totū māsit genus humanū donec illa veniret q̄ nomē eue mutauit in aue. Et veteris testamēti tenebras in euāgeliū vertit et in lucem qñ ortum ē in tenebris lumen rectis corde. ☞ B Aue inquit gratia plena Lu. i. Hoc em salutiferū verbum aue non solum iocunditate bone significarōis replet⁹. sed etiā mistice diuine essentie vnitatē t personaz trinitatē nec nō et nostre salutz felicitatē designat. Nā illud vocabulū aue in sua resonatōne vt vna dictō pnunciatur t in sua cōpositōne ex tribus litteris integ̃tur. in sua significatōne salutem cuiuslibet

interpretatur. Propter ꝑmum designat essentie dine vnitatē. ꝑpter secūdū ꝑsonaꝝ trinitatē. ꝑpter tertiū nre felicitatꝫ salutez importat. Primo ergo i isto vocabulo aue tres vocales existūt. q̄ sunt a u ꝛ e. ꝛ tres ꝑsonas designāt. A apd omes gētes prima lra dicit eo q̄ ipa nascētib⁹ voce prior apiat fm Papiā. Et ido ꝑ a antiqua pris autoritas Per u vni⁹ verbi veritas. Per e eterne emanatōis extremitas figurat. ꝛ iō in incarnatōis mysterio vbi fuit in maria toti⁹ trinitatꝫ operatio q̄ uis solius verbi icarnatio. nō debuit fieri annūciatio nisi ista suauis salutatō aue. i q̄ latet sūme trinitatꝫ assimilatio. p̄cessisset. ꝛ iō illud est ꝟbū nō tetragramaton sz trigramatō. sūme trinitatꝫ vestigium ꝛ imago nō ineffabile sz sūme effabile et iugi deuotōe a xp̄ianis effandū iuxta exhortatōem ecc̄ie sic dicentꝫ. Uerbū bonū ꝛ suaue persona. illud aue ꝑ qd̄ xp̄i fit cō. virgo mater fi. Primo ergo ꝑ ista lram q̄ est a designat ꝑma ꝑsona fm ordinē originis q̄ est pater. ☞ b Ubi notandū q̄ iste termi⁹ pater dupliciter accipit in scꝑtura essentialiter ꝛ notionaliter Essentialiter accipitur Mat. vi. Pater noster q̄ es in celis. Notionaliter. vt Joh. x. Ego ꝛ pr̄ unum sumus Ita hoc elementū q̄nqz accipit essentialiter ꝛ ꝑ qualibet ꝑsona suppōit Notionaliter ꝛ soli patri deseruit. Essentialiter aūt ꝛ ꝑ qualibet ꝑsona videtur accipi a ꝑpha. Dicere. i. A a a dne deus. Per hoc q̄ triplicat. a. trinitatē significat personaꝝ Et ꝑ hoc q̄ semel ꝛ singulariter. subiungit dne de⁹. essentie indicat vnitatē Uñ ꝛ de⁹ ipse se vocari a Johāne in Apocal'. reuelauit replicatiōe triplici ita dicens Ego sum alpha ꝛ o ꝓncipium ꝛ finis dicit dns deus A vocal'. i. Eandē autoritatem ꝛ non plures posuit in eodē li. cap̄. i. xxi'. ꝛ xxij. ad oñendū q̄ hoc vocabulū alpha cuilibet ꝑsone est cōmune. Alpha em̄ grece latine dr a Sic ḡ q̄nqz essentialiter accipitur ꝛ de q̄libet ꝑsona ꝑdicatur. Q̄nqz notialiter accipitur ꝛ soli ꝑsone patris deseruit ꝛ sic accipitur. Joh: xvi, Exiui a patre ꝛ veni in mūdum ꝛ sic canit ecclesia. A patre vnigenit⁹ ad nos venit per virginem baptisma cruce consecrans. Secundo per hoc elementum u q̄ est scda vocal' dsignat vnius ꝟbi veritas

☞ c Ubi breuiter notandū q̄ istud elementū u q̄nqz est vocalis. q̄nqz cōsonans q̄nqz nota numeralis q̄nqz designās Uocalis dr quia ꝑ se vocem efficit fm Priscianum volumine. Cōsonans q. cū alio sonat. Et certe isto mō verbū diuinum fuit q̄si vocalis ante incarnatōnē a cōsonans in incarnatōne. nota numeralis fuit in passione. Dico ḡ q̄ ante incarnatōnem fuit q̄si vocalis q̄ vicz nō habuit nisi vnius nāe diuine sonum iuxta illud. In ꝓncipio erat ꝟbum ꝛ ꝟbum erat apud deum Joh'. i. Sed certe ꝟbum incarnatōne factū est ꝑsonans q̄si cū alio sonans q̄ cum nāa humana cōicauit sonū ꝛ ideo ma iuxta illd Uerbū caro factū est ē. Hoc aūt ē factū ꝑ ꝟbum aue. ꝛ ideo u in hoc ꝟbo manet cōsonans ꝛ nō vocalis sz tandē factū ist istud u id ē ꝟbum nota numeralis in sua passione. Sz cuius numeri nota. certe quinarij. ꝑpter q̄nqz vulnera de quibus volo. q̄nqz ꝟba loqui. i. Lorꝫ. xiij. Dic ḡ ꝑ hanc vocalē designat vnius ꝟbi veritas. Certō ꝑ hec elementū e eterne emanatiōis extremitas signatur vicz spūssanctus qui est vltima ꝑsona originaliter emanādo sic in hoc vocabulo aue e est vltima in sonādo. Et videt nolo aue e est vltima in sonādo. Et videt nolo tandū q̄ in hoc vocabulo ꝛ missica dictōne aue in qua multa plura sunt sacramenta ꝙ elementa. Unū ꝑmū elementū stat ꝑ se. ꝛ a lia duo adinuicē sillabicant ad exp̄mendū manifeste modū originis ꝛ emanatōis ꝑsonaꝝ. Nā q̄ pater est a se ꝛ a nullo alio. ideo ꝑ se sillabicatur ꝛ alie residue adinuicē sillabicātur specialiter ꝓpter duo. ꝛ in hoc cōueniūt. q̄ vtrūq̄ eāb alia ꝙuis vna ab vno ꝛ altera a duobꝫ. Et etiā sola inter vocales ꝓpr̄ie formatur in gutture nā a formatur ꝑpectore e in gutture i in fauciby⁹ o in dentibus u in labijs. ꝛ q̄ e formatur in gutture. Tu bene illū designat. d quo canit ecclesia. Tu rite ꝑmisso patris sermōe ditans guttura. Per guttur em̄ spūs vitalis emittitur ꝛ sic a patre ꝑ ecclesiā petit. Emitte spūm tuū ꝛ creabunt. ꝛ renouabis fatiēterre. Sic ergo hoc notabile ꝟbum aue. q. vt vna dictō ꝑ nuntiat. diuine essentie notificat vnitatem Et q. ex trib⁹ lris integratur ꝑsonaꝝ significat trinitatē. q. salutē cuilibet interpat. ☞ D

ꝓdestinatōnis denotat pietatē ☞ Sed o tenebre corporales sunt cā horroris

et stupefactionis: Esa.xxi. Tenebre stupefecerūt me Et Gen̄.xv. Horror magnus et tenebrosus invasit Abraā Eodē modo peccata reddūt hoiem timidū z stupidum dicāte ꝺ scia ꝓpria se fore puniendū a deo Sicut em̄ in tenebris magi potētes sūt demones z audaciores z latrones z hmōi: ita sup peccatores plus possunt demones q̄z super iustos Un xpianitate crescente p orbem p maiori parte illusiones demonū cessauerūt Tertio tenebre corporales sūt cā languoris z ꝺsolationis. omis em̄ infirmitas plꝰ de nocte q̄z de die affligit infirmū. et magis patiuntur in tenebris q̄z in luce. Un Iob.v. Quale mihi gaudiū erit qui in tenebris sedeo z lumē celi nō video Dixerūt em̄ quidā antiq̄ ꝙ mediante quadā lucē celesti anima intellectiua corpi copulat. et ꝙ omis sensus opatur quadā luce mediante Et Aris.iij de aīa dicit ꝙ intellectus agens est habitꝰ velut lumē Et Augꝰ. dicē in diversis locis. ꝙ veritas nō videt nisi in quadā luce sui generis que omia lucis nobilitatem oñdunt: z iō sicut in luce ē vita hominis salus z solatiū. ita in tenebris est desolatiū z omnis languoris augmētus Die nūr gratia lux est. ita absentia gre tenebre sunt q̄ hominē in desperatōis laborem vel languorem inducūt De quali ꝺr Eccs.v. Cunctis diebꝰ vite sue comedet in tenebris et in curis multis z in erūna z in tristicia Quarto tenebre corporales sūt causa torporis z vomitōis. z eodē modo moraliter absentia gratie reddit potentias sensitivas victas z ligatas. ita ꝙ nihil boni possit hō ad pmium vite eterne meritorie operari. i. Regis.ij. Impij in tenebris cōticescent. q̄z non in fortitudine sua morabit vir. hoc est dictū nō sufficiant naturalia hois ad merēdū vitam eternā sine lumie gre coagente

Capitulū.xvij. Lectio.cxcvi.

Sanctis autem tuis maxima erat lux. et horū q̄dē vocem inimici audiebāt sed figurā nō videbant. et q̄z non ipi per eadez passi erāt magnificabāt te, z q̄z añ lesi erant. q̄z nō lederātur gratias agebāt tibi. z vt esset differentia te deū petebant Postq̄z actū est de tenebris q̄bus afflicti fuerūt egiptij In isto capitulo agitur de beneficio lucis quo confortati sunt hebrei. Et circa hoc duo facit. primo cōmemorat beneficium lucis collatum hebreis in egypto Scōo beneficium lucis collatū eisdē in deserto. scōa pars ibi Propter qō ignis ardentē ꝛc: Circa pmū notatur quō lucis bīficio depcabātur. Secūdo quō ꝓpter h̄ deo devote regratiabātur scōa ps ibi Et q̄z nō ipsi Circa pmū primo notat apud hebreos lucē pītia cum ꝺr Sanctis aūt tuis maxima erat lux. Scōo apꝺ egyptios lucē carētia: q̄ impediebat visum: licet nō audītū Et iō dicit Et eorum quidē vocem scz hebreoz egyptij audiebāt sed figurā corporalem nō videbāt pre densitate tenebraz. q̄ oīm lucē impediebāt Existētes em̄ in tenebris cōibus possūt existētes in lumie videre. Ex q̄ argui pōt ꝙ lux multiplicat spēm suā per mediū tenebrosum q̄ species nō est realiter lux sed intēsio lucis sicut spēs coloris nō est color. sz intēsio coloris. nisi em̄ talis multiplicatio speciez ponatur. infinite difficultates perspectiue insolubiles apparebunt Sed ad ūstos egyptios non potuit lux attingere in qua erāt filij ūsrl: nec potuit se multiplicare ꝓpter aeris vel vaporis densitatē Consequenter sequitur gratiaz actio vbi narrat duo vicz ꝙ tūc rpis filij ūsrl duo fecerūt Nā regratiabātur z depcabantur Regratiabātur autē pro duobꝰ vicz pro sui impunitōe z liberatione z ab hostiū potestate Quantū ad primum dicit sic Et q̄z nō ipsi sed hebrei per eadez passi sunt cū egyptijs magnificabāte Exo.xv. Cantemꝰ dño glorioseē em̄ magnificatꝰ est Quantū ad liberationē ab hostium potestate subdit Et qui añ lesi erāt sub seruitio pharaonis Exoꝺ.i. quia non lederantur a plagis ūstis gratias agebāt tibi et sequitur eorū depcatio Fuit aūt eoz depcatio ꝙ esset differentia inter illos z egyptios. id est vt nō sic tractarentur sicut egyptij. nec sic tractari mererentur: z hoc est qꝺ dicē Et vt eēt dīa te deū petebāt grās agebāt. ☞ A Circa gratiaz actōz notāda sūt tria Primo q̄liter deo grāz actio ē reddenda Scōo de q̄ materia ē sumēda Tertio q̄liter grāz actio est explenda Circa primū est sciendum ꝙ regratiari vel gratias agere deo est actꝰ multū cōmendabilis vt pote

qz ẽ beatoz opatio. pceptoz augmentatio. diuinitatz ꝓtestatio ⁊ nostre necessitatis demõstratio. Primo ergo deo regratiari ẽ ꝓpria opatio beatorũ. q̃ ad nihil aliũ vacant nisi ad deũ laudãdũ ⁊ ei de collatz bñficijs regratiandũ. Et iõ illud artificiũ bonũ est addiscere. de q̃ in perpetuũ oportet nos viuere. qui em̃ ad curiã regz dent transire. tempestiue. conditões curie debent addiscere. Eodẽ mõ nos cõuenit in pñti gratiarũ actionẽ addiscere vt sciamus qualiter nos in patria de beamus habere. qz Esa. li. dicit. Gaudiũ ⁊ leticia inuenitur in ea gratiaz actõe ⁊ vox laudis. Secõo gtiarũ actio deuota ẽ bonoz a dõ receptoz augmẽtatio. Nã sic deũ maxie ꝓuocam⁹ ad dandũ maiora si ꝺ ꝓcepz gras rferam⁹ Vñ Bern. Ad locũ vñ exeunt flumina gratiaz reuertuntur vt iterꝫ fluãt Agricola nimirũ illã terram diligenti⁹ colit et seminat. q̃ fructum reddit vberius. et quãto terra est fecũdioz tanto melioz semie seminatur Moraliter homo est quasi ager dei. i. Corinth. iij. Dei agricultura estis. Ipse em̃ est sic agricola. Joh. xv. Pater me⁹ agricola est. q̃to ergo maiozem fructũ per gratiarũactionem persona repẽdit tanto ei libenti⁹ dona sua tribuit. Et ideo optimus modus impetrãdi est gratias agere ꝺ acceptis Et ꝓ oppositũ q̃ non agunt gratias de receptis. merentur puniri ⁊ priuari iam habitis Testante apostolo Roma. i. de philosophis q̃ cum cognouissent deũ non tñ sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt sed euanuerũt in cogitatõibꝫ suis et obscuratum ẽ insipiens coz eoz. Vbi dic̃ Aug⁹. qꝺ de⁹ dedit gratis tollit ingratis. Exemplũ em̃ habemus de Ezechia: Esa. xxxviij. qui punit⁹ fuit ꝓpter ingratitudinem. Cũ em̃ dedisset ei dominus triumphũ incredibilez ⁊ pcussit cẽtum octuagintaquiqz milia in castris sennacherib. licet fm Josephũ hostias cũ populo imolasset non tñ digne gratias egit nec canticum inde cantauit sicut patres illo tempe ɔ fuerunt. Certõ gratiarũactio est quedã diuine maiestatis ꝓtestatio. In hoc em̃ q̃ deo de suis beneficijs regratiamur eũ dominum nostrum ⁊ capitaneũ ꝓtestamur In cui⁹ figura adeps in sacrificijs soli deo offerri debuit. Leui. iij. Omnis adeps dñi est iure ꝑpetuo. Unde ⁊ xp̃s volens deq̃nq̃ panibus festum facere qꝺ nõ fuit festum humanum sed diuinum. gratias agens fregit ⁊ dedit discipl'is suis vt apponerẽtur be. Mar. viij. Quarto gratiarũactio est nostre necessitatis demonstratio. Qui em̃ restre necessitatis demonstratio. Qui em̃ regratiatur suam necessitatem ꝓtestatur. Et hec est ratio moralis quare decime institute fuerunt ⁊ deo specialiter dedicate: Est enim dum nobis nouem retinem⁹ ⁊ deo decimũ damus impfectõnem nobis ineſſe fatemur ⁊ omnem pfectõnem soli deo attribuimus Eodem mõ dum deo gratias agimus ꝺ receptis, ꝓtestamur q̃ nihil nisi de eius munere possidemus. ☞ B Secũdo notandum q̃ materiã regratiandi sumere debemus ex dñis beneficijs q̃ sũt potissime sex vicz creatõis. redemptionis. expectatõnis. iustificatõis. cõseruationis. ⁊ ꝓmiationis. De ope creatõis Bern. in quedã sermone dicit sic Considera deũ in bñficio creatõis q̃ creauit te sine cõmodo suo. ps. ait. Bonoz meoꝝ non indiges. sine merito tuo quia nihil ante ꝓmeruit qui penitus nihil fuit. Cogita qualem te fecit fm coz⁹ egregiam creaturam fm animam magis egregiam vtpote imagini creatoris insigne. ratiõnis ꝓtipem. beatitudinis sempiterne capacem. Considera ⁊ dominatõnis potestatem. Terzoz em̃ hominis super cuncta animantia in minimo discernitur. Considera ergo largitatis administratõnem quãta tibi largitus est ad sustentatõnem quãta ad eruditionẽ. quãta ad ɔsolatiõez. quãta ad coꝛreptõnem: quãta ad delectatõnem. Secõo deo gratias agamus de opere redẽptõnis Bern. in quodã alio sermõe. O bone ihesu q̃d tibi ⁊ morti nos debuim⁹ ⁊ tu soluis. nos peccauimus ⁊ tu luis O pietas. opus sine exemplo gra sine merito. caritas sine modo. Tertõ de beneficio expectatõnis quo nos peccantes expectat gratiarũactõis materia sumi debet quotiens peccatoꝛ pro meruit q̃ ei tempus penitentie auferret. Et constat quotiẽs moztaliter peccauit indignus est vita eterna statim cum sit ingratus auctoꝛi vite. Frequenter autem habet peccatoꝛ considerare quotiens in statu dãnatõnis exñs in piculo mortis fuit vl' ab infirmi

tate intrinseca. vel ab aduersitate extrinsica. ¶Est em beneficiū si quis addict⁹ suspendio. z fune iā applicato ad collū. vel si vinculatus mēbrū extendit mutilatori. si tunc talis ab alīq liberaretur maximū beneficium esse dinosceretur. Quo ergo tunc pctōr dignissimus esset si tunc liberat⁹ non fuisset nisi ad infernū pro semp: Qui⁹ ergo liberatōis beneficiū sempiternū vendicat amorem hūanū. Cassiodor⁹ de ope varior dicit sic Elephātem ingenio hols posse capi Cū enim se arbori semisuccise appodiauerit et arbore fracta ceciderit. p se resurgere neqt. sz hūano solatio cui⁹ pte iacuit belua suis gressibus restituta. memor est bñficij sui. In magistrū quippe recipit quē sibi beneficiū fuisse agnoscit ad ipi⁹ arbitrium mouet gress⁹ ipius voluntate cibos capit. inuicē manus pmuscidā tendit et a magistro profutura grā tantum accipit. qz se ipius cura viuere posse intelligit. Si ergo bestia rōem nō habens tātas liberatori grās agit qui lapsuz ad gressuz reducit. longe magz homo grās referre tenet illi qui pluries lapsū de inferni voragine pluries liberauit ¶Quarto ō bñficio ꝓseruatōis tā in eē nature qz in esse gre grates referende sūt Unī Aug⁹: ō sctā ꝛginitate Omia pctā sic habēda sūt tanqz dimittātur a qbus de⁹ custodit ne cōmittā tur Et infra Quisqs ab initio pudic⁹ pmanet ab illo regit et qsquis ab impudico pudicus fact⁹ est ab illo cozrigit. et qsquis in finem impudicus est ab illo deseritur occulto quidē iudicio sz nō iniq. Et iō signanter dicit hic in lra Quia nō ledebant grās agebāt Nam sctī viri non solū de sibi dimissis grās agūt deo. sz et de his a qbus sūt p suū adiutoriū prefuati Ultima materia grax actionis ē consideratio premiatōis. qz de⁹ talia ꝓparauit electz que in coz homīs ascendere nequeunt in psenti. ☞ a Tercio notandū qūo vel qliter grārūactio ē explēda. Debz em habere qttuor ꝓditōes si debito mō debz expleri Primo debet habere magnitudinem. scdo assiduitatem. tercio vniuersalitatē: z quarto hilaritatē Primo g debet habere magnitudinē: et rō est qz homo pl⁹ accepit a deo qz aliq creatura. z iō decet eū magz magnifice gratias agere Nam lucis ē talis natura q vbi plures radij ad aliqd solidū dirigūtur. ibi maior est reflectio et maior splendoris multiplicatio. Unde iuxta terrā est maior calor qz in medio interstitio aeris. ꝓpter maiorem z densiorē radiorū solariū multitudinem. Sic moraliter esse debet que nanqz homines plures diuinorum beneficiorū radios recipiunt eo per gratiarūactiones plures radios in deū reflectere conuenit. ij. Machab. p. ō magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi Secūdo debet habere assiduitatem. p. Thessa. ij. Gratias agim⁹ ō do sine intermissione. Nec ē rō quare omēs horas canonicas p deo gratias terminam⁹. in signum q omnia opa nostra in ei⁹ debent grārūactione terminari Tercio dēt habere vniuersalitatē vt pro omibus nō solū p placentibus z prosperz. sed etiā pro aduersis deo gratias reddamus Ephe. v. Gratias deo agētes semp pro omibus Aresti. ij. politico. prope finem dicit q plato inter leges suas ordinauit q ciues se exercitarent per vsum et studiuz vt fierent ambidextri vt vtraqz manus fieret vtilis ad bellādum. Isto mō moraliter nos exercitare debemus vt ambi dextri fiamus: vt vicz non solū tempore prosperitatis sed etiam aduersitatis ꝓtra fortunā pugnare et deo semper regratiari sciamus Dicit aūt Salien⁹ q mulier vtraqz dextras habēs non sit. vir nanqz quādoqz vtit vtraqz pro dextra. mulier nō. ita moraliter effeminati vtranqz fortunam equanimiter sustinere non possunt. sed tantum prosperitate sciunt vti. Per oppositum viri sancti omni fortuna bene vtuntur ad honorez dei et victoriam. Talis fuit apostolus qui dicebat. ij. Corinth. ij. Deo autem gratias qui semper triumphat nos in christo iesu. Quarto debet hre hilaritatē siue iocūditatē vt fiat nō ex tristicia vel necessitate Solinus de mirabilibus mundi Ō in alessa regione est fons quietus q scaturit semper et infra riuos suos manēs. nisi ad cantum siue ad citharā vel tybiā statim vero ad sonitū melodie intumescit et alpheū suū excedit. Fons ois bonitatz de⁹ est hic ad letam grāxactōz statī exuberat z bñficia maiora impendit et subtrahit ei qui gratiaxactiones lete non rependit. In cui⁹ figura dicit. Nee. duodecio. g iudei ꝓuocauert leuitas

vt dedicatōem fecerunt muri hierusalē in leticia gratiarūactione ⁊ cymbalis ⁊ canti/co sic ergo gratias agebant in cantico

Lectio.cxcvij.

PROpter quod ignis ardentem columnā habuerunt ducē ignote vie ⁊ solem sine lesura boni hospicij prestitisti, Digni quidē illi erāt carere luce ⁊ pati carcerem tenebraꝝ qui inclusos custodiebāt filios sanctos tuos p qs incipiebat cozruptū legis lumē seculo dari

Postq̄ tactū est de būficio luminis collato hebreis in egipto qñ egiptij tenebraꝝ nubilo triduo tenebantur In ista pte agit de alio lumis būficio collato filijs isrl'in deserto Et circa hoc duo facit. Primo recitat būficiū lumis collatū filijs israel in deserto. Secōo oñdit p oppositū q̄ digni fuerūt egiptij puniri ⁊ affligi tenebraꝝ supplicio scdā ps ibi. Digni quidē erant Cōcessum aūt fuit filijs israel būficiū lucis dū p desertū transirent p modū illū. q̄ nocte ⁊ die luxeis fuiuit ducēdo eos p viā ignotā. nocte appuit colūna ignis ⁊ in die colūna nubis. vñ Exod. xiij. Nunq̄ eis defuit colūna nubis p diem. neq̄ defecit eis columna ignis p noctem vt dux esset itineris vtroq̄ tēpore Et hoc est qđ dicit ppter qđ: q̄ filij isrl'tibi gras agebant ⁊ de nocte petebāt ad iutoriū tuū et habuerūt ardētem colūnam ignis ducem ignote vie p noctē vicz ⁊ ī die cū sufficienti luce solis habuerūt columnā nubis ne lederentur estu solis. ⁊ hoc est qđ dicit Et solē sine lesura boni hospicij pstitisti. id est tranquille ptectionis Interpositio em nubis tempabat solis ardorē vt eēt illis refrigeriū qđ alias fuisset eis incēdiū Et pōt esse q̄ vapor eleuat⁹ vno tpe nubis fieret, ⁊ alio tpe igniebat ⁊ fieret colūna ignis: Mozaliter ſm Grego. in nocte aduersitatis oñdit deus electis suis ignē cōsolationis ⁊ in die p̄speritatis nubem sustinere obscure aduersitatis, monetq̄s in eis sibi pcauere dupliciter Primo ne aduersitas frāgat Secōo ne p̄speritas dissoluat, Cōsequēter oñdit q̄s iuste egyptij priuabantur būficio luminis in egipto. ⁊ dicit sic. Digni quidē illi. id est egyptij, erant carere luce exteriori quia carebant luce interiori gratie et pa/ti carcerem tenebrarum qui inclusos custodiebant filios sanctos tuos israelitas non permittentes abire sicut mādauit dominus per Moysen. per quos incipiebat cozrupt/tum legis lumen. id est lex incozrupta et illuminans seculo dari. quia ipsi filij isrl'pp ter miracula que viderant ī egipto nō preparabant se ad legem suscipiendā. id est ad cūdum in deserto vbi legem acceperunt erāt

¶ Circa illam clausulam Ardentem columnam habuerūt ducem Nota A dū q̄ status boni prelati describitur penes quattuor cōditiones in his verbis. Debet em̄ bonus prelatus habere zelū feruoris et sancte cozreptionis. statū vigoris ⁊ suppozitationis iocū amoris et cōicationis. motū p̄cessoris ⁊ informationis. Primo ergo prelat⁹ debet habere zelū feruoris ⁊ sancte cozreptionis vt sit ardens per industriam non tepidus per ignauiam. nec fumigans per inanem gloriam. non extinctus per infamiam Ardentem inquit columnam. In cuius figurā dicitur de Helia. Eccī. xlviij. Surrexit Helias quasi ignis ⁊ verbum illius quasi facula ardebat Est ergo prelatus q̄s ignis ardens per sincerum zelū: sed isti ignī quandoq̄ adiungit sulphur ⁊ quādoq̄ thus: quando enim thus admiscetur igni tota domus suauitate redolet. quando vero sulphuri adiungitur ignis vehementer accenditur sed tota domus fetore repletur et isto modo est de prelato nōnunq̄ Contingit enim quā doq̄ q̄ prelatus collaterales et cōsiliarios sibi assumit et p̄sonas sulphureas incendentes per maliciam et fetentes per infamiam. et quando sic est domus repletur abominatione et fetore et tribulatione. Apocalip. vicesimo p̄mo. Pars illorū in stagno ardente igne et sulphure. Isaie. tricesimo quarto. Conuertentur torrentes eius in picem et humus eius in sulphur et erit terra eius in picem ardentem nocte et die. Quandoq̄ enim fit q̄ prelatus collaterales et consiliarios sibi facit de sanctis personis et deuotis et fame honeste. et tūc nulli dubium qui domus tota repleat' dulcedine dilectionis. et suauitate pacis que per thus figurantur. Et verificatur de tali prelato illud Eccī. l. B Qua/si ignis effulgens et thus ardens in igne.

Hic ẽ est notandũ qualis ꝺditionis dẽt esse a quo debet p̃latus consiliũ petere. qꝺ pulcre ꝛ eloquenter describit Ambrosi⁹ de offitijs li. ij. Aduertendũ inquit q̃ ad quirendis consilijs plurimũ valet vite probitas. virtutũ prerogatia. beniuolẽtie vsus. facilitatis gratia. Quis enim in ceno fontem requirat. Quis de aqua turbida potũ petat. Itaqꝫ vbi est luxuria ibi est intẽperãtia. vbi vitioꝝ cõfusio q̃s inde sibi aliquid hauriendum existimet. Quis vtilem iudicet causę alienę: quã videt iutilem vite sue riorem. quem video moribus inferiorem. Supra me debet esse cui me cõmitere paro An eum putabo idoneum qui mihi det cõsilium. qui non dat sibi: ꝛ mihi eum vacare credam qui sibi non vacat. cuius animam voluptates occupãt. Libido deuincit. auaritia submergit cupiditas perturbat. Hec Ambro. Secundo p̃latus debet habere statũ vigoris et supportationis vt sit colũna fortiter supportãs regiminis sui onus.

☞ Vnde p̃lato. Viere. i. dicit De ꝺi tibi hodie in ciuitatem muniram ꝛ colũnam ferream. quãdiu em̃ columna ẽrecta bene supportat onus superpositũ. sed q̃ncipit curuari statim tota fabrica cadit Ita est mozaliter q̃ diu seruat p̃latus rectitudinem ꝛ iustitiã sequens iura ꝛ bonã conscientiaz. meritozie supportat ꝛ exequitur causam suam. Quãdo vero declinat ad latus ꝓpter affectiones vel offensam non reprimẽdo defectiuos ꝛ fouendo bonos. tũc tota fabrica cadit. Judic̃. xvi. legimus q Sampson ꝺcutiendo duas colũnas quib⁹ tota domus innitebat. domũ prostrauit et omnes qui in ea erant occidit. Isto mõ est de diabolo Affectat em̃ aliquãdo vnã congregationẽ deuotam subuertere ꝛ eos occidere. hoc est eis caritatem que est vita spiritualis auferre. Et vt illud fiat breuiozez viam nõ habet nisi columnas illius cõgregationis concutere ꝛ allidere per turbationes et cõmotiones Job. ix. Qui terram cõmouet de loco suo et columne eius cõcutiũtur. Legimus em̃ in hystoria scolastica super. Gen. Qꝺ cham filius Noe septem artes liberales i quatuozdecim columnis descripsit. quarum septem erant ere. ꝛ septem latericie vt contra diluuiuz ignis ꝛ aq̃ inperpetuũ manerent. In figuram q̃ in p̃latis qui columne dicuntur, sufficiens scientia debet esse ꝛ non ignozantia. Et ideo sapiẽti dicit excidisse colũnas septẽ Proũ. ix. Quia nisi prelati ecclesie scia et sapientia fuerint informati fabrica ecclesie citorueret. Tertio prelatus debet habere locum amoris ꝛ cõmunicationis. vt per beniuolentiam ꝛ bonam affectionem subditos habeat ꝛ a subditis habeat. et hoc notatur cum dicitur· Habuerunt Debet enim prelatus haberi ab omnibus ꝛ nõ a quibusdã tantum ꝛ a quibusdam non. sed omnibus et singulis debet esse cõmunis Vnꝺ in laudem Traiani cesaris dicitur q̃ cum arguerent eum amici sui de nimia communitate: et q̃ ad simplices nimis eẽt affabilis vltra id quod etiam imperialem dignitatez deceret Respondit talem se velle esse imperatozem priuatis. quales sibi esse imperatozres priuatus optasset. Sicut dicit Eutropius romane hystorie libro. viij. Et sic etiã Julius cesar amorẽ suoꝝ militum meruit. quia eos non milites sed cõmilitones appellauit Sicut ꝺ eo narrat Suetoneus libro. i. Et Vegeti⁹ de re militari libro. iij. ca. i. docet q̃ in exercitu bene ordinato debent esse tres duces Primus secundus et tertius. Primus autem qui precipuam sustinet potestatem debet esse in parte dextera et inter equites et pedites. vt et consilio regeret tã equites q̃s pedites ꝛ autozitate ad pugnam possit hortari. Mozaliter sic prelatus ꝑsona cõmunis debet eẽ vt ꝛ maiozibus ꝛ minozibus suam beniuolentiam ostendat· non semper cum equitibus ꝓpium requirat honorẽ. nec semp cum peditibus subiect⁹ nimie negligentie torpore sozdescat Sic enim cristus in familia sua. hoc est inter apostolos se habebat. nam aliquãꝺo exhibebat se vt superiozr. Johan. xiij.

☞ Ꝺ Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis. Sum etenim. Ali quando se habebat vt inferiozr. Luce. vicesimo secũdo. Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. aliquãꝺo vt equalis· Johan.. decimo quinto. Jam non dicaz vos seruos sed amicos meos. amicicia em̃ equalitatez requirit. viij Ethico. Eodem

modo plat⁹ inter subditos aliquando dēt esse maior aliquādo minor aliquādo eqlis Maior quantū ad correigendū iniqtatem ad Titū.ij. Argue cū omni imperio Mi/nor quantū ad humilitatē repsentatōem. i. Thessal'.ij. Facti sumus puuli in medio vestrum. Equalis quantū ad amicabilem operationē vel conuersatōem. Eccī.xxxij. Rectore te posuerūt noli extolli.sz esto ī il/lis quasi vnus exillis, Ista tria tāgit bēus Aug⁹.in regula vel speculo clericoꝝ. Po/nore corā vobis plat⁹ sit vobis. Ecce re/uerētia autoritatis.timore coram deo sub/stratus sit pedibus vris,ecce repsentatio humilitatē:erga omēs semetipm bonorum opum se prebeat exemplū amicabilitatis, ecce conuersatō equalitatē Scōm Aris.xiij de animalib⁹ Cor est cōmune pcipium a q̄ omia membra vitam ⁊ virtutem recipiunt Declinat tn̄ magis ad sinistrā partem q̄s ad dexteram quantū ad suū situm Isto modo moraliter plat⁹ ē cor in corpore cristi mystico a quo omēs subditi recipe debent vir tutem ⁊ consolationē,⁊ influētiam sui mo/tus Debent tn̄ ad infirmiores cōpatiendo fauorabiliter declinare Vñ in libro de pō deribus ppositione q̄nta dr sic. Si brachia libre fuerint inequalia equalib⁹ appēsis ex pte longiori mot⁹ fiet Moral'r libra est plat⁹ qui facta suoꝝ subditorū pm regu/las instituē libranē teneā. Esa.xl. Librauit in pōdere montes ⁊ colles in statera. aliqñ ergo contīgit q̄ ista libra hz longaz ⁊ mag/nam affectionē pruatā ⁊ ptialem ad vnā p̄ sonam.⁊ breuem ⁊ paruā ad aliā.certe tūc brachia libre sunt inequalia ⁊ statera neces/sario est dolosa. Nā illa psona que iacet in brachio longiori maiorꝝ affectionis licz sit eqlis alteri in rei veritate vel forte min⁹ bo nus.prepōderabit alteri iacēti in brachio breuiori. Et ideo nō sic formaliter iudicat de isto plat⁹ sic⁹ sicut talis est in rei veritate. sz oppoꝛtet supponere q̄ plat⁹ sit statera iusta.⁊ non de numero eoꝝ de quibus pō. Mēdaces filij hominū in stateris vt deci/piant.sz debet haberi plat⁹ a subditꝝ tan q̄ psona communis a qua q̄libet similī mō consolatōem.eruditionē.instructionē.⁊ ex/emplū habere possit vt merito sb̄diti dicāt ei illud Tobie.x. Via in te vno habētes te nō debuim⁹ dimittere ire a nobis. Dīcto dēt prelat⁹ hre motū processoꝝ ⁊ informa/tiōis,⁊ b̄ notat cū dicitur Ducē,vñ ad bōi ducꝝ strēnuitatē nō sufficit bene monere.p/cipere.⁊ correpere.⁊ solis fmoibus ordina re.sed necesse est cū sit rēnue se hre ⁊ fruose pro loco ⁊ tpe militare ⁊ qd̄ pcipit alijs ex/ercere. aliqtiens factꝝ suis debet implere. i. Macha.ij: Jesus dū impleuit verbum. fact⁹ est dux in isrl'. Talis dux fuit Julius cesar qui nūq̄ dixit militib⁹ suis ite,sed sp̄ venite.et sb̄uxit cām. Labor inq̄t pticipa/tus cū duce videt militib⁹ esse minor sic de eo scribit. Johānes galēsis Talis fuit dux Abimelech qui prescindēs arboris ramū impositūq̄ ferens humeris socijs suis dix it. Qd̄ me viderit facere cito facite.q̄ cer/tatim ramos de arboribus p̄scidentes seque bant ducē. Judicꝝ.ix. Ergo ardēcolūna.

Lectio.cxcviij.

Dum cogitarent

iustoꝝ occidere infantes ⁊ vno exposito filio sz liberato ī traductōem illoꝝ multitudinez filioꝝ absq̄ uliſti.⁊ piter illos in aq̄ p̄didisti valida: Illa aūt nox cognita est a p̄rib⁹ nestris vt vere scientes.quib⁹ iurasmēt cre/diderūt animeq̄ores eēnt. Suscepta ē aūt a populo tuo sanitas iustoꝝ.iniustorū aūt exterminatio Sicut em̄ eiecisti aduersarios nros sic nos puocās magnificasti. Postq̄s actū ē diffuse d̄ nona plaga illata egyptijs p̄ tenebrosi aeris obscuritatē In ista pncīpit agere de decima plaga illata eisdem per primogenitorū exterminationem Et circa hoc duo facit. Nam pmo agit de mor te mirabili primogenitorum in egipto Se cūdo de sb̄mersione totali ⁊ rōnabili egyp/tiorum in mari rubro.secunda pars ibi ca/vlē. Impijs autem: Circa primum duo fa cit. Primo agit de pena mortꝝ que inflicta fuit egyptijs per diuinaz animaduersionē. Secundo d̄ quadam pena mortis indicta hebreis propter eorum rebelliones.ibi. Re tigit autem et tunc. Circa primum duo fa cit. Nam primo agit de illi⁹ exterminatio nis qualitate. Secundo de eiusdem quan titate:ibi. Illi aūt pena. A Circa pmū q̄ tuor fiūt Nā pmo ondit q̄ ista exter miatō primogeitoꝝ fuit egyptijs iuste illata

Scdo q fuit hebreis iuste ꝓpus ꝓphetata. tertō q fuit a iustō laudabiliter accepta: Et ꝙrto ondit qliter diuersimōe se habuerunt egyptij ⁊ hebrei cū pena fuisset illata. Secūda ps ibi. Illa em nox est. tertia ibi Suscepta ē. qrtai lectōe sequēti. Absconse. ⁊c legenda ē ergo lra sic Cū cogitarēt egyptij iustoꝝ. id ē iudeoꝝ occidere infantes. sicut ad longū hētur Exod. i. Uno exposito filio id ē Moyse. piecto in aq̄ in fiscellā ⁊ liberato a morte ꝑ filiam Pharaōis sozorem matris Moysi ꝙ siderātem euētuz rei. Exod. ij. In traductionē illoꝝ id ē vt traduceret filios isrl' de egypto Multitudinē filioꝝ abstulisti. i. ꝓmogenita egyptioꝝ occidisti Exo. xij. et pariter illos. id ē egyptios ꝓdidisti in aqua valida i mari rubro. Exo. xiiij ꝙsi diceret Nō solum filios egyptiorū occidisti. sed etiā patres eoꝝ occidisti Moyse liberato. Consequēter dicit quō hec nox fuit hebreis ꝓphetata Hec aūt nox qua ꝓmogenita egyptioꝝ peussisti nō subitanea fuit et ipzouisa. imo deus hec ante reuelauerat Abzaam Isaac ⁊ Jacob. dicēs eis q̄ i māu fozti educturus esset filios isrl' de egypto. Un Gen. xv. Scito ꝓnoscēs dixit dns ad abzaā q ꝓ peregrinū futurū sit semen tuū in terra nō sua ⁊ sbijcient eos seruituti ⁊ affligent quadringentis annis. Uerūtamen gētem cui seruituri sunt ego iudicabo et post hec egredietur: dicit ergo Illa nox q̄ mozi tua sunt ꝓmogenita egyptioꝝ cognita est a patribus nostris: scz de his reuelante vt vere scientes. quibus iuramētis. id est firmis ꝓmissionibus crediderunt. animę quietiores essent id est magnis patiētes: Nam certitudo de liberatiōe futura facit hoiem magis patientem in iiuria siue in iniurijs. Suscepta est a populo tuo sanitas q̄dem iustorum. id ē debita iustis. Iniustorū autem exterminatio' quasi diceret. Utrumqz istoꝝ scilicet iustoꝝ sanitas et iniustoꝝ exterminatio factum est ad vtilitatem populi tui. Nam sicut eiecisti aduersarios nostros. id ē egyptios. sic nos prouocās magnificasti. id est te dom̄e magnifica refecisti Uno filio exposito. i. liberato' Extra de infantibus ⁊ languidis expositis. Si a patre De expositione taliū sic determinant iura. Si a pr̄e siue alio sciente aut ratū habente de negato pietatis offitio infans expositus extiterit. hoc ipso a potestate patris est liberatus. Nam in hoc casu i ingenuitatē libertus. ⁊ seruus in libertatē eripitur. id est de languidis cuiuscūqz fuerint etatz. Moraliter mūdus iste filios suos tractat diuersi mode. quosdā sibi applicat ⁊ pficit. quosdam abdicat et expoit. Applicat sibi diuites ⁊ abdicat pauperes. sicut egypt⁹ filios egyptioꝝ saluauit ⁊ filios isrl' sbmersit. et tn̄ de isto nocumēto pueit vnū lucrū. Naz diuites remanent in tutela mūdi semp sbiecti ipius potestati. sz certe paupes eximūtur a mūdi hui⁹ potestate. eo ipo q̄ a mūdi huius amicicia deserūtur. Et sicut quē impius ⁊ crudelis pater naturalis expōit. pius ⁊ generosus homo interdum adoptat. ita quem mundus exponit deus adoptat ⁊ a seruitute mūdi liberat. Roma. viij. Nō enim accepistis spiritum seruitutis iteruz in timoze. sed accepistis spiritum adoptionis filiozum dei in quo clamamus. Abba pater. ☞ B Circa illam clausulam. Scientes quibus iuramētis crediderunt. Notanduz q̄ bona credulitas siue fides q̄tuoz impetrat foze appetenda. Procurat enim fides bene credenti peccatoꝝ remissionem. demonioꝝ confusionem. optatozum consecutionem. et electoꝝ benedictionem Primo em̄ fides confert credēti peccatoꝝ remissionem. Actu. x. de xp̄o dicitur. Huic omnes ꝓphete testimoniū ꝓhibent remissionem pcōꝝ accipere ꝑ nomē eius omnes qui credunt in eū Exemplū Jone. iij. Crediderunt viri niniuite domino et pdicauerūt ieiunium. Docet Aristo. ꝓmo rhetoricē in principio. q̄ tria sunt q̄ faciūt dictum alicuius credibile. q̄uis nō demonstratiue loquatur videlicet prudentia. virtus et benuolentia Cuius causa est fm eum. qz pter opposita istoꝝ diserediimus alicui non demonstratiue loquenti videlicz. Aut pter imprudentiā. qz reputam⁹ eū ignarum aut ꝓpter malitiā. qz q̄uis vez sciat nō tamē est amicus veritatz ⁊ iusticie. aut ꝓpter defectū benuolentie. qz in casu licz sit prudēs ⁊ ꝯuosus nō tn̄ reputam⁹ eū ita benuoluz q̄ velit nobis ꝙsulere q̄ nobis expedīēs iudicat. Sed q̄n ista tria cōcurrūt in cōsiliario scilicet q̄ reputam⁹ eū prudentē

virtuosum ⁊ nobis beniuolū tūc absq; du/bio credimus dictis eius. q̄uis ea nequaq; demōstret Sic de crīsto loquamur q̄ venit in mundū pīuadere ⁊ p̄dicare. nō dicta sua scientifice demōstrare. ⁊ ideo doctrina sua non scīa sed fides nominatur. Fūt tamen dicta sua nihilomin⁹ credibilia ꝓpter tres rōnes predictas Tū quia in eo viguit pru dentia. cū esset sapia dei patris. tū q; in eo fuit virt⁹. quia omnia bene fecit. Mar. vij tū q; in eo fuit beniuolētia ad nos: quia di lexit nos ⁊ lauit nos a peccat; nr̄is in sang/uine suo. Apoc. i. et iō signāter dic̄ ps. Te stimonia tua credibilia facta sunt nimis Scdo opatur fides demonioz confusionē Mar. vlt. Signa eos qui i me crediderit sequētur. In nomīe meo demonia ejicient. Et ideo fides dicit scutū spūale in quo de/monia vincim⁹. Eph. vi. In omīb⁹ sumen tes scutum fidei in quo possit; omnia tela nequissimi ignea extinguere. Dic̄ Pap. et habet in expositione sup Juuenalē Satyra ij. q̄ Numa pompilio sacrificāte cecidit q̄d dam scutum de celo quod antile dcm fuit. datūq; est r̄spon sum q̄ illuc fore⁹ romanū imperium terminatū vbi antile foret sua/tum Numa vndeci alia scuta fecit vt eēnt duodecim numero, vt illud quod d̄ celo de ciderat maneret occultū Mozaliter scutū fidei de celo cecidit quādo christus venīs de celo fidem hoībus p̄dicauit vt vbicūq; fuerit scutū istud seruatum. demonis extir pabitur dominū et pseuerabit diuinū im/perium. Hec aūt scuta duodecim sunt q; fidei articulos duodecim apli fundauerūt Istud scutū liberat a demoībus. qd̄ in da/niele figuratū fuit ꝺuenienter. q̄ licz in la/cu cū leonibus mozaret. nulla tn̄ lesio inuē/ta est in eo. q; credidit de suo. Dan. vi.

Tertio confert fides optatoz consecutōem Mar. xi. Quecūq; orantes petit; credite. q; accipiet; ⁊ fiet vob. ☞ B Narrat magist̄r hist̄oz ijs. q̄ cū alexād̄er venisset īmōtes caspios miser ūt ad eum filij capti uitat; decem tribuū egrediendi licentiam postulātes. cūq; q̄sisset causaz captiuitatis rn̄derunt. q̄ eo q; recessissent a deo ist̄l' vi/tulis aureis īmolando et per prophas dei dcm̄ esse eos nō redituros Tūc rn̄dit alex/ander q̄ arti⁹ eos icluderet. Cū g̃ angusta viaz inciperet obstruere molib⁹ bitumina/tis ⁊ vidit humanū labozē nō posse suffice/re, rogauit deū israel vt illō opus cōpleret Et ecce nutu diuino prerupta mōtium ad se īuicē accesserunt. ⁊ fact⁹ est locus īmea/bilis. ⁊ vt ait Josephus. De⁹ inq̄t q̄d facta rus est p fidelib⁹ suis. cū p⁊o infidelib⁹ ab eo auxiliū petentibus tāto miraculoz isig/nia voluit opari: Exemplū ad istud patet Joh. iiij. d̄ regulo cu⁹ filius infirmabat ca pharnaū Cui⁹ reguli fides. licet cēt dimi/nuta q; non credidit xp̄m posse sanare filī/um suū nisi d̄scenderet cozporaliter ad eū. salutem tn̄ filio ipetrauit. Patet eriā istud exemplū in cēturione. Mat. viij. Cui p sa lute serui depcanti finaliter responsuz fuit Vade sic̄ credidisti fiet tibi. Quarto fi/des bene credenti cōfert electoz būdictio/nē. Joh. xx. Dixit ihesus. q; vidisti me tho/ma credidisti. beati q̄ non viderūt et credi/derunt Od̄ exponēs Greg;. dic̄ sic In hac sīa nos speciāliter signati sumus. qui eum quē carne nō videm⁹ mēte retinemus. si tn̄ fidem nr̄am opibus seq̄mur. Ille ereni ve/re credit q̄ exercet operando qd̄ credit. Di/stinguūt aūt doctoz es de fide q; fides q̄dā est informis. q̄dam formata Informis est qñ ē sine caritate sic̄ est in mal' demoībus ⁊ alijs hoīb⁹ Formata d̄z qñ caritate viuifi/cat Et iō dicit mgr̄ sentiaz li. iij. di. xxiij. Aliud est credere deū ⁊ aliud in deū. et aliud deo credere Credere deo ē credere ea vera q̄ loquit̄r. qd̄ ⁊ mali faciūt. et nos credim⁹ homini; non in hoiem Credere deū est cre dere q; ipse sit. qd̄ etiā mali faciūt Credere in deū est credēdo amare ⁊ amādo in eū ire Et hec est illa credulitas sola q̄ facit hoies siue aiam hois esse rectā. Per cui⁹ cōtrariū d̄z Abacuc. ij. Qui incredulus est aia eius non erit recta in semetipso. Justus aūt exsi de sua viuit. ⁊ signāter dicit q; aia incredu/li qui fidē formatā non h;z non est recta. Ubi notandū q; est d̄ aia hūana mozaliter sicut de triangulo naturaliter constat esse. Null⁹ em̄ triangul⁹ plures angulos rectos hr̄e potest sed tm̄ vnū. ⁊ tamē ab illo totus triangulus denoīatur rectangulus vel oz/togonus. sic̄ in penultima conclusiōe elēco/rū. ⁊ p̄mo Euclidis p⁊z. Cui⁹ figuraz ipse pythagoras noīauit vulcarnō. Sicut em

narrat Alexander nequã libro de naturis rez. dulcarnõ fuit figura pythagore. et dr dulcarnon a dulia carnis. i. ab imolatione carnis tauri. quẽ idez phus imolauit Joui ob inuentõez dctẽ ꝯclusiõis. ☞ D Ab hac ḡ conclusione habeo ꝙ totus triãgulus ab vno angulo recto trianguli denoiatur rectangulus Et eodez mõ est de aĩa hũana moraliter Aia em hũana triangularis esse dinoscitur ꝙ memoriã. intelligentiã. et volũtatem Un Aug. x. de trini. ca. xviij. nulla istaz psonarũ seu virtũ dr anima eẽ rectã nisi a sola voluntate Non em dr aĩa recta ꝓpter bonitatẽ meõrie. nec a subtilitate intelligẽtie Multi em reperiũtur valde fecũde memorie z subtilis z pspicacis intelligẽtie. q tñ nõ sũt recti nec iusti. imo qñqz valde distorti z iniusti. Relinq̃tur ḡ ꝙ aĩa hũana dr esse recta a sola volũtate. a q̃ sola existente recta hõ dicitur iustus z rect⁹. z iõ rõnabiliter cõcludit Anſ. viij. de li. arbi. ꝙ iustitia ẽ rectitudo volũtatz Est ḡ magna vanitas ꝙ hõ nititr ꝯtrz virib⁹ illas ptes rectificare q̃ eum nõ faciunt rectũ. z illã potenti am dimittat incultaz a qua tota ipi⁹ sumit rectitudo Sunt em homines cõiter curiosi vt multaz scientiarũ veritates memoriter teneant. et eas per intelligentiã diligenter discutiũt. sz ꝙ volũtas eoz amore dei z proximi inflãmetur non curãt: a qua sola hõ dr rectus Cañi. Recti diligũt te: et iõ non immerito plangit ꝓpheta Mich. vij. Perijt sanctus de terra z rectus in hoibus non est Cuius cã assignat. Eccs. vij. Solũmodo hoc inueni ꝙ deus fecit hoiem rectum z ipe se inmiscuit infinitz q̃stionib⁹ Et iõ vt recte credamus z benedictionẽ electorũ habeam⁹. fidẽ nraz catholicã caritate informare debem⁹ Bal'. ij. Qui ex fide sũt bñdicent.

Lectio. cxcviij.

Mascõse enim sacrificabant iusti pueri bonoz iusticie legem in cõcordia dispoſuerũt simul inter bona z mala recepturos iustos. patrias decantantes laudes Resonabat aũt inconueniens inimicoz vox z flebilis audiebat planct⁹ plorator̃ infantiũ: Postq̃z tacta est plaga mirabilis q̃ ꝓmogenita fuerũt occisa. hic agit de planctu miserabili q̃ omnes vniuersal'r sunt lamentati. Et circa hoc duo facit Nam ꝓmo agitur de hebreoz leticia et exultatione. scdo de egyptioz lamẽtatione et tristicia. ibi Resonabat Circa ꝓmũ narrat ꝙ hebrei nocte illa instituerunt totaliter laudi dñe opere. corde. z ore Ope qz sacrificabãt. corde qz ad legem istã fuandam se parabant: ore qz laudes deo decãtabant. z hoc est ꝙ dicit Absconse em sacrificabãt iusti pueri bonoz. i. hebrei filij patriarcharũ occulte fecerũt phase Exod: xij. quod etiã de nocte fecerũt. sic ibi patet Et in domib⁹ inclusi Et iõ absconse fecerũt z q̃ztũ ad tps et quãtũ ad locum z figurã z modũ Absco ditũ fuit illd sacrifitium. qz figura fuit sacrificij nri in noua lege Et iusticie legez i cõcordia dispoſuerũt istud bonũ fore in ppetuum de celebratione phase in cõcordia. i. in conseruatione gentz illius. qz extraneus non vescebatur ex eo nisi circumcideret fm ꝙ ꝓceperat eis deus. Et ecce quo dispoſuerunt se in corde tripliciter Nã dispoſuerũt se deo fore obedientes. dispoſuerunt se fore patientes. z dispoſuerũt se fore grãs deo agentes. Quantũ ad ꝓmuz dispoſuerũt legem in concordia sicut expositũ fuit: Quãtum ad scdm dic ꝙ dispoſuerũt se iustos recepturos similiter bona et mala. i. dispoſuerũt patienter z equanimiter se recepturos a deo tã pspera q̃z aduersa. aduersa sine murmuratõe. pspera sine elatiõe. Quãtum ad tertium dicit ꝙ hec dispoſuerũt decãtates laudes prias. i. laudes qs a pribus didicerant qd̃ est cõtra nõnullos q̀ non laudes sanctorum patz sz cantilenas peligunt cãtare meretricũ. ☞ L Alia lra hz. Patri oim decãtantes laudes. z sñia ptz. Sed q̃liter tũc se habuerunt egyptij declarat cum seq̃tur. Resonabat aũt inconueniens inimicoz discordãs egyptioz vox Erãt em plangentes sine concordia z sine cõueniẽti ꝓportione erexerũt voces suas z flebiles audiebantur plãctus plorator̃ infantium Magna em fuit materia doloris tot innocẽtes occidi simul. z subito cõsiderare Circa illã clausulã Justicie legez in cõcordia dispoſuerũt Notãdũ est ꝙ rectores reipublice quicũqz circa leges statuendas ad cõmoduz subditoz in his verbis q̃drupliciter informãtur Requirunt nãq̃z leges ad hoc ꝙ debito mõ

Lectio

fiant subtilitatez mature deliberationis et vtilitatem secure cohabitationis. autoritatem mensure obligationis. et equalitatem mensure et distributionis. Primo mo vt q̄ ad subtilitatē debito mō statuātur requritur maturitas deliberationis. et hoc notat cū dicitur Dispositiones. Nō em subito neq; ex obrupto pnt leges vtiliter et vniuersaliter statui. In cui⁹ figurā Moyses cū dño. xl. diebus fuit q̄n legem scriptā accepit. p q̄d etiam tps ieiuniū fecit continuū ad designādū q̄ legislatores sobrietati nō festis et conuiuijs vacare debent p tpe q̄ leges condūt. Sūt em leges q̄ ordinātur ad bonū aīe ꝓncipaliores artib⁹ medicaminū q̄ ordinātur ad bonū corpis. sic dic. Arist. iij. Poli. Cū g̃ leges medicinales homibus nō dētur sine prouia meditatōe solicita et secura seu matura. cōstat q̄ nec leges morales sine maturitate debita dari debent Et iō scribit Justinian⁹ in plogo institutionū. q̄ cū summa diligentia et summis vigilijs p prudētissimoz virorū solertiā leges fecit in illud vnum volumen cōpingi Est em legispositiuū principalis ps politice. et maxime necessarium est cōmunitati hūane q̄ alīq̄ fiant boni legispōitiui siue legislatores sic dicet Arist ethi. Probat em ibidē Arist. 3b⁹ vltimis capitulis tres ꝯclusiones. Prima ad faciendū hoies virtuosos non solū sufficit sermo psuasiuus Secda ē q̄ ad hoc necessaria est bona ꝯsuetudo Tertia est q̄ bona ꝯsuetudo sine bonis legib⁹ haberi non pōt Prima cōclusio ptz. q̄z inuenū aliqui sunt liberales. aliq̄ degeneres. et aliq̄ īsanabiles. Liberales sunt q̄ apti nati sunt fugere turpes delectatiōes ex sola verecūdia Degeneres sūt et inobedientes q̄ quales cūq; delectatōes prosequūtur nisi p penā contrariam castigentur Insanabiles sunt q̄ neq; psuasionibus neq; penis a prauis delectatōib⁹ retrahunt. Pro bonis aūt iuuenib⁹ sufficit sermo psuasiu⁹ q̄ statim allicitūtur ad frutez. cōsiderata turpitudine viciose delectatōis et pulcritudine honeste frutz Pro inobedientibus et rebellib⁹ non sufficit sermo psuasiuus sz requrunt pene et punitiones in psonis vl in rebus. Pro insanabilib⁹ q̄s nos incorrigibiles vocam⁹ requritur extermiatio siue mors Dic. Galien⁹ in dynamidx vt recitat victorin⁹. xxxi. li. suo naturaliū. ca. ccij. Omne auxiliū medicine toti⁹ corpis triptitū ē vicz medicamēto. ferro et igne. Nō si medicamēto curari nō potest. ferro et igne curet. Si aūt nec ferro nec igne curet. q̄d ūt nullo istoz triū curari poterit incurabile estimet. ☞ D Moraliter medicamentum est occulta correptio et caritatiua. ferrū proclamatio. ignis excōicatio. vel seqstratio corp alis. Et q̄ nullo istoz triū ē curabil' insanabil' iudicat. cui dē mors vel exteriatio fm Arist. Patet g̃ q̄ non sufficit ad būanam virtutem solus sermo psuasiu⁹. Secda vero ꝯclusio q̄ ad hoc necessario bona ꝯsuetudo requratur sequit ex pdictz Illd em necessariū est ad salutez p q̄d exterminat passiones inclinās ad vitiū. Iz hmōi est sola bona consuetudo. g̃ tc. q̄z sic dictū est sola doctrina nō sufficit Triplex em fuit antiquoz opinia de eo q̄d est homines fruosos fieri Dixerūt em quidā q̄ hoies fiunt boni p naturā puta ex naturali ꝯplexione cū impressiōe coz superceles naū Alij dixerunt q̄ hoies fiunt boni ꝓpter exercitiū. Tertij dixerūt q̄ per doctrinā. et ista tria dicta sunt aliqliter vera Nam q̄dam mor a natiuitate sunt dispositi ad fortitudinē vel temperātiam. Iz hec naturalis dispositio est virt⁹ iperfecta sic: dz. vi. ethi. Un ad eius pfectionem requirit doctrina q̄ est pfectio rōnis Ez cum frutes morales sint i appetitu. nō sufficit cum naturali dispositione doctrina. sed vlterius requritur ꝯsuetudo p quā ipse appetitus inclinetur ad bonū. Dz em ꝯsuetudo bona quandā violentiam iclinantem ad bonum. Ex q̄ patz q̄ ad bonitatē morū requritur bona ꝯsuetudo. Tertia cōclusio vicz q̄ ad bonā ꝯsuetudinem requirūtur bone leges sic oñditur Bona cōsuetudo iō necessaria ē ad bonos mores. q̄z consuetudo bona inducit necessitatem quandā ad bonū. sed hec necessitas sine legibus bene ordinatis non hētur Pabet em lex quādā vim coactiuam inquātū p multitudines vel saltem p aliquā scz personam q̄ vicē multitudinis gerat īstituit. et ideo necessariū est habere bonas legislatores. tū propter iuuenes q̄ sine difficultate a vanis non retrahūtur. tū pp ter viros in pfecta etate. vt p leges bonas bone ꝯsuetudines i eis refuent. ☞ L

Requirunt ꝙ leges quantū ad ſui inſtitutō nem ſbilitatē mature deliberatōis· qō no tatur cū dr Diſpoſuerūt Eccī.xix. In om ni ſapiētia diſpoſitō legis. Hecūdo reqrūt leges vtilitatē ſecure cohabitatōis. hec eſt cauſa finalis legū vt homines pñt adinui tem cōcorditer habitare. qō notatur cū dr In concordia. Ūñ dicit Ariſ. iij. politi. ꝙ ciuitas eſt commūicatio bonaꝝ actionū pp ter bñ viuere ex gētibus ⁊ domibus gratia i. dr ꝙ amicicia maxime videt continere ci uitates. ⁊ legiſpoſitores magis ſtudent cir ca eam q̄ circa iuſtitiam: Cōcordia em̄ ali qd ſimile amicicie videt eſſe Hāc aūt max ime appetunt ⁊ cōtentionem inimicā exiſtē tem maxime expellūt Hec Ariſ. Et iō ſm Iſid. ij. ethimo ca: iiij. In deſcriptione po puli cadit concordia. Dicit em̄ ꝙ populus eſt hūane multitudinis cetus iurꝫ cōſenſu et concordi cōione ſociatus Et p concordat cum dictꝫ Augꝫ. de verbis dñi in mōte ſermōe xxvi. vbi cōmēdans vnitatē dic̄ ſic. Ūnū cogitate fratres mei ⁊ videte in ipa multi tudine. ſi delectat niſi vnū Ecce deo ppicio q̄ multi eſtꝫ Quis vos ferret niſi vnū ſape retis Ūñ de multꝫ quies iſta Da vnū ⁊ po pulus eſt. tolle vnū ⁊ turba eſt: Hec Aug. Sedo tñ de ciui. cap. xxi. dicit Aug⁹. quid ſit ppl's ſm ſniam Scipionis: ⁊ dicit ꝙ res publica eſt res populi. populū autem dicit Scipio nō oēm cetū multitudinis. ſz cetū iuris cōſenſu ⁊ vtilitatꝫ cōmunione ſociatū Aliam ad huc replicat diffinitionē populi xix. de ciui. dei ca. xxij. q̄ eſt talis Populus eſt cet⁹ multitudinis rōnalis. rez quas di ligit cōcordi cōione ſociat⁹ Prima tñ diſ finitio videt melior q̄ populū ponit eſſe ce tum iuris ꝫ ſenſu ſociatū Sed in oibus iſtꝫ diffinitionib⁹ ſatis liqt ꝙ nulla multitudo ſine concordia populi dici poteſt Res vero publica ſine populo eſſe nō pōt Et iō dicit. Aug⁹ recitās verba Scipionis. ij. de ciui. dei. ca. xxi. ꝙ quēadmodū armonia in cātu eſt. ita eſt cōcordia in ciuitate Sicut em̄ ex diſtinctꝫ ſonis in fidibus. in tibijs concors cōcent⁹ efficitur. ita ex ſūmis infimis ⁊ me dijs interiectis ordinib⁹ concordia ſtatuit ciuitatis. hec cōcordia hec vnanimitas et dilectio mutua finis eſt quē legꝫ poſitor in tendit Roma. xiij. Plenitudo legis eſt dilectio. Et. i. Timoth. i. Finis aūt precepti eſt caritas Tertio requirūt leges in repub lica qualēcūqꝫ auctoritatē māſure obligati onis. vt ſic̄ non ſine ſūmo cōſilio inſtituunt ita nec ſine cauſis maximis abrogētur: Re citat aūt Ariſ. legē Jpodami vni⁹ de anti quis legiſlatorib⁹ in. ij. Poli. in multis. et ſpecialiter qr ſtatuit talem legē quantū ad legiſlatores ꝙ quicūqꝫ adinueniret aliqd nouū expediens ciuitati. honorē aliquē re portaret. et qr iſta lex videt habere bonam apparentiaꝫ. occaſione hui⁹ legis diſputat iſtam q̄ſtionē ☞ D Utrū ciuitati ſp expediat mutare p̄rias leges p melioribus legibus nouiter adinuētꝫ Et videt ꝙ ſic. q̄ dr pliciter Tū qr ſic ē in alijs artib⁹ q̄bus cūqꝫ ſic̄ in medicinali ⁊ in muſica q̄ aliqua approbata ab antiq̄s doctorib⁹ ſunt muta ta. tū qr multe de legib⁹ talib⁹ ſunt valde barbarice ⁊ irrōnabiles. ſic̄ ꝙ ciues poterāt vendere vxores ſuas pro ferro. tū qr hoīes antiq̄ fuerūt q̄ſi brutales et inſenſati. tū qr leges ſunt ſcripture vniuerſaliter. act⁹ aūt hoīum ptículares ſunt et varij. nec pñt p vnā legem regi Ad iſtā q̄ſtionē vult Ariſ. dicere ꝙ nullo mō expedit ciuitati ꝙ facili ter mutet vel abrogetur leges antiq̄s pro no uis legibus etū ſi aliqd modicū vtilitatis ciuitati puenuret p nouas. Et ido dicit ꝙ il la lex Jpodami malafuit q̄ ſtatuit ꝙ adin uenienti nouam legē ⁊ vtilez ciuitati aliq̄s bonor daret. qr p hoc iuuenes et ingenioſi inſiſterent circa adinuentionē nouaꝝ leguz ſb ſpecie boni cōis ⁊ ad abrogationē verez. ſic de facili inducerent mutatōem toti⁹ po licie Et iō dicit Ariſ. ꝙ leges antiq̄ debent eſſe magne reuerentie ⁊ ſtabilitatꝫ. Ūñ fa cilitter condere leges nouas ⁊ mutare anti q̄s eſt multipliciter nocium· qr hoc nihil aliud eſt q̄ aſſuefacere hoīes ad ſoluēdum leges ⁊ ad parui pendendū obligationem legis. ⁊ ideo meli⁹ eſt ſinere modicos et le ues errores q̄ ſoluere leges ātiq̄s. qr q̄ fre quēter leges mutant. plus nocēt q̄ pſunt. qr aſſuefaciūt ciues ad nō obſeruāda ſtatu ta p̄incipū ⁊ p̄cepta. Ūñ tenet Ariſ. ꝙ q̄ facilitter legē mutat. legis ſtrutem debi litat Nec eſt ſimile ſcōm cū de artibus ⁊ le gibus Nam virt⁹ et efficacia artiū ⁊ ſciaꝝ

fundatur super rõem: et ex tali ratione naturali habet vim suam Leges aũt positiue in multis non habent obligationẽ nisi ex cõsuetudine ⁊ obseruãtia ⁊ vetustate. ⁊ iõ debilitare consuetudinem est debilitare legẽ ff. de legi. et sen. consul. et longa consuetudine. l. non oĩm Non omnium que a maioribus ꝓstituta sunt rõ redditur potest. et. l. sequenti. et ideo rões eoꝝ omnium q̃ instituuntur inquiri nõ oportet alioquĩ multa ex his q̃ certa sunt ſbuerterẽtur: Si vero eẽnt aliq̃ leges antique q̃ manifeste cõtinerẽt pnicem ciuitatis de maturo consilio abrogari deberent. sed nullo consensu. nec hoc cõiter frequentaret. Et ideo dicit signanter. Valeri⁹ li. ij. de institutis Massiliensiũ q̃ i eoꝝ ciuitate condita vrbe seruat⁹ est q̃dãz gladius vsq; ad tẽpus suũ q̃ noxij iugulabantur. rubigine exesus ⁊ vix sufficiẽs ministerio. sed iudex in minimis quoq; rebus omnia antique ꝓsuetudinis monimẽta seruare debet In hui⁹ figuram lex mosayca in lapidibus scripta erat Leges etiã romanoꝝ in duodecĩ tabulis eburneis scribebantur in signum stabilitatis et indelibilitatis future Narrat ad istũ ꝓpositum Trog⁹ pompeii. vi. ca. v: de ligurgo. ☞ Et Ofto req̃runt leges equalitatẽ mensure ⁊ distributionis. vt vicz leges sint omnibus cõmunes qui sunt eiusdem conditiõis. vt qõd vnitalium liceat omĩbus liceat: et qõd interdicitur vni. omnib⁹ sit interdictũ. Hoc tñ sic itelligi nõ debet q̃ omis lex equaliter omnes ciues cõplectatur. cũ alie leges debeãtur militibus. alie agricolis. alie artificib⁹. alie dominis. alie seruis. sed oĩbus eiusdẽ status cõditionis debet lex eis data esse cõmunis et ideo q̃ volunt aliquã rempublicã seu cõmunitatem q̃cunq; constituere ex psonis omino equalib⁹. necessario ostruũt ordinẽ et pulcritudinem reipublice que stat in diuersoꝝ graduũ conuenienti ꝓportõne. vt dic̃ Aug⁹. xix. de ci. dei ca. xxiij. q̃ pax omnium rez est tranquillitas ordinis Ordo vero est parium ⁊ dispariũ rez sua cuiq; loca tribuens dispositio Ac per ꝫ vbi est omni moda paritas ibi nullus ẽ ordo Aris. dic̃. viij. politi. q̃ lex ẽ quidã ordo. ⁊ bona legislatio est bona ordinatio. et. iij. politi. dicit q̃ iustum est equales scõm ꝓtutẽ. equale meritũ recipere: et inequales inequale: Est em̃ vnitas ciuitatis sicut vnitas animalis que in bona ꝓportione consistit.

Lectio. cc.

Simili aũt pena seruus cũ domino afflictus est et popularis homo regi similia passus. Similiter ergo omẽs vno noie mortis mortuos habebant innumerabiles. nec em̃ ad sependendũ viui sufficiebant. quoniã vno momento q̃ erat preclarior natio eoꝝ extermi nata est De omnib⁹ em̃ non credẽres ꝓpter beneficia tunc cũ ꝓmũ fuit exterminiũ primogenitoꝝ spoponderũt se populũ dei esse Postq̃z actũ est de mirabili exterminatiõe primogenitoꝝ in egypto q̃tuz ad qualitatem eius Hic agitur de eiusdẽ penę magnitudine q̃tũ ad ipsius multiplicẽ acerbitatem Circa qõ tria facit. Primo ondit q̃ illa pena nulli pepercit ꝓpter generis nobilitatem Scõo q̃ nulli pepercit ꝓpter tpis importunitatẽ Et tertio q̃ nulli pepcit ꝓptus insensibilitatem. scõa ibi. Lu em̃ qrũ tertia ibi. Tunc cõtinuo Circa primũ dicũtur tria Nã primo enarratur pene generalis indifferẽtia. Scõo sepulture legalis insufficientia Tertio contritiõis aliqualis euidentia Circa primũ dicit q̃ in pena ipi⁹ plage qua exterminabãtur egyptioꝝ primogenita fuit duplex indifferentia. q̃ cõmuniter ⁊ indifferenter affligebãtur dominus ⁊ seruus rex ⁊ vulgus Simili inquit pena tẽ. Et ex hoc ꝓcludit q̃ oẽs simul vno noie mortis mortuos habebãt innumerabiles. Insufficientia vero sepulture subiungitur pro tanto q̃ mortui fuerũt tot quot viui defecerunt ꝑ tristitia. nec sufficerũt ad sependendũ mortuos Vñ subdit Nec em̃ ad sependendũ sufficiebant. quoniã vno momẽto q̃ erat preclarior natio eoꝝ. id ẽ primogenita. exterminata ẽ tẽ. Et tertiũ aliqualis cõtritionis euidẽtia q̃ tunc in egyptijs apparuit. q̃ illi qui nullo mõ volebant credere propter ipsa beneficia. tunc qũ exterminium factus est primogenitoꝝ spoponderũt se populũ dei esse. id ẽ promiserunt se velle subijci deo tali pacto q̃ plaga cessaret Vel legitur aliter de hebreis q̃ ante mortẽ primogenitoꝝ visis alijs plagis egyptiorũ et

beneficijs sibi p̄stitit nō crediderūt pfecte in deum: sed tūc primo cum viderent primogenitorē confessi sunt se populum dei esse. Et nota q̄ tria ponūtur hic hīstori aliter peccata que quotidie fieri cernimus inter gentes. ☞ A Dicitur em̄ q̄ de q̄libet familia iacebat vn⁹ mortuus. & q̄ iste erat de natione clariori. qz primogenit⁹. Et visa illa plaga egiptij egerūt penitētiā fictā et spoponderūt se filios dei eē. Isto mō moraliter si scrutemur vix est aliq̄ domus vel familia ī qua nō iacet aliquis mortu⁹ pctō immo forte plures. qz stultorū infinit⁹ est numerus Eccs. p. Itē considerem⁹ ad oculum. illi qui deberent esse preclariores et nobiliores genere plurimū inueniuntur mortui morte culpe. Item & h̄ ppendere possumus eu dēter q̄ ficta est penitētia nōnullorum· qui tpe infirmitatis vel aduersitatis clamant ad deū plus timore pene q̄z amore iusticie. Et iō q̄n restituuntur sanitati vel prosperitati. redeūt ad solitam puersitatē sicut de lupo metrice dicit. Deu cū langebat lupus monachus esse volebat. Sz dū conualuit mansit vt an fuit Itē Dum fero languorē. fers religionis amorem Expers languoris non sum memor huius amoris Dicanthiochus a do pcussus p̄misit se iudeum futurū et omnem locum terre pambulaturz. & p̄dicaturz dei potestatē. ij· Mach. ix. qō non fecit. ¶ Circa illā clausulam. Popularis homo regi similia passus: Notandum est q̄ aliqua circa statū regium decreuerūt antiq̄ solicitius obseruāda. scz prelationis regie necessitatē. institutiōis cōgruitatem. executionis autoritatē. et bone conuersationis p̄bitatem. ¶ Circa primū ē ad uertendum q̄ necessitatē regie prelationis pulcre declarat Petrus rauen. in suo epistolari epl'a. p. dicit sic Ad extollenda iusto rum p̄conia & rep̄mendas insolentias trāsgressorū prospiciens e celo iusticia erexit in ppl'is regnantium solia & diuersorum prīcipum potestates. Caruisset nāq̄z libenti⁹ hūana conditio iugo dominij nec libertatē a se quam eis natura donauerat hoīes abdicaſſent nisi q̄ impunita licentia scelex in euidentiam hūani generis pniciem redundabat Et sic necessitate q̄dā oportuit naturam subesse iusticie & seruare iudicij libertatem· sed nec extrinsec⁹ exquiri dcuit speciem aliquā creature. cui se representata p hominem celestis ymago subijceret. sed homo prelatus est hoi vt gratiorem prelaturam efficeret ydemptitas speciei potissime cū diuina sententia p̄fecit ad regimē popu lorū romanorz imperium. dū ostensa sibi figura numismatis in redditōe census et solutionibus tributorz p̄ ceterj regib⁹ cesaree fortune p̄signiuit fastigiū. cui sbiecit omnimodas nationes. non ad hoc solū vt eis imperādo p̄esset. sz vt ipsi⁹ potius iusticie copiā ministrando p̄deſſet. ne p impunitatem criminū conualescat insolentia transgressorū. Hec ille· In qua sentētia tres q̄sti ones soluuntur. Prima quare necesse fuit regimen regis inter hoīes introduci cuz homo desideret naturaliter libertate gaudere Ratio est. ne impunita licentia scelerū iusticiam extirparet. & ideo oportuit libertatem subesse iusticie. Secūda q̄re nulla species animalis creature assumpta est ī regimine hominis videlicet. qz hō est animal rōnale habēs in se ymaginē trinitatis. & iō nulli creature subijci debuit corpali q̄ ymagine tali caret. nec angelus ei prelatus ēsz homo hoi vt gratiorem p̄laturam efficeret ydemptitas speciei. Tercia q̄ ex sn̄ia dicta liquet q̄s inter reges regēdi teneat fastigium. qz videlicet imperator ex sentētia saluatoris Mat. xxij. Reddite q̄ q̄ sūt cesaris cesari. & q̄ sunt dei deo. Regna vero q̄ttuor ympialia p̄teriſſe cognoscim⁹ scōm Cronicas et in pphia legim⁹ Dañ. vij. videlicz Assiriorz Persarz Grecorz & Romanorū. Imperium vero romanorz q̄ō per Constātinum ad grecos fuit devolutū transtulit rōmana ecclesia in teuthonicos in p̄sona Karoli magni filij Pipini. tpe Stephani secundi. extra de elec. & elec. potestate. c. vene rabilem Dic aūt est rex regū cui omnes subsunt nationes et populi. qui vicz tpalia ab eo recipiunt Sacerdotio tn̄ ac summo pontifici debet subeē sicut ōclarat extra de maioritate et obedientia. c. Solite. Pontifex em̄ in spiritualibus añcellit q̄ tanto tpalibus sunt digniora q̄nto anima p̄fertur corpori Cū imperatori p̄cellere declarat in decretali p̄dicta dupliciter vel duplici auctoritate. Quarū vna est q̄ dñs dixit Diere-

Lectio

mie q̄ sacerdos fuit. Ecce ꝯstitui te hodie su per gẽtes et regna Viere. ꝑ. Alia ē Señ ꝑmo. ibi dicit q̄ deꝰ fecit duo magna lumi naria. i. duas potestates instituit q̄ sunt pō tificalis et regalis potestas ad ecclesie firmamentū. sed illa q̄ preest diei. i. spūalibꝰ maior est. q̄ vero nocti. i. carnalibus minor est ☞ ¶ Secūdo de regie institutōis congruitate est sciendū q̄ institutio regis siue principis q̄druplici via solet esse legitima. videlicet diuina puisione. ecclesie collatōne. generꝫ successione. z vnanimi electione Exemplū primi de Saul et dauid. ꝑ. Regū. x. Exemplū secundi quomodo moyses prefecit Josue Deut. xxxi. Et Samuel vnxit dauid in regē in figura q̄ vicariꝰ xp̄i et prelatus ecclesie ꝯfert principatū z regiam potestatem ad vtilitatē ecclesie: Vñ et vis z auctoritas examinādi personā electā in regem z promouendi ad imperiū ad papam spectat. sicut patet extra de elec. c. Venerabilē Exemplū tercij de Salomone filio dauid z multꝫ alijs Exemplū quarti ō Uespasiano z multꝫ alijs qui electione populi vel senatus adepti sunt regiam dignitatē. De quadam aūt principis electōe mirabili narrat Solinus de mirabilibus mūdi ita dicēs Apō Trachiā in regis electione nō nobilitas ꝑualet. sꝫ suffragiū vniuersorum Populꝰ em̄ eligit spectabilē in moribus. vel inueteratum clemētia. vel annis grauem. sed hoc in eo querit cui liberi nulli sunt Nam qui pater fuerit etiā si vita polleat nō admittit ad regendū. z si forte dum regat genuerit exūitur potestate Ideo hoc maxime custoditur ne fiat hereditariū regnū. deinde si rex ꝑferat maximā equitatem nolūt ei totum licere. sed quadragita rectores accipit ne i causis capitū solus iudicet. et si displiceat iudicatū ad ppl'm reuocat. atqꝫ ita datis iudicibus. lxx. fertur sententia cui necessario adquiescere est. hec Solinus Tercio de regie executionis autoritate potest exponi illō Prouer. xx. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat oīe malum intuitu suo. Ubi quattuor cōditiones ponuntur necessario exquisite. ad hoc q̄ regia autoritas executionē debitam sortiatur. s. tranq̄llitas in p̄sidendo. qō notatur cū dicitur Rex qui sedet. Eq̄tas in discernendo q̄ in solio iudicij. Perspicacitas in inquirendo. intuitu suo. z veritas in puniendo dissipat omne malū ¶ Quarto ꝓpue pensabant antiqui regie cōuersatōnis probitatem. vt sic̄ precedit z pcellit ceteros dignitate regali sic añcedat bonitate morali. vt Señ. epl'a: clxxx. Nature est non deteriori bus potiora submittere. sꝫ melioribꝰ. Arietes qui ducatu p̄sūt gregibus aut maxima cornua habent. aut vehementissima id est fortissima. Non precedit armēta deger thaurus sed qui magnitudine ceteros mares vincit Elephantoꝝ gregem excellentissimus ducit Cūma felicitas erat gentium in aureo seculo. in quo non poterat potētior esse nisi melior Jn illo igit̄ seculo qō aureū phibetur penes sapientes fuisse regnum possidonius iudicat. qñ officium erat imperare nō regnū. hec Señ: z Boe. ō ꝑso. liij. ꝑsa. iiij. dicit sic Tu inq̄t hanc sententiam ore Platonis sanxisti. beatas fore respublicas si eas vel studiosi sapientie regerent vel eaꝝ rectores studere sapientie contigisset Vñ metrice dicit Regna beata forent si vel cōtingeret esse Philosophos reges vel reges philosophari

Lectio. cci

OMm enim quietum silentiū ꝯtineret omnia. z nox in suo cursu medium iter haberet. omnipotens sermo tuꝰ dñe exiliens de celo a regalibus sedibus durus bellator in mediā exterminij terram prosilijt gladius acutus in similatum imperium tuum portans Et stās omnia repleuit morte z vsqꝫ ad celū attingebat stans in terra ¶ Postq̄ ostensum est q̄ pena exterminatiōis ꝓmogenitoꝝ nulli pepercit ꝓpter generis nobilitatē. q̄ equalliter afflixit regem z vulgū z dominū et seruū Jn ista lra cōsequēter declaratur q̄ etiā nō pepercit aliq̄bus ꝓpter ꝓpis importunitatem ¶ Cū nor sit tps humane quieti deputatum. molestius affligit omnis aduersitas. Vñ in ista lra tria fiunt q̄ primo describitur hora decurrens. Secō causa efficiens Tercio effectꝰ sequens. secā ibi. Omnipotens sermo. tercia ibi. Stans omnia re. ☞ A Circa primū dicit sic. Cū em̄ quietū silentium cōtineret omnia. i. media

nocte quãdo homines dank quieti⁊ ꝓtinẽt
sea strepitu⁊ tumultu scz intẽpesto. et nox
in suo cursu ⁊c̃. Septem em̃ sunt hore noc
tis fm. Isid̃. v. ethi. ca. xxxiij. vicz vesperũ
crepusculũ ⁊ꝓticinium⁊ itempestum gal/
licinij̃ matutinum diluculũ. Uesperũ dr
a stella q̃ solem occidentẽ seq̃tur vno tpe et
alio tpe procedit Uñ eadez stella vocatur
hesperus. qz sequit solem precedens tene/
bras noctis⁊ tũc dicit lucifer. qz precedit
solem in auroza Uñ Boeti. de ꝓsol. met. v
Et qui ꝑme tpe noctz Agit algẽtes hespe/
rus ortus Solitas iterũ mutat habenas.
Phebi pales lucifer ortu Crepusculũ idẽ
est q̃ dubia lux Naz creperũ dubiũ dicim⁹
hoc est inter lucẽ⁊ tenebras Conticiniũ di
cimus qñ omnes solent conticescere qđ idẽ
est qđ silere Intẽpestũ mediũ est⁊ inactuo
sum tps noctis qñ agi non potest⁊ omnia
in sopore⁊ quiete sunt. Mediũ aũt noctz
actu caret Gallicinij̃ dicit illa ps noctz in
q̃ galli lucem prenũciant suo cãtu Matu.
tinum dicitur in abcessu tenebrarũ⁊ auro
re aduentu Diluculũ dicitur q̃si iam icipi/
ens parua dici lux Ergo itempesto qñ om/
nes sunt in silentio.⁊ nox in suo cursu me/
dium iter habet Nox est qñ sol est sb terra
⁊ spaciũ noctis ab occidente ad orientẽ sub
terra. solis est cursus fm Damascenũ li. i:
ca. v. In medio ergo illi⁹ noctis terribilis
omipotens sermo tuus dñe. i. ꝓceptuz tu/
um qđ est xps vel angelus fmonis tui nun
cius vel executor ꝓcepti. Ecce causa effici/
ens isti⁹ Exiliens de celo a regalib⁹ sedib⁹
venit. i. ab angelis in quibus de⁹ sedet. du
rus debellator in mediã exterminij̃ terram
id est in mediũ egypti q̃ fuit tũc terra exter
minij̃. gladi⁹ tuus. id est fmo tu⁹ vel ange/
lus habens gladiũ acutum: insimulatũ id
est verum⁊ nõfictũ imperium tuũ portãs.
ecce hora decurrens⁊ psona occidens. ⁊ se/
quitur effectus sbsequẽs. et stans replenit
omia morte id est omnes domos replenit
mortuis Exod. xij. Non erat dom⁹ ubi nõ
iacaret mortu⁹. ⁊ vsqz ad celos attingebat
stans i terra Ecce ineuitabilitas de q̃ null⁹
euadere potuit. ☞ B Dic est dubita
tõ literalis Utz angel⁹ exterminator egyp
ti fuerit bon⁹. Et videt q̃ sic. Nam de illo
angelo dicit. Actz. vij. Duc scz moysen de/
us ꝓncipem redemptorẽqz misit in manu
angeli qui appuit ei in rubo hic eduxit eos
faciens prodigia⁊ signa in terra egypti in
mari⁊ in deserto q̃draginta annis Itẽ ad
Heb. i: Qui facit angelos suos spũs Ubi
Gregor. Ad exercitũ vindicte mittit de⁹
angelos suos vt in zodoma: ergo boni ãge/
li exterminatores fuerũt zodomoz⁊ eadez
ratione egyptioz. Itẽ Esaie. xxxvij. Egres
sus est angelus dñi⁊ ꝓcussit in castris assy
rioz. clxxxv. milia. g̃ angelus bon⁹ ꝓcussit
assyrios. ⁊ eadez rõne egyptios. Ad oppo/
situm Ezech̃. xxx. Dissipabo terrã⁊ ponaz
eã in man⁹ alienoz. Greg⁹. in moral. Non
em̃ angeli sed mali tortores sũt Itẽ. Aug
sup illud pś Misit in eos iram indignati
onis. imissiones ꝑ angelos malos. Possu/
mus inqt sine dubio malis ãgelis attribu/
ere mortes ꝑmitinoz et induratiões egyp/
tioz Rñsio Dic est duplex modus loquen
di Uln⁹ q̃ angelus malus erat exterminа/
tor egyptioz. sed postea misit deus angelũ
bonum q̃ malũ cohiberet ne similiter exter
minaret hebreos⁊ de illo dicit vt in lra pa
tet Attingebat vsqz ad celũ Ali⁹ modus
dicẽdi est. q̃ fuit angelus bon⁹ Et hoc ma/
gis concordat cũ littera hui⁹ lectionis. qz
aliter esset nimis distortũ exponere primã
ptem de angelo malo⁊ scdam ð angelo bo
no quãdo dicit. Stans oia replenit morte
vsqz ad celũ attingebat stans i terra. Et q̃
angeli boni exterminant malos corpaliter
expresse dicunt ꝑme rões: Mali vero ali/
qñ puniunt bonos corpaliter tm̃: sicut ptz
Job. i.⁊ ij. Ecce in manu tua est. verũtamẽ
aiam eius serua: sz malos puniunt boni an
geli⁊ corpaliter⁊ spũaliter Boni vero an
geli puniũt malos homies corpalib⁹ pẽis
non spũalib⁹ Hec Blo. sup illud pś. Im/
missiones ꝑ angelos malos Ad ꝑmũ in
oppositũ de dicto Gregorij̃. dicendum q̃
illud dictũ sic debet intelligi. q̃ angeli boni
non sunt tortores bonoz sed maloz. vt ptz
in zodomtis⁊ assirys Ad scdm dicẽdũ
q̃ Aug⁹. non determiat qđ fuerit de facto.
sed qđ possit attribui angelo malo Et vult
dicere q̃ angelus malus potest facere mu/
tationes naturarũ. sic̃ mutare aquã in sang
uinem vel creare ranas. sz occidere pecora
ꝑmitiua⁊ obdurare. id est temptare de ob

duratiõe possunt scz demones de ptãte eis ꝯcessa a deo Posset etiã dici in ꝓpositio nostro q̃ bonꝰ angelus vtebat demonibꝫ eos cogendo extermiare egyptios. z sic ista extermiatio fuit ꝑ angelũ bonũ z per malũ Ex dictꝫ oritur alia dubitatio. et est ista. qz dictũ est q̃ angeli boni nõ puniunt bonos Utꝫ aie in purgatorio puniũt ꝑ angelos bonos vel ꝑ malos Et ad hãc q̃stionẽ dicẽdũ q̃ non puniũt ꝑ bonos nec ꝑ malos Nõ ꝑ bonos. qz nõ esset cõuenies q̃ cõciues suos ita vehemẽter affligerent Nec ꝑ malos Ꝟ decet fieri. qz nõ decet bonas aias ita per illos torq̃ri. quoꝝ priꝰ exiterũt victores in via Et iõ ꝑ solã diuinã iusticiaꝫ ignis affligit aias in purgatorio existẽtes. cõcomitãtur tñ bonis angelis demones ad loca penalia. aias ducẽtibꝰ z etiã animabꝰ ibidẽ afflictis assistũt vt de eaꝝ pena satient Assistũt etiã morientibꝰ ad explorãdũ in exercitu si aliq̃d in eis calumniare possint Uide sctm Thomã sup. iiij. sniaꝫ. di. xxi. q. i. ar. iiij. Juxta illã clausulã Cũ em̃ q̃etũ silentium teneret̃ oia Notãdũ est q̃ quies z silentiũ ꝯuenienter cõiungũt qz nihil magis trãquillitati ẽ ꝯtrariũ q̃z nimia loq̃citas Est etiã virtuosũ silentiũ moraliter custos conscientie. frenũ insolẽtie. decor innocentie. z signũ sapie. Est em̃ ꝑmo moderatũ silentium custos ꝯscie nã i multiloq̃o nõ deest pctm̃. Unde credo vbicũq̃z hõ ꝓnus ẽ ad loq̃ndu ꝯscia cito ledit z sic̃ nullꝰ thesaurus secure ponit in cista q̃ nõ habet serã: ita nec ꝟtutes diu manẽt in ꝯscia hois qui est ĩmoderatꝰ ad loq̃ndũ. Hoc ꝛ tpe belli habitãt in ciuitatibꝫ muratis libenti⁹ q̃z extra. qz ibi ẽ maior securitas ꝓpter fortitudinẽ muri ita bone ꝓsone z silentiõ bñ murate sunt q̃si fortia castra dei. Esa. xxx. In silẽtio z i spe erit fortitudo vra Scdo silentiũ ẽ frenũ insolentie

☞ D Nota q̃ nobiles eq̃ frenant z viles agrarij z nulliꝰ valoris frenis nõ vtunt Et eodẽ mõ moraliter viri sancti q̃ ꝛpm ferunt ꝑ obedientiã frenant ꝑ silentiũ a ꝛzmonibꝫ ĩdiscretꝫ z piculosis retrahunt. Eccli. xxviij. Uerbis tuis facito staterã et frenos oꝛi tuo rectos. Tertõ silentiũ ẽ decor innocẽtie. zacharias i silentiõ genuit Johañẽ. Scitis q̃ maiorẽ sonũ faciũt ligna arentia q̃z virentia. ita aride ꝓsone freq̃nter sunt ꝓbose Esa. xxxij. Cultus iustitie silentiũ Valerꝰ li. ij. ca. q. zenocrates cũ quodã tpe maledixoꝝ ꝛzmoni iteresset sũmo silentiõ. vno exhibẽte. Querẽte. Cur solus linguã cohiberet. Qz dixisse me inq̃t aliq̃n penituit. tacuisse vero nunq̃z. Itẽ aliꝰ ꝓhus cuidã dicenti sibi Ma le de te dixit talis. Nõ curo inq̃t quia auditus debet eẽ robustioꝝ lingua/cui singlis bonus debet eẽ robustioꝝ lingua/cui singlis bominibꝫ sint single lingue/z aures bine. Un quidã cuidã verboso dixit sic. Cũ nihil ausultes sed plurima vana loq̃ris. Una tibi meliꝰ auris q̃z oꝛa duo. Nã gemine aures nobis deꝰ os dedit vnũ. Nos audire decet plurima. pauca loq̃ Quarto silentiũ moderatũ est signũ sapie. Un Piero. sup Ecclesiastẽ. Pitagoricoꝝ disciplina ẽ tacere per ꝙnquẽnium z postea eruditꝰ loq̃. Job. xij. Ultimã tacere tis vt putaremini sapientes Scitis q̃ aq̃ q̃z ꝓfundioꝝ tãto quetioꝝ. Et eodẽ mõ sapientes q̃z to ꝓfundiꝰ sciũt tãto quietiꝰ silẽt Prouer. xiij. Aqua ꝓfunda ꝟba exoꝛe sapientis viri. Expertũ ẽ frequẽter q̃ paup mercatoꝛ trãsiens ꝑ villam plura habet ꝟba q̃z diues. Ita ẽ interdũ q̃ pauca scies semp ẽ iactatiuꝰ de nihilo Prou. xviij. Ubi plurima sunt ꝟba ibi frequenter egestas. Et ꝑ oppositũ abundãtes diuitijs sapie cũ modestia z silẽtio exꝑmunt sensuꝫ suũ Esa. vij. Aque siloe curũt cũ silentio z Eccs. ix. Uerba sapientiũ audiunt cũ silentiõ plus q̃z clamoꝛ ꝓncipis inter stultos Uersus Scire loqui decus ẽ̃ scire tacere Hec duo si poteris scire peritus eris

Lectio. ccij.

Unc continuo

uisus malorꝫ somniorꝫ turbauerũt illos z timores supuenerũt insperati z aliꝰ alibi ꝓiect⁹ semiuiꝰ ꝓpter quã moriebat cãm demõstrabat mortis. Uisiones em̃ q̃ illos turbauerũt hec ꝑmonebãt ne in scũ q̃re mala patiebant perirent Post q̃s ostẽsum ẽ q̃ pena illata egyptijs in morte ꝓmogenitoꝝ nulli pepercit ꝓpter generis nobilitatẽ nec ꝓpter ꝓcis ipoꝛtunitatẽ. In hac pte declarat q̃ nulli pepcit ꝓpter status in sensibilitatẽ siue qualitatẽ In illa nãq̃z nocte interfectois ꝑmogenitoꝝ nõ pepercit diuina vindicta doꝛmientibꝫ. sed indifferẽter ꝑmogenita egypti interfecit siue doꝛmirẽt

sine vigilarēt In hāt dina seueritas tpamē to clemētie ꝺmixta fuit q̄ pituros p sōniat visiões p̄monuit. sciētes q̄re fuert i ꝓrio pu/ niēdi tpal'r. si vellēt eternal'r p pniaz salua/ rent Tria g̃ dicūt in lra ista Primū ē q̄ doz mientes p̄monebant p sōnioz appentiā Se cundū ē q̄ expellebant a locꝫ suis p cozp alē violentia Tercīū ē q̄ imissio visionū fuit eis ad cōis reat⁹ euidentiā Prio g̃ q̄tū ad som nioz apparētiā dicē sic. Tūc ꝺtinuo. i. statī sine impedimēto. q̄z sīnia ꝺina decreuit hāc inira bilē plagā inferre egiptijs illa nocte. Visus somnioz. i. fantasmatū subito appa rentiū turbauerūt illos. t timores supuene rūt insperati in illis q̄ se ad somnū posuert ꝓ q̄rte Sic moral'r mūdiales dormientes in peris q̄uis in delectatōibꝫ sp intendāt q̄es secū hñt. t nō solū sic pturbabāt egiptij spūa liter t ymaginarie sz etiā trāsferebāt cozpa liter de loco ad locū Et hē q̄ꝺ dicē Et talius alibi pect⁹ semiuiu⁹. i. vn⁹ in vno loco. alⁱ⁹ in alio loco iacuit semiuiu⁹ t deficies ab ac en vitali q̄ē sensus vl' mot⁹ Demonstrabat cām ꝓpter quā moriebat. i. mod⁹ moriendi ita irregl'aris fuit ex diuersis circūstantijs q̄ euidēter appuit q̄ nō habuert cām efficiē tē nisi deū. A Nōndū moral'r q̄duo facīūt vitā spūalē aīe. vicz virt⁹ t scia Clir/ tus in volūtate siue affectu. scia i intellectu Nñ g̃ virt⁹ tollit̄ remanet scia tūc talis p sona relinq̄t semiuiua Scit em̄ bñ agere sz tñ nō opat̄ Et tal' tāq̄z vilis ꝓiciend⁹ est in foueā infernalē Lu. x. Plagꝫ impositꝫ abie rūt semiuiuo relicto Hoc ē q̄ꝺamō. i. ꝺyabo lus rasit ꝺimidiā barbā nūcioz dauid t de curtauit vestes eoz vsq̄z ad nates. ij. Reg. x. Moral'r loquendo Dimidia pars barbe radit̄. q̄n operatō virtutꝫ omittit̄ t claritas scie reseruat̄. vestes p̄scīdunt̄ vsq̄z ad nates q̄n fama ex prauis operibꝫ ozta. vilitas per sone q̄ per nates designat̄ denudat̄ Semi/ uiuus etiā ꝺz pctōz viuēs in cozpe t moztu us in aīa Aīa em̄ talis moztua est spūal'r q̄ caret vite g̃re. ꝑ. Thi. v Vidua q̄ in delicijs est. viuēs moztua ē Semiuiu⁹ etiā ꝺz fama clar⁹ t vita sozdid⁹ Apoc. iij. Nomen hēs ꝺicit in lra. q̄ talis apparentia visionū ꝺoz mientiō fuit facta eis ad cōis reatus euiden

tiā vt vicz p̄monerent̄ de peccatis suis ne ig nozarēt q̄re tot mala paciebāt Un ꝺicē sic. Visiones em̄ q̄ illos turbauerūt hec p̄mo/ nebāt ex dei misericozdia: ne inscij. i. igno/ rātes q̄re mala patiebāt perirēt. Ubi dicit Rabanus in glo. Hoc ꝺiuine bonitatis est que peccātes castigat vt abstineāt a peccatꝫ suis t penitentiā agant Si autem dei paci entia abutūt sine excusatōe in eternū puniē tur Quia hic ꝺz q̄ egiptij fuert p̄moniti p visiones somnioz fit ꝺubitatio litteralis ☞ B Utz ꝺiuinatio per somnia sit licita Et arguit̄ q̄ non. Nā Leui. xix. ꝺicit Nō augurabimini nec obseruabitis sōnia. Et sil'r Deutro. xviij. phibet somnioz ob/ seruatio. ergo ē illicitū¶ Ad oppositū scri/ bit Joel'. ij. Juuenes vestri visiones vide bunt. t senes vestri somnia somniabunt Et Iere. xxiij. Propheta q̄ habet somniū su/ um. ergo licitū est in casu p somnia ꝺiuina/ re Et cōfirmat̄ per textū hui⁹ lectiōis Ulti ones inquit que eos turbauert. hec p̄mone/ bāt eos. ergo ille visiones fuerūt signa futu roz euentuū. g̃ licitū est p tales visiões som niales ꝺiuinare Itē in scriptura sacra legi/ mus multa p somnia ꝺiuinasse Gen. xxxvij de Joseph q̄ ꝺixit Ulꝺi per somniū q̄si so/ lē t lunā t stellas ꝺuodecim adozare me t Et Judic. vij. de somnio mediāte q̄ ꝺ ozta tus ē Gedeon. t. ij. Macha. xv. somnio ꝺi gno fide ostenso Jude machabeo Jgit̄ aliq̄ sunt somnia digna fide.¶ Pro ꝺubitatiōe ista vidēdū est p̄mo q̄ꝺ sit somniū et quiꝺ ꝺiuinatio. Somniū sm Arest. ij. ꝺ somno et vigilia. ē fantasma factū a motu simula/ croz in simpliciter dormiēte Remanēt em̄ simulacra. ydola siue species in ozgano fan/ tasie et ex illis causant̄ ydola in organo sen/ sus cōis et etiā in ozganis exterioz sensuuz sicut visus audit⁹ t sic de alijs Et sic appa/ ret homini q̄ videat audeat et tangat eo q̄ aīa vtit̄ simulacris rez p reb⁹ ipis. et iō ꝺicē Aug⁷. xij. super Gen: ad lram q̄ tūc ē som niū. cū inter species receptas t veras res c⁹ sunt species nō discernit̄ t iō xp̄c nūq̄z som/ niauit Diuinare ꝙo est p̄ꝺicere euentū fu/ turz vel ignotū q̄tum ad ꝓpositū pertinet. Istis visis ꝺico tria Unū ē q̄ ꝺiuinatō per somnia est licita in casu Secundum ē q̄ ta/ lis ꝺiuinatio nō ē ab omnibus expectanda

Lectio

Tertiū ē q talis diuinatio ē multū ꝑiculosa. ꝓpria ꝯclusio ptz sic Diuinatio p ſōnia ē naturalis aliqñ. ḡ tūc ē licita. ꝯsequentia ptz Añcedēs ē Aris. ij. de ſōno ⁊ vigilia. de diuinatōe vbi dic Aris. q diuinatōes quas in ſōnijs agūt nec ē ꝑtinere idoneū. nec oīno suadere Vbi dic cōmērator q null hō est q nō vidit ſōniū qđ enūciauit sibi aliqđ futurū. ḡ ⁊c Exq ḡ diuinatio p ſomniū nō est nisi ſōniū significatiuū. ⁊ manifestū ē multa ſōnia eē significatia. planū ē diuinationē p ſōniū esse licitā in casu Cōfirmat q dictus Aris. vij. ethi: Fama nō oīno pdit quā oēs famāt Multi aūt existimāt ſōnia signationem hr̄e tāq̄ ab expientia moti fm Aris. de. ſom. ⁊ vigi. vbi ꝑus Vñ verisile ē diuinationē esse ſilez ⁊ p ꝯſequns in casu licitam ☞ L Est ḡ aduertēdū sic extrahi pōt ex dictis beati Augſ. xxij. Gen. ca. xliij. Et Aris. de ſom. ⁊ vigil. ⁊ etiā Albert⁹ in libro suo de eisdē Sōnia sumūt originē multiplicit Aliqñ a corpe hūano. aliqñ ab aīa aliqñ a corpib⁹ ſupcelestib⁹. aliqñ a ſpiritib⁹ bonis. aliqñ a ſpiritib⁹ malis Exꝑte q dē corpis originalit oriunt ſōnia cōiter in hūore Vñ qñ in corpe hūano ſupabūdat humor flegmatic⁹ accedēs ad organū fātasie fantasia fit sic idoluz sile illi hūori ⁊ homi q est in aliq̄ huido sicut in aq̄. vel q gustat aquā Sil'r qñ humor dulcz ⁊ flegmatic⁹ ꝺ secēdit a capite apparet illi q ipa gustet dulcia Consil'r colera nimis abūdante in corpore somniat hō freq̄nter de incēdijs ⁊ conflagratiōe dom⁹ ⁊ hmōi Et sic narrat Albert⁹ quēdā ſomnia ſſe picē ardentem fuisse in ventre suo. ⁊ cā fuit: qz in eo abūdauit colera nigra vñ exurgēs emisit coleram nigrā in magna q̄ntitate Talia ḡ ſōnia manifesta sunt significatia futuraꝝ infirmitatū frequēter. ⁊ de talibus somnijs bene informātur medici ad iudicādū soliciti ⁊ cogitatiui cū aliq̄ negocia facere cogitāt freq̄nter somniāt de eisdē Eccs. v. Per multas curas sequūtur ſōnia Et hꝰ est cā q̄re hoīes freq̄nter ſōniāt ꝺ amicz suis ⁊ notz suis ⁊ cic⁹ de eis q̄ꝝ ꝺ extraneis. ⁊ plura ꝺ eis ꝑuident Amici em̄ pcul exītes maxie solicitī sunt de se inuicem. sicut docet Aris. vbi ꝑus Dec est etiā causa q̄re dediti vilibus vigilandꝺ. vilia somniant dormiendo. ⁊ q̄re tātus pōt esse habit⁹ honestatz in vigilādo q ꝑsona etiā non assentiet dormiēdo fedi/ tatibus nec voluptatibus carnalib⁹. sic ꝺ cet Aug⁹. x. cōfes. q tm̄ habitū honestatis pōt hō adq̄rere q ꝑtute isti⁹ habitus dissi/ pabūtur fantasie male q̄ per somnia ingerūtur dormiēti. Tertio sūt somnia q causā tur in hoie virtute corꝝ supcelestiū Nā corpa supcelestia influēdo ꝑtutem nr̄is corporib⁹. alterāt corpa nr̄a i somno. ⁊ tūc cōtingit fantasiā sibi formare species ⁊ idola cōformia q̄litatib⁹ in corpe causat. ⁊ sic apparēt aie aliq̄ effect⁹ futuri. sic de bellis et fertilitate et sterilitate terre et hmōi. q a corporib⁹ celestib⁹ cām hñt. sic fuit de somnio Pharaonis de septē bob⁹ ⁊ septē spicz Gen. xlij. Qr̄to originant in nobis non nū q̄ꝝ ſomnia ſpiritib⁹ bonis. sic ꝑz Mat. ij. ꝺ angl'o q apparuit in ſōnis Joseph ⁊ i alijs scripture locis Et tale videt somniū Simonidis De q narrat Valer⁹ li. i. ca. v. Simonides cū ad lit⁹ nauē applicuisset. inhumatūq̄z corꝝ iacēs reperisset. ⁊ illud sepulture mādasset. admoit⁹ ab eo p somniū ne proxima die nauigaret. in terra remansit. q inde soluerāt fluctibus ⁊ pcellis in eius conſpectu obruti sunt. ipe letat⁹ est q vitā suā ſōnio q̄ naui credere maluisset. Demor aūt bñficij elegātissimo carmie et ermitati cōsecuit. melit⁹ illi et dinturni⁹ in ais hominū constituens sepulcrū q̄ in deserti ignotis arenis cōstruxerat Hoc somniū ab aliquo bono ſpiritu potuit fieri in recōpensationē pietatis Simonidis ⁊c Qui/ to originant nō nunq̄ somnia a malis ſpiritib⁹. sicut patet de vxore Pilati. q ociosa die parasceues dormiebat. multaq̄z passa fuit p visū ꝺ xpo demone immittente. vt p tales visiones seu apparitiones nr̄am impedire potuisset redemptionem Vñ multi er mandauit viro suo Pilato dicens taliter Nihil tibi ⁊ iusto illi Multa enim passum per visuz hodie ꝓpter eum. Ada/ thei. vicesimoseptimo. ⁊ a tali ſpiritu videtur illud somnium causatū esse qđ narrat Valerius vbi prius de cassio pmēſ Quic dormiēti quidam procere magnitudinis et nigri coloris apparuit squalidus barba et capite demisso interrogatus quis esset. respondit kakodemon Cassi⁹ gterritꝰ

familiam excitauit ⁊ q̄siuit si q̄s talis cameram suū fuisset ingressus. rnderunt q̄ nō Rursus obdormiuit. ⁊ rursus eadē spēs apparuit Lumen ergo iussit afferri. ⁊ puer os sibi assistere p̄cepit Et ecce infra modicū tps post h̄ de mādato cesaris capite punit⁹ est Ex dictis em̄ pz q̄ sōnia siue vno mō siue alio mō causent frequenter ꝯtingit q̄ sūt futuroꝝ euentuū signa Et q̄ pz ꝟitas prime ꝯclusionis q̄ diuinatio p somnia ī casu est licita Secda ꝯclusio ē q̄ diuinatō ista in omib⁹ somnijs nō est expectāda Un Aristo. de som. ⁊ vigi. vbi p̄t⁹ distinguit sic Quedā ingt sōnia sūt signa aliorū effectuū. q̄dā cāe. q̄dā accidētia id est ptinentia ad futuros euēt⁹ Signa sūt sic patuit supi⁹ de humoꝝib⁹ colericis ꝯ flegmaticis Cause sūt iter dū q̄ aliq̄n hō vel solicitat circa op⁹ inchoatū vl̄ inchoandū. q̄ in dormiendo p̄fecte cōprehēdit modū cōuenientē q̄ illud opus p̄ficiet. ⁊ postea iurta phātasiā pduc̄ ppositū ad effectū Et sic est somniū cā euēt⁹ futuri Sūt etiā q̄da accidētia ⁊ imptinētia ad euētū futuroꝝ q̄ nec sūt signa nec cā alicuius euentus futuri. ⁊ ex talib⁹ sōnijs nl̄lo mō est diuinatō expectāda. ⁊ sic pz ꝟcda ꝯclusio. ☞ D Tertia ꝯclusio ē q̄ somniorū diuinatōi indulgere est multū p̄iculosum Hec cōclusio pz. p̄mo ppter deceptionē malorū spirituū q̄ p somnia nituntur decipere illos vl̄ seducere q̄ somnijs fidem p̄stant. ⁊ iō faciliter posset hō nimis credēs somnijs labi in desperationē ad suggestionem diaboli Secdo ppter diuersitatē significatōis in somnijs. pōt em̄ somniū equoce et eq̄liter mlta significare. ⁊ iō homo applicās ad vnū ꝑticulare stati decipit. Tertio q̄ nōnulla sōnia habent interp̄tari p̄simile et nōnulla p̄ contrariū. ⁊ in hoc casu difficile ē discernere. Quarto q̄ sic dicit Aris. licet somnia sint significatiua futuroꝝ aliquādo. tn̄ non est necesse euentū somniorū accidere. quia possūt supiores cause impedire Sic em̄ nubes q̄ sūt cause pluuie. aliquādo abūdant ⁊ signant pluuiā futurā. ⁊ tn̄ per aliā causam superiorē eas dispgentem cōtingit pluuiā impedire Cōsimiliter in volūtarijs opationib⁹ quas habet quis ad aliquid faciendū ⁊ firmū ppositū ad illud exeq̄ndū. non tn̄ est necesse q̄ sic faciat potest em̄ fort⁹ cōsiliū superuenire ⁊ totū mutare propositum. ⁊ iō interp̄tatoꝝ somniorū nō debet dicere determiare q̄ sic eueniet sicut somniū signat. sed cū conditione nisi fortior causa supueniēs impediat Et cōsimiliter dīt astronomi dinari. Un dic̄ albertus vbi p̄t⁹ Qō astrologi dicētes determinate q̄ talis effectus eueniet. faciūt scientiam astrologicā vilescere. cū tamen in sciā astrologica vitiū nō inueniat. sz in astrologo determināte ⁊ aliter sniaz ꝑcrēte Periculosuz est ergo p somnia nimis cōmuniter diuinare. q̄ poetice dicitur Somnia ne cures nā fallūt somnia pl̄es Et Eccl. xxxiij. Uana spes ⁊ mēdatiū insensato viro et sōnia extollunt imperitos Quasi qui appr̄ehendit umbrā ⁊ psequitur ventū. sic q̄ attendit ad visa mēdacia. scdm h̄ viso somnio. ⁊c. Sicut pturientia coꝝ tuū fantasias patietur nisi ab altissimo emissa fuerit visitatio Et sic pz ad dubitationē. Ad rōnem in oppositū inhibet ne supstitiose h̄ fiāt nimis cōiter Non autem q̄n aliquādo liceat. sicut declaratum est

Lectio. cciij.

ATtigit autem ⁊ tunc iustos rēptatio mortz. ⁊ commotio ī heremo facta est ml̄titudinis. sz nō diu p̄mānsit ira tua ꝑcās em̄ hō sine q̄rela depcari p ppl̄is p̄oferēs fuit utz sue scutū oꝝōem. ⁊ p incensum depcatione allegans restitit ire ⁊ finē imposuit necessitati ostendens. q̄m tu⁹ est famul⁹. Post q̄z actū est d̄ pena mortz inflicta egyptijs p diuinā aiaduersionē. hic trāsfert se auctor ad tractādum de quadā insolita pena mortis inflicta hebreis ppter eorū rebellionem: ☞ A Ubi notandū q̄ sicut narrat. Numc. xvi. Chore filius Jsuar fratris Amraz. q̄ fuit p̄ Moysi ⁊ Aaron iurdit eisdem murmurās contra eos. q̄ vnus eoꝝ sibi sacerdotiū vsurpauerat. alius p̄cipatū Uoluit q̄ fieri sacerdos ⁊ fungi sacerdotio q̄d soli Aaron ⁊ filijs ei⁹ cōcesserat. in q̄ esset pposito adiūxerat sibi. ccl. leuitas q̄s oēs dignos p̄ferebat sacerdotio. ⁊ in odiū ip̄i⁹ Aaron et in supplātationē ip̄i⁹ Moysi q̄ erat dux pl̄i adiūxerat sibi Dathan ⁊ Abyrō. q̄ fuerūt rubēte q̄b⁹ dicebat ō beri potissiē ppli

Lectio

principatū. eo q̄ erāt de ruben primogenito Jacob Deo ḡ vltionē insolitā infligēte Dathan z Abyron a terra absorptis sūt. sz z ignis in maxia q̄ntitate egressus de thuribulis chore z aliorum leuitaꝝ qui cū eo eusdē ꝓspiratiōis fuerūt eos vivos in faucillā redegit Aaron iuxta illos stāte illeso Jsz penis visis adhuc murmurauit ppl's ꝑ tra Moysen z Aaron Sequēti die ois scz multitudo filioꝝ isrl̄ ꝓuenit dicens. Vos mihi interfeciſtis populū dñi. Cūqz voluiſſz eos ppl's lapidare fugerūt Moyses z Aaron i tabernaculū. z oꝑuit eos nubes z statim egressus ignis de tabernaculo cepit populū ꝑflagrare. Dixitqz Moyses ad Aaron. Tolle turibulū tuū z hausto igne d̄ altari pone thimiama. z vade rogare ꝑ populo. Accurrensqz Aaron cū turibulo stetitqz iter vivos z mortuos orās dñm z plaga cessauit Fuerūtqz peussi q̄ttuordecimilia z septingēta absqz his qui pierāt in seditione Chore Et de hac scḋa hiſtoria hic auctor agit. Et circa h̄ duo facit Nam ꝑnarrat breuit quō pena mortz fuit hebis terribiliter illata Secūdo quō fuit suauiter mitigata ibi Sz non diu ꝑmansit. Circa ꝑmū tangit penā z pene cāz. cū dic. Tetigit aūt z tūc iustos. i. hebreos temptatio mortz. i. plaga incēdū qua mortui fuerunt multi de ppl'o z temptatio mortis in murmuratione populi ꝓpter quā fuerūt digni morte Et sequitur cā pene illate z ꝑmotio facta est in heremo multitudinis ꝑ Moysen z Aaron Sz quō. dicit q̄ tūc tetigit hebreos tēptatio mortz Nūq̄d em̄ illa cōmotio fuit tūc q̄n ꝑmogenita egyptioꝝ occisa sunt. z maifestū est q̄ nō sz bene post Et dicendū q̄ in h̄ loco tūc non dic similitudinē in tpe sz ꝓuenientiā in genere pene. z forte in greco sonat taliter Ul'tūc id ē p'. Qualiter autē illa pena fuit suauiter mitigata. subdit consequēter vsqz in finem capituli. Mod' em̄ quo illa pena sopita fuit z finita cōtinet tria. vicz ipius Aaron deotam orationem. diuine considerationis allegationem. z sacraꝝ vestiū repzesentationem. Propter hec em̄ tria angelum cedentē populum cessare fecit a plaga Primo ḡ agit auctor de ipsius Aaron deuota supplicatione Sc̄o de ipi' rōnabili cozā domino allegatione Et tertio de vestiū suaꝝ quibus indutus erat repzesentatione secūda. ibi. Vincit aūt turbas tertia. ibi. in veste pozris eius Circa primū dicit sic Sed nō diu permansit ira tua. id est pena ex zelo iusticie diuine ꝓueniens Properās em̄ homo id est Aaron sine q̄rela. qui vicz habuit se ad deū pie. ad seipm sobrie. z ad ꝓximum iuste. z iō dignus preces deo fundere fuit. et depcari ꝑ populis: id est ad depcandū ꝓ his quos incendiū consūmauit. z ꝓferens fuit utz sue scutū. scilicet oratōnem Est em̄ oratio ascensus mētis in deum sm Damascenum Nec oꝛō est scutum prelati triplici virtute coꝛnutū ad modum scuti. quia fm Bernardū Oratio est intērio coꝛdis fide. spe z caritate subnixa. z dicit scutum seruitutis prelati. quia debitū anneꝛum offitio prelati est orare ꝓ subditis. ꝑ sacerdotis offitium est oꝛationes fundere et ꝓ iustis ne cadāt. z ꝓ peccatoꝛibus vt resurgāt ad Hebꝛeos. v. Debet quēadmodum ꝓ populo z ipse ꝓ se ipso oꝛare Et per incensum deprecationē allegās: Obtulit enim thymiama z ō precatus est ꝓ populo Nume. xvij: Fuit autem thymiama pulvis cōpositꝰ ex stacte nonycha galbane z thure. sicut patet Exodi. tricesimo. vocatur hic incensum z signat deuotionem oꝛationis Apocalipsi. decimooctauo. Ascendit fumus incensoꝛum de oꝛationibus sanctoꝛū et Cassiodoꝛus Oratio sine deuotione est sicut coꝛpus sine anima Coꝛpus sine anima est cadauer z ferōi ꝑtimū quod indignum est offerri deo z sctis eius Sic ergo dispositꝰ Aaron restitit ire id est pene inmisse a deo. et finem imposuit necessitati. id est violentie mortis vt dicitur quinto. Medicina. ca. de necessario ostendens q̄m tuus est famulus. i. pastoꝛ z plasmatus. tuꝰ est ꝑ grege se exponere. q̄n deus populum suū castigat. Circa illam claꝛsulam Proferens seruitutz sue scutum oꝛationem ☞ B Notandū est q̄ deuota oꝛatiō rōnabl'r scala nr̄e ascēsiōis. scutū nr̄e defēsiōis. z nūtiꝰ nr̄e legatōnis Et reddit nr̄e subiectionis Primo est scala nostre ascensionis: Per hanc em̄ ascendimꝰ ad deū et a terrenis ad celestia nos leuamꝰ Eccl. xxxv. Oꝛō hūiliantz se penetrat celos vel nubes

Sed dubiū esse potest q̄d intendimus dū deū oramus q2 vel petim9 q̄ oper̄ illud nō disposuit se facturū p tpe. et hoc videt frustra. Nā sine nostris p̄cibus quicq̄d disposuit se facturū pficiet. vel petim9 q̄ mutet voluntatē7 dispositōnem 7 velit sic nos volumus 7 hoc ē impossibile. cū deus mutari nō potest. Sed dicendū ē q̄ nō intendimus deū. nec diuinā dispositōnem mutare sed magis istare q̄ ꝓpleatur 7 impleat. Sic em̄ deus disposuit q̄ ea que circa nos ꝓsumabunt̄ p nostras orat̄ones ꝓsumari mere dunt̄r. Et ido dic̄. Boeti9. v. de ꝓsol. pſa iij. q̄ qui ponunt oīa de necessitate euenire auferūt hūani generis cū deo illud singulare ꝓmertiū scz oratōez. Nō ergo cū oram9 deū mutare ꝓponimus vel ad nos inclinare. sed magis nos ad deū leuare 7 nostram voluntatē suo bñplacito ꝓformare Et hoc pulcre declarat. Diony. iij. ca. de diui. noib9 sub duob9 exēplis. Quoz p̄mū tale est Si imaginemur vnam catenā lumis ō celo dependentē7 nos alternādo manus nitamur illā ad nos trahere. nō eam descendere faceremus eq̄liter. sed nosmetipsos p eam ad supius ageremus. Sic in ꝓposito ē de orat̄one. Scōm exemplū ē tale. si esse/mus in naui exīte in aqua 7 teneremus funes fortes in manib9 extentos ad nos ō aliq̄ rupe īmobili 7 traherem9 fortiter illos funes. nō moueremus rupē ad nos sed ecō tra 7 nos 7 nauē moueremus ad rupē. Sic cū oramus nō mouemus ad nos īmobilem dei virtutem. sed poti9 trahim9 nos ad eū Scō o oratio est scutum nostre defensionis Vñ hic dz ꝓferens sue seruitutis scutū id ē orōnē Narrat hist̄oria Britonū q̄ rex Arthur9 illustrz depictā habuit infra scutū imaginem virginis bñdicte filiū suū in brachijs suis baiulātem Ad hāc imaginē ḡtiens in p̄ssura belli icepit fatigari respexit Cui9 statim intuitu latēter vires recētes recepit Vñ li. vij. ca. v. dicit̄ q̄ clype9 eius p̄silien vocabat̄ in q̄ imago sctē dei genitricis depicta fuit Moralit̄ isto mō dz scutū nr̄e orōnis ornari vt vicz intrinsec9 habeat imaginē ꝟginis bñdicte Si em̄ imaginemur ꝟginem bñdictā in interiori pte scuti stantē. ipa videbit̄ scutū nr̄e orōnis tēferre Studem9 ḡ scutū nr̄e orōnis ipi9 imagine exornare. 7 pond9 nr̄e dēpcatōis sibi īponere 7 ipa dignabit̄ nr̄am orōnez portare 7 p nobis filio suo p̄sentare Vñ q̄dq̄d filio suo offert. necessario acceptū est Et ideo dic̄ Bern9 supmissus ē Crede fr̄ q̄cq̄d illud est q̄ deo offerre paras Marie cōmēdare mēto. vt eode alueo ad largitionē gratie ḡtia redeat q̄ influxit. ḡ orōez nr̄am duo debent cōplere Xp̄c 7 Maria Dicūt grāmatici q̄ inter p̄teritoris p̄ncipaliores sūt nomē 7 ꝟbū. Inter nomē 7 ꝟbū talis dr̄ntia dat̄ q̄ nomē ꝟt ſbstantiā cū q̄litate sine tpe Verbū ꝟt p̄sonā agere vel pati aliq̄d cum tpe De natura etiā nois est reddere suppositū ipsi ꝟbo Et de rōne ꝟbi ē regere nomē sibi in orōne supponēs. sic in grāmatica inter puerilia docti sum9. Moralit̄ loq̄ndo carissimi ad hoc q̄ nr̄a oratio que ad p̄ncipē mōni debet p̄mitti inueniat̄ cōgrua ꝓuieniens 7 p̄fecta necesse est q̄ ex noīe 7 verbo cōponatur Verbū aūt q̄ nr̄am orōnem īgredi debeat certe ē illō verbū de q̄ dz. q̄ deus erat ꝟbum 7 verbū caro factū ē. Jo. i. Istō ꝟbum p̄sonā significat. imo ē p̄sona filij dī Significat etiā cū tpe. q2 q̄n venit plenitudo tpis misit deus filiū suum ad Gal. iiij. Similiter istō verbū ram actōnem q̄z passionem īportat. Isti9 em̄ ꝟbi actiōe secula formata sūt. q2 ad Heb. xi. Fide intelligimus secula optata esse dei ꝟbo. vt ex inuisibilib9 visibilia fierēt. Isti9 em̄ ꝟbi passiōe cuncta sūt reformata q̄n ꝟbū ens altissimi corpali passum ē carne sūpta Habem9 ḡ ꝟbū q̄ō nr̄am orōnem īgredi dēt. Hz q̄ ē illō nomē q̄ō in oratōe isti ꝟbo dēt ꝓiungi. Reuera nō inuenit nomē sub celo. q̄ isti ꝟbo ꝓuenienti ꝓiūgi possit q̄z illō de q̄. Lu. i. Nomē ꝟgis maria ecce ſbstātia ꝟgo ecce q̄litas 7 ḃ sine tpe. Cui9 cā est ista iij. phisic. dz q̄ tps ē cā corruptōis. oīa em̄ corrūpunt̄ 7 tabescūt in tpe. Ille ḡ mlieres q̄ p̄mo sūt ꝟgines 7 p9ea fiūt mres. scz sine corruptōe 7 generatōe certe ille mlieres sūt ꝟgines in tpe Hz hec bñdicta 7 singulariz q̄ ꝟgo ꝓcepit. ꝟgo pepit. 7 p9 ptū virgo quē genuit adorauit: Reuera ipa ē virgo sine tpe Versus Trāsit ad ethera virgo puerpa virgīa ieſſe Nō sine corpe. scz sine tpe trāsit ad esse. Habem9 ḡ nom 7 verbū p nr̄a orōne formāda Sed vt inter hec oīmoda ꝓgruitas ostenP.iij.

datur restat videre quō et qñ istud nomen huic verbo suppositū reddit. et quō virgo ab eodē verbo regebatur Revera carissimi qñ illa bñdicta ab eterno pdestinata. psanctificata z dei filio cōsecrata. z cunctis creaturis suppositā ab angelo extitit salutata z ipsa hoc nō obstante qsi vniuersis suppositum semetipsam isti verbo bñdicto suppositum reddendo dicēs. Ecce ancilla dñi. Et certe eadē humilitate q̄ sic suppositū verbo reddidit ab ipso cōsequēter regi petijt. qñ subiunxit Fiat mihi fm ꝟbum tuum. Ecce inquit ancilla dñi fiat mihi fm z̄c. ☞ ¶ De dictis hic dubitatō oritur. Impossibile videtur apud grāmaticos. q nomē reddat suppositū ꝟbo. z tñ nō regatur a ꝟbo. Nō inuenio istā verbo reddidisse suppositū qñ nequaq̄z recta videtur verbo. Qñ certe verbum incarnatū pependit in cruce. ipsa reddidit suppositū isti verbo sic Joh. xix. dicit Stabant iuxta crucē mr̄ ihesu et sororis matris ei⁹. q aūt virgo ista tūc tēpis recta nō fuit a verbo. pbatur. q si sic fuisset recta a ꝟbo in morte sic in ortu certe tūc sic ipsa verbū pepit sine pudore. ita verbū vidisz mori sine dolore. sz sic nō fuit q ipsa maxīe doluit. ergo inter nomē z ꝟbum. vicz matrem z filiū que deberēt esse pares ordinis nostre tunc tpis mala grāmatica fuit. Ad istā questionē tripliciter respondeo. Uno mō pōt concedi cōclusio. q vicz tpe mortis xpi grāmatica mala fuit in mūdo et hoies loquebant falsum latinū. Multi em latinum tūc tpis loquebant falsum ō rpo Videm⁹ em qñ grāmaticus scribit falsum latinū hoc ē incōgruum. ponit crucē in margine vt postea corrigatur. Uñ in illa litera que ē ppinquior cruci denotatur esse mala grāmatica. Ergo cū illa beata ꝟgo tunc tēpis stetit ppinquior iuxta crucē nō est mirandū si in ea mala grāmatica fuit z si ꝟbo supponēs. a verbo more solito recta nō fuit Cōfirmatur hec rñsio. q sicut tunc tēpis falsa fuit astronomia in mūdo quare nō potuit esse mala grāmatica Dicat astrologus Quare eclipsis facta fuit in sole. luna exñte in oppositōne. Et dicet grāmaticus qualiter defectus fuit in regimine verbi. nomine exñte ad ꝟbum in debita suppositione. Sed q hec rñsio nō saluat bona grāmaticam fuisse tūc Ecce alia rñsio z melior. Verum ē q nomē in noīativo casu regulariter loquēdo nō ponit absolute quin a verbo regatur. Sed in ablatiuo casu valde cōiter absolute ponitur z dr a grāmaticis ablatiuus casus absolutus. Moraliter Maria in morte verbi incarnati fuit totaliter i ablatiuo casu absolute posita q̄n aia xpi absoluebatur a carne z corpus filij auferebatur a matre Esa. xxxviij. Generatō mea ablata est z euoluta est a me Sed certe in conceptiōe verbi ipa stetit totaliter i noīatiuo casu In cui⁹ signū euāgeliū narrās xpi cōceptionē replet noībus passū illum Luc. i. vbi dr Cui nomē nazareth Cui nomen Joseph z nomē ꝟginis Maria. z vocabis nomen ei⁹ Jesus Ecce q posuit tōliter i noīatiuo casu Sz certe euāgelū Joh. vbi narratur quō suppositū in morte vbi nomen Marie subticetur Stabat inq̄t iuxta crucem mr̄ Jesu z̄c. vt p hoc signāter denotaret q ipa nō stetit in noīatiuo casu sz magz in ablatiuo Actu. xxvij Jā ablata erat omis spes salutis Sz tertia rñsio dari pōt. q nec ipa fuit a regimīe tōliter ablata. sed certe retā fuit a ꝟbo liz nō imediate: tñ mediāte quodaz aduerbio Uñ Donat⁹ Aduerbium est pars orationis q̄ adiecta verbo significationem eius explanat atq̄z implet. sz nullus magz significatione verbi explanauit eius sz voluntatem cōplenit q̄z verbi caristim⁹ Joh euāgelista Uñ sicut xps vocatur ꝟbum sic Joh pōt dici aduerbiū: z certe xpc verbū expirās in cruce commisit Johanni aduerbio regimen mris sue dicens. Mulier ecce filius tuus Deinde dicit discipulo Ecce mater tua Joh. xix. Et ex illa hora accepit eā discipulus in suā Notate modum xpi loquendi Ecce filius tu⁹. Potuit autem dixisse iste est filius tuus. z ista ēmater tua Non est aduerbiū in mundo qō regat nominatiuum casum. nisi hoc aduerbium ecce vel en qō idem est Voluit ergo in hac extrema morientis locutione aliq̄ verbo vocisq̄z sono exprimere hoc aduerbiū ecce in signum q illa benedicta non deinceps immediate a rpo verbo corporali presentia. sz mediāte aduerbio Johāne regeretur Dabem⁹ g nomē z verbū Tertio oro nunti⁹ nr̄e legatōis Uñ Aug. sup ps. lxx

☞ D Oõnis pure magna ꝟtus est et velut fidelis nũcius mandatũ pagit et illic penetrat quo caro nõ puenit Ysi.põ. Intret in cõspectu tuo oratio mea.inclina aurẽ tuã ad p:ecem meã Cum eñ tres sint satisfactiõis p:es elemosina oratio ⁊ ieiunium.dubiũ pot esse que istarũ est potio: ad satisfaciendũ Et dicunt quidã ꝙ oratõ est potio: Dzin cõtrariũ dicendũ et tenendũ est ꝙ elemosina est potio:.nã cõtinet in se tã virtutẽ oõnis q̃s ieiunij ⁊ iõ sicut aia intellectiua est nobilio: sensitiua ⁊ vegetatiua.q̃s virtualiter ꝺtinet.ita elemosina efficatio: est ad satisfaciendũ q̃s ieiuniũ vel oõ:e natura sui ceteris paribus Cõtinet eñ elemosina virtutẽ ieiunij ⁊ oõnis duplici ratiõe Primo.q: elemosina constituit eũ cui dat debito:ẽ ad orandũ ⁊ ieiunãdũ ꝓ eo qui dedit Secõ quia elemosina est quedã oblatõ facta deo que vim oõnis habet Similiter elemosyna ꝺtinet ieiuniũ inquãtũ ꝓ elemosynã bona exteriora que ad corpis sustentationẽ pertinẽt diminuũtur Oratõ vero cõtinet ieiuniũ in ꝟtute Nam extentio intellect⁹ in deũ debilitatẽ corpis parit.sic etiã ieiuniũ Et iõ inter ista tria min⁹ est ieiunium.elemosina maximũ.⁊ oõ:e tenet mediũ Quarto oratio ẽ redditus nr̃e ꝺiectionis Cadit eñ oratõ sub p̃cepto determinate ⁊ indeterminate. Determinate quidẽ quantuz ad mistros ecclesie q̃ ex statuto ⁊ p̃cepto ad horas canonicas dicendas obligant. Indeterminate ꝟo q̃tum ad oẽs. Omnis eñ hõ tenet⁹ suam salutẽ p̃curare que sine oratõne adulto nõ cõcedit.⁊ iõ orare mentaliter vel vocaliter ẽ de iure nature et reducit ad ꝛm p̃ceptum ꝑme tabule. Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices. Tẽpus ꝟo oõrãdi laicis videtur institui ex statutis canonũ dieb⁹ festiuis q̃n tenent⁹ diuinis officijs itereſſe.vt ministris p populo oratibus suam intentõnem cõfirment. Est ergo oratõ q̃si quidam redditus quẽ deus a nobis exigit sibi dari Osee.xiiij Omnẽ auferinĩq̃tatem ⁊ accipe bonũ ⁊ reddemus vitulos labioz nr̃oz oratõnes deuotas.

Lectõ.cciiij.

Scit autez turbas nõ in virtute corpis nec in armatura potẽtie sed ꝟbo illum q̃ se vexabat subiecit.iuramenta pentũ ⁊ testamentũ cõmemoras. Cũ eñ iã aceruatim cecidissent ꝙ alterutrũ mortui interstitit ⁊ amputauit impetũ ⁊ diuisit illã que ad viuos ducebat viã ¶ Postq̃ tactũ est de forma quã sumus pontifex. Aaron obseruauit in fedã do diuinã offenssam cõtra populũ.q̃tũ ad supplicatõnem. In hac p:esequit̃ eadẽ forma placandi deũ q̃tũ ad familiarem allegatonem. Allegauit autẽ Aaron deo ꝙ populo saluãdo ꝑscientiã ⁊ antiquã dei ad populũ iudeoz vehementẽ affectõnem.commemorans ei multa facta q̃ fecerat patribꝰ eoz̃. vt sic memor amicitie veteris nouas offensas remitteret. Duo ergo fiunt in lr̃a ista. Primo ostendit̃ quõ Aaron adeptus est victoriã ꝙ diuine affectõnis allegatõnẽ Secõ ponit eiusdẽ victorie explanatõnez scõa ps ibi. Cũ eñ iã: Circa ꝓmũ duo facit Primo excludit illõ qõ videbat statui põtificali ꝺtrariũ. Secõ subiungit illud qõ eidem statui nosci ̃ esse necessariũ ibi. Sed ꝟbo. Cõtrariũ eñ videtur statui pontificali armata potẽtia seu ꝟtute corpis vim inferre.nisi fortassis vim vi repellẽdo qõ natura cõcedit cuilibet. Et iõ dic̃ de Aaron sic. Vicit aũt turbas nõ ꝟtute corpis. Turbas id ẽ pestes turbãtes populũ sibi ꝺiectũ ꝟtute corpis sic̃ Samson vicit Philisteos Judicũ.xv/ Nec armatura potẽtie.sed verbo pure oratõnis illũ qui se vexabat id ẽ angelũ punientẽ populum ꝺiecit id ẽ a plaga incendij cessare fecit. Et nota ꝙ vexatõnem populi dic̃ suam fuisse more boni ꝑlati ij. Loz.xi. Quis infirmatur ⁊ ego nõ ifirmoz Sic Moyses per verbum oratõis deuicit Amelechitas. Exodi.xvij. Subiecit in q̃s iuramenta patrum id est ꝓmissiones patribus factas ⁊ testamentum cõmemoras id est legem eis datam. Cõsequenter istius hystorie ponit explanatõnem dicens. Cum eñ iam aceruatim id est ꝙ aceruos cecidissent super alterutrum id est vnus super alium mortui igne eos occidente interstitit Aaron inter viuos ⁊ mortuos opponens se quasi murum ꝙ viuentibus cõtra ignem ⁊ ãputauit ĩpetũ ignis ꝓpm incẽdẽtis. hec ãputatõ facta ẽ gladio ꝟbi oratõis q: vt ait Lhzi. Nihil est potẽtius hoie pure orante

Lectio

Et diuisit illã viam ignis q̃ ducebat ad vi/uos.i.diuisit flãmaz tendentẽ ꝟsus viuos· Vñ in ps· Clox dñi intercidẽtis flãmã ig/nis. Mozaliter sic ignis ille corpaliter in/cendens populũ.omnes nitebatur occide re·ita ignis libidinose luxurie q̃ in cõcupi/scentia carnis viget.populũ.i.multitudi/nẽ hoim q̃tidie nitit cõflagrare. Boni ḡ pa/storis puidẽtia more ipius Aaron cõside/ret diligenter q̃ sunt illi q̃ iam sũt occisi per petm̃ z q̃ adhuc immunes z innocẽtes.p ma lum aũt exemplũ z corruptionẽ aliorũ ad petm̃ temptati.z ponat platus se medium inter illos p vigilantẽ plidentiã diuidens viã ignis.ne ad viuos attigat.z ne innocen/tes a corrupt̃z iã mortuis incendãtur.☞

A Juxta illã clausulã Elicit aũt tur/bas. Notandũ est q̃ septẽ sunt vitia capita lia q̃ nos turbant z que nos bellando tene mur euincere p septẽ dona scti spũs.p q̃rũ septuplici victoria septiformia nobis in a/pocalipsi pmia pmittũtur Designãtur aũt hec septẽ vitia p septez gẽtes pestiferas q̃s ipi hebrei expugnauerũt z vicerũt.q̃s gen/tes dimisit dñs vt suparẽt eas filij isrl' sic Judicũ·iij. continet.q̃ fuerunt Bergesei. Amorrei. Euei. Ethei. Cananei. Jebusei z Feresei. Deutro.vij: Bergeseus interpre tatur colonũ ejciens z significat superbiã.q̃ primũ angelũ de celo z Adã colonũ para/disi eiecit. Hãc vincere debet q̃libet nr̃m p donũ timoris.z tũc promissionẽ conseq̃tur q̃ ponit Apoc·iij. Qui vicerit faciã illũ co lumnã in tẽplo dei mei De natura colũne est fortiter supportare qđ sibi supponit.et cõditio superbie est nihil tolerare supposituꝫ. qz nititur eẽ sup alios nõ sb alijs.z iõ illũ qui vicerit superbiã.faciet deus columnã.

Amorreus interpretat amaricãs vel ama ra loquẽs z significat invidũ.q̃ totus ẽ fel/licus intrinsec⁹.qui in se semp amaricatus sp amara effundit Dicit Aristij.de aialibꝫ ca.ij.q̃ abane est aial magnitudie ceteri qđ contra naturã oim alioz aialiũ habet fel in aure simile felli hois in colore.z est animal amaz et velox nimis Et significat invidũ q̃ fel in aure gerit.qz q̃cq̃d audit in offensi/onẽ amaritudinis conuertit Ouidi.ij.meta. Pectora felle virẽt lingua suffusa veneno Risus abest nisi quẽ visi fecere dolores Iste Amorreus vincend⁹ est p donũ intellectus q̃ hõ aduertens primũ sue nature principẽ. dulcẽ se pbeat prio suo et cõpassione fauen tem.z sic vincẽdo p sequitur pmissionem q Apoc.ij.ponit Vincenti dabo manna ab scondito. Tert⁹ est Euei q̃ interpratat la/pides colligẽs et figurat iracũdũ z rixosũ. hic colligit petras offensiõis et lapides scã dali vt in iurgio iaceat p tra primum Sic Semei gradiebat maledicẽs z mittẽs lapi des p tra Dauid .ij. Reg.xvi. Istũ vicere re bem⁹ p donũ cõsilij seqndo xpi p filia d' pa/tiẽtia z tolerãtia iniuriaz Matth.v. Ego aũt dico vobis nõ ffisse re malo. Iz si q̃s re p cusserit in maxillã vnã prebe ei et alterã Et talis victor erit secur⁹ de pmissione facta· Apoc.ij Qui vicerit ñ lede a morte scda .i. infernali pena.☞ B Quartus est Etheus q̃ interpratat stupor vel formido. z significat accidiã.que facit hoiez stupidũ et formidãtem opa fructuosa Ille vincẽd⁹ est p donũ fortitudis De q̃ Greg.vi.moral· Justoz fortitudo est carnẽ vincere: ppũs voluptatib⁹ Zire delectatoez vite pnitis et tinguere.hui⁹ mũdi aspa p eternis pmijs amare.psperitatz blãdimenta pnẽnere.ad uersitatz metũ cordis audatia supare Re/ pboz fortitudo ẽ trãsitoria sine cessatõe di ligere. Zflagella ipi⁹ p ditoris insensibilit̃ p durare.ab amore rez tpaliũ nec aduersita te q̃escere.ad inanẽ gloriã etiã cũ vite detri mẽto pueire.malicie argumta adq̃rere.bo noz vitã nõ solũ fbis z moꝛib⁹.sz etiã gla tatem sp sine vllo penie desiderio pperare. Hz victor h⁹ ethei pmiũ pmittit. Apoc. ij. Qui vicerit dabo illi sedere mecũ in tro no. Quint⁹ est chanane⁹ q̃ interpratat possess or vel negociator z sigt auaz z cupidũ.q̃ p diuersas negotiatões.possessiões adq̃rit z auget Vñ. Aug⁹. de dñi fbis fmõe.xxv. Que ẽ illa auiditas p cupiscentie cũ et ipa hz belue modũ Tũc em rapiũt qñ esuriũt. Parcũt fo pde cũ senserit satitatẽ.z ilsatia bilis ẽ sola auaritia diuitũ:sp rapit z nũq̃ satiatur.nec deũ timet.nec hoiem reuerei. nec patri parcit.nec matrẽ recognoscit.nec fratri obtemperat:nec amico fidem prestat

viduam opprimit ⁊ pupillum inuadit libe
ros in seruitiū reuocat testimoniū falsum p
fert res mortui nequiter occupat. Et que ẽ
ista insania. Aliarū amittere vitā appetere
mortẽ adquirere auꝛ ⁊ pdere celum. Iste
chanane⁹ vincendus est p donum pietatis
que mouet ad dandū pauperibus ꝓpter deū
¶ Narrat Julius sext⁹ Strato/
gematon li.i.ca.iiij.q cū Emilius. Paul⁹
ꝯsul romanus in lucanis iuxta litus angu
sto itinere exercitū duceret ⁊ tarentini ei cla
se insidiātes agmen eius scorpionib⁹ esset
aggressi captiuis latera euntiū ꝓtexuit. q̄z
respectu hostes ibuere tela. Sic moraliter
diuites si tela demonū vel vltrones diuinas
euadere velint. ponāt iuxta latera sua pau/
pes elemosinas largiēdo ⁊ circūdent late/
ra sua pauperibus. ꝓpter quos de⁹ frequēter
parcit ab vlciscendo ⁊ demones cessant a
nocēdo ⁊ taliter vincenti dabit illud in fu/
turo qđ promittit. Apoca.xxij. Qui vicerit
possidebit h. ⁊ ero illi de⁹ ⁊ erit ipe mihi fi/
li⁹. Sert⁹ ē Jebuseus q̄ interptatur pspe
⁊ significat gulā que suadet hoi semp stare
ad pspe sic̃ asin⁹ vel iumentū ⁊ iste vinci de
bet p donū scie qua sciam⁹ viuere tēperate
Juxta illd Apli ad Philip.iiij. Scio abū
dare ⁊ penuriā pati. ⁊ sic vincēti dabit qđ p
mittit Apo.ij. Vincēti dabo edere de lig/
no vite Ad lram. Tempantia etiā pscntē
vitā plongat. Eccl.xxxvij: Qui abstinens
ē adiciet vitā. ⁊ p oppositū gula in morbū
⁊ in mortē inducit. Eccl.xxxi. Vigilia ⁊ co
lera ⁊ tortura viro infrunito: Ad lram ex
cessus gule causat defectū suauis somni et
colerā ⁊ fumidicā passionē torturā id ẽ tor/
siões vẽtrꝭ. Et hec oia facit gula viro infru
nito. Dicit aūt infrunitus q̄si sine frumine
id ẽ sine sapore. Est em frumẽ illa ps gut/
turis q̄ saporẽ sentit. Gulosus aūt morsel/
los deglutit sine sapore ad modū lupi de/
uorando. Vel dr infrunitus q̄si sine fruno
qđ ẽ defectio q̄ corda fruniunt. Vel dr a fre
nesi vel a fronte vel a freno Versus Frons
frenesis frumẽ frunia frena dabis. Septi/
mus ē phereseus q̄ interptat disseminās ter
ram ⁊ significat lubricū ⁊ illecebris datus
qui illicite semiat semen suū ⁊ metit momẽ
tanea delectatões ⁊ i fine penā eternā ad Gal
vi. Qui seminat in carne de carne ⁊ metet
corruptionem. Iste vincendus ē p sapiam id
ē p saporem celestiū quibus gustatis cessat
eis delectatio carnalis. ⁊ q̄ sic vicerit pmis/
sionē ꝓsequet q̄ ponit Apoc.iij. Qui vice/
rit hic vestiet vestimētis albis De sunt tur
be septē quas vincere nos oportet. Est em
de exposic̃ de marco furio camillo. De quo
narrat sext⁹ Juli⁹ Stratogemeton.li.viij.
ca.iij. Iste iturus ad bellū in exercitu pcla
mare fecit senō recepturū quenq̄z in castra
nisi victorẽ reductisq̄z militibus in acie vic/
toria potitus è. Isto mō xps nullū recipit i
celū in die iudicij nisi fuerit prius victor. ⁊
ideo has septē pmissiões facit sub sola ꝺdi/
tione victorie. Propter qđ dr Esa.ix. Le/
tabunt coram te sic̃ qui letant in messe sicut
exultāt victores capta preda q̄n diuidunt
spolia

IN veste enim
poderis quā hēbat. tot⁹ erat or/
bis terraꝝ. et parentū magnalia in q̄ttuor
ordinib⁹ lapidū erāt sculpta et magnificē/
tia tua i dyademate capitꝭ illi⁹ erat scripta
Dis autez cessit q̄ extermīabat. et hec exti/
muit erat em̄ sola temptatio ire sufficiens.
Postq̄z declaratū est q̄liter sūmus pōtifex
Aarō diuinā placauit offensā et āgelū occi
dentē ppl'm p incēdiū cessare fecit plagā p
deuotā supplicatōm et per dīni federis al
legatōm In ista pte ꝓsequtur quō ad eūdē
effectū cōmodi⁹ exequēdū adiunxit sacraꝝ
vestiū repīatōez Fuit. n. indut⁹ pōtificali
b⁹ vestibus q̄ mysteriis plene erāt. Et circa
h⁹ duo facit Nā ꝓmo describit sacerdotalis
ornat⁹ 2uenientiam Secō oīdit q̄ntā ipsi
Aarō sic ornato pstitit angel⁹ reuerētiā ibi
Vis aūt cessit In discribēdo aūt ornatū sa
cerdotalē n enūerat oēs vestes De q̄bus Ex/
odi.xxviij.agit. sz tm̄ tria ornamēta describ
bit in q̄b⁹ oīa alia itelligi voluit Sūt aūt
ista Tunica iacinctina rōnale. ⁊ lamia au/
rea q̄ pēdebat in frōte. In h⁹ aūt ornatu tri
plici erat repīatio orbis terraꝝ: cōmendā
tio paterne nobilitatꝭ ⁊ declaratō diuine ma
iestatꝭ Dicit g̃ sic Ju veste poderis Est aūt
poderis tunica talarꝭ. ⁊ dr a pos podis gre
ce qđ est pes pedis latīe. q̄z erat tunica iac
cinctina vsqz ad pedes descendēs/ Vñ dr
poderis q̄si pedibus inherens Erat aūt de

Lectio

duabus incisionibus facta. consuta sup humeros et p latera in modū dalmatice facta manicas eiusdē coloris habuit. capuciū habens nō ex trāsuerso sup scapulas: sed longam sectōnem habebat ista vestis a pectore vsqz ad medias scapulas cui apture ne turpiter appareret añ z retro assuta erat vitta que sup scapulas hinc inde vasculis ꝓstringebañ. Habebat aūt hec solēnis tunica pōtificalis p fimbrijs lxvij: tintinabula aurea quib⁹ erat imixta totidē vascula. q̄si malapunica ex yacincto z purpura et cocco bis tincto ita vt post tintinabulū esset malagnatum q̄si interscalari mō positū vt audirēt son⁹ qui ingrediebañ sacerdos sctūariū De hac igiṫ veste pōtificali dr hic. In veste em̄ poderis. Et cōstructō intrāsitiua. quā habebat totus orbis terraz. stat aūt hic poderis ñ solū p tunica iam descripta. imo p toto ornamento sacerdotali. p qđ fm suas diuersas ptes totus orbis terrarū mistice significabat. ☞ Vbi notandū q̄ sic dicit magr in historijs. Exo. xxviij: Quattuor erāt vestes tā minoribus sacerdotibus q̄s cōmunes vocabāt q̄z principi sacerdotū quē Arabarchū appellabāt cōmunes z alie q̄ttuor erāt q̄bus solus Arabarch⁹ super illis q̄ttuor vrebatur Quattuor p̄me erāt feminalia. camisia. talaris. z baltheus lat⁹ ad quātitatē q̄ttuor digitoz intext⁹ flori// b⁹ coccineis. purpureis. iaccinctinis z thyara Quattuor vero pōtificales vestes q̄bus sumus sacerdos id uebatur fuerūt iste Poderis de q̄ superi⁹ dictū est Suphumerale qđ habuit formā quadrāguli in pectore. z duos lapides onychinos super vtrūqz humerū In vno erāt scripta patriarchib⁹ litteris sex noīa filioz israel. z in alio alia sex Rōnale fuit tertiū ornamētum z q̄drāgulum iuxta mēsurā aperture i superhumerali ex q̄ttuor coloribus scz bisso z purpura iaccincto cocco bis tincto z auro cōtextum. sicut z superhumerale Et erāt in eo duodecim lapides auro firmiter inclusi per q̄ttuor ordines tres in singulis ordinibus In p̄mo ordine sardius. topazius. z smaragd⁹ In secundo carbunculus. et saphirus. et iaspis. In tertō ligurius achetes. z amethist⁹ In quarto chrisolitus. onychin⁹. z beryllus. in quibus scripta erāt noīa xij. filioz israel iuxta ordinem natiuitatis sue. singula in singulis. Quartū ornamentū sacerdotis sumi erat capitis. qđ cōiter thyara. mitra vel infula dicitur. sed specialius. cydaris: z erat interius totaliter iaccinctina que circūdabatur exterius aureo circulo tribus ordinibus facto. cui⁹ summitas in acutissimū cacumen tendebat: super frontē tendebat lamina aurea ad modū dimidie lune facta. que arcuationē suam habuit versus surſū. z per anulū aureum vncini nō inferebatur qui thyare affixus erat In hac lamia sculptum erat Ayoth Adonay. id ē magnū nomen domini: scz tetragramaton qđ ineffabile dicitur non q̄ dici nō possit sed q̄ rē ineffabilem significat qđ his litteris scribitur Hee Joth. beth. vau. que sonāt p̄ncipium vite passionis iste. qđ est dictū. per passionem illius quē p̄figurat iste sacerdos renunciatur vita in Adā perdita Ista fuit ornamēta sumi sacerdotis Deq̄bus nota magistrū in historijs sup Exod. xxviij. pulcre z diffuse Quādo ergo dicitur In veste poderis. stat poderis p totali ornamēto sacerdotis: z in istis figurabatur tot⁹ orbis terraz Nā feminalia et camisea linea. q̄ de lino erant· figurabant terrā Baltheus oceanū Tunica vero iaccinctina ipso colore suo aerem p̄ferebat Tintinabula rōe sui sonitus tonitruum Malogranata coruscationes· Ephoth vero vel suphumerale p̄pter varietatez suoz colorum celū sidereum figurabat. Quod vero aurū quattuor alijs coloribus intextū erat. significat q̄ calor vitalis penetrat vniuersa. Duo sardonices solem z lunā significabant. Duodecim gēme pectorales duodecim signa in zodiaco ordebant Rationale quod erat in pectore significabat. q̄ terrena adherent celestib⁹ et q̄ rōne cuncta sunt plena Cydaris zelū ēmpyreum Lamina superpositā. deū oibus p̄sidentez Hic ergo patet sensus litteralis hui⁹ textus. in quo sic dicitur. In veste poderis quā habebat totus erat orbis terrarū fm Josephū z iudeos Secundū ornamentū quod specificatur hic in littera ē rōnale siue logyon. siue pectorale in quo erāt fm eum quattuor ordines Duodeci gēme in q̄bus sculpta fuerūt duodetim noīa filioz̄ israel. vt supius dictū fuit. z quātū ad

hoc dicit Et parentū scz duodeci pr̄iarcha
rū filioz Jacob magnalia. id ē magnū ali/
qđ signātia sculpta erāt in q̄tuoz ordinib⁹
lapidū. i. gēmaz Tertiū ornamentū quod
specificatur hic in lr̄a est cydaris pōtifical'
q a sui pte vocat vicz a lamina. que pendet
in fr̄onte pontificis Ubi dicit sic Et magnifi/
cētia tua i deest magnificū t ineffabile nomē
tuū erat scripta in diademate capitis illius
id est lamina aurea ad modū dimidie lune
cornicul̄ate que pēdebat in fr̄onte pontificis.
et dyademati. id ē cydari vel mitre fuit in/
serta Et sic stat totū p ordinē: Cōsequenter
ondit quantā reuerentiā fecit angel⁹ Ia/
ron sic iduto vbi dicit Dis aūt cessit Dis
aūt. id ē que scribebant̄ t figurabātur p sa/
cerdotis vestes cessit āgelus siue bonus siue
mal⁹ q̄ exterminauit ppl'm. t insup hec exti/
muit nō timore qui ē passio. sz timore qui ē
reuerentie exhibitio. Sed cū fuerit ange/
lus bon⁹ incōueniēs erat q̄ ist̄z cederet t ad
horz rep̄sentationez punire cessaret Em̄ p
q̄. qz erat sola tēptatio ire sufficiens. i. ti/
morē quē habuit populus de iusta dei vin/
dicta qñ videbat tantā multitudinē subi.
to cōflagratā sufficiēs erat ad deletōez sce/
leris sui Sūt autem q̄dā facilis correptio/
nis q̄bus sufficit verbū correptiōis. Quidā
aūt non sic se hnt sz post p̄ba oportz adde/
re verba Prouer. xxiij. Seruo verbis eru/
diri nō potest imo sicut legitur Eccī. xxxij
Inopa constitue eū. sic. n. ꝺdecz illū. q̄ si ñ
obaudierit curua illū compedib⁹ ☞ A
Nota moraliter q̄ p̄sona ecclesiastica que
libz debet indui isto triplici ornamento po
dere. rōnali t diademate. vt sit poderis in
corpe: rōnale in pectore. t diadema in capi
te Poderis nāqz significat p̄tinentiā casti/
tatis. diadema vero eminētiaz sc̄itatis rō
nale scientiā veritatis Primū g̃ vestimentū
quo debet se vestire p̄sona ecclesiastica est
poderis cōtinētie vt totū corp⁹ a motibus
lasciuie. petulātie t insolētie cōpescatur et
hec merito vocatur talar̄ Fingūt poete vt
ptz in scintillario poetaz. q̄ mater Achil/
lis Achillē natū tinxit i aquis stigijs. i. in
aquis cuiusdā flumis infernalis quātū ad
corp⁹ totū excepto talo. t iō Achilles inul
nerabilis fuit p totū corp⁹ nisi dūtaxat i ta
lo Cū g̃ capt⁹ amore Pollixne in templo eā
corrūpere statuisset. a paride i talo p cuss⁹
occubuit Et qz pis ib̄ simulacro Appolli/
nis latuit i tēplo absc̄odit⁹ fingit Appoli/
nem telū Paridis direxisse in talū Achil
lis t mortu⁹ ē Isti⁹ poetis sensus lr̄alis est
iste Clene que fūt in talo ad renū t femoz̄ū
atqz virilitū p̄tinēt rōem Cui orphe⁹ p̄nci
palē locū libidinis dixit esse in talo Achil/
les ē hō p̄fectus quē mater virt⁹ intinxit in
aquis stigijs: qz virt⁹ p̄tra oēs labores hōi
nes munit. solū talū nō tinxit qz q̄z tūcūqz
hō p hūanā fr̄utē fuerit munit⁹ semp ad
libidinis ict⁹ patet nisi p diuinā gr̄am p̄re
seruet. t iō signāter dicit. Salomō Cap.
viij. Sciui qz aliter nō possū esse p̄tinens
nisi de⁹ det. t iō hec spēs iustitie generalis
siue fr̄us que est p̄tinētia ea deo p̄tinue po
stulāda. t sic solūmō hr̄i pōt Juxta illō Ec
clesiastici. xxvij. Si sequar̄ iusticiā q̄ est cō
tinētia qua corp⁹ recte agit apprehendes
illā t indues illā q̄si poderē honor̄. Uoca
tur etiā talar̄ cōtinentia qz vsqz ad finem
vite p̄tinuari debet: ū. Regū. xij. Thamar
erat induta huiuscemōi talari tunica Filie
aūt regū fr̄gines huiusceōi tunica vteban t
☞ L Secūdū ornamētū ecclesiastice
persone debet eē rōnale scientie In isto rōna
li scribebat doctrina t veritas Hec em̄ dēt
esse p̄ncipal' intentio clerici vt possit vera
addiscere t vera docere In collationib⁹ pa
trū. li. x. ca. xxix. dicit sic Dixit abbas Pal/
adi⁹ q̄ aīam sm xp̄i volūtatē cōuersantem
oportet aut discere fideliter q̄ nescit aut do
cere maīfeste q̄ nouit Si aūt vtrūqz possit
t nō vult. insanie morbo laborat Initium
em̄ recedēdi a deo fastidiū est doctrine. t cū
nō appetit id qđ aīa semper esurit que di/
ligit deū De isto ornamēto dicit Eccī. xxi.
Ornamētum aureū p̄udenti doctrina.
Tertiū ornamentū quo se debet iduere p/
sona ecclesiastica ē diadema capitis Est em̄
diadema insigne regale p qđ discernit rex
ab alijs Sic̄ certe caritas sola diuidit int̄
filios regni t p̄ditōis sm Aug̃. Unde Pe/
ster. vi. dicit in figura Homo quē rex hono
rare cupit debet indui vestib⁹ regijs. t ipo
ni equo q̄ de sella reg̃ est accipere regiū dia
dema sup caput ei⁹ Uestes em̄ reg̃ nostri
xp̄i sunt fr̄utes q̄s etiā p̄bs vocat habitus
Equus de sella regis fuit crux. t diadema

regis caritas Et iō p hec tria honorabiles nos faciem⁹ apud deū et apud hoīes. vicz virtutibus penitentia ⁊ caritate.

Capitulū.xix. Lectio.ccvi.

IPius aūt dñs qz in nouissimū sine misericor/dia ira supuenit. pſciebat⁹ n. et futura eor: qm̄ cū ipsi reuersi eēnt ⁊ p̄missi sent vt seducerēt ⁊ cū magna sollicitudine p̄mississent illos p̄secḡbatur illos act⁹ peni/tētie. Ad huc em̄ inter man⁹ hñtes luctuz et deplorātes ad monumēta mortuor. ali/am sibi assumpserūt cogitationē insciētie. et q̄s rogātes ꝓiecerāt. hos tāq̄ fugitiuos persequebātur. Postq̄ auctor cōmenda/uit dī sapiaz iuste omia gubernātem a mi/rabili extermiatione p̄mogenitor in egyp/to In hoc vltio capitulo cōmendat eandez a terribili sbmersione egyptior in mari ru/bro. Et circa h̄ duo facit. Nam p̄mo agit de terribili exterminio i mari rubro Scdo de multiplici patrocinio hebreor in deser/to Scda p̄s ibi Dis em̄ creatura Et d̄ istz duabus agit alternatim nūc de patrocinio collato hebreis: nunc de extermínio illato egyptijs vsqz ad finem libri. Et circa hoc duo fiunt Nam p̄mo agit de peccantiū gra/uia malicia Scdo de pene eor cuenienti iusticia ibi Ducebat em̄ illos: ☞

Circa p̄mū tria narrat Primo quō iusti et impij a deo diuersimōe puniebātur Scdo quō malor scelera pūtia ⁊ futura a deo nō absconderant. Tertio pseḡtur q̄z rōnabili/ter sbmergi merebant. Scda ibi Praescie/bat em̄. Tertia ibi Dm̄ cū ipsi Dicit ergo p̄mo sic Impijs aūt ⁊c. q̄st diceret Hebrei rebelles ⁊ murmurātes ꝓtra dominū occi/si sunt. p̄o pter per ignis incendiū. sz nō to/taliter defecit in ppm ignis ille. qz sedat⁹ fuit p̄ pontificē supplicātis remediū. Sz certe impijs. i. egyptijs persequētibus he/breos infra mare rubrū absqz remedio vs/qz in nouissimū sine mia ira supuenit Ira id ē vindicta iusta cōsumpti sunt: qz vsqz ad mortē vel vsqz in nouissimū. i. quēlibet qz nullus de illa submersione liberatus ē. hec ira supuenit a deo tanq̄z pond⁹ qđ su/stinere nō possent Ratio aūt hui⁹ varie pu/nitionis iustor ⁊ impior subiungit. qz do/min⁹ p̄sciebat q̄ ipi hebrei peniterent et se corrigerent. ⁊ iō parcitū est eis Praescie/bat aūt q̄ egyptij p̄durarēt finaliter obstinati. et iō p̄mittētib⁹ correctionē pepcit. ⁊ ppo/nēs primatiā extermiatiōe finali p̄cutit/et hoc est qđ dicit Praescibat em̄ futura il/lor. i. scelera illor futura si p̄missi fuissent Deinde cū dicit Dm̄ cū ipi permissent declarat quō rōnabiliter meruerūt sbmergi ppter malitiā que dupliciter patuit in egi/tu israel de egypto Nā cum vidissent egip/tij decimā plagā qua fuerant occisi p̄moge/niti. ascenderūt ⁊ p̄miserūt q̄ filij israel in trarent desertū ad sacrificādū deo suo. im/mo cōpellebāt eos exire. sicut patet Exodi xxviij. ⁊ tū hoc nō obstāte statim displicuit eis q̄ eos p̄mississent recedere ⁊ tanq̄z fugi/tiuos p̄sequebāt Nec ḡ falsitas ⁊ incōstan/tia in ꝓposito suo aggrauat malitiā eorū. Item q̄ ita recēter cū ad hucerāt occupati circa luctū ⁊ sepulturā suor mortuor redi/erūt ad exercendā malitiā et iniuriā in he/breos ⁊ persequēdo. volētes eos reuocare. satis oñdit eor malitiā induratā fuisse et eos de bene actis non de culpis penitere. Et ideo eos submersione mirabili dignos esse dicit Igit verū est q̄ deus pſciuit eos finaliter fore malos qđ ex hoc sat⁹ patuit. qm̄ cū ipsi egyptij reuersi essent ad cor/vi/delicz ad dei cognitionē aliqualem q̄ p̄mi sissent licentiando hebreos. vt seducerent id est seorsū ducerēt egyptij hebreos inter mōtes ⁊ mare rubrū ⁊ cū magna solicitu/dine remisissent illos ꝛz hebreos. cōsequeba/batur illos actus penitentie. ipsis scilicet egyptijs penitētibus de bono p eos facto hebreis. Istis malis egyptijs de bono ope penitētib⁹ similes sunt nōnulli religiosi ma/li. qui de statu p̄fessionis penitēt. ad quē p/petuo sūt obligati. Contra quos Esa. l. dī citur Ego aūt nō ꝓtradico retrorsū nō abij Et ecce q̄z fatue fecerunt egyptij. ad hucin man⁹ luctū habentes. id ē materiā luctus id est funera suor ⁊ deplorātes. id ē valde plorātes ad monumēta mortuor. alia sibi assumpserunt cogitatiōem insciē. id est q̄s facti sunt insipiētes ⁊ fatui. ⁊ quos piece/rant. id est eiecerant de egypto Nos tanq̄z fugitiuos persequebant. Exo. xiij. Indu/rauit dñs cor Pharaonis regi egypti ⁊ p/

secutus est filios isrl'☞ B Circa illā clausulā. In nouissimo ira dei supuenit notandū ē q̄ ira dei q̄ nihil aliud est q̄z iusta dei vindicta scd̄m Augſ. de ciui. dei l.v. ca. xxv. q̄tuor habet ꝓ dictōes ꝓpter q̄s merito debet formidari. Ira em̄ dei nō declinat virtū potestate. nō debilitatur tēpis tarditate in plures excitat vnius prauitate nullatenus mitigat sine hūilitate. Prima ḡ dictō ire dei est q̄ nō declinat virtū potestate. Ab ira em̄ hoīs potest aliquis fortassis abscondere vl' subterfugere vl' resistere sed ira dei nec loco metit. nec finitur tpe. nec ſtute descendit. Naū. i. ca. Quis stabit añ faciē indignatōis eius. z quis resistet ire furoꝛ ei⁹. Et ps̄. Quis no. po. ire. t z pre. ti. t. i. t. di. q̄si diceret nemo. Probat Boetꝰ. i. de ꝓsola. metro. iij. q̄ sapiens nō hēt timere irā cuiuscūq; tyrāni quantūcū/ q̄z seuiat ꝓtra eum Sapiēris em̄ est facere iram ipi⁹ inermem. q̄z si sapiens nihil time at pdere q̄d tyrānus potest auferre. nec ali q̄d potest ab eo recipere q̄d tyrānus potest ei ꝓferre. reddit irā tyrāni totaliter impo/ tentē z priuat eam totaliter armis suis. Vñ dic̄ sic Quisq̄s cōpositor seren⁹ euo z c̄ Et infra Quid tantū miseri seuos tyran/ nos Mirant sine viribꝫ furentes. Nec spe res aliq̄d. nec ptimescas. Exarmaueris i/ porentis irā. Aut quisq̄s trepidus pauet vel oprat. Qd̄ nō sit stabilis suiq; iurſ. Ab iecit clypeum. locoq; motus. Nectit q̄ va/ leat trahi catenā. Quicūq; hō sic hui⁹ vite appetit īmoderate honoꝛes z diuicias vel abhoꝛret pusillanimiter aduersitatis foꝛ/ tune talis de suis passionibꝫ z affectōnibꝫ facit catenā qua hac z illac p amoꝛē vl' irā alterius trahi possit. Nō si loquamur de deo nō possumus eū facere: sic impotentes nō appetendo q̄d pōt cōferre: nec ptimescē do q̄d pōt inferre. Nā beatitudinē quā po test cōferre naturaliter oēs appetimus. z mi/ seriā quā pōt inferre naturaliter abhoꝛrem⁹ Oēs em̄ hoīes beati esse volūt. idq; vnū ardentissimo amoꝛe appetūt. Sic̄ docet. Aug⁹. xiij. de trinitate ca. xv. Et alibi dic̄ q̄ nullo mō possum⁹ velle miseri esse. ḡ nō restat nob aliud nisi diuinā voluntatē ex/ plere. ex quo naturaliter appetim⁹ q̄d sine eo habere nequimus.☞ L Pecda cōdi/ tio ire dei est q̄ nō debilitatur tempoꝛe z tar ditate Vñ Valerius. li. i. ca. ij. Lento em̄ gradu ad vindictā sui. dei ira ꝓcedit z tar ditatē supplicij grauitate compēsat Ecci. xvi. In gēte incredibili exardescit ira Fert de quadā ciuitate q̄ bello lacessito misit ad quendā principem ꝓ succursu habendo: et vt illi de ciuitate eius animū citi⁹ inclina/ rent. exponūt sibi foꝛtitudines ciuitatis in muris z turribus z fossatꝫ. q̄bus ille p rn/ so remisit Est ne in q̄t vestra ciuitas super/ us coopta. ira q̄ ira dei super ipam descen/ dere neq̄at. Quod si est libenter veniā z de fendā vos Sin aūt ꝓtra iram dei ꝓpter pcā vestra pugnare nō audeo In quadaz etiā patria in anglia que Noꝛtfolthia no/ miatur dicit cōtigisse q̄ blada in estate pul cerrima creuerāt. z ecce appꝛopinquante tēpoꝛe messiū veit qnodda gen⁹ muscarū in tanta mlitudine q̄ totū bladū intātum cōsumpserūt q̄ vix in quinq; miliariū spa/ cio vnus modius inueniret. hoines ꝺ illa patria quasdā de illis muscis ceperūt z di ligenter ispicientes q̄les essent. q̄z nūq̄z pri⁹ cōsimiles viderāt. inuenerūt eas habere lit teras depictas in alis suis: in vna ala scri/ bebatur ira. in alia dei. vt manifestuz esset ꝓpter demerita ppli vindictā diuinam fu isse Juxta illud Hiere. xij. Seminauerūt triticū z messuerūt spinas. hereditare acce perūt z eis non ꝓderit Confundemini a fructibus vestris ꝓpter iram furoꝛis dñi. Tertia conditio ire dei est. q̄ in plures exci tatur ob vnius prauitatē. Nā ꝓpter vni⁹ persone maliciam flagellat deus aliquādo vnam magnam multitudinem Exemplū Exo. xxi. vbi dicitur q̄ tota dom⁹ Abime lech sterilis facta fuit ꝓpter demeritum Abimelech. z totus populus isrl ꝓpter peccatū Achoꝛ punitus fuit Vñ dicitur ibi Non poteris stare cōtra inimicos tuos donec deleat ex te q̄ cōtaminatus est hoc sce/ lere dicit dñs ad Josue. Josue. vij. Ꝓp/ qd̄ legim⁹ Phinees dixisse cuidā patri fi/ lioꝛ israel Josue. xxij. Clos hodie dñm re liquistis z cras in vniuersum isrl ira eius ꝺseuiet. Nonne Achoꝛ filius zare ptersit mandatuz dñi et super omnem populum israel ira eius incubuit Dominꝰ em̄ aliq̄n punit vnū hominem ꝓ peccato alteri⁹ tem

poraliter ꝫ eternaliter nō. Quarta ꝯ dictō ire dei est ꝙ non mitigat nisi p humilitatē. Natura em̄ leonis est nō irasci nisi ledatur Prostratis em̄ hoībus pcere dicit. Juxta illud poeticū. Parcere pstratis scit nobil' ira leonis. Eodē mō xps nō irascitur nisi lesus. Un̄ Esa. lxiij. Ne irascaris dñe satis ꝛ ne vltra memineris iniq̄tatum nostrarū Un̄ nota ꝙ quantūcūqꝫ deum offenderis si te humiliaueris placabis eum. ij. Para. xij. Quia humiliati sunt auersa est ira dei abeis

Lectō ccvij.

OPcebat enim illos ad hunc finē digna necessitas. ꝛ horꝫ que acciderant ꝯ memoratōem amittebant. vt que deerant tormentꝫ repleret punitio ꝛ populus quidētuus mirabiliter transiret. Illi aūt nouā mortem inuenirent ¶ Postq̄ declaratū est ꝙ egyptij psequētes filios israel vtebātur ꝯ tra eos vehementi malitia. In ista pte oñditur ꝯ sequēter ꝙ statim postea submersi fuerūt ex ꝯuenienti diuina iustitia. Et p̄mo tangit eoꝝ pena Scō ipsi⁹ pene finalis causa ibi Ut q̄ deerāt. Ex pte pene dr sic. Ducebat em̄ illos scz egyptios ꝛ psecutores filiorū israel ad hunc finē. scz vt piclitarentur in mari rubro. digna necessitas id ē exigētia culpe que talē mortem meruit. Nā omniū plagaꝝ pcedētiū que eis acciderant oblīti fuerunt ex eoꝝ ptinaci malitia. Et ideo dic Et horꝫ que acciderāt ꝯ memoratōnem amittebant. Causa vo finalis tangit in genere cū dr. Que deerant tormentꝫ repleret punitio. id ē id quod deerat plagis quas euaserant repleret id ē pfecte ꝯ sumaret punitio vsqꝫ ad mortē. Sz in specie ipa causa finalis magis exp̄mitur qua scz egyptij sb̄mersi sunt in mari rubro. Cui⁹ sb̄mersiōis duplex est rō. Una fuit vt popul⁹ dei trāsiret magis mirabilit. Alia vt egyptij inustrata morte perirent miserabilit ¶ Preterea em̄ magꝫ miramur filios israel impune transisse. eedente illis mari· qz etiā videmus egyptios sb̄mersos fuisse. mari super eos denuo redeunte. ꝛ hoc ē qđ dic. Et popul⁹ quidē mirabilit transiret ipē p siccū in medio maris. Illi aūt id ē egyptij nouā mortē inuenirēt. Dec mors dr noua fuisse nō quia multi hoies ante submersi nō fuissent: sed ꝓpter modū submergendi. quia nutu diuino recepit eos omnes. mare stās ab vtraqꝫ pte sicut murus: Et cuꝫ omnes submersi fuissent. ꝛ filij israel iā litora attigissent. diuisit mare in alueū suū ꝛ omnes egyptios ꝯclusit. Mozaliter loquēdo sic frequēter accidit ꝙ illud qđ est materia pximotōnis in ꝓncipio. ē causa ꝯfusiōis in termino: Mundus q̄nq̄ cedit hominī in ꝓncipio fauēdo sibi ꝛ dando sibi diuitias ꝛ honores. donec fuerit pfecte implicatus curis ꝛ solicitudinib⁹ ꝛ sup̄bia secularī. et tunc q̄n credit se esse in optimo statu ꝛ apice sue dignitatis ꝯ mouet pturbatōnes ꝛ psecutōnes deiciendo eū. vt in ps dr. Deiecisti eos dū alleuarent ☞ A Circa illam clausulā. Ducebat em̄ illos digna necessitas ad hunc finē. Notandū est ꝙ quattuor modis coīter homines male ducūtur. quidā em̄ abducūt illecebrosa sensualitate. q̄dam pniciosa familiaritate. q̄dā p̄sūptuosa temeritate. ꝛ q̄dā maliciosa seueritate. Primo ducunt quidā illecebrosa sensualitate. Dī sunt qui nō fm rōnem: sed fm passionem viuūt. qui nō quod honestū. sed qđ est delectabile in omnib⁹ querunt. Sic ductus est iuuenis ille vecors quē mulier ire tiuit multis sz̄monib⁹ ꝛ blanditijs labioꝝ ptraxit illum: ꝛ statim illā sequitur quasi bos ductꝰ ad victimā. Prou. vij. Narrat fulgentiꝰ i. mirtologi. ꝙ cū admetus rex Alcestā duxerat in vxorem ꝯtigit admetum infirmari cōsuluit appolinem quō posset ab infirmitate curari. Rn̄sum ē per apolinem ꝙ curari nō posset nisi alios de suis ꝓpinquis pro eo moreretur voluntarie Quo intellecto alcesta mortem sponte sub iit. ꝛ ad inferna descendit. Quo cū hercules veniſſet. vt inde cerberꝫ traheret. alceste cōpatiens eā ab inferis liberauit. Moraliter mens humana ꝛ sensualitas adinuicem copulant sic sponsus ꝛ sponsa. vir et vxor. vir infirmatur qñ cogitatōnib⁹ varijs agitatur. clamat ad deū cū ps. Miserere mei dñe qm̄ infirmus sum sana me domine. qz sic orare debemus qñ mens infirmatur id ē temptat. hoc est dū sapientie p cōsilio requirere. rn̄dit aūt deus per scripturas suas ꝙ oportet ad hoc ꝙ spiritus cō

sequatur salutē vnū de ꝓpinquis suis vo/luntariā mortē subire id ē carnem nostram voluntarijs penitētijs mortificari. qz nisi caro moriatur spūs vitā gratie nō habebit Et hoc ē qđ ōr Ad Roma. viij. Si sm carnem vixeritis moriemini. Si aūt facta carnis mortificaueritis. viuetis. Caro mortificata ꝑ penitentiā rōnabilem tandē descendit ad inferos qū in terra de qua natus est finaliter reuertet sed ꝑ herculē virtuosum per quē xp̄m accipimus in resurrectōne generali resuscitabit z viro suo ꝑpetuo iūget. Caro igit in hac vita ductrix nra esse non debet vt sm sensuales illecebras ducamur sed magis sm spiritū duci debeamus Ad Gal'. v. Spiritu ambulate z desideria carnis nō p ficietis: Et infra si spiritu ducimi. nō estis ib lege vicz carnal' ꝺ cupiscētie q̄ lex carnis dicit. ad Roma. vij. Video aliā legē in mēbris meis repugnārez legi mentis mee: Secūdo sūt quidā qui ducunt ꝓnicios familiaritate: Pernicios res est nimia familiaritas cū psonis vitiosis Et rō est qz sic dicit Hugo de sctō victore libro suo de arra anime La ē vis amoris. vt te talem esse ne esse sit q̄le sit illō qđ amas. z cui per affectū ꝺiungeris in ipi⁹ similitudinē dilectiōis socierare ꝺ firmaris Nec mirū. cū sm Dionisiū. iij. ca de diui. noib⁹. amor habet q̄ndā vim excitatiuā. vnitatiuā. z trāsformatiuā que nō dimittit amatores suiipsi⁹ esse. sed amatoz Et a cōditionib⁹ illius quē amat pōt homo verissime describi si ei⁹ ꝺditiōes cognoscat Vñ signanter scribit Valeri⁹ ad Rufinū Ethicū est. videto cui des. q̄si diceret. q hō videat cui dat bona sua Illō bñ est Ethicū. i. ad vtutes morales ptinēt sic quedā ps ei⁹ pertinet ad vtutē liberalitatis. sz videat cū hō det seipm per amorē et familiaritatē seu amicabilē cōiocationē z hō non ē ethicū. q̄si pars ethice. sed ethica. i. tota virt⁹ moralis Istō g̃ verbū est sūme iuuenib⁹ impmendū Vñ qđā senex filiū suū informās. ne familiaritatē cū vitioso cōtraheret metrice sibi dixit Talē quēq; fore q̄lem sibi nectit amore Sermo veridic⁹ ait spectat alter amicus Huic dico alludens Aris. ix. ethi. ca xi dic q amic⁹ est alter ipe H⁹ em̄ mores venerare. cui⁹ amorē appetis Vñ qđā metrista Quisq; amat rep̄bū rep̄bis se facit amicū Se negat esse probū se tacto clamat iniquū Jtē Qui tāgit picē tingit se turpi colore Sic tibi sūme vicē q̄ flagras turpis amore z ꝺ seqnter explanat senex quē vocat turpē z dicit sic Turpē tetra cutis nullū faciet nōinari Sz mēs polluta facit cupiēs maculari Et i fine alloqns filiū sic concludit Ergo caue fili turpatos crimie vili Ne tu cōsili turpet⁹ fine senili

☞ B Notādū q Aris. ix. ethi. soluit tres notabiles q̄stiōes ad ꝓpositū pertinētes. Prima ē ista Ponam⁹ q aliq̄s accepet ad amicitiā virū bonū qui postea mutatur z sit mal⁹ Questio ē vtz amicitia ad talē sit dissoluēda. Secūda q̄stio ē ista. dato q sic vtz stati amicitia ad talē sit soluēda vel debet hō expectare. Tertia q̄stio est vtrū ad talē post dissolutionē amicitie se debeat hre alien⁹ vel infamiliari⁹ q̄si nūq̄z fuisset amicus. Ad primā q̄stionē rñdet Aris. dicēs duo Vnū ē q impossibile est q talis a me ꝺa vtuoso cui⁹ malicia ē manifesta virtuoso. qz solū bonū honestū amat a virtuoso Secūdo dicit q vir honest⁹ nō debet amare talē sz oīno debet dissoluere amicitiā ad talē. z rō est. qz nō est possibile q diu seruet amicitia ad talē nisi causet aliq̄ similitudo malitie. Ad secūdā q̄stionē distinguit. qz talis qui fact⁹ est mal⁹. vel est oīno insanabilis sz q nō potest reduci ad statū virtutis vel nō Si nō. sic nō debet statim dimittere amicū suū. sed auxiliare ad hoc q recuperet bonos mores. z multomagis debet amicus eū ad hoc iuuare q̄z ad recuperandū diuitias vel pecuniā. quia virt⁹ ē mai⁹ bonū q̄z sbstātia corporalis Si vero sit oīno insanabilis. sic sunt inueterati diez malos stati debet amicitia ad eū dissolui Nec est inconueniēs h facere. qz nō erat amicus huic vel tali scilicet vitioso sed virtuoso. Et ideo dicit Aris. in eodem capitulo q illi qui simulant se virtuosos vt amicitiaz contrahant cum virtuosis. et tamen sunt latenter mali. sunt magis criminandi q̄z illi q corrumpunt numismata. quia nobilior est virtus q̄z pecunia Unde qui simulant vtutes. maligniores sunt q̄z q fingūt falsam monetam. Ad tertiā questionē respōdet. qz aut fit dissolutio amicitie ꝓpter minorē bonitatem in amico. aut ꝓpter

Lectio

abundantē malicīā Si sc̄dō mō nihil debet hō familiariter exhibere tali magis q̄z cui/cūq; extraneo. īmo rōnabile est. q̄ mīn⁹ pro quāto eū decepit ⁊ verecūdū fecit Verecū dū em̄ est ꝑtuoso amicū fuisse vicioso Si ꝑmo mō fiat amicicie dissolutō. sic ꝯtingit ꝺ duob⁹ quoz vnus stat ī gradu remisso vir/tutis. ⁊ alius ꝓficit in gradū intensū. tunc em̄ nō est possibile q̄ ꝓficiens seruet amici/ciā ad nō ꝓficientē fm Aresto. qz nō ꝺ eisdē gaudent ⁊ tristant. qꝺ est ꝓpriū amicozum Tūc in tali casu hō debet se exhibere magz benivolū ꝓpter ꝑteritā amicicīā q̄z si nunq̄z fuissent amici Illi vero qui īsanabiles oī/no sunt. abūciēdi sunt oīno a cōmunicatōe virtuosoz quantū possibile est Nec curan/dū est. si hō eis displiceat vel offendat cum virtuoso semp debet esse ꝓpriū displicere pessimis Sicut dicit Boet⁹. ꝓ. de ꝺso. ꝓ/sa. iij. Hoc est em̄ īm qꝺ est virtuoso maxīe cauendū ⁊ vitandū tam ꝓpter ꝺsciam q̄z ꝓ pter famā. ꝓniciosa familiaritas ad perso/nas corruptas vel īfectas. ꝓpter quā mul ti innocētes ī ꝓncipio corrupti. ⁊ abomiabi les facti. sunt in breui ducti ⁊ abducti ꝑmo a veritate conscīe ⁊ tandē a serenitate fame sue: quoz cuilibet dic⁹ potest illꝺ Hieremi xxxviij. Seduxerūt te ⁊ ꝓualuerūt aduer/sum te viri pacifici tui. dimerserūt in ceno ⁊ in lubrico pedes tuos. ⁊ recesserūt a te De hac materia vicz de vitanda societate mala que ducit hoiem in vitā vicīosam. loquitur Seneca ad Lucillū epl'a. xvij. fm ītegros libros Si vis inq̄t habere pegrinatōes tu/as iocūdas comitē tuum serua. herebit tibi a uaricia q̄z diu auaro sordidoq; ꝺiungeris herebit tumor q̄z diu superbo conuersaberis. nunq̄z seuiciā in torroris ꝺ tubernijs ponet incendent libidines adulteroz sodalicia. si velis vicijs cedere. lōge a vicioz exēplis se cedendū est. Ad meliores trāsi. Nec Sen. De tali q̄ corruptore et puerso ductore ꝺz Prouer. xvi. Vir iniqꝰ lactat amicū suuz et ducit eum p viā non bonā Tercio qui ꝺā ducunt ꝓsumptuosa temeritate quales sūt pleriq; inexpti ad huc q̄ ꝓprio sensui nimis adherēt. qz vt dicit Vegetiꝰ de re militari li. iij. Imperita rusticitas plā ꝓmittit ⁊ cre dit se scire que nescit. ⁊ iō ꝓpter ierpientiā passio iuuctutis ēpsumptio. timiditas ꝺo passio senectutis. sic dic Aresto. xij. rethoz ce Et de talibꝫ bñ verificat illꝺ Math. xv Leci sunt ⁊ duces cecoz ⁊c. Quarto qui ꝺā ducunt malicīosa seueritate. hi sunt poten/tes ⁊ nobiles q̄ latera sua stipāt malicīosis cōsiliatoribꝫ quoz instigatōnibꝫ ad iniuri as varias agitant. nūc ad paupes decepcio nes et depdatōes. nūc ad iniustas ꝓquisīci ones. nūc ad iniquas seditōnes ꝑ quas res/publica dissipat et pax ciuilis turbat et qꝺ pei⁹ ē eccl'ia ꝺi pedibꝫ cōculcat ⁊ ꝟificat illꝺ Isa. v. c. ꝓpterea ductꝰ ē ppl's meꝰ captiuꝰ qz nō habuit sciam ⁊ nobiles eius. interiere fame ⁊ multitudo eius siti exaruit. ⁊ ēphe tia tā de culpa ꝑterita q̄z de vltione futura

Lectio. ccviij

OMnis enim creatura ab initio ad suū genꝰ refigurabatur deseruiens tu/is ꝓceptis. vt pueri tui custodirent illesi. Nam nubes eorum castra obumbrabat. et ex aq̄ q̄ añ erat terza appuit arida. ⁊ ī mari rubro via sine impedimento ⁊ campus ger minans de ꝓfundo nimio. per quem om/nis natio trāsiuit. que tegebatur manu tua videntes tua mirabilia ⁊ monstra. ¶ Actū est superius de exterminio egiptioz mira/bili in mari rubro. Dic agit consequenter de fauorabili patrocinio collato hebreis in recedendo de egipto ¶ Et circa hoc duo fa cit. Nam primo cōmemorat diuina gu/bernatio. Secundo narzatur hebreorū ex/ultatio ibi Tanquā enim equi ¶ Circa pri/mum duo facit Nam primo ostendit in ge nerali qualiter omnis creatura famulabat diuine voluntati ad hebreozum liberatōez Secundo hoc ipsum manifestat in speciali per particularem deductionem ibi Nā nu bes. ☞ A Circa primū est sciendū q̄ sicut omnis creatura libera dei volunta/te producta est de nihilo. ita omnis creatu ra diuine voluntati suam operatōem vel ex ercendo vel suspendendo ꝓ tempore famu labatur: Et ideo cum deus voluerit solem et lunam retrahit ⁊ motum eis sistit. ⁊ cum voluerit mundū ac lucē illuminat ⁊ motuz cōtinuat. sicut miraculose factū fuit tempe

passionis christi quō ad subtractōez ꝛ etiā
tpe Josue quo ad statōem ꝛc. Et sic ē ō om
nī alīa creatura Et hoc est qō dicit Omnis
em̄ creatura ad suū genus refigurabaꝫ re/
flectēdo se ad suū genus quod deus est. ꝛ cō
formabaꝫ illius voluntati Dicut em̄ docet
Aresto. v° methaphȳ. ca. de genere. Genus
vno mō dicīt illud a quo multitudo aliqua
sicut a primo generāte p ducīt Et sm illum
modū loquendi deus potest dici oīm reruz
genus Apoc. xxij. Ego sum radix ꝛ genus
omniū Ad hoc gen⁹ oīs creatura refigura
baꝫ. i. reuerendo cōformabaꝫ deseruiēs tu
is p̄ceptis. Ad hoc em̄ oīs creatura cōdita
est vt ꝺditori suo p omia obediat. Et mul/
tipl'r refigurabaꝫ p benignā gubernatōem
hebreoz Et ideo subdit Ut pueri tui vite
licet famulantes tibi hebrei. puer em̄ ōz fa/
mulus. custodirenꝫ illesi: scz in egipto. i ma
ri rubro. ꝛ in deserto Hāc aūt obedientiam
creature ad deū ꝛ solaciū hebreoz in spāli
declarat dupliciter. vicz in colūna nubis q̄
eos ptexit p diē. ne calore solis cōburerenꝫ
et in recessu maris rubri quo dedit eis viaz
siccā in qua sine impedim̄to graderenꝫ. vñ
dicit sic Nā nubes illoz castra obumbrabat
que tria eis fecit Nā diuidebat inter eos et
hostes. cōpescuit solis ardores ꝛ lucebat p
noctes. Itē q̄tum ad recessum maris dicit
sic Et ex aqua que añ erat supple i loco suo
terra apparuit arida. ꝛ in mari rubro via si
ne impedimēto. ꝛ cāpus germinās de p̄fun
do nimio. i. locus speciosus ꝛ ita securus et
amenus p itinere ac si fuisset camp⁹ germi
nans Per campū sive locū ad modū campi
se habentis. omis natio hebreoz trāsiuit q̄
regebaꝫ manu tua. i. potestate. videtes tua
mirabilia quo ad transitū ei⁹ sicco pede per
medium rubri maris. ꝛ mōstra quo ad sbmer
sionē egiptioz in illo ☞ B Circa illā
clausulā Ad genus suū refigurabaꝫ No/
tāliter gen⁹ nr̄m ꝺsiderare dēm⁹ q̄drupl'r.
ex pte p̄ris ex pte matris: ex pte germano/
rū. ex pte filioz Pater est deus. mater ē ter
ra. germani sunt angeli. filij sunt opa Ger
uemus igit in nobis rōe p̄ris nobilitatē. ra
tione matris humilitatē. rōe fratrū stabilita
tē. rōe filioz id est opez vtilitatē Primo er
go cū sumus de genere ipius dei oporet q̄
sum⁹ nobiles. nō degeneres Actu. vi. Fecit
ex vno hoīe omne gen⁹ hoīm Et infra Igit
cū sumus gen⁹ dei nō debemus estimare au
ro ꝛ argento aut lapidi sculpture artis ꝛ co
gitatiōi hmōi diuinū esse simile Nobilitas
autē ista nō est nisi bonitas moralis Unde
oīs virtuosus est nobilis ꝛ generosus. et
oīs vicios⁹ degener est ꝛ ignobilis. Et
ideo ꝺtra vicios⁹ gloriātes de sua genero
sitate carnali rōnabiliter inuehit Boetius
ij. de ꝺsola. metro. vi. p̄bans hoīem vicio/
sum esse ignobilē. ꝛ hoīem virtuosum nobi
lē. Et dicit sic Omē genus hūanū in terris
Sili surgit ab ortu Unus em̄ rerū pater ē
Unus q̄ cūcta mīstrat Ille dedit phebo ra
dios. Dedit ꝛ cornua lune. Ille hoies etiā
terris Dedit ꝛ sidera celo Dic mebris clau
dit aios Celsa sede petites Mortales igit
cunctos Edidit nobile germe Quid gen⁹
ꝛ p̄auos strepitis. Si p̄mordia vra Aucto/
rēq̄z deū spectes: Nullus degener extat
Nī vicijs pejora fouens. Proprīu deserat
ortū: In hoc metro. v. Boeti⁹ dicit p̄mo q̄
homines sive diuites sive pauper similē ha
bent ortuz. qz aīa de deo corpus aut̄ de ter
ra Scō q̄ deus est pater omniū rerū tā ho
minū q̄z aliorum Tercio dicit q̄ iste pater ē
valde nobilis. quia oīa p duxit. ꝛ omnia
mīstrat tā in celo q̄z in terra. Dedit ꝛ phe
bo radios Dedit et cornua lune. Quarto
em̄ dicit q̄ fatuū est genus ꝛ p̄auos ad ia
ctantiam recitare Quinto q̄ omnis virtuo
sus est nobilis sed ille degener efficitur qui
deferens deum implicat se vicijs Huic cō/
cordat Seneca. quere: ca: viij. lectiōis. xij.
Recogitantes igitur gen⁹ nostrum ex par/
te patris simus tales in moribz vt nō men/
tiamur cū dicimus Pater noster ꝛc. Mat.
vi. ca. sed vt de nobis possit veraciter dici il
lud. p̄. Pe. ij. Vos autem estis genus elec/
tū. regale sacerdotiū. gens sc̄a et populus
adquisitōis ꝛc. ¶ Scō intelligentes ge/
nus nostrum ex parte matris. seruem⁹ hu/
militatē Terra em̄ est mater nostra sm phi
losophū Terra est infimū ꝛ vltimū elemen
tum Narrat Valerius li. vij. ca. iij. de Ju
nio bruto. q̄ cum a rege Tarquino auuncu
lo suo omnē nobilitatis indolem excipet. in
terq̄z ceteros etiā fratrem suum q̄ vegetio/
ris ingenij erat interfectū animaduerte ret
obtusi se eē cordis esse silauit. eaq̄z fallacia

maxias ꝟtutes tetit suas Profect⁹ etiã tel phos cũ Trãquinũ filijs quos is ad Ap/ polinẽ pithiũ muneribꝫ sacrificijsqꝫ hono/ randũ miserat aurũ deo noie donicausa ca uato baculo inclusũ tulit. qz timebat ne si/ bi celeste numẽ aperta liberalitate venera/ ri tutũ nõ esset Peractis deinde mandatis pris Appollinẽ iuuenes ꝺ suluerũt. quisnã ex ipis rome regnaturus videret. At is pe nes eũ summã vrbis nostre potestatẽ futu/ rã rndit qui ante omnes osculũ matri dedis set Cũ brutus pinde atqz casu ꝓ lapsus ꝛ industria se abiecit. terzãqz cõem oim mrez existimans osculatus est Od tã vafre tellu ri impressum osculũ vrbi liberratẽ. Bruto primũ in fascis locũ tribuit Et illo mõ mo raliter quicũqz ad regnũ aspirãt celeste ne/ cesse habent se in pũti humiliter tenere sim plices se simulare ꝛ esse. terzã matrẽ ꝓ moz tis recoꝛdatõem osculari vt sciat qlibet cu/ ius generis sit ex parte matris. qz nõ est ce/ lestis sed terzenus Et dicat illud Sap. vij Gũ quidẽ ꝛ ego moztalis homo ꝛ ex gene/ re terzeni illius q̃ primo factus est. ¶ Ter/ cio rememozãtes genus nrm ex pte fratrũ qui sunt angeli seruemus instabilitatẽi bo no. Dicit em natura humana germana an/ geloꝝ Cũ cũ Thobias a Raphaele vellet genus inq̃rere. rndit Genus q̃ris mercena rij. an ipm mercenariũ qui cum filio tuo eat Sed ne forte solicitũ te reddam Ego sum Azarias Ananie magnifili⁹ Thobias re/ spondit Ex magno genere es tu Thobie. v Uerũ dixit angelus sm nois interptatõem Azarias nanqz interpretat adiutoꝛ Ana/ nias gloria dei. Erat em adiutoꝛ glorie dei Nñ ergo recogitamus angelos fratres no stros germanos esse in tanta gl'ia. ꝛnos ad eos nõ posse ptingere nisi fratribꝫ nris assi milemur. conari debemus totis viribꝫ no/ stris ipos fratres nros imitari in signũ fra ternitatis istius Raphael qui et Azarias. quẽ Thobias vicissim fratrẽ vocat Thob. vi. Obsecro te Azaria frater Et Thob. ix Frater peto te vt anscultes verba mea ꝛ an gelus ad eũ Thobie: xi. Thobia frater scis quẽadmodũ reliquisti patrẽtuũ ꝛc. Sunt ergo tã homo q̃z angelus de parẽtela diui/ na. sed certe homo multiplici⁹ cũ sit tripler cognatio scz legalis per adoptõem. spualis p sacramenti susceptõem. ꝛ carnalis p car/ nis ꝓpagatõnem. Angeli trm attinent deo fm cognatõem legalẽ. qua per gram sũt ad optati. Homo aũt attinet deo triplici cog/ natõe. Legali. qz est filius dei adoptiuus. Ad Ephe. p. Predestinauit in adoptõem filioꝝ dei. Etiã est filij⁹ dei spualis. qz p ba ptismũ nos regenerauit. Joh. p. Dedit eis ptatem filios dei fieri: ꝛ etiã carnalis frater qz de nostra pgenie naturã assumpsit. Ad Hebre. p. Nusq̃z angelos apprehẽdit. sed semẽ Abrae. ꝛ iõ possum⁹ dicere angelo il/ lud. ij. Macha. vij. Noli putare gen⁹ no/ strũ a deo derelictũ eẽ ¶ Quarto recoꝛdan tes genus nrm ex parte filioꝝ seruemus in moꝛibꝫ vtilitatẽ. Filij em nostri opa nostra sũt Ecci. xi. An moztẽne laudes hoiez quẽ quã. qm in filijs suis agnoscit vir. i. in ope/ ribꝫ pfectis fm glo'ibidẽ Apoc. xx. Judi/ catũ est ꝺ singul' fm opa eoꝝ Et Apoc. xiij Opera em illoꝝ sequunt illos In iltis ergo filijs seruemus vtilitatẽ. vt sint nobis me/ ritoꝛij ad gl'iaz ꝛ nõ ad penã. qꝺ est qñ op⁹ nostrũ pducit ad gra diuina ꝛ libero arbi/ trio. Qñ vero pducit a dyabolo carne vel mũdo ꝛ libero arbitrio est qsi spuriũ genus Et nõ põt ꝓsequi hereditatẽ celestẽ Et iꝺo phibetur põtifici legis veteris sub figura Leui. xxi. q nõ cõmisceat stirpẽ sui generis vulgo gẽtis sue. qz ego dns qui sanctifico eum ꝛc. Lectio. ccix.

Anquã enim eq̃ depauerẽt escã. ꝛ tãqz agni ex/ ultauerũt magnificãtes te dne. qui liberasti illos Memoꝛes enim adhuc erãt eoꝝ q̃ in incolatu eoꝝ facta fuerãt. quẽ admodũ p natione aĩaliũ ederit terza mu scas. ꝛ p piscibꝫ eructauit fluui⁹ multitu/ dinẽ ranaꝝ Nouissime aũt viderũt nouam creaturã autũ. cũ adducti ꝓ cupiscentia po stulauerũt escas epulatõis. In allocutione em desiderij ascendit illis de mari oꝛtigo/ metra ¶ Postq̃ actũ est de mirabili hebre/ oꝝ gubernatione tam in mari rubro q̃ in deserto. In ista parte agit de inenarrabili exultatione eorũdem in vtroqꝫ loco. Et cir ca hꝫ dno fiunt. Nam primo ondit quo leta bantur ꝓ miraculo transitus maris ru/ bri. Scdo ostendit quo letabant de delici/

cioso ꝺ uiuło cuiuſdã noui cibi ꝛ ꝫ in loco ꝺ ſerti ibi. Nouiſſime aũt. Circa p̃mũ dno facit. Nã p̃mo deſcribit eoꝝ exultatio ꝑ trãſitu maris rubri. Scõ eraggerat eoꝝ admiratio ex his que videratꝫ in terra egipti ibi. Memores em̃ adhuc Deſcribit aũt eoꝝ exultatio ꝛ gaudium ſub figura duplici. vicz equoꝝ ꝛ agnoꝝ. Equi em̃ depaſcẽtes bona paſcua ꝛ agni in inuẽrute tenera laſciuie et leticie multũ vacãt Cõueniẽs em̃ nutrimẽtũ ꝛ etas tenera iuuẽtutis tã in hoibꝫ q̃ ĩ beſtijs cauſare ſolet leticiã Et ideo dicit de hebreis. Tanq̃ em̃ equi depauerunt: i. ſic exultauerunt ſicut eq̃ depaſcẽtes bonã eſcam Sic em̃ ꝺr de hoie exultãte ꝛ laſciuiẽte· prebenda ſua pũgit eũ tanq̃ agni exultauerũt q̃ ꝑ copis geſticulatoem leticiã cordis oſtẽdũt Eodẽ mõ loq̃ndi vſus ẽ ps. deſcribens leticiã filioꝝ iſrl̃ poſt tranſitũ maris rubri Mare vidit ꝛ fugit ꝛc. ꝛ ſequit. Montes exultauerũt vt arietes ꝛ colles ſic agni ouiũ Saltẽ mod⁹ loquẽdi vtriuſq3 ſcz tã pphetẽ ps. q̃ ſapiẽtis in iſto loco ꝺcordat Exultauerũt igit magnificãtes te dñe. i. te magnificũ collaudãtes Exo. xv. Cãtem⁹ dño. gloriose em̃ magnificat⁹ ẽ· q̃ liberaſti illos tam de pharaonis ptate q̃ de via maris rubri. Depauerunt. i. audacter ꝛ ſine pauore ſe habuerũt ſic equ⁹ Job. xxxix. Exultat audacter ꝛ in occurſũ pgit armatus: ptẽnit pauorẽ. nec cedit gladio. Cõſequẽter narrat gaudiũ eoꝝ ꝺ trãſitu marꝛ rubri Recordabãt ei tũc tpis cũ viderẽt eis cedere aq̃s maris rubri. quo aq̃ ꝺ egiptios pugnauerũt ꝛ q̃ſi contra naturã aquaꝝ illaꝝ egiptios afflixerũt pbẽtes eis ranas ꝑ piſcib⁹ Terra etiã exhibebat eis muſcas ꝑ vtilib⁹ aialib⁹. Et illa recordatio multũ augmentabat leticiã hebreoꝝ q̃ ꝑpendebãt terrã ꝛ aquã inimicis eoꝝ reſiſtere. ꝛ ecõuerſo eis tã benigne fauere Et ꝫ ẽ q̃ ꝺ dicẽ. Meores em̃ adhuc erãt q̃ in incolatu eoꝝ ꝺũ adhuc accole egipti fuerũt facta fuerãt. quẽadmodũ ꝑ natõe vtiliũ pduxit terra muſcas. Exo. viij. Venerũt muſce gruiſſime in omi domo pharaonis. ꝛ ꝑ piſcibus. i. loco piſciũ eructauit fluuiꝰ i litoze multitudinẽ ranaꝝ Exo. viij. Aſcenderũt rane ꝛ operuerũt terrã egipti.

☞ A Circa illã clauſulã Quẽadmoꝺ ꝑ natõe aialiũ pduxit terra muſcas ꝛc No

tandũ ẽ q̃ moraliter in p̃mitiua eccia fuerũt pſone valide ꝑ vite ſcitatẽ Vñ erãt quaſi fortia aialia Apoc. xij. Aialia requiẽ non hñtia die ac nocte dicẽtia Sctũs ſctũs ſanctus dñs deus oipotentes. ſed heu moderniſ tpib⁹ loco fructuoſoꝝ anialiũ ſucceſſerũt muſce volãtes ꝑ ſuꝑbiã. fedãtes ꝑ luxuriã. mordentes ꝑ iracũdiã. mugiẽtes ꝑ auariciã Hab. xvi. Illos aũt muſcaꝝ ꝛ locuſtarũ occiderũt morſus ꝛ non ẽ inuẽta ſanitas aie eaꝝ Eodẽ mõ in ſcta religiõe pres p̃mitini fuerũt q̃ſi boues ꝓpter maturitatẽ ſoliꝺ ꝺuerſationis. ꝓpter mugitũ ſonoze pdicatõis. ꝛ ꝓpter ſciſſã vngulã recte diſcretionis. ac ꝓpter cornua debite platõis. Hzia loco boũ ſucceſſerũt muſce volãtes ꝑ diſcurſus ꝛ euagatõez. fedãtes ꝑ vilẽ ꝛ ſcãdaloſaz ꝺuerſatõem. mordẽtes ꝑ malicioſas detractões ꝛ mugiẽtes ꝑ ſuſpicioſas impertões. Cõſiꝛ q̃ ad ſcolã Pzio ꝑ piſcib⁹ ſũt mõ rane Fuerũt em̃ antiq⁹ ſtudẽtes curioſi rimãtes ꝛ ſcrutãtes tã pḣie q̃ theologie pfũda fluuioꝝ moze piſciũ pſcrutantes. Job. xij. Volatilia celi indicabãt ꝛ narrabãt ea piſces maris Diſtinguit em̃ mgr̃ Radolph⁹ Beluacẽſis tria genera clericoꝝ ſic̃ narrat Gerald⁹ Cãbzeñ. in plogo p̃mi ſpeculi eccleſie. Sũt em̃ q̃dã ſupſemiati. q̃dã p̃noſi q̃dã paſſati ꝛ maſſati Pzimi ꝑ termiſſo grãmatice fundam̃to ſupedificãt varias facultates ſupficiales ñ exñtes. ſtatiq3 imaturi ꝛ ipfecti ad magiſteriũ feſtinãtes: q̃ꝺ illꝺ Plin⁹ ꝺ grue adaptat. Hũmo ſole ſparſa ſemia ſe lõge celeri⁹ effundũt. ꝛ mutate ſpicas herbule ĩ manib⁹ areſt. añ meſſis tpus flaueſcũt ꝛ ſiliq3 oĩno vacue fructib⁹ emarceſcũt Scõi de ſingul'ſcietiſ aliq̃d habẽt vbiq3 pegrini nuſq̃ mãſuri. q̃ cũ nihil exiſtãt oĩa ſe eẽ videt Tercij ſũt paupes: q̃ lr̃a ture ſolidũ fũdam̃tũ ceteraꝝq3 facultatuz edificiũ ꝺſtruũt iterꝺũ incõuulſũ. hec ille. Ettales fuerũt antiq⁹ piſces. i. ſtudẽtes Jã ꝓo loco piſciũ ſurgũt rane garzulãtes. ſaltãtes. ĩ luto morãtes ꝛ aq̃ turbãtes Garrulãtes ꝑ exceſſiuã loq̃citatẽ. ſaltantes ꝑ nimie expeditõis velocitatẽ. q̃ nec plane nec ꝺtinue nec ꝺdiate addiſcũt. ſz añq̃ ſcĩũt pteſſa liũt ad artes. ꝛ inde ꝺ libro ad librum ſe mouẽtes. q̃ vtilia ꝛ difficilia ſũt trãſiliũt. ꝛ ſcolaſticos grad⁹ attingũt Jn luto etiã mo

rankp carnis desideria.t aquã.i.sciaz turbãt p ipopetatis misteria Cõsequẽter ponit in lra quo filij isrl letabant in deserto prodelicioso ꝯuiuio cuiusdã noui cibi. qñ viczipis desiderantibꝰ vesci carnibꝰ dñs dedit eis coturnices sic exposituꝫ fuit supi⁹. c.xvi. Uñ dic Nouissime aũt viderũt nouam creaturã auiũ.nõ de nouo creatã sed tũc de nouo eis adductã Dicit ꝙ nouissime vt distinguat triplex tps.vicz tps moze in egypto.tps exitꝰ de ea dẽ.t tps pgressus i desertũ. Et tũc in b nouissimo tpe datũ fuit eis cõuiuiũ istud. Alioqn appareret falsũ qđ sciz dicit ꝯ nouissime.qz ipi filij isrl tardiꝰ habuerũt coturnices qꝫ mãna Exo:xvi Ue spere comedetis carnes et mane saturabimi panibꝰ Sequit. Cũ ducti ꝯcupia postulauerũt escas epulatõis.i.escas delectabiles carniũ qbꝰ vsi fuerãt in egipto quoz desiderio ds satisfecit In allocutiõe desideriorũ. id ẽ fm desideriũ eoz qđ ẽ quedã allocutio apud deũ.descẽdit illis ds mari oztigometra id est coturnix.ds quo supra.c.xvi.in pncipio dictũ est Lectio.ccx.

Et vexationes

Qpetõribꝰ supueneꝛt non sine illis q añ facta erãt argumẽtis p vim fluminũ Juste eñ patiebãt fm suas neqcias Et eñ dte stabiliozẽ inhospitalitatẽ instituert Alij q dã ignotos ñ rcipiebãt aduenas Alij ãt bonos hospites i fuiturũ fdigebãt.t ñ solũ hec sz et alꝰ qdẽ erat respectꝰ illoz.qm inuiti recipiebãt extraneos Qui aũt cũ leticia receperũt hos q eisdẽ vsi erant instituti.seuissimis afflixerũt doloribꝰ.percussi sũt aũt cecitate sic illi in foribꝰ iusti cũ subitaneis cooperti eẽnt tenebris.vnusq sqz hostij sui transitũ qrebat tc. Enarrato pcinio facto hebreis t designata eoz leticia t exultatione. redit auctor ad explicãdũ d extermio facto egiptijs.ac eoz malicia et preuaricatione. Et circa hoc tria facit Nã primo ponit eorum penã Secdo explicat pene iustã causaz ibi Juste eñ Et tercio ponit pena eozũ nota vel noua ibi Percussi sunt Circa primũ dicit Et vexatões id est punitões supueneruntpetõribꝰ sciz egiptijs per vim fluminũ in mari rubro.nõ sine illis argumẽtis.i.miris signis vel argumẽtatõibus.q̃ pcesserũt in egipto ad eoz correctõem Cõsequẽter explicat pena subdit culpa q fuit pene iusta cã.t dic sic Juste eñ patiebãt illas vexationes siue punitões fm suas neqcias. Fuit ãt hec neqcia spcal r ꝺ pia hospitalitatẽ. otra quã qdruplr peccauerũt .Quida hebreos in terza egipti nõ receperũt Alij vo ipos recepert.sed cũ mala volũtate. Alij vo ipos rcepert sed postea receptos seruiture.t alijs doloribꝰ afflixerũt Alij aũt nõ solũ ipsos nõ receperũt.imo recipiẽtes seuissimis doloribus cruciauerũt .Dicit igit sic. Bñdictũ est q iuste puniebant.et eñ detestabiliorẽ instituerũt in hospitalitatẽ ipi egiptij.qz in hospitales t crudeles erãt nimis Nõ pz sb dria qdruplici Nã alij quida ignotos ñ recipiebãt aduenas q totaliter erant inhũani Alij vo ipos recepert.sed bonos hospites in fuiturũ accipiebãt.in luto t latere ipsos fuiture cogẽtes Exo.p· Tercio nõ solũ hoc fecerũt.sed amarissime ipos cruciauerũt.qz t alius erat respectus illoz.i. intentio ipoz.qz nõ solũ fecerũt illiberaliter.imo hũane in hoc q vexauerũt bonos hospites fuiture.sed etiã in hoc q malã habuerũt ad eos voluntatẽ ppter hoc solũ q fuerunt extranei.t iõ dicit Qm inuiti recipiebant extraneos. Quarto hoc fuit in eis pessimũ q si erãt aliqui qui cũ leticia receperũt pegrinos naturali cõpassione .illi tñ qui nõ receperũt.tales grauissimis doloribꝰ afflixert Et iõ sũdit Qui aũt cũ leticia receperũt hebreos t alios pegrinos hos scz recipientes qui t eisdẽ instituti vsi erant scz ppter deũ recipiẽdo extraneos seuissimis afflixerunt doloribꝰ.t ẽ sensus.q illi q statuerũt nõ recipiẽdos hospites eẽ.illi hos q rcepert acriter puniert Cõsequẽter ponit ꝯuenies t proportionata pena istoz Sic eñ zodomite inhospitales angelos in forma hũana a Lot receptos in hospicõ. ignominiose tractasse volebant:t iõ merito puniti sunt ceecitate t tenebris Ita isti egiptij nõ hospitalr tractantes hebreos.palpabilibꝰ tenebrꝫ p triduũ puniti fuerũr.sic supra dictũ ẽ. ca.xvij. Et hẽ q dic Percussi aũt sũt egiptij. vicz ceciteate t tenebris Exo.x. Sic t illi.i. zodomite.ꝙs in detestatõnem nefandissimi vicij et abominabil noiare non curat .Sic nec dñs de diuite epulone cꝰ de noie sbticẽdo.solũ

Lazarꝫ recitare dignabat Lu. xvi. sic sil'r ꝺ ꝑmo in foribꝫ iusti scꝫ Loth cū subitaneis essent coopti tenebris Gen. xix. Unusq̃sqꝫ trāsitū hospicij sui q̃rebat scꝫ introitū ostij ipi⁹ loth. nec inuenire poterāt Gen. xix. Per cussi sunt cecitate a mino vsqꝫ ad maximū ita vt hostiū inuenire nō possent. ☞ B Circa op⁹ hospitalitatꝫ ē nōndū. q⁹ hospitalitas gta deo qttuoꝫ ꝺz hre ꝺditōes. scꝫ hylaritatē sine murmuratōe. securitatem sine turbatōe. saturitatē sine diminutōe. ⁊ pietatē sine negotiatōe. Prio igit ꝺz hospitalitas hre hilaritatē sine murmuratōe. ꝑ. Pe. iij. Hospitales inuicē sine murmuratōe. Hilarē em se oñderet miles si rex ad suū maneriū. i. hospiciū declinare dignaret Sed rex nr̄ xpc toties hospicō nr̄o recipit q̃tiens q̃liscūqꝫ in ei⁹ noie receptat Un ꝺic Mat. xxv Hospes erā ⁊ ñ collegistis me. ⁊ iō cū magna hilaritate recipiēdi sūt hospites Exēplo abrae. Gen. xviij. Qui cū vidisset tres viros occurrit eis ⁊ adorauit in terra. Cōsil'r Loth Gen. xix. Et discipli Lu: vl. coegerūt xpm manere cū eis. vbi ꝺic glo. q⁹ h exēplo docemur q⁹ pegrini non sunt solū ad hospiciū vocādi. sꝫ etiā trahēdi. Secꝺo ꝺz hospitalitas hre securitatē sine turbatōe Defendāt ei ātiq⁹ hoies hospites suos sb picto suo sic narrat in Policrato li: viij. ca· xiij. vbi dicit q⁹ crimis icurrebat notā q̃q̃s p q̃nqꝫ diebus hosti. i. pegrino hūanitatꝫ hospiciū denegabat Ob eq̃tatē em hospitibꝫ exhibēdā hostis antiq⁹ dicebat. quē nūc dicim⁹ pegrinū Dicit hostis ab hostire qꝺ ē aqre fm patriā Cui q̃cunqꝫ fuerat inhūan⁹ de iure antiquo iniqu⁹ erat Quicūqꝫ ꝺ suisꝫ eis humān⁹ ⁊ pius: equ⁹ ⁊ iust⁹ censebat. Exēplū de Loth Gen. xix. Qui p hospitibꝫ defendendis filias suas obtulit ꝛodomitis. quāuis ex perturbatōe animi. non sano tn̄ vsus ꝓsilio hec dixisset Un nec in h ē imitandus qz nō sūt facienꝺa mala vt eueniāt bona Hoc tn̄ iō ꝺicit q⁹ mos erat fideliū hostes: i. hospites suos ab oīuria defensare. sic mgr̄ in historijs suis ꝺic Terēo ꝺz hospitalitas habere saturitatē sine diminutōe. vt oia necia hospiti mistrēt Un cū leuita dixisset Sem Judic. xix. Nulla re indigem⁹ nisi hospicō Respondit senex. ga bonita ego sum. ꝓbebo omnia que necessaria sunt tibi. tantū queso in platea ne maneas. Exemplū etiā ad h in sunamite habem⁹. iij. Regū. iij Que dixit viro suo Animaduerti q⁹ vir dei sctus ē iste q̃ trāsit p nos frequēter faciam⁹ q̃ illi cenaculū paruū ⁊ ponam⁹ in eo lectulū ⁊ mēsaz et sellā ⁊ cādelabꝫ. vt cū venerit ad nos maneat ibi. Istud ē ꝺ nōnullos q̃ fuiūt hospitibus suis pulcris ꝶbis tm̄. ⁊ ꝺe peiori potu quē habent in domo p pinātillis. Quarto hospitalitas debet hre pietatē sine negotiatione vt p diuino amore. nō p numo vel lucro hospes admittat. tales em̄ recepert mercedē suā Ad Heb. xiij. Caritas fraternitatis maneat i vob. ⁊ hospitalitatē nolite oblisci. Ecōtra q̃ recipit q̃ttuoꝫ i se habet. s: vt sit cōtent⁹ p acceptatōem. sit hospiti gtus p grāz actōem. caueat i domo dñatōez nec nimis veret amicū per freq̃ntatōez Primo sit cōtent⁹ per acceptatōz ⁊ gratāter accipiat q̃ spōtanee ꝺferunt Hāc caritatē xpc docuit discipl'os suos Lu. x. In eadē domo manete edētes et bibentes q̃ apꝺ illos sūt Unde ꝺic quidā metrice. Cū tibi pbem⁹ leto vultu qꝺ habem⁹ Qꝺ tibi sit gtis accipe sitqꝫ satis Un recitat Seneca. q⁹ socrates cū hospites suos satis tenui cena susciperet pararet ⁊ amicus ei hoc ip̄roperaret. rñdit. Si boni sint eq̃nimiter ferēt. si mali turbabuntur Secꝺo sit hospiti suo gratus. Hic narrat Dares phrigi⁹ de bello troiano q⁹ Telephus impediuit sociū suū Achillē. ne regē Teucratē occideret. mēor q⁹ cū pre suo hercule olim apꝺ Teucratē hospitatus fuisset Itē Seneca li. iij. de bñficijs narrat q⁹ miles ingratus hospiti stigmatib⁹ insignitur Quere supra in c· xvi. lectōe. clxxxv. in fine In libro ecclesiastice historie narrat q⁹ cum Bre gorius ep̄s vrgente tempis ⁊ pcelli angustia in alpibus in fanum appollinis diuertisset a sacerdote licet prophano ociosissime est receptus Post cuius digressum accessit sacerdos ex more poscere consulta et responsa. Sed nulla responsio veniebat Tunciterum ⁊ iterū sacerdos victimas repetit. nihilominus semper silentiū permanebat Cunqꝫ sacerdos stupore estuaret. in sonis demō assistit dixit se nihil posse. pcuctāti cāz ait. p aductū Bre. eē expulsū. ⁊ cū p q̃rerꝫ sacꝺos q̃ꝺ tē fmeꝺij ꝺaret. ait. ñ alitsi biigredi licē ñ Bre. admitterꝫ. q̃ꝺ audito

Lectio

sacerdos secutus est beatū Gregoriū ad eūq; ꝓueniens rēpādit ex ordine hūanitatꝫ sue ꝛ hospitalitatꝫ eū admonuit. querelā expulsi numinis exposuit. adēptā facultatē sui q̄stus deplorat. ac reddi sibi omīa ad ꝑstinū statū deposcit. Scripsit Gregorius. eplazī hec verba dicēs Gregorius. Appollinī. Permitto te redire ad locū tuū ꝛ agere que ꝺ sueuisti. Quā cū sacerdos posuisset iuxta simulacꝝ affuit deīmō respōsa dictis poscēti. Qđ iste admirās ꝛ dicēs penes se ꝙ Gregorius maior erat isto. Clausis ianuis Phani adijt Gregoriū ꝛ ꝑstrauit se ad pedes eius rogās vt illi se deo offerat cui⁹ ꝟtute Gregorius dijs gentiū impabat. Qui cū institisset cathecuminus fact⁹ est a ipo. ꝛ postea baptismū ꝺsecutus intantū vite merito ac fidei ꝟtute ꝓfecit vt ipe btō Gregorio in epatu succederit. Laudanda est ḡ hospitalitas sacerdotis infidelis. venerāda sctitas pōtificꝫ mirificaꝛ pietas saluatoris sacerdotē iustificātꝫ ꝺmēdanda. Tercō caueat hospes nimiā dñationē in domo vel familia sui hospitis. q̄nimo dño dom⁹ obtpare studeat diligēter. Est ei nimis reprēhēsibile si ordinatōem dñi dom⁹ hospes ꝑsumeret reprobare. cuꝝ teneaꝛ oīa obseruare q̄ dñs dom⁹ ordinauerit. Juxta illō metricū. Cū facis ingressū studeas sic esse modest⁹. Ut post decessuꝝ de te sit rūor honest⁹. Quarto caueat nimiā frequētatōez. Juxta illō puer. xxv. Subtrahe pedē ō domo ꝓximi tui ne forte saciatus oderit te. Et eodē mō ꝓpter eandē cām caueat magnam morā cū hospite suo ꝺhēdā ꝓpter familiaritatē nimiā ꝙ quā i ipi⁹ ꝺceptū facili⁹ eadē posset. Secō ꝺsiderandū est ꝙ hospitalitatis ḡtuor sūt emolimēta. Nā ꝓmo disponit ad dei cognitōem. ꝺfert ꝓximi multiplicatōem. excludit diuinā vltionē ꝛ mereꝫ dei ꝛ angelor⁹ susceptōꝝ. De ꝓmo exēplū Lu: vl. de duob⁹ discipul' q̄ ꝺgnouerūt deū i fractione panis. Sic nōnūq̄ dīna ꝺgnitō alicui infūdit occasiōe viri scti i hospicō suscepti. de secō ꝓtz. iij. Reg. xvij. ō vidua q̄ Helia⁹ suscepit hospicio suo cui farinula n̄ defec nec lechit⁹ olei minu⁹ est. De tercio ꝓtz. vt hēt Josue. vi. Sola raab meretrix viuat eo ꝙ exploratores hospicio recepissent. De q̄rto Matth. x. Qui vos recipit me recipit. Et ad Heb: xiij. Dospitalitatē noīte obliuisci ꝓ hāc ei q̄dā placuer̄t angelis hospicō ꝛceptis: sic Abraā Gen. xix. Ferꝛ ꝙ ꝺa senator sibi castꝝ ꝺstruxit pulcerrimū iuꝝ cui⁹ ia/nuā sic metrice scripsit. Decretū det ne dormiat aut epulet. Nic gēs villana. Iz achillet plato dyana. Intendēs p̄ ō ordinare q̄ nullus ad illō castꝝ ad hospitiū vel prandiuꝝ recipet nisi eēt miles vel phs aut dña nobilis. Cui xp̄c appuit i somnis ꝛ ait. me et meos a castro tuo conaꝝ excludere. ꝓpter qō ꝛ te castro meo qō celū est debeo iuste ꝓuare. Cū ḡ senator iudicialē acceptur⁹ eēt sententiā: interposuit se supplicans mīi dei: et obtinuit senatori vite sue ꝓlongatōem ꝛ ꝓcepit sibi ꝙ ꝟsibꝫ illis sic dictatis deletis et hospitalitati deuote se daret ꝛ dixit sibi sic. Mura decretū sctōꝝ suscipe cetū. Nudum. Martinū Jacobū. Lazaꝝ peregrinum.

Lectio. ccxi

In se enim ele

mēta dū ꝺuertunt. sicut i orga/no q̄litatis son⁹ imutatꝫ oīa suū sonū custodiūt. Cū estimari ex ipo certo viso pōt. Ingrestia em in aq̄tica cōuertebantꝫ q̄cunq; erāt natātia in terra trāsibāt. Ignis in aq̄ valebat supra virtutē suā. ꝛ aq̄ extinguētis nature obliuiscebaꝛ: flame cōrio corrupta corruptibiliū aialiū nō veraverunt carnes coambulantiū nec dissoluebāt illaꝝ q̄ facile dissoluebaꝛ. sic glacies bonā escam ¶ Reprobata crudelitate in hospitibꝫ egyptioꝝ ꝛ oīso ꝙ digne ꝓ illa in hūanitate fuerūt ꝓcussi tenebraꝝ cecitate. In ista ꝓtexdit auctor satꝝ abrupte tractādo ō dīna protestate i opando mirabilia ꝓ filijs israel i trāsitu maris rubri ꝛ i itinere ꝓ deserto. Dixit em supius i isto capło q̄ ois creatura reflectebat se q̄dāmō applicato cursu nature ad obediendū diuine volūtati circa guberna/tōem electoꝝ suoꝝ. illā eandē ꝺclusionē ꝓtractat i lectōe hodierna. Et circa ꝫ duo facit. Quia ꝓmo declarat obedientiā creature tā in elementis q̄z i elementatis in generali. Secō applicat obedientiā illā ad res gestas in spāli ibi. Ignis in aq̄ valebat. Circa ꝓmū duo fac. qꝛ ꝓmo oīdit ꝙ licet elementa tūc recesserūt deo iubente a nature sue ꝺsuetudine. nō tn̄ recesserūt a cōsonātia armonice dispositōis. Secō declarat quō aialia in

ter se q̃dã noua vicissitudine suas ꝓprietates cõcauerunt ibi. Agrestia em̃. ☞ Aliter. Dicit g̃ ꝓmo sic q̃ sicut organista in q̃cunq; instrumẽto musico efficit armoniã ex diuersa tensiõe et moderatõe cordaꝝ iuxta scientiã artis sue et ꝓ libito volũtatis sue. facẽ eandẽ cordam: mõ reddere acutũ sonũ. mõ graue. et tñ sp seruat bona armonia et ꝓsonãtia delectabilis in opatõe sua. Eodẽ mõ dns vtit̃ ꝓ volũtate sua elementis et ceteris creaturis ad bñficia electoꝝ et supplicia repboꝝ ꝓ libito volũtatis sue et tñ bñ nõ obstãte ꝓsonãtia armonica q̃ est inter eleñta nõ dissoluit. Dic̃ g̃ p silitudinẽ. Dũ elemẽta in se ꝓuertunt. i. dũ elemẽta suas ꝟtutes mutãt vel intermittũt. sic̃ in organo q̃cũq; musica q̃litatis son⁹ yppalage. i. q̃litas soni ĩmutat̃ ꝓ volũtate organistaꝝ et omĩa elementa suũ sonũ custodiunt q̃ ad vniuersalẽ modulatõem. ita q̃ sic̃ nõ tollit̃ melodia ꝓ mutatõem sonoꝝ ĩ diuersis chordis instrumenti. Ita nec ĩ elemẽtis tollit̃ eoꝝ ꝓportio et armonia ꝓpter mirabiles opatões q̃s ds fecit ea. Nõ em̃ ds ꝓdidit creaturã sibi ꝓriam sed sue volũtati ꝓsentaneã Vñ. i. de q̃ facto est mari ex ipo certo visu põt q̃d nõ ex cõsueto vsu nature. sz ex volũtate ꝓditoꝝ ista fiebãt. sic̃ i spẽali statim declarat. Agrestia em̃. i. hoĩes et alia aialia in aq̃tica ꝓuertebãtur. i. ad modũ piscium aq̃ticoꝝ infũdo maris ambulãt. et q̃cunq; erãt natãtia vt rane in terra trãsibant. hoc q̃tũ ad aialia Quãtũ ꝙ ad elemẽta. ignis in aq̃ valebat supra ꝟtutẽ. i. ignis mixtus cũ grãdine de celo veniebat nec ignis aquã. nec aqua ignẽ ĩpediebat Exo. ix. Vñ sb̃dit Et aqua extinguentis nature obliuiscebat̃. i. nõ extinguebat ignẽ cũ quo de celo veniebat. sic̃ expositũ est c. xvi. Cõsequẽter sb̃dit effectus mirabiles diuine gubernatõis in spẽali q̃tũ ad elemẽta ☞ B Vbi sciendũ q̃ flama siue ignis duplicẽ habet virtutem in duplici materia Nã flama naturaliter cõburit siccum et dissoluit humidũ ꝙ gelatum sic̃ in glacie. Hꝫ fuit mirabile q̃ flama deo volente etiã passiuis approximata neutꝫ horꝫ fecit Vnde sb̃dit Flame ecõtrario. i. ꝙ naturã suã nõ vexaneruũt carnes inflamabiles corruptibiliũ aliũ coambulantiũ ꝓ desertũ et põt intelligi de serpentibꝫ ignitis quoꝝ corpa nõ fuerunt ꝙ sumpta ꝓ flamã in eis cõtentã Vl̃ de homibꝫ q̃ per serpentes nõ ledebant̃ postq̃ serpentẽ eneũ inspexissent. Vel ꝺ aialibus vel de iumẽtis q̃ nõ ledebãt̃ ꝓ illos serpẽtes ignitos Nec flame dissoluebãt illã bonam escã sz mãna q̃ cũ facile dissoluebat̃ sic̃ glacies ad calorẽ ignis sic̃ supra dictum est ca. xvi. Sed dubiũ est de eo qꝺ superius dixit q̃ quecunq; erãt natãtia in terra trãsibant. Vniuersaliter em̃ loquit̃ et tñ nõ legimus q̃ pisces in terra trãsibant Dicendum q̃ pisces erãt mortui Exo. vij. Pisces q̃ erant in fluuio mortui sunt et ꝓ piscibꝫ eructauit fluuius ranas. Vñ nõ erant alia tunc natãtia nisi rane

Lectio. ccxij

IN omnibus enim magnificasti ꝓpl̃m tuum dñe et honorasti et nõ despexisti in omi tpe et in omi loco assistẽs eis ¶ Post quã auctoꝝ huiꝰ libri a capitulo. xvi. inclusiue. iustã oñdit tã circa bonos q̃ circa malos gubernatõem. In hac finali clausula exurgit auctoꝝ in grãꝝactõem ꝓ beneficijs miris instis et magnis ostẽsis ꝓpl̃o hebreorũ: Regratiat̃ aũt de tribꝫ magnis bñficijs. vi delicet de inimicoꝝ subiectõe: de miraculorum ꝓ eis oñsione. de indeficiente sne bone volũtatis cõtinuatõe Quantũ ad primum dicit sic In omibus em̃ magnificasti Magnificasti spẽaliter in hostiũ destructõe et eorum liberatione Per hoc em̃ factus est isrl̃ magnus in terra q̃ ꝓpl̃os vicerunt. et eorũ terras possederunt Piere. v. Magnificati sunt et ditati. incrassati sunt et impinguati Et honorificasti in miraculoꝝ oñsiõe Hoc em̃ mirabiliter cessit ad honorẽ ꝓpl̃i illius q̃ ds ꝓ eis tãta miracula fecit supra patuit de plagis egiptiacis. Hic etiã patuit ꝺ statione solis tpe Josue et etiã de eiusdem regressu tpe Ezechie. Et de multis alijs ꝓpter q̃ ꝓpl̃s iudeoꝝ honorabilis videbat vt in ps̃ Honorabile nomẽ eoꝝ coram illo et Et sequit̃ diuine affectionis in sublimando ꝓpl̃m indeficiẽs ꝓtinuatio et q̃tũ ad tps et q̃tũ ad locum Vnde dicit Non despexisti eos. videlicet ꝓtemnẽdo. etiã cũ tibi peccassent licz eos clemẽter flagellauerit. tñ eras assistens illis in omi tempe. etiã in tempore tribulatõis sicut in ps̃. Clamauerũt ad dñm

Lectio

cum tribularẽtur. ⁊ de necessitatib⁹ eoꝝ li/
berauit eos Et in omni loco Actu. xvij. nõ
em̃ longe est ab vnoquoq3 nostꝝ In ipo em̃
viuimus mouemur vt sumus :☞ A
Circa illã clausulam Magnificasti po/
pulũ tuũ dñe. Notandũ est q̃ quattuor ge/
nera peccatoꝝ magnificant seipsos et qua/
druplíciter deus magnificat suos electos.
Magnificãt em̃ seipos quadrupl'r homies
in hac vita. videlicet iactatores pomposi. si
mulatores dolosi. perq̃sitores pecuniosi. et
peccatores monstrosi Primo g̃ magnificãt
semetipos iactatores põposi Hi sunt qui si
bi mendose attribuũt gr̃as quas nõ hñt vl'
quas hñt nimis extollũt. hi sunt q̃ sibi ꝺmẽ
datores cõducunt vt de eis talia diuulgent
q̃lia in ore pp̃rio credibilia forte non essent
hi sunt qui spreto testimonio pp̃rie cõscien
tie viuunt cõfidẽtes in amicis de sola excel
lẽtia laudis aliene Jactãtia non est vicium
laudis humane Hic dicit Aug⁹. xij. de ci/
ui. dei. ca. viij. sed est viciũ aie peruerse amã
tis laudẽ hũanã. spreto testimõio pp̃rie cõ/
scie Tales sunt nõnulli milites et armige/
ri qui strenua facta de ipis cõfingunt vt at
tribuãt sibimetipis que per alios gesta fue
runt Tales etiã sunt nõnulli pseudo ph̃i q̃
sibi arzogant ⁊ attribuũt labores alioꝝ q̃/
stiones. tractat⁹. ⁊ cõpilatões studioso3 qs
vix intelligunt in quib⁹ nihil hñt pp̃riũ ni
si q̃ pius recitãt talia q̃ fuerãt ab auctori/
bus cõpilata. q̃lis fuit ille Fidenti⁹ quẽ le/
pide deridet Marcialis coquus Epigrã/
matõ li. p̃. Iste Fidentius libros quos mar
cialis ediderat dũ recẽtes erãt surripuit et
discipul' suis legit. ⁊ tñ eos pfecte nõ intel
lexit Reprehendentes ergo eũ sup̃ h̃ Marci
alis sic scribit Quẽ recitas meus est fidẽti/
ne libellus Sed male dũ recitas incipit eẽ
tuus Inter istud q̃ maiorat per rarefactõ
nem et illud quod maiozatur per augmen/
tatõem differẽtia est. q3 illud q̃ rare fit ad
quirit maiorẽ quantitatẽ ⁊ occupat maiorẽ
locũ q̃ prius. et tñ non plus est in substãtia
de raro q̃ fuit in denso prius. sicut ptz. iij.
Phisicoꝝ. ca. de vacuo Sed illud q̃ real'r
augmentat crescit tã in substãtia q̃ in quãti
tate ⁊ maiozem locũ tenet ⁊ plus de sbstan/
tia q̃m prius habuit Sicut ptz. ij. de aia.
⁊ primo de generatõe ⁊ corrup. Et isto mõ
moraliter est de istis ambicios⁹ scolaribus
qui per solas cõmendatões laycoꝝ nomen
clerici sibi querunt ⁊ adquirunt statũ et lo/
cum maiorẽ p mẽdosas iactãtias licet indi
gne De pfectione tñ sciẽtie non plus hñt q̃
prius Aliter aũt est de addiscentib⁹ solite
⁊ de his q̃ iactãtie viciũ phozrescũt Hi em̃
sicut crescunt in honore ⁊ status sublimati
one. ita crescũt in valoze ⁊ scie augmentati
ne Tales ergo iactatozes male magnificãt
semetipos Jpi em̃ sunt qui magis amãt vo
cari rabi q̃ esse. magis amãt apparere sapi
entes q̃ esse. Amant honores. fugiunt la/
bozes. appetunt fastigiũ. ⁊ nesciũt fundam̃
tũ De quib⁹ dz Mat. xxiij. Dilatãt phila/
teria sua ⁊ magnificãt fimbrias ⁊c. Et pro
ista rogãdũ est cũ ps. Disperdat dñs uni/
uersa labia dolosa ⁊ linguam magniloquã.
Qui dixerunt linguam nr̃am magnificabi
mus. et iterũ Ut non apponat se homo vl/
tra magnificare sup terzã.☞ B Secũ
do se magnificant vicios⁹ simulatozes do/
losi. vt sunt adulatozes qui magnificãt ali
os vt econuerso magnificent eos Nã p hoc
q̃ alijs adulãtes eos magnificãt ab eis ecõ
tra magnificari sperãt Uñ iactatores ⁊ ad
ulatozes semp sunt amici Est em̃ adulatoz
quasi spectaculũ sup ph̃i Genes quoꝝ oculi
incipiunt caligari hñt instrumentũ q̃ daz
q̃ vocat spectaculũ siue berillus. q̃ tenẽt
inter oculũ ⁊ lr̃am quã volũt legere et tunc
statim lr̃a que est in se valde gracilis appet
grossa. ꝓpter densitatẽ lapidis trãsparẽtis
qui est in illo instrumento. p cui⁹ medium
trãsit lr̃a ad oculũ h̃ est mltiplicat spẽm suã
Isto mõ ꝺtingit aliq̃n q̃ hõ q̃ puus ẽt hu/
milis parũ reputat de seipo. sed si accedit
vnus adulatoz attribuit sibi gr̃as ⁊ virtu/
tes mirabiles quaꝝ forzan nulla habz et si
aliquã habeat illam mendaciter extendit ⁊
ampliat. ⁊ statim paup q̃ d senihil estimat
incipit qualis nõ est se reputare. sicut dicit
Seneca in epl'a. ij. Incredibile est q̃ mag
nos viros dulcedo abducat ostensiõis. Et
Alanus de planctu nature dicit sic. Qui⁹
modi pestilentia pcurriũt p̃ncipũ laterales
Palatini canes Adulatõis artifices. Fa/
bri laudis figuli falsitatis Hi sunt qui ma
gniloqua cõmẽdatõis tuba in diuitũ auri/
bus citharizant Qui mellice adulatõis fa

uos foris emittunt. qui vt emungãt mũera caput diuitis oleo adulatõis vngunt. Pre latoꝝ auribꝫ pulmonaria laudũ lubꝛiciũt q̃ ab eoꝝ pallijs aut ficticiũ pulueꝛẽ excutiũt Aut vestẽ sophistice deplumãt in plumen. Et infra. Adulatores a volũtate vultũ ab animo verbũ. a mente linguã. ab intellectu loquelã Imple dissentõis intervallo dissimulãt. plezqꝫ exterꝰ placabilꝛ applaudẽdo collaudunt quos interius ꝓtradictoria derisiõe ꝺfraudãt. foris vultu applaudũt virgineo: intus scoꝛpionis pungũt aculeo foris mellicos cõpluũt imbres adulatõis intus detractõis cuomũt tẽpestates. Nec ille Cõtra istos magnificatores ꝺꝛ Eccl. x Glia diuitũ honoratoꝝ t pauperꝝ timoꝛ ꝺmini ẽ Noli despicere hoiem iustũ pauperẽ t noli magnificare vꝛ diuitẽ pcõꝛez Tercio vicioſi ſe magnificãt perq̃sitores pecuni osi q̃ dilatãt hoꝛrea sua pecoꝛa t armenta t familiã mlꝛtiplicãt. Iupuacuas hĩtatõs edificãt sic magnificatꝰ fuit Nabal ꝺ q̃. p. Re. Homo ille magnus nimis erat diues t dutus. pessimus t malicioſus Talis aliqñ fuit Salomõ q̃ dicebat Magnificaui opera mea. edificaui mihi domos t plãtaui vineas. feci ortos t pomeꝛia t ꝓseui ea omneꝝ genꝛis aꝛboꝛibꝫ Eccs. ij. De ista magnitudine excusat se ps̃ Neqꝛinãt ambulauit in magnis. Quarto vicioſe ſe magnificãt peccatores monstroſi Naturalꝛ em̃ qñ in aliquo indiuiduo magnitudo nimia reperitur Et qñ in vno indiuiduo diuerse spẽs cõcuꝛꝛũt dicit monstꝝ in natura. vt ſi vnũ indiuiduum esset in pte porcꝰ t in pte bos. merito diceꝛet monstꝝ Et q̃to spẽs ille magis distarent fm pfectõem nature tãto magis vnio nature eoꝝ mirabilis appareret Vñ turpius monstꝝ esset cõpositũ ex boue t hoie. q̃ cõpositum ex boue t asino Nozalꝛ. Pctõres dicunt multipliciter mõstroſi: qꝛ vl ex excessiua magnitudie vnꝰ pcti l er aggꝛegatione magnoꝝ t grauiũ pcõꝝ fm speciẽ distinctoꝝ. imo q̃si ꝓtrioꝝ Sũt em̃ q̃daz vicia que q̃ntis non sũt ꝓtraria pprie. vnũ tñ vt cõiter ad diminutõez alteriꝰ augetur Hic superbia t luxuria non sunt vicia cõtraria. qꝛ non sunt eiusdẽ generis tñ naturalꝛ luxuria habet ex sua feditate coꝛrumpe superbiã Vñ pſone mlꝛtũ date lubricitati in

uenium cõmuniter sociales t non multũ superbe Similiter superbia coꝛrumpit luxuriam ex sui nobilitate Sunt em̃ nõnulli ex indignatione superbie luxurie feditatẽ detestãtes Si igit aliquis inueniat qui ex vna pte sit lubricissimꝰ t imũdissimus. et ex alia parte superbissimus. talis debet monstroſꝰ reputari. vꝛpote qui est hõ p naturã. demõ per superbiã t taurus p luxuriã Et talꝫ assimilat minotauro filio Pasiphes vꝛoris minois quem ipa de tauro cõcepit marito morantei bello. t iste minotaurꝰ fuit semibos t semiuir Vñ pꝛter verecundiã sui generꝫ excogitauit Dedalus labyrinthũ i q̃ Minois vitã finiuit Talia etiã mõstra modernis tpibꝫ occidunt. Eodem mõ monstroſꝰ peccatoꝝ occidi debet ciuiliter vt vicz vita ciuili pꝛiuet vel in labrinthꝺ ppetuo ꝺseruetur De taliꝰ turpiter magnificato dic̃ ꝺminus p ppheta Isa. x. Visitabo sup fructũ magnificẽtiꝝ coꝛdis regis assur Assur interpꝛtatur arguẽs vel ꝓuincens. t talis arguit vel ꝓuincit a seipo. t Hiere. ij. Arguet te malicia tua t increpabit te. Secꝺo nota q̃ deus magnificat hoiem multiplꝛ vicz Producẽdo curioſe. redimẽdo copioſe. iustificãdo gratioſe. t beatificãdo gꝛioſe Pꝛima pductio hoĩs oñdit hoiem magnũ esse apud deũ Cũ quadã em̃ curiositate pductus videt q̃ dixit ꝺs. Faciamꝰ hoiem ad ymaginẽ t similitudinẽm nram Gen. j. Job vij. Quid est hõ. qꝛ magnificas eũ t̃c: Secũdo magnificat hoiem redimẽdo copioſe. vt merito xp̃c dicere possit illꝺ p. Reg. xxvi Magnificata ẽ hodie aſa tua in oculis meis Tercio magnificat ꝺs hoiem iustificãdo gratioſe Arguit em̃ magnũ pꝛeciũ homis q̃ deꝰ ñ vult eũ pdere etiã si sit dignꝰ perdi Ad Ro. viij. Quos autẽ iustificauit illos et magnificauit t̃c. Quarto magnificat homĩẽ pꝛemiãdo gꝛioſe. dãdo homini semetipm. p. Regũ xxvi. Magnificet aia mea in oculis dñi. t liberet me de oi angustia. qꝺ nob ꝓcedat q̃ sine fine viuit t regnat Amẽ

Explicit postilla fratris Roperti Holkot sup libro sapiẽtie Incipit sermo eiusdem de studio sacre scripture

Lectio

Iusti medi

tabit sapiam ps. xxxvi. Dis sapientia siue hūanit⁹ adinuenta siue diuinit⁹ inspirata tā in doctore q̄z i auditore habilitatē req̄rit ydoneā iuxta ipius scie q̄litatē. Nullus em̄ q̄ntūcunq; doctus naturali ingenio nisi habilitet ꝓficiet ad q̄z cūq; facultatē. Hinc ē q̄ pueri ad mathematicā z ad logicā. adolescētes ad phīsicā. senes vel iā puecti ad ethicā aptiores credūt Et hoc ē q̄ dic Aresto: p. ethi. ca. iij. vbi docet q̄ inuenis nō est ppri⁹ auditor Politice z vi. Ethi. ca. vi. dic q̄ aliq̄s pōt esse mathematic⁹ dū est puer. z nullus pōt ee phs. vel sapiens dū est puer. Quanto igit facultas aliqua dignior est et nobilior tāto ad ipsi⁹ ad q̄rendā noticiā sincerior p̄exigit aptitudo z abilior dispositio in studēte. z io cū sacra scriptura q̄ singl'ariter sapia vocat oēm trāscendit sciam secularē. vt pote cui⁹ materia nobilior cui⁹ forma facilior. cui⁹ finis vtilior. cui⁹ efficiēs sblimior inuenit Necesse est g̃ volētez in sacra scriptura studere dispositōes ꝓueniētes hre Nō em̄ ad h̄ sufficiūt grāmaticoz rudimēta. rethoricoz ornamēta. dyaleticoz documēta. nec medicorū exp̄imēta Plus nāq; ad sacrā scripturā intelligēda pdesse poterit deuota depcatō q̄z pfunda pscrutatio. plus ꝓfert imaculata cōuersatio q̄z intricata disputatio. magz etiā valet diuine bonitatis ꝓtēplatō q̄z mūdane curiositatis occupatio. z multo pl⁹ valet mētalis suauitatis degustatio q̄z ꝑmotōnalis indagatio. Hui⁹ g̃ tā sacratissime facultatz solus ille auditor repit ydone⁹ q̄ fuerit moral'r vtuosus Et q̄ iusticia general' ab Aresto ꝺr sapia. v. Ethi. ca. p. Jō sacratissime theologie auditori appropriat nom̄ iusti Os iusti meditabit sapiam. ☞ A

In quib⁹ verbis informat deuot⁹ theologus vel catholic⁹ q̄ sacre scripture noticia per occasionē quadruplicem ipetrat. Per officiosam supplicatōem. p fructuosā ꝺuersatōem. p seriosam ꝺsideratōem. p saporosam delectatōem. Os significat officiosam supplicatōem: iustus fructuosā ꝺuersatōez meditatio seriosā ꝺsideratōz. z sapia saporosam delectatōz: Os iusti meditabit sapiētia. Prima g̃ noticia sacre scripture ē a deo attrahēda p officiosā supplicatōz. q̄ tū ad hoc p̄mittit os ps: Os meū aperui z attraxi spm̄. i. descriptura sacra nō l'r alēs sed spūalem sensum. q̄z lra occidit. spūs aūt viuificat. ij. Lozᵉ. iij: Sicut illi pulli auiū facil⁹ reficiunt a mre qui i nido iacētes capita altius leuant z os spaciosius dilatāt. ita scolares deuoti. q̄ in nido scripture iacētes tāto a xp̄o a vberiori noticia recreant q̄to per oōnis instantiā deū deuoti⁹ depcant. ipso dicente in ps. Dilata os tuū z implebo illd Et Luc: xxi. Ego dabo vobis os z sapiam cui non poterūt resistere nec ꝓtradicere oēs aduersarij vestri Et h̄ ē q̄ dicit btus Bze. p. moral'. ca. xxvij. Ea q̄ pscrutari in nobis nitimur. sepe melius orādo q̄z inuestigādo penetramus Hinc ē q̄ sicut scribit Hieroz ad metria dē virginē Lectōem inq̄t frequēter inter z ūpat oratio. z aīam iugiter adherentē deo grata vicissitudo sancte occupationis accēdat. Hic sctus Aug⁹. in omibus cōiter libris suis cum pscrutatōne z studio deuotā oratōem admisit Hic sctus Tho. d aq̄no q̄tiens pplexis difficultatib⁹ angebat deuotioni legit se dedisse Et sic suam sciaz plus deuotionis subsidio q̄z inuestigatōis studio ꝺr adq̄sisse Hic paulus se recōmendat Ephesijs. ad Ephe. vi. Orātes sit⁹ omni tpe in spū. vt det mihi sermo in aptione oris mei cū fiducia notū facere misteriū euāgelij ☞ B

Os ergo deuoti theologi ad hoc q̄ digne scripture sacre difficultatē attrahat. q̄ dupl'r se disponat Separet a luto lubrice vilitatis. expurget calculo celice sanctitatis. cibet libro solide veritatis. tarmet gladio seueritatis Primo ergo os deuoti theologi separi debet a luto lubrice vilitatis Hiere. xv. ca. Si separueris pciosum a vili quasi os meū eris. Preciosum a vili id ē aīam pciosā a carnalib⁹ desideriis. vilibus z lutosis Sap̄. xv. Luto vilior vita illius. Sed ꝺo debet expurgari calculo celice sctitatis Juxta illd Isa. vi. Volauit vnus ad me de seraphin z in manu ei⁹ calculus quē forcipe tulerat de altari z tetigit os meum z dixit. Ecce tetigi hoc labia tua. z auferet iniq̄tas tua: et pctm̄ tuū mundabit Moza liter altare ē sacra scriptura. calculus difficilis sensus ei⁹. forceps subtilis eiusdez facultatis extractio. Ad lram angelici spūs

deuote studẽtes illumiant⁊ expurgãt ne in scripturis aberzẽt. Tercio os deuoti theologi cibari debet libro solide veritatis. ꝺ ꝙ Apoc. x. Accepi libꝝ de manu angeli. ⁊ deuorauí illũ. ⁊ erat in ore meo tãꝗ mel dulce Iste liber est scriptura sacra. ꝙ nõ ꝺz debz teri sed potiꝰ deuorari. qz credi debz per fidẽ integraliter ⁊ sũmatim. ⁊ nõ p rõez discuti minutatiz. ⁊ sic fit tãꝗ mel. imo plꝰ ꝗ mel dulce. Juxta illꝺ ps. ꝗz dulcia fauci bus meis eloquia tua super mel ori meo

Quarto debet os theologi armari gladio rigide seueritatis ad destruendũ hereses ⁊ erzores. vicia ⁊ malos mozes Isa. xlix. Posuit os meũ vt gladiũ acutũ vt illi assimiletur. ꝺ ꝙ Apoc. xix. Vidi celũ apertũ. ⁊ ecce equꝰ albꝰ. ⁊ ꝙ sedebat super illũ vocabaꝯ fidel ⁊ verax ⁊ ex ore eiꝰ pcedbat gladiꝰ acutus. vt ĩ ipo percutiat oẽs gẽtes Et Apoc. ij. Pugnabo cũ illis in gladio oris mei Sz dolendũ est theologis his diebus quoꝝ os locutũ est vanitatem ⁊ dextera eoꝝ dextera iniq̃tatis. in ps. Jn q̃ꝝ quibusdã inuenit os dissolutõis. ⁊ in nõnullis os detractõis. in pleriſqz os ambitõis. in mltis os adulationis Os dissolutõis hñt illi q̃ꝝ oĩs fmo turpiloquio ⁊ scurzilitatibus admiscẽt Contra quos Colo. iij. Deponite turpẽ sermonẽ de ore vro Et ad Eph. iiij. Oĩs fmo malus de ore vestro nõ pcedat Os detractionis hñt illi ꝙ nõ cessant detrahere paupta/ tiquã xpc docuit: castitatem deridẽt quã xpc ꝺsuluit. pauperes pupendũt ꝙs xpus elegit Hi sunt pseudo pphe De q̃ꝝ ore nihil aliud nisi rane vane garzulitatẽ pcedũt Apoc. vi. Os ambitõis hñt illi ꝙ sacre scripture noticiã ad hũanos honozes ordinãt ⁊ eccl'iasticas dignitates ad officia pbẽdas ⁊ gdus in eccl'ia ꝺsequẽdos Isti pro se allegãt ꝙ ter dictũ est Petro. pasce oues meas Joh. xxi. Et ꝙ epatũ desiderat bonũ opꝰ desiderat. p. Thimo. iij. Hi sunt viles ypocrite. cũ sola terzena desiderãt. De celestibus ꝺo nõ curãt. Juxta illꝺ ps. lxxi. Posuerũt in celũ os suũ ⁊ lingua eoꝝ trãsiuit in terza Lingua id est lingue intẽtio corrupta Os adulatõis hñt illi qui statũ placie tenentes ⁊ in suis subditis scãdalosa videẽs. cãtant semp placebo. sed dirige nunquã cantant. De quib⁹ verificat illꝺ ps. xl. Hec via illorũ scãdalũ ipis. Et postea in ore suo ꝺplacebunt

Scꝺo pncipal'r sacra scriptura est a theologo exercenda p fructuosã ꝺuersatiõ nẽ vt fit nõ solũ doctus in scia. sed iustus in vita Os inquã iusti. Nõ em auditores legis iusti sunt apud deũ sed factores legꝫ iustificabunt Ro. ij. Distinguit em Aresto. v Ethi. iusticiã quadruplicẽ scz distributiuã cõmutatiuã. dñatiuã. ⁊ paternã Primo ergo deuotꝰ moralis debet hr̃e iusticiã distributiuã. vt qꝺ sine fictõe didicit sine inuidia cõicet alios liberaliter instruẽdo Prouer. x. Labia iusti erudiũt plmos Justiciã cõmutatiuã debz hr̃e vt nequaq̃ p doctrine merito famã hũanã intẽdat p pmio Mat. v. Attendite ne iusticiã vestrã faciatis coram hoĩb⁹ scz pter tpale lucr̃ sed perpetuũ. Dañ. xij. Qui ad iusticiã erudiũt multos q̃si stelle in perpetuas eternitates Debeat ⁊ tercio iusticiã dñatiuã. instinctꝰ bestiales carnis cõpescẽdo legibus rõis Et h̃ est qꝺ docet Plato in Phedone añ medium. In hoc inq̃t manifestus est ph̃s si absoluat aiam a corporis cõmũione differẽtius alijs homib⁹ Et ciro post. Anĩa phi inhonorat corpus ⁊ fugit ab eo. queritqz ipa fm seipsam fieri Isti cõcordat cõmẽrator Auerzois in plogo. vi Phisico. vbi loquẽs de inclinatõnib⁹ carnis ⁊ corporis passionib⁹ diẽ sic Studentes inq̃t cũ sciuerint vilitatẽ earũ expellãt eas a se. ⁊ odiãt eas maxio odio et sic erunt casti retinentes leges diuinas ⁊ obedientes legib⁹ naturalib⁹ Hec cõmẽtator ps: Dñabunt eoꝝ iusti i matutino. Debeat q̃rto iusticiã paternã. hũanitatez pr̃is erzantib⁹ exhibẽdo Sap. xij. Docuisti populũ tuũ per talia. qm oportet iustũ ⁊ hũanum esse

Tercio pncipal'r sacra scriptura est a theologo pspicienda per seriosã cõsideratõem. qꝺ notaꝯ cũ infert Meditabit. In ps. In lege dñi volũtas eius ⁊ in lege eius meditabit die ac nocte Jsta meditatõ temperat corporis voluptatẽ. mitigat mũdi tẽpestatẽ. pdicat dei pietatẽ. excitat hoĩs caritatẽ. Primo dico ꝙ hec meditatio tẽperat corporis voluptatẽ Eccs. xij. Frequẽs meditatio carnis afflictio est Et Hiero. Ama scientiã scripturaꝝ et carnis vicia non amabis Scꝺo hec meditatio mũdi mitigat tẽpestatẽ Un Hiero. super epl'am ad Ephe.

Si aliq̃d est qđ in hac vita virũ sapientem teneat ⁊ inter pressuras ⁊ tentatões mundi equo aio permanere suadeat. illud primus esse reor meditatõem ⁊ scientiã scripturarũ Tercio hec meditatio predicat dei pietatẽ In ps̃. In matutinis meditaboꝛ in te. qz fuisti adiutoꝛ meus Quarto ista meditatõ excitat hoĩs caritatẽ In ps̃. In meditatiõe mea exardescet ignis Ista meditatio sacre scripture nõ debet esse transitoꝛia. sicut de dialetica dixerunt quidam antiqui q̃ est a limine salutanda Sed debet esse morosa ⁊ diuturna ⁊ cõtinua. Et eo feruentioꝛ q̃ homo senioꝛ inuenit Eccl. xliij: Beatus vir q̃ in sapientia morabit ⁊ qui iusticiã meditabit Unꝺ Piero. ad demetriadẽ ꝓginẽ Sacraꝝ scripturaꝝ ardoꝛ nulla prorsus etate extinguit: imo vt secularis auctoꝛis vtar sẽtentia. potiꝰ etate inflamat: Et Gregoꝛ. xx. Moral. ca. ꝓ. Scriptura sacra puulis humili sermone blandit. q̃ nec sic clausa est. vt paueſci debeat. nec sic patet vt vilescat. sed vsu fastidiũ tollit ⁊ tanto diligit quãto plꝰ meditat. ¶ Quarto ꝓncipal'r scriptura sacra est recolligenda cũ saporosa delectatione Et ideo merito vocat sapientia quasi sapida scientia. de qua loquens Hugo de sãcto victoꝛe libro suo ꝓmo de anĩa dicit sic. Nihil in hac vita dulcius sentit ⁊ nihil auidius sumit Nihil ita mẽtem ab amore mũdi separat. nihil sic animũ ꝓtra tentatões roborat. nihil ita hoĩem excitat ⁊ adiuuat ad omne bonum sicut studium sacre scripture Et in eodẽ volumie li. iij. dic̃ In refectoꝛio sacre scripture tres mense id est tres intellectus ponuntur. hiſtoꝛialis. misticus et moralis. prima mensa simplicibus. secunda doctoꝛibus. tercia cõmunis est vtriſqz In prima est cibus grossioꝛ: In secũda subtilioꝛ. In tercia dulcioꝛ Prima ꝓtinet saporẽ exẽplorum Secũda vim gestoꝝ Tercia dulcedinem moꝝ Et infra In hac scriptura quidquid docet. veritas. quidquid ꝓcipitur bonitas. q̃dquid ꝓmittitur felicitas Nam deus veritas est sine fallacia bonitas sine malicia. felicitas sine miseria. hec Hugo. Est ergo ista scientia inobfuscabilis in decore Insepabilis in vigoꝛe Inappꝛeciabilis in valoꝛe: Interminabilis in honore. Primo dico q̃ est inobfuscabilis in decoꝛe Sap̃: vi. Clara est ⁊ que nunq̃ marcescet sapientia. Secũdo insuꝑabilis in vigoꝛe. Sap̃. v. Melioꝛ est sapientia q̃ vires. Et Sap. x. Omnipotentioꝛ est sapientia Tercio est inappꝛeciabilis in valoꝛe Prouerbiꝝ. viij. Melioꝛ est sapientia cunctis opibꝰ ꝑciosissimis Quarto interminabilis in honoꝛe. quia Sap̃. vi. Cõcupiscẽtia sapientie deducet ad regnũ ꝑpetuum Ad quod nos ꝑducat q̃ sine fine viuit ⁊ regnat. Amen.

Hoc opus ꝑclarissimũ eximũ dñi mgri Roperti Holkot sacre theologie moralissimi atq; doctissimi pfessoꝛis. oꝛdinis fratꝝ ꝑdicatoꝛũ. sup sapientiã Salomonis. impressum est A mgro Johe otmar in Reutlingen. Anno incarnatõis dñice Millesimo quadrigentesimo octogesimonono

Tabula operis holgot super librum sapientie

Aron quomodo electus ⁊ vocat⁹ fuit ad honorem. L. clxv. ante. B

Aaron ⁊ p̄sbiteroꝝ vestimenta q̄ ⁊ q̄ta l. ccv. p totum ⁊ q̄d significent

Abraam futurus iustus prescitus fuit in turris babilonice edificiol. cxxvij. a

Abraam vtꝝ peccauerit dicēdo vtorem suam sororem. ibidem infra

Abraam docuit egiptios arare terram ⁊ astrologiam ibidem ante. B.

Abraam cōmendatum per aristotilem in libro de pomo ⁊c· ibidem

Abbatis vaphi doctrina et disciplina. l. vij. prope finem.

Abortire facit pregnātes fetoꝝ candele extincte. l xxxiij. post. B

Abuti et vti q̄d sit fm iuristas. l. clix. a

Acceptio psonaꝝ sit peccatū. l. lxxix. p⁹. a

Acceptio psonaꝝ q̄d sit ibidem infra

Acceptio psonaꝝ. v. sit in deo ibi post. B.

Acceptio psonaꝝ vtrum sit in pmotiōe consanguineoꝝ vel nobilium ibidem

Acceptio psonaꝝ in qua donatione possit contingere ibidem

Acceptio talis vtꝝ ꝺmittatur dispensando cum nobilibus ⁊ non cum pauperibus ibidem infra

Acceptio talis quō fiat in electionib⁹ canonicis vel quomodo non ibidem.

Acceptio talis quō fiat in exhibitione reuerentie ibidem in fine.

Accusatio iudeoꝝ in xp̄m per duodecim articulos cum defensoꝝib⁹. l. xxiij. ⁊ sequētibus

Accusationes peccatoris in iudicio finali qui ⁊ quot erūt. l. lvij. post a.

Adeꝺtulit sapientia q̄nq; gratias speciales. l. cxxv. A

Adam ⁊ filij sui statim ī principio deum esse predicarunt. l. clvij. ante. a

Adam in statu innocentie vtꝝ rationabiliter fuit custoditus a deo post. a.

Aduentus xp̄i ad iudiciū erit in voce terribili. l. lvij. A

Aduentus xp̄i sēs differt ⁊ quō a p̄mo l xxi. A. ⁊. l. lxxvij A

Adulterij grauitas pz ex tribus. l. xlij. b.

Adulterium assimilatur homicidio ⁊ ēmaius furto ibidem infra

Adulterij periculum ex prolis peruerse procreatione ibidem

Adulterium detestantur aues ibidem circa finem.

Adultera in quos spāliter peccet ibidez

Adulter vtrum grauius peccet q̄ adultera. l. xlvi. b

Adulteroꝝ filij nō diu durāt l. xlij. p⁹ A

Adulteroꝝ filij tanq̄ rami inutiles cito confringuntur l. xlvij. A

Adulterina generatio nunq̄ instituet leges rōnales ⁊ mansuras. l. xlvi. post. A

Adulterina ppagatio cur nō sit vtilis rei publice. l. xlvi. B

Aduocatoꝝ falsorum clausula ō dānatis l. lvi. a

Aduocati falsi reprobantur propter. iij ibidem.

Aduocati tales cōpantur diuersis ⁊ sunt peiores meretricibus ibidē infra. ⁊ plura talia.

Aduersitas cur accidat bonis et q̄ sit vtilis. l. ix. per totum.

Adulatores sunt inimici pessimi. l. cxxxi A et ibi de aliis inimicis

Affectio animi duplex secundum Anselmum. l. ij. B.

Affectio hominis dupliciter deordinat. l. lxij. ante. A

Affectuosa noticia q̄d sit. l. lij. ante A

Alimenta nostra debent esse opera sanctorum. l. xlvij. B

Alexandri dictum laudabile. l. lix. prope finem

Alexander magnus nullum ducem instituit nisi sexagenariū. l. ij. ppe finem

Alexandri studium ⁊ aristotilis solicitudo circa ipsum. l. lxxv. B

Ambicio est simia caritatis. l. v. B

Ambiciosi ad homines decidēt in iudicio l. lvi. A

Ambiciosoꝝ pericula et labores. l. xx. b.

Amicicie ꝺtrariatur susurratio. l. xxvij. post A

Amicicia quid sit sēdm tulium l xxx p⁹ A

Amicicia multiplex ⁊ q̄ melioꝝ. l xlv. B

Amicos ab inimicis discernere vtilimū ē l. cxxxi. ante a

Amicicia cui sit ꝺ grue sociāda. l. ccvij. B

Amicicia viri boni ⁊ postea querenti vtrū sit dissoluenda. l. ccvij. b.

Amicicia talis viri vtꝛ statim an pꝛeme/
ditate sit dissoluenda ibidem
amicum talem vtrū tanq̄ extraneū tenere
liceat ibidem
amicis prferenda est veritas.l.lxxxvi b
amoꝛ feruentioꝛ inter nubiles ostenditur.
l.cv. A
amoꝛ dei finis est sacre scripture·l.ciij A
amoꝛ dei ad animam humanam ex tribus
patet.l.lij.D
angelus extermiatoꝛ egipti vtꝛ fuit bonꝰ
vel malus l.cci.a
angeli boni vel mali vtꝛ puniant animas
purgatoꝛij ibidem B
angeli cur gaudeant de peccatoꝛe peniten
tiam agente.l cxlix.post B
angeloꝛ ymagines quales solent pingi ibi
dem infra.ꝛ quare sic
angeli significāt aliquando sacerdotales
ꝓpter similia officia.l.clxxxiij A
Angeli sathane apostate icubi ꝛc̄ sunt ma
li sacerdotes.ibidem infra
anima quid sit triplex opinio falsa ꝛc̄ l.xvi
ante A
anima humana ex tribus ꝓbatur deo placi
da l.lij post B
animam moꝛtalem ponentes quō conclu/
siue dicant l xx A Et l xv post A
animā moꝛtalem ponentes fatui ꝓbantur
multipliciter ibidem infra
anima humana vtꝛ sit imoꝛtalis.l.xv.a
animam esse imoꝛtalem vtꝛ possit pꝛoba/
ri ratione naturali.ibidem
animaꝝ electaꝝ.doꝛes et operationes que
sint.l.xxxvi. A
animas suas vendunt aliqui perdunt alij
impingnoꝛāt alij ꝓ nihilo dant.l.lij.vsqꝫ
in finem
anima humana quomodo compareꝰ trian
gulo.l.cxcviij. B
anima fm voluntatem xp̄i conuersans di/
scat aut doceat.l.ccv. B
Anima habet coꝛpus obligatū ad triplex
officium l.xxiij post a
anime vitam spiritualeꝫ duo faciūt l.cij.a
anime defunctoꝝ vtꝛ habeant distincta re
ceptacula.l.xxxi. B
anime iustoꝝ multipliciter sunt i manu dei
l.xxxi.vsqꝫ in finem
anime purgatoꝛij ꝺ queruntur de triplici
genere hominū.l.xlij.post.b.Et Item de
quatuoꝛ.l.clxxxiij. B
anime peccatoꝝ vtꝛ ꝛ quomodo sunt i ma/
nu dei.l.xxxi.in fine
anima non est perfecte bona nisi ꝓ gratiaꝫ
l.cxvij. A
Animabus purgatoꝛij suffragari monea
mur quatuoꝛ rationibus.l.xlij. B
animaꝝ retributio qualis erit.l.xxxi. A.
Anima sepatur a deo ꝓ peccatū.l.xiij. A
anni vite humane vtꝛ intelligantur cen/
tum viginti Gen.vi.l.xlij.post A
anthiton vel antithesis qualis figura sit.l
xxxij
appollophani scriptu de solo stante tempo
re Ezechie.l.xcix.a
appetere debet hamo sapientiam ꝛ religio
nem.l.ij. B
Appetitus bonoꝝ inflat nisi condiaꝰ sale
discretionis.l.xlvij.post.b
appetitus nullus est i homine qui nō pos/
sit impleri virtuose vel actus.l.xliij.post
principium.
aqua in scriptura pl'a significat.l.cxxxvij
A
Aque amare tripliciter dulcescunt.l.cxx
xiij. B.
Aqua pluuialis q̄d causet et q̄d moꝛali
ter significet ibidem
aqua quō mutata sit in vinum marie pre/
cibus ꝛ in cuius signum ibidez infra
aqua penitentie abluit soꝛdes peccatoꝝ
ꝛc̄.l·cxxxviij.b
Aque sex ꝓprietates significant condicō
nes bonas mulieꝝ.l.clxxxij. A
arche noe officium.l.clxij. A.
arche foꝛmatioꝛ dispositio.l.cxxvi. B.
arcium gloria diuersimode sumpta est.l.i
A.
arcꝰ cristi lux scripture moꝛs naturale lex
censure.l.lxvi.post. A
Arcus dyaboli tres carnalis concupiscē/
tie.fernalis inuidentie.mundialis consci
entie ibidem
argentum ↄparatur luto ꝓpter aliquas
naturales similitudines.l.xciij.post.a.
Argentum viuum quomodo fixi possit,
ꝛ quomodo coꝛ nostrum stabiliatur.l.vij
B.
arma cristi poꝛtando in coꝛpoꝛe nostro.l.
cxxij.b.
armatura nostra spiritualis que sit.l.lxxi.
post.a
Ars magica vtꝛ sit hominibus ratiōna/

biliter interdicta l.cxc.b
Ars notoria cõputatur inter superstitio/
sa ibidem infra
Astucia quomodo faciat apparentem q̃n/
titate ꝛc̃. sicut aqua ptria l.cxxxviij B
astucia secularis duo genera hominum p
ducit ibidem infra
Athomus quid sit subtili diffinicõne l.ci
post A
audaciam loquendi tria prestant.l xlix.b
Aue literaliter et sillabaliter exponitur.l
cxcv. B
aue quomodo significet sanctam trinita/
tem ibidem infra
aures predales q̃d significẽt.l.lxv. B
Aurum ꝛ argentum.cũ sint sub terra vi/
dentur nõ necessaria humanis vsibus.l.
xcij. A
aurea quõ sit corona animi. Sed aureola
redundat etiam in corpus.l.xl.post.b
auditores sacre theologie quatuor habe/
ant l.p̃ post a
Aur̃ cur ꝓparetur arene.l.xcij. B

Barlaam anato

icam quõ ioasaphat filium cuiusdaz regis
uenerat.l.luij.prope finem
Beatitudo quid sit fm boecium.l.xxxij.
post A
Beatitudinis ꝓmendatio bernardi.lxxi.
in fine
beatitudinis tria media:cura dilectio cu/
stodia l.lxxxiij.a
beatitudinez hic querentes redarguit au/
gustinus l.lxxi in fine
Beati:vtr̃ post diem iudicij gaudebũt de
penis dãnatoz l lxxi.a
Bellum vtr̃ sit licitum x̃piano l cxiij B
Bella interdicunt̃ principib⁹ l lxxxvij B
bellum licitum fm an.doc quinqz requi/
rit ibi post B
benedictio iacob p ysaac vtrum tenuit ex
quo intendit l.clxxv a
Beneficia nõ recognoscentes vtrũ debeãt
dici ingrati l clxxxvi post a
beneficia creationis delicta preuaricatio/
nis ꝛ tempora concessa remissionis hic si
numerauerimus siue numero reperimus
l cxliij post b
benedictionem diuinam meret̃ corrector
ꝛ precipue iuuenum l clxxv L
benedictionem diuinam meretur honoz
parentum l clxxv a
beniuolentie dei erga nos tres effectus l
liij ante A
benedictionem diuinam meret̃ qui misere
tur indigentibus ibi
benedictionem diuinam acquirit innocen
tia conuersationis ibi infra
beneficentia mutua comparatur ludo pile
l cxiij post B
Bestialitatis malicia quomodo fugienda
l vi A
bestie quomodo incutiũt timorem ꝛ q̃d
significet l cxliij post A
bigamus efficitur qui contrahit amicicia
cũmendatio l xi B
bonitatis diuine dulcedo ꝓbat̃ l cxlvi A
bonitatem duplicem potest habere q̃is
persona l xlvi A
bonum prolis ꝛ bonum sacramenti in ma/
trimonio l xliij post a
bonos ꝛ electos.deus transfert tripliciter
l xx B
boni corrumpuntur inter mundanos per
duo infectiua l li A
boni cur ante senium plerumqz moriãtur
l.xx. A.
Bona proximi non possunt videre inuidi
l.xxv. A.
brachium nostrum x̃pus est per quod mu/
nimur ꝛ c̃.l.lxx b
breue est om̃e gaudium mundi.l.xxij.a
brucus quid sit.l.clxxviij post B

Labo et Crabo et

scrabo quomodo differant.l.cxlviij.p⁹ A
Cadendi in peccata q̃lis sit ordo.l.xxx vij
post A.
Calandrus auis cuius sit nature.l.lxv.p/
pe finem
canis est animal sagacissimum ꝛ quid sig/
nificet.l.cxli.a.
capitalia vicia sunt septem que tenemur
vincere.l.cciij.a.
Capitalia vicia p que vincere poterimus
ꝛ quomodo significentur p chananeos ibi
dem
Cayn transgressio.l.cxxvi. A
Cayn quid obtulit.l.xlvij.
Caritatis simia est ambitio.l.v. B
Caritas facit animã leuem cupiditas gra

uem.l.xxv.C.
Caritatis venenum est inuidia.l.xxv.A
Caritatis igne dulcoratur omnis tempo
ralis amaritudo.l.xlvij.ppe finem
Carcer q̄druplex i sac̄ scriptura.l cxiij A
Carnis voluptas difficulter curabilis.l.
vij.B
carnem mortificare debent filij dei.l.xxiij
Et.l.cvij.A
carnis opera per que excusentur in matri
monio.l.xliij:B
carnis voluptas suauis apparet sz intus
amarescit.l.xlix.B.
Carnales delectacōnes nō sunt vera bona
l.li.b
caracteres z figure vtz habeant aliquam
virtutem.l.cxc.in fine
Cartule vel sacra verba vtz licite possint
collo zc̄.suspendi zc̄.l.clx.in fine
Cardinales virtutes que sint z quare ita
dicantur.l.cix.inter.a.z.B
casus ablatō quoddam mirabile sz tñ na
turale.l.xxv.ppe finem
Casa quid significet.l.cxxxvi
caste viuere cum sterilitate melius q̄z vo
luptuose cum fecunditate.l.xxxix.A
casta generatio cum claritate melius dici
tur q̄z cum caritate.l.xliij.B:
Castitas cōiugalis vt debite seruetur tria
requirit Ibidem.A
castrare seipm vtz aliqñ sit licitū propter
continentiam.l.xl.a
Cautela magna nobis sit in faciēdis.l.vij
A
cautela duplici pugnauit alexander z vi
cit.l.cxxiij.ppe finem
Cecitates septem inducunt septem mor
talia.l.xxxix B
Celestia melius vident humiles q̄z super
bi.l.xxvij.a.
Cibo simplex vtz sit leuioris digestionis
macrobius.l.clxxij.B
ciuilitatem debite ordinandam que requi
rantur.l.xlvi.a
clamant ad dñm quatuor genera peccato
rum.l.lxix.a
Claritas z animarz dotes quare in anima
bus erunt.l.xxxiij.a
Clementia precipue decet reges z princi
pes.l.lxxxvij.B.
clementia potentia.fortitudo et mansue
tudo naturaliter coniungnntur.l.cl.a.
Clerici sunt dispensatores bonorū xpi nō
possessores.l.lxxxiij.a.
Clerici induantur podere continentie zc̄.
ccv.b
Clericorz vita qualis esse debeat z qualis
heu simulata appareat.l.xxiij.ab a vsq3
ad finem
clericus litteratus sit argus.v.centū ocu
lorz.l.xxxvij.post.a
Codr9 rex athenensium quō figuret xpm
l.xxviij.post.B.Et.l.cxxix.ppe finem.
collatio optima monachorz z fratrz mendi
cantium.l.xxvi.post.a.
Cogitatio mūdanorz qualis z quotuplex
l.v.c
cogitationum quatuor genera.l.v.post.a
cogitatio mundanorz quibus rebus com
paretur.l.v.post.c
Cogitatio sancta vel contemplatio excel
lit omnia ibidem
cogitatio duplex fecundat mentem ibi p
pe finem
Cogitatio peruersa quomodo et qualiter
separet a deo.l.v.post A
cogitatio cineris vel pulueris ad q̄d vti
lis.l.xvi.B
Cogitacōnes voluptuose licet parue cito
sunt repellande l.v.b.Et.l.lxxx.prope fi
nem
cogitatio mortis initiū sapiēcie.l.lxxxviij
A
Cognicio supnaturalium excedit limites
humane fra.l.cxxiij.A
cognicōnem dei sui z primi impediūt di
uitie tempales l.cviij B
Coluber qualis serpens sit l.clvij post A
columna ecclesie sit prelatus exemplo vi
te l.cxcvij a
concept9 hois z natiuitatis dies fm. ma
crobium satis magistraliter l.lxxxix.b.
Conceptus humani corpis qnqz circum
stancie turpes l lxxxix A
conceptus variatur p picturas z ymagia
tionem vtpatet p exempla l.cxxx A
concupiscentiam verā beatitudinis dere
linquūt tria genera hoīm l lxxxiij p9 A
Compatio regis ad subditos l lxxxvij in
fine
compatio patris ad filios l.lxxxvij i fine
Comparatio pastoris ad oues l.lxxxvij.i
fine
Confessionis sigillum z secretum nō rati

landum l.xxv post A
Confessionem quomō nitatur impedire dyabolus l.cxv b
Confessio impiorum iutilis quomodo incipiat l.lx A
Confessio impioꝝ tempe congruo ꝛ in spe pfecta fozet multis ad salutē Jbidem
Confessionem impiorum tria faciunt iutilem l.lix A
Confessionem inutilem concludunt impij per tria.l.lxi A
Confidendum in deo propter tria l. cli. post B
Confidere debemus in christo et in virgine maria l.xxxvi b
Confidentia in deum necessaria trib⁹ generibus hominum Jbidem
Coniugium institutum est ad officiuz remedium ꝛ immoꝛtalē memoriam l.xliij. post B
Coniugiuz moderni tempoꝛis heu aliter fit l.xlv post B
Coniugium sare ragnelis ponitur pro exemplo coniugatoꝝ ibidem
Coniugale premiuz potest excedere statū aliquarum virginum l.xlv A
Coniugatus resuscitatus vtruz teneatur redire ad vxoꝛem.ibidem infra
Coniugari volens q̄tuoꝛ notet circa vxoꝛem.ibidem a
Computatōnis septez species ſm algorismum ꝓplebit de⁹ nobiscum l.clxix A
Computant nobiscum triplices persone :ibidem infra
Conscientia hominis multiplicem actuz habet l.cxci a
Conscientie carta quomodo destruetur a corrosione Jbidem B
Conscientia defectia q̄drupleꝛ ibidez infra.
Conscientie domus vt sit quieta quattuoꝛ habeat l.cxv B
Conscientia non sit sicut dom⁹ dedali vocata laboꝛintus.ibi in fine
Conscientiam defectiuam multi habent et in quibus l:cxci b
Cōscientie causa negligi p̄t fama l.cxv A.
Conscientia mala non p̄t fugere seipsam nec deum:ibidem infra
Conscie bone q̄tuoꝛ conditiōes l.cxci b
Consideratio creature ad quid sit vtilis per bona l.xiij B
Consilium st terminus equiuocus l. cxxiij A
Consilium quattuoꝛ modis capitur.l. cxxiij A
Consilium quale sit in deo. ibidem
Consilij capiendi triplex deliberatio . l : xciij ꝓpe finem
Consiliatoꝛes aliqui sunt inimici pessimi l:cxxxi a
Consiliatioꝛum bonoꝝ et maloꝝ pluꝛes conditiones notabiles secundum ambꝛosium l.cxcvij post A
Consuetudo habet maximam vim iclinādi voluntatem l.clxxvi B
Consuesci mala pessimum est Jbidem
Consuetudinis male maliciaz naꝛzat augustin⁹ Jbidem
Consuetudo bona cum legibus bonis pficitur: et ibi tres conclusiones l. cxcix. post a
Consuetudo mala sequitur motum naturalem qui debilis est in p̄ncipio et foꝛtioꝛ in fine l.xlij A
Consuetndo mala mirabiliter nocet. l. cxciij a
Contentio quid sit l.xxviij post A
Continens quis dicatur secunduz aristotilem l.cxxij B
contumelia quid sit et quomodo differt a conuicio l:xxviij post A
comtubernium quid sit ꝛ vnde dicatur.l. cvi post A
Conuiuia quattuoꝛ ad quoꝝ tria homo inuitatur. sed quartum deo ꝓpꝛiatur.l iij B
Conuitium quid sit l.xxviii post A
Coꝛ humanum vult sibi deus dari tripliciter l.iiii b
Coꝛ humanum difficile regitur lectione. vii C
Coꝛ humanum citius ab amoꝛe speciei et concupiscentia subuertitur l.clvi b
Coꝛruptibilium q̄tuoꝛ sunt mōi l.xxx b
Coꝛ nostrum demus deo.sed non vendā⁹ neqz mutuemus l.iiii post b
coꝛ nostrum assimilaꝛ argento viuo ꝓpter motum l.vii B
Choꝛe hist oꝛia compendiose naꝛzatur l. cciii A
coꝛpori debemus tria sicut seruo lectōne: cxxiii post a
Coꝛpus glorioſum vtrum sit quattuoꝛ dotibus dotandum l:xxxiij b

Corpus primi hominis vtrū fuisset incorruptibile si non peccasset l.xxx B
correctio fraterna est opus maxime caritatis ppter tria l.clxxv C
corrector viciorum caueat a tribus Ibidem infra
corrigi voluit alexander magnus ex humilitate l.lix. in fine
corona quadruplici coronat hominem iustitia l.xciij B
Corpus alligatur anime ad triplex officium l.cxxiij B
creatura omnis tria principaliter scire debet l.xcij A
Creatura omnis loquitur nobis trib⁹ vocibus Ibidem. b
creature omnis plasmatio ppter nos moueat nos ad quinqz Ibidem B
credere deo. deum. in deuz quomodo differant l.ccxvij a
cresis sexta die contingens est ad malum· septima vero ad bonum· sic spiritualiter l. lxix a
Credendum est christo propter tres rationes l.cxcvij a
cupidi et tenaces sunt communiter tristes l.clxxxvij post B
cupiditas diuitiarum aufert ab homine misericordiam et pietatem l.xxij a
cupiditas terrena grauem facit animam l.xxv post b
Cura dei duplex l.cxlix a
cura dilctō et custodia sunt media ad ꝺgnoscendum deum l.lxxxiij
cura discipline dilectionez operatur Ibi post a
curiositas humana valde reprehenditur l.cxcvij in fine
Curiositatis iudeorū crudelitas l.cxxvij post A

Damnatoꝝ septē

penalitates propter septem morū abusiones l.lvi a
Damnatos habere requiez dominicꝭ diebus. falsum ꝓbatur l.lvi post A
Damnati vtꝝ puniuntur per corporales tenebras l.lxxi b
Damnati vtruz i inferno agāt penitenciā de peccatis l.lxviij vsqz in finem
Damnati quomodo paciantur ab igne in animabus l.lxxxix post a
Debitores sumus deo quadrupliciter l. clxxi a
Debitores sum⁹ carni tripliciter ibi infra
Debitores sumus ꝓximo in tribus ibi vsque in finem
Deceptores operiunt falsitatem sub specie boni l.xv A
Defunctorum diuersitas triplex l.xliij a
Defuncti conqueruntur de tribus generibus hominum l.xliij b
Defunctos fraudant mali ecclesiastici in tribus ibi infra
Defectos proprios videre debem⁹ non aliorum l.xxvij b
Delectatio triplex l.cxvi a
Delectatio tria facit in homie ibi supra
Delectacio que sit bona melior vl optima ibi circa finem
Delectaciones eterne t tempales i quātz differunt l.clvi ꝑpe finem
Delectatio dei semp est vna t sic erit eterna ibi in fine
Delectantur homies mūdani diuersis vanitatibus l.clvi ante a
Delectationes tres proicit dyabolus ante peccatores. vt cursum vite impediat. l xciij B
Delectatio naturalis est in operibus virtuosis l·lxvij a
Delectatio est moꝝ regulatia ꝛc̄. l. cxvi b
Delectationes mundi amaritudine plene l.cxxxiij a
Deliciarum exteriorū et interiorum maxima differentia l.cxv a
Delicatus ornatus indicat vite lasciuiaz l. xxij a
Demones quomodo subseruiunt homib⁹ dupliciter l.cxc ꝑpe finem
Demones non fugantur per herbas sicut aliqui dicunt ibidem supra
Demonum virtute fit incantatio serpentum et non aliter l.cxc circa finē
Denarij valor probatur in quatuor sic et nos spiritualiter l.xxxiii in fine
Dentes naturales et tropici l.cii A
Et vnde eoꝝ dolor causetur
Dētiū naturaliū t misticaꝝ tria nōbilia ibid
Dentium tres ordines in bestia danielis l.x b detractionem significante
Derisio q̄d sit t q̄ contraria ꝓfert l.lx B
Deriserunt christum quatuor genera hominum qui adhuc derident statum reli-

olorum l.lx a
Perisio quatuor mala facit l.lx ppe finez
Perisorum quatuor mine penarum pessi/
me. Ibidem in fine
Perisores assimilantur miluis
Perogatio quid sit l.cxxxi:b
Desideria carnis tradantur oblitioni l.
cxiij.b
Desperatio grauius peccatum qm pre//
sumptio l.xxv.b
Desperandum non est de quocunqz pctō/
re et qualiter hec l.xxv B
Detractor partitur linguam suam l.x a
Detractores triplicitcr infamant per pro
phetam. ibidem B
Detractoris figuram daniel ponit i vrso.
Ibidem.b
Detractionis quattuor modi pestiferi.
Ibidem
Detractionem euitare possumus per tri/
plex remedium Ibidem. C
Detractionem pati qm salubre nobis sit
Ibi.c vsqz in finem
Detractores assimilantur hyeme Ibidez
in fine.
Detractores sunt falsarij monete legalis
l.xl
Detractores et mali quandoqz bonis p/
ficiunt l.cxxi B
Detractoris os est sepulchrum patens tc̄
l.x.b
Deuotio populi cur modo non est tanta
sicut olim l.lxxviij A
Deuotionem tangēria quere Inuenis scz
l.liij post A
Deuz debem⁹ querere quattuor modis l.
iij.t b Et l.vij p⁹ b t l.clvij a
Deum temptant quattuor genera homi//
num Ibidem post.b
Deus videt omnia et ideo cauti simus in
factis minimis l.vij A et viij Et ibi exē/
plum de dauid
Deum habere patrez magna nobis gloria
l.xxvi A
Deus per se est notus sicut prima princi//
pia l:lxxxij A
Deus dat quidquid boni habemus lcōe
cxviij B
Deum esse infinite potentie multipliciter
potest concludi l. ci A Et q sit vbique et
quomodo Ibidem
Deus venter habet templū altare tc̄ lect/
ione cxli A
Deus quomodo iustus probatur i omni//
bus operibus suis l.cl B t A
Deus solus debet domin⁹ nominari Ibi/
dem.b
Deo soli cōpetit veraciter esse l:clv a
Deus omnia regit et specialiter animam
humanam potentia mixta cum misericor
dia l.cxliij A Et l.cxlv A
Dei cognitionem habuissent gentiles si q
debita merita arguissent l.clvi A
Deus qdrupliciter magnificat suos elec/
tos l.ccxij post A
Deo dignum fieri qd requirat cuz sit diffi
cile l.xxxij A
Deum super omnia cōmendātia sunt qt/
tuor l.clxix A
Deus est nomen equiuocum l:clxvi a
Deus est querendus tripliciter. lcōne iiij
in fine.
Deus benedicit et mundus sed valde di/
uersimode l.clxxv b
Deus dedit chananeis locum et tempus
venie l.cxlix A
Deo attribuitur omnimoda puniendi po
testas l.clxxx A
Deus quātumcunqz offendatur. humili/
tate tamen placatur l.ccvi in fine
Deus preuidit ab initio q simul iungerē/
tur clementia et fortitudo l.cl
Deo vtrum debeatur laus l.clxxv a
Deum nosse. negant tria genera hominuz
l.cliij a
Dei benedictiones impetrant qttuor hoi/
nis dispositiones l·clxxv post a
Deum omnipotentē quis cōpellat ad pu/
niendum l.cxviij post B
Deus vtrū sine nauis subsidio possit ho/
mines saluare in maris periculo lcōe clxi.
post A
Dei sermo quomodo sanet infirmitates
morales l.clxxix B
Deus puniendo seruat duas conditōnes
valde necessarias iudicibus l.cli A
Deus quomodo in qualibet creatura sit
adorandus l.ci B
Deuz compellit ad puniendū aliqs et nō
miserandum l.cxviij post B
Dyabolus qm caute pugnet ctra elephā/
tes id est prelatos. lectione. cxxxiij pro/
pe finem
Dyabolus summe laborat vt corpora di/

ligamus ⁊ animas negligam⁹ l.cxlv. a
Dyabolus nemini potest ꝓualere nisi q̄ ve
lit succumbere l.xciij B
Digni do q̄liter effici poterim⁹ vtrumq3
saltem l.xxxij a
Diligere iusticiaz quomodo teneāt prin/
cipes et prelati l.iij a
Diligere debemus christum m̄ltiplici ra
cione l.clxxxv a
Diligere toto corde quid sit l.iiij post A
Dilectio plena tocius veritatis magistra
l.lxxxiiij B
dilectionem suam deus ostēdit ad homi/
nes quadrupliciter l.clxxxv a
Dilectio hominuz deficit i quattuor Ibi/
dem B
dilectio est medium perfectum cognoscē/
di deum l.lxxxij B
Dilectio christi ad nos ꝓbatur fuisse max
ima multiplici ratione lcōne .clxxxv .post
B.
Diluuij generalis cause quadruplices l.
cxxvi a
discere debent reges et presides humili/
tatem l.lxxv b
Discendi auiditas antiquoꝝ quāta fu
erit Ibidem post.b
Disciplina q̄d sit secundū hugonez lcōne
lxxxi.b
disciplina accipitur tripliciter l.cvij a
disciplinam derelinquut tria genera ho/
minum l.lxxxiiij post A
Discipline dei sunt medicine rei id est pec
catoris l.cvij b
discretionis sal condiat appetitum hono/
rum l.xlvij ꝑpe finem
Discretio inter amicos et inimicos valde
est necessaria l.cxxxi ante a
Disputatio quibus modis non fiat bona
l.ix post a
distantia nimia facit errare tripliciter l.
clvij B
diuitiarum cupiditas aufert ab homine
pietatem l.xxij post b
diuitie dantur ꝑpter pauperes l.xxvi
Diuites tenentur subuenire pauperibus
lcōne.xxvij
Diuitijs gloriari quomodo fatuum sit l.
lxij.post b
diuitie quāta mala faciunt et quāta bona
auferant Ibidem infra
Diuitie non auferunt sed afferunt veram
indigentiam Ibidem
diuitie dicuntur esse nihil triplici de cau/
l.xci ꝑpe finem
diuitiarum ad sapientiam et bonam vitā
nulla est cōparatio l.xcij post b
diuitiarum cupido generat bella cuz om/
ni dolo l.xcij A
diuitie impediunt cognicionē dei ⁊ ꝓxi/
mi sed et sui Ibidem post b
discetus quid significet l c B.
diuitie vere sunt virtutes et bona opera l:
cvij A.et quō amande.
diuitie summe nihil timere nisi deū et nil
preter eum concupiscere Ibidem post. A
diuitiarum tria g enera Ibidem B
Diuitie male quid faciunt lectione. cvij:
post. B
diuinatio per somnia vtrū sit licita l.ccij
B Et q̄d sit diuinatio ibidem infra
draco quid sit Et draconcea vnde nasca
tur l.clxxix post A
dracones duo tē.quid significent lectōne
cxlij
draconis quatuor ꝓprietates quibus cō/
paratur mulier l.clxxx b
doctor docens sacram scripturam tria ha
beat l.i.b
Doctores theologi debent esse robusti tē
l.ij b
Doctrine claritate fulgeāt predicatores
l.xxxiij b
docere omnia spiritum sanctum qualiter
intelligatur l.lxxxiiij b
doctores quidā pascunt populuz de qui/
q3 panibus q̄daz devii.l.xcvij a
Doctrina debet esse clara et breuis lcōne.
cxvi a
doctrina bona confertur iustis per maloꝝ
punitionem l.clii B
dolere nimium de morte aliena fatuum ē
l.xxxi B
dolere de viris sanctis morientibus tres
cause nos inducant l.clxiij b
domini terreni habent tres maximos de/
fectus l.cl B
domini terreni plus habent timere q̄m ti
meri Ibidem infra
domus conscientie quomodo sit benefun
data tecta ornata et mundata l.cxv B
donatuz nescientes expellentur a cetu bo/
norum l.xxxiij post a
Dormire ꝑ̄ctis q̄ re faciat diabol⁹ l.lxxxi

Dormiente leone in naui periclitatur na/
tis l.cxxxiij A
Dormiens prelatus qs excitabit eu3 ibi9.
Dormire nimiu3 quas infirmitates gene/
rat l.lxxxii post A
Dotes corpis glorioſi que et q3 ſint leõne
cxxxiij A
Dotium illarum ratio conſiſtit in quattu/
or Ibidem infra
Dulcedo diuina quanta ſit i mentibus iu/
ſtorum l.cxlvi A
Dulces quõ fiãt aque amare l.cxxxiij B
dulcedo gaudij quomod hic in terra mi/
ſcetur amaritudine l.lxxii. prope finem
Dulceſcunt ſanctis amaritudines vite p/
ſentis l.cxxxiij post B
Ducis officium habeat prelatus bonus .l
cxcvii post b
Ducuntur homines multipliciter in hoc
mundi bello l.cxcvii A

Ẽ Litera quid ſig

nificet in verbo aue l· cxcv vltra
medium.
Ebrietas quid ſit l.cxxii b
Ebrietas infert quatuor malaꝫ precipue
ex vino l.xxi. post B
Ebrij cuiuſdam ꝫ fatui pulcra deluſio p
vtorem l.cxxii in fine
Eccleſiaſtici viri debent ſtudere ꝫ deo aſſi/
milentur l.ccxlvi Et ſupra clericꝰ.
Echo qualiter cauſetur et quid ſignificet
leõe.cxciij A
Eclipſis lune vnde cauſetur l.xix i fine
Eclipſis ſolis tempore paſſiõis chriſti p/
batur fuiſſe miraculoſa quintupliciter.le.
xcix vſq3 in finem
Educatio filiorum virtuoſa in duobꝰ cõ/
ſiſtit l.cvij post A
Egipciorũ punitõ fuit damnationis coꝫ
mencoatio l.cxxix A ꝫ infra
Egiptijs vtrum aliquis profectus euene
rit ex plagis dei l.cxl A
Egiptiorum punitio declaraꝫ multiplex
l.clxxvi A ꝫ infra
Egiptij quo de merito tãta flagella paſſi
ſunt l.clxxvii A
Egiptiorum plage de muſcis ꝫ locuſtis de/
claratur l·clxxviij B
Egiptiorum in plagis ad huc duplex in/
iquitas declaratur l·clxxxvij a
Egiptios cur permiſit deus ſub mergi .l.
ccvi. A Et l.ſequente due rões A
Elemoſina eſt potior inter ſatis factoria.l
cciij poſt b ꝫ ppe finem
Electos ſuos temptari permittit deꝰ pp/
ter tria l.xxxij b
Electi dei probantur a deo multipliciter
ſicut nouit q3 l.xxxij a
Elegendum non eſt aliquid q3tumcunq3
vtile niſi ſit honeſtum l.xciij B
Electio prelatoru3 quomodo fiat Et for/
ma eiuſdem l.cxx. B
Eleõnum querſitas modernarũ Ibidem
Electores prelatorum vtrũ teneãtur eli/
gere meliorem ibidem infra
Eloquentia ſine ſcientia licet periculoſa.
non tamen omnino contemnenda l.c. B
Eloquẽtia ſumma q homo ſit tardiloquꝰ
Ibidem infra.
Epiſcopus quidam poſt epiſcopũ epiſco/
porum per magiam õceptus lectõne.cxc.
A.et infra
Error nunq3 eſt primum peccatum actu/
ale l.xxix. A
Errantes deo ꝫ celeſtibus elongati tripli/
ter l.clvij B
Errare facit tripliciter nimmia diſtantia
Ibidem
Euangelium deferre ſecũ. vel aliã cartaꝫ
qualiter ſit licitum l:clx ppe finem
Eunuchi facti ſunt aliquãdo ppter tres
cauſas l.xl post A et quid requirit vt ſal/
uentur infra
Examinatio probandorum in quinq3 ar/
ticulis l.xxxiij post B
Exaudiri non meretur oratio que non p/
cedit de cordis intimo l.cxvij an B
Excuſant actuꝫ matrimonij fides proles
et ſacramentum l.xliij B
Excuſabilem faciunt hominem tria leõne
clxxvij A
Excuſationes ſceleratoruꝫ reprobande que
ſint Ibidem
Excuſare debemus peccata proximorum
quantum poſſumus .ſed nõ ſic noſtra ibi
dem infra
Exercitus vt bene ordinetur q3rit tres
duces lexcvij B ¶l.eciij.a
Ezechias in quo offẽdit deũ vt infirmare/

F Facere quedã

oportet :quedam credere ſufficit.
lectõne.lxxxiij. B

Falconibus comparant mali milites ꝛc, lcõne, lxv b
Falco quomodo differt a proprietatibus galline, ibidem infra
Fama dicitur a fando l. cxij A
Fama oritur a vulgo, honor a senioribus Ibidem
Fama hominis comparatur pature pomi l. xvij b
Fama hominis vt sit bona tria hẽat Ibidem infra
fame claritate fulgeamus l. xxxiij post B
Fama figurabatur ab antiquis tali yma/gine l. cxij post A
fame bone memoriam post se reliquat, bonus homo et ẽtuosus l. cxij post A
famam negligere vtrũ deceat virtuosum l. xvij vsqz in finem. Et nota bene
Fama virtuosi tria debet hẽre l. xvij b
fama homis dupl'r diuulgatur ibidẽ A
Famam gloriando diuulgantes reprobãtur Ibidem infra
fame contrariatur detractio, lcõne xxvij, post A
familiaritas viciosorum periculosissima l. ccvij B
fragilitas humana magna respectu pri//mitiuorum l·v in fine
Fascinacio quid significet et vnde dicat l. li post A
Fascinantur boni per societatez malorum Ibidem
fatuitas triplex hominum mundanorum l. xv post B
Et fatuitas duplex ꝺ morte. lectõne xxxi. post a
fatuitas proditur per vinum immodera/re sumptum l. xxi B
fatuificant viros mulieres et ecõuerso l. xxxvij A
Fauentes viciosis sunt causa perditionis et consequentur maledictionem · lectione clxxv in fine
felicitas humana que sit lcõne. li et prope finem
felicitas humana duplex l. xij B
felicitas querenda quia propria operatio hominis l. clvij A
Felicitatem aliqui posuerunt i ludo qui ml'tipliciter reprobantur. lectõne. clxxij. a. et infra
Felicitas humana comparatur quãdoqz rebus instabilissimis l. lxiij per totum
Femine quanta mala fecerũt alique lcõne cxxvij post a
Femie allocutõ mira fuit apostolis ꝺ xpo Ibidem B
Festa duo fecit christus cibando populos l. xcvij a
Fetor infamie solet multipliciter nocere l. xxxiij post B
Fletus quomodo sit i inferno lcõne: lxxij. prope finem
Flere solent viri sancti dũ mundani gau/dent l. cxci a
Ficui comparatur ẽgo maria l. xli B
fides vera siue credulitas quid mereatur l. cxcvij a
Fides i matrimonio nõ accipitur pro vir/tute theologica l. xliij a
Fides talis quid exigat Ibidem
Fidem tribus personis ne adhibeas lcõe. xxxiij infine puerbium
Fides quid sit secundum hugonem. lcõe. xxix ante B
Filia dei est veritas sed mendacium eius a quo processit iniquitas l. xi B
Filij ꝺi specialiter sunt viri ecclesiastici. l. xxxiij B
Filij dei quadruplici zona debent precin/gi Ididem infra
Filij dei deberent mortificare carnem suam nunc autem sunt hostes christi Ibidẽ infra
filius cuiuscunqz hominis et spurius potest esse virtuosus l. xlij post A
filio illegittimo infertur duplex damnuz sine sua culpa Ibidem infra
Filij vtrum de iure aliqꝺ damnuz portẽt ex defectu natalium Ibi. a
filius vtrũ teneatur patri obedire indiffe/renter p omnia l. xlij ppe finem
filij dei per tria cognoscuntur que nõ hñt ypocrite l. xxiij. a ꝛ infra
filium inconstantie breuiter tangit autor l·li. . in fine
Fons habet in se tria ꝛ competit christo. l. ci post a
fons gratie totus suauis est xpc. ibidez
Fornicatio quid sit et vnde dicatur. lcõe. clxij. a
fornicationis consensus et etiam delecta/tionis est mortalis l. xxij. B
Fornicatio simplex solutorum vtrum sit

Peccatum mortale ibidem a
Fornicando vtrum ceteris paribus plus peccet vir q̄m mulier ⁊c̄ l.xlvi post b
Fores aut porte per quas anima ingredi/tur ad deum q̄ sunt l.lxxxii a
Fores autem sapiēcie dicuntur doctoris ad quos vigilandum est ibidem infra
Fortitudo et clementia ⁊c̄ naturaliter cō/iunguntur l.clxx a
Fortuna semper est bona sapiēti l.xcv B
Fortuna aduersa plus prodest q̄m prospe/ra l.cvii b
Fucus est equiuocum l.clix B
Fugere debemus carnem et mundum l· cxxviij a
Fugiamus carnales homines et bestiales ibidem ꝓpter tria
Fugiamus ad montem dei id est sancte re/ligionis.ibidem infra
Fugiamus claritate fame vite ⁊ doctrine l.xxxiij B
Futurorum euentuum obseruationes q̄n reprehenduntur ⁊ q̄n non l.clx.b
Fructus centesimus quare debeatur vir/ginibus sacris l.xli a
Fructus bonus q̄druplex. Et sili'ter fruc/tus malus.ibidem infra
Fructus hominis opus eius.ibidem
Fructus inflat honoris nisi condiatur sa/le discretionis l.xlvij.ꝓpe finem
Frumen Jnde infrunit⁹ quid significent l.cciij. B
Gaudia mundi ⁊ lasciuia valde sunt bre/uia l.xxij.a
Gaudium virtutis excedit ⁊ est via salu/tis l.lxvij.b
Gaudentes cum mundo gement in futu/ro.l·lvi.ꝓpe finem
Gaudij materia potest esse aliq̄d duplici via.l.lxx post.a
Gratia prima datur homini sine merito premio.l.cxvij.a
Gratia gratis data potest esse sine carita/te.l.ciij post.a
Gratiarum actio qualiter reddēda.et q̄/liter explenda.l.cxcvi. A Et.l.clxxxvi p⁹ B.
Gratiarum actiones bonas habēt condi/tiones Jbidem.a
Gradatio color rethoricus quando fiat. l.lxxxiij post.a
Gradus felicitatis prius l.lxxxiij.p⁹ A
Gemitus est presentis temporis vsque in diem liberationis l.cxliij.b
Generandi actus virtuose exerceri potest l.xliij post. A
Generationis humane bonum est duplex l.xxij post.a
Gradus iusticie xv.l:lxx B
Generositas humana reputatur vilis et vana l.cvi
Genus nostrum salubriter.speculandum quadrupliciter l·ccviij B
Genus autem spuriuz hereditat infernuz Jbi in fine
Generis nostri veri memoria. ꝑdest si sit continua l.lxxxix in fine
Gentiles phi de tribus principaliter rep/hendunt l.clv A
Gentiles qualiter nondum communiter sunt informati in fide christi l. xxix.an/te.a.
Gloria temporalis debite considerata.vi/lis erit reputata l.cxliij. B
Glorie vane remedium l.xvi A
Gloriari de mala pace. gloriari est fatue l.clxvij A
Gloria vera et magna hominum habere patrem deum l.xxvi A
Gloriantur plures de varijs .sed hec glo/ria vilis est et inanis l·xxvi post A
Gula plerumque causa est mortis subite l.xix C
Gula ex suo offitio comparat vrso l. cxlij post. A. Et tebuseo l.cciij B
Hebrei in deserto peccauerunt ⁊ ideo pu/niti sunt l.clxxvij A
Hebreorum multiplex cōsolatio l.clxxvi post. A infra
Hebreorum qualis cibus fuerit i deser/to l.cciv B
Heli sm Jheronimum sctūs pater fuit sz ꝓpter filios subito mortu⁹ l.clxxix. A
hercestunde familie quid sint l.clxxxiij b.
Hyena quale animal sit ⁊ quō ꝓtractores figuret l.xi.in fine
Hyskyromones similantur presumptuo/sis l.cxxij post.a
Hylaritatem auferunt ab homine divitie l.lxiij. B
Holocaustum est optimum sacrificium ⁊ inter actus bonos martirum l. xxxij. A
Homo quid sit diffinitive et quare l.x. A.et.l.xi.a

Homo quomodo habeat ymaginem dei. l xxx. post. A
Hominis creatio quomodo differt a creacõne aliaz creaturaz· Jbidem. A.
Homúnum quatuor genera auiũ quatuor generibus compank. l. lxv. a.
Hominum tria genera negant se nosse deum. l. cliiij. a
Homo prauus peior est dyabolo Crisk. l. l. ij. B
Homo malicioſus comparatur ſagitte. l. lxvi. A
Homo naturaliter ordinatur ad beatitudinem ſupnaturalem z per que manet. l lxxxiij. A
Hominem deus creauit ad tria. l. cxviij. a
Homo est ymago dei non pariſ l. cij. B
Homo infligit ſibijpſi triplicem mortem l. clxxx. a.
Hominum fatuitas ſpontanee delinquendo notatur. l. clxxx. A
Homini excluditur cuadendi impune facultas. l. clxxx. A
Homo volens cum alijs conuerſari debet ſe eis conformare. l. cxxij. poſt. B
Homo bene conſiderans est debitor multorum. l. clxxi: a:
Homo aſſimilatur arbori multis reſpectibus z auctoritatibus. l. xlvij. poſt a et. l. xlvi· poſt a
Hominum multoz fructus mali diuerſimode Jbidem infra
Homines fructibus crudis delectati abhorrent cibos ſanos. ibidem infra
Homines in primitiua eccleſia fuerunt vt fortia animalia. nũc ſicut muſce. l. ccix A
Hominum mundanorum triplex fatuitas l· xv poſt. b
Homini repugnat falſitas l. xi a
Homo natus cum viuere incipit mori incipit l. lxvij A
Hominum diuerſorũ diuerſe cupiditates ſunt l. cviij poſt A
Homo seducit qttuor modis l. ccvij a
Hominum immititas z duritia probatur p ouidium l. xxij poſt. A
Hominem non decet mentiri propter tria l. xi
Homo debz mendacium deteſtari Jbidem
Hominũ venenum est mendacium. Jbidõ
Homo quomodo figuratur in vtero matris· l lxxxviij
Honeſtatem debet habere fama hominis l. xix
Honeſtatem aufert homini vinum immoderate ſumptum l· xxi
Homo precioſior est inter omnes creaturas l· cxxxvij
Honor mundi est ſicut equus miniſtralli l: xci B
Honor magiſterij an deceat religioſos l. xcvi p oſt b.
Honori quattuor contrariantur in proximo l: xxviij poſt A
Honoratum quid faciat Et quid ſit honor l. xlix A
Honorari volentes ymagines ſibi fecerunt l. clxv A
Honorem exhibere vl' quomodo ſuſcipere debeamus Jbidem a
Honor triplex a romanis exhibebatur triumphantibus Jbidem poſt a
Honor talis ne extolleret triplicem moleſtiam intulerunt eiſdem. Jbidem
Honor triplex in ſcriptura reperitur et quis cui Jbidem B
Honor debetur virtuti probatur per exẽplum Jbidem in fine
abraham immolare voluit yſaac.
Honorari debẽt prelati quãuis ſint mali l lxxvi
Honorum ſedes ſunt periculoſe et doloſe l. xci
Honor non acquiritur niſi per virtutem l. clxv
Doſpes actiuꝰ quid faciat paſſiõ. l lxviij poſt A et quid hec ſignificet
Doſpitalitatem nullam vel malam aut iuoluntariã fecerũt egiptij hebreis z propter hoc iuſte puniti ſunt l. cci A
Doſpitalitas deo grata quattuor habeat conditiones l· ccx a
Doſpicio receptus quattuor debet habere Jbidem B
Doſpitalitatis quattuor ſunt emolimenta Jbidem b
Doſpitalitatez ſolis diuitibus facere volens gratiam per mariam meruit dolens . Jbidem in fine
Humana conſideratio ad quattuor extẽditur l. xxvij poſt B
Humana ſtabilitas comparatur rebꝰ variandis in inſtanti l. cxlij a

Humana mens ordinat ad deum per tria l.iij. A
Humana miseria qua sol⁹ homo nudus nascitur & inermis per se neqz comedens neqz bibens l.xc. B & ratio crif. ibidem
Humilitas ⁊ meditatio pulcra l.cxix p⁹ b
Humiles melius vident celestia qz superbi l.xxvij b
Humilitate abscondi debent virtutes vt salue sint Ibidem viz l.cxix ante b

Jactantia non est

vicium laudis humane sed est vicium aie querse amantis laudem humanā l.ccxij a
Jacob & esau designant carnez & spiritum. ē. historie morali l cxxx. B
Jacob due vxores quid significent ibidez in fine
Jacob repatriando tres difficultates habuit l.cxxxi A
Idolum accipitur tripliciter l clxij a
Idolorz quatuor genera reperiuntur adhuc in ecclesia l clxij.a
Idolorz adinuentionis diuerse hystorie.l clxiij A
Idolorz gentilium nomina ꝑ genies & diuerse superstitiones l.clv B
Idolum quartum dicitur mulier ornata meretricio ornatu & fugiendum l lxiij
Idolatrarz fatuitas notat l.clvij. A
Idolatrie inutilitas ac nauis fructuosa comoditas ostenditur l.lxxi· A
Idolatrarz stulticia diuersimode confunditur l.clx. A
Idolatrarz vanitas ex quatuor causis idolorz l.clxx A
Idolatre redarguuntur de falsa opinione circa vite humane moralem bonitatem l clxxiij A
Idola facientes arguunt de multis l clxxij A
Idolatria mr̄ multorz malorz l clxvij. A
Idolatria generabat xv. corrupcōes morum Ibidem a
Idolatrarz fatuitas reprehenditur ex causa finali quia ydola nō habent sensus ideo nec ferre possunt auxilium ⁊ē. l clxxiij A
Idolatrarz culpa irremissibilis & rō iuste punitionis l clxiij A
Idolatrarz fatuitas ex causa efficiente et materiali ydoli l.clxxi A
Idolatre tripliciter sunt infelices l clviij A
Idolatre ligna adorantes reprobant tripliciter l.clix. A.
Idolatre merito videntur a deo hominibz angelis & demonibz l.cxc A
Idolatrādi causa ars & subtilitas l.clxvi A
Idolatrie diuersos errores enumerat.l cxli. A
Idolatrie replicat adhuc malicia l clxviij A
Jherusalez fuit circa montem in quo Et altare templi ipso monte l.cij A
Jesus quale nomen sit & quomodo nobis laudand̄ l.cxxxv a
Jesus nomen triplicis excellentie ibidez B
Jesu nomen quomodo nouiter conuersum liberauit ibidem ꝑ finem
Jesu nomen quomō dionisium conuertit ibidem in fine
Ignis infernalis qualis & quomodo sub terra ardeat l clxxxix B
Ignis duplicem virtutem in duplici materia sed tunc neutr̄ fecit.l.ccxi. A.
Ignis mirabilia diuersis temporibus variantur.l.clxxxij. A.
Ignis moralisatur de maria ibidem
Ignis apud egiptios quomodo egerit.l. clxxxiiij
Ignorantia duplex.l.xxix.post. A.
Ignorantia nostra duplex ex parte anime & corporis l.cxxiij.a
Ignorantia fuit principalis causa flagellationis egipti.l.clxxxi. A
Imagines astrologice certis temporibus facte.v.sint alicuius virtutis.l clx.b
Imagines tales quomodo differunt a nigromanticis ibidem infra
Imaginum vsus triplici causa institutus l.clviij. B.
Imaginum vsus quomodo sit introductus.l.clviij.ibidem
Imagines vtr̄ liceat christiano adorare. l.lviij.a
Immortalitas primi hominis vtr̄ fuerit naturalis.l.iij.post B.
Impij ꝗtuor sunt onera grauia.l.xxv.a.
Impotentia omnium terrenorz in tribus l.cl. B

In quid significet ꝛ quomodo equiuoceꝫ. l.clix.ante.a
Incantacō serpentum fit virtute dæmonū ꝛ nō aliter.l.cxc.circa finem
Incontinentia q̄d sit ꝛ quomō merito fugienda in moribus.l.vi. A
Infelices tres in mundo.l.xxxvij.a.
Infirmitates nostre p xp̄m prudenter curantur.l.cxxix.post. B.
Inferni dispositio quō erit post iudicium l.lxxi.post b
Infernale spaciū in quatuor portiones distinguit.l.xxxi.b
Infirmitas corpalis toleranda est ꝓpter quatuor bona.l.xciij.post. A
Infirmitates anime ad septem reducunt l.clxxix.post. B
Infirmitates corpal's Et spūales in iumētute.l.xlix.C.
Infirmitates hyemales grauiores ꝛ peccata in senibus grauiora ibidem.
Ingenium bonum tria faciunt ostendunt ꝛ corrumpunt.l.cxvij. B
Ingratus quis sit ingratior ingratissim⁹ l.clxxxvi. B
Ingratitudinis exempla plura.ibidez ante.B.ꝛ post.b. Et.l.ccx.post. B.
Inimicos quatuor habemus.l.cxxi.a
Inimici quidam apparent sed tamē sunt amici ibidem circa finem
Joseph sustinuit duas tribulacōes iniuriosas.l.cxxxij. A.
Jocalia p̄ciosa cooperiuntur cristallo ꝓpter duo.i.cxix.post B
Jone natiuitas ꝛ resuscitatio et ex ventre ceti liberatio ꝛc̄.l.lxxxvi.post B
Imperia q̄tuor fuerunt.l.cc.ante ꝛ p⁹ B
Imperium quando teutonici habuerunt l.cc.ante ꝛ post B
Imperatores ꝓpter duo pape subiecti sunt.l.cc.ante ꝛ post B
Iniquus est qui contra mortem murmurat.l.clxxx.post A
Iniquitas septem vie difficiles.l.lxij. A
Iniusti triplicit̄er auxiliabūtur.l.lvij. A
Iniusti damnabuntur finaliter separabūtur potencialiter ꝛc̄.l.lxxij. A
Iniusti nobiles quare subuertentur. Ibidem.a.
Iniusticia vnde ꝓueniat in genere humano.l.xciij.post A
Insolubilia tribus modis antiquit⁹ solu
uebantur.l.lxxx.ꝓpe finem
Intempoꝛatus ꝛ incontinens quō differunt.l.cxxix. A
Inuidia designatur in odoꝛe fumi.l.cxlij. ꝓpe finem
Inuidi ꝺ muniter oms sunt tristes et de q̄tuoꝛ pertinentijs ad inuidiā.l.clxxxvij.a
Inuidia est toxicum caritatis ostium iniquitatis ꝛc̄.l.xxx.ꝓpe finē.ꝛ.l.xxix.post b
Inuitatoꝛium q̄druplex cātatur.l.xx. B
Ippomenes virginis fabula misticat. l.xciij post b
Ira dei quatuoꝛ habet ꝺditiones l.ccvi a
Ira est vna de peioꝛibus inter affectiones iudicis.l.iij post a
ira q̄ta mala operetur l cxxvi post B
iracundoꝛū tercia species l cxix.c.et quomodo vincantur in fine
ira est quedam infirmitas spiritualis cōparatur febri acute.l.clxxix post b
Iracūdus iniuriaꝫ deo tripliciter.l.cxxvi post. B
ira comparatur lapidi qui vocatur onix. l.cxxvi.in fine
irrisio ꝛ subsannacio quid sint ꝛ quomodo impij finaliter irridentur.l.lv A
Israhelite nō fuerunt plagati cum egiptijs l cxxxvij A
israhelitaꝝ transitus ꝓ desertum ꝛ omnia alia que eis ibidem cōtingebant.l.cxxxvi: B
Israhelitaꝝ mansiones per desertum et ꝓ icula.l·cxxxvi. A
israhelitaꝝ punitio cum siti.l.cxxxix. A
israhelitaꝝ iubilum narrando quatuoꝛ facit.l.cxxxv A
Israhelitarū transitus est nobis moralis sensus.l cxxxiij.a
Israhelite accipiētes bona egiptioꝝ vtrū peccarunt l.cxxxiij.ibidem A
Israhelite habuerunt tres difficultates. ibidem infra
Jude factum multi execrantur et idem faciunt.l.cliij ante B ꝛ l.xxvi post a
Judex qualis esse debeat l.lxxvij.a
Judeoꝝ populus tria beneficia habuit a sapientia l.cxxxij. A
Judex male sentencians ex malicia vel ignorantia ad quid teneatur Ibidem infra
Judex tria debet seruare volens legem dei custodire.
Ibidem B

dei custodire. ibidem. B
Judices falsi describuntur per ysidorum ibidem. b
Judices ꝓpter tria declinant a rigore iustitie. l. cxlix. post. A
Judices aures ꝑbent ⁊ vendūt ⁊c. l. lxxvi post. A
Judices nō excusant a peccato false sentēcie nisi liberent ibi nocentes. l. clīj
Judices parcunt interdum reis ꝓpter benivolentiam impotentiam negligentiam l. lxxix. A
Judicum pena durissima sicut pilati differenter a iuda ibidem. l. lxxvij. post. a
Judicum ⁊ prelatorꝫ interrogationes dure ⁊ durissime. l. lxxvīj. a
Judicibus ⁊ prelatis ne incurrant horrēdum dei iudicium duo sunt necessaria. l. lxxx. A
Judicibus ⁊ prelatis due doctrine ⁊ vnū ꝓmissum ibidem
Judicibus malis tria predicūtur de xp̄i aduentu. l. lxxvīj. A.
Judici utꝫ liceat ꝯdemnare innocentem ꝓpter allegata. l. lxxix. a.
Judicium xp̄i fiet sine omni simulatione l. lxxix. A
Judicium humanum peruertit quatuor modis. l. lxxvij. A
Judicium vt sit actus iustitie tria requirit ibidem. b. exemplum theodosii
Judicia diuina magna sunt propter quatuor rationes. l. clxxxvij. B
Judicium humanum fallit ⁊ fallitur ibidem infra
Judicij potestas quibus concedet. l. xxxv post. C
Judicandi participatio distribuet quīqꝫ modis. l. xxxv. C
Judicij dei equitas ⁊ dyaboli protestatio contra peccatorem ibidem
Judicium vltimum semp cogitādum et ꝙtum in hoc scl'o letādum. l. xxxv. p°. B
Judiciū dei ꝯ pat arcui triplici ratōne ibidem in fine
Judicare terram exponitur quadruplici ter. l. iij. c. ꝓpe finem.
Judicium precedet triplex dei preceptū. l lvij. post B.
Judiciū quodlibet requirit quatuor psonas. l. lvīj. A
Judicium dei habet tria terribilia. ibidēꝫ
Judicio dei q̄nqꝫ ꝯcurrunt ibidem
Judicij discussio ⁊ duobus ibidem B
Judicij temp° quō sit incognitum nisi q̄ preuenier antixpus
ibidem in fine.
Judicium erit aliqualiter cum disceptione vocali ibidem a
Judicij interrogationes erunt de tribus l. vīj. b
Judicij vltimi aspitas qz nulla interlocutio nulla appellatio. l. xlīj. post. A.
Jupiter qualiter depingebatur. ⁊ mercurius cum capite canino. l. cxli. post A.
Jurare an liceat aliquomodo. l. clīj. a
Jurādi frequentia est periculosa ⁊ deo iniuriosa ⁊c. ibidem. B. ⁊. l: clxvīj. a
Juramentum vt licitum sit tria requirūtur ibi in fine.
Juramēti materia req̄rit tria. l. clīj. p° A
Justicia quid sit secundum anselmum. l. iij. ante. a.
Justicia dupliciter distinguitur. l. cix A ⁊. l. iij. post. C
Justicia quō describit. l. xiij. infra. B
Justicia originalis q̄nqꝫ includit ad vnū supnaturale ibidem: A
Justicie. xv. gradus. l. lxix. post. B.
Justiciam faciunt quatuor genera hominum sed non diligunt. l. iij. a
Justicia non habet virtutem nisi inuoluatur argento sicut iaspis. l. xcij. a.
Justicia an vtilior sit reipublice vel amicicia. l. iij. C.
Justus quis sit rite dicendus. l. lxix. B
Justus merito letari debet in presenti et in futuro. l. xcv. A
Justi dicuntur stare ad quatuor actus. l. lvīj. ante. a.
Justi sunt mltipliciter ꝯputati. l. clxix B
Justi in pñti fulgere debent triplici claritate. l. xxxiij. B
Justi ⁊ iniusti dissilis erit° est. l. xlvīj A
Justi timent deum ⁊ penam ī presenti. ad remedium. l. lvij. a
Iniusti timebunt penam in iudicio adexicium ibidem
Justorꝫ anime in presenti vita sunt in manu dei quadrupliciter l. xxxi. c
Justorꝫ pñs vexatio et futura in idipsum recompensatio l. xxxij A
Justorꝫ ⁊ impiorꝫ dña viuendo moriendo patiendo ⁊c l. xxxi. C

Juentus omniū cura instruatur ad bonum.l.liij.post.A
Juuentutis.iij.semina crescūt sine fructu l.xciij.post.a
Juuentutem decet acquirere habitum viuendi bene.l.xlix.post A
Juuentus pauli ⁊ barlaam.l.liij.in fine.
Juuenum condiciones ponit Aristoti.l liij post A ⁊ l.liij.inter A a
Juuenes quadrupliciter tenentur ad virtutes.l.liij.a
Juuenes tripliciter instruebantur scripturis picturis ⁊ figuris ibidem
Juuenum vestis ptexta qualis ⁊ quid significabat ibidem
Juuenes quō castigentur ne hely periculum incurratur ibidem
Juuenes pcesustentandi ⁊ quō ibidem
Juuenes initio iudicandi sunt ibidem
Juuenibus tria precauenda tria imponēda ⁊c.l.cxij.B
Juuenes cur sint presumptuosi ⁊ animosi ibidem post B

Labor humanus

fit tolerabilis tripliciter.l.clxx.a
Labor multiplex ī presenti vita ibiō.B
Laborantium seu molentium tria genera ibidem infra
Laborare debemus in presenti vita viriliter ⁊ virtuose ppter tria.l.cxxi.a
Lacrimaꝫ virtutes.l.cxlvi.post a
Laus magna mulieꝝ bonaꝝ.l.clxxxij.a
Leges patrias mutare p meliorib⁹.v. expediat ciuitatibus.l.cxcix.b
Legislatores discant quō fiāt ⁊ obseruentur leges.l.cxcix.A
Legislatores attendant tres conclusiones aristoti.ibidem a
Liberalitas dei magna pbatur tripliciter l.xciij.A
Ligno crucis multiplex iusticia facta fuit l.clxij.post a
Lignum crucis pons lectus scala libra.l.clxij.post B
Lingua est data homi ad duo officia·l x A
Lingue vicia.vij.quibus nocemus primo l.xxviij.A
Lingue examinatio anteꝫ loquatur.l.vij.prope finem
Locusta qd sit.l.clxxviij.post.B ibidem.
Brucus ⁊ acelabus.
Ludibrium quid sit.l.cliij.A
Lud⁹ quō sit bon⁹ ⁊ necessari⁹.l.lx p⁹ B
Lusores excessiui vocātur beliulothi ibidem Et infra q̄tuor mala facit
Ludi triplex genus.l.clxxij.in fine
Ludi vt fiant virtuose tria requirunt ibidem B
Lutum ⁊ amatores pecunie equiparātur l.xcij.post a
Luxuria carnalis multum ēnociua.l.xxij post.B
Luxuria designatur per bestiam spirātem vaporem.l.cxlij.circa medium
Luxuria est infirmitas spūalis et cōparat lepre.l.clxxix.in fine
Luxuriosi excusant se tripliciter ad cenaz vocati.l.cxlv.post.B
Luxuriam debēt fugere ministri dei.l.cxix post b
Luxuriam fugiunt demones l.eadem per exemplum

Magica ars multi

pliciter deridetur.l.cxc.A.
Magistrandi pbantur in tribus ⁊ nos pbamur spūaliter.l.xxxij.b
Magnetis mirabilis virtus quid significet.l.xxv.post a ⁊ l.cvij.B
Magni domini diuersimode possident pciosa ⁊ vilia.l.clxix:a
Mali quare prosperantur.lix.a Et l.liij per totum fere
Mali senes ꝑparatione bonoꝝ iuuenum condemnantur.l.xlix.per totum
Malos semp oportet bonis esse pmixtos l.xx a:
Malefactores ex tribus confidunt impune transire.l.xxxv.post a
Malicia quid sit ⁊ quō fugienda.l.vi.a
Malicia habet currū suum cum quatuor rotis.l.clxxx·prope finem
Malicia habet duos equos ⁊ duos aurigas in curru ibidem
Malicia multa mala facit.l.clxxx.B
Malicia mulieris longa sup omnes bestias Ibidem infra ⁊ comparatur colubro ppter tria
Malicia mulieris ꝑparatur leoni ⁊ draconi ppter quatuor infra ibidem
Mandragore pprietas ⁊ natura.l.lxxxij post B
Manne miraculum quo ad qualitatem

et vtilitatem l.clxxxv A
Mãna hẽbat mlta mirabilia l.clxxxvi A
Manna liquescebat vtiliter Ibidez ante A et post
Manna mirabiliter plutum et omne habens delectamentum l.clxxxiij B
mãna per q̃qz ꝑ siderem⁹ ibidem infra
manna qualẽ sapozem hũerit ad vnũq̃qz Ibidem infra
Manna signat sacramentum eucaristie t qre vocetur panis angelo⁹ ibidez infra a
mansuetudo dei mira ad peccata malozũ l:cxlvi A post A
manus dei in qua sumus quinqz babz di gitos l:xcviij B
Maria virgo facta est digna habitatio di quando christus in ea carnem assumpsit l.clix in fine
Maria fuit terza sancta in vtero matris sanctificata B
marie ꝯceptio qñ fuerit sancta l.clxi B
marie secunda sanctificatõ in conceptione christi fuit ibidem infra
Marie grata postulatio apud christuz.l. clxxv B
marie ꝯmendatio multiplex ꝓpter fruc// tum optimum l·xli post a
maria comparatur ficui mirabili in india Ibidem infra
Marie fructus.fruct⁹ luc crucis ducis nucis Ibidem infra
marie ymago in scuto regis britonũ picta profuit l.xxxvi post B
maria p achatem lapidem declaratur ex suis ꝓprietatibus Ibidem
maria medicina queratur si cristus medi/ cus irascatur Ibidem in fine
maris mortui conditiones l.cxxvij p⁹ A
Matrimonium quid sit l.xlij post A
matrimonium habet tria bona correspon/ dentia castitati l.xliij post A
meditatio mortis est vtilis l.xlvij a
Matrimonio iungi volens vir quatuor sciat l.xlv post a
medicine nostre sunt flagella vel disципli/ ne l.cvij b
Melancolici sunt boni somniatores lcõe cij prope finem
Memoria triplex in scripturis in quibus erit iustus l.cxij a
memoriam primam beneficiorum tria im/ pediunt Ibidem infra
Mendacij dedecet hominem ꝓpter tria specialiter l.xi a
mendax multo peyor venefico Ibidẽ
mendacium ẽ filia dyaboli Ibidem B
Mendax quilibet cristianus efficitur bi/ gamus Ibidem post b
Mendaces possunt se iactare ingenioso sed non sapientes Ibidem infine
Mens humana ad deum ordinatur per tria l.iij A
mercurius quid sit.et q̃d aceru⁹ mercurij l.lxxix in fine
Minerua immortalis dicta que vocatur etiam tricona et pallas l.cxij post A
Miraculũ fuit q̃ ignis nõ extinguebatur i aqua l.clxxxi a
miraculi huius cõgruentia l.clxxxi a
Miracula cur non fiant modernis tẽpo/ ribus l.cxxxij B
Miracula i fine mundi rarissime fient ꝓ bonos Ibidem infra
misericordia domini dicitur magna·lcõe cxvij in fine
Misericordia domini vnde habet ortum l.cl post a
misericordia christi est magna et hoc sur/ git ex tribus l.cxvij B
misericordia dei est.fortis.intensiue extẽ/ siue et duratiue l.cxxvij B
Mia magna theodosij fm Ambr. Ibidẽ
Mia hoĩs ad hoiez debilis Ibidẽ in fine
Mia dei ẽ generalis ad omẽz creaturã vl'r Et mirabil' circa hoies special'r Et de⁹ di ligit quidd̃ ꝓduxit eternal'r l.cxliij A
Miseria humana qua solus homo nud⁹ nasci tur t inermis perse neqz comedens neqz bibens l.xc B t rõ Cris⁹
Miserie sex impiorum cristum ꝓsequen/ cium l.xxxvij A
Moyses et helias apparuerunt cũ domi no in monte l.vi B
Utrum vere apparuerint i trãs figurati/ one Ibidem post a
monachi presumptuosi conditiones pessi/ me fm Bern.l.cxxij post a
Moribus sunt contrarie tres species se/ cundum Aris.l.vi A
Mors intrauit mundum q̃modo.lcõne. xxx a
Mors est porta angusta. lectione .lxiij post . a
Mors primogenitorum in egipto per tria

contingebat l.ccij A
Mors christi ignominiosa fuit exq̃tuor l.xxviij b
Mors triplex i scripturis reperitur lcõe xij. B
Mors quare vocetur sancta religio. ibidõ
Mors corporal' ad quid meditãda' Ibidem b
Mors infernalis q̃ pessima ibi in fine et vita eidem contraria
Mors semper est meditanda. sed non declinanda. nec formidanda l.xlviij B
Mors quid sit et quomodo describatur l.xxxi post a
Mortz tormentũ ꝺ sistit in tribus Ibidẽ
Mortẽ nimis timere vl' de alterius morte nimis dolere fatuitas est Ibidem
Mors p̃occupat dupliciter p° A l.xlviij
Mors vtrum sit pena inflicta p peccatis primorũ parentum Ibidem a
Mors primogenitoruz fecit hebreos vere credulos l.cc A
Mors primogenitoruz quomodo moraliset̃ p nobis Ibidem infra
Mortis aduentus non timendus ꝓpter duo l.xvij post A
Mortis memoria bona l.xij ꝓpe finez
Mortis timorem reprobat Sene. lcõne. cxxij in fine
mortem triplicem hõ sibi infligit l.clxxx. a
Mortis tempore duo mala solent hominem occupare l.xlij A
mortis tormentũ i tribus ẽ l.xxxi post a
Mortui flendi quõ sint et q̃ l.xxxi prope finem
Mortuos lamirantur nunc homines multipliciter l.xliij B
Mortuos pertinaciter lugentium fatuitas ostenditur ex decez cõsiderationibus ibidem infra
mortuos laudabiliter lugere cõtingit tripliciter ibidem in fine
Moriturus aristotiles q̃ sapienter cum discipulis loquebatur l.cliij B
Mortuum quartum non suscitauit xp̃s. l xij inter a z B
mundanorum iudiciuz peruertitur circa bona triplicia l.li a
mundani tales audiant Senecã arguentem post a
mundus dicitur nobis mare propter tria l.cxxxiij post a
mundi pars maior hominum in quatuor decipitur l.clxvi B nota bene
Mundi prudentes quomodo fascinẽtur l.li post A
munerũ acceptões sunt tres l.clxxiij i fiẽ:
mulier tripliciter ledit sensibiliter lcõne. cxxviij b Et ideo diligenter fugienda
Mulier sancta designatur in aqua ꝓpter sibi innatas sex ꝓprietates l.clxxxij a
mulier menstruata aspectu suo speculum inficit l.clxxx
mulieris astute fraus q̃ decepit in testa mẽto mariti l.cxi a
mlieres etiã religiose vitãde l:cxxviij° B
mulierũ prauarum consortiũ cur sit detestandũ propter q̃tuor l.xxxviij a
mulierum species est vna inter temptationum occasiones l.xxxij in fine
Murmuratio quid sit z q̃ntę grauitatis lcõe. ix A
murmuratio contra deum contra platum z contra proximum Ibidem
murmurant mundani contra deuz ꝓpter quatuor Ibidem
Murmurationis exempla et fabule. ibidõ
Maria omnes virtutes operuit crustallo humilitatis l. cxix b

Nabuchodono
sor quõ peccauit in his que deus precepit l.xxxvij in fine
Narcissi pulcritudo mirabilis disperijt. l clvi. a
Natiuitas xp̃i ex vtero tempus nouẽmensium z. vi. dierum l.lxxxix post A
Nauis benedicta l.clxij A
Nauis significat penitentiam l.lxiij a
Nauí piclitanti quadrupliciter succurritur l.lxiij B
Nauigantium tria sunt pericula magna Ibidem post b
Necessitas duplex l.cxlvi b
Negligentia quomodo sit causa ꝑ mordalis pene in angelo z hoie l.xxxvij A
Negligentia quadruplex i hominibus mũdanis Ibidem B
Negligentia an sit peccatuz mortale Ibidem b
Nobiles moderni comparant albane animali magno l.lxxvi a
Nobilitatis magne inter corporalia sunt tria. sol. stelle. z lux l.ciij A

Noctis sunt septē hore vl'tēpora l.cci. A
Noe viuente ex tribus filijs suis nati sūt
xxiij milia hominum l.cxxvij. A
Noe liberatio l.xxvi A
Nomina noua fiunt triplici ratione lcōne
cxxv post a. Sic t deus facit ibidem
Nomē maria quomodo significet sine tē/
pore l.cciij b
Nomen maria quō rectus sit vel nō a ver/
bo in cruce pendente Jbidem
Non. ad alia verba nō additur p cōpositi
onem nisi ad tria l.xlvij post B
Nouicij monachi de quinq; interrogant
l.xxxij ante B
Nouicij xpi in q̄nq; probantur l.xxxij B
Nubium generatō quomodo fiat natura/
liter l.xvij A
Nugax t nugas quid sit l.xxvi i p̄ncipio
Nugacitas q̄d significet l.li post A
Nuda omia in iudicio erunt l.lvij aī B
Nubere volens realiter quō procedat in
quatuor. Sic salomon cum amica sapien
ciam contracturus l.cv A

O Multipliciter

accipitur l.ccxlvij post A
O multipliciter dicitur secundū pristi.
l.xliij post a
Obedientia iuuenū ad senes l.cxij post b
Obedientia filioz an debeat esse omnimo/
da l.xliij C
Obedientia iuuatur l.xcvi post B
Obliuio quadruplex in hominibus lcōne
clxxxiij a
Obliuio beneficiorum causatur per tria. l.
cxij post a
Ocium est cauendum iuuenib⁹ l.cxij B
Ociositas perdit animam lcōe. lij post b
et l.cxxix post a
Occidere p vim an liceat xpiano paganū
l.lxvi a
Occidere vxorem deprehensam in adul/
terio an liceat viro l.xlij B
Opinio reprobāda p fidorum de immor/
talitate anime l.xu A
Opiniones quatuor false de essentia ani/
me l.xvi ante A
Opprimere iustum p potentiaz an licitū
sit l.xxvij a
Oppressores paupum varij l.xxij ante a
Oratio quid sit l.ccij
Oratio sine deuotione ē sicut corpus sine
anima Jbidem
Oratio habet q̄tuor p̄prietates Jbi. infra
Oratio dominica scilicet pater noster est
optima l.cxxix A
Orando quid intendas Jbidem b
Oratio quomodo sit scutum nostre dēfen/
sionis Jbidem post b
Orationis scutum studeamus exornare
sancte marie Jbidem b
Oratio nostra cōponatur ex nomīe maria
et verbo incarnato Jbidem in fra
Oratio quomodo cadat sub p̄cepto Jbi.
l.cciij prope finem
Oratio inter satis factiones an sit potior
vel quis alia Jbidem
Oratio pure orantis multum potens est
l.cciij post A
Ore occidere animam monstruosum est t
innaturale l.xi A
Ordo ī peccata cadendi q̄s sit lcōe xxxvij
post A
Ordo quid sit l.cxcix in fine
Organa corporis ad regendum tria dif/
ficilia l.vij a
Oris officia naturalia plura sunt l.xi. A
Origenes se castrauit l.xl post a
Originale peccatū inducit duplicem pe/
nam l.liij B
Ortigometra quid sit vel Curlegium l.
cxxvi a
Ortigia vel Coturnix l.clxxvi a

O Papa p̄cellit im

peratorem probatur l.cc B
Papa siluester secundus nigromanticus
fuit t q̄s eius finis lcxc A
Pacem et concordiam conseruet princeps
l.xxiij ante a
Pacientia est signum magne sapiētie lcōe
lv post a
Pacis nomīe appellant plerūq; tria mag
na mala l.clxvij b
Pax triplex carnalium mundialium curi
alium Jbi. vsq; ad finem
Palatium est paradisus respectu carceris
l.cxciij in fine
Pallescere vel rubescere ī facie vnde pue/
niat l.cxciij post b
Palme arboris natura l.xli post B
Partus vtrū sequi debeat ventrem lcōne
l.cvi post B
Parētes primi fecerūt tria l.xiij post. A

Parcitur quatuor generibus hominum etiam malis l.xxiij A
Patientia est signum magne sapientie l. lv post a
Passio christi ⁊ nostra redemptio precio/sa ⁊c̄ l.cxxxvij B
Passio xpi qualis fuerit l.xxviij B
Pater dupliciter accipitur i scriptura no cionalis l.cxcv b
Patre deo multa inueniuntur pro quib⁹ gloriemur l.xxvi post A
Patris auctoritas in filios dupliciter mē suratur l.xlij c
Patrem triplicez habemus sanctitat⁊ po/testatis pietatis l.cxxxix A
Pater noster ē optima oratio et vtil' Ibi. post A
Patrem corporalē debem⁹ tripliciter ho/norare Ibi.post a
Patrem spiritualem debemus honorare per obedientiam benivolentiam ⁊ honorē ppe finem
Pauciloquium inter omnia reddit homi nem cōmendabilem l.xcvij a
paupertas triplex i homibus l.xxij B
pauperes honesti habent triplicem securi/tatem Ibidem
pauperes non pauperes nihil habentes ⁊ omnia possidentes Ibidez añ finem
Paupertas voluntaria tria confert Ibi circa finem
paupertas vanitatis aliquorum philoso/phorum In fine
Paupertas iuuat ad vitam eternam lcōe ix.prope finem
Pauperes facit murmurare defectus fi/dei l.viij in fine
pauperes non reputantur tria genera ho/minum nihil habentium l.xxij circa finez
pauperes voluntarij securi sunt in tribus l.xxij post B
peccatum tria damna facit contra hominē l.lij A
peccatum omne spiritaliter excecat et de/claratur per singula l.xxix B
peccator vellet tria latere l.vij post A
Peccatum quare non amandū sit. ppter duo moriua l.xij A
peccatum vocatur mors triplici conueni/entia Ibidem a
peccata puniendi tres cause l.clxij b
Peccata quelibet comparantur animali/bus quorum natura concordat cum illis l.cxlij per totum
peccatum facit animā rigidam frigidam fetidam putridam Ibidem
peccata quatuor reperiuntur clamare ad dominum l.lxix A
peccata magis exercentur i nocte q̄ i die l.cxcv a
Peccata per penitentiam condonata an in iuditio sint reuelanda generaliter. lcōe viij post a
peccata septem criminalia comparantur septem infirmitatibus l.clxxix ante a
peccatum primorum parentum tres per/sonas habuit l.cxli b
peccata septem capitalia cuz vana gloria figurantur per octo genera chananeorum l.ceiij p totum
Peccatum comparatur somno ppter q̄tu or l.cxcij A
peccatum dissuadens hominum format rō ex bonitate dei l.xij post A
peccatores sunt deo ingrati multipliciter l.clxxxvi a
peccatores per tria redduntur inexcusabi les et digna pena l.clxxvij a
peccatores quadrupliciter solent se excu/sare Ibi.infra
peccatores comparantur freneticis prop/ter multa l.xiij a
peccatorum quatuor genera magnificāt seipsos l.ccxij a
peccatores dicuntur monstruosi m'tripli/citer l.xij b
peccatorum triplex excusatio excluditur l.xij a
Peccatorum carnalium et spiritualium differentia: Bre⁹.l.v a
Peccatorum triplici generi correspōdet triplex vmbra l.lxiiij post A
peccatores elongati a deo errant triplici/ter circa gloriā futurā l.clvij in fine
peccatorum distantia et auium differēcia l.lxv post A
peccare presumūtur principes ex malicia nō ex ignorantia l.lxxiij post a
per que quis peccat per hec et torquet eā regula l.ab a vsqz ad B l.cxli
Pecunia q̄tra mala faciat l.clxij. B
pecuniatio triplex p Aris. Ibidem infra
pecunie gloriatio p Alanū.l.cliij in fine
Pecunie amor causat tria in hominibus

mala l.ccij post A
Pecunia heu pudicat sapientie ut multz Jbidem infra
Pena vnius datur pro alio triplici ratione l.lij post B z l.liij A
Pena maxima mala est conscientia lcõne cxci post A
Penitentia significatur p aquaz qz lauat flectit coquit l.cxxxvij b
Penitẽtia habet ꝗnqz porticus Jbidem infra et qui sint
Penitẽtia vtilis duo requirit l.xlix B
Penitentie quatuor incitamenta z ꝗtuor impedimenta l.cxliij b
Penitentie quatuor documẽta l.ccxlviij. B z l.lij a
Penitentie status comparat naui triplici ratione l.lxiij a
Penitentes diuersificantur l.cxxi. B
Penitentiã agente dicitur i euãgelio z nõ cogitante zc̃ l.cxlix post B
Penitẽtie quatuor emolimẽta l.cxlix. B
Penitentia hominis reformatia tres habeat conditiones l.cxlix b
Penitentes z impenitentes nõ equaliter corripiantur l.vi ante a
Penitentijs suis antiqui ꝗtuor faciebant sic et nos debemus facere l.clxxxi B
Penitentis dolor an possit esse nimius. l. lix a
Penitentis triplex dolor debet esse Jbidem B
Peregrin9 tria facit. tria vitat. tria reptat l: cclvij post a
Peregrini duplices sunt Jta z nos moraliter l.lij A
Perfidi et fallaces sunt cõmũiter tristes l.clxxxviij B
Petere quõ debeamus docet salomon. l. cxix a z post
Petrus an in orto peccauerit pcutiendo seruum pontificis l.lxvi circa finem
Periurium orum quõ sit ex ydolatria .l. clxvij a
Periurus est multipliciter detestandus Jbidem infra
Periuri audiant sensum suorum iuramẽtorum Jbidem infra
Philosophi nõ potuerũt deum cognoscere bonoz remuneratõnem zc̃ l.clv a
Philosophi vtrũ de non ognoscendi deũ possint aliq̃ ratione excusari l.clvij A
Et vtrũ notitia habeat aliq̃ demõstratiõe vel naturali instigatione l.clvij A
Pietas dei punientis probatur in tribus l.cclviij A
pilatus licet multa fecit vt xp̃m liberaret zẽtũ non excusatur l.cliij B
plage egiptiorum in multis assimilantur penis inferni l:clxxxix A
plaga septima egipti declaratur l.clxxxi. post A
Poderis vestis pontificis quid significet z vnde deriuetur l.ccv A
pragmaticus quis dicatur l.clxxxiij b
preceptum datur mlitudini dupliciter l.xxxix in fine
precordia q̃d sint l.cxvij ante B
Prelatus quõ se regat inter sbditos lcõe. xcvij post B
prelatus habeat duo in manibus l. ix in fine
prelatum bonum quatuor commendant l.cxxxij b
prelatus vt bene presit sit luminosus opo sus gtiosus aiosus l.lxxvij B
prelati moderni in tribus reprehenduntur Jbidem in fine
Prelatus etiam malus interim q tolerat ab ecclesia debet reuereri propter tria lcõe lxxvi post a
prelati z sacerdotes docent tria l.lij añ a
prelati instruuntur in quatuor bonis lcõe cxx ante B z post
prelatoz tres species l.cxx prope finem
prelati mali deficiũt in omibus ꝗnqz sensibus spiritaliter l.clxxiij a
Prelati debent habere duas manus suauissimas Jbidem infra
prelati multi nunc sola lingua lingunt vlcera peccatorum Jbidem infra
Prelati triplici modo male instituuntur Jbidem infra B
Prelatorum confusio si non inuenientur scripti in libro vite l.lvi in fine
prelatus a quo consilium petat quõ sit dispositus l.cxcvij a
Prelati boni describũtur iuxta quatuor conditiones l.cxcvij A
Prelati boni conditiones xl aut plures .l cxiij a
Prelatis cur dicitur diligite iusticiaz et non prudentiam zc̃ l:lij b
Premium dupler sanctoz l.xl.b
Premium accidentale dicitur dupliciter

Jbidem infra
Premium excellentis victorie triplicꝫ dicitur aureola Jbidem infra
Presbiter qualis sit habetur ꝑ versus .l. xlix.c et infra
Presbiteri interpretatio laudabilis ⁊ lamentabilis Jbidem c
Princeps talem debꝫ se ppl'o oñdere ꝙlem vult deū habere l.lxxxvij.prope finem
Principes presumēdi sunt peccare ex malicia nō exignorantia l.lxxiij post a
Principatus pollitici tres species ⁊ totidem corruptiones l.xci a
Poderis vestis pontificis q̄d significet ⁊ vnde deriuetur l:ccv A
Potentia dei q̄z sit omnipotens l.cxlij. A
Pontificali statui contraria armata potēria l.cciiij A
Populus q̄d sit Augu.l·lxxxvij a
Potentes tria faciunt sapientibus.lcōne. cxij ante b
Populus diffinit duplicīter l.cxcix.b
Ponderem⁹ q̄z tum debeamus ex beneffi//cijs ⁊ pond⁹ magnitudinis.l.cxliij
Portenta Signa mōstra l.cxxxiij a
Prodigia quō differunt l.cxxxiij a
Potentie generādi nature ratōnali data est sub duabus legibus l.xlij A
Potentes comparantur volatu auis ꝓpter tria l.lxv A
Proci qui dicantur l.cvi A
Professio monachalis ne faciat pplexitatem non sit nimis stricta l.xliij in fine
Proles indisciplinata rependit parentib⁹ confusionem l.xlvij a
Prophetia compatitur malicias mozum non autem vicio:um l.ciij B
Propleuma Aris.vtrū homo magis continuare possit ambulando per viam planā q̄z aliquātulum montuosam hoc spiritualiter l.lxij post a
Propleuma secōm quare via ignota videtur nob lōgior q̄z nota Jbidē vsqz i finem
Processus iustor cōtra impios in iuditio finali l.lvij post A
Prouisio dei in roba sicut dominorū ꝑ familia secundum tempus l.xxxiij a
Prudentia quadruplex necessaria ad p//fectum regimen humane vite l.lxxxij .b
Prudentia ponitur pro sapientia et non dicitur astutia l.lxxiij post B
Prudentia serpentis quam imitemur est triplex l.lxxiij b
Prudentie tres partes l.lxxxiij post B
Prudētia quadruplex est necessaria Jbidem b
Psitatus salutabat karolum magnum .l. x. post A
puerorū conditiones septem reperiuntur in sanctis l.cxix B
pueri communiter omnes nascuntur flendo ⁊ c̄ l.xc post A
pulcritudo est bonum defectiuum ⁊ dceptiuum l.xciij a
punitio cananeos aliquos traxit ad duo.l cliij A
puniendi potestas deo attribuitur omnino l.clxxx A
Puniendorum denotatio et pene ratio et autores punitionis ⁊ c̄ l.ccxlvij A
Punitorū malicia ⁊ idurata l.cxlvij.a
Purgatorium est hospitale dei lcōe:cxciij in fine
purgatorij pena quomodo differt a pena iferni l:lxxiij in fine
punientis dei pietas probatur in tribus l.cxlvij A
puerorum cōditiones debent habere volētes deo placere l.cxix B

Quasi in scriptu

ris diuersimode ponitur l.clxiij a.
Quare post cōmestionem stipticorum pōticorum vinū vl'aq̄ potatum videtur dulcis l.clxxij circa finem
Quare moriamur queritur quia mortibus viuimus l.cxix C
Quare via plana cōtinuata plus fatiget q̄z aliqualiter montuosa l.lxij post a

Rabi nominan

an liceat religiosis l.xcvi post b
Radix est cogitatio hominis ·lectione.v: post c
Rationem habemus ponere coram deo in extremo iudicio l:clxix circa finem
Ratis vel nauis puppis ⁊ prora c̄d significent l.clxi a
Regem habere per electionem vel successionem q̄d illorum melius lcōe.cxx.p⁹a
Regis potentia quanta debeat esse. Jbidem infra
Regis elcō mirabiliter fit apud trachiaz

lxcc post. B
Regius status qliter sit seruandus l.cc.a
Regere vel regi a natura qualiter fiat sm aristo. l.cxiij post A
regimen exigit statutoz ordinationez. Et subditoz obtemperationem tc Ibidē
rex quō coronādus sit et q̄ habet iurare et quō inungatur l.lxxv a
Regum et iudicum tria notabilia t quasi propria l.lxxvi A
rex illr̄atus est asinus coronatus l.lv.b
regnū triplex. decoris. timoris. horroris. l.lxx A
regnum quid q̄d sit Et mocracia tc l.xci. post A
Regna duo sunt in hac vita pmixta. lcōne xi.b
regratiari debemus deo ō omnibus q̄ habemus l.xcviij a Et l.cxcvi t clxxxvi.
religio omnis cur sit instituta l.xcvi. B
religioſ licet vacare studio probat̄ per sex cōclusiones Ibidem infra
religiosi professionem repenitentes l.ccvi post. A
Religiosis q̄modo competat p̄dicare verbum dei l.xcvi circa finem
religiosis vtrum liceat studere artes liberales l.xcvi a
religiosus resuscitatus vtrū teneatur sue religioni l.xlv post. A
Regnum infirmitas difficilis curationis et spiritualiter l.vij post a
Reus patitur tria valde grauia que t peccatoribus erunt l.xxxv B
resurrectio vtrum sit omniuz generaliter futura l.cix a
Respondere oportet nos quatuor arguentibus t dispu. contra nos l.lxxx a
Respublica ex trib⁹ consistit l.lxxxvij p⁹ a
reuerentia quid sit t quomō t cui exhibeatur l.cxli. a
romanorum senatores ad quid electi fuerint l.cxxxi B
rosa describitur in quatuor l.xxij. A
rosarum plantatio omni tempore t mistica l.cxxx vij.b
ruboz vult⁹ vn prouenīat l.cxciij post. B

Sacerdotes debent esse angeli id est angelos imitari in xi. officijs l.clxxxiij post a

Sacerdotes itez debent habere quatuor condiciones angelorum Ibidem. B
sacerdotes mali sunt qui istas cōditiones non habent Ibidem b
sacerdotes moderni āgeli sathane sunt p multa. superbiam. luxu. ibidem infra
sacerdotales vestes que sint t quid significent l.ccv A
sacerdotalium vestiū numerus et noīa et q̄ fuerunt cōmunes Ibi. post A
sacerdotum vestes moraliter exponūtur Ibidem a
sancti habebunt triplicem prerogatiuam l.xxxv A
sancti dominabuntur i honore coronabūtur cum decore. conseruabuntur sub bono tutore et defensabuntur a dei timore. lcōe lxxiante A
Sanctorum fructus et opera sunt omib⁹ viuentibus spiritalia alimenta lcōe. xlvij. post A
sancti an iudicabunt actiue l.xxxv.b
sanguis humanus habet tria naturaliter in se l.cxxxvij b
salamādre venenum appropriatur diabolo inficienti sacerdotium. l.clxxxiij post. a
salomandrina vestis pape quō mundabatur l.cxxxiij ante B
salomon petit sapientiam vt p eam regat̄ et regat l.cxxi. A
salomon ostendit quō pro sapia orabat et adeptaz quō appreciat̄ l.xci A
salomon gloriatur se hre immortalitatez pro dote finali l.cxiij A
salomon pro creaturis extollit deū in tribus l.cxviij A
salomon propter p̄rogatiuas propoit maritare sapientiam l.cxi A
salomon gloriatur de dote quadaz sue carissime l.cxij A
salomon habuit a sponsa sua plura emolimenta l.cxi ante B
salomon attribuit sue sponse septē prero// gatiuas l.cvi post A
Salomon loquit̄ de tercia p̄rogatiua sue sponse l.cvij A
salomon ponit vltimas duas p̄rogatiuas l.cviij A
salomon dicit se miserum ex tribus in sua natiuitate l.xc A
sanitas maxime affectat̄. l.xciij ante A
Sapientia que de⁹ ē nō queritur nisi prius inueniatur l.lxxxi. B.b

Sapientia quo modo loco et tẽpore, quẽrat ut inueniatur l. lxxi B b
Sapientie thezaurus quis sit et quõ differt a thezauro mundi et qualiter conuincandus l. xcvij A
Sapientia duplex innuitur l. lxxxvi A de quibus loqui pretendit tẽ
Sapiẽtia conmendat in quinq; l. cxxij A
Sapientia tribuit quiq; spiritales virtutes sapienti l. cxvi A
Sapia q̃tuor habet annexa l. lv post A
Sapientia amabilis ꝓpter vij l. cxi. A
Sapientia inuenitur faciliter ex tribus, l. lxxxiij post a
Sapientia post speculuz dicit etiã ymago bonitatis dei l. cij B
Sapientia dei xp̃s est candor lucis ꝑ corporis puritatem Jbidem
Sapientia non p̃cedit duo genera hominum ꝛ ideo insipienter agunt l. xcv. a
Sapientia ꝺfert abundantiam sancte iocunditatis l xcv ante A
Sapientia aufert ignorantiam innate cecitatis Jbi, B Et l. cxiij ante A
Sapiẽtie figura sicut apparuit boetio ꝛscribit Jbi post B
Sapientia secundũ athenienſ tripliciter figuratur Jbi, b
Sapientiam prefert salomon saluti ꝛ pulchritudini notabile l. xciij A
Sapienti probato ne ducat vxorez cõsulithugo l. xlv post c
Sapia comparatur vapori ꝛc̃ l. ci. post a
Sapientia triplici vnitate vna causat in hominibus tria l. ciij A
Sapientia est conuincanda propter plura l. xcvij ante A ꝛ post a
Sapientia maxime cõmendatur i regimine vite humane l. lxxxvij A
Sapientia preoccupat concupiscentes se ꝛc̃ l. lxxxij A
Sapientia preponderat auro et argento et duobus exemplis l. xcij post A
Sapientia est p̃ponenda regnis honoribus et diuitijs l. xci ꝑ totũ
Sapientia duplicem pfectionem confert hõi ad cultũ dei ptinentem l. lxxxiij A
Sapientiã q̃tuor condecẽt modus acq̃rẽdi cognoscen. ꝛc̃ l. lv post A
Sapientia quõ depingebatur ꝛ ꝑ omnuz deoz principe colebatur Jbidem
Sapientia nõ acquirit sine amore labore humilitate ꝛc̃ Jbidem
Sapiẽtia cognoscitur ꝑ patientiam Jbidem infra
Sapiens non suscipit iniuriam nec contumeliam Jbidem infra
Sapientz actus sunt. iij. Jn formare, pbare ꝛ ordinare. infra
Sapientie frucꝰ quis sit Jbidem in fine
Sapientia cõmendatur ꝛ rebus nobilibꝰ comparatur l. lxxiiij A
Sapia cordis in quo ꝺsistat bern. Jbi. a
Sapientia oris in tribus consistit. ibidez
Sapiens in opere patienter continet obedienter conuersatur Jbidem
Sapientia triplex mũdialis bestialis spiritalis Jbidem B
Sapientia spiritualis est pudica ꝛ pacifica contra alias duas Jnfra
Sapientia dei faciliter habet patet ex tribus l. lxxxi A ꝛ l. lxxxiij post a
Sapientia licet appropriatur filio tamẽ etiam dicit de spũsancto l. c. a
Quia nõ dicit relatiue de filio
sapientiam qualem et quomodo salomon petijt l. cxix A
Sapiencia vl scientiã necessario tria p̃cedunt vigilia ieiuniũ casti. l. lxxxij post B
Sapientie largitor ꝛ omniũ grazz conseruator ꝓbatur deus l. xcvij A
sapientie abusores q̃ sint l. xcvij ꝑ B
Sapie subuersores q̃ sint l. xcvij ꝑ post B
sapientie acquisitio habet facilitatẽ ꝛ possessio eius felicitatem l. lxxxij A
Sapientes debent quatuor habere humilitatem subtili ꝛc̃. l. lxxv A
sapientie attribuit sufficientia celeritatis Et coexistentia p̃tialitatis l. ci A
Sapientie vere ꝛ ficte huiꝰ mũdane q̃nta differentia l. cxv post a
sapientibus dantur tria a potentibus ratione doctrine l. cxij ante B
sapientie septimum emolimentum dignitas regiminis l. cxiiij A
sapientie vltimũ emolimentũ iocunditas solaminis l. cxv A
sapientie q̃s finis sit l. lxxiij in pricipio
scala q̃m vidit iacob in somnis et latera et gradus q̃d significent l. cxx b
Scãdala quãdo, et quãdo non sunt fugienda l. lxxxvi post a
scientia facit hominẽ honore dignũ l. cx a
Scientem omnia scibilia gloziatur sale-

mon suam amicam l.cc A
scientia trium est nobis necessaria flaficō/
rum beneficiorum ⁊c Ibidem infra a
scolaris scientie sapientie teneat modum
finem ⁊ ordinem l.xcvi A
scolaris sapientie ꝓponat vtilitatem sub/
tilitati ⁊c Ibidem
scolares huius temporis triplices tanq3
rane respectu piscium l.ccix a
secretum est duplex scz confessionis ⁊ non
confessionis l.xxv post A
Sedere in sedibus vel in cathedris est pe
riculosum l.lxxxv a
seminum tria genera in agro iuuentutis
absq3 zizaniis rarissime cōualescunt .lcōe
clvi B
senatores romanorum quando ⁊ ad quid
electi sunt l.cxxxi B
senectus bona multipliciter vtilis ⁊ ideo
veneranda l.xlix b
senes iniusti cōdemnant respectu iuuenum
iustorum l:liij A
senum descriptio l.xlix ꝓpe finem
senum duo genera sunt culpāda lcōe.xlix:
ꝓpe finem
senum conditiones q̄ sint l.xlix post c
senectus bona ī quib⁹ consistat l:xlix a
sensus humani decipiuntur mꝫltipliciter
l:lxxxiij post a
sensus consumatus est cogitare de sapien
tia Ibidem post A
sensus an puniendi sint cū peccauerit vo/
luntas ⁊c l.xlij: B
sermo dyonidis ad alexandrum de iusti/
cia l.iij post b nota
serpentis enei q3 moyses fecit miraculum
⁊ quid pretendit l.clxviij A ⁊ a
seruire deo ē regnare ⁊ probatur l.xxxv.a:
signa dei beniuolentie reminiscentie pro/
uidentie patientie l.clxxviij b
Signa pro negotijs belli tria vocalia ⁊c.
l.clxxviij b ⁊ infra
Signa illa vnde procurabantur et quare
Ibidem infra
Signa precedentia extremum iudicium
l.lxxij a
signa belli faciet etiam christus ante diez
aduentus sui Ibidem
silentium cōmēdatur l.xij post B ⁊ ante
silentij ꝯmendatio ⁊ bona notabilia quat/
uor l.cci.b vsq3 in finem
Siluester papa secundus fuit ꝺceptus per
magiam l.xc post A
simonia tangitur l.cxxxij B
Simulacra adinuenta sunt primo fine to
lerabili l.clviij.post B
simplicitas triplex et q̄ sit bona l.iiij B
Sigl'aris q̄sq3 odiosus erit puersus. Sa
lustij l.cxxij post B
sobrietas triplex necessaria virtuoso .lcōe
cxxij.a
sodomitarum pena quare fuit talis.lcōne
cxxix. A
singularitas est quarta species arrogātie
l.lxxxviij.a
sodomitarum vndecim incentiua.ibidē.a
sodome subuersio ⁊ loth liberatio q̄modo
fuit l.cxxviij. A
sol an illuminat stellas omnes super se et
infra l.ciij
sol illuminat sub terra l:ciij
somnum quid sit l.ccij.post B
somniorum origo multiplex et conclusio/
nes Ibidem
Somniorum interpretatio est periculosa:
Ibidem.b
somnium significatiuum quid vel quale
sit l.ciij·b
Somnia significantia communiter fiunt
tribus generibus hominum circa finem
Ibidem
somnium mirabile socij interfecti ꝺclarās
facta l.ciij post b
somnia interpretari per oppositum ē vul/
gare prouerbium l.cxcij post A.a
Somnij causa et dispositio hominum ad
somnum post A
Somnus habz tres filios quos mittit ad
reges Ibidem B
Somno nimio tres morbi eueniunt ⁊ sig
nificatio eorum spiritalis l.lxxxij in fine
Spado Castus et eunuchus q̄modo diff
erant l.xl A
Spadoni duo sunt necessaria. vt sit felix
l.xl post a
speculum est sine macula ⁊ ymago dei per
diuinam personalitatem christus sapien/
tia l.cij post a
Speculentur seculares sed magis spirita
les l.ciij post a
spes describitur quid sit l.xliij post A
Spes ⁊ confidentia tribus generibus ho
minum necessaria est l.xxxvi. B
Spes nostra precipue tribus temporib⁹

est recolligenda l.cliij A
spes impiorum comparat quatuor rebus transitoriis l.lxviij A
spes presentis vite t patrie debet oriri bonis in malorum punitionem l.cliij. A
spiritus sancti xx.conditiones p quas nominat tangz p adiectiua l.c.a
Spiritus sapie impeditur p duo ne homi/nem inhabiter l.v A
spūssanctus est benignus triplr l.vij A
Spūssancti missio necessaria fuit ppter tria l.cxxiij a
spūsct9 missus fuit ī triplici spē l.cxxiij a
Spiritussancti presentis aliqua sunt signa l.cxlvi a
spūssanctus an detestatur omnem fictionem l.vi.a
spūssancti gratia an necessario det homini preparāti se qztum potest l.cxlvi B
Status penitentie cōparatur naui triplicī ratione l.lxiij a
Stellarum motus an sit aliqua scientia l.xcix A
studium q̄d sit describitur l.cxvij post. B
studium scripturarum valet ad multa .l. xcvi post b
stupidi t pertinaces sunt semper male tristes l.clxxxviij in fine
subditi mouentur ad modum prelatoruz sicut corpora celestia l.iij post A
Sulphur in scriptura significat peccata l.v ante b
superbia vnde nascatur Et per quid compescatur Bern̄.l.lxxxvij post A
Superbia laborat in tribus que salomon abicit l.lxxxviij A
superbia ī tribus p̄cellit alia peccata ī nascēdo generosuz tc l.lxiij A et l:xcvi aū b
superbia est animosa t nō p̄cit persone nā xp̄m inuasit Ibidem post A
Tlec loco.nec tempori.nec statui.vt nō sit qui se abscondat

Taciturnitas cō
mendatur l.xij post B vbi silentium t l.cci b vsqz in finem
Tactus naturalis et mathematicus quō differunt l.xxxi a
Talentum quere infra thesaurus
Templum ventris et altare sabbatum et sacrificia tc̄ per ordinem lcōe cxli post .b. vsqz in finem
Templum secundum atrium habuit tria genera sedilium l.lxxxv
Temptare quid sit deū l.iij post A t infra
Temptant aliqui clementiam dei tc̄ lcōe iij ante a
Temptare deo conuenit improprie lcōe. xxxij post a t dicit quadruplr tēptare
Tēptari deus p̄mittit propter tria lcōne xxxij B
Tentationum que sint cause secundū hugonē.l:xxxij b vsqz in finem
Tenebre triplices mētionāt l.cxcv A
Tenebre quare vocent peccata ī scriptura Ibidem infra
Tenebre causant quatuor mala lcōe.cxcv a principio vsqz in finem
Tenebrarum plaga in egipto fuit mirabilis l.clxxxvij A
Tenebraz plaga abstulit ab egiptijs omē remedium eis contrarium l.clxxxviij A
Et l.cxcij A
Tenebris durantibus egiptij nullum habuerunt solatium Ibidem
Theologiaz studere quis sit ydoneus sermone finali A
Theologia per quadruplicem occassionē impetratur Ibidem infra
Theologi vt sint abiles se remoueant t applicent Ibidem B
Theologie scolares habeant iusticiam q̄druplicem Ibidem b
Theologi meditatō seriosa quatuor facit Ibidem C
Theologi meditatio sit ctinua:Ibidem.c
Theologie refectoriuz habeat tres mēsas In fine totius libri
Terra sancta est deo cara carior carissima l. cclvij.a
Thesaurus qui absconditur vel talentuz l.xcvij B
Testimonium triplex tenetur omis homo habere l.xvij.ppe finem
Testis considerari debet in tribus lcōne. cxxiij. B
Teuthonicus quidam per nigromantiū cum saluatur l.cxc B
Timor dei causat multa bona in homine lcōe cxciij a
Timor qualiter in nobis causet sapientiā l.lxxxiij.ante B
Timoris principium medium et effectuz lcōe cxci. A

Timebat abbas helias iij. res l. xciiij a
Thomas videndo credidit non tangēdo l. vi. prope finem
Traducere quid sit l. xxv ante A
Transfiguratio christi an fuerit ficta vel vera l. vi post a
Tristicie mala l. clxxxviij B
Tristium quadruplex genus Ibidem
Turris babilonie edificiū l. cxxvij post A
Ualnum q̄d sit lectione xxxviij post A
Uana gloria ē vitanda. exemplum l. xvi a.
Uani sunt omnes homines in quibus nō subest scientia dei ⁊c̄ l. clvi A
Uani glorioſi circumscribunt magistraliter per alanum l. ccxij B
Uendūt aliqui patris potestatē. aliq̄ filij veritatem Aliq̄ spiritussancti mititatez l. cxxxij B
Uerecundia quid sit secundum Bern̄. l. cxciij B
Uerecundia cui competat secūdum Aris. Ibidem b
Ueritas triplex. sermonis. opationis: intentionis l. lxxxvi a
Ueritas iterum triplex doctrine iusticie vite Ibidem B
Ueritas acquirenda quō sit defendenda p̄ponenda post B
Ueritas an sit sponsa formosa amabil' et secunda l. xi post b
Uertex et vortex vtrū differant ⁊ quomō l. clix post a
Uespertiliones quare debiles oculos habent l. xxvij b
Uestimenta sunt duplicia q̄ arma et vestes ⁊c̄
Uestimentorum consideratio bona ⁊ vtilis l. cxxiij B
Uigilandum est ℓ omnibus ad doctrinaz sapientie ⁊ xp̄m in euāgelio l. lxxxij b
Uigilant multi sed non propter deum sz carnem l. lxxxiij a
Uigilia an consequatur natū ī prima cre atione an somnus l. lxxxix post b
Uindicta triplex reperitur in scriptura l. clxxxi post a
Uindicta prima est facienda. scda cauenda. tercia vitanda Ibidem
Uini vsus an sit homini licitus l. xxi a
Uinū tribus generibus hominum prohibitum est l. xxij b
Uinum quare p̄hibeatur regibus ⁊ p̄tū nocz ebrietas l. cxxij p° b ⁊ l. xxi p̄pe finem
Uirginitas accipit q̄nqz p virtute morali l. xxxix a
virginitas accipit multipliciter Ibidē ifra
Uirginitas plus est q̄m continentia Ibidem infra
virginitatem declarantes vel ostēdentes ⁊ quatuor cōclusiones Ibidem infra
Uirginitas virtus quō possit recuperari vel non ibidem circa finem
virginitati debetur aureola l. xl. B
virginitas corporis tantum nō reputabitur l. v C
Uirtus quid sit describitur lcōe lxvij p° quartum
virtus gaudiū q̄dupliciter gaudiuz mūdi excedit l. lxvij post a
virtus facit duplicem paradisuz ibid. B
virtuosa mens assimulatur paradiso celesti in quatuor post B Ibidem
virtutum magistri pauci viciorū tot° mūdus plenus Ibidem in fine
virtutes theologice comp̄henduntur sub cardinalibus l. cix ante B
virtutes cardinales quadrupliciter variantur fm Macrobiū. Ibidem
virtutes morales an sint cōnexe. ibi. B ⁊ xxxix in fine
virtutes theologice que sunt et ad q̄d vtiles l. iiij a
virtutes cardinales an maneant ī patria lcōe xiij a
virtutis tria signa in operatione humana lcōe. lxvij a
Uirtutem vnam habens quomō habeat omnes l. xxxix in fine
virtus dupliciter corrumpitur in homie l. xx. post A
Uirtutes secuntur artes quarū alique p̄ceptorie alie seruitrices l. cix a
Uirtuosi fiunt homines tripliciter lcōne cxcix post a
Uirtuosi nomen tria debet habere lcōe. xvij b
vita nostra a tribus describitur: l. xv B
Uita mala vel viciosa duo mala facit homini l. xlix in p̄incipio
Uitam nostrā virtuose regere potest quadruplex consideratio l. xxvij post b
Uita hūmana comparatur rebus transi-

torijs l.xvij b z l.xix a
Vita humana an sit denuō reparanda l. xvij.a
Vita xpiani hominis est duplex activa et contemplativa l.lxij a
Vitam meritoriaz in pñti faciunt ꝗtuor l.iiij.post b
Vite huius brevitas considerāda est nobis l.clxxij b
Vite premium quid sit z quō ad illud veniemus l.clxix ante a
Vite huius qualitas mutabilis consideratur l.clxxij a
Vocationes divine quid sint et excusationes l.cxlv B
Et excusantium punitiones per ordinem
Vocationes specialiores iij sunt lcōe cxlv circa finem b
Voluptas carnalis ē mala propter ꝗtuor l.xxij post B
Voluptuositas impiorum notatur in tribus l.xxi A
Voluptatis cincture sunt quatuor quib⁹ precingi debent filij dei l.xxiiij post a
Vortex et vertex quomodo differāt lcōe. clix post a
Votum quid sit apud iuristas l.clx a
Votum quid secundum magistrum sententiaruz Ibidem
Vox tube ante iudicium extremum qualis erit l.lvij post A
Vox tube an sit resurrectionis effect⁹ causalis l.lvij B
Vulnera christi an post resurrectionē fuerunt vera l.vi ꝑpe finem
Vxor quō regenda sit l.xlv B
Vxor secrete corrigenda Ibidez post b
Vxor diligenda ꝑplete Ibidem
Vxoris dilectō tripliciter sumitur p apostolum Ibidem infra
Vxores bone ex tribus commendantur Ibi. C
Vxorem ducere volens notet verba hugonis Ibidem e
Vxorum malarum conditiones Ibidez vsqz in finem
Vxor quomodo sit eligenda discrete zē l.xlv post a
Vxorādus ꝗtuor solet facere l.cxvij A
Vxoricidium non est grauꝰ ꝗz matricidium l.xlij post B
V.lra tripliciter accipitur l.cxcv C

Xpus fuit adeo

paruus in vtero matris ꝙ nullus vnqz puer fuit tam paruus l.lxxxix B
Xpus fuit speculum planum concanū cōnexum zc l.cij post B
Xpus nos quesiuit in terra in aere ī infimo l.lxxxiij B
Xpus est dominus misericordie propter tria l.cxviij post a
Xpus cur vocauit indoctos z antixps vocabit doctos l.xcvi b
Xpus figurabatur per serpentem eneum multipliciter l.clxxviij A
Xpus fecit nobis triplex argumentum ōmonstrativum l.cx B
Xpus exigit a nobis tria.cor man⁹ aures l.lxx vi ante a
Xpus probat suos sicut probant nouicij in monasterijs in ānqz l xxxij B
Xpus medicus pregustauit nobis amarā medicinam l.xxxi post c
Xpus vt medicus princeps et iudex nos liberat l.xxix B
Xpus comparatur soli propter multas cōuenientias l lxi post A
Xpum solem nostrum tria nobis subtrahunt Ibidem a
Xpus sol quomō complet cursum suum Ibidem B
Xpus habet arma ar cus et sagittas ad ōfendendum z dyabolus ad sagittandum l.lxvi post A
Xpus fecit mirabilia sua in genere ꝑpter tria l.clxxviij post a
Xpus fleuit quater vt legitur in euangelio l.xc a
Xpus fuit lignum moraliter propter duo l:clxi post a
Xpus lignum plantatum in vtero virginis marie l.clxi vsqz in finem
Xpus lignum floruit fronduit z fructum fecit l.clxi vsqz in finem
Xpus veniens ad iudiciuz quō erit armatus cum exercitu l.lxxi
Xpus passus est ī omni suo sensu vt solueret oim sensuum delcā.lclxij b
Xpi passio est nostra redemptio preciosa dolorosa zc l.cxxxiij
Xpi vulnera et cicatrices an post resurrecionem fuerint vere l.vi ꝑpe finem
Xpo venienti ad iudicium omia seruient

contra reprobos l.lxxij A
Xpi natiuitas quere supra natiuitas xpi
Xpus sapientia increata liberat hoies vt
medicus: vt princeps. ⁊ iudex. l.cxxix. B

Zelus accipitur
quinq; modis. l.viij. a
zizania quid significet mistice. l cõne· xciij·
prope finem
zizania raro deest tribus seminibus spar/
sis in agro iuuentutis l.clvi B

Utruz abraam
peccauerit dicendo vxorem suaz
sororem suam esse l·cxxvij a
Utrum acceptio personarum sit peccatuz
l.lxxix post a
Utrum acceptio personarũ sit dispensan
da cum nobilibus et non cum pauperib⁹
l.lxxix post b
Utrum adam in statu innotentie ratõna
biliter fuit custoditus a deo l.cxxv A. a
Utrum in actu adulterij vir graui⁹ pec/
cet q̃ mulier l.xlvi b
Utrum amicicia boni viri postmoduz p/
uersi sit dissoluenda. l·ccvij B
Utrum amicicia talis sit statim dissoluẽ/
da ante premeditationem Jbidem
Utrum amicum talem habere debeat tã/
q̃ alienũ q̃ si nũq̃ fuisset amicus. ibidem
Utrum angelus exterminator egipti fue
rit bonus l.cci a
Utrum angeli boni puniãt animas i pur
gatorio Jbidem B
Utrum anime defunctorum habeant di/
stincta loca l.xxxi b
Utrum anima sit immortalis l.xv a
Utrum possit probari ratõe naturali ani
mam esse immortalem Jbidem
Utrum ars magica sit homibus rationa/
biliter interdicta l.cxc b
Utrum beati post diez iudicij gaudebũt
de penis damnatorum l.lxxi.a
Utrum benedictio Jacob per ysaac tenu
it. ex q̃ non intendit l.lxxv.a
Utrum beneficia non recognoscentes de/
beant dici ingrati l.clxxxvi post.a
Utrum caracteres et figure habeãt aliq̃
potestatem vel vim l·cxc: in fine
Utrum cartule verba sacra continentes
sint licite portande l.clx i fine
Utrum coniugatus resuscitatus teneat
coniugi vxori pristine l.xlv post A
Utrum corpus primi hois fuisset incor/
ruptibile si ꝛc̃ l.xxx B
Utrum corpus glorioſuz q̃tuor dotibus
sit dotandum l.xxxiij b
Utrum damnati puniãtur p̃ corporales
tenebras l.lxxi. b
Utrum damnati in inferno agant penitẽ
ciam de eo q̃ peccauerunt. lectione. lxviij.
vsq; in finem
Utruz de⁹ possit sine nauis sȝsidio homi/
nes saluare i maris periclo l.clxi post A
Utr̃ diuinatõ p̃ somnia sit licita l.ccij B
Utrum electores prelatorum teneantur
eligere meliorem l.cxx a
Utrum filius teneatur per omnia paren/
tibus obedire l·xliij C
Utrum filij ꝓpter defectum parentuz li/
cite patiantur damnũ. l.xlij.a
Utrum fornicatio simplex sit pcm̃ mor/
tale l.xxij.a
Utrum fornicãdo vir plus peccet q̃ mu/
lier l.xlvi post b
Utrum homo adiutus gratia dei possit
mereri ad condignum l.xxxvi.a
Utrum homo ex caritate plus teneat dili
gere deum q̃ seipm l.xx.a
Utrum ignis corporalis punit i inferno
damnatos l.clxxix.a
Utrum ignis purgatorius inuoluat re/
probos l.lxxi B
Utrum ymagines aliquas liceat xpianis
adorare l.clvij.a
Utruz ymagines astrologice sint alicui⁹
virtutis l·clx. b
Utrum israelite fecerint furtum spoliã/
tes egiptum l.cxxxiij A
Utrum iudei cognouerint christum esse
deum l.xxvij.a
Utrum leges patrias liceat mutare pro
melioribus l.cxcix:b
Utrum in iudicio dei fiat aliqualiter dis
ceptatio vocalis l.lvij:a
Utrum iurandi frequentia sit peccatum
l.clxvij.a
Utruz iusticia vtilioz sit q̃ respublica vt
amicicia l.iij. C
Utrum iusticia originalis i cludat aliq̃
donum supernaturale. l.xiij. B
Utrum matrimonialis actus sit virtuo/
sus l.xliij.b

Ibidem habentur sex̄ conclusiones
Utrum māna vnicuiq3 sapuerit ad bene/placitum l.clxxxiij A
Utrum misericordia dei tantum egeant peccatores l.cl a
Utrum moyses ⁊ helias vere apparuerit cum dño in trās figuratione l.vi post a
Utrum mundus purgandus sit per ignē l.lxxij B
Utrum negligentia quelibet sit peccatū mortale l.xxxvij A
Utrum occidere liceat viro vxorez suam adulteram deprehensam l.xlij B
Utruz occidere liceat xp̄iano paganum p vim l.lxvi a
Utrum omnia subdantur gubernationi diuine l.cv a
Utrum omnia deus disponat misericor/diter l.cv a
Utrum opprimere iustum per potentiaz sit licitum l.xxix a
Utrum opera dei omnia misericordia et iusticia pagantur equaliter l.liij a
Utrum oratio sit potior inter partes sa//tis factorias l.cciij ꝓpe finem
Utrum omne corpus humanū sit incine/randum l.xvi A
Utrum peccata penitentia deleta sint in iudicio generaliter reuelāda l.viij post a
Utrum pena dānatorum debeat dici cor pozalis l.lxxiij B
Utrum penitentis dolor possit esse nimi us l.lix a
Utrum penitere possit malus senex in ar ticulo mortis vtiliter l.xlix post a
Utrum petr⁹ peccauerit percutiendo ser num pontificis in orto l.lxvi in fine Et ibidē habet de moyse qui occidit egipciuz
Utrum philosophi possint aliq̄liter excu sari de non ꝯgnoscendo deum l.clvij A
Utrum proles sequi debeat ꝯditionē pa/tris in libertate ⁊ in futute l.cvi B
Utrum philosophie donum cōferatur so lis amicis dei l.ciij a
Utrum religiosis liceat intēdere studijs litterarum l.xcvi a
Utrum religiosus resuscitatus teneatur ad suam religionem l.xlv post A
Utrum religiosis liceat predicare verbū dei l.xcvi circa finem
Utrum resurrectio omnium generaliter sit futura l.xix A
Utrum sacerdos plus peccet fornicando q̄z vir adulterando l.xlvi C
Utrum sacerdos secularis fornicādo plꝰ peccet q̄z religiosus nō sacerdos l.xlvii fi.
Utrum trās figuratio xp̄i fuerit vera vel ficta l.vi post a
Utrum saluti necessaria fuerint supnatu ralia reuelanda l.xxix a
Utrum sancti iudicabūt actiue l.xxxv b
Utrū secretum sue fidei ꝯmissuz sit reue/landū ad p̄ceptum sui iudicis l.xxv A
Utrum senex malus possit fructuose pe/tere l.xlix post a
Utrum signorum obseruatio ad ꝯgnoscē dum futura sit licita l.clx post b
Utrum stellarum motus habeat scientiā lcōe.xcix A
Utrum spūssancti gratia necessario det hoi q̄tum pōt se p̄paranti l.cxlvi b
Utrum veritas sit sponsa formosa ⁊ ama bilis ⁊c̄ l.xi post B
Utrum vigilia consequatur natū in p̄ma creatione an somnus l.lxxxix post b
Utrū vini vsus sit homi licitꝰ l.xxi a
Utrum ꝯginitas sit virtus moralis.lcōe xxxix a
Utruz virginitati debeat aureola l.xl B
Utrum virtutes cardinales manebunt ⁊ patria l.xciij a
Utruz preter virtutes morales acq̄sitas necesse sit ponere theologicas l.iij a
Utrum vita humana sit denuo reparāda l.xvij a
Utruz vulnera xp̄i ⁊ cicatrices post resur rectionem fuerunt vere l.vi ꝓpe finem
Utrum christus orauit pro omibus iude/is in cruce l.xxvij B
Utrum christus fuerit violenter occisus l.xxvij a
Utrum christus necessario mortuus sit.l lxxxviij B

Finis registri Volgot
sup libro sapientie

Lu. mō. Ps. paulo. in Tuam

sermonibus ueritatis ad increpandum uerba
ꝓpositis & subuertere nitimini amicū uīm
uehementamen quę cogitatis explere. Militia
est uita hominis sup tra & sic mercennarii die ei ve-

Dum autē quadam die Quinta
filii & filię eius comederent
& biberent uinū in domo frīs sui
primogeniti nuntius uenit ad iob
qui diceret. Boues arabant & asinę
pascebantur iuxta eos. et irruerunt
sabei. tulerūtq; oīa. & pueros p
cusserunt gladio. et euasi ego sol⁹
ut nuntiarem tibi. Cumq; adhuc
ille loqueret. uenit alt & dixit.
ignis descendit de cęlo. et tactas
oues puerosq; consumpsit. & effu
gi ego solus ut nuntiarem tibi

Induta est caro mea putredine & sordibus
pulueris cutis mea aruit et contracta est
memento mei dne quia uentus est uita mea.
Dies mei sicut umbra declinauerunt & ego
sicut fenum arui. Memento. Sexta

Sed adhuc illo loquente. uen
alius & dixit. Caldei fecerunt
tres turmas. & inuaserunt camelos
& tulerunt eos. necnon & pueros
percusserunt gladio. et effugi ego
solus ut nuntiarem tibi. Cumq;
adhuc ille loquebat. ecce alius intrauit
& dixit. filiis & filiabus tuis ues
centibus & bibentibus in domo
frīs sui primogeniti repente uent

tuos & mortui sunt. e
solus ut nuntiarem ti
mei ds quid uelitis e uita m
me uisus horr[ibilis]. Cuius m
confecta e ii reuiret oculus me

Tunc surrexit iob
& scidit uestimenta sua tunicam suam
capite corruens in terr
& dixit. Nudus egressus
utero matris mee. nudu
illuc. Dns dedit dns ab
dño placuit ita factum
nomen dni benedictum
his non peccauit iob lab
staltum quid contra dn
Paucitas dierum meorum finit bi
me dne sine ut plangam paulul
meum antequam uadam ad t
sam & optam mortis caligine
puluere sedeo & in puluere dor
mane me quesieris non subsist

Factum est autem cum
quadam die uenissent
starent coram dño. uen
sathan inter eos. et stare
tu eius. ut diceret dns
Numqd considerasti ser
iob. qd non sit ei simil
Tu aut commouisti me a
ut affligerem eum frust
spondens sathan ait. Pel
& cuncta que habet h

& qđ timebat accidit nonne dic[tum] [illegible]

[illegible] Volo

[illegible] multa [illegible] deum tuo magnitudinis [illegible] apponat cor tuū me. Iuē.

Siebat enim. Ne forte peccauerint filii mei & benedixerint dño in cordibus suis. Sic faciebat iob cunctis diebus. Quadam autē die cum uenissent filii dei ut assisterent coram dño affuit inter eos etiam satan. Cui dixit dñs. Vnde uenis. Qui respondens ait. Circuiui terrā & pambulaui eam. Vtinam appenderent peccata mea quibus iram meruī & calamitas quam pauci in statera. Quasi harena maris hec grauior appareret unde & uerba mea dolore sunt plena. & cat. IIII

Dixitq; dñs ad satan. Numqđ considerasti seruum meū iob qđ non sit ei similis in terra. homo simplex & rectus et timens dñm. ac recedens a malo. Cui respondens satan ait. Numquid frustra iob timet deum. Nonne tu uallasti eū & domum eius uniuersq; substantiam eius circuitum. opibus; manuum ei benedixisti. & possessio eius creuit in terra. Sed extende paululum manum tuam & tange cuncta que possidet. nisi in facie benedixerit tibi. Dixit q dñs ad satan. Ecce uniuersa que habet in manu tua

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6